Digitized by Google

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Digitized by Google

Berkeley
LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

1985:10-19

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

PARTIEN ZHIVOT.!

ПАРТИЕН ЖИВОТ

LIBRARY
SEP 24 1985
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

10

СОФИЯ, ЮЛИ 1985 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 10 ЮЛИ 1985 година XXXII

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводна — Дългът и отговорността за изпълнението на плана . 3

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ И ИСТОРИЯ

К. Иванов — Образец на творчески подход 9
С. Хинов — Партийната информация като средство за контрол . 18

Технологии в партийната дейност

Г. Съйков, И. Златков — Повишаване социалната активност и авангардната роля на комунистите 26

ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ И ОРГАНИЗАЦИИ — ОПИТ И ПРОБЛЕМИ

Д. Радева — По-близо до първичната 35
А. Александров — Кадрите 40
М. Тузлукова — В центъра — ключовите проблеми на колектива . 46
И. Новаков — Събранията 50
С. Манов — Порасналата активност на партийните групи . . . 51

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Д. Кръстев — С отговорност за акордната система 55
С. Георгиев — Вниманието към качеството на услугите . . . 56

Партийната организация и стопанското ръководство
Взаимоотношения при новите условия

А. Лефтеров — Пукнатините 58

Digitized by Google

СТРАНИЦИ ОТ СЛАВНА ИСТОРИЯ

И. Генджов — Осемстотин години от въстанието на Асен и Петър 61
Д. Дочев, В. Танкова — Сто години от съединението на Княжество България и Източна Румелия 67

ИДЕОЛОГИЧЕСКА ПОЛИТИКА И ПРАКТИКА

Т. Тонева — Актуални проблеми на нравственото възпитание . . 74
М. Кемалова — Към високата цел на образованието — отговорно! 81
Б. Наков — Агитационният колектив 85

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Е. Сушилов — Когато партията постави задача 87

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА, ОТЗИВИ, РЕЦЕНЗИИ

Й. Хаджиев — Грижи за стила на секретаря 93

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Димов, Д. Димчев, К. Иванов, Н. Иванов (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев, П. Стамов, Д. Станоев, П. Трендафилова, Н. Фотев, Й. Хаджиев, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска“ 7. Тел. номератор 84-01.

Дадена за набор на 25. VI. 1985 г. Подписана за печат на 9. VII. 1985 г.
Тираж 57 000. Формат 70×108/16. Обем коли 6.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лв.

ДП „Димитър Благоев“ — София, ул. „Ракитин“ № 2, тел. 46-31.

Digitized by Google

ДЪЛГЪТ И ОТГОВОРНОСТТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА

Своето място в летописа на социалистическото съзиждане ще заеме и осмата петилетка. Но тъкмо сега, в последната ѝ година, когато отиваме към нейния финал и се готвим за достойно посрещане на Тринадесетия конгрес на Българската комунистическа партия, се усложниха условията за все по-нарастващата съзидателна дейност на трудовите колективи. Изпълнението на плана е съпроводено от затруднения в резултат на тежката зима и дълго, много дълго продължилото засушаване, от нерационалните баланси в горивата и производството на електроенергия. Това оказва своите отрицателни въздействия върху народното стопанство, предизвиква огромни щети и загуби. Към това обаче следва да се отчитат и вредите, които със своите ненавременни, недостатъчни действия или бездействия, лош стил на работа причинява и субективният фактор. Именно това стана обект на анализ и оценка на Националното съвещание с партийния, държавния, стопанския и обществения актив на страната, състояло се в средата на месец юни.

Слабостите на субективния фактор — това са традиционно повтарящи се слабости в ръководството на стопанските организации и обединения, в трудовата, технологичната и финансовата дисциплина.

Комплексният анализ сочи, че по редица основни показатели като рентабилност, производителност на труда, фондоотдаване в много звена не само че не се постига чувствителен напредък, но и се тъпче на място. Престоите, авариите, загубите на работно време са по цели часове само в една смяна. **Причините са главно от субективен характер.** Недостатъчно стройна в редица случаи е административно-управленската система, несистемен и неефективен е и партийният, и обществеиият контрол.

Неотменно изискване сега е под ръководството на партийните комитети и организации да се проведе откровен, критичен разговор, да се направи дълбоко аналитична оценка на състоянието на проблемите, които решава всяко управленско, производствено, научно звено. Да се види в отделните периоди — след Националната партийна конференция, след Февруарския и Мартенския пленум на Централния комитет на БКП, как са осмислени неизмеримо по-високите критерии и задачи, как на дело се осъществява партийната стратегия за повсеместна интензификация. Главната, опорната точка на тази позиция следва да бъде не какви пленуми, заседания и събрания са проведени, колко програми са съставени и решения са взети. Не! Колко пъти лично първият ръководител на партията и държавата другарят Тодор Живков е подчертавал, че смисълът, ползата от всяко нещо днес се измерва с делата. Онези дела, които в съответствие с предвидените темпове, с набе-

Digitized by Google

лязаните критерии непрекъснато обогатяват материално-техническата база на изграждането на развитото социалистическо общество у нас, допринасят за най-успешното осъществяване на социалната политика на партията с главен субект човека! Дела, в чийто процес на сътворяване непрекъснато се издига социалистическата съзнателност у творците на блага, постига се все по-висока духовна извисеност на нашата социалистическа нация.

В духа на анализа и оценките, на указанията, дадени от Националното съвещание, сега във всяко министерство, във всички сфери — стопанска организация, комбинат, предприятие, бригада, във всяка селищна система, всеки народен съвет, аграрно-промишлен комплекс **следва да се конкретизират пътищата, практическите действия за компенсиране на щетите, които народното стопанство понесе, за преодоляване на съществуващите слабости и недостатъци в дейността на субективния фактор,** довели в редица случаи до разстройване на нормалния производствен ритъм. Причините за тези слабости е наложително да се оценят реалистично, откровено, смело. И да се създаде обстановка — обществено-политическа, административно-управленска, в която място за тях да няма.

Необходимо е във всички сфери, във всяко звено да има пълна яснота на реалното положение, конкретно да се очертаят трудностите и допусканите слабости и в момента, и в следващите месеци да се провеждат последователни, практически действия за изпълнение на плана за тази година и за осмата петилетка като цяло. Да се получат предвидените в него крайни резултати, да се осигури стабилност на пазара и във външноикономическите ни отношения.

Практически това означава да се осигури преизпълнение на плана първо в такива приоритетни отрасли като промишлеността, строителството, транспорта и търговията, а в селското стопанство да се доближи до планирания обем в стойност.

Изискването сега е под ръководството на партийните комитети и организации да се създава обстановка на всеобща мобилизираност, на деловитост, буквално всеки член на колектива, всяко звено да намери своето място за преодоляване на субективните причини, да се надмогнат трудностите в режимното ползване на електрическата енергия, със закъсняващите кооперирани доставки. Показателен е примерът на колектива на ККД „Васил Коларов“ във Варна през първото тримесечие, който въпреки трудностите, при това в условията на ускорена реконструкция и модернизация, изпълни своя план.

Необходимо е при всички условия да се гарантира производството на жизнено важните продукти и предмети за потребление. Затова под ръководството на партийните комитети и организации и личната отговорност на стопанските дейци е нужно да се създава такава обстановка, че стопанските организации да произведат предвидените количества и номенклатури.

Основание за увереност в постигането на поставените от партията цели за компенсиране на изоставането в някои области са създадената огромна за нашите мащаби материално-техническа база, трудолюбието, компетентността, майсторството на работническата класа, селско-стопанските труженици, специалистите.

Това са политическата зрялост и способността на партийните организации и комунистите да мобилизират трудовите колективи, да обграждат с доверие и висока взискателност кадрите за най-пълна изява на техните качества и професионално умение.

Къде преди всичко трябва да се насочат главните усилия сега във всички отрасли и звена на народното стопанство?

Digitized by Google

Ключово значение за изпълнението на плана имат най-пълноценното използване на техниката и съоръженията, конкретните дела за повишаване на обществената производителност на труда. Въпрос на дълг и чест е да не бездействуват нито час производствените мощности. Да се постигне пълно натоварване на наличните производствени фондове. В никакъв случай, никъде да не се допуска примиренчество с бавното овладяване и неквалифицираното обслужване на новата техника. Трябва решително да се преодолее практиката да се работи с ненатоварени мощности и особено на тези, с които може да се осигури повече производство на дефицитни продукти и изделия. Разбира се, в същото време да се полагат грижи за доброто поддържане на машините и съоръженията, да се води борба за ликвидиране загубите от аварии.

С такъв подход ще се гарантира по-висок коефициент на сменност. Колко тревожно например е, че на отделни строителни и селскостопански обекти капацитетът на машините се използва едва 30 на сто. Как може да се преценява този факт в светлината на партийната повеля за повсеместна интензификация, да се създава повече и по-висококачествена продукция?

Естествено е цялата тази дейност да се явява като неделима страна от глобалната стратегия за най-пълното използване на възможностите и предимствата на научно-техническия прогрес, за последователното, цялостното изпълнение на решенията на Февруарския пленум на Централния комитет на партията. Защото през изминалия период от пленума досега необходимите практически стъпки във всички министерства, стопански организации, предприятия не са предприети.

Следващото направление на усилията?

Съдържание и цел на партийната работа, критерий за нейната ефективност следва да бъде качеството на продукцията. Изостаналите, нерешените народностопански задачи изискват повече отвсякога партийните комитети и организации, комунистите по-пълно да изявяват политическа зрелост, бойкост и настъпателност, умение за тяхното осъществяване. Постигането на насъщната цел за високо качество и ефективност да се решава от позицията на общонародните интереси, в мащабите на цялата страна. Ето главното, определящото, а не единствено да се гледа икономическата изгода на отделните министерства, стопански организации, ведомства, окръзи или предприятия.

Партийно-политическата, идейновъзпитателната работа са в дълг пред решенията на Националната партийна конференция. До съзнанието буквално на всеки още не е достигнала жизнената потребност, че качеството — това е голям национален ресурс, че то е икономия, производителност на труда, създаване на потребителни стойности, които задоволяват потребностите на купувачите от позициите на най-съвременните критерии и изисквания. Че то, качеството, е комплексен проблем, свързан и с проектирането, и с конструирането, с производството по цялата негова верига.

В дълг към решаването на тези проблеми са кадрите, в дълг са и партийните комитети и организации, всички обществени органи и организации. И още повече сега, в усложнените производствени условия, трябва да се счита за недопустимо, за престъпление да се произвежда лошокачествена продукция, да се допуска брак в производството, да се знае, че това е унищожаване на национално богатство.

Какво например може да оправдае Завода за медицински апарати на гара Искър, който произвежда скъпо струващи, но некачествени миялни машини? Защо извън грижата и контрола на редица и редица партийни комитети и организации стои тревожният факт с рекламациите за некачествена продукция — и в машиностроенето, металургията, химията, леката и хранително-вкусовата промишленост, в строителството и т. н.

Digitized by Google

Необходимо е сега най-действено партийно-политическо ръководство за постигане на прелом в икономиите на материали и енергия, за ефективно и пестеливо използване на овеществения труд. Защото години наред се говори за строг режим на икономии, за намаляване материалните разходи на единица продукция, да не залежават в складовете огромни количества суровини и материали, да не се разхищава електроенергия, да е недопустимо лошото съхраняване на ресурсите и т. н., и т. н. Постигнат е значителен положителен опит в политическото направляване на този процес от Пловдивската окръжна партийна организация и от други партийни комитети. **Но общо, в народностопански мащаб, резултатите са незадоволителни.** Допуска се безгрижно и в редица случаи безотговорно отношение към този въпрос.

Пестеливото, икономичното разходване на суровините, материалите и енергията все още органически не се свързва с целокупната дейност по използването на съвременните постижения на научно-техническия прогрес, повсеместното прилагане на новия икономически подход и механизъм, с утвърждаването на бригадите от нов тип, на акорда и т. н.

Сега е важно не да се говори общо за икономичното използване на материално-енергетичните ресурси, не да се отправят самоцелни призиви за разкриване на резерви, а под ръководството на партийните комитети и организации, по всяко време, пред всяко звено да има ясни цели. И главен критерий да бъде постигането на високи крайни резултати при най-рационално използване както на живия труд, така и на предметите на труда, на средствата на труда. От тази гледна точка следва да се оценяват и въздействието, резултатността на профсъюзната и комсомолската работа, на извършваното от научно-техническите дружества. Дали организаторската, масовополитическата работа, заниманията в просветните звена формират убеденост, чувство за дълг, атмосфера на взискателност и самовзискателност или се допускат самоцелност, формализъм.

Неотменно изискване сега е борбата за икономии да се превърне в икономически, социален, идейновъзпитателен проблем. Това означава, че са необходими в това отношение дълбоки, качествени изменения и в ръководната, и в партийно-политическата, и в организаторската дейност, в стила и методите на работа на всички кадри. Да се разяснява в трудовите колективи решаващата роля на този проблем. Буквално всеки да разбере неговия смисъл и съдържание.

Но това е само едно от направленията за осъществяване на дело, а не на думи най-икономичното изразходване на материално-енергетичните ресурси. А най-важното, решаващото е борбата за икономии на суровини започва ли още в конструкторските бюра с конструиране на най-съвременни машини и съоръжения. И после — пренася ли се по целия производствен фронт.

Сега под ръководството на партийните комитети и организации през последните месеци на осмото петилетие и в подготовката за встъпването в деветото е необходим анализ на производителността на труда, на степента на използване на средствата и предметите на труда и на живия труд, на състоянието на качеството, за да се разкриват в дълбочина все нови и нови резерви и се обогатяват насрещните планове. Да се преценяват всички плюсове и минуси на инженерните проекти, на качеството на бригадните насрещни планове, на проектите за усъвършенстване на социалистическата организация на труда, на програмите за внедряване на научно-техническите постижения и на челния опит.

По-високите изисквания налагат по-висока ефективност на социалистическото съревнование. То винаги е било в центъра на вниманието на партийните комитети и организации, първа поръка към проф-

Digitized by Google

съюзите за неговото повсеместно разгръщане, за въвличане на най-широките народни маси в трудовата надпревара. Но сега задачите са и по-сложни, по-трудни и в неговата организация и провеждане следва да се вложат още по-голям размах, творчество и инициатива. Да добие то по-нататъшна конкретизация и доразвитие, най-тясно да се свърже първо с практическите задачи, които трудовите колективи има да решават до края на годината, да бъде и мощен лост за осъществяване решенията на Февруарския пленум. Този качествено нов момент трябва да бъде разбран и осмислен в партийните, профсъюзните и комсомолските органи и организации. Да се осигурят, максимално да се използват силата и въздействието му. На всички равнища — управленски, научновнедрителски, производствени, съревнованието да се разгръща съобразно целите, критериите (нормативите) за прилагане съвременните постижения на научно-техническия прогрес, за висока ефективност и качество на произвежданата продукция.

Затова и Централният съвет на БПС на своя Осми пленум предяви изискването социалистическото съревнование да се организира и ръководи диференцирано, да се отчитат специфичните особености и конкретните задачи и възможности на отделните трудови колективи: във водещите — за постигане на рекордни резултати; в изпълняващите плановите си задачи — за производство на допълнителна продукция, стоки и услуги; в изоставащите — за компенсиране на пропуснатото, за успешното приключване на годината. Постигането на тези цели изисква то да се опре и на икономическите интереси, на пряката материална заинтересованост и отговорност, на стопанската сметка и самоиздръжката, на акордния принцип, на последователното прилагане на бригадната организация на труда от нов тип.

Основното, главното, решаващото за преодоляването на трудностите е не на думи, а на дело действително усъвършенствуване на стила на работа и ръководство. Стилът, първо, на партийните комитети и организации, стилът на управленските и административно-стопанските кадри и ръководства, личният стил на работа на всеки един — инженер, технолог, конструктор, работник. Да се предприемат такива мерки, които сигурно ще водят до премахване на допусканите слабости, винаги да се заема позиция, да се предприемат действия, които сигурно ще водят до действително провеждане в живота на решенията и на Националната партийна конференция, и на Февруарския и Мартенския пленум на Централния комитет. Това ще рече, да бъде недопустимо със загриженост да се говори за решаването на проблемите, да се провеждат и организационни мероприятия, да се вземат решения, без да се държи сметка, че полза от всичко това има само ако се постигат повсеместна интензификация, високо качество и ефективност навсякъде и във всичко. Ако няма разпиляване на време, много и дълги съвещания, преливане, така да се каже, от пусто в празно. Да, необходими са, както казва др. Тодор Живков, нова нагласа и завой, решителен завой от разговори да се премине към реални действия, водещи до значителни резултати. Въпросите на стила на работа трябва да се изведат като първостепенни в дейността на партийните, държавните и стопанските органи и организации, да се вземат конкретни и енергични мерки.

Това ще рече, преди всичко да се провежда жива, непосредствена организаторска работа сред хората в трудовите колективи. Там да се помага за съгласуваност в действията на различните фактори и звена, да се действува за уточняване на задачите и средствата, методите, подходите всяка стопанска система, всяко звено да функционира пълнокръвно, да се материализира стратегията за високо качество и ефективност.

Digitized by Google

На първо място е необходимо пример за такъв стил на работа да дадат партийните комитети и първичните партийни организации. С политически подход, форми, средства и методи да се създава обстановка на пълна мобилизираност в действията на всички фактори, на правилно разграничаване на функциите и единодействие в посока на главната цел. Всеки да е на своето място, да дава своя дял в осъществяването на конгресната стратегия. И да носи отговорност за своята вина, за бавното решаване на всеки отделен проблем, за разминаването с набелязаните цели...

Животът многократно е потвърдил, че една от най-действените и резултатни форми за политическо въздействие и ръководство е своевременният, правилно прилаган партиен контрол. А своевременно това означава да се знае всеки ден, всяка седмица и месец какво става във всяко отделно звено, по решаването на всеки проблем.

Сега, когато партията мобилизира силите на целия народ, изисква висока организираност и дисциплина за издигане ефективността и качеството във всички отрасли и сфери на живота, за оценката на дейността на кадрите няма друга алтернатива освен висока компетентност и професионализъм в работата, умение да се работи с хората, задълбочено познаване същността на проблемите, които имат да решават, да намират практически подходи за тяхното осъществяване. И резултатите от тяхната дейност да се оценяват по конкретния, реалния им принос и въздействие за повишаване на обществената производителност на труда, за съвременно качество на произвежданата продукция и за непрекъснато издигане социалистическата съзнателност у всеки труженик.

Предстои изключително отговорен етап в живота на първичните партийни организации и партийните комитети. Време за политически отчет, за предконгресна равносметка на ефективността на партийната работа. За силата и въздействието на организаторската и идеологическата дейност. И в този отчет изключително важен момент следва да бъде осигуряването на системно политическо ръководство за изпълнение на годишния план и на осмата петилетка.

За оставащите шест месеца до края на годината критериите за отговорността се изкачиха на по-горно стъпало. Това ще бъде време на упорита, непрестанна борба против слабостите. На непрестанно издигане отговорността на субективния фактор. Защото именно неговата роля сега е решаваща. Решаващо е умението му да се справи с такива врагове като либерализма, безстопанствеността, консерватизма. С бюрократизма и времеядството. С инертността, самодоволството, шаблона, самоуспокоението...

Всяка партийна организация следва да види дейността си в светлината на реалното положение на решаваните от колектива проблеми. Доколко тя ги е разглеждала. Доколко е била активен участник във формиране и осъществяване на политиката на отделния участък, в дадения цех, завод, бригада, научен институт, агропромишлен комплекс, учреждение, министерство. Била ли е активен участник в определяне на възловите задачи, на пътищата, подходите, формите, средствата, методите за тяхното решаване. И какви са ефективността и качеството на самата партийна дейност. Дали тя не е пронизана от формализъм, самоцелност, шаблон. Да, много важно е всяка партийна организация да направи анализ какви проблеми е разглеждала, как ги е разглеждала, какво е решавала, какви са резултатите от изпълнението, от реализацията на тези решения. И да заема позиция, гарантираща изпълнението на решенията на XII конгрес, позиция за достойна среща на Тринадесетия конгрес на БКП.

Digitized by Google

ОБРАЗЕЦ НА ТВОРЧЕСКИ ПОДХОД

50 години от VII конгрес на Коминтерна

проф. КИРИЛ ИВАНОВ

Едно от забележителните събития в историята на комунистическото движение е VII конгрес на Комунистическия интернационал, състоял се през 1935 г. в Москва. Неговите решения имаха преломно значение в процеса на ленинизацията на комунистическите партии, за превръщането им в действителна ръководна сила на борбите на работническата класа против фашизма и подготовката на втора световна война. Основен доклад на конгреса „Настъплението на фашизма и задачите на Комунистическия интернационал в борбата за единство на работническата класа против фашизма" изнесе Георги Димитров. Обоснованите в него предпоставки и подходи за прелом във взаимоотношенията на комунистическите партии с масите върху основата на изграждането на единни пролетарски и народни антифашистки фронтове, за укрепване на комунистическите партии и издигане на ръководната им роля, за кадровата политика и работа на комунистическите партии запазват своята теоретическа и практическа значимост и в съвременните условия. Те са ярък образец на творчески подход в теорията и практиката на партийното строителство.

1. ЗА ПОВРАТ ВЪВ ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ КОМУНИСТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ И МАСИТЕ

Международната обстановка по време на конгреса се характеризираше преди всичко с установяването на фашизма на власт в Германия и настъплението му в други страни, с трескава подготовка за втора империалистическа война. Неоценима е заслугата на Георги Димитров, че като разкри същността на фашизма и възможността да бъде победен, той посочи конкретните предпоставки за победата над него и за предотвратяване на войната.

Георги Димитров разкри класовата същност на фашизма. Той го определи като „открита терористическа диктатура на най-реакционни-

Digitized by Google

те, най-шовинистичните и най-империалистическите елементи на финансовия капитал"[1]. Но неговата победа не е неизбежна и властта му не е стабилна. Слабостта му се състои преди всичко в това, че той не може да запази дълго време своя политически монопол, не е в състояние да премахне класите и класовите противоречия, големия контраст между разгръщаната антикапиталистическа демагогия и действителната му политика на най-грабителско обогатяване на монополистическата буржоазия. Фашизмът неизбежно създава широк фронт на недоволство срещу себе си. Той дойде на власт в някои страни поради това, че в резултат на политиката на десните социалдемократи пролетариатът беше разединен, откъснат от своите естествени съюзници, а и комунистическите партии допуснаха редица грешки.

Успешната борба против фашизма е възможна само ако комунистическите партии изградят мощни **единни пролетарски и народни фронтове**. Единният фронт обединява действията на политическите, профсъюзните, младежките и другите организации на работническата класа. Народният антифашистки фронт е най-широка форма за сплотяване действията на работническата класа, на всички демократични, прогресивни и миролюбиви сили. По такъв начин класовата борба против експлоататорите получава широка социална основа и мощен размах. На дело се осъществява ленинското изискване за съчетаване на борбата за демокрация със социалистическата революция.

Изграждането на единни и народни фронтове изисква комунистическите партии правилно да изразяват и последователно да защищават икономическите и политическите интереси на работническата класа, като прилагат форми и методи, които да отговарят на етапите на класовата борба, на съзнателността на работническата класа и на трудещите се. При това следва да се използват краткотрайни и дълготрайни съгласувани действия в отделни предприятия, производствени отрасли от местен и от общонационален мащаб.

Ново принципно положение беше **коригирането на оценката за характера на редица социалдемократически и други дребнобуржоазни партии**. Георги Димитров посочи, че преговори за изграждане на единни и народни фронтове трябва да се водят и с ръководителите на тези организации, а не само с членската им маса. В доклада си той обоснова и необходимостта, и възможността за участие на комунистите в масовите организации, създадени от фашизма. Те могат да бъдат широко легално и полулегално поле за непосредствена дейност на комунистите всред масите. Необходимо е обаче комунистите да се освободят от предразсъдъка, че такава дейност не подобава и е недостойна за революционера.

Нов подход бе приложен и към проблемите **за запазване на мира, против империалистическата война**. Като анализира значителните качествени изменения, настъпили в света след Първата световна война, Димитров решително отхвърли фаталистическото гледище за империалистическата война, запазило се от старите социалдемократически възгледи. В борбата против войната световният пролетариат, за разлика от 1914 год., разполагаше с могъщи сили, които, организирани, можеха да забавят и даже да предотвратят войната. „Вярно е — заявява Димитров, — че империалистическите войни са продукт на капитализма, че само събарянето на капитализма ще сложи край на всички войни, но вярно е също така, че трудещите се маси със своите боеви действия могат да попречат на империалистическата война."[2]

---

[1] Г. Димитров, Съч., с. 10, с. 29.
[2] Пак там, с. 181.

Digitized by Google

В борбата за изграждане на единен фронт той препоръча нов подход и за осъществяването на профсъюзно и младежко единство — най-важен етап за укрепването на единния фронт. За обединяването на профсъюзните организации се постави само едно условие — борба против капитализма и фашизма и за вътрешна профсъюзна демокрация. Нова беше и постановката, съгласно която обединилите се профорганизации да бъдат независими от политическите партии. Но това означава не отказ от принципното положение за недопустимостта на неутрална позиция на професионалните съюзи към класовата борба между пролетариата и буржоазията. Изразена беше твърде положителна оценка за възстановяване на реформистките профсъюзи в страни, където са създадени профсъюзни фашистки организации, за навлизане в реформистките профсъюзи в страните, в които червените профсъюзи бяха малочислени организации.

Във връзка с укрепване влиянието на комунистическите партии Димитров особено твърдо подчерта необходимостта от правилното разбиране характера на Комсомола като организация със свои специфични задачи, а не комунистическа партия на младежта. Нейните методи и форми на работа, на възпитание и борба трябва да са приспособени към конкретното равнище на съзнателност и към нуждите на младежта. В борбата за обединяване силите на всички нефашистки масови младежки организации Комсомолът създава различни организационни форми за равноправие на младежта и против милитаризацията ѝ, за икономически и културни права на младото поколение. Значението на младежкото единство тогава беше изразено във формулировката, според която комсомолските проблеми са проблеми на целокупното комунистическо движение, а не са само на комсомолците.

Творческият подход в доклада на Георги Димитров се прояви и в отричането на каквато и да е схема за **последователност в изграждането на народните фронтове.** Мощен антифашистки народен фронт не може да има, ако не бъде изградено единство в действията на работническата класа, която е ръководна сила в народния фронт. Но в зависимост от конкретната обстановка в отделните страни е възможно единен и народен фронт да се изграждат едновременно, а даже изграждането на народния фронт да предхожда изграждането на единния фронт. В заключението на доклада си Димитров заяви: „Ние сме **врагове на всяка схематичност.** Ние искаме да се държи сметка за конкретната обстановка във всеки момент и във всяко дадено място, а не да се действува по **определен шаблон** винаги и навсякъде да не се забравя, че в **разните** условия позицията на комунистите не може да бъде **еднаква.**"[1]

2. УКРЕПВАНЕ НА КОМУНИСТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ И ИЗДИГАНЕ РЪКОВОДНАТА ИМ РОЛЯ

Изграждането на единни и народни фронтове предопределя нарастващото значение на ръководната роля на комунистическата партия. Тя е инициатор, организатор и движеща сила на единния фронт на работническата класа, на мобилизацията на широките трудещи се маси за съвместна борба против настъплението на фашизма и империализма и подготовката за нова световна война. И колкото повече трудещи се се вливат в тази борба, толкова повече нови и трудни проблеми възникват пред комунистическите партии. Първото условие за разрешаването им е **всестранното укрепване на редовете на комунистическата партия.** Необходимо е тя да бъде сплотена от идеите на марксизма-лени-

[1] Г. Димитров, Съч., т. 10, с. 129.

Digitized by Google

низма организация, която непрекъснато да увеличава своя количествен и качествен състав, да провежда правилна политика и да използва форми и методи на работа, отчитайки конкретната историческа обстановка, разположението на класовите сили в страната.

Единството на партията е неотменима предпоставка за единството на работническата класа, което осуетява стремежа на класовия й враг да нанася последователно удари върху отделните нейни отряди и по такъв начин да проваля борбата на цялата класа. Ето защо единството на комунистическата партия не е теснопартиен проблем, а се отнася до интересите на цялата работническа класа. **„Единството, революционната сплотеност и боевата готовност на комунистическите партии** — това е най-ценният капитал, който принадлежи не само на нас (комунистите б. а.), но на цялата работническа класа."[1] При изграждането на единен фронт на работническата класа, в борбата за съвместни действия със социалдемократическите партии комунистите никъде и в никакъв случай не отслабват бдителността си против проникването на чужда идеология в своите редове. **Запазване чистотата на марксизма-ленинизма като идейна основа за сплотяване на комунистите** означава непримиримост в борбата им против социалдемократизма като идеология и практика на съглашателство с буржоазията и реформизма. Тактиката на единния фронт е метод за убеждаване на социалдемократическите работници в правилността на комунистическата политика и практика на основата на собствения опит.

Сериозна пречка за изработване и провеждане политиката на единни народни фронтове и за укрепване на комунистическите партии беше **лявото сектантство**. Една от заслугите на Димитров е, че той даде пълна същностна характеристика на лявото сектантство, а така също посочи и причините за появата му. То се изразяваше преди всичко в разрешаването на най-сложните въпроси на работническото движение въз основа на шаблонни схеми, не се вземаха под внимание особеностите на конкретната обстановка в отделните страни, пренебрегваше се борбата за частични искания на работниците и работата в реформистките профсъюзи, а също и във фашистките масови организации. Като последица от сектантството партията в значителна степен се откъсваше от масите. То беше пречка и за правилния подбор и възпитанието на кадрите в най-тясна връзка с масите.

Носителите на сектантството не разбираха, че ръководната роля на комунистическата партия трябва да бъде завоювана в боевете на работническата класа. За това е нужно не да се декламира за ръководната роля на комунистите, а със своята ежедневна масова работа и правилна политика тя да заслужи, да завоюва доверието на работническите маси.[2]

Успешната масова работа изискваше да се държи сметка за равнището на класовото съзнание на масите и в съответствие с него да се предлагат форми и методи на работа. На практика това означаваше строго да се спазва ленинското изискване, според което не трябва да вземаме изживяното за нас като изживяно за класата, като изживяно за масите. Постановките на левите сектанти затрудняваха укрепването на позициите на комунистическата партия, а оттук и провеждането на действителна масова работа сред трудещите се. Лявото сектантство беше главната пречка за ленинизацията на комунистическите партии, т. е. творчески да усвояват и прилагат основните ленински идейно-политически и организационни принципи и опита на ВКП (б).

Главна причина за появата на сектантството беше, че борбата про-

---

[1] Г. Димитров, Съч., т. 10. с. 118.
[2] Пак там, с. 119.

Digitized by Google

тив тенденциите на опортюнистическото приспособяване, която комунистическите партии водиха през втората половина на двайсетте години, в значителна степен отслабна, а някъде изобщо не се водеше. Освен това лявото сектантство формално признаваше ленинизма, издигаше в ръководствата млади, без достатъчен опит кадри, някои от които имаха дребнобуржоазен произход.

За преодоляване и предпазване от сектантството Георги Димитров препоръча в своята дейност комунистите умело да ползват оръжието на марксистко-ленинския анализ, като изучават най-грижливо конкретната обстановка и съобразно с нея да изработят своите планове за дейност и борба, безпощадно да се изкореняват привързаността към шаблона и готовите щампи. Съществено значение имаше и издигането на кадри из средата на работническата класа, израснали в нейната всекидневна борба.

Израз на творческа и революционна мисъл е идеята на Димитров **за създаване на единна пролетарска партия на работническата класа във всяка страна.** Тази смела идея в партийното строителство, по преценка на известния деец на международното комунистическо движение Отто Кусинен, бе издигната с оглед нарастващия по времето на конгреса стремеж всред социалдемократическите работници към единен фронт с комунистите по решаването на съдбоносните задачи, които историята постави пред световното комунистическо движение. Димитров отчиташе всички трудности за създаването на единна партия на работническата класа. Най-сигурен път към нейното изграждане той виждаше в **единодействието на комунистическите и социалдемократическите партии** във всекидневните борби на работническата класа против империализма и фашизма. В тази връзка той заяви, че Комунистическият интернационал и неговите секции са готови да влязат в преговори с Втория интернационал и секциите му за изграждане единството на работническата класа. Това също бе нов подход в отношенията на комунистическата партия към социалдемократическите партии.

Създаването на единна партия на пролетариата не означаваше механично обединяване на комунистическите и социалдемократическите партии. То се осъществява върху основата на редица определени условия от принципен характер. Изграденото върху тази основа обединение трябва да бъде единна и революционна партия, която води последователна и непримирима борба против буржоазията и нейната политика.

Безспорен теоретически и практически принос имат и новите постановки на Георги Димитров за кадрите. Този проблем е предмет на особено внимание в доклада му. Обяснението му трябва да търсим не само в изключителното значение на кадрите за успеха на всяко дело и в неизбежните загуби на кадри в условията на нелегалната борба. Остротата на проблема пряко се свързваше и със задачата за разгръщане на масова работа и борба за изграждане на широки антифашистки и народни фронтове. В редовете на партиите навлизаха нови пролетарски активисти, а също и революционизиращи се работници от други партии. Това беше твърде положителен факт, но той повелително налагаше необходимостта от грижи за тяхното обучение и възпитание. Следва да отбележим и това, че актуалността на проблема за кадрите произтичаше и от решението на конгреса да се съсредоточи оперативното ръководство на отделните комунистически партии в секциите на Коминтерна. То бе направено по предложение на Димитров с цел да се осигури по-конкретно ръководство на комунистическото движение, тъй като в секциите работят дейци от съответните страни, които по-добре познават обстановката в тях. Това решение поставяше и задачата да се подобри работата по създаването и възпитанието на кадрите. Те трябваше да имат необходимата подготовка и опит, за да могат свое-

Digitized by Google

временно и самостоятелно да се ориентират в събитията и да намират правилни решения на политическите и организационните задачи.

В доклада си Георги Димитров осветлява характерните черти на кадровата политика и критериите за подбора на кадрите. Той твърдо подчертава необходимостта да се познават хората. Въз основа на опита на някои кадри се доказва, че в резултат на изучаването на хората се откриват дейци, които по-рано не са забелязвани. Изучаването е необходимо и за освобождаването на онези кадри, които не се справят със задачите или не заслужават политическо доверие. Други характерни черти на кадровата политика са правилното издигане, използване, разпределение на кадрите и грижите за запазването им в условията на нелегалност. Израстването им е резултат не само на повишаване на тяхната марксистко-ленинска подготовка, но и на системна помощ в процеса на работата. Характерните черти на кадровата политика изразяват убеждение в силите и възможностите на работническата класа за формирането на кадри за комунистическата партия, но е необходимо да се откриват способните дейци и да им се оказва системна помощ в жестоките схватки с класовия враг.

Основните критерии, от които трябва да се ръководят комунистическите партии, са: дълбока преданост към делото на партията и работническата класа, проверена в боевете, концлагерите, затворите, пред съда; най-тясна връзка с масите — да се живее с масите, с техните интереси и нужди; дисциплинираност и идейна закалка, непримиримост към всякакви отклонения от партийната линия и в класовата борба. Умението на кадрите самостоятелно да се ориентират в обстановката и да поемат отговорност за взетите решения и извършената дейност е също основен критерий за подбора им. Неговата значимост пряко е свързана с целия дух на доклада на Димитров — никакви схеми и шаблони, а дейност в пълно съответствие с конкретната обстановка, с опита на масите. „Не е ръководител този, изтъква той, който се бои да поема върху себе си отговорност. Не е болшевик този, който не умее да проявява инициатива, който разсъждава: „Ще изпълня само това, което ми кажат.“ Изискването за умението на кадрите самостоятелно да се ориентират е една от предпоставките и за израстването им като действителни авторитетни ръководители. „Кадрите се развиват и растат най-добре тогава, когато те се поставят пред необходимостта самостоятелно да разрешават конкретните задачи на борбата и чувствуват върху себе си всичката отговорност за това.“[1] Георги Димитров подчертава ролята на партийните школи за подготовката на кадрите. В тях за кратко време те придобиват марксистко-ленинска подготовка или повишават равнището й. Но овладяването на основните принципи на марксизма-ленинизма трябва да става на основата на практическото изучаване от слушателите на основните въпроси на пролетарската борба в техните страни. Само така, като се върнат отново на практическа работа, те ще могат самостоятелно да се ориентират, ще бъдат действителни организатори и ръководители на масите.

3. ПРОВЕРЕНИ В ПРАКТИКАТА ИДЕЙНО-ПОЛИТИЧЕСКИ И ОРГАНИЗАЦИОННИ ОРЪЖИЯ

Докладът на Георги Димитров е блестящ образец на творчески марксизъм-ленинизъм. Той даде на комунистическите партии научнообоснована стратегия и тактика в борбата за укрепването им и за поврат в работата им с народните маси, за победата над фашизма.

[1] Г. Димитров, Съч., т.. 10, с. 164.

Digitized by Google

Твърде съществена роля изиграха принципните положения за кадрите. Те са отразени в документите на редица комунистически партии, приети след VII конгрес на Коминтерна. Могат да се приведат и оценки на ръководители на международното комунистическо движение. На Брюкселската конференция на Германската комунистическа партия (октомври 1935 г.) един от делегатите заявява: „Ние сме длъжни с още по-голяма грижливост и без да жалим всички свои душевни сили, да провеждаме политика в кадровата област в съответствие с тези сериозни указания, които бяха дадени от др. Димитров."[1] В този смисъл са и изказванията на Хосе Бонсале, зам. генерален секретар на Чилийската комунистическа партия. „Посочените от Димитров условия относно проблема за подбора на кадрите — пише той — допринесоха за формирането на цяла плеяда от революционни ръководители. Ние, които сме издигнати от партията на ръководна работа и познаваме изискванията на Димитров за кадрите, се стремим да ги асимилираме и да ги имаме предвид при подбора на кадрите. Постановките на Димитров представляват ценен принос за изграждането на ръководни кадри в комунистическите партии."[2]

В редица страни се изградиха единни народни антифашистки фронтове, които препречиха пътя на фашизма към властта, разгърна се мощно движение против войната. Тя не беше предотвратена поради отказа на десните социалдемократи за единодействие с комунистическите партии, но цялата тази дейност беше ценен опит в борбата им по време на Втората световна война, беше основата, върху която се разгърна мощна съпротива против хитлеристките окупатори.

В съвременните условия проблемът за изграждане на единни народни фронтове не е загубил своята актуалност. След Втората световна война в повечето от социалистическите страни се изградиха и сега съществуват и функционират общонародни фронтове, които са най-широка опора за осъществяване на ръководната роля на комунистическите партии и социалистическото строителство. В социалистическите страни се осъществи и идеята на Георги Димитров за създаване на единна партия на работническата класа.

В капиталистическите страни вследствие жестоката експлоатация на монополистическия капитал, който засяга икономическите интереси не само на работническата класа, но и на другите трудещи се, е създадена обективна основа за изграждането на единни и народни фронтове. Широк социален обхват придобива движението против подготвяната от империализма ядрена война. В него участвуват работници и интелектуалци, голяма част от дребните собственици и средната буржоазия. В негова подкрепа са не само комунистическите, но и социалдемократическите и либералните партии и други организации. Успехът в борбата им изисква организирането на мощен антивоенен фронт. При новите условия не могат да се поставят, сочи другарят Тодор Живков, „нито изискването за обща политическа платформа, нито изграждането на някакви общи организационни структури"[3].

Изключително голямо отражение дадоха постановките в доклада на Георги Димитров върху Българската комунистическа партия. Тяхна конкретизация съобразно нашата обстановка са решенията на VI пленум на ЦК на партията от февруари 1936 г. Върху тяхната основа се постигна значителен успех в сплотяването на кадрите от тясносоциалистическия и нелегалния период на партията. Възстановиха се и се съз-

[1] Г. Герберт, Г. Юг, „Кадры в системе социалистического управления, М., 1970, с. 27.

[2] Спомени за Г. Димитров, т. II, Партиздат, С., 1971, с. 149.

[3] Т. Живков, Историческа победа с преломно значение, Работническо дело, 11 май 1985 г.

Digitized by Google

дадоха нови организации на партията, настъпиха промени в стила и методите на работа на партийните комитети и организации. Широка основа за разширяване и укрепване връзките на партията с масите стана политическата платформа за изграждане на народен фронт, която пленумът прие. Тя носеше подчертан демократичен характер. Като измени оценката и отношението си към партиите от буржоазната опозиция, партията постигна голям успех в изграждането на народния фронт в нашата страна. Убедително доказателство са резултатите от изборите през 1938 г. От всичко 160 народни представители, въпреки крайно трудните условия на изборната борба, народният фронт получи 63 депутатски места. Твърде съществено значение за успехите на партията през този период имаше издигането на искания, които непосредствено изразяват жизнените интереси на работническата класа и на младежите, разнообразяването на формите и методите в работата с тях. Широко поле за дейността на партията станаха съществуващите културни, спортни, въздържателни, туристически, кооперативни и други съюзи и организации. Успешно бяха използвани за легална изява и създадените фашистки професионални съюзи.

Разнообразните форми за борба против фашизма и подготвяната война бяха релефен израз на коренно нов подход в дейността на нашата партия. Той й даваше възможност да реализира две принципни ленински изисквания. Първо, да се превъзмогват всички трудности и да се работи там, където са масите. И, второ, използването на легални организации да се схваща като механизъм за осъществяване задачите на партията, която е принудена да съществува и работи в нелегалност. „Легалните организации, изтъква В. И. Ленин, са опорни пунктове за разпространяване на идеите на нелегалните ядки сред масите. Значи ние изменяме формата на влиянието така, че предишното влияние да върви в нелегална насока. По формата на организациите, продължава В. И. Ленин, нелегалното „се приспособява“ към легалното. По съдържанието на работата на нашата партия легалната дейност „се приспособява“ към нелегалните идеи.“[1]

Масовите и разнообразни изяви на борбата на антифашистките и демократичните сили, осъществявани под ръководството на Комунистическата партия, показаха значително порасналото й влияние сред народа, безспорен прелом в разширяването и задълбочаването на връзките й с масите. А това е най-важният критерий за окончателното преодоляване на лявото сектантство и за завършване на нейната ленинизация. Партията посрещна Втората световна война като зряла марксистко-ленинска партия. Въз основа на конкретен анализ на обстановката в страната тя провеждаше правилна марксистко-ленинска политика, търсеше и намираше разнообразни форми и методи, с успех ръководеше борбата на народните маси за защита на техните интереси, за мир и демокрация. През 1942 г. въз основа на конкретна демократична програма тя успя да обедини всички антифашистки, демократични и патриотично настроени сили в Отечествения фронт, от чието име се водеше борбата против фашизма, за изгонване на хитлеристите от нашата страна и за възстановяване и разширяване на демократичните права на народа, за икономическа независимост и пълен национален суверенитет на страната.

Партията осуети опитите на фашизма да укрепи позициите си и да си създаде широка социална база. Победата на 9 септември 1944 г., станала с решаващата роля на Съветската армия, беше безспорен атестат за марксистко-ленинската зрелост на Българската комунистическа партия.

---

[1] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 22, с. 174.

Digitized by Google

Своята марксистко-ленинска способност да ръководи трудещите се партията разкри и в условията на строителството на социализма. Блестящо доказателство са решенията на Петия конгрес на партията (1948 г.), чието изпълнение осигури изграждането на основите на социализма в нашата страна.

Марксистко-ленинската си преданост и вярност към традициите на партията за непримиримост към всякакви отклонения от принципите на марксизма-ленинизма, към непрекъснато укрепване на своите редове Централният комитет на нашата партия прояви на своя Априлски пленум през 1956 г. Той рязко осъди култа към отделната личност, намерил временно място в партията, и отклоненията от начертаната от V конгрес политика и създаде всички условия да се възроди творческият и революционен дух на марксизма-ленинизма, да се изработва и осъществява научнообоснована партийна политика. Нейното развитие и непрекъснатото ѝ обогатяване са дело на конгресите и пленумите на Централния комитет на партията, но изключителна е заслугата на другаря Тодор Живков. Наричаме я априлска политика, защото началото ѝ е Априлският пленум и в нея е въплътен неговият новаторски, творчески и революционен дух. Това е политика, която въплъщава закономерностите на общественото развитие, основните принципи на марксизма-ленинизма съобразно нашата действителност и потребностите и интересите на народа. Големите успехи на реалния социализъм в нашата страна, които признават и нашите врагове, са най-убедителното доказателство за правилността и жизнената сила на априлската политика.

Нейна нова блестяща творческа изява са документите на Дванадесетия партиен конгрес, Националната партийна конференция (1984 г.) Февруарския пленум на ЦК от тази година, следконгресните доклади, речи и лекции на другаря Тодор Живков. В доклада си пред Февруарския пленум той обоснова научно-техническата политика на нашата страна в съвременните условия. В него твърдо се подчертава, че „без научно-техническата революция не е възможно да се изгражда адекватна на зрелия социализъм материално-техническа база и да се издига благосъстоянието на народа, да се осигурява многостранно развитие на личността и нейната висока ефективна реализация“[1]. Осъществяването на тази мащабна, сложна и трудна задача изисква членовете на партията и особено нейните кадри да имат пъргав ум, силно чувство към новото, да проявяват творчество и дръзновение. Ето защо ярките образци на творчески подход при решаване на проблемите, отразени в доклада на Георги Димитров пред VII конгрес на Коминтерна, са изпитани оръжия в борбата на партията и в съвременните условия.

[1] Т. Живков, За някои нови виждания и подходи в разработването и провеждането на научно-техническата политика, Партиздат, С., 1985, с. 12.

Digitized by Google

ПАРТИЙНАТА ИНФОРМАЦИЯ КАТО СРЕДСТВО ЗА КОНТРОЛ

СИМЕОН ХИНОВ
зам.-завеждащ Информационно-социологическия център на ЦК на БКП

ПРОБЛЕМИ НА ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ИНФОРМАЦИЯТА ОТ АВТОМАТИЗИРАНИТЕ СИСТЕМИ

Актуалността на тези проблеми особено силно се откроя през последните години във връзка с изпълнението на решенията на Десетия, Единадесетия и Дванадесетия конгрес на БКП за повишаване ръководната роля на партията в етапа на изграждането на зрелия социализъм. Тази актуалност непосредствено се обуславя от нарастващата роля и значението и на контрола, и на информацията в партийната ръководна дейност.

След Десетия конгрес на партията започва качествено нов етап в развитието на информационното обслужване на партийното ръководство. Постави се задачата системата на партийната информация изцяло да се изгради върху съвременна информационна база и „...тя по-пълно да се използва като важен инструмент за ръководство, като средство за възпитание и контрол"[1].

В изпълнение на конгресните решения се извърши целенасочена работа за преустройството на системата на партийната информация, в резултат на което бяха създадени **автоматизирани информационни системи:** за членския състав и номенклатурните кадри на партията; за секретарите и членовете на бюрата на партийните организации; за личните молби, жалби, сигнали и предложения на трудещите се; за наложените партийни наказания; за резултатите от емпиричните социологически изследвания; за събранията на първичните партийни организации; за изучаването на общественото мнение и др.

През този период в партийния апарат се изградиха и **специализирани информационни звена** — информационно-социологически центрове, отдели и сектори, както и Електронноизчислителен център на ЦК на БКП (1970 г.).

Натрупан е значителен опит, който изисква обобщаване и осмисляне, с което да се съдействува за усъвършенстването както на контролната, така и на информационната дейност на партийните комитети, за оптимизиране на връзката и взаимодействието между тях. Предмет на следващото изложение са някои проблеми на използването на информацията от автоматизираните системи на партийните комитети. Изключена е системата за контрол върху изпълнението на партийните решения, която осигурява изцяло контролна информация, и възникващите тук проблеми са от друг характер.

●

Кои са характерните черти на автоматизираните информационни системи като важен източник на информация за целите на контрола и проверката на изпълнението? Това са:

[1] Т. Живков, За партийното строителство, т. 3, Партиздат, С., 1978, с. 92.

Digitized by Google

Първо. Тези системи осигуряват **информация** предимно по канала на „обратната връзка" за **съществени страни на партийното ръководство и на вътрешнопартийния живот:** социалния и качествения състав на партията; подготовката, подбора и развитието на ръководните кадри; нарушенията на партийната дисциплина и наложените наказания; равнището и действената роля на партийното събрание и др.

Второ. Те се изграждат и функционират върху основата на **системния и програмно-целевия подход.** Главна тяхна цел е да осигуряват на партийните комитети информация за осъществяването на ръководните и контролните им функции. Тази информация е необходима предпоставка за задълбоченото изследване на процесите и зараждащите се явления, тенденции и противоречия във вътрешнопартийния живот и в социалната практика. Нейното използване активно съдействува за издигане научното равнище на партийното ръководство и за повишаване на неговата ефективност.

Трето. За тях е осигурена солидна материално-техническа база: високопроизводителна електронноизчислителна техника и съвременни оргтехнически средства. **Автоматизирани са значителна част от процесите на обработка и съхранение на данните, а също и на подготовката на „изходните" информационни документи.** По този начин се създават предпоставки за неколкократно повишаване на ефективността и качеството на информационния продукт в сравнение с неговото осигуряване чрез „ръчния способ".

Четвърто. Информацията от автоматизираните системи **е формализирана в количествени и качествени показатели.** Когато е нужна по-задълбочена качествена характеристика на разкриваните явления, процеси и закономерности, задължително е едновременното използване на информация и от други източници — от непосредствените наблюдения на ръководителите и политическите сътрудници при посещенията им в трудовите колективи и в партийните органи и организации и от други вътрешнопартийни канали, от емпирични социологически изследвания, от изучаването на общественото мнение и др.

Постановките на Десетия и Дванадесетия партиен конгрес за информацията като средство за контрол намират конкретна реализация **във връзката и взаимоотношението между автоматизираните информационни системи и контролната система на партийните комитети.**

Тази връзка се осъществява предимно в **три основни форми:**

— чрез осигуряването на ръководните партийни органи и партийния апарат с **регламентирана периодична информация** (месечна, тримесечна, шестмесечна и т. н.). В партийната практика такава информация е прието да се предоставя на потребителите във вид на бюлетини, анализи, справки и други материали;

— с изпълнението на **информационни поръчки** от специализираните информационни звена (отдели и сектори „Информационно-социологически", електронноизчислителни центрове и др.), възложени от ръководни или контролни партийни органи;

— чрез осъществяването на **„активното начало"** в информационното обслужване на партийноръководната дейност. В този случай оперативна или аналитична информация се предоставя на ръководните и контролните партийни органи по инициатива на специализираните информационни звена. Информацията обикновено е във вид на сигнален бюлетин, докладна записка, тематична разработка, справка, таблици и др.

Във формулата „информацията — средство за контрол" се съдържа не само реално съществуващата **връзка** между партийната информация и партийния контрол, но и **взаимодействието** между тях. То придобива по-голяма широта и интензивност особено при функциони-

Digitized by Google

рането на автоматизираните информационни системи и контролната система на партийните комитети.

Автоматизираните системи акумулират и съхраняват за многократна употреба голям обем от информация, която обаче не се включва автоматично в осъществяването на контролната функция на партийните комитети. За да стане това, е необходимо съхраняваната в системите информация в подходящ за ползване вид да се предостави непосредствено на компетентния ръководен (или контролен) орган. Той от своя страна да оцени положително нейните качества и да вземе решение за начина на използването ѝ за целите на контрола.

Този процес на трансформирането на сигнално-описателната (дескриптивна) информация в контролна протича в рамките на взаимодействието между автоматизираните информационни системи и контролната система на партийните комитети.

●

От какво естество е взаимодействието между автоматизираните информационни системи и контролната система на местните партийни комитети?

Има основание да се твърди, че по своя характер **това взаимодействие е двупосочно.** От една страна, автоматизираните информационни системи оказват въздействие върху контролната система за постигане на възложените ѝ задачи и цели. При всяка отделна информационна система то се осъществява в разнообразни форми и средства и по различен начин. В тази насока се реализира едно от основните предназначения на информацията — активно да обслужва осъществяването на контролната функция на партийните органи и организации. От друга страна, и системата на партийния контрол оказва въздействие върху автоматизираните информационни системи. То се изразява в „стимулиране" и подпомагане на развитието и усъвършенстуването им с цел да се оптимизира тяхната действеност и ефективност.

Твърде съществен за изясняване е проблемът за **смисъла и съдържанието на взаимодействието** между автоматизираните информационни системи и контролната система. Или с други думи: по какъв начин и чрез какви конкретни форми в партийната практика е възможно най-ефикасно да се използва информацията като средство за контрол и проверка на изпълнението?

През последните 10—15 години за тази цел в дейността на местните партийни комитети се утвърдиха **три основни начина на взаимодействие.**

В едни случаи предоставената на компетентния ръководен (контролен) орган информация се оценява за достатъчна — и по количество, и по качество — и служи като основание за вземане на решения за ръководно (контролно) въздействие.

От такъв характер е голяма част от информацията, получавана от системите за събранията на първичните партийни организации, за членския състав на партията, за номенклатурните кадри и др. Тези системи осигуряват на партийните комитети отчетна и сигнална информация по линия на „обратната връзка" за състоянието в ръководеното звено, за осъществяването на отделни дейности или за хода и резултатите от изпълнението на дадено партийно решение.

Така например върху основата на данни за тематиката, редовността, присъствието и приетите от партийните събрания решения може да се вземат оперативни мерки или ръководни решения за подобряване на работата на съответните партийни органи и организации. Столичната партийна организация е добър пример в използването на данни-

Digitized by Google

те от системата за събранията на първичните партийни организации. Информационно-социологическият център на градския комитет на партията вече второ десетилетие изготвя годишен анализ и издава тримесечен бюлетин, съдържащ таблична и аналитична информация за редовността и равнището на партийните събрания. При поискване или по своя инициатива центърът подготвя и предоставя на секретарите и отделите на комитета информация във вид на справка или сведение, които разкриват състоянието както общо за столичната организация, така и за отделните районни, комбинатски, заводски и други партийни организации. За нуждите на оперативното ръководство на първичните партийни организации в районните партийни комитети този вид текуща информация заема по-голям относителен дял и по-широко се използва за предприемането на оперативни мерки с оглед преодоляването на допуснати недостатъци и слабости. Най-съществените данни, основните изводи и препоръки за издигане равнището и ролята на партийното събрание периодично се обсъждат на съвещания и семинари със секретарите на първичните партийни организации. Тази практика оказва положително въздействие и има немалък принос в повишаване ролята на партийното събрание в столичната партийна организация.

Чрез информацията, осигурявана от системата за членския състав на партията, в окръжните и общинските комитети системно се наблюдават количественият и качественият състав на първичните организации, а също и партийното ядро в различните отрасли, сфери и производствени участъци. Въз основа на тази информация при необходимост се приемат оперативни мерки и решения за ръководно (контролно) въздействие с цел осигуряването на оптимално партийно ядро във всеки трудов колектив.

Върху основата на данни, характеризиращи по определени показатели състава на подготовката на ръководните кадри, включени в кадровата информационна система, при констатиране на различни отклонения в работата по техния подбор и издигане също така компетентният партиен орган може да предприеме ръководно (контролно) въздействие.

Във връзка с допуснатото нарушение на принципи и норми на ръководство и вътрешнопартиен живот по своя характер решението за контролно въздействие може да бъде: предприемането на **оперативни мерки за оказване на помощ** в работата по изпълнението на дадено решение, а също и за подобряване стила на ръководството и организацията на работата в подконтролния орган; предложение до съответния ръководен орган за **коригиране на дадено решение**; прилагането на **мерки за партийно въздействие** (другарска критика, предупреждение, обръщане на внимание и др.); решение за привличане към **партийна отговорност** съгласно чл. 9 от Устава на БКП и др.

Този богат арсенал от разнообразни средства за контролно въздействие обикновено се прилага поотделно или в различни съчетания в заключителната фаза от процеса на използването на информацията като средство за контрол. Анализът на партийната практика показва, че този процес ще бъде **толкова по-ефективен, колкото по-малко са случаите на „въздържане" от контролно въздействие**, когато разкритите чрез информацията недостатъци и слабости обективно изискват такова въздействие от съответния ръководен (контролен) орган. **Ефективността от средствата** за контролно въздействие **е по-висока, ако те се прилагат в оптимално съчетание с провеждането на конкретна и целенасочена организаторска и идейновъзпитателна работа в подконтролния обект,** където е допуснато нарушение на принципите и нормите на ръководство и на вътрешнопартиен живот.

Digitized by Google

В други случаи информацията, осигурявана от автоматизираните информационни системи, се оценява от съответния орган като **повод да се задействуват механизмите на партийния контрол.** Възлага се на компетентния отдел (сектор) в партийния комитет или на контролен орган (контролно-ревизионна комисия, комитет за държавен и народен контрол и др.) да извърши необходимата проверка или по друг начин да изясни повдигнатия въпрос и да докладва за резултата.

В такава ситуация често попадат партийните комитети, получили данни от системите за молбите, жалбите и сигналите на трудещите се, за критичните бележки и предложенията на комунистите, за изучаване на общественото мнение и др.

През последните години във **Великотърновската окръжна партийна организация** е осъществен значителен напредък и е натрупан опит в работата с писмата, предложенията и критичните бележки на трудещите се. В окръга успешно функционира „Система за комплексно изучаване на общественото мнение". Осъществяват се резултатни мерки за своевременното регистриране и завеждане на отчет на постъпващите до ръководните органи въпроси и предложения, за подобряване на организацията и грижите за тяхното задълбочено проучване, срочно и компетентно осъществяване. С проведения неотдавна пленум на окръжния комитет на партията бяха създадени още по-добри идейно-политически и организационни условия и предпоставки за ефикасното използване на информацията от този важен канал като инструмент за контрол и проверка на изпълнението. Периодично подготвяните в окръжния комитет тематични анализи на жалбите, сигналите и предложенията разкриват активната позиция на трудещите се от окръга по широк кръг въпроси от всички сфери на обществено-икономическия и културния живот, на бита, жизнената среда и социалното управление. В тях те поставят насъщни проблеми от обществен и личен характер, сигнализират или уведомяват за съществуващи недостатъци и слабости в дейността на кадрите и органите на социално управление. Партийните ръководства на различни равнища с нараснало умение все по-успешно използват тази информация като средство за засилване и повишаване ефективността на партийния контрол.

В трета категория случаи информацията, осигурявана от автоматизираните системи, **се използва** за целите на контрола **заедно с информацията от други източници.** Това са случаите, при които компетентният партиен орган преценява, че получените данни от информационните системи не са достатъчни, за да послужат като основание непосредствено и веднага да се приложат мерки за контролно въздействие или да се задействуват механизмите на партийния контрол.

Обикновено по този трети начин се използва голяма част от данните, получавани от автоматизираните информационни системи. Този подход осигурява добри резултати, когато е нужно да се осветли даден проблем. Освен данните от автоматизираните информационни системи тогава се използват и резултатите от проведени конкретни социологически изследвания, от изучаването на общественото мнение или информацията от други източници. Това е особено необходимо за опознаването и формулирането на нови проблеми и явления, за откриването на зараждащи се позитивни и негативни тенденции в социалната практика.

През последните години добър опит в тази насока е създаден в работата по използването на данните от автоматизираната система за регистрация и анализ на партийните наказания. Централната контролно-ревизионна комисия на БКП и Информационно-социологическият център на Централния комитет на БКП проведоха редица социологически изследвания за по-задълбоченото изясняване на особено важ-

Digitized by Google

ни проблеми и тенденции, очертали се въз основа на данните от информационната система. Такива са например изследванията „Причини за нарушаване на дисциплината от комунисти на ръководна работа", „Условия и предпоставки за нарушаване на социалистическата законност от членовете на БКП" и др. Комплексният анализ на тематично обединените данни от автоматизираната информационна система и от социологическото изследване се внася за обсъждане и приемане на съответно решение от пленума или от Бюрото на ЦКРК на партията.

Положителните резултати и натрупаният опит в използването на информацията като средство за контрол свидетелстват и за обективно създадените и все още слабо оползотворявани изключително големи потенциални възможности за ефикасното реализиране на контролната функция на партийните органи и организации. От огромната по обем информация, осигурявана от постоянно действуващите автоматизирани системи, само една малка, незначителна част се използва за целите на контрола.

Основание за такъв извод дават някои данни от проведеното през миналата година социологическо изследване „Причини и условия за нарушенията на дисциплината от ръководни кадри—комунисти". Изследването разкри, че една от основните причини (или условие) за нарушението на дисциплината от административните и стопанските кадри, номенклатура на окръжните и общинските комитети на партията, е неефикасният и формален партиен контрол. Показателни са следните данни: всеки четвърти от тези ръководители в продължение на три години (1981—1983 г.) изобщо не е правил отчети за своята работа както на събрание на първичната партийна организация, където членува, така и пред партиен комитет, а всеки трети не е правил самоотчет както в партийното бюро, така и в партийната група. Всичко това е способствувало за създаването на обстановка на принизена взискателност, а в немалко случаи и на безконтролност. Възниква въпросът тези данни от изследването открити ли са за съответните партийни комитети, в чиято номенклатура са наказаните ръководни кадри? През същия тригодишен период постоянно действуващите системи за партийните събрания и за наблюдението на разглежданите въпроси в партийните комитети периодично са осигурявали отчетна информация по тези въпроси, но тя или изобщо не е била „задействувана", или частично и непълноценно е използвана.

Девета година Информационно-социологическият център на ЦК на БКП издава информационен бюлетин, съдържащ резюмета на критични публикации в централните средства за масова информация, които са посветени на особено важни проблеми и са адресирани до централни и окръжни органи на социалното управление. С бюлетина до тези органи се осигурява оперативна информация за около 800 критични материала (за една година), поместени в централните вестници и списания и излъчени от Българското радио и телевизия. От тях около 400 пряко са адресирани на вниманието на окръжните комитети на партията.

В последно време настоятелно се поставя въпросът доколко тази информация се използва от местните партийни органи и организации.

Резултатите от изследвания и от проверки в тази сфера на дейност свидетелстват, че в местните комитети на партията е създадена организация за завеждането на отчет на особено важните критични материали и за осъществяването на контрол по предприетите мерки за отстраняване на изнесените слабости и недостатъци.

Независимо от значителния напредък в работата с критичните публикации, някои данни дават основание за неудовлетвореност и дори за известна тревога, като се отчита обстоятелството, че ефектът от не-

Digitized by Google

малка част от тях е незадоволителен. Основание за такъв извод са обобщените данни за периода 1980—1984 г. За това време се наблюдава трайна тенденция на увеличаване на критичните материали в централните средства за масова информация, в които се критикува неправилното отношение на централни органи на социално управление към отправената им критика — формално отношение, мълчание или закъснение с отговорите. За периода тези критични публикации двойно са се увеличили, като през 1984 г. те съставляват 15 на сто.

●

Контролната функция на партийните органи и нейното информационно обслужване да се издигнат на качествено ново равнище, рязко да се повиши тяхната ефективност — този основен извод произтича от решенията на Февруарския (1985 г.) пленум на ЦК на БКП.

Първоначалното екстензивно развитие на специализираната информационна дейност на партийния апарат в началото на 80-те години в основни линии изчерпа своите възможности. По това време вече са създадени съответните обективни и субективни предпоставки, които обуславят реалната възможност за осъществяването на **решителен поврат към интензивно развитие на информационното обслужване на ръководните и контролните функции на местните партийни органи.** А това означава, че оценяването на тази сфера на дейност и нейната ефективност трябва да става не по количествените, а предимно по **качествените показатели** — за своевременност, обективност, комплексност и надеждност на информацията, по степента на реализирания ефект от нейното използване. От друга страна, това означава, че **изпреварващата информация** следва да има приоритетно място и първостепенна роля в общата структура на партийната информация.

Макар и все още недостатъчен, досегашният опит убедително показва, че за партийното ръководство особено полезна е информацията, която **сигнализира за новозараждащи се явления, проблеми и тенденции** във вътрешнопартийния живот и социалната практика. Тази информация е ефикасно средство за реализиране превантивния характер на контрола. Тя е добра основа за предприемането на необходимите действени мерки (предпазни и профилактични) за „пресичане" на възникващите неблагоприятни тенденции и зараждащи се проблеми и за преодоляването им, докато са още в зародишно състояние.

От друга страна, твърде полезна за партийното ръководство е информацията, която **разкрива и формулира нови проблеми и противоречия** в развитието и усъвършенстването на партията и социалистическото общество. Това е друг вид изпреварваща информация, осигурявана в партийните комитети по канала на „обратната връзка".

Като се ръководим от постановката, че оптималното осъществяване на информационната дейност е принципно несъвместимо с всякакви разновидности на самоцелност, наложително е **по-пълно и последователно да се прилагат програмно-целевият и комплексният подход** в усъвършенстването на нейното съдържание, организация и ръководство.

Това изисква да се провежда линия на усъвършенстване на съществуващите и изграждането на нови информационни системи в съответствие със стратегическите цели и текущите задачи, които партията определя за даден период от време. Решенията на Февруарския (1985 г.) пленум на ЦК на БКП предявяват нови по-високи изисквания и към информационната дейност и по-специално за нейното преустройство в духа на разработените от др. Т. Живков нови теоретически постановки и подходи за провеждането на стратегическия курс на

Digitized by Google

партията за ускорено интензивно развитие на икономиката в органическо единство с осъществяването на научно-техническата революция в нашата страна. Важно място в това преустройство трябва да заеме по-широкото внедряване на съвременни технологии и програмната организация в информационното обслужване.

Особено наложително е да се създава **оптимална организация на информационните масиви** на партийните комитети, за да се осигури тяхното многократно използване за целите на контрола, като се преодоляват както недостигът, така и излишъкът (дублирането) на информацията, осигурявана „от долу на горе". Научната организация на информационните масиви разкрива и по-големи възможности за активно подпомагане на партийния апарат при осъществяването на целеви наблюдения и целеви проверки за хода и резултатите от изпълнението на основни партийни решения и на особено актуални задачи. Извършеният експеримент в окръжния комитет на БКП — Враца подпомогна компетентни отдели на ЦК на БКП да разработят „Примерна методика за организация на информационните масиви в ОК на БКП". Необходимо е да се положат системни грижи за разпространението на този опит в партийната практика.

Съществена страна в усъвършенстване на информационното обслужване на контролната функция на партийните комитети е осигуряването на **пълна координация и органическа обвързаност между информационните потоци „от горе на долу" и „от долу на горе"**. По този начин ще се преодоляват елементите на дублиране и самоцелност на информацията „от долу на горе", а също и ще се предпазва партийният апарат от излишна книжнина. Положителен опит в това отношение се създава в окръжния комитет на БКП в Пазарджик, където основните информационни потоци „от долу на горе" са подчинени на задачата активно да съдействуват на окръжното партийно и държавно ръководство в контролиране изпълнението на комплексната програма за социално-икономическото развитие на окръга, приета след Дванадесетия конгрес на партията.

За издигане ролята на партийната информация в осъществяването на контрола и проверката на изпълнението значителни резерви могат да се разкрият с **оптималното развитие на „активното начало" в информационното обслужване** на партийните комитети. Специализираните информационни звена (отдели, сектори и центрове) трябва по тяхна инициатива по-широко и настойчиво да прилагат активните форми на обслужване: бюлетини и тематични разработки по злободневни проблеми, сигнални докладни записки и други подобни материали. Така тяхната дейност ще бъде по-ефективна и ще се издига на висотата на целите и задачите, за реализирането на които окръжните партийни организации направляват и организират усилията, волята и ентусиазма на комунистите и трудещите се.

Създадените обективни и субективни предпоставки позволяват през следващите години да се премине към **по-мащабно внедряване на електронноизчислителната техника включително и микрокомпютърна техника в дейността на партийния апарат и по-специално в информационното обслужване на контролната функция на партийните комитети.** Върху тази основа с изпреварващи темпове трябва да се внедряват съвременни технологии за обработка на данни и по-широко да се използват съвременните методи на анализ на партийната информация.

Същевременно по-системни грижи следва да се полагат за издигане на **информационната култура на ръководните кадри**, за да се повишава тяхното умение ефективно да използват информацията като незаменимо средство за контрол и проверка на изпълнението.

Необходимо е последователно да се провежда линия на оптимал-

Digitized by Google

но съчетаване на изпитаните „класически“ със съвременните методи и форми на информационна дейност, да се осигурява висока ефективност на информационното обслужване на контролната функция на партийните комитети. Главният краен резултат от ефикасното взаимодействие между специализираната информационна дейност и партийния контрол трябва съществено да въздействува за осигуряването на единство между решение и изпълнение, между думи и дела за повишаване организираността, дисциплината и отговорността на кадрите на всички равнища в различните сфери на социалното управление.

ТЕХНОЛОГИИ В ПАРТИЙНАТА ДЕЙНОСТ

ПОВИШАВАНЕ СОЦИАЛНАТА АКТИВНОСТ И АВАНГАРДНАТА РОЛЯ НА КОМУНИСТИТЕ

СПОДЕЛЯ ЖУРНАЛИСТЪТ Г. СЪЙКОВ:

— В партийната дейност съществуват технологии за провеждане на събрание на първичната организация, за сбирка на звеното от партийната учебна година, за заседание на партийното бюро и т. н. Но има и сложни технологии, по които се провеждат по-крупни мероприятия, постигат се значими цели или се решават мащабни задачи. Те са съставени от множество взаимосвързани и често паралелно протичащи процедури и операции. Тях ние бихме могли да разглеждаме като съставени от отделни технологии.

Искам да разкажа за опита на окръжния комитет на БКП в Търговище да проектира, експериментира и внедри технологии за постигане на конгресната цел: „Повишаване социалната активност и авангардната роля на комунистите“.

Кои бяха основните предпоставки, върху основата на които окръжният комитет градеше своите съображения?

Първо, съдържанието, начините и формите на изявата на социалната активност и авангардната роля на комунистите на всеки етап от развитието на партията и обществото имат точно определен, конкретен характер и са насочени към осъществяването на партийната полити-

Digitized by Google

ка. Интензификацията на общественото производство, внедряването на постиженията на научно-техническия прогрес, решителното повишаване на качеството на труда и продукцията, развитието на политическата система и на социалистическата демокрация и т. н. ще станат реалност, когато комунистите застанат начело в борбата за тяхното изпълнение, когато поведат след себе си, организират и мобилизират безпартийните трудещи се. Всичко това прави особено значим въпросът за повишаване социалната активност и авангардната роля на комунистите.

Второ, авангардната роля е такава качествена характеристика на отделния комунист, която обективно необходимо произтича от положението на Комунистическата партия на челен, съзнателен и организиран отряд на работническата класа и всички трудещи се. Но обективно необходимото не означава автоматично! Авангардната роля не се връчва заедно с партийния билет. Подобно на званието комунист тя се защищава цял живот и с целия живот. Нейното издигане е непрекъснат процес, който трябва да се направлява и ръководи. И то не само защото в партията постоянно навлизат нови попълнения, а и защото постигнатото вчера не задоволява изискванията на днешния и утрешния ден.

Трето, авангардната роля и социалната активност се формират под въздействието на множество фактори и условия. Оттук произтича наличието в практиката на много форми и средства за тяхното повишаване. Но те обикновено са строго специфични, често се прилагат несистемно и неорганизирано, проникнати са от индивидуалното или местното.

Следователно, за да се реши задачата за повишаване на социалната активност и авангардната роля на комунистите, е нужно да се подходи научно и да се създаде цялостна и комплексна технология. Чрез подредените в определен ред процедури и операции да се отчете влиянието на всички фактори и условия, да се „впрегнат" в действие всички форми и средства.

Как подходи окръжният комитет?

Още през 1981 г. съвместно с група научни работници от Академията за обществени науки и социално управление с ръководител проф. д-р Ф. Генов бе разработен модел на технологията за повишаване социалната активност и авангардната роля на комунистите. Той бе експериментиран в 20 първични партийни организации от различни отрасли на народното стопанство в окръга. Резултатите бяха обобщени и анализирани на проведената през юни 1983 г. научно-практическа конференция. Технологията за повишаване социалната активност и авангардната роля на комунистите бе допълнена и обогатена и впоследствие бе внедрена в цялата окръжна партийна организация.

Какво включва технологията?

Тя е описана в приетата от бюрото на окръжния комитет на партията в Търговище план-програма за залагане, извеждане и разпространяване на положителен опит на тема „Работата на първичните партийни организации за повишаване на социалната активност на трудещите се и издигане авангардната роля на комунистите" и приложението към програмата относно целите и задачите на разработката по формиране на положителен опит.

Ще си позволя малко отклонение. По своята същност програмата представлява една система за работа в окръжната партийна организация. Тя не носи названието технология, но след като предписва операции и процедури в определен

Digitized by Google

ред за постигане на набелязана цел, тя отговаря на определението за социална технология. Закономерно възниква въпросът: „Какво е общото и какво е различното между програма, система и технология в партийната работа?“ Той не е изяснен в достатъчна степен и в теоретически, и в практико-приложен аспект. Затова ще го отправим към специалиста за коментар.

Но да се върнем към описанието на технологията за повишаване социалната активност и авангардната роля на комунистите. Като цяло тя е съставена от три относително самостоятелни и паралелно протичащи технологии.

В първата технология са предвидени форми и средства, чрез използването на които се цели да се повиши активността на комунистите в три основни направления: трудова, обществено-политическа и специфично-партийна. Това са индивидуалните разговори, защитата на творчески планове, отчетът пред партийната организация или пред трудовия колектив, социалистическото съревнование и др. В първичните партийни организации бе експериментирана и впоследствие масово приложена формата на лични обещания — поръчения на комунистите. В тях не се записват служебни задължения. Приетите обещания отразяват допълнителния конкретен принос на комуниста за реализиране на курса за интензификация, внедряване постиженията на научно-техническия прогрес, подобряване на дисциплината и качеството, икономията на суровини, материали и енергия. Те по същество играят ролята на личен насрещен план на партийните членове, обогатен с редица обществени задължения.

Втората технология предписва дейности на първичната партийна организация, които повишават боеспособността и водят до засилване на нейната роля на политически ръководител, на първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив, на опора на своите членове. Тя включва провеждане на разяснителна работа, изучаване възможностите на отделния комунист и оказване на помощ за изпълнение на неговата авангардна роля. Стремежът е първичната партийна организация да поставя диференцирано по-големи цели и задачи за постигане от всеки комунист.

Третата технология е насочена към създаване на определен порядък в действията на общинските и окръжния комитет на БКП по ръководството на първичните партийни организации. Тя съдържа включените в техните оперативни планове мерки и мероприятия за разясняване същността и целите на технологията, методическо насочване, помощно-организаторска дейност, обмяна и разпространение на положителния опит, помощ с литература, лекции, материали и пр., провеждане на контрол и проверка. Целта е авангардната роля на комунистите да се свързва с работата им по изпълнението на актуалните икономически, политически, социални и културни задачи от политиката на партията, които има да решава Търговищки окръг.

Какви са основните резултати от прилагане на технологията?

Те се открояват в две основни направления. **На първо място,** това е степента на изпълнение на партийната политика, която намира конкретен израз в плановете за социално-икономическото развитие на окръга, в насрещните планове на трудовите колективи. Това означава да се увеличава производителността на труда, да се подобрява качеството на труда и продукцията, да се внедряват постиженията на научно-техническия прогрес. **На второ място,** това са положителните изменения на качествата на трудещите се, на отделните комунисти, в качествените характеристики на първичните партийни организации.

Особено убедителни са данните, които се посочиха на научно-прак-

Digitized by Google

тическата конференция. Те свидетелстват, че в трудовите колективи — обект на експеримента, е налице значително по-голямо от средното за окръга изпълнение на основните планови показатели като чиста продукция, обществена производителност на труда, печалба и пр.

По-трудно е да се оценят резултатите по второто направление. За целта окръжният комитет на БКП с помощта на научни работници разработи методика и проведе социологическо проучване на социалната активност и авангардната роля на комунистите в 20-те експериментални първични партийни организации, а също така и в други 20, които играеха ролята на контролни. Чрез сравнения и съпоставки се оцени степента на развитие и изменение на качествата както на отделните комунисти, така и на техните партийни организации. Анализът категорично показа значително по-доброто развитие и обогатяване на качествените характеристики на комунистите и на първичните организации, в които се експериментираше моделът, в сравнение с контролните.

След масовото внедряване на технологията за повишаване социалната активност и авангардната роля на комунистите не са правени специални изследвания. Но на проведените пленуми на окръжния комитет на БКП по партийното ръководство на Комсомола през 1983 г. и на Отечествения фронт през 1985 г. се отчетоха резултатите и в двете основни направления. Нови моменти в работата по разгръщане социалната активност на трудещите се залегнаха в приетите програми за интензивно развитие на селското стопанство на основата на агроекологическия подход и за подобряване техническото равнище и качеството на продукцията.

Общата оценка за резултатите от прилагането на технологията е положителна. Ето какво заяви първият секретар на окръжния комитет на БКП Ив. Груев: „В резултат от повишаването на социалната активност и авангардната роля на комунистите нараснаха боеспособността и ръководната роля на партийните организации. Засили се тяхното въздействие като политически ръководители на трудовите колективи. Търговищки окръг успешно преизпълнява плана за социално-икономическото развитие. Обогатява се духовният живот в окръга. Крепнат морално-политическото единство и идейната зрелост на комунистите и трудещите се. Сега те с по-голяма убеденост, инициатива и творчество се включват в изпълнението на решенията на Февруарския и Мартенския пленум на Централния комитет, за да посрещнат с достойни дела и резултати Тринадесетия конгрес на БКП.

Какво се прави сега в окръга по усъвършенстването на тази технология в партийната дейност?

В следконгресните доклади, речи и лекции на другаря Тодор Живков и особено в доклада, встъпителното и заключителното му слово пред Февруарския пленум на ЦК на БКП (1985 г.) бяха формулирани и поставени нови цели и задачи в партийната работа, издигнаха се нови показатели и постановки. Те измениха съдържанието, критериите и формите на авангардната роля и социалната активност на комунистите. „Сега от всеки комунист се иска много — посочва другарят Тодор Живков — да бъде в първите редици на борбата, да изпълнява високопрофесионално своите трудови задължения, неговият личен дял в общата работа да се откроява категорично. Но мерилото за приноса на комуниста не може да се изчерпва с неговия личен дял, колкото и голям да е той. Мерило е също така колко хора е въвлякъл в общия подем, как е съдействувал да се осигурят необходимите условия за пълното разгръщане на силите и за увеличаването на приноса

Digitized by Google

на неговите другари от трудовия колектив."[1]

Новите постановки, както и някои несъвършенства на технологията за повишаване социалната активност и авангардната роля на комунистите, наложиха окръжният комитет на БКП отново да анализира своята работа по този въпрос и да търси пътища за нейното усъвършенстване. Това се извършва сега в рамките на работата по реализиране на програмата на отдел „Организационен" на ЦК на БКП за моделиране и експериментиране на челен опит и образци в партийната работа. Усилията са насочени към издигане авангардната роля на комуниста и неговата способност и умение да въвлича другарите си от трудовия колектив в борбата за високо качество. Както извършеното в Търговищки окръг по приложение на технологията за повишаване социалната активност и авангардната роля на комунистите, така и намеренията за нейното бъдещо усъвършенстване поставят на преден план много въпроси и проблеми. Те вълнуват партийните дейци и комунистите и в други окръзи. Затова се обърнахме за коментар към **кандидата на икономическите науки Иван Златков,** инструктор в отдел „Организационен" на ЦК на БКП, по следните въпроси:

— Кои са по-съществените особености на технологиите в партийната дейност и как са отчетени те в описания опит от работата на окръжния комитет на БКП — Търговище?

— Какво е общото и различното между програма, система и технология в партийната работа?

КОМЕНТИРА к. и. н. ИВ. ЗЛАТКОВ:

— В отговор на първия въпрос бих споделил, че необходимостта от широко приложение на технологиите в различните видове социална дейност непрекъснато нараства. Практиката все повече ни убеждава в значението на технологизирането на човешката дейност за нейното рационализиране и за повишаване на ефективността ѝ.

Партийната дейност е специфичен вид обществено-политическа дейност. Тя се определя като **целенасочен, добре планиран и организиран единен процес на теоретически, идейно-политически, организационни и организаторски действия на партийните органи, организации и на комунистите за формиране и осъществяване на партийната политика.**[2] Определението показва наличието в нея на сложна съвкупност от отделни процедури и действия, чието осъществяване може и следва да става в строго определен ред, т. е. тази дейност подлежи на технологизиране. То обаче се постига не чрез механично пренасяне на принципите и закономерностите в развитието на технологиите от материалното производство, а като се отчитат спецификата на обществено-политическата дейност и особеностите, които тя неизбежно внася в изграждането и развитието на технологиите. В противен случай съществува реална опасност от технократически уклон, от увлечения по проектиране на ненужни и непригодни за партийната работа технологии. Не по-малка е опасността от другата крайност — в стремежа за предпазване от подобни уклони да не се видят и отчетат някои обективни потребности в развитието на партийната дейност, които животът предявява.

---

[1] Т. Живков, Проблеми и подходи на изграждането на зрелия социализъм в НР България, С., Партиздат, 1984, с. 223.

[2] Речник по партийно строителство, Партиздат, 1983, с. 322.

Digitized by Google

На съвременния етап пред партийните органи, организации и комунистите възникват все по-сложни и трудни задачи, които са новаторски по своя характер и които изискват новаторски подход при организацията на тяхното изпълнение. Технологизирането на партийната дейност е ефикасно средство за преодоляване на главния недостатък в партийноорганизационната работа, посочен от другаря Тодор Живков на Дванадесетия конгрес на БКП — неумението да се използват напълно нейните направляващи и преобразуващи възможности.[1]

Всичко това прави въпроса за технологиите и за техните особености при приложението им в партийната дейност изключително важен и актуален. Струва ми се, че трябва да търсим тези особености в основните компоненти на партийната дейност — в нейния обект, субект и предмет.

Партийната дейност има за **обект** не определени вещи или производствени процеси, а хора и социални общности с техните взаимоотношения, интереси и потребности. Поради това за технологиите на тази дейност с най-голяма сила се отнасят изискванията, очертани в статията на професор д-р Марко Марков (бр. 7 на сп. „Партиен живот", 1985 г.):

— съчетаване на формализацията на процесите с творчеството на субективния фактор;

— диалектически синтез на революционност и технологичност, на творчество и инициатива с регламентирането на операциите и на тяхната последователност;

— селективно (избирателно) отношение към натрупания опит, освобождаване на работата от бюрократичен баласт.

Субекти на партийната дейност са комунистите, партийните организации и партийните органи. Това, което ги отличава от другите звена на социалното управление, е, че те **осъществяват политическо въздействие** върху трудещите се и трудовите колективи и политическо ръководство на дейността на административните, държавните и стопанските органи и кадри. А това, което ги отличава от другите обществени организации, е, че те като звена от ръководното ядро на политическата система на обществото **осъществяват спрямо тях политическо ръководство. Технологиите в партийната дейност се отличават с факта, че техен субект са органите за политическо ръководство на обществото.**

Предмет на партийната дейност е политическото въздействие както върху партийните органи и организации от системата на партията (това е предметът на вътрешнопартийната дейност), така и върху цялата политическа система, върху всички нейни звена и преди всичко върху трудовите колективи като основна клетка на социалистическото общество. Това въздействие има активен, преобразуващ характер. Неговата цел не е само да описва явленията и процесите, не е само да разкрива факторите и причините, които ги обуславят, а да изменя нещата, да усъвършенствува чертите на зрелия социализъм, като се опира на действието на обективните закони на неговото развитие. Тезисът на К. Маркс, че главният въпрос е не да се обясни, а да се промени светът, е валиден с пълна сила за партийната дейност. Следователно тук **става дума за технологии на дейности, които са насочени към дълбоки революционни преобразувания в обществото, към усъвършенствуване чертите на зрелия социализъм и към издигане ръководната роля на партията.**

В каква степен особеностите на технологиите на партийната дейност, произтичащи от нейния обект, субект и предмет, са намерили от-

[1] Т. Живков, Дванадесетият конгрес на БКП и по-нататъшното изграждане на зрелия социализъм, Партиздат, 1982, с. 99.

Digitized by Google

ражение в работата на първичните партийни организации от Търговищки окръг за издигане на авангардната роля на комунистите? Задачата за издигане на авангардната роля на комунистите и за повишаване на тяхната социална активност не е нова. Тя е стояла и се е решавала дълго време, преди да възникне въпросът за технологизиране на работата по нейното изпълнение. Сега става дума за внасяне на определен порядък в действията и процедурите, които осъществяват комунистите, партийните органи и организации в изпълнението на тази задача.

В описания опит на партийните органи и организации от Търговищки окръг се говори за три отделни технологии. Те са разделени според субекта на партийната дейност — комунистите, партийните организации и партийните органи. Макар и да има основание и значение, това деление носи условен характер. Всъщност не може да се прокара рязка граница, да се издигне „китайска стена" между това, което се върши от комунистите, от първичните партийни организации и от партийните комитети за достигане на поставената крайна цел — да се повиши социалната активност и да се издигне авангардната роля на комунистите. Тази цел може да се постигне само чрез обединените им усилия. Затова в случая е по-правилно да говорим за една технология с три относително самостоятелни фази, за единен процес, който се осъществява на три равнища.

Мисля, че и на трите етапа или фази на процеса е отчетена правилно спецификата на предмета на партийната дейност — фактът, че става дума за ръководно политическо въздействие върху определени обективно протичащи процеси. Личните обещания на комунистите, партийните поръчения, защитата на личните творчески планове, отчетите пред партийната организация са насочени към промяна в съществуващото равнище на активност на комунистите. Използваните форми и средства повишават боеспособността на първичната партийна организация, за да се утвърждава тя като колективна опора на комунистите, да расте ръководната роля на партията.

По-голяма действеност на формите и средствата за работа е необходима в третата технологична фаза, която цели да се внесат изменения в ръководството на първичните партийни организации и на комунистите от страна на общинските и окръжния комитет на партията. Тук главното е да се развиват самодейността и инициативата, да се поощрява творчеството, да се намаляват регламентирането и декретирането на тяхната дейност. Защото, както показва практиката, в инициативни и самодейни първични партийни организации израстват социално и политически активни комунисти, там непрекъснато се издига авангардната им роля. За целта е нужно постоянно да се развива вътрешнопартийната демокрация (не само при обсъждането и решаването, но и при изпълнението на задачите), всестранно да се поощряват критиката и самокритиката. Ето защо в така определената от нас трета фаза, която се осъществява на равнището на партийните комитети, по-ясно трябва да се открият формите и средствата за работа, насочени към повишаване самодейността, инициативата и творчеството на първичните партийни организации.

Добре са отчетени и особеностите на обекта на партийната дейност. В случая това са отделните комунисти с техните делови, политически и нравствени добродетели и черти на борци за провеждането на партийната линия в живота. Работата и на трите равнища е насочена към създаване и развитие на определени качества у всеки комунист: активно отношение към живота и дейността на първичната организация и на съответния трудов колектив, умение да се разясняват основ-

Digitized by Google

ните цели и задачи на партийната политика сред трудещите се, да се мобилизират и насочват усилията им за нейното осъществяване.

Особеното в тази технология е, че **обектът на дейността е същевременно и неин субект**, т. е. развитието на личността на комуниста, на неговите делови, политически и нравствени качества става не покрай него, не зад гърба му, а с неговото активно и непосредствено участие. И това участие е дълбоко осъзнат, планомерен и организиран процес.

Много интересен е и въпросът за общото и различното между програма, система и технология в партийната работа.

Макар и близки, те не са синонимни. Общото е, че и трите понятия отразяват съвкупност от взаимосвързани процеси и явления, както и взаимовръзките между тях. Но те ги отразяват на различно равнище на конкретност.

Най-широко е понятието система. То означава нещо цяло, съставено от различни части или съединения; съвкупност от множество елементи, намиращи се в определени връзки и отношения помежду си и образуващи една цялост или единство. Поради обемния си характер това понятие има ключово философско, методологическо и научнопознавателно значение. По същество всеки предмет, явление или процес в природата, обществото и мисленето, който може да бъде разчленен на части, се разглежда и като система. В природата говорим за органични и неорганични системи, за растителен и животински свят като система и т. н. В обществото разграничаваме различните социално-икономически формации като системи (определен тип производителни сили, производствени отношения и съответстващата им надстройка); държавата като система за политическо господство на определена класа; политическите партии като система от органи и организации. В областта на знанието също така говорим за науки и научни дисциплини като системи от знания. Такава система от знания е и науката за Комунистическата партия — партийното строителство.

Понятието система може да се използва и в по-тесен смисъл в партийната теория и практика —за обозначаване на съвкупност от определени, взаимосвързани помежду си действия и процедури по формирането и осъществяването на партийната политика: система за подбор и приемане на нови членове на партията, система за работа с новоприетите комунисти, система за работа с критичните бележки на комунистите и на трудещите се. Може да говорим и за система на работа за повишаване социалната активност и авангардната роля на комунистите като съвкупност от взаимосвързани действия на партийните органи, организации и на комунистите.

Системността, като обективно присъщо качество на предметите и явленията от заобикалящия ни свят, е предпоставка за технологизирането на социалната дейност, в това число и на партийната дейност. Именно поради обстоятелството, че формирането и осъществяването на партийната политика е сложна съвкупност, система от взаимосвързани помежду си процедури и дейности, става възможно те да се подредят в определена рационална последователност, т. е. да се въведат технологии.

Технологията на партийната дейност е „начин на реализация от партийни комитети, партийни организации и членове на даден сложен процес чрез разчленяването му на последователни, взаимосвързани процедури и операции, които имат за цел да осигурят постигането на висока ефективност. Прилагането на технологии е свързано с изработването на определени правила и с използването на ефективни методи на въздействие върху съответните процеси“[1]. **Технологията е съвкупност**

[1] Речник по партийно строителство, с. 479.

Digitized by Google

от правила и норми за действие на субекта, които осигуряват необходимата координираност и етапност в това действие, в съответствие с вътрешната логика, с естествения алгоритъм на партийната работа като обективна система от взаимосвързани операции и процедури. Системата отразява обективни процеси и явления и взаимовръзките между тях. Тя е първооснова и съществува и без технологиите. Както вече посочих, системата на работа за повишаване на социалната активност и авангардната роля на комунистите съществуваше и преди да заговорим за технологии на тази дейност. Технологиите се опират на системните качества на предметите и явленията в природата, обществото и в мисленето. Без такива системни качества не е възможно технологизиране на дейностите.

Правилата и нормите за извършване на дадена дейност могат да бъдат писани и неписани. В зависимост от това различаваме писани и неписани технологии. Към писаните технологии спадат: програмите, плановете, сценариите и други документи. Следователно програмата е още по-конкретно понятие. То отразява само една част от писаните технологии. Така например системата за работа на партийните организации с новоприетите комунисти включва както писани, така и неписани технологии. Една част от тези писани технологии са програмите за обучението на младите комунисти. Системата за работа на комунистите, на партийните органи и организации по издигане на авангардната роля и повишаване на социалната активност на партийните членове включва множество действия. Те могат да се подредят в определена последователност, като се приложат определени правила и норми, т. е. може да се подготви технология на тази дейност. А тя на свой ред може да се оформи като програма за работа на първичната партийна организация по повишаване на социалната активност и издигане на авангардната роля на комунистите.

Така че програмата може да се разглежда като писана технология за осъществяване на определена дейност или на система от дейности. Но същността на програмата не се свежда само до това определение. Тя има в някои случаи по-богато съдържание. Така например Програмата на партията е основен документ, приет от партиен конгрес, който дава кратко научно изложение на целите и задачите на партията и определя пътищата и средствата за тяхното осъществяване. „Програма — пише В. И. Ленин — това значи кратко, ясно и точно изложение на всичко, към което партията се стреми и за което тя се бори."[1] Следователно тя отразява система от цели и задачи на партията, формите и средствата на работа за тяхното достигане.

И така общото между понятията система, технология и програма е, че те се използват за характеризиране на сложна съвкупност от явления и процеси и на взаимовръзката между тях. Но докато системата отразява тази съвкупност като обективна реалност, то технологията отразява произтичащите от това качество правила за организиране и провеждане дейността на субекта, а програмата фиксира определен вид писани технологии.

---

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 6, с. 399.

Digitized by Google

ПО-БЛИЗО ДО ПЪРВИЧНАТА

Невестинската селищна система не е голяма, макар че единият й край почти опира в Разметанишката равнина, а другият се катери по билата на Осогово. Двадесет и три села, пръснати по баирите. Тридесет и две първични партийни организации.

Икономиката е представена преди всичко от селското стопанство. Основната задача на комунистите, на първичните партийни организации е така да организират човешките ресурси, които за по-голямата част от общината стават все по-оскъдни, че работата на полето и във фермите да се извършва навреме дори във върховите моменти, когато разсаждането на тютюна съвпадне с черешобера, а прибирането му почти се застигне от беритбата на ябълките. Задачата се усложнява от това, че тук и досега много често машините не могат да заменят човешките ръце. Първичните организации в селата и общинската партийна организация като цяло са в състояние да се справят с тази задача, само ако се интегрира кадровият потенциал на селищната система. (Ще поясним, че този потенциал не е толкова голям, а и значителна част от него е „на колела": Кюстендил е само на 15 км от Невестино.)

Общинският комитет на партията е изградил свой помощен орган — така наречените политически пълномощници в селата. Двадесет и двама комунисти, членове на комитета и други активисти — предимно стопански кадри — в течение на годината носят и своя политическа отговорност за състоянието на производствените задачи и за решаването на социалните въпроси в отделните села. Те действуват чрез първичните партийни организации. В срещи със секретарите и с членовете на бюрата изясняват какво предстои да се направи и как да се направи, присъствуват на партийни събрания, като помагат на комунистите да видят проблемите от повече гледни точки, да вземат обосновани, компетентни решения. По-рано информацията за производствената дейност в аграрно-промишления комплекс е идвала в първичните партийни организации главно чрез низовите стопански кадри. Те са ги запознавали със задачите, поставени им от ръководството на АПК, и са отнасяли там информация за обстановката, проблемите, възможностите в селата. Този канал не е прекъснат и сега. Низови стопански кадри са членове на партийни бюра, оглавяват работни комисии на първичните организации по стопанските въпроси; правят отчети на партийни събрания; изобщо включени са най-активно в живота на първичните организации. Но чрез пълномощниците е създаден и друг, пряк канал между партийното и стопанското ръководство на общината и първич-

Digitized by Google

ните партийни организации, който носи възможностите на непосредствените контакти.

Новото, казват, понякога е добре забравено старо. Партийният комитет и по-рано в решаващите дни на кампаниите е изпращал свои представители да помагат на място. Сега е направен опит да се преодолее именно кампанийността, да не отиват различни ръководители днес за едно, утре за друго — за разсаждане на тютюна, за бране на черешите, за сенокос и т. н. Освен това всяко населено място има свои проблеми, понякога в едно село се оказва трудно да се проведе мероприятие, което другаде вече дава резултати. Тогава в тази първична партийна организация комитетът ще изпрати да оказва помощ за по-дълъг период (може и две години) комунист от своя актив, който има най-пряко отношение към проблема. Тази гъвкавост спасява партийната работа от шаблонизиране на мероприятията, свързва стопанската и политическата дейност за бързи изменения на всяко място.

Всекидневната практика обаче поставя няколко въпроса не само пред онези, които изучават опита, но и пред партийните работници в общината, обозначава ги в съзнанието им, както се отбелязват в навигационните карти подводните камъни.

Не се ли преотстъпва задължението за тясна връзка между общинския комитет и първичната партийна организация? Напротив, отговориха ни в общинския комитет, връзката ни с първичните организации не би могла да бъде толкова системна, ако не бяха тези наши сътрудници. Апаратът на комитета е от 4 човека, първичните организации са 32. Едно обикновено пресмятане ще покаже, че възможностите на работниците на комитета да отиват в първичните организации не са толкова малки. Едно вглеждане в партийната практика в селищната система ще покаже, че тези възможности не се и пренебрегват. Но това отиване не може да се освободи докрай от белезите на епизодичност. Особено във върховите моменти то често се ограничава в рамките на информирането: как върви работата, какво сте решили, какво ви е необходимо. И в рамките на инструктирането. А практиката ни, както е известно, поставя проблеми главно около самото изпълнение.

Общинският комитет се опитва да излезе от това противоречие, като пряко ангажира повечето от своите членове и партийните активисти.

Всеки първи понеделник на месеца в общинския комитет се прави среща със секретарите на първичните партийни организации, кметовете, ръководствата на обществените организации. На тези срещи се анализира изпълнението на стопанските задачи; те се използват и за обучение на актива по организационни въпроси, за обмяна на опит. Това е — повече хората не се викат в общинския център, не се откъсват от преките им задължения. Каквито други контакти са необходими с тях, осъществяват ги на място пълномощниците и работниците на комитета.

Казахме, голямата част от тези активисти са стопански кадри. Може ли общинският комитет да разчита, че като негови пратеници те ще са в състояние да открият политическата страна на задачата, да отчетат нейните идеологически, възпитателни аспекти? Ще действуват ли те именно като политически дейци? И друго — специалисти в определена област, ще бъдат ли те достатъчно компетентни да помагат в толкова разностранната дейност на първичните партийни организации?

Дълбокият смисъл на тази инициатива следва да се търси именно във формиране у стопанския ръководител качествата на полити-

Digitized by Google

ческия деец. На него впрочем не един път се налага да търси социалното последствие на управленското решение, да изгражда убеждения не само със словото, а предимно с действието. Смята се, че проблемите на малката селищна система, на отделното село са проблеми на града или на големия регион, но в по-друг мащаб. Ще добавим: и в по-друга зависимост, защото ако в окръжния център има, както се казва, „за всяко нещо човек", то тук на пръв поглед несвързани проблеми са в зависимостта на скачените съдове, опират до едни и същи хора. Такова е всекидневието на председателя на АПК Радко Йосифов, за да стигне до извода: „Най-голямата ни задача е да създаваме у хората убеждения, взаимно разбиране. Като организираме да идва зъболекар и в най-отдалеченото село, сигурни сме, че там ще ни разберат, когато стане дума за разсаждане на тютюна."

Ангажирането на стопанския деец като пратеник на общинския комитет в първичната партийна организация учестява ситуациите, при които той трябва да проявява качества на политически организатор. Животът изисква и развива такива качества...

Общинският комитет, разбира се, не се предоверява на тази естествена школа, стреми се на практика да показва формите и възможностите на политическия анализ на задачите. На оперативките, когато се очертава обстановката на базата на донесената от селата обратна информация и се уточнява къде трябва да се насочат усилията. В онези заседания на бюрото на комитета, в които участват и неговите пратеници в първичните организации. Това разширява кръгозора, увеличава компетентността, създава навик да се вижда и да се търси възпитателният ефект от действията.

Поставянето на задачите губи смисъл без добре поставения контрол. Дейността на тези сътрудници се наблюдава непосредствено от първия секретар на комитета. Те се отчитат на заседания на бюрото, на оперативки. Техните сполуки, несполуки, проблеми се изясняват в лични разговори, в срещи с комунистите в селата. Правят им се оценки. Смисълът на контрола е да се помогне на кадрите да действуват политически, непременно да съчетават в своята практика административните форми на работа с политически.

Не се ли дублира, не се ли измества чрез тази форма на работа партийното бюро, първичната партийна организация? Такъв въпрос също не е лишен от основание. Задачата на първичната партийна организация е да организира населението, да координира усилията на кметството, на. обществените организации, на местните стопански кадри за решаването на икономическите и социалните задачи. Стопанският ръководител, упълномощен от комитета, има същото по характер задължение. Но близостта на задачите сама по себе си не означава дублиране. Както и няма гаранция, че общността на задачите води непременно до обща дейност. Направлението на усилиите прави е едно, а общи точки няма...

В случая виждаме опит дейностите да се пресекат. Как? Като се определи отговорността на всекиго. За работата си пратеникът на комитета отговаря пред този комитет, пред неговото бюро. За работата си секретарят на партийното бюро също отговаря и пред комитета, и пред организацията, пред която се отчита. Кметът носи своята отговорност. Бригадирът — своята.

И чувствувайки собствената си отговорност, всеки от тях действува заедно с другите в общото направление. Стреми се да направи това, което зависи от него, за да е по-действено партийното събрание. Търси незаменимото от други средства въздействие на индивидуалните срещи.

Digitized by Google

Но когато есенес се получило съобщение, че се очакват слани, се вдигнало наистина цялото население — и старците от планинските села, и децата от равнината, за да се спаси продукцията. Когато станало ясно, че трудно ще се поемат площите за тютюна, в Друмохар събрали за разсаждането временно така наречено „старческо звено", за да не се пропуснат сроковете... Това са отделни факти. Но фактите се натрупват и се превръщат в реална предпоставка АПК вече трета година да е на самоиздръжка и да приключи миналата с 200 000 лева печалба, да получи неотдавна за производството на плодове знамето на трудовата слава на Централния съвет на Националния аграрно-промишлен съюз и на Централния комитет на профсъюза на работниците от селското стопанство и хранителната промишленост.

„Чрез пълномощниците авторитетът на първичната организация нараства" — отбеляза учителят Райчо Георгиев, партиен секретар в Невестино. Може да се възрази, че главният фактор за авторитета на една първична партийна организация не е външен, а вътрешен — умението ѝ да разкрива противоречията, да вижда проблемите, вярно да определя целите, да намира начини, форми, средства, чрез които да събере силите на комунистите, на колектива, на населението, за да реализира замислите си. Това действително е така, но нека погледнем трезво ситуацията в някои селски партийни организации, в които средната възраст на членовете надхвърля възрастта за пенсиониране. Колко важно за тяхното самочувствие, за равнището на техните възможности, а и за авторитета на организацията е присъствието на човек с по-висок социален статус — не като предавател на инструкции и информации, не като ревизор, а като комунист, натоварен заедно с тях със същите грижи, задачи и отговорности.

Всъщност в тези сътрудници на Невестинския общински комитет на партията можем да открием нещо от опита, който даде прегледът на боеспособността на първичните партийни организации. Компенсата е заменена от един човек, но на него също така е възложена задачата да не отива в първичната партийна организация като страничен наблюдател.

„От пълномощниците — чухме в общинския комитет — искаме да предизвикват първичните партийни организации да навлизат по-съдържателно в проблемите..." Как ще се справят с тази задача, много зависи от подготовката, от политическата грамотност и организационната им култура. Естествено, при подбирането на хората е търсена оптимална наличност на такива качества, което не освобождава комитета от грижата да развива тези качества по-нататък...

Заслужава да се помисли по-конкретно, по-диференцирано и по това: за всяка първична партийна организация ли е нужен пълномощник. Възможностите все пак са различни, а и близостта до комитета е различна, дори в буквалния смисъл...

Не се ли натоварва нещатният сътрудник на комитета с нещо, което е твърде встрани от непосредствените му задължения? Разбира се, че има допълнително натоварване, но що се отнася до втората част на въпроса, тя не е съвсем точна. Не е твърде встрани — защото работата на специалиста в селскостопанското производство никъде не е свързана само с производствената технология. Това е и работа с хората...

Какво дава на специалиста това допълнително натоварване? — и така може да се постави въпросът. Преди всичко — повишени изисквания към него като организатор. А изискванията, ако са вярно разбрани, ако са правилно осмислени, помагат да се развиват качества, нужни за изпълнението на поставеното поръчение.

Digitized by Google

Например на човека, специалист в дадена област, в случая му е потребна повече информация, повече познания в областта на онези науки, които са свързани с човешкото общуване. Споменахме за задълженията на общинския комитет в тази област — вероятно той трябва да потърси повече възможности за задоволяване на тази потребност. Окръжният комитет би могъл да помогне. Но много зависи от самия човек: той може най-добре да прецени какво му трябва и е достатъчно компетентен да потърси начини да попълни своята подготовка.

Разбира се, изискването за информираност не се абсолютизира. Да кажем, определеният от комитета активист обикновено присъствува на събранията на първичната организация, с която поддържа пряка връзка. Но ако темата изисква, на събранието ще отиде онзи ръководител, който най-добре познава въпроса, който може най-пълноценно да помогне не само да се вземат реални и обосновани решения, но и по-оперативно, по-цялостно да се изпълнят те. Темите и датите на събранията се знаят отрано в общинския комитет и той може винаги да изпрати в организацията онзи активист, който в конкретния случай ще бъде най-полезен.

Отговорът на въпроса „Какво получава специалистът?" може да бъде продължен. Когато като стопански деец докладва пред ръководството на АПК, пълномощникът е предпазен от опасността да даде информация за стопанската дейност едва ли не само във формата на цифрови отчети, които в крайна сметка могат и да подведат. Те носят впечатления за настроенията, за възможностите и готовността на хората максимално добре да свършат своята работа.

Възприетата от комитета форма на работа приучава стопанския деец да търси първичната партийна организация, да се опира на нея, да преценява и разкрива политическата същност на задачите и резултатите, да избира, заедно с останалите комунисти, организационни форми и методи, средства и начини за постигане на набелязаните цели. Непосредственото общуване с хората поставя пред него и определени морални задължения по-енергично да съдействува за решаването на техните проблеми.

С други думи, изграждат се твърде важни качества: по-голяма инициативност и организационна култура, по-силна политическа и морална отговорност, по-висока степен на колективизъм. Не във всички случаи тези качества са трайна реалност. Но дори като възможност това са плюсове, които не си струва да се пренебрегват.

Дарина РАДЕВА

Digitized by Google

КАДРИТЕ

Дванадесетият конгрес на партията определя повсеместната интензификация като първа главна задача в областта на икономическата политика и неотменно условие и предпоставка за изграждане на зряло социалистическо общество. Решенията на Националната партийна конференция и Февруарския пленум изискват да се издигнат на по-високо ниво технологията и материално-техническата база, а също така качеството на произвежданата продукция.

Тези партийни постановки налагат учрежденският партиен комитет отново да се върне към проблема за работа с кадрите.

Ще отбележим, че този проблем е голям, комплексен и не е нов, за неговото разглеждане и решаване има нови постановки от Февруарския пленум на ЦК на БКП.

●

В своята практическа работа по подбора, разпределението и възпитанието на всички категории кадри учрежденският партиен комитет при Министерството на горите и горската промишленост тръгна от основното Лениново изискване, че политиката се осъществява чрез хората, че след разработването на политическата линия успеха на работата решават кадрите.

Важна задача е да възпитаваме у всеки човек потребност от труд, ясно осъзната необходимост от добросъвестната работа за общото благо на народа.

Общественото признание се определя преди всичко от това как всеки от нас си свършва предвидената му работа.

В процеса на труда човек създава не само материални блага, но и изгражда своите най-добри способности, развива духовната си сила и се утвърждава като гражданин на родината.

Възпитателната работа с кадрите е ключ към подобряване организацията и укрепването на дисциплината на труда във всички звена и на всички равнища.

И днес, когато правим равносметка за изпълнението на плана за социално-икономическото развитие в системата на министерството за изминалите четири години на осмата петилетка, трябва да отбележим, че стохилядният колектив, трудовите хора и специалистите и ръководителите от Националния горскопромишлен комплекс имат определен принос за добрите резултати. Планът за общата промишлена продукция е преизпълнен с 1,5 на сто, за рентабилността, измерена чрез съвкупната печалба на 100 лева производствени фондове — с 19,4 на сто. Достигнати са октомврийските критерии: обществената производителност на труда на базата на чистата продукция е преизпълнена със 7,1 на сто, материалните разходи на 100 лв. стокова продукция са намалени с 2 на сто, относителната икономия на материалните разходи за всички дейности възлиза на повече от 79 млн. лв., като са спестени 257 000 куб. м дървесина, над 15 000 т течно гориво.

Сега учрежденският партиен комитет и партийните организации проявяват голяма принципност при подбора и издигането на кадрите на отговорни места.

Трябва да подчертаем, че всички дирекции на направления в министерството се ръководят от добре подготвени организатори — кому-

Digitized by Google

нисти, високо образовани, политически изградени и с богат опит в стопанската дейност. Всички директори имат дългогодишна практика в производството, в партийния, държавния и обществения апарат, натрупали са богат опит в ръководството на стопанската дейност. Някои от тях израснаха като добри стопански ръководители из средата на колективите в самото министерство като Бойчо Ганев, Богомил Кюлев, Виолета Димитрова, Георги Спасов, Георги Стенин и Дочо Цоневски, а други дойдоха от стопанските организации и предприятията като Радослав Стоянов, Георги Неделин, Никола Андреев, Стефан Манолов и др.

Сега 38 на сто от директорите са кандидати на науките и всички са с над 20 години производствен трудов стаж. Някои от тях са членове на учрежденския партиен комитет. Една трета са пропагандисти в партийната учебна година и половината са лектори в групата към учрежденския партиен комитет.

Наред с директорите особено важна роля играят главните специалисти в дирекциите.

Из средата на главните специалисти има добре изявени стопански лейци с добър политически опит като Богдан Богданов, Борис Ковачев, Димитър Димитров, Стефан Бойчев, Ана Вълчева, Лазар Разсолков, Богдан Василев, Радко Футеков, Иван Велинов и много други.

Такива ръководители има и в обединенията, комбинатите, предприятията и горските стопанства.

Ръководителите се изграждат в процеса на работа. И много за тяхното израстване зависи от последователната работа на партийните органи и организации с кадрите.

Практиката показва, че стопанският ръководител може да осигури високи производствени резултати само при условие, че добре разпределя кадрите и се грижи за възпитателната работа с хората. Когато кадрите са лошо осведомени, те несвоевременно внедряват научно-техническите достижения в народното стопанство. Когато изграждаме бригадите от нов тип, трябва да се съобразяваме с всички психологически аспекти на хората, а не да създаваме конгломерат от хора, които нямат да поемат задачите или ако ги поемат, то трудно ги изпълняват.

●

Наложи се като стил на работа на учрежденския партиен комитет и първичните партийни организации всички разработвани програми от министерството да се обсъждат и по тях да има партийно становище. Комплексната програма за изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес на партията, програмата за механизиране на ръчния, тежък и непривлекателен труд, за ефективно използване на суровини, материали и горива, за отгледни сечи в млади насаждения, за механизация и автоматизация на производството, мероприятията за изпълнение решенията на Националната партийна конференция по качеството на произвежданата продукция — всички те са утвърдени и от комитета.

По всички тези проблеми изграждаме колективи, които отговарят за изпълнение на набелязаните задачи. Учрежденският партиен комитет и първичните партийни организации възлагат партийни поръчения на отделни комунисти или групи комунисти да работят по тях и на събрания се отчитат за изпълнението им.

Най-малко два пъти в годината в учрежденския партиен комитет се отчита директорът по организация за научно обслужване и внедряване, по изпълнение на задачите за научно-техническия прогрес и отново се вземат допълнителни решения.

Digitized by Google

Използваме и други форми като научно-практически конференции и съвещания.

През миналата година по решение на учрежденския партиен комитет при министерството съвместно с вузовския партиен комитет на Висшия лесотехнически институт беше проведена научно-практическа конференция на тема „Авангардните технологии в горското стопанство и горската промишленост", в която участвуваха най-отговорните комунисти от ръководството на министерството и стопанските организации и най-добрите специалисти от институтите и от производството.

След станалите разисквания се приеха препоръки за бъдещата работа на министерството по обсъжданите проблеми, които са в процес на изпълнение. Произтичащо от препоръките беше и проведеното национално съвещание в Етрополе по внедряването на новите машини и съоръжения по отгледните сечи в младите букови насаждения и националното съвещание за централните складове в Стражица и други.

Практиката ни убеждава, че кадрите растат бързо, когато тяхната работа се контролира и от горе, и от долу и когато има добри резерви за избор, а назначаването на този или онзи пост става в обстановка на широка гласност и бързо въвеждане на конкурсно-изборното начало на кадрите.

●

Учрежденският партиен комитет и първичните партийни организации полагат грижи кадрите от централното управление на министерството да усъвършенствуват стила и метода на своята работа.

За тази цел се осъществяват мерки за подобряване планирането на работа и проверката на изпълнението, изучаването и разпространяването на натрупания опит в организаторската и политическата работа. По-взискателен става подходът към избора на въпросите, разглеждани на заседания, съвещания и събрания, съкращава се срокът за изпълнение на приетите решения. По-голяма е взискателността към всички кадри за изпълнение на стоящите пред тях задачи.

С по-голям политически ефект са поставените поръчения и самоотчети на най-отговорните комунисти — зам.-министри, директори и главни специалисти.

Всяка година учрежденският партиен комитет и партийните бюра разглеждат изпълнението на стопанските задачи, като на заседания и събрания докладват най-отговорните комунисти — зам.-министри, директори и главни специалисти.

Така например през миналата година в учрежденския партиен комитет обсъдихме информацията „Увеличаване продуктивността на горите — решаващ фактор за решаване на суровинния проблем", внесена от Иван Груев, първи зам.-министър.

На партийно събрание той докладва как се решават задачите по усвояване на капиталните вложения за строителство на горски пътища в затворените и недостъпните горски масиви. Направи самоотчет по поставеното му поръчение по този проблем и отчете личния си принос по осигуряване на допълнителни средства, за да се осигури изпълнението на плана за годината.

В комитета обсъдихме информация от комуниста Димитър Тасев, зам.-министър, в която бе направен задълбочен анализ за изпълнение решенията на Националната партийна конференция по подготовката и квалификацията на кадрите. Освен това той докладва и за предприетите мерки от ръководството на министерството по усъвършенствуване на икономическия механизъм и обвързването му с качеството на произвежданата продукция.

Digitized by Google

Партийната организация на изпълнителския блок на събрание обсъди проблема за изпълнение на приетите мероприятия, за достойна среща на Националната партийна конференция по качеството. Доклада комунистът Найден Тодоров, зам.-министър.

Миналата година още с приемането на плана учрежденският партиен комитет задължи секретарите на първичните партийни организации да възложат партийни поръчения на най-отговорните комунисти и на събрания в края на годината беше отчетено тяхното изпълнение.

Сега отново на партийни събрания са възложени нови конкретни поръчения на зам.-министрите, директорите и други комунисти, които до края на тази година ще бъдат отчетени в партийните организации.

Стремим се да пренесем политическата и организаторската работа в трудовите колективи, където се решават всички стопански задачи. Изискваме от кадрите, когато посещават поделенията на министерството, да синхронизират своята работа и с местните партийни и държавни органи. Това е все още пропуск в работата на някои кадри и колективи.

●

Ние имаме предвид, че научно-техническият прогрес и повишаването на качеството на продукцията в горското стопанство и горската промишленост налагат да се повишават изискванията към кадрите, към стила на тяхната работа, тяхната инициатива и енергия да бъде такава, че да има по-рационално мислене и действие в решаването на задачите. От настойчивостта и инициативата на ръководителите много зависи да се решават жизнено важни задачи за ръководените от тях колективи. И преди всичко **привеждане на производството в горското стопанство и горската промишленост на интензивна основа, като бързо се внедряват нови авангардни технологии в производството и се подобрява качеството на продукцията.**

Така например можем да посочим, че сме приели задачата за прилагането на нови технологии за създаване и отглеждане на 100 000 дка годишно интензивни промишлени култури от бързо растящи дървесни видове. Тази задача вече се изпълнява, като се очаква производственият цикъл за технологична дървесина за целулозата и производството на дървесновлакнести плочи да се съкрати наполовина.

В разсадниковото производство се внедриха нови технологии с по-пълно механизиране на процесите и производството на фиданки под полиетиленово покритие. На основата на съвременна технология се увеличи добивът на дървесина от отгледни сечи в иглолистните култури и широколистните млади насаждения и достигна 25,1 на сто от общия годишен добив. Продължава внедряването в производството на съвременна техника като лека въжена линия, минилебедка и др.

Реконструираната въжена линия „Пирин" може да работи в дърводобива за транспортиране по трасето както на едра дървесина от главна сеч, така и на дребна дървесина от отгледни сечи.

Внедри се нов трактор „Шипка-80" за извоз на едра дървесина и малък шарнирен трактор „ШТ-50".

Използват се нови сортировъчни машини в централните складове, които помогнаха да се изнесе технологичният процес от гората по-близко до жп гарите и дървообработващите заводи.

Внедрени са технологична линия за безстружково разкрояване на плочи от дървесновлакнести плочи, технологична линия за производство на бурета, конструкции и нови видове опаковки и др. Нови технологии за производството на ламинирани и каширани плочи от дървесни частици и дървесновлакнести плочи. Разработват се и се внедряват нови видове мебели, дограма и др.

Digitized by Google

Наред с това все още изостава проблемът за непосредствено развитие на суровинната база и преработващата промишленост поради липса на достатъчно средства за внедряване на нови технологии. Има още какво да се прави и по икономиите на суровини и материали и др. Това са част от проблемите, които посочваме като пример, но трябва да подчертаем, че някои от тях са свързани с други ведомства, като решаването на много от проблемите са в ръцете на колективите на министерството, стопанските организации и техните поделения. Това налага да правим точен икономически анализ и да търсим форми, които ще ни донесат най-добри резултати при изпълнението на плана.

●

Успешното решаване на проблемите на научно-техническия прогрес изисква от партийното ръководство в министерството висока компетентност, деловитост, голяма организаторска и политическа работа.

Показателен в това отношение е кадровият анализ на състава на учрежденската партийна организация. Близо 90 на сто от нейния състав са хора с висше образование, а всички членове на учрежденския партиен комитет са със висше специално образование.

Ето защо сега главният проблем е до същността на работа на учрежденския партиен комитет и първичните партийни организации. В случая става дума за усъвършенствуване на партийното ръководство, съобразено с новите изисквания на Февруарския пленум на Централния комитет на БКП за ролята и мястото на кадрите в решаването на проблемите на научно-техническия прогрес.

Ние разбираме, че това е един комплексен въпрос. Общият принцип на този процес е пълното и всестранно овладяване и решаване на проблема за подготовката и преподготовката, квалификацията и преквалификацията на кадрите на всички равнища.

Определено трябва да кажем, че никога досега не е стоял така повелително проблемът за повишаване критериите и изискванията към кадрите, за ефективността и качеството на нашата работа с тях. С още по-голяма сила важи изискването за техните политически и делови качества при подбора им за различните сектори на работа.

Ръководството на министерството и учрежденският партиен комитет заедно с мероприятията за изпълнението на плана за тази година и цялата осма петилетка разработваме и проект за комплексна програма за деветата петилетка и до 2000 година, в т. ч. и задачите за работа с наличния и необходимия кадрови потенциал.

Предвижда се броят на работещите кадри по новите технологии да нарасне от 4100 през 1984 година на 7980 през 1990 година и на 12 000 през 2000 година.

В проектите се разчита да настъпят структурни промени и на персонала в системата на министерството, като постепенно ще намалява броят на заетите работници, а ще се увеличи научно-техническият и проектантският персонал; ще се създадат звена за проучвателна, развойна и внедрителска дейност, наситена главно със средни и висши специалисти.

Всички тези въпроси тази година ще бъдат в центъра на вниманието на учрежденския партиен комитет и първичните партийни организации както в министерството, така и в стопанските организации и техните поделения. Това е крайно наложително, за да изпълним успешно стоящите пред нас отговорни задачи.

Учрежденският партиен комитет отделя решаващо място в работата си с резервните кадри. Усъвършенстваната система за работа с тези кадри ни помогна да видим с какъв потенциал от хора на

Digitized by Google

различните равнища разполагаме и, на второ място, да поставим по-високи изисквания към работата с тях. Анализът, който направихме за състоянието на резервни кадри, ни показа, че има недостиг от хора главно за икономическите направления. За някои дейности в производствено-техническите направления, където се изискват много тясна специализация и по-висока квалификация, като лесозащитната работа и борбата с болести и вредители, работата по семесъбирането от елитни дървесни видове и създаването на горски фиданки с по-високопродуктивни качества, авангардните технологии и по-специално биотехнологиите резервните кадри са недостатъчни.

Тези, макар и общи, примери ни показаха, че още отсега трябва да насочим нужната ни бройка млади специалисти в тези звена, които да подготвяме за бъдещи ръководители.

За съжаление немалко са още такива стопански ръководители по места, които например добре цитират думите за това, че в икономиката трябва да се правят икономии, но практически малко правят за решаване на тези задачи. Свикнали са със силата на инерцията, привикнали постарому, не знаят какво да направят на дело.

Следва да отбележим, че партийните комитети и първичните партийни организации в стопанските организации, техните поделения невсякога всестранно обосновават предположенията за движението на кадрите. На редица места търпимо се отнасят към шаблонните характеристики, представени за препоръки на кадрите, нарушава се установеният в партията порядък обезателно да се утвърждават характеристиките от партийния орган, в чиято номенклатура са те. Има случаи към кадри, които трудно се справят със своите задължения, към такива, които злоупотребяват със служебното си положение, съответните ръководни органи бавно реагират, затварят си очите пред нарушенията, които са направили, и вместо да им потърсят отговорност, местят ги от една работа на друга.

Възпитанието на кадрите в дух на по-дълбока партийност и принципност способствува да се засилят контролът и проверката на изпълнение на задачите. Това налага да развиваме чувството за отговорност на хората за поръчаното им дело. Има случаи, когато отделни ръководители престават да се отнасят критично към своята работа, а постоянно започват с хвалебствени самоотчети и поставяне на висшестоящи ръководители нерешени проблеми, леко дават уверения, че ще изпълняват някои трудни задачи.

Учрежденският партиен комитет изисква ръководните кадри да проявяват повече скромност и реално да оценяват създалата се обстановка. Това им помага да се проявят не само като организатори, но и като възпитатели на колектива. Трябва да подчертаем, че сега партийните организации в Министерството на горите и горската промишленост се стремят да създават обстановка на нетърпимост към онези кадри, които бавно реагират на новите постановки и проблеми, които Февруарският и Мартенският пленум на ЦК на БКП поставиха.

За нас основен критерий за оценка на кадрите сега е как всеки ръководител и изпълнител прилага икономическия подход и научно-техническите постижения в своята работа, как се бори и преодолява трудностите и какъв е неговият принос за изпълнение на задачите.

инж. Александър АЛЕКСАНДРОВ
секретар на учрежденския партиен комитет
при Министерството на горите и горската промишленост

Digitized by Google

В ЦЕНТЪРА—КЛЮЧОВИТЕ ПРОБЛЕМИ НА КОЛЕКТИВА

Когато на семинара с новоизбраните секретари в Димитровски район на столицата трябваше да сподели опит партийната секретарка в предприятието за услуги „Фина механика", разнородната аудитория я посрещна с известен скептицизъм: все пак това предприятие е специфично, колективът — особен. Но думите на Димитрина Савова респектират не толкова и не само с компетентността в партийната работа, колкото с една позиция, откроена в разсъжденията й: ключовите проблеми на трудовия колектив са проблеми, които трябва да реши и първичната партийна организация. Всъщност планът на организацията отразява най-съществените проблеми на колектива. И когато възникне нещо, което засяга по-голямата част от хората, партийното бюро веднага преустройва своята работа и се заема именно с въпроса, който в момента е най-важен. „Само така — каза Димитрина Савова, — оперативно и с творчество, разглеждаме и заплануваните неща, и въпросите, които не сме успели да предвидим при съставянето на плана. Не следваме ли този път, не можем да бъдем политически ръководители на колектива, не можем да бъдем представители на партията в него."

Думите бяха правилни и точни. Те показваха един партиен подход, една сигурност, изпитана в практиката и творчеството на всекидневието.

●

„Фина механика" е специализирано предприятие за услуги на столичното население. В неговите цехове се монтират и поддържат телефонни централи, измерителна техника, електронна апаратура, всевъзможни домакински уреди; извършват се услуги, свързани с направа и поправки на ключове и брави, на електромери; пълнят се газови запалки и аерозолни опаковки; поправят се щори, пожарогасители, всички видове часовници... Номенклатурата на услугите е вече над 100 вида за граждани и още почти толкова — за обществени организации. Трудовият колектив е разпръснат в над 140 обекта из цяла София; 920-те работници и служители всеки ден, в различни квартали на столицата са в пряк контакт с хиляди хора.

И точно тука е мястото да започна разказа за първичната партийна организация, за политическия ръководител на този колектив. Комунистите са 78 души. Организацията е разделена на седем партийни групи, на чиято дейност, по обясними причини, тук се отдава особено голямо значение. Веднага трябва да допълня, че в предприятието работят над 200 комсомолци — един отряд млади хора, истински резерв на партийната организация.

●

Интересно има ли поне едно семейство в София, което по една или друга причина да не се е обръщало за помощ към някое от ателиетата на „Фина механика"? Не бих дала категоричен отговор. Но заедно с това, сигурна съм, че малцина са тези, удовлетворени или

Digitized by Google

неудовлетворени от оказаната помощ, които са се замисляли за трудността при организацията и още повече при усъвършенстването на тъй необходимата дейност. Точно тези трудности, нерешените или мъчнорешимите въпроси, най-важното, което вълнува хората от колектива и от което зависи добрата им работа, са обект на вниманието на първичната партийна организация.

В отчетния доклад на партийното бюро за миналата година е написано: „Изхождайки от принципа, че комунистите носят отговорност за състоянието на трудовия колектив, за неговата готовност да решава поставените задачи, партийното бюро и първичната партийна организация изведоха за решаване най-важните проблеми. Те намериха място в приетата резолюция, стояха като основни задачи в оперативните планове."

А задачите пред колектива и пред ръководството на предприятието „Фина механика" са преди всичко: разширяване обема на извършените услуги на населението — и то при висока култура, качество и ефективност; внедряване на научно-техническия прогрес и челния опит; реконструкция и модернизация на базата за дейност. И, разбира се, главното — изпълнението на плановите показатели за повече и по-качествени услуги на населението.

И ето я реалната обстановка. Всяко тримесечие партийното бюро и първичната партийна организация обсъждат анализи (подчертавам — анализи, а не информации) за изпълнението на производствената програма и набелязват мероприятия, осигуряващи изпълнението ѝ. За реализацията на тази, станала вече традиционна форма на работа, отговарят винаги двама комунисти: партийният секретар и директорът.

Изпълнението на плана навсякъде, във всеки трудов колектив, е комплекс от дейности и задачи. В един колектив, свързан с битовите услуги на населението, на първо място винаги се поставя разширяването на обема и качеството на тези услуги, повишаването на културата и квалификацията на хората, които се занимават с всяка дейност от огромната номенклатура на предприятието.

Първичната партийна организация във „Фина механика" вижда своята ръководна функция точно в политическото въздействие при осъществяването на всички основни насоки от работата на трудовия колектив. Затова в перспективния план за тази година е отбелязано, че на вниманието на партийното бюро и на цялата организация са изведени пет въпроса. Ето ги: разширяване и разнообразяване формите на обслужване, разкриване на нови дейности; изпълнение на програмата за намаляване на ръчния, физически тежкия и непривлекателен труд; изпълнение на програмата по качеството и на програмата за реконструкция и модернизация; разработване и реализиране на инженерно-техническите мероприятия.

На практика всичко това значи, че на заседания на бюрото и на партийни събрания се обсъждат всички въпроси, които по един или друг начин решават основните задачи на колектива.

Така през февруари е разгледана работата по трудовите норми, разценките и заплащането на работниците. Докладвал е Иван Христов, началник на отдел „Труд и работна заплата". Приети са и решения. През март заместник-директорът по производствените въпроси Цвятко Илиев е анализирал пред партийното събрание използването на основните фондове — машини, съоръжения, помещения. На базата на този анализ са приети мероприятия. През същия месец партийното бюро е изслушало информация за организацията на изпълнението на плана в цех „Битова техника". На обсъждане е подложе-

Digitized by Google

на дейността и на партийната група в цеха по въпросите на дисциплината, качеството, културата на обслужването.

През май — времето, когато се решават много въпроси, свързани с плана за полугодието — бюрото и партийната организация се спират по-обстойно на няколко въпроса. Партийното събрание изслуша анализа на Гани Върбанов, началник на отдел „Технически и качествен контрол", за състоянието на качеството, културата на обслужването, изпълнението на програмата по качеството и приноса на комунистите в това направление. Съдоклад по въпроса направи Николай Гегов, председател на комисията по качеството. Тука съм длъжна да вметна: от две години партийната организация работи успешно с комисии, които ѝ помагат да осъществява системен контрол върху дейността на стопанското ръководство. Добрият резултат дава основание да се търси, да се проучи този опит.

Но да се върнем отново към конкретните планови задачи. За същото време, през май, бе предвидено заместник-директорът по производствените въпроси и главният счетоводител да анализират пред комунистите един въпрос, по който общественото мнение в колектива е настроено много критично. Това е системата за осигуряването, заприходяването, движението и отчитането на резервните части и материали в цялото предприятие. И пряко свързаното с това — състоянието на складовото стопанство.

Следвайки своя план, през същия месец партийното бюро обсъди изпълнението на стопанските задачи в цех „Мир". И отново се правеше политически анализ, разглеждаше се дейността на партийната група в цеха по организацията на работата, дисциплината, качеството, културата на обслужването. Бюрото сметна, че през този период е наложително да изслуша и началника на плановия отдел по един актуален въпрос: цените и ценообразуването в предприятието.

Спирам се така подробно на мероприятията, записани в плана, и отделните насоки на работата по няколко причини. На първо място — заради конкретността при поставянето и разглеждането на въпросите. Според мен точно тази конкретност следва да даде резултат при вземането на решения и при тяхното изпълнение. На второ място — заради детайлното поставяне на проблеми и решения, а не групирането и обединяването им. Не е маловажно и друго — на партиен отчет по различните въпроси застават тези ръководители, които служебно отговарят за тях. Тук искам да допълня още един факт. В плана на организацията е предвидено през есента да се разгледа дейността на стопанския съвет на предприятието. Но критичното положение при изпълнението на някои планови задачи изискваше партийната организация съвместно със стопанския съвет, ръководствата на масовите организации и ръководителите на низовите звена предварително широко да обсъдят този въпрос. И за това не трябваше да се чака есента, бяха достатъчни само резултатите от първото тримесечие. Ето практика за пренастройване работата на организацията — по проблеми и с форми, за която стана дума още в началото.

Ако по тези начини се поставят и разглеждат въпросите във всяка първична партийна организация (съобразно условията ѝ), навярно щяхме да говорим за много по-голяма ефективност на партийната работа.

●

Естествено, в предприятието има нерешени въпроси, много неща трябва не само да се подобрят, но и да се изменят. Тези въпроси, казах, са в основата на вниманието и на първичната партийна органи-

Digitized by Google

зация. Да се разкрият резерви за изпълнението на държавната планова задача, да се подобрят резултатите от вътрешностопанската сметка, да се внедряват нови видове услуги, да се укрепва дисциплината във всичките й аспекти и т. н.

Всъщност какви са стилът и методите на работа на първичната организация, когато решава ключовите проблеми на трудовия колектив, когато ръководи политически този колектив? Преди всичко извеждането на най-същественото и най-актуалното от задачите на преден план. Подреждането им, като се търси и важността на проблема, и времето, в което трябва да се реши. Анализ при разглеждането и решаването на задачите. Контрол върху изпълнение на решенията. Схемата е ясна. Но тука има няколко тънкости. Партийната организация се занимава главно с общите, валидни за целия колектив задачи. Основно звено поради структурата на колектива остава партийната група. Всички конкретни въпроси, които опират до цеховете и отделните ателиета, се разглеждат и решават там. Но това не става по хрумване или по желание. Периодичният отчет на отделните цехове и на партийните им групи пред бюрото е намерената подходяща форма за организация и контрол.

Според секретарката Димитрина Савова сега въпросите се поставят комплексно, т. е. решаването и изпълнението на общите задачи е съчетано с контрол върху дейността на малките трудови колективи; така се постига и едно обединение на задачите и тяхната реализация, една съгласуваност при извеждането на основните неща и решаването им в практиката при различни условия.

Излишно е да казвам, че до този стил на работа не се е стигнало изведнъж.

●

В написаното по-горе умишлено засегнах само част от въпросите, които стоят пред трудовия колектив, и дейността на партийната организация за тяхното решаване. Несъмнено има още важни проблеми: квалификацията на различните видове специалисти — която е добре организирана; съревнованието — което все още търси своя най-добър път на развитие; резултатната дейност на комисията за народен контрол; задачите, свързани с бригадната организация на труда; множеството социални въпроси — решени и нерешени и пр.

Много са тези проблеми. Още повече са, когато се погледне перспективата на колектива, на всяка личност в него. Обаче в дейността на партийната организация, в стила, който се налага, в практиката, която се вижда, личи спокойствие, но не примирение с течението. В центъра на тази дейност винаги и при всяко обстоятелство стои ключовият проблем на деня — днешният и утрешният.

Мария ТУЗЛУКОВА

Digitized by Google

СЪБРАНИЯТА

„Висш орган на първичната организация е партийното събрание."

Член 49 от Устава на БКП

Припомняме уставното положение, за да не аргументираме важността на този най-висш форум на първичната партийна организация.

Думата ни е не за необходимостта и важността на партийното събрание, а за неговото съдържание.

В случая искаме да разгледаме събранията на първичните партийни организации в окръга като една неотменна предпоставка за качеството и ефективността на партийната дейност.

Като анализираме количествената им страна, ще съзрем, че през 1984 година, а и през изминалите месеци на 1985 г. първичните организации са спазвали уставното изискване всеки месец да се свиква събрание. През 1984 година е имало над 10 270 събрания, като са присъствували 312 650 комунисти. Всеки четвърти от тях се е изказал по обсъжданите 22 860 въпроса. Ако продължим да изброяваме, можем да посочим, че от разгледаните въпроси 13 300 са организационни, 5950 — по ръководството на икономиката, 2173 — идеологически и т. н.

Тези обобщени показатели са важни при оценяване дейността на първичната организация. Те свидетелстват за редовния организационен живот, за активността на комунистите, за проблемността в дневния ред на събранието и пр. Но на настоящия етап от развитието на партията и задачите, които решаваме, това е далеч недостатъчно.

Днес количествените измерители са необходими, но това не задоволява. Ръководната роля на първичната организация не се измерва само с времетраенето и разискването на събранието. Към тези всеобщи показатели днес по-голямо място заемат тези измерители, които показват подготовката на обсъждания проблем, неговото оптимално решение и най-вече резонанса му за осъществяването на приетата идея в трудовия колектив, в селището, сред трудещите се.

За всичко това са необходими активност и личен пример на комунистите както при подготовката на въпросите, които се обсъждат на събранието, така и при изпълнението на приетите решения.

Анализът показва, че близо 70 на сто от проблемите, разгледани на събранията, са колективно дело на партийните бюра или на работни групи. В над две хиляди събрания са правени атестати и самоотчети на комунистите. Преобладаващи са въпросите на партийно-организационната работа. Успоредно с това се очертава една тенденция, която показва, че нараства вниманието на първичните организации по ръководството на икономиката и социалните процеси в колективите и селищата.

Въпросите за качеството на продукцията, за техническия прогрес, за бригадната организация, за контрола на изпълнението на инженерните проекти често се срещат в дневния ред на партийните събрания.

Неотдавна наблюдавахме как проблемите на качеството и дисциплината в десет първични организации в Плевен са били поставени на вниманието на комунистите. Те са обсъждани по няколко пъти. Приемани са и конкретни решения. Много от тях са въведени в системата за контрол, което е съдействувало за тяхното изпълнение.

Digitized by Google

През 1983 година в наблюдаваните организации са били възложени 276 поръчения, а през 1984 г. — 332. В първичните организации при Стоманолеярния завод, „Булгарплод" и др. поръченията и самоотчетите на комунистите са обхващали между 30 и 50 на сто от числения състав. Това показва, че комунистите са били насочвани към конкретни действия, като резултатите били отчитани на партийни събрания.

Читателят с основание ще попита:

— Събрания, поръчения, самоотчети. Това е хубаво. Но какви са икономическите резултати?

Измеренията са различни. Те не винаги могат да се сведат до левове, тонове или проценти. И все пак, ако използваме езика на цифрите, трябва да посочим, че бракът в Завода за алуминиеви отливки е снижен с 8 на сто, в Стоманолеярния завод с близо 2 на сто, а в индустриалното предприятие „Република" относителният дял на продукцията с оценка „К" е над 90 на сто. Факти, които показват, че събранието е било не само място за идеи и отправна точка за самоорганизацията на комуниста, но то е въздействувало на целите трудови колективи. По този начин неговият ефект се мултиплицира (умножава) от дейността на целия колектив.

Има ли място за спорове в събранията? В днешното динамично развитие в производствената и цялостната дейност на колективите възникват противоречия, по които партийната организация трябва да има ясно и определено отношение. А това може да се осъществява чрез партийното събрание. Там някой от комунистите може да сбърка, но след като се приеме решение в работата за неговото осъществяване, не бива да се бърка. Защото изпълнението му е задължение за всеки партиен член.

Има първични организации, които не поставят на вниманието на комунистите важни въпроси от живота на колективите. Често основни решения, които засягат ключови проблеми, бавно резонират в колективите.

Нито за миг не бива да се забравя, че партийното събрание е и трябва да бъде онзи неотменим момент в живота на всяка първична организация и комунист, където се раждат идеи и започва началото на тяхното осъществяване. Това е дело трудно, но необходимо. То е не само уставно задължение, но и естественото призвание на всеки, който носи името комунист.

к. ф. н. Иван НОВАКОВ
кореспондент на „Партиен живот"

ПОРАСНАЛАТА АКТИВНОСТ НА ПАРТИЙНИТЕ ГРУПИ

Отчитайки големите потенциални възможности на партийните групи като непосредствени политически ръководители на малките колективи, окръжният комитет на БКП в Кюстендил, партийните комитети и организации полагат системни и целенасочени усилия да активизират многостранната им политическа, организаторска и идейновъзпитателна дейност, да повишават взискателността и контрола, да издигат ролята и отговорността им в осъществяването на партийната политика. Търсят се разнообразни форми за засилването на ефективността на тяхната работа, за утвърждаването им в център, който мобилизира силите на малките трудови колективи за решаване проблемите на

Digitized by Google

качеството на продукцията, намаляване на материалните разходи, подобряване на дисциплината и т. н.

За открояване на ролята и мястото на партийните групи, за изясняване на техните задачи в изпълнение решенията на XII конгрес на БКП организационният отдел на окръжния комитет проведе окръжна научно-практическа конференция на тема „Издигане ролята на партийните групи за последователно прилагане на икономическия подход и новия икономически механизъм". Конференцията бе предшествувана от преглед на работата на партийните групи, който допринесе за организационното им укрепване и за преодоляването на някои от недостатъците в тяхната дейност.

Осъществени бяха и други инициативи. Общинските комитети на партията в гр. Станке Димитров и Бобов дол проведоха свои прегледи, които бяха насочени непосредствено към повишаване отговорността на групите в борбата за подобряване на трудовата дисциплина, за увеличаване приноса на комунистите в борбата за високо качество навсякъде и във всичко.

По инициатива на партийните групи в Кюстендил се организираха разговори на тема „Дисциплината и качеството на моя труд", „Приносът на комуниста в изпълнение решенията на XII конгрес и Националната партийна конференция", „Качествено производство — по-висока култура в общественото храненe" и др., които непосредствено помагат да се изпълняват отговорните задачи, решавани от колективите.

Подобри се методическата и практическата помощ, която оказват на отговорниците на партийните групи общинските и заводските комитети, първичните организации и кабинетите по партийно-организационната работа. Организират се семинари по въпроси от партийно-организационен и икономически характер, диференцирани срещи за обмяна на опит, разработват се различни методически материали. Отговорници на групите участвуват в дните на партийния секретар, в краткотрайни курсове в междуокръжната партийна школа в Благоевград.

Кабинетът по партийно-организационната работа в ОК на БКП подготви и отпечата дневници, с които бяха снабдени всички групи. Те позволяват редовно да се отразяват събранията, обсъжданите въпроси, предложенията и поръчнията на комунистите.

Целенасочената работа за подобряване ръководството на партийните групи не можеше да не даде резултат. Така например под ръководството на първичните организации групите от сферата на материалното производство дейно участвуват във формирането на насрещните планове на трудовите колективи и в борбата за подобряване качеството на продукцията.

В какво се изразява това участие? Да вземем обувния завод „Ильо войвода" в Кюстендил. Тук има 23 партийни групи, които активно се включват в подготовката, съставянето и обществената защита на насрещния план. Те вършат разяснителна работа в бригадите, като обясняват задачите на държавния план и допринасят за разкриване на резервите чрез изготвяне на лични творчески планове и формиране на насрещния план на бригадата. Въпросите, свързани с увеличаване приноса на партийните групи в тази толкова важна дейност, се обсъждат на оперативките, които всяка седмица провеждат с отговорниците на групите секретарите на първичните организации.

Особено резултатна е конкретната индивидуална работа, с която комунистите от партийните групи обхващат всеки член на колектива. Тя е насочена към разработването на личните творчески планове и към поемането на обещания за повишаване производителността на труда, подобряване качеството на продукцията, икономия на материали и внедряване на нови технологии. Партийните групи помагат на бригадните съвети при защитата на личните планове. Изслушват се от-

Digitized by Google

чети от всеки работник за реализирането на годишния план, като се прави оценка доколко той добросъвестно и напрегнато се е трудил, за да изпълни своето обещание, помага му се да си състави реално, но напрегнато обещание за следващия период. При това партийните групи особено държат обещанията на челниците в труда да съдържат по-високи показатели, отколкото обещанията на другите работници.

Докато за 1983 г. общо в окръга бяха направени 6048 предложения, от които са приети 2156, миналата година отбеляза не само по-голямо количество на предложенията, но и качествен ръст — от 7107 предложения бяха приети 5644, свързани с усъвършенстване организацията на производството, повишаване качеството на продукцията, подобряване на дисциплината, реализиране на икономии от суровини, материали и енергия и др. Увеличеният брой на приетите предложения показва порасналата отговорност на низовите звена; той е и показател, че партийните и стопанските ръководства сега оценяват с по-други критерии тяхната роля, мястото им в борбата за изпълнение решенията на XII конгрес и на Националната партийна конференция.

След като бяха дадени контролните цифри по плана за 1985 г., в кюстендилския завод „Марек" те бяха обсъдени в бригада „XII конгрес на БКП" и трите партийни групи, изградени тук, съвместно с бригадния съвет излязоха с предложение да произведат допълнително 60 000 броя трикотажни облекла. Само за първото полугодие са разкрити резерви, които ще доведат до икономия на 2000 кг прежда за 16 000 лв., 15 000 броя игли и 10 000 киловатчаса електрическа енергия. Под ръководството на партийната група в цех „Апретура" бяха намерени резерви за икономия на електрическа енергия, газьол и вода, включително и чрез промяна на технологията при сушене, общо за 23 145 лева. Резервите в конфекционните бригади са резултат на подобрена организация на работа, здравена технологична дисциплина и по-високо качество на продукцията.

Много партийни групи вече посистемно и задълбочено анализират изпълнението на производствените задачи и приноса на комунистите. В резултат на това се родиха редица ценни инициативи — в завод „Велбъжд" е подета инициативата „Дисциплината и качеството започват от мен и от моето работно място", в Завода за кондензатори — „Образцова дисциплина — високо качество", в завод „Марек" — „Качеството по веригата" и др. Тези инициативи намират място в живота и дейността и на останалите партийни групи.

Добрите икономически резултати в някои от трудовите колективи се дължат и на умело организираното съревнование. В неговото ръководство активно участвуват партийните групи. На тях е отредена значителна роля в разработените системи за съревнование под девиза: „Да работим ударно, ритмично, без изоставащи, образцово!" Главно негово съдържание е утвърждаването на икономическия подход, като на преден план са изведени качествените показатели: обществена производителност на труда, чиста продукция, печалба, снижаване на материалните разходи, реализиране на продукцията и др.

Всеки ден в обувния завод „Ильо войвода" например на петминутката, когато бригадирът анализира изпълнението на плановото задание и часовите графици, като посочва постиженията и пропуските, състоянието на дисциплината, хигиената и културата на работното място и поставя задачите за следващия ден, отговорникът на партийната група изяснява какви организационни и политически мерки следва да се вземат за мобилизиране усилията на комунистите, комсомолците и всички членове на колектива за разгръщане на съревнованието. До десето число на месеца в партийните групи се преценява изпълнението на плана за изтеклия месец, уточнява се как да се въздействува на онези,

Digitized by Google

които не са се справили добре със своите трудови задължения. Съгласно системата за партийно-политическото осигуряване на производствената програма те използват още редица средства, механизми и лостове за поддържане на висока социална активност чрез убеждаване, организиране и възпитание.

Резултатите от социалистическото съревнование се отчитат съвместно с профгрупите към бригадите и цеховете. В завод „Марек" — Кюстендил например заедно с актива на профорганизацията партийните групи обсъждат кой да бъде излъчен за качественик и ударник в съответната бригада за тримесечието, кои да бъдат удостоени с правителствени отличия и с наградите на обединението и на Министерството на производството и търговията с потребителски стоки.

Активно участвуват в организирането на социалистическото съревнование и партийните групи в завод „Велбъжд" — Кюстендил, минно-обогатителния комбинат „Осогово", рудник „Руен—запад", АПК — Невестино, в животновъдната ферма в с. Гърляно и др.

Много важен отличителен белег в работата на групите за повишаване на качеството и укрепване на дисциплината е и стремежът им последователно да се прилагат бригадната организация и стопанската сметка, като се осигурява пълна самоиздръжка на всяка стопанска единица, на всяка социална дейност. Под ръководството на общинските комитети на партията първичните организации и групите вършат конкретна организаторска и разяснителна работа за внедряване на бригадната организация на труда на основата на стопанската сметка. Сега в различните отрасли на материалното производство на окръга са изградени 1111 бригади на вътрешна стопанска сметка.

Всичко това е сериозно доказателство, че след XII конгрес на БКП и Националната партийна конференция партийните групи са усъвършенствували значително своята работа, повишили са умението си политически да ръководят бригадите и звената, където са изградени, за повишаване качеството на продукцията, намаляване на материалните разходи, ефективно използване на производствените мощности, прилагане на икономическия подход, подобряване на дисциплината.

Сега вниманието на партийните комитети и организации е насочено към разширяване на тези положителни резултати. Какво означава това? Дейността на партийните групи да се пренесе на всяко работно място, да нарасне конкретният принос на групите и на всеки комунист за реализирането на девиза „Ударно, ритмично, без изоставащи, образцово," да се повишават инициативността и творчеството им в решаването на новите напрегнати задачи.

Симеон МАНОВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

С ОТГОВОРНОСТ ЗА АКОРДНАТА СИСТЕМА

Общинският комитет на БКП в с. Якимово полага големи усилия за подобряване на партийното ръководство, насочено към усъвършенстване организацията на труда в АПК, за да се постигне по-рационално и пълно използване на трудовите ресурси от цялата селищна система в селското стопанство. Непосредствено след изграждане на новата община и АПК през 1980 г. под ръководството на комитета първичните партийни организации и отечественофронтовските организации проведоха активна целенасочена политическа работа сред населението за засилване на неговата социална активност, за решаване проблемите по самозадоволяването му със селскостопански продукти. Политиката на партията по самозадоволяването бе разяснена на открити партийни събрания, по села и квартали, конкретно се излагаше същността на семейния акорд и на гражданските договори за отглеждането и прибирането на продукцията от някои трудоемки селскостопански култури. Съдържанието на политическата работа бе насочено към създаване на разбиране, че акордната система е колективна форма в рамките на бригадата, която, като повишава материалната заинтересованост и отговорност, съчетава по най-добър начин личните, колективните и обществените интереси.

В резултат на активното политическо въздействие много хора, независимо от обществената им ангажираност, поеха лични обещания. Ръководството на комплекса разработи условията за прилагане на индивидуалния и малкогруповия акорд (а също така и акорд по граждански договор) за отглеждането и прибирането на зеленчуците и хибридната царевица. Общинският комитет на БКП и първичните партийни организации поеха на отчет как работят ръководствата на бригадите и АПК за обезпечаване на производството, за формиране на доверие, за спазване на нормативните изисквания, за по-правилно прилагане на социалистическия принцип на разпределение според количеството и качеството на вложения труд.

През 1980 г. на семеен акорд се отгледаха доматите на 40 декара площ. Резултатите бяха насърчителни, получиха се по-високи добиви и качествена продукция. На тази основа и в резултат на конкретната политическа и индивидуална работа с комунистите и безпартийните през 1981 г. 70 процента от производството на доматите на АПК се поеха за отглеждане и прибиране на семеен акорд. По този начин в работата по отглеждане на доматите се включиха всички членове на домакинствата. В село Комощица средният добив на акордантите достигна 8220 кг, в с. Якимово — 6037 и т. н. В рамките на бригадите на групов и семеен акорд вече се премина и в производството и

Digitized by Google

прибирането на хибридната царевица и пипера, от което изгодата е двустранна.

Съгласно подписаните договори ръководството на АПК и бригадите осигурява на акордантите подходящи, добре подготвени площи, посадъчен материал, торове, колове, тел, своевременно извозване на доматите до изкупвателните пунктове. Осигурява се транспорт на хората до блоковете с хибридната царевица и извозване на продукцията. Получените надпланови добиви от зеленчуците и царевицата се заплащат на изпълнителите на по-висока цена, съгласно подписаните договори. Главното завоеване са убедеността и личната заинтересованост на хората за произвеждане на по-големи количества зеленчуци и хибридна царевица, с което се подобрява икономическото състояние на комплекса. Това завоевание сега стана солидна основа в работата на партийното и стопанското ръководство за внедряване на бригадната акордна система като нов, по-висок етап и още по-ефективна форма, съчетаваща, вливаща в едно и индивидуалния, и малкогруповия акорд.

Не е без значение и фактът, че се засилиха личната и обществената заинтересованост от резултатите сред всички категории от жителите на селищната система. На практика акордната система, приложена в комплекса, е важно условие за утвърждаването на първичния колектив като истински стопанин на социалистическата собственост. Акордната система допринася да се повишава заинтересоваността у хората от квалификацията, строго да се спазват определените технологии, трудовата дисциплина. Така селскостопанските труженици от АПК — с. Якимово сега по-пълно използват възможностите на земята по поречието на р. Цибрица; повишават нейното плодородие, убедени са в предимствата на акордната система на работа, което е гаранция за по-нататъшна икономическа стабилност на аграрно-промишления комплекс.

Димитър КРЪСТЕВ

ВНИМАНИЕТО КЪМ КАЧЕСТВОТО НА УСЛУГИТЕ

Първичната партийна организация в стопанското предприятие „Благоустройство и комунално стопанство“ — Сливен осъществява целенасочено политическо ръководство на стопанската дейност в условията на повишените изисквания на новия икономически подход и неговия механизъм. Пред трудовия колектив стоят отговорни задачи по изграждането, реконструирането, благоустрояването и озеленяването на редица обекти, по поддържането на чистотата на града и на държавния жилищен фонд, по извършването на строително-ремонтни и комунално-битови услуги за населението. В тази многостранна дейност решаваща е ролята на партийната организация, на отделните комунисти за създаване оптимална организация на работа.

Като преодоля успешно немалко трудности, колективът предсрочно осъществи предвидените за четирите години на петилетния план

Digitized by Google

политически и стопански задачи. Планът за обема на продукцията е изпълнен 114 на сто. Реализирана е надпланова печалба за 1642 хиляди лева. Постигнато е снижение на материалните разходи с 2,25 лв. на 100 лв. продукция. Обществената производителност на труда е изпълнена 125 на сто. Комунистите от първичната организация и целият трудов колектив резултатно се справиха със затрудненията в ритмичното снабдяване със строителни материали. Преодолени бяха и трудности във връзка с несвоевременното изясняване на задачите от инвеститорите, късното представяне на проектно-сметните документации, допълнителното възлагане на обекти и други.

Политическата, организаторската и идеологическата работа на първичната партийна организация е подчинена на необходимостта от засилване личния принос на комунистите за осъществяване на стопанските задачи. Особено внимание се обръща на срочното и качественото извършване на строително-ремонтните услуги на населението. Тази дейност има не само икономически, но и политически характер. Макар и косвено, тя е свързана със създаване на предпоставки за разгръщане социалната активност на трудещите се, а оттук за повишаване на обществената производителност на труда.

Сливенски окръг вече за пети пореден път е национален първенец в социалистическото съревнование за изграждане, благоустрояване и хигиенизиране на населените места. Значим принос за завоюване на тази челна позиция имат работниците и специалистите от предприятието „Благоустройство и комунално стопанство". Партийното бюро и цялата първична организация оказват влияние чрез политически форми и средства върху ръководителите и работниците от отделните звена за постигане на по-високи резултати, за мобилизиране силите на колектива в борбата за подобряване на трудовата и технологичната дисциплина. Съвместно със стопанското, профсъюзното и комсомолското ръководство се провежда масоворазяснителна работа в началото на календарната година за задачите на всеки колектив, като се конкретизират изискванията към отделите и групите. Много производствени въпроси се обсъждат и на открити партийни събрания. Анализират се резултатите от изпълнението на икономическите показатели и се набелязват конкретни мерки за по-нататъшното усъвършенстване организацията на труда. Вземат се предвид отправените критични бележки и предложенията на комунистите по редица слабости, свързани с механизацията на труда, автотранспорта, квалификацията на изпълнителските кадри, осигуряването на подходящи битови условия.

Организират се мероприятия за укрепване на трудовата дисциплина. Водят се индивидуални разговори, активизира се работата на комисията за народен контрол и на общостопанския профкомитет. Стремежът е да се създава обстановка на нетърпимост срещу нарушителите на дисциплината, да се намалява неуплътняването на работното време по обективни причини.

Специално внимание партийното бюро отделя на качеството на строителните и комуналните дейности. Чувствително намаляха оплакванията на гражданите за неритмичното извозване на сметта. Грижите са съсредоточени към премахване на случаите на извършване на некачествена дейност при телефонизацията на индустриалната зона, благоустрояването на квартал „Даме Груев" — център, изграждането на абонатна станция „Балканбас" и др.

Много е направеното за социалното развитие на колектива. Осигуряват се подходящи условия за работа, бит и почивка, организирано се разнася храна по обекти. Изграждат се жилищна кооперация, производствено-техническа сграда, проектира се нов цветарски магазин, автобаза и складово стопанство.

Digitized by Google

В трудовите делници на колектива партийната организация търпеливо изучава и анализира съществуващите проблеми. Решението им се търси в структурното изменение на някои производствени звена, в по-голямата отговорност за разширяване на рационализаторското движение, в актуализирането на системата за водене и отчитане на съревнованието, в която се дава превес на качествените показатели.

В учебните звена за политическа просвета са включени 90 на сто от състава на трудовия колектив. В двете школи към първичната партийна организация под ръководството на пропагандистите Недялка Берберова и Запрю Пандев темите се разработват с точен език, свързват се с практическите задачи на предприятието. В рамките на учебната година се обсъждат предложения за подобряване организацията на работа, премахване на текучеството в някои сектори, повишаване квалификацията на кадрите.

Секретарката на първичната партийна организация Лиляна Хаджиминова споделя: „Цялата организаторска, политическа и идейновъзпитателна работа, независимо от нейните форми на проявление, е насочена към издигане съзнанието за отговорността на комунистите и безпартийните, към поддържане на по-тясна връзка с хората, към по-хармонично единство между интересите на обществото, колектива и личността, към изграждане на ново политическо мислене у всеки член на колектива. Целта ни е да се създава атмосфера на активно настъпление и непримиримост към всичко, което е в разрез с новите критерии и изисквания и пречи за повишаване на качеството."

Значително място в своята работа партийното бюро отделя на въпроса за обогатяване дейността на партийните групи, за да укрепва още повече връзката между трудовия колектив и партийната организация. Задачата е да се осъзнае още по-добре единствената привилегия на комуниста — да бъде винаги в предните редици.

Стоян ГЕОРГИЕВ
кореспондент на „Партиен живот"

ПАРТИЙНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ И СТОПАНСКОТО РЪКОВОДСТВО

Взаимоотношения при новите условия

Нашият диалог

ПУКНАТИНИТЕ

За този човек винаги съм си мислил и говорил с нескрита симпатия. Дълги години той беше ръководител на завод, който произвеждаше хляб и хлебни изделия. Чел съм редица негови икономически и производствени обосновки. Слушал съм изказванията му на различни съвещания и пленуми. В тях проличаваха сериозна подготовка, ясен и точен стил, развито чувство за мярка при поднасяне на проблемите. И все пак в неговия стил не достигаше нещо. Може би това бяха качества, които или не притежаваше като даденост, или не беше развивал през дългите си години на производствен стаж.

В началото, когато беше издигнат за директор, той показа добри възможности за оперативно ръководство и усет при решаване на стратегическите проблеми на развитието на предприятието. Колективът, кой-

Digitized by Google

то вече застаряваше, все пак изпълняваше месечните си планове ритмично, без сериозни смущения. Явно, като че ли на диригентския пулт бе застанал човек, който умее да ръководи. В завода започна реконструкция на основните фондове със собствени сили. Проектира се и се осъществяваше модернизация на производствените мощности. Отстрани при това положително развитие трудно можеха да се почувстват пукнатините, които съществуваха в неговия стил и които бавно, но някак си логично, добиваха застрашаващи размери. Началото, което даде повод да се разбере, че в стила на този ръководител има сериозни недостатъци, беше съвсем дребнично. През месец август той излезе в отпуск и изведнъж заводът допусна голямо неизпълнение на месечната си задача. Беше странно. Как така месеци наред всичко върви добре и изведнъж — главоломен срив. Наложи се да бъде извършена бърза проверка и покрай основните причини се изтъкваха и някои други, на пръв поглед незначителни и може би затова незадълбочено разгледани. Прецениваш обаче сега от годините на отдалечаването, те са сочели едни задълбочаващ се процес. Между другото се казваше: „Заместник-директорите в отделни случаи не са обръщали необходимото внимание към задачите за материалното осигуряване на производството". Или пък констатация от такъв род: „Не всякога бракът е отчитан правилно". И още нещо: „Някои места от щатното разписание за функционални ръководители дълго време стоят незаети". Всичко това, оценявано като пропуски и недостатъци, може би не будеше голяма тревога. Но отгук нататък редица смущения дадоха възможност нещата да се разкрият в истинската им светлина и те започнаха да се развиват сравнително бързо в нежелателна посока. Заместник-директорът по производствените въпроси не се изявяваше с качества на ръководител. В производството вече съществуваше пълен хаос. Допускаха се престои по чисто организационни причини. Недоброто поддържане на техниката налагаше прекъсвания на производствения ритъм, които се оказваха фатални, тъй като продукцията се бракуваше. Изхвърляха се значителни количества не друг продукт, а хлябът, който нашите деди са целували в преклонение пред неговата роля в живота ни. Повече от година длъжността начален на производството стоеше незаета, дори се стигна дотам, че не се оцени нейното решаващо значение и по тази причина се получи парадоксалното предложение длъжността да бъде закрита. Просто да се чудиш какви аргументи могат да се измислят, за да се иска премахването на тази възлова длъжност в производството. Нима е нужно много разум и логика, за да се проумее, че без командир в производството е все едно да си без ръце. Директорът съвсем явно проявяваше съсгледство. Исках да вляза в неговата кожа, за да разбера на какво разчиташе. Дали прекалена самоувереност и самочувствие или неумение да се оценяват някои решаващи моменти в управлението. А след това и други негови действия дадоха повод да се мисли, че негативните страни в дейността му не са малко и все повече се задълбочават. Оказа се, че той почти не възлага задачи на другия си заместник, този по икономическите въпроси. Беше го игнорирал напълно. От него не е търсил никакво съдействие и не е искал решаване на редица основни проблеми. Оперативките се водеха така, че в техния край половината от хората започваха да заспиват.

Тези процеси не се извършваха изведнъж и бързо, а в продължение на много години. И все някога това затлачващо се ръководство щеше да доведе до провал в производството. Много съвети и препоръки, които му се даваха, минаваха някак си покрай ушите му. Очаквахме, че сътресение ще има и този момент не закъсня. Изведнъж всичко се пукна като сапунен мехур.

В този ден влезе кола от телевизията в двора на завода и се отправи към склада за готова продукция. От нея наскачаха хора с камери и кабели и започнаха да се приготвят за снимки. А в склада картината беше от грозна, по-грозна. Стотици топли хлябове бяха хвърлени на пода. Е, някъде бяха сварили да постелят брезент, но това не променяше съществено нещата. Извиканият началник на цех обясняваше конфузно, че нямали щайги и понеже не трябвало да спират, за да не оставят хората без хляб, прибягнали към тази мярка. Цялото състояние най-внимателно беше заснето от хората с камерите. Още вечерта материалът беше излъчен и тогава телефоните на ръководителите от града, които имаха отношение към въпроса, зазвъняха като скачени съдове. И веднага, с главоломна бързина, се стигна до най-бързото и леко решение — да се уволни директорът. Вярно, че в основата си виновен беше той, а и това се получи като логичен завършек на неговата досегашна дейност. И това беше може би правилна мярка. Но имаше и редица обективни обстоятелства, които бяха в защита на директора. От планираните количества каси само петдесет процента бяха доставени. Така че чудеса не можеха да стават. Без каси производство от такъв характер не може ежедневно да се осъществява. И естествено се стигна до тази ситуация. Въпреки определената вина на директора, все пак крайната мярка не беше справедлива. Мненията се разделиха на две. И в последна сметка ръководителят беше понижен в длъжност. Направеният жест спрямо него смятахме, че е достатъчен, за да прецени той някои неща от своя стил и ги измени в положителна посока.

Жалко, не би. Оказа се, че сме се лъгали. Следващите месеци показаха, че той дори не се е замислял за всичко онова, което се случи. Просто и сега си мисля как при наличието на толкова силни качества в този човек можа да се стигне дотам, че те постепенно да се разрушат

Digitized by Google

й той да деградира бавно, но сигурно. Регулярно и методично след това започнахме да следим ежедневната работа в завода. Но директорът я караше с ориенталско спокойствие. Въпреки че производството беше от такъв характер, че се изискваше висока хигиена, тя липсваше, а в някои важни участъци беше и под елементарните изисквания. Бракът вземаше застрашаващи размери главно поради лошо поддържане на техниката. Текучеството се увеличаваше, а това се дължеше на нерешаването на основни социални проблеми на трудовия колектив. Лоши условия на труда — банята повредена, счупени стъкла, лоша вентилация. И когато поставяхме тези проблеми пред директора, за да вземе мерки и ги реши, той само кимаше с глава разбиращо и толкоз. След това нещата продължаваха да се развиват постарому. Извикахме го в бюрото на районния комитет на партията и му наложихме партийно наказание. Жалко. Всичко, което предприемахме, не намираше никакъв отзвук. Той изглежда се беше сраснал със своите недостатъци и не можеше да ги надскочи. Просто я караше ден за ден, без да се задълбочава в проблемите. Чудехме се дали този човек толкова може и беше спрял дотук или се беше изчерпал, или нещо го бе травматизирало съвсем сериозно. В разговорите, които проведохме с него многократно, той не можеше да даде свястно обяснение. И някак си съвсем в кръга на нещата се стигна до случая, който сложи край на неговата директорска кариера.

В понеделник сутринта обикновено се правеше разбор в народния съвет за снабдяването на населението с хляб през съботния и неделния ден. Но още в събота следобед се разбрало, че два от основните района през деня са били оставени незаредени. Оказа се, че това е станало по чисто организационни причини — просто слаб контрол върху изпълнението на заявките. Въпреки че в завода е имало продукция, то дежурният не е следил коя кола къде е закарала хляб. А снабдяването с този продукт е от такъв характер, че и най-малкото нарушение на графиците създава сериозно и основателно негодуване у гражданите. И сега отново възникна голямо напрежение. Просто не можеше да се намери и най-елементарно обяснение защо се е получило така. Ръководителят на предприятието стоеше виновно и се чудеше какво да каже. Обсъжданията в останалите органи в основата си потвърждаваха главната причина — организационни слабости. Отново беше поставен на дневен ред въпросът: ще може ли с този директор да се изведе заводът от незавидното състояние, в което беше. Съвсем по човешки се анализираха неговите качества. Отчиташе се всичко онова положително, което той направи за развитието на предприятието. И все пак комплексният анализ сочеше, че отрицателните черти в неговата работа натежават. Не можеше да се разбере само защо той е допуснал да се стигне дотук. Обективните причини бяха незначителни, за да се отдаде всичко на тях. Нещата се свеждаха до това да се създават здрава организация и резултатно оперативно ръководство на производствения процес — иначе не може да се очаква успешен резултат. Взискателността му към останалите ръководители в завода бе сведена до нула. Задачите се стремял да изпълнява сам, без да се разтоварва, и това е било може би една от главните причини, за да не може да върви нормално работата, когато той отсъствува дори и за малко време от завода.

Дългите разговори и анализи показваха, че не можеше да се вземе друго решение освен да бъде освободен директорът от заеманата длъжност, колкото това да не се желаеше от голямата част от хората, които участвуваха в това обсъждане. Наложи се да се разделим с този човек. Когато му съобщихме решението, той реагира много зряло. В разговора подчерта, че това е правилно и друга мярка не може при такъв случай да се приложи. Явно човекът беше осъзнал, че е виновен и правилно му е наложено най-тежкото наказание.

Сега се мъча да си обясня защо хора с определен потенциал стигат дотам да бъде снето доверието от тях. И в конкретния случай още веднъж се убедих, че за да бъдеш ръководител в материалното производство, се изискват много качества. Едно от тях е, че трябва да воюваш ежедневно, да не оставяш днешната си работа за утре, да бъдеш боец. Може би този човек просто беше изостанал от днешното време. И тази формула — да не се изостава от времето, защото това е с тежки последици за човека-ръководител, е валидна особено днес. Днес, когато този забързан динамичен век е ревнив към хората, които не работят за собственото си усъвършенствуване, за ежедневното си утвърждаване. Иначе ще останеш от общия ритъм и утрешният ден ще бъде мрачен за теб. Просто не бива да изоставаме от времето, което иска твърде много от нас.

Ангел ЛЕФТЕРОВ

Digitized by Google

СТРАНИЦИ ОТ СЛАВНА ИСТОРИЯ

ОСЕМСТОТИН ГОДИНИ ОТ ВЪСТАНИЕТО НА АСЕН И ПЕТЪР

Първите три века от създаването на българската държава през 681 година се характеризират с ярки изяви на творческата мисъл и сила на българския народ в политическия живот, в икономиката, в идеологията, в материалната и духовната култура. С падането на България под византийско робство през 1018 година се прекъсват възможностите за спокоен и съзидателен труд, налага се тежка, непривична за българските традиции система на византийския феодализъм. Напред излизат борческото начало, стремежът да се отхвърли чуждоземчото иго. Българите започват борба със самочувствието на народ, който има зад гърба си богато и ценно минало, който знае какво е постигнал и какво е загубил. Вдига се неведнъж на оръжие. Избухват неднократно и не на едно място въстания. Жестокото им потушаване усилва негодуванието, стремежа за свобода. Расте вярата в силите. Очакват подходящ момент. Този момент долавят и използват братята Асеновци, водачи на избухналото освободително въстание от 1185 до 1187 година с център Търново.

Въстанието не избухва случайно. По това време благоприятствуза вътрешната и външната обстановка във Византия. И по-важно, напластяваните повече от век ограбвания и унижения чакат само повод, за да може искрата на недоволството да запали пожара на вековната съпротива и стремеж към свобода. И повод се появява. Братята Асен и Петър поискали император Исак II Ангел да ги приеме в ромейската войска и с императорска грамота да им даде едно почти недостъпно място в Стара планина. Той отказал. А скоро наложил на българското население допълнително данъчно облагане. Това засилило брожението. Един народен бунт бил пред своя праг. Братята Асен и Петър намерили и символ, който да отприщи народната вълна, да вдъхне на готовия за въстанието народ вярата, че с него е бог, че той одобрява стремежа му към свобода и го подтиква към борба срещу потисниците. Това е напълно в духа на пропитото с религиозност Средновековие.... По време на освещаването на построената от двамата братя църква „Свети Димитър" се пуска мълва, че иконата на солунския светец св. Димитър, считан за покровител на ромеите, се е отказал от Солун и е дошъл в Търновград да го закриля. Това е знак за божието разположение към българите и подкана да се

Digitized by Google

вдигнат с оръжие в ръка срещу поробителя. Умели вдъхновители и организатори на започващото освободително въстание, Асен и Петър успели да превърнат тази легенда в искра, която възпламенила движението на българите.

Така било поставено в Търновград началото на тригодишни героични борби, които довели до победа едно вековно стремление на нашия народ — възстановяването на българската държава. Търновград станал център на борбата, неговото име — символ на свободата...

След близо тригодишна борба, преминала през трудни изпитания, българският народ успял да наложи волята си и да извоюва свободата си. Възстановена била българската държава, чиято столнина станал Търново.

●

Провъзгласяването на Търновград за престолнина определя неговата историческа роля в продължение на 207 години — да бъде държавен, политически, военен, духовен, културен и икономически център на българските земи. Царевград-Търнов се превръща в люлка на втория златен век на българската книжнина и най-значимия културен център на Европейския югоизток, оказал известното в историята „Второ южно славянско влияние на всички народи, населявали пределите на изток, север и запад от България". Два века българската столица играе активна роля в европейската дипломация, а в определени десетилетия държи ключа и във взаимоотношенията между Изтока и Запада. Създадената и процъфтяла тук литературна, художествена, архитектурна и музикална школа остава в световната културна съкровищница една предренесансова цивилизация, високо оценявана и днес и благодарение на която народът ни устоя на непосилното двойно робство през следващите пет страшни века.

От дистанцията на изминалите осем десетилетия ние имаме възможност спокойно и с насъбрания опит и познание за световната история и за сложните процеси, извършващи се в нея, да си представим колко много вяра, каква непреодолима решителност и какво безгранично мъжество са били потребни на тези велики българи да вдигнат народа срещу една империя, която води четиридесет и осем годишна непрекъсната кръвопролитна борба, докато сложи крак върху Самуиловата държава и я владя цели 167 години. Близо два века са унищожили всички държавно обединяващи народа институции и символи, за да се убие у него самочувствието на суверенен народ. Столицата Преслав е разорена и опожарена още от Йоан Цимисхий, Охрид и Преспа са превърнати в обикновени византийски административни центрове. Официалният език в страната е гръцкият. Школите в Преслав и Охрид са унищожени. Няма българска администрация, няма българско войнство, делата между хората се уреждат според византийските закони... И тази могъща империя, която сломява стратег и държавник като цар Самуил, остава зашеметена от първия удар и признава суверенитета на една държава, която за нея довчера е била само владение на земите Паристрион, Македония, Загоре и т. н.

Величието на този всенароден подвиг не се заключава само в победата на въстанието, защото всеизвестна е историческата истина, че вземането на властта е обикновено начало на всяко въстание и едва по-късно, когато тази власт трябва да се утвърждава и да се превръща в традиция, достойна да бъде онаследена от бъдните поколения. Това направиха Асеновци през паметната 1185 година. Асен и Петър осигуриха победата на първия удар; Калоян утвърди делото им с мъд-

Digitized by Google

ра политика и с непреклонен меч; Иван Асен II го увенча с най-бляскавата глава, която не помръкна никога; Иван Александър простря просветната си десница върху онова неповторимо изначало в духовния живот, което сега с гордост наричаме Европейски предренесанс. В тази епоха на духовен разцвет царственият град Търнов, наричан от съвременниците втори Константинопол, трети Рим, пулсира с напрегнат творчески ритъм. На хълма Света гора книжовната школа на Теодосий Търновски и патриарх Евтимий се превръща в своеобразен университет, издигнал на нова висота безсмъртното дело на Кирил и Методий, на Климент Охридски и Константин Преславски. И на дворцовия хълм Царевец, и край живописните лъкатушници на Янтра изникват като в приказките невиждани по своята живописна украса църкви, изкусно изписани от талантливи майстори на четката, чиято школа остави на света 150 години преди великия Джото първите ренесансови творби. На основата на източнохристиянското църковно песнопение и на българската народна мелодия вълшебникът Йоан Кукузел дава на човечеството една нова музика, непозната по своята мелодика и неповторима по хармоничността си.

Въздействието на този втори златен век на българската култура върху културите на Русия, Влашко, Молдавия и Сърбия продължава до XVI век. Близо два века след като политическата държава България е унищожена „държавата на духа, България", продължава да пръска светлината на своето могъщо духовно начало върху другите народи. И тази държава на духа не е прекъсвала своето съществуване цели тринадесет века . . .

В епохата на Българското национално възраждане Търново се превръща в естествена крепост на българщината, в символ на миналото величие и слава на нашата държава, в щит срещу асимилаторската политика на завоевателите. Не случайно тук избухват първите въстания за отхвърляне на робията; оттук започва борбата срещу Цариградската патриаршия. Търново е център на Първи революционен окръг през паметната 1876 г.

След победоносния ход на руските освободителни войски и сключването на Санстефанския мирен договор пак тук, в древната престолнина, заседава Учредителното събрание, за да положи основния камък на нова България.

Търново влиза в националната 1300-годишна история на България и с най-забележителното събитие на последните столетия — началото на организираното социалистическо движение, създаването на марксическата партия и превръщането на Велико Търново в люлка на социализма.

Преди повече от 90 години се учреди Великотърновската партийна организация, която израсна като боен ръководител на революционните борби. Партията растеше и възмъжаваше в борбата срещу капитализма. В нейните редове се възпитаваха смели комунисти, които посветиха целия си живот на революцията. Много от тях изгоряха в жестоката борба при схватките с монархофашизма. Десетилетните борби за смъкване на капитализма се увенчаха благодарение на безкористната помощ на Червената армия с победата на Деветосептемврийската социалистическа революция. Настъпиха дните и годините на социалистическото изграждане. Старопрестолният град, красив, древен и млад, свързан с толкова много съдбовни събития, запазил паметни места, стана символ на приемствеността на поколенията в нашата история.

Digitized by Google

Създаденият през 1965 година Общонароден комитет и излязлото през февруари 1966 година Постановление на Министерския съвет определиха бъдещето на Велико Търново като исторически, културен и туристически център. С много обич дейците на историческата наука пристъпиха към разкриване величието на древната столица, съхранило се до нас в руини. Миналото възкръсна в забележителни архитектурни паметници и ансамбли: дворцов патриаршески, Великата лавра, десетки църкви, жилищни и обществени сгради заедно с огромното количество предмети на домашния бит, оръдия на труда, накити и оръжие разкриват един типичен средновековен административен, политически, духовен, военен, икономически и културен център. Тъкмо затова историята на този „невероятен град", вплетена неотлъчимо в националната ни съдба, е така скъпа на всеки българин. Тъкмо затова с такова вълнение посетителите прекрачват праговете на музейните зали и реставрирани църкви, тъкмо затова с нетърпение се следи всеки камък, който се полага върху реставриращите се исторически паметници.

Градът бързо променя своя облик в темп с динамиката на социалистическия градеж на цялата страна. Една след друга се разкриваха тайните на Царевец. Реставрирани са части от крепостните стени, от историческите църкви „Св. Георги", „Св. Петър и Павел" и „Св. Архангел Михаил" в Арбанаси. Във възрожденските резервати „Вароша" и улица „Гурко" се възстановиха много архитектурни паметници, като се съхрани духът на епохата. Заедно с това Велико Търново се модернизираше, индустриализираше, благоустрояваше и разхубавяваше. Развиха се модерна съвременна промишленост, обслужваща сфера; разцвет получиха образованието, културата и изкуството.

Подготовката и чествуването на 13-вековния юбилей на българската държава създадоха пълна мобилизация на великотърновската общественост. В изпълнение на общинската програма активно се включиха археолози и проектанти, строители и реставратори; обществено-политическите организации, стопанските предприятия, училищата, учрежденията. Извършена бе значителна работа, в резултат на което градът ни промени своя облик; стана още по-красив и привлекателен; интересът към него нарасна многократно; той се превърна в един от търсените и желани центрове на национални и международни научни прояви и на вътрешния и международния стопански туризъм.

Програмата и подготовката за чествуването на 1300-годишнината бяха поставени и разгледани комплексно като процес с дългосрочни цели — до 1994 г., съвпадащи и неделими с целите на партията и социалистическата държава. В този смисъл програмата „800 години от въстанието на Асеновци" е неразделна част от единната програма „Велико Търново 1300".

Решението националното чествуване на забележителното историческо събитие да стане във Велико Търново е дълбоко признание към великите дела на нашите деди и висока чест за нас — техните следовници. Но то определя и нашите изключително големи задължения и отговорности пред цялата нация. Под ръководството на общинския комитет на партията в града и общината се разгръща широка идеологическа, културно-масова и изследователска дейност, която съдействува да се мобилизират силите на трудещите се и младежта за изпълнение на стопанско-икономическите, политическите и културните задачи.

Под девиза „Минало, настояще, бъдеще" се разгръща разнообразна идейновъзпитателна работа за популяризиране на най-положителните и най-светлите моменти от историята на възстановената българ-

Digitized by Google

ска държава, като се търси мост за свързване приноса на историята със задачите на изграждането на развитото социалистическо общество.

Общинският комитет на партията, държавните, стопанските и обществените органи и организации използват огромния емоционален заряд на събитието като идеологически и психологически фактор, който допълнително мобилизира и стимулира творческите сили и инициативи на населението в общината за ускоряване на нейното социално-икономическо развитие, за изпълнение решенията на XII конгрес и достойна среща на XIII конгрес на партията.

Бюрото на общинския комитет на партията утвърди предложението на общинската координационна комисия за юбилейните обекти, а общинският народен съвет организира „Юбилеен фонд Велико Търново". Пропагандистите и агитаторите разясниха в трудовите колективи, обществените организации и творческите групи необходимостта най-активно да участват в набирането на фонда чрез доброволен труд и дарения.

Продължават комплексните археологически изследвания, консервацията, реставрацията и експонирането на историческите и археологическите обекти и ансамбли, свързани с юбилея във Велико Търново и общината. Реставрирани са крепостните стени на Царевец, Патриаршеската църква, която в момента се стенописва, църквата „Димитър Солунски" и други. Продължават работите на дворцовия комплекс и Великата лавра. Пред завършване е строителството на аудио-визуалният спектакъл „Звук и светлина", чието предназначение е чрез светлинно-звукови ефекти да подчертае неповторимото величие на Царевец и неговата история. В ансамблите „Гурко" и „Самоводската чаршия" се възстановиха много архитектурни паметници. Въздигането на старото кметство ще бъде първо копие на първообраза, строен от Кольо Фичето, а в парк „Асеновци" ще се открие окръжна художествена галерия с уникална експозиция — „Велико Търново през погледа на художника". Въплъщава се в бронз и проектът за паметник на Асеновци.

Юбилеят е не само история, той има и съвременни измерения. Ще бъде открита внушителна по размерите си модерна спортна зала, преустройва се централният парк „Мариино поле", ще влязат новодомци в 1060 апартамента, ще разтвори врата ново училище в кв. „Бузлуджа", реконструират се болницата, хотел „Янтра" и други.

Отчитайки извършеното, ние трябва да изтъкнем изключителните и непосредствени грижи на др. Тодор Живков за развитието на Велико Търново. Неговото редовно присъствие на заседанията на Общонародния комитет, непрекъснатото му активно участие и ценни указания по най-важните проблеми при посещението му в града допринасят успешно да се реализира програмата за развитие на Велико Търново като исторически, културен и туристически град.

Подготовката на тържествата по случай 800-годишнината от възстановяването на българската държава разви чувството на гордост, на съпричастие на всеки жител от града и общината. Ежедневно по обектите на юбилея населението дава стотици трудодни. Радостно е, че напред е младежта. Разгърна се широко движение и се подеха множество инициативи за благоустрояване и хигиенизиране на Велико Търново и селищата от общината, за да се създаде хармония на архитектурата с околната среда чрез благоустрояване на сгради, междублокови пространства, пътни магистрали, стопански дворове, паркове и улици, районите в и около предприятията, учрежденията и учебните заведения. Девизът „Велико Търново е наш и ние сме негови грижов-

Digitized by Google

ни стопани" от духовна същност все повече се превръща в качество на съзидателна дейност.

В дните на многопосочна подготовка за достойно посрещане на 800-годишнината от въстанието на Асеновци се повишава трудовата активност на производствените колективи от промишлеността, строителството, транспорта, селското стопанство, порастват целенасочените усилия на всички трудови хора за предсрочно изпълнение на плановите задачи.

С ускорени темпове продължава развитието на икономиката. През юбилейната година съвкупната печалба ще нарасне с 22,3 на сто, обществената производителност на труда — с 8,5 на сто, промишлената продукция — със 7,5 на сто, а на машиностроенето и електрониката — с 13,5. В ход е работата по решаването на 405 задачи в областта на техническия прогрес, в това число и внедряването на 127 нови технологии — 132 нови изделия. В резултат на извършваща се реконструкция, модернизация и разширение в КРТА, ЗЗУ, МЗ „Червена звезда", МЗ „Емил Попов" машиностроенето и електрониката все повече утвърждават своите водещи функции. Сега промишлеността на общината осигурява голяма част от такива нужни за страната изделия като системи за телеобработка, телферни електродвигатели, съоръжения за непрекъснат транспорт в откритите рудници, оборудване за керамичните заводи, телевизори и радиоприемници, медицински изделия за еднократна употреба.

В трудовия поход пред празника много са производствените колективи и отделните производственици, които станаха инициатори на полезни начинания и инициативи и ще посрещнат юбилея с вдъхновение и творчество.

Редица предприятия поеха обещание до 20 октомври — деня на тържествата, да изпълнят петилетния си план, а промишлеността като цяло — до 30 ноември.

Силите на идеологическия актив се насочват към подготовката и организирането на научни конференции и симпозиуми, които се провеждат през настоящата година; към издателската дейност, свързана с юбилея. Ще се издадат 30 заглавия — научни, научнопопулярни, художествени, пропагандно-туристически. Ще бъдат издадени и фотокартички с характерни изгледи и паметници на културата от Велико Търново.

Общинският съвет за култура и обществените органи и организации планираха и водят богата, съдържателна и разнообразна културно-масова дейност, с която способствуват за издигане на идейно-естетическото и културното равнище на трудещите се и младежта, за засилване любовта към социалистическата родина. През тази година Велико Търново е домакин на националния преглед на историческата тема в изкуствата „Поглед към вековете", на националния преглед на любителските и туристически филми и на други международни, национални и окръжни прояви.

За нас чествуването на 800-годишнината от въстанието на Асеновци, освобождението на България от византийско иго и възстановяването на българската държава е не само величав празник, но и школа по родолюбие, мощен лост за обществена и трудова активност, стимул за дейно участие на всекиго за по-голям принос в социално-икономическото развитие на нашата селищна система, за утвърждаване на Велико Търново като град — национална гордост и национален капитал.

Иван ГЕНДЖОВ
първи секретар на общинския комитет
на БКП — Велико Търново

Digitized by Google

СТО ГОДИНИ ОТ СЪЕДИНЕНИЕТО НА КНЯЖЕСТВО БЪЛГАРИЯ И ИЗТОЧНА РУМЕЛИЯ

ДОНКО ДОЧЕВ
ВАСИЛКА ТАНКОВА

Българският народ беше освободен от османско робство с кръвта, пролята от руския народ, и с цената на своите многобройни жертви. Независимо от плановете и стремежите на царизма в Русия, който искаше да разшири своето влияние на Балканите, войната донесе национално освобождение на народа ни, премахна феодалната система от българските земи и обективно изигра ролята на буржоазнодемократическа революция. След петвековно потисничество българският народ отново създаде своя държава.

Но западните държави и особено Англия и Австро-Унгария не желаеха да допуснат създаването на голяма българска държава с руска помощ. Те се опасяваха от засилване на руското влияние на Балканите и Проливите. Под натиска на големите западноевропейски държави беше свикан Берлинският конгрес. Западноевропейската реакционна политика нанесе тежък удар върху българската народна цялост. Съгласно Берлинския мирен договор, подписан на 1 юли 1878 г. от всички европейски сили и Турция, част от българските земи бяха оставени под турска власт, Южна България беше обявена за автономна област — Източна Румелия, а само Северна България и бившият Софийски санджак получиха правото да се провъзгласят за Княжество България. Така в нарушение на историческите съображения и в разрез със справедливостта и хуманността реакционна Европа подписа един от най-несправедливите международни актове, оценен още на времето като „паметник на егоизма, дело на взаимна завист и лични сметки, дело безнравствено и жалко"[1]. По такъв начин вмешателството на големите западни капиталистически страни попречи за националното обединение на българския народ и създаде възел от противоречия между балканските народи, които дадоха тежки последици за развитието и взаимоотношенията им в продължение на десетилетия.

●

Берлинският договор разпокъса родината ни, трайно накърни националното самочувствие на българския народ и постави като повеля на времето въпроса за единна държава в границите на българската народност. Затова борбата срещу него започва още в годината на конгреса. Идеята за Съединението и борбата за нейното реализиране преминават през различни етапи, заглъхват и отново се подемат, но винаги присъствуват в обществено-политическия живот на страната и имат определящо значение в общото развитие.

Вестта за разпокъсването на българските земи предизвика масо-

[1] Цитирано по Л. Панайотов, Българският национален въпрос след Берлинския конгрес. В: България 1300. Институции и държавна традиция, С., 1981, т. I, с. 321.

Digitized by Google

во съпротивително движение по всички краища на страната. Възникнаха революционни комитети, организираха се въстанически чети, избухна Кресненско-Разложкото въстание. Вярно, то бе удавено в кръв но недоволството на българското население, останало под турска власт не само че не беше сломено, а напротив, прерасна в широко националноосвободително движение.

В това време българите от Северна и Южна България са изправени пред големия въпрос: да признаят факта на изкуственото разпокъсване или да подемат борбата за съединението със всички средства. Дискутират политиците, а революционерите предпочитат да действуват. „Непримиримите" и „умерените" имат опита на своите предшественици — „младите" и „старите" отпреди Освобождението. Разногласията са големи, но всички са съгласни, че трябва да се направи нещо. Най-главното е, че младото българско общество разполага с драгоценните добродетели на близкото историческо минало. Традициите и опитът са изпитали проверката на времето — на монотонното Средновековие, но и времето на върховните моменти от възраждането на народната воля и енергия, които се концентрират и изкристализират в борбата за освобождение. Имайки пред себе си примера на действието, а не на мъдруването, „непримиримите" пристъпват към организиране на комитетите „Единство"[1]. В Пловдив „умерените" изработват мемоар и Т. Икономов, Д. Греков и Г. Начович го отнасят в Цариград, за да защитят българските искания пред представителите на Великите сили. Акцията завършва без успех, въпросът остава открит и дискусията по него се пренася в Търново. Тук пристигат депутати от Княжеството и представители от Източна Румелия, Македония и Одринско за учредителното събрание. В неофициални заседания продължават обсъжданията за пътищата на действие. Оформят се две противоположни становища: консерваторите препоръчват „благоразумно" поведение спрямо Европа и настояват да се пристъпи към разглеждане на проекта за държавно устройство. Либералите са против откриването на учредителното събрание и защитават позицията на енергична съпротива.

Общо е само дълбокото огорчение от решенията на Берлинския конгрес.

В крайна сметка решаваща се оказва позицията на Русия, изразена чрез Лукиянов, който убеждава либералите, че международното положение е неблагоприятно и Европа няма да се съгласи да ревизира един договор, който току-що е подписала. Това внася известно умиротворение и Учредителното събрание започва своята строителна работа.

Така националният устрем, обхванал трите български части, с крайна цел обединението им от края на 1878 и началото на 1879 г. постепенно се насочва към извоюване на най-важните и реални за момента задачи: за Източна Румелия това е осигуряване на действителна политическа автономия и отмяна на турските гарнизони[2], за Княжество България — изработване на конституцията и уредба на държавата, а за българите от Македония и Одринско — организиране на силите за национално освобождение.[3] А идеята за обединение е непрекъснато на

---

[1] На 16. VIII. 1878 г. в Пловдив е основан първият комитет „Единство", а малко по-късно цялата област е осеяна с такива комитети. Вследствие на активната им дейност Източна Румелия запазва своя български характер. В Северна България първият комитет е основан в Търново на 29. VIII. 1878 г. Комитетите в София, Горна Джумая и Кюстендил ръководят подготовката на Кресненско-Разложкото въстание.

[2] Ел. Стателова, Източна Румелия (1879—1885), С., 1983, с. 22 и сл.

[3] К. Пандев, Националноосвободителното движение в Македония и Одринско, С., 1979, с. 37 и сл.

Digitized by Google

вниманието на политическите кръгове както в Княжеството, така и в Източна Румелия, макар че движението и борбата за реализирането й преминават през различни етапи на развитие до осъществяването на първата успешна стъпка — Съединението. В общонародния стремеж за постигане на националния идеал инициативите се подхващат ту от управляващите среди на Княжество България, ту от правителствата и политическите партии на областта. Широко известен е опитът в 1880 г., когато Северна и Южна България съгласуват усилията си в обща програма: организират революционен комитет за действие в Източна Румелия, а от Княжеството изпращат с дипломатическа мисия в Лондон Ст. Панаретов. В края на 1882 г. се активизират князът и консерваторите, когато в Пловдив пристига като княжески политически агент Петър Берковски с цел да работи за бъдещото съединение под егидата на Александър Батенберг. С финансовата помощ на българското правителство Берковски организира издаването на в-к „Съединение". Но до 1884 година действията в двете български части не надхвърлят рамките на управляващите среди и близките до тях кръгове от двете страни на Балкана.

Идеята за Съединението се превърна в политическо движение в началото на 1884 година. То става възможно не когато международното положение е благоприятно, а когато в политическия кипеж се включват широките народни слоеве, а в челната редица застават съратниците и последователите на Каравелов, Ботев и Левски.

Започва се с политическите борби между двете партии в Източна Румелия. Народната (съединистка) партия повежда агитация сред народните маси за съединение, поддържа „кипящо нетърпение". Но безрезултатната мисия на Иван Ст. Гешов и Христо Христов в Европа през лятото на същата година потвърждава убеждението, че Великите сили не са склонни да подкрепят нито движението за съединение, нито националноосвободителните стремления на българите в Македония. Това окуражава Турция и тя открито обвинява българското правителство, че подстрекава въстаническо движение в нейните предели; в началото на 1885 година спира издаването на берати за двама владици в Македония и започва гонения на учителите в българските училища.[1] От своя страна дипломатическите неуспехи на Княжеството да подпомогне българското население в Македония и Одринска Тракия подтикват македонските комитети от България и областта към организиране на въстанически чети. Мрежата от македонски комитети е готова организация, която малко по-късно поема в ръцете си делото на Съединението.

Централният комитет се създава в Пловдив на 10 февруари 1885 година в едно тайно заседание в къщата на Иван Андонов. Избрани са: председател — Захари Стоянов, секретар — Иван Андонов, касиер — Тодор Гатев, членове: Петър Зографски, Спас Турчев, поручик Ганьо Атанасов, Иван Стоянович и Спиро Костов. Целта е борба за „истинска свобода и независимост на тази страна, която се нарича България и която е разделена на три части"[2]. В хода на борбата БТЦРК постепенно ограничава своята цел до „Съединението на Южна със Северна България под скиптъра на княз Александър" и конкретизира плана си за действие. Борбата започва през пролетта на 1885 година с демонстрации на 23 април, продължава с чествуванията на 19 май — празника на Христо Ботев, и огромната манифестация на 17 юли на връх Бузлуджа. Енергичните мерки на правителството срещу

[1] Ел. Стателова, Дипломацията на Княжество Бълггария (1879—1886), С., 1979, с. 161 и сл.

[2] Ив. Андонов, Съединението, Пловдив, 1929, с. 35.

Digitized by Google

заговорниците, явната му грешка с арестите на 17 май, уволненията на чиновниците и пр. предизвикват още по-силни вълнения и брожения сред населението. Неопределени и неизбистрени в началото, те намират своя прицел в лицето на управляващите и главния управител. „Агитацията на „Борба" — не толкова със своите сериозни политически аргументи, колкото с неотразимата своя ирония и със силния акцент на вдъхновението си — създава в провинцията една много възбудена атмосфера. Престижът на властта пада неимоверно. По улиците се издигат всеки ден викове „Долу Румелия". Вестникът на Захари Стоянов започва да излиза на 28 май 1885 година и спира два дни преди Съединението, след като си е изпълнил задачата. Неговите огнени и пламенни статии, пропити с ирония и хумор, когато се отнасят до политическите му противници, изпълват българските сърца с въодушевление и вдигат на борба патриотичното население от двете страни на Балкана. Скоро към делото се приобщава и войската на Източна Румелия, което осигурява успеха на движението.

Рано сутринта на шести септември 1885 година в Пловдив е провъзгласено Съединението на Северна и Южна България. Образува се Временно революционно правителство начело с д-р Г. Странски, което обявява Александър Батенберг за княз на съединена България.

Съединението се извършва като военнореволюционна акция и неговият успех е защитен два месеца по-късно на бойното поле при Сливница, Драгоман и Пирот, където „българите разбиха на пух и прах сърбите и завоюваха уважението и възхищението на изумена Европа"[1]. Българският народ води с огромна енергия и ентусиазъм справедлива война за защита на своята независимост и териториална цялост. Младата българска армия прояви голям героизъм. Нейните победи затвърдиха Съединението.

●

Съединението на Източна Румелия с Княжество България бе прогресивно събитие с исторически последици за развитието на страната, важна стъпка по пътя на националното обединение. То е закономерно обусловено от вътрешното развитие на цялата българска общност преди и след Освобождението. Неговото реализиране е недвусмислена материална изява на българското национално самочувствие, на стремежа и желанието на народа ни за самостоятелна българска държава.

То ускори развитието на капитализма в България.

За краткия исторически период — шест години от Освобождението, българският народ възмъжава, а животът непрекъснато трупа социално-икономически и политически аргументи за необходимостта от съединение. Вмешателствата на Великите сили и зависимостта от Портата обуславят недоволството на българите и поддържат непокорния им дух. Всеки акт на посегателство се оценява като национална обида.

Икономическите причини за разгърналото се в 1884—1885 г. съединистко движение произтичат преди всичко от статута на Източна Румелия като автономна област, финансово задължена към Османската империя и включена в митническата ѝ система[2]. Отрицателно отражение има и правото на султана да утвърждава законите на страната. То спъва инициативите на правителството, насочени към икономическо развитие. Съществена причина са и ограничената територия (35 901 кв. км), и населението (942 680 души) на областта. Митническата граница между Княжество България и Източна Румелия извънредно много затруднява икономическия обмен между тях и пречи на

[1] К. Маркс, Ф. Енгелс, Съчинения, С., 1967, т. 21, с. 319.
[2] И. Митев, Съединението, С., 1980, с. 128—138.

Digitized by Google

общото им развитие. Към тези отрицателно действуващи обстоятелства не може да не прибавим и липсата на традиции, опит и средства, характерни за всяка новоизграждаща се държава. В светлината на тези обективно създали се трудни условия и сравнително ограничения период на развитие на Източна Румелия резултатите, които областта постига в своето икономическо развитие, не са малки.[1]

Сравнителни изследвания върху степента на развитие на Княжеството и Източна Румелия не са правени. Но оценките за икономическото им състояние от Освобождението до 1885 г. по същество са еднакви, тъй като и процесите, които се извършват, са идентични. В 1885 г. Източна Румелия е една добре уредена буржоазно-либерална държава, със свой парламент (областно събрание), правителство (директорат) и държавен глава (главен управител). Основната маса са селяните, основният поминък — селското стопанство. Индустрията е направила немного голяма, но уверена стъпка. Изградени са повече от 40 промишлени предприятия, организирани са и няколко акционерни дружества. Проектът за областна банка не се осъществява, а вместо това действува клон на Отоманската банка. Железницата е една — на компанията на източните железници: от турската граница до Сарамбей с разклонение от гара Марица до Ямбол. Идеята за жп линия от Бургас до вътрешността на страната не се осъществява поради опозицията на Портата, прекомерните апетити на чуждите концесионери и финансовите затруднения на страната. Затова пък шосейните пътища са значително подобрени.

Областта търгува с Княжеството, Османската империя, Австро-Унгария, Франция, Англия, Русия, Сърбия и Румъния. Изнася зърнени храни, вина, розово масло, шаяк, гайтани, добитък и тютюн, а внася: захар, кафе, ориз, спирт, текстил, машини, хартия и др. Приходите се формират от преките данъци (поземления, беглика, данък върху прихода от мляко, яйца, птици, дърва и др.), от косвените данъци, от монополите, от държавните имоти и пр.

С развитието на капиталистическия начин на производство все по-ярко се набелязва класовата диференциация на обществото.

В общото развитие на Източна Румелия се откроява нейната култура. Плеядата български родолюбци, между които Иван Вазов и Константин Величков, Гаврил Кръстевич и Начо Начов, Найден Геров и Иоаким Груев, Христо Г. Данов и Драган Манчов, Михаил Маджаров и С. С. Бобчев, Захари Стоянов, Димитър Наумов и д-р Стамболски, възраждат и развиват до завидни висоти литературата, книгопечатането, журналистиката, просветата и драматургията. Полага се началото на музейното дело, в десетките читалища пулсира жаждата за духовно извисяване. Първи стъпки прави и професионалният театър.

На Източна Румелия не са чужди и партийните борби, но те не излизат извън рамките на конституционните свободи. И двете политически партии, Либералната (казионна) и Консервативната (съединистка) са за Съединението. И двете, когато са на власт, полагат усилия за доброто устройство и развитие на областта. Изборите с малки изключения стават свободно, народните представители се ръководят от искрения стремеж да помогнат за благополучието на областта. Общият страх от вмешателството на Портата, зависимостта на областта от нея и стремежът към национално обединение „създават обстановка на по-голяма политическа търпимост и толерантност"[2], отколкото в Княжеството. В 1885 година Източна Румелия не е изправена пред ико-

[1] Ел. Стателова, Източна Румелия..., с. 155.
[2] Пак там, с. 341.

Digitized by Google

номическа криза, не е „финансов батакчилък"[1], не се раздира от политически ежби. Социално-икономическите мотиви за разрастването на съединисткото движение намираме в съществуващото положение, а още повече в перспективата на развитие. Или по-точно в липсата на такава перспектива.

За основната маса от населението Съединението е път към обединяването на българската нация в нейните естествени етнографски граници и аргумент българската държава да заеме мястото си на свободна, суверенна, независима и силна държава на Балканския полуостров, която да продължи прекъснатия си исторически път при новите условия на капиталистическа Европа, да се приобщи към нейната по-висока материална и духовна култура, като съкрати пътя към модерния свят.

За утвърждаващата се буржоазия националният идеал се преплита с желанието да разшири икономическите си възможности.

Но обединяващият за всички социални среди и политически кръгове мотив са накърненото национално самочувствие и стремежът за себеутвърждаване на един народ, живял пет века под робство. В 1885 година Източна Румелия в икономическо отношение е по-добре, отколкото в 1879 година, но тя няма бъдеще. Нейното цялостно развитие е направлявано в посока на бъдещето ѝ сливане с Княжеството. Диалектическото противоречие в дейността на румелийските дейци е, че след Освобождението се борят срещу съществуването на областта, а след като я утвърждават като българска държава, искрено и всеотдайно работят за нейното присъединяване към Княжество България. Налице е и диалектическо единство между потребностите на общественото развитие и настроенията на масите, независимо от тяхната класова и политическа принадлежност. А това е главното условие едно широко и значимо общонародно дело да приключи с успех. Висш израз на народните чувства дава Захари Стоянов в своя вестник „Борба". Той говори и пише с езика на селската беднота, която иска земя; на занаятчиите, които искат пазари; на създаващия се пролетариат, който иска работа, на интелигенцията, която търси поприще на изява. Агитацията на БТЦРК е насочена срещу правителството и главния управител, но в тях населението вижда султанската власт. От своя страна управляващите вземат мерки за запазване на „реда и тишината", но не използват правото си да извикат турска войска. Известно е становището на Гаврил Кръстевич: „Не трябва да се съобщава в Цариград. И аз съм българин: каквото стане, нека стане."[2] След като се провъзгласява, Съединението е посрещнато с възторг и одобрение от всички българи. То предизвиква общ ентусиазъм и небивало повдигане на националния дух в цялата съединена България. Страната е залята от митинги, в които населението от Северна и Южна България изказва своята солидарност с извършеното в Пловдив. На голямото събрание на шести септември 1885 година в Стара Загора тогавашният префект Атанас Т. Илиев се обръща към събралите се с призив, че „сега вече никой не бива да се счита от тази или онази партия", всички трябва да се сплотят около временното правителство, като се чувствуват само българи. За да се постигне това, „трябва всички да си подадат ръка, за да действуват задружно и да прогласят помежду за братството"[3]. И действително народното въодушевление заличава за кратко време партийните и социалните различия, а правителството на Петко Каравелов, което до този момент счита, че „не му е

[1] М. Маджаров, Източна Румелия, С., 1925, с. 351.
[2] М. Балабанов, Гаврил Кръстевич, С., 1914, с. 377.
[3] Ат. Т. Илиев, Спомени, С., 1926 , с. 264.

Digitized by Google

времето за съединение", пое върху плещите си неговата защита. Народното единство отбеляза своя връх, когато на втори ноември 1885 година сръбският крал Милан обяви война на България и заяви претенциите си за „компенсация". От бедняка до първия министър — всички се вдигат, за да защитят с кръвта си делото на Съединението.

●

Българската марксистка историография отдавна е оценила Съединението на Княжество България и Източна Румелия в 1885 година като крупно събитие в следосвобожденската история на българския народ. „Съединението на Южна със Северна България — писа в 1906 г. Д. Благоев — се явява като начало на един нов период в развитието на българския народ. То създаде една по-голяма национална единица от тях, обедини средствата им за общи стопански цели, създаде повече условия за развитие на производителните им сили. Изобщо Съединението в социално-икономическо отношение означава по-голям простор и по-благоприятни условия за буржоазното развитие на България. В политическо отношение Съединението създаде от България един по-силен фактор на Балканския полуостров."[1] Чрез Съединението българите показаха на света, че са способни да управляват своята съдба, че са решени да водят самостоятелен политически живот, че са готови на саможертва в името на народните идеали.

Съединението и победоносната Сръбско-българска война за него са непресъхващ извор за родолюбие и патриотизъм, основание за национално самочувствие и гордост, причина за нестихващ интерес както от изследователи, така и от всички, на които е скъпа родната история.

Като аспект на голямата тема за българския национален въпрос след Берлинския конгрес, Съединението на Княжество България с Източна Румелия е предмет на оживени спорове в политическата, пропагандната, мемоарната и историческата литература едва ли не още от другия ден след неговото обявяване на 6. IX. 1885 година. Спори се по последиците, дискутират се движещите сили, уточнява се характерът, но въпросът, който никога не се поставя, е дали е трябвало да стане Съединението. Политикът и дипломатът, военният и гражданинът, едрият буржоа и крайният бедняк — всички са дълбоко убедени в неговата необходимост и неизбежност. И днес, след 100 години, остава да тежи забележителният факт на силата, волята и сплотеността на българския народ в идеята за своя единна и независима държава, гръмко заявени пред консервативна Европа в 1885 година.

Погледнато и оценено от дистанцията на времето, съединението на Княжество България с Източна Румелия продължава да се извисява като забележително историческо събитие, открило пътя на обединена България към новия свят, да ни удивлява с високия патриотизъм на ръководителите и дейците по неговото осъществяване, да ни задължава с готовността и решимостта да се служи на народното дело.

[1] Д. Благоев, Принос към историята на социализма в България, Партиздат, С., 1976, с. 90.

Digitized by Google

АКТУАЛНИ ПРОБЛЕМИ НА НРАВСТВЕНОТО ВЪЗПИТАНИЕ

ТЕОДОРА ТОНЕВА
секретарка на окръжния комитет
на БКП — Силистра

В годините след Дванадесетия конгрес на БКП нашата страна навлезе в качествено нов етап в своето развитие, който наложи пълна преориентация на идеологическия фронт към „горещите" проблеми на деня, към издигане качеството на идеологическото въздействие до равнището на големите задачи, които партията решава.

Курсът на партията към предимно интензивно развитие на икономиката на основата на върховите постижения на научно-техническия прогрес, към усъвършенствуване на политическата система на социализма, към всестранно утвърждаване на социалистическия начин на живот извежда на преден план въпроса за многостранното формиране на личността, изисква непрекъснато развитие и обогатяване на нейните нравствени потребности, интереси и качества. Наред с това засилващото се идейно противоборство между двете обществени системи, все по-широките възможности за избирателно общуване с продуктите на материалната и духовната култура, ускореният ритъм на социалните изменения и други фактори остро поставят въпроса за морално-политическата надеждност и устойчивост на личността.

Днес повече отвсякога се налага моралните принципи и норми на реалния социализъм в резултат на засилено идеологическо въздействие да се превръщат в убеждения, в активно поведенческо отношение, намиращо израз в установяване на пълно единство между знания, чувства и нравствени постъпки в конкретната практическа дейност.

Успешното изграждане на обществено необходимите черти и качества на личността като съзнателност и активност, организираност, дисциплина, остър усет към новото изисква **повишаване на ефективността на нравственото възпитание** като елемент от системата на комунистическото възпитание и издигане ролята на морала като интегриращ фактор на идеологическо въздействие.

Сега нравственото възпитание е призвано да играе много по-голяма роля във **формирането на активната жизнена позиция на личността към стратегическата линия на партията** за интензификация на общественото производство върху основата на новия икономически под-

Digitized by Google

ход, внедряването на върховите постижения на научно-техническия прогрес и челния опит, на новия тип социалистическа бригадна организация на труда. С извеждането на нравственото възпитание и неговата основна задача да формира активната жизнена позиция на личността на преден план в идеологическата работа Дванадесетият конгрес на БКП допринесе за по-нататъшното развитие на априлската обществена концепция за личността. Тази концепция непрекъснато се обогатява и развива от неуморната следконгресна теоретическа и практическа дейност на др. Тодор Живков, в която той поставя човека във фокуса на идейновъзпитателната работа, на художествената култура и средствата за масова информация, на преустройството на образователната система.

Към тези позиции се придържа окръжният комитет на партията в Силистра, когато поставя като една от най-важните задачи в окръжната партийна организация да се издига на по-висока степен възпитаността на трудещите се в дух на комунистическа идейност и нравственост, за строго спазване на моралните норми на социалистическото общежитие и непримиримост към отрицателните явления и чуждите на нашето общество прояви.

Анализирайки развитието на идеологическата практика в окръга, ние достигнахме до извода, че, първо, в условията на изграждане на зрелия социализъм, когато са създадени широки възможности за многостранно развитие и нравствено усъвършенствуване на всеки човек, когато идейно-нравственият потенциал на обществото в голяма степен определя успехите на социалистическото строителство, е необходимо да се задълбочава приложението на комплексния подход към съдържанието, организацията и управлението на идеологическата дейност в окръга и да се спазва принципът за единство на идейно-политическото, нравственото, трудовото и естетическото възпитание и, второ, обективна потребност от повишаване ролята на комплексния подход в нравственото възпитание е все още непреодоляното просветителство в идеологическата работа на някои първични партийни организации, наличието на сравнително многобройни и млади работнически колективи, изградени от предимно пътуващи жители на околните села, и задачата да се формира у тях колективизъм, другарска взаимопомощ, ново отношение към труда, висока социална активност за реализиране на партийната повеля за внедряване на новия икономически подход, бригадната организация на труда и върховите постижения на научно-техническия прогрес и челния опит.

Задачите за повишаване ролята на нравственото възпитание за формиране на активна жизнена позиция у трудещите се и младежта на окръга ние обсъдихме на пленум на окръжния комитет на партията през 1979 година, на който се прие и дългосрочна комплексна програма.

В създаването, изучаването и обобщаването на положителен опит в окръга в изпълнение на програмата се включиха отдел „Идеологическа политика" на ЦК на БКП, Центърът по теория и управление на идеологическия процес към АОНСУ на ЦК на БКП и други идеологически звена на Научно-идеологическия комплекс на столицата. С активната помощ на ЦК на БКП окръжният комитет установи връзки и проучи опита на КПСС по проблема, осъществи интеграция със специализирани научни звена и успя да формира активно отношение на окръжната партийна организация към проблемите на нравственото възпитание.

За оперативно ръководство на работата по нравственото възпитание се създаде координационна група към бюрото на окръжния комитет начело с първия секретар и се утвърди статут на окръжния методически център по нравственото възпитание.

Digitized by Google

В окръжната партийна организация се изгради система за контрол по изпълнение на програмата, която включва: оценки в бюрото на окръжния комитет на партията, информация в идеологическия отдел на окръжния комитет, оценки на заседания на общински и заводски партийни комитети, обсъждане на събрания на първични партийни организации. Обсъждането на проблемите на нравственото възпитание става и на семинари и срещи със секретарите на първичните партийни организации, с пропагандистите, с лекторите, докладчиците, с агитационните колективи.

В партийните комитети и организации след пленума на окръжния комитет е натрупан значителен опит, който се разви в няколкото етапа на изпълнението на комплексната програма. Първият обхваща периода от 1979 г. до Дванадесетия конгрес на партията. Извършихме системна теоретическа подготовка на партийния актив, широка пропаганда на етическите знания сред населението и дългосрочно планирахме и координирахме нравствено-възпитателната работа в окръга. Поставихме началото на обединяване усилията с централните научно-идеологически институти, което непрекъснато се задълбочава с провеждането на консултации, експертни прегледи и оценки в зависимост от изменящата се идеологическа обстановка в резултат на нови решения.

Вторият период обхваща времето от Дванадесетия конгрес до Варненското съвещание през май 1983 година. Проведоха се много научно-практически конференции, открити занятия в системата на политическата просвета, единни политически дни, с които нашите партийни комитети и организации проявиха стремеж за навлизане в дълбочината на социално-икономическите и идеологическите проблеми на интензификацията, за развиване и използване на нейния нравствено-възпитателен заряд. Извършихме научноизследователска и практическа работа, започнахме експериментиране на методика за нравствено-възпитателната работа в трудов колектив, разработена от Центъра по теория и управление на идеологическия процес, и подготовка за окръжна научно-практическа конференция.

Третият етап обхвана работата след Варненското съвещание. Задачата за превръщането на качеството в ключов проблем за изграждането на развитото социалистическо общество постави пред нас и проблема за по-нататъшно навлизане във вътрешната структура на личността, за да формираме новите качества на труда като качества на самата личност. В момента в окръжната партийна организация се води разговор на тази тема.

През този период насочваме своето внимание за по-нататъшно повишаване на социализиращите функции на нравственото възпитание и с помощта на научни работници за дефиниране на нравствено-възпитателното съдържание на борбата за технически прогрес и високо качество, висока социалистическа дисциплина и висока обществена производителност на труда и за насочване на активната жизнена позиция на трудещите се за материализиране на задачите, които ще постави предстоящият XIII конгрес на БКП.

Работата ни по издигане ролята на нравственото възпитание се сблъсква и с много проблеми, породени от разминаване на възпитателната практика с етическата теория, от недооценяване на нравствените фактори от някои кадри, от недостатъчно конкретната работа, която се осъществява в някои комитети и организации. Ето защо заедно с даването на определени знания за теорията на нравственото възпитание ние постоянно се стремим да въвличаме трудещите се и младежта в осъзнато и активно участие в борбата за комплексно и хармонично развитие на обществения живот в окръга, за претворяване на

Digitized by Google

партийната политика в живота. Чрез многостранна идеологическа работа ние се стремим и към постоянно обогатяване на духовния мир на трудещите се, да ги стимулираме към непрекъснато самоусъвършенствуване и самооценка според критериите на моралния кодекс на социализма и комунизма. В тази посока се изгражда всяка година репертоарът на драматичния театър, свикват се читателски конференции, води се лекционна дейност и пр. по проблемите на съвременната социалистическа нравственост. Целта ни е да формираме у всеки трудещ се активна жизнена позиция, която да намира реален израз преди всичко в резултатите от участието на хората в социално-икономическото и културното развитие на окръга.

Ние разбираме, че това е труден процес и не го превръщаме в едкократно „мероприятие", а работим за такава жизнена позиция, която да бъде критерий, мярка за личен принос в ускоряването на интензификацията на окръжната икономика, за повсеместното внедряване на новия икономически подход и неговия механизъм, за укрепването на новите бригади и обществените и нравствените отношения в тях, за внедряването на най-новите научно-технически постижения в авангардния опит във всички сфери на обществената структура.

Изграждането на активната жизнена позиция ние реализираме като единство на две взаимносвързани страни: формиране на мирогледа на личността, на нейните трудови, политически, нравствени и естетически качества и създаване на обективни условия за реалното ѝ участие в решаването на конкретните икономически, нравствено-психологически и социални проблеми на трудовия колектив, на цялото общество.

Виждането на окръжния комитет на партията е, че нравственото възпитание, макар и изведено на преден план, не трябва да се откъсва от цялостния идеологически процес, от системата на общественото развитие на окръга и конкретните условия в нашия край. Така че ние подготвяме нашите идеологически кадри не само да разкриват и използват нравствено-възпитателното въздействие на всички процеси, но и с нравствено-възпитателната работа да се оказва въздействие за разгръщането на икономическия подход, за утвърждаването и разкриването на всички предимства на бригадната организация на труда, научно-техническия прогрес, качеството, дисциплината и обществената производителност на труда. Опитът на Силистренската окръжна партийна организация в приложението на комплексния подход към повишаване действената роля на нравственото възпитание при формирането на активна жизнена позиция обхваща: стремеж нравственото възпитание да пронизва всички сфери и дейности на окръга; търсене и прилагане на механизми, които да формират активната жизнена позиция като система, обобщаващото качество на която да е социалистическата нравственост; координация на усилията на всички партийни, държавни, стопански и обществени органи и организации за повишаване действената роля на нравственото възпитание.

Отчитаме и проблема за своевременно разкриване и разрешаване на реално възникващите противоречия в идеологическия процес като един от неизползваните докрай резерви за интензифициране на нравственото възпитание: противоречията между необходимостта от перспективно мислене и действие и рутината у част от кадрите; между потребността от комплексен подход и откъсване на някои места на нравственото възпитание от социалната среда и др. Затова, отчитайки богатството от идеи, постановки и задачи, дадени в материалите на Дванадесетия конгрес и в следконгресните речи, доклади и изказвания на др. Тодор Живков, окръжният комитет на партията актуализира комплексната програма и я ориентира към реалните социално-икономически проблеми на съвременния етап за превръщането на техни-

Digitized by Google

ческия прогрес в главно съдържание на възпитателната дейност, за възпитаване на морална потребност и отговорност новите качества на труда да се формират и като качества на личността.

С осъществяването на комплексно партийно ръководство ние насочваме вниманието си към осигуряване на научен подход към съдържанието, организацията и управлението на нравствено-възпитателната работа, към постоянно актуализиране на задачите на нравственото възпитание съобразно изискванията на партийната политика. Прави се обективна, принципна и критична оценка на постигнатото. Разкриват се проблемите, търсят се начини за навременното им овладяване и разрешаване. Осигурява се единство на идеологическата и партийно-организационната работа. Координират се и се разграничават функциите на всички субекти на нравственото възпитание.

Опитът на окръжната партийна организация по нравственото възпитание може да бъде групиран около три основни проблема:

Първо: За открояване на нравствено-възпитателния заряд на социално-икономическите задачи и за оказване на нравствено-възпитателно въздействие във всички сфери на социалната практика — икономическа, политическа, управленска, културна, организационна.

Направихме преглед по въпроса „Икономията на суровини, материали, горива и енергия — израз на висока нравствена съзнателност". Създадена е традиция за ежегоден разговор в първичните партийни организации „За моралния облик и активната жизнена позиция на комуниста" и разговор в профгрупите „Моралният облик на низовия стопански ръководител". Има стремеж за издигане на ролята и мястото на бригадния съвет в нравствено-възпитателната работа. Интересна е инициативата за идеологически оперативки на стопанските ръководства по годишен тематичен план. Тя се зароди в завод „Добруджа" и вече е разпространена във всички по-големи предприятия. Нравствено-възпитателният заряд на процесите на интензификацията се използва за въздействие върху трудещите се, за повишаване на моралната отговорност и самодисциплината на личността за високо качество на продукцията и висока обществена производителност, също така и с формите и средствата на нравственото възпитание се стремим да оказваме обратно въздействие върху процесите на утвърждаване и усъвършенствуване на новия икономически подход, бригадната организация на труда, внедряването на върховите научно-технически постижения и челния опит. Редица заводски партийни организации се откроиха в залагането и извеждането на положителен опит по нравствено-възпитателното осигуряване на социално-икономическите задачи. В автокомбината вече няколко години се работи по собствен кодекс за икономия на горива, смазочни материали и резервни части като израз на висока нравствена отговорност. Сполучлив е и опитът на стопанска дирекция „Местна промишленост и битови услуги", на Лесопромишления комбинат, на „Сердика" чрез подетата инициатива „Нравствената отговорност да бъдем стопани на социалистическата собственост" да се засилват нравствените взаимоотношения в бригадите от нов тип. Характерен момент в свързването на етическата теория с възпитателната практика са социологическите изследвания, правени на различни равнища, чрез които се изясняват нравствените мотиви за конкретните действия и поведението на членовете на бригадата в труда; оценката в общественото мнение на бригадата за различните нравствени качества; нравствените връзки в отделните сфери на жизнената дейност на хората: морал и труд; морал и отрицателни явления; морал и политика и др.

Нашият стремеж е идеологическото осигуряване на социално-икономическите задачи да се подчинява на главната цел в програмата на

Digitized by Google

окръжния комитет на партията по нравственото възпитание — формиране на активна жизнена позиция върху основата на комплексния подход, което създаде голямо разнообразие в средствата, формите, инициативите и мероприятията, съобразени с конкретните условия, в които работи всяка партийна организация, със задачите и равнището на трудовите колективи. Общинският комитет на партията в Дулово се стреми чрез нравствено-възпитателната работа да довежда до преодоляване на битовия консерватизъм и верския фанатизъм, активно да се противодействува на чуждата пропаганда. В с. Иширково нравственото възпитание се свързва с борбата за по-висока обществена производителност на труда, в Лесопромишления комбинат — с борбата за внедряване на върховите постижения на научно-техническия прогрес и високото качество на продукцията и др. И тематичният обхват на проведените научно-практически конференции е насочен към повишаване на ролята и приноса на нравственото възпитание за претворяване на курса на партията към интензификация в живота.

Нашият опит показва, че ключът на резултатността на нравствено-възпитателната работа е в нейната неразделна връзка със задачите на окръга, с трудещите се, с отделния човек. Членовете на клуб „Девета петилетка" в окръга и наставниците работят под наслов: „Моят дълг — моята нравствена отговорност". Успешно се използва социалистическото съревнование за предсрочно изпълнение на насрещните планове и за формиране на високи нравствени добродетели у трудещите се.

Друг проблем, около който може да се обобщи нашият опит, е приложението на комплексния подход в управлението и ръководството на нравствено-възпитателния процес. Не абсолютизираме нравственото възпитание и не го откъсваме от системата на идеологическата дейност. Партийните комитети и организации правилно оценяват, че марксистко-ленинският мироглед, социалистическата съзнателност, социалната активност, обществено-необходимото поведение са същностните черти на активната жизнена позиция. И идеологическата социализация на личността се разглежда като двуединен процес на формиращи и контрастни въздействия върху личността. Актуализираме тематиката на лекционната пропаганда на етически знания и я насочваме към трудовите колективи. Въведохме дисциплината „Нравственото възпитание на съвременния етап" в системата на партийната просвета, проявява се стремеж марксистко-ленинското образование да се превърне в пълноценен учебно-възпитателен процес. Повишава се вниманието за изпреварващата възпитателна и разяснителна работа на агитаторските колективи. Води се постоянният преглед „Моралната отговорност на комуниста да бъде пропагандист, агитатор и възпитател". Завършиха подготовката и провеждането на научно-практически конференции, пленуми и семинари: „Ролята на политическата просвета за изграждането на активната жизнена позиция", „Марксистко-ленинският мироглед — ядро на активната жизнена позиция" и много други мероприятия.

Сред младежта е разгърнато движението „Моята отговорност пред моя град". Окръжният съвет за народна просвета свика научно-практическа конференция на тема „Активната жизнена позиция на учителя и нравствено-възпитателната работа с учениците" и др.

През третия етап в развитието на нашия опит на преден план се извежда глобалната тема „Качествата на труда — качества на личността" с цел да се навлезе по-дълбоко в нравствено-психологическата структура на личността, в организацията на мотивите, в ценностните ориентири и да се формира социалната насоченост на личността и ко-

Digitized by Google

лектива към проблемите на техническия прогрес, качеството, дисциплината, производителността на труда и проблемите на интензификацията като цяло. Тук ние смятаме да разширим интеграцията с научните институти и да включим повече социолози, педагози и психолози за разрешаването на проблемите, свързани с тази тема.

Третият проблем, около който се групира нашият опит, е свързан с научното осигуряване на нравствено-възпитателната работа. Освен интеграцията с научните звена пред нас стои проблемът за научната подготовка на собствените ни идеологически кадри, за системната подготовка на обществения и целия идеологически актив, за да се внедряват практически научните идеи и разработки и по-точно и реално да се разкриват пътищата за повишаване ефективността на нравственото възпитание.

През третия период ще се осъществява още по-дълбока интеграция между етическата теория и възпитателната практика, която ще продължи да се развива.

Натрупаният опит в изпълнението на програмата на окръжния комитет на партията ни убеди още един път, че издигането на активната жизнена позиция на трудещите се и младежта е сложен, труден и продължителен процес. Сега, като се опираме на разработените идеологически проблеми в творчеството на др. Тодор Живков след Дванадесетия партиен конгрес, насочваме вниманието на окръжната партийна организация да търсим нови пътища и средства за по-нататъшно актуализиране на комплексните програми и планове, да разкриваме и овладяваме проблемите в социалистическото изграждане на окръга. Анализът на досегашната ни дейност показва, че се налага да засилим вниманието си към отрицателните явления, които се проявяват при новите икономически условия: неспазването на договорната и финансовата дисциплина, разпиляването на суровини и материали, нарушенията на технологичния процес. Да се засили нравствено-възпитателното въздействие за по-добро стопанисване, обогатяване и управление на социалистическата собственост, за превръщането на трудовия колектив в действителен стопанин на общественото богатство.

В речта си пред XIV конгрес на Комсомола др. Тодор Живков казва: „Новото винаги си пробива път и се утвърждава в борбата със старото, със стария начин на мислене, със стария начин на действие.“ Така че нашата цел за повишаване действената роля на нравственото възпитание във формирането на активна жизнена позиция е борбата за утвърждаването на новото в социалната практика да бъде характерната черта на социалистическата активна жизнена позиция. Нашата работа ще се насочва към издигане на действения характер на нравственото възпитание, към засилване на реализаторските му функции и постигане на трайни практически резултати в нравственото изграждане на личността.

Digitized by Google

КЪМ ВИСОКАТА ЦЕЛ НА ОБРАЗОВАНИЕТО — ОТГОВОРНО!

МАРГАРИТА КЕМАЛОВА
секретарка на окръжния комитет
на БКП — Велико Търново

От Юлския пленум на ЦК на БКП по въпросите на образованието и Първия конгрес на народната просвета изминаха пет години. Това бе период, който се характеризира с преодоляване на неверието и страха от новото, с търсене на най-резултатни решения за изпълнение указанията на нашата партия за преустройство на мисленето, стила и методите на ръководство и управление на образованието. Този петгодишен период даде възможност да се измерят силите и творческите способности на кадрите. Той красноречиво доказа какво означава революционно да се мисли и да се действува в едни нови условия при по-високи критерии. Създаден бе и ценен опит, който ни убеждава, че сме на прав път. Няма да скрия, че през тези пет години се преодоляваха и продължават да се преодоляват много трудности, предизвикани от известна прибързаност в решенията, от недостатъчно задълбочено вникване в характера на реформата от страна на някои основни кадри в системата за социално управление; съществуваха и все още има понякога местнически настроения и т. и.

Сега можем да кажем, че сме в период на трезво, творческо и реалистично осмисляне на всяка стъпка не вече към, а в реформата на образованието.

Този процес успешно бе планиран, организиран и направляван от окръжния комитет на Българската комунистическа партия на основата на комплексната програма за преустройство на образованието в окръга през осмата петилетка. Укрепна и се развои обществено-държавното начало в управлението на образованието, нарасна качествено кадровият потенциал. Окръгът е между водещите в страната по редица основни показатели.

За достигането на положителни резултати от много голямо значение е единството в подхода, в критериите не само на общинските партийни комитети, а преди всичко на първичните партийни организации в училищата. Тези, които са на предната линия не само в политическото обезпечаване на общественото мнение, но пряко и непосредствено, с личния пример на комунисти, участвуват в осъществяването на задачите за многостранното развитие и реализацията на младежта.

На партийните събрания в училищата традиционното отчитане на успеха, методическата работа и възпитателните резултати вече прерастват в задълбочен анализ, в търсене на главните пътища за решаване на проблемите. Основен въпрос в дневния ред на партийните събрания са въпросите на интензификацията на учебно-възпитателната работа. Тук не става дума за обикновено въвеждане на нова терминология. С пълна убеденост можем да говорим, че в резултат на задълбочената работа в педагогическите колективи, под ръководството на първичните партийни организации се разкриват дълбочината и голямата практическа стойност на проблема за комплексно-интегралния подход, за интелектуализацията на учителския и ученическия труд, за

Digitized by Google

намаляване на режимната и информационната претовареност, за ролята на различните социални фактори в изграждане ефективността на учебно-възпитателната работа.

На особено внимание в партийните организации са конкретните задачи, свързани с въвеждането на новото съдържание в първата степен, усъвършенстването на общообразователната и професионално-техническата подготовка и реализация на учениците във втората и третата степен на единните средни политехнически училища.

С най-голяма сила възможностите на първичните партийни организации се разкриват в търсенето и приложението на нови форми за работа с производствените колективи. Ще посоча дългогодишния опит на комунистите от СПТУ по електропромишленост „А. С. Попов" — Велико Търново за възпитанието чрез труд в процеса на взаимодействие на учениците с наставниците и трудовите колективи. Тази дейност успешно се доразвива в обучението на учениците в третата степен на ЕСПУ по електротехника. Създадено е тясно взаимодействие между партийните организации и административните ръководства на училището с тези на Комбината за радиотехническа апаратура, Завода за запаметяващи устройства и Завода за телферни електродвигатели. Изявява се не само в съвместните разработки на програмите за обучение и създаване на подходяща база за професионална подготовка, но преди всичко в педагогическата и психологическата атмосфера на трудовите колективи и наставниците, в изграждането на традиции, ритуали и други форми за адаптиране на младите към производствената среда до пълната им готовност за самостоятелна работа.

Този опит става практика на все повече училища и промишлени предприятия, в резултат на което учениците бяха включени в пълноценна производствена дейност и за тяхната подготовка се грижеха над 400 наставници. Резултатите често са обект на съвместна оценка от първичните партийни организации на двете страни, отговарящи за професионалната подготовка в качествено новата система на обучение. Затова в първата година от явилите се 947 ученици 142 са защитили четвърти разряд, 280 — трети, 72 — втори.

Можем ли да твърдим, че едногодишният опит ни дава основание категорично да кажем, че втората и третата степен на ЕСПУ са в състояние да осигурят добре подготвени изпълнителски кадри в съответствие с изискванията на икономиката? Мисля, че ще сгрешим и ако генерализираме положителните резултати, и ако продължаваме да се отнасяме с недоверие. Действително по-добрият качествен състав на учениците, които постъпиха през изминалата и през тази година в третата степен, по-широката фундаментална подготовка по професионалното направление дадоха възможност за по-кратко време да се усвоят знания и сръчност, които стават добра основа за по-бърза професионална адаптация. Истина е обаче, че при ориентацията към отделните учебно-професионални комплекси се допуснаха много грешки, които след това намериха израз в реализацията. Не може да не се има предвид и фактът, че рано ориентираните се професионално младежи са се насочили още след осми клас в професионалните училища и техникумите; че голяма част от учащите се в ЕСПУ имат интереси в областта на хуманитарните специалности, а такива в системата на УПК не съществуват, че 70 на сто от обучаващите се са девойки, а преобладават направленията машиностроене, електротехника, строителство.

Затова главното, към което сега насочваме първичните партийни организации, е да оглавят процеса на създаване на най-благоприятни условия за професионална подготовка пряко в производството, да изискват непрекъснато да се повишават критериите за ефективността

Digitized by Google

от ученическия труд, оценен на основата на крайния резултат, а той ще се прояви не за една година.

Другият актуален проблем, който е в центъра на вниманието на първичните партийни организации, е свързан с качествения състав на учителските кадри. Като окръг в центъра на България, ние имаме по-добри условия да решаваме кадровия си проблем. Затова от 5234 учители 36 на сто са с висше образование. Челен техен отряд са един герой на социалистическия труд, един народен учител, 12 заслужили учители, много орденоносци.

Грижата и тревогата на партийните организации за непрекъснатото издигане качеството на техния труд чрез системно усъвършенстване на квалификационната работа не са малки, но преценката е, че в това отношение все още преобладава старият подход, при който учителят слуша, наблюдава, обогатява своята информация. А за рязко изменение квалификационната характеристика на педагогическите колективи са необходими и нови творчески дейности: участие в научноизследователска работа, формиране на групи за решаване на съществени проблеми от практиката на училището, по-гъвкава система за стимулиране (на отделни места се формализира атестирането). Не всички партийни организации са целенасочени двигатели в търсенето и използването на новите форми, макар че комунистите дават личен принос в утвърждаване на новото.

Разбира се, има и случаи, в които отделни инициативи на партийните организации не могат изцяло да бъдат реализирани в практиката поради ограничени възможности на базата. Да вземем за пример стремежа по-бързо да се създаде организация за даване първоначална компютърна грамотност. Положено е добро начало с клубовете и обучението на учителите, но към реализацията на тази задача масово в учебните заведения очевидно ще навлезем постепенно. Друг е въпросът, че без да се създаде необходимата методическа основа, не трябва да се бърза.

Искам да се спра и на още един проблем, който решават партийните комитети и организации: утвърждаването на държавно-обществеността начало в управлението на образованието, засилване отговорността на останалите социални фактори за изграждането на младите личности. Можем определено да кажем, че периодът след Първия конгрес на образованието е изключително ползотворен в това отношение. Активността е двупосочна и в обогатяване на материалната база, и в работата с родителите и обществеността за преодоляване негативните страни на възпитателния процес. Ще посоча за пример работата на първичните партийни организации в училищата „Емилиян Станев" и „Вела Пискова" — Велико Търново, „Вичо Грънчаров" — Горна Оряховица, основното училище в с. Драганово и др. Нашите изисквания обаче не спират дотук. Ние искаме партийните организации по-активно да ангажират стопанските ръководства в цялостния процес за издигане качеството на професионалната подготовка на учащите се. Това най-вече се отнася до работата на партийните организации в средните училища с тези от предприятията.

Тук имаме да доведем докрай решаването на два проблема. Първият се отнася до осигуряването на такива работни места и в процеса на обучение и особено след разпределението, които да помогнат на младите хора по-бързо да навлязат в професията, без да ощетяват с по-малкия си опит останалите дългогодишни работници в бригадите. Така ще се укрепи самочувствието им, ръстът в професията ще се измерва с равни нему по стаж и стимулирането ще има по-обективна основа. Вторият проблем се отнася до правилното планиране на кадрите. Тъй като не е възможно тази задача да бъде решена от партий-

Digitized by Google

ните организации и от ръководствата на училищата, би следвало тази дейност най-отговорно да бъде осъществена от специализираните органи.

На последните три пленума на Централния комитет на БКП много тревожно бе поставен въпросът за квалификационното равнище на кадрите в икономиката и бяха отправени справедливи искания относно качеството на работата в сферата на образованието. Ще си позволя да отбележа, че много малко са стопанските организации, които могат днес определено да кажат какви кадри ще са им необходими и като количество, и като качество след 4—5 години (най-краткото време на обучение и вливане в производството), а още по-малко — за в бъдеще. Някои от тях трудно приемат системата на работа в учебно-професионалните комплекси, двегодишното обучение над средно образование, задочните и вечерните форми и продължават здраво да се държат за техникумите и СПТУ. Мисълта ми е, че планирането, установяването на необходимостта от кадри може би трябва да започне от долу на горе, от окръзите, на базата на реалния брой деца и нуждите на икономиката и социалната дейност и всичко да се предвижда не от година за година, а поне — за 10 години напред. В същото време трябва да се преодолее разбирането, че едва ли не за всяко работно място трябва да има професионално направление. По-добре от мен стопанските дейци знаят динамиката, с която се променя номенклатурата на производството, а понякога и цели производства. Затова заедно трябва да създадем гъвкави форми за квалификация без откъсване от производството. Опитът на Комбината за радиотехническа апаратура и на СХК „Свилоза" показа, че това е напълно възможно. За съжаление традиционализъм и страх по-категорично да се излезе от коловоза има и в ръководствата на някои училища, и в отделни партийни организации, които, вместо да стимулират нови, по-гъвкави решения, упорито воюват за запазване на статуквото.

Тревожи ни и фактът, че с подобряване структурата на икономиката и с реконструкцията на някои от мощностите, вместо да намалява, непрекъснато расте броят на работниците. Увеличават се нуждите и на обслужващата сфера. Обратно на тези процеси децата с всяка година намаляват.

Тези и други важни и неотложни проблеми предстои да обсъдим на предстоящите пленуми в нашия окръг по работата с кадрите и по задачите на образованието в духа на Февруарския пленум (1985 г.) на ЦК на БКП.

Спирам се на сложностите, съпътстващи практиката, защото те са наше ежедневие и въпреки че имах за задача да разкажа за нашия положителен опит, спрях вниманието си повече на нерешеното. От неговото преодоляване и в мисленето, и в действията на всеки от нас ще зависи съдбата на голямото дело, на което залага нашата партия чрез преустройството на образователната система.

Digitized by Google

АГИТАЦИОННИЯТ КОЛЕКТИВ

Допреди две години Заводът за металорежещи машини в Хасково беше „болното чедо" на промишлеността не само в града, но и в окръга. Плановете не се изпълняваха. Текучеството — голямо, дисциплината — слаба, психоклиматът — влошен. Директорът на завода — едноличен ръководител, пренебрегнал колективния метод на работа и социалистическата демокрация. Нямаше единомислие и единодействие между стопанското, партийното, профсъюзното и комсомолското ръководство.

Сред колектива настъпи неверие и уныние. Трудовата и политическата активност спадаха. Общинският комитет на партията реши: да се сменят незабавно и едновременно директорът и партийният секретар. На тяхно място дойдоха предани, опитни, всеотдайни, революционно мислещи и действуващи кадри от научно-производственія машиностроителен комбинат „Млада гвардия": за директор на завода — заместник-директорът на комбината инж. Димитър Кузев, за партиен секретар на завода — председателят на комбинатския профкомитет Георги Александров.

И за две години положението се измени, разбира се, не отведнъж: с упорита и продължителна работа на партийната организация и стопанското ръководство колективът се сплоти, активизира се, възвърна си вярата в ръководството и добрата перспектива. Заточна да преизпълнява социално-икономическия план редовно по всички обемни и качествени показатели. През 1984 г. в сравнение с 1982 г. изпълнението на основните икономически показатели е както следва: общата промишлена продукция — 169 на сто; себестойността — 151 на сто; обществената производителност на труда — 131 на сто, съвкупната печалба — 126 на сто, средната работна заплата — 116 на сто при същия числен състав на персонала.

Разхвърлянният и неприветлив по-рано вид на завода не съществува. Заводът е обявен от окръжния съвет на Българските професионални съюзи като „образцово поделение за охрана на труда и култура на работното място", а ДСО „Заводи за металорежещи машини" му отреди първата награда. На второ място е в обединението за намаление на тежкия и непривлекателен физически труд.

Очевидни са и новите социални придобивки. Още по-светли са перспективите.

На какво се дължи тази промяна?

На системната и еднопосочна организаторска и политическа дейност на партийното, профсъюзното, комсомолското и стопанското ръководство.

На постоянната и всеотдайна жива работа сред хората, която вършат първичната партийна организация и нейният агитационен колектив. За него искам да разкажа.

Секретарят на първичната партийна организация и партийното бюро са убедени, а те са убедили и другите ръководства в завода, че агитационният колектив е основно звено в системата на политическата агитация в трудовия колектив. Те гледат на агитатора като на централна фигура в устната политическа агитация. На него те разчитат за най-непосредствена връзка с хората, за обратна информация от трудещите се към ръководството, за възпитание на членовете на колектива.

Затова една от първите задачи на партийното бюро бе да попълни, поднови и активизира агитколектива. Сега в него са включени 12 другари, най-отговорните ръководители в завода: директорът, двамата заместник-директори, началници на отдели, технолози и други партийни, профсъюзни и комсомолски дейци. Този състав не е постоянен, при едни случаи той се увеличава, при други — намалява. Само трима от тях не са с висше образование, а със средно специално, но са на възлови длъжности: началник на механичен цех, лаборант, диспечер. Всички са членове на партията или комсомолци.

Много грижи и внимание партийното бюро отделя за обучение на агитаторите. Четирима от тях са били на курсове в междуокръжната партийна школа в Стара Загора. В завода е организиран методичен семинар за всички агитатори с лектори от общината, окръга или столицата. Всеки месец се свиква инструктаж по предстоящата беседа, с конкретни указания от партийния секретар или заместника му, а при необходимост — от специалисти, съобразно темата. Снабдяването им с литература, тезиси, справки, нагледни материали и други е редовна практика.

Така те се подготвят да разясняват не само икономическите и производствените проблеми на завода, но и вътрешната и външната политика на партията, въпросите на комунистическото възпитание и изграждането на високи нравствени добродетели, да информират, организират и мобилизират членовете на колектива.

Агитаторите използват най-различни форми: индивидуални разговори, групови беседи, колективно четене, информации, кратки съобщения...

В началото на 1984 г. се решава: заводът да произвежда не само агрегатни единици, както предишните години, а и агрегатни машини, в перспектива и агрегатни линии, по които да се специализира. По този начин ще се увеличи обемът на продукцията, ще се повиши производителността на труда, ще се подобри заплащането... Ето широко поле и благодатна почва за политическа агитация. Подготвят се

Digitized by Google

необходимите агитационни материали. Директорът инж. Димитър Кузев се заема с инструктажа. Заангажира се не само агитколективът, а и целият партиен, стопански и обществен актив на завода. Изнасят се беседи по производствените бригади. Води се всекидневна индивидуална агитация. Включват и другите средства и форми на организаторска и политическа работа — практическите занятия в системата на партийната просвета, нагледната агитация, радиоуредбата. И упоритият труд се възнаграждава — вече са произведени осемнадесет машини със сигурна реализация. Петнадесет от тях са изнесени в Съветския съюз...

Разработва се насрещният план за 1985 г. Агитколективът е инструктиран. Разполага с кратък, но конкретен тезис за беседа. Темата на единния политически ден е: „Изпълнението на плана за януари и за 1985 г. — отговорност и дело на всеки колектив, на всеки работник и служител". Агитаторите коментират с конкретни цифри преизпълнението на всички планови показатели през 1984 г., разясняват характерните особености и обстановката, при която ще се изпълнява планът за 1985 г., съобщават показателите на новия план и задачите.

Заводската радиоуредба в първите дни на януари излъчи беседа от инж. Митко Делчев — заместник-директор по производствените въпроси. Той анализира успехите през 1984 г.: планът е изпълнен 116 на сто, а реализацията — 100 процента. Конкретизира задачите за тази година. Радиоуредбата редовно съобщава обещанията, отчита изпълнението им.

Навреме и конкретно се включва и нагледната агитация. Шестте производствени бригади имат свои кътове, където под името и снимката на патрона е написано името на бригадира и обещанието на бригадата за предсрочно изпълнение на насрещния план.

На централно място в завода е онагледена темата: „Дисциплина, производителност, качество". На таблото се съобщава: „През януари 1985 г. отклонения от качеството няма!" Поставени са снимките на четиринадесет носители на собствен качествен щемпел; отбелязани са имената на онези, които са работили най-качествено през месеца.

Привлича със съдържанието и оформлението таблото, на което се отчита съревнованието. Там може да се види нагледно системата за организиране, водене и отчитане на социалистическото съревнование през осмата петилетка. Красиво са написани имената на първенците през четвъртото тримесечие на миналата година, под отделни колонки: колективни първенци, отличник по качеството, най-добър в професията, ударник. Отчетено е и изпълнението на трудовите норми за януари 1985 г.: общо за завода, по бригади, по специалности. На таблото с едри букви са изписани и показателите на плана за февруари.

Често в почивките агитатор заедно с млади работници застава пред голямата стена на просторното работно помещение със снимки на тридесет ветерани от завода. Фотосите, големи над квадратен метър, ги представят на работните им места, а цифрите и фактите, написани под снимките, разкриват делата им.

Агитаторите спират младите работници в алеята на челниците и първенците с двадесетте снимки и колективния творчески планобещание, на двора, пред входа на завода.

За агитаторите партийното бюро прави справки за въпросите, мненията и предложенията, които вълнуват членовете на заводския колектив: въпроси и явления от вътрешнопартийния живот, по отношението и настроението на трудещите се по международната политика, предложения, свързани с реда, работата и живота на трудовия колектив и други. Бюрото проучва въпросите и разяснява отговорите пред агитаторите, а те — пред производствените бригади. Така всеки месец. Освен това въпросите и отговорите, написани на машина, се поставят на специално табло до входа на завода, всеки може да ги прочете. Огласят се и по заводската радиоуредба.

Всичко това се отразява на производителността на труда. Плановите показатели за първите месеци на тази година се преизпълняват. Настроението се повишава. Вярата за умело ръководство и добра перспектива е възвърната. Дял за тези успехи има и агитационният колектив при завода. За това семействата на някои от тях получават благодарствени писма за добрата дейност на агитатора, на други портретите красят алеята на първенците, трети получават награда — екскурзия до Съветския съюз...

Борис НАКОВ
окръжен кореспондент — Хасково

Digitized by Google

КОГАТО ПАРТИЯТА ПОСТАВИ ЗАДАЧА

ЕВГЕНИЙ СУШИЛОВ
първи секретар на Нижнетагилския градски комитет на КПСС

Градският комитет на партията на един голям индустриален център с население над 400 хиляди души трябва да решава много проблеми — големи и малки. Но през 1984 година, четвъртата година на единадесетата петилетка (1981—1985 г), нямаше друг проблем, с който да сме се занимавали толкова, колкото с реализирането на решенията на Декемврийския пленум на ЦК на КПСС (1983 г.). Този пленум постави не само изискване комунистите да продължават да полагат усилия за укрепване на дисциплината и реда във всички области на обществения живот, но и съвсем ясна и конкретна задача: през 1984 година да се осигури допълнително към плана нарастване на производителността на труда с един процент и се постигне свръхпланово намаляване на себестойността на произвежданата продукция с половин процент.

В мащабите на нашия град стойността на един процент и на половин процент е твърде голяма. Допълнителното нарастване на производителността на труда, което смятахме да получим чрез повишаване ефективността на производството, щеше да ни даде възможност да произведем продукция за много милиони рубли, а намаляването на нейната себестойност — да икономисаме свръхплана над 11 милиона рубли.

Оказа се, че задачите не са лесни. Ние разбирахме, че решаването им се намира в пряка зависимост от повишаването на равнището на партийното ръководство на икономиката. Градският комитет и трите районни комитета на партията в Нижни Тагил, всички негови първични партийни организации трябваше да преразгледат много от формите на своята дейност, трябваше да се укрепят връзките с партийните организации на предприятията и строителните обекти, да им се оказва по-действена помощ. Начело на тази работа застана градският комитет на партията.

Затвърдявайки постигнатото

Нижни Тагил е един от най-старите градове на Среден Урал, негов голям икономически и културен център. Например сега той дава над 6 процента от произвеждания в СССР чугун, 5 процента от стоманата и примерно същото количество прокат. В неговите предприятия се произвеждат почти половината релси, произвеждани в страната, над една трета от валпуваните ходови колела за железопътни вагони и т. н.

През единадесетата петилетка развитието на икономиката на града не беше гладко. През 1981—1982 г. темповете на растежа й изоставаха от плановите показатели. Преломът настъпи през третата година на петилетката. Комунистите проведоха голяма организаторска, партийно-политическа и възпитателна работа в трудовите колективи. И през 1983 година темповете на нарастване на производството и производителността на труда над

Статията е написана специално за сп. „Партиен живот" чрез АПН.

Digitized by Google

хвърлиха равнището на тези показатели за предидущите две години, взети заедно.

Промишлеността на града изпълни предсрочно годишния план за реализация на продукцията и произведе изделия в повече от плана за 39 милиона рубли. Целият прираст на обемите на производството — 5, 4 процента — беше постигнат чрез повишаване производителността на труда. Съществено бяха преизпълнени задачите за предаване на жилища (нови квартири получиха 4750 семейства), обекти на здравеопазването и обекти с комунално предназначение.

Такава беше обстановката, в която трябваше допълнително да повишим производителността на труда и да намалим себестойността на продукцията. Трябваше да се запазят набраният темп и общата делова настройка, да се развиват активно позитивните процеси. А главното — да се направи критичен анализ на резултатите от работата. Партийните работници по места трябваше да решат за сметка на какво да се изпълни задачата, за сметка на какви конкретни резерви да се повиши производителността на труда и се намали себестойността на продукцията.

Координация на действията

Усилията се предприемаха едновременно на всички равнища — в градския комитет, районните комитети, първичните организации. Главен координатор беше градският комитет.

За да могат комунистите от местните органи на партията и първичните партийни организации да си представят ясно от самото начало в каква насока да работят и на какви въпроси да обърнат специално внимание, веднага след Декемврийския пленум градският комитет подготви препоръки как да се организира работата с материалите на партийния форум. Те съдържаха едно общо изискване: партийните организации трябва решително да усъвършенстват стила и методите на партийно ръководство, да подобрят организацията на труда и да мобилизират трудещите се за постигане на крайните резултати. Беше предвидено партийните събрания, които се провеждат през януари-февруари, да бъдат посветени само на един проблем — резултатите от Декемврийския пленум и задачите за изпълнение на неговите решения. Докладчици трябваше да бъдат секретарите на партийните организации.

Беше определена схема за действия за всеки местен партиен орган и първична партийна организация. Градският комитет разработи план-методика за провеждане на организационни и агитационно-пропагандни мероприятия за разясняване и организиране изпълнението на решенията на пленума. Той определи регламента за провеждане на събрания и пленуми за изясняване на задачите, произтичащи от решенията на Декемврийския пленум. Бяха определени конкретни дати за провеждане на пленум на градския комитет на партията, събрания на градския партиен и стопански актив, пленуми на трите районни комитета, както и времето за провеждане на събрания на първичните и цеховите партийни организации. В един от дните на януари се предвиждаше работниците от апарата на градския комитет да направят целово посещение в партийните организации на предприятията, за да окажат методическа и практическа помощ.

Районните комитети трябваше преди всичко да организират разяснителната, агитационната и пропагандната работа. Те бяха длъжни да контролират подготовката и провеждането на партийните събрания, да обобщават критичните бележки на комунистите и да информират градския комитет за тях.

Първичните партийни организации трябваше да пропагандират решенията на пленума и да разясняват тяхната същност на всеки труженик, да намерят и използват резерви за повишаване производителността на труда и намаляване себестойността на продукцията.

Препоръките по съдържанието на работата се оформяха като план за мероприятия, който се утвърждаваше от изборните партийни органи. Той включваше въпроси за изучаване и пропагандиране решенията на пленума, възлови проблеми на партийното ръководство на стопанската дейност, мерки за засилване на организаторската и политическата роля на изборните партийни органи. В плана бяха набелязани и пътищата за практическо реализиране решенията на пленума, както и мероприятия за засилване на идейновъзпитателната дейност и повишаване отговорността на кадрите за възложената работа.

Препоръките на градския комитет бяха онази програма, изпълнението на която откриваше пред партийните организации пътя към успеха.

В първите дни на януари комитетът предприе друга важна акция. Ние смятахме, че колкото по-бързо той определи мястото си в изпълнението на задачата на партията, толкова по-голям ефект ще дадат усилията на комунистите от града.

Беше съставен план за организационно-политически мероприятия на градската партийна организация за изпълнение решенията на Декемврийския пленум на ЦК на КПСС и на задачата за свръхпланово повишаване на производителността на труда с един процент и допълнително намаляване на себестойността с половин процент. Впоследствие районните комитети на партията подготвиха подобни планове, които станаха неразделна част от плана на градския комитет.

Планът на градския комитет предвиждаше да се обединят усилията както на градския и районните комитети, така и

Digitized by Google

на съветите на народните депутати, на профсъюзните и комсомолските органи. Набелязахме мерки, които даваха възможност на партийните органи да оказват влияние и за подобряване на икономическите показатели на предприятията. По-конкретно отдел „Промишлено-транспортен" внесе изменения в условията за водене на социалистическото съревнование. Беше направено така, че при отчитане на неговите резултати непременно да се взема под внимание какво е постигнато по повишаването на производителността на труда и намаляването на себестойността на продукцията. Ръководителите на районите информираха за мероприятията, които са подготвили. Беше установен постоянен контрол върху изпълнението на задачата на партията.

На отдел „Пропаганда и агитация" беше възложено да осигурява нейното изпълнение идеологически. Под негово ръководство се провеждаха семинари на пропагандистите, политинформаторите и агитаторите, на които се обсъждаше как да се разясняват решенията на пленума в трудовите колективи. Същият отдел отговаряше за оформянето на нагледната агитация по дадената тема, за редовното осветляване на проблема в градския и многотиражните вестници, за организирането на целеви посещения на информационните групи в предприятията за разясняване на задачите на партийната организация в светлината на новата поръка на партията.

Членовете на технико-икономическия съвет при градския комитет на КПСС участвуваха в подготовката на методически материали за предприятията по такива проблеми като подобряване използването на работното време и производствените мощности, усъвършенствуване материално-техническото снабдяване на участъците и бригадите.

Значително влияние върху работата на партийните организации оказа проведеният в началото на февруари пленум на градския комитет на партията. Той обсъди резултатите от Декемврийския пленум и задачите на градската партийна организация по повишаване равнището на партийнополитическата работа за изпълнение на неговите решения. Ние вече имахме данни за резултатите от работата на предприятията в града през първия месец на годината, знаехме какво е предприела всяка една партийна организация и можехме критично, с партийна принципност да оценим положението.

На пленума дадохме за пример партийната организация на металургичния комбинат „В. И. Ленин", която наброява 4200 комунисти. Тук под ръководството на партийния комитет и 89 цехови организации беше извършена голяма работа за намиране на резерви за повишаване производителността на труда и намаляване себестойността на продукцията. Ръководителите и работниците от всяко производство и всеки цех сами определяха онова, което трябва да постигнат, а дирекцията и партийният комитет системно контролираха изпълнението на новите социалистически обещания за повишаване производителността на труда и намаляване себестойността на кокса, чугуна, стоманата и различните видове прокат. В редица други предприятия също бяха определени конкретни параметри за годината, както и по месеци за всеки цех, участък и бригада за изпълнение поръката на партията. На много места трудещите се се включиха активно в борбата за решаване на поставената от партията задача. В резултат на това се събираха интересни предложения как да се използват по-добре резервите на производството и се усъвършенствуват усилията и организацията на труда. Всички тези усилия позволиха на промишлеността на града да вземе добър старт — за януари производителността на труда се повиши с 2,1 процента и надхвърли плановата цифра. Беше намалена и себестойността на продукцията.

Но в доклада и в изказванията на участниците в пленума се подчертаваше, че партийните организации на редица предприятия не са проявили нужната инициатива, не са провели необходимата организаторска работа, не са разкрили резервите в производството. Секретарите на партийните организации на някои предприятия са вникнали недостатъчно дълбоко в същността на нещата.

Създаваше безпокойство и това, че някои районни комитети не представиха в определения срок в градския комитет своите предложения за решаване на този проблем. Пленумът постави задача партийните организации да вземат бързи мерки за премахване на недостатъците. Практиката показа колко навременна и справедлива е била тази постановка на въпроса.

Градският комитет използва и други форми на работа за намиране на допълнителни резерви за повишаване производителността на труда и намаляване себестойността на продукцията. Например през януари 1984 година се състоя среща на членовете на бюрото на градския комитет с председателите на съветите на бригадирите в промишлените предприятия на града, а през юли — с началниците на цехове в предприятията. В първия случай успяхме да разкрием възможности бригадите да изпълнят по-ефективно партийната задача, във втория — да видим по-добре проблемите, решаването на които би позволило да придвижим нещата по-бързо.

Оказване на практическа помощ

Конкретността на задачата, поставена от Декемврийския пленум, ни накара да погледнем по иначе и на ролята на работниците от апарата на градския и районните комитети на партията за нейното решаване. Първичните партийни органи-

Digitized by Google

зации чакаха от нас оперативна и делова помощ, компетентно ръководство от страна на местните партийни органи. За тази цел още през януари 1984 година градският комитет прикрепи към всеки един отговорен работник от своя апарат по една-две първични партийни организации на предприятия. Такова поръчение получиха 33 сътрудници на градския комитет. За тях беше разработено специално ръководство. То съдържаше списък на въпросите, по които да се изучава работата на администрацията и на партийната организация на предприятието за повишаване ефективността на производството. Вниманието им се насочваше главно към показателите за производителността на труда и себестойността на продукцията, за намаляване на нейната трудоемкост, за изпълнение на доставките по договорите и за темповете на нарастване на работната заплата. Причините за незадоволителната работа на предприятията, които не изпълняваха обещанията за повишаване производителността на труда и намаляване себестойността на продукцията, се анализираха най-щателно. Работниците на градския комитет познаваха добре обстановката и това им позволяваше да обръщат вниманието на ръководителите на предприятията върху нерешените проблеми и съвместно с тях да набелязват необходимите мерки.

Ето два примера. През 1984 година Р. Елистратова — заместник-завеждаща отдел „Организационен" на градския комитет на партията, посети прикрепената към нея трикотажна фабрика пет пъти. Тя участвува в подготовката и провеждането на открито партийно събрание, на което беше обсъден въпросът за търсенето на резерви за повишаване производителността на труда и намаляване себестойността на изделията. С нейно непосредствено участие беше разработен комплексен план за инженерно осигуряване през 1984 година, което да способствува за повишаване на ефективността и качеството на работата, както и мероприятия за реализиране задачата на партията. Р. Елистратова прави анализ на тяхното изпълнение веднъж в тримесечието. Тя участвува в заседанията на партийното бюро, на които се разглежда работата за повишаване ефективността на производството, в подготовката на партийно събрание, посветено на приноса на комунистите от фабриката за изпълнение на задачата.

Б. Смолински — консултант на дома за политическа просвета на градския комитет на партията, посещава редовно партийните събрания на Завода за медицински инструменти, среща се с директора, със секретаря на партийната организация и началника на плановия отдел на предприятието. С негова помощ беше разработен план за организационно-политически мероприятия на администрацията, техническото ръководство, партийната, профсъюзната и комсомолската организация. Този план беше съвсем конкретен, добре обмислен и реален. В това предприятие допълнителните задачи за петилетката, поставени от партията, са разяснени на всеки работник и успешно се изпълняват.

По примера на градския комитет трите районни комитета на партията също прикрепиха конкретни партийни организации към своите работници. В резултат на това върху работата на предприятията започнаха да оказват партийно влияние голяма група сътрудници от местните органи на партията. Някои от тях имаха голям опит в организаторската работа, други току-що бяха започнали да го натрупват. И за да бъдат всички на равнището на изискванията на партията, градският комитет взе мерки за координиране на техните действия. За тази цел през март 1984 година ние използвахме още една нова форма — проведохме съвместно събрание на комунистите, работещи в градския комитет и в Ленински, Тагилстроевски и Дзержински районен комитет на партията. Беше поставен за обсъждане въпросът за ролята на комунистите от апарата на градския и районните комитети за изпълнение решенията на Декемврийския пленум на ЦК на КПСС.

Повечето сътрудници, прикрепени към партийни организации, подготвиха за това събрание справки за взетите от тях мерки. Ясно се проявиха и положителните моменти, и пропуските. Това позволи положението на нещата да се обсъди откровено и принципно и да се изработи програма за по-нататъшни действия. Лайтмотив на решението, което взе събранието, беше изискването да се повиши персоналната отговорност на всеки сътрудник за изпълнение на задачата, поставена от партията, за усъвършенстване на формите и методите на партийно въздействие върху работата на трудовите колективи в града.

Влиянието на районния комитет

Районните комитети на КПСС имат важна роля в общите усилия на комунистите от Нижни Тагил за успешно реализиране на задачите на партията. Всеки районен комитет поставяше ударението върху онези мероприятия, от които очакваше най-голям резултат. Но една форма на дейност използваха практически в еднаква степен и трите районни комитета. Имам предвид това, че стопанските и партийните ръководители на предприятията трябваше да защитят в отдел „Промишлено-транспортен" своите мероприятия за повишаване производителността на труда с един процент и намаляване себестойността на продукцията с половин процент.

В какво е същността и значението на

Digitized by Google

тази акция? Поставената от Декемврийския пленум на ЦК на КПСС задача изискваше администрацията и партийните ръководители на нашите заводи и фабрики да направят прецизен анализ на възможностите на производството, за по-ефективна и икономична работа практически на всички членове на трудовия колектив. В едни предприятия се отнесоха към това сериозно, задълбочено и набелязаха такива мероприятия, изпълнението на които предвещава действителна изгода. В други предпочетоха да се ограничат с примерни изчисления.

Затова по време на защитата на тези документи в районния комитет се разкриваше доколко реални и обосновани са записаните върху хартия мероприятия, колко пълно осигуряват допълнителен прираст на производителността на труда и намаляване на разходите за производство на продукция. Заедно с това защитата на мероприятията от ръководителите на заводите и фабриките беше и изпит по зрелост за партийните работници, за това, доколко те познават всички особености и тънкости на производството. Значението на тази акция се засилваше и поради това, че усилията на отделните предприятия се сумираха в общорайонни мероприятия, реалността на които районът на свой ред защищаваше в градския комитет на партията.

И Ленински, и Тагилстроевски, и Дзержински районен комитет на партията се отнесоха много сериозно към тази работа. Не бяха редки случаите, когато по настояване на работниците от районния комитет стопанските и партийните ръководители на предприятията биваха принудени да се заемат с по-задълбочено разработване на мероприятията. В такива случаи те идваха на повторна защита само след като вземат допълнителни мерки. А тъй като работниците на районните комитети познаваха положението на нещата в прикрепените към тях партийни организации и представяха в съответния отдел „Промишлено-транспортен" обективна информация, то с течение на времето се разкриха и допълнителни възможности да се поставят още по-сериозни задачи.

И тези възможности бяха използвани. Например, след като проучиха внимателно своите резерви, трудовите колективи на четири цеха на производственото обединение „Уралхимпласт" стигнаха до извода, че могат да постигнат свръхпланово повишаване на производителността на труда не с един процент, както изискваше партията, а с два. Работниците от тези цехове се обърнаха с призив към колективите на другите производствени поделения на обединението да анализират внимателно своите възможности и да подкрепят тяхната инициатива. Така в борбата за по-високи обещания бяха въвлечени всички цехове на обединението. А бригадите на А. Семенюк и Н. Смирнова от комсомолския младежки колектив на Нижнетагилската трикотажна фабрика си набелязаха цел да повишат производителността на труда с четири процента. За по-високи постижения от предвидените в партийната задача се настроя и целият колектив на фабриката. Дзержински районен комитет на партията обсъди на заседание на бюрото инициативата на двата колектива, одобри я и призова другите колективи да последват този пример.

Въпросът да се поемат по-високи обещания за повишаване производителността на труда беше поставен и в Ленински район. Тук бяха инициатори колективите на Високогорския механичен завод и минното управление на Нижнетагилския металургичен комбинат „В. И. Ленин". Немалка заслуга за това имаха работниците от апарата на районния комитет и първичните партийни организации на предприятията.

Освен голямата организаторска работа през 1984 година отдел „Промишлено-транспортен" на Тагилстроевски районен комитет на партията подготви за разглеждане два важни въпроса, решаването на които влияе много върху производителността на труда и себестойността на продукцията. Първият се отнасяше за задачите на партийните организации на района за ускорено внедряване постиженията на науката и челния опит в производството и беше разгледан на пленум на районния комитет. След обсъждането започна да се разработва програма в тази област, разчетена до края на 1990 година.

Вторият въпрос беше за състоянието и мерките за по-добро използване на трудовите ресурси в предприятията и организациите на района. По тази програма отделът подготви специална записка с анализ и препоръки. Тя беше разгледана и утвърдена от бюрото на районния комитет на партията.

Отделите „Пропаганда и агитация" на трите районни комитета извършиха значителна работа за разясняване на задачите на партията. Със своята дейност те оказаха голяма подкрепа на другите отдели за реализиране на техните усилия.

Решаващ фактор

Като главен организатор на борбата на трудещите се от Нижни Тагил за постигане на свръхпланова производителност на труда и намаляване себестойността на продукцията, градската партийна организация отдели много внимание на подготвителния етап. Обосноваността на мероприятията, съставени от трудовите колективи, създаваше условия задачата на партията да бъде изпълнена, но все още не осигуряваше изпълнението. Решаващ фактор в тази работа стана постоянният

Digitized by Google

партиен контрол върху реализирането на всичко, набелязано в пълен обем и в предварително определените срокове.

Основните положения на системата за контрол бяха предвидени още в плана за организационно-политически мероприятия на градския комитет на партията и бяха допълнени впоследствие. На отдел „Промишлено-транспортен" на градския комитет беше възложено да контролира всеки месец как се изпълнява задачата на партията във всички трудови колективи и производствени поделения, да свиква съвещания на директора, секретаря на партийната организация, председателя на профкомитета и секретаря на комсомолската организация, както и на съответните ръководители на цехове и производства на даденото предприятие, на които да се прави равносметка на постигнатото. Така контролът започваше от долу, от самото предприятие.

Следващото стъпало беше районният комитет на партията. Ето как организираха тази работа в Тагилстроевски районен комитет. Веднъж в тримесечието предприятията и организациите на района представяха в отдел „Промишлено-транспортен" отчет за изпълнението на мероприятията за повишаване производителността на труда и намаляване себестойността на продукцията. Работниците от отдела анализираха внимателно тези отчети, сверяваха ги с плановете за мероприятия и си правеха съответните изводи. Ако станеше ясно, че някое предприятие намалява темпа, че отстъпва от завоювани позиции, районният комитет реагираше веднага, като организираше така наречените целеви посещения в предприятието.

Друга форма на контрол бяха персоналните отчети на ръководителите на онези предприятия и организации, чиито колективи допуснаха изоставане в реализирането задачата на партията. Районният комитет провеждаше такива обсъждания всеки месец. Освен това веднъж в тримесечието ръководителите на тези заводи и фабрики биваха поканвани да се отчитат на заседание на бюрото на районния комитет.

Системата от мерки за въздействие, използвана от Тагилстроевски районен комитет, се отрази положително върху дейността на трудовите колективи.

Подобни методи на контрол използваха и Ленински, и Дзержински районен комитет на партията.

В градския комитет работата беше организирана така, че районните комитети на партията и най-големите промишлени предприятия изпращаха редовно оперативна информация за изпълнението на задачата на партията на отдел „Промишлено-транспортен" и на втория секретар А. Гуторов, който наблюдава промишлеността, а чрез тях — на всички членове на бюрото на градския комитет. Това даваше възможност на градския комитет винаги да бъде в курса на събитията и да взема оперативни мерки.

Например през май 1984 година, когато беше изминала една трета от времето, през което предприятията и организациите трябваше да изпълнят задачата на партията, бюрото на градския комитет разгледа записка на отдел „Промишлено-транспортен". В нея се даваше подробен анализ на дейността на партийните организации от града за свръхпланово повишаване производителността на труда и намаляване себестойността на продукцията, посочваха се най-добрите предприятия и се подлагаха на критика изоставащите. Тогава бюрото реши, първо, да изпрати записката на отдела в партийните организации на всички промишлени предприятия на града, за да анализират положението, и, ако е необходимо, да вземат бързи мерки. Второ, беше решено на заседание на бюрото на градския комитет да се разгледат резултатите от работата в това направление през първото полугодие и деветмесечието. Трето, на районните комитети се възлагаше да разглеждат редовно състоянието на нещата в предприятията, които не изпълняват набелязаното.

В градския комитет е въведена и редовно се попълва с нови материали специална папка, която наричаме контролна. Тя съдържа протоколи от съвещанията, които членовете на бюрото на градския комитет провеждат в промишлените предприятия. Ние правим тези съвещания веднъж в тримесечието, когато разполагаме с пълни данни за темповете, с които нараства производителността на труда и се намалява себестойността на продукцията. Всеки път се изслушва информация на отдел „Промишлено-транспортен" на градския комитет за изпълнението на набелязаното. На тези съвещания ръководителите на предприятията, допуснали изоставане, задължително се отчитат, като непременно съобщават какви екстрени мерки се вземат, за да се поправи положението.

Работата на градската партийна организация за изпълнение на поставената от Декемврийския пленум задача даде такива резултати, за каквито в началото на 1984 година ние дори не смеехме да се надяваме. В началото на юли, когато станаха известни резултатите от първото полугодие, много трудови колективи започнаха да поемат обещания за повишаване производителността на труда, които надхвърляха границата от един процент. На 13 юли т. г. бюрото на градския комитет на партията подкрепи напълно тази инициатива. В резултат на по-нататъшната работа на партийната организация трудещите се от града си набелязаха нови цели — да повишат производителността на труда свръх плана с 1,5 процента и удържат думата си. Те снижават себестойността на продукцията чрез икономия на всички видове ресурси, намаляване броя на работещите, съкращаване на разходите за сметка на свръхпланово производство на продукция (за деветмесечието е реализирана продукция почти за 38 милиона рубли), чрез по-добро изпълнение на плана за доставки.

Digitized by Google

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА, ОТЗИВИ, РЕЦЕНЗИИ

ГРИЖИ ЗА СТИЛА НА СЕКРЕТАРЯ

Основателно го наричаме централна фигура, защото той в най-голяма степен влияе върху всекидневието на първичната организация и трудовия колектив, настройва нормалната, активната работа на партийното бюро или пък става причина за неговото бездействие. „От неговата култура, от неговия опит, от неговото умение да работи с хората — посочи др. Тодор Живков в речта си пред Националното съвещание във Велико Търново (1975 г.) — много зависи как ще се организира дейността на партийното бюро, как ще се насочва партийната организация към най-важните назрели проблеми, как ще се укрепват и разширяват връзките на партията с масите." Затова съвсем естествено е партийните комитети да му отделят специално внимание, да се грижат за него, за организационното му израстване, за утвърждаването на авторитета му и пр.

Какво предприема и осъществява общинският комитет на БКП в Преслав, за да се подобряват стилът и методите на работа на секретарите, за да расте ролята им в живота и дейността на партийните бюра и първичните организации?

В разговори с партийни работници, от информации и други материали се разбира, че подборът, обучението и възпитанието на секретарите са станали ключов проблем в дейността на комитета и на неговия апарат. Все по-качествено организират и провеждат деня на партийния секретар. Подбират и поставят за разискване въпроси според потребностите на секретарите, свързани с пряката им политическа, организаторска и възпитателна работа. Повишен интерес в това отношение са предизвикали състоялите се разговори с тях по отрасли на теми: „Творчеството и формализмът в партийната работа", „Ролята на партийния секретар и на стопанския ръководител за подобряване на политическото ръководство на трудовия колектив", „Ролята на първичната партийна организация за осъществяване на генералната линия на образованието — формиране на многостранно развита личност и нейното реализиране в живота" и др.

В дните на партийния секретар обменят и положителен опит също по проблеми, които пряко се отнасят до всекидневието им: „Вземане, организация и контрол за изпълнение на партийните решения", „Индивидуалната работа в новоизградените бригади на аграрно-промишления комплекс", „Ролята на партийните групи и на отговорниците в непосредствената работа с хората" и други. Информират ги по въпроси от международната политика, идеологическата и партийно-организационната работа.

Общинският комитет на БКП е организирал и пътуващ семинар до побратимената на общината Херсонска област. Там секретарите се срещнали с актива на гр. Каховка, запознали се с опита му. В чест на 40-годишния юбилей на Девети септември 1944 г. направили двудневен туристически поход по стъпките на Преславската партизанска чета. В навечерието на всяка Нова година членовете на бюрото на комитета се срещат с тях, за да им изкажат благодарност и признателност за техния самоотвержен, всеотдаен труд.

Всичко това говори за подобрените грижи, за непрестанните търсения на общинския комитет на БКП да разнообразява и обогатява формите на работа с партийните секретари, за да расте опитът им, да се подобрява техният стил, да укрепва авторитетът им. И още — за голямото доверие, което им гласува, за повишената отговорност, която очаква и изисква от тях.

●

В работата със секретарите на партийните организации общинският комитет на БКП подходящо използва и вестник „Преславска трибуна". На страниците му публикуват разнообразни материали — статии, кореспонденции, информации, които съдържат опит, мнения, предложения, препоръки и пр. Една от интересните богати

Digitized by Google

инициативи на комитета и редакцията на вестника е задочната научно-практическа конференция на тема „Стил и методи на работа на секретаря на първичната партийна организация“, която осъществяват в продължение на около една година.

Какви цели си поставя комитетът със задочната научно-практическа конференция?

На първо място, да се изяснят проблемите, свързани с подбора и обучението на партийните секретари, да се обогатят техните знания и умения като организатори на колективната дейност на партийните бюра, да се подобрят стилът и методите им на работа и ръководство. На второ място, да се издигнат ролята и отговорността им на равнището на политическите изисквания, които поставиха Дванадесетият конгрес на БКП и Националната партийна конференция. На трето място, да се потърсят пътища и средства за по-доброто стимулиране на апостолския им труд.

Със статия от Дора Михайлова — секретарка на комитета по организационните и идеологическите въпроси, вестникът открива конференцията, която протича на три етапа. През първия етап в продължение на пет месеца секретари на първични партийни организации споделят на страниците на вестника опит, мисли, предложения по проблема за стила и методите на работа на партийните бюра и организации. Вторият етап преминава в разговор по темата на конференцията, в който участват всички секретари на първичните организации от селищната система, секретарите на комитета и негови сътрудници и журналистите от редакцията на вестника. Заключителният трети етап ще приключи с пленум на общинския комитет на тема „Стил и методи на работа на партийното бюро и секретаря на първичната партийна организация“.

В хода на конференцията под ръководството и с помощта на общинския комитет на БКП редакцията на вестника организира разнообразни инициативи. Главната от тях е публикуването на статии и кореспонденции от секретари на партийни организации от различни сфери и отрасли: селското стопанство, търговското обслужване, здравеопазването и т. н. Така създават възможност по-задълбочено да се вникне в същността на партийната дейност, да се види как общите постановки и задачи са съобразени със спецификата на производството, на кадровия състав, на икономическото състояние; изясняват се редица специфични фактори от сферата на дейността на отделните първични партийни организации — нещо, което е от голямо значение за разпространяването на положителния опит и за внедряването му, за повишаване качеството и ефективността на самата партийна работа.

Най-голямото достойнство на конференцията е актуално подбраната тема „Стил и методи на работа на секретаря на първичната партийна организация“. Защо? Защото от него най-много зависи как ще действува организацията. Като централна политическа фигура партийният секретар е факторът, който организира колективния, оперативния, работния орган — бюрото, избрано да води текущата работа на първичната организация. Той сплотява членовете на бюрото да действуват като единен, сговорен, дееспособен колектив. С всяка своя стъпка, във всяко свое начинание той следва да се опира на ума и опита, на творческите съзидателни сили на комунистите и безпартийните. Защото висш принцип на партийното ръководство е колективността. А това означава, че партийният секретар не трябва и не може да влиза в ролята на единоначалник, какъвто е, да речем, директорът на предприятието или началникът на управлението. Той винаги и във всичко следва да действува от името, по поръчение и със съгласието на първичната партийна организация, в която всички въпроси се решават на основата на принципа на демократическия централизъм, съобразно волята на мнозинството комунисти. Ето защо е оправдано и полезно на стила и методите на работа на секретаря да се гледа със заострено внимание, да се използват различни форми и средства, в това число и страниците на вестника, за тяхното подобряване и усъвършенствуване.

Пряко свързано с актуалната тематика е и определянето на конкретните проблеми, разработени от авторите — партийни секретари. Организаторите на задочната конференция са напипали неспокойния пулс на забързаното ни всекидневие. Заглавията на публикациите свидетелствуват не само за актуалността на въпросите, но и за основното, решаващото им значение за успешното осъществяване на задачите, поставени от Дванадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция.

Да вземем например статията „Политическият подход в работата на секретаря“ (бр. 8 и 9 от 22. V. 1984 г.) от д-р Йорданка Йорданова. Тя разказва за някои характерни страни от съвременното развитие на политическия подход, които др. Тодор Живков разработва в шеста лекция пред слушателите и преподавателите от АОНСУ, за подхода на бюрото и секретаря към планирането на дейността на първичната организация, усъвършенствуването на контрола и проверката на изпълнението на решенията; за осигуряването на творческа атмосфера в партийната организация и колектива, за индивидуалната работа с отделния човек и грижите за решаване на неговите проблеми и пр. Вярно, политическият подход в дейността на партията като политическа организация присъствува, откакто тя съществува. Но партията се развива, обогатява се нейният вътрешен живот, извисява се нейната ръководна роля в обществото. Следователно обективно се налага да се усъвършенствува и последователно да се прилага и политическият подход.

Друг пример. Известно е, че партийното събрание разглежда и решава всички наболели проблеми от живота и дейността на първичната организация и трудовия колектив. В брой 16 от 26. IX. 1984 г. в публикацията „Работата на секретаря при

Digitized by Google

подготовката и провеждането на партийното събрание" Крум Стоев пише за опита на тяхната организация, за подбора на въпросите, които обсъждат, за подготовката на събранията и тяхното ръководство, за предварителната разгласа, за времето, мястото и дневния ред на събранието — все фактори, които позволяват на всеки комунист да помисли предварително по въпросите, които ще се обсъждат, за да може реално равноправно да участвува във вземането на решенията и в тяхното изпълнение. Защото именно в събранието партийният член има възможност да каже своята дума, да изрази своята позиция по проблемите, а после да се включи в тяхното решаване. Затова много е важно как партийният секретар ще подходи към актуалните, съвременните въпроси: първо, към какво ще съсредоточи вниманието на партийното бюро и първичната организация, т.е. как ще организира планирането на дейността; второ, какви форми, начини и средства ще се използват, за да се решават тези актуални, съвременни проблеми.

Още един пример. Големите, широкомащабните, сложните задачи, които поставиха Дванадесетият конгрес и Националната партийна конференция, могат най-успешно да се решават, като се използват неизчерпаемите творчески сили на всички трудещи се, на техните масови организации. Това най-добре може да стане, като се разширява участието им във всички етапи на управлението на икономическите, стопанските и обществените дела, т.е. като се разгръща демократизмът. И ето вниманието е насочено и към него, в бр. 8 и 9 от 22. V. 1984 г. Жечка Павлова пише за личния принос на секретаря за демократизиране на живота на първичната партийна организация. Тя разказва за начините, чрез които се стремят да привличат комунистите в разработването и обсъждането на проектите за решения, за активното им включване в тяхното изпълнение, след като бъдат приети; за колективизма в работата на тяхната организация, за междуличностните отношения и пр. С други думи, стъпват на широка демократична основа, защото „...вътрешнопартийната демокрация — както посочи др. Тодор Живков на Дванадесетия конгрес на БКП — е нужна не само за обсъждането и решаването, но и за процеса на осъществяването на задачите". Защото широкият демократизъм е нужен преди всичко за усъвършенстване на вътрешнопартийните отношения. Той позволява да се овладяват и прилагат ново революционно мислене и революционно действие, каквито са потребни сега за повишаване качественото равнище на партийната дейност, на политическото ръководство на факторите, от които зависи изпълнението на Дългосрочната програма за качеството и решенията на Февруарския пленум на Централния комитет на БКП за разгръщането и внедряването на постиженията на научно-техническата революция.

Така стоят нещата и с редица други публикации като „Организация на работата на партийното бюро" от Гинка Русева (брой 10 от 23. VI. 1984 г.), „Новото в работата на партийния секретар" от Димитър Христов (брой 7 от 28. IV. 1984 г.), „Партийният секретар и качеството на търговското обслужване" от Жана Димова (брой 13 от 23. VIII. 1984 г.), „Партийният секретар — ръководител на активната позиция на комунистите в трудовия колектив" от Величка Бодурова (брой 12 от 23. VII. 1984 г.), „Секретарят на първичната партийна организация и индивидуалната работа сред колектива" от Елена Йорданова (бр. 17 и 18 от 19. X. 1984 г.). Авторите — секретари на първични партийни организации, споделят своя опит, някои от тях правят предложения, други дават препоръки и пр.

От публикуваните материали се вижда, че общинският комитет и редакцията на вестника са се насочили към непрофесионални автори — секретари на първични партийни организации. Това също е положително, тъй като те имат опит, познават партийната практика, знаят потребностите и интересите на своите другари. Вярно, те нямат журналистически умения, не винаги успяват по най-подходящ начин да изразят знанията и опита си в публицистични изяви. Но тук на помощ идват общинският комитет на БКП и редакторите от вестника. В отдел „Организационен" на комитета негови сътрудници и представители на вестник „Преславска трибуна" в индивидуални срещи с авторите — секретари, не само определят темите на отделните статии, но и методически се изяснява как да се подходи при разработката на публикацията. Посочва се и литература, която би могло да се използва при изясняване на проблема. По същество общинският комитет на БКП изгражда нещатна редколегия, която обсъжда варианти на статии, дава препоръки, подсказва идеи и т.н. Така успяват да допълнят липсата на журналистическия опит, да повишат публицистичното равнище на материалите.

Положителното в подхода на общинския комитет на БКП в Преслав е най-вече това, че чрез страниците на вестника, от една страна, създава предпоставки и условия за обогатяване на организационната култура на секретарите; от друга страна, разпространява положителния опит в партийната дейност, помага им да подобряват своя стил и методите си на работа; от трета страна, самият общински комитет набира богата информация, мнения, предложения, на основата на които ще може да вземе конкретни компетентни решения за по-нататъшното подобряване на работата си със секретарите на първичните партийни организации и с членовете на партийните бюра.

●

Анализът на публикациите във вестника и на подхода на общинския комитет и на редакцията на „Преславска трибуна" показва редица положителни страни, за ня-

Digitized by Google

кои от които стана дума. Същевременно се открояват и някои моменти, които се нуждаят от повече внимание, допълнителни грижи, настойчиви търсения, компетентна намеса и пр. Ще си позволя да посоча някои от тях, които в бъдещата си работа и общинският комитет на БКП, и редакцията на вестника биха могли да имат предвид, за да усъвършенстват, да обогатят подхода, формите, средствата на своята работа, да избягнат някои недостатъци и слабости, които се допускат.

Щом се казва задочна научно-практическа конференция, в нея, естествено, се налага да присъствуват и двете страни — научната и практическата. За съжаление този елемент липсва във вестника. В публикациите се среща изключително втората част на конференцията — практическата. А би могло да се направи по-пълно, по-цялостно теоретическо осветляване на различните страни на темата. Достойнствата на конференцията щяха да бъдат много по-големи, самата тя щеше да спечели повече, ако се беше стъпило на по-солидна теоретична основа. Партийните кадри в Преславската община са интелектуално израсли, имат висока обща и професионална култура, организационен опит. Следователно налице са възможности разговорът с тях да се води на по-високо качествено равнище.

Не са използвани и възможностите за привличането на по-широк кръг от автори и преди всичко членове на партийни бюра, редови комунисти, специалисти, стопански и обществени дейци и др. Опирайки се само на автори — секретари на първични партийни организации, комитетът и редакцията неволно са стеснили проблемите, които пряко се отнасят до техния стил и до методите им на работа, в това число и на партийните бюра. Ограничили са и възможността от повече страни да се види партийната работа, как тя изглежда през погледа на другите. Вярно, ограниченият обем на вестника — два броя на месец върху четири малкоформатни страници, до известна степен не позволява надълго и нашироко да се описват нещата. Но и никак не е малка трибуна, стига достатъчно рационално да се използва.

Темата на конференцията и вестникът като място, където тя се разработва, позволяват да се използват разнообразни форми на въздействие — става дума за едно по-богато жанрово разнообразие. В отпечатаните материали се среща една жанрова форма — статията, по-точно проблемната кореспонденция. Чрез този жанр действително може да се покаже и позицията на автора, и опитът; да се направят препоръки и т. н. Но журналистиката разполага с по-голям арсенал от форми, чрез които може да се поднесе на читателите достъпно, разнообразно, четивно богатият партиен опит с неговите сложни, динамични, понякога противоречиви страни. В това отношение могло е да се включат интервюта, беседи, коментари, репортажи, очерци...

От съдържателна гледна точка също би могло да се внесе по-голямо разнообразие, повдигнати въпроси в публикациите би могло да бъдат изяснени, да бъдат конкретизирани. В някои от материалите се разказва за „богата политическа, организаторска и възпитателна работа", декларира се, че са „взети мерки за подобряване на работата" или „за отстраняване на недостатъците", че е „натрупан положителен опит" и т. н. Но читателят не винаги може да види „богатството" и „положителното", не може да разбере в какво се състоят „мерките", „опитът", защото не са описани, не са посочени начините, формите, средствата на партийната работа.

●

Общинският комитет на БКП в Преслав, използвайки страниците на вестника, със задочната научно-практическа конференция на тема „Стил и методи на работа на секретаря на първичната партийна организация" в крайна сметка успява да активизира партийните секретари, а чрез тях и партийните бюра и организации, повишава се тяхната роля и дееспособност в борбата за изпълнение на решенията на Дванадесетия конгрес, Националната партийна конференция и Февруарския пленум на ЦК на БКП. Създава предпоставки в селищната система достойно да се посрещне Тринадесетият конгрес на БКП.

Йордан ХАДЖИЕВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ИНТЕНЗИФИКАЦИЯТА И ЖИЗНЕНОТО РАВНИЩЕ

Сборник

В книгата (със съставител и отговорен едактор Борис Атанасов, д-р на икономи-еските науки) за пръв път в нашата ико-омическа литература се разглеждат тео-етико-методологическите и практическите одходи за характеризирането на зависи-остта между интензификацията на народ-ото стопанство и повишаването на жиз-еното равнище, включително и за разви-ето на неговите основни съставни елемен-и. Авторите разкриват обусловеността ме-ду процесите на интензификацията и по-обряването на жизненото равнище. Те из-сняват по-съществените научни и научно-иложни проблеми, които възникват при -четаването на тези процеси. В сборника е анализират резултатите и последствията т интензификацията върху различните еле-енти на жизненото равнище. Предлагат се ешения за по-тясно свързване на стратеги-еския курс за интензификация на народно-о стопанство с крайната цел на общест-ено-икономическото развитие на страна-а — все по-пълно да се задоволяват на-ействащите материални, духовни и социални отребности на нашия народ.

Сборникът е предназначен за ръководни артийни и стопански кадри, специалисти-кономисти, пропагандисти и участвуващи в истемата на икономическото образование.

РАБОТАТА НА ПЪРВИЧНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ С КОМСОМОЛА

Анко Иванов

Авторът разкрива същността и принци-ите на партийното ръководство на Ком-омола, ролята на първичната партийна ганизация в неговото осъществяване, аботата ѝ с комсомолското дружество и ладите хора. Той се спира главно върху кои проблемно съдържателни аспекти на актическата дейност на първичната орга-изация с младежта и Комсомола като: ижата за подготовката и реализацията младите хора в труда, идеологическата бота с тях и усъвършенстването на вътъ-шноорганизационния живот на комсомол-ото дружество. При разглеждане на тези роси авторът е използвал опита на пър-чни организации от Софийската градска артийна организация, опирал се е и на ои лични наблюдения, и на непосредстве-ната си практическа дейност. Проблемите в тази брошура от „Библиотечка на партий-ния секретар" на Партиздат са разработени върху основата на марксистко-ленинските идеи и партийната политика за работа с младото поколение, на новите теоретически разработки и практически подходи, развити от другаря Тодор Живков след Дванадесе-тия конгрес на Българската комунистическа партия.

СВЕТОВНИЯТ ЕКОЛОГИЧЕН ПРОБЛЕМ

Сборник

Едно от най-ценните качества на този труд е сполучливият подбор на различни по своя характер източници на информация и правилното съчетание между научния анализ на световния екологичен проблем и коментирането на важни програмно-директивни и нормативни актове, поместването на подбрани изказвания на другаря Тодор Живков и няколко ценни указатели. Това допринася както за неговата научна и познавателна стойност, така и за практическото му значение като богат по съдържание наръчник на природозащитна дейност. В раздела на книгата „Екологичната обстановка в света" е направен обширен научнопопулярен анализ, отразяващ състоянието и на най-съществените тенденции в развитието на световния екологичен проблем. В този раздел са отразени и позициите на социалистическите страни, включително и НР България при обсъждането и решаването на различни екологични проблеми на международни форуми. Друга особено важна съставна част на сборника представляват международните актове и договори в областта на защитата и опазването на обкръжаващата човека природна среда. Специален раздел, озаглавен „Народна република България и световният екологичен проблем", съдържа съответствуващи на темата избрани изказвания на другаря Тодор Живков, програмно-директивни документи на Държавния съвет и извадки от български нормативни актове. Тази част от сборника има особено важно значение за природозащитната дейност на нашите държавни и обществени институции.

Подготвен от компетентен авторски колектив с отговорен редактор Живко Живков, председател на Съвета по опазване и възпроизводство на природната среда при Държавния съвет, този труд отговаря по своето съдържание на комплексния характер и значение на световния екологичен проблем.

Digitized by Google

ISSN 0204—8574

НАШИЯТ ЖИВОТ

Биография на Карл Маркс и Фридрих Енгелс

ХАЙНРИХ ГЕМКО

Това е пръв опит за написване на научнопопулярна биография едновременно на Карл Маркс и Фридрих Енгелс. Що за хора са били класиците на научния комунизъм, тези гиганти на човешката мисъл, изминал всеки един от тях така последователно и с такъв успех своя път от буржоазен син до революционен демократ и от революционен демократ до комунист? Как са станали те световно уважавани и обичани довереници на своята класа? Как са живели във всекидневието? Как са израснали до класици на философската мисъл? С горещо чувство на признателност авторът дава отговор на тези интересни въпроси. Той проследява младежките години на Маркс и Енгелс, характерното им дръзновение и търсачество при избора на позиция. Показва началото на взаимното им приятелство, връзките и работата им с други социалисти, умело предава атмосферата в семействата им. Книгата (в превод от немски език) съдържа и хроника на по-важните събития от живота на основоположниците на научния комунизъм.

ГЕОРГИ ДИМИТРОВ — ПРОЛЕТАРСКИ ТРИБУН, ВОЖД, БОЕН ДРУГАР

Сборник

Книгата съдържа изказванията на участниците в международната среща-разговор, посветена на 100-годишнината от рождението на Георги Димитров, състояла се в Банкя през април 1982 г., организирана от Централния комитет на борците против фашизма и капитализма в НР България. В срещата участвуваха 35 делегати от 13 страни, представители на организации, на ветерани от съпротивата в Европа, както и представител на Международната федерация на борците от съпротивата (ФИР). В публикуваните изказвания участниците-ветерани, учили се от Георги Димитров на ленински стил и метод на работа, някои от които работили под непосредственото му ръководство, разказват интересни моменти от живота и делото на великия син на българския народ, неделимо свързани с българското и международното работническо и комунистическо движение.

20700

Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

[PARTIEN ZHIVOT.]

ПАРТИЕН ЖИВОТ

OCT 24 1985

11 СОФИЯ, ЮЛИ 1985 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 11 ЮЛИ 1985 година XXXII

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЯТ ПРОГРЕС — ТВОРЧЕСКИ ТЪРСЕНИЯ И РЕЗУЛТАТИ

Гостува ни вестник „Балканско знаме" — Габрово

Ю. Рачева — Компетентно, с партийна взискателност и отговорност 4

М. Пелитев — А времето вече е предявило своите по-високи изисквания 10

Д. Русева — С крайна цел — високо качество и ефективност . . 14

М. Джанзов — Рационализаторите — необходими ли са те? . . 17

И. Мичев — Приносът на окръжния вестник 20

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ И ИСТОРИЯ

Ж. Петров — Укрепване на социалнополитическото и идейно единство на народа 24

М. Тодоров — Вътрешнопартийните отношения 32

ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ И ОРГАНИЗАЦИИ — ОПИТ И ПРОБЛЕМИ

Д. Станоев — В Обединения комитет на БКП в Москва . . . 39

В. Сотирова — Средища за научнометодическо обслужване на партийната дейност 49

К. Динков — По примера на най-добрите 58

В. Николов — Информационното осигуряване 62

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Н. Цонев — С партийна отговорност към използването на основните фондове 64

К. Димов — Планът — в центъра на партийната работа . . . 71

Е. Батуров — Техническият прогрес — първостепенна грижа . . 78

Digitized by Google

ИДЕОЛОГИЧЕСКА ПОЛИТИКА И ПРАКТИКА

П. Трендафилова — Реализирана амбиция 80
Д. Гугутков — Главният прицел 85
Р. Любомирова — С нарастваща боеспособност 88

Коментар на публициста

Д. Петков — Да се търси рационалното зърно! 93

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

Й. Хаджиев — Възвръщане на дееспособността 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Димов, Д. Димчев, К. Иванов, Н. Иванов (зам. главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам. главен редактор), **И. Рачев, П. Стамов, Д. Станоев, П. Трендафилова, Н. Фотев, Й. Хаджиев, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска" 7. Тел. номератор 84-01.

Дадена за набор на 16. VII. 1985 г. Подписана за печат на 30. VII. 1985 г.
Тираж 57 000. Формат 70×108/16. Обем коли 6.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лв.

ДП „Димитър Благоев" — София, ул. „Ракитин" 2, тел. 46-31.

Digitized by Google

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЯТ ПРОГРЕС— ТВОРЧЕСКИ ТЪРСЕНИЯ И РЕЗУЛТАТИ

ГОСТУВА НИ ВЕСТНИК „БАЛКАНСКО ЗНАМЕ“ — ГАБРОВО

Февруарският пленум на Централния комитет на БКП постави задачата за ускорено развитие на науката и техническия прогрес, за нов подход при осъществяването на научно-техническата революция в етапа на изграждането на развитото социалистическо общество.

Как се изпълняват решенията на пленума?

С този въпрос се насочихме към Габровски окръг. И това не беше случайно. Под ръководството на окръжния комитет на партията габровци неведнъж са доказвали своя усет към новото в науката и техниката, изявявали са своята деловитост, предприемчивост, практичност.

Решихме с помощта на журналистите от вестник „Балканско знаме“ да разкрием някои страни от опита на окръжната партийна организация за издигане на техническото и технологическото равнище на производството в светлината на новите изисквания. Да популяризираме ценни инициативи и дела на някои от творците на научно-техническия прогрес в окръга, на кадрите и трудовите колективи. Та нали журналистиката е актуално творчество, изразител на общественото мнение по злободневните въпроси на нашето развитие.

Следват материалите, написани от журналистите от вестника Юлия Рачева, Марин Пелитев, Димитрина Русева и от секретаря на окръжния съвет за организация на техническото творчество на трудещите се инж. Митко Джанзов. Прилагаме и кратък коментар на Иван Мичев от сп. „Партиен живот“ за двумесечното приложение за наука и технически прогрес на вестник „Балканско знаме“ „Хоризонти“.

Digitized by Google

КОМПЕТЕНТНО, С ПАРТИЙНА ВЗИСКАТЕЛНОСТ И ОТГОВОРНОСТ

Нищо не идва даром. Високите цели се постигат със съзнателна, творческа и организаторска работа, с политическо и социално осмисляне на стореното, без шум и парадност. Габровската общинска партийна организация, вярна на революционните традиции на работническата класа от този край, в своята работа винаги се е стремяла да развива у комунистите усета към новото и прилагането му в практиката на партийните организации и трудовите колективи. Към ускореното внедряване на научно-техническия прогрес тук се подхожда комплексно, компетентно и конкретно, с необходимата взискателност и отговорност. Намерен е сполучлив механизъм за партийно ръководство на проблемите на техническия прогрес чрез изградените съвети и комисии към партийните органи и организации, използват се и други подходящи форми на работа.

Икономиката на общината се развива по интензивен път. Това се постига главно чрез реконструкция и модернизация, а също и чрез ново строителство в предприятията, съпроводено с внедряване на нови и усъвършенствувани технологии, повишаване степента на механизация и автоматизация на производствените процеси. Няколко примера: в стопанския комбинат за телферостроене „Подѐм" бе внедрена автоматизирана линия за горещо огъване на зъбни венци. Работи се по внедряване на технология за хидропластична обработка на зъбни колела и фино щанцоване на водила — касетъчен тип. В комбинат „Капитан дядо Никола" влезе в действие съвременна технология за производство на тръби и гранулати чрез внедряване на нов вид стабилизиращи добавки. В завод „Болшевик" ефективно работят съоръженията, използващи технологията за нанасяне на многослойни износоустойчиви покрития върху сменяеми твърдосплавни пластини, внедри се щанцово отрязване на заготовките. В завод „Петко Денев" се въведе в експлоатация технологична линия за производство на ножици...

Характерно е, че въобще това, което се създава в базите и лабораториите на предприятията, а също и във Висшия машинно-електротехнически институт, носи черти на конструктивни решения, осъществявани на най-прогресивна технологична основа. Това може да се каже и за взривозащитения електротелфер, и за фоторастеровия преобразовател; и за държачите на машини с цифрово-програмно управление...

Общо степента на механизация и автоматизация в селищната система нарасна от 57,8 на сто през 1980 г. на 60,6 на сто през 1984 г., като в промишлените предприятия са внедрени над 1130 нови високопроизводителни машини и над 290 автоматизирани линии и участъци. Относителният дял на работниците, преминали от ръчен на механизиран и автоматизиран труд, от 0,4 на сто през 1980 г. се увеличи на 3,4 на сто през 1984 г.

Извършеното в това отношение се отрази благоприятно и върху техническото равнище и качеството на произвежданата продукция. Например през 1984 г. произведената стокова продукция с оценка

Digitized by Google

„Висша категория“ е с 1,4 на сто повече спрямо 1980 г. За произведената първокачествена продукция ръстът е 20,2 на сто.

Продължава да се усъвършенствува организацията на производството, труда и управлението чрез прилагане на икономическия подход и неговия механизъм. Направени са първите стъпки за превръщане на насрещния план в план по научно-техническия прогрес. През последните години се наблюдава положителна тенденция за подобряване образователната структура на заетата работна сила. Промени настъпиха и в квалификационната структура на производствените работници.

Посочихме само отделни моменти от резултатите в работата на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации. Както и най-общата характеристика на част от процесите в областта на интензификацията на производството, повишаване производителността на труда и повишаване качеството на продукцията на базата на внедряването на челните научно-технически постижения. По-конкретен отговор по тези проблеми, както и представа за партийния стил, форми, методи и средства на работа ни дава споделеното от

Генчо ПОПОВ, първи секретар на общинския комитет на БКП:

— Главното в нашата дейност бе формирането на ясна, активна и принципна позиция за ускореното внедряване на научно-техническите постижения, издигането на авангардната роля, личния пример и принос на комунистите. Този подход позволи на предприятията порешително да пристъпят към изпълнение на задачите по обновяване на материално-техническата база и технологиите. В комбинатите „Точно машиностроене“ и „Текстилно машиностроене“ и в завод „Болшевик“ се създадоха цехове, съоръжени изцяло с цифрово-програмно управление, което значително увеличи производителността на труда. В Стопанския комбинат за телферостроене, във вълненотекстилния комбинат „Георги Генев“, в хлебозавода „Евтим Апостолов“ и другаде се внедриха нови технологични процеси, довели до съществено подобряване качеството на произвежданата продукция. Пристъпи се към усъвършенствуване структурата на производството, като главно вниманието се насочи към онези производства, които са носители на научно-техническия прогрес: средствата за автоматизация на инженерния труд; машините и съоръженията за хидропластична обработка на металите; текстилните машини за производство на ефектни прежди; нови модификации електротелфери; специализирани инструментални машини... Като признание на резултатите от нашата работа е решението на Бюрото на Министерския съвет да бъдат утвърдени като обекти с национално и особено важно значение научно-производственото стопанско предприятие „Хидропластика“, стопанският комбинат за телферостроене „Подем“ и научно-производственият комбинат „Метатроника“. През деветата петилетка в тях трябва да завършат реконструкцията и модернизацията и новото строителство, като се постигне рязко увеличаване на производителността на труда на базата на най-прогресивни технологии с мултиплициращ ефект за всички машиностроителни предприятия в окръга и страната.

Постигането на тези резултати е свързано със засилване на политическия подход в партийното ръководство за ускорено внедряване постиженията на научно-техническия прогрес. В това отношение ние срещаме активната подкрепа и компетентната помощ от страна на окръжния комитет. Изградената система за управление на научно-техническия прогрес в окръга създаде условия за интегриране усилията на специалистите от материалното производство и научната сфера.

Digitized by Google

Ефективно ръководство на този процес се осъществява от създадения към бюрото на общинския комитет на БКП съвет по научно-техническия прогрес и качеството, а по места — от съветите към партийните комитети и комисиите към бюрата на първичните партийни организации. Утвърди се практиката особено важните въпроси, свързани с научно-техническия прогрес в селищната система, да се обсъждат в съвета и се подготвят за внасяне в бюрото на общинския комитет на БКП за вземане на решения. Освен това работата на общинския, а също и на комбинатските съвети и комисиите в първичните партийни организации е насочена към разгръщане инициативността на новаторите, рационализаторите и изобретателите, за премахване на бариерите, които се появяват при внедряване на научно-техническия прогрес. Най-активно работят колективите на онези предприятия, където са създадени условия за взискателност и лична отговорност на комунистите и безпартийните в решаването на тази задача. В това отношение немалък опит натрупаха партийните организации в комбинатите „Точно машиностроене", „Метатроника", предприятието „Хидропластика" и др.

Характерен момент в досегашната ни работа е засилване проблемността и обогатяване съдържанието в дейността на партийните организации. В почти всички предприятия на територията на общината първичните партийни организации утвърдиха програми по научно-техническия прогрес и усвояване на челния опит. От голямо значение за нас е научно-техническото ни сътрудничество с трудовите колективи и специалистите от предприятията на побратимената ни Могильовска област в Белоруската ССР.

Налице е активната позиция на комунистите по въпросите на научно-техническия прогрес. През ноември 1984 г. общинският комитет на БКП обсъди на пленум проблема „За по-нататъшно подобряване работата на общинския комитет на БКП, партийните комитети и първичните партийни организации за издигане авангардната роля и личния принос на комунистите в борбата за високо качество". Тук искам да посоча само два факта: социологическото проучване, извършено при подготовката на пленума, показа, че 48 на сто от рационализаторските предложения през предходната година са дело на комунисти и че комунисти са и 45 на сто от членовете на изградените в предприятията творчески групи по качеството. През април 1985 г. приключиха събранията на партийните организации, на които бяха приети личните обещания и допълнителни поръчения на партийните членове за подобряване качеството на продукцията, ускореното внедряване на научно-техническите достижения, овладяването на челния опит; укрепването на трудовата и технологичната дисциплина. Сега се извършва отчет на тема „Първичната партийна организация — политически гарант за ускорено внедряване постиженията на научно-техническия прогрес". Първият етап ще приключи през октомври т. г., а вторият — през март 1986 г., в навечерието на XIII конгрес на БКП.

Други характерни моменти в нашата работа са: повишаване конкретната отговорност на партийните организации за ускореното разработване, усвояване и внедряване на нови изделия, отговарящи на изискванията на международния пазар; успешно решаване от научните звена на територията на селищната система на въпроса за създаване наши машини, съоръжения и инструменти, неотстъпващи на най-добрите световни образци; засилено внимание към подготовката на ръководни и изпълнителски кадри. В това отношение искам да спомена, че по поръчение на общинския комитет на БКП партийният комитет на комбинат „Точно машиностроене" извежда опит по подготовката на низовите ръководни кадри. Под наше ръководство съв-

Digitized by Google

местно с висшия финансово-стопански институт „Д. Ценов“ започна системна работа за повишаване икономическата подготовка на специалистите, а с решение на бюрото на общинския комитет започна изграждането на учебен център за подготовка на изпълнителски кадри за работа на машини с цифрово-програмно управление.

Това, което сме направили обаче, все още не отговаря напълно на големите задачи, поставени пред нас в областта на научно-техническия прогрес от Февруарския пленум на ЦК на БКП. Такъв е и изводът на проведения през юни 1985 г. пленум на общинския комитет на БКП в Габрово на тема „Работата на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации за внедряване на научно-техническите достижения в материалното производство — решаващо условие за висока производителност на труда“. По-голямо внимание трябва да отделим на внедряването на нови технологични процеси и изделия, на изграждането и модернизирането на материално-техническата база на производствените предприятия и научните звена, на съкращаване цикъла „проектиране — разработване — внедряване“. Необходима е още по-задълбочена и комплексна дейност за повишаване квалификацията на кадрите и научното им израстване.

Повече отвсякога сега се налага партийно-политическата работа да бъде адресирана преди всичко към проблемите на научно-техническия прогрес — към всеки отделен работник и специалист, към всяко научно звено, към всеки трудов колектив. Наложителни са и изискванията за максимална деловитост, висока организираност и дисциплина у всички кадри, преди всичко ръководните, повишаване и разширяване функциите и ролята на повсеместния обществен контрол, подобряване стила и методите на работа и ръководство.

Инж. Никола ДАСКАЛОВ, секретар на партийния комитет при стопанския комбинат „Инструментална промишленост“ — Габрово:

— Към комбинатския партиен комитет е изграден съвет по научно-техническия прогрес, ръководен от секретаря на партийния комитет. В състава му са включени представители на ръководствата на завод „Болшевик“, научно-производственото предприятие „Специални инструментални машини“, на комбината като цяло и на Института за инструментална екипировка и машини. Съветът работи по едногодишни планове, които в процеса на изпълнението се актуализират. Освен това към първичните партийни организации в цеховете имаме изградени комисии, които също допринасят за по-нататъшното ефективно развитие на инструменталното производство, контролират създаването и бързото внедряване на редица ценни разработки.

Комбинатският партиен комитет системно обсъжда изпълнението на задачите по научно-техническия прогрес. Периодично на негови заседания се разискват проблемите по структурното обновление на производството, усвояването на нови изделия, предимно за високопроизводителни машини, приемат се отчети от стопанските ръководители на поделенията на комбината. Много са примерите за изявено лично участие на отделни комунисти в решаване на проблемите и ускореното внедряване на челните достижения. Инженерите Валентин Галов и Стефан Райков например са едни от създателите на програмите за машини с цифрово-програмно управление, комунистите-ръководители инж. Кръстьо Михайлов, инж. Петър Енчев, инж. Стефан Цонев оказват конкретна помощ в този процес, значителен е броят на активните рационализатори и изобретатели.

От началото на март 1984 г. в завод „Болшевик“ бе внедрена инсталация за многослойни износоустойчиви покрития на сменяеми

Digitized by Google

твърдосплавни пластини. Комбинатският партиен комитет кадрово подпомогна внедряването на тази инсталация, изпращайки с партийно поръчение да работи като технолог инж. Емилия Спасова, а самият производствен процес се обслужва от четирима комсомолци, опитни работници. Първичната партийна организация в цеха създаде подходящи условия за най-активно участие на хората в монтажа на инсталацията и пускането ѝ в срок. С тази авангардна технология заводът сега произвежда инструменти, които по качествени параметри се равняват на най-добрите световни образци. Ефектът е многоаспектен — подобрени условия на труд, повишено качество, увеличена производителност на труда. По отношение на материалните разходи ефектът от внедряването ѝ само в завод „Болшевик" е над един милион лева, а общо за народното стопанство е значително по-голям. През първото тримесечие на настоящата година в същия цех се извърши разширение на производството. Благодарение на натрупания опит, своевременната подготовка на кадрите, близкия контрол и помощ от страна на партийното и стопанското ръководство на комбината мощностите бяха усвоени за рекордно кратък срок и вече дават предвидената по проекта продукция.

С успех в последно време бяха решени и други важни задачи в нашето производство: инструменти със сменяеми твърдосплавни пластини, инструментодържачки за машини с цифрово-програмно управление и високопроизводителни металорежещи машини, износоустойчиви покрития на инструменти от бързорезна стомана.

Масово и активно се включи нашият колектив и в обявяваните в окръга двегодишни прегледи на техническото и научното творчество на трудещите се. В първия преглед завод „Болшевик" бе класиран на второ място с разработката „Студено изтегляне на профили за изработване на шестостен". Само през 1984 г. са направени 173 рационализаторски предложения от 167 души, ефектът от които възлиза на 223 хил. лв. При много добра подготовка и резултати от обявените конкурси се провежда ежегодно през ноември месец на новатора.

Н. с. Дешка ЖЕЛЕВА, секретарка на първичната партийна организация в базата за развитие и внедряване „Теема" при Стопанския комбинат за телферостроене в Габрово:

— Различни са формите и методите, които първичната партийна организация използва, за да създава в колектива атмосфера на творчество, да подкрепя новаторите, рационализаторите и изобретателите, за да отговори на големите изисквания към нашето телферостроене. Към новосъздадените форми се отнася комисията по научно-техническия прогрес и качеството — като помощен орган на партийното бюро при изграждане неговата политика по техническия прогрес и качеството. В състава ѝ са включени висококвалифицирани специалисти, работещи в различни области, рационализатори, изобретатели и др. Основната ѝ задача е да дава компетентни технически предложения на партийното бюро и стопанското ръководство при решаване на главните въпроси в работата на базата. Обсъжданията, провеждани в комисията, стават в свободна атмосфера, сътрудниците откровено излагат своите виждания по даден проблем, изделия, технология. А след приемане на решения и мероприятия от партийното бюро се извършва строг контрол за изпълнение на целесъобразните предложения.

Осигуряване действено и компетентно ръководство за създаване на здрав климат и делова творческа обстановка в трудовия колектив на базата, осъществяване на еднопосочност и координираност в организацията и управлението на научно-техническия прогрес, повишаване изискванията към кадрите, решаващи проблемите на новосъздадените

Digitized by Google

изделия — това са част от целите, които преследваме с нашата партийнополитическа работа.

След Националната партийна конференция по качеството особено внимание в своята работа партийното бюро и първичната партийна организация отделят на въпросите, свързани с повишаване качеството на разработките и ускореното внедряване на научно-техническите достижения в електротелферното производство. И резултатите са насърчителни. Внедрени са в редовно производство изделия, значително издигащи качеството на продукцията, като взривозащитени електротелфери с товароподемност 2 и 4 тона, носители на златни медали от Пловдивския панаир, нов краен прекъсвач с подобрена надеждност, устройства за плавно задвижване на ходовия механизъм и др. През тази година бяха внедрени и нова конструкция въжени електротелфери серия „РТ", и взривозащитени електротелфери с ново елтабло. Предстои внедряването на електротелфер с радиоуправление, също отличен със златен медал на Пловдивския панаир. Работи се и в областта на новите високоефективни технологии, като предстои внедряването на плазмено рязане на металите, установка за лазерно заваряване на касетъчни водила, хидропластична обработка на зъбни колела.

Партийното бюро и първичната партийна организация се стремят да насочат усилията на комунистите към максимално ефективното им включване в решаването на проблемите съобразно тяхното образование, квалификация и производствен опит. За активността им и за повишаване авторитета на организацията допринесоха такива форми и методи на работа като завеждане на пряк отчет въпросите, свързани с ускореното внедряване на разработките, актуализиране на планграфиците за конструктивна и технологична разработка; периодично изслушване на отчети от стопански ръководители по изпълнение на програмите; поставяне на постоянни и временни партийни поръчения на всички отговорни конструктори и технолози; периодично отчитане на тези поръчения и даване на персонална оценка; активизиране работата на партийните групи. Именно тук, в партийната група, всеки комунист направи самоотчет за своя личен принос за подобряване на качеството и внедряване на научно-техническия прогрес в разработките.

Една от формите за повишаване активността и личното участие на специалистите от базата е провеждането на анкети, свързани с ефективността от инженерния труд и перспективното развитие на телферостроенето, за промените в качеството на нашата работа и пр. Резултатите от анкетите се обработват и обсъждат по партийни групи. На базата на направените предложения работна група под ръководството на партийното бюро разработи, а първичната партийна организация прие и взе на отчет план-програма за повишаване ефективността от разработките.

В процеса на разработване и внедряване възникнаха проблеми, свързани с недостатъчната ни материално-техническа база. Партийното бюро своевременно оцени състоянието и насочи усилията на ръководството и специалистите към тясна интеграция с Висшия машинно-електротехнически институт — Габрово и други институти в страната с развита или развиваща се съвременна материално-техническа база.

Принципно важно място в нашата работа на този етап заема и въпросът за подбора, разпределението, квалификацията и оценката на кадрите. Разработена е и се реализира комплексна програма за следдипломна квалификация, която обхваща и ефективното използване на чуждия опит, участието в конференции и симпозиуми, в движението за ТНТМ, подобряването степента на информираност на специалистите и пр.

Digitized by Google

●

Положителен опит има натрупан в още редица колективи на Габровската селищна система. Много са и нерешените проблеми, слабостите в досегашната работа. Но все пак е налице началото на революционното мислене и действие по отношение внедряването на научно-техническия прогрес в нашето производство. Налице са усилията за преустройство на работата, за постигане авангардната роля на комунистите в решаването на този голям проблем. Защото именно от комунистите в най-голяма степен зависи какво ускорение ще се получи на всяко работно място, във всеки трудов колектив, доколко значим ще бъде ефектът от внедряване на новото.

Юлия РАЧЕВА

А ВРЕМЕТО ВЕЧЕ Е ПРЕДЯВИЛО СВОИТЕ ПО-ВИСОКИ ИЗИСКВАНИЯ

В завод „Ненко Илиев" в Севлиево на научнотеоретическа конференция един от присъствуващите запитал докладчика: „Всичко хубаво, но какво ще представлява нашето производство в 2000-та година?" Той отговорил: „Деветдесет и девет на сто от емайлираните проводници в света сега се произвеждат по познатите технологии и само едно на сто са експериментираните... Така че към 2000-та година... нещо ще стане, но какво ще бъде то?"

Къде по-изгодна позиция има теоретикът в отговора на един такъв въпрос, отколкото ако на същото място беше поставен човек от практиката. И в двата случая обаче е задължително мисленето в перспектива.

ЕДИН КУРС НЕ ДАВА ОНОВА, КОЕТО СЕ ГРАДИ С ГОДИНИ

След приключването на първия етап от реконструкцията и модернизацията в завод „Ненко Илиев" при процесите изтегляне, емайлиране, усукване и др. започна работа нова техника — модерна, с електроника и пневматика. Имаше ли кадри, които компетентно, с познания можеха да поемат поддържането ѝ? Нямаше. Само един инженер, специалист в областта на електрониката, а другите — средни специалисти, на които трябваше да се „сдъвче" информацията, да им се даде като полуготова храна.

Идва и вторият етап от реконструкцията и модернизацията. Четирима души от чуждестранна фирма започнаха монтажа на нова инсталация, но, доколкото стана ясно, и тук кадрите ще се търсят тепърва.

Равнодушно ли е заводското ръководство пред тези проблеми?

Digitized by Google

Инж. Георги Михайлов, заместник-директор по техническите въпроси:

— Взехме мерки, организирахме паралелки, но трябва да призная, че един курс не може да даде онова, което се учи и гради последователно и с години.

И друго: поражда се потребност от органичен синтез на някои материали. Ползата за завода би била голяма при една резултатна дейност. Но засега няма вероятност да отиде всичко това по-далече от една мисъл, една идея. Защо? Просто не ни стига „вътъкът" — няма специалисти по органичен синтез, няма химици, които са ни толкова необходими не само в това направление...

Друг пример.

Пазарната перспектива на Стопанския комбинат за телферостроене в Габрово е такава, че през следващата петилетка е възможно производството и износът на електротелфери да се увеличат два пъти.

Разбира се, това може да се осъществи само по пътя на ускорената механизация и автоматизация на производствените процеси, с внедряването на автоматизирани линии и машини с цифрово-програмно управление, организирани в комплексно-автоматизирани участъци, с въвеждането на ГАПС, лазерни установки, манипулатори и т. н. Логично е при това положение да се определят подборът, обучението и квалификацията на кадрите като основен проблем, пряко свързан с успеха на набелязаните задачи.

Какъв е подходът на партийния комитет и партийните организации към комбината за кадровото осигуряване на тези процеси? Какви са завоеванията и какво още не е постигнато?

Инж. Дочо Бобев, секретар на комбинатския партиен комитет:

— Отчитайки, че образованието и квалификацията са решаващи за професионалната компетентност, комбинатското партийно и стопанско ръководство обръщат особено внимание на това.

През миналата година в заводските паралелки се обучаваха 85 работници. Вечерно и задочно в техникуми и висши учебни заведения са се обучавали други 11 човека. На повишаващите образованието си в заводските паралелки бе осигурена безплатна храна, подходяща работа и смени по време на обучението, даван им бе допълнителен платен отпуск за явяване на изпити.

Друга насока за развитие на професионалната компетентност е повишаването на квалификацията на кадрите в различните учебни форми и звена.

В комбината има изградена дългосрочна комплексна програма за кадрово осигуряване. Обучението се провежда диференцирано по видове кадри, тясно свързано с проблемите на научно-техническия прогрес и тенденциите на развитие на телферостроенето.

През миналата и тази година са си повишили квалификацията с продължителност от 1 до 18 месеца 28 линейни ръководители, 26 функционални ръководни кадри, 30 научни и развойни кадри, 34 специалисти с висша квалификация, 109 специалисти със средна квалификация. Учебните звена, в които са се обучавали и сега се обучават ръководителите и специалистите, са: Институтът за социално управление към ЦК на БКП, филиалите на АОНСУ във Варна и Пловдив, Висшият икономически институт „Карл Маркс", Висшият машинно-електротехнически институт „Ленин", Висшият финансово-стопански институт „Д. Ценов" — Свищов, Висшият учебен център по роботика — Стара Загора, Висшият машинно-електротехнически институт в Габрово и др.

С цел разширяване и обогатяване на професионалната компетентност към развойното звено в комбината е създаден и център за проучване, анализ, прогнози и информационно обезпечаване. Беше сключен договор с Висшия машинно-електротехнически институт в Габрово за набавяне на необходимите кадри.

Стремежът на партийното и стопанското ръководство на комбината е постоянно да се търсят нови средства и форми за обогатяване знанията на кадрите. С реконструкцията на комбината ще организираме комплекс за тяхното обучение. Тук ще провеждаме превантивно обучение до постъпване и обучение след постъпване на работа. След изграждане на материално-техническата база и организиране на този вид обучение, което ще се провежда в съответствие с изискванията на развитието на комбината, ще обсъдим и подходящи форми за стимулиране на специалистите, преминали успешно съответния курс на обучение.

Значително внимание обръщаме и на професионалната компетентност на работниците. От миналата година до месец май т. г. са обогатили знанията си 1134 работници. Тяхното обучение сега е организирано в професионално-учебния център и някои специализирани звена на Министерството на машиностроенето като Института по хидравлика и пневматика — Казанлък, Учебния център по метрология — Стара Загора и други.

Новото сега при нас е това, че всеки работник по време на обучението трябва:

— **да предложи и изработи по една практическа разработка,** насочена към проблемите, свързани с подобряване качеството на работата, която извършва, повишаване производителността на труда, облекчаване на тежкия физически и непривлекателен труд;

— **да направи анализ на качеството на работата и организацията на труда на конкретното работно място.**

Целта е да се накара конкретният изпълнител да се обърне с лице към своите

Digitized by Google

проблеми, да ги осмисли, да види своето място и пропуските си при решаването им.

Ето всичко това допринесе, за да открием и ние своя дял в постигнатите резултати:

● Подобри се качеството на продукцията. Вече трета година комбинатът няма рекламация на продукцията ни за износ и за вътрешния пазар.

● Подобри се работата по челния опит.

● На по-високо ниво са квалификацията и образованието на членовете на нашия колектив.

Какво още не задоволява? Все още не сме успели да направим така, че повишаването на квалификацията да се обвърже с получаване на по-високо трудово възнаграждение. Не ни задоволява и темпът на преквалификация на част от работниците чрез получаване на нова допълнителна професия. Във връзка със започващата реконструкция е необходимо да ускорим получаването на нови знания, такива, които да са свързани с нови професии, с нови технологии и с други новости, на редица наши изпълнителски кадри.

Към тези нерешени проблеми за повишаване качеството на труда и професионалната компетентност на комунистите и трудовия колектив е насочена работата на партийното и стопанското ръководство на комбината. Предстоящите големи и отговорни задачи ни задължават да повишим качеството на труда на всеки ръководител, специалист и работник, да търсим най-подходящи форми и средства за изграждането им като постоянно развиващи се личности, с усет към новото, към прогресивното.

ОТМИНА ВРЕМЕТО, КОГАТО СЕ СМЯТАШЕ, ЧЕ РЪКОВОДНИТЕ КАДРИ МОГАТ ДА МИНАТ И БЕЗ ОБУЧЕНИЕ

В комбинат „Точно машиностроене“ по-малко ставаше дума за проблемите с кадрите, а за успехите им в това направление. Не можем да обвиним Илия Гърдев, секретар на комбинатския партиен комитет, в нескромност: „И сега някои се отнасят със съмнение, когато започнем да им говорим за постигнатото“.

Наистина тук нещата са подхванати здраво. Осъществена е четиристранна връзка: завод — основно училище — средно училище — висше учебно заведение. Един подход, който гарантира постоянно попълнение с изпълнителски кадри и специалисти съобразно нуждите на комбината.

Комсомолската организация поддържа постоянна връзка със стипендиантите на комбината, които учат в Москва и Киев. Когато са във ваканция, те се отчитат пред партийната организация за своята подготовка, за това как върви обучението им.

На широка основа тук се разгръща и работата по усвояването на една втора култура — компютърната. Това става в курсовете за следдипломна квалификация, в курсовете, организирани по линията на научно-техническите съюзи.

Опитът на завод „Импулс“ за провеждането на конкурс-състезание за ръководни кадри вече намира приложение и в останалите заводи на комбината. На конкурса се държи не толкова на знанията на участника — в повечето случаи това са хора много компетентни в дадена област, а на качествата, които те показват. На умението им да поемат риск, да вземат решение в правилна посока. Това премахва до голяма степен субективизма в преценката, намалява вероятността за случайно попадане на някои лица на ръководна длъжност, без да имат необходимите данни за това.

Наистина отдавна мина времето, когато се смяташе, че ръководните кадри могат да минат и без образование и обучение и че им е напълно достатъчно практическият опит. Обучението на ръководните кадри от комбината в Националния учебен център в София дава възможност примерно при отсъствието на началника на цеха да се види как вървят работите, да се открият достойнствата или недостатъците му като ръководител. А през ноември тази година ще се проведе конференция на тема „Качеството на труда на ръководителя“. Ще се споделя чисто практическият опит от обучението и ще се дава отговор на въпроса, какво на мен като ръководител ми помогнаха придобитите знания от курса, спомогнаха ли ми нещо за усъвършенстване на стила и метода с хората? Всичко това няма да спре дотук...

Digitized by Google

Впрочем ето какво споделя инж. Радка Спасова, заместник-секретарка на комбинатския партиен комитет:

— В духа на конгресните решения комбинатският комитет на БКП и ръководството на комбината насочиха своето внимание за изграждане на кадри, притежаващи добра специална подготовка, политическа зрялост и умение да ръководят колективите.

Отчитайки спецификата на производството на комбината, може да се каже, че все повече при нас нараства делът на творческия умствен труд и се намалява механическият, чисто изпълнителският нетворчески труд. Това налага високообразователно и квалификационно равнище. На територията на комбинатската партийна организация сега работят над 350 души с висше образование и над 2100 с полувисше и средно. Този нов тип работник — творец на сложното, прецизното и на високо техническо равнище производство, трябва да се ръководи от човек с нови качества и стремежи, от ръководител с новаторска мисъл, способен да разширява границите на възможното, да търси и намира нови пътища и методи в практиката.

Ръководейки се от условията в комбината, партийният комитет работи за реализиране на решенията на Дванадесетия конгрес на Българската комунистическа партия за преустройство на работата с кадрите в две направления:

● Преустройство в мисленето на действуващите кадри по отношение на характера и съдържанието на тяхната ръководна работа, в светлината на новите изисквания.

● Прилагане на нови критерии за оценка на кадрите.

Изискванията към ръководителя са той да се проявява не само като добър специалист, но и като политически ръководител, като организатор и психолог, като личност с нравствена притегателна сила.

В последно време в практиката на партийния комитет се утвърди да се прилагат за обсъждане не един, а два или три варианта при решаване на кадровия въпрос. Това дава възможност да се прави сравнимост и избор на по-подходяща кандидатура. При назначаването на кадрите от утвърдената номенклатура е постигнато спазване на принципа на колективността. При обсъждането на кандидатите комбинатският партиен комитет се ръководи от принципа за последователност в развитието на специалистите. Сериозно внимание се обръща на уменията им да работят с хората.

Наша основна задача е и тази — организиране и провеждане ефективно на подбора, обучението, възпитанието и реализацията на резервните кадри като стопански ръководители и като ръководен състав на масовополитическите организации.

Сполучлива форма според нас е внедряването на конкурса за издигане на ръководни стопански кадри. Задачата ни не е била само в това да правим подбор на резервни кадри из средата на работниците, комсомолските активисти и специалистите, но и да търсим ефект от този подбор. Като главен критерий за определяне на този ефект е реализацията на резервните кадри. А ние можем да отчетем — водените резервни кадри вече са получили понататъшно развитие.

В последно време с по-голяма сила и острота изпъква проблемът за следдипломно обучение, за повишаване знанията на съвременно равнище. Следдипломно обучение досега са преминали и много висшисти и хора с полувисше и със средно образование.

В своята работа партийният комитет търси и нови пътища за реализация на кадрите. Един от тях е изборността на прекия ръководител — бригадира. Опитът от проведените конкурси показва положителни резултати както сред специалистите, които са се явили досега на конкурсите, така и сред колективите. Нас ни радва фактът, че спечелилите конкурса успешно се справят със задълженията си и са уважавани от колективите, в които работят. Засега конкурсите се провеждат за освободени длъжности, но амбицията ни е след натрупване на необходимия опит да преминем и към заетите с неподходящи специалисти.

Осмислянето и най-пълното използване в практиката на формите, средствата за участие на първичните партийни организации в подбора, разпределението, обучението и възпитанието на ръководните кадри е важно условие за повишаване на тяхната боеспособност и по-нататъшното им утвърждаване като представители на партията в трудовия колектив и на трудовия колектив в партията.

КОМЕНТАР ВЪРХУ КАЗАНОТО И... НЕКАЗАНОТО

Не споменахме за някои чисто практически резултати в подбора, обучението и квалификацията на изпълнителските кадри в завод „Ненко Илиев“. А единствено той в цялата селищна система всяка година сформира паралелка за получаване на средно образование на свои работници в училището „Генерал Иван Бъчваров“ в Севлиево. Пак той пръв в системата на кабелната промишленост даде заявката си в учебно-производствения комплекс за подготовка на кадри по специалност-

Digitized by Google

та електрически монтьори. А що се отнася до кризата за специалисти, той ще я чувствува и занапред, без да може да промени нещата, защото у нас все още никое учебно заведение, въпреки многократните искания до съответните органи, не подготвя специалисти за кабелната промишленост. Единственият изход е да изпрати свои стипендианти в Съветския съюз.

Очерта се и един тревожен момент — в някои бригади първенците се нагаждат към посредствените работници, че и към недисциплинираните. Поради това, че не достигат работници високоразрядници поемат нискоквалифицирана работа, а оттам идва и едно отдръпване, нежелание за повишаване на квалификацията. Заинтересоваността някъде е равна на нула. Това се получава, защото все още не е намерен най-добрият начин да се отчита конкретният принос на всеки в условията на бригадната организация на труда и стопанската сметка. Ето едно поле, където партийните организации е можело и може да проявят по-голяма активност, по-голяма настъпателност в преодоляването на пропуските и слабостите.

Безспорно е, че никой не стои със скръстени ръце. Постигнатите резултати доближават вложените усилия. Но както посочва и др. Тодор Живков на Февруарския пленум от тази година, сегашната система за повишаване на образованието и квалификацията наистина се оказва тромава.

А времето вече е предявило своите по-високи изисквания.

Марин ПЕЛИТЕВ

С КРАЙНА ЦЕЛ — ВИСОКО КАЧЕСТВО И ЕФЕКТИВНОСТ

Да се активизира техническата мисъл — ето задачата, която си поставиха още преди години окръжният комитет на Българската комунистическа партия, окръжният съвет на Българските професионални съюзи и Комсомолът в Габровски окръг. Изгражданите традиции, духът на откривателство, които преобладават в трудовите колективи, помагат успешно да се решава тази задача, като се утвърждават нови форми за ръководство на научно-техническия прогрес, нови пътища за разработване и внедряване в производството на най-доброто, най-ефективното, което води до качествени положителни промени на технологиите и организацията на труда на произвежданите изделия.

Най-главното, което характеризира стремежите на рационализаторите, изобретателите, научните работници и специалистите от предприятията, е, че вече се мери ръст със световните достижения.

Успяваме ли? Какво печели габровската икономика сега, какво ще спечели утре?

Digitized by Google

Това са въпроси, които неотменно стоят пред партийните организации и трудовите колективи. За да им се отговори, във всяко предприятие, институт, база се търсят резерви, на всяко работно място се преоценяват качествата на изделията, които се произвеждат. Преди години в окръга бе изграден териториален научно-производствен комплекс като форма и средство за интеграция на науката и производството, на Висшия машинно-електротехнически институт в Габрово с отделни предприятия. Неговите участници трябваше да решават значими теми. По-късно бе изградена нова структура за управление на научно-техническия прогрес. Беше създаден окръжен съвет за наука и технически прогрес, оглавяван от първия секретар на окръжния комитет на БКП Трифон Пашов. Но наред с изграждането на система за управление се търсеха и форми за изява на трудещите се.

Една от тях е двегодишният преглед на техническото и научното творчество. Основна задача по време на първия преглед бе той да се масовизира. Защото възможностите на окръга за това не са малки: разполагаме с армия челници, покорители на петилетката, наставници, рационализатори и изобретатели, близо 10 хиляди специалисти със средно и висше образование.

Само през 1983 г. броят на работническите предложения надхвърли 39 600. Сега те са над четиридесет хиляди.

В първия преглед на техническото и научното творчество взеха участие близо 10 000 души, от които 7849 непосредствено заети в производството. По време на втория преглед, който продължава и тази година, са регистрирани 3536 теми и задачи, чрез които ще се реализира икономически ефект над 64 584 хил. лева.

Другата задача, която си поставиха колективите, бе чрез прегледа да се ускори процесът внедряване. За нейното изпълнение допринесоха обявените конкурси и организираните изложби първоначално на ниво предприятие, по-късно на ниво община и в края на прегледа — окръжна. Основа за работата бе проучването и прилагането на опита на трудещите се от градовете Лвов и Пловдив. Въведени са и стимули — морални и материални. В стремежа да се постигне повече бе разгърната широка разяснителна работа сред трудовите колективи. През първия етап бяха обявени няколко конкурса: за разработки, водещи до механизация и автоматизация на производствените процеси, управлението, проектно-конструкторската дейност и намаляване на ръчния, физически тежкия и непривлекателен труд; разпространение на челния опит и научно-техническата информация, състезания по професии, за създаване на висококачествени изделия в рамките на прегледа; за активна рационализаторска и изобретателска дейност; внедряване на нови промишлени технологии в селското стопанство; най-големи икономии от материали, суровини, електроенергия, горива. Сега, по време на втория преглед, към тези конкурси е прибавен още един — за обучението и работата с електронноизчислителната техника и нейното приложение в автоматизацията на производството, обслужването и управлението.

Както първият, така и вторият преглед на научното и техническото творчество на трудещите се са наблюдавани от организационен комитет. По време на окръжната изложба се сформират работни групи по отделните конкурси, които имат задача да класират разработките и да определят кои да влязат в изложбата. Така се стига до най-значимото, най-ефективното, това, което вече е внедрено в производството.

Най-голям относителен дял за въвличане на трудещите се изиграха конкурсът за рационализаторска и изобретателска дейност. Друг съществен момент са социалистическите бригади по научно-техническия прогрес, чиито пионери са работниците от завод „Динамика“ в Дряново.

Digitized by Google

Докато през 1982 г. предложителите—рационализатори и изобретатели, бяха 3296, то през 1984 те надхвърлят 3370 души.

Реализираният икономически ефект от изобретателската и рационализаторската дейност в обявения конкурс през първия етап на втория преглед (1984—1985 г.) надхвърля с 1102 хил. лв. предвидения икономически ефект в окръжната програма за петилетката. Внедрени са 52 изобретения на автори от окръга. Предложителите на сто души производствено-промишлен персонал достигнаха 9,77, а подадените предложения — 7,83.

Не са малко разработките, които водят до механизация и автоматизация на производствените процеси и управлението, до намаляване на ръчния труд. Предварителните изчисления за втория етап на прегледа сочат икономически ефект 15 млн. лева при 7 милиона за първия етап. Заявени са и 95 теми, които подпомагат създаването на нови и висококачествени изделия и 5 задачи за обучение и работа с електронноизчислителна техника. Очакваният икономически ефект е над 21 млн. лв.

Движението за ТНТМ е неразделна част от движението за техническо и научно творчество на трудещите се. Сто петдесет и трите клуба за техническо и научно творчество на младежта решиха 413 теми и задачи, от които 239 са внедрени, с икономически ефект 2014 хил. лв.

В крайна сметка от разгърналото се движение в окръга ускорение получиха много проблеми. Най-вече по органиазцията на техническото творчество и по-бързото внедряване в практиката. По инициатива на окръжния комитет на партията възникна стопанското дружество „Прогрес“, а две години по-късно — „Развитие“. Първото обединява машиностроителни комбинати от окръга като „Метатроника“, „Точно машиностроене“, Стопанския комбинат за телферостроене, „Инструментална промишленост“, „Текстилно машиностроене“ с Висшия машинно-електротехнически институт в Габрово, а второто включва колективи от леката промишленост и някои машиностроителни предприятия: „Георги Генев“, „Васил Коларов“, „Буря“, „Добри Карталов“, „Ангел Кънчев“ и т. н., всичко дванадесет. Положителното при тези дружества е, че се създава възможност за изграждане на програмни колективи, за концентриране силите на специалистите от предприятията на окръга, за пълноценното им използване, при това в извънработно време. По този начин се ускорява не само конструкторската и технологичната дейност, но и създаването на опитни образци и въвеждането им в практиката.

— Ако не беше дружество „Прогрес“, поне две-три години щяхме да се бавим при изграждането на термично отделение в завод „Стоян Бъчваров“ — Севлиево. Днес го имаме само след 5—6 месеца труд — това са думи на директора инж. Спас Спасов от Централния машиностроителен институт в Габрово.

— Участвувахме в разработки чрез „Прогрес“, членове сме на „Развитие“ — заяви инж. Еким Коларов, главен специалист в стопанското предприятие „Хидропластична обработка на металите“. — Тяхното съществуване е полезно, защото се концентрират инженерните сили и извън окръга за решаване на важни проблеми от икономиката.

Триста седемдесет и четири договора има сключени от създаването на „Прогрес“. Очакваният ефект от разработките е над 12 млн. лв. Четиридесет и пет задачи са вписали в своя план членуващите в „Развитие“. Само за тази година икономическият им ефект е над 2500 хил. лв. За да реши успешно темите, дружество „Прогрес“ има актив от около 5000 специалисти от 45 предприятия в окръга и страната.

Хубавото тук е, че в повечето случаи посочените разходи в договорите са по-малки от тези, ако темите се решават по традиционните пъ-

Digitized by Google

тища. Така че може да се направи заключението — **поставено е началото на нова форма за ефективно използване на научните и инженерно-техническите кадри, за ускоряване внедряването на новото, прогресивното.** За кратко време бе изработена картонасекателна машина, така необходима за системата „Логитрон", изградена бе гъвкава автоматизирана система за производство на зъбни колела, възникна нова конструкция електротелфери, приключва проектирането и изработването на микропроцесорна система за управление на съоръжение за хидропластична обработка, разработва се устройство за нанасяне на линии с лазерен лъч, ускорява се конструирането и изработването на инструментална екипировка за текстилни машини, устройство за контрол на късливостта и спиране доставката на прежда и други.

Постигнатото обаче не е предел — това разбират както ръководствата, така и трудовите колективи. Ето защо създават все по-добра организация за разгръщане инициативата на трудовите хора, за създаване на все по-значими разработки, за възникване на авангардни технологии, които да изведат икономиката много по-напред.

Важен проблем, който е разглеждан неведнъж от бюрото на окръжния комитет на БКП, е доказателство на посочения с разработките икономически ефект в практиката. В мероприятията за компенсиране загубите и гарантиране изпълнението на плана за 1985 г. е предвидено ръководствата на стопанските предприятия и организации, на институтите и базите за развитие и внедряване със съдействието на Висшия елекротехнически институт да направят анализ на изпълнението на задачите в инженерните проекти и плановете по научно-техническия прогрес, осъществени през миналата година, и осигуряват реализацията на предвидения икономически ефект от 10 485 хил. лв. В този процес отново специалистите и всички трудови хора ще трябва да кажат своята решаваща дума.

Димитрина РУСЕВА

РАЦИОНАЛИЗАТОРИТЕ— НЕОБХОДИМИ ЛИ СА ТЕ?

Много ръководители и специалисти изказват мнението, че е крайно време да се постигне съвършенство в конструкторската и технологическата дейност, за да не става нужда, месец или два след като една машина е влязла в производството, да се правят предложения за нейното подобряване, да не расте броят на рационализациите и изобретенията. На подобно твърдение могат да се противопоставят доста аргументи. Та нали в света всеки ден се открива нещо ново, нали това, което имаме днес, утре трябва да бъде още по-съвършено?

По този път новаторът среща много пречки: неразбиране от някои ръководства, завист сред колегите... Причините са всеизвестни — много често ръководителят предпочита ясните, доказаните неща, работникът — известните му от години технологии, детайли, манипулации.

С разговора в приложението „Хоризонти" на в. „Балканско знаме" редакцията си поставя задача да покаже не само пости-

Digitized by Google

женията в това полезно движение — рационализаторството и изобретателството, а и да очертае пропуските, чието преодоляване може да изведе Габровски окръг още по-напред по пътя на техническия прогрес.

Всъщност традиции и дух на новаторство в Габровски окръг има. Доказателство за това са значимите разработки, получили златни медали на международни панаири, обстоятелството, че окръгът години наред е сред първите в рационализаторското и изобретателското движение. Свои върхове по отношение на предложителите на 100 души имат колективите на научно-производственото стопанско предприятие „Хидропластична обработка на металите" — 33,88 на сто, завод „Капитан дядо Никола" — 17,43 на сто, научно-производственото предприятие „Специални инструментални машини" — 17,02 на сто и др. По постигнатия икономически ефект водещ е колективът на „Хидропластика", следван от заводите „Коста Стоев", „Капитан дядо Никола", Висшия машинно-електротехнически институт в Габрово. За съкращаване на сроковете при експериментирането и внедряването своя принос дават 429 бригади за ускорено внедряване, които въведоха в производството 1195 предложения с икономически ефект близо 9172 хил. лева.

И все пак, въпреки успехите, въпросът: необходими ли са толкова много изобретатели и рационализатори, кое налага техническото творчество — си стои. Защото все още разработките, предлагани от бази и институти, се нуждаят от усъвършенстване. В предприятията има стара техника, за която също е нужна сериозна намеса, за да продължава да служи на човека, защото с всяка измината година задачите за повишаване производителността и качеството стават все по-сериозни.

Изобретателството е било винаги присъщо на човека. Реализирането на резултатите от него е в голяма или по-малка степен скок в сравнение с обикновеното техническо развитие, дава неочаквани резултати, често с ненапълно предвидени технико-икономически, социални и дори екологически последствия. Така че новатори е имало и ще има, но въпросът сега е как тези творци на техническия прогрес създават своите решения от гледна точка на качеството и времето.

От дискусията стана ясно, че през последните години около 40 на сто от подадените предложения за рационализации са отхвърлени. Какво показва това? Че тези предложения или не са прогресивни, или създават трудности на специалистите и ръководствата, ако се внедрят. И още нещо — внедряването във всички случаи включва и риска, който почти веднага се поема, ако в рационализаторския колектив участвуват и ръководители. Оттук и възможността в списъка на допринеслите „да се промъкнат" хора без какъвто и да било принос. В противен случай става така: внедрени в производството предложения чакат години изчисление на икономическия ефект, а авторите — възнаграждението си. Примерите в окръга не са много, но не са и малко. Напоследък една проверка в завод „Болшевик" показа просрочие на редица предложения. Такова е положението и в заводите „Ненко Илиев" и „Динамо" в Севлиево. Има и такива, които вече втора година не са записали нито едно рационализаторско предложение: „Винпром", автосервиза, Горското стопанство, Държавната печатница, предприятието „Телевизионни и радиосервизи" и други в Габрово и Севлиево. Това говори за недобра организация, разяснителна дейност, за слаба квалификация на специалистите и работниците, но то предполага и липса на заинтересованост у стопанските ръководители. Логично е да зададем въпроса — как тези колективи изпълняват плановете си по техническия прогрес?

И така спорните въпроси, свързани с новаторството, не са малко. Понякога трябва да минат месеци, за да бъде одобрен тематичният план от комбината или обединението. През това време срокът за разработката на някои теми отминава. В други случаи планът е нищожен за наличните творчески сили и той се изпълнява за пет-шест месеца. Именно това е спирачка по пътя към прогреса. Защото след изпълнението му започва „голямата" борба с „натрапчивите", с изобретателните. Защото за технико-икономическия съвет, за завеждащите бюрата „Рационализации и изобретения" работата с новаторите, щом се достигне планираната цифра, приключва. Случва се и така: планът на завода, примерно за икономиите на материалните разходи, да не се изпълни, а за рационализациите в тази област да е надхвърлен значително. Следователно налага се изводът — необходим е добър синхрон, задълбочено проучване.

Участниците в разговора, преди всичко рационализатори и изобретатели, ръководители на рационализаторски колективи, посочиха редица слабости, които са пречка по пътя на техническия прогрес: все още съществува уравниловка при заплатите на специалиста-творец и специалиста, който през живота си не е подал нито една рационализация или изобретение. За завеждащи бюра „Рационализации и изобретения" се назначават в повечето случаи хора без съответното образование и познания. Някои от членовете на технико-икономическите съвети не познават детайлно закона и правилника за рационализациите и изобретенията. Всичко това довежда до спорове: например кое е служебно задължение и кое не, кое е ефективно предложение и кое рационализация и т. н.

По време на разговора окръжният съвет за организация на техническото и научното творчество на трудещите се съвместно с представители на окръжния комитет за държавен и народен контрол направиха проверки в много предприятия на окръга за срочното разглеждане на постъпилите предложения, спазват ли се сроковете за експериментиране и внедряване, изчислението на икономическия ефект и из-

Digitized by Google

плащането на авторските възнаграждения, възможността за разширено внедряване... Общото, което характеризира работата в големи заводи като „Ненко Илиев", „Динамо" в Севлиево, „Болшевик" в Габрово и др., е просрочване на експериментирането и внедряването въпреки предложенията да са били разгледани навреме. Тревожното тук е, че база, техника и специалисти има, липсва заинтересоваността.

В края на 1984 г. представители на Института за рационализации и изобретения — София организираха проверка в пет нови предприятия. Установено бе, че се забавят изчислението на икономическия ефект и изплащането на авторските възнаграждения.

Прави впечатление, че рационализаторите и изобретателите са по-тясно свързани с профкомитетите, отколкото с партийните комитети. Причината за това е, че съветите по организация на техническото творчество са към профкомитета, жалбите за преразглеждане на някои решения се отнасят отново към профкомитета. По време на окръжния преглед на техническото творчество партийните комитети наблюдават и контролират участието на своите колективи, но поради факта, че заявки за конкурса по рационализациите и изобретенията не се правят, а се отчита на базата на постигнатото в предприятията, движението на рационализаторите и изобретателите отново се изключва от погледа на партийните комитети.

Разбира се, в Габровски окръг има положителни примери за тясно взаимодействие между новаторите и партийните бюра. В един от комбинатите — „Точно машиностроене", вече години наред действува пътуваща приемна за рационализаторите. Тя обединява членове на технико-икономическите съвети, специалисти, партийни и профсъюзни ръководители, които по места в заводите, съвместно с ръководствата им, разглеждат, одобряват за експериментиране и внедряване или отхвърлят като неефективни подадените предложения. По този начин ефикасно се осъществява контролът, съдействува се за спазването на сроковете и се преценяват възможностите за внедряване в други заводи на комбината.

Габровски окръг има традиции и в организирането на месеца на новатора — тази година той ще бъде през октомври. В него са ангажирани както държавните органи, така и обществените организации. Той спомага за още по-голямото активизиране на новаторите, за стимулирането на първенците. И не на последно място — за информиране на интересуващите какви са постиженията на техническия прогрес, как да се внедрят те в практиката, за отговор на въпроси, с които новаторът се сблъсква в работата си.

Така че разбиране за голямата роля на рационализаторското движение в окръга има. Остава всекидневната упорита работа с всеки човек, за да стане той истински творец в своя колектив.

ИЗВОДИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ СЛЕД ДИСКУСИЯТА

Всички участници, специалисти и новатори и дори ръководители са единодушни: без рационализаторите няма движение напред, няма прогрес.

Очертани бяха виждания и насоки за подобряване на техническото творчество на трудещите се. Една част от тях са от компетентността на централни държавни органи: Държавен комитет за наука и технически прогрес и Института за изобретения и рационализации в София.

Какво могат те да помогнат на новаторите?

— С икономическия механизъм да се регламентира безконфликтността при изявата на новаторите в бригадния колектив. Сега решението възниква в бригадата от една личност или малък колектив, но на него се противопоставят останалите членове на бригадата, изхождайки само от бъдещи корекции на разходни, трудови норми и т. н., без да отчитат ефекта за народното стопанство, т. е. бригадата не е лично заинтересована от внедряването на новото.

— Да се утвърдят от Института за рационализации и изобретения условия, на които да отговарят завеждащите бюрата за изобретения и рационализации: да бъдат новатори с висше образование и назначени на длъжността след конкурс.

— Да се регламентират авторски възнаграждения на изобретения и рационализации без изчислим икономически ефект, отнасящи се до опазване на природната среда.

— При планирането на изобретателската и рационализаторската дейност едно от изискванията да бъде рационализациите със значителен икономически ефект да са 50 на сто от плана по стойност. Като планов показател да се залага не брой предложители и брой подадени предложения, а брой новатори и брой внедрени предложения.

— Показателите по рационализаторската и изобретателската дейност да станат част от показателите, по които се премират колективите за преизпълнен годишен план.

— Най-малко един път в годината да се прави ревизия от външен за предприятието или организацията ревизор на работата в бюрата за рационализации и изобретения по спазването на действуващите нормативни документи.

инж. Митко ДЖАНЗОВ
секретар на окръжния съвет за организация на техническото творчество на трудещите се

Digitized by Google

ПРИНОСЪТ НА ОКРЪЖНИЯ ВЕСТНИК

За двумесечното приложение „Хоризонти“ редакционният колектив на вестник „Балканско знаме“ заслужава не само внимание, но и похвала. Похвала и за идеята, и за нейното изпълнение.

През 1980 година излиза първата притурка под наслов „Наука, техника, практика“. За началото главният редактор Кольо Дъбравов споделя: „Действително от сегашните мащаби на разгърналото се движение след Февруарския пленум за бързото овладяване на постиженията на научно-техническия прогрес първите броеве изглеждат твърде ограничени. Те разглеждат постиженията на науката и техническата мисъл в окръга в по-тесни рамки и донякъде откъснато от социалните процеси. Нашата цел с приложението „Хоризонти“, което излиза от 1982 година, е да се обхващат комплексно проблемите за научно-техническия прогрес с тяхното отражение върху всички сфери на материалния и духовния живот в окръга.“

Нека се опитаме чрез анализ на досега излезлите броеве да преценим доколко се изпълняват добрите намерения на редакционното ръководство на вестника.

ТЕМАТИЧНА И СЪДЪРЖАТЕЛНА ОСИГУРЕНОСТ

Ориентирането в тематиката на „Хоризонти“ се улеснява твърде много от рубриките, които са заели трайна позиция. Прави впечатление, че те успешно изграждат индивидуалния облик на изданието. Същевременно не вземат превес над заглавията, което е в унисон със съвременните тенденции в журналистиката. Рубриките се поддържат редовно, което показва, че те отразяват основни проблеми и са свързани с по-трайните интереси на читателите. Или намерени са тези проблеми на научно-техническия прогрес, които са най-актуални за окръга.

Сполучливо е наименованието на рубриките, което разкрива до голяма степен тяхното съдържание. Ето някои от тях: „Идея, проект, внедряване“, „Естетика, труд, производство“, „Антени на дружбата“, „Практичен габровец“, „Бюро информация“, „Нашата дискусия“, „Природата край нас“...

Най-редовна е рубриката „Идея, проект, внедряване“. Чрез нея се пропагандира сърцевината на проблема технически прогрес, проследява се пътят на раждането на новостите. Път, много често преграждан от бариери от най-различно естество. „Лесно им е било на нашите предци — с малко данни за света и достижения са разполагали, те са имали възможност по-бързо да отделят рационалното от нерационалното, нужното от ненужното. А сега? Лавина от информация...“ Оригинално е началото на материала „Вода гази, жаден ходи“, в който аргументирано се защитава идеята за автоматизирано информационно обслужване в Габрово. Не само се защитава, но се обосновават и посочват пътищата, по които трябва да се върви, за да може ефективно и по-бързо информацията да достигне до всеки човек съобразно нуждите от нея.

В същата рубрика в брой 5 от 1984 година се разказва за създателите на фамилията текстилни машини „Преномит“. Този разказ под-

Digitized by Google

тиква читателите към размисъл, към сравнение за творческата дързост на габровските текстилци-машиностроители едва ли не от сътворяването на първите „чаркове“ отпреди сто години до съвременните модерни предачни машини. Авторката Димитрина Русева с умение ни поднася дългия път на изпитанията на творческия колектив, докато „Преномит“ получи световно признание. „Всяка новост обикновено се утвърждава след много борби, след спорове за нейните предимства и качества.“ Може би от тези мисли на авторката изкристализирва заглавието на материала „Истината се ражда в спора“. Достигнатата истина не донася удовлетворение на създателите на новата машина. У всеки от тях остава вечното неудовлетворение на твореца. Както те ни убеждават, все още има толкова много ръчни операции, остаряла техника, несполучлива организация.

Не може да не се забележи начинът или по-точно казано майсторството на поднасянето на материалите в тази рубрика. С малко разходи на време забързаният читател намира опорните точки на материала. Впрочем не той, а те го намират. Обикновено това се постига найнапред със заглавието и подзаглавието. Ето в брой 4 от 1984 година попадаме на материала „Стимули по пътя на техническия прогрес“. Заглавието е подсилено със заинтригуващите въпроси: „Лесно ли се внедрява новото? Какво се прави за механизацията и автоматизацията на труда? Какви са стимулите, бариерите?“ Началото на материала създава у читателя интерес, любопитство, насочва го към важни проблеми на съвремието. Действително има от какво да се поучат някои издания, които подценяват влизането в темата.

Можем да допълним и следното. Сполучливото начало на някои материали е постигнато не само с подзаглавията и с основни мисли от текста, а и с определена насочваща мисъл. Пример: „Новото трябва да се извоюва, да се отстои. Може да сме създали идеална разработка на машина или изделие, да сме изчислили висока ефективност на новата технология и накрая да останат неудовлетворени от труда си. Особено когато причината е обстоятелството, че години наред по различни причини е отлагано внедряването“. Всеки би се досетил, че следващият текст в материала ще отразява лабиринта, перипетиите, бариерите, които трябва да преодолее творецът на техническия прогрес. А тези подводни камъни интересуват всеки гражданин. Понеже те забавят развитието, снижават в крайна сметка неговото жизнено равнище, засягат непосредствените му интереси. А нима можеш да отминеш и да не се запознаеш със заинтригуващите въпроси в дискусията за рационализаторите, която продължава цяла година: „Кой е истинският рационализатор и кой е печалбарят“, „Кога и защо ни задминава техническият прогрес?“

Подобен подход към тематиката и съдържанието намираме и в другите рубрики, което спомага те по-непринудено и леко да достигнат до масовия читател. В приложението на вестника твърде често се говори за сложни машини и технологии, но с малки изключения текстът е достъпен, четивен, разбираем и за по-слабо технически просветения човек. А може би това е интензивността в професията на журналиста — с по-малко текст да се придаде по-дълбоко съдържание, максимум информация. Да се доближаваме до максимата „Краткостта е сестра на таланта“.

Когато говорим за тематиката и съдържанието, не може да се пренебрегне въпросът за позицията на автора. Не е маловажно дали безпристрастно ще се предаде информацията, без да се долавя и дори да се прикрива неговото отношение. Да предложиш материал без позиция е все едно да поднасяш изстинало ястие. Стремежът на авторите в „Хоризонти“ е открито да изразяват своето становище. С какви сред-

Digitized by Google

ства те постигат това? Позицията намираме най-напред в заглавията: „Практиката е школа, но за запалените", „Не да изчакаме, а да участвуваме", „Без корист и с една цел". Позицията на редакцията обикновено се изразява с редакционния коментар „Предложение на точен адрес", „Има думата специалистът", „Връщане към темата"...

Общият извод е, че позицията присъствува, чувствува се във всички броеве. Чрез нея приложението печели доверието на читателите, провокира мнението му, подтиква го към размисъл, към преоценка на собственото мнение, на поддържаната позиция.

Естествено е в гра́да на хумора и сатирата редакционният колектив да отчете наклонността на габровеца да се надсмива над своите слабости. Това обикновено става в рубриката „Усмивки". Именно като имаме предвид, че правим анализ на габровско издание, е необходимо да предявим по-големи изисквания към сатиричния подход към недостатъците. Обикновено приложението се задоволява само с карикатурата. Въпреки че повечето от тях са сполучливи, би трябвало да се разшири и разнообрази номенклатурата и с други сатирично-хумористични методи. Един резерв, който може да се използва по-пълноценно.

ВЪПРОСИ ОКОЛО ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Основен проблем тук е режисурата на приложението. Оформя ли се лице, облик на изданието? Сбор ли е той от отделни творби или всички материали са насочени към основната стратегия на техническия прогрес?

За да отговорим на тези въпроси, би следвало да преценим решени ли са задачите: цялостният облик да се насочи към основната идея за бързо овладяване на научно-техническите постижения; да се намери най-верният подход при поднасяне на съдържанието; да се възприеме най-правилната политика към жанра, стила, езика, графиката. Колкото се може по-конкретно предварително да се определи акцентът на отделния брой или броеве за даден период...

Анализът на излезлите броеве ни подтиква към положителна оценка за постиженията на редакционния колектив.

Всеизвестно е, че главните условия за изявяване на собствен облик на едно издание е тематично-жанровата характеристика. Досега ние разглеждахме главно тематиката. Както и трябва да се очаква за един окръжен вестник, в „Хоризонти" преобладава кореспонденцията. Положителното в случая е, че предимство се дава на проблемната кореспонденция. Стремежът на редакционния колектив е в броя да се анализират от два до три основни проблема от въпросите на техническия прогрес. Като правило първата страница на приложението е входяща. Поставят се основните рубрики, заглавията и съответните подзаглавия за заостряне на вниманието и насочване към същността на проблема. Като своеобразно постижение можем да посочим заглавната страница на цитирания вече брой 5 от 1984 година. Централна рубрика тук е „Идея, проект, внедряване". Под заглавието „Истината се ражда в спора" са поставени два текста с различен шрифт и на уводно място снимката на творческия колектив, конструирал фамилията текстилни машини „Преномит". Така на четвърт страница съдържателно и с графично майсторство е предаден максимален обем информация. Същевременно би трябвало да се има предвид, че колкото и да е сполучлив даден похват в журналистиката, идва момент, когато се шаблонизира и избягва от вниманието на читателя. Всеки редакционен колектив трябва да улови момента и да смени арсеналните средства. Този момент не може да се установи само с преглеждането на броевете. Не-

Digitized by Google

ременно трябва да се познава и изследва читателската аудитория. Те, читателите, ще определят дали даден жанр или подход е изчерпал възможностите си.

Редакционният колектив на вестник „Балканско знаме" има стремеж към оригиналност в изпълнението на притурката „Хоризонти". По своя облик тя съществено се различава от вестника. Различното е в подхода към темите, в композицията на материалите, в съчетаването на жанровете, в стила и езика на авторите...

Би трябвало да отбележим и комплексния подход към темата за техническия прогрес. Това е едно от най-сериозните завоевания. Дадено е място и на икономическите, и на социалните последици от научно-техническата революция. Темите за човека и научно-техническия прогрес, човека и природната среда присъствуват почти във всеки брой.

Очевидно редакционните работници не гледат на приложението само като на пропагандатор на техническите и технологическите постижения. Изпълнява се и Лениновото указание за организаторските функции на печата. Това се постига с множеството срещи за обмяна на опит, на които организатор е редакцията, с дискусиите по въпросите на техническия прогрес, с критичните публикации.

Справедливо е да отбележим, че с въпросите на техническия прогрес вестник „Балканско знаме" започва усилено да се занимава още непосредствено след Дванадесетия конгрес на партията. Той е единствен от окръжните вестници, който издава приложение за науката и техническия прогрес, с което отблизо следи дейността на партийните и държавните органи и организации в тази насока. Колко актуално звучат сега напечатаните редове в брой 1 от 1983 година на приложението: „Намерен е сполучлив механизъм за партийно ръководство на въпросите на научно-техническия прогрес чрез изграждане на съвети и комисии към партийните комитети и организации, в които са включени и компетентни специалисти. Използват се подходящи форми за участие на трудовите колективи."

Разбира се, печатът винаги е реално и актуално отражение на съществуващата действителност. Високите завоевания на окръга в областта на научно-техническия прогрес са една добра предпоставка за изява на творческите възможности на местните журналистически кадри. Но в журналистиката успехите са за броя, за днешния ден. Всеки следващ брой изисква нов творчески заряд, отстояване и доразвиване на завоюваното.

Пътят, следван от създателите и изпълнителите на „Хоризонти", е сполучлив и надежден. Да им пожелаем успех.

Иван МИЧЕВ

Digitized by Google

УКРЕПВАНЕ НА СОЦИАЛНОПОЛИТИЧЕСКОТО И ИДЕЙНО ЕДИНСТВО НА НАРОДА

доц. ЖЕЛЯЗКО ПЕТРОВ
кандидат на философските науки

Социалнополитическо и идейно единство на народа може да съществува само в социалистическото общество. То е негова закономерност. В условията на социализма то е израз на обществените отношения и е една от най-ярките характеристики на това общество. Единството на класата, партията и народа е негово велико постижение. В това единство В. И. Ленин виждаше залога за успеха на революционната борба и на строителството на новото общество.

●

Материална основа на социалното единство на социалистическото общество е социалистическият начин на производство, който обуславя единството на коренните интереси на всички трудещи се. А както е известно, Маркс пише, че „...всичко, за което човек се бори, е свързано с неговия интерес"[1], а Енгелс, че „...където няма общност на интересите, там не може да има единство на целите, да не говорим за единство на действията"[2].

Тези мисли на създателите на теорията на научния комунизъм имат изключително важно значение за ролята на работническата класа и комунистическата партия при изграждане социалното единство на социалистическото общество. Само като познават и изразяват интересите на всички трудещи се, те могат успешно да обединяват техните усилия, да ги ръководят и насочват към постигането на своята

[1] К. Маркс и Фр. Енгелс, Съч., т. 1, с. 70.
[2] Пак там, т. 8, с. 13.

Digitized by Google

крайна цел. „... Ние можем да управляваме само тогава, когато правилно изразяваме онова, което народът съзнава“[1], писа В. И. Ленин.

Колкото повече се развива и усъвършенствува социалистическото общество, неговите обществени отношения, толкова повече се сближават интересите на трудещите се, увеличава се тяхната сплотеност и единство. От своя страна социалното единство със своя съзидателен характер ускорява темповете на социалистическото строителство. Разбира се, тази диалектическа връзка и зависимост не се осъществява автоматически. Както обективната му основа, така и самото то е резултат и от дейността на субективния фактор, който със своята дейност пряко и косвено го ръководи и направлява, воден от историческите цели, задачи и интереси на работническата класа.

В социалистическото общество няма класи с противоположни интереси на работническата класа. Но това не означава, че нейните интереси съвпадат с тези на всички трудещи се. Нещо повече, съществуват дори елементи с антисоциалистически интереси. Задачата на работническата класа и преди всичко на нейния авангард се състои в изясняване на коренните днешни и бъдещи обществени, колективни и лични, материални, политически и духовни, национални и интернационални и пр. интереси на трудещите се с оглед на тяхното дълбоко осъзнаване. Защото социалното единство може и трябва да се изгражда само на основата на дълбоко осъзнати интереси, социално положение, връзки и взаимодействия.

Интересите се обуславят от социалното положение на хората в обществото. А то от своя страна се определя от тяхното място в производствените отношения, от общественото разделение на труда. В резултат на това все още не съществува пълно социално равенство на основата на нееднаквото материално и духовно положение на отделните хора и социални групи, което е резултат от прилагането на единствено справедливия принцип на разпределение според количеството и качеството на труда. Този принцип на практика поражда справедливо неравенство. Разбира се, за изграждането на политическото единство на социалистическото общество голямо значение има привеждането на разпределението на научна основа както чрез работната заплата, така и чрез обществените фондове. Еднакво опасни за социалното единство са и прекалената социална диференциация, и стремежите към уравниловка. И едното, и другото не е справедливо, и едното, и другото може да събуди недоволство и противоречие, да разклати социалното единство на народа, да противопостави интересите на едни социални групи на други. За този факт комунистическата партия държи и постоянно трябва да държи сметка. Дейността ѝ в това отношение се изразява в изясняване на необходимостта от диференциран подход при оценка труда на отделните категории трудещите се, а също и конкретна дейност по намаляване на диференциацията в обществото. Само така все повече ще нараства заинтересоваността на трудещите се от развитието и усъвършенстването на обществото, в което живеят. Както писа В. И. Ленин, „... колкото по-дълбоко е преобразованието, което искаме да извършим, толкова повече трябва да възбудим интерес и съзнателно отношение към него...“[2].

Но с това не се изчерпва дейността на авангарда на работническата класа, защото социалното единство не се свежда само до осъзнаване на интересите и отношенията на трудещите се. **Социалнополитическото единство на социалистическото общество носи действен характер. Затова то е движеща сила на социалистическото строителство.**

---

[1] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 45, с. 114.

[2] Пак там, т. 42, с. 133.

Digitized by Google

Обаче самото то не е субект на това развитие, защото действуват не интересите, а хората, социалните групи, класите в името на своите осъзнати интереси. Социалнополитическото единство се обективира в единната ценностна ориентация, в единната воля, в единните действия на трудещите се в името на социализма. И тук най-ярко се изразява ролята на работническата класа и комунистическата партия в неговото изграждане и утвърждаване. Те са най-съзнателната част на обществото, най-последователни в своята борба и труд за осъществяване докрай идеите на социализма. Работническата класа е най-многобройната, главната производителна сила в обществото, от чийто труд в най-голяма степен зависи успешното му изграждане. Със своя труд, със своите добродетели тя сплотява и мобилизира трудещите се за успешно изпълнение задачите на социалистическото строителство. От друга страна, сплотеността и организираността на работническите трудови колективи са пример за останалите. Този техен характер се реализира преди всичко в труда, в социалнополитическата активност на работническата класа. Практиката на социалистическото строителство показва, че тя е най-активният строител на новото общество.

В доклада на ЦК на БКП пред Дванадесетия конгрес другарят Тодор Живков определи социалното единство като изключително важно постижение и средство за нашето социалистическо развитие. „Укрепването на политическото единство на народа, посочи той, сплотяването му около линията на Комунистическата партия и историческите цели и интереси на работническата класа, повишаването на политическата и трудовата активност — това е най-висшият критерий, с който мерим успехите и преценяваме степента на развитие и усъвършенствуване на политическата система.“[1]

От укрепването на социалното единство в огромна степен зависи успешното социалистическо строителство. И обратно, неговото нарушаване задържа това строителство и крие опасност при определени обстоятелства за създаване дори на политическа криза в обществото. Практиката на социализма показва, че при нарушаването му намалява вярата в ръководната роля на работническата класа от страна на другите социални групи в обществото. Опортюнистите използват такива моменти, за да отричат тази роля. Както показва опитът, не работническата класа е виновна за това. Напротив, именно в такива трудни моменти тя показва своята зрялост, сплотеност, единство и готовност да действува за защита на идеалите на социализма, на своите интереси и тези на останалите трудещите се.

Въпросът за това кои слоеве, в каква степен и защо признават ръководната роля на работническата класа в социалистическото общество е изключително важен и в същото време недостатъчно изследван. На най-високо теоретическо равнище са изяснени факторите, които обуславят нейната ръководна роля, но конкретното ѝ проявление и най-важно отношението на ръководните слоеве и социални групи към тази роля не е изследван въпрос. А това е изключително важно както за теорията, така и за практиката.

●

Социалнополитическото и идейно единство в условията на социализма има противоречив характер. Той се обуславя от съществуването на социални различия в обществото — различия в социалното положение на трудещите се, в техните интереси, в степента на тяхната

[1] Дванадесети конгрес на БКП. Доклади и решения, Партиздат, С., 1981, с. 55.

Digitized by Google

съзнателност и пр. Единството не означава пълно съвпадение на социалното положение, на интересите, ценностната ориентация, волята и действията на трудещите се, на социалните групи, на класите. То означава съвпадение в главното, в основното, което е обусловено от единното отношение на трудещите се към средствата за производство, от ролята им в организацията на труда и производството, от единните крайни цели и интереси, от единната идеология.

В основата на противоречивия характер на социалното единство при социализма стоят социално-класовите различия. Ето защо колкото повече намаляват те, толкова повече се създават условия за нарастване социалното единство на народа. Решаващо място в този процес заема постепенното заличаване на междукласовите различия. Той се извършва под ръководството на комунистическата партия и в интерес на работническата класа. В Програмата на БКП е записано, че „Сближаването на социалните групи и засилването на единството на техните интереси се извършва върху основата на историческите цели на работническата класа като класа, призвана да осигури изграждането на безкласово общество."[1] А изграждането на такова общество означава да се осигури социално равенство на хората, социално единство. Този процес се характеризира с постепенно преминаване на всички социални групи на позициите на работническата класа, с усвояване на нейните добродетели, с приобщаване към нея.

Историческото величие на работническата класа се състои в това, че тя не се стреми да увековечи своето господство, а да унищожи класите, заедно с това и себе си като класа. Този процес намира реализация в социалистическата практика. Той се осъществява с бързи темпове и в нашата страна.

Особено важен момент в това отношение представлява извършената аграрно-промишлена интеграция, в резултат на което настъпиха огромни качествени изменения в двете форми на собственост по отношение на тяхното сближаване. Главното тук е, че собствеността в аграрно-промишлените комплекси почти изцяло се реализира икономически като държавна. По този начин, както посочва другарят Тодор Живков в една от лекциите си пред преподавателите и слушателите в АОНСУ, двете форми на собственост вече много плътно са се приближили една до друга и между тях продължава да протича ускорен процес на сближаване и взаимно обогатяване[2]. Особено голямо значение има и постановката, че в нашата страна по пълномощие на народа действителен собственик и на едната, и на другата форма на собственост е социалистическата държава, а непосредствен стопанин тя има „в лицето на съответните трудови колективи"[3], на трудещите се.

Тези постановки отразяват реалните процеси, които протичат в нашата страна. На практика се претворяват думите на В. И. Ленин, когато се поставят всички граждани „в еднакво отношение към средствата за производство на цялото общество, ... еднакъв достъп да работят с обществените средства за производство, на обществената земя, в обществените фабрики и така нататък"[4]. Осъществява се онзи синтез на промишлеността и земеделието и се създават условия, когато, както писа Енгелс, е възможно едни и същи хора да се занимават със земеделие и промишлен труд, вместо да се върши това от две различни класи.

---

[1] Програма на БКП, Партиздат, С., 1971, с. 65.
[2] Т. Живков, Проблеми и подходи на изграждането на зрелия социализъм в НР България, Партиздат, С., 1984, с. 60.
[3] Пак там, с. 61.
[4] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 45, с. 114.

Digitized by Google

Аграрно-промишлената интеграция доведе до изменение на социалната природа и облика на селяните-кооператори по посока към работническата класа. По своето социално положение двете класи почти не се различават. От юни 1976 г. всички социални придобивки и осигурявания са изравнени, използването на обществените фондове е еднакво, трудовото възнаграждение също е изравнено. Ако съществува известна разлика, тя не се дължи на различията в двете форми на собственост, а повече на характера на селскостопанското производство, на неговата разлика с промишлените отрасли. Всички селскостопански труженици в нашата страна са членове на профсъюза на селскостопанските работници. С други думи, у нас протича интензивен процес на сближаване на класата на селяните-кооператори с работническата, на възприемане от нейна страна добродетелите на работническата класа, процес на плътно сближаване и постепенно сливане с нея. Това има изключително голямо значение за нарастване социалното единство на народа, за преминаване на кооперираното селячество на позициите на работническата класа, за повишаване на нейната ръководна роля във всички сфери на обществения живот. Този процес обаче не трябва да се разбира само като еднопосочен. Работническата класа пък възприема положителните качества на селяните-кооператори.

В изграждането на социално единство на народа важно място заемат взаимоотношенията на класите с интелигенцията, нейната социална роля. Социалистическата интелигенция е продукт на двете класи и на собственото си възпроизводство. Тя стои особено близо до класите, поради което с основание се счита за класоподобна група. Тя не съществува вън от тях. Ето защо В. И. Ленин пише, че без класата интелигенцията е нула.[1] От нея тя се различава преди всичко по характера и съдържанието на своя труд. Както правилно пише съветският автор Р. И. Косолапов, тя в голяма степен притежава основните класообразуващи признаци на класите.

По своите основни интереси социалистическата интелигенция не се различава от класите. В етапа на изграждането на развито социалистическо общество тя все повече се приобщава и интегрира с работническата класа, започва да губи своя характер на специфичен слой, а една нейна част просто става иманентен слой на работническата класа. Това положение има особено голямо значение за социалното единство и за нарастване ръководната роля на работническата класа както на национално равнище, така и в отделните трудови колективи. Оттук въобще не следва изводът, че ролята на интелигенцията намалява. Напротив, нейната роля нараства и ще продължава да нараства успоредно с нарастване ролята на работническата класа. Тези два процеса не само че не си противоречат, но и взаимно се допълват.

С повишаване на образованието, квалификацията и общокултурното равнище на работническата класа тя постепенно се сближава с интелигенцията, с което социалната еднородност на обществото значително нараства. А това, от друга страна, повишава авторитета ѝ, утвърждава нейната ръководна роля. Трябва да отбележим, че в нашата страна все още има редица проблеми, свързани с нейното образование, квалификация и култура. А изграждането на развито социалистическо общество поставя далече по-сложни и по-мащабни задачи за решаване. Тук изниква един сериозен въпрос. Равнището на работническата класа не отговаря напълно на голямата сложност и мащабност на задачите, които стоят пред нея, на нарасналата социална активност на трудещите се, на широката и усъвършенстваща се социалистическа демокрация. В това отношение има още много да се желае. Затова на-

[1] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 1, с. 412.

Digitized by Google

шата партия постави въпроса за повишаване на нейното образование и квалификация като стратегическа задача.

Този въпрос застана особено остро днес, когато другарят Тодор Живков издигна тезата за революционно мислене и революционно действие, когато Февруарският (1985 г.) пленум на ЦК на БКП постави редица важни проблеми, свързани с развитието на научно-техническата революция, с кадрите — ръководни и изпълнителски, които ще решават тези проблеми.

В доклада си пред пленума другарят Тодор Живков обоснова необходимостта да се повишава квалификацията не на отделни категории работници, а на цялата работна сила, при това в съответствие с изискванията на научно-техническия прогрес. „Става дума за всеобщо повишаване на квалификацията на работниците и специалистите, които са в производството" — подчерта той.

Сериозно внимание беше обърнато и на новото попълнение на работническата класа, на неговата обща и професионална подготовка. В доклада се посочва, че отговорност за тази подготовка носят както учебните заведения, така и стопанските организации, за които се готвят тези изпълнителски и средни ръководни кадри. Другарят Живков разглежда този въпрос не като някаква далечна, а като непосредствена задача, с която трябва още сега да се заемат отговорните организации. Нужно е, подчерта той в доклада пред пленума, още отсега, в преходния период на реформата, да извършим промени, които ще осигурят солидно овладяване на професия от всеки младеж и девойка.

С повишаване на образованието и квалификацията на работническата класа не се изчерпват онези качествени изменения в нея, които осигуряват нарастване на ролята ѝ в утвърждаването и развитието на социалистическото и идейно единство на социалистическото общество. Значително трябва да нарасне нейната съзнателност, а оттам и нейната социална активност. Това ще спомогне да се сплотява самата класа, всички трудещи се около нея, да се превръща нейната идеология в идеология на всички, да се осъществява тя в живота, в социалистическата практика. Високата съзнателност и социалната активност на работниците, на работническите колективи оказват положително влияние върху всички трудещи се. Тяхната организираност, дисциплираност, отговорност за изпълнение на поставените задачи, оптимизъм и други субективни качества постепенно се предават на другите трудещи се, с което носителите на тези добродетели се умножават. А това има за резултат умножаване на хората в социалистическото общество, носители на близки и еднакви социални качества, което от своя страна спомага за нарастване на социалнополитическото и идейно единство на народа.

●

Укрепването на социалното единство на народа в социалистическото общество има и идейни измерения. Става дума за единство на духовния живот на обществото на основата на марксистко-ленинската идеология. Без идейно единство не е възможно и политическо единство. Голяма е ролята на работническата класа и на нейния авангард за превръщането на марксизма-ленинизма в идеология на целия народ. Това е една от най-сложните им задачи в изграждането на развито социалистическо общество — да разпространят своята идеология сред всички трудещи се, да им изяснят нейната правота, нейната същност, да им помогнат да я усвоят и да я превърнат в действуваща сила. Защото, както писаха Маркс и Енгелс, „... идеи изобщо нищо не могат да

Digitized by Google

осъществят. За осъществяването на идеите са необходими хора, които да употребят практическа сила"[1]. А идеите, както пишат те, се превръщат в материална сила, когато овладеят масите. Ето защо изграждането на идейното единство на народа е една от най-главните задачи на партията като ръководна сила. От това в каква степен е осъществено то зависи активното и съзнателно участие на масите в социалистическото строителство, зависи неговата съдба.

В социалистическото общество пълно идейно единство има в комунистическата партия, която е организация на единомишленици. В нашата страна идейно единство съществува между Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз, който прие научния социализъм за своя идеология, Програмата на партията за изграждане на развито социалистическо общество за своя програма. Двете братски партии вървят рамо до рамо, ръка за ръка в борбата за изграждане на развито социалистическо общество. „Ние не можем да си представим днешна социалистическа България — пише другарят Тодор Живков, — решаването на задачите на нашия обществено-политически, икономически и културен живот, на всестранното ни развитие без дружната работа между комунисти и земеделци, без сътрудничеството и единодействието между Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз."[2] Това единство се издига на все по-високо равнище, все по-благотворна става неговата роля в строителството на новото общество. По думите на другаря Петър Танчев, комунистическо-земеделското единство е „голяма политическа и творческа сила в социалистическото изграждане на страната... важен фактор за социалнополитическото и идейно сплотяване на народа в борбата за социализъм"[3].

Най-зряла, най-съзнателна, най-сплотена в идейно отношение класа при социализма е работническата. Но тя и в това отношение не е хомогенна маса. Както е известно, на този въпрос класиците на марксизма-ленинизма обръщат внимание. И в условията на социализма в нея съществуват елементи, които все още стоят на по-ниска степен на съзнателност. Ето защо в борбата за утвърждаване на идейно единство в цялото общество партията се грижи за укрепване единството и на работническата класа. Степента на единство на партията и работническата класа силно се отразява върху единството на народа като цяло, върху единството между партия, класа и народ. Т. е. тя влияе и индиректно върху идейното и политическото единство на народа, а не само чрез прякото ръководство на този процес. Отслабне ли единството на партията и на работническата класа, неминуемо отслабва единството на народа като цяло, разклащат се политическите устои на обществото. Ето защо успоредно с ръководството на процеса на формиране и утвърждаване на единството на народа партията трябва да държи постоянна сметка и за единството на работническата класа. „Единството е необходимо за работническата класа — писа Ленин — ... Разединените работници са нищо. Обединените работници са всичко."[4]

●

Социалнополитическото и идейно единство на социалистическото общество се формира обективно, но то е и съзнателно организиран и целенасочено управляем процес, който се осъществява под ръковод-

[1] К. Маркс и Фр. Енгелс, Съч., т. 2, с. 122.
[2] Т. Живков, Избр. съч., т. 30, с. 511.
[3] П. Танчев, Избр. съч., т. 2, с. 51.
[4] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 24, с. 191.

Digitized by Google

ството на работническата класа и преди всичко на комунистическата партия, която, по думите на Ленин, единствено може да помогне на трудещите се маси да се обединят, да се сплотят, да изградят социалистическото общество.

Партията ръководи този процес, от една страна, чрез своята икономическа, социална и културна политика, с която се стреми да изгражда сред трудещите се отношения на равенство, справедливост, братство, сътрудничество. От друга страна, чрез своята идейно-политическа, организаторска и теоретическа работа тя се стреми да издигне съзнанието на всички трудещи се до равнището на задачите, които решава в етапа на изграждане на развито социалистическо общество, да ги направи още по-съпричастни на тези задачи, да ги сплоти около своята линия. В своята дейност партията широко се опира и разчита на работата на Българския земеделски народен съюз, на профсъюзите, Комсомола, Отечествения фронт. Ръководството им няма нищо общо с твърденията на различните ревизионисти, че то било „наложено отвън", че е „дирижирано", че се създава в „интерес и за нуждите на партията" и пр. То се изгражда на посочената обективна основа. Ако тя не съществува, никаква субективна дейност, независимо на коя класа, не би могла да изгради социално единство на народа, както е в капиталистическото общество.

Социалното единство на социалистическото общество е динамично явление. То се формира в преходния период и се развива, утвърждава и усъвършенствува с развитието на обществото. Днешното единство явно няма да бъде достатъчно за решаването на утрешните задачи.

Върху социалнополитическото и идейно единство на народа в социалистическото общество в определена степен въздействие оказва състоянието на единството на световния революционен процес и по-конкретно на световната социалистическа система. И обратно, сплотеността, единството на работническата класа, на народа в една отделна страна влияе върху единството в другите страни и на световния революционен процес. За тези факти партията е длъжна да държи сметка при ръководството на процеса на утвърждаване на социалнополитическото и идейно единство на народа в социалистическото общество.

●

Социалнополитическото и идейно единство на българския народ е един от най-големите успехи на нашата партия. То се изразява в сплотеността на народа около нейната линия, във вярата му в нейната политика, в правотата ѝ. И в най-трудни моменти народът знае, че партията действува вярно и правилно, че тя дълбоко е обмислила и взема оптимални решения. Това единство на партията и народа е залог за успехите в изграждането на развито социалистическо общество в Народна република България.

Digitized by Google

ВЪТРЕШНОПАРТИЙНИТЕ ОТНОШЕНИЯ

доц. МОМЧИЛ ТОДОРОВ
кандидат на философските науки

Решенията на XII партиен конгрес и трудовете на др. Тодор Живков след конгреса обогатиха теорията и практиката на партийното строителство и с постановката за превръщането на вътрешнопартийните отношения „в образец на социалистически обществени отношения"[1]. Тази постановка и потребностите на партийната дейност обуславят нарасналото значение и повишения интерес към теоретическите и практическите проблеми на вътрешнопартийните отношения.

СЪЩНОСТ И ОСОБЕНОСТИ

Върху основата на марксистко-ленинското учение за обществените отношения вътрешните отношения на комунистическата партия могат да се определят като идейно-политически и организационни връзки, взаимозависимости и взаимодействия, в които партийните членове и организации влизат в процеса на своята дейност за реализация на политическите потребности и интереси на работническата класа. Защото партията не е обикновена съвкупност от членове и организации, а сложна система от техните отношения и дейност.

Такъв поглед към същността на партията се съдържа още в Марксовата формула за обществото не като съвкупност от индивиди, а като сума от връзките и отношенията, в които те се намират помежду си[2], и в Лениновото определение на партията не като прост аритметичен сбор, а като комплекс от организации.[3]

В съответствие с известната марксистка теза за зависимостта между дейността и отношенията на хората вътрешнопартийните отношения също следва да се разглеждат като **продукт на партийната дейност и предпоставка за нея.** Те са необходимата форма, в която се осъществява тази дейност; от друга страна, те могат да възникват и да съществуват само в нея. Както партията на комунистите, така и вътрешните ѝ отношения се появяват като исторически отговор на политическите потребности на работническото движение, на обективната необходимост борбата на работническата класа да бъде политически организирана и ръководена.

Отношенията в комунистическата партия не са изолирани и затворени в себе си, а са интегрирани органически в системата на обществените отношения при социализма. Като форма и ядро на политическите отношения те активно взаимодействуват с икономическите и духовните социалистически отношения.

---

[1] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП пред XII конгрес и предстоящите задачи на партията, С., Партиздат, 1981, с. 120.
[2] К. Маркс, Фр. Енгелс, Съч., т. 46, ч. I, с. 192.
[3] В. И. Ленин, Съч., т. 7, с. 256.

Digitized by Google

На вътрешнопартийните отношения е присъща **противоречивост**, която е общ задължителен признак на всички обществени отношения. Противоречията в тях не само неизбежно възникват и съществуват — те са и основният източник на самодвижението, на саморазвитието на партията, а монолитното ѝ единство, както и всяко единство, има за основа разрешаването на тези противоречия. В писмо до Бернщайн Енгелс изрично подчертава: „Изглежда, че всяка работническа партия на една голяма страна може да се развива само в процеса на вътрешна борба, което впрочем е обосновано от диалектическите закони на развитието"[1]. В. И. Ленин също изтъква, че развитието на партията „действително върви по диалектически път, по пътя на противоречията..."[2]

Цитираните теоретически положения, както и постановката на др. Тодор Живков за социалните противоречия в условията на изграждане на развито социалистическо общество, дават необходимото научно основание да се разкрие спецификата във възникването, същността и разрешаването на противоречията във вътрешнопартийните отношения. Те не са изолирани от явленията и процесите в обществото и много често общосоциалните противоречия забележимо рефлектират във вътрешнопартийния живот. Въздействува и външната, антагонистична за определени периоди среда, особено проникването на чужди класови елементи в партията.

Но не противоречията, пораждани от външни антагонистични фактори, определят същността и не те са главните източници на развитието на партията и на нейните вътрешни отношения. Тази роля принадлежи на диалектическите противоречия, които обективно възникват във вътрешнопартийните отношения между техните полярни страни и субекти. Тези противоречия нямат антагонистичен характер и се разрешават с присъщите на партията конструктивни средства. Това, разбира се, не означава, че те не могат да се проявят и в остри, конфликтни форми. Но каквато и да е остротата им, диалектическите противоречия не изменят същността и характера на вътрешнопартийните отношения. Своевременното им разрешаване винаги води до тяхното развитие и усъвършенствуване.

В сложната, многоаспектна същност на вътрешнопартийните отношения се открояват няколко **основни характеристики**, които съдържат тяхната качествена определеност като явление. Те са синтезирани в следната мисъл на др. Тодор Живков: „Висока идейност и организираност, колективност и принципност във взаимоотношенията, другарство и взаимопомощ, творчество и борбеност, критика и самокритика, отговорност и дисциплина — ето някои от ценностите на вътрешнопартийния живот, които сега трябва да преливат от първичната партийна организация в трудовия колектив..."[3]

Вътрешнопартийните отношения имат преди всичко **класова идейно-политическа природа**. Както вече беше посочено, те възникват по повод реализацията на политическите потребности и интереси на работническата класа; по думите на Маркс и Енгелс в „Манифест на Комунистическата партия" комунистите нямат никакви интереси, отделни от интересите на целия пролетариат — те отстояват общите, независещи от националността интереси на целокупния пролетариат, на цялото движение. Тези отношения, основаващи се на идеите, въз-

[1] К. Маркс, Ф. Енгелс, Съч., т. 35, с. 296.
[2] В. И. Ленин, Съч., т. 7, с. 415.
[3] Т. Живков, Проблеми и подходи на изграждането на зрелия социализъм в НР България, С., Партиздат, 1984, с. 222.

Digitized by Google

гледите и принципите на марксизма-ленинизма, имат качеството на идейни връзки, обединяващи комунистите в единна организация.

Отношенията в партията са не само идейно-политически, но и организационни връзки, зависимости и взаимодействия. В. И. Ленин пише, че преминаването на политическото движение на пролетариата от „епохата на разпокъсаността" към „епохата на партийността" се осъществява с изграждането на „организационна връзка, на организационни отношения между отделните части на цялото, т. е. на партията"[1]. Организационната страна на вътрешнопартийните отношения включва интегративните, координационните и субординационните им свойства, качеството им на фактор и сила, съединяващи и спояващи отделните части и звена на партията в единно организационно цяло.

Независимо че възникват на основата на марксистко-ленинските идеи и на политическите цели на работническата класа, вътрешнопартийните отношения, както впрочем и всички идеологически обществени отношения, са **обективни** — те съществуват вън от съзнанието и волята на комунистите, обективират се и се проявяват като реални практически връзки и зависимости в процеса на партийната дейност. Те не са и не могат да бъдат чисто духовно явление, а още по-малко вътрешен субективен свят на партийните членове. Обективната им страна обаче се намира в сложно диалектическо взаимодействие с такива техни субективни волеви компоненти като съзнателно поставените цели и мотивацията на взаимоотношенията и възприемането.

Вътрешнопартийните отношения са **принципни** в смисъл, че произтичат от интересите и целите на партийното дело, от характера и социалната роля на комунистическата партия. Принципността им има и субективен момент — превръщането на партийните принципи и норми в основни и определящи мотиви на партийните взаимодействия.

Характерът на вътрешнопартийните отношения е **дълбоко демократичен.** Партийните членове са равни в правата и задълженията, равноправно и колективно участвуват във формирането на ръководните органи и в ръководството на партийния живот. С демократизма органично и диалектически е свързан **централизмът** във вътрешнопартийните отношения. В него намират израз главно онези техни същностни страни, които формират организационната цялост на партийния организъм, организационното единство в партийните взаимодействия. Отношенията в партията се характеризират и като отношения на **дисциплина и взаимна отговорност.**

Една от най-значимите черти и особености на вътрешнопартийните отношения е **партийното другарство и сътрудничество.** „С думата другар — пише Д. Благоев — ние изразяваме връзките, които съществуват между партийните членове, които ни свързват в една организация, в една партия."[2] Другарството е характеристика на отношения в партията, когато е основано и подчинено на комунистическите идеали, принципи и норми. В него кристализира дълбоката нравствена природа на тези отношения, тяхната комунистическа етика.

ТЕНДЕНЦИИ И ПРОБЛЕМИ

Глобална същностна характеристика на състоянието на вътрешнопартийните отношения на съвременния етап, теоретически обоснована от др. Тодор Живков, е тяхното развитие като **образец на социалистически обществени отношения.** Тази характеристика отразява съотношението и диалектическото взаимодействие на вътрешнопартийните

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 7, с. 395—396.
[2] Д. Благоев, Съч., т. 13, с. 248.

Digitized by Google

с обществените отношения и техните особености като специфична форма и ядро на политическите отношения в условията на социализма.

В какво по-конкретно се проявяват качеството и функциите на вътрешнопартийните отношения като образец? Отговор на този въпрос се съдържа в речта на др. Тодор Живков пред Великотърновското национално съвещание през 1975 година: „Навсякъде взаимоотношенията между комунистите трябва да бъдат образец на принципност, на другарство и взаимопомощ, на взаимно уважение, критичност и самокритичност". Следователно тези взаимоотношения функционират като образец на обществените, когато притежават всички свои основни, същностни черти и непрекъснато се усъвършенствуват и обогатяват по съдържание и форми. Техните основни ценности влияят като образец, ако присъствуват системно в живота и дейността на партийните организации, а техните носители са всички партийни членове, всички субекти на отношенията.

Вътрешнопартийните отношения служат като образец на обществените отношения със своето съдържание, с обстановката, която създават в партийните организации, с активността на партийните членове, която стимулират, с формиращото си въздействие върху личността на комуниста. Понеже са интегрирани в системата на обществените отношения, те им влияят чрез примера, чрез преливането на своите ценности, чрез сравнението. Трудовият колектив и неговите стопанско-административни структури непрекъснато се сравняват с обстановката и отношенията в партийната организация в положителна или отрицателна посока.

Трайна основа на отношенията и на взаимодействията между партийните членове и организации на сегашния етап са близо вековните революционни идейни и организационни традиции на партията и тяхното обогатяване и развитие след Априлския пленум (1956 г.). Доминиращи характеристики на реалното им състояние, съдържащо се в решенията на XII конгрес на БКП, на Националната партийна конференция и в трудовете на др. Тодор Живков, са здравата идейна спойка между комунистите и организациите, принципността, високата организираност, дисциплина и отговорност, активното партийно-политическо сътрудничество, демократизмът, равенството, другарството и етиката във взаимоотношенията.

Обаче процесите, които са отразени в тези глобални характеристики, са сложни, противоречиви. Поради това само конкретният и комплексен анализ на тяхното състояние може да разкрие основните тенденции и проблеми на развитието им. Като теоретико-методологически ключ служи становището на др. Тодор Живков, че за усъвършенстването на политическия подход в дейността на партията първостепенно условие е „по-нататъшното демократизиране на самите вътрешнопартийни отношения; повишаването на отговорността и принципността във взаимоотношенията между комунистите; засилването на взискателността на партията към самата себе си, към равнището на собствения си живот"[1].

Една от основните тенденции в развитието на вътрешнопартийните отношения като образец на социалистическите обществени отношения е **по-нататъшното обогатяване на тяхното идейно-политическо съдържание**. На съвременния етап идейните връзки, идейното общуване между комунистите следва да се насищат още по-интензивно не само с основните марксистко-ленински идеи, но и с актуалните твор-

[1] Т. Живков, Проблеми и подходи на изграждането на зрелия социализъм в НР България, С., Партиздат, 1984, с. 220.

Digitized by Google

чески теоретически решения на проблемите на изграждането на развито социалистическо общество. Силен заряд и импулс в идейното общуване внася превръщането на революционното мислене на партията в стил на мислене и действие на всеки комунист, на всяка организация.

Разгръщането на тази тенденция в развитието на вътрешнопартийните отношения не е лишено от противоречия и трудности. Не при всички комунисти партийното общуване винаги се мотивира и изгражда върху съзнанието за значимостта и общността на техните комунистически идеали — често на преден план излизат лични икономически или други интереси. Усвояването на марксистко-ленинските идеи и принципи, на теоретическите основи и съдържанието на партийната политика, превръщането им в сили, определящи и мотивиращи партийните взаимоотношения, продължава да е проблем и важна задача за много партийни организации. Трайна тенденция в преобладаващата част от организациите обаче е засилването на идейната сплав в техните вътрешни отношения, укрепването на тяхното единомислие върху принципите на марксистко-ленинската теория и партийната политика.

Друга трайна тенденция в усъвършенстването и развитието на вътрешнопартийните отношения е **засилването на принципността.** То се проявява в безрезервната подкрепа на политическата линия на партията, в обстоятелството, че няма организация с нарушено идейно-политическо и организационно единство поради безпринципни вътрешни борби, в последователното и строго спазване на принципите и нормите на партийния живот.

Независимо от тези положителни изменения по-нататъшното укрепване и засилване на принципността във взаимоотношенията продължава да е актуална потребност и задача на партийните организации. Срещат се немалко нарушения на партийните принципи и норми, на партийната дисциплина. Макар и да не са масово явление, случаите на безпринципност сериозно ерозират отношенията в отделни организации и силно намаляват притегателната им сила, въздействието им върху отношенията в трудовите колективи.

Успешното преодоляване на подобни деформации предполага комплексно организационно-политическо, идеологическо и възпитателно противодействие, целенасочени и системни мерки за пълно подчиняване на личния аспект във вътрешнопартийните отношения на партийните принципи.

Една от най-актуалните потребности, една от най-значимите тенденции в развитието на вътрешнопартийните отношения като образец на обществените отношения е тяхното **по-нататъшно демократизиране.** Основните параметри на тази тенденция са: разширяване на участието и повишаване активността на комунистите в разработването и конкретизацията на партийната политика, в обсъждането и приемането на ръководните решения; издигането на ролята на колективните форуми, укрепването на самодейния характер на взаимоотношенията в първичните партийни организации, утвърждаването на партийно равенство и др.

По-нататъшното развитие на вътрешнопартийните отношения е свързано с преодоляването на грешки и деформации, с решаването на значими проблеми, свързани — както бе отбелязано на Февруарския пленум на ЦК на БКП — с изискването за коренни изменения в практическата дейност на всички структури и в техните взаимоотношения; правилно и точно определяне на съотношението между техните права и задължения, между техните права и отговорности на всички равнища. В много организации съществува например несъответствие между

Digitized by Google

равнището на колективността и активността на комунистите и на колективните органи в обсъждането и решаването на проблемите и потребностите на по-нататъшната демократизация на отношенията. Демократизмът се ограничава в случаите, когато равенството във вътрешнопартийните отношения се подменя с йерархически зависимости, механично пренасяни от служебните взаимоотношения между комунистите. Съществуват проблеми, породени и от обстоятелството, че редица норми на колективността се спазват главно по форма, а не по същество.

Във взаимоотношенията между много комунисти почти отсъствуват **критичността и самокритичността**, а това отсъствие се оценява от мнозина дори като показател на добри взаимоотношения. Най-често причините тук са в равнодушието, в отслабеното чувство за отговорност, в безпринципния стремеж към спокойствие, в недостатъчната култура на упражняване и възприемане на партийната критика. Равнището на критичността и самокритичността силно спада при такава уродлива деформация на партийните взаимоотношения като преследване заради критика, а също така при несвоевременната или безрезултатна реакция на критичните бележки и предложения.

По-нататъшното демократизиране на вътрешнопартийните отношения предполага, по думите на др. Тодор Живков, поддържането на атмосфера и възможности за творчески дискусии, за борба на мнения в партийните организации от ясни марксистко-ленински позиции, за да се вземат най-правилни решения. Много важно е по-ефективно да се използват и да се усъвършенствуват демократичните организационни и нормативни механизми като оръдие на по-нататъшната демократизация на отношенията.

Повишаването на организираността, единодействието, дисциплината и отговорността във взаимоотношенията също е основна тенденция в развитието на вътрешнопартийните отношения. Засилва се центростремителното начало на партийните взаимодействия, непрекъснато се умножава тяхната организираност, стимулирана от тясното сплотяване на комунистите и организациите около ръководния център на партията. Усъвършенствуват се и организационно-структурните отношения, укрепват дисциплината и отговорността. Но в тази насока са нужни повече и продължителни усилия, защото данните от информационните системи за събранията и за партийните наказания измерват определена устойчивост на такива нарушения на дисциплината като ненавременно и некачествено изпълнение на редица партийни решения, отсъствия от събрания по неуважителни причини, нарушения на обществената дисциплина и на изискванията на комунистическия морал и др.

Наблюденията и проучванията показват, че в периода след XII конгрес на БКП се засилва тенденцията към **обогатяване на нравственото съдържание на взаимоотношенията между комунистите**, нараства регулативната роля на моралните фактори. Но в състоянието и развитието на тази страна от взаимоотношенията има много остри проблеми. Борбата за изкореняване на лично-користните интереси и подбуди, за преодоляване проявите на индивидуализъм и недобросъвестност като фактори в партийните взаимодействия, а също така за засилване на чувството за партиен дълг продължава да е потребност и повеля за много първични партийни организации.

Укрепването на партийното другарство, сътрудничеството и взаимопомощта също има много конкретни прояви и показатели. Но и тази тенденция си пробива път чрез преодоляване на противоречия и бариери, сблъсква се с остри проблеми.

Съществуват, а в някои случаи се засилват себичността, стремежът към себеустройване, незаинтересоваността и безразличието към

Digitized by Google

живота на другите членове на партийната организация. Особено се влошават отношенията от личната неприязън и нетърпимост между отделните комунисти, от възникващите конфликти и дрязги във връзка с несвоевременно и некачествено изпълнение на партийни и трудови задължения, при необосновани претенции и кариеристични цели. На партийното другарство особено силно вреди властолюбието и неговият най-изроден продукт — господарското, бюрократично, чиновническо, високомерно отношение към другаря.

Успешната работа за по-нататъшното нравствено обогатяване на партийните взаимоотношения предполага конкретно познаване на причините за деформациите и на пътищата за преодоляването им. Особено е важно на основата на Устава и чрез създаването на реални и нормативни предпоставки да се издигнат организационно-политически, идеологически и нравствени бариери срещу деформациите на партийното другарство и партийния морал във всяка първична организация.

Развитието на вътрешнопартийните отношения като образец на социалистическите обществени отношения е обусловено от редица вътрешни и външни за партията фактори, но е управляем процес. Анализът на различните фактори, които въздействуват върху този процес, както и проблемите на неговото управление, са извън възможностите и задачите на настоящата статия.

В обобщение може да се подчертае, че независимо от сложния и противоречив характер на развитието си сегашната степен на зрелост на отношенията в повечето партийни организации осигурява в организационно-политически и идеологически план успешната реализация на социално-икономическата стратегия на партията и на утвърждаването на основните качества, необходими, за да бъдат те образец на социалистическите обществени отношения.

Digitized by Google

В ОБЕДИНЕНИЯ КОМИТЕТ НА БКП В МОСКВА

В средата на юни т. г. в Москва се състоя пленум на Обединения комитет на БКП в Москва. В неговата работа взеха участие членът на ЦК на БКП и извънреден и пълномощен посланик на НРБ в Москва Димитър Жулев, заместник-завеждащият отдел „Външна политика и международни връзки" Георги СТОЯНОВ, Владимир КИЯШКО от ЦК на КПСС, Василий ШЛИГИН — зам.-министър на „Минтяжстрой", Анатолий ВЕСЕЛЕВ, зам.-министър на „Миннефтгазстрой", отговорни сътрудници на ОК на БКП, на посолството на НРБ, на ОС на БПС и ОК на ДКМС, изтъкнати бригадири и специалисти от ГД „Строителство на НРБ в СССР" и ДСО „Дърводобив и строителство" и др.

Доклад на тема „Работата на партийните, стопанските и обществените органи и организации за по-нататъшното усъвършенстване на бригадната организация на труда на икономическа основа в българските трудови колективи в СССР" изнесе Енчо МОСКОВ, първи секретар на Обединения комитет на БКП.

Участниците в пленума посетиха и Курската магнитна аномалия в Старий Оскол и Губкин, където се състояха срещи за обмяна на опит и семинар по бригадната организация на труда на икономическа основа в трудовите колективи.

Дванадесетият конгрес на партията постави задачата бригадната организация на труда от нов тип да се превърне в основна форма на организация във всички отрасли на материалното производство и важен фактор за последователно прилагане на новия икономически подход, за бързо внедряване на научно-техническите постижения, за рязко повишаване на ефективността на производството, за формиране на социалистическо отношение към труда и за по-пълна реализация на личността в трудовия колектив.

Бригадата се превръща в основна форма, чрез която ще се осъществява социалистическата организация на труда.

По-нататъшното развитие, разширяване, задълбочаване и повишаване ефективността от работата на бригадния трудов колектив придобиват още по-голяма актуалност поради засилването на социалната роля на бригадата за решаването на съвременно равнище на новите социално-икономически задачи, свързани с изграждането на развитото социалистическо общество.

В бригадата намират отражение основните страни от живота на обществото — политическата, икономическата, социалната и духовната.

Бригадната форма на организация на труда навлиза в живота на трудовите колективи в нашата страна. Тя създаде трайни традиции и завоюва значими достижения и в братската съветска страна, където хиляди български специалисти и работници работят в строителството и дърводобива.

В съвместния труд със съветските строители българите трупат опит, повишават професионалните си знания, придобиват нови специалности. След завръщането си в своята родина те имат пълната възможност да приложат придобития опит и знания в изграждането на развитото социалистическо общество в нашата страна.

В Ленинград, в Коми АССР, Мубарек, Оренбург, Благоево, Тюмен, Сургут, Аксай, Ярославл, Старий Оскол, Губкин, Грозни съветските хора охотно предават на своите български другари не само своя производствен опит, но и опита в партийната, идейно-политическата и възпитателната работа. Стана практика да се провеждат съвместни мероприятия, посветени на национални празници и бележити дати както на братската съветска страна, така и на НР България.

Digitized by Google

Една от формите за проява на дружбата е социалистическото съревнование между съветските и българските трудови колективи на интернационална основа. В това съревнование те взаимно обогатяват своя опит, овладяват сродни професии, участвуват в конкурсите за професионално майсторство.

Сред първите радетели на интернационалното социалистическо съревнование блестят имената на героя на социалистическия труд М. Помелников — бригадир на комплексна бригада в Лебединския обогатителен комбинат, и на героя на социалистическия труд Радуил Христов. Чрез многотиражката „Строител" Р. Христов се обърнал към М. Помелников с предложение да започнат социалистическо съревнование между ръководените от тях бригади. За това способствували и обективните условия — и двете бригади работели на един и същи обект — Лебединския обогатителен комбинат, изпълнявали еднакъв вид работа.

Радуил Христов вече се завърна в родината си. Но и досега той продължава да се интересува от работата на бригадата си. Ето какво пише по този повод издигнатият на негово място бригадир Д. Джемертов: „В навечерието на 40-годишнината от победата ни изпрати своята биография героят на социалистическия труд на НРБ Р. Христов. Към нея кратко писмо, а в него въпрос, който той винаги задава в писмата си: „Как върви бригадата?"

На пръв поглед е лесно и в същото време не е съвсем лесно да му се отговори.

Ще започна с това, че Р. Христов има пълното право да се интересува от нашия живот. Нали на този колектив той бе бригадир. И макар оттогава съставът на бригадата в значителна степен да се обнови, той запази боевия си дух, добрите традиции?"

Наистина. С пълно право може да се каже, че завинаги в сърцата ще останат годините, преминали в съвместен труд. Ето какво са написали завърнали се български работници, дошли в Старий Оскол с първия ешелон: „Ние с вълнение и гордост си спомняме плодотворната работа във вашата страна. Ние научихме много от вас. Нашите деца постъпиха в съветски училища, а много щастливци изучаваха съветската наука и изкуство, получиха висше образование. Ние бяхме първите. След нас дойдоха други, ще пристигнат още. Но ние положихме началото на осъществяването на икономическата интеграция на белгородска земя."

Има с какво да се гордеят другарите. Не случайно в Старий Оскол вече петнадесет години се развяват един до друг два флага — съветският и българският.

ДА СЕ УСЪВЪРШЕНСТВУВА ВСЕСТРАННО БРИГАДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА

Какво накара Обединения комитет на БКП в Москва да постави на обсъждане на свой пленум въпроса за по-нататъшното усъвършенстване на бригадната организация на труда на икономическа основа в трудовите колективи?

На първо място, следконгресните теоретически разработки и практически подходи на нашата партия, на нейния Централен комитет и лично на генералния секретар на ЦК Тодор Живков, в които се отделя изключително внимание на ролята на трудовия колектив и особено на първичния — бригадата, в управлението на производството и социалните дейности, в разгръщането на социалистическата демокрация. Изпълнението на решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП е невъзможно без научно-техническата революция да стане дело на милионите хора, без органически да се съчетаят инициативите на трудовите колективи от долу с инициативата от горе.

На второ място, тези въпроси намират значително място в материалите на XXVI конгрес на КПСС, всестранно бяха развити в закона на трудовия колектив, в постановлението за усъвършенстване на бригадната организация на труда и в редица други съветски партийни и правителствени документи. Българските трудови колективи в СССР работят в състава на съветски строителни и дърводобивни организации. Ето защо задачата, която КПСС поставя за усъвършенстване на бригадната организация на труда, има за тях най-непосредствено, задължително звучене.

Digitized by Google

И на трето място, като отчита специфичните условия на работа и ръководство на нашите трудови колективи, бюрото на Обединения комитет на БКП счете, че именно чрез усъвършенстване на бригадната организация на труда може най-плодотворно да се влияе както за решаване въпросите на интензификацията и качеството на производството, на внедряване на техническите достижения и челния опит, на икономиите на материали и енергия, така и на възпитанието и мобилизирането на трудещите се, на повишаването на тяхната квалификация, на укрепването на дисциплината.

Пленумът отдели голямо място на проблемите, свързани с издигане ролята на бригадния колектив в организацията и управлението на производствения процес и във възпитанието и мобилизирането на трудещите се.

Подчертано бе, че бригадната организация на труда има дългогодишни традиции в нашите трудови колективи. Сега в над 1000 бригади в дърводобива и строителството са включени над 87 на сто от работниците, а от основните — 98 на сто. Извън бригадите са само част от спомагателните работници, механизатори и заетите в обслужващата сфера! Задачата за обхвата в бригадната форма е решена, макар че има какво още да работят ДСО „Дърводобив и строителство" и главна дирекция „Строителство на НРБ в СССР" особено с механизаторите и за изграждане на бригади в някои обслужващи звена.

Последователната работа на партийните, стопанските и обществените ръководства, съветският опит и пример, условията и организацията на производствения процес са създали предпоставки в нашите колективи да се формират стотици здрави и сплотени бригади, които с чест изпълняват възложените задачи. Не може да не се отбележат интернационалните бригади на героя на социалистическия труд Помелников в Губкин и на Козир в Сургут, на героя на социалистическия труд Илия Цонев в Благоево и на Милко Стоянов в Горни Мезен, на Ангел Ангелов в Тюмен, Ангел Неделев в Сургут, Димо Джемертов в Губкин, Христо Митков в Старий Оскол, Матей Иванов в Грозни и др

В годините след XII конгрес и особено в продължилия почти една година период на подготовка на настоящия пленум са положени резултатни усилия за осъществяване на партийните изисквания за формиране на бригади от нов тип, за разширяване на демократичното начало в тяхното управление. В проведеното през юни миналата година социологическо изследване 96 на сто от анкетираните работници са отговорили, че в бригадите им функционират бригадни съвети, 89 на сто — че редовно се провеждат бригадни събрания. Масово се утвърждава коефициентът на трудовото участие, решават се редица производствени и социални проблеми от бригадите и пр.

Въпреки големите достижения на бригадите от височината на критериите, които БКП и КПСС издигат за ролята на първичните колективи, бяха набелязани и главните направления за бъдещата им работа

Особено внимание се обръща на създаването на оптимална структура и състав и максимално стабилизиране на бригадния състав. Важно направленне е повсеместното утвърждаване и повишаване на ефективността на работа на колективните форми на живот и управление на бригадния колектив и обогатяване на съдържанието на дейността им. На бригадния съвет на бригада „Станке Димитров" в Благоево например е поверено да усвоява нова техника. Той редовно отчита извършеното по тази задача, по квалификацията и дисциплината и т. н. В тази бригада се изгражда модел как колективът осъществява решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП. Интересен в това отношение е опитът на бригадата с бригадир Пламен Луканов в Тюмен. В нея е създадена вътрешна, при това много строга система за контрол на

Digitized by Google

качеството и дисциплината, активно се използват както моралните стимули и санкции, така и коефициентът на трудовото участие! Понеже бригадата е голяма — 80 души, — въпросите, първо, се обсъждат на събрания на звената и след това се внасят на бригадно събрание. Бригадата си е направила свой клуб, създала е добри условия и живее задружен живот. И всичко това се ръководи от органите за управление и, разбира се, преди всичко от бригадира.

Един въпрос, който зае своето достойно място в пленума, бе понататъшното издигане ролята и отговорността на бригадира в работата по усъвършенствуване на бригадната организация на труда.

Голяма част от бригадирите се ползват с авторитет и сред работниците, и пред ръководствата, голяма е ролята на немалка част от бригадните съвети, които все повече се превръщат от представителни в делови обществени органи с определени функции в управлението на производството. В Московския завод „Компресор" например съветът на бригадирите е издигнат в ранг на съвещателен орган към директора и при обсъждане на всички основни въпроси се взема и неговото становище. Съветът на ГПП — Горни Мезен е разделен на групи по основни фази, в които се обсъждат конкретни въпроси на организацията на производството, на социалистическото съревнование и пр.

Второто основно направление, върху което бе насочено вниманието на пленума, бе внедряването и усъвършенствуването на икономическите подходи в бригадните колективи и работата с тях. В това отношение особено внимание бе обърнато на проблемите на стопанската сметка и самоиздръжката — разработени в редица документи както в нашата, така и в съветската страна, на новия стопански механизъм, на бригадната вътрешностопанска сметка, на системата за заплащане в това число и в строителството.

Когато се разглеждат тези въпроси и се определят задачите, трябва да се отчита и спецификата на нашите трудови колективи. За тях с еднаква сила важат изискванията на БКП и КПСС, на българските и съветските нормативни документи и в същото време нито нашият, нито съветският икономически механизъм може да се приложи изцяло. Защото на вътрешния икономически механизъм в тях силно влияят и условията на междуправителствените спогодби, по които се организира дейността в дърводобива и в строителството. Това налага умело и творчески, с активната помощ на министерствата на НРБ и СССР, да се утвърждава специфичен подход в българските трудови колективи, които работят в Съветския съюз.

Кои са основните икономически форми и лостове, които пленумът препоръча да се осигурят масово и ефективно в нашите бригади:

а) коефициент за трудово участие при разпределение на заработката в бригадата;

б) акордно-премиалната система. Вече години наред в ДСО „Дърводобив и строителство" се използва премиалната система на основата на месечно нормено-планово задание както по количество, така и по качество на производството. Интересен опит се ражда и в ГПП в Междуреченск по обвързване на договорите с икономически стимули и санкции на бригадите от сечта и превоза. Пленумът постави задачата в кратък срок масово да се приложи акордно-премиалната система и чрез нея резултатно да се обвърже трудът на нашите бригади с крайните резултати и по количество, и по качество;

в) бригадната вътрешностопанска сметка, която е най-съвършена форма на цялостно обвързване и на активно влияние на бригадния колектив върху всички елементи на производствения процес. Тя има изключително голямо организиращо, мобилизиращо и възпитателно въз-

Digitized by Google

действие и заедно с това форма, която предявява много високи изисквания към своето приложение.

Пленумът постави и редица задачи пред партийните, стопанските и обществените органи и организации за по-нататъшното усъвършенстуване на бригадната организация на труда на икономическа основа.

Трябва да се отбележи, че в доклада редица въпроси на бригадната организация на труда бяха поставени много критично, на места остро, конкретно се сочеха както изявилите се ръководители, бригадири и работници, така и онези, които са допуснали слабости и недостатъци.

В изпълнение на партийните изисквания и на решенията на пленума на Обединения комитет на БКП пред първичните партийни организации беше поставена задачата да засилят своята политическа отговорност за състоянието на всички бригадни колективи, които ръководят. Техните проблеми трябва много по-често и задълбочено да присъствуват на събранията, в поръченията на комунистите, в организаторската и възпитателната работа сред колектива. Чрез правилното разпределение на комунистите и приемането на нови партийни членове да се осигури партийно влияние във всяка бригада. Голямо внимание е нужно да се отдели на партийните групи по бригади и на партийно-комсомолските групи, широко да се използва опитът на КПСС за определяне на партийни организатори. Особено големи грижи първичните партийни организации трябва да положат за подбора, възпитанието и квалификацията на бригадирите, за засилване помощта, контрола и взискателността към работата на стопанските ръководители и обществените организации за усъвършенствуване на бригадната организация на труда.

Все повече растат изискванията и към работата на партийните комитети. Под тяхното непосредствено ръководство предстои задълбочено да се анализират положителните страни и недостатъците в досегашната работа, делово и конкретно да се мобилизират силите на ръководствата и на целите колективи за по-нататъшното развитие на бригадната организация на труда на икономическа основа. Особено важни са мерките за усъвършенствуване на стила и методите на работа на всички ръководни органи и кадри. На строг партиен контрол да се поставят всички задачи по внедряването на икономическите форми на управление на бригадите и особено на вътрешностопанската сметка, да се повиши взискателността към кадрите за решаване на поставените задачи.

Пред стопанските органи и кадри сега с изключителна сила стоят задачите задълбочено и творчески да се изучат и обмислят българските и съветските нормативни документи и разпореждания, нашият и съветският опит по тези въпроси и на тази основа да се изгради ясно виждане по приложението им при конкретните условия на всяко предприятие и група.

Много по-високи изисквания се поставят и пред профсъюзните организации и Комсомола в низовия трудов колектив.

За тяхното изпълнение е необходимо да се изграждат здрави и дееспособни профсъюзни и комсомолски организации и групи във всяка бригада, да се обогатява техният живот, да се разширяват правата и отговорностите им. Особено големи са отговорностите на профсъюзните организации като организатори и гаранти за дейността на колективните органи в бригадата, за обогатяване и усъвършенствуване на стила и съдържанието, за издигане авторитета и повишаване отговорността им.

Digitized by Google

●

Изказванията на пленума бяха продължение на критичния дух на доклада, на търсене на пътища за успешно внедряване на бригадната организация на труда на икономическа основа, на разкриване на слабостите, които се допускат в досегашната практика, и набелязване на мерки за тяхното преодоляване. Изказаха се партийни и стопански ръководители, български и съветски бригадири, взели участие в работата на пленума.

Няма подробно да се спираме на изказванията. Интересни разсъждения направиха и **Васил Николов** — генерален директор на ДСО „Дърводобив и строителство", и **Богомил Николов** — главен директор на ГД „Строителство на НРБ в СССР", и **Петър Гьочлиев** — секретар на ОС на БПС, и **Деян Деков** — първи секретар на обединения комитет на ДКМС, и **Мило Милов** — секретар на партийния комитет в Сургут, и бригадирите **Димо Джемертов, Пламен Луканов, Милко Стоянов,** и героят на социалистическия труд **Михаил Помелников** — бригадир на комплексна интернационална бригада в Губкин. Ценни мисли развиха **Георги Стоянов** — заместник-завеждащ отдел „Външна политика и международни връзки" на ЦК на БКП, който в своето изказване подчерта изключителната важност на проблема за внедряването на бригадната организация на труда на икономическа основа, като обърна особено внимание на необходимостта да се отделя специално внимание на инициативите на бригадите, най-добрите почини да се осмислят внимателно и да се прилагат в трудовите колективи, да се популяризират.

Иска ни се обаче да предадем с малки съкращения изказването на **Владимир Козир,** ръководител на интернационална бригада, което особено силно охарактеризира не само опита, ролята и достиженията на бригадите, но и съвместната дейност между българските и съветските работници, българо-съветската дружба.

Владимир Козир: — Колективът на нашата интернационална бригада „Георги Димитров" изгражда жилищни домове и социално-битови и културни обекти в град Сургут. Бригадата ни се състои от 60 души — 25 българи и 35 руснаци.

През годините на текущата петилетка ние ще изградим около 200 000 квадратни метра жилищна площ, ще построим 2 поликлиники, един магазин, 2 административни сгради. В същото това време на бригадата се наложи да усвои 3 нови серии жилища, а вие всички знаете колко отрицателно се отразява това върху производителността на труда. Понастоящем бригадата затваря календара си за 1986 г.

Не считам да ви травматизирам с цифри, а просто ще се помъча да ви запозная с нашата платформа, на която се дължат тези цифри.

В началото на своята бригадирска дейност аз поставих пред себе си, а значи и пред бригадата три големи цели:

Първата цел — трудовата дисциплина в бригадата, фигуративно казано, да бъде сродна с дисциплината на кремълските курсанти. Считам, че тази цел е достигната. Това не е самохвалство, ние отдавна забравихме какво значи пиянство и самоотлъчки в бригадата. Нещо повече, администрацията помоли нашата бригада да приеме при себе си и да превъзпита няколко недисциплинирани работници. Редовно отсъствуващи от работа, които тероризираха други бригади. Мина известно време и тези момци ни помолиха да ги оставим в нашата бригада завинаги.

Втората цел е да достигнем най-висока производителност на труда в изграждането на жилища. Мога да заявя, че тази цел също е постигната.

Съдете сами! През 1984 г. част от нашата бригада, състояща се от 25 души, монтира 405 елемента само с един кулокран. Средната норма за монтаж на смяна при нас в домостроителния комбинат е примерно 20 елемента. За да достигнем обаче резултатите, за които говорих, наложи се да монтираме по 40, 50 до 60 елемента. А интернационалното звено на Любомир Христов, състоящо се от двама българи и трима руснаци, постави рекорд, ако има такъв, в домостроенето — монтира за 7 часа 72 елемента.

Възможно е някой от вас да се усмихне — ето още един многостаночник!

И третата, последната цел е да научим хората на грижливо отношение към детайлите, към строителните материали, да гледат на тях не като приходящи, а от гледна точка на стопани на обекта.

Ето тук е решаващата роля на бригадната стопанска сметка. Средномесечната изработка на един член на бригадата съставлява 130 процента.

За четирите години на петилетката икономията съставлява 313 хил. рубли. За ико-

Digitized by Google

номия на бригадата е изплатена премия в размер на 28 хил. рубли.

Заедно с етажите, издигнати от нашата бригада, растат и хората — истински интернационалисти, които дълбоко осъзнават своята лична отговорност за съдбата на нашите две страни. Ние с изключителна топлота и благодарност говорим не само за онези български другари, които сега работят, но и за тези, които се върнаха в своята родина, които полагаха основите на нашата бригада.

Винаги ще помня как в края на миналата 1984 г. на Сургутския домостроителен комбинат бе възложено извън плана да построи поликлиника за нефтениците, строителите, газопроводчиците. Помните каква бе тази зима. Но ако руснаците са свикнали с тези условия, то няма да забравя как забележителните момци от София и Варна, Провадия и Бургас, свикнали в България на по-висока температура, надянали топли панталони и ватенки, при 40° под нулата нито за минута не напуснаха своите работни места, монтираха до 40 елемента, т. е., преизпълняваха два пъти нормата си. И жителите на Сургут получиха предсрочно така нужната им поликлиника.

Сега напълно съм убеден, че интернационалният дълг може да се изпълнява не само с оръжие в ръка, но и с честен, добросъвестен труд в мирно време.

В СТАРИЙ ОСКОЛ И ГУБКИН

С това пленумът не завърши своята работа. Може определено да се каже, че той продължи под други форми, чрез които не само се пренасяха решенията му по места, но и участниците в него имаха голямата възможност да се запознаят с опита и проблемите на бригадната организация на труда в Курската магнитна аномалия.

След завършването на пленума още същата вечер всички участници с нощния влак отпътуваха за градовете Старий Оскол и Губкин.

Иска ни се да кажем няколко думи за огромното строителство тук, на Курската магнитна аномалия.

Понятието Курска магнитна аномалия навлезе здраво в живота на съветските хора, влезе в техния език наред с редица други устойчиви словосъчетания. Дълго време то се възприемаше само като обширен природо-географски район в центъра на европейската част на страната главно в Белгородска и Курска област, където са съсредоточени най-крупните в света местонахождения на руда.

Курската магнитна аномалия е уникална строителна площадка. Уникална — в буквалния смисъл на думата, буквално във всичко — по запаси на желязна руда, по удобно местонахождение, по мащаби на поставените задачи, темпове и тяхното решаване, по технология на строителството. Дори и по участие на пратениците на НР България. Днес тя е най-яркото проявление на огромните възможности на съветската икономика.

Историята на откриването и усвояването на Курската магнитна аномалия още от първите си страници е история на тясното сътрудничество на труда и науката. Сега в Губкин и Белгород работят редица научноизследователски и проектно-конструкторски учреждения, заети с различни проблеми на рудните находища. Освен това тук са привлечени десетки институти — съизпълнители от най-различен профил, чиято работа се насочва и координира от Научния съвет по проблемите на Курската магнитна аномалия (КМА) при Академията на науките на СССР.

С въвеждането в експлоатация на Осколския електрометалургичен комбинат основна част от населението на древния град на Оскол са металурзи и техните семейства. Строи се нов Старий Оскол комплексно, като се отчитат съвременните достижения на отечествената градоустройствена наука.

За пръв път в Съветския съюз се осъществи отдавна лелеяната мечта на металурзите — да получат стомана непосредствено от руда-

Digitized by Google

та. Сега тя не се превозва, тя се обогатява на местодобива.

Осколският електрометалургичен комбинат е необикновен. Тук не се изграждат огромни доменни пещи и коксови батерии. Комбинатът е първенец на бездоменната металургия. Стоманата се ражда в пламъците на волтовата дъга.

Понастоящем на Курската магнитна аномалия работят редом със своите съветски другари над 5 хил. български работници и специалисти. Съвместната работа на българските и съветските строители за изграждането на КМА е ярък пример на плодотворно използване на социалистическата икономическа интеграция в интерес на по-нататъшния подем на икономиката на двете страни.

Наскоро българската група в Губкин отбеляза 15-годишнината от своето пристигане в Съветския съюз. На 22 април 1970 г. — в деня на стогодишнината от рождението на В. И. Ленин в Губкин, центърът на Курската магнитна аномалия — съветските хора посрещнали по най-тържествен начин първите български строители — като пратеници на братска България и като пионери на тази нова и перспективна форма на икономическо сътрудничество в рамките на Съвета за икономическа взаимопомощ.

Корпусите на първите промишлени гиганти се именуват като нови паметници на българо-съветската дружба. За хиляди български работници, които са работили или работят тук, това не са прочетени във вестниците лозунги, а съдба, лична биография. Те работят и си отиват оттук с натрупан опит и повишена квалификация, работят и си отиват с чувството за съпричастие към едно исторически значимо дело.

В Старий Оскол участниците в пленума разгледаха изложбата на ТНТМ на българската младеж, която работи и се учи в СССР, посетиха Осколския електрометалургичен комбинат и строителството на сортопрокатния цех, електростоманолеярния цех № 2, Лебединския минно-обогатителен комбинат и рудник и др. След това, разделени на групи, те се срещнаха с отделни бригади, където не само се запознаха с техния опит, но ги информираха за работата и решенията на пленума на Обединения партиен комитет в Москва. Навсякъде стана полезен диалог.

На строителството на сортопрокатния цех се състоя интересна среща с бригадата на Господин Господинов от българската строителна група — Губкин. Той разказа за работата на бригадата по внедряването на бригадната организация на труда и стопанската сметка, посочи, че нововъведенията в тръста по отношение на техниката най-напред се внедряват в неговата бригада. Интерес предизвика и разговорът между бригадира и Василий Александров Шлигин — зам.-министър на „Минтяжстрой" — СССР, който основно се запозна с опита на бригадата. Дори стана малък диспут — кой трябва да оглавява бригадния съвет. Господинов изтъкна, че практиката при тях е той да се възглавява от бригадира, а според Шлигин може и от друг член на бригадата. Наистина интересен, неформален въпрос.

В дома на културата в Губкин се състоя семинар-среща за обмяна на опит, ръководен от първия секретар на Обединения комитет на БКП Енчо Москов. Виктор Илин — втори секретар на областния комитет на КПСС в Белгород, приветствува участниците в семинара и ги запозна със социално-икономическото и духовното развитие на Белгородска област, с опита по внедряването на бригадната организация на труда. „Сега главното е — подчерта той — да се постигне масово прилагане на новите форми на организация във всяка българска и съветска бригада. Това е гаранция за повишаване ефективността на производството и високо качество на продукцията."

Digitized by Google

Доклад за работата на българската строителна група в Губкин по усъвършенствуване на бригадната организация на труда изнесе главният инженер **Данчо Първанов.** Той изтъкна, че концентрацията на работниците на едно място — предимно в състава на Курската магнитна аномалия — рудстрой — е безусловно благоприятен фактор за внедряването на бригадната организация на труда. Сега в нея са обхванати 82 на сто от работниците. Средната численост на бригадите е около 50 души, което е оптимално за групата. Има и по-малки бригади от 10 до 25 души, което съответствува на обема на изпълняваната работа. Посочената структура е устойчиво закрепена. При разработването на насрещния план за 1985 г. е заложен раздел с комплексни задачи по бригадната организация на труда. Въведена е подобрена отчетност за резултатите по бригади, за да се следят постоянно численият и квалификационният състав. Специално внимание се отделя на правилната организация вътре в бригадите и на колективните форми на управление. В резултат комплексните бригади имат установен състав на звената и избрани на събранията звеноводи, които по принцип носят отговорност за изпълнението на задачите от звеното. Издигната е ролята на бригадния съвет и събранието. Увеличено е прилагането на коефициента за трудово участие. Инж. Д. Първанов посочи също така, че за групата важи констатацията, че има значителна дистанция в състоянието и резултатите на челните бригади и на тези, които са продължително време във втория ешелон. Като се търси отговор защо е така, стига се до организаторските качества на бригадира, на звеноводите, до възможностите на бригадното ядро, до дисциплината. Особено остро стои проблемът с реалното въвеждане на бригадната стопанска сметка. От икономическите форми в бригадната организация най-реално и широко приложение получи акордно-премиалната система. Челните бригади на Д. Димитров и Г. Господинов поеха инициативата: „Договаряне и предаване на конструктивите по строителни възли", което представлява довеждане на акордно-премиалния наряд до класическия му вид.

За работата на партийните, стопанските и обществените органи и организации в българската строителна група в Старий Оскол по усъвършенствуване на бригадната организация на труда на икономическа основа говори **Иван Солунов** — секретар на партийния комитет в Старий Оскол. Той посочи, че за подобряване на бригадната организация на труда се полагат постоянни грижи и се оказва конкретна помощ и контрол. Само през изтеклите месеци на настоящата година на 5 заседания, а през 1984 г. на 6 заседания на партийния комитет при българската строителна група са обсъждани различни страни от работата на бригадите в групите строителни управления, от една страна, и, от друга, работата на първичните партийни организации, на стопанските и обществените органи и организации за подобряване организацията на труда в бригадите. В резултат на съвместната работа със съветските колективи 13 български и 27 съветски бригади излезли с призив-обещание за предсрочно изпълнение на плана за 1985 г., предаване на обектите в добро качество и подобряване на организацията на труда. През 1984 г. и изтеклите месеци на 1985 г. партийният комитет и ръководството на българската строителна група са положили много усилия заедно със съветските органи да създадат условия за преминаване на по-високо стъпало в бригадната организация на труда — работата на бригадна стопанска сметка. Използвайки натрупания опит от редица бригади, била поставена планова задача на бригадна стопанска сметка през 1985 г. да преминат 25 бригади с общо 680 работници при условията, които се създават в съветските строителни тръстове и управления. Досега са сключили договор и работят 28 бригади със 745 работници.

Digitized by Google

Валерий Ковальов — управляващ тръста „КМА рудстрой", отбеляза, че началото на настоящата петилетка бе ознаменувано с нов етап в развитието на бригадната стопанска сметка. Често не всичко е било както трябва — имало е редица трудности, което се е отразявало на организацията на работата. Неведнъж с тези трудности се е занимавало управлението, търсени са оптимални решения. Те са стояли и пред вниманието на колективите на бригадите. Голяма част от бригадите са започнали да работят на собствена стопанска сметка.

Др. Ковальов говори по-нататък за необходимостта да се издига ролята на бригадния съвет, на бригадирите, за решително подобряване на организацията, за внедряване на челния опит, което ще гарантира високо качество на работата.

Бригадната стопанска сметка, отбеляза **Тодор Иванов**, бригадир от СУ—12 в Старий Оскол, изключително силно влияе за рационалното оползотворяване на строителни материали. Нужно е обаче да се повишава чувството за отговорност у работниците. Той посочи, че бригадата постига всичко с колективния си ум, с общи усилия. Въведени са собствени вътрешни методи при складиране и съхраняване на материалите, постигнат е образцов ред. А това е важно както за повишаване ефективността от работата, така и на самочувствието на работниците.

Героят на социалистическия труд и председател на всесъюзния съвет на бригадирите, лауреат на държавна премия, **В. Сериков** говори за назрялата необходимост по-нататък да се усъвършенствува бригадната организация на труда на икономическа основа. Във всяка бригада, във всяко звено има резерви. Те трябва да се спазват и включват в потока на работата. Той се спря на ролята на бригадните съвети, които са призвани обективно да решават проблемите на всяка производствена единица. Нито един въпрос, който засяга същността на производството, на бригадата, не бива да се изплъзва от погледа на бригадния съвет. У работниците трябва да се създава чувство за пестеливост, за грижливост. Те трябва да станат истински стопани на обекта, тяхната дума трябва да бъде решаваща.

За актуалните задачи пред строителите, за по-нататъшното усъвършенствуване на бригадната организация на труда говори **Василий Шлигин** — заместник-министър на „Минтяжстрой". Сега тя трябва да се издигне на такова равнище — подчерта той, — че да гарантира изпълнението на производствената програма, постигането на висока ефективност и високо качество в строително-монтажните работи. Нужно е да се обогатяват знанията, да се прилага широко челният опит, да се учат една от друга бригадите, да се издига ролята на бригадния съвет. Опитът в строителството на някои обекти, в това число и на обектите на Курската магнитна аномалия, убедително доказва, че внедряването на бригадната стопанска сметка осигурява точно разграничаване в равнището на ръководството, повишава отговорността на изпълнителите и ефективността от работата на работниците и инженерно-техническите дейци, създава необходимата съгласуваност в дейността на всички участници в строителството.

След семинара участниците посетиха мемориала паметник на Курската дъга, където разгледаха величественния паметник и се поклониха пред подвига на хилядите знайни и незнайни герои, паднали в борбата срещу фашистките изверги, за свободата на своята родина, за щастието на цялото прогресивно човечество.

Димитър **СТАНОЕВ**

Digitized by Google

СРЕДИЩА ЗА НАУЧНОМЕТОДИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА ПАРТИЙНАТА ДЕЙНОСТ

Непрестанният стремеж за издигане на научнометодическото равнище на партийната дейност доведе до потребността към партийните комитети да се създадат специализирани помощни звена, които да съдействуват за научното обслужване на всестранната партийна дейност. Това извика на живот и партийните кабинети към комбинатските, заводските, учрежденските и други партийни комитети. За тяхното структурно изграждане, за изясняването на функциите и задачите им решаваща роля изигра творческото изучаване и прилагане на опита на КПСС. Партийните кабинети към низовите партийни звена в София в края на 1984 година наброяваха над 140. Някои от тях като тези към жп завод „Георги Димитров", завод „К. Е. Ворошилов" и др. имат над 30-годишно съществуване. Те възникнаха като звена за обслужване на партийната пропаганда и някои други страни на идеологическата работа на партийните комитети. В края на шестдесетте и началото на седемдесетте години по примера на КПСС към кабинетите започнаха да се създават и секции по партийно-организационната работа.

През седемдесетте години в столичната партийна организация под непосредственото научнометодическо ръководство на Института за пропаганда на марксизма-ленинизма, отдел „Пропаганда и агитация" и Центъра по партийно-организационната работа при градския комитет за много кратък период към низовите партийни звена и някои първични организации се създаде широка мрежа от партийни кабинети. Те са изградени и функционират на обществени начала и разгръщат дейност в две основни направления — идеологическо и партийно-организационно. Както се подчертава в решението на бюрото на градския комитет на БКП от 22 ноември 1984 година, „голяма част от тях се утвърдиха като ценни помощни звена на партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации. Теоретико-методичната работа, която те извършват, допринася в значителна степен да се издигат качеството и ефективността на партийната дейност, нейното научно равнище. С присъщите им форми и средства на работа те съдействуват за повишаване на идейно-политическата, методическата подготовка и организационната култура на партийните секретари и членовете на партийните бюра, пропагандистите, членовете на агитколективите и новоприетите партийни членове."

●

Партийните кабинети в Софийската градска партийна организация все повече се превръщат в средища за осигуряване на информация, за изучаване на процесите и явленията в първичните партийни организации и трудовите колективи, за разкриване, анализиране и внедряване на положителния опит и формиране на нов. Тази оценка в най-голяма степен важи за партийните кабинети към партийните комитети при завод „К. Е. Ворошилов", Министерството на съобщенията, Държавния комитет за планиране, ЦКС, завод „Витоша", Министерството на финансите, Централния съвет на Българските професионални съю-

Digitized by Google

зи, НАПС, локомотивно депо „В. Марков", Столичния народен съвет, автокомбината — София град и много други.

През 1975 година бюрото на ГК на БКП утвърди „Основни насоки, функции и направления на дейност на партийните кабинети към низовите партийни звена". Това активизира тяхната дейност. През 1978/1979 година бе проведен преглед по работата им, който помогна за тяхното организационно укрепване и за по-цялостното разгръщане на методико-приложната им дейност. Обогатиха се съдържанието и формите за работата. След приключване на прегледа за резултатна и ползотворна работа бюрото на ГК на БКП награди с литература и технически средства 3 кабинета, 15 секции и трима завеждащи кабинети.

Израз на грижи и целенасочена помощ на тези кабинети е и създаденият по инициатива на Института за пропаганда на марксизма-ленинизма и Центъра по партийно-организационната работа при ГК на БКП методически съвет за работа с тези кабинети. В състава му са включени сътрудници на института и на центъра, научни дейци, партийни секретари, завеждащи партийни кабинети по политическа просвета и партийно-организационна работа при РК на БКП, един от най-добрите завеждащи партийните кабинети към комбинатските, учрежденските, заводските и други партийни комитети. Задачата на методическия съвет е да изучава и популяризира дейността на кабинетите и секциите, да проучва техните потребности от теоретико-методическа и практико-приложна помощ и да им оказва такава. Обсъжда мерки, планове и програми за обучението на завеждащите кабинети и секциите. Работи по едногодишен план.

Градският и районните комитети на БКП полагат системни грижи за обучението и квалификацията на кадрите, които работят в кабинетите. Това е част от системата за подготовката и преподготовката на ръководните кадри и актива. Институтът за пропаганда на марксизма-ленинизма и Центърът по партийно-организационната работа всяка година разработват нови актуализирани тематични планове и учебни програми, като предварително изучават нуждите и потребностите на завеждащите кабинетите и секциите. Курсовете се провеждат обикновено 2—3 пъти по два дни в годината, а при необходимост, след провеждането на крупни партийни мероприятия и решения, се организират и полудни. Занятията се водят диференцирано — отделно със завеждащите кабинетите и отделно със завеждащите проблемните секции.

Едно от основните изисквания към лекторите е лекциите в най-голяма степен да се свързват с конкретните задачи на кабинетите и секциите като специализирани помощни звена на партийните комитети.

Голямо място в курсовете се отделя за обмяната на положителния опит. Свой опит по оказване помощ на първичните партийни организации по планиране дейността споделиха партийните кабинети при завод „Витоша", Медицинската академия, Министерството на финансите; за информационното обслужване — кабинетите при ЦКС, Държавния комитет за планиране; по работа с партийните бюра и партийните групи — кабинетите при завод „Витоша", автокомбинат — София град, Столичния народен съвет и други; работата с техническите средства — Министерството на съобщенията, 31 ЕСПУ, „Международен транспорт" и пр. В едно от занятията се обсъди планът на партийния кабинет при локомотивно депо „В. Марков", а свой опит по планиране дейността на кабинета и секциите сподели завеждащият кабинета при партийния комитет на завод „К. Е. Ворошилов". Много полезна се оказа практиката завеждащите кабинетите и секциите да посещават и изучават на място опита на базовите кабинети. С такава цел се организира посещение на завеждащите секциите „Партийно-организационна работа" в

Digitized by Google

партийния кабинет на локомотивно депо „В. Марков“, където на място се запознаха с опита на кабинета по обучението на партийния и стопанския актив, в „Нармаг“ — с работата на секцията „Партийно ръководство на ДКМС“ и други.

Районните комитети на БКП също така полагат системни грижи за обучението на завеждащите кабинетите и секциите. В това отношение особено системна и резултатна е работата на Ботевски, Благоевски, Ленински, Кирковски район. Изключително полезен бе организираният от РК на БКП „В. Левски“ пътуващ семинар със завеждащите кабинетите и секциите. Всичко това благоприятствуваше в столичната партийна организация с готовност да се посрещне и приеме решението на Секретариата на ЦК на БКП за преглед на кабинетите.

В изпълнение решението на Секретариата на ЦК на БКП за провеждане прегледа на дейността на кабинетите по партийно-организационната работа бюрото на ГК на БКП реши в градската организация прегледът да обхване и кабинетите по политическа просвета към РК на БКП и кабинетите към комбинатските, заводските, учрежденските, институтските и други партийни комитети. Това е една от значимите вътрешнопартийни инициативи, свързани с подготовката на XIII конгрес на БКП. За тази цел бюрото на ГК на БКП утвърди специални организационни мероприятия, определи материални награди — техническо обзавеждане на кабинетите класирали се: на първо място — 1000 лева, на второ място — 500 лева, на трето място — 400 лева. Индивидуални награди за завеждащи кабинети, класирали се на първо място — екскурзия до СССР, и на второ и трето място — парични награди. На заелите призови места секции и завеждащи секции се предвиждат парични награди, грамоти и др. Районните комитети на БКП от своя страна също приеха свои решения за организиране на прегледа, утвърдиха стимули за кабинетите, заели първите места в прегледа.

Организацията и разгръщането на дейността и инициативите на партийните кабинети по време на прегледа и оценката за тяхното класиране ще се осъществяват на основата на разработените от Института за пропаганда на марксизма-ленинизма и Центъра по партийно-организационната работа и утвърдени от бюрото на ГК на БКП нови „Примерни насоки“ за тяхната структура, функции и задачи. Те са разработени, като са взети под внимание основните положения от примерния правилник на кабинетите по партийно-организационната работа, утвърден с решение на Секретариата на ЦК на БКП от 2 декември 1980 година, и статута на домовете за политическа просвета от 1978 година. В основата им също така са залегнали насоките за работа на партийните кабинети на обществени начала, като е отчетен близо десетгодишният опит. Отчетени са и са намерили отражение изискванията към партийно-организационната и идейновъзпитателната работа на партията, съдържащи се в документите на Дванадесетия конгрес на БКП, Националната партийна конференция по качеството, следконгресните доклади, речи, изказвания и лекции на генералния секретар на ЦК на БКП Тодор Живков.

В насоките е посочено, че партийните кабинети към низовите партийни звена са единни с две основни направления — идеологическо и партийно-организационно, че под ръководството на партийния комитет методическият съвет на партийния кабинет организира и ръководи цялостната дейност на партийния кабинет, секциите са основни звена в структурата на партийните кабинети. Основните секции, които се изграждат, са: партийно-организационна работа; партийна пропаганда; партийно ръководство на ДКМС; масовополитическа работа; технически средства; информация и документация. В примерните насоки е

Digitized by Google

указано, че по преценка на партийните комитети и методическите съвети могат да се изграждат по направление на дейност или по друг признак и други секции, а така също предложените 6 секции могат да се обединят в три: партийно-организационна работа, идеологическа работа и информация и технически средства. По втория образец са формирани част от секциите на кабинетите в Коларовски район. Поразлична е структурата на кабинета при партийния кабинет на завод „К. Е. Ворошилов". Освен посочените в примерните насоки секции тук е изградена и секция „Социологически изследвания". Към партийния кабинет при Централния съвет на НАПС към формираните шест секции са създадени 16 работни групи, като една от секциите е за партийното ръководство на ДКМС и профорганизацията. В състава на методическия съвет и секциите влизат повече от 30 души изявени партийни активисти с богат партиен и организационен опит, добра теоретическа подготовка, висококвалифицирани специалисти с управленски опит, научни сътрудници.

Равносметката, направена през първия етап на прегледа на партийните кабинети, показва, че в столицата са привлечени към партийните кабинети над 5000 активисти.

Във връзка с прегледа с участието на представители на ГК на БКП във всички райони се организираха съвещания със секретарите на партийните комитети, където има партийни кабинети и или по-решение на бюрата следваше да се изградят нови. Направиха се оценка на досегашната им работа и инструктаж по задачите, целите, организацията и ръководството на прегледа.

Много положителна роля изиграха и проведените диференцирани инструктажи със завеждащите секции. В Ленински и Благоевски район на консултации със завеждащите секции по партийно-организационната работа се обсъдиха редица конкретни идеи и инициативи за оказване методико-приложна помощ на партийните комитети и бюрата на първичните организации, свързани с решаването на някои актуални задачи, с революционното мислене и действие на партийните кадри и актива.

След районните съвещания, инструктажи и консултации почти всички партийни комитети приеха свои решения по организиране на прегледа на партийните кабинети.

Прегледът на партийните кабинети към низовите партийни звена в столицата се провежда на три етапа. Първият започна от 1. X. 1984 година. През този период партийните органи и организации направиха анализ на състоянието на партийните кабинети, на способността им да изпълняват възложените им специфични функции и задачи. Извърши се преглед на кадрите, работещи в кабинетите, и се предприеха редица конкретни мерки: с партийни поръчения в кабинетите да се изпратят авторитетни, инициативни комунисти, които притежават богат организационен опит и знания по партийно строителство, имат добра идейно-теоретическа подготовка; с подчертан усет към новото и организаторски способности. В съответствие с изискванията на „Примерни насоки" партийните поръчения се възложиха на партийни събрания. На основата на направения анализ бяха разработени и утвърдени атестационни характеристики на партийните кабинети. Част от характеристиките се утвърдиха от бюрата на РК на БКП. Другаде това стана на съвместни заседания на отделите „Организационен" и „Пропаганда и агитация". И в двата случая обаче в присъствието на секретарите на партийните комитети, завеждащите кабинетите, а някъде завеждащите секциите. На други места атестирането стана от комбинатските, заводските и други партийни комитети с участието на завеждащите отдели-

Digitized by Google

те и други сътрудници на РК на БКП, инструкторите, отговарящи за съответните организации.

Атестирането на кабинетите даде възможност да се направи задълбочен анализ на постигнатите резултати, да се очертаят слабостите и нерешените проблеми, да се създаде благородна амбиция и се активизира дейността им, като се посочат пътищата и средствата за бъдещата резултатна дейност. През този етап кабинетите и партийните комитети набелязаха конкретни мероприятия и инициативи. Тяхната реализация ще бъде основно съдържание в дейността през втория етап.

През първия етап се проучиха потребностите и възможностите за изграждане на нови партийни кабинети, като стремежът е да се изпълни докрай решението на бюрото на ГК на БКП партийни кабинети да се изградят към всички комбинатски, заводски, учрежденски, вузовски, институтски и др. партийни комитети. От започването на прегледа досега са създадени още 80, като само в Коларовски и район „В. Левски" има или са в процес на изграждане по 15 нови кабинета.

Много благоприятно обстоятелство е това, че прегледът на кабинетите се извършва в навечерието на Тринадесетия конгрес на партията. Това е допълнителен стимул за разгръщане на повече творчество и инициатива в секциите за овладяване и използване на съвременни средства, форми и методи на партийна работа, за обвързване работата на кабинетите с животрептящите проблеми на първичните п[illegible] организации и трудовите колективи.

●

Трайни и дългогодишни традиции имат **секциите „Партийна пропаганда"**. Основна линия в тази сфера е **по-тясното свързване на марксистко-ленинската теория със социалната практика, с конкретните проблеми на трудовия колектив.** В дейността на секцията към партийния кабинет при завод „К. Е. Ворошилов" стратегическият лозунг „За високо качество — навсякъде и във всичко" получава съвсем точен адрес и звучене. Практическите действия на секцията са насочени към повишаване на теоретическата и методическата подготовка на пропагандистите, към внедряване на активизиращите форми и методи на обучение, експериментиране, обобщаване и разпространяване на най-добрите образци в партийната пропаганда. Секцията работи последователно и настойчиво върху по-ефективни форми на учебен процес като практическите занятия и задачи, дискусиите, ситуационните методи, казусите и пр. С помощта на специалисти в края на всяка учебна година се разработват дидактически тестове за обобщителните занятия в системата на партийната учебна година. Пропагандистите работят по лични творчески планове. Към заводския партиен комитет функционира теоретичен семинар за ръководните кадри. С помощта на кабинета и под научното ръководство на доц. Ст. Газанов от АОНСУ при ЦК на БКП участниците в семинара подготвиха и проведоха с голям ефект научно-практическа конференция на тема „Интензификацията на производството — стратегически проблем на нашето развитие". В сферата на масово-политическата работа кабинетът беше инициатор за разработването и приложението на програма за индивидуална политическа работа с хората. Програмата се експериментира в пет производствени и функционални звена. Обобщаването на опита стана на теоретико-приложна конференция. Партийният кабинет натрупа значителен опит и по социалните и социологическите изследвания. Под научното ръководство на проф. д-р Ф. Генов се организира и проведе социалнопсихологическо изследване за активната жизнена позиция на комунистите. Резул-

Digitized by Google

татите от изследването се обсъдиха на научно-практическа конференция на тема „Революционното мислене — сърцевина на активната жизнена позиция".

Целият състав на методическия съвет и секциите към партийния кабинет при учрежденския партиен комитет на Министерството на съобщенията беше ядрото на работните групи, които разработиха прогнозата и модела за комунистическото възпитание на служителите от министерството. Партийният кабинет при заводския партиен комитет на завод „Витоша" разработи и внедри цялостна система за атестирането на пропагандистите. Създадена е специализирана група методисти, които оказват системна методическа помощ на пропагандистите. Секцията при партийния кабинет при СМК „Л. И. Брежнев" експериментира работата на съвети на пропагандистите. Там се обсъждат личните творчески планове на пропагандистите, методики за провеждане на практически задачи в учебните звена, организират се взаимни посещения на занятия. Секцията при партийния кабинет в Държавния комитет за планиране организира разговор за качеството на пропагандисткатa работа.

●

Макар и с по-кратък период на съществуване, богат опит натрупаха и секциите „Партийно-организационна работа". Едно от направленията на тяхната дейност е да изучават процесите и явленията в партийната дейност и да оказват теоретико-методическа помощ на партийните комитети и бюра за усъвършенстване на партийно-организационната работа, за повишаване нейното качество и резултатност. С такава цел секцията към партийния кабинет на ЦС на БПС направи анализ на плановете на партийните организации за 1984 година и проучи равнището на партийните събрания от гледна точка на дневния им ред, активността на комунистите, посещаемостта и качеството на приеманите от събранията решения. Независимо от това че се очертаваха положителни тенденции и по двата проблема, анализът показа, че има много неизползвани резерви. След като се запозна с тези изводи, учрежденският партиен комитет счете за необходимо с тях да се запознаят и секретарите на първичните организации. Проведе се творчески разговор в критичен и самокритичен дух. На основата на това обсъждане и направените препоръки комитетът взе редица мерки за подобряване на работата. Секциите при НАПС и българо-унгарското дружество „Интрансмаш" чрез лекции, консултации и др. форми съдействуваха да се повишава компетентността на партийните бюра и организации за по-системно и компететно използване предоставеното им от Устава право на контрол.

Партийният кабинет при заводския партиен комитет в автокомбината — София град направи комплексен анализ на качеството на решенията на партийните събрания. На основата на впечатленията се проведе консултация с партийния актив, в резултат на което значително се подобри работата на партийните бюра по предварителната подготовка на проектите за решения, подобри се тяхното качество.

Дългогодишна е традицията на партийните комитети при жп завод „Г. Димитров", Министерството на финансите, НАПС, Министерството на съобщенията, завод „Витоша", Софийски телефонни и телеграфни станции, Софийски пощенски станции и много други след всяка отчетно-изборна кампания да се организират на място краткосрочни курсове за членовете на партийните бюра и отговорниците на партийните групи. На партийните кабинети обикновено се възлага да разработят тематич-

Digitized by Google

ните планове и учебните програми, осигуряват лекторите, организират практическите занятия, обмяната на положителния опит. Към някои партийни комитети са формирани и постоянно действуващи школи за обучение на партийния актив и стопанските и административните кадри. Такава е школата при партийния комитет на локомотивно депо „В. Марков". В нея освен проблеми на партийната работа като политическия подход в дейността на партийните органи, индивидуалната работа с хората — сърцевина на партийния стил и др., се изучават проблемите на интензификацията, качеството, научно-техническата революция, социалистическата организация на труда, приложението на икономическия механизъм и други. За лектори се канят изтъкнати специалисти от АОНСУ на ЦК на БКП и други. Най-полезното в организиране на учебния процес в тази школа са практическата насоченост на обучението и активното включване на всеки участник в разработката на конкретни проблеми, свързани с потребностите на депото. Тези разработки се обсъждат в семинарните занятия и се търси приложение в конкретните условия. В центъра на огромната методическа и организаторска работа стои партийният кабинет.

Ценна методическа помощ под формата на консултации, обучение на актива и др. оказват партийните кабинети при партийните комитети и бюра във връзка с провеждания в градската организация разговор на тема „Комунистът и дисциплината". Това е едно широко мащабно мероприятие, посветено на предстоящия XIII конгрес на БКП, което ангажира съзнанието на всеки комунист и е своеобразен отчет за изпълнение решенията на XII конгрес и Националната партийна конференция.

Всяка година все по-големи изисквания се предявяват към партийните кабинети по обучението и възпитанието на новоприетите комунисти. Ценен опит в това отношение създадоха кабинетите при Медицинска академия и комбинат „Елпроменерго" и други.

Секциите „Масовополитическа работа" оказват методическа помощ на партийните ръководства за **обогатяване съдържанието на масовополитическата работа и най-тясното ѝ свързване с актуалните проблеми и задачи на трудовите колективи.** Подпомагат агитаторските кадри в овладяването на методическото майсторство и за обогатяване формите на индивидуалната работа с хората. Секциите съдействуват за разработването, експериментирането и внедряването в практиката на по-ефективни форми, методи и средства на политическо въздействие, участвуват в обучението на докладчиците, членовете на агитколективите, лекторите, организират информирането на трудовите колективи по актуални проблеми на вътрешното и международното положение.

●

Най-младите секции към партийните кабинети са **„Партийно ръководство на ДКМС".** Те се създадоха със специално решение на пленума на ГК на БКП, на който се направи етапна оценка за реализиране комплексната програма на ГК по работата за изпълнение постановките на др. Тодор Живков в Писмото до ЦК на ДКМС „Учение и труд, жизнерадост и дръзновение".

Всекидневна грижа на партийния кабинет и респективно секцията „Партийно ръководство на ДКМС" при партийния комитет при ВМЕИ „В. И. Ленин" е да оказва методическа помощ при организиране на студентските кръжоци, научни сесии и конференции. Специални грижи полага секцията за повишаване организационната култура на комсо-

Digitized by Google

молските кадри и активисти. Кабинетът като цяло оказва компетентна помощ на младежите и девойките за достойното им представяне в Националния студентски политически конкурс, в който комсомолската организация спечели четири първи, четири втори и седем трети награди и стана комплексен победител, за което получи специалната награда от ЦК на ДКМС. Кабинетът прави редица проучвания по работата на партийните бюра с комсомолските дружества, по проблемите на Комсомола, обсъждани на партийни събрания. Секцията „Партийно ръководство на ДКМС" при НАПС насочи усилията си към подпомагане на партийните бюра и стопанските ръководства за правилно изграждане, тематично насочване и активизиране работата по ТНТМ и поемане на почина „Качеството и моят комсомолски принос". Компетентната намеса на секцията допринесе за по-правилното изграждане и тематично насочване на звената в политическата учебна година в ДКМС.

Опитът показва, че трудно може да си представим, че партийните кабинети могат да разгръщат интересна и съдържателна работа без съществуването на **секцията „Информация и документация"**. Тази секция **издирва, обработва документи, литература, информационни материали по партийната дейност и опита на братските партии, опита на КПСС.** С право може да се каже, че тя е така наречената обслужваща сфера. В кабинета към учрежденския партиен комитет при ЦКС се съхраняват решения, бюлетини, инструкции, методически указания, библиографски справки на ЦК на БКП, на ГК, РК и учрежденския комитет на БКП, на ЦКРК. Кабинетът има богата библиотека, получава много български и съветски списания. За улеснение на партийния актив трета година вече той издава месечен библиографско-анотационен бюлетин, в който в най-синтезиран вид се поднасят, групирани по тематика, 10—12 раздела информация. Това извънредно много улеснява партийния актив, помага му навреме да открие много нови неща в партийните решения и партийната практика. Секцията на партийния кабинет при Министерството на горите и горската промишленост само за 1984 година е подготвила, издала и предоставила за ползване от партийните бюра 27 информации, 19 извадки по челния опит, 15 месечни обзора за по-важни публикации в нашия и съветския печат материали, 9 библиографски справки. В секцията са включени 9 човека, като всеки от тях отговаря за конкретно направление — литература, печат, партийна документация, преводи и пр. При необходимост се създават и пулсиращи звена.

●

Една от целите на прегледа бе да се подобри материално-техническата база на партийните кабинети. **Увеличи се броят на кабинетите, които разполагат с подходящи помещения и зали, технически средства и нагледни пособия.** По-добре са решени тези проблеми в партийните кабинети на Ленински, Благоевски, „В. Левски", Димитровски, Ботевски, Кремиковски район. Снабдяването на кабинетите със съвременни технически средства: киномашини, телевизори, магнетофони, аспектомати, шрайбпроектори, епидескопи и др., активизира секциите „Технически средства". Кабинетът при ДСО „Булгарплод" периодически провежда практикуми с пропагандистите, лекторите за усвояване работата с техническите средства. Правят се сериозни опити в Ботевски район за снабдяване на кабинетите с персонални компютри, но все още се срещат трудности с разработването на програмите.

В процеса на прегледа в районните организации се родиха нови

Digitized by Google

интересни идеи за структурата на някои кабинети. В район „Девети септември“ се обединяват усилията на партийните организации от материалното производство с тези, изградени на териториален принцип, за създаване на общи кабинети. В Люлински район някои от кабинетите се изграждат на базата на интеграцията на силите на предприятие — училище — квартал. В други организации като автокомбинат — София град, ДСО „Инжстрой“, СП „Чистота“, ТПК „Хемус“, които ръководят многочислени колективи, разпръснати в цялата столица, към партийните кабинети се създават и филиали. Институтът за пропаганда на марксизма-ленинизма и Центърът по партийно-организационната работа подготвят за печат специален сборник по работата на най-добрите кабинети и секции. В бюлетина „Партиен опит“ се откри специална рубрика „Преглед на партийните кабинети“.

На оперативка със секретарите на ГК на БКП бе обсъдена информация за резултатите от първия етап на прегледа. Посочено бе, че усилията през втория етап следва да се насочат към реализиране на набелязаните при утвърждаването на атестационните характеристики препоръки и към по-системната помощ и контрол от страна на ГК и РК на БКП.

Заключителният етап на прегледа ще бъдат оценките, които ще направят РК и ГК на БКП, класирането и награждаването на заелите призовите места в градски и районен мащаб. Това ще стане в навечерието на XIII конгрес на БКП.

Главните критерии, по които ще се определят първенците, са:

— В каква степен кабинетите като цяло и съответните секции са овладели и осъществяват в практическата си дейност специфичните функции и задачи, които са им възложени в съответствие с „Примерни насоки“.

— Доколко са обогатили съдържанието на своята дейност с актуалните задачи, които решават партийните комитети и организации. В каква степен разработките на кабинетите и цялостната им работа отговарят на изискванията за повишаване качеството на партийната дейност. Какви съвременни научни методи, форми и средства прилагат и превърнали ли са се в средища за свързването на теорията с практиката.

— Приносът на кабинетите за изучаването, популяризирането и внедряването на положителния опит и формирането и експериментирането на собствени образци във всестранната партийна дейност. Помощта, оказана на партийните комитети, за обучението, за повишаването на квалификацията и организационната култура на актива, пропагандистите, агитаторите, докладчиците и работата с новоприетите партийни членове.

С други думи, богатството и качеството на проведените инициативи, в резултат на които са настъпили положителни изменения в партийната работа и ръководство.

Тази системна и целенасочена работа в градската партийна организация за издигане ролята на партийните кабинети е гаранция за повишаване на техния принос за издигане качеството и преобразуващата роля на партийната дейност, за достойна среща на XIII конгрес на Българската комунистическа партия.

Веска СОТИРОВА

Digitized by Google

ПО ПРИМЕРА НА НАЙ-ДОБРИТЕ

Високи са успехите на трудовия колектив от обединеното предприятие „Таксиметрови превози“ в София. През 1982 година той става национален първенец по безопасността на движението и културата на обслужването, за 1984 година отново заема първото място.

До тези резултати не се е стигнало лесно. В разговори с партийни секретари, директори, профсъюзни дейци, комсомолски ръководители и други разбираме, че са използвани най-различни форми, средства и инициативи. Ролята на партийната организация в това отношение е много голяма. Нейните 300 комунисти, разпределени в пет първични партийни организации, са внушителна, реална сила. Те стоят на челните места в производството и с примера си увличат и останалите членове на бригадите. Партийният комитет заедно с административното ръководство, заводския профкомитет и заводския комитет на ДКМС организират дейността на многобройния колектив, мобилизират всеки транспортен работник активно да участвува в разнообразните почини.

В „Таксиметрови превози“ особено много са разчитали и разчитат на опита на най-добрите водачи на автомобили и сервизни работници. На тях се опират не само в пряката производствена дейност, но пълноценно ги използват в подготовката и квалификацията на останалите трудещи се. Наред с грижите за постигане на високо майсторство в професията партийните органи и организации отделят изключително внимание и за издигане на морално-политическия авторитет на всеки транспортен работник.

Най-важните въпроси, които са стояли и стоят пред всички за разрешаване, са: **да гарантират безопасност на движението в столицата, да повишават културата на обслужването, да осигуряват техническа изправност на автомобилния парк.**

Какво предприемат партийните органи и организации, за да се използва пълноценно богатият опит на първенците в труда, а така също и чуждестранният челен опит?

По тяхна инициатива в предприятието изграждат **постоянно действуваща комисия за изучаването, разпространяването и внедряването на челния опит** начело със заместник-директора по икономическите въпроси. На основата на натрупания опит съставят програма. Тя е свързана и с изпълнението на девиза „Петилетката на ефективността и качеството — предсрочно, без изоставащи!“ По предложение на заводския партиен комитет организират научно-практическа конференция по проблемите на челния опит. В процеса на нейната подготовка и провеждане наред с многостранното изясняване на въпросите, със събирането на информация, нейното проучване и обобщаване анализират факторите за предсрочното изпълнение на плановете, отчитат резултатите от социалистическото съревнование, излъчват и индивидуалните първенци.

През 1984 година под ръководството на партийния комитет разработват програма за усъвършенствуване на инициативата „Стопаните на социалистическата собственост — гаранти за високо качество“. Тази инициатива се отнася и за ремонтната дейност. В процеса на изпълнението на програмата засилват работата за формиране у трудещите се високо социалистическо съзнание и отношение на грижовни стопани към поверената им техника и имущество. Помага им се да изучават и овладяват новите повишени изисквания

Digitized by Google

за високо качество на труда във всичко, полагат се усилия и за активизиране на участието им в управлението на производството във всяка шофьорска и сервизна бригада.

По призива на заводския партиен комитет и на профкомитета трудовият колектив поема почина „Героят е винаги в строя!" Става дума за бригадите, които имат свой патрон. Същността на този почин се състои в това, че шофьорите се задължават да изпълняват плана си и да постигат още толкова за своя патрон — пробег в километри, приходи и приходна ставка. Осем бригади вече работят по този почин, има още 2—3 готови да се включат в него.

В обединеното предприятие „Таксиметрови превози" добре използват и **съветския опит.** Изучили са и са заимствували почина на 15-и таксиметров парк в Москва. В този почин вече участвуват 57,8 на сто от шофьорите. Те работят по специални условия, които се изразяват в следното: най-напред водачът трябва да гарантира отлично обслужване, да бъде вежлив, внимателен и коректен с пътниците. До настаняването на пътника в автомобила да не пита за маршрута. По желание на клиента да престоява до 30 минути без уговорки. Да не нарушава правилника за движение, да бъде спретнат, в униформа, с чист, уютен и технически изправен автомобил, да не нарушава трудовата и финансовата дисциплина.

Стимулите за участие в почина са следните: ако шофьорът изпълнява всички специални изисквания непрекъснато до пет години, получава 6 на сто увеличение на заплатата, а продължи ли над пет години, тя се увеличава с 10 на сто.

Всички проблеми, свързани с професията, се изучават основно, за да се внедряват в практиката. За тази цел в предприятието всеки месец се издава бюлетин, в който отпечатват материали, съдържащи положителни и отрицателни прояви. Бюлетините се обсъждат в трудовите колективи, а на края на годината се обобщава публикуваната информация. Наред с това в специална папка се отразява свършеното от всеки. Това е така нареченият трудов атестат. На основата на него конкретно се подхожда и се работи с всеки член на колектива. По същество тази папка е като огледало за всеки работник.

За да се овладява по-добре професията, да се усъвършенствува майсторството, към предприятието е изграден **кабинет по качеството,** а към отделните автостопанства — **комисии по качеството.** Всеки четвъртък те се запознават и анализират допуснатите нарушения по безопасността на движението и културата на обслужването и предлагат мерки за отстраняването им.

За изучаването, разпространяването и внедряването на челния опит голяма роля играе **наставническото движение.** В това отношение заводският партиен комитет е разработил мероприятия, които са включени в оперативните планове на трудовия колектив. Те се дават на всеки шофьор. Бригадният съвет прикрепва всеки новопостъпил работник към опитен водач, който познава тънкостите на професията. Броят на наставниците в предприятието е 126 души. За най-добрите от тях е въведена почетна книга. Чрез нея морално се въздействува не само върху наставниците, но и върху младите работници.

Партийният комитет, бюрата и първичните организации особено внимание и грижи отделят на **първенците, новаторите и рационализаторите.** По тяхна инициатива административните и профсъюзните ръководства организират за първенците специални вечери, изпращат им поздравителни телеграми и благодарствени адреси. Всяка година на съвместно заседание партийният комитет, стопанското ръководство и ръководствата на обществените организации удостояват най-добрите шофьори със званието „Образцов водач", а най-добрите бригади по културата на обслужването — „Образцови бри-

Digitized by Google

гади". Бригадата на Трифон Васев например от десет години заема все първо място. Първенци са и бригадите с ръководители Светослав Иванов от автобазата в Павлово, Кирил Манасиев от автостопанството № 3 и други. Индивидуални първенци са шофьорите Стоян Петков, Марин Дончев и други. В предприятието провеждат и състезания за най-добър млад шофьор и най-добър млад сервизен работник. Чрез тези състезания не само проверяват знанията и уменията на младежите, но и популяризират челния опит. На отличилите се връчват морални и материални награди.

Рационализаторите също са на почит. Тяхната работа намира добра почва и постигат високи резултати. Направени са стотици рационализаторски предложения с голям икономически ефект. Над 300 души от сервизния състав са включени в тази дейност. Внедрен е дизелов двигател, създадено е аналого-цифрово устройство за икономия на гориво при бензинови двигатели. Ролята на инженерите в тази насока е водеща, с творческата си работа те увличат трудовите колективи. За популяризиране на рационализаторската дейност отпечатват диплянки в масов тираж. В това отношение помага и съветският автомобилен център на гара Искър.

Грижи се полагат не само за професионалното, но и за морално-политическото израстване на всеки транспортен работник. В автостопанство № 1 например идейновъзпитателната работа непосредствено е свързана с главните проблеми на трудовия колектив: внедряването на икономическия механизъм, повишаването на дисциплината и безопасността на движението и културата на обслужването и пр. Използват се различни форми и средства за непосредствено общуване на ръководните органи с трудещите се, за изучаване на техните потребности и интереси, за стимулиране на постъпките им, а когато се налага, и за санкциониране.

Един от начините за популяризиране на положителните постъпки на работниците е чрез **ежемесечните бюлетини**, които се обсъждат. Така изявите на шофьорите стават достояние на всеки. Ето някои техни постъпки през 1984 година, отразени в тези бюлетини: Георги Атанасов е загасил пожара в личната кола на гражданин, когато хората в нея са били безпомощни; Красимир Георгиев предава в управлението мъжка чанта с документи и пари, забравени от пътника в таксиметровата кола; Павлин Давидков, минавайки покрай катастрофирал автомобил, вижда в него човек в безсъзнание, когото закарва в института за бърза медицинска помощ „Пирогов"; младият комунист Евтим Вачев с риск за себе си загасява пожара на бензиностанцията в гаража „Изида" и закарва пострадалите в института за бърза помощ. Всички тези и редица други факти красноречиво говорят за моралния облик на шофьорите. Партийните органи и организации им обръщат специално внимание, използват ги в своята политическа и възпитателна работа.

Ефективна форма и средство за изучаване и разпространяване на челния опит са **обществените прегледи**. В „Таксиметрови превози" редовно ги организират и провеждат. На тях проверяват и отчитат как се поддържат колите, какво е състоянието на външния и вътрешния им вид. Анализират изпълнението на програмата за изучаването и внедряването на челния опит. Водят разговори с всеки шофьор на тема „Моят личен опит — принос в повишаване качеството на труда". Чрез лекции изясняват новите изисквания, организират срещи с наставниците, изучават мнението на работниците по въпросите на трудовия колектив като стопанин на социалистическата собственост. Обсъждат и утвърждават трудовите атестати, като особено внимание обръщат на ка-

Digitized by Google

чеството на труда и на опазването на техниката.

Наред с обществените прегледи по настояване на заводския партиен комитет и бюрата на първичните организации в трудовите колективи се изграждат **групи за периодични прегледи.** Те проверяват как се използват горивата, автомобилните гуми, смазочните масла, електроенергията и авточастите по бригади. Всеки шофьор е включен в движението „Златно кормило" и в съревнованието под девиза „Висока култура на обслужването". С първенците и орденоносците организират срещи, анализират и отчитат постъпилите работнически предложения, свързани с научно-техническия прогрес.

Богати възможности за усъвършенстване на организацията на труда и управлението на производството дава работата по **собствен кодекс за образцова социалистическа дисциплина.** На основата на този кодекс се предявяват конкретни изисквания към всеки транспортен работник, изготвят се трудовите атестати. Като резултат от прилагането му, от една страна, са намалели самоотлъчките, неоправданите престои, непроизводителните разходи. От друга страна, увеличават се отработените дни средно на един работник, разширява се профилът на квалификацията, усвояват се допълнителни професии, по-ефективно се използва живият труд.

Основна форма на работа в обединеното предприятие „Таксиметрови превози" е **бригадната организация.** Нейното усъвършенстване е непрекъснат процес. От шест години е въведена вътрешностопанската сметка в шофьорските бригади. В специална школа обучават бригадирите и профсъюзните ръководства. Всяка година организират срещи с бригадите от автокомбината във Варна, обменят опит. Изработен е статут за бригадната организация и за работата на бригадните съвети по автостопанства. По профсъюзна линия са поели инициативата „Профгрупата — отговорна за плана на бригадата". Постоянно усъвършенстват и технологичните процеси. Всичко това създава обективни предпоставки за една по-голяма организираност и целенасоченост за подобряване на работата.

Партийният комитет, бюрата и първичните организации **упражняват контрол** доколко правилно и пълноценно се използва челният опит, как се изпълняват различните почини и инициативи. Извикват на отчет стопански и обществени ръководители, запознават първичните организации и трудовите колективи с резултатите и т. н.

В крайна сметка високите изисквания за задълбочена и целенасочена дейност за усвояване и прилагане на челния опит, който се превръща все повече в действен фактор в социалистическото съревнование, създават дълбоки и трайни интереси към професията, творческо увлечение, вътрешна потребност от високопроизводителен труд. Работниците чувствуват удовлетворение от своята работа, проявяват желание за обществена изява, стремят се към повече знания и по-съвършени умения.

Всеотдайността в професията говори и за нов социално-нравствен ефект от политическата, организаторската и възпитателната работа на партийните органи и организации, на комунистите. Те са съдействували за възпитанието на работниците и преди всичко на младите на трудолюбие, формирали са у тях чувство за отговорност за общата работа, умения и стремеж да преодоляват трудностите. С професионалното майсторство човек овладява и високи човешки добродетели, придобива солидна морално-политическа култура и качества, така необходими за развитото социалистическо общество.

Кирил ДИНКОВ

Digitized by Google

ИНФОРМАЦИОННОТО ОСИГУРЯВАНЕ

Пленумът на общинския комитет на БКП в гр. Толбухин, който се състоя неотдавна, даде отговор на въпроса за решителното усъвършенствуване информационното обслужване на партийните органи и организации.

Кое е характерното в подхода на комитета при подготовката на пленума?

Главната цел беше съществуващите информационни системи на партийните комитети и организации, на държавните и обществените ръководства да се приведат в съответствие с информационните потребности на общинския комитет на партията, да се обобщи опитът и набележат практически мерки за издигане равнището на информационното обслужване.

Отличителна черта е извършената значителна организаторска и политическа работа в общинската партийна организация. В резултат на това се получи обективна оценка на състоянието и възможностите на информационното обслужване.

В бюрото на общинския комитет са приети оценки за състоянието на партийната информация. Неколкократното обсъждане на проблема спомогна да се внесе по-голяма яснота и перспективност в информационното осигуряване на ръководната партийна дейност.

Проучен беше богатият съветски опит и този на други партийни комитети в страната. Станаха много разговори в партийните организации и предприятията с кадрите, където се разгледа в какви насоки и области от живота следва да се получава и изпраща съответна информация. С помощта на специалисти от Информационно-социологическия център на Централния комитет на БКП бе организирано обучение на партийния и обществения актив по проблемите на информацията.

Към общинския партиен комитет е привлечен широк актив, чиято задача е да осигурява информация по всички проблеми на обществено-политическия, социално-икономическия и духовния живот на общината. В комбинатските и заводските партийни комитети и в по-големите първични партийни организации на обществени начала като помощни органи са изградени съвети и комисии за информация, а в по-малките организации — звена за изучаване на общественото мнение и работата с критичните бележки и предложения. Под ръководството на общинския комитет са постигнати добри резултати в съвместните усилия на научно-техническите дружества и филиала на Централния институт за научно-техническа информация за доближаване на тази информация до непосредствените потребители в предприятията и учрежденията. Изградените на обществени начала 38 бюра за научно-техническа информация са ценни помощници в работата на партийните и стопанските кадри, на специалистите при вземането на съответни решения, свързани с новата техника, технология и технологично оборудване. Включените над 240 специалисти от технологичните, производствените и конструктивните отдели вършат полезна работа при разработването на комплексните програми и мероприятия за подобряване качеството на инженерните проекти и насрещните планове. Те помагат на изобретателите и рационализаторите, на клубовете за ТНТМ, като осигуряват информация за нови технологии, почини, инициативи и за челния опит. Положителна форма на работа с бюрата е изграденият клуб на информационния работник, който всеки месец информира и обучава информационния актив на общината по най-актуалните проблеми на научно-техническия прогрес.

Използването на научно-техническата информация от специалистите и ръководните кадри даде възможност да се внедрят нови изделия и технологии със значителен социален и икономически ефект в стопанския комбинат „Метал", научно-производствения комбинат „Маяк", Завода за електронна и нестандартна апаратура, промишлено-животновъдния комбинат „Родопа", Комбината за апаратура с високо напрежение и др.

Отличителното на информационното обслужване на партийните органи и организации е отразяването на цялата огромна дейност, свързана със социалните и духовните потребности на трудещите се от общината. Критерият е управленските и ръководните органи да разполагат с пълна, комплексна, обективна и навременна информация за състоянието на социално-икономическите проблеми. Това наложи общинският партиен комитет да упражнява действен контрол върху предприятията и учрежденията — източници на социално-икономическа информация. Освен програмираната информация във вид на справки, отчети, анализи, планове и други по желание на съответните ръководства се използва и така наречената сигнална информация. Онова, което се получава от първичните организации и трудовите колективи посредством прекия контакт на членовете и апарата на общинския партиен комитет, позволява политически повярно и правдиво да се оценява дейността на отделните кадри и ръководства. То дава възможност да се доловят възникващите процеси и явления в социално-икономическия живот и се вземат действени мерки за предотвратяването на отрицателните явления.

За ръководните и управленските органи на територията на града е характерно, че те не само получават и съхраняват, но са и източник за информация на други органи и ръководства. За информационното

Digitized by Google

обслужване на местните партийни, държавни и стопански органи всяка година се доставят тематични публикации, анализи, информации и други по основните показатели за отраслите на материалното производство и извънматериалната сфера. Тяхното съдържание и характер се обуславят от необходимостта за по-нататъшно издигане ролята на общинската партийна организация като ръководна сила на територията на селищната система.

Основен канал за обществено-политическата информация е системата за изучаване на общественото мнение и политическото настроение на трудещите се. Партийните комитети и първичните организации, които са на пряк отчет към комитета, всяко тримесечие му изпращат информация за по-важни проблеми, които възникват в колективите.

В партийните комитети и бюра на обществена основа са привлечени 2000 души. Те всекидневно се срещат с населението, изучават неговите настроения, тревоги, опит и постижения. Получената информация се отнася в съответните партийни комитети и организации. Този подход позволява партийните органи да вземат верни решения.

Богатата информация, която чрез различни канали се получава в общинския комитет на БКП, допринася той по-резултатно да влияе за издигане равнището на вътрешнопартийния живот. Заедно с това кадрите навреме долавят тенденциите в развитието на първичните организации, с политически форми и средства те регулират и направляват процесите в тях.

Общинският комитет на партията отделя голямо внимание за повишаване информационната култура и подготовката на кадрите, за разширяване и използване на материално-техническата база за по-пълното информационно осигуряване на общинската партийна организация. Това дава положително отражение за задълбочаване познанията по упражняваната професия, умение да се намира и усвоява нова информация за тенденциите и постиженията в производството на обществения продукт в съответните отрасли.

Новото в подхода на комитета е приложението на микропроцесорната техника в ръководната партийна дейност. Налице е и първият компютър в помощ на партийната работа. Въведена е електронна обработка на информацията, като в микрокомпютъра са заложени три програми: кадрите, контрола на решенията, критичните бележки и предложенията на трудещите се. Това ще доведе до значително съкращаване на времето за търсене и обработка и ще позволи партийният апарат да отделя повече време за конкретна работа в първичните партийни организации. Сега вместо разгръщането на стотици кадрови досиета, писане на справки, ровене из картотеките за изясняване съдбата на партийните решения и критичните бележки с помощта на компютъра за кратко време се получава информация в различен разрез за интересуващите ни кадри по определени качествени показатели. Всеки момент секретарите и завеждащите отдели при необходимост получават информация за характера на решенията и срока за тяхното изпълнение. Тази организация на работа дава възможност за навременно и ефективно изпълнение на решенията, за правилно и своевременно изпълнение на критичните бележки и на предложенията.

Ефектът от направеното е налице. Подобри се организацията на обработването и движението на потока от информация между отделите. Внесоха се подобрения в стила и методите на работа на първичните партийни организации. Като полезни информационни документи за бюрото, пленарния състав и политическия апарат се утвърдиха издаваните бюлетини за вътрешнопартийния живот, за критичните бележки и за предложенията, за проблемността в работата на партийните, държавните и обществените органи.

Сега всеки член на бюрото и всеки работник от политическия апарат знае къде, какво може да намери, да ползва, да работи.

Решенията на пленума бяха насочени към няколко основни направления: да се разработи и внедри методика за проучване и анализиране на информационните масиви в общинския комитет на партията; да продължи изграждането на обществени начала на кабинети по партийно-организационната работа и превръщането им в опорни точки на общинската информационна система; да се изготви прогноза за потребностите от кадри по информационното обслужване до края на деветата петилетка; партийните и стопанските ръководства да предприемат конкретни мерки за повишаване информационната култура на кадрите, които участвуват в създаването на информационни продукти и масиви; осъществяване на непосредствен контрол по обновяването и модернизирането на организационната и електронната техника за обработка, съхраняване и използване на информацията.

Този подход ще допринесе да бъде изпълнено докрай решението на Секретариата на Централния комитет на БКП за по-нататъшно усъвършенстване на информационното обслужване на местните партийни органи.

Васил НИКОЛОВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

С ПАРТИЙНА ОТГОВОРНОСТ КЪМ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ОСНОВНИТЕ ФОНДОВЕ

- Съвременната техническа обезпеченост на авангардните технологии.
- Подобряване режима на експлоатация — резерв за увеличение на продукцията и снижение на материалните разходи.
- Висока производителност — плод на съвременната квалификация, съзнателност и активност на кадрите.
- Деловитостта на партийните организации и комитети в най-тясна връзка с решаването на проблема.

Ефективното използване на селскостопанския машинен парк има изключително голямо значение за повишаване на селскостопанската продукция без допълнителни капиталовложения, за снижаване на фондоемкостта и повишаване на рентабилността. Другарят Тодор Живков отбелязва по отношение на съдържанието на интензификацията, че е необходимо да постигнем най-пълно използване на трите елемента на обществения труд: средствата на труда, предметите на труда и живия труд; рязко да увеличим обществената производителност на труда. Едновременно с това той определи много точно главния фактор, главния двигател за осъществяване на интензификацията — научно-техническата революция, обоснова необходимостта от бързо внедряване на съвременните постижения на науката.

Тези постановки важат с пълна сила и за селското стопанство. Отрасълът разполага с големи производствени фондове, които и морално, и особено физически още далеч не са изживели своето време. Те трябва да се усъвършенствуват и използват най-пълно. Като отчита това, НАПС постави в центъра на своята техническа политика усъвършенстването на организацията на експлоатацията и ремонта заедно с техническото превъоръжаване.

Обновяването на машинния парк, което се засили особено след Дванадесетия конгрес на БКП, материализира по-пълно технологиите, повишава значително техническото равнище и комплектовката, за да се внедри комплексна механизация и автоматизация на процесите в стратегическите подотрасли и производства. Внедряват се предимно по-мощни, енергонаситени трактори, прибираща техника с по-голяма пропусквателна способност, комбинирани широкозахватни машини и агрегати.

През последните години усилията са насочени и към осигуряване на необходимите машини по вид и количество за внедряване на новите авангардни технологии — най-важният революционизиращ еле-

Digitized by Google

мент в селскостопанското производство. Това са ресурсоикономични технологии, които осигуряват по-добра възвръщаемост на вложените средства. Те са пряк резултат от използването на съвременните постижения на биологията, химията, физиката, електрониката, машиностроенето и т. н. По думите на др. Тодор Живков, тези технологии постепенно губят традиционния си облик и се сближават с технологиите в най-новите и прогресивни отрасли на икономиката. На сегашния етап повечето от тях в основни линии са технически осигурени и могат да намерят широко приложение, а за другите се разработват, експериментират и усвояват в производството нужните машини и съоръжения.

При усъвършенстване структурата на машинния парк стремежът е да се увеличава делът на работните машини, като се разработват и внедряват машини за механизиране на селскостопанските процеси и операции, изпълнявани досега ръчно или полумеханизирано. Над 100 вида нови машини се предвиждат за ликвидиране на „белите петна" в механизацията. Това са основно машини и съоръжения за прибиране и първична обработка на зеленчуците, на ориенталски и едролистни тютюни, плодове и грозде за преработка, за планинското земеделие, за редица други трудоемки процеси в растениевъдството и животновъдството.

Характерна особеност на техническото превъоръжаване е внедряването предимно на цели, оптимизирани по параметри технологични комплекти линии от машини и съоръжения за стратегическите култури и производство. Те обхващат всички процеси от цикъла „земя—краен продукт" и се изграждат на основата на оптималните сеитбообращения и новата бригадна организация на труда. В селското стопанство сега се използват около 1200 технологични комплекта и линии от машини за отглеждане и прибиране на зърнени житни култури, царевица, слънчоглед, соя, захарно цвекло, памук, едролистни тютюни и др. Досегашният опит показва, че при тяхното правилно и ефективно използване производителността на труда се повишава 2—3 пъти и се реализира значителен икономически ефект.

●

Независимо че техническото превъоръжаване вече оказва съществено влияние върху ефективността, постигнатите резултати не удовлетворяват съвременните изисквания. Например темповете, с които нараства производителността на селскостопанския труд, все още изостават от темповете, с които се повишава неговата фондовъоръженост. На сегашния етап, когато селското стопанство трябва да преодолява трудностите от неблагоприятните климатични условия, осигуряването на пълноценно и ефективно използване на всички основни производствени фондове и преди всичко на селскостопанската техника придобива изключително важно значение, става централна задача. Този проблем справедливо беше посочен на Националното съвещание на партийния, държавния, стопанския и обществения актив през юни т. г. като главен резерв за изпълнение на плана за 1985 г. и за петилетката.

Правилното, пълното и ефективното използване на машините преди всичко позволява селскостопанските работи да се изпълняват в оптималните агротехнически срокове и с високо качество, което има решаващо значение за увеличаване на добивите и намаляване на загубите. Така например по данни на Института по пшеницата и слънчогледа в гр. Генерал Тошево закъсняването със сеитбата на пшеницата след оптималния срок намалява добива средно с 60 до

Digitized by Google

157 кг, а удължаването на срока на прибирането ѝ след настъпването на зрелостта увеличава загубите на зърно с повече от 20 процента.

Чрез осигуряването на по-висока производителност и натоварване на машините се реализира значително снижение на себестойността на механизираните работи и на селскостопанската продукция и се подобрява заплащането на механизаторите. Интензивното използване на техниката спомага да се повишат степента на механизация и обемът на механизираните работи, без да са необходими допълнителни капитални вложения. Второто обстоятелство е свързано със значителната стойност на машинно-тракторния парк (около 22 процента от стойността на основните производствени фондове) и неговото амортизиране — физическо и морално. Сега за някои енергонаситени и високопроизводителни машини амортизационните отчисления са много големи, същевременно в условията на научно-техническата революция техниката е изложена в най-голяма степен на морално остаряване.

За подобряване използването на селскостопанската техника съществуват редица резерви. Това се посочва от науката и се потвърждава от челния наш и чуждестранен опит. Но резервите трябва да се знаят и умело да се използват от ръководните и изпълнителските кадри. В тази насока е необходимо да се активизира субективният фактор, да нарасне неговата организираща и мобилизираща сила.

Основите за ефективното използване на техниката се залагат още с нейното правилно планиране. Необходимо е да се оптимизира машинно-тракторният парк на бригадите и АПК на основата на структурата и обема на производството, сеитбообращенията, природно-климатичните условия и други фактори. Това изисква творческа мисъл и строги разчети при разработването на инженерните проекти, включително и прилагане на икономически методи и модели.

Рационалното агрегатиране на тракторите и особено на енергонаситените е солиден резерв, който допринася най-много за намаляване на себестойността на механизираните работи и за тяхното високо качество. Това е сложна задача. При решаването ѝ следва да се отчитат теглителната мощност на трактора, теглителното съпротивление на работните машини, скоростта на движение, почвено-теренните условия и други фактори, които се изменят в широки граници. Съставянето на оптимален машинно-тракторен агрегат е задача на инженера-технолог на съответното звено. Тук всяка грешка, всеки произвол може да доведе до сериозни отрицателни последствия — намаляване на производителността, увеличаване разхода на гориво и смазочни материали, претоварване на двигателя и неговото ускорено износване, влошаване качеството на работата и т. н.

Въпросите на оптимизирането на машинно-тракторния парк и на рационалното агрегатиране на тракторите опират до необходимостта от повишаване на знанията и квалификацията на инженерно-техническите кадри, за да могат те да решават сложни технически и организационни задачи на производството. Практиката показва, че там, където партийните и стопанските органи и организации пристъпват към проблема задълбочено, с взискателност и контрол, резултати има. За това в Силистренски, Разградски, Русенски, Врачански и Великотърновски окръг натоварването на енергонаситените трактори „К—700“ и „Т—150К“ е значително по-голямо от средното за страната. В тези окръзи съществува трайна тенденция за увеличаване обема на продукцията, прибрана от един комбайн, което е следствие на непрекъснато намаляващите им престои по организационни и други причини.

Digitized by Google

Ефективното стопанисване на основните фондове зависи в голяма степен от уменето на партийните ръководства да изискват необходимата организация, насоченост и отговорност не само от стопанските ръководства, но и от трудовите колективи. Понякога се допуска тези проблеми да се поставят само в събранията и заседанията на ръководни равнища, без да стигне работата в дълбочина до всяко звено и работно място. Както посочи на Националната партийна конференция др. Тодор Живков, проблемите не могат да се решават само с ръководните ръце, колкото и отговорни да са те — за това са необходими ръцете на милионите. А ангажирането и високата степен на отговорност могат да се осъществят главно чрез издигане на необходимото равнище (така, както е заложено в Тезисите на Политбюро от 1980 г.) бригадната организация на труда в селското стопанство. На някои места това е вече реалност, в основата на която стои конкретната грижа за пълноценната подготовка и реализация на водещото звено от изпълнителски кадри — механизаторите и ремонтните работници.

Като пример могат да се посочат колективите на предприятието за ремонт на селскостопанска техника в АПК — Елхово, на ремонтната работилница в АПК — Скалица, Ямболски окръг. Тук са осъществени специализация и концентрация на ремонтно-обслужващата дейност. През напрегнатите селскостопански кампании почти всички членове на колектива работят като трактористи и комбайнери, а в останалото време участвуват в ремонта и техническото обслужване на машините. В тези колективи няма текучество на кадрите и съществува добър социалнопсихически климат. За това спомагат производствената база и добрите битови условия. Изграждането на тези дееспособни колективи от висококвалифицирани изпълнителски кадри е резултат на правилната кадрова политика и дейност на партийните и стопанските ръководства на аграрно-промишлените комплекси в гр. Елхово и с. Скалица.

Потребностите от издигане ролята на субективния фактор в използването на основните фондове на селското стопанство налагат политическата и организаторската работа на партийните органи и организации да се насочат към изграждане у всеки механизатор на такива личностни качества като активна политическа позиция и съзнателност, колективизъм, икономическа култура, висока професионална квалификация, организираност, отговорност, деловитост, непримиримост срещу недостатъците. Всеки механизатор трябва да умее да работи на няколко вида машини, да притежава две-три специалности, да познава отлично технологиите, да бъде майстор в получаването на високи добиви. Това най-добре се постига от механизаторите и ремонтните работници със средно специално или средно образование. Трудовите колективи, където има такива млади и образовани кадри, като правило завоюват по-големи производствени успехи, осигурявайки пълноценно и ефективно използване на техниката и нейното образцово техническо поддържане и ремонт. Не е тайна обаче, че все още има много трактористи-машинисти с незавършено основно образование, че трудът на механизатора не е придобил необходимата престижност и не е привлекателен за една част от младите хора. От общия състав на този отряд кадри сега само около 20 процента са с най-висока квалификация и до 30-годишна възраст. Това дава съществено отражение и на качествения състав на първичните партийни организации, на издигането на тяхната дееспособност в ръководството на трудовите колективи. Вярно е, че съществуват

Digitized by Google

доста проблеми по привличането на младежта в селското стопанство, но опитът на окръжния комитет на БКП в гр. Толбухин за социалната реализация на младите в този отрасъл показва, че редица проблеми могат да се решат със силите на общинските партийни комитети, на АПК и на народните съвети. И тук са нужни инициатива и творчество.

На сегашния етап сериозна задача представлява преодоляването на психическата бариера за сменното използване на техниката. А предимствата на този метод са известни. Те са сполучливо изразени в думите на два пъти героя на социалистическия труд Живко Топалов: „Една смяна — един трактор, три смени — три трактора; сметката е ясна". Въпросът отново опира до подготовката на кадрите и до организацията на работата. Съществен проблем в тази подготовка е не само осигуряването на необходимите механизаторски кадри по числен състав, а и по качество, отговарящо за работата със сложната техника при съвременни технологии; преодоляването в една част от тези кадри на опасението, че ще се намали заработката им. Данните от изследванията показват, че изработеното за 12—14 часа, т. е. от тъмно до тъмно, при основните селскостопански работи се увеличава само с 7—11,3 процента в сравнение с това за осемчасова смяна.

Общественият интерес диктува най-пълното използване на техниката чрез стимулиране количеството и качеството на механизаторския труд, за да се повиши неговата интензивност. Изходът е в установяване на правилен многосменен режим на труд и почивка, който да гарантира 8-часова работна смяна на механизатора. Този режим има не само икономически, а и голям социален ефект. Сега средният коефициент на интензивност на труда на механизаторите не превишава 0,7 на сто, оперативното време заема средно 55—60 процента от сменното време. Работата на две и три смени в зависимост от вида на машината и сезона е обективна необходимост при изпълнение на производствените процеси и операции в оптималните агротехнически срокове, за увеличаване годишното натоварване на енергонаситената и високопроизводителната техника. Тя неминуемо води до по-високи производствени и икономически резултати, а когато е правилно организирана, се отразява положително и върху личното възнаграждение на механизаторите. В бригадата в с. Морава от АПК — Овча могила, Великотърновски окръг, работят общо 30 механизатори целогодишно на две смени. Техниката е групирана в пет агрегатни групи с различно предназначение. Сменната работа е стимулирана от намаление на нормите с 20 процента, което колективът има право да решава сам. Парите за компенсиране на тези проценти идват от редовното преизпълнение на качествените показатели на плана, а успоредно с това се изплащат и премии за качествено извършване на отделните технологични операции.

Като приемат многосменното обслужване за обективна необходимост, редица ръководни кадри в окръзите и АПК изтъкват на преден план липсата на достатъчно механизатори. Ще подчертаем, че сега задача с първостепенна важност за всеки АПК, за всяка бригада и МТС е да подготвят свои механизатори, да повишават тяхната квалификация, да решават своевременно техните трудови и битови проблеми. В тази насока заслужава широка подкрепа и разпространение опитът на Толбухински окръг през зимния период да се подготвят работници и служещи с различни професии от самите АПК за работа с комбайни, като се използват за сменни комбайнери през лятната кампания.

Сменността създава условия за засилване чувството за колективизъм, за колективна отговорност към състоянието на машините, за заздравяване на дисциплината и строго спазване на работното време, за засилване на самоконтрола, за още по-голяма взаимопомощ не само

Digitized by Google

към сменника, но и в рамките на целия трудов колектив. Следователно прилагането на многосменен режим на работа способствува както за подобряването на използването на машинно-тракторния парк, така и за установяване на положителен социалнопсихически климат в трудовия колектив.

●

Важно значение имат организационните форми на използване на машинно-тракторните агрегати и самоходните машини. Както е известно, те се намират в тясна зависимост от организацията на селскостопанското производство. От началото на 1984 г. бригадата от нов тип стана основна организационно-производствена и социално-икономическа единица в структурата на АПК. Сега трудовият колектив на бригадата е стопанин на земята и другите средства за производство.

Практиката у нас, в СССР и другите социалистически страни вече е утвърдила като най-сполучлива форма при изпълнението на механизираните селскостопански работи груповото използване на техниката. То ще преобладава и в бригадите от нов тип. Става дума преди всичко за постоянните производствени групи, съставени от 5—6 механизатори, които обработват по 4—5 хиляди дка земя. Обикновено те работят на акорд. Такава организация бе осъществена най-напред в Толбухински окръг и дава много добри резултати.

Заслужава интерес и опитът на бригадата с ръководител героя на социалистическия труд Запрян Ликов от АПК в гр. Съединение, Пловдивски окръг. Тя притежава 30 трактора, 13 зърнокомбайна и друга съвременна селскостопанска техника. В нея работят 49 механизатори, разпределени в два механизирани отряда — един от енергонаситените трактори „К—700“ на брой 8 и един от зърнокомбайните. В отрядите се комплектуват групи. Работи се на две и три смени и машините се поддържат в добро техническо състояние. В резултат на това годишното натоварване на енергонаситените трактори през 1984 г. е с 30 процента по-голямо, отколкото в останалите бригади, значително по-добро е фондоотдаването.

Възможностите на новата високопроизводителна техника често надхвърлят рамките на бригадата. По тази причина възниква необходимостта от създаването на специализирани отряди, които да обслужват повече от една бригада, а понякога повече от един аграрно-промишлен комплекс. За пример може да се посочи механизираният отряд от трактори „К—700“ към АПК „XI конгрес на БКП“ в Хайредин, Врачански окръг. През 1984 г. е получено средно натоварване на физически трактор 68 158 дмо; докато за останалите трактори в окръга то е 35 582, а за страната — 32 027. Коефициентът на сменност в този отряд е 2,77 на сто, а себестойността на механизираните работи е с около 30 процента по ниска от средната за АПК.

Засега у нас най-масово се използват временните механизирани отряди и агрегатни групи, които се организират обикновено по повод на отделни кампании. Организационно те могат да бъдат подчинени на бригадата, АПК и ОАПС. Това са мощни формирования от енергонаситени трактори, комплектувани с необходимите работни машини, от високопроизводителни комбайни, към които се предават транспортни средства, подвижни ремонтни работилници и друго оборудване за техническо обслужване, зареждане с горивно-смазочни материали.

Интерес представлява и опитът на ОАПС — Разград за организиране и осигуряване на нормална работа на механизиран отряд на окръжно подчинение. Той се състои от 4 броя високопроизводителни си-

Digitized by Google

лажокомбайна, всеки от които се обслужва от двама комбайнери. Организационно отрядът принадлежи на окръжното предприятие за ремонт и техническо обслужване на енергонаситени трактори и сложна селскостопанска техника в Разград. През 1984 г. в отряда е постигнато около 3 пъти по-голямо натоварване на силажокомбайните от средното за окръга при 1,5—2 пъти по-ниска себестойност на дмо.

От 1982 г. в нашето селско стопанство се експериментира и друга организационна форма на машиноизползването — отряди на централно подчинение. Те се състоят от високопроизводителни зърнени, царевични и силажокомбайни и се изграждат с решение на ИК на ЦС на НАПС към ДСО „МТС и борба с ерозията". През 1982 година функционираха 5 отряда със 181 зърнокомбайна, през 1983 г. — 15 отряда с 548 зърнокомбайна, а през 1984 г. — 19 отряда с 653 зърнокомбайна. Към отрядите са придадени царевични комбайни „Херсонец—200", силажокомбайни „КСС—100Т" и друга техника. Те работят на договорна основа с АПК.

Като цяло всички отряди през 1983 г. и 1984 г. изпълниха поставената им задача — чрез бързо и целесъобразно разместване на техниката и осигуряване на нейното рационално използване да спомогнат за съкращаване на сроковете за прибирането на реколтата и за снижаване на себестойността, успешно работят и през тази година.

●

Решаването на проблемите за пълноценното и ефективно използване на основните производствени фондове е в най-тясна връзка с партийното ръководство като водещо в структурата на субективния фактор. Задачата на партийните и стопанските органи и организации, на кадрите в този отрасъл е не само да овладеят новите виждания за цялостното ориентиране на развитието към върховите постижения на научно-техническата революция, а да формират у комунистите и всички селскостопански труженици нови критерии за оценка на състоянието на производството, в което те работят, да изградят и развият способността им за съвременно революционно мислене и революционно действие. Само на тази основа ще се постигне адекватност между съвременните технологични постижения и дейността на субективния фактор, ще се осигури по-действено съединяване на успехите на научно-техническата революция с предимствата на социалистическото ни селско стопанство.

В тази връзка сега решаващо значение имат подемането, разгръщането и популяризирането на инициативи, с които трудовите колективи се утвърждават като истински стопани на социалистическата собственост. Партийните организации по места са призвани да изведат проблемите за ефективното използване на основните производствени фондове на преден план, да ги утвърждават като критерии за оценка и самооценка на действията на колективите и на отделния труженик. На практика това означава да се усъвършенствува стилът на работа, като ускорено и на високо равнище се решават задачите и проблемите, да се овладеят подходите, методите за реализиране на партийните предначертания.

Николай ЦОНЕВ
заместник-председател на ЦС на НАПС

Digitized by Google

ПЛАНЪТ — В ЦЕНТЪРА НА ПАРТИЙНАТА РАБОТА

За трудовия колектив на вълнепотекстилния комбинат „Начо Иванов“ — София първите месеци на 1985 г. се оказаха тежки, трудни. Защо? Кои са причините?

Първа отправна позиция при запознаването ми с проблемите по изпълнението на производствената програма на комбината беше:

ръководството има разработен насрещен план, който на 24. XII. 1984 г. е обсъден и приет от стопанския съвет съвместно с партийния комитет и профкомитета;

с приетия насрещен план са подобрени количествените и качествените показатели както спрямо държавната задача за 1985 г., така и по петилетния план;

обществената производителност на труда е завишена с 2,3 на сто спрямо държавната задача и с 6 на сто за петилетния план; предвидено е намаление на материалните разходи с 0,50 лв. на 100 лв. стокова продукция и нарастване на съвкупната печалба с 3,3 на сто;

всяка бригада — цех от основното производство, има разработен и приет на общо събрание насрещен план за 1985 г., като в мероприятията й са включени задачи предимно по подобряване на качеството на произвежданите полуфабрикати и готови изделия. И т. н., и т. н.

Това са все неща, които безспорно говорят за сериозен подход към производствените задачи. Внушават желанието на заводските ръководители и ръководства с конкретни действия да отговорят на все по-нарастващото изискване.

Но едно по-задълбочено вглеждане в подхода и същността на проблемите подсказва и известно разминаване между ясните цели и конкретните действия.

Примери?

За икономията на материали, горива и енергия са определени само суми, които ще се реализират, но не са посочени мероприятията, с които ще се постигне това.

С приетия насрещен план не се осигурява намаление на материалните разходи в размери, съответствуващи на изискванията на Октомврийското съвещание (1983 г.).

И друго твърде съществено нещо:

мероприятията за изпълнение на насрещния план по същество не го превръщат в план на техническия прогрес, а в това отношение постановките са от ясни по-ясни;

модернизацията и реконструкцията на повечето от основните фондове е определена да стане в срок до края на годината — главно през III и IV тримесечие, затова тя ще даде ефект не през настоящата, а в следващата година както за подобряване на качеството, така и за решаване проблемите по намаляване на ръчния и физически тежкия труд;

още не са изпълнени и изискванията към комбината, включени в комплексната програма на градския комитет на БКП за интензивно развитие. В предвидените в нея пет мероприятия със срокове за внедряване 1982—1984 г. нито едно не е осъществено докрай...

Digitized by Google

●

Кои са причините за всичко това? Обективни ли са те или субективни?

Най-лесно е, разбира се, оправдание да се потърси само в „обективните“ причини. Тогава и редица слабости в стила на работа на субективния фактор в комбината и извън него ще останат непокътнати. Няма да се коментират такива страни от ръководната дейност като:

актуализирват ли се съществуващите целеви програми за рязко повишаване производителността на труда, за икономично използване на суровинните ресурси, за издигане на рентабилността на производството;

насрещният план, веднъж съставен и от трудовия колектив приет, по същество превръща ли се в план за своевременно внедряване на наш и чужд челен опит, на постиженията на научно-техническия прогрес, на нови и авангардни технологии;

дисциплината, отговорността, непрекъснатото актуализиране на инженерния проект, на програмата за усъвършенстване на социалистическата организация на труда в центъра на вниманието ли е на всички фактори в комбината?

Все въпроси, които повеляват системно, компетентно управленско решаване. Буквално всеки един от стопанските дейци, инженерите, технолозите, специалистите да гори с тях. Времето им да тече творчески, организирано.

Въпроси, които днес са сърцевина на партийно-политическата, организаторската работа на първичните партийни организации, на дейността на профорганизациите, на комсомолските и научно-техническите дружества. Буквално на всеки един от факторите. Защото решенията на Февруарския пленум на Централния комитет на БКП са повеля, дълг и отговорност за всички субекти на социално управление, за всеки комунист, комсомолец, за всеки труженик.

●

Заслужава внимание например ценният опит — подходът, дейността, — който градският комитет за държавен и народен контрол в София има за решаване на тези проблеми в комбината. Щом в края на януари се е получила информация за трудностите и изоставането в производството, той е изпратил своя комисия от най-компетентни специалисти. И от февруари досега тя най-обстойно изучава всички процеси и явления, действията на различните фактори — в комбината и извън него, — анализира ги, оценява ги и ги обобщава. И като краен резултат не назидава, а с грижа и внимание предлага ефикасни мерки, системно помага за траен успех в изпълнението на плана.

Какво е осъществено в комбината след комплексния анализ, направен непосредствено със съдействие на градския комитет за държавен и народен контрол?

Под ръководството на партийния комитет стопанското ръководство, в тясно взаимодействие с останалите фактори в трудовия колектив, е набелязало действени мерки за отстраняване на слабостите:

актуализирана е програмата за внедряване постиженията на научно-техническия прогрес, като по-обосновано и прецизно е очертан ефектът, който трябва да се постигне при изпълнение на задачите, заложени в нея;

с отстранените пропуски в първоначално разработените инженерни мероприятия инженерният проект за 1985 г. ще се яви действен

Digitized by Google

лост за превръщане на насрещния план в план за техническия прогрес:

отстранени са пропуските по кадровото обезпечаване на метрологичната дейност в комбината.

Вниманието на ръководството на комбината сега главно е насочено към два най-решаващи проблема за комплексното изпълнение на плана за 1985 г. и за цялата петилетка. Първият е реконструкцията на шрайхгарната предачница. Тя е в усилен ход, за да бъдат напълноценно усвоени капиталните вложения за машини в размер на 2 млн. и 100 хил. валутни лева. Вторият — подобряване на работата по качеството на продукцията.

След проверката на градския комитет за държавен и народен контрол са набелязани 33 конкретни мероприятия, които касаят ежедневни задължения на техническото ръководство за постигане на висококачествена продукция.

Насрещните планове на цеховете са допълнени с конкретни правила и изисквания, с които ще се осигури по-добро използване на машините и съоръженията, на работното време.

●

Разковниче за успеха сега е организацията на труда. Изходът от затрудненото положение е главно в нея. С постоянна, пълна мобилизираност, в атмосфера на висока взискателност и самовзискателност на всички места, във всички посоки да се действува с инициатива, творчески, отговорно. С чувство на добри стопани на производството да се изявяват и директорите, и началниците на цехове, бригадирите, тъкачките — всички!

А тъкмо в това отношение има пукнатини. И те не са малко, за да не се виждат. На последната оперативка с непосредствените ръководители на производството се почувствува колко важна е компетентността на директора и неговите първи помощници. Но не по-малко решаващ е и високият професионализъм на всеки един от присъствуващите в залата. Проблемите на съвременното производство не могат да се решават само с традиционен майсторлък. С мислене като: „При нас е така", „Предишните добри резултати сме постигнали все по този начин"... Не! Ключовият поблем днес са начинът на мислене от позиция на най-съвременните критерии и стилът на работа на всички кадри. Още в ранно утро, като прекрачиш прага на комбината, да ти е ясно като на длан как ще протече целият ден. Какво се иска от тебе? Какво ще изискваш от другите? С кои ще си взаимодействуваш? Как? Да, в истинския смисъл на думата сега е необходим поврат в мисленето, в стила и методите на работа на всички кадри. В тяхното отношение към непрекъснатото усъвършенствуване на организацията на труда, към борбата за икономии, за ефективно използване на живия труд и материалите.

Ако настройката, начинът на мислене, подходът на всички присъствуващи в залата бяха такива, нямаше отчетът на някои да се приема от директора като самоцелна декларативност. Нямаше непресметливо да се заяви, че в един от цеховете е отказана помощта на цяла група ученици-бригадири, защото били момчета. Нямаше да се оправдава бездействието на две от дванадесетте машини в друг цех.

Директорът направи критичен анализ на всички тези случаи. Насочи вниманието още към редица важни моменти и производствени ситуации. Извести за решението да бъде сменен началникът на цех „Камгарен" инж. Велислав Кантарджиев. Но прояви и такт на доверие, така необходим сега, към ръководните кадри на комбината. Защо-

Digitized by Google

то всички те, съгласно принципите на новия икономически механизъм, вече два пъти са санкционирани с по 20 на сто удръжка от работната заплата за неизпълнението на плана.

И така големият проблем, решаващ за преодоляване докрай на трудностите в производството, са високата съзнателност, дисциплината и отговорността у всеки член на трудовия колектив. Това са и съвременната компетентност, професионализмът в работата на всички звена и кадри.

●

Как партийният комитет на комбината намира своето място за решаване проблемите на деня?

Това беше един от големите въпроси, на които потърсих отговор. Например каква е неговата политическа позиция при ръководството на всички фактори в комбината за допълнително повишаване обществената производителност на труда спрямо заложената в държавния план и постигане на предвиденото равнище за цялата петилетка. Във връзка с това правен ли е задълбочен анализ на факторите, съдържащи резерви: производствени мощности, работно време, престои, аварии, трудова дисциплина на всяко работно място, във всяка бригада и общо за комбината? Как е организирана работата за икономично и ефективно използване на материалите, горивата и енергията — от лабораторията и техническите отдели до работните места в производството? Защото като правило прирастът на продукцията следва да се постига за сметка на реалните икономии от тъкани, горива и енергия. Изпълняват ли се изискванията за икономии? И то не само по линия на повишена взискателност, контрол, дисциплина, а и като се използват всички стимулиращи фактори. При преразход, брак, залежали материали и свръхнормативи да се налагат административни санкции, но и да се проявява обществена непримиримост. И обратно — при реален принос, успехи в борбата за пестеливо изразходване на суровините, материалите, горивата и енергията да се дават определените с икономическия механизъм премии. Да се отличават колективите и отделните първенци със званията „Качественик", „Колектив — първенец по качеството", „Колектив без рекламации" ...

Или всичко това ще рече, че сега постигането на тези цели е невъзможно без владеенето и умелото прилагане и в стопанската, и в партийната дейност на комплексния подход, на цялото богатство от идеи и подходи, които др. Тодор Живков разработи.

За позицията и дейността на партийния комитет по изпълнението на плана отговор потърсих в заседанията и решенията, които той е вземал от началото на годината. На 16 януари е приета атестация за работата на партийното бюро и първичната партийна организация при тъкачницата. На 13 март е направен анализ за рационалното използване на работното време, намаляване себестойността на продукцията и свръхнормативите запаси. Докладвал е заместник-директорът по икономическите въпроси Георги Николов. На същото заседание е направен преглед и за изпълнение на програмата за намаляване на ръчния и тежкия физически труд. Докладвал е заместник-директорът по производствено-техническите въпроси Николай Андонов.

После на 11 май в центъра на вниманието на партийния комитет е бил анализът за изпълнение програмата по подобряване качеството на продукцията. На 13 юни е изслушана и оценена информация за работата на комисиите за народен контрол по изпълнение на плановете и приноса им за подобряване на трудовата, технологичната и

Digitized by Google

финансовата дисциплина. Тогава обстойно е анализирано и състоянието на бригадната организация в цех „Камгарен“...

Стремежът е бил на всеки проблем да се правят всестранен анализ и оценка.

Естествено, това е предпоставка да се подготвят и вземат по-конкретни решения. За тях в протоколите от заседанията на партийния комитет четем:

приема анализа за изпълнение на компенсационната програма и дава незадоволителна оценка за работата на цеховите ръководства;

задължава партийните бюра и цеховите ръководства да вземат допълнителни мерки за комплексно изпълнение на плана за месец май и първото полугодие;

да се проведат общи събрания за обсъждане от колективите на състоянието на производствената програма (22 май);

смята за наложително главният директор инж. Пасков с неговите заместници да анализират изпълнението на набелязаните мероприятия в компенсационната програма и вземат необходимите административни мерки...

Проблемите на плана са стояли пред партийния комитет и при приемане на оценки за работата на партийните секретари, обсъждане на информация за дейността на заводския и дружествените комитети на Комсомола, прегледа за хода на инициативата „Комунистът и дисциплината“, разглеждане опита на партийните бюра и първичните организации по критичните бележки и работническите предложения.

Партийният комитет се стреми да държи ръката си върху пулса на проблемите. И въпреки всичко това при неизпълнението на плана се прокрадва мисълта: своевременни, действени, ефективни ли са тези решения? Изчерпват ли се с тях възможностите на многообразните форми на партийно ръководство и въздействие, на идейновъзпитателната и масовополитическата работа?

С реализъм секретарят на партийния комитет застава пред тези въпроси. И търси отговор с неудовлетворение от постигнатото, в неизползвания още богат арсенал от подходи, форми, средства и методи на работа. Затова от една позиция ние размишлявахме за ефективността на партийната работа.

Редовни са заседанията на партийния комитет, важни и съществени са проблемите, които обсъжда. Има стремеж решенията да бъдат все по-конкретни, да се осъществява контрол за тяхното изпълнение. А резултатите в главното направление — изпълнението на плана, остават все със знак минус. При това положение най-лесно е да се спусне завесата на обективните причини, които всекиго ще убедят в предопределеността на отрицателните резултати през първото шестмесечие на годината. Та нали точно това е времето на реконструкцията и модернизацията в комбината. Получават се суровини с незадоволително качество от други текстилни предприятия...

Но въпреки всичко разковничето за успеха партийният комитет търси в субективните причини, в неразкритите още и неизползваните значителни резерви. Вече за техния характер в производствената и управленската сфера стана ясно. Но сега, когато лакмусът за ползата от всяка една дейност са ефективността и качеството, срочното изпълнение на плана, наложително е да се прецени и до каква степен се интензифицира дейността на главния субективен фактор в комбината — партийната организация и партийния комитет. Затова именно разговаряхме с неговия секретар Георги Щрапульов.

В много направления на политическото ръководство и въздействие има неизползван потенциал. Не става дума да се провеждат повече мероприятия от осъществените. Не. Защото освен заседанията,

Digitized by Google

за които вече стана дума през изминалите шест месеца, партийният комитет е анализирал и контрола за изпълнение на взетите решения. Оценил е: резултатите от годишните отчетно-изборни събрания, работата на заводския комитет и дружествените комитети на Комсомола по приемането на млади комунисти; подготовката за чествуване празника на текстилния работник. На негово заседание след докладване от директора са направени анализ и оценка за изпълнението на програмата за развитието на комбината като еталонно столично предприятие и т. н.

Сега въпросът е доколко и как тези дейности са въздействували за постоянна мобилизираност, за изпълнение на програма за социално-икономическото развитие на трудовия колектив — срочно, ритмично, по всички показатели. Как се използват в партийната работа програмно-целевият и комплексният подход — сборът от всички тези дейности да е сбор от приноси за постигане на голямата цел, да оказва реално въздействие за непрекъснатото издигане социалистическата съзнателност на всеки един, за дисциплина и отговорност, за усъвършенствуване на колективния и личния стил на работа на всички органи и кадри в комбината.

И всичко това чрез своевременна помощ и превантивен контрол да оказва изпреварващо въздействие. Да дава предварителна представа за ефекта, който следва да се получи. А когато на края на тримесечието, на полугодието равносметката сочи разминаване между цели и резултати — да се анализира и самата партийна дейност. Да се оцени състоянието на вътрешните механизми. Къде е ерозирана нейната ефективност? Къде се допускат инертност, формализъм, шаблон? Какви плевели душат още стила, за да бъдат бързо изтръгвани от корен. Този подход да бъде прилаган и по отношение на дейността на всички останали субекти на управление. Профсъюзната организация например да има свое собствено присъствие и отговорност в решаването на най-големия сега проблем — изпълнението на плана. Центърът на тежестта на социалистическото съревнование да се пренесе върху безупречното стопанисване. Критерии за измерване на резулатите да бъдат образцовата организация на всяко работно място, ритмичността и качеството на продукцията. Ако е необходимо, да се намалят броят на показателите и условията в него, но да се засилят сравнимостта и гласността на резулатите за всеки месец, седмица, за всеки ден. Превес да се даде на приноса на отделния колектив, на личния принос на всеки един в борбата за най-рационалното използване на времето, машините и суровините. Главни, определящи да бъдат показателите производителност, себестойност, качество. И още нещо — критерий за действително усъвършенствуване на съревнованието да бъде дали то показва само постиженията на първенците или се явява огледало за дейността на всеки производственик.

От такава позиция, с такива критерии сега следва да се дава партийна оценка и на комсомолския стил на работа, на дейността на бригадните съвети. За целесъобразността на всяка една дейност, за думите да се съди само по делата. Дела за успешно приключване на осмата петилетка и за достойно посрещане на Тринадесетия партиен конгрес.

●

Сега може да се каже — позициите и действията на партийния комитет са мобилизиращи, силно въздействуващи. На всички комунисти са поставени конкретни партийни поръчения. Следи се непосредствено за производствения ритъм и при явяващи се затруднения с

Digitized by Google

цялата сила на политическото въздействие се оказват помощ и контрол. През месец май тъкачният цех не изпълнява плана си. В присъствието на цялото негово ръководство партийният комитет анализира и обективните, и субективните причини за това. Макар и наказани с „мъмрене", комунистите Евгени Милчев, началник на цеха, Дешка Георгиева, секретарка на първичната партийна организация, и Симеон Добрев, механик на цеха и член на партийното бюро, не си излизат обидени, а убедени в още много неизпозвани възможности.

Пример за конкретния целенасочен подход на партийния комитет сега е и заседанието, на което е обсъдена дейността на ръководството на друг цех. На него, в присъствието на директора на комбината, е създадена обстановка всеки да види вината си. На специалистите, които са проявили повтарящи се слабости в своя стил на работа и ръководство — заместник-директора по техническите въпроси Николай Андонов, главния механик Димитър Съмналиев и главния енергетик Жельо Филипов, — е направена сериозна бележка.

Подобна среща е проведена с ръководството на цех „Камгарен". Преценено е, че въпреки разговорите, повишените изисквания към неговия началник той не усъвършенствува методите си на работа. Два поредни месеца планът не е изпълняван. Цехът стана причина за много трудности в дейността на другите звена. Затова партийният комитет предлага на директора на този пост да бъде поставен друг, с изпитани възможности в текстилното производство, специалист — Димо Куртев. Строг, принципен, взискателен комунист.

— Уверени сме — каза партийният секретар, — че под негово ръководство нещата ще се нормализират.

С такъв подход в комбината вече се създава все по-добра настройка за работа. Това намира израз в чувствително подобрените производствени резултати през първата седмица на юли. Повече от цеховете вече докладват за изпълнение и преизпълнение на седмичната си програма. И друго — в същото това време с повече сили и по-добри резултати се осъществяват реконструкцията и модернизацията. Впрочем за тях би следвало да се напише отделно. Защото това е едно голямо дело на трудовия колектив, което той извършва със собствени сили и средства. Може да се каже, че то е един благороден риск, тъй като в сегашните напрегнати дни по изпълнението на плана на обектите отиват най-подготвени кадри от цеховете. Там по-голяма част от времето си прекарва и директорът, убеден, че задействува ли новата техника от октомври-ноември, за ръководството на предприятието и целия трудов колектив ще се заговори с друг тон.

Коста ДИМОВ

Digitized by Google

ТЕХНИЧЕСКИЯТ ПРОГРЕС — ПЪРВОСТЕПЕННА ГРИЖА

Ще споделя мисли как работят първичната партийна организация и стопанското ръководство на завода за промишлена апаратура „САКАР" в Свиленград за успешното решаване на задачите на научно-техническия прогрес. Фактите показват, че те провеждат значителна работа за повишаване ефективността на производството на основата на научно-техническия прогрес. На заседания на бюрото, на партийни събрания и в партийните групи се обсъждат важни проблеми в тази насока като: ефективното използване на производствените мощности, на материалите, суровините и електроенергията; реконструкцията и модернизацията на завода, усъвършенстването и усвояването на нови технологии и изделия; намаляването на ръчния тежкофизически и непривлекателен труд; подобряване качеството на продукцията.

Всяка година в първите дни на януари се възлагат конкретни поръчения на комунистите, които са насочени към усъвършенстване на производството и на неговото управление, към подобряване на технологията и качеството на продукцията. В края на всяко тримесечие на партийно събрание се анализира изпълнението на задачите и на възложените поръчения. Успоредно с това ударението се поставя и върху нерешените проблеми. Подобна взискателност и контрол проявяват стопанското ръководство, профсъюзната и комсомолската организация.

При обсъждането на проблемите партийното бюро и първичната организация се стремят чрез средствата на организаторската и политическата работа да се доведат до знанието на всеки комунист, до всеки специалист и работник задачите по техническия прогрес, всеки да има свой личен дял в тяхното практическо реализиране. Заедно с това партийното и стопанското ръководство полагат грижи за осигуряване на висококвалифицирани специалисти. В резултат на правилно осъществяваната кадрова политика днес в завода работят 50 инженери и икономисти с висше образование срещу 32 през 1982 г.

Първичната партийна организация съобразно специфичните условия на завода умело конкретизира разработената окръжна програма по научно-техническия прогрес. Подходът е чрез последователна и целенасочена работа да се издига равнището на партийното ръководство, то да е в съответствие със съвременните задачи. Това спомага да се повишава отговорността на ръководните кадри и на специалистите, да се разгръщат творческите им възможности.

Под ръководството на партийната организация по линия на научно-техническото дружество през периода 1982—1984 г. в завода са внедрени над 15 нови изделия с икономически ефект над 300 000 лева. Като основни можем да посочим: „Фамилия спирателни вентили с намален шестостен", „Фамилия възвратни вентили", „Сферични кранове" и други нови модификации. В същия период бяха разработени и редица нови технологии, механизми и съоръжения с цел да се намали тежкият физически труд. Инженерно-техническите колективи например по 59-о разпореждане на Министерския съвет създадоха машини и приспособления, които напълно премахнаха една от най-тежките операции в монтажния участък — затягане на „глава" към „тяло" в арматурата. Преди нововъвеждането тази операция беше монотонна, изискваше голямо физическо усилие. Тя бе „привилегия" на мъжете. Създадените нови агрегатни машини допринасят за повишаване на производителността на труда. На тях може да работи всеки, независимо от пола и физическите възможности.

Друго направление на плана по техническия прогрес бе успешната замяна на работата на пресьорите за горещо щамповане на месинг с роботизиран автоматичен модул. С реконструкцията и модернизацията на завода се създават условия за допълнително монтиране на електропещи за подгряване на заготовки с елеватор към тях. Споменатите разработки са признати за рационализации. Техният икономически ефект е с две измерения: облекчаване труда на работниците и спестени средства по второ направление в размер на 120 000 валутни лева.

Партийното и стопанското ръководство на завода полагат усилия и за автоматизацията на управлението. Новосъзданият отдел „Автоматизирани системи за управление" през 1982 г. започна с внедряването на пакет — приложна програма „Склад", закупена от „Оргтехника" — Силистра. Сега този отдел програмира и създава собствени пакети, като е обхванал подсистемите: „Труд и работна заплата", „Пласмент", „Личен състав", „Бюро за рационализации и изобретения" и отчитането на плана. Тук работят най-младите и ентусиазирани колективи, чиято крайна цел е да бъде обхванат целият производствен процес — от влизането на материалите в завода до излизането на готовата продукция.

С помощта на базата за развитие и внедряване на битова арматура в Севлиево е разработена и се внедрява нова технология за монтаж и изпитание на серия сферични кранове. В нея отделни участъци са автоматизирани, а останалите са механизирани.

Digitized by Google

През 1985 г. в производството ще се внедрят серия вентили високо налягане за противопожарна техника. Само с въвеждането **на редуцир-вентил за кислород ще бъдат икономисани над 1 000 000** валутни лева. **Към технологията за хромникеловото покритие влезе в действие нов** цех, **създаден със собствени мощности.** Неговото предимство е, че значително се повишава качеството на серията „Сферични кранове".

В изпълнение на решенията на Националната партийна конференция бе проведен **преглед по качеството на продукцията.** Той **спомогна за актуализиране на комплекс**ната система за управление на качеството. **Освен това бяха актуализирани всички за**водски нормали и разработени нови две.

В резултат на организаторската и полическата работа, на усилията и творчество**то на специалистите и трудовия колектив на завода през 1984 г. 90,80 на сто от продукцията получи оценка 1.** Планът за тази година е 96,20 на сто, който ръст **колективът** счита за реален. През мина**лата година цялата продукция на завода бе** атестирана, нямаше рекламации, нито на**ложени санкции за лошокачествено производство.**

Заводът е първенец в съревнованието за комплексно изпълнение на плана за 1983/1984 година от втора група предприятия на промишлеността от окръга. Той е носи**тел на преходното знаме на трудовата сла**ва на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет, на окръжния съвет на Българските професионални съюзи, окръжните комитети на Отечествения фронт и ДКМС. За второто полугодие на 1984 година е спечелил първо място между заводите от държавното стопанско обединение „Битова техника" — Пловдив.

Главната цел с реконструкцията на завода е да бъде построена инсталация за непрекъснато леене на месингов прокат. Така заедно с големия икономически ефект от снижение себестойността на продукцията ще се създаде възможност да бъдат внедрени малко отпадни и безотпадни технологии. С това заводът ще задоволява нуждите на страната от промишлена арматура. През 1987 година след окончателното завършване на реконструкцията на предприятието обемът на продукцията ще бъде увеличен с четири и половина милиона лева.

Бързото внедряване на върховите научно-технически постижения вменява в дълг на партийното, стопанското, профсъюзното и комсомолското ръководство активно да подпомагат всеки специалист и работник за приложение на челния опит.

Еремия БАТУРОВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

РЕАЛИЗИРАНА АМБИЦИЯ

През юни във Враца се състоя съвещание по идейновъзпитателната работа сред животновъдите, организирано от отдел „Идеологическа политика" на ЦК на БКП. Участниците в съвещанието посетиха кравефермите на община Кнежа, където се срещнаха с животновъди и се запознаха с производствената дейност и живота на трудовите колективи.

В клуба на научно-производствения комплекс „Ленин" първият секретар на общинския партиен комитет в Кнежа Илия Кочовски разказа за някои страни от масовополитическата работа на общинския партиен комитет сред животновъдите.

Няколко думи общо за селищната система Кнежа.

Днес Кнежа е център на селищна система с над 22 000 души население и около 260 000 декара обработваема площ. На нейна територия се намира единственият в страната Институт по царевицата. В изпълнение на партийните решения през 1976 година на базата на интегриране на науката с производството беше създаден научно-производственият комплекс „Ленин", по чиито поля науката стана действително производителна сила. Вече години наред комплексът изпълнява и преизпълнява плановите си задачи и се нарежда сред първенците в окръга и страната. Само за 1984 година планът за печалбата е преизпълнен с 3 млн. лева, общата селскостопанска продукция е достигнала 60 млн. лева, а общата промишлена продукция — 64 млн. лева. Хората тук открай време са влюбени в труда и в земята и от стари времена се славят като добри земеделци и животновъди.

За добрите производствени резултати, казва другарят Кочовски, **допринася и масовополитическата работа.** Като казвам добри, имам предвид млечното говедовъдство. През 1984 година средният млеконадой е бил 4488 литра. Кравефермата в Еница записала в годишния си отчет 5600 литра и станала колективен член на окръжния клуб на петхилядниците. 26 души от НПК „Ленин" надхвърлили петте тона, а Йото Койнарски от кравефермата в Кнежа с надоените 5803 литра средно от крава се нарежда на първо място в окръга Той сподели: „Известна истина е, че за да дават животните повече мляко, трябва да бъдат добре нахранени. В това отношение аз съм доволен и спокоен. Осигурено е редовно хранене при спазване на установен часов график. От голямо значение е и подмяната на сивата порода с черно-шарената, която е много млечна. Това е и една от причините средният млеконадой от фуражна крава през последните години непрекъснато да расте."

Според Йото много важна роля се отрежда на новата техника. В новите обори, казва той, се работи на лента, това облекчава значител-

Digitized by Google

но не само труда на дояча, но и го кара да се почувствува и той „в крак" с новото време. Вече са готови четири модерни обора, а до края на годината предстои да бъде предаден и петият. Добрите условия на труд пораждат и добри взаимоотношения в колектива на бригадата. Не помня отдавна да сме имали някакви сериозни проблеми в съвместната ни работа. Проблемите според него са другаде. Не идват достатъчно млади хора, на които да предаде своя богат опит, които да поемат трудовата щафета и примера на този човек, сроден с грижите във фермата. А засега няколкото младежи, работещи тук, не дават основание за реален оптимизъм. А собствените му деца? „И двамата са тук. Единият ми син работи като механик, а другият е тракторист, дори взеха да изкарват повече от мене, надминаха ме" — смее се Йото.

През 1984 г. говедовъдните ферми на комплекса изпълнили поставената от окръжния комитет на партията задача, като предали 120 тона мляко над обещаното. Първите пет месеца от тази година и в трите ферми плановете се преизпълняват, което вдъхва вяра, че до края на август ще се справят предсрочно и с петилетния план за кравето мляко. Това ще бъде приносът на животновъдите за достойна среща на Тринадесетия партиен конгрес.

В какво се крият положителните изменения в работата, довели до тези резултати?

Считам, казва другарят Кочовски, че в общинския партиен комитет след пленума на окръжния комитет на партията, който прие програма за интензивно развитие на млечното говедовъдство в окръга, настъпи известно преустройство в мисленето и действията, в отношението към проблемите на животновъдството в нашата селищна система. Това преустройство започна от общинския партиен комитет, който взе на близък отчет и контрол решаването на задачите, предприе редица практически мерки за подобряване на резултатите. Вече втора година членовете на бюрото на общинския партиен комитет са разпределени по фермите и имат конкретни партийни поръчения да оказват помощ на ръководствата им и на трудовите колективи. Всяка седмица те участвуват в деня на животновъда, а всеки месец информират бюрото за състоянието и проблемите в отделните ферми. Такова разпределение за личното участие в помощ на животновъдите имат и общоселските партийни комитети.

Стана наш стил всеки месец или на тримесечие в бюрото на общинския партиен комитет да се обсъждат различни страни от работата в животновъдството, периодически се отчитат специалистите, дават им се поръчения. Своевременното решаване на редица въпроси издигна престижа на професията животновъд. През последните три години на два пленума на общинския партиен комитет са обсъждани въпросите за интензивното развитие на селското стопанство, а в приетата програма за внедряване на достиженията на научно-техническия прогрес в селскостопанското производство от февруари тази година специално място е отделено на новостите, които ще бъдат внедрени в животновъдството.

И все пак мястото на масовополитическата работа?

Под непосредственото ръководство на общинския партиен комитет първичните партийни организации в бригадите разгръщат широка масовополитическа работа за своевременно разясняване и приемане на насрещните планове и целевите задачи. Това заинтересова и активизира колективите на фермите и те разкриват непрекъснато допълнителни резерви и поемат задължения, по-високи от поставените им задачи. Така кравефермата в село Еница при поставена от окръжния комитет на партията целева задача да получи 4500 л мляко от фуражна крава си постави за цел 5100 литра.

Digitized by Google

Правилното разясняване на плановите задачи, на плановете по месеци, седмици и ежедневните графици и редовното и гласното им отчитане предизвикват желание и дават възможност на отделните технологични звена и доячи сами да търсят пътища за постигане на по-високи резултати. Неотдавна в бюрото на общинския партиен комитет се явили 13 души от трите ферми и поели обещание през тази година да достигнат 6000 л мляко от фуражна крава.

Тринадесет шестхилядници в чест на Тринадесетия конгрес на партията! Имената на подписалите обещанието са познати на всички. Те са половината от петтонниците на общината за 1984 г., те са сред първенците на окръга, постигали години наред високи и трайни резултати.

И тук секретарят на общинския комитет сподели уверено: ако имаме успехи, те се дължат преди всичко на това, че **успяхме да стигнем до хората**, за разберем по човешки техните болки и радости, техните нужди и стремежи, да заживеем с техните проблеми, да отдадем дължимото на техния труд. И друго — успяхме да накараме специалистите да мислят поновому, да търсят и изучават новостите в животновъдството, да опознават опита на по-добрите от нас и всекидневно да работят за приложението му, за усъвършенстването на организацията на труда и производството, на правилното и икономически издържаното стимулиране на успехите, на критериите за високо качество на работа.

Какво по-конкретно имам предвид: решихме въпроса с изхранването на животните, осигурихме научнообосновано хранене с необходимите фуражи, отговарящо на породния състав на стадата и на продуктивността на кравите.

Стабилизира се до голяма степен работната сила. Подобряването на материалната база във фермите позволи да се привлекат и задържат и по-млади хора — макар и все още недостатъчно, — които вече се утвърждават като много добри работници. В това отношение полезно е сътрудничеството на фермите със СПТУ по механизация на селското стопанство в Кнежа, което подготвя изпълнителски кадри за животновъдството.

Подобрихме грижите за квалификацията на хората. Почти всички преминаха през школата за машинно доене в Бяла Слатина, участват в курсове за преквалификация, в срещи за обмяна на опит. Подобре е решено материалното и моралното стимулиране на работниците. Усъвършенствува се системата за водене и отчитане на съревнованието, разнообразиха се формите за даване гласност на резултатите от него, за зачитане и признание труда на животновъдите.

За положителните изменения предпоставка става и създадената ведра обстановка в трудовите колективи. Разговорите с хората са откровени и взискателни. Общинският партиен комитет се стреми да активизира дейността на агитаторските колективи и обръща особено внимание на индивидуалната политическа работа с всеки човек. По план обучават агитаторите в курсове, а всяко тримесечие правят срещи на място, изнасят лекции и беседи, подпомагат методически агитаторските колективи. В техните състави са включени комунисти, специалисти и първенци — животновъди, които умеят за убеждават не само с думи, но и с качеството на труда си. Добре е разгърнато наставническото движение. Мнозина от младите вече надминават постигнатото от наставниците им. Агитаторите са проводници на партийните решения. Тяхно дело е разяснителната работа при подготовката и приемането на плановете и целевите задачи, те са онези, които убеждават хората, че типизираното хранене е най-верният път за увеличаване на продуктивността. На тях се опират партийните бюра при въвеждането на новите технологии — клетъчното отглеждане на телетата, обособяването на

Digitized by Google

дойните крави в „млечен блок", централизирането на юниците за раз плод на едно място в комплекса.

Утвърдена форма на масовополитическата работа е ежеседмичн провежданият **ден на животновъда.** По препоръка на окръжния комитет на партията в началото на 1984 година разработили примерен статут за този ден, като приобщили усилията на профсъюзния дом на културата при НПК, общинския съвет на дружество „Георги Кирков", общинския съвет за култура, районния пионерски дом, специалисти по ветеринарно дело и зоотехника и други. По този начин освен за планове и графици животновъдите заговорили и за редица други въпроси, организирали срещи с пионери и самодейци, лекции с разнообразна тематика. В този ден целият общински партиен и стопански актив е във фермите — обсъждат се и се решават много възникнали на място въпроси, изслушват се мненията и предложенията на хората, засилва се доверието в колективите и в ръководството. Тържествено се връчват наградите на първенците и в тяхна чест се издига знамето на трудовата слава.

Като стил на работа на общинските ръководства се утвърдил **общественият преглед** в животновъдството — пролетен и есенен, които играят мобилизираща роля сред трудовите колективи за качествено изпълнение на всички задачи. Прегледите на дейността на клубовете на животновъда, извършвани от общокомплексния профкомитет, също допринасят за активизиране на тяхната дейност. По-добре се решават проблемите на политическата украса и нагледната агитация, оформянето на алеи и кътове на първенците, екран на съревнованието, кътове на патроните, онагледяване на плановете и обещанията.

Добра традиция са и **празниците на бригадите,** на които колективите се срещат с кръстниците и други приятели на бригадите, дават отчет и поемат нови обещания. Тези и още редица други мероприятия съдействуват за мобилизиране силите на трудовите колективи за най-пълно използване творческата енергия и инициатива на специалисти и изпълнителски кадри за постигане на главната цел — повече, по-висококачествена и по-евтина животинска продукция.

●

За масовополитическата работа на първичната партийна организация при смесената животновъдна бригада „Ангел Вихровски" в Кнежа своя опит сподели секретарят на първичната партийна организация Георги Хинкин:

— Партийното бюро полага усилия да насочи и организира масовополитическата работа сред животновъдите така, че те да получат заслужено признание за труда си, да се формира у тях съзнанието за необходимостта и значимостта на делото, на което са се посветили, отговорността, която носят.

Желан и очакван е денят вторник, когато провеждаме **ежеседмичния ден на животновъда.** Това е ден за равносметка, за набелязване и поставяне на нови задачи, за анализ и персонална оценка и препоръки, за стимулиране на челниците, за обогатяване на знанията, за приятен отдих със самодейните състави на профсъюзния дом на културата към НПК „Ленин". Клубът на животновъда в бригадата прие план за провеждането на този ден, в който са включени и лекции, и беседи по международното положение, и икономически беседи, и разглеждането на редица въпроси в областта на животновъдството, и запознаването с опита на най-добрите от нас, и за още много интересуващи хората въпроси. Със своята дейност клубът на животновъда в нашата бригада се нареди на второ място в системата на ЦК на профсъюзите на

Digitized by Google

РССХП за миналата година. Клубният съвет се грижи за оформяне къта на патрона, алеята на първенците, нагледната агитация, онагледяването на плановете и обещанията, въвеждането на нови технологии, изпълнението на личните и колективните планове и обещания и други. Тук в клуба стават нашите най-важни идейновъзпитателни прояви пред таблото на петхилядниците и обещанията им, тук правим нашите чествувания по различни поводи. Тесничко ни е, искаме и спорт да развиваме, и да поставим тенисмаса, но това ще стане, като си направим по-голямо и удобно помещение.

Вече пет години нашата ферма работи под девиза „Героят е винаги в строя". Наш патрон е Ангел Вихровски — антифашист-интернационалист, загинал като партизанин в Словашкото народно въстание. Всеки ден изработваме по една норма за патрона на бригадата. Със събраните средства организираме екскурзии за първенците до социалистическите страни и преди всичко до братска Чехословакия. Осигуряваме безплатна почивка за членовете на бригадата на различни места в страната. За тези пет години осемдесет процента от нас са посетили СССР и други страни или са почивали със семействата си.

Всеки месец, отчитайки социалистическото съревнование, изпращаме благодарствени писма до семействата на първенците, излъчват се поздравителни концерти, осигуряваме им билети за кино, театър и други културни прояви. На това внимание хората отвръщат с всеотдаен труд, преодоляват трудности, за да представят достойно бригадата...

Когато посетихме клуба на животновъда на бригадата, най-напред ни срещнаха на входа снимки, възкресяващи моменти от живота на бригадата; витрина в преддверието показва изобилие от медали, знаменца, грамоти от изложби и съревнования, в които бригадата като цяло и отделни нейни членове с чест са се представили. А в основното помещение на клуба е поставен голям портрет на патрона на бригадата. Като рапорт пред героя, който остава винаги в строя, — от двете страни на портрета са изправени големи табла — едното с плана по месеци и изпълнението му в литри и проценти, другото — за изпълнението на най-важните икономически показатели, за вътрешностопанската сметка. Знамена, договори, няколко схеми с план и постижения по такива важни показатели като плановата себестойност, човекодните и икономическата ефективност, структурата на материалните разходи, разпределението на фонд „Работна заплата", за предоставените ресурси, за кадровата осигуреност. Грижливо са изписани „законите за работническата чест", от които се ръководят членовете на бригадата. Лозунги, вестници и списания по масите, столове и достатъчно място за беседи, за разговори — всичко необходимо предоставя клубът на животновъда в бригадата за осмисляне на трудовото ежедневие на животновъдите. Един нагледен пример за действена идейно-политическа работа сред трудовите хора, за да знаят те цената на своите усилия, значението на голямото дело, което вършат.

— В партийната организация сме напълно наясно — казва другарят Хинкин — колко голяма е ролята на комунистите и на техния личен пример за изпълнение на задачите. Партийни поръчения сме дали на 29 комунисти, насочени към внедряването на техническите новости, към интензификацията на труда, подобряване на качеството, снижаване себестойността на продукцията, към изпълнението на партийната заръка. Знаем колко важен е личният пример и държим той да бъде на висота, да се съдържа във всяко наше действие и по всяко време. Така можем да си обясним — с конкретното, практическото и постоянното участие на ръководители и специалисти — как издържахме тежката

Digitized by Google

зима, без да допуснем какъвто и да е пробив. Близко бяхме до хората. На ден по два-три пъти обикаляме всеки животновъд — ръководителят на бригадата, партийният секретар, ръководители от комплекса. Не направим ли това, считахме, все едно че не сме на работа. Така сме в течение: защо намалява млякото — люцерната ли нещо, смеските ли, че млякото се загубва за един ден, а се възстановява за десет, трябва навреме да се действува и с познаване на работата. Денонощно дежурехме ние, ръководителите, през зимата заедно с водопроводчиците, където имаше авария, там бяхме и ние, веднага. Тръгваха ли на сеното — и партийният секретар с вилата. Това е толкова важно в масовополитическата работа, тогава можем да разчитаме на ефект от нея, на конкретни резултати.

С по-голямо внимание погледнахме и на комсомолското дружество, на профсъюзното ръководство. Подменихме хора, обновихме и подмладихме и подобрението дойде, отрази се и на цялата наша възпитателна и политическа работа в бригадата. Нашите постижения, ведрият социалнопсихически климат са доказателство за резултатността на масовополитическата работа и ни убеждават, че сме на прав път. По този път ще се стремим да постигнем и много повече...

●

Това са част от формите и средствата на масовополитическата работа, с които първичната партийна организация в смесената животновъдна бригада осигурява идеологически изпълнението на производствените задачи.

Петрана ТРЕНДАФИЛОВА

ГЛАВНИЯТ ПРИЦЕЛ

През последните години партийният комитет в Завода за запаметяващи устройства в Стара Загора насочи вниманието си към засилване ролята и отговорността на първичната партийна организация за осъществяване интензификация на производството. Въз основа на изведения опит в общинската партийна организация потърсихме по-пълно приложение на програмно-целевия и комплексния подход в планирането. Анализът, обсъден в партийния комитет по изпълнение на петгодишната ни комплексна програма, очерта извървения път и набеляза новите цели и мероприятия за осъществяване на стратегическата задача на интензификацията. Допълнена и конкретизирана, след запознаване с високите изисквания на Националната партийна конференция, програмата постави като главен прицел на организаторската и политическата ни дейност въпросите на научно-техническия прогрес, повишаване на качеството и дисциплината. В този смисъл искам да отбележа, че в ежедневието на ръководство на завода работата по внедряване на научно-техническите постижения заема особено важно място. Това е продиктувано от стремежа за непрекъснато обновяване на продукцията и мащабите на производство, това се налага от новите високи критерии за качество и надеждност, предявени към изделията на изчислителната техника.

За успешното решаване на тези въпроси вниманието на партийното и стопанското ръководство се съсредоточи върху провеждащите се реконструкция, разширение и модернизация. От няколко години, след задълбочено проучване на нашия и чужд опит, ние ускорихме работата по внедряване на високопроизводително оборудване. Колективът се изправи пред сложните изпитания на разгърналото се строителство, от една страна, и същевременно — пред реализиране на напрегната производствена програма. При тези условия мобилизацията на хората за нас имаше най-голямо значение. Отделихме изключително внимание на партийния контрол. Системно в партийния комитет докладваха стопанските и

Digitized by Google

партийните ръководства, обсъждахме хода на реконструкцията, под нашето наблюдение бяха цялостната организация на бригадите и насочването на трудовите ресурси за оказване помощ в строителните и монтажните работи на обекта. Организирахме съдържателни открити и закрити партийни събрания, срещи с колективите, сформирахме според потребностите временни партийни ядра; ежедневната работа с хората позволи на близък отчет в партийния комитет да се вземат всеки участък и етап от реконструкцията. За активизиране на комунистите и засилване партийното влияние в бригадите широко ползваме възлагането и отчитането на партийни поръчения. Потърсихме форми за организиране и водене на социалистическото съревнование, даване гласност сред колективите за постиженията на най-добрите. В това отношение се отличи работата на втора, шеста и седма първична партийна организация.

В сложния инвестиционен процес не са редки случаите на пропуски, подценяване на определени видове дейности, нецелесъобразни разпореждания, което накара партийният комитет и първичните партийни организации да повишат взискателността си към отделни стопански ръководства, ръководители и инвеститорската дирекция за създаване по-добра организация и оперативност в работата. Потърсена беше отговорност за недостатъчна нагласа по приключване и подготовка на определени подобекти за експлоатация.

С реконструкцията някои технологични процеси особено там, където преобладаваха механична обработка и тежък, непривлекателен труд, получиха качествено нови технически решения. **Сега в тези цехове се ликвидира ръчният и непривлекателен труд, колективите преминаха на работа с механизирани и комплексно-автоматизирани линии, настъпиха качествени изменения по отношение условията на работа, хигиената на работното място, околната среда.**

Особено активно при усвояване на новите производствени места се включиха комунистите от трета първична партийна организация. С новите технологии нараснаха изискванията към всеки член от бригадите и се създадоха предпоставки за производство на продукция с високо качество, което позволи ръководството на завода да даде съгласие определени бригади и цехове да преминат на самоконтрол.

Мощен импулс за качествени изменения и ново дълбоко осмисляне на нашата работа внесе Февруарският пленум на Централния комитет на БКП. От висотата на изискванията на пленума и особено от идеите, посочени във встъпителното слово на др. Т. Живков, ние подложихме на преоценка ефективността от нашата дейност по научно-техническия прогрес. Това наложи стопанското ръководство, партийният комитет и партийните организации да оценят извършения път. На общо събрание ръководството направи анализ на резултатите и причините за пропуски в работата по техническия прогрес, запознахме комунистите с духа на пленума и приехме програма за изпълнение решенията му. По организации се обсъди работата на партийните и стопанските ръководства в тази насока. В партийните групи и партийните организации комунистите и безпартийните номенклатурни кадри приеха лични задължения, с които се обезпечават планираните задачи от програмата по техническия прогрес и качеството на продукцията. По същото време на вниманието на партийния комитет беше работата на техническата дирекция и филиала на института, обсъдихме предприетите от тях мерки по техническия прогрес. Обсъдихме също работата на кадрите и задачите, стоящи пред тези колективи, приехме решения за укрепване на партийните ядра и създаване на по-добри условия за творчество и реализация на специалистите. По-късно насочихме вниманието си към работата на сформираните програмни колективи, обезпечаващи най-важните задачи и направления на дейност от нашата програма; сформирахме партийни и партийно-комсомолски групи, започнахме проучване за встъпване в партията на най-изявените млади специалисти.

Нашите усилия за засилване темпа на научно-техническия процес в заводското производство продължиха. Партийният комитет се зае с изучаване и внедряване на положителен опит от сродни производства. Установиха връзки, сключихме договори за сътрудничество с партийните ръководства на редица предприятия и научно-производствени комбинати от страната, чийто опит — организационен, управленски, технологически, има особено значение за внедряване постиженията по техническия прогрес при нас и осигуряване качество на продукцията.

В многообразието от проблеми по техническия прогрес разчитаме на творчеството, на инициативата и на големия принос на младите специалисти. Отделихме и отделяме най-голямо внимание на клубовете за техническо и научно творчество на младежта; задачите от тематичния план на тези клубове включваме като част от плана по техническия прогрес на завода.

Високите изисквания на нашите потребители и важното място, което заема продукцията, предявиха нови критерии към нас по отношение на качеството. Проведените мерки от партийното и стопанското ръководство по комплексната програма за качеството доведоха до положителни промени.

Особено внимание отдели партийният комитет за провеждане на действена масовополитическа работа сред работниците и специалистите от партийните, профсъюзните и комсомолските организации.

Потърсихме нови форми и средства за гласност от постигнатите резултати по качеството. Ежеседмично онагледяваме положителните примери и критикуваме допуснатите нарушения в организацията на работата и брака в производството. Налагат се санкции на отделни бригади, производ-

Digitized by Google

ствени единици, търси се отговорност от ръководителите на звена, произвели лошокачествена продукция. С отговорите и взетите мерки се запознават колективите. Повиши се инициативата на комисиите по качеството в първичните партийни организации. Установи се практиката веднъж седмично стопанските ръководства и обществените организации да се отчитат пред трудовите колективи за дейността си по повишаване на качеството. Широко използваме мълниите, тревогите, фотосите, благодарствените телеграми.

Все повече се утвърждава при нас едно полезно, ефективно съчетаване на политическия подход с икономическия, с идеологическото въздействие.

В партийния комитет се обсъди ефективността от бригадната организация на труда. В резултат на това стопанското ръководство предприе мерки за обвръзка на индивидуалната работна заплата с личния принос за качеството. Общозаводският профкомитет от своя страна актуализира системата за социалистическото съревноване; в редица цехове се подеха инициативи за самоконтрол. Стопанските и профсъюзните ръководства при подходящ ритуал излъчиха първите носители на собствен качествен щемпел, изградиха се три творчески групи по качеството. На територията на четвъртата първична партийна организация партийното бюро и стопанското ръководство предприеха мерки за повишаване квалификацията на изпълнителите, като съшевременно експериментират система на заплащане, при която да се отчитат квалификацията и личният принос за качеството на продукцията.

Важна роля за по-нататъшното активизиране на комунистите в борбата за високо качество за нас играе инициативата „Първичната партийна организация — политически гарант за високо качество". Повишиха се личният пример и отговорността на комунистите. Сега партийният комитет насочва първичната партийна организация към усъвършенствуване и подобряване на стила и методите на собствената си партийно-организационна дейност; стремим се да формираме стил на висока политическа активност, инициативност и творчество, тясно свързани с повишаване качеството на продукцията. Всички партийни групи се включиха в съревнованието, организирано от общинския комитет на БКП, и проведоха полезни инициативи по укрепване на дисциплината, спазване на технологиите и производствения график. Единството на икономическия подход и идеологическата работа намери широко приложение в политическата просвета на заводската партийна организация. Разширяваме семинарните форми, увеличаваме обхвата на участниците и броя на практическите занятия. През приключилата учебна година чрез казуси и тестове проведохме практически занятия по качеството, дисциплината и патриотичното възпитание. Партийната учебна година приключихме с научно-практическата конференция на тема „Ролята на пропагандата за класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание на трудещите се".

Като част от програмата на партийния комитет за обучение на стопанския и обществения актив **създадохме постоянно действуваща школа с агитаторския апарат.** Особено внимание отделя партийният комитет за повишаване на идейно-теоретическата подготовка на младото попълнение работници и служители в редовете на БКП. **В клуба на младия комунист втора година се провежда обучение на кандидати за приемане в БКП;** пълноценна дейност разгръща школата за работа с новоприетите комунисти.

По-голяма ефективност търсим в работата си с критичните бележки и предложенията на работниците и специалистите, подобрихме системата за проучване на общественото мнение и настроение. Ежемесечно издаваме бюлетин с отговори на въпросите. Това спомага за укрепване на връзките с хората, активизира комунистите, отделните работници и специалистите, първичната партийна организация и трудовия колектив.

Разбира се, не всичко сме успели да изведем до най-добро равнище. Партийният комитет оценява досегашните резултати само като етап по пътя на по-голяма интензивност в организаторската и политическата ни дейност. Предстои ни сериозна работа в колективите и обществените организации по създаване на трайни навици за опазване, правилна експлоатация и съхранение на оборудването; по обогатяване на индивидуалната работа в низовите производствени звена и издигане на тяхната отговорност за резултатите от производствената дейност; за по-голяма актуалност на идеологическото въздействие в колективите за стабилизиране качеството на продукцията.

Димитър ГУГУТКОВ
секретар на партийния комитет

Digitized by Google

С НАРАСТВАЩА БОЕСПОСОБНОСТ

С всеки етап от развитието на социалистическото общество все повече нарастват социалната роля и отговорността на образованието. По този начин, както бе подчертано на пленума на ЦК на БКП от февруари 1985 г., научнообоснованата платформа за преустройство и усъвършенстване на цялостната образователна система непрекъснато се обогатява и развива, при което се запазват нейните основни принципни положения.

Всичко това непрестанно поставя нови изисквания към партийното ръководство на образованието и особено към дейността на първичните партийни организации в учебните заведения. Претворяването на дело на партийната образователна политика и успешното решаване на всяка нова задача в тази сфера водят към осъществяване генералната цел на образованието — изграждане на комунистически убедени и многостранно развити личности, готови пълноценно да се реализират в живота.

Решаващият фактор за постигане на целта е учителят. Основният въпрос сега е как всеки учител да осмисли тази цел, как от мястото, което заема в структурата на образованието, да я превърне в смисъл на своята лична педагогическа дейност, как максимално да допринася за педагогическото осигуряване на всеки момент от общественото развитие. Затова силите и грижите на първичните партийни организации постоянно са насочени преди всичко към усъвършенстване на труда на учителите-комунисти.

Първичните партийни организации в учебните заведения на Кирковски районен комитет на БКП в столицата всеки ден доказват своята боеспособност и своя авторитет. Под тяхно ръководство вече шест години успешно се извършва коренното преустройство на образователното дело, успешно се полагат основите на новото единно средно политехническо училище. И ведно с това с поемането и решаването на всяка нова и по-сложна задача нарастват тяхната компетентност, умението им да ръководят.

В какво най-общо се изразява нарастващата способност на училищните партийни организации да ръководят?

Преди всичко в повишеното умение на секретарите и бюрата, на целите партийни организации да поставят ясни и конкретни, мобилизиращи и перспективни цели в своята дейност и в работата на целия училищен колектив.

Всеобщо известно е, че целеполагането е основен възел, сърцевина в ръководния процес. Стремежът на районния комитет на партията е да формира у партийния актив и у всяка организация умението да се осигурява диалектическо единство между обективното и субективното начало в целеполагането. На практика това ще рече да се познават и осъзнават обективните закономерности на общественото развитие, да се адаптират към образователната система, да се разкриват специфичните обективни закономерности на самото образование и въз основа на тях да се възприема и генералната цел, която партията постави пред образователното дело.

На тазгодишния Февруарски пленум на ЦК на БКП другарят Тодор Живков обоснова целта на научно-техническата политика на партията чрез изведените на преден план обществени закономерности. Това е пример за подход и в работата на партийните организации в

Digitized by Google

училище, без който е невъзможно да се разберат социалните проблеми като тези за многообразните и сложните взаимоотношения между научно-техническата революция и образованието, за голямото значение на образователната система в осъществяването на научно-техническата революция и обратното, за превръщането на техническия прогрес във фактор за развитие на учебното дело.

Именно те, водещите закономерности за всеки етап от общественото развитие, са марксистко-ленинската основа на обективното начало в целеполагането. Само върху това обективно начало може да се осъществи диалектическо единство със субективното начало. Израз на това единство е уменето на първичната партийна организация да приведе общата цел пред образованието в конкретна цел пред отделния училищен колектив.

Но диалектическото единство между обективното и субективното е невъзможно без историческото, сегашното и бъдещото, начало в целеполагането. Секретарят и партийното бюро толкова по-умело ще формулират целта пред партийната организация и целия колектив, колкото по-добре анализират и обобщят постигнатото, опита, колкото по-добре свържат с него най-жизнените потребности на съвремието и особено като преценят как в сегашната дейност ще заложат основите на бъдещето.

В тази посока са положителните изменения, които намират израз в резолюциите от годишните отчетно-изборни събрания на партийните организации, в техните шестмесечни и текущи планове. Нещо повече, формиращото се у тях умение да издигат качествено целеполагането води до положителни изменения в тематиката и в дневния ред на партийните събрания. И все пак има още и такива първични партийни организации, които изостават от общия стремеж, които бавно преодоляват традиционния недостатък да се формулира цел, която звучи общо, която не мобилизира преди всичко учителите-комунисти.

Организаторската способност и дейност на първичните партийни организации за постигане на целта е разковничето в тяхната ръководна дейност. Логиката е една — и най-прекрасната цел, непретворена на дело, остава безплодна идея. Затова грижите на районния комитет на БКП са насочени към възпитаване на волята и амбицията у всеки учител-комунист и у всяка организация за превръщане в дело на поставената цел.

Това в най-голяма степен зависи от уменето на партийното бюро и на цялата организация да формират точно и конкретно задачите, които произтичат от целта. При това именно чрез такова формиране на задачите се постига необходимото разпределение на силите между учителите-комунисти, което фактически осигурява тяхното изпълнение. Това, от една страна. От друга — точното и конкретното формиране и разпределение на задачите много допринасят за създаване на условия за творческа изява на всеки учител-комунист, за изграждане на неговия авторитет.

Най-трудните задачи са поверени на учителите-комунисти. А най-добрите сред тях са секретари и членове на партийните бюра, директори и заместник-директори, председатели на творчески комисии и т. н. Учителите-комунисти са и ядрото на тези, които творят и внедряват челния опит, те са на най-отговорните звена по цялата верига на учебно-възпитателния процес. В същото време обаче тревога и грижа за първичните партийни организации остават онези учители-комунисти, макар и все по-малко на брой, които изостават, които с личния си пример в едно или друго отношение не са образец за останалите членове на колектива.

Нараства и уменето на първичните партийни организации да

Digitized by Google

анализират и обобщават. Без верен и обективен анализ, без научно-обосновано обобщение е немислимо компетентно партийно ръководство — определянето на нови задачи, чрез изпълнението на които ще се осигурява подстъпът към все по-висша степен на постигане на целта. Това им умение пронизва цялостната партийна дейност — материалите на годишните отчетно-изборни събрания, все по-умелото поставяне на възлови проблеми в дневния ред на събранията, в отчетите на учителите-комунисти и т. н. За всичко това много допринася и провежданият в градската партийна организация разговор на тема „Комунистът и дисциплината", който за учителите-комунисти има и своите специфични измерения.

●

Няма страна и момент от дейността на отделния учител-комунист, които да не са на вниманието на цялата първична партийна организация. Но на всеки етап от общественото развитие съобразно поставените задачи пред образованието излизат на преден план едни или други изисквания.

Под ръководството на районния комитет на БКП сега първичните партийни организации разгръщат дейността си с учителите-комунисти в няколко основни направления.

Качеството на учебно-възпитателния процес е глобалният проблем в преустройството на образователното дело. Многостранната дейност в сферата на образованието, която се провежда под ръководството на градския комитет на БКП в столицата през последните две учебни години, бе подчинена на този проблем. Състояха се разговори в учителските колективи, заседания на педагогическите съвети, посветени на тази тема. Проведен бе единен политически ден за качеството на учебно-възпитателния процес, в който активно бяха включени пионерският и комсомолският актив. Организирана бе научно-практическа конференция на тема „Качеството на учебно-възпитателния процес — решаващо условие за изграждане на многостранно развита личност". Сърцевина на цялостната квалификационна дейност за учители и ръководни педагогически кадри е пак този проблем. И именно в процеса на тази многоаспектна работа се търсят отговорите на въпроси като: що е качество на учебно-възпитателния процес, кои са решаващите фактори за издигане на качеството, какви условия са необходими и т. н., и т. н.

Та нали качество на учебно-възпитателния процес винаги е имало. И не само това. Нали и досега основна задача е била неговото непрекъснато повишаване?

За какво точно става дума сега?

Става дума за ново теоретическо изясняване и осмисляне на понятието качество на учебно-възпитателния процес, и то главно в неговата взаимовръзка и взаимообусловеност с генералната цел пред образованието — изграждането на многостранно развити личности, готови за пълноценна социална реализация. Това, от една страна. От друга — необходими са ясни практически подходи, точни акценти и механизми за реални изменения в учебно-възпитателния процес по отношение на качественото му усъвършенствуване.

Реално измерение за качеството на процеса е това как личността на отделния ученик през различните етапи на своите изграждания и развитие ще се запознава с постиженията на научно-техническия прогрес и ще овладява технологиите на тяхното внедряване; как ще осъзнава категорията качество през призмата на измеренията на своя соб-

Digitized by Google

сівен труд; как ще се изгражда като дисциплинирана и отговорна личност.

Учителите-комунисти са сред първите, които пробват, експериментират, действуват: така е било винаги, но същинската работа за качествени изменения на учебно-възпитателния процес тепърва предстои и от тях ще се иска още много, много повече.

Високата професионална компететност от необходимост за всеки учител се превръща в дълг на всеки учител-комунист. Без нея е немислимо новото качество на учебно-възпитателната дейност, немислимо е успешното преустройство на образованието. При това компетентността не е застинало качество — тя непрекъснато се обогатява и развива. Без това тя престава да бъде компетентност.

Професионалната квалификация е изходното начало за педагогическото творчество и майсторство. Разгледани само в своето единство — компетентност, творчество, майсторство, представляват един от възловите проблеми, който се превръща в решаващ фактор за претворяване на партийната образователна политика.

Компетентността, творчеството и майсторството на учителя са заложени в творческата природа на неговия труд. В същото време на всеки етап от общественото развитие те имат свое актуално звучене, което произтича предимно от обществените потребности, изявени като социална заявка пред самото образование. Но педагогическото творчество и майсторството не са нещо, което може да се внесе отвън в педагогическата дейност, което да се разглежда като придатък към професионалната подготовка и компетентността на учителя. Те са дълбоко осъзнати, същностни и целенасочено изграждани черти на педагогическата дейност и дълбоко свързани с генералната цел пред образованието. Сега проблемът е как в пълна степен да се разгърнат творческите способности на всеки учител, как всеки учител да довежда своята педагогическа дейност до висотата на майсторството.

В нашия район се състоя научно-практическа конференция, посветена на проблемите на педагогическото майсторство, в подготовката на която се проведоха разговори в колективите. И това бе направено със съзнанието, че педагогическото творчество и майсторството са в основата на цялостното преустройство на образованието, че както никога сега е необходимо осмисляне на идеологическите, в това число и на нравствените основи на педагогическия труд.

Много положителни примери на учители — творци, и майстори, могат да се дадат. Сред тях най-често са учителите-комунисти. В същото време обаче все още не са малко педагозите, които бавно се преустройват, които не търсят и не осмислят новостите. Към такива хора първичните партийни организации и целите педагогически колективи не са безразлични, помага им се да надмогнат недостатъците в работата.

Изучаването и прилагането на челния педагогически опит е изключително важна дейност в това направление.

Изучаването, създаването и разпространението на челния педагогически опит в районната образователна система има традиционни корени и реален принос в нейните постижения. Тук няма педагогически колектив, който да не създава и да не развива положителен опит по възлов проблем от преустройството на образованието. Този проблем е сърцевина на цялостната квалификационна дейност. Той е на отчет в партийните организации. С тази цел бе изграден районен клуб на челника.

Интерес представлява въпросът дали всеки положителен опит е и челен. Безспорно не. Положителният опит съпътствува постъпателното развитие, а челният — осигурява перспективите на това постъпа-

Digitized by Google

телно развитие. В този смисъл челният опит има изпреварваща роля. Това, от една страна. От друга — този опит трябва да гарантира в себе си синтеза за всичко най-добро по дадения проблем, което се съдържа в многото положителни опити. Затова и другарят Тодор Живков в Отчетния доклад на ЦК на БКП пред XII конгрес на партията определи масовото изучаване, разпространение и внедряване на челния опит като едно от основните направления в решителния курс към повсеместна интензификация.

Отговорна е задачата на първичните партийни организации в учебните заведения — да помогнат на всеки учител-комунист да се нареди в редиците на челниците. Това е задача преди всичко с висока политическа стойност.

Изграждането на нравствената позиция на учителите-комунисти като образец за всички учители е неотменна грижа на първичните партийни организации. През този проблем се пречупва партийната дейност в училищата по всички направления.

Нравствената същност на личността на учителя се проявява чрез убежденията, които са в основата на нейното поведение, в основата на вярата в правотата на делото, на което се е посветил. Затова главното, което следва да се постига чрез партийната работа у всеки учител, е убедеността в необходимостта от преустройството на образователното дело, в необходимостта от изграждането на новото единно средно политехническо училище, и то в условията на научно-техническата революция.

Убедеността в голямото значение на извършващото се преустройство на образованието е и най-сигурната основа за формиране и развитие на всички страни от нравственото съзнание, които са свързани преди всичко с характера, с волята, с оценъчните способности на учителя. Днес не може да се съди за добро и зло, за красиво и грозно, да се оценяват постъпките и поведението на когото и да било извън задачите на общественото развитие, продиктували преустройството на образованието.

С основание грижите и изискванията на първичните партийни организации в учебните заведения са насочени преди всичко към учителите-комунисти. Сега от всеки учител-комунист се изисква висока отговорност, ново отношение към възложената му задача в преустройството на образованието — със своя авторитет да бъде пример и образец за всеки член от колектива. С това той реално ще допринася и за издигане авторитета на своята партийна организация за достойно посрещане на XIII партиен конгрес.

Рахила ЛЮБОМИРОВА
кандидат на педагогическите науки
зав. отдел „Образование и култура" на
Кирковския РК на БКП — София

Digitized by Google

КОМЕНТАР НА ПУБЛИЦИСТА

ДА СЕ ТЪРСИ РАЦИОНАЛНОТО ЗЪРНО

Случаят, който е повод за този коментар, е станал в столицата. От уважение към кадрите, засегнати в спора, няма да споменем имената им. При това въпросът не е до конкретна критика на конкретни постъпки, на едно или друго лице. Тука ще става въпрос за принципни неща, за правилния, партиен подход към повдигнатите въпроси в подобни ситуации.

Преди известно време един комунист повдига пред партийното бюро важен въпрос. Според него много важна, с голямо национално значение, задача е възложена на една група, оставена без съответна помощ и грижи. Наред с отправения упрек към ръководителя, че недооценява значението и срочността на такава перспективна тема и я поставя наред с много други по-дребни задачи, комунистът предлага да му се обърне внимание от бюрото, а темата да се постави на партиен отчет пред бюрото.

При тази ситуация бюрото процедира по следния начин: приема поставения от комуниста въпрос като атака към ръководителя и разисканията се плъзгат главно върху съзираните междуличностни отношения. Заседанието завършва с приемане на подробно решение — характеристика на ръководителя, в която той се оневинява напълно. По принцип не се възразява в бъдеще задачата да се приеме на партиен отчет.

Загрижеността на комуниста за голямата тема, стремежът му да осигури условия за нейното бързо и най-висококачествено решение остават в сянката на отправяните упреци към него, че повдига такъв въпрос. От всичко това ръководителят остава напълно доволен. Комунистът е огорчен, че не е разбран. А изпълнението на задачата продължава със същите незадоволителни темпове. С това се приключва и целият ефект от заседанието.

Ситуацията е интересна и предизвиква към сериозен размисъл. Така ли трябва да се отнасяме към предложенията на комунистите?

Може би комунистът наистина не е формулирал най-точно и правилно своите предложения. Може да е засилил критичната оценка към ръководителя. Но ако ситуацията беше обратна, сигурно бюрото щеше все пак да намери недостатъци у критикуваний подчинен.

Нека не бъдем разбрани неправилно. Ако наистина критиката или упрекът към ръководителя са несправедливи, правилно и задължително е той да бъде защитен, както правилно и задължително е да бъдат защитени, ако несправедливо са упреквани и подчинените. Това е въпрос на принцип, на партиен подход, на уставни изисквания. В партията и пред партията всички са равни. Не в това е погрешното в подхода на бюрото.

Кое тогава е неправилното?

Неправилното е това, че зад междуличностните отношения не се вижда главното. Има голяма, перспективна задача с важно значение. Изпълняващите я не чувстват помощ, грижа. Сигналът говори, че нещо не е в ред. Ако комунистът не е прав, можеше да му се каже това. Но вниманието да се насочи към поставената със загриженост тема. Да се обсъди делово при какви условия работят хората, каква е възложената им задача, в какви срокове ще я изпълнят, може ли да се съкрати срокът, създадена ли е творческа обстановка за всички работници, ангажирани с нейното решение. Така, без да бъдат пренебрегнати интересите на отделните личности, вниманието на партийния орган ще се насочи към интересите на работата.

Такова е едно от изискванията на политическия подход. И тогава никой не би останал недоволен, а главно — ще има максимална полза от разискването.

Изнесеният случай постави на преден план въпроса за отношението към критиката, към предложенията на комунистите. Ще ни се да припомним известната истина, че ако в техните сигнали има няколко процента истина, на тях трябва да се обърне необходимото внимание, да се вземе от тях рационалното. Как иначе ще използваме критиката като закономерност в нашето развитие, като средство за отстраняване на недостатъците, противоречията, грешките, за движението напред. Не бива заради грешното в неговия сигнал да пренебрегнем и полезното. Иначе ще се получи, че партийното бюро, вместо да даде политическия си принос за прогреса на работата, може да стане на практика спирачка.

Във всяка критика най-напред да търсим рационалното зърно!

Димитър ПЕТКОВ

Digitized by Google

ВЪЗВРЪЩАНЕ НА ДЕЕСПОСОБНОСТТА

Така най-кратко и точно бихме могли да назовем процесите, които се развиват в партийните организации на Полската обединена работническа партия след сложните събития в страната от 1980 година, по причина на които партийният състав е намалял с около една трета. До сегашните оздравителни и възродителни процеси не се е стигнало лесно. Здравите партийни кадри от всички равнища са извършили и продължават да извършват огромна политическа, организаторска и възпитателна работа сред работническата класа, сред интелигенцията, сред подрастващото поколение. Те са преживели силни тревоги, преодолели са много съмнения и заблуди, докато се спре тенденцията на отслабване на дееспособността на партийните организации. Най-напред се наложило да се извърши всестранна, задълбочена оценка на миналото, да се види кое смущава и спъва социалистическото развитие на полското общество, кое пречи на партията нормално да изпълнява и все повече и повече да засилва своята авангардна роля; какво да се предприеме, за да се излезе от кризисното състояние и да се ускори социално-икономическото развитие на държавата?

Отговори на тези въпроси са дали извънредният Девети конгрес на ПОРП и Седмият пленум на Централния комитет на партията. Проведените след тях отчетна и отчетно-изборна кампании са способствували да се направи равносметка на състоянието, да се анализират слабите страни и недостатъците в идеологическата, обществено-политическата и икономическата област; дали са възможност да се прочистят партийните организации от членовете, които нямат качествата на комуниста, да се укрепят партийните редове.

●

В срещи с **Мариан Анаш** — завеждащ сектор в Централния комитет на ПОРП, **Здислав Ниделски** — секретар по организационните въпроси на воеводския партиен комитет в град Ополе, с партийни и обществени активисти от град Глухолази разговорите ни бяха предимно за социалистическото обновление, осъществявано след Деветия конгрес и Седмия пленум на Централния комитет. Партийните органи и организации според тях настойчиво изпълняват политическата линия, начертана от конгреса и пленума, която се изразява в решаването на конкретни задачи: възстановяване на ленинските принципи и норми на вътрешнопартийния живот, демократизиране на вътрешнопартийните отношения, укрепване на връзките на партията с работническата класа, неотклонно прилагане на принципите на социалистическата обществена справедливост, засилване на социалната активност на трудещите се в борбата за преодоляване на трудностите.

Състоялият се през юни тази година Двадесети пленум на Централния комитет на ПОРП, посветен на проблемите, свързани с повишаването на ефективността на политико-организационната дейност на партията, е нова крачка към възвръщането на дееспособността на партийните организации. Мариан Анаш сподели, че сега търсят конкретни пътища и сигурни средства, чрез които ефективно да действуват партийните органи и организации, т. е да се активизират; да разширят демократизма и заздравят дисциплината, да засилят работата с обществените организации, по-ефективно да влияят върху безпартийните. Затова главно се стремят да укрепят партийните редове, да подобрят социалния и качествения състав.

Какво предприемат партийните организации в това отношение?

Преди всичко засилват грижите към новото попълнение. Развитието на партията, приемането на нови членове е планирана дейност. Усиленото приемане и малкото грижи за комунистите през 70-те години е наводнило партийните редове с много хора, които нямали необходимите качества.

Digitized by Google

Сега партийното попълнение е поставено на коренно противоположен на „процентния" принцип от миналото, достигнал годишно до 13 на сто. Задачата сега е всяка една първична партийна организация да приеме поне един нов член, но това не е задължително, щом няма подходящ кандидат. Наред с това се извършва системно няколкогодишно обучение на кандидатите. Търсят се и се използват ефективни форми, изграждат се малки групи. Стремежът е обучението да не става формално. В предприятията организирано се извършва политическа подготовка.

Тази целенасочена, планирана и добре организирана работа по думите на Здислав Ниделски дава положителни резултати. На първо място, спрели са нецелесъобразното отпадане на комунисти от воеводската партийна организация, на второ място, набират подходящи кандидати за нови членове, на трето място, подобряват социалния и качествения състав. През 1983 година например са имали 400 кандидати, 1984 г. — 911, за петте месеца на 1985 г. — 800, от тях 60 на сто са работници и млади хора до 29-годишна възраст.

Една от задачите, поставени от Двадесетия пленум на ЦК на ПОРП в това отношение, е там, където няма комунисти и условия да се приемат нови партийни членове, да се извършват размествания, за да се осигури партийно влияние. Нещо повече, с документ на Секретариата на Централния комитет на ПОРП за работа в селата, където партийното влияние силно е намаляло, се дава възможност временно да бъдат командировани комунисти.

Потребността от засилване на партийното влияние във всички сфери и населени места нараства не само от осъществяването на социалистическото обновление, но и от предстоящите избори за полския Сейм, които ще се произвеждат по новата избирателна система, в която се предвижда да се разшири кръгът на обществените организации, които ще имат право да предлагат кандидати за народни представители. Новата избирателна система се оценява като по-нататъшно развитие на социалистическата демокрация, като грижа за заздравяване на държавата и засилване на общественото влияние върху процесите на управлението и ръководството. Затова се обръща голямо внимание на партийната работа по местоживеене. От комунистите, които работят в предприятията, заводите, учрежденията и т. н., изискват активно да се включват в обществена дейност и по местоживеене.

●

Заводът за порцелит „Туловице" в едноименното селище се намира недалеч от град Ополе. Неговият директор Мечислав Рамзиковски — млад, енергичен инженер, с присъщите на младостта самоувереност и дръзновение, въодушевление и бодро настроение, с любов и не без гордост разказва за трудовия колектив, за производството, за перспективите. Разбира се, не пропуска да посочи и трудностите, които са изпитали и продължават да изпитват в някои отношения.

Новият завод е израснал на мястото на стария, който е произвеждал около десет пъти по-малко продукция, но за сметка на това с красиви, изящни форми и орнаменти. Новата техника, механизацията на производствените процеси са привлекли много млади хора. Но едно е да ги привлечеш, друго е да ги задържиш! Над 700 работници от целия район на Туловице пътуват с транспорт, собственост на завода. Основните кадри са жените. Около 350 от тях постоянно са в отпуска по майчинство. Тези и редица други обстоятелства създават големи затруднения. Как да се преодоляват? Как да се подобрява качеството на увеличеното производство, което представлява около една четвърт от продукцията на страната от този род? Как да се задържат младите майки и въобще младежите в завода?

Който търси изход — винаги го намира! Така мислят директорът на завода, неговите помощници и ръководителите на обществено-политическите организации. Да, точно така е и при тях — търсят и намират решение на трудните задачи.

Ето фактите: въпреки трудностите са успели да увеличат производството с 15 на сто. Сто хиляди изделия на ден отиват за експорт. При план 10 хиляди тона продукция за миналата година са постигнали 12 хиляди тона. Тези резултати, разбира се, не са дошли от само себе си.

Какво са направили?

Заводът разполага с 400 жилища с всички удобства, три детски ясли, дом на културата, спортна зала с изкуствен под; имат професионално училище в завода; ще строят общежитие; стремят се да ликвидират нощния труд и т. н. С други думи, добре са се потрудили, за да създадат нормални условия за творческа работа.

Къде е мястото на комунистите, на партийната организация!

„Без партийната организация в завода нищо не става!" Тези думи на заместник партийната секретарка на заводския партиен комитет за момент ми прозвучаха като лозунг без покритие. Кризисното положение на страната непосредствено преди и по време на военното положение, разговорите във воеводския партиен комитет в град Ополе и много други обстоятелства бяха основателна предпоставка за предубеждение. Опровергаха го фактите.

Трудовият колектив наброява 1600 души, от тях 206 са комунисти. Вярно, партийната организация е намаляла малко, но никога не е преставала да играе авангардна роля в завода. Няма цех без първична партийна организация, а те са седем. В производствените участъци са изградили партийни групи. Всеки комунист има свои задачи според това, какво може. При всички случаи обаче от него се изисква да дава

Digitized by Google

личен пример, да помага на другите, да се грижи за новопостъпилите работници. Не оставят нов служител или работник без партийна закрила и защита.

Във всички обществени и масови организации в завода има комунисти. Чрез тях осигуряват партийно влияние. В резултат на него още на 14 декември 1982 година профсъюзът им е регистриран във воеводския съд. В него членуват 1060 трудещи се. Профкомитетът се грижи за решаването на социалните проблеми на работниците, организира разнообразни тържества — ден на жената, ден на химика; почитат дългогодишните работници, организират срещи с пенсионерите. Профсъюзът одобрява социалния фонд на завода, заедно със стопанското ръководство се грижи за укрепването на трудовата дисциплина, участвува в разпределението на наградите. Той е обществен инспектор за поддържане и подобряване на условията на труда.

Така стоят нещата и с младежката организация в завода. В нея членуват над 200 младежи и девойки. Тя развива богата дейност. Организира олимпиади по обществени знания, състезания по професии, спортни игри по време на празници, съревнование за най-добър млад активист. Ръководството на младежката организация сключва договори с ръководството на завода и в извънработно време извършват разнообразни дейности, например боядисват оградата. Със средствата осъществяват най-различни инициативи, в това число и екскурзии в чужбина.

Грижите на заводската партийна организация за подобряване на състоянието и работата на обществените организации най-напред се проявяват като грижи за самата партийна организация, за подобряване на нейния социален и качествен състав, за нейното организационно укрепване, за повишаване на нейния авторитет. Особено внимание отделят на младите работници, към тях са насочили усилията за подготовка на кандидати за нови партийни членове. Успоредно с това заводският партиен комитет обучава активите на обществените организации.

Цялата тази политическа, организаторска и възпитателна работа е създала нормална атмосфера за творчески труд, за успешно осъществяване на икономическата реформа, въведена с решение на полския Сейм от 1 януари 1982 година. Нейната същност се свежда до преминаване към самофинансиране на предприятията, поставяне на заплащането в пряка зависимост от конкретните производствени резултати, подобряване на организацията на труда и стопанската ефективност. Тези принципни положения намират благоприятна почва в завода за порцелит „Туловице" и същевременно служат като мощен лост за повишаване ефективността на стопанисване, за разгръщане на творческите възможности на трудещите се, за преодоляване на трудностите.

Йордан ХАДЖИЕВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ИЗВЪНПРОИЗВОДСТВЕНАТА СФЕРА

Проблеми на интензификацията

Авторски колектив

В книгата (със съставител и отговорен редактор проф. Никола Великов, д-р на икономическите науки) се разглеждат широк кръг от теоретико-методологически и отрасловоикономически въпроси на интензификацията на извънпроизводствената сфера, на нейните отрасли, организации и дейности. Особено внимание се отделя на интензификацията като закономериост, икономическа политика и фактор на ефективността, както и на апарата за измерването ѝ. Несъмнен интерес представляват въпросите за влиянието на различните фактори — научно-техническия прогрес, икономическия подход и неговия механизъм, стопанската сметка, организацията на работната заплата,съревнователните стимули, върху интензификацията на извънпроизводствената сфера. Авторите разглеждат и анализират специфичните моменти при осъществяване на интензификацията в системата на науката, образованието, културата, здравеопазването, социалното дело, социалната инфраструктура на селищните системи.

Предназначена е за ръководни кадри и специалисти, работещи в отрасли на извънпроизводствената сфера, за учащи се, пропагандисти и дейци на идеологическия фронт.

ОБЩОДЕЛСКИЯТ ОПОРТЮНИЗЪМ

Облик и съдба (1903—1912)

Ставри Георгиев

Авторът разкрива облика на общоделския опортюнизъм, проследява съдбата на неговата изява в годините до войните — блокарството. Като политическо явление в тактиката на общоделската партия блокарството беше превъплъщение на старата реформистка теория за класовото сътрудничество — т. нар. „общо дело" на „производящите слоеве". В настоящата монография се проследява и очертава сложната и трудна борба на партията срещу реформистката политика и съглашателската тактика на широките социалисти, показва се в развитие дейността на революционните марксистки /в разкриването на същността и характерните черти на общоделския опортюнизъм, осъществяван чрез политическите сделки с буржоазията — „патриотичния блок", „съюзния комитет" и „националния съвет". Тесните социалисти гледаха на смъкването на социалистическата маска на общоделците, на даването на решителен отпор на техните политически комбинации с буржоазните партии като на важен етап от пътя към победата на социалистическата революция. Затова, спирайки се обстойно на тактиката на непримиримата класова борба на пролетариата в годините до войните, авторът се стреми да аргументира двояката същност на тази борба: от една страна, борбата срещу капиталистическото общество, неговата идеология и държавна машина и, от друга, срещу общоделския съглашателски курс.

ЕКОЛОГИЧЕСКАТА КРИЗА

Георги Цекин

Развитието на производителните сили и научно-техническата революция увеличиха възможностите за разрушително въздействие върху природата. Управляващата върхушка в капиталистическите страни и предприемачите обаче дълго време не отчитаха фактите за отрицателните резултати от взаимодействието на обществото с природата. Те прикриваха действителните размери на надвисналата опасност, докато в края на 60-те години екологическите проблеми не се проявиха в най-остра форма. Като използва интересен емпиричен материал, авторът разкрива същността на кризисното състояние на околната среда и неговото въздействие върху икономиката и международните отношения, върху положението на трудещите се и обществено-политическия живот в развиващите капиталистически страни.

ЖЕЛЯЗОТО НА ВОЙНАТА ИЛИ МАСЛИНЕНОТО КЛОНЧЕ НА МИРА

Даниел Ортега

Тази книжка от поредицата „Международна политика" на Партиздат съдържа речи и изказвания на члена на Националното ръководство на Сандинисткия фронт за национално освобождение и президент на Република Никарагуа команданте Даниел Ортега Сааведра .Активен участник в борбата срещу проамериканския режим на Сомоса, Даниел Ортега влиза още на 15-годишна възраст в редиците на Никарагуанската патриотична младеж и е един от основателите и организаторите на нейната революционна дейност. Речите и изказванията му, поместени в този сборник, представляват вълнуващ разказ за дълбоките революционни преобразования, настъпили в Никарагуа след победата на сандинисткатa народна революция, за усилията на Сандинисткия фронт за национално освобождение да отстои и задълбочи нейните постижения.

Digitized by Google

ISSN 0204—8574

ФИДЕЛ КАСТРО

ИКОНОМИЧЕСКАТА И СОЦИАЛНАТА КРИЗА В СВЕТА

Книгата съдържа доклад на Фидел Кастро, изнесен пред VII конференция на държавните и правителствените ръководители на необвързаните страни. В основата на доклада са залегиали разсъжденията и идеите, които Фидел Кастро бе изложил през последните години на различни международни форуми, включително и в ООН. Авторът е събрал, систематизирал и анализирал многобройни факти и цифри, съдържащи се в изданията на най-авторитетни международни организации и в списания, специализирани по всяка една от разглежданите в тази книга теми. В своя доклад Ф. Кастро разкрива общите за развиващите се страни национални икономически интереси, проблемите на тяхна ужасяваща мизерия и изостаналост, огромните им външни дългове, които повечето от тези страни не са в състояние да изплатят, все по-несправедливите и неравноправни условия на търговия, при които са поставени. В книгата се изтъква страшната опасност от ядрена война, надвиснала над всички народи, съчетана с невиждано разточителство на средства за съвършено абсурдната надпревара във въоръжаването, тежкото бреме на експлоатацията на развиващите се страни, станала днес по-изтънчена, безпощадна и жестока. В книгата са систематизирани и разработени следните проблеми: икономическата криза и нейното влияние върху развиващите се страни; основни стоки и други проблеми на търговията; валутно-финансови въпроси; селското стопанство и прехраната; индустриализацията и икономическото развитие; транснационалните корпорации; енергийната криза; сътрудничеството между развиващите се страни и качеството на живота в тях. Накрая авторът се спира на въпроса за надпреварата във въоръжаването и развитието на международните отношения. В заключение Фидел Кастро говори с оптимизъм, издига бойния зов: „Ние — казва той — нямаме друга алтернатива, освен да се борим за задоволяване на нашите искания. Ние представляваме огромното мнозинство от човечеството и нашите права и интереси не могат да бъдат потъпквани безкрайно.“

20700

Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

[PARTIEN ZHIVOT.]

MAIN/UC-B

ПАРТИЕН ЖИВОТ

NOV 1 8 1985
UNIVERSITY OF

12

СОФИЯ, АВГУСТ 1985 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 12 АВГУСТ 1985 година XXXII

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

10 ГОДИНИ ОТ НАЦИОНАЛНОТО СЪВЕЩАНИЕ ВЪВ ВЕЛИКО ТЪРНОВО

* — Априлска ленинска платформа на партията за работата на първичните организации 3

ОТЧЕТНО-ИЗБОРНИТЕ СЪБРАНИЯ И КОНФЕРЕНЦИИ В ПАРТИЯТА

Разговор — оценка, откровение, отговорност

* — Структура и характер на отчетните доклади 14
* — С политическа отговорност към проблемите на икономиката . 16
* — В неразривна връзка с живота 20
* — Оценка и подбор на членовете на изборните органи . . 23
* — Проблеми на социалното управление и социалистическата демокрация 25
* — Резолюцията — основен документ за политическо ръководство 27
* — Събранията на партийните групи 28
* — Контролно-ревизионните органи в отчетно-изборната кампания 32
* — Делегатът — пълномощия и отговорности 35
* — Комплексна оценка 36
* — Представителят (пълномощникът) на комитета 38
* — Отговори на въпроси 39

П. Василев — Личността на секретаря на първичната партийна организация 45

Коментар на публициста

Н. Иванов — Разсъждения за необходими и неотложни изменения 52

Digitized by Google

ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ И ОРГАНИЗАЦИИ — ОПИТ И ПРОБЛЕМИ

М. Илиева — „Да вникнем в пораженията на инерцията...“ . . . 54
Д. Станоев — Винаги сред хората 58

В КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ КОМИСИИ НА БКП

Н. Винчев — Дееспособни политически органи 64
С. Димитров — Взаимодействие за социалистическо стопанисване 70

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

И. Василев — Борбата за икономии — борба за ефективност . 75
Г. Матеев, А. Савчева — Отговорността на звената за технически и качествен контрол 79
С. Бешков — Преустройство с бързи темпове 84

ИДЕОЛОГИЧЕСКА ПОЛИТИКА И ПРАКТИКА

Д. Добрев — Идеологическата работа и общественият контрол . 87

ПО СЛЕДИТЕ НА НАШАТА КРИТИКА

* — „Поредица от грешки“ 92

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА, ОТЗИВИ, РЕЦЕНЗИИ

К. Димов — Стопанският ръководител 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Димов, Д. Димчев, К. Иванов, Н. Иванов (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев, П. Стамов, Д. Станоев, П. Трендафилова, Н. Фотев, Й. Хаджиев, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска“ 7. Тел. номератор 84-01.

Дадена за набор на 6. VIII. 1985 г. Подписана за печат на 20. VIII. 1985 г.
Тираж 57 000. Формат 70×108/16. Обем коли 6.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лв.

ДП „Димитър Благоев“ — София, ул. „Ракитин“ № 2, тел. 46-31.

Digitized by Google

АПРИЛСКА ЛЕНИНСКА ПЛАТФОРМА НА ПАРТИЯТА ЗА РАБОТАТА НА ПЪРВИЧНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Десет години след Националното съвещание (1975 г.) Велико Търново отново събра от страната и окръга партийни и научни работници, секретари на първични партийни организации и други този път на научно-практическа конференция на тема „Априлската линия на партията за утвърждаване на първичните партийни организации като ръководни политически ядра на трудовите колективи и първообраз на тяхното бъдещо състояние". Основен доклад по темата изнесе първият секретар на окръжния комитет на БКП във Велико Търново Никола ЦОНЕВ. Изказаха се: Минчо ЧУНТОВ — секретар на Софийския градски комитет на партията, Георги НИКОЛОВ — секретар на първична партийна организация при корабостроителния комбинат „Георги Димитров" във Варна, Димитър ГЕОРГИЕВ — първи секретар на районния комитет при Нефтохимическия комбинат в Бургас, Добрин ДОБРЕВ — секретар на партийния комитет в Комбината за радиотехническа апаратура във Велико Търново, Румен ШМИЛЕВ — секретар на първична партийна организация в Обединените заводи за запаметяващи устройства в Стара Загора, к. ф. н. доц. Георги БЪРДАРОВ — заместник-директор на Центъра по партийно строителство при АОНСУ, Радой РАДОЕВ — секретар на първична партийна организация в завод „Леон Таджер" в Русе. Слово произнесе членът на Политбюро и секретар на Централния комитет на БКП Милко БАЛЕВ.

ДОКЛАДЪТ

В него докладчикът проследи основните моменти от работата на окръжната партийна организация за усъвършенстването на първичните организации като ръководни политически ядра на трудовите колективи и първообраз на тяхното бъдещо състояние, изтъкна редица постигнати успехи, преодолени трудности, а така също и някои нерешени въпроси.

Никола ЦОНЕВ посочи: „...Заочналият след Априлския пленум на ЦК на БКП от 1956 г. обновителен процес в работата и ръководството на първичните партийни организации беше задълбочен от прове-

Digitized by Google

деното преди 10 години Национално съвещание във Велико Търново.

Разработените в програмната реч на другаря Тодор Живков постановки за развитието на **първичната партийна организация като ръководно политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив** намериха практическо приложение в работата на партийните комитети и кадри в окръжната партийна организация. Пленумите на окръжния комитет на БКП през 1975 и 1982 г. по работата на **първичните партийни организации** и изпълнението на приетите **програми, прегледът за издигане** на ролята и боеспособността на **първичните партийни организации** и реализираните съвместни **инициативи** с отдел „Организационен" на ЦК на БКП, АОНСУ и редакцията на **списание** „Партиен живот" доведоха до **съществени** и трайни **изменения** в дейността и ръководството на **първичните** организации в окръга...

С последователната работа, подобреното ръководство и със създадената творческа обстановка в окръжната партийна организация са свързани редица **положителни резултати и практически изменения в дейността** на **първичните партийни** организации **като ръководни политически ядра на трудовите колективи.** За повечето партийни организации сега е характерен стремежът първи да откликват и осмислят новите задачи и потребности на колективите, да ги степенуват по важност и да осигуряват планомерното им изпълнение...

Нарастването на ролята на **първичните партийни** организации като ръководни политически ядра сега е свързано преди всичко с **развитието на функциите на трудовите колективи като стопани на социалистическа собственост.** В периода след Националното съвещание от 1975 г., след Дванадесетия конгрес и особено след Февруарския пленум на преден план пред партийните организации застанаха задачите за последователно прилагане постиженията на научно-техническата революция, на новия икономически подход, подобряване качеството на продукцията, решаване проблемите на бита и общественото обслужване, за издигане на ново равнище участието на трудовия човек в управлението на производствената дейност...

Вътрешнопартийният живот на първичните партийни организации в окръга през последните години се характеризира с редица положителни изменения, които се свеждат главно до **обогатяване съдържанието на партийната дейност, по-голяма организираност, колективност в ръководството и принципност във взаимоотношенията между комунистите, в увеличаване активността на партийните членове и засилване на критиката и самокритиката.** Това ни дава основание **да направим извода, че тяхната работа бележи значителен ръст и с помощта на партийните комитети се привежда все по-пълно в съответствие с новите задачи и изисквания...**

Важно място в дейността на окръжния комитет на БКП заема постоянното усъвършенствуване на партийната структура в съответствие с настъпващите изменения в социално-икономическото развитие.

Нашият опит показва, че не бива да се допуска изграждането на прекалено големи и многочислени първични партийни организации, каквото увлечение се получи за определен период, и много внимателно да се проучват условията, когато се изграждат малочислени организации.

Изменения в икономическата структура, предизвикани от специализацията и концентрацията на производството, поставят нови проблеми по партийната структура. В редица случаи тези промени намаляват възможността първичните партийни организации да се проявяват като пълноценни политически ръководители на трудовите колективи. Така например изграждането на аграрно-промишлените комплекси, окрупняването на бригадите поставиха на сериозно изпитание първичните партийни организации в селата. Те обсъждат проблеми, вземат решения,

Digitized by Google

но тяхното изпълнение често се задържа от ръководството на аграрно-промишления комплекс. Получи се в някои комплекси отдалечаване на ръководството, забавяне на решаването на проблемите. Подобни примери има и в областта на търговията.

Окръжният комитет на партията взема съответни мерки, като изисква от председателите на аграрно-промишлените комплекси, районните потребителни кооперации, общинските съвети да се съобразяват с мненията и решенията на партийните организации, но считаме, че този въпрос може да се постави и на вниманието на ЦК на БКП...

Обръщаме голямо внимание на **правилната организация на работата в партийните бюра.** За това спомогна разработеното от окръжния комитет на БКП примерно разпределение на задълженията в партийните бюра по отрасли и изготвените длъжностни характеристики. В редица първични партийни организации се утвърждава практиката за формиране на актив към членовете на бюрата, помощни комисии, проблемни групи и други, които спомагат за повишаване на тяхната компетентност...

Повишават се грижите и вниманието на партийните комитети към усъвършенстването на стила и методите на работа на партийните бюра и първичните партийни организации. Този въпрос е най-тясно свързан с дейността на общинските партийни комитети, които осъществяват пряко ръководство на първичните партийни организации. По опита на Ленинградската партийна организация е въведена система, чрез която се осигурява членовете на общинските комитети на БКП конкретно да се ангажират и участвуват в работата на първичните партийни организации. Засилва се отговорността на членовете на окръжния и общинските комитети за състоянието на организациите, в които членуват.

В окръжната партийна организация се проведе разговор и се обсъди стилът на работа на партийните бюра.

Нашето внимание сега е насочено към:

— оказване по-близка помощ и контрол на общинските комитети на БКП за намаляване на разработките по отделни проблеми, писането на много доклади и информации, събирането на множество сведения за сметка на ежедневната работа по места;

— намаляване представителния характер на посещенията на членовете на апарата на окръжния и на общинските комитети на БКП...

Специално внимание отделяме на работата на **съветите на партийните секретари,** които в условията на комбинатите и аграрно-промишлените комплекси станаха необходимо звено за координация на дейността.

Нашето внимание сега е насочено към оказване на помощ на тези органи за преустройване на техния стил и методите им на работа и за осигуряване на оперативно ежедневно ръководство и помощ на първичните партийни организации, като много внимателно следим те да не изместват първичните партийни организации и да изземват техните функции.

Считаме, че е необходимо да се направят повече разработки от Центъра по партийно строителство. Да се изнася опит по работата на общоселските партийни комитети и съветите на партийните секретари. Следва нормативно да се решат някои въпроси. Може би е целесъобразно в бъдеще да се предприемат мерки за усъвършенстване на ръководството на първичните партийни организации в селата, към които засега и общинските комитети са в дълг, за оказване на по-близка помощ и контрол в тяхната дейност..."

В заключение докладчикът подчерта, че изминалите десет години са били време на активна работа и борба за утвърждаване на априлската линия на партията в развитието на първичните партийни организации, период, потвърдил напълно жизнеността на тази линия и политика, нейната правилност и научна обоснованост, което задължава още

Digitized by Google

по-конкретно и целенасочено да се работи за по-нататъшното издигане на ролята и боеспособността на първичните партийни организации в съответствие с новите задачи.

ИЗКАЗВАНИЯТА

Научно-практическата конференция, отбелязвайки едно голямо събитие в живота на партията — Националното съвещание от 1975 г., се превърна в творчески, съдържателен разговор. Изказалите се споделиха опит, посочиха трудности и нерешени проблеми, повдигнаха редица въпроси, направиха препоръки по различни важни страни и насоки от живота и дейността на първичните партийни организации: първичната партийна организация — естествен център, социална среда за решаване на новите и по-сложни задачи в колектива; развитието на първичната организация като ръководно политическо ядро на трудовия колектив и първообраз на неговото бъдещо състояние; първичната организация — представител на партията в трудовия колектив и на трудовия колектив в партията; ролята и приносът на първичната партийна организация за повсеместна интензификация на производството; първичната партийна организация и проблемите на научно-техническия прогрес; науката за партията и проблемите на първичната партийна организация; работата с кадрите — основна задача на първичната партийна организация.

●

Минчо ЧУНТОВ: — Какво за нас е главното, определящото в дейността на първичната партийна организация днес?

На първо място, това е способността на първичната партийна организация да бъде винаги на равнището на задачите, стоящи пред съвременното обществено развитие, да бъде естествен център и социална среда за решаване на новите проблеми пред трудовите колективи. От първичните партийни организации се изисква творчески да конкретизират поставените задачи, да ги преведат на езика на всекидневните задължения на колективите.

Първичните партийни организации в столицата са **деен фактор за реализиране на утвърдените комплексни програми за социално-икономическото развитие на града...**

Първичните партийни организации в столицата са **активен участник в усвояването и налагането на научно-техническите новости в практиката...**

Съществен принос **за по-нататъшното усъвършенстване на социалистическата организация на труда** имат предприетите решителни мерки от първичните партийни организации за по-пълно използване на трите елемента на производствения процес — предметите на труда, средствата на труда и живия труд...

Под ръководството на партийните организации в София **непрекъснато се повишават творчеството и активността на трудещите се.** Подемат се и се реализират редица почини и инициативи. Заостря се идейната непримиримост към отрицателните явления в трудовите колективи, засилват се критиката и неудовлетвореността от постигнатото. Налице е стремежът за постигане на ново качество в съдържанието на партийната работа...

На второ място, важен фактор за усъвършенстване дейността на първичните партийни е тяхната борба за усвояване на новите подходи, развити от другаря Тодор Живков в неговото следконгресно творчество...

●

Георги НИКОЛОВ: — В следконгресния период, след Националната партийна конференция и Февруарския пленум на ЦК на БКП за партийната организация няма по-важна задача от създаването на **обстановка на заинтересованост, творчество и отговорност у комунистите и целия трудов колектив** за постигане на високо качество при изграждането на корабите на основата на научно-техническия прогрес. Тази задача можа да се осъществи само чрез умелото политическо ръководство на трудовия колектив и активното участие на специалистите в разработките на нови съвременни технологии.

Оценявайки сегашните отговорности на инженерно-техническите кадри, партийното бюро и първичната организация насочиха политическата работа за повишаване на творческите изисквания към тях. Предприемаме конкретни мерки и за повишаване на квалификацията и създаване на психологическа настройка у изпълнителските кадри за внедряване на нови технологически решения. Разбира се, нещата не вървяха гладко и безконфликтно, но в тази борба с рутината и спокойствието комунистите спечелиха битката.

Digitized by Google

Сега в цеха е внедрен блочният метод за изграждане на основния корпус на корабите, заменил секционния и довел до икономии на време и труд, до по-висока степен на използване на производствените мощности.

●

Димитър ГЕОРГИЕВ: — Стремежът е в центъра на вниманието на първичните партийни организации да стоят постоянно проблемите на трудовия колектив... Анализът на проблемите, обсъждани в първичните партийни организации през 1984 г. и първото полугодие на 1985 г., показва, че над 87 на сто от тях се отнасят до целите трудови колективи. Този процент показва в каква степен интересите на първичните партийни организации и тези на колектива са се слели.

Но този извод се отнася до „глобалните" проблеми на трудовия колектив. Известно е, че има и такива проблеми, които засягат по-малък кръг от хора или по своята значимост не могат да попаднат в дневния ред на първичната партийна организация. За условията на районната партийна организация, където мнозинството от колективите работят на непрекъснат режим при три и повече сменен график, където характерът на производството е такъв, че отделни членове на колектива не се срещат месеци наред, трябваше да се намери форма, чрез която да ликвидираме това бяло петно. Такава форма в нашите условия се оказаха партийните групи. Задачите, които решавахме, за да направим групите боеспособни, бяха: правилно да ги изградим, да подберем добри отговорници, добре да ги обучим, точно да формулираме техните задачи и поле за изява. Сега можем да констатираме със задоволство, че партийните групи са едно от най-силните ни оръжия. Те първи улавят реакцията и настроението и те са тези, които трябва да го променят, ако е необходимо, да посрещнат удара, да защитят потребност или позиция.

Можем определено да кажем, че сега по-голяма част от дейността ни минава през партийната група, че редица проблеми на малкия колектив се решават тук...

●

Добрин ДОБРЕВ: — Създаването на единство в интересите между личност, колектив, общество за постигане на най-висок икономически, социален и идеологически ефект от работата на всеки колектив е основна задача на партийната организация, стопанското ръководство и масовите организации. Ежедневната идейновъзпитателна и организаторска работа с хората за ритмичност в производството при изпълнение на графиците, дисциплината, качеството, взаимоотношенията, етиката, моралът, политическото възпитание — това е широкият спектър от дейности на първичните партийни организации, партийните бюра, партийните групи, агитколективите и активистите на масовите организации...

Динамичното развитие на комбината наложи изграждането на нова структура на комбинатската партийна организация. Изградихме четиринадесет партийни организации в състава на три от първичните. Досега дейността им показва редица положителни страни, но същевременно е налице известно дублиране на обсъжданите проблеми, по-голяма е натовареността на дневния ред, което понякога води до формализъм при обсъждането на въпросите и особено при приемането на нови членове. Нашите усилия са насочени към по-нататъшното усъвършенстване на структурата, но считам, че е необходимо науката за партията да проучи по-пълно дейността на съставните организации, да се внесе допълнително съдържание в техните права и задължения, за да намерят те по-добре своето място в живота...

●

Румен ШМИЛЕВ: — В годините на осмата петилетка развихме творческото начало в работата на първичната партийна организация, способността ѝ да конкретизира партийната политика съобразно особеностите и спецификата на трудовия колектив. Високо мобилизираща роля за развитие на тези качествени страни в стила на работа на първичната партийна организация оказа Докладната записка на др. Тодор Живков от април 1985 г.

Съвместната дейност на института и Обединените заводи за запаметяващи устройства потвърждава правилността на постановката на Февруарския пленум за създаване на **програмни колективи.** Новият подход към развитието и използването на фундаменталните изследвания намери конкретен израз при нас. Вниманието насочихме към засилване на системния и комплексен партиен контрол като важен елемент в стила на ръководство...

Чрез широката обществена основа в подхода към проблемите, разгръщане силата и инициативата на комунистите, безпартийните и масовите организации първичната партийна организация конкретизира постановката за активизиране и овладяване творческата енергия на научно-техническия потенциал не само на комунистите, но и сред целия колектив. Тук са изворите на нашата боеспособност и мощ, това е коренът на революционното действие...

●

Георги БЪРДАРОВ: — След Националното съвещание във Велико Търново проблемите на първичната партийна организация станаха предмет на изследване от научни работници, партийни дейци и журналисти. Някои от тях избраха тази тематика за разработване на докторски и кандидатски дисертации, други написаха монографии и брошури, трети — студии и статии...

От казаното по-горе може да се направи изводът, че под влиянието на Национал-

Digitized by Google

ното съвещание във Велико Търново и на задоволяването на потребностите на живота в науката партийно строителство се **оформи относително самостоятелно тематично направление за работата на първичните партийни организации,** което непрекъснато се разширява и задълбочава.

През този период разработената от др. Тодор Живков цялостна концепция **за първичната партийна организация намери по-нататъшно развитие и конкретизация в различни научни изследвания и публикации.** Наред с това бяха разработени такива важни проблеми от дейността на първичните партийни организации като: подобряване на качествения състав, планиране на работата, издигане на ролята и значението на партийното събрание, партийната работа в бригадите, повишаване авангардната роля на комуниста, работата на партийните групи, повишаване на партийната дисциплина...

Наред с постигнатото, което е впечатляващо, би следвало **да видим и анализираме и допуснатите слабости и недостатъци на нашата работа.** Има редица „бели полета" от дейността на първичните партийни организации, които все още не са станали предмет на изследване от научните работници по партийно строителство. Един от тези проблеми е **за стила и методите на работа на първичните партийни организации и на техните бюра...** От нови виждания и разработка се нуждае и **проблемът за по-нататъшното демократизиране на вътрешнопартийните отношения,** на развитието на вътрешнопартийната демокрация и укрепването на партийната дисциплина, на по-нататъшното засилване действения характер на критиката и самокритиката в партийната работа. В съвременните условия нараства ролята на **научната организация** в работата на първичната...

●

Радой РАДОЙЛЕВ: — След Великотърновското съвещание все по-пълно първичната партийна организация упражнява предоставеното й уставно право и задължение за контрол над ръководните стопански органи и кадри. Това е солиден организационен ресурс за поддържане на висока взискателност у всички ръководни кадри както стопански, така и обществено-политически. Наред с отчетите, информациите, докладите пред първичната партийна организация и трудовия колектив заслужава внимание и експериментираният от нас още от 1976 г. съветски опит за атестиране на действуващите и резервните кадри. Това е в пълно съответствие с изискванията за засилване на демократичния подход при оценката на кадрите. Изготвената от комисия оценка, преди да се утвърди от общинския партиен комитет, в чиято номенклатура са нашите ръководни кадри (нашата първична партийна организация е на пряк отчет на общинския комитет на БКП — Русе), се обсъжда на партийно събрание.

За нарасналия авторитет и роля на първичната партийна организация в последните години говори и фактът, че тя е водещо звено не само при оценката на действуващите кадри, а и при издигането и подбора на нови ръководители. В завода текучеството не е проблем нито за изпълнителите, нито за ръководителите, но все пак движение на кадри съществува. Завоеваните на нашата кадрова работа е утвърдената позиция за всяка освободена ръководна длъжност да се обявяват конкурс или избор, които се провеждат под непосредствения контрол и помощ на първичната партийна организация...

СЛОВОТО

В своето слово на конференцията другарят **Милко БАЛЕВ** посочи, че му е **особено приятно да изрази задоволството на Политбюро и Секретариата на Централния комитет на партията от провеждането на научно-практическата конференция, да предаде личните другарски поздрави и пожелания на другаря Тодор Живков за нейното успешно преминаване, неговите пожелания тя да даде реален тласък в по-нататъшната работа на първичните партийни организации.**

Както е известно, конференцията е свикана по повод на едно изключително важно събитие — Националното съвещание за ролята на първичната партийна организация, проведено във Велико Търново точно преди десет години. На това съвещание другарят Тодор Живков произнесе ярка, програмна заключителна реч, в която с голяма задълбоченост разкри идейно-теоретическите проблеми на първичните звена на партията, начерта пътища за издигане на тяхното място и роля в обществено-политическия живот на страната в етапа на изграждането на зряло социалистическо общество. Периодът след съвещанието убедително показва жизнеността и непреходното теоретично и организационно-практическо значение на тези постановки. За кратък отрязък от

Digitized by Google

време те убедително навлязоха и навлизат в практиката, превърнаха се в мощен импулс за обогатяване дейността на нашата партия, на нейните основни звена — първичните организации.

Имаме пълно основание да заявим: **речта на другаря Тодор Живков на Националното съвещание във Велико Търново е цялостно разработена и последователно провеждана априлска ленинска платформа на партията за работата на първичните организации. Тя, тази платформа, успешно и последователно се внедрява в партийния живот, защото идва от него, защото е предназначена за неговото по-нататъшно обогатяване и извисяване в съответствие с нашите програмни цели.**

Нашето развитие през изминалите десет години нито е без проблеми, нито пък е само движение по хребета на успехите. Но неговият цялостен облик, неговата обобщена характеристика се определят от напредъка, постигнат във всички сфери, от оптимизма и вярата в още по-светлото бъдеще на родината. Главните му определящи черти и характеристики са органично свързани с ръководната и направляваща роля на партията в цялостното ни развитие, с издигане равнището на работата и функционирането на нейната основна клетка, с разгръщането и обогатяването на творческото начало в нашата кипяща теоретическа и практическа дейност.

Характеризирайки приносния характер на великотърновската реч, по-нататък другарят Милко Балев подчерта, че в нея цялостно, системно са разработени новите проблеми на първичната партийна организация в условията на изграждането на зрелия социализъм, формулирани са и са изяснени нейните функции на един качествено нов етап от развитието на нашето общество:

— като ръководно политическо ядро на трудовия колектив, като негов политически стопанин;

— като първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив;

— като опора на своите членове в стремежа им да носят с чест званието „български комунист".

Изключително е значението и на постановките:

— за взаимоотношенията между комунистите като образец на принципност, другарство и взаимопомощ, на взаимно уважение, критичност и самокритичност;

— за необходимостта от безспорен и висок авторитет на партийната организация сред трудещите се от колектива;

— за секретаря на партийната организация като централна фигура в нашата партия.

Това са важни насоки за издигане на ролята на низовите звена, за пренасяне на правата, задълженията и отговорностите от върха на пирамидата на социалното управление към нейната основа, това е една стратегическа насока, която отговаря на потребностите на времето, един процес на демократизация, който създава предпоставки за още по-дълбоко ангажиране на трудещите се и за повишаване на тяхната социална активност.

Великотърновската реч е продължение и по-нататъшно развитие на една драгоценна традиция в живота на партията още от времето на Димитър Благоев и Георги Димитров — неизменната вярност и творческото отношение към принципите на демократическия централизъм. В тази реч принципът на демократическия централизъм не бе просто развит и обогатен. Главното е, че той беше приведен в съответствие с новия етап на нашето обществено развитие. Нещо повече. Няма да бъде преувеличено, ако се каже: тази реч стана изходна точка за едно плодоносно творческо развитие на демократическия централизъм, чийто златен връх в съвременните условия са постановките, съдържащи

Digitized by Google

се в лекцията за партията в АОНСУ, в доклада и във встъпителното слово на Февруарския пленум на ЦК на БКП и в Докладната записка за стила и методите на работа.

Идеите и постановките на великотърновската реч дадоха мощен тласък за по-нататъшното изследване на въпросите на първичната партийна организация, за формулирането на нови идеи и постановки в тази област:

— като естествен център и социална среда, където непосредствено се решават новите сложни задачи;

— като представител на партията в трудовия колектив и представител на трудовия колектив пред партията;

— като образец на социалистически обществени отношения и много други.

Програмно значение за партията имат идеите за по-нататъшното издигане на авангардната роля и личния пример на комуниста, постановката, че званието „комунист" се отстоява и защитава през целия живот и с целия живот.

В какво по-конкретно се изразяват резултатите от работата на първичната партийна организация?

— Значително се обогати и се усъвършенствува вътрешният живот на първичните партийни организации, по-пълно и всестранно се изявява авангардната роля на комунистите.

— Повиши се инициативността, самодейността на първичната организация. Постигнати са успехи в работата за по-нататъшно демократизиране на вътрешнопартийните отношения.

— Подобрява се качеството на членския състав и се усъвършенствува структурата на партийните организации.

— Подобри се кадровата работа на първичните организации.

— Разнообразяват се формите и се обогатява съдържанието на идейновъзпитателната дейност.

Далеч съм от мисълта, продължи ораторът, че работата на първичните организации е съвършена, че всички проблеми са решени и всички задачи са изпълнени, че няма пропуски и недостатъци. Социологическото изследване на отчетно-изборните събрания на първичните организации в цялата страна за периода ноември 1984 — януари 1985 г. установи: **според комунистите основните причини за неблагополучията в организационната работа на първичната партийна организация се коренят на първо място в стила и методите.**

Ето защо непосредствена основа за разгръщането на тяхната работа сега трябва да бъдат основополагащите постановки във встъпителното слово, доклада и заключителното слово на другаря Тодор Живков на Февруарския пленум на ЦК на БКП и в неговата Докладна записка до Политбюро на ЦК на БКП от април т. г.

Става дума за мястото и ролята на първичната партийна организация в голямото, историческото дело за осъществяването на научно-техническата революция у нас. **Сега остро възниква въпросът за стила и методите на работа на първичната организация в условията на научно-техническата революция.** Става дума за стил и методи, с които ще отстраняваме слабостите и възникналите трудности, стил и методи, с които се извежда научно-техническата революция в центъра на многостранната работа на партийните организации, на всички комунисти.

Борбата за осъществяването на научно-техническата революция изисква да се формират нов климат, нова атмосфера, стил и методи на насърчаване, подкрепа и защита на кадрите, които проявяват смелост, поемат риск, проявяват готовност да отидат на сблъсък. В бъдеще за боеспособността на партийните организации в отделните предприятия следва да се съди не по липсата на конфликти, както е прието да се

Digitized by Google

счита по традиция, а по наличието на здрава, дори остра, но принципна борба против старото, за внедряване на новостите в производството.

Борбата за осъществяването на научно-техническата революция изисква да се извърши прелом в научно-техническата активност на комунистите. **Комунистите-новатори следва да заемат мястото на ядро в движението на научно-техническото творчество, за внедряване на челните постижения на науката и техниката.**

Борбата за осъществяването на научно-техническата революция изисква партийните организации да съдействуват за премахване на деформациите в прилагането на принципа на демократическия централизъм, за които се говори на Февруарския пленум; за по-нататъшното развитие на политическата система на нашата страна. Решаващо значение за разгръщане на вътрешнопартийната демокрация има повишаването на колективизма в живота на първичната организация. Това е много актуален въпрос, защото има кадри, които мислят, че имат само права, живеят с високо мнение за себе си, не зачитат мнението на другите и в много случаи се поставят над първичната партийна организация.

Изтъквайки постигнатото в издигане равнището на ръководството на първичните организации от страна на окръжните и общинските (районните) комитети на партията, другарят Милко Балев не отмина и съществуващите **сериозни недостатъци и слабости. Например големият книжен поток към първичните организации, прекомерното регламентиране и пр.** Главна причина за това е, че на някои места ръководната дейност не е поставена изцяло върху изискванията за правилно съотношение между централизма и демократизма в работата. В сегашните условия в социално зло, в истинско бедствие се превръща пусналият на места дълбоки корени порочен стил на работа, който води до **разпиляването на времето на хората в много и дълги съвещания, писане на излишни отчети, информации, доклади и какво ли не още, вместо да се работи делово и конкретно.**

Главното сега е **контролната дейност решително да се освободи от книжнобюрократичните елементи, да се превръща в жива дейност по места, да се разгръща самодейността на първичните организации, да се дава простор на творчеството и активността на трудещите се.** Стил, методи и контрол, които не насочват трудещите се към основните задачи по научно-техническия прогрес, които разпиляват времето и средствата на висококвалифицирани кадри, които не придават целенасоченост, организираност, висок темп на внедряване на нововъведения, следва да се разглеждат и заклеймяват като стил и контрол с антипартиен, антидържавен характер.

Първичните партийни организации са изправени пред нови отговорности и задължения, изтъкна в заключение другарят Милко Балев. **Най-важната и актуална политическа задача сега е да се изпълнят плановете за социално-икономическото развитие за 1985 г. и за осмата петилетка като цяло.** Това изисква пълно мобилизиране на всички сили и възможности, на целия човешки и материално-технически потенциал по места — в бригадата и цеха, в предприятието и стопанското обединение. Задачата е бързо да се компенсира пропуснатото през първото полугодие.

Предстои ни изключително важно и отговорно вътрешнопартийно мероприятие — отчетно-изборните събрания и конференции в партията. За тях е нужно да се създаде атмосфера на творческа изява на комунистите, на инициатива и деловитост, на взискателност и дисциплина. Всичко това трябва да доведе до по-нататъшно издигане на ролята и боеспособността на първичните организации, до повишаване на ефективността от цялостната дейност, за достойно посрещане на Тринадесетия конгрес на Българската комунистическа партия.

Digitized by Google

РАЗГОВОР—ОЦЕНКА, ОТКРОВЕНИЕ, ОТГОВОРНОСТ

От 1 октомври 1985 година до 10 март 1986 година ще се проведат отчетно-изборните събрания и конференции в партията. Отдел „Организационен" на Централния комитет на БКП в инструктажа по-сочва съдържанието, критериите, общите и специфичните проблеми, които ще бъдат предмет на анализ, обобщение и оценка на събранията и конференциите, с които кадрите са запознати. Много наши читатели обаче повдигат различни въпроси, свързани с подходите при подготовката на отчетните материали, с характера на анализите, обобщенията и оценките на дейността на партийните органи и организации, с процедури при провеждането на събранията и конференциите и произвеждането на изборите за ръководни партийни органи и др. На някои от най-често срещащите се основни въпроси и на тези, които в практиката затрудняват партийните бюра и активистите, в настоящата блокова разработка, подготвена от авторски колектив в състав: **Николай ИВАНОВ**, к. и. н. **Иван ЗЛАТКОВ**, к. и. н. **Георги ХРИСТОВ, Димитър КРАЛЕВ, Петко СТАМОВ, Иван РАЧЕВ, Дарина РАДЕВА** и **Йордан ХАДЖИЕВ**, читателите ще намерят отговори, препоръки, варианти, идеи и т. н.

Централният комитет на БКП определи главната цел — събранията и конференциите да се превърнат в средство за още по-дълбоко овладяване на закономерностите на научно-техническата революция и породените от тях изисквания към партийната дейност, за извеждане на въпросите на стила на работа като първостепенни в дейността на партията, за още по-високо издигане на нейната авангардна роля, за усъвършенстване на партийното ръководство на всички сектори на обществения живот. Тази главна цел отговаря на реалните потребности на изграждането на развитото социалистическо общество. Тя създава нова, творческа обстановка. Партийните органи и организации се налага да извършат преустройство на стила, да обогатят методите на работа, да направят проблемите на научно-техническия прогрес главно съдържание на цялостната своя дейност, да присъствуват те във всички форми на идейния и организационния живот, да станат всекидневие на трудовите колективи.

Тази нова предконгресна обстановка изисква и ново отношение на партийните бюра, комитети и организации към отчетно-изборните събрания и конференции, нов подход към тяхната подготовка и към провеждането им.

Какво означава това!

Преди всичко това означава: отчетно-изборните събрания и конференции така да бъдат организирани и проведени, че във всички сфери и звена, на всички равнища в социалния, икономическия и културния живот да се почувствуват и да властвуват духът, размахът, критичността, перспективността на Февруарския пленум на Централния комитет на БКП.

Digitized by Google

Новото отношение и новият подход към подготовката и провеждането на отчетно-изборните събрания и конференции означават: да се пристъпи към тях творчески, дръзновено, с твърда решимост и непоколебима последователност за постигане на качествени изменения във всяко начинание, във всичко и навсякъде. Без суетене, изчакване и ослушване, без шумотевици и показност да се мобилизират и поведат трудещите се на борба за изпълнение на задачите, поставени в заключителното слово на др. Тодор Живков на Националното съвещание от 14 юни т. г. и мероприятията на Секретариата на Централния комитет на БКП и Министерския съвет за компенсиране на загубите и гарантиране на плана за 1985 г., за достойно посрещане на Тринадесетия партиен конгрес.

В това отношение организираща, активизираща роля ще играят не дългите заседания, не многолюдните съвещания, не многобройните инициативи, които отклоняват вниманието и силите на хората от решаването на актуалните задачи, които стоят пред тях, а създаването на подходящи условия и сигурни гаранции те реално, равноправно да участвуват в управлението на всички етапи на социалния, икономическия и културния живот на трудовите колективи. Без да се премества центърът на тежестта от върха към основата на обществената пирамида, както посочва др. Тодор Живков, обективната потребност от преустройство ще линее в сянката на книжни намерения и благопожелания, ще се препъва в прага на празнословни заклинания. Комунисти и безпартийни, за да участвуват с всички сили, безрезервно в обновителния процес, се нуждаят от по-пълна информация по всички въпроси, които засягат трудовия колектив, отделния негов член; очакват да се зачитат мненията и предложенията, които повдигат; необходима е грижа и защита на стремежа им да творят. Те се нуждаят от гласност, от максимална гласност по всички задачи, които им предстоят да решават.

Новото отношение и новият подход предполагат: всичко, което е извършено и онова, което предстои да се направи за научно-техническия прогрес, за интензификацията, за усъвършенстването на обществените отношения и политическата система, за приложението на икономическия подход, за развитието на партийните организации, да се анализира, обобщава и оценява от позициите и с критериите на преустройството. В новата предконгресна обстановка е необходим не количествен подход, не описание на факти и заклеймяване на отрицателни явления, а задълбочен, критичен, творчески анализ на сложните процеси, за да се открият факторите, които ускорено тласкат напред социалното, икономическото и културното развитие на страната; на причините, които пораждат преодоляване, на качествените изменения, към които ще се насочат силите, знанията, опитът, творческите дръзновения на комунистите и безпартийните.

Новото отношение и новият подход означават: критична, аналитична, конструктивна позиция на бюрата, комитетите и организациите към собствените решения, към проектираните изменения и постигнатите резултати, т. е. резолюциите, приети на миналите отчетно-изборни събрания и конференции, да послужат като основа за отчитане и като един от критериите за оценка на извършената работа и постигнатите резултати. За съжаление наблюденията показват и фактите свидетелствуват, че някои партийни бюра, комитети и организации малко или почти не се захващат с резолюциите, затворили са ги в папките като излишна книжнина, сещат се за тях в навечерието на отчетно-изборната кампания, и то не за друго, а най-вече да ги имат предвид или да ги използват като модел за проекторезолюциите. По причина на това редица проектирани ценни качествени изменения остават неизпълнени, нарушава се партийната дисциплина, погазват се принципи и норми на вътрешнопартийната демокрация.

В подготовката и протичането на тазгодишните отчетно-изборни събрания и конференции не трябва да съществува съмнение, че няма и не може да има конструктивни, позитивни, творчески позиции, без да се направи сериозен, задълбочен, делови анализ на работата за изпълнение на целите и задачите, които сме си поставили, без да се видят причините, които спъват изпълнението им, без да се потърсят пътища, начини и средства за тяхното преодоляване. Ето защо не е оправдано да се игнорират резолюциите, а точно обратното, те заслужават повече внимание, реално присъствие в отчетите на партийните бюра, на комитетите.

С други думи, новата предконгресна обстановка повелява така да се подготвят и проведат отчетно-изборните събрания и конференции, че те да се превърнат в творчески, критичен и самокритичен всепартиен разговор:

— разговор-оценка за извършеното от позициите на новите критерии, на качествените промени, на осъществяването на пробиви; оценка, в основата на която стоят не мероприятията, а резултатите;

— разговор-откровение за силните и слабите страни на стила и методите на работа, за съизмерване на направеното с изискванията;

— разговор-отговорност за постигане на новите високи цели и задачи, които времето и потребностите на страната предявяват.

Digitized by Google

СТРУКТУРА И ХАРАКТЕР НА ОТЧЕТНИТЕ ДОКЛАДИ

Съществен въпрос, който възниква пред партийното бюро при подготовката на отчетния доклад, е: каква да бъде неговата структура? Как да се подредят анализът, обобщението и оценките на разностранната дейност, извършена през отчетния период от партийното бюро и комунистите? Въпросът не е никак маловажен. От правилното му разрешаване зависят до голяма степен яснотата на доклада, неговата мобилизираща сила, степента на активност, която той ще възбуди.

В партийната практика, а и в теоретическите разработки по този въпрос се срещат **два различни подхода към определяне на структурата на отчетните доклади: функционален и проблемен.**

Функционалният подход е по-стар, по-традиционен и по-широко разпространен в практиката. Може би поради това на редица партийни активисти той изглежда и по-лесен за приложение. При него **анализите, обобщенията, оценките и изводите се групират по трите основни, относително обособени функции на партията и на първичната партийна организация: политическа, идеологическа и организационна.** Обособяват се по три или по четири раздела на доклада. В първия раздел се анализира и оценява работата на партийното бюро и организацията за мобилизиране на трудовия колектив за изпълнение на социално-икономическите, образователните, културните и други (според съответния отрасъл) задачи. Във втория раздел се анализира и оценява идейновъзпитателната работа на първичната организация, на партийното бюро и отделните комунисти. Предмет на анализ в третия раздел е организационната дейност. Тук се разглеждат въпросите на вътрешнопартийния живот, развитието на вътрешнопартийните отношения, организацията, стила и методите на работа на партийното бюро, работата по регулиране състава на партията. В някои доклади тук се прави анализ и на извършеното по ръководството на дейността на обществените организации. В други доклади тези въпроси се обособяват в отделен, четвърти раздел.

Този подход има редица преимущества, които са доказани от дългогодишната практика на неговото използване. Той дава възможност критичният анализ да обхване всички страни, форми, средства, механизми; да се анализират и обобщят проблемите на планирането и организацията на работата, да се оцени стилът на кадрите. Подобен подход улеснява и слушателите, дава възможност на комунистите да придобият ясна представа за равнището, на което са осъществявани основните функции на партийната организация, на нерешените въпроси и предстоящите задачи. Има обаче и някои съществени недостатъци на подхода, които не бива да се подценяват. Кои са те?

Преди всичко при функционалния подход натежава отчетническият характер, вместо проблеми се редят количествени показатели; съществува реална опасност някои важни проблеми от всестранната дейност на партийното бюро и на комунистите да бъдат пропуснати, други да не бъдат достатъчно дълбоко и всестранно анализирани, обобщени и оценени. Защото, за да се оцени равнището, на което са се осъществявали трите основни функции на първичната партийна организация през отчетния период, не е необходимо да се прави изчерпателен анализ на всички проблеми, които са били предмет на дей-

Digitized by Google

ност. Може да се подходи избирателно, като се вземат само онези проблеми, от които ще се добие най-ясна представа за равнището на осъществяване на функциите на организацията. Така някои проблеми се забравят или се анализират повърхностно (това обикновено се случва със социалните проблеми), а други се разглеждат по няколко пъти и при анализа на политическите, и при анализа на идеологическите, и при анализа на организационните функции (обикновено това се отнася за стопанските проблеми и задачи). Следователно **при функционалния подход съществува опасност от неедиаква пълнота и дълбочина на анализа на различните задачи и от излишно повторение на някои проблеми.** Поради това напоследък в редица теоретически разработки все по-настойчиво се предлага да се излезе от рамките на традиционния функционален подход при структурирането на отчетните доклади и да се приложи нов подход, който би могъл да се нарече **проблемен.**

Каква е същността на проблемния подход?

При този подход **докладите се структурират не по функциите на партията, а по основните проблеми, за решаването на които е работила партийната организация и по които си е взаимодействувала с трудовия колектив:** разработка и изпълнение на насрещния план, разгръщане на научно-техническия прогрес и внедряване на неговите постижения в социалната практика, приложение на икономическия подход и неговия механизъм в управлението на социалните дейности, пълно използване на основните производствени фондове, суровините, материалите и енергията, укрепване на трудовата, технологическата и финансовата дисциплина, подобряване качеството на работата и на продукцията, усъвършенствуване на обществените отношения в колектива и развитие на социалистическата демокрация, разкриване и решаване на социалните проблеми и т. н. При анализа на всеки един от тези проблеми се прави оценка как са разгръщани политическите, идейновъзпитателните и организаторските функции на първичната организация, какво е направило партийното бюро за тяхното засилване. Оценява се как тези функции, целият вътрешнопартиен живот са били насочвани и настройвани към разкриването, изучаването и решаването на тези проблеми.

Какви предимства ни предлага този подход?

Главното е, че **той създава условия за комплексен проблемен анализ на партийната дейност.** Проблемите могат да се разгледат и анализират цялостно и всестранно, като се избегне излишното им повтаряне при анализа на различните функции на организацията. Предимството му е именно в това, че се казва всичко за един проблем, вместо по нещичко за всички проблеми.

Има ли той слаби страни и кои са те?

Да, и този подход има недостатъци, за които трябва да държим сметка! При неговото използване комунистите не могат да добият цялостна представа за равнището, на което се осъществяват трите основни функции на първичната партийна организация. Такава представа може да се получи само косвено, опосредствувано, ако се обобщят резултатите от анализа по всички проблеми. Не бива да се подценява и една друга опасност — от разпиляване на доклада по дребни, несъществени въпроси. Поради това неговото използване предполага по-голяма способност на партийното бюро за обобщение и оценка, умение да се откроят главните аспекти и акценти, центровете на анализите и оценките в доклада.

Както се вижда, и двата подхода към изграждането на структурата на отчетния доклад имат преимущества и недостатъци. Кой от тях да предпочетем тогава?

Digitized by Google

Този въпрос следва да решава всяко партийно бюро. Не е целесъобразно да се дават рецепти, нито пък да се налага структура. Защото има голяма опасност да се получат „униформени доклади", да се стеснят възможностите за творчество, което би могло да се прояви при определянето на структурата на доклада. Партийното бюро е автор на отчетния доклад, то носи отговорност за неговото качество. Чрез него то се отчита пред събранието, т. е. осъществява се едно от основните изисквания на принципа на демократическия централизъм.

Обогатяването на принципа за периодична отчетност на изборните органи пред висшия ръководен орган — събранието, би могло да се търси и в една по-съвременна структура на отчетния доклад. Тази структура може да се формира на основата на **целеви, комплексен, критичен подход.** Той не е еклектичен сбор, а диалектически синтез на подходи с цел да се отстранят недостатъците на функционалния и проблемния подход, да се отчита принципът за неделимост на партийната дейност, но и за относителната самостоятелност.

Как може да се постигне това?

Може би като се структурира докладът по основните задачи, по които са работили партийното бюро и комунистите и по които те са си взаимодействували с трудовия колектив. Защото тъкмо в борбата за тяхното разкриване и разрешаване са се разгръщали политическата, идеологическата и организационната дейност на първичната организация. Защото партийната работа не е самоцел, а средство за разработване и осъществяване на партийната политика във всеки трудов колектив, във всяка социална единица. Така би се получило най-пълно единство, което ще се отрази и в доклада, и в резолюцията. За да може все пак комунистите да получат представа за равнището, на което са осъществявани трите основни функции на първичната организация, би било целесъобразно в края на доклада под формата на основни изводи да се обобщят и оценят проблемите, съответствието на равнището на съвременните изисквания. Ако партийното бюро е усвоило умението за стегнати, делови анализ, обобщение и изводи, няма опасност от излишно удължаване на доклада. Ако това умение отсъствува, то дълъг, „разводнен" доклад може да се напише и при използването на функционален подход. Практиката не един път е доказвала това.

При всички подходи обаче главното си остава изменението на стила и методите на работа за осъществяване на действено партийно ръководство на ускореното развитие и внедряване на постиженията на научно-техническия прогрес във всички социални сфери.

С ПОЛИТИЧЕСКА ОТГОВОРНОСТ КЪМ ПРОБЛЕМИТЕ НА ИКОНОМИКАТА

Всяка стопанска година има своя специфика, а настоящата ще се запомни с преодоляването на затруднения на финала на осмата петилетка. Редица партийни комитети и първични организации съумяха навреме да намерят най-подходящите организационни форми, да пренастроят работата, да повишат дисциплината, да икономисат материали и без да им се коригират плановете, да произведат повече; с една

Digitized by Google

дума — да наложат волята на субективния фактор над временните несгоди. Ето извора на оптимизъм, на увереност, с които сега трябва да се пристъпи към разглеждането на проблемите. **Високите постижения при изключително трудните условия да станат критерий за оценка,** а задачите да отговарят на високите възможности, заключени както в материално-техническата база, така също в големите възможности на първичните партийни организации и ръководените от тях колективи.

Отчетът не е самоцелно приключване на изминал период. Отчетно-изборната кампания съвпада с разработването на плановете за деветата петилетка, през този период в трудовите колективи се изграждат насрещните планове, затова сега оценката на изминалите месеци, на постиженията и слабостите трябва да стане старт към задачите на бъдещото развитие. Измежду тях **на първо място се откроява интензификацията върху базата на бързото внедряване на научно-техническия прогрес.** Тази задача не е за година-две, нейната непреходност може да се разбере и оцени с формулировката на К. Маркс, който казва, че епохите се различават не по това какво се е произвеждало, а по това как се е произвеждало. Оттук и изводът, който другарят Тодор Живков изведе във встъпителното си слово пред Февруарския пленум като първа обективна закономерност: „...изграждането на развития социализъм у нас означава да извършим научно-техническата революция, а да извършим научно-техническата революция — това означава успешно да изградим развития социализъм..."

Научно-техническата революция е в нашето ежедневие. Но това не означава, че нейните плодове могат да се откъснат само с едно протягане на ръка. Необходими са компетентност, дръзновение, съвременни критерии, за да се пристъпи към обновяване на производството, към внедряване на нова техника и технологии, към реконструкция и модернизация на съществуващите. Проблемът е многостранен, за него няма готови решения. Всяка първична организация, действувайки в конкретните за трудовия колектив управленски, производствени, финансово-икономически, договорни условия, е длъжна да намира онова място за научен пробив, което ще осигури най-бързо, с най-малко средства качествено изменение не само на произвеждания продукт, но и на начина на производството. Не е тайна, че на много места тежкият ръчен труд преобладава, че не се спазват санитарните норми, че липсата на автоматизация създава стотици възможности за нарушаване на стандартите и качеството, че ниската степен на механизация отблъсква кадрите с по-висока квалификация, откъдето се заражда и текучеството.

Едновременно с това все още на научно-техническия прогрес се гледа като на допълнение (понякога модерно допълнение) към производствените задачи, а не като източник, като фактор при планирането. В такива първични организации обикновено партийните бюра недостатъчно оценяват **равнището на производството съобразно световните стандарти.** Нещо повече, ако се разгърнат протоколите от заседания и събрания през изминалия период, ще се срещнат много решения по един или друг производствен въпрос, но рядко те се свързват с равнището на научно-техническото внедряване. Точно тук следва докладите на партийните бюра да дадат отговор защо комунистите — специалисти и ръководители, нямат афинитет към научните разработки, защо в завода, цеха или бригадата с години не е стъпвал научен работник, защо не е създаден и от стопанското ръководство, и от обществените организации така нареченият „глад" към постиженията на научно-техническата революция.

Още по-строг следва да бъде разговорът в първичните организа-

Digitized by Google

ции в управленските звена и в научните институти — там, където се създава и откъдето се управляват науката и внедряването. Постановките на Февруарския пленум са ясни, дадени са богати идеи и насоки за намиране на форми и методи, но не навсякъде е преодоляна инерцията на безразличието, на спокойното съществуване, на бюрократическия централизъм и ведомствеността. Своето място на политическо ядро тези организации ще оправдаят само ако съумеят да издигнат работата си в унисон с изискванията, които ще дойдат с новия петилетен план.

Приложението на научно-техническите постижения е основа на понататъшното повишаване на качеството на продукцията. На базата на новите технологии и автоматизация на производството ще станат реално достижими задачите, поставени с дългосрочната програма. Този проблем не навсякъде се решава с необходимите темпове. Наистина има програми, създадени са на много места щабове и комисии, но за съжаление предварителната работа не прераства в строга безкомпромисна борба за качество на базата на технологичната дисциплина и повсеместния контрол, насочен към персонална отговорност.

Качеството е синтезиран израз на равнището на човешкото познание и възможности, ето защо правилно е, когато се поставя този въпрос на партийния форум, да се оценява в неговата диалектическа връзка — **качество на управленското решение, качество на технологическото решение, качество на изпълнението.** Именно затова политическата оценка на състоянието следва да започва не с намалението на процента на нискокачествена продукция, а с въпроса за стила на работа — защо въобще е било допуснато такова производство. В това отношение и единият процент нискокачествена стока създава на пазара на сто процента отрицателно отношение към предприятието, което може да прерасне в незаинтересованост към продукцията му, в липса на пазар. Всеки комунист следва да чувствува лична отговорност за влошените производствени условия, които се създават с нискокачествения продукт на следващото звено, цех или завод по системата на кооперираните доставки, да бъде пример и организатор в микроколектива за висококачествен и бездефектен труд.

Изминалата петилетка утвърди в трудовите колективи **приложението на икономическия подход и неговия механизъм.** По-добре бяха овладени стоковопаричните отношения от стопанските кадри. Там, където работиха с икономическо мислене и пресметливост, укрепнаха низовите производствени звена, нарасна икономическата мощ на бригадите. Голяма е заслугата на първичните организации за внедряването на икономическия механизъм. Тук не става дума само за обучението в системата на партийната учебна година, но и за това, че сега по-успешно се свързват производствените задачи с качествените показатели на плана, по-често икономическият анализ се използва за политическа оценка на състоянието, на отговорността, на боеспособността на първичната организация. На много места единните политически дни се използват за оценка на изпълнението на вътрешностопанската сметка като отговорност на трудовия колектив за изпълнение на плана за социално-икономическото развитие.

Отчетното събрание следва да оцени до каква степен икономическият подход пронизва производствената дейност. Да се даде отговор **превърнат ли е насрещният план в инструмент за повишаване активността и отговорността на трудовия колектив** за изпълнение на партийните предначертания. Насрещният план има открит характер, а това означава, че през цялата година има възможност и се налага партийното бюро да води на отчет доколко се допълва той с разкритите

Digitized by Google

резерви, доколко гъвкаво е стопанското ръководство да посрещне чрез икономическия маньовър обективните затруднения.

В това отношение тази година беше особено показателна. Там, където се премина към строг режим на икономии, достигнаха и електроенергията, и фуражите, и водата. И още нещо, създаде се нагласа в трудовите колективи, отношение на истинско стопанисване, на ценене на материалните блага, които представляват национално богатство. Компенсационните програми в тези колективи станаха дело на всички, заинтересоваността на членовете на колектива прерасна във всеобща отговорност за повишаване на обществената производителност на труда. Ето същността на политическата отговорност, която задължава партийните организации да не допускат важни за икономиката стратегически суровини да намаляват, скъпо струващи на държавата съоръжения да остават с неоползотворени капацитети, земи, които са хранили поколения, да се обявяват с лека ръка за „непригодни" и др. подобни явления. Още по-голяма ще бъде значимостта им, когато се свържат с **изпреварващото нарастване на обществената производителност на труда спрямо работната заплата.** Оттук ще изкристализира в доклада и резолюцията отговорността за многосменното обслужване на техниката, за икономичното изразходване на горива и материали, за рационалното използване на човешкия труд. По-нататък отговорността следва да се конкретизира, като се оцени от комунистите дали икономическото стимулиране и отговорност са стигнали през годината до точните си адресати, доколко действени са били, какви последствия са предизвикали.

Вярна оценка за ролята на икономическия механизъм може да се направи само **когато неговото приложение се свърже с новата бригадна организация.** Не бива да се изпуска от вниманието, че тя е дело на трудовия колектив, мерило за неговата сплотеност, за отговорността, която носи като стопанин на социалистическата собственост. Тук има редица проблеми, които стоят остро пред първичната организация: за подбора на хората, за включването на всички звена от производствения процес в единната заинтересованост от крайния продукт и крайния икономически ефект, за издигане материалната им отговорност и социалния статут на самоуправляващи се единици. Не е тайна, че все още на някои места бригадите съществуват формално, формално действуващи са избраните им колективни управленски органи, ограничена е самостоятелността им, стопанската сметка не е станала лост за управление, половинчато се прилагат формите на акорд. На тези недостатъци следва да се даде точен отговор съобразно отговорностите на всички равнища, а в резолюциите да се запишат конкретни задачи за бързо преустройство на организацията.

Срещат се отчетни доклади, в които анализът на социално-икономическите задачи наподобява повече на прилежен планово-счетоводен отчет. Това не е достатъчно. Необходимо е **партийното бюро да намери политическия подход в изясняване на проблемите.** В партийната работа въпросите, свързани с икономиката, прилагането на ефективни системи на ръководство на промишлените и селскостопанските предприятия, са преди всичко **въпрос на по-нататъшното подобряване на стила и методите на ръководство.** Партията не управлява производствено-технически системи, а социално-икономически отношения, които пораждат политически отношения. Това налага да се направи оценка доколко при изпълнението на стопанските задачи са използвани методът на убеждението и партийният контрол; успели ли са партийните бюра да поставят, както учи В. И. Ленин, под всяка нова производствена задача широката и солидна основа на убеждението? Известно ли е в първичната организация какви са целите, поставяни от

Digitized by Google

висшестоящите партийни и стопански органи? Послужил ли е партийният контрол за предпазване от слабости, разкривайки погрешните страни на стила и методите на работа? Как в процеса на изпълнение на социално-икономическите задачи са съчетавани интересите на личността, трудовия колектив и обществото? Доколко е успявало партийното бюро, а така също стопанското ръководство чрез решенията в областта на икономиката да се постига социален и политически резонанс?

В изпълнението на стопанските задачи ангажираността е всеобща. Тя налага необходимостта за точно назоваване на причините, на техните носители, на ролята и мястото на всяко работно звено, партийна група и отделен комунист. При такъв подход **анализът за изпълнението на социално-икономическите задачи ще бъде жив анализ на човешка дейност,** издигаща политическото мислене и политическата отговорност на комунистите.

В НЕРАЗРИВНА ВРЪЗКА С ЖИВОТА

Множеството от варианти за отчитане на идеологическата работа очертава един творчески подход на партийните органи, очертава стремеж към свой стил на работа и ръководство, към организационно богатство и оригиналност. И всеки партиен орган избира онзи вариант, който ще бъде най-подходящ спрямо условията на работа, подготовката на кадрите, общообразователното и политическото ниво на членския състав и т. н. Уеднаквяването на вариантите за отчет на всички партийни органи крие опасност да се стандартизира стилът, да се даде зелена улица на шаблона.

Разбира се, важно значение има формата, в която ще се отчетем пред събранието, пред конференцията; още по-важно значение има другото — какво ще кажем на събранието и на конференцията. Въпросът сега е да се **очертаят първоешелонните проблеми за идеологическата работа.**

В този първи ешелон се включва важното изискване **идеологическата работа да се разглежда, отчита и оценява в неразривна връзка с живота.** Структурата на тази взаимовръзка е сложна, многостранна, непрекъснато се усъвършенствува. В отчетния доклад следва да се вземат предвид и оценят най-важните страни и черти на тази взаимовръзка. И на първо място ролята и значението на идеологическата работа за разясняване на партийните решения, за превръщането им в съзнание и мотив на поведение, а оттам — в реални и полезни политически, икономически и социални дела.

Непосредствената връзка на идеологическата работа с партийните решения, поставянето ѝ в главен пропагандистки прицел очертава и една качествена извисеност на идеологическата работа и на нейното ръководство. Това е така, защото на практика партийните решения отразяват, съчетават в себе си актуалните събития, процеси, по-

Digitized by Google

литически факти в партийната организация, в трудовия колектив, в дадения регион, разкриват най-важното в противоречията, очертават тенденциите на промяната и набелязват мерки, за да настъпи тази промяна. В настоящия момент първичните партийни организации, цялата партия живеят под знака на решения със забележително, нека кажем, и непреходно значение за развитие на нашето общество, каквито безспорно са решенията на Националната партийна конференция по проблемите за повишаване качеството на продукцията и на Февруарския пленум за динамично развитие на научно-техническата революция; към тях бихме прибавили още изискванията на партията за формиране на революционен стил на работа и ръководство.

Проблемите на научно-техническата революция нашият пръв партиен и държавен ръководител нарече суперключ за по-нататъшната интензификация на народното стопанство. **Сега задачата е с помощта на този суперключ да проверим свършеното от идеологическите звена и кадри, партийните органи,** да оценим какво се върши и какво предстои-като перспектива. Наред със свършеното да оценим и несвършеното, какво не достига: познания, опит, умение, желание, за да се „превърта" както трябва този суперключ в индивидуалното и в колективното съзнание.

Сериозно би заякнала връзката на идеологическата работа с живота, ако **тя се вплита ежечасно, ежедневно в потребностите, проблемите и задачите на производствената дейност и на социалната практика в трудовия колектив.** Тя има възможности за неограничено въздействие върху трудещите се, за да се формира у тях високо съзнание на стопани на социалистическата собственост; да създава и поддържа правилно обществено мнение и настроение, насочено към практическото решаване на новите икономически и социални цели, съдържащи се в насрещния план. Все повече нараства значението на идеологическото осигуряване на социално-икономическите задачи. Затова се налага да се анализират формите, средствата, механизмите на работа, за да се превърне същността на тази задача в съзнание и поведение на трудовите колективи, на отделния труженик. Правилно ще бъде да се види и оцени мястото на идеологическата работа, **нейната роля на регулатор на един правилен социалнопсихически климат** в първичните и в основните трудови колективи, съдействува ли тя да се създава атмосфера на творчество и творчески подход навсякъде и във всичко — в управленската и в изпълнителската дейност, в работното и в неработното време; как допринася да бъде реализиран призивът за формиране на революционен стил на работа и на ръководство, за творчески подход, доколко и какъв е нейният принос в борбата против формализма, против шаблона и времеядството, с какви идеологически форми и средства се преодоляват проявите на формализма, какви усилия се полагат да бъдат вдигнати бариерите в стила, бариерите, поставени по пътя на творческия подход, на новаторските идеи, на рационализаторското движение, на научното и техническото творчество, изобщо как се активизира идеологическото въздействие за разрушаване на всякакви бариери по пътя на повишаване производителността на труда, снижение себестойността на продукцията, за високи потребителски качества на стоките и на услугите.

Заедно с това **на идеологическата работа предстоеше и предстои да се пребори с редица прояви на формализма и в собствените редове, в собствения стил на работа, против ниската ефективност на редица идеологически мероприятия.** Въпреки успехите прояви на формализъм могат да се открият в организацията и в контрола на партийната просвета, в масовополитическата работа, работата на средствата за масова информация, в културно-масовата работа. Бавно се преодо-

Digitized by Google

ляват шаблонът, стереотипът, стандартният подход; идеологическата работа на много места се характеризира с общи приказки, самоцелност, заобикаляне на противоречия, количествен подход и книжнина. Често пъти за мероприятия с ограничено значение се губят много време, средства и обществена енергия. Необходимо е непрекъснато преустройство на стила на идеологическата работа от добрия към по-добрия; в това отношение трябва да се направи оценка на идеологическите кадри и главно какво се е променило в техния стил на работа, в тяхната подготовка, за да се справят с новите задачи и с новите отговорности. Тези изисквания са потребни, тъй като успехът в битката против формализма, шаблона и времеядството в управленските и в изпълнителските звена започва с битката за по-висока култура, за висок професионализъм, за системен критичен анализ на собствения начин на работа. Ето защо от жизнена потребност за идеологическите кадри е те да воюват за формиране, за утвърждаване в своя стил новите практически подходи, революционни черти и творческа устременост. В това отношение те са задължени към поръката на Дванадесетия партиен конгрес — **да се ускорява бързината на идеологическия отзвук, за бърза идеологическа реакция на събития от местно, национално и международно значение.** Комунистите трябва да научат каква плът придобива този подход за бърза идеологическа реакция, какво му пречи, за да се изяви в цялото си богатство, още ли не е вдигната бариерата за по-голяма бързина, оперативност и повратливост при разясняването на скоротечните събития или както досега се изчакват указания „от горе" и са ограничени проявите на идеологическата инициатива.

Критичният анализ на идеологическата работа следва да оцени нейната роля и значение за усъвършенствуване на нравствената култура на човека, за навременно и безкомпромисно санкциониране на слабостите и нередностите; да се оцени в каква степен тя се преборва или съдействува на цялата партийна организация да преодолее такива отрицателни явления като системното нарушение на трудовата, на финансовата, на плановата и на технологичната дисциплина, лошата организация на труда, нарушеното единство на личните и на колективните интереси, неритмичността в снабдяването, кражбите. Списъкът на обектите за идеологическо санкциониране би могъл да бъде продължен с явления като: социална пасивност на някои членове на трудовия колектив, недостатъчно съзнание за другарство и взаимопомощ, либерализъм и принизена взискателност в стила на някои ръководни кадри, аполитичността, равнодушието, бягство от риска в работата, за остро порицание на всички прояви на кариеризъм, алчност и себеустройване и др.

Вниманието на идеологическата работа следва да се насочи към човека, като държи сметка за неговите временни и трайни интереси и потребности, да обогатява политическото му съзнание и формира у него високо чувство на социална отговорност; да създава в партийната организация атмосфера за критика и самокритика, демократизъм при обсъждане на спорните проблеми, за да може всеки да изрази личното си мнение и защити своята позиция; да се изявява и популяризира личността на първенците, новаторите, техният опит. Чрез специфичните форми на идеологическо въздействие, чрез ефективно използване на средствата за масова информация, под въздействието на силно емоционални и идейновъзпитаващи културно-масови мероприятия да се генерира у човека духовна енергия за висока политическа, морална и социална активност.

Digitized by Google

ОЦЕНКА И ПОДБОР НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА ИЗБОРНИТЕ ОРГАНИ

Много са въпросите, на които отчетно-изборните събрания и конференции ще търсят верен и точен отговор. Един от тях — ключовият, решаващият за бъдещата дейност, е въпросът за **правилния подбор на членовете на изборните партийни органи.** Включването в тях на комунисти, притежаващи високи политически, морални и делови качества, компетентни и инициативни, с опит и организаторски способности, с революционно мислене и действия, отговарящи на новите задачи, които решава страната ни, е обективна потребност.

Важно значение за правилното използване на кадровия потенциал има **персоналната оценка на дейността и поведението на кадрите, избрани в партийните органи.** Като елемент на кадровата работа периодичната оценка отдавна е навлязла в практиката на партийните органи. Механизмът е отработен. Но естествено възниква въпросът: какво е новото в това направление през тези отчети и избори!

Новото би следвало да се търси в критериите, в измеренията на качествата на кадрите, в подхода при подготовката на персоналните оценки. В това отношение основното е атестирането на всички кадри да премине на високо политическо равнище, да съдействува за прелом в техния стил и методите на работа, за преодоляване на допусканите слабости и недостатъци, за мобилизиране на техните сили и способности за решаване на икономическите, политическите и възпитателните задачи на съвременния етап. В процеса на оценяване на секретарите и членовете на партийните бюра и комитети да се направи анализ на техните качества, на приноса им за изпълнение на решенията на Дванадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция.

Персоналната оценка позволява зад колективните резултати да се види **личното участие на всеки член на ръководния партиен орган.** На тази основа може реално да се определи и по-нататъшният негов политически, професионален и трудов растеж. Но това означава да се преодолее нерядко срещащото се в практиката явление — конкретната оценка на политическите, деловите и нравствените качества да се замени с отчет на резултатите, постигнати от съответния трудов колектив.

Периодичната оценка на кадрите, както е известно, се основава на редица принципи. Но без **изискванията за обективност, комплексност, единство в критериите, гласност и резултатност** няма да бъде достатъчно качествена. Не е необходимо да се разработват някакви задължителни образци или схеми за подготовка на оценките, защото тази дейност най-малко търпи регламентация. Ясно е, че това следва да става на основата на Лениновите изисквания за единство на политическите, деловите и нравствените качества. Тяхното измерване от позициите на постигнатите резултати, на качествените изменения, които настъпват в дейността на съответния орган, е неизменна, актуална потребност.

В тази широкомащабна работа, опираща до десетки хиляди комунисти, която партийните бюра и комитети ще извършат, важното е да не се допуска формализъм, да се подхожда с голяма компетентност и

Digitized by Google

високо чувство за отговорност от всички кадри, включени в нея, да се утвърждават високи критерии. Оценката на качествата, дейността и поведението на всеки член на изборния партиен орган да се извърши от позициите на съвременните изисквания. Тя да отразява не само наличието на дадени качества, а главно степента на тяхното проявление в ежедневието при овладяване на новите методи, форми и стил на работа и ръководство, насочени към ускоряване на научно-техническия прогрес и динамичното развитие на народното стопанство. Творческото отношение към новостите, към съвременните проблеми на производството и управлението, към повсеместното внедряване на икономическия подход, на умението делово и конкретно да се организират трудещите се за постигане на реални резултати — ето какво следва да се търси у кадрите. Такъв подход ще способствува персоналната оценка да се превърне в своеобразен преглед на способностите им да решават не само сегашните задачи, но и тези, които ще определи Тринадесетият конгрес на партията.

В практиката е утвърдено писмени оценки да се приемат само за кадрите, които са номенклатура на партийните комитети, а за другите се провеждат индивидуални разговори. Все повече се обогатяват методите, средствата в това отношение. Редица партийни комитети съставят комисии, които подготвят за обсъждане в колективния орган проекта за оценка, провеждат анкети и др. Целта е обективно и реално да се оценят кадрите и това да служи като стимул за още по-резултатна тяхна дейност.

В съответствие с партийните постановки за разширяване на демократизма в социалистическото общество, на вътрешнопартийната демокрация се издигат ролята и отговорността на първичните партийни организации не само при оценката и избора на преките ръководители, но и при издигане на кандидатурите за висшестоящите партийни органи. Все по-широко място намира предварителното обсъждане в тях на оценките на кадрите, номенклатура на партийните комитети, обсъждане в партийните бюра на кандидатурите на комунистите, които се предлагат за избиране в заводските, общинските, окръжните комитети. В развитието на този процес важно методологическо значение има казаното от др. Тодор Живков на Националната партийна конференция (1984 г.), че какво мисли един ръководител за себе си е важно, още по-важно е какво мисли за него неговият ръководител, но най-важно си остава какво мисли за ръководителя ръководеният от него колектив.

Голяма е **отговорността и на помощните органи,** които отчетно-изборните събрания и конференции избират — комисиите за предложения на новите състави на партийните бюра и делегатските съвещания, за задълбочена и всестранна оценка на кандидатите, предлагани в изборните органи. Създаването на условия те пълноценно да изпълняват своите функции способствува, като отчитат мнението на партийните организации, да предлагат комунисти инициативни и скромни, творчески настроени и делови, които без шум вършат своята работа, с практическите си дела и резултати допринасят за издигане на ръководната роля на партията, за успеха на партийната политика.

В крайна сметка цялостната работа по оценката на кадрите, по техния подбор следва да води до формиране на дееспособни изборни ръководни органи (партийни комитети и бюра), които да са в състояние да прилагат и утвърждават стил и методи на работа и ръководство, съответствуващи на обективните потребности на съвременната научно-техническа революция.

Digitized by Google

ПРОБЛЕМИ НА СОЦИАЛНОТО УПРАВЛЕНИЕ И СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ДЕМОКРАЦИЯ

Един от основните проблеми, по който ще стане задълбочен разговор, всестранно ще се анализира и оцени, е **работата на партийните органи и организации за разширяване на социалистическата демокрация и усъвършенствуване на социалното управление.** Многостранни са аспектите на широкото и реалното участие на трудещите се в управлението на обществото, превръщането на техните знания и опит, идейна убеденост и творческа активност в обективна потребност на развитието. След Дванадесетия конгрес на БКП в цялата страна бяха предприети конкретни действия от партийните органи и организации за развитие на вътрешнопартийната демокрация, за усъвършенствуване на социално-икономическите отношения, за издигане на ролята на трудовите колективи и селищните системи, за прилагане на държавно-общественото начало в управлението и т. н.

При подготовката на материалите за отчетно-изборните събрания и конференции верният отговор за постигнатото, за качествените изменения, за резултатите и проблемите ще се търси в няколкото направления, които в своята съвкупност характеризират **равнището и ефективността на партийното ръководство на органите за социално управление и на обществените организации и движения.** Разбира се, едни са мащабността и обхватността на тези изменения в първичните партийни организации за политическото ръководство на кметството, на първичната профсъюзна, комсомолската или отечественофронтовската организация; други — в района, общината, окръга. Но в подхода, в критериите, с които ще се анализира и обобщава постигнатото на отделните равнища, следва да има единство. Защото нерядко се отчитат успехи, които, погледнати от позициите на изискванията, поставени в речите, изказванията, Докладната записка на др. Тодор Живков за стила и методите на работа, би следвало да се приемат като неудовлетворителни резултати. В стремежа да се разкрие по-всестранно партийното ръководство на органите за социално управление, на обществените организации и движения се изброяват инициативи, прояви, организирани и провеждани от тях. Ясната, делова оценка за това, което характеризира политическото ръководство като действено и резултатно, в много случаи потъва сред лабиринта от мероприятия и почини.

За обективния и задълбочен анализ на работата на партийните организации по разгръщането на социалистическата демокрация и усъвършенствуването на социалното управление в процеса на подготовката на отчетните доклади и проекторезолюциите партийните бюра и комитети използват многобройни източници. Освен че изучават документите на Централния комитет на БКП, изказванията на др. Тодор Живков по тези въпроси и обсъжданите от самите тях материали по партийното ръководство, в редица първични организации и партийни комитети провеждат индивидуални разговори с комунистите, работещи в изборните органи на народните съвети и обществените организации, за да чуят мненията и съображенията им, а така също правят срещи в съответните висшестоящи ръководства и т. н. Всичко това се извършва, за да се даде отговор на основното: какво е равнището на работата в тези държавни и обществе-

Digitized by Google

ни органи, какъв стил на работа се утвърждава в тях, за да се решават съвременните задачи, с каква отговорност се отнасят към своето поръчение избраните в тях комунисти, ползват ли се с нужното уважение и доверие в съответния трудов колектив и населено място?

Следователно ясно е, че не става дума за анализ на отделни мероприятия, а на това **как всестранната дейност на органите за социално управление и на обществените организации способствува да се използва творческият потенциал на всеки труженик** на социалистическото общество! Съдействува ли тя за създаване на такъв социален климат във всеки колектив, звено и населено място, че с проблемите на ускореното внедряване на научно-техническите постижения, повишаване на качеството и повсеместната интензификация на производството да заживее всеки, да се чувствува лично съпричастен за тяхното решаване! Как кметствата и народните съвети изявяват функциите си на пълновластни стопани на територията на селото, общината, окръга, привличат ли трудещите се в процеса на подготовката, вземането и изпълнението на техните решения?

Реална оценка за превръщането на обществените организации в гаранти при провеждането на определени аспекти от партийната политика и развитие на социалистическия демократизъм ще се постигне, ако се диференцират отговорностите на всяка една от тях: профсъюзните органи и организации като обществени гаранти за правилното прилагане на новия икономически подход и неговия механизъм; Отечественият фронт — за провеждане на партийната политика по местоживеене; Димитровският комсомол — за многостранната реализация и изява на младежта. **Предмет на всестранно разглеждане ще бъде дейността на комунистите, работещи в държавните и обществените органи:** как способствуват да се утвърждават висока дисциплина и организираност на всяко работно място; създава ли се във всяко звено непримиримост срещу пилеенето и похабяването на обществената собственост, срещу времеядството и нарушенията на дисциплината във всички нейни аспекти; доколко действени са мерките срещу конкретните носители на подобни явления!

В духа на Докладната записка на др. Тодор Живков за стила и методите на работа в материалите на събранията и конференциите ясно и категорично следва да прозвучи оценката за отговорността на всеки комунист като работник и ръководител, общественик и родител за възпитанието на младото поколение. Как всеки в звеното, където се труди, подпомага създаването на най-благоприятни условия за реализация на младите хора, за повишаване на тяхното професионално, образователно и квалификационно равнище като фактор за овладяване на съвременни технически и технологически решения?

Подобаващо място в материалите на отчетно-изборните събрания и конференции следва да се отдели на **оценката на стила и методите на работа на административните и стопанските ръководства.** Във всяко предприятие и учреждение създават ли се условия за мобилизиране и използване на творческия потенциал на специалистите и работниците за издигане техническото и технологичното равнище на производството и управленската дейност. Като ръководства съсредоточават ли вниманието и силите на хората за решаване не само на текущите, но и на перспективните проблеми, свързани с развитието на съответното звено през деветата петилетка! Първичните партийни организации, без да се вмесват в административно-разпоредителските им функции, осъществяват ли ефективен и действен контрол, за да може всеки член на тези ръководства да поема в пълна степен своите отговорности: решава ли бързо, оперативно въпросите на производството и управлението, допуска ли разтакаване и пилеене на

Digitized by Google

времето на работниците и служителите! Като командири на производството воюват ли за висока дисциплина във всички нейни аспекти на всяко работно място!

Задълбоченият критичен анализ на ефективността на партийното ръководство на органите за социално управление и на обществените организации и движения ще способствува да се набележат и мерки за по-нататъшното издигане на тяхната роля за разширяване на социалистическата демокрация.

РЕЗОЛЮЦИЯТА— ОСНОВЕН ДОКУМЕНТ ЗА ПОЛИТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО

Атестат за качествено извършена подготовка на проекта за резолюция ще бъде задълбоченото вникване в същността на проблемите, които стоят пред партийните организации и изборните ръководни органи, готовността им да се захванат с тяхното решаване, твърдостта им да отстояват и осъществяват целите и задачите, които ще си поставят.

В практиката все по-широко се утвърждава подходът подготовката на проекта за резолюция да се разработва от комисия. Тази комисия може (на редица места така се и постъпва) да започне работа по анализа и оценката за изпълнението на резолюцията от предходното отчетно-изборно събрание, изучаването на решенията на висшестоящите партийни органи, държавни нормативни документи и т. н., успоредно с разработването на отчетния доклад. Този подход позволява по-цялостно, комплексно, задълбочено, аналитично да се оценят резултатите и точно, вярно и правилно да се определят целите и задачите за следващия отчетен период. Разбира се, **вариантът за резолюция следва да се разработва, след като бъде готов отчетният доклад, а нейното окончателно оформяне става в хода на разискванията по време на отчетно-изборното събрание (конференцията).**

Въпросът за структурата на резолюцията не е нов. Известно е, че тя не е регламентирана от партийни документи. В практиката обаче се е утвърдило да се състои от две части: **констативна и директивна.**

Констативната част на резолюцията се съставя на основата на отчетния доклад на партийното бюро и на разискванията в събранието. Тя съдържа главните политически изводи и оценки, които са синтезиран вид на оценките и изводите, направени в доклада и изказванията.

Директивната част на резолюцията е конструктивно продължение на констативната част и съдържа основните насоки, целите и задачите, които партийните органи и организации ще решават през следващия отчетен период.

На сегашния етап от социалното, икономическото и културното развитие на страната **качествената характеристика на проекта за резолюция би следвало да се определя от присъствието в нея на проблемите, свързани с новите обществени потребности.** Постановките за закономерностите на научно-техническа-

Digitized by Google

та революция, за плановото и държавно-обществеото начало в управлението на научно-техническия прогрес и за програмната ориентация в науката, за критериите и подходите при определяне на структурата и перспективите на научно-техническото развитие, за типизацията на модерните технологии, за повишаване образованието и квалификацията на изпълнителските и ръководните кадри; за съвременните черти на стила на работа и същността на социалния контрол; за някои актуални задачи на идеологическата дейност без съмнение следва да бъдат ориентирът за бъдещето, полето за практически действия до Тринадесетия конгрес на БКП и през следващия отчетен период. Това налага да се предвидят и включат в резолюциите задачи за разширяване и задълбочаване на преустройството, за органическото свързване на работата на партийните органи и организации с проблемите, които поставя Февруарският пленум на ЦК на БКП, за последователното приложение на политическия подход в единство с икономическия, за засилване действеността, преобразователния характер на дейността на партийните органи и организации, за формиране на такива качества у тях, които ще им позволят да вървят начело на трудовите колективи, на всички трудещи се в обновителния процес.

Резолюцията, приета на отчетно-изборното събрание (конференцията), както е известно, не е оперативен план за работа. Това означава, че като правило няма потребност да се хвърлят излишни усилия за детайлизиране на средствата, за разпределение на задачите по време, за определяне на отговорници за тяхното изпълнение. С други думи, няма защо резолюциите да се подменят с оперативни планове, мероприятия и т. н. **Те са основен политически документ.** В него следва да намерят израз творческите търсения на колективния ум, знанията, опитът, мъдростта и намеренията на комунистите. В резолюцията събранието (конференцията) следва да определи политическата позиция на партийната организация и на изборния ръководен орган, да очертае качествените изменения, към които ще се стремят комунистите, да проектира целите и задачите, с изпълнението на които ще се превръщат в дела решенията на Дванадесетия конгрес, на Националната партийна конференция, на Февруарския пленум на ЦК на БКП. Само така тя ще представлява истинска платформа за политическо ръководство до следващата отчетно-изборна кампания. Само така ще бъде надеждна основа за оперативно планиране на работата през годината, която ще бъде конкретизирана, детайлизирана, разпределена в тримесечните, шестмесечните, годишните планове, каквито приемат партийните органи и организации.

СЪБРАНИЯТА НА ПАРТИЙНИТЕ ГРУПИ

Отчетно-изборната кампания в партията започва в партийните групи и тонът, който комунистите там ще вземат, отговорността и самовзискателността, които там ще проявят, неминуемо ще се отразят по-нататък в тона на събранията на първичните организации, в атмосферата им, в действеността им.

Кръгът от въпроси, с които партийните групи се занимават, е твърде широк и многообразен. Най-малки структурни подразделения на

Digitized by Google

партията, те са призвани да конкретизират, да реализират чрез непосредствената, практическата работа на всеки комунист партийната политика. Създадени в малките трудови колективи като техни политически ядра, те откликват на всички въпроси, които вълнуват тружениците от тези колективи.

Сега, на своите събрания, те ще трябва делово, без успокояващо идеализиране, но и без подценяване, което обезкуражава, да си кажат: какви изменения са настъпили в тях, станали ли са фактор за конкретно и взискателно отношение към преустройството в мисленето и действията на комунистите, каква отговорност чувствуват за утвърждаване на бригадата от нов тип и самоиздръжката; как, по какъв начин те въздействуват върху своите членове, а чрез тях и върху безпартийните за активизирането им; как влияят върху колективите за тяхното самоуправление, за утвърждаването им като гаранти за високо качество, висока производителност на труда, за внедряване на научно-техническите постижения.

Много е важно комунистите да си изяснят: успели ли са те и отговорникът на групата в многообразието на задачите да се заловят с онези, които за тях са особено важни, чието решаване е наложително за техния колектив.

Естествено, в тази трудна за производството година комунистите от партийните групи ще преценят били ли са достатъчно настойчиви всеки поотделно и всички общо, за да се формира в бригадата или смяната, в животновъдната ферма или на строителната площадка, в научното звено или в държавното учреждение, в търговското заведение или по местоживеене атмосфера на задружна работа, на другарство и безкористна помощ, на висока отговорност, на непримиримост към нарушенията на дисциплината, към неорганизираността и безстопанствеността. Направили ли са в малките колективи всичко, което е по силите им, за да съществува истинска бригадна организация на труда, да се работи действително по вътрешна стопанска сметка. Достатъчно целенасочени и настойчиви ли са били политическата и организаторската работа на партийната група, за да могат членовете на колектива да усвоят добре и да осъзнаят, че общият успех е възможен, *ако* всеки поотделно е допринасял за него. За това е било необходимо комунистите да привлекат общото внимание към решаването на задачите, да събудят активността на хората и увереността им в собствените сили, да ги заставят, да изискват от тях по-отговорно да се отнасят към поетите задължения, към възложената работа. Личният пример, личният труд на партийните членове дава ли им право на подобна висока взискателност?

На своя Февруарски пленум Централният комитет на партията постави задачата за **ускорено и ефективно внедряване на челните научно-технически постижения, за научно-технически прогрес.** Това е мащабна и сложна задача, но нейната мащабност и сложност не означават, че партийните групи са странични наблюдатели на реализацията ѝ. И тук, както и при други подобни задачи, са необходими знанията, уменията, волята и амбицията на милиони хора — значи и на всеки човек поотделно, а това не може да не засяга партийните групи. Преодоляна ли е инерцията на общите, декларативни изявления? Неподкрепени от конкретна работа, от конкретен отговор на конкретния въпрос, какво можем и какво правим ние, те не само ще звучат фалшиво, те са вредни, защото имитират съпричастност. Разговорите на отчетно-изборните събрания в партийните групи ще бъдат действително полезни, ако анализират, преценяват и посочват как може в дадения участък на производството, в даденото звено от нематериалната сфера да се постигне най-голям ефект с най-малко разходи, как да се активизира творческа-

Digitized by Google

та мисъл на изобретателите и рационализаторите, как да се подчини на борбата за новото социалистическо съревнование, как най-добре да се изучава, разпространява и внедрява челният опит. Разговорите в партийните групи ще бъдат основа за движение напред, ако там принципно и категорично се посочат проявите на мудност в мисленето и мудност в действията, ако отговорно се назоват техните конкретни носители.

Обект на особено внимание в обсъжданията на отчетно-изборните събрания безусловно ще е борбата за високо качество на продукцията, като се открият отделните нейни страни, като се посочат факторите, от които зависи нейният изход в мащабите на конкретния колектив. Въпросите за качеството продължават да са сърцевина на глобалния въпрос кой кого и тяхното непосредствено решаване започва именно в малкия трудов колектив, следователно и политическата отговорност за това започва от равнището на партийната група. Създадени ли са организационни и материални условия за ритмична и качествена работа, формира ли се у хората чувство за работническа чест и работническа отговорност, има ли нетърпимост към онези, които работят през пръсти, проявява ли се и на този важен фронт активната жизнена и политическа позиция на всеки комунист? Събранието няма да изиграе докрай своята роля, няма да остане като важен момент в борбата за високо качество на труда, ако отмине подобни въпроси.

Изпълнявайки решенията на първичните организации, групите са потопени в многообразието на партийните задачи — грижа за новото попълнение на партийните редици, внимание към политическото развитие на своите членове, участие в партийния контрол... Те осъществяват организирано политическо въздействие във всеки участък на производството, на обществения живот. Именно организирано, защото активността на групата не е механичен сбор от активността на отделните ѝ членове, тя е подсилена неколкократно от възможностите на колективното въздействие. Ето защо следва да се даде отговор на въпроса: как заедно с профсъюзния и с комсомолския актив групите утвърждават в колективите обстановка на другарство, на честно отношение към възложената работа, на истинска нетърпимост към нарушителите на трудовата дисциплина, на нашия морал.

Работата на партийната група е работа с отделния човек — с комуниста и с безпартийния. Тя разполага със **силата на индивидуалното въздействие,** на точно поставената задача, на доверителния разговор, на другарското внушение, на безкористната подкрепа, на справедливото порицание. Тя може да стигне до всеки отделен човек. Това ѝ дава възможност конкретно, на основата на индивидуалната работа, да възпитава — идейно-политически, трудово, нравствено. Вътре в групата — чрез конкретните поръчения за всеки комунист, чрез постоянно внимание към неговите прояви, чрез компетентна оценка на постиженията и пропуските му. Във взаимоотношенията с трудовия колектив, с отделните негови членове... Как е използвана тази възможност — това не е страничен проблем за отчетно-изборното събрание!

В отчетно-изборното събрание на партийната група особено отчетливо се проявява **вътрешнопартийната демокрация. Отговорникът на групата се отчита пред онези, които са му гласували своето доверие и с това са му поставили отговорно партийно поръчение.** Сега събранието преценява как поръчението е изпълнено, как отговорникът на групата е успял да организира комунистите, как ги е водил в борбата за изпълнение на партийните предначертания в мащабите на колектива, за конкретно и оперативно решаване на партийните задачи. Естествено, тези задачи не са адресирани към един човек, не са в неговите сили и възможности. Много важно е да се види доколко отго-

Digitized by Google

ворникът на групата е ангажирал всеки отделен комунист в партийната дейност, как е допринасял за формиране атмосфера на другарство и взаимна взискателност, на деловитост и творчество. Защото групата ще има успех тогава, когато човекът, поел задължението да я ръководи, не действува сам, не се нагърбва с всичко, не разчита единствено на своите сили, а използвайки поръченията, равномерно разпределя задачите между другарите си, здраво се опира на партийния колектив.

Именно поради това отчетно-изборните събрания на партийните групи не могат да се ограничат единствено с преценка на дейността, на политическите и организаторските качества на партийните групови отговорници. На тях неминуемо става дума и за проявите, действията, качествата на останалите комунисти. Малобройният състав на групите улеснява възможността за подобни конкретни, персонални оценки. И това също е израз на демократизъм — задължаващата привилегия комунистът да чуе на събранието преценка за своите усилия, за своите действия като член на партийната група, като организатор в колектива или — критика за своята неангажираност.

Равнището на критиката и самокритиката в голяма степен е показател и за равнището на вътрешнопартийната демокрация. Най-видимо то се проявява на събранието, но се формира продължително време като резултат на различни предпоставки — лични и в средата, в която комунистът действува. Понякога е нужно действително мъжество, за да се каже в лицето неприятната истина — независимо за кого се отнася, независимо че може да предизвика временни лични затруднения. Понякога е нужно мъжество да се преодолее съблазънта да се търсят уважителни причини, да се стовари на чужди плещи собствената вина или небрежност.

Впрочем и интересът към обсъжданите въпроси, и стремежът да се разкрият недостатъците, и решимостта да се назоват виновните, и възможността да се преодолеят трудностите значително ще намалеят, ако думите потънат в пустотата на равнодушието и бездействието, ако останат само записани в дневника на партийната група и в бележника на представителя на бюрото или комитета, ако след тях не последват мерки.

Важността на започващата в партийните групи отчетно-изборна кампания предопределя и **задълженията на партийните бюра, на партийните комитети към нея:** внимателно и отблизо да контролират и да насочват подготовката и протичането на събранията, да съдействуват на тези отговорни форуми на низовите партийни звена да се осигури взискателна и откровена размяна на мнения. Обикновено бюрото и комитетите изпращат на събранията в групите свои представители, хора с богат организационен опит — те от първоизточника получават информация за възможностите и проблемите на отделната партийна група, за становищата и настроенията на комунистите. Естествено, тази конкретна информация ще може да се отрази по-нататък в компетентност на ръководството и контрола на партийния орган. Но все пак това е само една, видима от всички страни на връзката „партийно бюро — партийна група". Помощта е необходима още преди събранието — за да стане по-задълбочен, по-наситен с проблеми и идеи отчетният доклад на отговорника на групата, за да се изяснят и по възможност да се решат и предварително някои въпроси, смущаващи комунистите и колектива. Тя, както вече бе казано, е нужна и след това, при решаването на поставените от събранието проблеми.

В хода на отчетно-изборната кампания партийните бюра и комунистите имат възможност отново да преценят структурата на първичните организации, правилно ли са разпределени в подразделенията на

Digitized by Google

колективите техните членове, осигурено ли е навсякъде партийно влияние, създадени ли са организационни предпоставки за оперативна и целенасочена работа на групите.

В съвместната партийна и трудова дейност членовете на партийните групи най-добре са опознали своите политически, организаторски, делови и нравствени качества и са в състояние много точно да преценят кой е най-подходящ да поеме отговорната задача да ги ръководи. Може, разбира се, и тук да им помогне, да ги насочи партийното бюро, партийният комитет. Тяхната помощ по отношение на отговорника на групата ще се изрази и в грижа за подготовката му, за информираността му, за събирането на организационен опит. Това ще бъде понататък. Но още в началото партийният орган трябва да прецени обществената ангажираност на груповия отговорник — не са ли много поръченията, няма ли да се раздвоява вниманието му и поради това да се нарушават системността и организираността в работата.

Това също не е маловажно. Защото, известно е, от отговорника много зависи как идеите, съображенията, бележките, изразени на отчетно-изборното събрание, ще се превърнат в конкретни и резултатни дела на всеки член на партийната група.

КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ ОРГАНИ В ОТЧЕТНО-ИЗБОРНАТА КАМПАНИЯ

Двояка е задачата на контролно-ревизионните и на ревизионните комисии в предстоящите отчетно-изборни събрания и конференции в партията:

От една страна, тяхно задължение е да съдействуват да се направи оценка за работата на партийните организации и комитети по важни въпроси от вътрешнопартийната и ръководната дейност.

В процеса на контролно-ревизионната дейност се разкрива състоянието и преди всичко съществуващите слабости по важни въпроси от дейността на партийните органи и организации. Правилно е тези данни да се поставят на разположение на съответните комитети и организации, за да бъдат ползвани при подготовка на материалите им за отчетно-изборните събрания и конференции.

От друга страна, основно задължение на контролно-ревизионните органи е да отчетат своя принос в изпълнението на уставните си задачи.

Положително е, че цялостната контролна и ревизионна дейност все по-тясно се обвързва с актуалните задачи по изграждането на развито социалистическо общество, въплътени в решенията на Дванадесетия конгрес, на Националната партийна конференция, на Февруарския, Мартенския и другите пленуми на ЦК на БКП. На това са подчинени и мерките за усъвършенствуване на структурнофункционалното устройство на комисиите.

От тези именно позиции на предстоящите партийни конференции следва да се отчете извършеното за усъвършенствуване организацията,

Digitized by Google

стила и методите в дейността на окръжните, общинските и районните контролно-ревизионни и ревизионните комисии, да се засилва действеният характер на контрола и особено, което е много важно, да приведат още по-добре своята дейност в съответствие с решенията на Дванадесетия конгрес, на Националната партийна конференция, на пленумите на Централния комитет на БКП и с теоретическите постановки и практическите разработки, направени от др. Тодор Живков след конгреса в неговите лекции, доклади и речи.

Особено внимание заслужава въпросът доколко контролно-ревизионните комисии са успели да усъвършенстват своята структура, функции и организация на работата в съответствие с решенията на пленума на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП от юни 1984 г. по основните направления на партийната политика.

От задълбочен анализ и оценка се нуждае работата на създадените направления за контрол и привличане към отговорност за нарушения при осъществяването на икономическата, научно-техническата и социалната политика на партията, задачите в духовната сфера, в областта на вътрешнопартийния живот, в ревизионната дейност и в усъвършенстване методиката на контролната дейност.

Разбира се, новото структурнофункционално устройство на контролно-ревизионните комисии е само организационна основа за усъвършенстване на тяхната дейност. Затова по-съществено е да се направи преценка на проблематиката, на новото в съдържанието на контролно-ревизионната дейност, на още по-тясното обвързване на борбата срещу отрицателните явления с изпълнението на задачите във всички социални сфери.

На конференциите трябва да се отчете контролно-ревизионната дейност насочва ли се върху отрицателните явления и противоречия, проявяващи се при изпълнението на главните стратегически задачи, които партията и страната сега решават в областта на икономическата и социалната политика. Какво се прави за преодоляването на слабостите и недостатъците и за издигане равнището на партийното ръководство във всички участъци на народното стопанство, във всички сфери на обществения живот.

От позициите на Февруарския и Мартенския пленум на Централния комитет на БКП следва да се прецени съдействието на контролно-ревизионните органи в борбата срещу слабостите и нарушенията, които затрудняват развитието и внедряването на техническия прогрес, бързото повишаване на качеството и дисциплината във всичко и навсякъде. Върху тази основа ярко да се очертаят мястото и ролята на тези звена във всепартийната и всенародната задача за преодоляване на изоставането в някои сектори на народното стопанство, за компенсиране на загубите от сушата и тежката зима, за осигуряването на изпълнението на задачите за 1985 г. и за цялата осма петилетка като необходимо условие за подготовката за Тринадесетия партиен конгрес.

По-конкретно трябва да се анализира и прецени работата на контролно-ревизионните комисии за най-строго спазване Устава на партията, на ленинските принципи на ръководство и норми на партиен живот. Прилагат ли се високи критерии при оценка на поведението на провинилите се комунисти в съответствие с изискванията на Дванадесетия конгрес и на Националната партийна конференция и особено на Февруарския пленум на Централния комитет на БКП.

В тази връзка анализират ли се причините, довели до нарушение на партийната, трудовата, финансовата и технологическата дисциплина, на социалистическата законност, до нарушения на партийните принципи и норми на живот. И най-важното — прилага ли се стил на дело-

Digitized by Google

витост за изкореняване на тези причини, така както изисква Докладната записка на другаря Тодор Живков до Политбюро на ЦК на БКП от април 1985 г. за стила и методите на работа.

Върху основата на постигнатите резултати следва да се направи оценка доколко с досегашния си стил контролно-ревизионните комисии съдействуват на партийните органи за засилване на самодейния характер на първичните партийни организации, за развитието и обогатяването на вътрешнопартийната демокрация, за издигане ролята на партийното събрание, за засилване на критиката и самокритиката срещу слабостите и недостатъците, за утвърждаване на висока организираност и дисциплина.

Анализът на досегашната дейност показва, че контролно-ревизионните органи на партията не отделят достатъчно внимание на дейността на първичните партийни организации в областта на духовната сфера, по проблемите на идеологическата политика, по културните и кадровите въпроси. Затова извършеното в това отношение се нуждае от задълбочен критичен поглед и конкретни мерки за изменение на положението.

Нов размах през отчетния период получи и работата на ревизионните комисии. Тяхното място на звено, пряко свързано с първичните партийни организации, налага да се отдели по-голямо внимание на методическата помощ, която им оказват окръжните, районните и общинските контролно-ревизионни комисии.

В отчетите на ревизионните комисии ударението следва да се постави върху резултатите от тяхната дейност за образцово изпълнение на инструкциите на Централния комитет на БКП за работа с документите в първичните партийни организации, за определянето и отчитането на членския внос и др. Главното тук е политическият анализ на съдържанието на извършената работа.

Централният комитет на партията все по-остро поставя задачата за подобряване на дейността във връзка с предложенията, писмата и жалбите на трудещите се. В това отношение голяма отговорност носят и контролно-ревизионните органи. Те са длъжни да се отчетат не само как са съдействували за срочното им разглеждане, но и как са решени основателните искания, доколко те са допринесли за усъвършенствуване дейността на органите и дейците на социалното управление и за осъществяването на действена политическа и възпитателна работа по повдигнатите въпроси.

Нов момент в работата на ревизионните комисии е все по-широкото осъществяване на тематични проверки по основни въпроси на сектора, в който работят. Необходимо е този вид дейност, която се осъществява съвместно с партийните комитети и държавните контролни звена, сега решително да се насочи към проблемите на техническия прогрес, качеството и изпълнението на задачите на всеки колектив за годината и за петилетката.

Отговорни задачи стоят пред ревизионните комисии и във връзка с подготовката и провеждането на годишните отчетно-изборни събрания на първичните партийни организации. Като правило всеки член на ревизионните комисии работи с две-три организации. Той познава отблизо техния живот, силните и слабите им страни и може резултатно да помогне за критичен анализ на дейността им в духа на Докладната записка на другаря Тодор Живков от април 1985 година. Наред с това полезно е в навечерието на отчетно-изборното събрание на всяка организация, самостоятелно или съвместно с избраната комисия за проверка на финансовата дейност, да се направи ревизия на финансовата и деловодната работа, като за целта се състави и съответен протокол, който да се прочете на отчетно-изборното събрание.

Digitized by Google

Докладната записка на др. Живков за стила и методите на работа изисква на основна преценка да се постави **съвместният контрол** на контролно-ревизионните комисии с окръжните комитети на партията, с техните отдели, с националната (окръжната) контролна система, с ведомствения контрол, с органите на Министерството на вътрешните работи, съда, Прокуратурата, с обществено-политическите организации (БЗНС, ДКМС, Българските професионални съюзи, Отечествения фронт) и др.

На отчетно-изборните конференции трябва да се даде ясен отговор на въпроса: след създаването на групите по направление на партийната политика координираните (съвместните) проверки обхващат ли основните задачи, които поставиха Дванадесетият конгрес, Националната партийна конференция, Февруарският и Мартенският пленум на ЦК на БКП в икономическата и социалната политика и от вътрешнопартиен характер и какъв ефект е постигнат.

Резултатите от проверките използват ли се за оказване помощ на партийните органи и организации, на трудовите колективи и кадрите за подобрение стила и методите на работа; кадрите да прилагат политическия подход, да се осигуряват качествени изменения на обстановката, срочно и ефективно изпълнение на задачите.

Особено важен е въпросът за **подбора и подготовката на кадрите,** които работят в контролно-ревизионните комисии.

Организирането на дейността на тези комисии на сравнително по-широка основа, обогатяването на проблематиката и съдържанието на тяхната работа с актуалните проблеми от вътрешнопартиен характер, от социалната и икономическата политика на партията налагат още веднъж да се оценят общообразователната и специалната подготовка, деловите и политическите качества на кадрите, включени в тези органи, съобразно новите изисквания, да се подобри съставът на контролно-ревизионните комисии.

ДЕЛЕГАТЪТ— ПЪЛНОМОЩИЯ И ОТГОВОРНОСТИ

Принципно нови изисквания към пълномощията и отговорностите на делегата няма. Всички въпроси в партията се решават пряко или чрез упълномощени представители, от всички комунисти. В работата на партийните конференции комунистите участвуват опосредствено, чрез свои представители, на които делегират част от уставните си права.

Делегатът получава от членовете допълнителни права и отговорности, получава тяхното доверие „в кредит". Комунистите му възлагат особено важна роля: да изразява и отстоява тяхното мнение, воля и опит, позицията и отношението на партийната организация, която представлява. Делегатът изразява и представлява позицията, колективната мисъл и воля на конференцията, на висшия орган на комунистите от района, общината, окръга и т. н.

Digitized by Google

Делегатът изразява не само своето лично мнение, а мнението на тези, които представлява. Ако неговото мнение се различава от мнението на организацията, ще изрази становището на тези, които представлява, ще аргументира и своето лично отношение. Организацията е в правото си да иска отчет и да търси от него отговорност само за това, че не е представил нейното мнение и отношение.

Това изискване дава отговор на въпроса: кого делегатът представлява.

Следващото изискване към пълномощията и отговорностите съдържа отговор на въпроса: **какво делегатът представлява, коя тенденция от борбата между новото и остарялото изразява, каква позиция на конференцията отстоява — новаторска, революционно-творческа или традиционна, консервативна.**

За историческите задачи и за промените, които ни предстоят, са нужни хора — новатори, търсещи нови решения, способни за смели действия, качествено. От състава на делегатите зависи доколко конференцията ще постигне целта на предстоящата кампания — всяко събрание или конференция да стане средство за още по-дълбоко овладяване на закономерностите на научно-техническата революция и породените от нея изисквания за коренно преустройство на стила на работа и ръководство.

С критериите на тези изисквания ще бъдат оценени и избрани делегатите за отчетно-изборните конференции.

Те са предпоставка и гаранция за нарастващи субективни възможности на конференциите. В каква степен ще бъдат използвани за ускорение на обновителния процес, това ще зависи **от подхода на комитетите към организационната подготовка на конференциите.** Делегатите ще влязат в ролята си на носители и изразители на становището, на оценките и вижданията на комунистите, които представляват, ще внесат революционно-творческо мислене в конференциите при условие, че комитетите запознаят организациите със съдържанието, оценките, изводите на докладите и проекторешенията.

Дванадесетият конгрес и Националната партийна конференция ни въоръжиха с образци на организационни подходи към подготовката на висшите форуми, които могат да бъдат приложени от комитетите и от крупните организации към подготовката на своите конференции.

КОМПЛЕКСНА ОЦЕНКА

Партийната практика след Дванадесетия конгрес и особено по време на прегледа на боеспособността на първичната партийна организация се обогати с нова перспективна форма за непосредствено ръководство, наречена атестат-оценка на партийните организации.

Кой е субектът на оценките и препоръките в нея?

Каква е нормативната му сила за организацията, за която се отнася?

Срещат се различия. На едни места тя се изготвя от инструктора, който наблюдава и познава конкретната организация. Той съставя оценките и препоръките, внася ги в отдела на комитета, там се утвър-

Digitized by Google

ждават и след съгласуване с ресорния секретар се съобщават на бюрото и първичната организация. Такъв подход предизвиква основателно възражение, защото оценката отразява еднолично мнение или това на апарата, на помощния орган, а не на комитета. Те имат по-скоро информативна стойност за оценяваната организация.

Този недостатък на оценките се превъзмогва, като се разширяват колективността и компетентността на комисиите, които комитетите овластяват с права цялостно да огледат, дълбоко да вникнат в състоянието, в живота, в силите и възможностите на атестираните организации. Те са упълномощени от ръководния колективен орган да проучат и съставят, да докладват и съобщават оценките му. Тези атестати притежават освен информативна и нормативна стойност.

Уставът дава право на първичната, при несъгласие с някои изводи и оценки за нейната работа, да отнесе своите възражения пред органа, който ръководи комитета — субект на атестата.

Обект на оценка са всички първични партийни организации. Комитетът преценява кои от тях ще атестира преди отчетно-изборното събрание, кои по време на събранието и кои след него.

Обект за атестиране на предстоящите отчетно-изборни събрания би следвало да бъдат първичните партийни организации от структуроопределящи производства, на които предстоят организирани научно-технически пробиви.

Организации със силен кадрови потенциал, който бюрата не умеят да използват за решаване на крупни цели и задачи.

Организации, работата на които е под равнището на задачите от научно-техническата политика на партията.

Комитетът селективно подбира и планира обектите за комплексна оценка и създава организация за изпълнение на предварително поставени от него цели.

Какъв е подходът за съставяне на обективни, критични и конструктивни оценки?

Комисията проучва информацията за работата и развитието на първичната партийна организация от Дванадесетия конгрес до момента на атестирането, взема под внимание оценките от характеристиките и обобщенията от началния и заключителния етап на прегледа, от предшествуващите анализи на отчетно-изборните събрания и ги сравнява със своите непосредствени впечатления за авторитета на организацията пред колектива, за реалната ѝ способност и готовност да бъде водеща политическа сила в обновителния процес.

Какви цели се преследват с комплексната оценка?

Оценките, изводите и препоръките в атестата са допълнителна база за анализ, за самоанализ. Те предоставят на комунистите нови възможности да сравняват вижданията, подходите и мнението на собственото бюро, изразени в анализи, оценки и изводи, с компетентното мнение на комитета за своята организация. Да видят себе си „отвътре" и „отвън" и да изградят своя активна политическа позиция.

Оценките и самооценките може да съвпадат в главното, може да се различават и противопоставят. Базата за сравнения, за разисквания, за решения и изменения се разширява. Увеличават се възможностите за равноправна дискусия по оценки, изводи и препоръки, за отговорна взаимопомощ между партиен комитет и първична организация.

Дискусията-диалог между ръководен орган и атестирано звено разширява демократизма във вътрешнопартийните отношения. От реакциите по комплексните оценки партийният комитет получава информация за своя стил на ръководство, за отраженията от него, за това какво следва да изменя, с какво да се разделя и как да се преустройва.

Digitized by Google

ПРЕДСТАВИТЕЛЯТ (ПЪЛНОМОЩНИКЪТ) НА КОМИТЕТА

Група читатели ни питат: **Чие мнение изразяват представителите, които присъствуват на събрания и конференции? Какви са правомощията им?**

Преди да се отговори на въпроса, е наложително едно предварително уточнение. Партийните комитети определят и изпращат в партийните организации свои **отговорници**, на които възлагат отговорността за високото качество на докладите и резолюциите. Отговорниците практически помагат на бюрата да обобщят, анализират и оценят резултатите от своята дейност от позициите и с критериите на партийната политика. От него зависи в каква степен **подготовката** на материалите и на събранието ще изиграе ролята на политическа школа за изборния актив и за комунистите, какво ускорение ще се придаде на усилията на колектива за достоен рапорт пред XIII конгрес. Част от отговорниците впоследствие получават пълномощия да представляват комитета и на събранията.

Представителите на висшестоящите партийни органи вземат участие в работата на отчетно-изборните събрания и конференции. Предварително или на място се запознават с доклада и резолюцията. Независимо от пълномощията им те внимателно и обосновано излагат виждания и оценките на комитета, който представляват, изразяват своето мнение за доклада и дискусията по него. Неговите мисли и препоръки трябва да убеждават, да подсказват идеи, да предизвикват размишления, творчески търсения, да подтикнат комунистите към критично преосмисляне на собствения опит, към преустройство в стила на работа, за решаване на нерешените и на новите проблеми и задачи.

От него комунистите очакват ясни и точни оценки и съвети.

Представителят съобщава атестата на първичната организация, а ако такъв няма, обосновава оценката на партийния орган за дейността на секретаря, бюрото и организацията и **изразява личното си мнение** за доклада, разисканията и проекторезолюцията.

Той не бива да се намесва по начин, ограничаващ вътрешнопартийната демокрация. Намесата му е наложителна в случай, че се допускат отклонения от принципни решения или процедурни нарушения на уставни предписания.

Представителят обосновава оценката на комитета за развитието на кадрите, без да ограничава правото на комунистите свободно да преценят на кои от тях ще гласуват доверие да ги ръководят.

Присъствува при конструирането на бюрото, препоръчва кандидатурата за партиен секретар, а след избора му предоставя да ръководи персоналното разпределение на длъжностите.

Представителят информира комитета за качественото равнище на протеклото събрание или конференция и за неотложните въпроси, повдигнати в хода на партийната дискусия.

Пълномощникът отговаря пред комитета за равнището на отчетно-изборното събрание или конференция, за качеството на всички елементи на отчетно-изборния процес.

Със съзнанието за тази голяма отговорност комунистите, определени да представляват комитетите, ще тръгнат за отчетно-изборните събрания и конференции.

Digitized by Google

ПРОБЛЕМИ, КОИТО МЕ ВЪЛНУВАТ

По повод на едно изказване на годишното отчетно-изборно събрание на първичната партийна организация искам да поставя следните въпроси:

Първият. Кой има право да изпраща с партийно поръчение комунист на отговорна длъжност — първичната организация, партийното бюро, секретарят или друго лице?

Вторият. За отчетно-изборното събрание партийното бюро предварително бе обсъдило листата за състава на новото партийно бюро и нея предложи на събранието. От инструкцията, която прочетоха, не стана ясно как ще се произведе изборът. Пристъпи се към тайно гласуване на листата от седем кандидати, а предварително беше гласувано новото партийно бюро да се състои от петима членове. Има ли нова инструкция за произвеждане на избори за ръководни партийни органи и как е правилно да се постъпи?

Тодор ГЕОРГИЕВ
Силистра

— Другарю Георгиев, по въпросите, които повдигате, трябва да се знае следното:

По първия въпрос. С партийно поръчение на отговорна длъжност се изпраща комунист от партийния орган или организация, чиято номенклатура е длъжността. Партийните комитети, за да не допускат грешки, се опират на мненията на първичните партийни организации. Част от поръченията на първичната организация са свързани пряко с кадровата работа. Тези поръчения имат постоянен характер. Те могат да се поставят по инициатива на всеки член на организацията или бюрото, но се подготвят от партийното бюро и се възлагат от първичната партийна организация.

По втория въпрос. Произвеждането на избори за ръководни партийни органи става на основата на инструкцията, утвърдена от Секретариата на Централния комитет на БКП на 4. XI. 1971 г. В следващия период промени и допълнения в нея не са правени.

За да се предотвратят грешки при произвеждането на избора за нов партиен орган, в инструкцията е предвидено преди започването на тази отговорна процедура председателстващият събранието да запознае комунистите с основните изисквания при издигането и обсъждането на кандидатурите.

Съставът на новото партийно бюро се предлага от присъствува-

Digitized by Google

щите на събранието комунисти. В по-големите първични организации за улеснение на работата събранието може да избере комисия, която да подготви и предложи проект за бъдещия състав на партийното бюро. Предложеният от комисията проект е само основа за разисквания. След обявяването му се предоставя право на комунистите да се изкажат по издигнатите кандидатури или да предложат нови. Те имат право да отправят критични бележки по адрес на кандидатите за членове на новото партийно бюро, да правят отводи на кандидатурите им и да предлагат в листата да се включват нови хора с по-изявени политически, нравствени и делови качества.

При обсъждане състава на новото партийно бюро е необходимо строго да се спазват изискванията на Инструкцията за произвеждане на избори за ръководни партийни органи. Когато се направи отвод на някой от кандидатите, той следва да се постави на гласуване веднага. Ако повече от половината от присъствуващите на събранието членове на първичната партийна организация гласуват „за", отводът се приема; комунистите, които предлагат нови кандидатури, не са длъжни да посочват на мястото на кого от издиганите кандидатури да се включи тяхното предложение. Всяко ново предложение се включва в листата за партийно бюро или комитет.

След приключването на разисквания се обявяват имената на кандидатите за членове на партийното бюро и се съставя списък по азбучен ред за произвеждане на изборите. Този именно списък представлява проектосъстава на бъдещото партийно бюро. Броят на кандидатите, включени в проекта за състава на партийното бюро, може да бъде равен, по-голям или по-малък от утвърдения предварително от събранието брой на състава на новия ръководен орган.

Съгласно точка 18 от инструкцията независимо от предварителното обсъждане и уточняване състава на партийното бюро всеки комунист има право при гласуването да зачертае в списъка имената на дадени кандидати и да прибави нови. След преброяване на гласовете от членовете на комисията за произвеждане на избора получилите повече от половината от гласовете на членовете на организацията, присъствуващи на събранието, се считат за избрани.

Ако в резултат на гласуването в състава на партийното бюро бъдат избрани повече или по-малко членове, отколкото събранието предварително е определило, инструкцията дава право единствено на него отново да прецени и с явно гласуване да утвърди получения резултат или да произведе нов избор за партийно бюро. В случай че се произвежда нов избор, издигането на кандидатурите става по общия ред, утвърден от Инструкцията за произвеждане на избори за ръководни партийни органи.

— В публикации по въпроса за дневния ред на отчетно-изборните събрания на първичните партийни организации авторите дават различни варианти. В практиката също се среща многообразие. Някои приемат варианта от три точки: 1. Отчетен доклад. 2. Доклад на комисията за проверка на финансовото състояние. 3. Избор на ново партийно бюро (на делегати, когато се свикват конференции). В този вариант проектът за резолюция се прочита от председателя на комисията непосредствено след отчетния доклад.

Другият вариант на дневен ред, срещащ се в практиката, е от две точки: 1. Отчетен доклад. (В тази точка се включват протоколът на комисията за

Digitized by Google

проверка на касата и проектът за резолюция.) 2. Избор на ново партийно бюро (на делегати).

Какъв следва да бъде дневният ред на отчетно-изборното събрание?

— Отчетно-изборното събрание най-пълно и изчерпателно изпълнява функциите на висш ръководен орган на първичната партийна организация. То изслушва отчета на партийното бюро (на секретаря и заместник-секретаря в организацията, която наброява до 10 членове) и оценява работата им, приема резолюция, в която дава преценка на състоянието, на дейността и определя основните задачи на организацията за следващия отчетен период, избира ново партийно бюро (делегати, когато се свикват конференции). Тези основни въпроси определят съдържанието на отчетно-изборното събрание и са задължителни за всички първични партийни организации. Как ще бъдат оформени в точки на дневния ред решава самото събрание. При всички случаи обаче трябва да се спазва Инструкцията на ЦК на БКП за произвеждане на избори за ръководни партийни органи, в която са записани изисквания, чието изпълнение е задължително, и то в строго определена последователност: разисквания по материалите на събранието — отчетния доклад на партийното бюро, протокола на комисията за проверка на касата и проекта за резолюция; разисквания по кандидатурите за членове на бъдещото партийно бюро и избор на кандидатите (разисквания по състава на делегатите и избор на делегати за конференцията).

Тези групи въпроси показват, че е целесъобразно отчетно-изборните събрания на първичните партийни организации да се провеждат при дневен ред: 1. Отчет на партийното бюро за работата през изминалия период и предстоящите задачи на първичната партийна организация. 2. Избор на ново партийно бюро (на делегати, когато се свикват и конференции). Такъв дневен ред обхваща всички проблеми, свързани със същността на отчетно-изборното събрание. Предпочитанията да се обособява в отделна точка от дневния ред протоколът на комисията за проверка на касата с цел да се засили вниманието към този вид дейност не изменя нещата, тъй като тя е част от текущата работа на партийното бюро, за която то също се отчита. Комисията, избрана на предишно събрание, за да провери финансовото състояние, не се отчита. Тя дава информация на събранието, по която всички следва да вземат отношение.

— Всяка първична партийна организация в навечерието на отчетно-изборното събрание избира комисия за проверка на касата. Може ли на тази комисия да се възлага задача да проверява и деловодното състояние на първичната партийна организация?

— Задълженията на комисията, която първичната партийна организация избира преди отчетно-изборното събрание, са да извърши проверка на касата. Това означава да провери: спазвана ли е инструкцията за определянето и отчитането на членския внос на комунистите, изпращани ли са навреме месечните справки за отчета на комунистите във висшестоящия ръководен орган, внасяни ли са събраните суми от членския внос по дадената сметка, правилно ли са отразени в касовата книга паричните постъпления, налице ли са оправдателни документи за направените разходи, допуснати ли са разходи на средства в нарушение на инструкцията, съхранява ли се имуществото на първичната партийна организация.

Проверката на деловодното състояние на първичната партийна организация предполага по-големи права и компетенции, каквито комисията за проверка на касата не притежава. Затова не е правилно да й се възлагат такива функции. Те са от компетенциите на контролно-ревизионните и ревизионните комисии, които наред с деловодното състояние на първичните партийни организации могат да проверяват и нейната каса.

— Нужно ли е съгласието на комуниста при избирането му в състава на ръководния партиен орган?

Digitized by Google

— Не, не е задължително, но е полезно да се иска съгласието на комуниста за избирането му в състава на ръководния партиен орган. Такива изисквания не са предвидени в Устава на БКП и в Инструкцията на ЦК на БКП за произвеждане на избори за ръководни партийни органи. Нещо повече, всеки комунист има право да предлага кандидати в бъдещите партийни органи и да прави отводи на предложените, независимо от желанието и мнението им. Предложените пък могат да си правят самоотводи. Окончателно решение се взема от събранието (конференцията). Ако даден комунист не желае да бъде включен в ръководния партиен орган, но събранието (конференцията) го избере, той следва да се подчини на решението.

— Има ли някакви изисквания за партиен стаж при избирането на комунист за член на партийно бюро?

— Не, няма партиен документ, който да регламентира определен необходим партиен стаж за членовете на партийните бюра. Така се дава възможност в съставите на бюрата наред с комунисти, притежаващи организационен, житейски, професионален опит, да се включват и млади комунисти, да се осъществява изискването за съчетаване на партийни членове от всички поколения кадри. Създава се възможност за разумно използване на опита, знанията, мъдростта, ентусиазма и енергията на всички. Създават се условия младите да обогатяват своите умения от по-опитните комунисти, да разгръщат своите творчески възможности в решаването на конкретни задачи.

— В какво се състоят смисълът и значението на принципа за обновление на състава на изборния партиен орган и спазването на изискването за приемственост в ръководството?

— Системното обновяване на състава на партийните органи и приемствеността в ръководството са едни от принципите на вътрешнопартийната демокрация, записани в член 20 на Устава на БКП. Спазването му означава да се създават условия за реално равноправно участие на комунистите във вътрешнопартийния живот и ръководство. По думите на В. И. Ленин „...всички работи на партията се водят пряко или чрез представители от всички членове на партията, при равни права и без никакво изключение, при което всички длъжностни лица, всички ръководни колегии, всички партийни учреждения са изборни, контролирани, сменяеми". Чрез системното обновяване в партийните органи се включват и участвуват в работата им нови, свежи сили, а чрез приемствеността се осигурява съчетаване на традициите, опита, знанията на различните поколения кадри.

— В ръководствата на някои отчетно-изборни събрания на първични партийни организации избират и безпартийни, а в териториални партийни организации — поканените председатели на земеделски дружби. Правилно ли се постъпва в тези случаи — в ръководството на събранието да има и нечленове на партията?

— На отчетно-изборните събрания с решение на събранието се допуска да присъствуват и нечленове на партията, които с участието си ще помогнат при анализа и

Digitized by Google

оценката на обсъжданите проблеми, но ръководството на събранието се осъществява от избрано за целта бюро — за по-големите партийни организации, и председател и секретар — за малочислените организации. Следователно не е правилно в ръководството на събранието да се избират безпартийни и председатели на земеделски дружби, така както не е целесъобразно те да присъствуват при издигането на кандидатурите за състава на бъдещия ръководен партиен орган и по време на произвеждането на избора. Ръководството на събранията и изборите са вътрешноорганизационни въпроси, които се решават автономно от членовете на партийната организация.

— След обсъждането на кандидатурите в изборната листа останаха повече имена, отколкото бе предварително гласуваният брой на членовете на бюрото. Поради това председателствуващият събранието обяви, че бюлетини, в които излишният брой имена не са задраскани, няма да се вземат предвид. Правилно ли се постъпи? Кои бюлетини се смятат за нередовни?

— Председателствуващият събранието не е постъпил правилно. Листата на кандидатите за бъдещо партийно бюро се съставя от участниците в събранието с явно гласуване, имената се подреждат по азбучен ред. След приключването на избора и преброяването на гласовете се установява колко от тях са подадени поотделно за всеки кандидат и в резултат на това се устновява дали е избран или не. Само бюлетина, в която са задраскани всички кандидати, е нередовна. Избраните в повече от предварително гласувания брой членове на бюрото могат да останат при положение, че събранието се съгласи да измени първоначалното си решение. Не се ли съгласи, трябва наново по общия ред да се произведе изборът.

— В духа на решението на Секретариата на ЦК на БКП от март 1979 година в по-големите първични партийни организации се избират комисии в помощ на организациите за контрол на работата по повишаване качеството и ефективността. Тези комисии се избират на отчетно-изборните събрания. Кога точно трябва да става това и кой прави предложението за състава им?

— Няма партиен документ, с който да се регламентира кога точно да се избират комисиите в помощ на организациите за контрол на работата по повишаване качеството и ефективността и кой да предлага техния състав. Като се имат предвид характерът на отчетно-изборното събрание и неговият дневен ред, най-подходящо е комисиите да се избират след приключване на разисканията по отчетния доклад, протокола за проверка на касата, проекта за резолюция и избора на бъдещото партийно бюро. Естествено е инициативата за предложения за състава на комисията да бъде на ръководството на събранието. Конкретните предложения следва да се правят от участниците в събранието така, както се издигат кандидатурите за бъдещото партийно бюро.

— На отчетно-изборното събрание след произвеждане на избора за ръководен партиен орган задължително се съставя протокол, в който комисията за произвеждане на избора вписва резултата от тайното гласуване. За малочислените организации, в които за ръководство на събранието се избират председател и секретар, как да се постъпи?

Digitized by Google

— Съгласно точка 15 от Инструкцията на ЦК на БКП за произвеждане на избори за ръководни партийни органи в малочислените първични партийни организации произвеждането на избора и проверката на резултатите се извършват от председателстващия събранието. Получените резултати от тайното гласуване се записват в протокола на събранието.

— Малочислените първични партийни организации, които наброяват до 10 членове, на отчетно-изборните събрания избират само секретар и заместник-секретар. Когато двете имена са в една изборна листа, някои комунисти се обърква за кого да гласуват като за секретар и за кого да гласуват като за заместник-секретар. Няма ли да бъде целесъобразно в случая да се гласува поотделно, с две листи?

— Списъкът с кандидатите съгласно Инструкцията на ЦК на БКП за произвеждане на избори за ръководни партийни органи се оформя след обсъждане с явно гласуване от комунистите на събранието. Ограниченият брой на кандидатите и на членовете на първичната партийна организация позволява всеки не само да разбере, но и лично да вземе отношение по кандидатурите. Затова не само в инструкцията на ЦК на БКП не се предвижда, но и не е целесъобразно изборът да се произвежда с две бюлетини.

— Задължително ли е на отчетно-изборното събрание на първичната партийна организация да присъствува представител на общинския комитет на БКП? Каква е неговата роля? Има ли той право на решаващ глас при вземане на решения?

— Ръководството на подготовката и провеждането на отчетно-изборните събрания на първичните партийни организации се осъществява от висшестоящите партийни органи, в това число и от общинските комитети на БКП. Тяхното качествено равнище в много голяма степен зависи от помощта, взискателността и ръководството, които се осъществяват чрез представителите на комитетите. Тяхната роля е да оказват помощ за качественото протичане на събранията, за спазване на партийните принципи и норми. Те нямат право да гласуват при вземане на решения, ако не са членове на съответната партийна организация.

Digitized by Google

ЛИЧНОСТТА НА СЕКРЕТАРЯ НА ПЪРВИЧНАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

доц. ПЕТЪР ВАСИЛЕВ
кандидат на педагогическите науки

На Великотърновското национално съвещание (1975 г.) между многото важни въпроси, свързани с първичните партийни организации, бе поставен и въпросът за секретаря на партийната организация като централна фигура в нашата партия. Но все още не е достатъчно богато и подробно осветена проблемата за неговата личност, за неговите качества именно като централна фигура в партията.

Личността на човека е сложно, комплексно, интегрално образуване от свойства и качества, които се формират в процеса на неговата социализация, в дейностите и общуването в различни социални групи от най-ранна възраст. Личността се формира в резултат на сложните и противоречиви взаимодействия, в които влиза човек с обкръжаващата го социална среда от най-ранно детство. Същността на отделната личност според К. Маркс не е в нейната брада, нейната кръв, нейната физическа природа, а в нейното социално качество[1], т. е. в нейното социално „аз", което се формира в процеса на дейностите и общуването. Личността е резултат от сложното и противоречиво въздействие на обществените отношения — политически, юридически, нравствени, естетически, битови и др., на конкретната макро- и микросреда, в която се социализира човекът. Конкретната личност е неповторимо съчетание от свойства и качества. Но колкото и да се различават отделните индивиди, те носят в себе си и общи страни, свойства и качества, които са характерни за дадената социална група или общност. Социалната психология търси да разкрие именно тези типични свойства и черти, които носят отделните индивиди от социалната група, но които са общи за групата. „Отликата на индивида като личност от класовия индивид, случайният характер, който имат за индивида жизнените му условия, се появява едва с появяването на класата, която сама е продукт на буржоазията."[2]

Социално типичните черти на групата се отразяват в една или друга степен в личността. Ако това в най-общ аспект важи за големите общности, в които живее и се социализира човек — класи, народности и нации, — то важи и за онези групи, в които той прекарва по-голямата част от времето, в които общува непосредствено и осъществява съвместни действия и дейности, т. е. в неговата микросоциална среда. В този смисъл и в този социалнопсихологически план трябва да се разглеждат и изразите „личността на инженера", „личността на учителя", „личността на агронома" и т. н. Тези изрази се отнасят именно за типичните черти на професионалната група като такава.

Същото важи и за израза **„личността на партийния секретар"**, което значи, че се касае за типични черти и свойства на секретарите на първичните организации като типични представители на партийните ядра, на партията, като най-активна в политическо отношение част от класата. Тези общи черти са обусловени от тяхната специфична дей-

[1] К. Маркс, Ф. Енгелс, Съч. т. 1, с. 235.
[2] Пак там, т. 3, с. 77.

Digitized by Google

ност — партийнополитическата. Това е въпрос на политическата психология, по-специално на социалната психология на партийнополитическата дейност. Един от методите на тази нова наука е контент-анализът на различни документи. Използвайки този метод, ние проучихме повече от 133 партийни документи на КПСС и БКП, в които по един или друг повод се излагат качества, необходими на партийните работници, а също така и писаното специално по този повод от 250 партийни секретари при проведено от нас специално изследване в междуокръжните партийни школи в София, Бургас, Плевен и Габрово. Получи се набор от около 120 качества, които са особено необходими за осъществяване на пратийнополитическата работа на секретаря на партийната организация. При това тези качества се повтаряха в различен обем, което само по себе си подсказва на кои от тях се отдава най-голямо значение.

Ще се спрем накратко на основните качества, които трябва да притежава партийният секретар, за да осъществява успешно и на високо равнище своята партийнополитическа дейност.

На първо място по значение и по броя на повторенията са **политическите качества.** Често се повтарят както в партийните документи, така също и в проведеното изследване с партийни секретари такива качества: политическа и партийна преданост, политическа принципност и идейно-мирогледна убеденост, политическа зрелост, класово-партиен подход, обществено-политическа активност, непримиримост към буржоазната идеология, идейна закалка, всеотдайност към делото на партията и работническата класа, политическа съобразителност и гъвкавост, класова непримиримост към политически отклонения.[1]

Естествено е политическите качества да доминират в общата сложна гама от качества, защото политическата дейност е основна за партийния работник и конкретно за секретаря. Но плътно до тях, на второ място, са **нравствените качества.** Най-често и при двете изследвания са посочвани следните нравствени качества като особено необходими за партийния секретар: колективизъм, дружба и другарство, съзнателна дисциплина, социалистическо и комунистическо отношение към труда и обществената собственост, трудолюбие, честност, правдивост, скромност, социалистически патриотизъм и интернационализъм, съзнание за обществен дълг и отговорност, критичност и самокритичност, уважение и отзивчивост към хората, добросъвестност, общителност и достъпност към хората, вежливост, учтивост и др.[2]

От цялата тази гама качества на сегашния етап особено значение придобиват, по думите на др. Т. Живков, такива като: „високата идейност и организираност, колективност и принципност във взаимоотношенията, другарство и взаимопомощ, творчество и борбеност, критика и самокритика, отговорност и дисциплина..."[3] Без тяхната ярка изява преди всичко от партийните секретари едва ли можем да очакваме, че те ще станат типични за всички трудови колективи, т. е. че от „образец" на социалистически ценности ще станат нормални ежедневни изяви на качествата на всеки труженик. Затова е необходимо действител-

---

[1] Ако подробно покажем какъв е бил броят на повторенията само при проучването на мненията на 250 партийни секретари, ще получим следната картина: партийна преданост — 89 пъти; политическа принципност — 83; марксистко-ленински мироглед — 62 пъти; политическа зрелост — 53 пъти, идейна убеденост — 19, класово-партиен подход — 25 пъти и т. н. Общо 338 повторения от 250 души.

В партийните документи има по-малко повторения (106), но по-голямо разнообразие на посочени качества — 20.

[2] Ето как са били повтаряни някои нравствени качества при изследването с 250 партийни секретари: колективизъм, дружба и другарство (62), честност, правдивост (59), скромност (38) и т. н.

[3] Т. Живков. Проблеми и подходи на изграждането на зрелия социализъм в НРБ. Партиздат, 1984 г., с. 222.

Digitized by Google

но настъпателна работа, организирана от първичните организации и техните секретари. „От примера и въздействието на отделния комунист, от неговия труд и начин на живот, дръзновение и отговорност, от неговите лични качества и обществени изяви зависи в голяма степен авторитетът на нашето партийно дело."[1] Но за да дава пример комунистът, най-напред трябва да дава пример секретарят.

На трето място и при двете изследвания явно изпъкват **организаторските качества** и особено такива като: оперативност и деловитост, организираност и точност, колективност при вземане решения, умение за бърза съгласуваност и координация, умение да се инструктира и контролира, умение да се сплотяват и обединяват хората, умение да се планира и целенасочва партийната работа, умение да се оценяват хората, умение за индивидуален подход към хората, умение да се опознава и използва общественото мнение, умение да се ценят колективният опит и инициатива, умение да се ръководят заседания и събрания и т. н.

Тази трета група качества е свързана преди всичко с организационната култура на партийния работник и тя се формира главно чрез организационния опит, който натрупва той още от пионерската организация и Комсомола. Не случайно на XII конгрес бе изтъкнато специално, че „Без общопризнати политически, делови и морални качества, без специална образователна и политическа подготовка не може и не бива да се заема ръководна работа. Но това не е всичко. Нужно е да се обърне още по-голямо внимание на социалния, организационния, на личния опит на човека, който ще заеме ръководна работа."[2]

За партийноорганизационната работа има изключително значение натрупаният организационен опит. Без такъв опит не може да се формират изброените по-горе организационни умения. Все във връзка с организационните качества е и въпросът за стила на секретаря. На сегашния етап, както подчертава в своята Докладна записка др. Т. Живков, особено голямо значение придобиват такива организаторски качества като деловитост, простота и ясност, които да водят до преодоляване на срещащите се често наукообразност, фразеология и парадност. Няма нищо по-страшно за стила на партийния секретар от разпиляването на времето на хората и на кадрите в заседания, съвещания, ненужни отчети и безполезни престижни мероприятия. Няма нищо по-лошо за стила от „времеядството", от въртенето на хората на „празен ход". **„Трябва да се научим да ценим времето на хората, а не да го разпиляваме с ориенталска разточителност."**[3]

Наред с тези три групи качества се посочват и такива, които са свързани с основните психични процеси: интелектуални, емоционални и волеви. Често и с многобройни повторения се посочват **волевите** качества: целенасоченост, инициативност, дисциплинираност, настойчивост, решителност, смелост, твърдост при тежки обстоятелства, устойчивост, мъжество, дръзновение, саможертвеност. В партийните документи се посочват и редица **интелектуални качества** като: самостоятелност и творчество на ума, любознателност, широта и дълбочина на ума, умение да се преустройва начинът на мислене, умение да се различава фалшът от истината, живост на ума и др.

На сегашния етап от социалното, икономическото и културното развитие на страната особено силно изпъкват такива интелектуални качества като творческия и новаторския характер на мисленето. Не случайно др. Т. Живков посочи, че е нужно „революционно мислене", което да руши рутината, да дава простор на виждащия, да разкрепостява от тривиалността и шаблона при решаването на новите задачи.

---

[1] Т. Живков, Проблеми и подходи на изграждането на зрелия социализъм в НРБ, Партиздат, 1980, с. 223.

[2] Т. Живков, Дванадесетият конгрес на БКП и по-нататъшното изграждане на зрелия социализъм, Партиздат, С., 1982, с. 84—85.

[3] Т. Живков, За партийното строителство, Партиздат, 1978, т. 3, с. 395.

Digitized by Google

Тази обща картина на качествата, които трябва да притежават секретарите и с които трябва да се отличава тяхната личност, може да се нарече социалнопсихологичен портрет на личността на партийния секретар. Наши изследвания показаха, че в оценките, които правят тези, които познават добре конкретния партиен секретар, личи реална изява на много от посочените вече качества. Ще си послужим с най-нови данни от изследвания, проведени през 1984—1985 година в Кърджалийски и Разградски окръг и в Димитровски район — София с над 300 комунисти и безпартийни по редица въпроси. Така например оценките, които дават безпартийните за това, че партийният секретар системно изявява определени качества, са твърде високи. Ето как отговарят партийните секретари и останалите комунисти кои качества се изявяват „системно".

Качества	Процент на посочилите, че те се изявяват «системно»					
	От секретари на ППО			От останалите комунисти		
	Дим. район	Кърдж. окръг	Разгр. окръг	Дим. район	Кърдж. окръг	Разгр. окръг
Трудолюбие	82	79	78	60	65	65
Дружба и другарство	75	75	74	55	53	55
Съзнателност и активност	77	74	70	53	48	50
Уважение и отзивчивост	82	65	70	65	50	48
Внимание и коректност	77	60	58	56	45	38
Критичност	64	58	40	39	37	30

Вижда се, че оценките за партийните секретари са много по-високи от тези за останалите комунисти, което показва, че те изявяват посочените основни качества в много по-висока степен.

За да се изграждат различни качества на личността, много голямо значение имат нейното общуване и дейности в различни социални групи и общности. За формирането на организационната култура на партийния секретар много голямо значение има колко време той е бил на организационни длъжности в различни обществени организации, преди да бъде избран за секретар. При едно изследване се оказа, че партийните секретари са били много повече време на отговорни длъжности в различни обществени организации, отколкото равни на тях по възраст, образование и стаж началници на цехове. Така например коефициентът за относителния дял на организационния опит, натрупан в различни организации, за изследваните партийни секретари е 5,6 а за началниците на цехове е 4,1. Явно изискването на XII конгрес за необходим организационен опит е много по-пълно осъществено при секретарите, отколкото при началниците на цехове, които иначе са равни с тях по образование и стаж. Това е важен фактор за социалнопсихологическия портрет на партийния секретар.

Партийните секретари съществено се различават от началниците на цехове и по един много важен въпрос, свързан с тяхната насоченост на личността — мотивите за осъществяване на партийната (съответно на ръководната) работа. Много по-големи са насочеността, симпатията, стремежът да се влияе на обществения живот у секретарите, отколкото у началниците на цехове със същото образование, възраст и трудов стаж. Например на въпроса с какво най-много ви привлича партийната (ръководната) работа, на един от посочените отговори, „възможността да съм по-близо до най-животрептящите въпроси на обществения живот и да влияя върху него", отговарят 29,16 на сто от началниците на цехове и 38,13 на сто от партийните секретари.

По-голямата обществена насоченост с ярко изразена психолого-педагогическа страна в отношенията с хората бе констатирана и при

Digitized by Google

използването на игри-ситуации при обучението на партийни секретари и стопански ръководители. Вече десет години практикуваме учебната игра „заседание на партийното бюро", при която игрещите биват поставяни в ситуацията да вземат решение за наказание на провинил се комунист. Общата констатация е, че партийните секретари проявяват в много по-голяма степен хуманно-педагогически подход при обсъжданията и избора на наказание, отколкото стопанските ръководители, които повече разсъждават върху провинението само по себе си и според него търсят съответно наказание, а не обръщат внимание на държанието на комуниста (поставеното от нас лице-артист). Това е общо взето убедително доказателство, че има съществени различия в насочеността на личността на партийните секретари, когато ги сравняваме с други лица, които имат същия трудов стаж, дейност, образование, възраст по един толкова важен показател като подхода в отношенията с хората.

По-силно изразеният хуманистично-педагогически подход, по-голямата съчувственост, принципност, изявявани от партийните секретари в тези учебни игри, показват, че за 10-те години от Великотърновското съвещание е направено твърде много по посока на поставената тогава задача секретарят да умее да работи „непосредствено с хората... добре да познава обстановката, всяка отделна личност, диференцирано да подхожда към всеки човек."[1] Разбира се, в това отношение трябва да се работи още много, за да се формира онова комплексно качество, наречено психолого-педагогически такт, което е толкова важно в партийната работа.

Във връзка с това ще се опитаме да очертаем някои изисквания към партийните комитети по подбора, подготовката и обучението на секретарите на първичните организации.

Естествено е преди всичко да се проучат добре произходът, образованието, професионалната квалификация на кандидатите. Следва да се утвърждава положителната тенденция, която се забелязва след XII конгрес — да се избират комунисти с по-високо образование. През отчетно-изборната кампания 1983—1984 година например 91,2 на сто от секретарите на първичните организации са с висше, полувисше и средно образование срещу 90,5 на сто през 1982—1983 г. Също така положителна е и тенденцията да се подмладява съставът им. Данните за възрастовия състав на секретарите до 40 години сочат увеличение с 1,2 пункта, а относителният им дял достига 45 на сто. Основната част от тях са в зрялата възраст 30—50 години.

Разбира се, невинаги се извършва широко проучване на партийното и общественото мнение за цялостната личност на кандидатите за секретари. Не всякога се проучват комплексно всички качества. Невинаги се обръща внимание на техния организационен опит и на умението да общуват с хората, да изучават техните мнения и настроения, да намират „най-верни отговори на техните справедливи въпроси и тревоги".[2] А това е едно от най-важните изисквания за личността на секретаря. Още В. И. Ленин подчертаваше като много важно умението кадрите „да се срастнат с работническия живот, да го познават до най-малките подробности, да умеят по всеки въпрос, във всяко време безпогрешно да определят настроенията на масата, нейните действителни нужди, стремежи, мисли."[3]

Това умение е сърцевината на индивидуалния и диференцирания подход и на педагогическия такт. То се изработва в продължителния организационен опит и социалния живот на хората. При това много важни за хората, с които работи секретарят, са такива негови качества като „вниманието към хората, достъпността, готовността да помогне на човека в трудна минута, способността да вдъхновява и сплотява хора-

[1] Т. Живков, Сплотени, единни, боеспособни партийни организации, Партиздат, С., 1975, с. 28.

[2] Т. Живков, За усъвършенстване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, Партиздат, С., 1978, с. 54.

[3] В. И. Ленин, Съч., т. 4, с. 336.

Digitized by Google

та, да организира тяхната нужна, сплотена работа, да създава обстановка на доверие, доброжелателност и взискателност."[1] А тези качества не могат да се проучат с едно преглеждане на характеристиките, нито с едно посещение в бригадата или цеха, където работи комунистът, когото ще предлагат за партиен секретар. Необходимо е продължително наблюдение. То обаче се извършва от хората, които работят с него, и за това се налага да попитаме и тях. Какво пречи да се пусне малка анкетна карта, на която да се напишат онези качества, които са необходими за партиен секретар, и да се попълни от работниците, кое лице според тях ги притежава в най-висока степен. Такава групова оценка може да се направи винаги, стига да има желание общинският или заводският комитет. А това ще помогне за изработване на по-точна прогноза кой може да бъде избран.

По-нататък много важно е **как ще се организира подготовката на новоизбраните секретари.** Засега най-организирана институциализирана форма са различните курсове в междуокръжните партийни школи. Но през тези школи преминават малко повече от половината. Освен това в краткотрайните курсове в най-добрия случай могат да се дадат основните и актуалните проблеми на общественото и вътрешнопартийното развитие. Малко могат да се формират и утвърждават умения за непосредствена партийна работа. Ето защо много важна и отговорна задача на партийните комитети е организацията на системно обучение на секретарите, като се използват разнообразни форми. Широко да се дава път на по-действените форми за обучение като обмяната на опит, дискусиите, проблемно-ситуационните форми и методи (решаване на казуси, инциденти, разиграване на учебни игри). Имаме вече натрупан опит в това отношение в междуокръжната школа в София и в Димитровския район на столицата. Резултатите бяха за самите нас неочаквано добри. Всички изразиха огромно удовлетворение, защото им се даде възможност да се „огледат в действие" какви конкретни умения за ръководна работа имат, какви възможности за вземане на действени решения проявяват, до каква степен са способни при минимум информация да вземат оптимални решения в сложна конкретна проблемна ситуация. Освен това много от участниците с дългогодишен партиен опит също забелязаха свои пропуски и в знанията си по Устава, и в уменията си да ръководят правилно работата на партийното бюро.

Много важно е как ще се организира системата на **самовъзпитанието** на партийните секретари. Може да изглежда утопично, но има възможност да се заинтересоват и запалят на тази тема те, като им се дадат редица примери. Самият Георги Димитров е блестящ образец как чрез самообразование и самовъзпитание могат да се постигнат много високи постижения. В. И. Ленин чрез специални автотренировки е успял да промени своя холеричен темперамент в сангвиничен, което е едно много удивително дело. Разбира се, не се иска от секретарите чак такива уникални дела на самовъзпитание. Но е необходимо поне по някои въпроси на общуването да се осъществяват автогенни тренировки, да се правят опити да се общува по иначе от вчера и т. н.

Много интересен пример на системна работа по самовъзпитанието на характера на един партиен работник от Ленинград дава А. Г. Ковальов в своята книжка „Личность воспитывает себя". Секретарят на едно от ленинградските предприятия Н. И. разказал на Ковальов как си е изработил система за самовъзпитание, след като го избрали. Преди всичко той направил анализ на онези качества на личността, които не му достигат, за да осъществява своята високоотговорна работа на партиен секретар. Особено важно било да си изработи качеството сдържаност, защото почти не го притежавал (бил много избухлив и не търпял да му опонират). В своя дневник той описва няколко случая, когато чувствува резултат от системната работа по самовъзпитанието си.

---

[1] В. Цалабанов, Педагогика и психология в практике партийной работы, Лениздат, 1984, с. 93.

Digitized by Google

Ето една от тези записки: „Критикуваше ме М. Почувствувах обида, защото не всичко беше вярно в критиката и беше много рязко изказано. При отговора едва не се изтървах да избухна, но се сдържах. Отговорих сдържано, така както трябва. Браво! Явно резултатите от самовъзпитанието са налице."[1]

В случая се регистрира успех, но има и такива записки, които говорят, че не всичко още е наред. Ето такава записка: „Днес едва не се скарах с К. В. (директора). Чувствувах, че той постоянно иска да му се подчинявам безусловно. Постоянно се опитваше да ми диктува своята воля. Говорих с него отначало много спокойно, но когато К. В. започна да ме прекъсва, нагрубява, аз не се сдържах, започнах да говоря остро и едва ли не с крещящ тон. Виждам, че още не съм изработил достатъчна „спирачка", каквато трябва. Явно трябва да усиля самоконтрола. Трябва да отстоявам своята самостоятелност не с емоционални, а с логически доводи."[2]

Мнозина секретари на първични организации биха могли да си вземат пример от описания случай как трябва да се възпитават сдържаност и самообладание, които качества са много важни в партийната дейност.

Безспорно **най-добър възпитател е самата партийна дейност.** Добрата организация на партийната работа е най-добрият показател за правилното възпитание на кадрите. Авторитетът на секретаря най-добре се формира чрез неговата цялостна всестранна партийнополитическа и партийноорганизаторска работа. В това отношение най-важен възел са вътрешнопартийните отношения. Те следва да се характеризират с единство, сплотеност, единомислие и единодушие. „Навсякъде взаимоотношенията между комунистите трябва да бъдат образец на принципност, на другарство и взаимопомощ, на взаимно уважение, критичност и самокритичност... Онази партийна организация, в която вътрешнопартийните отношения не отговарят на ленинските принципи и норми на партиен живот, едва ли би могла ефикасно да се намесва и да въздействува за правилното изграждане и развитие на взаимоотношенията в съответния колектив"[3], а оттам и върху възпитанието на хората в него, върху възпитанието на комунистите и безпартийните. Ето защо може да се каже, че добрият организатор на тези взимоотношения е и добър възпитател. Тук диалектиката е съвсем явна: партийният секретар, организирайки работата на първичната партийна организация на основата на ленинските принципи и норми, създава условия за правилно развитие на вътрешнопартийните отношения, а оттам на цялостните социални взаимоотношения в колектива, което пък е основа за правилно формиране и изграждане не само на личността на съвременния труженик, но и на самия него.

Всички наши изследвания показват, че дългогодишните секретари имат много по-добри качества на личността, отколкото равните по образование, трудов стаж и възраст техни другари, които не са били партийни секретари. Това е едно безспорно доказателство, че самата партийнополитическа работа е мощен възпитателен фактор за личността на секретаря на първичната организация. Ето защо се налага да се засилва тенденцията да се преизбират утвърдилите се партийни секретари. Данните показват непрестанно увеличаване на броя на онези от тях, които са избирани последователно над 10—15 години. Но заслужава внимание и тенденцията на нарастване сменяемостта на секретарите с малък стаж, която не е много добра, защото за време от една година нито може да се разгърнат всички вече придобити качества на личността, нито да се развиват и усъвършенствуват. С други думи, много работа има да осъществяват партийните комитети както за поцялостното изучаване на качествата на кандидатите за партийни секретари, така и за тяхното развитие и усъвършенствуване. В това отношение решението на Секретариата на ЦК на БКП от април 1985 година посочва редица изисквания за подобряване на работата на секретарите на първичните партийни организации и с тях.

---

[1] А. Г. Ковалев, Личность воспитывает себя, Политиздат, М., 1983, с. 135.

[2] Пак там.

[3] Т. Живков, Сплотени, единни, боеспособни партийни организации, Партиздат, С., 1975, с. 17—18.

Digitized by Google

РАЗСЪЖДЕНИЯ ЗА НЕОБХОДИМИ И НЕОТЛОЖНИ ИЗМЕНЕНИЯ

1. За режисираните изказвания на събрания, пленуми и конференции.

За тях започна да се говори в печата. За тях ни пишат нашите читатели Цветко Узунов от Пловдив и Никола Василев от Софийски окръг.

Явлението има много обяснения, причини и следствия. Най-напред обаче трябва да се изясним: сценарият, безапелативно от някои отричан, е научен метод за изпълнение на взети решения, които още не сме овладели и рядко използваме. Той няма нищо общо с унифицираните, предварително написани или редактирани изказвания на едни и същи оратори, които често слушаме и на заседания, и на пленуми, и на отделни конференции и т. н. Трябва да различаваме програмираните разисквания от стремежа на секретари и организатори на колективните дискусии предварително да насочват, да ориентират отделни дейци, най-компетентни по обсъждания проблем, да се подготвят и да разкрият причините за едно или друго явление, да споделят своя опит, как са подходили, какво са предприели, за да постигнат преобразованията, за които става дума в доклада, какво смятат да правят и т. н. Такава ориентация няма нищо общо с режисурата.

Защо режисурата, за която става дума, така безкритично се възприема, насажда и въпреки противодействията устойчиво се възпроизвежда!

Защото гарантира на организаторите на такива форуми сигурност и безконфликтност, подкрепа и солидарност на аудиторията с гледищата, оценките и изводите на докладчика. Позата ни е шаблонната фраза „разисканията продължиха и развиха идеите в доклада и решенията". Демонстрираното единодушие с доклада или встъпителното слово асява респект и получава ответни таърда високи положителни оценки от присъствуващите представители на ръководните инстанции...

Но стремежът към представителност и показност е следствие, а не първопричина на разглежданото явление. Причината, която ги поражда, е другаде — корени се в ниските критерии, с които се оценяват работата и резултатите по разглежданите проблеми или за дадени отчетни периоди. А знаем, че критерият е ръководство за действие в определено направление. Оценките от него подтикват към необходими преустройства и промени.

Обърнахме се към ограничен кръг от партийни работници, посещавали и отразявали работата на пленуми и конференции след Дванадесетия конгрес. Спомниха си единични случаи, в които стилът на работа, особено на бюрата и на комитетите, да е бил предмет на задълбочен критичен анализ, оценка и изводи от страна на присъствуващия представител на висшестоящия орган. Прегледахме и докладите от някои отчетно-изборни конференции на районни, общински и окръжни комитети, с които разполагаме. Бюрата обстойно

Digitized by Google

анализират, оценяват и критикуват работата на учрежденски, заводски и първични организации, които вече са се отчели и съвсем осъдно и прадпазливо сами себе си анализират и критикуват.

Критични и самокритични бележки има, но техният коефициент в общия баланс на оценките е нищожно малък.

Ще бъде прието и преживяно като истинска трагедия, като „провал", ако возните на оценъчния баланс се изравнят, а камо ли да се наклонят на обратната страна. А нима винаги нещата са така идеални и ако наистина са такива, защо са били нужни тези заседания и конференции. Свикваме ги с цел да постигнем обрати в дейността на субективния фактор и да получим реални социални и партийни промени.

Обрат в стила на работа е нужен, закономерен и очакван, особене сега на предстоящите събрания и конференции. С високите критерии на взискателността към себе си, към равнището на партийната работа да оценим и усилим партийното ръководство във всички сфери. И да разкрием простор за дълбоки обновления на вътрешнопартийните отношения. Обновления на критериите за взискателни оценки, по-голяма отговорност и деловитост вместо външна показност и представителност, борба на мнения, търсещи творчески решения на проблемите, обновления, изключващи порочните опити за режисура на колективното мислене...

II. Друго познато, често срещане явление...

И то започна да се проявява на пленуми и конференции, известно е и не се нуждае от конкретна илюстрация. Става дума за онази дистанция между трибуната и залата, между членовете на бюрото, за които е предназначена трибуната, и членовете на комитета, мястото на които е в залата. Зоната, която ги разделя, става особено непристъпна, ако на пленума или на конференцията присъствува отговорен ръководител от горе. Членовете на бюрото ге обкръжават, него гледат и като че ли забравят за другите пред тях, които всъщност решават, издигат или снемат и т. н.

В повечето заседателни зали има два входа. Единият води направо към трибуната, другият води към редиците от залата. Откъдето се влиза, оттам се излиза. Пътищата им рядко се пресичат.

Намираш се сред хората от залата. Разискват се докладът и встъпителното слово. Изказват се предимно другари от трибуната. По-малко са гласовете от залата. Рядко чуваме: „Искам думата". Има предварителен списък. Това почти не ни впечатлява, защото привикнахме с него като неписан закон. По време на доклада между членовете на бюрото и на комитета има визуална връзка, но щом се обяви почивка или се закрие конференцията, и тя изчезва. Чуваш споделени мисли: „Много неща решихме, но не можахме да си свършим работата докрай... Трябваше с еди-кои си да съгласуваме да ги информираме... Но те не слязоха при нас... Трябва отново да идваме, бензин да горим..."

И разбираш защо връзките в общуването с отделни ръководни дейци изтъняват и дори се късат. Явлението не е повсеместно, но като факт то съществува и с това трябва да се съобразяваме, да не го подценяваме, а да го отстраняваме. Особено сега, когато започна големият разговор на отчетно-изборните конференции. Да влизаме и излизаме от един вход, да общуваме като равноправни, да се критикуваме очи в очи, защото членуваме в партийни организации, изграждащи най-съвършените социални образци на човешко общуване и самоуправление.

Николай ИВАНОВ

Digitized by Google

«ДА ВНИКНЕМ В ПОРАЖЕНИЯТА НА ИНЕРЦИЯТА...»

Поводът да се срещна и да разговарям със секретаря на първичната партийна организация в оловното производство на Оловно-цинковия завод в Кърджали бе награждаването на този изявен човек с орден „Червено знаме на труда". Наградата, както стана ясно още в началото, бе дадена на Георги Апостолов не за дейността му като изтъкнат производственик (макар и той да е челник в труда и по други поводи да е получавал за това отличия), а за работата му като активен общественик и дългогодишен партиен секретар в завода.

Онова, което характеризира дейността на Апостолов, както бяха посочили в заводския партиен комитет, е творческият подход. Той е против унифицирането на мероприятията, определяйки твърдо, че това би могло да снижи чувствително резултатите от полаганите усилия. Той е за пълния простор и инициатива в първичната партийна организация, които я превръщат в творческа лаборатория, отглеждаща и осмисляща нов социален опит.

— Мен ме интересуват преди всичко процесите, които протичат сега в трудовите колективи — твърди Апостолов, — усъвършенстването на икономическия механизъм, усложнената организационна структура на производството или да вземем научно-техническото обновление на това производство. Непрекъснато внедряваме нови достижения на науката и техниката. Както се знае, само дееспособността на трудовия колектив не е достатъчна, за да се изработва продукция на нивото на световните стандарти. Необходима е съответна техническа съоръженост, а това от своя страна изисква подготвени кадри. В завода изключително много се залага за повишаване квалификацията на заетата работна сила, за пълното разгръщане инициативата на колективите, за утвърждаване на работническата чест.

Запитах Апостолов как дешифрират девиза на предприятието, осъществяван сега: „Металурзи! Всеки без дълг към петилетката!"

— Това не е само просто разчитане на силите до деня на металурга, далеч преди срока да изпълним петилетния си план, както сме обещали. Това ще стане, ние сме убедени, но по-съществени са нещата, които съпътстват осъществяването на това предначертание. Твърде много са подробностите, изпълващи всекидневието на партийните групи, както и дейността на пър-

Digitized by Google

вичната партийна организация. Искам да кажа, че една магистрална цел има своите конкретни изпълнения, защото преди всичко тя е всекидневие, не е вече девиз. Това е умението на партийната организация да мобилизира хората за успешно осъществяване на задачата.

Да вземем за пример бригадата на самия Апостолов. Партиен секретар на първичната организация на няколко бригади от цялото оловно производство, той е бригадир на една от тези бригади в цех „Пигменти, сплави и прокат". Продуктите тук са с оценка „К", само два от тях имат оценка единица. Но в преработката на акумулаторните отпадъци срещали трудности: ръчен труд, замърсена работна среда. Направено било изобретение, което отменило ръчния труд, подобрило условията за работа. Разрушаването на акумулаторите и извличането на оловото им, една изтощителна преди дейност, сега е механизирано. Авторите на новата инсталация, която е на световно равнище, са десет души.

Привеждам този пример не за да съобщя ефекта от това нововъведение, а за да потвърдя смисъла на безпокойството, на инициативата, на непримиримостта в един трудов колектив, на стремежа да не се отлагат нещата; хората да не се примиряват с факта, че така е било и така ще бъде. Моралната атмосфера в тази бригада, както и в цялата партийна организация е такава: извисява се трудовата и политическата активност на работниците, засилва се изискването за търсене, за принципиалност, за взискателност. Социалният оптимизъм тук е величина, която характеризира смисъла на усилията да се надмогва съществуващото, да се върви напред.

Апостолов е категоричен:

— За съвременното производство е недостатъчна елементарната дисциплина и добросъвестност на работника. Сега са необходими самодисциплина, самоорганизираност, самокритичност. Духовната обстановка в конкретния трудов колектив, общественото мнение трябва да способствуват за формирането у всеки работник преданост към задълженията, органическа връзка между думи и дела. Кой освен комунистите трябва практически да решава тази задача? Именно техният пример извисява степента на социалната активност в колективите.

В речта си пред металурзите от Днепропетровск Михаил Горбачов спомена: „Недопустимо е бавенето в очакване на някакви нови указания и предписания от горе. Трябва да се действува днес, сега, всички заедно, за да се слеят в единен поток усилията на всички звена..." Да се претвори в живота това високо изискване може само чрез едно реално намиране на мястото на личността в колектива, посредством непрестанното извисяване отговорността на отделния човек към обществото.

Точно в тази посока са усилията на секретаря Апостолов, който твърди, че сега стремежът е в трудовия колектив да се създава такава обстановка, че у всекиго да съществува висша преданост към интересите на предприятието, мобилизация на силите да се действува сега, този час, неотложно. Обещанията на всяка бригада, на всеки работник и специалист се обсъждат в съответния първичен колектив. Резултатите се отчитат всекидневно. Всеки работник знае какви са постиженията на обкръжаващите го, знае своите собствени резултати, може да сравнява. Ефектът от това се разгласява нашироко. Първичната партийна организация гледа на този процес като на творческо дело на трудещите се, което не търпи формализъм и което трябва умело да бъде ръководено и насърчавано, да се усъвършенствува организацията на съревнованието, да се утвърждава то като школа за възпитание.

Разказвам всичко това, за да подчертая, че идейното влияние на първичната партийна организация в колектива е свързано с ней-

Digitized by Google

ното умение пълноценно да използва възпитателните възможности на самия трудов колектив, който е естествена среда за формирането на личностите. Именно там се изграждат такива безценни качества като другарство и колективизъм, човечност и скромност, чувство за дълг и отговорност пред обществото. Именно в трудовия колектив усилията за благото на обществото са превърнати в основен критерий за оценка на стойността на отделната личност. С всеки работник се води разговор за неговия личен принос в изпълнението на плана, за по-пълното използване на техниката, за спазването на трудовата дисциплина. Партийното бюро е убедено, то добре отчита и съблюдава това в работата си, че задачата да се постигне високо качество на изработваната продукция ще се изпълнява все по-успешно само при целенасочена политическа дейност и в най-малките производствени единици, само при добро познаване на обстановката на всяко работно място.

— В стремежа за високо качество на труда как оценявате ролята на организационния фактор, другарю Апостолов?

— Борбата за високо качество навсякъде и във всичко несъмнено е в неделима връзка с интензификацията на обществения труд, нещо повече — тя се предопределя от това. Новите изисквания към нравствения климат в трудовия колектив примерно бихме ли могли да предявим, ако нямаме високи критерии в обществената дейност? Развитието на творчеството и демокрацията, на колективното начало в бригадите от нов тип, на трудовата дисциплина предполага не само усъвършенстване на нормативните, на технико-икономическите и технологичните средства за максимално използване на икономическите лостове и стимули. Необходими са заедно с това нови качества на изпълнителските и ръководните кадри, по-висока степен на инициативност и творчество, повишена морална отговорност за личния влог в общите дела. Та нали колективът се състои от личности и зад общия успех не трябва да се крие частното нехайство? Това са изключително важни неща. Не случайно другарят Тодор Живков подчертава, че в битката за високо качество на труда ще се натъкнем на много „подводни камъни" предимно в сферата на организацията и управлението от рода на формализма, бюрократизма, нехайството, безотговорността, недисциплинираността. Борбата за високо качество на труда пряко е зависима от ролята на организационния фактор, от степента на извисеност на тази роля.

— Как на практика първичната партийна организация в оловното производство изменя остарелите оценъчни критерии и формира нови? Създава ли се непримиримост към онези кадри, които са носители на недостатъците, които изброихте?

— Ще приведа един пример. В участъците топилен, спекателен и рафинерен в отделни бригади съществуваха недостатъци в заплащането на труда. Някои низови ръководители зад гърба на колективите предлагаха и уреждаха с горестоящи ръководства стимулирането на труда на отделни работници, без да го обосноват. С помощта на първичната партийна организация нещата бяха поставени на принципна основа. Стълкновението, открито и категорично, диалогът с хората, прям и откровен, позволиха да бъде спряна инерцията. Думата ми е, че в колектива и най-дребната неправда се усеща, тя бива улавяна, коментирана, понякога дори раздухвана. И ако партийното бюро навреме не реагира на тези неща и не потърси политически средства за превъзмогването им, могат да се получат наслоявания, които впоследствие да снижат ефекта на редица други изпълнения. Сега в бригадите мотивирането на предложенията на низовите ръководители относно стимулирането на отделните работници е факт, който дълбоко резони-

Digitized by Google

ра в подобряването на духовния климат, в засилването на чувството за отговорност пред обществото.

– Как бихте определили значението на качествените критерии в работата на партийния секретар?

– Безспорно е, че като съвременна стратегия интензификацията и качеството са необходими и за партийната работа. В тази сложна дейност също е наложително да повишим качеството на теоретичната, приложната и организаторската дейност. Съвсем наскоро в нашия заводски клуб за делови срещи ние обсъждахме с партийния актив пътищата за утвърждаване приоритета на качествения критерий пред количествения подход в партийната дейност и в оценката на нейната ефективност. Позовахме се на множество примери от публикациите във вестник „Работническо дело" под рубриката за революционно мислене и действие, обменихме опит, направихме оценки и самооценки в редица пунктове на нашите нерешени проблеми. Критиката бе отправена към привържениците на екстензивни фактори и критерии в обществената работа, към носителите на слабости, възпрепятстващи сега нашето движение напред. Категорично бе застъпена тезата, че на сегашния етап изискванията за действеност, компетентност, творчески усет, нравствена отговорност, за деловитост и оперативност имат доминиращо значение в усъвършенстването на качеството и ефективността на партийната работа.

– Как бихте дешифрирали тезата, че своевременното разкриване и разрешаване на противоречията в социалния живот, в дейността на партийните кадри е един от неизползваните докрай резерви за интензифициране на идейновъзпитателната и организаторската работа, за издигане на нейната ефективност?

– Отново трябва да вникнем в пораженията на инерцията, във времето, изгубено пред нейните стопове. Аз лично съм за диалога в общуването, стремя се да превъзмогвам многословията на монолога в моята дейност. Опитвам се да вникнам в подводните течения на спокойните води, да не робувам на монотонни и скучни предписания, да опонирам ясно, когато не съм съгласен с нещо. Независимо кого точно ще засегне моята позиция, до оправянето на чии точно деформации се отнася тя.

– Как оценявате ролята на изпреварващото мислене в партийната практика?

– Присъствувал съм на спорове, противопоставящи измеренията на сивата делничност, на лавината от всекидневни задачи, на перспективността и на превантивната работа в практиката на секретаря. Ако този човек, секретарят на първичната партийна организация, е непрекъснато сред хората, ако той реално вижда и отчита всичко, свързано с измененията и динамиката, които го заобикалят, и ако той наистина е човек на делото, преценяващ, че животът е движение, непрекъснато движение, той не може да не се стреми да предварва, да предвижда, да управлява процесите. Но за да става това така, пак повтарям, тази фигура, секретарят, трябва да има богата изпреварваща информация, осигуряваща му динамика и развитие, нови критерии и изисквания в дейността.

Мила ИЛИЕВА

Digitized by Google

ВИНАГИ СРЕД ХОРАТА

Разговаряхме с Драган Евтимов — първи секретар на общинския комитет на БКП в Бяла Слатина, по въпроси на партийната работа. Изведнъж телефонът иззвъня. Той стана спокойно, приближи се до бюрото, вдигна слушалката.

— Да. Слушам.

Някой бързо и отривисто говореше от другия край на жицата. Драган Евтимов, леко присвил вежди, явно нещо недоволен, слушаше, правеше крачка напред-назад и отваряше уста да каже нещо, но онзи от другия край продължаваше. Когато той свърши, Драган, мъчейки се да бъде спокоен, само отсече:

— Не, тая няма да я бъде!

Другият нещо вметна в разговора.

— Не, няма да отстъпим. Нека да ми се обадят.

Отново седна срещу мен.

— Имаме строителна група — заобяснява ми той. — Искат я на АЕЦ — Козлодуй. Бързали с нейното завършване. Разбирам ги. Но и ние тук не сме добре. Хората искат жилища. А не е за първи път да се иска строителната група и ние сме принудени да я даваме, а после хората нас ни критикуват. И те са прави. Но как да им обясним?

Не знам дали по-късно отстъпи. Доколкото разбирах, нареждането идваше от по-висша инстанция.

С това започна първата ни среща с Драган. С това и свърши този ден. Беше дошла някаква комисия от София и той трябваше да бъде с нея. Но още от тази среща се запечата в съзнанието ми образът му.

Драган Евтимов е висок, немного едър, стегнат мъж, с приятно, хубаво лице, тъмнокафяви очи, черна коса, леко щръкнала, с първите предвестници на есента, започнали да се появяват над слепоочията му. Говореше плавно, подкупващо, леко усмихвайки се, а усмивката, както неведнъж е доказвано, подмладява. Гледах го и гадаех за годините му. Промените в сериозния разговор и усмивката се разкриваха в широк диапазон и това ме затрудняваше.

По-късно в разговор с една другарка разбрах, че тя и Драган са учили в един клас, че са родени в една година — 1938 г., но той бил няколко месеца по-стар от нея.

Неведнъж бях слушал само хубави думи за Драган Евтимов. И от работници на ОК на БКП — Враца, и от други другари, които са работили с него. Това може би ме доведе и до Бяла Слатина. Срещнах се с много другари — и стари революционни кадри, бивши ръководители в Бяла Слатина, и настоящи дейци, партийни секретари, дълго и непосредствено работили с Драган.

— Драган Евтимов го обичат хората — сподели Златка Дочева, председателка на общинския комитет на Отечественият фронт. — Той е лъчезарен човек, у него има голяма човечност. Той умее винаги да намери тема на разговор с всеки, никога не подминава човека не само от Бяла Слатина, но и от цялата система. А на хората това им и трябва — дори един поздрав често пъти им е достатъчен.

— Може би силата на нашия общински партиен комитет се крие в голямата подготовка на първия секретар Драган Евтимов — изтъкна Надка Арсова, председателка на общинския съвет на профсъюзите.

— У него има нещо вродено за масова работа, той е роден масовик — каза директорът на завод „Пионер" Дано Данов. — Той умее и в дребното да види голямото, да го претвори и докаже, че действително е голямо. И не само това, умее да подхване това малко и да го доведе до победен край.

Дълго разговаряхме с Иван Гайдарски, бивш инструктор на ОК на БКП в Бяла Слатина. Много интересни неща ми разказа. Говори с голяма топлота, обич за партийния работник Драган Евтимов. И накрая заключи с едно кратко и твърде характерно обобщение:

— Драган е един чудесен човек. Да ти е драго да отидеш в командировка в техния комитет. При него и думата му лекува.

Това, което бях слушал, се оправда. Не само от думите на хората, с които разговарях, но и от онова голямо дело, което е изградено под негово ръководство. За Драган в много случаи се говореше със суперлативи.

●

Трудно било на родителите на Драган Евтимов да издържат голямото семейство в малкото трънско село Клисура. Немотия, беднотия, отникъде нямало оправия. Ни от бог, ни от цар, от никого. И баща му решил — в София. В големия град ще намери препитание. Но и тук безработицата, тежкият живот, чакащите на него гърла го накарали отново да натовари голямото семейство и да замине в Бяла Слатина. Тук им дали земя, тук Драган записва първо отделение, но лесно ли се отглеждат пет деца. Драган постъпва

Digitized by Google

ратайче, наред с ученето да препечелва по някой лев. Идва великата Деветосептемврийска победа и той с детинския си жар и ентусиазъм се включва да помага за изграждането на ТКЗС.

През 1948 г. на старото футболно игрище на деветгодишния отличник в ученето старият партиен деятел — първият секретар на околийския комитет на партията Христо Нинчев (брат на националната ни героиня Цола Драгойчева) връзва копринената пионерска връзка. Той е щастлив — вече се чувствува голям — да, той се е влял като организиран член на любимата детска организация.

— Това като че ли предопредели отношението ми към организационна работа — споделя Драган.

И наистина. От този ден, който ще помни, целият му живот, без остатък и всецяло, в пълния смисъл на думата, е отдаден на организаторската работа. Тя става смисъл и съдържание на живота му.

Наскоро след приемането му в пионерската организация става четен командир, след това дружинен председател, в гимназията три години е отряден ръководител на ДСНМ.

— Ние сме съученици с Драган — казва Надка Арсова. — В гимназията станахме отрядни ръководители. Още тогава той се привърза към обществената работа и се извисяваше над нас, ходили сме неведнъж заедно на ученически лагери. Винаги проявяваше инициатива и организираше най-различни мероприятия.

По-късно се записва в университета, завършва едногодишна комсомолска школа, а след това го избират за първи секретар на Комсомола в Бяла Слатина.

Комсомолът става истинска школа за него, в която се изгражда като организационен работник. От Бяла Слатина отива във Враца за секретар по организационните въпроси на ОК на ДКМС, а оттам го изпращат и през периода 1965—1968 г. завършва Висшата партийна школа при ЦК на БКП.

След школата започва неговият път на партиен работник. Става втори, а след това първи секретар на ГК на БКП — Бяла Слатина и след това отново: „Отиваш да се учиш — този път във ВПШ — Москва". Младият партиен работник не се противопоставя. Та кой ще възрази и ще изпусне случая да осъществи отдавна лелеяната си мечта — да види Москва — столицата на световния пролетариат, да изучава най-напредничавата наука — марксистко-ленинската. И там неразривно свързва учебната с организационната работа — член е на партийното бюро, а след това и на Обединения комитет на БКП в Москва.

Неусетно минават трите години. И ето го отново в родния край — отначало инструктор и завеждащ отдел „Пропаганда и агитация" на ОК на БКП. Но не е доволен Драган. Вярно, постът е голям, но него го тегли друго — Бяла Слатина. Той често си спомня думите на своя първи учител по партийно строителство Христо Нинчев: „Ти отиваш да се учиш в Москва. Но трябва след това да се върнеш тук, в Бяла Слатина".

Бяла Слатина е старо гнездо на орли — пламенни комунисти. Идеите на социализма проникват още през 1894 г. направо от първоучителя и създателя на партията Димитър Благоев, който е интерниран тук. Бяла Слатина става крепост на партията. Първите пионери на социализма Нинчо Драгойчев, Стоян Божинов, Алекси Пършоров, Иван Метифишев, Бояна Андреева, Димитър Панов, Никола Стоянов и др. запалват искрата, която се разгаря в мощен пламък. В Бяла Слатина добиха своята закалка такива известни партийни дейци като Цола Драгойчева, пролетарския писател Николай Хрелков, Димитър Осинин, Мишо Николов, Христо Нинчев, Вела Пискова и нейния другар Пеньо Писков.

Белослатинчани са патриоти на своя край. Те трудно го напускат. Немалко кадри са изтегляни във Враца, работили са там, изпълнявали са своя партиен дълг, а после пак са се завръщали в Бяла Слатина.

И сега в общинския партиен комитет, в другите обществени органи и организации работят много активни борци против фашизма и капитализма, много стари кадри.

И Драган. Погледът му е обърнат все към Бяла Слатина. И другарите му в комитета също му съчувствуват. Знаели неговата болка. Затова, след като бяха създадени общинските партийни комитети, секретарят на окръжния комитет Светозар Петрушков сигурно немалко е премислял кого да пратят за първи секретар на комитета в Бяла Слатина. Посъветвал се и с инструктора Иван Гайдарски.

— Кого би предложил за първи секретар на Бяла Слатина?

Гайдарски, без дори да се замисля, веднага отговорил:

— Драган Евтимов.

Не бил изглежда далеч от тази идея и Петрушков. Но все пак си мислел: „Как ще го посрещнат хората". Та Драган е бил там секретар. Какво ли име е оставил.

Когато била поставена неговата кандидатура за първи секретар, всички комунисти станали и почнали бурно да аплодират. След аплодисментите станал Петрушков. Огледал събралите се и се усмихнал:

— Ей, другари, ние мислехме, че ще реагирате, че пак го връщаме, а вие единодушно и с каква любов го посрещате.

Белослатинските комунисти казали тежката си дума. Та нали те отгледаха Драган Евтимов, нали те го закърмиха първи с непобедимите марксистко-ленински идеи, нали сред тях той се оформи и израсна като скромен, честен комсомолски и партиен деец. Той е тяхна рожба.

Digitized by Google

Комунистите знаят да ценят добрите си ръководители. Те не искат да им се натрапват хора, които нямат нищо общо с партийното дело, откъсват се от тях, мислят, че едва ли не са предопределени за високия пост и затова с никого и с нищо не се съобразяват. Но Драган е друг. Той е техен човек. Никога не се е откъсвал от тях. И сега — след толкова години — той смело крачи в единен строй с онези, които му гласуваха високото доверие — белослатинските комунисти.

Силата на ръководителя е в неговите връзки с хората, в умението да работи с тях. Както силата на митическия герой Антей е била в неразривната му връзка със земята. Когато се допирал до земята, която го е откърмила, добивал нови сили.

Колко много подхожда тази мисъл за Драган Евтимов. Може би всичките му положителни качества произтичат оттук, коренят се във връзките му с хората.

Но характерното е и това, че на него му се удава това — без да проявява някаква артистичност, без изкуственост, показност.

У него, както казват, това е като че ли вродено, всичко е толкова естествено, толкова обикновено.

●

Разговарям с хората. Искам да ми дадат примери, които да потвърдят техните изводи и мнения.

— Какви примери? — учуди се Златка Дочева. — Та това у него е делнично ежедневие и то на нас не ни прави впечатление. Хората просто са се сраснали с него. Не случайно, когато някой тропа от врата на врата и се разкарва от бюрократи, остро реагира: „Ако така постъпвате, ще отида при другаря Евтимов".

И мнозина отиват. Ще поставят въпросите, ще поговорят от сърце, а още на другия ден ще се потърси отговорност на виновниците.

Директорът на ДЗС Цако Хинков също се затрудни да даде примери. „Ежедневието всичко покрива. Ако има каранници, конфликти, по-лесно се запомнят. Но тук това го няма. Има разбиране. И двамата надълго разказват за него. Характеризират го като ръководител, като човек, като масовик. Но защо ние, журналистите, искаме все пак да ни се каже нещо фрапантно, нещо силно, макар и единична проява, а не ни задоволява постоянното, изграденото, оформеното, което типизира човека, ръководителя, отличава го от всички други.

— Характерна черта за Драган — продължи Цако — е скромността. Въпреки че служебното му положение не е малко, него никой не може да го обвини в съблазън от властта.

И мисля си наистина с какъв голям, впечатляващ пример може да се потвърди това твърдение, за да се запомни?

Миналата година Белослатинската система се класирала на първо място в страната по хигиенизирането. Един въпрос, с който постоянно живеел Драган. Била отсъдена награда от 5000 лв. Най-активните организатори били наградени с екскурзии до Виена. Включили и Драган. Когато му съобщили, той възразил:

— Не. Има хора, които непосредствено и най-активно са участвували в изпълнението на тази задача. Включете тях. И не заминал.

С който и да заговорите, всеки ще му даде висока оценка, и то не просто за отчет, да се докара, а с пълно убеждение. Хубаво е, когато хората оглеждат ръководствата и ръководителите и имат мнение за тях. И, естествено, то да е положително, да е пропито с доверие. А на Драган му вярват. Знаят, че щом той се заеме с една задача, тя непременно ще се изпълни.

От години в града се извършват големи преобразования. Изключителен дял за това има общинският партиен комитет начело с Драган Евтимов.

Градът е добре благоустроен, с оригинално поставяне на редица проблеми. Централният площад е намерил такова решение, с каквото трудно може да се похвали дори един голям град. Не се касае до паметниците, фонтаните, цветята. Но на площада са запазени всички дървета, грижливо обградени, и той естествено се слива със следващия парк.

И площадът, и градините, и още много неща са направени с най-близката подкрепа и участие на населението, и то с доброволен труд, проява на патриотизма на белослатинчани към своя град. Начело със своя първи ръководител вграждат себе си в голямото строително дело.

Когато озеленявали града, нямало цветя. Обръщали се към населението. Още на другия ден всеки носел — кой саксия, кой сандъче с цветя. За два-три дни главният булевард цъфнал.

Всяка година по повод на по-голямо историческо събитие в града се определя голям обект или част от обект, който при най-активното участие на населението трябва да се изгради.

През 1978 година в чест на националната героиня и тяхна съгражданка Цола Драгойчева направили площада. В чест на 80-годишнината от създаването на партийната организация в града била направена пешеходната алея, която свързва административния и културния център на града.

През миналата година в чест на 40-годишнината на Девети септември и 40-годишнината от победата на героичната Съветска армия над германския фашизъм е изградена улицата на услугите, подменени са тротоарите, боядисани фасадите, реконструирани много от сградите, продължава реконструкцията на улиците „Васил Левски" и „Георги Димитров". Много инициативи се осъществяват и в селата.

Digitized by Google

И във всичко това Драган вгражда и частица от себе си, от голямата си обич и доверие в хората.

— Трудно е, но няма да отстъпим. — И хората му вярват и го следват.

●

Запитвах моите събеседници:

— Кажете ми нещо за личния живот на Драган Евтимов? С какво се занимава извън служебната си работа?

И тук някои ме изгледаха с недоумение.

— Той няма личен живот — ми отговориха.

Не мога да кажа дали повярвах. А и трудно е, естествено, да се повярва. Та нима е възможно за един млад, способен, вълнуващ много положителни качества човек, да няма и свой собствен живот, да се отдаде най-малкото на размисли, на мечти, да помисли за бъдещето си, за бъдните години, които колкото повече стават, толкова повече предизвикват безпокойство.

Старият партиен деятел, активният борец против фашизма и капитализма Тоно Каменов, като че ли предугаждайки моите мисли, заговори бавно и съсредоточено.

— Драган Евтимов не е решил нито един личен въпрос — започна той. — У него няма, както у някои кадри, да мислят повече за собственото си аз. За него е характерно да се самораздава на хората. Целия си живот е отдал на партията. Дойде събота, неделя, всеки си гледа почивката. А той тръгнал по селата, да види какво работят бригадите. Дори и нощем ще го видиш по блоковете. Аз съм ловец. Често му казвам: „Дай да отидем малко в гората, да се поотъснеш от работата, да си починеш." Той ще обещае, а после все се оправдава, че нямал време, че все му се случвало нещо непредвидено. И все така. Баща му дълго време боледува. И него гледаше, и в работата си винаги беше редовен.

Слушах Тоно Каменов и неволно си спомних думите на Дано Данов, директор на завод „Пионер":

— Няма го у него това „аз".

С любов говореше за него Дано Данов:

— Характерна черта е неговата всеотдайност на делото на партията. Има ли работа, трябва да се свърши на всяка цена, та макар да не спи дни и нощи. В същото време ще намери време и вестници, и списания — наши и съветски — да прочете, и където отиде, ще информира подробно колективите. Стане ли дума за художествена литература — там също активно е неговото участие. У него няма задоволство от постигнатото.

Той напълно се е посветил на идеите на партията, без да се стреми към лични облаги.

●

— Години наред бях партиен секретар на завод „Пионер" — сподели Христо Атанасов. — Голяма помощ в моята работа ми оказваше Драган Евтимов. Има секретари на партийни комитети, които, като отидат в предприятие, най-напред ще се отбият при административния ръководител, с него ще разговарят, а след това, ако им остане време, ще се срещнат и с партийния секретар. При Драган Евтимов не е така. Когато дойде в завода, ще се отбие най-напред при мене, ще разговаряме по всички въпроси на работата, които излизат на преден план, ще ги изясним, ще се уточним къде и с какво трябва да ни се помогне и чак тогава, ако е нужно, ще отидем при директора. Но вече с ясно и определено мнение и становище. Тогава и разговорът по-лесно върви, и по-добре се открояват задачите на партийното и административното ръководство. Характерно е за Евтимов, че не само дава съвети, а лично и най-непосредствено участвува в работата на партийната организация — и в подготовката на събранията и проектореше-нията, и в партийната учебна година, и на събрания ще присъствува, и пр. Веднъж извънредно много бяхме закъсали с изпълнението на плана. Заедно с него организирахме партийни събрания, срещнахме се с редица комунисти и административни ръководители, след това свикахме и открити партийни събрания. Хората се мобилизираха и скоро излязохме от тежкото положение. Др. Евтимов не само помогна, но и показа как трябва да се действува в такива случаи, как да се работи с хората. Той учи с примера си и с непосредствената си работа с партийните дейци, комунистите, със стопанските ръководители.

Още съвсем малко предприятие било „Девети септември", но и малкото предприятие си има своите големи затруднения и нужди. Много неща липсват. А силите нито на ръководството, нито на партийното бюро стигали. Отнесли се пак до Драган Евтимов. Неведнъж им е помагал да се уредят редица въпроси с министерството и с обединението. Сега имало да се решават редица битови проблеми. С негова помощ, при активната дейност на административното ръководство и партийното бюро, за къс срок била създадена дискотека за младите, направени били сервизни помещения, столова за работниците, спортна база. А окръжният комитет на партията събрал директорите и партийните секретари от другите предприятия да видят какво може да направи едно дори и малко предприятие, когато здраво се заеме с една задача. И не само това. При най-активното съдействие на Евтимов предприятието е било посетено от най-отговорни партийни и държавни дейци, които да съдействуват по-бързо да се решат редица основни проблеми.

— Обръщал съм се по редица въпроси

Digitized by Google

към него — каза Йордан Христов, партиен секретар на предприятието „Девети септември". — И по агитацията, и по планирането в партийната работа, и във връзка с много затруднения в партийната работа. Колкото и да е зает, винаги ще отдели време да помогне. Неведнъж е присъствувал на наши събрания. Веднъж дори ми рече: „Йордане, няма никога да чакаш приемни дни. Винаги, като имаш нещо нужда, ще идваш. Дори да е между 12 и 14 часа, ще ми се обадиш и пак ще дойдеш."

За Драган така се говори.

Мария Йотова, секретарка на общинския партиен комитет в с. Попица, само с няколко думи му даде една съвсем кратка и обобщена характеристика: „Почти няма въпрос, по който да не сме искали неговото мнение и да не е отделил време и да ни помогне. Той държи много тесни връзки с нас, партийните секретари. Не щади времето си да дойде тук при нас винаги, когато сме се обръщали към него. Нашето стопанство е създадено още през 1945 г. Редица стопански сгради са износени, рушат се. Поставихме въпроса пред АПК, пред окръга. Отговори ни се: „Няма средства. Няма пари."

А когато др. Евтимов се зае, намери се всичко и тези въпроси се решиха.

Той идва по всяко време във фермата и започва направо разговор с трудовия колектив. Вярно е, че понякога в наше присъствие хората се стесняват, но той умее да ги разговори, да ги разбере, а после често ни критикува защо не сме решили въпросите, които се поставят. Присъствува често и на нашите съвещания в кравефермата. Това е също голяма помощ за нас.

И към собствената си първична партийна организация в общинския комитет, в която той членува, Драган Евтимов има конкретен подход. Той дава пълна възможност за изява, не се изказва „менторски" — от позициите на първия ръководител на комитета и общината, не дава указания и не използва трибуната на партийното събрание, а скромно насочва вниманието към главните инициативи в общината, в които най-активно се включва и той.

Такъв е Драган. Най-тясна връзка с първичната организация и най-широка подкрепа на нейната дейност — това е главното в неговата дейност.

●

— Наскоро Драган бе обиколил някои търговски обекти. Наблюдавал обслужването. Недобро. — Така започна своя разказ Цако Хинков. — По-късно минал и той. Обслужили го, естествено, хубаво.

— Е, добре, де — рекъл той, — вие нас добре обслужвате, а хората?

Този въпрос бе поставен после и на заседание в бюрото, на което бяха извикани и ръководни дейци от търговията.

Характерна черта на Евтимов е да създава здрава, творческа, критическа атмосфера в бюрото. Неговите заседания в много отношения са истинска школа за членовете на комитета. Често на негови заседания се викат партийни и административно-стопански ръководители, търси им се отговорност за допуснати слабости, оказва им се помощ за подобряване на работата. Характерното е това, че там не се правят компромиси и отстъпки, независимо от това чия работа се обсъжда. Някои и сегашни, и по-ранишни членове дори открито заявяват:

— Белослатинското бюро се отличава от всички бюра и по подготовка на заседанията, и по деловитост.

— Възхищавам се от него в заседанията на бюрото — усмихната и ентусиазирана разказваше Надка Арсова, председателка на общинския съвет на Българските профсъюзи. — Особено много време отделя да се подготвим за заседанията, не разрешава да се излиза с общи приказки нито на заседания на бюрото, нито на партийни и други, събрания и мероприятия. Той, макар че много добре познава проблемите, отделя много време за организацията и на заседанията, и на хората. Наскоро бяхме в Кюстендил на среща с ръководствата на обществените организации. Щом се върнах, веднага ме извика и ми възложи да докладвам на заседание на бюрото какво сме научили и какви предложения ще направим за подобряване на работата при нас.

Наистина Драган Евтимов е превърнал бюрото в истинска школа на възпитание, на обучение, на усвояване на правилен стил и методи на работа.

С нескрит възторг говори за заседанията и Мария Йотова:

— Често на заседанията се поставят немалко въпроси, но поради това, че преминават делово, поради добрата им предварителна подготовка, не отегчават. Създава се атмосфера за свободно изказване, да може човек, без да се стиска, да изрази онова, което мисли, понякога с риск да сгреши. В бюрото сме хора с различна култура и подготовка, с различни мнения по редица въпроси, но той умее да извлече от всеки от нас онова, което мислим, което ще бъде полезно за работата. Аз откровено казвам, че внимателно се уча от неговия стил и методи. Мисля си само как можем да премахнем дългия дневен ред, но засега ми се вижда, че всички въпроси са важни и не намирам изход.

●

Някъде бях срещал такава мисъл: „Не може ръководителят да въведе дисциплина, ако сам е недисциплиниран".

Не знам дали има тъкани, от които да се тъче дисциплината. Защото неведнъж, когато искаме да подчертаем някое по-

Digitized by Google

ложително качество у един човек, казваме: „Целият е изтъкан от..." и посочваме качеството, което искаме да изтъкнем.

Така е и с Драган. Дисциплината като че ли му е станала втора природа, същност на неговия характер.

— Ние ходим с Драган Евтимов много често заедно по места — започна разговора Димитър Йотов, председател на общинския народен съвет. — Често той ме кани да посетим някои наши обекти, аз него също. Така че заедно работим по много проблеми. Той познава много добре нашата работа. Но аз ценя у него дисциплината. Той много държи на тоя въпрос, той е за дисциплина, която води до висока ефективност в работата. Със своята взискателност и дисциплинираност той няма да пропусне, ако забележи, да не посочи пропуските още на място, че едикоя си работа не е свършена добре. Няма в това отношение либерализъм и компромиси.

Дисциплината и самодисциплината у него са свързани. Едното без другото не може. И не случайно той приема без сръдня критиките, които му се отправят.

Дано Данов, директор на фабрика „Пионер", се усмихва:

— По едно време съвещанията на бюрото на общинския партиен комитет вместо в 16 започваха в 16,10 часа. Казах му: „Др. Евтимов, не е хубаво това, не възпитава. Нали този стил се пренася и надолу".

— Прав си — каза. — И толкова. Оттогава при нас заседанията започват винаги точно.

●

Не знам дали успях да предам, ако не всичко, то поне главното от онова, което казаха хората за Драган Евтимов. На вид спокоен, той обаче е динамична натура, която иска все нещо да прави, да твори, да помага. Една вечер ни покани Цако Хинков, с който сме завършили заедно ВПШ при ЦК на БКП. Хапнахме, пийнахме, както си му е редът. Когато след вечерята нашата любезна домакиня, другарката на Цако, започна да прибира съдовете, Драган скочи:

— Наде, да помогна.

Домакинята дружески го изгледа и се усмихна.

— Не, аз ще прибера сама.

И тук Драган прояви своето безпокойство.

Спомних си и думите на Иван Гайдарски:

— Радвам се, че си се сетил да напишеш за Драган Евтимов. Като инструктор съм му внасял оценка в бюрото на ОК на БКП. Трябваше дълго да мисля. За Драган така лесно не се пише характеристика.

Наистина. За Драган не се пише лесно. Колкото и да напишеш, много нещо ще изпуснеш.

Димитър СТАНОЕВ

Digitized by Google

В КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ КОМИСИИ НА БКП

ДЕЕСПОСОБНИ ПОЛИТИЧЕСКИ ОРГАНИ

Задачите, които поставиха Дванадесетият конгрес на БКП, Националната партийна конференция и Февруарският пленум на Централния комитет на партията, изискват непрекъснато да се повишава ефективността на партийния контрол.

В структурата на контролните органи на партията важно място е отредено на заводските и учрежденските ревизионни комисии. В съответствие с определените им функции те проверяват: състоянието на деловодната и финансовата отчетност; опазването на инвентарното и библиотечното имущество; своевременното разглеждане на писмата и жалбите, които са постъпили в тях; поддържа ли се в добър ред книгата за състава на първичните партийни организации; как се съставят и навреме ли се изпращат в съответните партийни комитети сведенията по Система—5 за наказаните партийни членове и др.

Ревизионните комисии не биха могли да изпълняват своето предназначение, ако не са в пълно съзвучие с онова, което се извършва в партийните комитети и организации в борбата за спазването на Устава и с отрицателните прояви. Техен основен дълг е да дават своя принос за издигане ролята на първичните партийни организации. Разбира се, те действуват съобразно своите компетенции, които са установени в Устава на БКП и други нормативни документи.

Нарастващото значение на тези партийни органи в Русенската общинска партийна организация се определя и от обстоятелството, че две трети от първичните партийни организации са на пряко ръководство от заводските (учрежденските) комитети на БКП. В избраните 39 заводски и учрежденски ревизионни комисии с над 200 членове преобладават кадрите с висока политическа закалка и богат опит в партийната работа. Близо 75 на сто от тях са били секретари на първични организации или членове на партийни комитети; 38 на сто са с висше образование; 68 на сто са избрани за членове на ревизионни комисии повече от два мандата; над 48 на сто са завършили курсове и школи по проблемите на партийното строителство.

Повишената роля и отговорност на ревизионните комисии налагат да се издига равнището на тяхната работа. Дълг на общинската контролно-ревизионна комисия е решително да подобрява методиче-

Digitized by Google

ското ръководство и помощта си към тях. За целта нейното бюро утвърди специален план и организира редица комплексни мероприятия. През третото тримесечие на 1984 г. с участието на членовете на бюрото на комисията ни се състояха заседания на заводските и учрежденските ревизионни комисии. Там бе направена преценка за ефективността от ревизионната дейност в светлината на изискванията на Дванадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция. Приети бяха мероприятия, които са насочени към усъвършенстване стила и методите на дейността им.

С цел да се оказва по-системна методическа помощ през последното тримесечие на миналата година общинската контролно-ревизионна комисия провери работата на всички ревизионни комисии. Бяха анализирани протоколите за извършените проверки в първичните организации. В индивидуални разговори посочихме положителните и слабите страни при оформянето на протоколите. Дадени бяха редица предложения за подобряване работата на заводските и учрежденските ревизионни комисии. Оценен бе личният принос на всеки техен член за повишаване ефективността от ревизионната дейност. Направена бе анкета с всички членове на заводските и учрежденските ревизионни комисии и 111 секретари на първични организации, които изразиха мнението си относно извършваната ревизионна работа. Резултатите от проверките и индивидуалните беседи бяха изнесени на заседания на ревизионните комисии.

В какво още се изразява методическата ни помощ към заводските и учрежденските ревизионни комисии?

Бюрото на общинската контролно-ревизионна комисия утвърди програма за обучението на председателите на посочените комисии. Всяко тримесечие се организират съвещания, на които се обменя положителният опит в ревизионната дейност, разясняват се практически въпроси, правят се предложения за подобряването на методическата помощ. Оказана бе практическа помощ как по добре да се обобщават резултатите от извършените проверки, как по-пълно да се използва анализът на данните по проверяваните въпроси, които са отразени в документите на първичните организации. Голямо внимание отделяме на подготовката и провеждането на проверките по изпълнението на чл. 52 от Устава на БКП особено по проблемите на качеството на произвежданата продукция и на ефективността. По предприятия председателят и заместник-председателите на комисията ни се срещнаха с членовете на заводските ревизионни комисии. Там участвуваха и секретарите на партийните комитети и техните заместници, които отговарят по организационните въпроси. На тези срещи бе разисквано по проблеми, които са свързани с усъвършенстването на ревизионната дейност и подобряването на повсеместната им работа.

Бюрото на общинската контролно-ревизионна комисия на БКП отделя нужното внимание за формирането на положителен опит в ревизионната дейност. Утвърден е план за целенасочена методическа помощ на седем заводски ревизионни комисии. В ревизионните комисии при машиностроителния комбинат „Г. Димитров" ще се провери как се работи за изпълнението на чл. 52 от Устава на БКП за разкриването и използването на вътрешните резерви на производството и укрепването на дисциплината, в ревизионната комисия при автокомбината — по планирането и организацията на тематичните проверки в първичните организации за изпълнение изискванията на чл. 49 от Устава на БКП; в стопанския химически комбинат „Г. Генов" — по планирането и организацията на тематичните проверки за опазването на социалистическата собственост и др. През третото тримесечие на тази година ще се направи цялостен анализ и обобщение на

Digitized by Google

извършеното и ще се оцени създаденият положителен опит, ще се популяризира във всички ревизионни комисии.

Общинската контролно-ревизионна комисия на БКП с помощта на специалисти разработи и внедри в практиката методически насоки по отделните въпроси на ревизионната дейност. Те се ползват и от ревизионните комисии. Ето темите на някои разработки по подготовката и провеждането на тематичните проверки; планиране на ревизионната дейност; взаимодействие с другите контролни органи в предприятието и др.

Членовете на комисията ни в зависимост от тяхната професионална подготовка са разпределени да извършват проверки на партийните организации по отрасли. Те системно участвуват на техните заседания. Това спомогна за подобряването на взаимодействието им с ревизионните комисии. Ползата от тази дейност се потвърждава и от проведената анонимна анкета с членовете на заводските и учрежденските ревизионни комисии. Деветдесет и четири на сто дават положителен отговор.

След Дванадесетия партиен конгрес стана практика бюрото на общинската контролно-ревизионна комисия системно да разглежда въпроси, които са свързани с дейността на ревизионните комисии. През последните шест месеца обсъдихме работата на ревизионните комисии при: параходство „Българско речно плаване" — за правилното формиране на препоръките към проверените първични организации и контрола за тяхното изпълнение; комбинат „Родопа" — за взаимодействието на ревизионната комисия с другите контролни органи на територията на предприятието; текстилен комбинат „Дунавска коприна" — за равнището на подготовката и извършването на тематичните проверки на партийните организации по изпълнението на чл. 52 от Устава на БКП „...за повишаване ефективността на стопанската дейност"; аграрно-промишлен комплекс — за създаването на образцова социалистическа организация на труда и др.

Как методическата помощ на общинската контролно-ревизионна комисия се отразява в работата на ревизионните комисии?

Подобри се планирането. Сега повечето ревизионни комисии посполучливо използват планирането на ревизионната дейност като важно средство за най-пълна реализация на определените им функции от Устава на БКП. В техните планове се третират въпроси, с които се съдействува за повишаване боеспособността на първичните организации.

Освен за едногодишната си дейност ревизионните комисии разработват планове за извършването на тематични проверки по отделни проблеми на ревизионната дейност. След Националната партийна конференция те са насочени към изпълнението на чл. 52 от Устава на БКП за: развитие на научно-техническия прогрес; опазването и увеличаването на обществената собственост; подобряването качеството на продукцията; укрепването на социалистическата дисциплина; подобряването на производствените и културно-битовите условия на работниците и служителите и др. Само през второто шестмесечие на 1984 г. и първото тримесечие на 1985 г. ревизионната комисия в машиностроителния комбинат „Г. Димитров" наред с комплексните е направила и три тематични проверки в първичните организации. Те са свързани с качеството на продукцията; опазването и увеличаването на обществената собственост; работата с документите в партийните организации. В едногодишния план за 1985 г. са предвидени и осъществени мероприятия като: оценка на съдържанието и качеството на изготвяните протоколи при проверките на първичните организации; приноса на отделните нейни членове за преодоляването на установе-

Digitized by Google

ните и повтарящите се слабости и др. Положителен опит в планирането на ревизионната дейност има и в ревизионните комисии при комбинат „Дунарит", заводите „Жити", „В. Коларов", стопански химически комбинат „Г. Генов" и др.

Напредък бележи и работата по **организирането на проверките.** В повечето ревизионни комисии съществува правилно разпределение на задълженията между отделните им членове. Всеки от тях участвува във всички ревизии, но наред с това подготвя дадена проверка и обобщава резултатите от проблема, по който отговаря. На един член е възложено да обобщава резултатите от комплексните проверки, на друг — установеното при тематичните проверки, на трети — взаимодействието с другите контролни органи в предприятието, на четвърти — изучаването и формирането на положителен опит и пр. По този начин се създават условия всеки техен член да насочи вниманието си по един проблем на ревизионната дейност, да вникне по-дълбоко в неговата същност и съдържание, да следи новостите.

Друга форма на организация на работата на ревизионните комисии е разпределението на техните членове да работят по-продължителен период с едни и същи първични организации. Така всеки от тях има възможност да вниква по-задълбочено в проблемите, които се решават по места, да следи настъпващите изменения и да оказва по-компетентна помощ за изпълнението на дадените препоръки при ревизиите.

Безспорно е значението на инструктажа преди извършването на проверките. Но той е недостатъчен. Заедно с него **всеки проверяващ трябва да получи и съответната информация за установените слабости от други контролни органи.** Във функционалните административни звена на предприятията има конкретна информация за наличието на немалко недостатъци в отделни трудови колективи. Често пъти обаче тя не се предоставя на членовете на ревизионните комисии. Това лишава проверяващия от възможността да види как тези проблеми са отразени в дневния ред на партийните събрания. Този извод се потвърждава и от анкетираните членове на заводските и учрежденските ревизионни комисии, като 65,61 на сто от тях считат, че основна причина за некачествените проверки е малкото информация, която им се дава преди ревизията.

Взаимодействието на ревизионните комисии на БКП с комисиите за народен контрол, комсомолския контролен щаб, вътрешнофинансовия контрол, ревизионните органи на профорганизацията и Комсомола допринася констатациите им успешно да се ползват при проверките в първичните организации. Как постъпва ревизионната комисия на корабостроителния и кораборемонтен комбинат „Ив. Димитров"? Преди проверката например по проблемите за укрепването на социалистическата дисциплина нейният председател е поискал от комисията за народен контрол, от вътрешнофинансовия контрол и другите контролни органи в предприятието да предоставят сведение за установените от тях слабости в отделните производствени звена на комбината, както и причините за допускането им. Помолил ги да извършат и някои допълнителни проучвания. От документите на административно-стопанското ръководство на комбината направили извлечение на постоянно повтарящите се слабости в дейността на отделните производствени цехове и отдели, както и основните нерешени проблеми по субективни причини. От документацията на партийния комитет уточнили нерешените въпроси. Събраната информация преди проверките е предоставена на членовете на ревизионната комисия. Това допринася да се прави по-задълбочен анализ на документите на първичните организации. Добрата предварителна подготовка спомага в протокола за

Digitized by Google

извършената ревизия по-обективно да бъде отразено състоянието на работата в първичните организации, да се окаже практическа помощ още при проверката за преодоляването на пропуските и слабостите, да се предостави на партийния комитет обективна информация за вземането на ръководно решение. В това отношение успехи бележи дейността на ревизионните комисии при завод „Арда", окръжния народен съвет, стопанска дирекция „Търговия" и др. Осъщественото взаимодействие на ревизионните комисии с вътрешноведомствения финансов контрол обаче се оценява като положително само от 44,59 на сто от анкетираните членове на ревизионни комисии; 34,39 на сто посочват, че то помага само в някои случаи, а 14 на сто изразяват мнение, че установеното взаимодействие е формално.

Заводските и учрежденските ревизионни комисии с по-голямо умение анализират документите на партийните организации. Сега вниманието е насочено преди всичко по-задълбочено да се вниква в съдържанието на протоколите от партийните събрания. Стремежът е да се установи дали основните въпроси, които решава трудовият колектив, са в центъра на вниманието на първичната организация; допуска ли се регламентиране на тяхната дейност, спазват ли се изискванията за разгръщането на вътрешнопартийната демокрация и пр. Чрез анализа да се изяснява каква е активността на комунистите, какви решения са взети и как те се изпълняват.

Когато вникваме в дейността на ревизионните комисии обаче, се натъкваме на факта, че някои не умеят да правят нужния анализ на данните, отразени в документите на партийните организации. Проучването на протоколите от проверките например показва, че в 32 на сто от тях не е посочено какво отношение е взето по критичните бележки, отправени от комунистите на партийни събрания, и пр.

Недостатъчно задълбоченият анализ и недобре формулираните констатации в протокола са съществена причина за незадоволителния резултат от ревизионната дейност. Затова 36 на сто от анкетираните членове на ревизионните комисии посочват, че не във всички случаи обсъдените на партийни събрания резултати от извършените проверки допринасят за отстраняването на установените недостатъци.

С цел да се повищи качеството на проверките **към общинската контролно-ревизионна комисия е създадена работна група,** която обработва данните, отразени в протоколите от членовете на заводските и учрежденските ревизионни комисии. Констатациите се изнасят на срещи с техните председатели. Много са ревизионните комисии, които сполучливо анализират документите на първичните организации. За пример могат да се посочат тези при машиностроителния комбинат „Г. Димитров", обединено предприятие „Булгарплод", комбинат „П. Караминчев", завод „Арда", Пристанищния комплекс и др. Този извод се потвърждава и от анкетираните партийни секретари. Деветдесет и шест на сто от тях твърдят, че проверките са задълбочени.

Неудовлетворителният ефект от някои проверки се дължи и на неправилно формулиране на дадените препоръки за преодоляването на установените слабости. И не случайно 22 на сто от анкетираните партийни секретари посочват, че не във всички случаи направените предложения се възприемат от комунистите, тъй като указанията не водят до положителни изменения.

Постигнатите положителни резултати в работата на ревизионните комисии се дължат и на осъществяването на по-системните връзки с проверените първични организации. Повечето от членовете на комисиите оказват непосредствена помощ на партийните организации до окончателното изпълнение на дадените препоръки. Ревизионната комисия на БКП в захарния комбинат „Д. Благоев" в специална тетрадка кар-

Digitized by Google

тотекира дадените препоръки и времето за изпълнението им. За всяка от тях се посочват три последователни срока за контрол с интервал между петнадесет и двадесет дни. Когато наближи определеното време за проверка, се възлага на съответния член на комисията да вникне как се осъществява препоръката, след което да информира председателя на ревизионната комисия. Ако се установи, че тя е изпълнена, се снема от отчет. При третото посещение в първичната организация за неизпълнението на дадената препоръка се информира партийният комитет. Този подход създава условия и предпоставки за системен контрол в отстраняването на констатираните слабости. Наред с това се засилва отговорността у самите членове на ревизионната комисия да поддържат постоянна връзка с проверената първична организация до окончателното изпълнение на дадените предложения. Проверяващите активно съдействуват за стриктно спазване инструкциите на Централния комитет и на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП.

Анализът показва, че успехи има и във **взаимодействието на ревизионните комисии с партийните комитети.** Практика е в повечето случаи комисиите предварително да съгласуват проверките с партийните комитети, като се съобразяват с актуалните задачи, които решава съответната заводска партийна организация. Често пъти членове на двата органа съвместно проверяват определени проблеми в първичните организации. Това спомага да се засилва действеният характер на контрола и проверката на изпълнението.

Ревизионната комисия в комбинат „Дунарит" заедно с партийния комитет е проверила изпълнението на чл. 52 на Устава на БКП за разкриването и използването на вътрешните резерви на производството. Резултатите са обсъдени в комисията. Решено е на партийния комитет да се предостави протокол с констатациите и препоръките за преодоляването на установените слабости. Внасянето на материали в партийния комитет съвпада с обсъждането на доклад по същия проблем на общозаводско партийно събрание. Извършената проверка допринася комунистите по-пълно да разкрият причините за слабостите и набележат ефективни мерки за тяхното отстраняване. На общозаводско партийно събрание присъствуващите подкрепили този подход и препоръчали той да се прилага и при изследването на други проблеми. За пример в осъществяването на тясно взаимодействие с партийните комитети могат да се посочат и ревизионните комисии в автокомбината, Пристанищния комплекс, предприятие „Благоустройство и комунално стопанство" и др.

Наред с постигнатото има ревизионни комисии, които не проявяват инициатива за разширяване съвместната работа с партийните комитети. Това се изразява в: несвоевременно представяне в партийните комитети на обобщени протоколи от проверките на комисиите; несистемно присъствие на някои председатели на ревизионните комисии на заседания на комитетите на БКП; нередовно информиране членовете на комисиите за обсъдените въпроси от партийните комитети, които имат отношение към ревизионната работа, и пр.

В началото на май т. г. общинската контролно-ревизионна комисия на свой пленум обсъди ефективността от работата си за утвърждаването на заводските и учрежденските ревизионни комисии като дееспособни политически органи. Набелязани бяха конкретни мерки за по-активно съдействие в усъвършенствуването на техния стил и методи на работа. Въпросите за взаимодействието на ревизионните комисии с партийните комитети ще намерят по-широко място при обучението на председателите на ревизионните комисии.

Нашето внимание е насочено към привеждане критериите за оцен-

Digitized by Google

ка и самооценка на собствената си работа в пълно съответствие с високите изисквания, предявени към партийните органи и организации от Дванадесетия конгрес на БКП, Националната партийна конференция, Февруарския пленум на Централния комитет на партията, теоретическите постановки и практическите подходи, разработени от др. Тодор Живков. Това обуславя необходимостта общинската контролно-ревизионна комисия последователно, целенасочено, планомерно и системно да оказва конкретна методическа помощ на заводските и учрежденските ревизионни комисии. Така ние ще съдействуваме за: по-доброто анализиране документите на първичните организации; засилването на взискателността и непримиримостта към нарушенията на Устава на БКП и инструкциите на Централния комитет и Централната контролно-ревизионна комисия на партията; повишаване превантивния контрол в първичните организации и пр.

Като съдействуваме за издигане ролята на първичните партийни организации в живота на трудовите колективи, ние даваме своя скромен принос да се внася и ново съдържание в тяхната работа по ръководството на икономиката, на бригадната организация на труда, за висока съзнателност и отговорност, организираност и дисциплина сред комунистите и целия трудов колектив. Дългогодишната практика неедноократно е доказвала, че градивните функции на контрола и проверката се състоят в помощта да се поправят грешките, да се преодоляват трудностите и недостатъците, за да се открива простор в търсенията на нови инициативи и творчество.

к. ф. н. Николай ВИНЧЕВ
председател на общинската контролно-ревизионна комисия на БКП — Русе

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ЗА СОЦИАЛИСТИЧЕСКО СТОПАНИСВАНЕ

Социалистическото отношение към труда и обществената собственост е характерна черта на многобройния колектив на обединеното предприятие „Булгарплод" в Русе. Стремежът е да се спазват ленинските принципи на стопанисване, които изискват при изпълнението на всяка задача да се укрепва социалистическият начин на производство и опазване. Опазването на законността създава условия да се разгръщат активността и инициативата на хората.

Практиката на предприятието показва, че в борбата с негативните прояви намират своето място партийните и другите обществени органи и организации, контролните органи и стопанските ръководства.

Опитът сочи, че заводският комитет на БКП отделя голямо внимание да координира дейността си с ревизионната комисия за създаването на широк фронт против отрицателните прояви.

В светлината на решенията на Дванадесетия конгрес на БКП и постановките на др. Тодор Живков за стопанина и собственика подтикнаха комитета и първичните организации да направят преоценка на своята дейност. Комунистите се вълнуваха по проблема за стопанисването, правеха предложения, критикуваха допусканите слабости.

Сложната структура на предприятието и разнообразната му дейност се изразяват в: изкупуване, съхраняване и търговия с плодове, зеленчуци и цветя; производство на готови замразени и стерилизирани консерви и пр. Зависимостта от природните условия често пъти ни поставя в затруднено положение. Някои кадри и работници допускат пропуски, теглят назад. Това наложи да се обърне по-голямо внимание на проблема за социалистическото стопанисване.

Под ръководството на заводския партиен

Digitized by Google

комитет през 1983 г. се проучи опитът на завода за дизелови двигатели „В. Козаров" във Варна. След това в продължение на четири месеца беше подготвена и се състоя научно-практическа конференция на тема „Политическата и организаторската работа за издигане ролята на трудовия колектив като стопанин на социалистическата собственост". Изяснени бяха проблемите на стопанисването, а критиките, бележките и препоръките от страна на участниците насочиха партийното и стопанското ръководство по верен път. Възложени бяха поръчения на комунистите. Най-отговорните членове на партията застанаха начело и с личния си пример увлякоха трудовия колектив. Създаде се подходяща атмосфера и по предложение на бригадите делегатското събрание на колектива приеединодушно да се работи по инициативата „Профсъюзната организация — обществен гарант за социалистическо стопанисване и високо качество".

Започна най-трудното — да се преустройват всички комунисти в мисленето и в действията си за изпълнението на чл. 52, буква „И" от Устава на БКП. Повишена бе взискателността. Системно в комитета се обсъждаше работата на партийните и стопанските ръководства по проблемите за: ефективното използване на машините и съоръженията, изпълнението на инженерните проекти; работата на първичната организация при дирекция „Изкупуване"; дейността на партийното и стопанското ръководство на дирекция „Промишлена" по интензификацията и пр.

Първичните партийни организации и техните бюра завишиха критериите, организираха редица инициативи, разговори с номенклатурните си кадри, със специалистите-комунисти. Ръководните дейци се отчетоха на партийни събрания и пр.

Заводският партиен комитет проведе разговор с ръководителите на тема „Какво пречи във всекидневната ми работа като ръководител за успешно изпълнение на задачите на Националната партийна конференция". Той беше подготвен в продължение на месец и половина. В резултат на това се коригираха редица пропуски, взеха се мерки за намаляването на негативните явления и консуматорските настроения в отделните членове на колектива и др.

Така подходихме и крачките отидоха напред. Направеното от партийния комитет и първичните организации по-широко ни отвори очите. Ние виждахме по-ярко недостатъците от всекидневието, слабостите в поддръжката на машините и съоръженията, използването на търговските площи и тези в зеленчуковата база, финансовите нарушения, неефективното оползотворяване на суровините, материалите и др.

В тази обстановка заводският комитет на БКП потърси съдействие от заводската ревизионна комисия на партията. Искахме тя със специфичните си форми и средства на работа, на анализ на документите на първичните организации, с виждания си според Устава на БКП и съответните инструкции да даде своя принос за отстраняването на слабостите и да помогне за по-доброто стопанисване на обществената собственост.

На съвместно заседание на комитета и комисията обсъдихме въпроса за опазването и увеличаването на социалистическото имущество в светлината на изискванията на Дванадесетия конгрес на БКП, Националната партийна конференция, речите и изказванията на др. Тодор Живков след конгреса. Беше уточнено ревизионната комисия да извърши тематична проверка на всяка първична организация по спазването на чл. 52, буква „И" от Устава на БКП в духа на високите изисквания. Заводският партиен комитет по свой план да провери в тази насока работата на комунистите в отделните стопански отрасли и как изпълняват партийните си поръчения в обществените организации и на други места.

В заседанието бяха изяснени много въпроси. Членовете на комитета и комисията уеднаквиха критериите си, направиха се предложения за по-висока взискателност и за спазването на определените срокове. Препоръча се, след като заводският партиен комитет разгледа резултатите от проверките на неговите работни групи и протокола на заводската ревизионна комисия, да се състои събрание на заводската партийна организация, където да се обсъди проблемът на социалистическото стопанисване.

Съгласно плана на ревизионната комисия за проверката се изградиха комисии с опитни специалисти, състоя се инструктаж за изясняване на задачите. Станаха беседи-разговори, изслушани бяха и лекции. В резултат на това проверяващите бяха подготвени добре за предстоящата им задача.

В плана на комитета за осъществяването на мероприятията беше предвидено следното: изясняването на задачите пред неговите членове и привлечените специалисти-комунисти; инструктаж; кабинетът по организационните и идеологическите въпроси да подготви методически насоки за подпомагането на проверяващите по отделните направления; бяха предоставени литература и извлечения от решенията на XII конгрес на БКП, Националната партийна конференция, Устава на партията и следконгресните речи на др. Тодор Живков, където се говори за социалистическо стопанисване, и др.

За постигането на по-добър ефект в първичните организации се извърши следното: индивидуални срещи с комунистите, които допускат пропуски в социалистическото стопанисване; партийните групи проведоха разговор на тема „Моят личен пример за увличане на трудовия колектив в инициативата „Профсъюзната организация — обществен гарант за социалистическо стопанисване и високо качество"; партийните бюра обсъдиха информации за изпълнението на критичните бележки и предложенията по горния проблем и др.

Въпреки различния подход на двата пар-

Digitized by Google

тийни органа критерият беше един и същ — високо качество от работата на комунистите за стопанисването на социалистическата собственост.

Как осъществихме взаимодействието си с ревизионната комисия?

Протоколите, които ни се предоставяха от комисията, дадохме на членовете на комитета и след разглеждането им набелязвахме мерки за преодоляване на допуснатите слабости. Досега не бяхме се занимавали с протоколи от проверки с тематична насоченост. А сега те бяха и с дълбока аналитичност. Изнесеното в тях ни накара **да вземем и съответни мерки при нови критерии на взискателност и отговорност.**

В протокол на ревизионната комисия за извършена тематична проверка на първичната организация в дирекция „Производство" по изпълнението на чл. 52, буква „И" от Устава на БКП — опазването и увеличаването на социалистическата собственост, въз основа на документацията е анализирана дейността на организацията. В него е отбелязано, че се полагат системни грижи за доброто стопанисване на имуществото. Посочено е, че дългосрочната програма се претворява в дела от първичните организации и трудовите колективи. Отбелязано е също, че периодично се правят анализи за изпълнението на насрещните планове. Показани са и редица слабости. Обърнато е внимание и на записаното в решението от състояло се събрание, че се дава незадоволителна оценка на част от кадрите и комунистите. Те обаче не са адресирани конкретно. Констатации се правят на три събрания, но в документите на първичните организации месеци след това няма нищо за получения ефект от предприетите мерки.

В протокола за проверката в икономическите отдели е посочено, че са занижени изискванията към комунисти, които са допуснали груби нарушения в стопанисването на социалистическата собственост и спазването на законността. Това бе повод въпросът да бъде обсъден и да се търси отговорност на съвместно заседание на заводския комитет на БКП и стопанския съвет. В първичната организация при същите отдели ревизионната комисия установи, че на състояло се събрание на тема „Информация за работата на комунистите и кадрите за опазване и заздравяване на трудовата и финансовата дисциплина" са изнесени немалко слабости и пропуски. Комунистите обаче са проявили ниска взискателност. Приели са решение, но не е упражнен контрол за неговото изпълнение.

Това разтревожи комитета. Наложи се да се проведе разговор с партийните бюра и номенклатурните кадри от първичната организация в икономическите отдели. Възложени бяха допълнителни поръчения.

Заводската ревизионна комисия провери работата и на първичната организация в дирекция „Търговия" по проблемите на социалистическото стопанисване. В нейния протокол е посочено, че на партийно събрание на тема „За дисциплината в трудовия колектив и работата на комунистите" са показани редица нарушения и недостатъци. Данните обаче не са били точни, не се прави анализ на проблема. На фона на всичко това е прието решение, което съществено не е изменило положението.

Установеното от заводската ревизионна комисия насочи партийния комитет да разгледа работата на комунистите в дирекция „Търговия" и да приеме конкретни решения.

Резултатите от проверките на комисията рефлектират в мисленето и поведението на кадрите. Това допринася да намалява безстопанствеността, да са по-малко начетите на търговските работници, да се подобрява технологичната дисциплина в производството. С примера си комунистите Митко Георгиев, Хранимир Димиев, инж. Г. Ганчев, Христина Иванова и други увличат колектива.

За увеличаване ефекта от работата на ревизионната комисия ние отделяме голямо внимание на **гласността след проверките.** За целта се използват събранията на общозаводската партийна организация и на партийните групи, радиоредбата и др.

Успоредно с тематичните проверки на ревизионната комисия партийният комитет изгради пет работни групи, които провериха работата на комунистите в различните отрасли по социалистическото стопанисване.

Една от тези групи огледа дейността на партийните членове — административно-стопански кадри. Оказа се, че на събрания, съвещания и в други сбирки те са вземали отношение по опазването на социалистическата собственост. Разясняваха са постановките на др. Тодор Живков за стопанина и собственика, помагали са за изясняването на редица въпроси, които са допринасяли да се издига съзнателността на всеки член на колектива, за по-доброто социалистическо стопанисване. Като положителен пример за добре свършена политическа дейност бяха изтъкнати: П. Петров, Г. Вапцаров — заместник-директори, А. Борисов, Д. Тасков — началници на отдели, Хр. Димиев — началник „Производство", Ив. Бакалов — началник на цех I и др. Комисията съзря, че има отделни комунисти — ръководители, които във всекидневието не се намесват за отстраняване на недостатъците.

Работната група насочи вниманието си към изпълнението на решенията на висшестоящите органи и на заводската партийна организация за по-ефективно използване на мощностите, съоръженията, реконструкцията и др. Установи се, че комунистите Ив. Василев, Х. Димиев, М. Георгиев, Ив. Бакалов, П. Петров, Г. Вапцаров, Б. Николов и др. са положили усилия за обезпечаване натовареността на мощностите и съоръженията. Комунистите — стопански ръководители, активно участват при внедряване инициативата на Завода за дизелови двигатели във Варна за социалистическото стопанисване. Същите имат съществен дял в подготовката и провеждането на научно-практическата конференция по горния проблем и по внедряване инни-

Digitized by Google

пиативата „Профсъюзната организация — обществен гарант за социалистическо стопанисване и високо качество". Те допринасят и за по-ефективното използване на търговските площи.

Съществуват и слабости, допуснати от комунистите — стопански деятели. Не е доведено докрай натоварването на мощностите и съоръженията, изостава се с обема на промишлената продукция. Причините за това положение са различни. Те са и в държавно стопанско обединение „Булгарплод", но в крайна сметка опират до недостатъчна настойчивост и борба от страна на комунистите — стопански дейци.

Горепосочената работна група докладва в заводския партиен комитет за онези стопански кадри, които още не са преустроили напълно мисленето и действията си в унисон с изискванията на Националната партийна конференция и речите на др. Тодор Живков.

Особено внимание работната група и заводският партиен комитет отделиха за анализиране проблема по съхраняването, опазването и оползотворяването на суровините, материалите и продукцията. Оказа се, че има сериозни пропуски, по които административно-стопанските кадри ще трябва да вземат нужните мерки. Фактите показват преразход на домати в промишлеността, на месо, пипер, похабяване на съхранена мая за хляб в зеленчуковата база на стойност 14 хил. лв. и др. Има върху какво да се замислят Хр. Димиев, Ив Бакалов, Б. Цонев, П. Петров и други стопански дейци, за да се стабилизира положението на технологичните линии и се получат икономии на суровини и материали.

Като анализирахме стила на ръководните кадри по стопанисването и увеличаването на социалистическата собственост, стигнахме до извода, че има големи резерви. Проведената научно-практическа конференция от заводския партиен комитет на тема „Стопанският ръководител — политически деец в условията на новия икономически механизъм" и приетите насоки за развитието на кадрите през петилетката и до 1990 година по безспорен начин показа, че има сили за изпълнението на задачите, които стоят пред колектива.

Работната група, която провери работата на комунистите — ръководители, обърна внимание и на проблема за квалификацията и отношението към младите специалисти. Напредъкът е налице. Има обаче ръководни дейци, които не полагат нужните грижи за квалификацията, технологичната дисциплина и обучението на кадрите. Този извод бе направен и в протокола на заводската ревизионна комисия.

Въпреки положителния опит на заводския комитет на БКП и стопанското ръководство например по конкурсното начало горепосочените пропуски са в разрез с традициите, които са натрупани от редица години. В това отношение тревога буди проблемът с разпределените млади специалисти. Всяка година в „Промишлена" дирекция постъпват по 25—30 души, а в края на годината остават малцина. Анализът показва, че К. Паришков, М. Георгиев, Г. Ганчев и др. ще трябва да положат повече грижи към младите хора, да им се помага за по-успешно усвояване на професията, за по-добро стопанисване на социалистическата собственост. Работната група препоръча да се засили взискателността към стопанските кадри и комунистите, за завишаването на отговорността им по стопанисването на социалистическата собственост. Тя предложи още заводският партиен комитет и първичните партийни организации да дадат партийни поръчения, които да са еднопосочни със задачите на стопанисването, реконструкцията, модернизацията и квалификацията. Стопанското ръководство във взаимодействие със заводския комитет на ДКМС да изготви перспективна програма за работа с младите комунисти за постигането на синхрон и адаптация с трудовия колектив. Становището на проверяващите бе, че комунистите на стопанска и административна работа полагат усилия трудовият колектив да стопанисва добре собствеността. Наложително е обаче след приключването на стопанската година да се оцени дейността на комунистите и номенклатурните кадри и се набележат мерки за по-нататъшното опазване на социалистическото имущество.

Друга работна група провери работата на комунистите в контролните органи — комисията за народен контрол, доброволния отряд на трудещите се, вътрешноведомствения контрол и контролния блок, по умножаването на социалистическата собственост. В проверката бяха привлечени и други специалисти-комунисти. Разговаряно бе с кадрите от посочените органи, вникнато бе и в документацията.

Анализът показа, че комисиите за народен контрол са извършили 30 проверки и са дали 112 препоръки на стопанското ръководство.

Връчени са поръчения на комунистите — народни контрольори, изградена е комисия по опазването на социалистическата собственост. Осигурява се гласност на проверките чрез таблото „Под контрола на народа" и чрез радиопредавания. В тази дейност се изявяват комунистите Ив. Пенев, Я. Джамбазова, В. Илиева, Б. Николов и др. Становището на проверяващите е, че има по какво да се замислят П. Зачев, В. Богданов, Д. Маринова, а също така и партийните бюра и секретарите на първичните организации за подобряване работата на комисиите за народен контрол.

Изтъква се, че комунистът Ангел Христов като ревизор съдействува на стопанското ръководство за подобряването на дисциплината. Той обаче би могъл да оказва по-голяма помощ за търсенето на отговорност при похабяването на суровини, материали и готова продукция.

Претенции са отправени и към контролния блок, който се ръководи от комуниста Петър Петров, заместник-директор на дирекция „Търговия". Работата на същата още не е канализирана, което налага заводският партиен комитет да се занимае с дейността й.

Digitized by Google

Предложено бе доброволните отряди на трудещите се да упражняват по-действен контрол, за да се повиши и ефектът от тяхната дейност по охраната на социалистическото имущество.

Друга комисия провери дейността на комунистите в тази насока в общостопанския и дирекционните профкомитети. Разговаряно бе с членове на трудовите колективи, вникнато беше и в документацията. Счита се, че партийното ядро в това направление отговаря на изискванията. Какви са другите констатации? Комунистите от общостопанския профкомитет имат значителен принос за по-доброто стопанисване на имуществото. Наред с това те допускат слабости. Като председатели на комисии по профсъюзната дейност недостатъчно контролират стопанисването на социалистическата собственост, незадоволително упражняват функциите си на контролен орган.

Комисията докладва в заводския партиен комитет, че създадената организация по стопанисването чрез приетата инициатива на профорганизацията би била по-ефективна, ако се обърне внимание на прецизното и срочното даване на месечните планови задачи на бригадите, на обществената защита на колективните и личните творчески планове и пр. Работната група прави извод, че комунистите Я. Джамбазова, Б. Драгнева, Т. Нейков имат по-големи възможности за спазване на социалистическата собственост съобразно изискванията, предявени в речите и изказванията на др. Тодор Живков.

Определена комисия провери как комунистите в технико-икономически съвет (ТИС) и научно-техническо дружество (НТД) са работили по посочения проблем. Тя изнесе, че партийните членове се трудят активно за изпълнението на поставените задачи чрез разработването на инженерни проекти и тематични планове за рационализаторска дейност. В ТИС при план 71 предложения с икономически ефект 117 хил. лв. са дадени 40 с отчетен ефект от 27 хил. лева.

Работна група провери и работата на комунистите в ДКМС по тези проблеми. Установено бе, че 38 млади комунисти са добро партийно ядро. В комсомолския актив са включени едни от най-изтъкнатите специалисти — млади комунисти. С личния си пример те увличат останалите при изпълнението на партийните решения, участвуват в изучаването, масовизирането и внедряването на инициативата „Профсъюзната организация — обществен гарант". За пример са Г. Ганчев, Л. Домова, В. Димитрова, В. Колева и др. Те участвуваха и в подготовката и провеждането на разговор на тема „Моят личен принос за социалистическо стопанисване".

Младите комунисти са инициатори за извършването на реконструкция и модернизация на търговските обекти със собствени сили.

Работната група счита, че възможностите на комунистите в ДКМС са по-големи и предложи заводският партиен комитет и стопанското ръководство да им възлагат по-отговорни задачи.

Резултатите и изводите от проверките на заводската ревизионна комисия и работните групи на заводския партиен комитет бяха обсъдени в заседание на комитета. Там присъствуваха и секретарите на първичните организации. Набелязани бяха конкретни мерки за подобряването на цялостната работа. Проведено бе и събрание на заводската партийна организация на тема „Работата на комунистите по опазването и увеличаването на социалистическата собственост в светлината на новите изисквания".

Кое бе характерното в изказванията на събранието?

— В процеса на проверката — каза Ст. Друмев — бе разговаряно с нас като профпредседатели. Посочиха ни се пътищата за издигане равнището на работата, оказана ни бе помощ. След тази инициатива аз виждам дейността си в нова светлина.

— С всяка изминала година заводската партийна организация — заяви Ст. Обрешков — става по-добър политически ръководител на колектива. Има какво да се желае. Нужно е да се завишат критериите към комунистите на отговорна стопанска работа. Да се огледаме как стопанисваме. Сили и възможности имаме, за да направим голяма крачка напред.

— Темата, която разглеждаме — подчерта Ив. Василев, — е вълнувала целия трудов колектив. През последните години стопанското ръководство е вземало мерки по обсъждания въпрос, но е нужно да се засили идеологическата работа сред масите. Днешното събрание ще изиграе възпитателна роля.

Изказалите се напълно подкрепиха инициативата на двата партийни органа едновременно да се извършва проверка по важни въпроси от живота на колектива. Защото в крайна сметка с това се помага по-сполучливо да се решават проблемите. И не случайно се препоръча така да се действува и в бъдеще.

Оценено бе, че партийният комитет правилно подхожда при решаването на проблемите на стопанската дейност. Има обаче колективи, където мудно се създава обстановка на непримиримост. Нужни са повече дела, а по-малко голи фрази.

Приети бяха решения за подобряване работата на първичните партийни организации по опазване и увеличаване на социалистическата собственост.

Безспорно е, че съвместната работа на заводския партиен комитет със заводската ревизионна комисия за тематични проверки по възлови въпроси дава добри резултати. Тя и в бъдеще ще продължи, ще се разширява, с което ще се спомага за издигане ролята на първичната партийна организация.

Стефан ДИМИТРОВ

секретар на заводския партиен комитет в обединеното предприятие „Булгарплод" Русе

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

БОРБАТА ЗА ИКОНОМИИ — БОРБА ЗА ЕФЕКТИВНОСТ

В условията на непрекъснатата интензификация на селското стопанство рационалното използване на материалните и трудовите ресурси е един от най-важните фактори за повишаване ефективността на производството. През годините на осмата петилетка настъпиха дълбоки количествени и качествени изменения в развитието на производителните сили в селското стопанство. През 1984 г. в сравнение с 1970 г. основните производствени фондове нараснаха със 77 на сто. В резултат на структурните промени в материално-техническата база значително нарасна делът на материалните разходи от общите разходи на производството. Това е един закономерен процес, продиктуван от постоянното намаляване на относителния дял на живия труд и от засилване степента на интензификацията на производството. Заедно с това следва да се отбележи, че са налице някои негативни тенденции. Не винаги нарастването на производството съответствува на вложените ресурси, а намаляването на разходите на жив труд при някои производства е с по-нисък темп от нарастването на овеществения труд. Това води до увеличаване на себестойността на продукцията, намаляване рентабилността на производството, ниска възвръщаемост от износа, недостиг на средства за самоиздръжка и самофинансиране на селскостопанските организации. Тези условия и резултати задълбочено бяха разгледани на Мартенския пленум на ЦК на БКП, на който с определена яснота се постави въпросът за по-нататъшната интензификация на селскостопанското производство на основата на върховите постижения на научно-техническия прогрес; за интензификация, водеща до производството на повече продукция с по-малко разходи и максимално използване на всички фактори за увеличаване ефективността на отрасъла.

През последните години световната и нашата наука постигнаха значителни успехи в областта на селекцията. Разработиха се редица нови технически и технологически решения с голям икономически ефект. В резултат на това значително се увеличиха потенциалните възможности на добивите от отделните култури и средната продуктивност на животните. Използват ли се обаче напълно тези постижения в практиката? Наред с някои обективни фактори главно поради субективни причини — недостатъчно прилагане на системите за научнообосновано управление на добивите, бавно внедряване на авангардните технологии, нарушаване на технологията на производство, незадоволителна степен на квалификация на специалистите и изпълнителските кадри,

Digitized by Google

не се използват комплексно всички фактори, гарантиращи максимално реализиране постиженията на науката в практиката.

Опитът на челните окръзи показва, че въпреки неблагоприятните природно-климатични условия за някои земеделски култури през 1983 и 1984 г. там, където е ликвидиран шаблонният подход и се прилагат гъвкавост и правилно съчетаване на отделните фактори (торене, поливане, борба с плевелите и вредителите, навременно и без загуби прибиране на културите), добивите са с 20—30 на сто по-високи, а себестойността значително по-ниска. Така например за периода 1981—1983 г. средно от зърнените култури общата продукция от 1 декар в Пловдивски окръг е с около 50 на сто по-висока от Видински окръг, а материалните разходи на 100 лв. обща продукция са съответно 62,90 и 76,10 лева. Аналогично е положението и за някои други основни култури.

Остро стои въпросът за икономия на материални разходи и в животновъдството. Независимо че е постигната сравнително висока средна продуктивност и обемът на продукцията е нараснал през 1984 г. спрямо 1970 г. над 60 на сто, наблюдава се тенденция на увеличаване на себестойността, и то главно в частта на материалните разходи за почти всички животински продукти. През последните години производството на зърно значително нарасна, но поради недостиг на сочни, зелени и груби фуражи, недостатъчна балансираност на дажбите относителният дял на концентриран фураж е твърде висок. За периода 1981—1983 г. материалните разходи на 100 лв. продукция в свиневъдството варират от 66,40 лв. за Русенски окръг до 92,20 лв. за Разградски, а разходът на фураж в кръмни единици е съответно 337 и 444. Това налага на сериозна преценка да се постави проблемът за усъвършенствуване структурата на фуражното производство и внедряването на съвременни по-съвършени системи на хранене на животните.

Има редица причини, с които могат да се обяснят големите различия, но решаващо място се пада на прилаганите технологии. Днес интензивното земеделие е в пряка зависимост от ресурсоикономисващите технологии, които осигуряват с по-малко разходи по-висока производителност, като същевременно допринасят за запазване на почвеното плодородие и околната среда. Неизползвани резерви в това направление все още крият интегрираните методи на борба с вредителите, минимализираните почвообработки, природосъобразното отглеждане на животните и други съвременни методи. В редица АПК намалиха рязко разхода на горива чрез въвеждане на безплужни обработки, увеличиха продуктивността от животните на базата на пълноценното използване на фуражите. За съжаление обаче все още недостатъчно внимание се обръща в някои окръзи на изучаването и бързото внедряване на челния опит в това отношение, недостатъчно научнообосновано се разясняват проблемите на ресурсоикономисващото земеделие, свързани с повишаване на добивите и продуктивността.

●

Намаляването на разходите и повишаването на ефективността на селското стопанство в голяма степен зависи от правилната организация на производството, труда и работната заплата. С преминаването през 1984 г. към двузвенна форма на управление, при която бригадата стана основна производствена и социално-икономическа единица, се създадоха условия за усъвършенствуване структурата на производството, задълбочаване на специализацията и концентрацията и по-пълното приложение на икономическия подход в управлението. Едновременно с това все още на някои места са ограничени самостоятелността, правата и отговорностите на бригадите. Не са създадени необходимите икономически условия за мобилизиране на трудовите колективи за изпълнение на плановите задачи и постигане на максимал-

Digitized by Google

на икономия на материални и трудови разходи. Не е преодоляна напълно практиката структурата на производството и изграждането на материално-техническата база да се определят от висшестоящата организация, без да са съобразени с конкретните производствени условия, без да се ангажира мнението на трудовите колективи, които ще изпълняват поставените задачи. Този подход неминуемо води до непълно използване предимствата на новата бригадна организация, които могат да се проявят само при условие, че се създаде органическо единство между организацията на производството, по-пълното приложение на стопанската и вътрешностопанската сметка, акордната система на заплащане на труда и обвързване на работната заплата с крайните производствени и икономически резултати.

За да се постигне единство и еднопосочност на интересите на трудовите колективи, на отделния селскостопански труженик и на обществото, необходимо е на основата на действуващия икономически механизъм да се търсят и прилагат нови по-гъвкави, по-съвършени форми на организация и заплащане на труда. В това отношение различните форми на акорд доказаха своите предимства. **Особено ефективна е акордната система, когато чрез нея се стимулира освен нарастването на обема на продукцията и икономията на материалните разходи.** За правилното обвързване на акордните разценки и работната заплата с икономията на материални разходи най-важното условие е да се усъвършенствува нормативната база така, че още при разработване на технологичните карти по култури в производствените единици да се създадат условия за постоянен контрол по извършване на отделните мероприятия и свързаните с тях материални разходи.

Една от най-ефективните форми за оперативно контролиране на материалните разходи, плод на умело прилагане на съветския опит при нашите условия, е **лимитно-чековата система.** Същността ѝ се състои в това, че служи за регистриране и отчитане на разходите в момента на тяхното извършване и с натрупване за целия отчетен период. Тя дава възможност за оперативен контрол както по отношение на спазването на технологията, така и по отношение съизмерването на фактическите с плановите разходи. Независимо от предимствата тази форма не е намерила пълно приложение. Причините за това са, че все още няма методическо единство в указанията и в много бригади не са създадени условия за своевременно отчитане на производствените разходи на място. Частичното внедряване и неизползването ѝ за формиране на крайните резултати в бригадата могат да доведат до постоянни спорове и обратни резултати.

Въпросът за икономиите не се изчерпва само с контрола на извършваните разходи в съответствие с утвърдените нормативи по технологичните карти. Значителен резерв е намаляването на загубите от разпиляване и разхищаване както на влаганите суровини и материали, така и на готовата селскостопанска продукция. Анализът показва, че поради лошо съхранение и неправилно използване в някои АПК се разпиляват над 10 на сто от изкуствените торове и препарати, 30—40 на сто от оборския тор, 8—10 на сто от готовата продукция в момента на прибирането и съхранението. Това тревожно явление на безстопанственост и безотговорност налага партийните комитети, партийните организации, Комсомолът, другите обществени организации и стопанските ръководства да **водят безпощадна борба за създаването на социалистически ред и дисциплина.** На първо място решително е следвало да се издигне ролята на обществения и вътрешноведомственския контрол, ка-

Digitized by Google

то се предоставят права и се оказва пълна подкрепа на съответните компетентни органи за налагане морални, материални и други санкции срещу безстопанствеността, нарушенията на технологическата и трудовата дисциплина. Само с такъв подход може все по-пълно да се утвърждава трудовият колектив като стопанин на социалистическата собственост и да се привеждат интересите му като такъв в съответствие с тези на обществото и държавата-собственик.

Повишаването на ефективността е повеля на времето, изискване и доказателство за силата на нашия обществен строй. Но трябва да се забравя, че големите задачи, които се поставиха от Февруарския и Мартенския пленум на ЦК на БКП, могат да се решат преди всичко чрез повишаване на ефективността на производството, а тя в голяма степен зависи от икономията на жив и овеществен труд.

Задачата за строг режим на икономии не е нова, за нея се говори от години, но резултатите не навсякъде са задоволителни. Една от причините е, че на икономиите все още се гледа като на мероприятие, необходимо за излизане от бедствено положение, а не като на съществена част на научнообоснованата ресурсоикономисваща технология. Затова, когато се правят инженерните проекти, когато се разработват насрещните планове, недостатъчно внимание се обръща на икономиите. А изследванията показват, че за едночасовия престой на трактор „К—700" се заплаща за амортизация 5,83 лв., че използваният обемист фураж претърпява 4—5 премествания, или за изхранването на една крава се преместват до 80 т фураж годишно и т. н.

Увлечени по инерцията за отчитане на извършено мероприятие или навреме изведена кампания, някои стопански ръководители не се чувстват задължени да дадат отговор за сметка на какво става всичко. Независимо че проблемът за икономиите се разглежда от партийните организации и партийните комитети, той все още недостатъчно присъствува във всяко решение, свързано с партийното ръководство на икономиката. Недостатъчен е и партийният контрол по този въпрос. Дори се срещат случаи, когато комисията за народен контрол докладва на партийното събрание за разхищение на селскостопанска продукция, а събранието, вместо да потърси лична отговорност от комунистите, отговорни за съхранението, решава да отнесе въпроса до висшестоящите органи. Ясно е в тези случаи, че става дума за слаба заинтересованост, за примиренчество и недостатъчна партийна отговорност.

Сега, когато в страната е създадена сложна природно-климатична обстановка, водеща до значителни загуби в селското стопанство, един от най-големите ресурси за покриването им е най-икономичното и ефективно използване на материалните ресурси. Това налага този проблем не само да намери място в компенсационните програми, но **и да се издигне на равнището на най-важна партийна и държавна задача,** да стане въпрос на чест и отговорност за всеки трудов колектив, за всеки стопански и партиен ръководител.

В селското стопанство предстоят важни кампании. В мероприятията на Секретариата на Централния комитет на партията и Министерския съвет за компенсиране на загубите и гарантиране изпълнението на плана за 1985 година с пределна яснота са дадени насоките за работата и пътищата за решаване на проблемите. Най-важното сега е да се създаде такава организация в работата, която ще осигури тяхното изпълнение. За мобилизиране силите на трудовите колективи, за издигане на тяхната активност и съзнателност в партийните комитети и организации трябва да се създаде атмосфера на взискателност и непримиримост и постоянен и действен контрол по изпълнение на тези отговорни задачи.

Digitized by Google

Да се издигне на по-високо равнище и се приведе в съответствие с новите изисквания и задачи идеологическата работа. Особено място в борбата за икономии може и трябва да изиграе социалистическото съревнование. Това изисква да се търсят и прилагат нови по-съвършени форми на морално и материално стимулиране, непосредствено свързани с резултатите от икономиите.

В това напрегнато време всеки час в селското стопанство е скъп и трябва да се използва без суетене, без изчакване на указания „от горе". В редица окръзи като Благоевградски, Разградски, Русенски, Толбухински и други партийните комитети и стопанските ръководства бързо реагираха на създалата се обстановка. Изпълнението на компенсационната програма при тях започна още в ранните пролетни дни. Подготвиха се и се разсадиха повече зеленчуци, тютюн. Поставен е на строг отчет и контрол всеки лев материален и трудов разход. Успешното настъпление на тези окръзи продължи и през жътвената кампания, и при засяването на вторите земеделски култури.

Борбата за производството на повече продукция с по-малко разходи става дело на всички ръководни кадри и специалисти, на трудовите колективи в бригадите, цеховете и звената. Начело в тази всенародна борба застават партийните комитети, организации и групи. За всички тях по-съвършената организация на производството, по-големият размах и творчество в работата, строгата дисциплина и отговорност трябва да станат залог за изпълнението на тазгодишния и петилетния план, за издигане равнището на селскостопанското производство.

Иван ВАСИЛЕВ
сътрудник в отдел „Селскостопански"
на ЦК на БКП

ОТГОВОРНОСТТА НА ЗВЕНАТА ЗА ТЕХНИЧЕСКИ И КАЧЕСТВЕН КОНТРОЛ

В борбата за технически прогрес и високо качество на продукцията важна роля играят звената за технически и качествен контрол. Оттук нараства необходимостта партийните комитети и организации да им обръщат по-голямо внимание, за да се измени характерът на контрола и неговата ефективност. Главната негова цел е не да санкционира и изобличава, а да разкрива причините за допуснатите грешки и неблагополучия в производството и да спомага за тяхното бързо отстраняване.

Интересен и богат по съдържание е опитът в тези направления на партийната организация в завод „Буря" — Габрово. Тук правилно се вижда и оценява ролята на тези звена от партийните и стопанските ръководители на завода, които се отличават с висока обща и професионална подготовка, с политическа

Digitized by Google

закалка и практически опит. Директорката на завода к. т. н. Петра Янкова е работила като началник на цех, технолог, гл. инженер, а от 1971 г. е начело на стопанското ръководство. Известна е като общественичка, която умело съчетава икономическия и политическия подход. Секретарят на заводския партиен комитет Вълчо Енев също е бил стопански ръководител, комсомолски и партиен работник. Умелото ръководство, съчетано с действен политически подход, е дало отражение върху първичните партийни организации и стопанските дейци в завода за правилното оценяване на мястото и ролята на звената за технически и качествен контрол.

Към партийния комитет вече три години действува **комисия по качеството,** която има свои подразделения в цеховете и бригадите. Има изградени и работят органи по проблемите на качеството и в профсъюзната и комсомолската организация.

Комисиите към партийния комитет, първичните партийни организации и партийните групи контролират и спомагат за издигане техническото и технологическото равнище на продукцията, внедряване на нови изделия и технологии, производството на луксозни и модни изделия, образователното ниво и квалификацията на трудещите се... Посочените въпроси се разглеждат и обсъждат не само като повеля на деня, но и творчески се разработва бъдещото им развитие. Тяхно задължение е да правят предложения за изменение и усъвършенствуване стила и метода на работа, състоянието на машинния потенциал, входящия и изходящия контрол, спазването на технологичната дисциплина... Предлагат също и организационно-технически мерки, които имат водещо място при приемането на перспективните програми.

Един път в годината партийният комитет обсъжда оценка за работата на отдела за технически контрол и приема решения за подобряване на качеството. Прави се анализ на цялостната и многостранна дейност на звената за технически и качествен контрол и оценка на комунистите, работещи в тях.

Важно изискване за тези звена е да не се допуска несъответствие между решение и изпълнение, да преодоляват стремежа у отделни хора да работят формално, бюрократически, без творчески размах. Контролните действия са насочени към осигуряване на свобода в действията, самоинициатива и творчество, към висока дисциплина и отговорност за спазване на технологичните изисквания.

Същевременно се отделя внимание и на синхронизацията между звената за технически и качествен контрол по най-важните задачи, които се решават в трудовия колектив. Задълбочава се **комплексният подход** при осъществяване на контролните функции. Стремежът е усъвършенствуването на технологиите да се съчетава с по-пълното използване на производствените мощности, суровините, материалите, трудовите и финансовите ресурси, за подобряване на качествените показатели.

Партийната организация своевременно реагира на задачите за подобряване на качеството и за приложение върховите постижения на научно-техническия прогрес и за изпълнение на приетата комплексна програма.

За успешното изпълнение на тези задачи в отдела за качествен контрол е изградено партийно ядро. В него работят 70 контрольори, от които 30 са комунисти. С контрольорите всяка седмица се провеждат оперативки, където междинните контрольори се отчитат за извършената работа. Прави се анализ на качеството на произведената продукция и се поставят задачите за следващата седмица. Констатациите и анализът на условията и факторите за допуснатите пропуски и грешки се насочват към стопанското ръководство на завода.

Ежемесечно с партийния, стопанския и обществения актив се провежда съвещание по качеството, на

Digitized by Google

което началникът на отдел „ОТК" излиза с анализ на работата по производствени звена. Към заводския партиен комитет е изградена комисия по качеството. Тя се оглавява от заместник-директора по производствено-техническите въпроси. Един път в годината комисията се отчита в комитета.

Голяма роля за развитие и приложение постиженията на научно-техническия прогрес, за повишаване на качеството играят **творческите групи.** В тях се обединяват членовете на колектива, които имат интереси към конструкторско-творческата дейност и на обществени начала спомагат за усъвършенстуването на техниката и технологиите.

В чест на Националната партийна конференция в завода се откри **кабинет по качеството.** В него са събрани всички стандартизационни документи и литература по проблемите на качеството, извършва се обмяна на положителния и челния опит. По-важни функции на кабинета: провеждане на заводската атестационна дейност; заводската стандартизационна работа; обединяване дейността на творческите групи по качеството; разработване, внедряване и усъвършенствуване на комплексната система по управление на качеството; работа за развитие на младежкото научно-техническо творчество; обучение на специалистите, низовите ръководни и изпълнителски кадри; информационно-пропагандна дейност...

Мерило за правилното политическо ръководство на звената за технически и качествен контрол и за ефективността на тяхната работа са положителните изменения в качеството и ефективността на производството. И действително резултати има. Осемдесет процента от готовата продукция е атестирана с оценка „К" и „1", а ежегодното обновление е над 70 на сто.

Продукцията на завода е завоювала високо признание и оценка на потребителите в нашата страна. Към нея непрекъснато се увеличава интересът от социалистическите страни и някои западни фирми.

●

Работата за повишаване ефективността и качеството на производството е тясно свързана със задълбочаване, конкретизация и **издигане равнището на техническия и качествения контрол в малкия колектив.** Затова умелото политическо ръководство е важен фактор за решаване стратегическата задача на партията за разширяване и разгръщане демократичното начало при управление на процесите за повишаване качеството на продукцията. Всичко това е израз на дълбокото човешко съдържание и хуманната целеустременост на партийното ръководство. То е преди всичко работа с хората, за доброто на хората, чрез хората и сред хората.

Отчитайки тези процеси и изисквания, в завода са изградени 13 бригади, в които са формирани партийни групи. Това дава възможност за укрепване и разширяване връзките на партийната организация с трудещите се, за издигане степента на обединяване на тяхната енергия, творчество и организираност при решаване на производствени и социални задачи, за засилване ролята на колектива в контролните функции.

Във всички бригади са изградени комисии за технически и качествен контрол, в които участвуват специалисти и производственици с дългогодишен опит. Цялостната им дейност органически обединява различните постановки и мероприятия в Дългосрочната програма за качеството.

Дейността на комунистите в групите за технически и качествен контрол се разглежда като важно звено от цялостната партийна работа. Тя се осъществява в единство и единодействие с всички други задачи в бригадите. Партийното ръководство е насочено към утвърждаване на съвременни критерии за качеството сред работниците. Обръща се внимание при изпълнение на конкретните функции да не се набира информация само за допуснатите пропуски и недостатъци, а

Digitized by Google

да се води борба за тяхното отстраняване. Наред с това се воюва за откриване и използване на посъвършени форми и методи за натоварване на наличната техника, за нейното усъвършенствуване чрез нововъведения, авангардни технологии, за реализиране икономии на материали, суровини и енергия.

Преди всичко внимание се отделя за утвърждаване на творческо мислене у членовете на бригадите за усъвършенствуване на трудово-производствените процеси, формиране у тях такива качества като: прецизност и точност при използване на машините и съоръженията, умение да се вижда новото в зародиш, да го защитават и утвърждават, да предоляват рутината, консерватизма и застоя. Особено е важно да се утвърждават възпитателните функции на контролните звена. Със своята дейност те допринасят за приемствеността на всичко прогресивно, за формиране на високо чувство за дълг и отговорност в работата за повишаване качеството и ефективността, за изграждане на съвременни естетически критерии и изисквания при трудовата реализация.

Положителен опит в това направление има в контролните звена на бригадите в цех „Юрий Гагарин". Първичната партийна организация при цеха със секретар Стефан Генчев умело свързва идейновъзпитателната работа за подобряване на качеството и за развитие на рационализаторската дейност. Заложен е положителен опит по използване на контролните звена за пропагандиране на постиженията в техниката, технологиите и качеството. Умело се използва агитаторският апарат за даване **гласност на резултатите** от работата на групите за технически и качествен контрол. По този начин контролната дейност в единство с идейновъзпитателната и организаторската допринася за санкциониране по своеобразен начин на бракоделството и нискокачественото производство, за изнасяне пред съда на общественото мнение на онези труженици, които не включват своите сили за създаване на продукция с високо качество. Същевременно тяхната работа се използва за стимулиране на рационализаторската и внедрителската дейност в трудовия колектив.

Споделяйки натрупания опит в завод „Буря" — Габрово по политическото ръководство на звената за технически и качествен контрол, искаме да обърнем внимание и на някои актуални изисквания. При осъществяване на стратегическата задача на партията за интензификация на производството и на всички социални дейности работата на тези звена трябва да допринася за повишаване квалификацията на трудещите се. Контролът не бива да бъде насочен само към санкциониране, а да спомага и за изграждане на трудови навици и умения, нравствена целеустременост и дълг пред колектива и обществото. Политическата работа на партийната организация в това направление ще допринася все повече за развитие на нейната преобразуваща роля в трудовия колектив.

Контролът върху техническите построения, технологическите решения и качествените характеристики е необходимо да води до повишаване на социалистическата съзнателност на трудещите се. В завода всеки трябва да осъзнае, че допуснатите грешки и пропуски в производството на трикотаж водят до влошаване на качеството и в крайна сметка до разочарование на клиента, до щети за народното стопанство и се отразяват върху авторитета на заводската марка.

Имайки предвид тези изисквания, партийната група в бригада „Васил Левски" с отговорник Иванка Димитрова и бригадир Денчо Лалев използва сполучливи форми за работа със звената за контрол. Всяка седмица те отчитат и изнасят резултатите от тяхната дейност пред колектива. В комисията по качеството има представители от всички цехове, които конкретно отбелязват коя работничка къде е допуснала грешка и в каква насока все още има да усвоява тънкостите на про-

Digitized by Google

фесията. За да не страда цялата бригада от грешките на отделни работнички, е въведен строг входящ контрол.

Освен това изграждането на контрола на принципна основа не дава възможност да съществуват прояви на злоупотреба с материали, суровини и предаване на продукция с ниски качествени показатели. Работата в тази насока допринася за утвърждаване на здрав социално-психически климат, който от своя страна също допринася за повишаване качеството на продукцията и разгръщане творческите възможности на колектива за развитие на рационализаторската и внедрителската дейност.

Партийната група е насочила своето внимание сега към отстраняване на грешките и недостатъците в отделните операции на технологическия цикъл. В своята работа те отчитат, че от качествената работа на всяко подразделение зависи качеството на крайните резултати. Борбата е насочена към намаляване на досега допусканите три до четири на сто брак от шивачките. Творческата активност на комунистите и първенците в производството прераства в стремеж на всички за подобряване на качествените показатели.

Положителен опит в партийното ръководство на звената за технически и качествен контрол има и в бригада „Буря". Партийната група се състои от 11 комунисти. От нея има членове с поръчение да работят в комисията по качеството. Съдържанието на тяхната работа е наситено с мероприятия за осъществяване превантивност в контрола, използване на набраната информация за вземане на мерки за подобряване качеството на материалите, които получават от другите звена на завода. Създадена е обстановка на нетърпимост срещу проявите на отклонения от технологичната и трудовата дисциплина. Всички комунисти активно работят за изграждане на съзнателна дисциплина.

С резултатите от работата на комисията ежемесечно се запознават всички членове на бригадата и се вземат действени мерки за избягването на допуснатите слабости и грешки. При изпълнение на поставените производствени задачи колективно се преценява кой за какво ще отговаря, кой къде ще бъде най-полезен. Бригадният съвет всеки месец прави подробен оглед на състоянието на бригадата. На всички е пределно ясно, че колективът не бива да страда дори само заради един неин член, който не спазва комплекса от изисквания за производството на продукция с високи качествени показатели.

Политическото ръководство на звената за технически и качествен контрол е сложен процес с нарастващо значение. Съществуват и редица трудности от обективен характер. В някои участъци на завода се работи с морално остаряла техника, при която трудно се прилагат съвременни технологии. Ниското равнище на механизация и автоматизация, получаването на партиди от суровини и материали с ниски качествени показатели обуславят сложността и противоречивостта на борбата за високо качество на продукцията. Това с още по-голяма сила откроява необходимостта от усъвършенстването на партийното ръководство.

доц. Гено МАТЕЕВ
кандидат на философските науки
инж. Ангелина СЛАВЧЕВА

Digitized by Google

ПРЕУСТРОЙСТВО С БЪРЗИ ТЕМПОВЕ

За партийните организации и трудовите колективи от системата на ДСО „Булгарплод" е ясно, че без постиженията на науката и техническия прогрес, без внедряването на новите технологии и най-вече без изменение в мисленето и действието на ръководните кадри и специалистите пробив в развитието на консервната промишленост няма да се получи. Този пробив се налага главно от факта, че производството изостана по някои показатели от световните постижения, а наред с това все още не достигат на пазара някои традиционни фабрикати. Явно е, че пропуснатото време не може да се навакса с палиативни мерки, нито е необходимо да се изминават сега всички етапи на развитие. Време е да се действува смело, революционно, да се решават проблемите от позицията на световните научни достижения, да се внедряват авангардни технологии — да се работи с целите и критериите, поставени от Националната партийна конференция и Февруарския пленум на ЦК на БКП.

Кои са въпросите, които застанаха в центъра на нашата политическа, организаторска и стопанска работа за осъществяване поврат в развитието на консервната промишленост в близките 2—3 години.

Първият се отнася до изясняване тенденциите на развитие на консервната промишленост. Известно е, че немалка част от българските консерви са предназначени за износ. Това налага добре да се познава световната тенденция на развитие на този подотрасъл. Що се отнася до вътрешните потребности, консервната промишленост трябва да се утвърждава като промишлен тип на общественото хранене и като фактор за намаляване на труда в семейството, за бързо внедряване на рационалното хранене в бита на нашия народ.

За изясняване на тази тенденция у нас се проведоха редица проучвания, срещи, конференции; опитът и перспективите на водещите в това отношение страни бяха подложени на обстоен анализ. Така се стигна до решението заедно с българската асоциация „Балкантурист", стопанската организация „Международен автомобилен транспорт" и консервния завод „Дунавия" в Русе да се създаде сдружение за производство и реализация на готови и полуготови храни. За да се осигури производството на готовите и полуготовите храни преди всичко за комплексите на „Балкантурист", обединението внесе съществени изменения в асортиментната структура на този завод. Спряно е вече производството на плодово-зеленчукови консерви с изключение на някои полуфабрикати — доматено пюре и зелен грах. Прегрупираха се част от ръководните и изпълнителските кадри с цел да се укрепи цехът за готовите и полуготовите храни. Подсилено бе и партийното ядро в цеха. На всички комунисти бяха връчени нови партийни поръчения, свързани със стабилизиране производството и подобряване качеството. В резултат готовите храни както по вкусови и хранителни качества, така и по опаковка и дизайн не отстъпват на произведените от реномираните фирми в света.

В момента се изграждат и ще бъдат пуснати в действие още тази година две малки предприятия към комбинат „Булгарплод" — София

Digitized by Google

за готови и полуготови храни на основата на картофи и на плодови, зеленчукови и тестени суровини. Усилено се строи в Айтос трето предприятие за готови зеленчукови сосове и подправки за нуждите на домакинството и общественото хранене. Очакваме това предприятие да бъде пуснато в края на тази година.

Вторият въпрос е на базата на научно-техническите постижения и световните тенденции да се обогати и рязко да се подобри асортиментната структура на консервната промишленост. Наистина и досега се произвеждаха много традиционни асортименти като стерилизирани белени и небелени домати, грах, зелен фасул, гювеч, компоти и др. Външният и вътрешният пазар ревностно ги изискват, поради което трудно ще се променя структурата им, но скрити зад тази традиция, редица ръководители допуснаха сериозно изоставане от световното развитие в асортимента. Ето защо в периода на подготовката на Националната партийна конференция и за изпълнение на нейните решения проблемът за обновление на структурата и за повишаване на качеството се постави на организирана трайна основа, като се утвърди специална програма.

Практиката показва, че очакваните изменения не биха настъпили, ако към новото производство и новите технологии не се пристъпи с повече грижи и отговорност, ако се разчита само на материална база, без да се създава съответствуваща организация, ред и дисциплина, ако не се полагат грижи за кадровото осигуряване. В това отношение заслужава внимание подходът на партийното и стопанското ръководство на консервния завод „Ягода" в Ямбол. Първата им задача бе новият цех за готови сосове и подправки (произвеждани в алуминиеви туби) да се укрепи кадрово. Изпратиха се на работа младежи и девойки, голямата част от които са със средно специално образование. Още преди да започне редовно производство, работниците завършиха курс за повишаване техническите, технологическите и биологическите си знания, с което се гарантират голяма стерилност, високо качество и отлични вкусови качества на продукта. Затова сега със задоволство се констатира, че равнището тук не отстъпва по нищо на реномираните световни производства.

Стъпка, малка стъпка за промяна в асортиментната структура на консервната промишленост се прави. Но нито партийното, нито стопанското ръководство на обединението са удовлетворени от нея. На пролетния международен панаир в Пловдив подсказахме нашата тенденция, но в изложението участвуваха няколко поделения, а консервните фабрики от системата на обединението и тези в АПК са над 80. Асортиментната структура на консервната промишленост в редица страни е отишла много напред. Буквално всеки ден се появяват нови сокове, нектари, сосове, гарнитури, подправки, компоненти за готови ястия, готови ястия в най-различни разфасофки и опаковки. Разполагаме с много образци от нови асортименти, но действията на някои наши кадри не съответствуват на изискванията на решенията на Националната партийна конференция, на Февруарския и Мартенския пленум на ЦК на БКП. А това подсказва, че и усилията на ръководството на обединението не са били на равнището на новите изисквания.

Ускореното внедряване на постиженията на научно-техническата революция в областта на технологиите и технологическото оборудване е следващият голям проблем. Известно е, че техническата въоръженост на консервната промишленост задържа нейното комплексно развитие и ефективност. В голямата си част то е не само морално, но и физически остаряло. Главно по тази причина за производството на голяма гама консерви в страната се изразходва много повече жив и овеществен труд. Решенията на Февруарския пленум (1985 г.) на

Digitized by Google

ЦК на БКП, докладът, встъпителното и заключителното слово на др. Тодор Живков на този пленум ни въоръжават с ясно виждане, че смело можем да вървим напред само чрез бързо внедряване в практиката на новите авангардни технологии, на новите автоматизирани технологични линии. С големи постижения още не може да се похвалим, но първите резултати сочат верния път. Технологическите решения, технологическото оборудване, рецептурите за новите производи на двете малки предприятия към софийския комбинат „Булгарплод" за картофени изделия и тестени изделия на зеленчукова и месна основа отразяват върховите световни постижения. Производственият процес тук е напълно автоматизиран. Осигурява се 8—10 пъти по-висока производителност на един зает в производството.

Изясниха се отправните точки и за ускорена модернизация на един от най-големите комбинати в системата на обединението — комбинат „Г. Кирков" в Плевен. Ръководството на обединението, съгласувано с окръжния комитет на БКП, утвърди насоките за развитието на комбината. Предвижда се изграждането на няколко малки предприятия. Съгласно строителния график към края на 1987 г. новите мощности ще бъдат пуснати в действие. Производствената програма на комбината се удвоява. Постига се неколкократно по-висока производителност на труда. Осигурява се внедряването на нови технологии и нови автоматизирани технологически линии. Модернизацията и реконструкцията стават по стопански начин. Създадена е в комбината строителна група, съоръжена с достатъчно техника и строителна механизация. Комунистите-строители изградиха първична партийна организация. Сега основната задача — навременното предаване на обекта, е в ръцете на политическото ядро в колектива.

Много са въпросите и проблемите, от които зависи ускореното комплексно обновление на консервната промишленост. Те са свързани в много голяма степен с уменето на ръководните и изпълнителските кадри, с уменето на комунистите и хилядите работници в консервната промишленост революционно да мислят, революционно да действуват. Досегашната работа в консервната промишленост показва, че тук положителна стъпка има, но тя не е такава, гарантираща пробив в развитието. Нужни са огромни усилия, постоянство и активни действия не само на личности, на отделни групи, на отделни предприятия, а на всички от системата на обединението. Към това сега са насочени и усилията на партийното ръководство, на партийните организации, на комунистите.

Симеон БЕШКОВ
парторг на ЦК на БКП
за ДСО „Булгарплод"

Digitized by Google

ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА РАБОТА И ОБЩЕСТВЕНИЯТ КОНТРОЛ

Дванадесетият конгрес на БКП обоснова необходимостта идеологическият фронт „да поеме пълновластно и функциите си по обществения контрол и социалното санкциониране на реалното поведение на колективите и личността". От две години в Хасковската общинска партийна организация с помощта и участието на специалисти от Центъра по теория и управление на идеологическия процес към АОНСУ се извежда опит по този проблем. Какви са досегашните резултати, ефикасни ли са формите на работа и в кои направления ще засилят занапред своите грижи и усилия общинският и комбинатските комитети на БКП, първичните партийни организации и трудовите колективи?

Поставихме началото в десет партийни организации: текстилния комбинат „Ж. Димитров", тютюневия комбинат „Тракия", Комбината за химическо машиностроене, строително-монтажния комбинат, автокомбината, научно-производствения комбинат „Млада гвардия", заводите „Мир", „Родина", Завода за металорежещи машини и комбината за битови услуги „Д. Захариев". Това са най-големите трудови колективи в общината. В тях работят близо 15 000 души (над половината от заетите в производствената сфера); те осигуряват годишно около 312 млн. лв. промишлена продукция и имат решаваща роля за ускореното социално-икономическо развитие на общината.

С участието на специалисти от Центъра по теория и управление на идеологическия процес към АОНСУ проведохме курсове за обучение на партийния, профсъюзния, комсомолския и стопанския актив в тези колективи. По-късно бяха приети програми за практическа работа — в бюрото на общинския комитет на БКП, в комбинатските и заводските партийни комитети, след това и в първичните партийни организации. В тези програми се определиха целите:

— да се усъвършенствува идеологическата работа, като тя стане по-целенасочена, по-настъпателна, по-ефективна за формиране на висока социалистическа съзнателност, на социална активност на комунистите и на трудовите колективи;

— в по-голяма степен идеологическата работа да способствува за обогатяване на нравствените добродетели и за преодоляване на отрицателните явления, за усъвършенствуване на междуличностните отношения в колективите.

Откъм съдържателната страна на идеологическата работа ударението бе поставено върху практическото осъществяване на проблемите, поставени от XII партиен конгрес, в следконгресните разработки на др. Тодор Живков, за интензивно развитие на народното стопанство; за приложение на новия икономически подход и неговия механизъм; за икономии и пълно натоварване на мощностите; за обогатяване и ефективно стопанисване на социалистическата собственост и др. След На-

Digitized by Google

ционалната партийна конференция програмите се преработиха и централно място в съдържанието на идеологическата работа заеха проблемите на качеството.

Общинският партиен комитет, работниците от неговите отдели поддържат постоянна връзка, като правят ежемесечни посещения в партийните организации, за да оказват помощ и осигуряват ръководство по извеждането на опита. Чести са посещенията за контрол и помощ и от идеологически работници на окръжния комитет на БКП. Партийните комитети в завод „Мир", автокомбината и строително-монтажния комбинат докладваха, а на други предстои да сторят това, в бюрото на общинския комитет на БКП за работата по проблема. В комбинатските и заводските партийни комитети се приеха етапни оценки, каквато бе направена и в бюрото на общинския комитет. През май и септември 1984 г. бяхме посетени от сътрудници на отдел „Идеологическа политика" на ЦК на БКП и на Центъра по теория и управление на идеологическия процес при АОНСУ. С проведените срещи, направените оценки и дадените от тях препоръки бе оказана помощ на кадрите, работещи по опита.

В първичните партийни организации и в партийните групи неколкократно се водиха разговори, свързани с изясняване на основните черти в поведението на колектива и на неговите членове като обект за идеологическо въздействие. Набелязаха се пътищата, формите и средствата за засилване на това въздействие в две основни насоки: от една страна, да се допринася за утвърждаване на добрите образци, на примера и делата на творците, на челниците, на добросъвестните в труда и във взаимоотношенията в колектива и, от друга, да се съдействува за коригиране на поведението на онези членове на колектива, които допущат едни или други нарушения или отклонения от социалистическите норми и закони. Предявиха се по-високи изисквания найнапред към комунистите и ръководните кадри за личния им пример по отношение на техните трудови и обществени задължения. Проведоха се разговори в първичните партийни организации на тема „Моят отчет пред революцията" (по повод 40-годишнината от 9 септември 1944 г.), на 2280 комунисти бяха оценени поведението и личният принос за решаване основните въпроси в колектива.

В някои първични партийни организации се проведе преглед „Комунистът, качеството и дисциплината". По-късно партийните бюра възложиха поръчения на комунисти и ръководни кадри за по-активно участие в идеологическата работа с оглед засилване на контролните й функции. Сега по-често първичните партийни организации обсъждат едни или други страни на идеологическата работа, осигуряват по-отговорно и по-действено ръководство. В резултат на това тя се активизира в трудовите колективи — бригадите и цеховете. С участието на обществените организации тук се осигурява по-богат арсенал от идеологически форми, за да решават колективите успешно стопанските и възпитателните задачи. Особено полезни в това отношение се оказаха тематичните разговори като „Моите права и моите задължения", „Моят колектив — моя отговорност", „Отрицателните явления и нашият колектив" и др. Увеличи се броят на звената и на лекциите с правна тематика. Във всички звена на политическата просвета проблемите от материалите на XII конгрес и Националната партийна конференция се изучаваха в тясна връзка с практиката — провеждаха се практически занятия, правеха се анализи и оценки, определяха се конкретните задължения на всеки от колектива. Въведоха се тетрадки за отразяване на положителните и отрицателните явления в живота на колективите с цел да се вземе отношение, да се дава гласност и се влияе на общественото мнение.

Digitized by Google

Нарасна вниманието към индивидуалната работа като важна форма за идеологическо въздействие. В това отношение значително се разшири наставническото движение — близо 700 добри работници поддържат ежедневно лични връзки и оказват благотворно влияние за възпитанието на около 1900 млади свои колеги.

На по-добра основа се постави работата на партийните комитети и организации с преките стопански ръководители. За да израстват и успешно да изпълняват задълженията си и като възпитатели в колектива, който ръководят, тези кадри се обучават по целогодишни програми — слушат лекции, обменят опит. С тях редовно се срещат партийните секретари и директорите на комбинатите и заводите, за да ги информират по основни въпроси, а също и да разговарят за работата им като възпитатели и политически дейци.

Сега много по-често в бригадите — на събрания на целите бригади или на заседания на бригадните съвети, се поставят и открито се обсъждат проявите и поведението на отделни техни членове. И предимно това се отнася до хора, които имат пропуски в качеството и дисциплината, в стопанисването на материалите и съоръженията, с недобри взаимоотношения с колегите и др. Само за половин година в бригадите на автокомбината например подобни разговори са водени с 230 човека, от които 93 са си подобрили поведението. Благотворното въздействие на тази форма изпитаха Тодор Хараланов, Иван Делчев, Илия Ангелов, Стефан Икономов, Петър Митев. През 1984 г. в бригадата на градските автобуси при 93 нарушения са наложени само 4 административни наказания — на всички останали е въздействувано успешно със средствата и формите на идеологическата работа.

Партийните бюра, стопанските ръководства и ръководители, като обсъждат поведението на своите членове, проявяват нетърпимост към техните нарушения, търсят отговорност, но и ги обгръщат с грижи и внимание. Така например шофьорът на градски автобус Ангел Желев системно нарушава дисциплината и се държи грубо с колегите си. Отначало мнението на бригадата и на някои от другарите му е да бъде освободен и преместен в друг трафик. „Но той е млад човек — споделя една част от колегите му, — да опитаме да му помогнем!“ Следват дълги сериозни разисквания и решението е взето: „Ще остане в бригадата!“ Негов наставник става член на партийното бюро. След време Ангел Желев е вече в редиците на добрите работници.

В автокомбината комисията за народен контрол със своите проверки също въздействува за подобряване на работата. През 1984 г. тя е извършила 41 проверки, като особено резултатна беше намесата в стола и в стопанството за горивни и смазочни масла.

В стопанския комбинат „Химмаш“ бяха организирани разговори „Равнодушието — социално зло“, „Моите права — моите задължения“, „Качеството — ключов проблем“, „Икономиите — дело на всички“. Във всички цехове и бригади те имаха конкретна насоченост, въпросите, коментарите бяха парливи и остри и доведоха до добри резултати. В ремонтно-механичния цех се предприеха допълнителни мерки след открития диалог и се икономиса електрическа енергия за 11 500 лв.; в бригадата на орденоносеца Петко Кукурешев се повиши производителността на труда и предсрочно беше завършена продукцията за СССР.

В партийните групи при новия завод за химическо машиностроене в резултат на проведения разговор „Борбата с отрицателните явления“ се подобриха трудовата и технологичната дисциплина, а в пети монтажен цех с ръководител Асен Петров по партийни групи беше организиран разговор на тема „Качеството — ключов проблем“, който помогна за подобряване на качеството на произвежданите апарати. С изпълнението на поставените партийни поръчения на 32 комунисти за ра-

Digitized by Google

бота с младите работници от четвърти корпус се повиши личната отговорност в стопанисването на предоставената им социалистическа собственост. В същия завод ежемесечно на табло се поставят материали с отрицателни прояви. Радостно е, че техният брой постепенно намалява, което се отразява положително на останалите членове на колектива.

Много са примерите и фактите за резултатността на обществения контрол и социалното санкциониране и в другите трудови колективи и първични партийни организации, заложили опит по този проблем. За тях може да се прочете в репортажите, очерците и кореспонденциите в заводските вестници, които напоследък в специални рубрики разказват за формите на работа и ефективността от тях.

Подобри се използването на нагледните и печатните материали за контрол и санкциониране на поведението на хората. Освен алеите на първенците и кътовете с нагледни материали за цялото предприятие във всяка бригада и цех се поддържат табла (витрини) с материали, отнасящи се до положителни или отрицателни страни от поведението на хората в бригадата — резултати от проверките на комисиите за народен контрол, от социалистическото съревнование, нарушения или трудови постижения за седмицата или деня, важни събития от личния живот на членовете на колектива. Много по-често на тези табла се срещат „мълнии", „тревоги", снимки и др. Обикновено материалите са конкретни — точно се посочват проявите заедно с имената на тези, които са ги извършили. В строително-монтажния комбинат въздействие оказват фотоматериалите „Установени дефекти по наши обекти", филмите и диапозитивните материали за недоброкачествени строителни работи. В текстилния комбинат „Ж. Димитров", заводите „Мир", „Химмаш" и др. на табелката в бригадите се поставят мостри от лошокачествена продукция с името на виновния.

Разшири се практиката да се пишат писма, главно благодарствени, до семействата, да се провеждат в кварталите вечери-портрети за добри работници. Положително въздействие оказват въведените навсякъде ритуали за приемане на младите работници в редовете на работническата класа, за навършени 10—15 и повече години в един и същи колектив, при пенсиониране и др.

Както се вижда, вниманието ни за извеждане на опит е насочено не толкова към търсене на нови идеологически форми и средства, а главно към тяхното най-целесъобразно и полезно използване съобразно обекта за въздействие, съчетано и насочено в определена цел.

В колективите се налагат санкции с идеологически средства. Обикновено те изпреварват санкциите от административните ръководства. Това са нови страни в стила на партийните бюра. При това контролът и санкциите с идеологически форми и средства имат особено силно въздействие. Все по-често се среща признанието, че по-добре е да се получат санкции от административното ръководство, отколкото това да става в колектива или като се огласява чрез нагледните и други местни информационни средства. По такъв начин идеологическата работа обогатява механизма на стимулите и досегашната практика за обществен контрол и санкциониране, способствува за създаване на атмосфера на непримиримост към слабостите и за правилното възпитание и утвърждаване на социалистическия начин на живот в колективите.

През двете години на приложение на опита общинската икономика постигна високи резултати в своето развитие по пътя на интензификацията. Дадена е надпланова продукция за повече от 30 млн. лв., преизпълнени са високо качествени показатели, нарасна делът на продукцията с оценка „К", челиците се увеличиха също със 104.

Digitized by Google

Разбира се, тези резултати не са плод единствено на идеологическото въздействие, така както не са и единственият негов измерител. Но не можем да не отчетем безспорната им взаимовръзка. Извършената идеологическа дейност спомага да се регулират взаимоотношенията в колектива, да се решават основните трудови и възпитателни задачи „във и чрез трудовия колектив". А това е добра основа за повишаване на управленската функция на колектива. Постигнатото досега за издигане ролята на идеологическата работа като форма за контрол и санкциониране на реалното поведение на колективите, за извеждане на опит в тази насока е началото на продължителен процес.

Много са още негативните явления в трудовите колективи — и в тези, където е заложен опитът, и в останалите. Бавно се подобряват качеството и дисциплината в труда, трудно се осъществява намаление на материалните разходи, много са случаите на кражби и лошо стопанисване на социалистическата собственост, има колективи с недостатъчно здрава атмосфера и със силно изразени потребителски прояви и др. Причините за наличие на подобно поведение са различни, някои от тях са извън колектива и извън възможностите на общинските ръководства. Но заедно с това трябва да подчертаем, че идеологическата работа носи своята отговорност заради това, че не дава своя пълноценен принос за по-съществено изменение на тази действителност.

В работата на част от кадрите и актива в партийните организации няма нужното постоянство, творчество и добро качество при провеждането на идеологическите прояви. Все още боравят с ограничен брой и не всякога с най-подходящи идеологически форми и средства за въздействие. Предпочитат да санкционират предимно положителното в поведението, по-трудно се утвърждава линията на санкциониране на недобрите прояви и затова често не достигат смелост, зрялост, мъжество.

Правилно основното ни внимание е насочено и ударението е поставено върху идеологическата работа в първичните партийни организации, в низовите звена, в бригадите, с отделната личност. Но идеологическите санкции не всякога засягат и отговарят на цялостното поведение на личността, а също така и поведението на колектива като цяло. Особено в случаите, когато поведението на целия колектив носи белези на отклоняване от приетите норми и закони.

Недостатъчно се работи, за да се съчетават по-добре идеологическите с другите форми на контрол и санкциониране. Има случаи, когато работата по опита се осъществява пряко от партийните комитети и организации, а профсъюзните и комсомолските органи и организации не са намерили най-добре своето място и със свои специфични форми и средства да осъществяват идеологическия контрол и санкциониране.

Като изхождаме от постигнатото досега и се съобразяваме със съществуващите слабости, смятаме, че работата ни по проблема следва да продължи, като се подобри качествено и в дълбочина в десетте партийни организации.

Съзнаваме колко много още ни предстои в утвърждаване и обогатяване на опита по този толкова важен проблем в партийната дейност — не само в десетте, но и в останалите колективи на общината. В същото време практически почувствувахме големите възможности и простори на умело провежданата идеологическа работа, когато тя поема функциите по обществения контрол и социалното санкциониране на реалното поведение на колективите и личността.

Димитър ДОБРЕВ
първи секретар на общинския
комитет на БКП — Хасково

Digitized by Google

«ПОРЕДИЦА ОТ ГРЕШКИ»

Пример за положително отношение към критиката ни показва пети районен комитет на БКП в Пловдив. В неговото писмо до редакцията четем:

„Изнесеното в статията „Поредица от грешки", публикувана в брой трети на списанито през т. г., предизвика основателна тревога в районния комитет относно влошените взаимоотношения между Александър Тотев, началник на язовирния район — Кричим, и бившата секретарка на партийната организация Красимира Грънчарова. По този повод се извърши проверка от районния комитет на БКП за изясняване на причините, които са довели до това състояние. Резултатите от извършената проверка се обсъдиха от бюрото на комитета.

В процеса на проверката е разговаряно с всички комунисти от първичната партийна организация, с техническите ръководители, с отделни работници, с бившия шофьор на началника на района, с първия секретар на градския комитет на БКП в Кричим. Действително влошаването на взаимоотношенията между началника на района и партийната секретарка е започнало в началото на 1983 година по поводи, различно обяснявани от двамата. Началникът Тотев започва постепенно да отдалечава партийната секретарка от решаването на въпросите. На провежданите ежемесечно съвещания, на които се обсъжда изпълнението на задачите от предходния месец, се поставят предстоящите задачи, разпределя се допълнителното материално стимулиране, Грънчарова не е присъствувала от дълго време. Сегашният партиен секретар, избран през декември 1984 г., до началото на април т. г. също не беше нито веднъж участвувал в тях.

С такъв подход, стил и метод на работа Александър Тотев е решавал и кадрови въпроси. По това той изрази становище пред проверяващите, че не е било необходимо да вика Красимира Грънчарова като партийна секретарка на ежемесечните съвещания и да се консултира при решаване на кадрови проблеми, след като тя е била винаги против него.

Твърдението на Тотев, че около Грънчарова се е сформирала група за неговото сваляне, проверяващите считат за несъстоятелно. Това твърдение е опровергано в разговорите, които са проведени с комунистите. Констатирано е, че мнението за делене на хората на „наши" и „ваши" се формира основно от начина на определяне на допълнителното материално стимулиране на ежемесечните съвещания с техническите ръководители...

Бюрото на районния комитет на БКП, след като обсъди въпроса, наложи партийно наказание „Строго мъмрене с предупреждение" на Александър Тотев за грубо нарушаване на демократичното начало при ръководството на колектива и ограничаване възможностите на секретаря на партийната организация при решаване на проблемите и предлага на дирекция „Язовири и каскади" — София да го устрои на друга подходяща работа...

Бюрото на районния комитет на БКП обърна внимание на първия секретар на ГК на БКП в Кричим за несвоевременното вземане на мерки за преодоляване влошаването на социалнопсихическия климат в трудовия колектив на язовирния район в Кричим. На бюрото на градския комитет на БКП е възложено да обсъди състоянието и разработи конкретни организационни мерки за издигане равнището на партийнополитическата работа на партийната организация сред трудовия колектив.

Решението на бюрото на районния комитет ще се доведе до знанието на комунистите от партийната организация.

Благодарим на редакцията на сп. „Пар-

Digitized by Google

тиен живот" за помощта, която ни бе оказана със статията „Поредица от грешки", за да вникнем с по-голяма дълбочина в живота на партийната организация при язовирния район — Кричим и да повишим нашето внимание и грижи за своевременното разкриване и преодоляване на подобни негативни явления във взаимоотношенията между ръководни стопански и партийни кадри в района..."

БЕЛЕЖКИ НА РЕДАКЦИЯТА

Случаят в партийната организация при язовирен район — Кричим предизвика широк отзвук сред читателите. Един от отзивите беше отпечатан в брой девети на списанието.

Положителното е, че има пълно съвпадение на коментарите в отзивите и резултатите от проверката на районния комитет на БКП — пети район в Пловдив. Но същевременно от много писма се вижда, че незачитането на мнението на партийния секретар, на пренебрегването на партийната организация не е изолирано явление в практиката.

Разбира се, невинаги лошите взаимоотношения между партийния секретар и стопанския ръководител могат да се решат от първичната партийна организация. Навременната намеса на следващото партийно звено трябва да прояви гъвкав и делови стил. Районният комитет в случая проявява похвална деловитост и компетентност. Те се проявяват в дълбокото вникване в процесите в трудовия колектив и партийната организация, в принципното му решение. Разбира се, то засега само спира задълбочаването на противоречията във взаимоотношенията и е една сигурна основа за стабилизиране на колектива. Нанесените щети на вътрешнопартийния живот не могат да се възстановят само с едно решение. Нужни са всекидневни възпитателни грижи от първичната партийна организация, непосредствено наблюдение и влияние на работниците на градския комитет на партията. Спираме се на това понеже твърде честа е практиката усилията да спират до проверката и вземането на съответното решение.

Случаят в язовирен район — Кричим, за кой ли път, доказва истината, че когато липсва политически подход в дейността на стопанския ръководител, неговите методи и постъпки, волю или неволю, внасят смущения в работата на партийната и обществените организации.

Разбира се, за всеки човек има област в живота, за която той е необходим. Стига навреме и отговорно по-горните ръководни органи да преценят мястото, където той със своите качества ще бъде най-полезен за себе си и за обществото. Но за това е необходимо детайлно да се познава не само икономическото състояние на повереното звено, но и цялостната обстановка в трудовия колектив. Това е едната страна на проблема. Другата е да се реагира колкото се може по-навреме. Именно този делови и оперативен стил все още не проличава от страна на ръководството на дирекция „Язовири и каскади" — София. Поне досега неговите действия все още не са в съзвучие с усилията на местните партийни органи. А това не се отразява благоприятно и забавя укрепването на единството в трудовия колектив.

Необходимо е да се напомни на ръководството на дирекция „Язовири и каскади" — София, че са изминали вече три месеца от критичната публикация и редакцията не е получила отговор на отправената от нея критика. Нарушава се срокът за реагиране на критиката в средствата за масова информация. И най-важното е дали са взети необходимите мерки за подобряване на обстановката в колектива в съответствие с решенията на пети районен комитет на партията в Пловдив.

Редакцията на списанието използва случая да благодари на всички читатели, които взеха отношение по изнесения случай в язовирен район — Кричим.

Digitized by Google

СТОПАНСКИЯТ РЪКОВОДИТЕЛ

Наскоро по лавиците на книжарниците се появи малка книга с непретенциозното заглавие „Стопанският ръководител". След като я разлистих, тя ме заинтригува. Прочетох я и с дълбоко удовлетворение сядам да напиша този отзив за нея. Да размишлявам, така да се каже, на глас и с нейния автор Ангел Лефтеров — дългогодишен работник на столичната партийна организация, и с вас, читатели.

Не ще е преувеличено да се каже, че всяко едно от поместените заглавия в книгата има адрес към отделен животрептящ въпрос на днешния и утрешния ден, засягащ стила и методите на работа на политическите пратеници на партията на стопанския фронт, на ръководителите на трудовите колективи.

В книгата от марксистко-ленинска позиция е обобщен богат практически опит. Разгледани са и сполучливо осветлени различни страни от управленската дейност. Такива моменти като: съвременните аспекти на прилагането на принципа на единоначалието; интелекта и подхода на стопанския ръководител; мястото на ръководителя и колектива като цяло в борбата за ускорено внедряване на съвременните постижения на научно-техническия прогрес; управлението на качеството; риска, отговорността и дисциплината на единоначалника и др. И още нещо особено ценно — проникването в различни страни от взаимоотношенията, взаимодействието между партийна организация и стопанско ръководство. Принципи, критерии, позиции, дела и резултати, постигани в новите условия на стопанисване и т. н.

Книгата буди ценни мисли, подтиква към активна творческа позиция. Към конкретни дела за осъществяване на партийната повеля за повсеместна интензификация на общественото производство на основата на най-съвременните постижения на научно-техническия прогрес, чрез непрекъснато усъвършенствуване стила и методите на работа на кадрите, на социалистическата организация на труда. Така е. Защото в нашето време ние лесно свикваме и се приближаваме към научния, понятиен слов, към модерния стил и често забравяме, че истински научното, рационалното е само това, което намира израз в конкретни дела. Че истински модерното е това, което е най-ефективно, висококачествено и задоволява днешния потребителски вкус на хората. Че за когото и да било не трябва да се съди по това колко красиви думи изрича, а по неговите лични стъпки в реалната диря на новото социалистическо съзиждане. Иначе ще изобилствуват парадоксите: като слушаш — едно вярваш, като виждаш — се разочароваш.

Авторът, неотстъпно свързан с партийната, социално-икономическата, обществената практика, ни открива богатството, нюансите от подходи и конкретни действия, с които в един партиен комитет, в един трудов колектив, от един стопански деец извън обективните и субективните трудности се постигат добри резултати. Но и безкомпромисно, без лакировка изкарва на повърхността недостатъците. Сочи бариерите и пътищата за тяхното преодоляване.

Безспорно интересът към книгата се подсилва и от умелото публицистично разкриване на всеки един от проблемите. „Когато в ранното утро на един обикновен ден седнах да пиша тези думи, си помислих за късните вечери на хората, които ръководят колективи от материалното производство. Пред очите ми са много от срещите с директори, началници на цехове и участъци, с майсторите по производството или, казано накратко, със стопански ръководители. Слушал съм десетките им изповеди за ежедневните трудности, за нерешаваните с години от висшестоящите организации проблеми, които сами те не могат да решат, и рядко съм ги чувал да се хвалят за онова, което извършват в своите трудови делници. А то е нещо много голямо — създаване на материални ценности, които осигуряват на пръв поглед елементарни и невсякога оценявани по значимост блага — нашето съществуване..." Това са първите

Ангел Лефтеров, Стопанският ръководител, Партиздат, С., 1985, с. 148.

Digitized by Google

написани завладяващи думи на автора.

И по-нататък от позицията на своята повече от 15-годишна непосредствена работа със стопански ръководители, от преки и косвени наблюдения и анализи на цялостната им дейност или отделни техни действия се избистрят определени мисли и съждения. Не се правят философски обобщения или изясняване на категории и понятия. Във всяка част на книгата се разкриват различни аспекти от стила, метода и подхода на толкова значимата фигура в нашата обществена икономическа действителност — ръководителя на материалното производство.

Динамичното ни съвремие налага необходимостта от усвояване на широк диапазон от знания, вещина и умение от кадрите, ръководещи трудови колективи. Затова и един от основните, най-интересните проблеми, които авторът разкрива, е за интелекта и подхода в дейността на стопанския ръководител. За качествата и умението му като специалист, организатор и комунист да обединява, развива и насочва инициативата и усилията на членовете на колектива към постигане на съвременните критерии и изисквания. Изявявайки се като деец, предприемчив представител на собственика на социалистическата собственост — държавата, той в същото време да осигурява условия на трудовия колектив, който ръководи, да се утвърждава като истински неин стопанин.

Чрез умел анализ на различни страни на интелекта на стопанския деец авторът всъщност разкрива и чертите на съвременния му стил на работа и ръководство. На преден план поставя умението на политическия пратеник на партията на поверения му пост да борави със своите знания и да ги прилага в интерес на обществото. Да вижда своевременно проблемите, да ги чувствува и навлиза в тях. И най-важното — да умее да намира пътищата за ефективното им решаване. Тук следват изискванията и за владеенето и умелото прилагане на програмно-целевия и комплексния подход и на цялото богатство от теоретически разработки и практически подходи, които др. Тодор Живков направи в своите речи, лекции и изказвания.

Но като синтез на всичко това е умението на деца от социалистически тип да работи с хората. Непрекъснато да общува с непосредствените творци на блага, да изучава техните потребности, мисли, идеи, предложения и да ги използва най-широко в своята ръководна дейност.

След заглавието в книгата „Да не се живее във вчерашния ден" вниманието на читателя непременно ще бъде привлечено от мислите за динамичното време, в което живеем. Свидетели и участници сме в разработването и осъществяването на колосални и принципно нови решения в техниката, организацията и управлението и на производствените, и на социалните процеси. „Лавинообразното движение и развитие на науката и техниката изисква и идеите да намират бързо и пълно практическо приложение. Но те могат да добият плът и реалност, ако ръководителите на предприятията и организациите от материалното производство имат усет към новото, чувство за отговорност и оценка за своето място и роля в научно-техническия прогрес — казва авторът. — Защото сега там, в конкретното производство, в още по-конкретните процеси и операции се решава съдбата на новото изделие, на всяко нововъведение. Там се определя времето, за което идеята ще стане реален продукт на човешкия труд."

Правдиво, убедително е внушението на автора, че за да бъде носител и проводник на новото в живота, на прогреса, стопанският деец трябва да е личност с творческо търсене и горене в работата. „И най-беглият поглед върху действителността в дадено предприятие — четем в книгата — ще покаже немалко примери как много хубави проекти са останали на книга поради това, че директорът ги е заключил в някое чекмедже на бюрото си с девет ключа. Изоставил ги е, защото в него няма онзи живец, който е особено нужен, за да се направи така необходимата крачка напред."

За научно-техническия прогрес днес не може да се говори общо, той само да бъде пропагандиран. Необходими са нагласа, знания, умения. И практически действия. Написаното в книгата разкрива как да се върви към новостите, как те бързо да бъдат внедрявани. Тук на преден план излиза умението да се получава информация. Да се осъществява най-рационално ефективно взаимодействие между науката и практиката. Важна, решаваща е и дейността на стопанския ръководител за създаване на стройна организация по планирането и внедряването на новите постижения. „Още с организационната част на този проблем стои задачата за изграждане на силни по състав и възможности конструктивен и технологичен отдел, на отдел по рационализаторското движение, информационен отдел. Изискването е да се прояви усет и далновидност при подбора на кадрите за окомплектуването на тези важни звена. В тях да се изпратят хора с доказани качества на новатори, хора търсещи и можещи, които воюват неотстъпно за прилагане на новото." След тези свои разсъждения авторът поставя и намира отговора на въпросите, касаещи психологическата нагласа на трудовия колектив, бързината, „скоростта" на внедряването.

Още цял комплекс от фактори за усъвършенстване дейността по внедряване на съвременните постижения на научно-техническия прогрес и управлението на производството се разкриват на страниците на книгата, правят я полезен другар на читателя, който я притежава. Така например под заглавие „За риска и отговорността" авторът сполучливо търси и намира отговор на записаното в Тезисите на Дванадесетия конгрес на БКП изискване: „В основата на кадровата работа трябва да стои обективната необходимост да се формира

Digitized by Google

нов тип ръководител, който познава новия икономически подход и механизъм и творчески го прилага, който вниква в дълбочината на проблемите на производството, на организацията на управлението, който проявява усет към новото, използва разумно дадените му права и поема необходимите отговорности..."

Още в началото след заглавието за риска заинтригува въпросът кога един директор трябва да рискува и рискът може ли да бъде негово ежедневие. Като се опира на сегашните критерии и изисквания, породени от партийната стратегия за повсеместна интензификация на производството, на многообразието от жизнени ситуации, на придобития вече опит, авторът прави размишления, стига до изводи, които безспорно обогатяват читателя. Сочат му, че поемането на риск при определена техническа, икономическа или организационна задача в производството не е само проява на емоционалност, самочувствие или смелост. Не е и себеизтъкване и рицарство. Че става дума преди всичко за разумно преценяване на всички възможни алтернативи за решение. А това означава да се познават мащабът, сложността и начинът за решаване на конкретния проблем. Всички действия да се основават на знания в областта на технологията, организацията и икономиката на дадения производствен процес. И към всичко това важно решаващо условие за успеха на ръководителя, поел разумния риск на творчеството, е той да се опре на партийната организация, да намери начин да убеди в правотата на своята идея комунистите и с тяхна подкрепа и личен пример да увлече всички специалисти, членове на колектива, от които зависи и нейното осъществяване.

Това е подходът на автора, безспорно полезен, успешно реализиран в книгата и при третирането на още много проблеми, страни и черти от стила на работа и ръководство на стопанския ръководител в сегашните условия.

Разбира се, положителната оценка на книгата „Стопанският ръководител" не изключва да се посочат и някои нереализирани възможности от автора. Стилът и методите на работа на единоначалника да се третират главно в светлината на решаването на партийната стратегия за повсеместна интензификация на общественото производство. През изминалите години какъв е реалният напредък в условията на отделни трудови колективи по комплексната автоматизация и комплексната механизация на производството. До каква степен е издигнато техническото равнище и на тази основа, от позицията на най-съвременните критерии, как се решава кардиналният проблем за качеството.

В някои случаи с ползваните примери едностранчиво се разкриват обективно раждащите се в процеса на съзиданието на благата противоречия, конфликтни ситуации, сблъсъци. Недостатъчно убедително е разкрит подходът за тяхното решаване. Не е ясно очертано взаимодействието на ръководителя на трудовия колектив с останалите субекти на социално управление — профорганизацията, комсомолската организация, новоизградените колективни органи на самоуправление.

По-задълбоченото вникване в обхвата на разгледаните проблеми и черти на стила на ръководителя разкрива, че често срещащото се времеядство, самоцелна административно-бюрократична назидателност и др. убягват на автора. А сега неотменно изискване към всеки деец на стопанския фронт е да бъде генератор на творчески климат в повереното му звено, за най-свободна изява на мислите, идеите, предложенията буквално на всеки творец на блага. В такава обстановка все по-нашироко да се разгръщат критиката и самокритиката, социалистическият демократизъм в управлението на производството.

Коста ДИМОВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ИНТЕНЗИФИКАЦИЯ НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ РАСТЕЖ

Проблеми, тенденции, решения

Авторски колектив

Тази монография (с отговорен редактор Стефан Стоилов) е първа книга от поредицата от три книги, посветени на комплексното изследване на интензификацията на икономиката и другите сфери на народното стопанство. Този кръг от въпроси се отнася главно за факторите на икономическия растеж, тяхното качествено развитие и усъвършенстване като изискване и съдържание на интензификацията. **Първата група въпроси**, разгледани в книгата, е свързана с анализа на факторната ефективност (общи и отраслови тенденции, проблеми и перспективи), на общото равнище на интензивност на възпроизводствения процес и динамиката на ефективността на растежа, с оценка на развитието през 80-те години от гледна точка на изискването за ускорено преодоляване на екстензивните форми и проблемите, които възникват в това отношение. **Втората група въпроси** засяга интензификацията на суровинно-енергийната база на страната и прехода към ресурсоикономисващ тип производство. Особено внимание е отделено на въпросите и възможностите за усъвършенстване структурата на суровинно-енергийния комплекс и повишаване качеството на продукцията. **Третата група въпроси** е за трудовите ресурси, за тяхното използване и развитие в условията на интензификацията. На преден план са изведени по-важните (и по-малко разработени) проблеми за усъвършенстване на качествените и структурните характеристики на трудовите ресурси, прави се оценка на възможностите за интензификация на използването на образованието на работната сила. Изследвани са факторите и особено някои слабо проучени фактори, влияещи върху интензивността на труда на специалистите, поставени са редица въпроси за качеството на подготовката на кадрите и неговото повишаване. **Четвъртата група въпроси** в монографията засяга структурното преустройство на икономиката за целите на интензификацията. Структурният фактор и изискванията към него в условията на интензификацията се изследват в три аспекта: целевото насочване на структурите и основните тенденции на тяхното преустройство, усъвършенстването на отрасловите, вътрешноотрасловите и по групи продукти, структури, инфраструктурното осигуряване на икономическия растеж. Анализът на всички въпроси е направен така, че да се очертаят тенденциите, проблемите и насоките на решаването им.

ДАШИН. НЕДОПИСАНИ СТРАНИЦИ

Кирил Масларски

Главен герой на тази повест от поредицата „Пантеон" на Партиздат е Михаил Сотиров Дашин, член на Висшия партиен съвет, близък съратник на Димитър Благоев, кмет на втората Самоковска комуна, редактор на вестник „Самоковска комуна". Този обаятелен ръководител на Самоковската партийна организация, страстен партиен публицист, е убит от засада от наемен убиец през 1924 година. В повестта се проследяват по-важните моменти от живота му, като се подчертава неговият висок граждански морал, който го нарежда в списъка на безсмъртните български комунисти. Няколко седмици след гибелта на този верен син на народа Георги Димитров писа на 11 октомври 1924 г. във вестник „Правда" пророческите думи: „...Убийството на комунистическия водач Дашин е само началото на системата от нови политически убийства, които терористическата организация на правителството на Цанков възнамерява да извърши в най-скоро време над видни комунисти и привърженици на Земеделския съюз..."

„Дашин, кмет на град Самоков, бе убит посред бял ден от един агент на правителството" — писа по-късно в своята книга „Палачите" Анри Барбюс.

ДОГОВОРЪТ НА ВЕКА

Иван Баграмян, Александър Шакай

В тази брошура (в превод от руски език) от поредицата „Международна политика" на Партиздат за пръв път се осветлява качествено нов етап от общоевропейското сътрудничество в областта на горивно-суровинното осигуряване — подготовката и създаването на трансконтиненталния газопровод Западен Сибир — Западна Европа. Това общоевропейско начинание получило в световния печат названието договор на века", стана нагледен пример за равноправно и взаимноизгодно сътрудничество на държави с различен обществен строй. Авторите проследяват напъните на реакционните кръгове в САЩ и на някои техни съюзници да дискредитират идеята за плодотворно сътрудничество между Запада и Изтока, да посеят съмнения по отношение на конструктивния подход на съветската страна да развива търговски връзки с капиталистическите държави. Но опитите да се забави процесът на икономическото сътрудничество между европейските страни претърпяха пълен провал. Експлоатацията на газопровода Западен Сибир — Западна Европа е важен фактор за намаляване на напрежението в света, допринася за подобряването на политическия климат в Европа и на планетата като цяло.

Digitized by Google

ДИМИТЪР БЛАГОЕВ И БЪЛГАРСКОТО ВЪЗРАЖДАНЕ

Димитър Райков

Историческите интереси на Димитър Благоев са твърде обширни и разнообразни. Но като историк-марксист той безспорно се изявява най-цялостно при изследване епохата на Българското възраждане. В бурното десетилетие преди Освобождението младият български патриот израства и се закалява, възмъжава и се обогатява с високите добродетели, родени в кипежа на българската националнодемократическа революция. По-късно като вожд и теоретик на революционното работническо движение Д. Благоев пламенно и убедително защищава идеите на апостолите и участниците във Възраждането от опитите на буржоазната пропаганда да ги фалшифицира, да изпрати в забвение техния пламенен патриотизъм. В книгата си Д. Райков доказва приноса на Дядото за свързване и по-нататъшно развитие на прогресивните идеи на възрожденците след Освобождението в създадената през 1891 г. БРСДП. Историческа заслуга на Д. Благоев е, че той пръв направи опит да осмисли марксистки най-ценното от наследството на възрожденците, за да служи то в новата историческа епоха, през следващите десетилетия на революционните борби на българската работническа класа. Авторът проследява как Д. Благоев в изследванията си върху Българското възраждане преди всичко използва твърде широко богатите сведения, които българските възрожденски вестници и списания, както и възрожденската ни книжнина предоставят за тази историческа епоха. В книгата подробно се разглеждат Благоевите разбирания за радикалното решаване на националните проблеми.

ВАРШАВСКИЯ

Еньо Са

Книгата е посветена на 30-годишнината от създаването на Варшавския договор и продължаването на неговия срок като противодействие на агресивния съюз НАТО. В нея се обосновават причините за създаването на Организацията на Варшавския договор, нейната същност, принципи и структура, изтъква се ролята ѝ за запазването на мир, за гарантиране на европейската сигурност, за справедливо решаване на международните проблеми. Посочват се основните цели и механизми на външнополитическото сътрудничество между страните — участнички във Варшавския договор. Разглеждат се също основните направления, форми и методи на сътрудничество между тях в областта на отбраната. Авторът подчертава, че днес, когато най-реакционните кръгове на империализма отново тласкат света към ръба на войната, когато дори не прикриват своята готовност да хвърлят планетата в пожара на термоядреното безумие, очите на всички здравомислещи хора са отправени с надежда към Организацията на Варшавския договор.

20700

Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

[PARTIEN ZHIVOT.]

ПАРТИЕН ЖИВОТ

LIBRARY
NOV 18 1985

13

СОФИЯ, СЕПТЕМВРИ 1985 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 13 СЕПТЕМВРИ 1985 година XXXII

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводна — Отговорни задачи пред политическата просвета . . . 3

Изводи и поуки от миналата учебна година

П. Трендафилова — Времето поставя високи изисквания 10
В. Койнов — Организационното осигуряване 14
Д. Захариева — Ето я живата връзка с масите... 19
С. Стефанов — Главната фигура — пропагандистът 24
Д. Христов — В единство с практиката 28

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ И ИСТОРИЯ

Технологии в партийната дейност

С. Матеева, Г. Съйков — Проверките на контролно-ревизионните комисии 31

ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ И ОРГАНИЗАЦИИ — ОПИТ И ПРОБЛЕМИ

К. Славов — Фактор за развитието на селищните системи 39
Г. Христов — Научна организация на труда 47
С. Панев — Подходът 55

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

М. Семков — Взискателност и отговорност за изпълнение на плановете в животновъдството 57
В. Николов — Успехите се формират в бригадата 61
В. Пеев — По-високи изисквания 65
К. Кацаров — Социологията — в услуга на производството . . . 69

Digitized by Google

ИДЕОЛОГИЧЕСКА ПОЛИТИКА И ПРАКТИКА

М. Илиева — С усет за социално значимото 72

В КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ КОМИСИИ НА БКП

Д. Димчев — Редовност и проблемност на партийните събрания . . 78

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

В. Рогило — Духовният свят на сибирското село 85

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

Й. Станков — Хоризонт за творчество 90

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА, ОТЗИВИ, РЕЦЕНЗИИ

Х. Николов — „Отечествен зов" и партийната тематика 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Димов, Д. Димчев, К. Иванов, Н. Иванов (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев, П. Стамов, Д. Станоев, П. Трендафилова, Н. Фотев, Й. Хаджиев, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска" 7. Тел. номератор **84-01.**

Дадена за набор на 27. VIII. 1985 г. Подписана за печат на 12. IX. 1985 г.
Тираж 57 000. Формат 70×108/16. Обем коли 6.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лв.

ДП „Димитър Благоев" — София, ул. „Ракитин" № 2, тел. 46-31

Digitized by Google

ОТГОВОРНИ ЗАДАЧИ ПРЕД ПОЛИТИЧЕСКАТА ПРОСВЕТА

Дванадесетият конгрес на Българската комунистическа партия и следконгресните трудове на генералния секретар на Централния комитет Тодор Живков поставиха нови, много по-високи изисквания към идеологическата работа, в това число и към марксистко-ленинската просвета на комунистите и трудещите се. Задачата „Да се превърне идеологическото съдържание на Дванадесетия конгрес в разбиране и убеждение, в мотив на действие на трудещите се маси" изискваше задълбоченото изучаване и усвояване на решенията на конгреса и теоретическите разработки след него, още по-тясно свързване на партийното обучение с практиката, с живота на трудовите колективи. В следконгресните години тези проблеми определяха главното съдържание на учебната работа в школите и семинарите, в университетите по марксизъм-ленинизъм, в цялата пропагандна дейност на партията. Тази най-тясна връзка на теоретическото обучение с въпросите на социалистическото строителство оказа положително влияние върху ефективността и качеството на партийната просвета.

За изграждането на зрялото социалистическо общество е необходимо не само да се развива и обогатява неговата материално-техническа база, но и непрекъснато да се работи за комунистическото възпитание на трудещите се и особено на младежта. Както посочва В. И. Ленин, социалистическата държава е силна със съзнателността на своите граждани. Тяхната идейна убеденост е в основата на високата им социална активност и е все по-значим фактор за ефективното решаване на големите и сложни задачи на социалистическото съзидание.

Най-забележителното събитие в живота на партията и страната в предконгресната година е Февруарският пленум на ЦК на БКП. Докладът, встъпителното слово на др. Тодор Живков са по същество „програмен документ на Българската комунистическа партия за непосредствено осъществяване на научно-техническата революция у нас, като глобална стратегия и практическа платформа за свързване на предимствата на социализма с постиженията на съвременния научно-тех-

Digitized by Google

нически прогрес, за успешно решаване на историческата задача — изграждане на развито социалистическо общество в нашата страна".

Пленумът задължи партийните, държавните и стопанските органи, обществено-политическите организации и всички трудови колективи да поставят в основата на своята предконгресна работа задачите, произтичащи от неговите решения.

Както всяка учебна година, така и през настоящата хиляди комунисти и безпартийни активисти ще повишават своята марксистко-ленинска подготовка в звената от системата на партийната просвета. Това са хората, които в най-голяма степен могат и трябва да претворят на дело изискването, което др. Тодор Живков постави пред идеологическия фронт — „линията, решенията на партията да станат линия, решения на милионите труженици на социализма".

Тази задача е особено актуална сега, когато се изисква от кадрите, комунистите, всички трудещи се да мислят творчески и да действуват революционно за изпълнение на важните и отговорни задачи, поставени още в документите на Дванадесетия конгрес, на Националната партийна конференция, в речите, докладите и лекциите на др. Тодор Живков, в решенията на Февруарския пленум на ЦК от т. г.

Утвърждаването на стил на творческо мислене и революционно действие у комунистите е една от основните задачи, които стоят за решаване от политическата просвета и икономическото образование на трудещите се.

Изходна позиция за всички комунисти, за всички участници в системата за партийна просвета, за целия идеологически фронт са думите на др. Тодор Живков, че „ядрото на марксистко-ленинската подготовка на кадрите днес е и трябва да бъде изучаването на трудовете на класиците в неразделна връзка с актуалните разработки на съвременното обществено развитие, съдържащи се в документите на нашата партия, на КПСС, на другите братски партии, на колективно разработените от международното комунистическо и работническо движение документи". Следователно основното, главното, същественото в цялостното функциониране на системата за партийната просвета е съчетаване изучаването на теоретическото наследство на класиците на марксизма-ленинизма в неразделна връзка с актуалните разработки на съвременното обществено развитие.

Тези са съображенията, които определят и главното съдържание на обучението през предстоящата учебна година. Материалите на Февруарския пленум на ЦК на БКП (1985 г.) по проблемите на научно-техническата политика на нашата страна ще бъдат изучени във всички учебни форми в рамките на три поредни занятия. След провеждането на едно практическо занятие по тези проблеми работата в звената ще продължи до края на учебната година с усвояването на марксистко-ленинските знания, включително във философското, икономическото, социологическото и историческото направление.

Февруарският пленум постави изключително важни и отговорни задачи пред идеологическия фронт, в т. ч. и за системата на партийната просвета. Във всички нейни форми и с целия си арсенал от методи и средства тя трябва да съдействува максимално активно новите подходи в разработването и провеждането на научно-техническата политика да се изучат и усвоят, да се осъзнаят като лична жизнена потребност от всички участници в звената. По този начин те ще се превърнат в съществен елемент на ценностната ориентация на личността, ще определят нейното активно участие в развитието на научно-техническия прогрес. А доколкото внедряването на научно-техническите постижения се решава най-напред в трудовите колективи, толкова по-зна-

Digitized by Google

чима е многостранната дейност в звената от системата на партийната просвета и икономическото образование. Основна задача на партийните комитети, бюра и организации, на пропагандистите е да се организират изучаването и усвояването на решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП, да се формира активна позиция към научно-техническата политика, готовност за внедряване постиженията на научно-техническия прогрес. Дълг на многохилядната армия пропагандисти е да съдействува участниците в звената да осмислят насоките на нашата партия за научно-техническата революция като главна обективна закономерност, разгръщаща се в условията на социализма в интерес на трудещите се, на цялото общество. „При сегашните условия да осъществяваме научно-техническата революция, се подчертава във встъпителното слово на другаря Тодор Живков пред пленума, означава да изграждаме развито социалистическо общество. И обратно — да изграждаме развития социализъм у нас, това означава да осъществяваме научно-техническата революция." Разработките на Централния комитет са по същество цялостна, перспективна програма за действие, основа за всестранен прогрес на нашето общество, смисъл и съдържание в работата на трудовите колективи, на всеки гражданин на нашата страна.

Затова многостранната дейност за тяхното усвояване и осмисляне повече отвсякога трябва да бъде насочена към отделния труженик, ръководител и трудов колектив. А това означава да се търси и нашият реален принос от изучаването им в системата на партийната просвета и икономическото образование. Целта е всеки ръководител, всеки изпълнител да знае още повече, да може повече, да бъде професионално и морално подготвен за работа в най-новите направления на науката, техниката, производството, обслужването. Необходимо е по-голямо творчество, по-голяма активност за разкриване на възможности за усвояване, за достигане на световните научни постижения в съответната област на материалното производство. И особено тяхното внедряване в практиката. Същевременно е необходимо, както се посочва в материалите на пленума, безкомпромисно отричане на рутината, от остарелите схеми и възгледи, от бюрократичния подход в дейността на стопанските ръководства, държавните органи и научните институти.

Всичко това определя значимостта на мястото и ролята на марксистко-ленинската пропаганда сега, в условията на научно-техническата революция. Днес повече отвсякога е нужно да се повиши решително качеството на провежданите занятия, да се наситят с по-богато съдържание използваните форми. В това отношение много по-широко следва да се използват активизиращите форми на работа — дискусиите по конкретни научно-технически и икономически проблеми, научно-практически конференции и др. Главното, същественото е новите идеи и теоретически постановки да станат смисъл и убеждение, мотив за социална активност и действие на всеки наш съвременник.

След изучаването решенията на Февруарския пленум обучението в звената ще продължи по редовната учебна програма, и то с такива темпове, че изучаването на основните теми по примерните програми да завърши до края на учебната година.

Изучаването на темите по програмите за различните дисциплини трябва да става в най-тясна връзка с актуалните задачи на социалистическото строителство — теоретическите разработки и практическите подходи, съдържащи се в материалите на Дванадесетия конгрес и в следконгресните речи, доклади и изказвания на др. Тодор Живков, в неговите лекции, издадени под заглавието „Проблеми и подходи на изграждането на зрелия социализъм в НР България", в решенията на Февруарския пленум на ЦК (1985 г.). Тези материали са огромно богат-

Digitized by Google

ство, което „е солидна основа и средство за формиране на научен марксистко-ленински светоглед и активна жизнена позиция у комунистите, у трудещите се, за по-нататъшно усъвършенствуване на тяхната съзнателност, за по-успешната борба срещу отрицателните явления в бита и съзнанието на народа. Налице е мощен идеологически заряд при провеждането на идеологическата работа в тясна връзка с решаването на практическите въпроси в самите трудови колективи или по местоживеене"[1].

Актуализирането на съдържанието на партийната просвета повишава нейното качество, засилва действения й характер. Този процес изисква свежа информация, нови знания за сегашните теоретически разработки, насочени към практиката и изискващи решаването на съвременните проблеми в съответствие с потребностите на етапа на социалистическото ни развитие. Актуализирането на обучението по редовните програми ще издигне обучението на по-високо качествено равнище, ще повиши ефективността на партийната просвета.

В същото време не бива да намалява вниманието към изучаване материалите на Националната партийна конференция. Участниците в немалко звена недостатъчно са усвоили и осмислили същността на проблема за качеството, на новите подходи и направления на партията за неговото решаване. Все още не са формирани необходимите знания и умения за постигане на високо качество навсякъде и във всичко. Това налага проблемите на качеството да пронизват и в бъдеще съдържанието на учебния процес в съответните дисциплини.

И още един много съществен въпрос. В предконгресната година е необходимо да се мобилизират усилията на трудещите се за изпълнение плана за 1985 година и на осмата петилетка. Предвид неблагоприятните условия през настоящата година много важен, съществен, възлов въпрос е този, свързан с икономията на суровини, горива и електроенергия. Реален принос за решаването на тази задача трябва да има и организираното марксистко-ленинско обучение. Наложително е проблемите, свързани с икономиката, да бъдат на постоянен прицел, да се „вплитат" умело в съдържанието на партийната просвета, независимо от характера на изучаваната дисциплина, на съдържанието на отделните теми. Девизът на Националното съвещание на партийния, държавния, стопанския и обществения актив от 14 юни 1985 г. „Икономии, икономии и пак икономии" трябва чрез формите на партийната просвета да се осъзнае дълбоко от всеки работник, специалист и ръководител, да се превърне в култ, във въпрос на чест и отговорност за всеки трудов колектив. Издигането на строгия режим на икономии до равнището на първостепенна партийна и държавна задача е основата, от която трябва да водим решителна борба срещу всякакви прояви на безстопанствено и безгрижно отношение към използването на суровините, материалите, енергията.

Всичко това поставя отговорни задачи пред идеологическите отдели на окръжните комитети на партията, пред домовете и кабинетите за политическа просвета. Те следва да окажат конкретна помощ на пропагандистите, на обучаващите се как най-добре, максимално да постигнат органическа връзка на проблемите, включени в редовните програми, и новото теоретическо богатство, което се съдържа в документите на партията в следконгресните разработки на др. Тодор Живков.

В последните години съставът на многохилядната армия от пропагандисти се попълни с нови кадри, притежаващи висока теоретическа

---

[1] М. Балев, сп. „Ново време", кн. 6, 1984, с. 19.

Digitized by Google

и методическа подготовка. Дълбоката благодарност към техния всеотдаен труд е заслужена, но тя трябва да се съчетае с още по-големи грижи за повишаване на тяхната подготовка, на тяхната квалификация. Опитът показва, че домовете за политическа просвета организират немалко мероприятия — курсове, семинари, групови и индивидуални консултации, теоретически разработки по отделни тези. Такъв бе подходът и за предстоящата учебна година. Освен по редовната тематика пропагандистите бяха обучени и по темите, свързани с решенията на Февруарския пленум. Очевиден е стремежът да се повиши ефективността на тези курсове чрез диференцирания подход в обучението, съчетаването на лекции със самостоятелна подготовка, с изпълнение на практически задачи, чрез творческото обсъждане опита на най-изявените от тях. Вече става традиция курсовете по актуалните проблеми да се организират по общини, което спомага да се обхване мнозинството от пропагандистите. Същевременно това дава по-добра възможност да се засили творческият характер на обучението, да се активизира участието на самите пропагандисти.

Наред с грижата за теоретическата подготовка на пропагандистите, която не трябва да приключва с краткотрайните летни или есенни курсове, а под различни форми да продължи през цялата година, следва да се обръща по-голямо внимание и на тяхната методическа подготовка, на методическото им майсторство. Въпреки направеното досега, определено може да се каже, че то не е достатъчно. Прочитането на една или две лекции по методика по време на летните курсове е твърде малко. Става дума за системни курсове, семинари и консултации за методическото обучение на пропагандистите. Много по-широко да се използват опитът на базовите звена, шефството на най-опитните пропагандисти над начинаещи, активизирането на клубовете на челниците-пропагандисти.

Разбира се, това е само едната страна при подготовката на пропагандиста. Главното, същественото е неговото съзнателно отношение към този процес. Как и доколко той проявява творчество и формира активност у участниците в звената, нагласа у тях за практически действия, в реализирането на политиката на партията.

За резултатното обучение в много голяма степен може да допринесе и предварително обмисленият и съставен личен творчески план. Опитът показва, че това изискване е формално. Важното е планът да осмисли и насочи добре целогодишната дейност на пропагандиста и на учебното звено. А да се разработи добър, ясен и целенасочен план може, когато се познават програмата, проблемите, които ще се изучават, когато се използва по-добре помощта на партийния секретар, на ръководителя на цеха, предприятието, учреждението. Много често целесъобразни са предложенията и на самите участници. Резултатите са по-добри там, където личният творчески план се обсъжда в бюрото на първичната партийна организация и на първото занятие на звеното. По този начин се ангажират усилията на много повече фактори за повишаване качеството и ефективността на обучението.

Активността на участниците е от съществено значение за повишаване действеността в обучението. В най-голяма степен това зависи отново от пропагандиста. Той е, който ще създава навици за четене на политическа литература, за изучаване документите на партията от обучаващите се, да се водят бележки, да се съставят конспекти по изучаваната литература. Такъв стил на работа трябва да се утвърждава в дейността на пропагандистите, което ще спомогне много по-задълбочено да се вниква в същността на теоретическите проблеми, много по-добре да се осмислят и заучават те от участниците в звената.

Digitized by Google

Благоприятно е обстоятелството, че по-голямата част от пропагандистите са партийни, стопански, ръководни кадри, които познават много добре проблемите на трудовия колектив и много по-целенасочено и резултатно ръководят занятията на звеното.

В последните години неоснователно се подценяваше и такава форма на обучение, каквато е самообразованието по индивидуални планове на комунистите. Мотивът, че по същество това е форма за „самоосвобождаване" от участие в системата на партийната просвета е необоснован. Напротив, тази форма разкрива възможностите за по-задълбоченото изучаване на трудовете на класиците, на партийните документи и решения. Чрез самообразованието кадрите с необходимата подготовка проявяват много по-добре своите творчески възможности и способности, умение да анализират събитията, политиката на партията, проблемите в съответното предприятие, институт и пр. Това се налага и от обстоятелството, че на сегашния етап образователното равнище на участниците е значително по-високо и постоянно нараства. Ето защо самообразованието може да намери своето място в партийната просвета. Естествено то трябва да бъде организирано, насочвано, на участниците да се дават консултации, съвети по разработваните теми, да се контролира и отчита тяхната дейност. В края на учебната година е целесъобразно те да излязат пред партийната организация с доклади, реферати, лекции по разработваната тема, което ще бъде своеобразен отчет за изпълнението на поставената задача.

Един от въпросите с изключително голямо значение за партийната просвета е свързан с нейната организация и ръководство. Обикновено се счита, че в това отношение има създадени традиции и в редица партийни комитети се понижава взискателността към работата на пропагандистите, на участниците в звената. Това е особено характерно след откриването на партийната учебна година. Тогава грижите на партийните бюра намаляват, не се проявява необходимият интерес към учебно-възпитателната работа. А партийното бюро и партийната организация в най-голяма степен могат да създадат обстановка на критичност и неудовлетвореност от постигнатото, обстановка на взискателност през цялата учебна година, да търсят отговорност и от пропагандистите, и от участниците.

Във връзка с ръководството на партийната пропаганда определено място и роля имат домовете за политическа просвета на окръжните комитети на партията и партийните кабинети в общините, заводите, учрежденията. Те са центровете, които реално оказват най-близка, най-непосредствена теоретическа и методическа помощ на пропагандистите, на цялостната организация за подготовката и успешното протичане на учебната година. В тях работят кадри с добър опит и подготовка. От тях зависи много да се повишат методическото равнище на занятията, работата с базовите звена, изучаването и внедряването на положителния пропагандистки опит. Те са организаторите на научно-практически конференции, издаването на методически материали, сборници, брошури, нагледни материали. Всичко това налага партийните комитети да полагат още по-големи грижи за тяхното непрестанно укрепване, за разширяване и усъвършенствуване на дейността им; за използването на по-голям брой нещатни, но добре подготвени сътрудници, за засилване дейността на методическите съвети.

Усилията на домовете и кабинетите за политическа просвета следва да се насочат преди всичко към подпомагане на пропагандистите за умелото свързване на изучаваните теми от редовната проблематика с решенията на Февруарския пленум, с проблемите на нашата вътрешна и външна политика. Това предполага да се използва по-настоятелно

Digitized by Google

голямото разнообразие от форми и методи — събеседване, обмяна на опит, разработка на тезисни планове, организиране на показни занятия, дискусии, провеждане на практически занятия и решаване на практически задачи, онагледяване и други.

За да се реализират тези задачи, по-голямо внимание предстои да се отделя и на дейността на университетите по марксизъм-ленинизъм, в които се обучават отговорни партийни, стопански и административни кадри. Тук в най-голяма степен тези проблеми могат да се обсъждат, дискутират и посочват пътищата за тяхното решаване. Не бива занятията да се свеждат до обикновени лектории, до изслушване на лекции без разисквания, без активно отношение към проблемите.

Важен момент за ръководителите и организаторите на политическото и икономическото обучение на трудещите се е по-нататъшното развитие и обогатяване на движението „Пропагандистът — активен борец за висока ефективност и качество". Да се използват нови форми и методи на обучение — проблемното, екипното и др., които способстват за развитие на самостоятелното мислене.

Грижи и внимание заслужава и създаването на правилна организация и успешното функциониране на политическата учебна година в профсъюзите и особено в ДКМС. За партийните комитети и организации идеологическото възпитание на младежта е една от първостепенните задачи. За пропагандисти следва да се определят най-добре подготвените комунисти и комсомолци, да се оказва активна помощ при тяхното обучение, защото занятията в младежките звена имат своя специфика. Те ще предизвикват интерес, когато преминават увлекателно, разбираемо, тогава и ще будят творческата мисъл на младежта.

В идеологическата работа на партията политическата просвета е доказала ефективността си като мощно средство за формирането и развитието на мирксистко-ленински светоглед, за възпитание на социалистическата личност. И през предстоящата учебна година са поставени отговорни задачи, чието решаване ще издигне на нова висота нашето разбиране и най-непосредствено отношение към актуалните въпроси на строителството на зрелия социализъм. Няма съмнение, че предконгресната учебна година ще има открояващ се принос в борбата за изпълнение решенията на Дванадесетия партиен конгрес, Националната партийна конференция, Февруарския пленум, за нашето по-успешно развитие.

Digitized by Google

ВРЕМЕТО ПОСТАВЯ ВИСОКИ ИЗИСКВАНИЯ

В подготовката на новата партийна учебна година не можем да не вникнем в досегашния опит, за да възприемем най-доброто и да го умножим. Кое бе поучителното през миналата учебна година?

В какво се изразиха най-напред порасналата отговорност и подобреното ръководство на партийните комитети и организации към учебния процес?

Да започнем с грижите, които окръжните и общинските комитети положиха за подбора и обучението на пропагандистките кадри. Продължи тенденцията към подобряване качествения им състав. По поръчение на общинските комитети за пропагандисти са издигнати много стопански ръководители, което гарантира по-високо равнище на изучаването, усвояването и изпълнението не само на решенията на Националната партийна конференция, но и на останалите проблеми — обект на изучаване в партийната учебна година. По нов начин бяха организирани летните курсове с пропагандистите. Провеждането им по селищни системи ангажира в тяхната организация непосредствено общинските комитети и в тях бяха обхванати почти всички пропагандисти. Сравнително малката аудитория позволи да се използват активни методи на обучение, да се проведат практически занятия. С помощта на общинските обществени организации в курсовете се включиха голям процент пропагандисти от Комсомола, профсъюзите и Отечествения фронт.

Подготовката на пропагандистите не завърши с летните курсове. През годината много окръжни комитети разработиха методически и теоретични материали, организираха показни занятия, разговори и дискусии, научно-практически конференции, издадоха библиографски справки. Бургаският окръжен комитет на партията разработи две методически пособия: „Субективният фактор — личността и качеството“ и „Борбата срещу отрицателните явления — борба за високо качество“; Михайловградският — примерно методическо ръководство за преценка на качеството и ефективността на партийната просвета; Пернишкият — примерни планове за практически занятия по качеството и стопанисването на социалистическата собственост. Видинският окръжен комитет подготви и проведе научно-практически конференции диференцирано за пропагандистите на теми: „Проблеми на качеството на пропагандисткия труд“ и „Икономическото образование и повишаване качеството на продукцията и ефективността на производството“. Това според оценката на окръжния комитет допринесло за изграждане на правилно отношение у пропагандистите към въпросите на социално-икономическото развитие и по-специално към качеството на продукцията, помогнало

Digitized by Google

им да вникнат по-дълбоко в неговите проблеми, да го свързват органически с непосредствените задачи на трудовите колективи, с бригадната организация на труда и новия икономически подход и оттам с повишаване умението им да помагат на колективите да овладеят принципите на икономическия механизъм и стопанската сметка, тяхното специфично проявление на отделните работни места.

Партийните и профсъюзните организации се заеха по-отблизо, чрез системата на икономическото образование да формират икономическо съзнание, икономическо мислене у трудещите се, да го използват като лост в борбата за качеството. С организираните дни на икономическата мисъл, чрез лекции, разговори, консултации по предприятия се постигнаха по-голяма масовост и ефективност в пропагандирането на икономическите знания и на политиката на партията, създаде се политическа и нравствено-психична атмосфера, способна да стимулира икономическото и научното творчество, непримиримостта към принизените качествени изисквания в производството на материалните и духовните ценности. Стремежът е всеки ръководител и всеки трудов колектив да си изработят активна позиция към научно-техническата политика на партията, към нерешените проблеми на научно-техническия прогрес в онези сфери, в онези участъци, където непосредствено се трудят. А човек не може да има активна позиция, ако не е въоръжен с достатъчно знания, с информация за новите завоевания на научно-техническата мисъл и авангардния опит, ако не е формирал у себе си съвременно научно-техническо мислене. Във връзка с това оправдано нараснаха изискванията към пропагандата на научно-техническите и икономическите знания, както и към системата на професионалната квалификация на кадрите, заети в производството.

Друг характерен момент на изминалата учебна година е **повишеният интерес** на участниците към изучавания материал, предопределен от идеите, разработките и указанията, съдържащи се в доклада, във встъпителното и заключителното слово на другаря Тодор Живков пред Националната партийна конференция и в Дългосрочната програма на партията за решаване проблемите на качеството. Реалният израз на този повишен интерес е засилената активност на участниците в занятията. В това отношение благоприятно се е отразило актуализирането на изискванията за участие в движението „Пропагандистът — активен борец за висока ефективност и високо качество", които се приведоха в съответствие с решенията на Националната партийна конференция и постановките в следконгресните трудове на другаря Тодор Живков. Много от базовите звена станаха място за методическа подготовка на пропагандистите, форма за изучаване и приложение на положителния опит.

Засилената активност на участниците е следствие и от грижите на партийните комитети и организации, на порасналото умение на пропагандистите да осигурят **единство в изучаването на основите на марксизма-ленинизма и най-актуалните проблеми на общественото ни развитие, да свързват теорията с непосредствените задачи на трудовите колективи** — производствени, социалнопсихологически и идейновъзпитателни. Във всеки окръг могат да се посочат учебни звена, в които оживено се дискутираше по основните въпроси на изграждането на развито социалистическо общество. В тях се обсъждаха въпросите, свързани с внедряването на авангардните технологии в производството и усъвършенстването на неговата структура, с опознаването и използването на обективните закони, с ролята на българската наука и други обективни и субективни фактори, от които зависи качеството на произвежданата продукция.

Digitized by Google

Отличителни черти на отминалата учебна година, проявили се особено при изучаването на материалите на Националната партийна конференция, са и деловитостта, конкретността и практическата насоченост на обучението. На занятията на участниците се възлагаха конкретни поръчения, критично и самокритично се обсъждаха качеството на производството, дисциплината и условията на работа на всяко работно място, на всеки участник. В почти всички учебни форми в страната се организираха и проведоха на високо равнище практически занятия, научно-практически конференции, посветени на качеството. Те допринесоха да се създадат условия за висока активност и творчески подход към качеството на изпълнителската и ръководната работа.

От значение е и порасналото умение на окръжните, общинските и другите партийни комитети бързо да откликват на възникващите ситуации, да ориентират партийната просвета към решаването на важни проблеми на социалната практика. Примери в това отношение има много.

През изминалата учебна година беше засилен контролът на окръжните и общинските комитети на партията върху ритъма на обучението в звената по предвидения материал, върху средствата и формите на политическата просвета, за повишаване на нейната ефективност. Тази работа е неотделима от конкретната научна и методическа помощ, която те оказват на първичните партийни организации, на идеологическите кадри. Утвърдена практика са например на Софийския окръжен и общинските комитети в окръга комплексните проверки на занятия в системата на партийната просвета, които оказват положително влияние върху качеството на обучението. Стремежът е да не допуснат формализъм в тази област. През годината домът за политическа просвета практикува така наречените превантивни проверки — срещи с пропагандисти преди занятията по дадена тема, на които им се оказва конкретна теоретическа и методическа помощ. Така по-успешно се открояват главните моменти и проблемите, които могат да породят дискусия и да активизират мисленето на участниците.

По традиция на първите занятия участвуваха отговорни ръководители на страната, членове на бюрата на окръжните и общинските комитети, сътрудници, специалисти, лектори. Учебната година завърши на много места с научно-практически конференции.

Всичко това безспорно е допринесло да отчетем положителни резултати в изучаването и усвояването на материалите на Националната партийна конференция, на проблемите по съответните дисциплини. Но имаме ли право да се успокояваме? От позициите на изискванията на Февруарския пленум окръжните комитети, оценявайки постигнатото в повишаване идейно-теоретическото и методическото равнище на партийната просвета, на нейния творчески и действен характер, видяха и слабостите, и недостатъците.

Една част от участниците в учебните звена недостатъчно са осъзнали съвременната същност на проблема за качеството и на възприетите от партията основни подходи и направления за неговото решаване. Все още сред трудещите се не са формирани напълно необходимите знания и умения за постигане на високо качество навсякъде и във всичко. А днес трудовите колективи и отделните трудещи се проявяват голяма чувствителност към промените в качеството на стоките, на услугите, на обществения труд изобщо. Затова разминаването между думи и дела, различните пропуски в качеството предизвикват неблагоприятен идеологически отзвук, отрицателни настроения и скептично отношение към текущата икономическа политика на партията. Съвременният български гражданин е със значително повишени критерии и това в поли-

Digitized by Google

тическата пропаганда не може да не се вземе под внимание. Той вече не възприема идеологическите внушения на доверие и вярва само на такава идеологическа пропаганда, която се подкрепя от фактите от практиката. Като се имат предвид тези безспорни, непрекъснато потвърждавани от живота истини, както и реалните трудности при решаване на проблемите на качеството, наложително е тези проблеми да пронизват и в бъдеще съдържанието на учебния процес във всяка дисциплина. Пропагандистът е призван напрегнато и упорито да работи за издигане на личната инициатива и отговорност на всеки участник в учебното звено в борбата за научно-технически прогрес и качество. С комплексните усилия и средства на партийните комитети и организации пропагандистите могат да допринесат да се затваря все още широко разтворената „ножица" между взискателното и критично отношение на хората към качествените резултати на „чуждия труд" и принизеното и в много случаи безотговорно отношение към качеството на собствения труд. Да се разкъса взаимното опрощаване на задълженията между предприятия, участъци и цехове, между работници и специалисти, с всеки компромис спрямо нискокачествената продукция. А това предполага системата за всестранен контрол върху качеството — и на постъпващите суровини и материали, и на технологичните процеси и операции, и на крайната продукция — да се съчетава с взискателна политическа, морална и материална отговорност, с формиране на високо политическо и нравствено съзнание. Част от пропагандистите явно не са били подготвени за това дело, не са успели задълбочено и компетентно да вникнат в същността на постановките и решенията на Националната партийна конференция по качеството и да ги свържат с практическите задачи на съответните трудови колективи. Причината е може би и в отдавна поставяния, но все още нерешен проблем за специализацията на пропагандистите по определени теми.

Заслужава да се спомене и неумението на някои домове и кабинети за политическа просвета непрекъснато, всекидневно да поднасят най-актуалната научна информация в съответна област и по-конкретно в областта на качеството. Освен използваните форми за информиране на пропагандистите — постоянно действуващи семинари, курсове, срещи с ръководители, малко се търсеха и експериментираха нови форми.

Прави впечатление, че част от кадрите в областта на пропагандата недостатъчно познават критериите за оценка на идеологическата ефективност като методологични принципи, като партийни изисквания. Това води до нереално или едностранчиво отчитане на ефективността на пропагандисткото въздействие. Задача на партийните комитети е да дадат необходимите в тази насока знания на кадрите както на организаторите, така и на непосредствено осъществяващите идеологическото въздействие, да ги научат да търсят и намират реалния ефект от партийната просвета, от учебно-възпитателния процес.

Плюсове и минуси в организацията на учебната година има и всяка организация, всеки комитет, които би следвало да се осмислят, преди да започнат занятията си новите звена.

Петранка ТРЕНДАФИЛОВА

Digitized by Google

ОРГАНИЗАЦИОННОТО ОСИГУРЯВАНЕ

Както през изминалия период, така и в предконгресната година в системата на политическата просвета работата е подчинена на целта за повишаване идейно-теоретическата подготовка на комунистите и безпартийния актив, за превръщане на идеологическото съдържание на партийната политика в разбиране, убеждение, в мотив за действие.

Високата резултатност от дейността за повишаване марксистко-ленинското образование на комунистите и трудещите се зависи преди всичко от работата на пропагандистите, от прилаганите форми, средства и методи, от организацията и ръководството й.

Окръжният комитет на Българската комунистическа партия в Пловдив, домът за политическа просвета придават особено значение на **организационния фактор**, тъй като равнището на **организацията и ръководството на партийната пропаганда** определя в голяма степен системността и ефективността в нейното осъществяване.

Практическата реализация на организацията и ръководството на политическата просвета се основава на прилагането на механизмите на планирането, подбора и подготовката на пропагандистките кадри, на контрола и оценката на постигнатите резултати.

Чрез перспективното и оперативното планиране на основата на социално-икономическия и демографския анализ на окръга като цяло, на селищните системи и трудовите колективи се определят потребностите от знания и се формира структурата на партийната просвета по направления, учебни дисциплини, степени и форми на обучение както за ръководните кадри, обучаващи се в партийния университет, така за комунистите и безпартийния актив, изучаващи марксистко-ленинската теория в звената към първичните партийни организации. Според перспективния план съотношението между направленията на партийната просвета е: философско направление 34 на сто; икономическо 31 на сто; социологическо 19 на сто; историческо 16 на сто.

Важно изискване при уточняването структурата на политическата просвета е общинските и районните комитети на партията, като отчитат конкретните изисквания на партийната политика, да се придържат към перспективния план с цел да се осигуряват приемственост, последователност и системност в обучението по направления и учебни дисциплини. Спазването на тези изисквания се потвърждава от анализа на структурата на партийната просвета за периода 1982—1985 година. За този период се поддържа, считаме, правилно средното съотношение за направления: философско — 38 на сто; икономическо — 33 на сто; социологическо — 17 на сто; историческо — 12 на сто.

За същия период, 1982—1985 г., е осигурено според нас оптимално съотношение между формите на партийната просвета, като средният относителен дял на теоретическите семинари е 37 на сто, на школите по основи на марксизма-ленинизма — 44 на сто, на началните школи — 10 на сто и на лекторските — 9 на сто. Следователно налице е тенденция за утвърждаване на по-висшите форми на обучение, която съответствува на образователното равнище на комунистите и безпартийния актив в Пловдивски окръг.

Конкретният анализ на условията и потребностите от знания в първичните партийни организации и умелото съчетаване на перспектив-

Digitized by Google

ното и оперативното планиране на общинско и окръжно равнище позволяват да се изпълни една от основните организационни цели — формиране на обоснованата структура на партийната просвета, отговаряща на потребностите и изискванията на съвременния етап. Както се вижда от приведените данни, през този период предимство се дава на усвояването на философско-икономическите проблеми на марксистко-ленинската теория, което отговаря на характера на партийната стратегия за изграждане на зрялото социалистическо общество у нас.

Организационната предпоставка за изграждане на рационална структура на партийната просвета се заключава в това, че всяка година работни групи от сътрудници от дома за политическа просвета и отдел „Пропаганда и агитация" на място, в общинските и районните комитети на партията, обсъждат изградената структура на партийните учебни звена. Тази дейност в подготвителния етап ние оценяваме като много полезна, защото конкретно се анализират условията във всяка първична партийна организация, потребностите от нови знания, поправят се някои грешки по отношение на степените и формите на обучение, прави се преценка на качествата на пропагандистите, които се предлагат, особено на тези за първа година.

При **подбора на пропагандистите** основната цел е да се запазва и подобрява качественият им състав в сравнение с достигнатото равнище. Тази дейност се осъществява главно от общинските и районните комитети съвместно с останалите комитети и първичните партийни организации.

При подбора на нови пропагандисти се предявява изискването да бъдат с високо образование и предимно партийни, стопански и административни ръководители. И това е оправдано, защото в окръжната партийна организация е постигнат висок качествен състав на пропагандистите. От общо 2789 партийни пропагандисти 91, 76 на сто са с висше и полувисше образование и 8,24 на сто — със средно образование. По-голяма част от тях — 76,52 на сто — са партийни, стопански и административни ръководители.

Като се основаваме на добрия качествен състав на пропагандистите, главното ни внимание е съсредоточено върху тяхната **подготовка — теоретическа и методическа.** Опитът подсказва, че за да се постигнат високо качество и ефективност в обучението, редовните есенни и зимни курсове по предстоящата за изучаване тематика не са достатъчни. Необходими са по-динамични форми, които да създават условия за непосредствено и конкретно общуване с пропагандистите. В изпълнение на постановката на Дванадесетия конгрес на БКП „съществено да се подобри пропагандата на марксизма-ленинизма, на неговите съвременни завоевания, с по-голяма дълбочина да се разкриват обективните закони и закономерности, огромната роля на субективния фактор в общественото ни развитие" и в отговор на потребностите от системна подготовка на пропагандистите в окръжната партийна организация се пристъпи към организирането и провеждането на **ден на пропагандиста.** Целта е решително да се подобряват подготовката и информираността на пропагандистите като главни фигури в пропагандния процес по новите явления и процеси от вътрешен и международен характер, по проблемите и задачите в селищните системи и трудовите колективи. Ударението се поставя върху повишаване на теоретическата и методическата им подготовка, на създаване у тях умение да свързват теорията с практиката, на по-широкото използване възможностите на политическата просвета за изучаване на общественото мнение, на необходимостта по-чувствително да нарастват приносът на участниците в решаването на социално-икономическите задачи. Денят на пропагандиста се провежда вече трета година. Анализът на тематиката показ-

Digitized by Google

ва, че се засяга доста широк спектър от проблеми — от лекциите и беседите по международното положение до въпросите за организацията на отделни занятия, тематични обсъждания, открити занятия, споделяне на оценки на окръжния, общински и районни комитети на партията, резултати от проверки.

Под контрола на дома за политическа просвета общинските и районните комитети на партията приемат планове за деня на пропагандиста през учебната година, в които се уточняват основните, теоретическите и методическите проблеми за повишаване подготовката на пропагандистите, за обмяна на опит и други с резерв за включване в тях на нововъзникнали проблеми и задачи, свързани с работата на пропагандистите.

През периода 1982—1985 година във връзка с изучаването на актуалните задачи на общественото ни развитие и особено на разработените от др. Т. Живков проблеми и подходи в етапа на изграждането на зрялото социалистическо общество и при изучаването на решенията на Националната партийна конференция широко развитие получи организирането на **консултации и открити занятия.** Ценен опит е натрупан в район „В. Коларов" — Пловдив по използване на научните кадри като консултанти на пропагандистите и учебните звена. Във всички общини и райони системата на откритите занятия показа добри резултати. Главното е, че се създаде възможност за диференциран подход. Така например в малките общини като Садово, Брезово, Съединение, Раковски по микрорайони се организират открити занятия, което спомогна по-конкретно да се поставят въпросите в звената от селското стопанство, а в общините Карлово, Асеновград, Първомай и в районите на град Пловдив те бяха на отраслов принцип и по направления на политическата просвета.

Разбира се, в този процес има редица слабости, свързани с умението на организаторите, с конкретността на анализа и методическия подход, но ползата от деня на пропагандиста е безспорна.

На планова основа поставихме и **разработката на учебно-методическите проблеми,** свързани с ефективността на учебния процес. През изминалата учебна година си поставихме задачата по-конкретно да се разработят някои от основните въпроси като: същност и методика на практическото занятие; практическите задачи в системата на политическата просвета; методика на организацията и провеждането на заключителните занятия; приложение на активизиращите методи в учебния процес; същност на проблемното обучение и др. Съзнателно сме се стремели по-голямата част от тях да имат теоретико-практически характер. Освен това по основните проблеми, които се изучават, систематизирахме опита на част от най-добрите пропагандисти. Така например по проблемите на качеството се подходи диференцирано, като бе обобщен опитът от практическите занятия.

В сегашните условия, когато се изучават проблеми, свързани с актуалната партийна политика в съчетание с обучението по другите учебни дисциплини, практикуваме разработването на примерно тематично разпределение на занятията по време и тематика, диференцирано по форми и обучение. С него целим да ориентираме и подпомогнем всеки пропагандист при организацията на учебния процес, та колкото е възможно по-малко да се нарушават системността и последователността на обучението. Впечатлението ни е, че подобен род разработки се приемат добре от партийните комитети, първичните партийни организации и пропагандистите.

Засилихме вниманието и към движението „Пропагандистът — активен борец за висока ефективност и качество". В него участват 89 на сто от пропагандистите. Определихме конкретните показатели и изис-

Digitized by Google

квания, произтичащи от основните критерии на движението. Систематизирахме пет критерия: осигуряване високо идейно-теоретическо равнище на занятията; свързване на теорията с практиката; издигане личния пример на пропагандиста; повишаване активността на участниците в различните учебни форми и усъвършенстване на организацията и ръководството на движението. За всеки критерий посочихме произтичащите от него показатели и изисквания. Например по критерия повишаване активността на участниците в партийната просвета са формулирани четири показателя — осигуряване задълбочена предварителна подготовка на участниците за занятията; разгръщане творческите възможности на отделния участник; стимулиране прилагането на почини, инициативи, челен опит и участие в социалистическото съревнование; формиране на активна позиция в решаването на социално-икономическите и възпитателните задачи в трудовия колектив на населеното място. Към всеки от посочените показатели са конкретизирани изискванията към пропагандиста, отнасящи се до условията, които трябва да се създадат, помощта, която трябва да се окаже; до формирането на атмосфера на критичност и самокритичност и настъпателна борба срещу отрицателните прояви.

Анализът показва, че прилагането на критериите, показателите и изискванията внася единство в организацията, съдържанието и оценката на получените резултати на всички равнища. Създават се предпоставки също така за атестирането на пропагандистите, работата с базовите звена и извеждането на положителен опит.

Сега пред нас стои задачата чрез движението на пропагандистите и допълването на показателите по-задълбочено да оценим степента на усвояването на знанията, доколко силно е влиянието, което те имат върху поведението и действията на личността в решаването на стратегическата задача на партията — бързо внедряване достиженията на научно-техническия прогрес.

Важна насока в нашата работа е създаването на условия за свързване на теорията с практиката. Тук особено внимание отделяме на въпросите и предложенията на участниците в звената, направени на редовните и на практическите занятия. То се определя от факта, че системата за партийна просвета е един от важните канали за проучване на общественото мнение, за своевременен отклик и решаване на проблемите. Резултатите показват, че активността на участниците се повишава, правят се ценни предложения, които допринасят за ускорено решаване на задачите за внедряването на научно-техническите постижения, усъвършенстване прилагането на икономическия механизъм и подобряване организацията на труда, производството и управлението. Най-добре е организиран този процес в Карлово, Асеновград, район „В. Коларов", район „Хр. Ботев", пети район. За да се информират участниците за взетите решения и предприетите действия от направените предложения на практическото занятие „Качеството — ключов проблем за изграждането на зрялото социалистическо общество", в края на учебната година организирахме отчет в звената за тяхното изпълнение.

Стремежът ни е все повече да се утвърждава приносът на партийната просвета за решаване на практическите задачи, постоянно да се усъвършенстват връзките на теорията с практиката, взаимодействието на пропагандистите с партийните бюра и стопанските ръководства.

Постигането на положителни изменения ние свързваме и със системната контролна дейност, която осъществяваме по отделен план. Въведена е практика за ежеседмични проверки в общините и районите, като за обобщаване на резултатите прилагаме специална контролно-отчетна карта, чрез която се съпоставят най-важните изисквания за

Digitized by Google

подготовката и провеждането на занятията с реалните резултати. По такъв начин разполагаме с по-конкретна информация, която използваме в пряката работа с общинските и районните комитети на партията, с първичните партийни организации и пропагандистите.

В окръжната организация към партийните комитети и първичните партийни организации са изградени идеологически комисии като техни помощни органи. В дейността им се включват организацията, проучването и анализът на състоянието и резултатите от политическото обучение. Формираните към тях групи за контрол и работа в партийните учебни звена допринасят да се издига идейно-теоретическото равнище на занятията, да се постига ритмичност в провеждането им, по-непосредствено да се свързва теорията с практиката.

За да се издигне ролята на партийните кабинети в общините, районите, предприятията и организациите, обучаваме целогодишно завеждащите партийните кабинети по теоретически и методически въпроси, обменяме опит, информираме ги по проблемите на селищните системи, районите, предприятията. По такъв начин стремежът ни е да осигурим запознаване със съдържанието на партийната учебна година, единомислие и единодействие в нейното осъществяване и от организаторите, и от изпълнителите.

В цялостния процес на организацията и ръководството на политическата просвета добро взаимодействие сме установили с окръжния вестник „Отечествен глас". Редовно се поддържа рубриката „Пропагандистът — творец". Организирахме разговор по темата „Пропагандистът и неговата роля за свързване на теорията и практиката и повишаване активността на участниците", правим заедно с журналистите проверки, резултатите от които се споделят с читателите.

Считаме, че изграденият механизъм за организация и ръководство позволява в значителна степен да се осигурят системност, последователност и конкретност в обучението на участниците от системата на партийната просвета, обуславя и постигнатите резултати.

Наред с това съществуват и пропуски в организационно и методическо отношение. В отраслите строителство, селско стопанство, търговия качеството на занятията не задоволява напълно. Допускат се формализъм и опростенчество. Не отговаря напълно на съвременните изисквания подготовката на пропагандистите, а и на отделни завеждащи кабинети в общините, районите и предприятията. Сега полагаме усилия да преодолеем тези слабости. Търсим нови възможности за усъвършенствуване механизма на организация и ръководство. Една от тях е изграждането и експериментирането на единен научно-методически съвет по политическа просвета на окръжно равнище. Искаме да обединим усилията на дома за политическа просвета и методическите съвети на обществено-политическите организации, за да се осигури единна организация и ръководство на политическата просвета, да станат по-резултатни усилията за повишаване теоретическата и методическата подготовка на пропагандистите, за извеждането на положителен опит, за осъществяването на издателската дейност и други. Така ще се издигне и ролята на кабинетите към дома за политическа просвета в политическото ръководство на процеса на организираното обучение във философско, икономическо, социологическо и историческо направление, ще се осигури по-голямо единство и разнообразие в осъществяването на политическата агитация и прилагането на техническите и нагледните средства в идеологическата работа.

Друга възможност за усъвършенствуване на този механизъм е прегледът на звената и пропагандистите и организирането на съревнование сред тях. Той, считаме, ще ни помогне да разполагаме с ясна

Digitized by Google

картина за равнището на работата в звената. Основа за това могат да бъдат критериите и показателите на движението „Пропагандистът — активен борец за висока ефективност и качество", като се обобщи опитът и на останалите окръжни партийни организации.

За практическото използване на тези възможности в дома за политическа просвета сме извършили необходимата подготовка.

Търсенето и прилагането на нови организационни форми в областта на политическата просвета на комунистите, на цялото население сега налагат непрекъснато да се усъвършенстват стилът и методите на работа, по-дълбоко да се вниква в същността на процесите и явленията в обществото, постоянно да се пренастройва системата на политическа просвета в съответствие със стратегията на партията за изграждане на зрялото социалистическо общество у нас.

Видол КОЙНОВ
завеждащ дома за политическа просвета
при ОК на БКП — Пловдив

ЕТО Я ЖИВАТА ВРЪЗКА С МАСИТЕ...

Идеята дойде съвсем неочаквано. Първичната партийна организация на политическите сътрудници на окръжния комитет на партията в Габрово провеждаше партийно събрание. Завеждащият отдел „Пропаганда и агитация" докладваше за работата на комунистите от отдела за повишаване на марксистко-ленинската подготовка на трудещите се в окръга. В отчета си той спомена, че трудно ръководните кадри по места, особено стопанските и административните, се заемат да стават пропагандисти. Те все са „заети", все „нямат възможност" да се занимават с този род дейност. А личният пример е от голямо значение. Бяха посочени и конкретни примери. Това предизвика интерес, по въпроса взеха отношение и сътрудниците от отрасловите отдели. Изказа се и другарят Трифон Пашов, първи секретар на окръжния комитет на партията. Той предложи комунистите от първичната партийна организация да дадат пример и да станат пропагандисти, заявявайки, че „...не само с това ще накараме и другите да поработят в това направление, но и по този начин ще се създадат условия за още по-голям личен контакт на сътрудниците с партийните организации, още по-близо да се запознаят с проблемите, които се решават в трудовите колективи", и заяви, че лично също желае да бъде определен за пропагандист в едни от заводите. След допълнителни разговори по партийни групи, съобразявайки се с желанието и квалификацията на всеки, бяха оформени и партийните поръчения. Така от нашата партийна организация в Габровската община отидоха 18 ко-

Digitized by Google

мунисти, в Севлиевската — 8, в Тревненската и Дряновската — по 5. Пропагандисти отидоха и в селските селищни системи: в Градница — двама и в Стоките — четирима.

Ето пред мен са списъците от онова време — точно преди 5 години, — първият секретар на окръжния комитет е ръководител на семинар със стопанските кадри по проблемите на организацията и интензификацията на инженерно-техническата дейност в електротелферния завод „Подем"; секретарят по организационните въпроси е ръководител на семинар с лекарите от окръжната болница по проблемите на социалната психология; секретарят по селскостопанските въпроси — в ЛПК „Росица" в Севлиево; партийният секретар на нашата първична партийна организация, който е и завеждащ отдел в комитета, ръководи семинар с кадрите по проблемите на организацията и интензификацията на промишлеността в завод „Изкуство" — Трявна; друг завеждащ отдел води семинар по проблемите на техническия прогрес в „Местна промишленост" — Габрово и т. н.

Сега, когато тази инициатива се разшири и вече не само окръжният комитет на партията, но и общинските комитети изпращат своите секретари и сътрудници като пропагандисти по места, си мисля колко съмнения бяха изказани — нали партийните работници не могат да разполагат с времето си, нали точно тогава, когато даден секретар, да кажем, има занятие в учебното звено, може да бъде ангажиран и другаде —провежда се конференция, пленум, трябва да присъствува на съвещание... Ще трябва да се търси заместник...

Спомням си, че общинските комитети на партията, а още повече заводските, първоначално с изненада се отнесоха към тази инициатива. Не съм забравила думите на партийния секретар на комбината „Георги Генев" в Габрово колко били смутени, че лично първият секретар на общинския комитет ще ръководи семинар с тях, и същевременно радостни — ето на, всеки месец той ще идва в завода, те ще могат да разговарят с него, ще му кажат за затрудненията си, ще го запознаят с успехите. Ето я живата връзка с масите...

Измина година. Дойде време да направим анализ и да оценим изпълнението на поръченията. Оказа се, че съмненията са били напразни. Ще цитирам изводи от справките на партийните комитети, които партийното бюро поиска при завършването на политическата учебна година: „Много сме доволни от участието на др... като пропагандист. Добрата теоретическа подготовка и практическото виждане на проблемите издигнаха обучението в семинара. Умеейки да установява бърз контакт с хората, той създаде условия за изключително голяма активност в звеното. За първи път бяха направени редица рационални предложения за подобряване на работата в отделни участъци...", „Компетентно и насочващо свързваше проблемите на завода с тези на окръга и страната", „Личното му присъствие раздвижи хората, накара ги да четат, да търсят допълнителна литература..", „Умее да увлича...", „С негова помощ се решиха някои въпроси, които ние дълго време поставяхме...", „В умението му, в подхода да тълкува въпросите ти виждаш големия ръководител...", „Когато провеждахме занятието по техническия прогрес, за нас беше от голяма полза да чуем онова, което се прави в чужбина, а той го е видял с очите си, и то не един път...", „Хората при него се отпуснаха и по друг начин взеха да гледат на проблемите...", „Разнообрази формите на работа в звеното: при много от занятията той поставяше на участниците практически задачи за анализ и проучване на отделни проблеми от работата на цеха и комбината. Особено добре премина практическото занятие по качеството, на което имаше много ра-

Digitized by Google

зисквания и се направиха редица предложения за подобряване условията на труд на отделните работници", „Прояви изключителен интерес към работата на цеха, беседваше с отделните работници и ръководители", „Работата му като пропагандист го сближи с хората, започна да посещава и партийните ни събрания, заседания, участвува и в мероприятията на цеха...", „Скъси се връзката между окръжния комитет и първичната организация...", „Помогна ни да си решим някои проблеми с кадрите...".

Преди известно време на среща в София със завеждащите домовете за политическа просвета споделих нашите успехи в тази област. Колегите ме атакуваха: „Ама и първият ли секретар на окръжния комитет редовно води занятията?" Да, и първият. През миналата учебна година той само един път не е присъствувал на семинара, и то, защото е бил в чужбина. Той вече пета година е пропагандист на едно и също място. Подготвя се старателно, подготвят се и другите... „Ами останалите секретари също ли са редовни?" И те водят занятията редовно. „А има ли дневник на пропагандиста?" Има и дневник... В началото на всяка учебна година аз подготвям специални папки за всички секретари, в които освен тематичния план по дисциплината, която ще води, поставям и дневник на пропагандиста и някои допълнителни материали, издадени от дома за политическа просвета...

На курсовете с пропагандистите каним всички сътрудници и най-важното, много от тях идват и съвестно слушат. Даже присъствуват и на обмяната на опит между отделните пропагандисти. „А използват ли технически средства?" Понякога използват... „Как ги разпределяте?" Съобразно желанията на всеки, неговия опит и като се съобразяваме с мнението на общинските комитети къде е необходимо да изпратим пропагандист. Например секретарят по организационните въпроси в общинския комитет на партията в Габрово няколко години беше пропагандист в СД „Търговия" по проблемите на партийното строителство. Човек с богат житейски опит — бил работник в предприятие, майстор в производствен участък, технолог, началник на отдел. С опит в партийната работа — секретар на първична партийна организация, секретар на партиен комитет, инструктор в общинския комитет на партията, завеждащ отдел „Организационен". Изключително добре запознат с проблемите на партийното строителство.

И понеже го дадохме за пример, нека цитирам и отговора му на въпроса, поставен от нас, доволен ли е от работата си като пропагандист? „Да, доволен съм. Работата ме обогатява. Първо, хората, когато отида при тях, ме посрещат като секретар и искат да чуят нещо интересно, ново... Затова винаги се подготвям по темата. Прочитам и нещо допълнително. Обмислям си и примери, които в подходящ момент да използвам. Второ, познавам всички кадри, знам им възможностите и когато говорим особено по проблемите за кадрите, аз мога в дадена трудна ситуация да им помогна. После, имам лични впечатления от тях. А контактите са от голямо значение."

И мнението на секретаря на партийния комитет: „Познава проблемите на търговията в подробности, познава всички кадри."

В първите години изслушвахме в партийната организация отчети на отделни комунисти как те работят като пропагандисти. Един такъв пример — в партийната организация докладва за своята работа сътрудник от селскостопанския отдел, който е пропагандист в село Донино, Габровско. Той с голяма отговорност разказа как се подготвя, методите за водене на занятието. После го посетихме. Заведохме при

Digitized by Google

него дори другари от Централния комитет, които останаха с много добри впечатления от дейността на звеното.

В края на всяка учебна година правим анкети по партийни групи по редица проблеми, свързани с политическата просвета. Ето и въпросите на една такава анкета: „Доволни ли сте от работата си като пропагандист?", „Желаете ли да бъдете пак?", „Пречи ли ви поръчението при изпълнението на другите служебни задължения?", „Имате ли нужда от помощ и в каква форма желаете да я получите?"

В края на тази учебна година още веднъж съвсем откровено разговарях с някои мои колеги за това какво полезно виждат в работата си като пропагандисти. Съвсем накратко ще цитирам и техните мнения. **Иван Димитров**, инструктор в организационния отдел на окръжния комитет на партията, пропагандист в завод „Авангард" — Севлиево, ръководител на комсомолско звено по въпросите на научно-техническия прогрес: „Запознах се с проблемите на младите хора, с онова, което ги вълнува и тревожи. Опитах се да видя нещата с техните очи. И сега знам как трябва партийните ръководства да работят с тях." **Филип Чипев**, политически сътрудник в отдел „Пропаганда и агитация" на окръжния комитет, пропагандист в районната станция на съобщенията в Дряново по проблемите на идеологическата борба на съвременния етап: „Имам възможност да контактувам с хората, детайлно да се запозная с техните проблеми. Да чуя техните мнения." **Недялка Пенева**, завеждаща отдел „Пропаганда и агитация на общинския комитет на партията в Габрово, пропагандист на комсомолското звено в базата за развитие и внедряване „Тесма": „Срещите с младите хора са изключително интересни. Когато разговарям с тях, аз чувствувам какво не ни достига в нашата възпитателна работа." **Ценьо Колев**, секретар на общинския комитет на партията в Габрово, пропагандист по проблемите на марксистко-ленинската естетика в училище „Таня Карпинская": „Разговорите, които водим в семинара с учителите, ме запознаха с редица проблеми, свързани с учебно-възпитателната работа, с подготовката на кадрите. Защото, за да постигнем високо качество навсякъде и във всичко, е необходима задълбочена подготовка на всички кадри, във всички степени на обучение. Ето например, когато говорихме за изобразителното изкуство, посетихме изложбата „Човекът и трудът". И ние, възрастни хора, застанали пред творбите на художниците, не можехме да ги разберем. Колко много понякога изкуството е откъснато от хората... И аз си давам ясна сметка към какво трябва да насочим нашата работа."

Още един въпрос стои пред нас — въпросът за контрола. Питали са ме, след като ние сме пропагандисти, кога посещаваме звената в окръга. При нас учебният ден е вторник. Сътрудниците на дома за политическа просвета провеждат своите занятия в сряда, за да могат да проверяват и помагат на другите. Аз например също съм пропагандист отпреди 10 години, когато започнах да работя в окръжния комитет на партията. И то на едно и също място — във вълненотекстилния комбинат „Георги Генев" — Габрово. Там ръководя семинар с ръководните партийни, комсомолски и профсъюзни кадри. Те са събрани от 17 цеха. Познавам по имена всички участници в моето звено, зная в кой цех са партийни секретари, профпредседатели, комсомолски секретари, посещавала съм техните събрания, изнасяла съм лекции в цеховете, ходила съм и на други мероприятия. Непрекъснато поддържам връзка с партийния комитет. Макар че и аз имах много съмнения отначало — дали ще успея да се сработя с тези хора, дали ще съумея да вникна в техните проблеми. (Като учителка, ра-

Digitized by Google

ботила съм само в учителски колектив и проблемите на завода ми бяха непознати; нямах и опит като партиен работник.) Разбира се, началото беше много трудно. Сега мога да кажа, че всичко остана назад, обикнах тези хора, работата ме удовлетворява, създадох си навик да ги виждам непрекъснато, да разговарям с тях, станахме близки.

В края на всяка учебна година в партийната организация се приема оценка за работата на комунистите — политически сътрудници, като пропагандисти. Ето някои изводи от нея: „Благодарение на добрата си обществено-политическа и теоретическа подготовка комунистите от нашата партийна организация са съумели да създадат творческа атмосфера в ръководените от тях звена, условия за активно участие на всички слушатели и практическа насоченост на самите занятия... Умело са свързали преподавания материал с практическите проблеми, които се решават в трудовите колективи. На редица места проблемите, поставени на занятията, особено по качеството, икономията на енергия, суровини, материали, са се разисквали и след нашите занятия, в индивидуални разговори... Партийното бюро оценява, че комунистите от първичната партийна организация — политически сътрудници, са положили много усилия, отделили са много време и успешно са изпълнили поръчението. Ето защо то дава положителна оценка за работата им." В края е определен срокът за изготвяне на новите поръчения, като се разшири практиката комунистите да бъдат пропагандисти не само в партийни, но и в комсомолски звена.

В заключение искам да кажа няколко мои лични мисли. Тази инициатива не би се породила, ако първият секретар на окръжния комитет на БКП и секретарите не дадоха личен пример и не отидоха в първичните партийни организации и в трудовите колективи като пропагандисти и с това не изразиха своето отношение към политическата просвета, към марксистко-ленинската подготовка на трудещите се. Ето го отново огромното значение на личния пример на ръководителя. Неговата фигура винаги ще си остава гаранция за изпълнението на всяка работа.

Това събуди желание и у другите кадри да участвуват лично в пропагандистката дейност. Та нали и времето властно предявява към тях високи изисквания. Става явен анахронизъм типът ръководител, който се оповава само на административни методи. Опитът ни показа, че ръководителят в качеството си на пропагандист има най-благоприятна възможност да съчетава собственото си обучение с обучението и възпитанието на хората, да ги мобилизира за изпълнение на конкретните задачи, които стоят пред трудовия колектив. Постоянното общуване на занятията с участниците в звеното му позволява по-добре да опознае тези хора, да оцени тяхната теоретическа подготвеност, степен на духовна зрялост, компетентност, културен кръгозор, умение да мислят нестандартно, оперативно да намират отговор на сложни въпроси, други делови и политически качества. И това в крайна сметка допринася за по-ефективно решаване на производствените, социалните и възпитателните проблеми в трудовия колектив. Освен това той сам придобива изключително богата непосредствена информация от живота, чиято полза е трудно да се оцени.

Деля ЗАХАРИЕВА
завеждаща дома за политическа
просвета — Габрово

Digitized by Google

ГЛАВНАТА ФИГУРА — ПРОПАГАНДИСТЪТ

Ръководейки се от мисълта на В. И. Ленин, че „във всяка школа най-важното е идейно-политическата насока на лекциите", което се определя „всецяло и изключително от **състава на лекторите**", Новозагорският общински комитет на БКП полага системни грижи за подбора, обучението и възпитанието на пропагандистите.

При подбора на пропагандистите се държи сметка за Лениново-то предупреждение „против **препълването** на пропагандистката професия с неспособни хора и понижаването с това на равнището на пропагандиста", изхожда се от това, че новите обществени отношения и формирането на новия тип личност, бурното развитие на средствата за масова информация, активността на нашия идеологически противник предявяват все по-големи изисквания към пропагандистките кадри. Това налага за пропагандисти да се привличат комунисти с висока общообразователна и политическа подготовка и развито чувство за дълг и отговорност, ръководни партийни, стопански и обществени кадри. Като се изхожда от това, че за да може човек да овладее изкуството на политическата просвета, е необходимо време, правилно е към пропагандистката дейност да се пристъпва в сравнително млада възраст. Този подход може да доведе до перспективно и най-добро решаване на проблема за състава на пропагандистите. През последните 3—4 години над една четвърт от пропагандисткия състав се обнови предимно с млади хора на възраст от 25 до 35 години. Три четвърти от новите пропагандисти са с висше образование, една четвърт — със средно. Последните изпълняваха задължения на втори пропагандисти и натрупаха известен опит и умения. Сега сред най-добрите пропагандисти на общината се редят имената и на Кольо Колев, Господин Йовчев, Данка Баева, Тодор Колев, Любомир Хайгъров и др., които също имат средно специално образование, но по пътя на самостоятелната работа с литературата и участие в краткотрайни курсове системно работят за повишаване на теоретическата си подготовка и постигат добри резултати в нелеката дейност по разпространението на марксизма-ленинизма. Това показва, че при подбора на пропагандистите следва да подхождаме конкретно, а не да се изхожда **само** от това да имат висше образование.

И нашата практика потвърди истината, че колкото и важен да е въпросът за подбора на пропагандистите, той сам не може да гарантира високото ниво на партийната просвета и в теоретическо, и в методическо, и в организационно отношение. Необходими са грижи за повишаване теоретическата и методическата подготовка на пропагандистите, за да не изостават настрани от новите проблеми на обществеността развитие и постиженията на нашата теория, от нашия и чуждестранния опит в областта на политическата просвета.

Благодарение на многогодишните и системни грижи на градския, а сега и на общинския комитет на партията, на правилното отношение и помощ на окръжния комитет, партийният кабинет за политическа просвета, който тук всички знаят като дом за политическа просвета, се утвърди като добър помощник на партийното ръководство в областта на партийната пропаганда. Той проявява постоянен стре-

Digitized by Google

меж за разнообразяване на формите за подпомагане на пропагандистите в теоретическото и методическото им израстване. Към тези форми на работа могат да се посочат научно-практическите конференции, дните на пропагандиста, разговорите около „кръглата маса", откритите занятия, информационните срещи на пропагандистите с ръководни кадри и пр. Най-добри резултати се получават тогава, когато съумеем на практика да подходим диференцирано съобразно интересите, потребностите и подготовката на отделните групи пропагандисти, съобразно степента на партийното обучение, отрасъла, в който работят, направлението на изучаваните дисциплини и пр. За илюстрация ще приведа няколко примера.

През 1979 г. проведохме научно-практическа конференция с пропагандистите от общината на тема „Форми и методи за усъвършенстване на учебно-възпитателния процес в системата на марксистко-ленинското образование". На пленарното заседание се изнесоха основният доклад по темата и два съдоклада, а след това се проведоха обсъждания и обмяна на опит в три секции, формирани по признака степен на партийно обучение: висша, средна и начална. На заключителното пленарно заседание научният ръководител на конференцията к. п. н. Милка Василева направи обобщение въз основа на разисканията в трите секции. Втора подобна конференция с партийните, комсомолските и профсъюзните пропагандисти от общината проведохме през 1983 г. Нейна тема бе „Ролята на политическата просвета и икономическото образование за повишаване на трудовата и обществено-политическата активност на участниците в учебните звена". След първото пленарно заседание и изслушване на основния доклад се проведоха обсъждания по секции. Този път те бяха формирани на основата на това в кой отрасъл работи даденият пропагандист. На второто пленарно заседание ръководителите на трите секции докладваха за резултатите от техните обсъждания, а научният ръководител проф. Стефан Ангелов произнесе заключителното слово. Утвърден бе с гласуване документът „Дума на новозагорските пропагандисти". Отпечатани бяха сборници с материали от двете конференции, които и днес са ценно помагало в ръцете на пропагандистите. Провеждали сме по няколко пъти разговори около „кръглата маса" с пропагандисти-икономисти, по проблеми на новия икономически подход и по идеологически аспекти на управленската дейност, а с ръководители на учебни звена, изучаващи „Актуални проблеми на комунистическото възпитание" и „Нравственото възпитание на съвременния етап" — разговор по въпроса за развитието на социалистическо отношение към труда и обществената собственост. Тези другарски дискусии се подготвяха грижливо и се проведоха под ръководството на научни работници от столицата.

С голям интерес пропагандистите отиват на срещи със секретари на общинския партиен комитет, които ги информират за основните резултати и проблеми в отрасъла, в който работят. При това става дума не само за изреждане на цифри и факти, а за обосноваване на задачите. Това дава много по-добра възможност на пропагандистите да възлагат практико-познавателни задачи на участниците в учебните звена, да провеждат практически занятия по теми и проблеми, свързани с развитието на съответния колектив.

Полезна се оказа практиката на провеждането на дни на пропагандиста. На тях се изнасят теоретически и методически лекции, обменя се опит, осигурява се актуална информация. Ето няколко думи за проведения на 5 март т. г. ден на пропагандиста. Обсъдена беше темата „Творческо мислене и партийна пропаганда" под ръководство-

Digitized by Google

то на научен работник. Обсъждаше се главно откъм съдържанието на партийната пропаганда при сегашната идеологическа обстановка и партийната постановка за революционно мислене и революционно действие. Проявиха се изключително голям интерес и активност. Опитен международник от дружеството за разпространение на научни знания „Г. Кирков" изнесе лекция по актуални проблеми на международното положение. Осигури се време за изяви, организирани от клуба на пропагандиста. Разпределени на шест групи, формирани според степента на партийното обучение и изучаваните дисциплини, пропагандистите в свободна другарска обстановка обмениха опит в работата си по изпълнение на личните си творчески планове, за провеждането на дискусии и събеседвания в учебните звена. И накрая — предосмомартенска програма за жените-пропагандистки.

Заслужава специално да се подчертае ролята на клуба на пропагандиста към партийния кабинет, който много сполучливо увлича пропагандисткия актив в организирането на културно-масови мероприятия с пропагандистите: екскурзии в страната и чужбина, чествувания на пропагандисти-юбиляри, новогодишни и осмомартенски срещи и пр., а както бе посочено, и в обсъждането на възлови проблеми и обмяна на опит в пропагандистката практика. Ценното в случая е, че пропагандистите се чувствуват като организатори, а не само организирани, че те идват на посочените мероприятия като на свои собствени, а не като на наложени им отвън.

Доста редовна е практиката за подпомагане на пропагандистите с печатни и нагледни материали, издавани от партийния кабинет. Освен материалите от двете научно-практически конференции, за които стана дума, на пропагандистите са предоставени отпечатани материали по други поводи. Тази пролет например подготвихме и издадохме в доста голям тираж брошурата „Деветдесет години Новозагорска партийна организация", която изпратихме на всички пропагандисти, партийни секретари, лектори и докладчици. В нашата лаборатория се изработи светлинно-звукова беседа на същата тема с 36 диапозитива и 15-минутен синхронен запис на магнетофонна лента. Брошурата и светлинно-звуковата беседа подпомогнаха пропагандистите в провеждането на занятията на учебните звена, посветени на юбилейната годишнина. Комплекти от диапозитиви и светлинно-звукови беседи сме изготвяли за социално-икономическото развитие на селищната система, Октомврийската революция и нейното отражение върху борбите на трудещите се в Новозагорско и др. На страниците на вестник „Загорско знаме" често се отпечатват материали по въпроси на политическата просвета и икономическото образование, пропагандисти и партийни секретари обменят опит в това отношение. Издателската продукция предварително се планира в годишния план за работата на партийния кабинет и се осъществява с активното участие на 4—5 политически добре подготвени литератори. Опитът ни показва, че като не се проявява максимализъм, с този вид дейност се оказва реална помощ на пропагандистите.

Дългогодишните системни грижи на партийния комитет и неговия кабинет за политическа просвета за подбора, обучението и възпитанието на пропагандистите дават осезаеми резултати. Израстват и се утвърждават в работата си много пропагандисти. В цялата община, а и в окръга, са широко известни имената на Кръстьо Стоилов, зам.-главен редактор на вестник „Загорско знаме", който от осем години ръководи теоретичен семинар в завод „Петко Енев" и допринася много не само за осмисляне на изучавания материал, а и за усвояване метода на самостоятелна работа с литературата от участниците

Digitized by Google

в семинара, някои от които вече израснаха като пропагандисти; Донка Арнаудова, директор на „Търговия на едро", Филка Чиликова от държавна спестовна каса, които умело свързват изучавания материал с конкретните задачи на колективите, като редовно възлагат практико-познавателни задачи на участниците в ръководените от тях школи; Георги Стойков, секретар на заводския партиен комитет в Завода за металорежещи машини, който успява да създаде творческа обстановка в ръководения от него теоретичен семинар за задълбочено обсъждане проблемите по усъвършенствуване на управленската дейност на завода; Ганчо Кръстев, директор на клона на ДЗИ; Данка Баева, организаторка по производството в Завода за металорежещи машини; учителката Виолета Петкова и др., които с примера си показаха, че практически занятия успешно и интересно се провеждат не само по икономически, а и по исторически и философски дисциплини; с добри пропагандистки резултати се отличават Драган Дойчев, София Кисьова, Жико Пеков, Георги Тодоров Георгиев, Вельо Тонев, Петър Колев...

В сградата на кабинета е уредено табло със снимки на най-добрите пропагандисти: девет носители на орден „Кирил и Методий" и деадесет — на почетната значка на ОК на БКП „За активна идеологическа дейност". Всеки от тях, а заедно с тях десетки други, в продължение на много години повишават теоретическите си знания, методическата си подготовка, пропагандистския си опит и постигат резултати в благородната си дейност като пропагандисти, възпитатели и организатори на участниците в партийната просвета. Техният труд е втъкан в успехите на трудещите се от селищната система, с които общинската партийна организация ще посрещне XIII конгрес на БКП. Но ние виждаме, че невинаги успяваме да намерим най-подходящите начини за работа с пропагандистите, че някои от осъществяваните мероприятия имат доста общ, недиференциран характер. Големият брой изучавани дисциплини не ни позволява да формираме единни групи от пропагандисти за провеждане на семинари, разговори, практикуми. Формирането на групи от пропагандисти по направление на изучавани дисциплини или по степен на партийно обучение не всякога е достатъчно и уместно. Някои наши пропуски от организационен характер понякога стават причина за отсъствие на пропагандисти от организираните за тях мероприятия. По-системно и настойчиво следва да използваме активните форми за обучение на пропагандистите.

Бюрото на общинския комитет на БКП, неговите секретари и оперативните работници на комитета системно и конкретно се занимават с въпросите на партийната просвета. Тази дейност протича на основата на перспективния план за партийната просвета и икономическото образование през периода 1981—1986 г., който миналата година бе актуализиран и отново внесен за обсъждане и утвърждаване от бюрото на общинския комитет на БКП. Участието на членовете на бюрото в работата на научно-практическите конференции, излизането с доклади и съобщения по отделни проблеми се посреща с удовлетворение от пропагандистите.

Може би най-красноречив пример на сериозно отношение към проблемите на партийната пропаганда бе грижливо подготвеният и проведен през май м. г. пленум на общинския комитет на БКП по въпросите за повишаване качеството и ефективността на тази партийна дейност. Той беше предшествуван от споменатата конференция за повишаване на трудовата и обществено-политическата активност на обучаващите се и от преглед в първичните партийни организации за повишаване качеството и ефективността на партийната просвета.

Digitized by Google

Аналитичният доклад и задълбочените изказвания дадоха възможност на участниците в пленарното заседание отново и още по-добре да вникнат в проблемите на марксистко-ленинското обучение на комунистите и безпартийния актив и по-ясно да видят своето място и задачи в тяхното решаване.

Стоян СТЕФАНОВ
завеждащ кабинета за политическа просвета
при общинския комитет на БКП — Нова Загора

В ЕДИНСТВО С ПРАКТИКАТА

През последните две учебни години 22-ма учители от нашия колектив изучаваха в един от семинарите в системата на партийната просвета проблемите на организация и интензификация на управленската дейност. Няма да скривам, че тази тематика се прие с доста резерви от участниците в семинара. Това е така, защото като правило в продължение на много години учителските колективи в Ямбол и окръга в системата на партийната просвета придобиха нагласа предимно по проблемите на възпитанието, философията, естетиката и други идеологически знания. То се подсилва и от факта, че в основната си част педагогическите кадри нямат в много случаи необходимата теоретическа подготовка по най-актуалните сега проблеми на управлението.

С течение на времето обаче участниците в семинара не само че навлязоха в терминологията на тази дисциплина, но постепенно свикнаха да свързват доста сполучливо изучаваните проблеми с основните задачи на учителския колектив и училището. Това е сериозно постижение и затова подпомагахме и насърчавахме усилията им за задълбочаване на анализа, оценките и изводите на тази дейност. Така непринудено дойдохме единодушно до решението заключителното занятие за двегодишния труд да премине като теоретико-практическа конференция на тема „Организация и интензификация на управленската дейност в училище".

Като обсъдихме с най-изявените учители в семинара подготовката за конференцията, стигнахме до убеждението, че тя най-добре ще изиграе своята роля, ако бъдат разгледани в съдоклади следните въпроси: основни функции и организация на управленската дейност в училище; информационно осигуряване на управленската дейност на училищното ръководство, учителите и възпитателите; управленски решения на училищното ръководство и учителите; пътища за повишаване ефективността на управленската дейност.

Голямо усърдие проявиха съдокладчиците за допълнително задълбочено теоретическо проучване на поставените им въпроси и за установяване на състоянието на работата при нас по тези въпроси. За целта те проведоха редица разговори с членове на пар-

Digitized by Google

тийното, съюзното и административното ръководство на училището. Нещо повече, Господинка Козарева се зае да проучи положителния опит на основно училище „Христо Смирненски" в Ямбол по информационното осигуряване на управленската дейност. Затова нейният съдоклад очерта основните насоки на работа на нашия трудов колектив по този проблем от позициите на по-високи критерии.

Работата на конференцията премина при повишен интерес и доведе до положителна равносметка на усилията ни за постоянно усъвършенстване на организацията и интензификацията на управленската дейност в училище, но разкри и някои неотложни проблеми, които сега намаляват ефективността от процеса на развитие на колектива.

Единодушно бе мнението, че през последните години под ръководството на първичната партийна организация административното и съюзното ръководство по-добре виждат и насочват работата си по овладяване на основните функции на управлението — планирането, организирането и контрола. По-дълбоко се навлезе в критическата оценка на състоянието на тази дейност и на такава основа са характерни положителни промени на управление в посочените основни функции.

За постигане на основната цел на училището — изграждане на многостранно, а в перспектива и на всестранно развита личност с комунистическа активна жизнена позиция, способна и готова да се реализира в живота и социалистическото строителство, училищното и съюзното ръководство в своята управленска дейност правилно поставят ударението на идейно-политическата, научната и методическата квалификация на учителите и възпитателите и за решително подобряване на работата им с учениците главно по проблемите на мирогледното, трудовото, нравственото и естетическото възпитание. Тази дейност те се стремят да ръководят компетентно и постоянно. Между проведените с такава насоченост мероприятия през последните години се открояват с практически положителни резултати задълбоченото научно-теоретическо изучаване с целия колектив, проблемите на научната организация на труда на ученика, на причините за претовареността на учениците, на оптимизиране на учебния процес, на ролята на училището и семейството за социалната и трудовата реализация на младото поколение и др. Много време и сили отне на колектива през последната учебна година обстойното изучаване на проблема за идеологизация на учебно-възпитателната дейност. Работата приключи с провеждане на тематичен съвет, на който обстойно бе анализирано състоянието на работата при нас от позициите на съвременните изисквания. Приета бе и конкретна програма за по-нататъшното подобряване и усъвършенстване на тази дейност.

В съдоклада и изказванията беше подчертана нарастващата потребност от информационна осигуреност, която има изключителна роля при вземането на необходими, навременни и оптимални управленски решения. Много е направено в това отношение при нас и още много има да се върши. Все още не са използвани достатъчно теоретическите разработки и натрупаният наш и чужд опит за усъвършенстване системата на тази дейност. Посочено бе, че е необходимо ново уточняване на съдържанието на основните информационни потоци за получаване, предаване, обработване и класификация на информацията — входяща, производна и изходяща, като последната се използва по-добре и постоянно от училищното ръководство, учителите и възпитателите за вземане на решения. С тревога бе споделено за недостатъчното внимание, което сега отделяме на социалната информация. Затова има нерешени проблеми, свързани

Digitized by Google

с процесите на взаимоотношенията, потребностите и интересите в учителския и ученическите колективи, а това в известна степен задържа развитието на обучението и възпитанието.

Много размисли предизвикаха съдокладът и изказванията по управленските решения на училищно то ръководство, за позициите на учителите. Счита се, че в преобладаващите случаи правилно се процедира от училищното ръководство при подготовката и вземането на решенията, че те като цяло водят до оптимално развитие на жизненоважни проблеми на многостранната дейност на обучението и комунистическото възпитание на учениците. Разбира се, подобни резултати могат да се постигат само при срочното и творческо изпълнение на взетите решения. Но подобна нагласа и отношение проявяват не всички, само една част от учителите. Това можем да си обясним с обстоятелството, че все още е недостатъчна теоретическата подготовка на някои учители и възпитатели, у тях не е формирана нагласа за самостоятелно вземане на управленски решения, а това в твърде голяма степен забавя и пречи на изграждането на тяхното педагогическо майсторство.

Както в съдоклада на Радостина Чаушева, така и в останалите съдоклади и изказвания се посочиха чрез препоръки и предложения много пътища и средства за повишаване ефективността на управленската дейност в училище.

Считаме, че Министерството на народната просвета и неговите научни институти са все още в дълг към училищата за разработване на цялостна съвременна система за информационно осигуряване и за набавяне на организационна техника за тази дейност, която сега при използването на примитивни средства е ниско производителна и трудоемка.

Сърцевина на управленската дейност на учителския колектив като цяло и на всеки негов член трябва да стане задълбоченото и постоянно изучаване на силните и слабите страни на физическите, психическите и умствените потенциални възможности на всяко дете от детската градина до осми клас и на тази основа да се осигурява изпреварващо развитие на едни и се преодолява процесът на забавяне на развитието при други ученици.

Ще бъде правилно и занапред под ръководството на първичната партийна организация в училище да продължи в различни форми изучаването с учителите на теоретическите основи на организация и интензификация на управленската дейност, като се акцентира на онези изследвания и постановки, които преди всичко дават съществен принос за усъвършенстване и развитие на тази дейност в работата ни с учителския и ученическите колективи.

Димитър ХРИСТОВ
пропагандист в първичната партийна организация в основно училище „Климент Охридски" — Ямбол

Digitized by Google

ТЕХНОЛОГИИ В ПАРТИЙНАТА ДЕЙНОСТ

ПРОВЕРКИТЕ НА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ КОМИСИИ

В разговора, който се основава на конкретен практически опит от Разградски окръг, участвуват к. ф. н. Софка МАТЕЕВА, сътрудник в Информационно-социологическия център на ЦК на БКП, и Георги СЪЙКОВ от „Партиен живот".

Г. Съйков: — Има една мисъл на видния наш социолог Н. Стефанов, че „... всяка дейност е технологизиран процес"[1]. Очевидно и отделните видове партийна дейност, осъществявани от различните звена в структурата на партията, се извършват по свои специфични технологии. Технологиите в партийната дейност притежават редица общи черти и характеристики, които са следствие на общата методологическа основа за тяхното разработване и внедряване — за всички се отнася разделянето на съответния процес на етапи и фази с определена последователност и взаимовръзка, съществуването на точно фиксирани правила и нормативи, декомпозирането на дейността в логически ред от процедури и операции, насочени към постигането на конкретни цели и задачи, и пр. Но заедно с общото между тях има и съществени различия, които са свързани и се обуславят от специфичните особености на предмета на отделния вид партийна дейност. Например технологията на контролно-ревизионната дейност на партията се различава от технологията за разгръщане на вътрешнопартийната демокрация или за осъществяване на партийното ръководство на масовите организации. Ето защо на първо място може би ще е нужно да се спрем на въпроса **„Кои са обективните предпоставки и какви са характерните особености за изграждането и прилагането на технологии в контролно-ревизионната дейност на партията?"**

С. Матеева: — Предпоставки за създаване на технология в дадена дейност има в случаите, когато дейността представлява сложен процес, който може да се разлага на отделни фази и операции, когато в нея участвуват голям брой хора, специализирани в тяхното изпълнение, и когато при осъществяването на фазите и операциите се спазват определени правила и се използват научни знания.

[1] Н. Стефанов, Съкровищница на нови виждания и подходи в научно-техническата политика на НРБ, сп. Ново време, бр. 4, 1985, с. 34.

Digitized by Google

Най-съществена черта на технологиите в наши дни е, че те придобиват общосоциално значение. Те надхвърлят границите на материалното производство и се превръщат в инструмент за ефективно управление на социалните процеси.

Значението на технологията е преди всичко в това да се рационализира дадена дейност, да се включат в нея само тези процедури и операции, които са действително необходими за постигането на предварително поставената цел. В този смисъл внедряването на управленски технологии е важно условие за намаляване на разходите (материални и човешки) и за повишаване ефективността и качеството на всяка дейност. С основание проф. М. Марков определя технологията „като начин на реализация от хората на даден сложен процес чрез разчленяването му на система от последователни взаимосвързани процедури и операции, които се извършват повече или по-малко еднозначно и имат за цел да осигурят постигането на висока ефективност. Прилагането на технологията е свързано с изработването на определени правила и с използването на ефективни методи за въздействие върху съответните социални процеси“[1].

Като се придържаме към тези постановки, можем да направим извода, че контролно-ревизионната дейност на партията отговаря на всички необходими условия и предпоставки за създаване на съобразена със съвременните изисквания технология. Първо, тя е многостранна и сложна дейност, която може да се разчленява на отделни етапи, процедури и операции. Второ, при нейното провеждане вземат участие голям брой щатни и нещатни партийни работници. Трето, при осъществяването ѝ е възможно да се прилагат разнообразни научни знания, методи и подходи.

Следва да се посочи, че и досега в своята практическа работа контролно-ревизионните комисии на партията спазват определени изисквания, правила, подходи и процедури, т. е. използвали са съответна технология. Сега обаче, в етапа на изграждане на развитото социалистическо общество, това съвсем не е достатъчно. Необходими са нови по-ефикасни методи и средства, които да спомогнат за понататъшното усъвършенстване на тази дейност, за повишаване на нейното качество и ефективност. Широки възможности в това отношение предлагат съвременните научни технологии, които се основават на постиженията на философията, кибернетиката, системния подход, теорията на социалното управление, социологията, партийното строителство и др.

Разбира се, технологията на контролно-ревизионната дейност следва да бъде съобразена както с организационната структура на контролно-ревизионните комисии, така и със специфичните задачи на тези органи на партията. Технологията трябва да спомогне, от една страна, да се усъвършенствува контролно-ревизионната дейност, а от друга — да се постигне по-голям ефект от работата на хората, които участвуват в нея, и не на последно място, да се създаде по-добра координираност в действията на органите, които имат определени задачи при нейното осъществяване.

Разработването на технология на контролно-ревизионната дейност, която да послужи за решаване на задачи, възникващи в практиката, е сложен теоретико-практически проблем. Усилията следва да се насочат към създаване на „типизирана“ технология на тази дейност, която да обхваща общото, типичното при нейното осъществяване, без оглед на задачите на отделните контролно-ревизионни комисии (окръжни, общински, районни) и особеностите на контролираните обекти.

---

[1] М. Марков, Технология и ефективност на социалното управление, С., 1980, с. 34.

Digitized by Google

За изходна база при решаването на този проблем могат да послужат две важни обстоятелства. Първо, натрупаният богат практически опит в организирането и провеждането на контролно-ревизионната дейност, който следва да се обобщи и използва при разработването на технологията. Второ, възможността контролно-ревизионната дейност да се разглежда в динамика, т. е. като процес, което позволява да се очертаят основните етапи, процедури и операции на технологията.

Контролно-ревизионният процес най-общо се разчленява на три етапа, които включват процедури и операции, свързани с: **уточняването на проблемите на контролно-ревизионната дейност за даден период; реализацията на проверките и ревизиите; осъществяването на въздействие върху контролираните обекти.** Разглеждан като затворен цикъл, той завършва с изготвянето на документация за проведената контролно-ревизионна дейност.

Подреждането на процедурите и операциите в технологията се извършва в определен хронологичен ред в съответствие с логиката на контролно-ревизионния процес. Следва да се има предвид, че при възможност отделни процедури и операции могат да се осъществяват и паралелно във времето. **Технологията описва задължителните процедури и операции, които са необходими за ефективното провеждане на контролно-ревизионната дейност, като заедно с това предлага неограничени възможности за прилагане на творчески подход, което е безусловен принцип на цялата организаторска работа на партията.**

Г. Съйков: — Проверките на деловодната работа на партийните органи и организации са уставно задължение и съществена част от дейността на окръжните и общинските контролно-ревизионни комисии. Опит в подготовката и провеждането на проверките има навсякъде в страната. И ако се спирам на опита на окръжната контролно-ревизионна комисия в Разград, то е поради факта, че там съществува в писан вид технология за провеждане на проверките.

„Идеята за нея зрееше отдавна сред дейците и кадрите на окръжната контролно-ревизионна комисия — сподели нейният председател В. Бобев, — но по-активно се захванахме да я осъществим и приложим на практика след Дванадесетия конгрес на БКП. Нарекохме я **„Примерна методика за организиране, извършване и реализиране на проверките и ревизиите“**. След одобряването ѝ през 1982 г. беше включена в сборника **„Методически указания за контролно-ревизионната дейност на окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП — Разград“**.

Методиката е съставена от **три раздела:** съдържание, цел и форми на контролно-ревизионната дейност; подготовка и извършване на проверките и ревизиите и тяхната реализация; отчетност и контрол на проверките и ревизиите. В тях са предвидени дейности на групите, които ще извършват проверките. Те са подредени в определен ред, който гарантира висока ефективност при провеждане на проверките и ревизиите: как да се състави план, какво трябва да съдържа програмата (въпросникът), как да се извърши самата проверка, по какъв начин е възможно да се процедира с резултатите, как да се води отчетността и да се съхраняват материалите от проверките и ревизиите и др.

След одобряването ѝ методиката веднага „влиза в действие“. Сега по нея се извършват всички проверки и ревизии от окръжната и общинските контролно-ревизионни комисии на БКП в окръга. Това най-точно свидетелствува за нейните преимущества. Творческият стремеж да се създаде основа за по-съвършена организация на контролно-ревизионната дейност бе оценен високо от пленума на Централната контролно-ревизионна комисия. В доклада на др. Ст. Караджов горещо се приветствуваха новаторският подход и оперативността на контролно-ревизионната комисия в Разград. Ценно в раз-

Digitized by Google

градския опит е това, че е разработена единна методика за работа на групите, която съдържа, така да се каже, писана технология от задължителни операции, прилагана творчески при всеки конкретен случай. Това поставя работата на по-последователни научни основи.

Безспорно методиката притежава редица достойнства, но те не отменят въпроса, **има ли основания да причислим методиката за организиране, извършване и реализиране на проверките и ревизиите към технологиите в партийната дейност?**

С. Матеева: — Примерната методика на окръжната контролно-ревизионна комисия в Разград съдържа елементи на технология. В нея се прави опит да се откроят и опишат отделни процедури и операции в едно конкретно направление на контролно-ревизионната дейност — организирането и провеждането на проверките и ревизиите. Подобни методики се използват и от други контролно-ревизионни комисии както при осъществяването на проверките и ревизиите, така и за различни други страни от тяхната дейност. Тези методики дават възможност да се рационализира контролно-ревизионната дейност и да се повишат нейното качество и ефективност. След Дванадесетия конгрес непрекъснато расте броят на проверките по различните направления на партийната работа и ръководство, които контролно-ревизионните комисии извършват съвместно с другите контролни органи. Националната партийна конференция, Февруарският и Мартенският пленум на ЦК на БКП издигнаха на преден план изискванията да се подобряват редът и организираността на тези проверки, да се избягват дублирането и изместването, да се засилва комплексният характер на контрола. Необходимостта от координация налага в използваните в Разград и другаде методики да се предвидят процедури и операции, чрез които да се съгласуват действията на отделните контролни органи.

Натрупаният в практиката богат и ценен опит следва да се използва най-пълно при разработването на **глобална технология на контролно-ревизионната дейност**, като се обогати и доразвие с постиженията и изводите на технологичната теория. Глобалната технология на контролно-ревизионната дейност, представена като принципиална схема, може да съдържа следните примерни процедури и операции:

Първа процедура:	**Определяне и поставяне на проблема на контролно-ревизионната дейност.**
Операции:	1. Формулиране на целите и задачите. 2. Уточняване на правата, задълженията и функционалните връзки на органите, които вземат участие в проверките и ревизиите. 3. Планиране на контролно-ревизионната дейност.
Втора процедура:	**Организиране и провеждане на контролно-ревизионна проверка.**
Операции:	1. Набиране и обработка на необходимата информация за състоянието на контролирания обект. 2. Анализ и оценка на допуснатите отклонения. 3. Изготвяне на доклад за резултатите от направената проверка.
Трета процедура:	**Упражняване на въздействие върху проверявания обект.**
Операции:	1. Изготвяне на предложения за отстраняване на причините за допуснатите отклонения. 2. Вземане на решение за налагане на санкции. 3. Привеждането им в изпълнение. 4. Оценка на резултатите от наложените санкции.
Четвърта процедура:	**Документиране на контролно-ревизионната дейност.**
Операции:	1. Изготвяне на сводка за основните моменти от проверката и за резултатите от нея. 2. Информиране на съответните заинтересовани органи и институции за резултатите от проверката. 3. Оценка на настъпилите изменения в контролираните обекти. 4. Завеждане на документацията в архива на контролно-ревизионната комисия.

Digitized by Google

Предложеният примерен модел представлява типизирана технология на контролно-ревизионната дейност, която цели да опише най-същественото, общозначимото, без да се детайлизират отделните процедури и операции и без да се разкриват специфичните черти на технологията при изпълнение на конкретни задачи, включени в дейността на контролно-ревизионните комисии на партията. Тази примерна технология следва да се използва за основа при разработването на конкретни технологии, свързани с направленията на работа на контролно-ревизионните комисии от различно равнище — окръжни, общински, районни и т. н.

Г. Съйков: — Направеното от окръжната контролно-ревизионна комисия в Разград не е някакво изключително, уникално постижение. Повечето от контролно-ревизионните комисии на БКП в страната провеждат проверките си по същия или по подобен начин, без да имат съответната писана технология. **Нужно ли е непременно технологията да се описва?** По мое мнение съществуването на методиката на контролно-ревизионната комисия в Разград в писан вид дава определени преимущества и облекчава работата на комисиите. Ще посоча **едно предимство — тя предоставя по-богати възможности за обучение на членовете и сътрудниците на контролно-ревизионните комисии.**

Председателят на окръжната контролно-ревизионна комисия В. Бобев разказва следния случай: „През есента на миналата година решихме да привлечем като нещатен сътрудник на комисията Стефка Христова Алексиева — завеждащ предметно-методическия кабинет в дома за политическа просвета. Възложихме ѝ да направи тематична проверка в общините Кубрат, Сеново и Завет по тема, свързана с идейновъзпитателната работа в първичните партийни организации. Наистина тя като специалист бе компетентна в тази област, но никога не бе участвувала в проверки на контролно-ревизионна комисия. Реших да си направя един експеримент, за да се убедя доколко бързо може да бъде овладяна и използвана нашата примерна методика. Извиках др. Алексиева, съобщих ѝ поръчението на контролно-ревизионната комисия и определената тема. Връчих ѝ книжката с методиката, без да ѝ давам някакви допълнителни разяснения. Поставих ѝ срок от три дни за изготвяне на плана и въпросника за проверката. На втория ден материалите бяха готови, разработени почти без грешка. Много добре бе проведена и самата проверка, а и материалите с резултатите бяха качествено подготвени. Това бе категорично доказателство за предимствата на написаната методика."

А ето какво сподели др. Алексиева, която от март т. г. е член на бюрото на окръжната контролно-ревизионна комисия: „В първия момент се смутих, дори малко се изплаших, защото никога не бях участвувала в подобни проверки. Но когато внимателно прочетох методиката, се убедих, че в нея всичко е казано конкретно, точно и ясно. Нататък вече беше по-лесно!"

Независимо че изказах своето становище, мисля, че може да се потърси по-изчерпателен отговор на въпросите: **„Каква е разликата между писаните и неписаните технологии в партийната дейност? Не е ли създаване на излишна книжнина описването на технологиите?"**

С. Матеева: — В исторически аспект възникването на технологиите е свързано първоначално с устното установяване на технологичните правила. В съвременните сложни промишлени производства и социални дейности се приема за безспорна необходимостта технологията да бъде точно писмено фиксирана в система от документи, наречена „писана технология".

Писаната технология дава възможност: първо, по-точно да се открият отделните етапи и елементи на всяка дейност, което облекчава анализа им и разкрива възможности за научнообосновани подобрения; **второ,** по-лесно да се внедряват нови, по-съвършени методи на работа; **трето,** за по-голяма прецизност при определяне на задачите, връзките и задълженията на участниците в дейността, което повишава както изискванията към тях, така и отговорността им за извършената работа, и, **четвърто,** за създаване на условия на приемственост в случаите, когато се подменят кадрите, които извършват дадена дейност.

Digitized by Google

С основание се поставя въпросът в каква степен на детайлизация **следва да се описват процедурите и операциите в социалните технологии, в т. ч. и на партийната дейност,** за да не се стигне до създаване на излишна книжнина. От съществено значение е точното определяне на границите, до които е целесъобразно да се навлиза в подробностите при тяхното описание. Често пъти, когато се определя само целта на дадена операция, се изпуска основното — начинът на нейното изпълнение. При описание на начина на изпълнението ѝ пък може да се достигне до различна степен на детайлизация. **Единственият правилен отговор в случая е: в технологията да се включват тези правила и сведения, които са практически полезни за извършването на определени дейности при конкретни условия.**

При разработването и внедряването на социалните технологии, в т. ч. и на контролно-ревизионната дейност, **е необходимо да се запазват възможностите на човека да действува творчески,** съобразно със спецификата на конкретните условия. Това не означава, че отклоненията от технологията могат да надхвърлят определени допустими граници и да не бъдат съобразени с определени правила и изисквания. Това условие следва да се спазва, за да не се превръщат проявите на творчество в път към субективизъм, който в крайна сметка довежда до ниска ефективност на социалните дейности.

Г. Съйков: — Методиката за подготовката и извършването на проверките от контролно-ревизионната комисия е една особено отчетлива, бих казал, типична, „класическа" технология в партийната дейност. Веднъж проектирана, тя е в „чакащ" режим, т. е. винаги е готова да „влезе в действие". Може би затова в значителна степен тя е подобна на промишлените технологии. Ние често оприличаваме технологиите с шаблона в действията, с монотонността и еднообразието, със застоя и нетворческите, рутинни операции. Като предписва действия, процедури и операции в определен ред, а също и правилата за тяхното провеждане, технологията в партийната дейност като че ли сковава творчеството и инициативата, като че ли поставя пред тях ограничителни рамки, издига непреодолими прегради пред техния размах.

Според мен **технологията не е пречка за свежата струя на творчеството, не е сдържаща революционното мислене и действие преграда.** Напротив! Като внася ред и последователност в действията, тя освобождава мисълта за творчески порив и дръзновение. Аз бих посочил едно от възможните полета за творческа изява на партийните кадри, участвуващи в проверките по споменатата методика.

Ще почерпим отново опит от окръжната контролно-ревизионна комисия в Разград. Когато преглеждах документи от тяхната работа и разговарях с ръководни дейци от комисията, останах с убеждението, че често предмет на проверките им е работата на партийните органи и организации с писмата, жалбите и предложенията на комунистите и трудещите се. По този проблем е проведен и пленум на окръжната контролно-ревизионна комисия. След въвеждането на примерната методика през 1982 г. във всички комплексни проверки, които извършват окръжната и общинските контролно-ревизионни комисии, е предвидено да се „фотографира" и работата на първичните партийни организации с писмата, жалбите и предложенията на комунистите и трудещите се. През тази година се извърши и тематична проверка по този проблем специално в първичните организации, изградени в окръжните управленски органи и звена.

Но все пак **къде е мястото на творчеството при подготовката, извършването и реализирането на проверките, осъществявани по споменатата писана технология?** Технологията, като улеснява ръководителите и участниците в работните групи за съставянето на планове и въпросници за проверките, им дава възможност да проявяват творчество при провеждането на самите проверки. Не само да констатират състоянието например на работата по писмата, жалбите и предложенията на

Digitized by Google

комунистите и трудещите се, а и да навлязат по-дълбоко в тези проблеми, да се опитат да стигнат до корените на слабостите и недостатъците. Сега често се получава така, че жалбите се завеждат редовно, разглеждат се в определения срок, изобщо наглед са спазени всички законни изисквания и нормативни актове. Но човекът не е доволен от резултата или от дадения отговор на жалбата му, защото е подходено формално, бюрократично. Ето защо творческите търсения на кадрите и дейците от контролно-ревизионните комисии са насочени към пресичане на такива прояви на бездушно отношение към писмата, които В. И. Ленин наричаше „истински човешки документи". **Стремежът им е чрез проверките да се насочва вниманието на партийните органи и организации не само върху писмото, жалбата или предложението като документи, не само дори и върху тяхното съдържание, а зад него да се вижда живият човек с неговите болки, стремежи, идеи...**

Широко поле за изява на творчеството и инициативата предоставя и **усъвършенстването на самата технология.** Методиката за подготовка и провеждане на проверките не е набор от „вечни" догми, нито от неизменни във времето правила. Когато по нея започнат да се подготвят и осъществяват проверки, то в процеса на работата се открояват нейните слаби места, пропуските и несъвършенствата. Един недостатъчно добре прецизиран пункт в методиката на окръжната контролно-ревизионна комисия в Разград са били процедурите и операциите, свързани с реализацията на проверките. Казвам „били", защото сега е разработен и одобрен усъвършенствуван вариант на методиката, в който наред с другите подобрения сериозно е преработен разделът за реализация на проверките. Съгласно предписанията на досегашната методика реализацията на проверката се извършва в окръжния или общинските партийни комитети, на заседание на бюрото или пленума на окръжната контролно-ревизионна комисия или в първичните партийни организации, без да се упоменава при какви ситуации, точно в кои от изброените партийни органи и организации следва да се извърши реализацията. Съществуващата формулировка създава също така възможности да се подценява донякъде реализацията в първичните организации. **В усъвършенствувания вариант на методиката са уточнени и прецизирани процедурите и операциите по реализацията на проверките, като се предписва при съответните ситуации точното направление на реализацията.** Така например, когато резултатите от проверките изискват да се привлекат към отговорност партийни членове, допуснали нарушение на Устава на БКП съгласно член 43, буква „а", реализацията се извършва в окръжната контролно-ревизионна комисия. В бюрото на окръжния комитет на БКП или друг партиен орган реализация на проверката се прави, когато е необходимо да се вземат решения по работата на проверяваните партийни комитети и организации. Изрично е подчертано, че **реализацията на проверката в проверяваните първични организации е основната форма на реализация.** Тя има за цел да запознае ръководствата и комунистите с резултатите от извършената проверка, да разкрие положителното в работата, а също и условията и причините, довели до отрицателни явления, и да се предложат мерки за подобряване на работата.

За диалектическото съотношение между технологии и творчество в партийната дейност би могло да се говори и пише още много. Но нека формулираме по-конкретно нашия въпрос: **„Къде е мястото на творчеството и инициативата при прилагане на технологията за подготовка, извършване и реализация на проверките на контролно-ревизионните комиисии на БКП?"**

С. Матеева: — Социалните технологии за разлика от производствените се характеризират с някои специфични особености. Една от тях е

Digitized by Google

възможната степен на формализация на процесите. Както е известно, **всяка технология е диалектическо единство от стереотипни и творчески действия.** В производствените технологии колкото по-строго са фиксирани процедурите и операциите, толкова по-голям е ефектът от тях. При социалните технологии строгата регламентация и повторяемостта на процедурите и операциите не са нито необходими, нито възможни. Динамиката на социалния живот изисква всяка технология да се прилага конкретно и да се модифицира в зависимост от конкретните условия.

Технологията на контролно-ревизионната дейност, която е обект на внимание, също изисква **творчески подход и инициатива** от дейците, които я използват. Например при реализацията на процедурата **„определяне и поставяне на проблема на контролно-ревизионната дейност"** не е възможно да не се приложат творчески подход и новаторско мислене. В търсенето, определянето и поставянето на проблема следва да се изхожда преди всичко от стратегическите задачи, които партията поставя на всеки етап, в развитието на националната икономика и култура. Сега основно значение придобиват задачите, свързани с повишаване качеството на продукцията навсякъде и във всичко и с цялостното ориентиране на нашето развитие към постиженията на съвременния научно-технически прогрес. Така че проблемите на контролно-ревизионната дейност следва да се извличат и формулират преди всичко от директивите на партията, от нейните решения. Този процес има подчертано творчески характер, защото основните направления на своята работа контролно-ревизионните комисии определят в съответствие със стратегическите цели и задачи, които партията решава на всеки етап от обществено-икономическото ни развитие. Може да се приведе и друг пример за необходимостта от творчество при формулиране на проблемите на контролно-ревизионната дейност. Всестранното развитие на социалистическия демократизъм в нашата страна създава благоприятни условия за все по-пълно разгръщане на активността на трудещите се и за тяхното участие в управлението на обществото. Изпитана и утвърдена форма в това отношение са личните писма на гражданите до партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации. В писмата се съдържа богата информация за различни страни и аспекти от нашия обществено-икономически живот. Обобщаването и анализирането на тази информация разкрива редица проблеми и зараждащи се тенденции, които занимават общественото мнение и интересуват ръководните органи от различно равнище. Контролно-ревизионните комисии на партията могат да използват писмата на трудещите се, подавани до партийните органи и до самите тях, като източник за извличане на проблеми, които представляват интерес както за тяхната дейност, така и за обществото като цяло.

Творчество и инициатива са необходими при осъществяването на всички процедури и операции от технологията на контролно-ревизионната дейност. Но особено важно и задължително е това изискване при формулирането на целите и задачите на контролно-ревизионната дейност, при набирането и обобщаването на необходимата информация за състоянието на проверявания обект, при анализа на допуснатите отклонения, при изготвянето на доклада за резултатите от направената проверка, при вземането на решение за налагане на санкции и при оценката на резултатите от тях.

Творчеството, научният подход и индивидуалните възможности на кадрите имат изключително важно значение за правилното приложение и реализацията на социалните технологии, особено на технологиите, прилагани в партийната работа, в т. ч. и в контролно-ревизионната дейност.

Digitized by Google

ФАКТОР ЗА РАЗВИТИЕТО НА СЕЛИЩНИТЕ СИСТЕМИ

КЪНЧО СЛАВОВ

Постановката, обоснована в забележителната реч на др. Тодор Живков пред Деветия конгрес на Отечествения фронт за превръщането му в обществен гарант за правилното функциониране, за укрепването на ролята и значението на общините, на селищните системи, на местните органи на народната власт, очерта качествено новата роля и отговорност на Отечествения фронт в политическата система на нашето общество.

Процесът на превръщането на Отечествения фронт в обществен гарант по своята сложност и продължителност изисква партийното ръководство да се осъществява с ново виждане, с нов подход и с нови критерии. Потребно беше да се създаде и развие такъв опит.

Изхождайки от тази потребност, по предложение на отдел „Организационен" на ЦК на БКП окръжните комитети на партията в Плевен и Хасково възложиха на общинските комитети на БКП в **Свиленград и гр. Левски** да експериментират опит по партийното ръководство на отечественофронтовските организации, за превръщането им в обществен гарант за развитието на селищните системи. Тези две селищни системи имат различни условия, структура на икономиката, степен на развитие на производителните сили, ресурси и кадрови възможности.

Селищна система Свиленград има 26 000 души население, в т. ч. Свиленград — 17 000 и в 23 села — 9000 души. Общата промишлена продукция за 1984 г. е 95 милиона, селскостопанската продукция (две АПК) е 34 милиона лева, строителството — 16—18 милиона лева. Традиционна култура за селскостопанския отрасъл е тютюнът. Има големи масиви от трайни насаждения — лозя и овощни градини, значително е зеленчукопроизводството.

Селищна система Левски има 31 000 души население, в т. ч. Левски — 14 500 и 12 села — 16 800 души. Общата промишлена продукция за 1984 г. е 158 милиона лева, селскостопанската е близо 37 милиона (две АПК), строителството — 14 милиона лева. В селскостопанския отрасъл преобладават зърнопроизводството — пшеница, царевица, ечемик, и зеленчукопроизводството — домати и пипер. Развито е също така лозарството, отглежда се тютюн „Вирджиния" и др.

Целта на експеримента бе: да се усвоят и осмислят по-дълбоко идеите и постановките на др. Тодор Живков за обществен гарант, да

Digitized by Google

се поставят, усвоят и реализират те като проблеми на всички кадри, органи и организации в селищните системи, да се поемат и осъществят необходимите действия за практическата реализация на основните положения за гаранта.

Вниманието на окръжните и общинските комитети на БКП бе насочено към утвърждаването на нов стил на работа, който да осигури положителни изменения в партийното ръководство на Отечествения фронт на височината на новите изисквания.

В процеса на практическата работа са се родили нови инициативи и идеи. Обогатени са самите концепции, виждания и опитът на партийните комитети и бюрата на първичните организации, внесена е по-голяма яснота за насоките, формите и средствата на работа с Отечествения фронт.

Анализът на работата и на конкретните резултати в селищните системи показва, че подобреното партийно ръководство **е главната движеща сила на процеса на превръщането на общинските отечественофронтовски организации в обществен гарант.**

Особено внимание общинските комитети на БКП отделят на прякото въздействие на партийните органи и организации върху комитетите и организациите на Отечествения фронт, върху неговите колективни членове и върху взаимовръзките и взаимодействието на отечественофронтовските организации с общинските народни съвети и кметствата, със стопанските органи и организации, с културно-просветните и други инстанции.

Главното, което характеризира съдържанието на партийната работа, е усъвършенстването на стила и методите на ръководство. Определящото и водещото в този стил е политическият подход. Общинските комитети на БКП творчески прилагат постановките на партията за Отечествения фронт, за неговата специфична роля и задачи във всички сфери на живота на селищните системи. При решаването на която и да е задача последователно се прилагат политически средства, действия и методи за сплотяването на хората около партийната политика и повишаване на тяхната трудова и обществено-политическа активност.

На проведените пленуми на общинските комитети на БКП през юли и август 1983 г. са утвърдени комплексни програми и са формулирани ясни политически задачи пред основните участници в процеса — Отечествения фронт, народните съвети, профсъюзите и Комсомола. Установени са отношения на сътрудничество и единодействие, като същевременно се запазват самостоятелността, ролята и функциите на всяка организация, държавен и стопански орган.

При поставянето на политическите цели и задачи и упражняването на партийния контрол партийните комитети по-компетентно и умело се съобразяват с особеностите на Отечествения фронт като организация и движение. Стремят се задачите да съответствуват на реалните условия за всяка отечественофронтовска организация, да отговарят на обективните потребности на хората и селищните системи.

Важно място в работата на партийните комитети има прилагането на програмно-целевия и комплексен подход. В разработените програми са поставени конкретни задачи, срокове и изпълнители за разширяване участието на трудещите се в управлението на селищните системи и в развитието на социалистическата демокрация, за организиране на действена политическа и идейновъзпитателна работа, за решаване на социално-икономическите задачи, за издигане на организационното равнище и координиращите функции на Отечествения фронт. Всъщност проведеният експеримент е добра илюстрация на този подход. Характерното е това, че са обхванати комплексно всич-

Digitized by Google

ки фактори, от които зависи постигането на голямата цел — превръщането на общинските отечественофронтовски организации в обществен гарант. Затова говорят самите раздели на програмите:

— мобилизиране силите на Отечествения фронт и трудещите се в осъществяването политиката на БКП за успешно решаване социално-икономическите задачи на селищната система през осмата петилетка и до 1990 г.;

— по-тясно свързване на комитетите и организациите на Отечествения фронт с общинския народен съвет, кметствата, с масовите политически и културни организации за разширяване участието на трудещите се в управлението на селищните системи и в по-нататъшното развитие на социалистическата демокрация;

— организиране на широкообхватна и въздействуваща идейно-възпитателна работа, в центъра на която да се поставят проблемите за повишаване на трудовата и политическата активност на населението, за издигане ролята на семейството в увеличаване на раждаемостта и възпитанието на подрастващите;

— усъвършенствуване партийното ръководство за издигане организационното равнище и координиращите функции на комитетите и организациите на Отечествения фронт и превръщането им в реални изразители на общественото мнение и организатори на обществената инициатива по местоживеене;

— провеждане на редица контролни мероприятия и т. н.

Подходът на общинските партийни комитети се прилага и от останалите органи на социалното управление, обществени организации и движения — народните съвети и кметствата, АПК, РПК, профсъюзите, Комсомола и др. Някои стопански предприятия и културно-просветни институции също са приели свои планове за изпълнение на задачите по превръщането на общинската организация на Отечествения фронт в обществен гарант. Свои целенасочени мероприятия са набелязали и общинските ръководства на БЗНС.

За изпълнението на утвърдените програми се приемат различни форми на работа: партийно поръчение, разпределение на основните обекти между членовете на бюрата и отговорните работници на общинските партийни комитети, общинските народни съвети и масовите организации, отчет на стопански и административни ръководители, самоотчет на комунистите, изслушване на информации в бюрата, редовни оперативки и др. Общинският комитет на БКП в **Левски** е провел контролен пленум и е потърсил отговорност на 12 комунисти за неизпълнение на задачите, общинският комитет на БКП в **Свиленград** е организирал преглед на партийните групи и разговор за участието на комунистите в работата на Отечествения фронт.

Сърцевина на партийното ръководство на Отечествения фронт е въпросът за кадрите. През този период се подобри кадровото укрепване на общинските, селските и кварталните комитети и на низовите организации на Отечествения фронт.

За председатели на кварталните и селските комитети и на някои низови организации в град **Левски** са избрани 45 отговорни административно-стопански дейци, в т. ч. и директори на предприятия, на училища, служители в народните съвети и др. В **Свиленград** всички комунисти — председатели на квартални комитети и низови организации, които работят, са отчислени от месторабота и са зачислени в териториалните партийни организации. В ръководствата на Отечествения фронт в Свиленград са привлечени 300 и в Левски — 350 комунисти. Поставено е началото за даване на профсъюзни и комсомолски поръчения за работата в Отечествения фронт. Значително са подмладени номенклатурните кадри. По-смело се издигат безпартийни и

Digitized by Google

жени на ръководна работа. От общо 141 председатели на низови организации, квартални и селски комитети за Свиленград и 149 за Левски жените са съответно 57 и 86.

Нов момент в работата с кадрите е тяхното обучение на място в селските и кварталните комитети. Обучението се извършва в извънработно време, присъствуват не само председателите, но и целите ръководства, създава се възможност лекциите и беседите да се обвързват с актуалните проблеми на селището и квартала.

Изградени са временни партийни групи на територията на всяка низова организация, в Свиленград — 120, в Левски — 129.

Характерно в подхода на общинските партийни комитети към Отечествения фронт е и системният контрол за дейността на членовете на партията, на стопанския актив, на народните съветници, на отечественофронтовския, профсъюзния и комсомолския актив, на специалистите от предприятията и учрежденията.

В резултат на всичко това организационно укрепват низовите организации на Отечествения фронт, засилва се тяхната дееспособност и те все повече се утвърждават като стопани на своята територия.

В процеса на практическата реализация на разработените програми е създаден действен механизъм на взаимодействие и координация на Отечествения фронт с другите органи и организации. Техните взаимоотношения се градят на основата на общата отговорност, взаимната взискателност и контрол. Засилена е връзката на ръководните органи и ръководители с населението по местоживеене. От времето, когато се заложи този опит, изминаха точно 2 години. В какви главни направления се реализира Отечественият фронт като обществен гарант?

Първото направление е развитието и усъвършенстването на социалистическата демокрация. Взаимодействието на Отечествения фронт с народните съвети и кметствата, с останалите обществени организации и държавни органи все повече се превръща в постоянно действуващ метод. Разширяват се съвместните форми на работа, обхващат се широк кръг от въпроси на социалното, икономическото и културното развитие на селищните системи.

За по-успешното решаване на назрелите проблеми се привличат максимално широк кръг от граждани. Използват се по-ефективно утвърдените форми на работа с населението — предсесийни срещи, вечери на въпроси и отговори, граждански трибуни, съвместни заседания и пленум-сесии, допитване до народа при вземане на решение. Така например в **Свиленград са проведени допитвания** за строителство на нова детска градина и за създаването на фонд „Благоустрояване“ към общинския народен съвет за 1985 г. Гражданите сами са решили да участвуват в него с 1,5 на сто от брутното си месечно възнаграждение. В община **Левски** е направено допитване за оформянето и изграждането на центъра на града и на централната пешеходна зона.

По-голямо внимание сега се отделя на въпроса за изучаването и формирането на общественото мнение. На практика низовите организации се превръщат в център за информиране на населението и за изява на общественото мнение. Една от практикуваните форми в гр. Левски са **приемните дни** в кварталите на представители на общинския народен съвет и на общинския комитет на Отечествения фронт, секретаря на териториалната партийна организация, председателя на кварталния комитет на Отечествения фронт и народните съветници.

В Свиленградската селищна система се провеждат срещи с населението всяка последна сряда от месеца в селата и всеки последен четвъртък в кварталите. За организирането на срещите са изградени

Digitized by Google

21 оперативни групи, оглавявани от членове на ИК на общинския народен съвет, на бюрата на общинския комитет на Отечествения фронт, на БПС, ДКМС и други. На срещите ръководителите се отчитат пред населението за изпълнението на поръченията и на поставените на събранията въпроси, запознават се с нововъзникналите проблеми.

В помощ на оперативните групи са изградени за всяка улица т. нар. атестационни комисии — общо 252 на брой. Те обхождат един път седмично всички домакинства, запознават се с нуждите на отделните семейства, провеждат разговори по въпроси, които вълнуват хората в сферата на бита.

Главното, което се постига с посочената форма на работа, е, че се осъществява пряка връзка на ръководителите с актива и населението по места, изучават се конкретните потребности и проблеми и се създава оперативна организация за тяхното решаване. Допитването до населението, изработването на колективно становище по въпроси, засягащи важни жизнени интереси и потребности на населението, е навлязло дълбоко в стила на съвместната работа на Отечествения фронт и народните съвети.

Засилена е обществено-контролната дейност на Отечествения фронт по проблемите на благоустрояването, озеленяването и хигиенизирането, търговското, здравното и комунално-битовото обслужване, общественото хранене и др. Ежегодно се отчитат пред населението кметовете, ръководителите на търговските организации и комунално-битовите предприятия, участъковите лекари, органите на МВР, съветниците. Създадена е система за своевременното и правилно решаване на молбите, жалбите, сигналите и предложенията на гражданите. Осъществява се активна дейност по спазването на социалистическата законност и обществен ред чрез участие в различни форми на народен контрол.

Значително са подобрени взаимодействието и координацията в работата с профсъюзите и Комсомола. Сложено е началото на осъществяване на моста „квартал—предприятие", „селище—предприятие", „низова организация—бригада".

Широкото участие на населението в обсъждането и решаването на всички задачи на селищните системи, организирано от Отечествения фронт, издига неговия авторитет.

Разгръщат се **критиката и самокритиката** като израз на социалистическия демократизъм, и най-важното, утвърждават се принципност и възприемчивост към критиката, готовност у критикуваните да правят правилни изводи и да вземат своевременни мерки за отстраняване на слабостите, недостатъците и грешките. Тази тенденция и в двете селищни системи проличава при масово посещаваните събрания, за изслушване на отчети от участъковите лекари, представители на ХЕИ, от ръководителите на търговските, комунално-битовите и транспортните предприятия и др. В **резултат** на всичко това се повишават участието и активността на гражданите в управлението на селищните системи, създават се условия и предпоставки за разширяване на представителната и пряката демокрация.

Всичко това потвърждава думите на другаря Тодор Живков, че колкото повече Отечественият фронт разтваря вратите си за обществена изява на всички слоеве от населението, на всички граждани на страната, толкова по-голяма ще бъде неговата роля в разгръщането в практическото осъществяване на социалистическата демокрация.

Второто направление, в което се изявява Отечественият фронт като обществен гарант, е идейновъзпитателната работа и духовният живот в селищните системи. Приложен е нов подход в планирането на цялата идеологическа дейност на основата на всестранното изучава-

Digitized by Google

не интересите на хората и новите явления и тенденции в живота на организацията. Главното в нейното съдържание е подготовката на населението за качествено новите задачи, повишаването на неговата съзнателност и активност за стопанисването, опазването и възпроизводството на жизнената среда.

Положителен е опитът за **редовно информиране на населението,** особено за решенията на местните органи на народната власт, за превръщане на информационния обмен в основно средство за духовно общуване. За тази цел са изградени **единни агитаторски активи по местоживеене,** в които участвуват в Свиленград 360 и в Левски — 800 души.

Засилен е диференцираният подход в работата с населението. Има стремеж комплексно да се решават възпитателните задачи. Не въобще, а конкретно да се познава социалният портрет на човека — по възраст, образование, културно равнище. Водят се на отчет във всяка низова организация „трудните" младежи, „неблагополучните семейства", „самотните" възрастни хора, за да се оказва ежедневна помощ. В процеса на идейновъзпитателното въздействие се отчитат индивидуалните, груповите и личните потребности, интереси и особености на населението. **Нов момент са формите на работа по интереси.** В Свиленград са изградени клубове на пчеларя, на лозаря, на младата домакиня, на младото семейство, на здравето, клубове по съвременна уредба на дома, по електротехника, по сладкарство, по шивачество и др. За формирането на здрав социалнопсихически климат по местоживеене се организират битови изложби и седенки, родови и землячески срещи, срещи с герои на социалистическия труд и първенци в труда, многобройни вечери, селищни празници и събори. Всяко селище има свой празничен календар. Всички сватби и именуване на дете и 98 на сто от погребенията се извършват по граждански, социалистически ритуал.

Използват се нови, по-разнообразни и силно въздействуващи форми за патриотичното възпитание — даване име (патрон) на низова организация, улици и квартали, вечери на фронтовака, на основателите на ТКЗС, на патроните на кварталите, на революционната бдителност, тематични разговори под наслов „Моят дом, квартал, район и селище — мой дълг, моя отговорност" и др.

Подобрена е работата на обществеността с подрастващите по местоживеене. Изградени са в Свиленград и Левски съответно по 30 и 26 пионерски команди.

Новите подходи и практическата дейност на общинските организации на Отечествения фронт в голяма степен съдействуват на продължаващия процес на идеологизация на цялата обществена среда по местоживеене както на нейната материално-веществена, така и на духовната ѝ съставка — бит, семейство и свободно време.

Третото направление, в което се изявява Отечественият фронт като обществен гарант, е социално-икономическото развитие на селищните системи и населените места. В центъра на цялата дейност сега са въпросите, свързани с увеличаване на личния принос на всяко домакинство в самозадоволяването с основни селскостопански продукти, за по-активно участие в движението за благоустрояването на населените места, за пълноценното използване на вторичните суровини, за икономия на вода и енергия, за опазване на природната среда. През последните две години над 90 на сто от семействата поемат различни обещания в това отношение.

По-целенасочени са усилията за изграждането на техническата и социалната инфраструктура на общините, за тяхното благоустроява-

Digitized by Google

не и хигиенизиране. Използват се различни форми, търсят се нови подходи да се създаде обстановка на висока трудова активност.

Под девиза „Родният край се строи с много обич" Свиленградската селищна система е станала истинска строителна площадка. Конкретен пример за ентусиазирания труд на населението са извършената реконструкция и модернизация на районната болница, разширението на училище „Иван Вазов", строителството на дома за деца и юноши „Ан. Алтъпармаков", жилищното строителство в селата и др.

Нараства участието на отечественофронтовските организации в икономическото и териториалното развитие на двете селищни системи.

Ако приложим най-точната мярка за работата — конкретните дела, то резултатите са внушителни:

За селищна система Свиленград: В изпълнение на програмата за самозадоволяването расте броят на домакинствата, които поемат обещания и сключват договори за предаване на селскостопанска продукция — от 57 на сто през 1983 г. на 68 на сто през 1984 г. Предаденото месо е съответно 958 т и 1055 тона, млякото — 1077 и 1080 хил. литра, яйцата — 1056 и 1539 хил. броя. При това е важно да се отбележи, че строго се пресичат всякакви рецидиви на печалбарство и се гарантира основният замисъл на партията и правителството в областта на самозадоволяването.

Благодарение на всичко това потреблението на едно лице от селищната система е над средното за страната — месо 85 кг при 67 за страната, мляко 206 литра при норматив 190 л, яйца 223 бр. при норматив 185, плодове 133 кг при норматив 103 кг.

В областта на услугите — до 1983 г. в 4 села имаше по 1 събирателен пункт, сега те са в 18 от общо 23 села. Ново явление са изградените през 1984 г. две сдружения за услуги от РПК, АПК и ПК „Граничар".

Асфалтирани са 115 км пътища, 87 на сто от улиците в селата. Открити са 9 АТЦ и 2800 бр. телефонни поста. През 1983 г. в 2 села, а досега в 8 села е прокарана вода за битови нужди. В Свиленград са монтирани 2800 моторчета за вода, а през 1983 г. те бяха 1800.

Ежегодно се дават близо по 60 000 доброволни трудодни по благоустрояването и хигиенизирането. През последните две години са положени 45 700 плочки, 22 км бордюри, 11 км кабели, 18 км канализация. Засадени са 4600 дръвчета, предадени са 2697 т вторични суровини.

За селищна система Левски: След приемането на програмата за превръщане на общинската организация на Отечествения фронт в обществен гарант се увеличи значително селскостопанската продукция от личния двор, която се предава на изкупвателните организации. Млякото при 3,6 на сто масленост от 953 тона през 1982 г. се увеличи на 1473 тона през 1984 г. Месото за същите години от 1319 тона нарасна на 1613 тона. През 1982 г. са изкупени 5617 хил. броя яйца, а през 1984 г. — 6369 хил. броя.

През 1984 г. са изкупени от личния двор над 5 пъти повече домати за износ — 506 тона, за преработка — 203 тона и за вътрешния пазар — 94 тона.

Ежегодно се увеличава доброволният труд на гражданите за благоустрояване, озеленяване и хигиенизиране на селищата. От 62 470 човекодни през 1982 г. нараснаха на 119 454 човекодни през 1984 г. Образцовите домове нараснаха от 6247 на 7759 броя.

След приемането на програмата за пръв път се въведе на широк фронт договорната система. През 1983 и 1984 г. около 55 на сто от домакинствата сключиха договори с низовите организации, с което

Digitized by Google

се задължават да извършват с доброволен труд редица благоустройствени и хигиенни мероприятия на обществени места срещу дома си. От 129-те низови организации 78 сключиха договори с държавния орган (общинския народен съвет и кметството), с което се уреждат задълженията на двете страни за благоустрояване, озеленяване и хигиенизиране на района. Има 42 договора между общинския народен съвет с трудови колективи за благоустрояване и озеленяване на обществени терени, направа на детски и спортни площадки по местоживеене.

С активното участие на предприятията — парично и с доброволния труд на населението, се извърши асфалтиране и каменна настилка на 170 000 кв. м площ, с доброволен труд се изградиха над 9000 кв. м тротоари.

Построиха се нови два клуба на Отечествения фронт и през тази година се строят още два. Подобри се материалната база за младежки дейности в селищната система. През 1983—1984 г. са изразходвани 558 000 лв. на обектите: дом-паметник „Малчика", физкултурен салон в Трънчовица, младежки клубове в Малчика, Стежерово, Изгрев и Трънчовица, спортен комплекс в Левски. В строеж са физкултурен салон в Обнова и спортна зала в Българене.

Всичко това влияе благотворно върху престижа на Отечествения фронт, материализира приноса му в социалистическото строителство, повишава социалната му роля по местоживеене, възпитава в труд, изразява действен патриотизъм, привързаност към родния край, квартал, селище, град, грижа за тяхното разкрасяване и естетически облик.

Главният извод от опита на общинските комитети на БКП в Свиленград и Левски за превръщането на общинските организации на Отечествения фронт в обществен гарант за правилното функциониране, за укрепването на ролята и значението на общините, на селищните системи и на местните органи на народната власт е непрекъснатото засилване позициите на Отечествения фронт чрез активното му участие в планирането, при решаването проблемите на социално-икономическото развитие и повишаване неговата роля във взаимодействието с другите органи и организации и неговия реален принос в социално-икономическото развитие на селищните системи.

Може да се подчертае, че заложеният в селищните системи Свиленград и Левски опит по партийното ръководство на общинските организации на Отечествения фронт за увеличаване техния принос в развитието на селищните системи даде добри резултати. Постигната е висока степен на морално-политическо единство и сплотеност на населението около политиката на партията. Налице са политически оптимизъм, активност, инициативност, творчество и дружност в действията на хората при решаването на всички проблеми. Създадени са предпоставки за издигане авторитета и ролята на низовите организации на Отечествения фронт.

Независимо от постигнатите резултати има все още някои слабости, нерешени въпроси, неизползвани възможности в сложния процес на общественото гарантство.

Под ръководството на общинските партийни комитети идеята за превръщането на Отечествения фронт в обществен гарант е възприета от ръководствата и актива на обществените организации, от държавните и стопанските ръководства, от членовете на Отечествения фронт. Но работата в това отношение може да се разшири и задълбочи, за да обхване всички низови звена и цялото население. Да се отдели по-голямо внимание на някои териториални и селски партийни

Digitized by Google

организации, като се укрепи техният състав и се повиши боеспособността им.

От всестранен анализ и решително преустройство се нуждае идейновъзпитателната работа по местоживеене. Успоредно с икономическите и социалните мерки да се търсят и използват по-ефективни форми за въздействие и борба срещу някои отрицателни явления в сферата на бита и през свободното време, за пресичане миграцията сред младите хора, за опазване на социалистическата собственост и законност, за повишаване възпроизводствената и социализиращата роля на семейството.

Необходимо е още по-конкретно да се определят задълженията на държавните, стопанските и обществените органи и организации към проблемите по местоживеене и да се упражнява партиен контрол за тяхното изпълнение.

Да продължи работата по изграждането и поддържането на материалната база за обществената дейност по местоживеене и др.

В тези последни месеци на осмата петилетка под ръководството на окръжните и общинските комитети на БКП отечественофронтовските комитети и организации мобилизират трудовите и съзидателни усилия на населението и осъществяват задачи с голямо икономическо, политическо и възпитателно значение за достойна среща на Тринадесетия конгрес на БКП, за по-нататъшното развитие на селищните системи.

НАУЧНА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА

к. и. н. ГАЛЕ ХРИСТОВ
първи секретар на общинския комитет
на БКП — Кюстендил

Изключителната сложност и мащабността на решаваните от нашата партия задачи, свързани с последователното осъществяване курса на интензификация на всестранната дейност, на последователното извършване на научно-техническата революция изисква преди всичко да се извърши интензификация в организацията на работата на партийните органи и организации. Затова съвършено аргументирано в Докладната записка на др. Тодор Живков до Политбюро на ЦК на БКП за стила и методите на работа е отделено изключително внимание на този кардинален за нашето развитие въпрос. Става дума за стил, който дава възможност по най-краткия път и с най-голям успех да се изпълняват задачите, да не се разпилява времето в излишни събрания и заседания, да се организират правилно контролът и проверката на изпълнението, да се подобрява работата с ръководните кадри.

Изключително важно значение за по-нататъшното усъвършенстване на стила и методите на работа, за научната организация на труда на партийните комитети има организацията на личната работа на партийните работници.

Digitized by Google

Като се ръководеше от това съображение, бюрото на общинския комитет на БКП в Кюстендил разработи подсистема за организиране личната работа на партийните дейци и активисти. Тя е част от единната система за научната организация на труда на апарата на общинския комитет на БКП. Целта е на базата на теоретическото разглеждане на тези въпроси да се даде възможност най-рационално да се използват силите и времето на партийните работници и партийните активисти.

Задачите на подсистемата са да се разгледат някои изходни теоретични положения, свързани с организацията на личната работа; с въвеждането на единство при изучаването, отчета и анализа на изразходваното време на партийните работници; с уеднаквяването на основните планове за работа; с уточняването на основните организационно-технически средства, които могат да се използват в тяхната дейност; с очертаването на основните изисквания, свързани с организацията на работните им места.

При разработката на подсистемата се ръководехме от някои основни теоретически въпроси, свързани с особеностите на труда на партийния работник, а оттам и с организацията на личната му работа.

●

Трудът на партийния работник има голяма специфика и се различава в известна степен дори от умствения труд в останалите сфери на дейност. Той е преди всичко умствен труд с ярко изразен обществено-политически характер. Наистина партийният работник не произвежда непосредствено материални ценности, но той създава необходимите предпоставки за нормално протичане на общественото развитие. В зависимост от функциите си той се занимава с разнообразна дейност — политическа, възпитателна, организаторска. Трудът на партийния работник има творчески характер. В голяма част от случаите той е насочен към решаване на неочаквано възникнали ситуации, които изискват от него голям опит, умение да анализира обстановката, деловитост, но и да не избързва, да не се поддава на настроения, да бъде принципен, взискателен и човечен.

Тази особеност на партийната дейност изисква комплексно да се решават въпросите за подбора на партийни дейци, способни да работят с ум и сърце. Тази задача е особено актуална на съвременния етап от обществено-икономическото развитие на нашата страна, когато все повече се повишават изискванията към кадрите.

Партийната дейност е тясно свързана преди всичко с хората и изисква от партийния работник умение практически да организира работата с тях, да завоюва доверието им, да познава техните настроения и да дава обективна оценка за конкретните действия и постъпки.

Само на основа на големи организаторски качества могат да се мобилизират трудещите се за решаване на задачите, поставени от партията. При това особено е важно да се прилагат такива форми и методи на работа, които дават оптимални крайни резултати.

Специфична черта на труда на партийния работник и на партийния апарат е техният ненормиран работен ден. Но това не означава, че не е възможно да се прилагат елементите на научна организация на труда. Напротив, то усилва необходимостта от тяхното прилагане. Перспективните задачи, които решават партийните работници, изискват голяма дълбочина на знанията, съсредоточеност, умение да се отличава главното от второстепенното, повече да се гледа напред.

Много ясно и точно във връзка с всичко това пише М. И. Калинин: „Партийният ръководител, пропагандистът, агитаторът трябва преди

Digitized by Google

всичко да бъде идеален човек, дълбоко предан на Комунистическата партия. Той е длъжен да знае, макар и в общи черти, историята на нашата партия и да разбира задачите, които тя поставя пред работническата класа, пред народа. Партийният ръководител, пропагандистът по равнището на своето политическо развитие трябва във всички случаи да не е по-ниско от другите, да има и определена общокултурна подготовка. Изисква се партийният работник да не бъде горделив, всезнайко. Партийният ръководител трябва да бъде абсолютно честен в отношенията си с другите хора. Секретарят на партийната организация — това е партийното око."[1]

Особеностите на изпълнение на функциите на партийните работници създават определени трудности при оценка и нормиране на труда им и използване на техническите средства. Всичко това изисква да се отчита спецификата и да се намери оптимално решение.

От спецификата на труда на партийния работник, според нас, произтичат няколко извода:

1. Да се спазва принципното положение, че организационно-техническата страна в дейността на партийния работник не е основна. За него главното е интелектуалната дейност.

2. Съществено значение има разглеждането на организационната дейност като система, която позволява правилно да се определят нейните цели и задачи, да се насочват функционалните задължения на партийните работници и на структурните звена, да се търси най-подходящият механизъм за реализиране на целите и задачите.

3. Всичко това предвизвиква необходимостта да се отделя голямо внимание на подготовката на партийните работници, да се разработят технологии за решаване на отделните задачи. Тяхното прилагане им освобождава време и дава възможност да проявяват творчество в дейността си.

Техниката, както и организацията на работата са длъжни да отговарят на основната цел — максимална ефективност на труда при най-малка загуба на време. Съветският изследовател Г. Х. Попов определя следните раздели на техниката на личната работа:

— Техника на организация на времето;
— Техника на трудовите операции;
— Управленчески машини, използвани индивидуално в личната работа;
— Обстановка и условия на работа;
— Техника на литературната дейност;
— Техника на събранията и изказванията.

По принцип тези раздели на организацията на личния труд могат да се отнесат и към личния труд на партийните работници.

Да се подобрява организацията на труда — това значи рационално да се използва работното време. В партийните органи трябва да се цени не само собственото, но и времето на другите. Недостатъчно добре организираната работа оставя лошо впечатление и у кадрите, и у гражданите, които посещават партийните комитети. Загубата на време на един партиен работник е свързана със загуба на време и на другите. Характерът на труда на партийните работници изисква рационално да се използва и служебното, и личното време. При това трябва да се има предвид и важната особеност на умствения труд, че работното време на партийния деец не приключва със завършване на работния ден. То продължава и след това, тъй като протича един постоянен процес на осмисляне и анализ на постъпващата информация, а това е неот-

[1] М. И. Калинин, Советы партийному работнику, М., 1975, с. 186—187.

Digitized by Google

менно задължение на деловия партиен работник. Възможностите за най-добро и плътно използване на работното време на партийния работник се определят от различни фактори: от равнището на неговата подготовка и на хората, които той ръководи, от стила на работа на повисшите органи, от общата организация на работата. За съжаление „времеядството", за което така остро говори др. Тодор Живков на Националната партийна конференция и сега в Докладната си записка до Политбюро на ЦК на БКП за стила и методите на работа, все още е спътник на много партийни органи, кадри и активисти. Не всякога се прави необходимото за анализ на изразходваното време, като се взема предвид спецификата на труда на партийния работник. По такъв начин на практика не се използва възможността за изменение на съществуващото положение. Ето защо е нужно преди всичко да се планира, а след това да се изучи и анализира как се използва работното и личното време, като се прилагат различни методи, които дават възможност да се определи дали то е използвано ефективно и главните причини за неговото пилеене.

Практиката показва, че особено ефективен метод е хронометражът, който може да бъде непрекъснат и с прекъсвания. С негова помощ се изучават загубите на работно време на отделни, многократно повтарящи се действия. Данните от хронометража се използват за изработване на норматив за време. Чрез него може да се определят действията на техническите сътрудници, като написване на материали и други, където загубите на време са най-големи. В известна степен може да се нормират и някои повтарящи се операции и действия като заседания, събрания, съвещания, беседи, срещи, разговори, оперативки, подготовка на материали.

Друг метод е фотографията на личното време. Изучават се всички загуби на време в продължение на целия ден. Един от практичните методи е „самофотографията". Партийният работник сам записва изразходваното време, фиксира загубите на време при определена дейност и сам отразява данните от нерационално протеклото време. Посочените методи могат да се използват комплексно или самостоятелно. Времето се определя от съответните партийни органи. Извършеният анализ е резултат на регистриране на работното време, необходимо за определяне съотношението на различните видове дейности и тяхната сравнителна трудоемкост. Той позволява да се изработват предложения за най-правилна последователност на дейностите през целия работен ден, на работната седмица и т. н., да се определят нормативите за изразходване на работно време, да се изяснява техният обем и видове. Техният анализ лежи в основата на неговото правилно разпределение и целесъобразното планиране.

На основата на провеждането на хронометража, фотографията и самофотографията на работното време следва да се планира и личното време. Планирането му се базира на времето, което отива за отделни дейности, чието изпълнение предстои. Използването на целия бюджет на времето по най-рационален начин се постига чрез правилното разпределение на отделните видове дейности по време в зависимост от психофизиологическото състояние на партийния работник, да се предвижда необходимото време за неочаквано възникнали работи, като не се пречи на по-рано заплануваните.

Един от важните елементи за повишаване културата на труда на партийните комитети и техните работници, който има голяма перспектива, е прилагането на техническите средства в личната работа. Средствата на организационната техника допринасят да се повишава ефективността в дейността на политическите работници и производителност-

Digitized by Google

та на труда на техническите сътрудници, общата организираност и културата на труда на всички комунисти и намаляване на книжнината.

Наред с обикновените оръдия на управленския труд в последно време започнаха да се използват и някои по-сложни средства.

Особено приложение напоследък намират магнетофонните устройства и системи. За да се повиши ефективността в подготовката на информационните материали, се използват такива програмни и технически средства, организация, процедури и работи, които обезпечават комплексна автоматизация. Използването на автоматизиран машинопис на различни документи в съчетание с диктофонната техника характеризира прехода към нова, по-съвършена система за обработка на информацията. Прилагането на диктофона например при подготовка на материалите и партийната работа повишава производителността на труда 3—4 пъти.

За копиране и размножаване на материали се използват термокопировални апарати. Практическо приложение намират и автоматизираните системи от типа „Композер" за подготовка на материали и тяхното размножаване.

За предаване на информация се използват радиовръзка, телекс, телеграфна връзка. В последно време се прилагат автоматическите „телефонни секретари", кибернетофони, които при отсъствие на абоната отговарят и дават кратка предварително написана информация и др.

Организацията на работата включва уменето да се създава необходимата култура на работното място. „Не бива да има нищо излишно на работното място, за да няма излишно суетене, да не се търси нужното сред ненужното. Всички инструменти и приспособления следва да бъдат разположени в определен, по възможност един път завинаги установен ред, та всичко това да се намира веднага."[1]

Създаването на благоприятни условия за труд и обстановка, в която да протича дейността на партийните кадри, обхваща рационалното оборудване и организация на работните места, точно спазване на санитарно-хигиенните и естетическите условия на труд, създаване на благоприятен социалнопсихически климат. Една част от партийните работници поради пропуски в организацията на личния си труд изпълняват задълженията си за сметка на здравето. Във връзка с това видният съветски теоретик В. И. Терешченко справедливо отбелязва: „Самопожертвуването в труда е велико и благородно само тогава, когато е рационално и необходимо. Ако самопожертвуването е предизвикано само от лоша организация и от липсата на дисциплина, тогава то е престъпление пред себе си и пред обществото, защото човекът е най-скъпоценният от всички производствени ресурси."[2]

Макар че условията за работа в партийните комитети не могат да се сравняват с тези, които са в производството, ние считаме, че тази мисъл на В. И. Терешченко се отнася изцяло и към партийните органи.

Организацията на времето е свързана и с правилното водене на беседи. Партийният работник е длъжен да умее да предразполага гражданите, с които беседва, да се държи така, че те да се чувствуват свободно и да кажат онова, за което са дошли. За това предразполага и непринудената усмивка, и тактичното водене на разговора. Значение има и времето, когато се водят разговорите с посетителите. Това може да става по всяко време, но не бива да пречи на изпълнението на личния план.

В подсистемата е записано и в практическата си работа използваме следните видове планове:

---

[1] Н. К. Гастев, Как надо работать, Экономиздат, 1972, с. 124.
[2] В. И. Терешченко, Организация и управление, Техника, 1967, с. 34.

Digitized by Google

ПЛАН-ЕДНОДНЕВКА. В него се записват задълженията на партийния работник през деня, какво ще проверява, кого трябва да извика, на кого да позвъни, къде да отиде и др.

СЕДМИЧЕН ПЛАН за разпределение на работното време.

ЛИЧНИ МЕСЕЧНИ ПЛАНОВЕ. В тях се записват основните задачи и мероприятия, сроковете за тяхното изпълнение, забележки за изпълнението.

ГРАФИЧНО-ТЕКСТОВИ МЕСЕЧЕН ПЛАН, който позволява да се планират всички мероприятия по време, но нагледно.

ГОДИШЕН И ТРИМЕСЕЧЕН ГРАФИЧЕСКИ ПЛАН. В него се отбелязват основните задачи и сроковете за тяхното изпълнение.

Времето за съставяне на плановете е различно. Дневните планове се подготвят в края на работния ден, месечните — в края на изтеклия месец, а седмичните — в края на седмицата. При планирането е нужно да се има предвид работата, която следва да се извърши в зависимост от общия фонд на времето, да ѝ се отдели необходимото време, да се спазва рационално съотношение между отделните видове дейности.

За да изпълнят своето предназначение, плановете следва грижливо да бъдат подготвени. Основа за тяхното съставяне са решенията на по-висшестоящите партийни органи, перспективните и текущите планове на общинския и съответните партийни комитети. Такава система от планове дава възможност правилно и точно да се разпредели работното и личното време на работника, на партийния комитет.

В личните планове се има предвид време за:

— подготовка на въпроси за заседания, съвещания, пленуми;

— посещения на първични партийни организации и трудови колективи;

— работа с държавните и обществените органи и организации;

— участие в заседания, съвещания, пленуми;

— приемане на граждани и провеждане на беседи;

— четене на литература;

— посещения на филми и театрални постановки;

— занимание с физкултура, спорт и туризъм;

— контрол за осъществяване на поставените задачи.

Конкретизацията на дейностите зависи от функциите, които изпълнява всеки партиен работник.

Планирането по проблеми е по-удобно, отколкото простото хронологично изброяване на задачите. То позволява да се определят най-съществените моменти, като не се изпускат подробностите. Правилното съчетаване на дългосрочното с текущото планиране е гаранция за успешното изпълнение на задачите. Двата вида планове се разглеждат в диалектическо единство.

Осъществена е взаимна информация при подготовката на плановете на секретарите, завеждащите отдели и инструкторите. Плановете на инструкторите се съгласуват със секретарите, за да се осъществи по-добре замисълът на ръководството. След приемането на плана всеки работник сам отчита какво от планираното е изпълнено, какво не е и отбелязва изразходваното време. При подготовката на новия план се оценяват постигнатите резултати и се вземат предвид при последващото планиране. Оценката за изпълнение на плана самодисциплинира, позволява да се вникне по-задълбочено в извършеното, в резултатите.

Правилно организираният отчет дава възможност по-добре да се анализира какво е извършено и какво не е и да се съсредоточи вниманието върху перспективните въпроси, като най-пестеливо се използва времето.

Особено внимание в общинския партиен комитет се отделя на подготовката на седмичните планове. В тях се планират основните задачи

Digitized by Google

и мероприятия, които следва да се извършат през седмицата. Обикновено се включват следните основни дейности: изучаване на документи, подготовка на материали, срещи със секретари на първични партийни организации, стопански ръководители, специалисти и обществени дейци; партийно ръководство на икономиката и по-конкретно внедряване постиженията на научно-техническия прогрес; организация на производството, труда и управлението; внедряване на новия икономически подход и неговия механизъм; помощ и участие в идеологическата работа и по-конкретно — участие в партийната учебна година, единния политически ден, изнасяне на беседи и лекции и т. н. Голямо внимание се обръща на конкретния принос за подобряване качествения състав на първичните партийни организации — на стила и методите им на работа, на организацията на работата с кадрите, с ръководствата на обществените организации и държавните органи, работата по партийното ръководство на икономиката, подобряване на идеологическата дейност и др. Всеки ден работниците в комитета планират времето си за различните видове дейност, като се ръководят от общите задачи, които стоят пред комитета, и функционалните задължения, а вечер се отчита извършеното. В края на седмицата се анализират резултатите и се прави отчет на изразходваното време.

●

На месечното съвещание с апарата на общинския комитет на БКП работниците също отчитат извършеното. По-голямата част от тях привикнаха със състоянието и отчитането на изпълнението на плановете. Така например инструкторът в отдел „Пропаганда и агитация" на общинския комитет на БКП Иван Тодоров през март имаше следния фонд използвано време:

По организиране и провеждане на общоградски мероприятия — 45 часа: чествуване на 40 години от Дравската епопея; по тържествата и мероприятията от Кюстендилска пролет, 1100 години от смъртта на Методий; по организиране обучението на анкетьори и организатори на социологически проучвания; за събранието на Деня на политзатворника; по подготовка за прегледа на професионалните ансамбли за народни песни и танци; подготовка на манифестацията за Първи май; съвещание за Първи май със секретарите на партийните комитети, първичните организации, художниците и отговорниците от общинските ръководства — на БКП, БПС, общинския народен съвет, Отечествения фронт, Комсомола.

Проверка на състоянието на нагледната агитация — 25 часа: по работата с агитационните колективи и групите докладчици; подготовка, провеждане и отчитане на единния политически ден.

Работа в областта на партийната пропаганда — 18 часа.

По организационните въпроси в първичните партийни организации — 40 часа.

Присъствувал на 6 събрания на първични организации, на които са разгледани въпроси, свързани с проблемите на интензификацията на народното стопанство, внедряване постиженията на научно-техническия прогрес, самоотчети на комунисти и др.

По партийно ръководство на икономиката — 40 часа: посещения в радио-телевизионен сервиз, книгоразпространение, Завода за кухненско обзавеждане, Държавната печатница; разговори по проблемите за изпълнение на плана, създаване на организация за изпълнение на компенсационните програми.

Digitized by Google

За събрания, срещи, заседания, разговори по телефона, писане на материали и др. — 25 часа.

Както се вижда, през този месец Иван Тодоров е изразходвал по-голямата част от работното си време за изпълнение на задълженията си на инструктор в отдел „Пропаганда и агитация", но е отделил подобаващо място и за решаване на организационни въпроси в първичните организации и по партийното ръководство на икономиката.

Правилната организация на личната му работа даде възможност на Иван Тодоров сравнително бързо да усвои функционалните си задължения на инструктор в отдел „Пропаганда и агитация" и да ги прилага успешно в пропагандната си дейност. Това му позволи чувствително да увеличи времето си за работа в първичните партийни организации, да вземе по-ефективни мерки за подобряване на цялостната дейност.

Създаде се определен ред за срещи в първичните партийни организации, за посещения на обществените организации.

Такава система на работа помага най-резултатно да се използва планираното време за работа по основните проблеми и главното — партийният работник да бъде по-често и по-дълго време в партийните организации. Помага работниците на общинския комитет да се занимават преди всичко с проблемните, с перспективните въпроси в сектора, за който отговарят.

При такъв ред на работа секретарите на първичните организации знаят кога ще бъдат извиквани в общинския комитет на БКП и организират мероприятията в организациите си тогава, когато работниците на комитета могат да ги посещават. При това ние намираме възможност и време да посещаваме всички първични организации. Този стил се възприема положително от актива на общинската партийна организация.

Общинският комитет на БКП обръща изключително внимание на ползването на отпуските и почивните дни, за да се гарантира възстановяването на силите на работниците на комитета. Отдавна отмина времето, когато идеал на партиен работник беше този, който вечер стои непрекъснато до късно, не почива добре в събота и неделя и практически не ползва отпуската си, като се оправдава с това, че няма време и няма кой да го замести.

Какви са главните резултати от нашия стремеж да поставим организацията на личния труд на научна основа?

По-голямата част от работниците на комитета и актива разглеждат разработването и реализацията на личните планове като изключително важно средство за усъвършенствуване на своята дейност, а не като бреме. Създава се по-добра възможност да се отдели по-голямо внимание за издигане културното равнище и запазване здравето на партийните работници.

Увеличи се времето за конкретна работа в първичните организации на секретарите на общинския комитет на БКП на 45—50 на сто; на завеждащите отдели — 50—55 на сто; на инструкторите — 60—65 на сто.

Сега по всяко време знаем състоянието във всяка първична организация, във всеки колектив и вземаме своевременни мерки за подобряване на положението там, където се налага.

Оценката за всестранната дейност на работниците сега е далеч по-обективна и се прави на базата на реалните резултати в практическата дейност. Плановете за социално-икономическото развитие на селищната система се изпълняват по всички показатели. Засили се нашето внимание към решаване на проблемите на развитието на общината. Сега то се съсредоточава върху подготовката на комплексния план за социално-икономическото развитие на селищната система през IX петилет-

Digitized by Google

ка, за решаване проблемите по топлофикацията и водоснабдяването на Кюстендил, за цялостно изпълнение решенията на XII конгрес на БКП, за достойна среща на нейния XIII конгрес. Подсистемата в действие ни даде възможност по-добре и по-качествено да подготвяме материалите за пленуми, съвещания, заседания, да се разглеждат те по същество, да се разработват технологии за определените видове дейности, да не се губи излишно време.

Не на последно място може да се посочи и това, че колективът е задружен и на работниците на комитета им е приятно да работят тук.

Ще бъде неправилно, ако се помисли, че при нас проблеми няма. Има, и то във всички направления, но този начин на работа ни помага по-бързо, по-комплексно и по-резултатно да ги решаваме. Отделни работници на комитета и актива обаче все още не са преодолели психологическата бариера, свързана с прилагането на плановете за лична работа и организационно-техническите средства. Не са достатъчно диктофоните. Сега нашето внимание се съсредоточава върху използването на персоналните компютри за контрол по изпълнение на решенията, за работата с кадрите и т. н.

Главният извод, който можем да направим от изнесеното, е, че организацията на личната работа на партийните работници е изключително важно средство за повишаване ефективността на всестранната партийна дейност, резерв на нейното най-рационално използване. Ние сме дълбоко убедени в правилността на тази система на работа и ще работим за нейното по-нататъшно усъвършенствуване.

ПОДХОДЪТ

Общинският комитет на партията в Тополовград търси и прилага по-ефективни пътища, форми и средства в своята работа. Стреми се бързо, оперативно и комплексно да решава задачите, за да отговори на високите изисквания за революционен обрат в мисленето и в подхода към проблемите на нашето развитие.

С това разбиране комитетът пристъпи към подготовката и провеждането на контролен пленум на тема „Работата на партийните, държавните и обществените органи и организации за ускореното социално-икономическо развитие на селищната система".

Какъв бе подходът?

Един месец преди пленума членовете на комитета и на ревизионната комисия бяха известени писмено за деня, датата, часа и мястото, където ще се състои пленарното заседание. Съобщено бе още, че няма да има основен доклад, а встъпителното слово ще направи първият секретар на общинския комитет. Ще отчетат как изпълняват приетите мероприятия от пленума, състоял се през 1983 година, следните ръководни дейци: председателят на изпълнителния комитет на общинския народен съвет — по проблемите за социално-икономическото развитие на селищната система; председателят на аграрно-промишления комплекс — за работата им по изпълнението на социално-икономическия план в селското стопанство; първият секретар на общинския комитет

Digitized by Google

на ДКМС — за дейността на общинската комсомолска организация в решаването на проблемите по 22-ро и 60-то постановление на Министерския съвет; кметът на с. Устрем — за работата на кметството по социално-икономическото му развитие.

На пленума бе избрана комисия, която на основата на отчетите и станалите разисквания да актуализира мероприятията и проекта за решения.

Кое е същественото от приложението на този подход?

Във встъпителното си слово първият секретар на общинския комитет на БКП Тодор Карастоянов направи политическа оценка за работата на партийните, държавните и обществените органи и организации в ускореното социално-икономическо развитие на общината. Той анализира изпълнението на програмата „Странджа—Сакар" и тази на окръжния комитет на БКП и изпълнителния комитет на окръжния народен съвет за развитието на селищната система през годините на осмата петилетка и до 1990 година.

Всички, които се отчетоха и изказаха, се спряха на собствения си стил и методи на работа, на положителните резултати и нерешените проблеми, на тяхната активност и умение да въвличат трудещите се в борбата за изпълнението на задачите.

Ръководните органи, кадрите, колективите и изпълнителите бяха оценени не само по това, което са получили като задачи на органите, които на „входа" ръководят, а и по това, което са получили на „изхода". Това не позволи да се прикрият слабостите, да се избегне конфликтът.

На пленума нямаше предварително да са се записали за изказване. Независимо от това активността в сравнение с други мероприятия беше по-висока. В спокойна, творческа обстановка, критично и самокритично бяха направени конструктивни предложения, подсказаха се полезни идеи и инициативи.

И с основание секретарят на окръжния комитет на партията Петко Иванов положително оцени работата на пленума и насоките за бъдещата дейност на комитета, за да може успешно да се осъществяват набелязаните цели.

Поставено е добро начало на новаторско мислене и действие в подхода и работата на общинския комитет на БКП.

Този подход ще бъде приложен в подготовката и провеждането на пленум на общинския комитет на тема „За по-нататъшно утвърждаване на първичните партийни организации като опора на своите членове, да носят с чест званието „български комунист".

Стоян ПАНЕВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

ВЗИСКАТЕЛНОСТ И ОТГОВОРНОСТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНОВЕТЕ В ЖИВОТНОВЪДСТВОТО

Мартенският пленум (1985 г.) на ЦК на БКП постави задачата чрез най-ефективно използване на създадения генофонд и материално-техническа база и чрез внедряване върховите постижения на научно-техническия прогрес през следващата петилетка и до 2000 година да се заемат челни позиции по продуктивност на животните и по ефективност на производството. Стратегическите цели в тази насока са правилни, реални и научно обосновани. Постигането им обаче е възможно, ако непрекъснато се решават актуалните проблеми за развитие на този отрасъл. Така например характерна особеност при животните е, че всяко нарушаване на биологическия ритъм на продуктивност е трудно възстановим. Това налага създаване на оптимални условия за пълна, непрекъсната изява на продуктивните възможности.

Крайно неблагоприятните климатични условия и причините от субективен характер доведоха до сериозно неизпълнение на плановете за производство и изкупуване на животинска продукция. Само за първото полугодие на тази година неизпълнението на плана възлиза на хиляди тонове мляко, месо и милиони бройки яйца. Сушата нанесе страшни поражения както върху есенните зърнени култури, така и върху пролетните фуражни култури и се очертава огромен дефицит във фуражния баланс. Това създава изключително тежка обстановка за изпълнение на производствените планове, за изпълнение на договорите с изкупвателните организации.

Независимо от тези трудности Централният комитет на партията поставя високоотговорната задача да не се допусне под никакъв предлог провал в изпълнение на плановите задачи и понижаване жизненото равнище на народа. Изходът от тази трудна обстановка е партийно-политическата и организаторската работа да доведат до пълна мобилизация на всеки трудов колектив в бригадите и фермите за разкриване и най-пълно използване на резервите за изпълнение на плана в животновъдството. Никога досега с такава сила и отговорност пред партийните организации, пред партийните групи и пред всеки комунист не е стояла задачата за личен принос и участие в преодоляване на трудностите и излизане от сложната обстановка.

Digitized by Google

Главните усилия сега следва да се съсредоточат към осигуряване на максимални количества фураж за нормално изхранване на животните. Най-пълно следва да се използват всички източници на тревен фураж — събиране на цялото количество сено, в това число около пътищата, шосетата, от горските площи. Особено внимание да се обърне на събирането на грубите фуражи — слама, царевичак, слънчогледови пити, на тяхното правилно съхраняване, преработване и оползотворяване. Изключително ценни за фураж са отпадъците от хранително-вкусовата промишленост — бито мляко, суроватка, кръв, кланични отпадъци, кухненски отпадъци и др. За съжаление обаче досега не е създадена организация, бавно се внедряват технологии за обработка, слабо е въздействието на икономическия механизъм, за да се използват до грам.

Голям резерв за увеличаване количеството на фуражите са вторите и междинните култури. В нашата страна съществуват благоприятни възможности за нормална реколта от тях върху площ от над 3 милиона дка. Необходимо е до края на сезона да се приложат всички агротехнически мероприятия, за да се получи планираният добив. Не бива да се допуска похабяване и разваляне на нито един вид фураж, особено на концентрираните. Резерв в това отношение крие и балансирането на дажбите. Ръководството на НАПС правилно реши и задължи ДСО „Зърнени храни и фуражна промишленост" от 1 юли 1985 г. да произвежда комбинирани фуражи с повишени протеинови нива. От подобряване на качеството и от балансиране на дажбата следва да се осигури намаляване на разхода на концентриран фураж за единица продукция, както следва: за краве мляко — от 330 на 291 грама, прираст при телетата — от 2997 на 2758 грама, прираст на свинете — от 4770 на 4110 грама и бройлери — от 2715 на 2500 грама, от което ще се икономисат десетки хиляди тона зърно до края на годината.

Второто основно направление е най-ефективното използване на биологическия потенциал на животните. За увеличаване продуктивността решаващо значение имат не само фуражите, а и организацията на труда във фермите и условията за отглеждане. Често явление е поради грешки от конструктивен или строителен характер, или лошо и неправилно поддържане на техниката във фермите да се създава крайно неблагоприятен микроклимат — животните силно са замърсени, въздухът е наситен с влага и вредни газове, които не само понижават продуктивността с 20—30 процента, но увреждат здравето и предизвикват сериозни заболявания, особено при новородените и младите животни.

Изключително голям резерв за подобряване здравеопазването, намаляване на заболяванията и смъртността е внедряването на нови технологии за природосъобразно отглеждане. Типичен пример за това е отглеждането на телетата в индивидуални клетки на открити площадки от 3-дневна до 90-дневна възраст. Тази технология следва да намери масово приложение в говедовъдството. Неотложна задача е да се преодолеят трудностите и се осигури лятно-лагерно отглеждане на всички животни, особено на бременните в нелактационен период крави и на младите растящи животни, а за дойните крави — ежедневно движение и отглеждане на дворове. До настъпване на зимния оборен период следва да се извърши ремонт в оборните помещения и да се създадат оптимални условия както за животните, така и за работниците-животновъди.

Особено важно за по-пълно използване на биологическия потенциал е каква организация на труда ще се внедри и каква ще бъде трудовата дисциплина на всеки колектив, на всеки работник. През послед-

Digitized by Google

ните години националната икономика понася сериозни загуби от намалената плодовитост. Те възлизат на десетки и стотици хиляди приплоди — телета, агнета, прасета. В говедовъдството редица окръзи като Пловдивски, Смолянски, Кърджалийски, Кюстендилски получават ежегодно над 90 телета от сто крави и юници, а Ямболски, София—град, Врачански, Ловешки и други — под 75 телета — при еднакви биологически възможности. Големи са загубите от високата смъртност особено при новородените.

Резерви има и в намаляване броя на закланите по необходимост животни. Обикновено това са слаби и изостанали в развитието си животни, които се колят при крайно ниско живо тегло, месото често е с много ниско качество и се бракува. През 1984 г. по необходимост са били заклани 82 000 говеда, 203 000 броя овце и 198 000 броя свине. Необходимо е и в тази насока да се сложи ред и се създават предварително условия за нормално развитие, за спасяване на всяко животно, за да се достигнат определените нормативи за клане. Всяка година естественият брак поради старост и друга причина в овцевъдството е над един милион овце. В много случаи те се изпращат направо в кланиците в крайно изтощено състояние и се налага месото да се обезценява и бракува. Опитът показва, че ако от такива овце се формират стада и в продължение на 1,5—2 месеца се подложат на пасищно угояване и подхранване с концентриран фураж, могат да се получат допълнително над 5000 тона овче месо. Още по-големи са резервите, ако се предават угоените свине вместо на 90—99 кг, с по-високо живо тегло — 110—115 кг.

При предкланично тегло на свинете 110—115 кг би могло да се произведе същото количество месо в обществените стопанства, като се намали общият брой на свинете-майки с 29 хиляди и на угоените прасета с 400 хиляди. Освен това ще се направи икономия от 10—15 процента на скъпи и дефицитни фуражи, необходими за отглеждане на малките прасета, и ще се намалят капиталните вложения на един тон прираст с около 12 на сто. Огромни са резервите и в птицевъдството. Засега се използват от генетичните възможности едва 70—75 процента при кокошките-носачки, а при бройлерите — 60—65 процента. Основната причина са незадоволителната хранителна стойност и неподходящата физическа стойност на комбинираните фуражи. Опитът на птицекомбинатите в Хасково, Бургас, Пловдив, Ямбол и други показва, че ако се подобри качеството на фуражите, среднодневният прираст до 56-дневна възраст на пилетата-бройлери може да достигне 30—35 грама. При такъв прираст в национален мащаб ще се произведе около 30 процента повече месо със същия брой пилета, със същата работна сила и материално-техническа база.

Списъкът на посочените реални резерви за изпълнение на плановете в животновъдството би могъл да се удвои и даже утрои. Едно обаче е да се посочват и виждат резервите, друго нещо е умението на партийните комитети и организации да мобилизират усилията на комунистите за тяхното реализиране. В Плевенски окръг вече трета година се води борба със сушата. Има селища, където цяла година не е капнала капка дъжд. Независимо от това под ръководството на окръжния комитет на партията, на общинските партийни комитети, на ППО комунисти и безпартийни с чест изпълняват своите планови задачи. За четирите години на петилетката от обществените и личните стопанства са предадени над държавната планова задача 5404 тона месо в кланично тегло, 2596 тона мляко и над 50 милиона яйца. Преизпълнява се

Digitized by Google

графикът за шестмесечието на тази година с 253 тона месо и над 100 милиона яйца. Зад тези цифри стоят имена, стои неспокойната и будна мисъл и активни творчески действия на комунистите — ръководители и преки изпълнители в производството. Неукротимата енергия, инициативност и постоянно внедряване постиженията на научно-техническия прогрес са отличителни черти в стила на героя на социалистическия труд Кочо Караджов. Ръководеният от него птицезавод в Славяново преизпълни плана за четирите години с над 67 милиона яйца и над 4000 т месо; преизпълнява се и през тази година графикът.

Големи са усилията на общинския комитет на партията в Никополи за изпълнение на плановете в животновъдството. За първото полугодие на тази година планът на НПК „Осъм" за производството на краве мляко е преизпълнен с 231 тона. Надоено е от фуражна крава в повече от миналата година 284 литра. Животновъдите се борят именно през настоящата година да достигнат 4000 литра средна млечност. За тази цел комунистите полагат големи усилия за изпълнение на мероприятията по компенсационната програма — за строг режим на икономии и висока трудова и технологична дисциплина. На лагерно-пасищно отглеждане са изкарани 260 млади разплодни животни и над 4000 овце-майки. Организирана е денонощна поливка на люцерната. Общо в целия окръг сега кипи усилена работа за изпълнение мероприятията на компенсационната програма. Заплодени са за двукратно агнене над 15 000 овце и 5000 свине-майки за еднократно опрасване. Организирано е лагерно-пасищно отглеждане на 20 500 говеда и 22 000 овце. Създава се организация да бъдат прибрани 11 500 кубически метра листников фураж. Засети са и над 230 000 дка втори култури.

Опитът на Плевенски и на други окръзи показва, че и в изключително трудна и сложна ситуация, когато на предни позиции се изкарват партийният дълг и отговорност и начело на борбата застанат комунистите — от тази ситуация се излиза с успех и натрупан опит. Това налага в организаторската работа да се постави ударението върху нарастването на ролята и отговорността на партийните и стопанските органи, на първичните партийни организации, на всеки комунист, на тяхната организираща и мобилизираща сила. За решаване на проблемите в животновъдството е създаден огромен научен потенциал — институти, станции, където влагат своя квалифициран труд хиляди специалисти с висше и средно образование, а научната и производствената дейност се ръководят от научно-производствените обединения. Това показва, че организационно пътят между науката и производството е скъсен и всяко ново технологично решение, особено в икономичното изразходване на суровините, трябва да го изминава ускорено.

Главната задача сега е да се направи решителен завой в стила и метода на работа, като се създаде навсякъде обстановка на деловитост, взискателност и отговорност. Необходимо е най-напред да се преустрои работата на централните органи, организации и институти, които са призвани да организират, координират и контролират производството, да се създадат реални условия — морални и материални, за увеличаване на производството и повишаване на производителността във всяка ферма. Необходимо е решително да се скъса с чиновническия подход, бюрократизма и формалното изпълнение на задачите, решително да се подобри дисциплината и се въведе строг ред от горе до долу. Партийните органи и организации би следвало да вземат на отчет личния принос на всеки комунист — ръководител и изпълнител. Повече от всякога сега се налага внедряването и издигането ролята на контролните функции на партийните органи и организации. Другарят Тодор Живков постави задачата за нов тип контрол, за да знаем какво става всеки ден, всяка седмица и всеки месец. А това означава възможност

Digitized by Google

за навременно реагиране, за изпреварващи мерки както от технологичен, така и от организационен характер.

Проблемите в животновъдството не могат да се решат с кампанийни мерки. Необходимост са ежедневният контрол, ежедневното обезпечаване на производството, ежедневните грижи за хората. Не бива да се забравя, че в този сектор трудът е тежък, че в много ферми работният ден започва няколко часа след полунощ. За съжаление обаче все още се срещат ръководители, които смятат, че с добре взетите решения са изчерпали своите задължения; рядко отиват на работните места, не познават конкретната обстановка, поради което трудно се ориентират и указанията им носят общ характер. Правилно постъпват ония общински комитети, които са ангажирали в масовополитическата работа с трудовите колективи на животновъдите всички комунисти на отговорна работа в района. Там често навестяват животновъдите и партийни работници и ръководители от търговията и др. С проблемите на трудовия колектив заживява един широк кръг от стопански и политически дейци, хората чувстват както уважението към своя труд, така и реалната помощ при решаването на производствени и битови проблеми. В това отношение партийните комитети ще свършат особено полезна работа, ако още сега, в началото на есента, ориентират към проблемите на животновъдството и профсъюзни, и комсомолски ръководства, ако засилят помощта, която дават промишлените предприятия. Само с общите, еднопосочни действия на един широк актив ще може да се внесат коренни промени в изоставащите обекти, ще се издигне на по-високо равнище работата в челните колективи.

проф. д-р Михо СЕМКОВ
заместник-завеждащ отдел „Селскостопански"
на ЦК на БКП

УСПЕХИТЕ СЕ ФОРМИРАТ В БРИГАДАТА

През 1984 година маслоекстракционният завод „Васил Коларов" в гр. Толбухин участвува успешно в социалистическото съревнование и се нареди на първо място в системата на научно-производствения стопански комбинат „Растителни масла и протеин". Много са факторите, които допринесоха за формирането на успеха, но на едно от първите места стопанското и партийното ръководство поставят бригадната организация на труда. И в действителност заводът работи от редица години с модерно оборудване, обезпечен е със суровина, но решителната крачка направи през последните няколко години, когато започнаха да се чувствуват осезателно резултатите от ново отношение в трудовите колективи към поверената социалистическа собственост, към умножаването на резултатите на базата на авангардните технологии.

Началото беше поставено още през 1979 г., но беше необходимо време, за да успеят бригадите да излязат от преимуществено производствените си функции и да съчетаят в едно решаването на производствени, организационни, икономически и социални проблеми. Директорът на завода Никола Манковски споделя: „Това беше трудно, но необходимо начало. Липсваше опит, в известна степен организацията на

Digitized by Google

труда в новоизградените бригади се осъществяваше шаблонно — липсваха разработки, робуваше се на субективизъм в работата. Организацията на труда не отговаряше в достатъчна степен на съвременните изисквания, на тенденциите на съвременната научно-техническа революция. Нужно беше да се намерят пътища и форми, за да се обвържат личните, колективните и обществените интереси."

За практическото решаване на тези въпроси партийното и стопанското ръководство се заеха да изградят бригадите в унисон с изискванията на Дванадесетия конгрес и Националната партийна конференция от 1984 година. На научна основа бе подработен инженерен проект за преустройство на бригадите, така че те да гарантират изпълнението на задачите, произтичащи от партийните решения за подобряване качеството на продукцията, приложението на икономическия механизъм и повишаване ефективността на производството.

Сега в предприятието функционират четири комплексни и пет специализирани бригади, където са включени над 85 процента от работниците и специалистите на завода. Комплексните бригади обхващат производствения процес от приемането на суровината до производството на готов продукт, обединяват работници с различни професии и квалификация, необходими за работа по целия технологичен процес. Специализираните бригади са изградени в спомагателните производства, които обединяват труда на работници с близки професии и специалности, изпълняващи еднакви или еднотипни операции в един и същ производствен процес, парова централа, пречиствателна станция и др.

Съгласно инженерния проект бригадната организация на труда се внедрява при наличието и спазването на следните задължителни условия: дейността на бригадата обхваща затворен технологичен цикъл, машините, съоръженията, материалите се предоставят за пряко стопанисване от трудовия колектив, обединява се трудът на всички членове на колектива за изпълнение на единното планово задание, което да поражда колективна материална заинтересованост и отговорност, постига се по-висока производителност на труда в сравнение с индивидуалната организация и наличие на добър социален климат.

Бригадите работят по определени трудови норми, като ежемесечно им се възлагат нормирани планови задания, в които се отразяват плановото количество в натура, комплексната разценка, нормативно полагащите се разходи на суровини и материали. Заплащането на труда на работниците се извършва на един тон готова продукция по комплексна разценка, а индивидуалното разпределение на фонд „Работна заплата" става съобразно коефициента за трудово участие от бригадния съвет и бригадното събрание. Тук особено внимание се обръща на квалификацията и личния пример. Тридесет процента от икономиите или преразхода на материални средства се разпределят между производствениците съобразно приноса или вината им.

Бригадите от нов тип организират своята работа върху принципите на вътрешнобригадната стопанска сметка. Показателите за нейното приложение обхващат всички главни страни от работата и произтичат от плановите задачи на предприятието: обем на продукцията в натурално изражение по асортимент и качество; нормативни разходи за единица продукция; нормативно полагащи се суровини, материали, численост на персонала, производствени мощности и др. Както се вижда, те са свързани с конкретните условия на производството и създават възможност за правилна оценка на резултатите от дейността, подлежат на контрол и отчет, на тях колективът може пряко да влияе. Крайната цел от приложението на вътрешнобригадната стопанска сметка е постигане на максимално висока ефективност в производството.

Digitized by Google

В процеса на производствената си дейност бригадите осъществяват сложна съвкупност от производствено-икономически отношения с останалите бригади и ръководството на завода. Сключват се хоризонтални и вертикални договори. Те са продължение и конкретизация на демократизма в управлението на икономиката и носят социален и икономически ефект в съчетание с останалите елементи на бригадната организация. Повишават степента на отговорност и отчитат конкретния принос в изпълнението на общата задача.

Съдържанието на договора включва: задълженията на бригадите, имащи производствени връзки със съответната комплексна бригада — производител на готова продукция или полуфабрикат; задълженията на самата комплексна бригада да обработи предоставените ѝ суровини ефективно с цел изпълнение на плановите задачи. В планово-координационното споразумение са предвидени санкции за неизпълнение на поетите задължения. Същите се налагат по нормативи, утвърдени с вътрешните правила за организация на работната заплата.

По отношение договорните връзки на бригадата със стопанското ръководство бригадата поема върху себе си отговорността за качествено и своевременно изпълнение на задачата. Нейният колектив носи материална отговорност за изпълнение условията на договора и е материално заинтересован от подобряване на крайните резултати. Стопанското ръководство също носи отговорност за изпълнението на предвидените в договора условия: да осигурява всички необходими суровини и материали за нормално функциониране на производствения процес; да не прави промени в числения състав на бригадата; да изплаща трудовото възнаграждение на работниците в определените срокове на базата на приетия коефициент за трудово участие. Изпълнението на договорните задължения се следи стриктно от арбитражна комисия.

Под ръководството на партийната организация профсъюзното и стопанското ръководство отделят голямо внимание на социалистическото съревнование, като се стремят да го издигнат на по-високо равнище, да преодоляват традиционализма. Сега то се води между бригадите и вътре в бригадите на основата на изискванията на принципите на икономическия механизъм. Основен критерий в съревнованието са резултатите от приложението на стопанската сметка, равнището на организацията и обществената производителност на труда и качеството на произведената продукция.

Важна роля за повишаване на квалификацията на работниците играе наставническото движение. В завода работят и предават своя опит 20 наставници в почти всички цехове и звена. Под техните преки грижи младите работници бързо постигат високи производствени резултати. Създадени са необходимите условия за обучението на работниците към професионално-учебния център. За индивидуалната самоподготовка заводът разполага с библиотека с богат фонд на техническа и икономическа литература.

За правилното ръководство и за усъвършенстване на бригадната организация решаващо място се пада на идейно-политическата и организаторската работа на първичната партийна организация и партийните групи в бригадите, на комунистите, които с личния си пример и дисциплина увличат останалите. Партийната организация периодично на свои събрания обсъжда различни страни от състоянието на дисциплината. Всяко тримесечие изслушва отчет от стопанското ръководство за ефективното използване на мощностите и фонда на работното време.

Периодично на вниманието на партийната организация се по-

Digitized by Google

ставят проблеми, свързани с организацията на работата в бригадите, дейността на заводския и цеховите профкомитети за ръководството и организацията на социалистическото съревнование в комплексните бригади. Обект на оценка е и дейността на стопанското ръководство. Основен критерий за оценка на бригадира и бригадния съвет са качеството на произведената продукция, състоянието на социалнопсихическия климат в бригадата.

Конкретна е дейността на партийните групи, където се отчитат партийните поръчения на комунистите и при създала се неблагоприятна ситуация бързо се реагира за отстраняване на недостатъците. Ето какво разказва Кирил Недялков, ръководител на комплексната бригада „Маслодобивен": „За нас зимата беше изключително трудна. Честите и продължителни прекъсвания на тока и водата се отразиха неблагоприятно на организацията на производството, върху дисциплината на отделни хора. Под претекст на лошите условия за работа някои от членовете на колектива закъсняваха, зачестиха престоите на машините и на цялата технологична линия, не се изпълняваше планът. Следваше да се вземат бързи и енергични мерки. В центъра на работата застана партийната група, която ежедневно през тези трудни дни се събираше и анализираше пропуските, предприемаше мерки за преодоляване на слабостите.

Всеки от деветте комунисти получи партийно поръчение за конкретна индивидуална работа с безпартийните работници за излизане от състоянието. Сбирките на партийната група не минаха незабелязано от бригадния колектив. Благодарение на примера на комунистите и конкретната политическа работа на партийната група излязохме от кризисното състояние — през април влязохме в график и планът беше изпълнен."

●

Бригадната форма на организация на труда открива нови възможности за по-нататъшното повишаване на ефективността на производството и качеството на продукцията. Преодоляна е уравниловката в заплащането. Повишени са самостоятелността и творческата активност на членовете на бригадата. Данните показват, че през 1984 г. значително е преизпълнен планът за износа — особено по второ направление. Постоянно се засилват личната изява, личният принос и личната отговорност в борбата за икономии на суровини, материали, горива и енергия, в резултат на което намалението на себестойността на 100 лева стокова продукция през 1984 г. е с 1,02 лв. спрямо отчета за 1982 година. Създадени са необходимите предпоставки и възможности за взаимен контрол и колективно въздействие върху нарушителите на трудовата и технологичната дисциплина, подобрено е използването на работното време.

Новата форма на бригадна организация на труда засилва ролята на бригадния колектив в подбора на основните и спомагателните работници. Бригадният съвет отговаря за всеки член на бригадата. За целта периодично на заседание на бригадния съвет се прави преценка на работата и участието на всеки член на трудовия колектив в производствения процес. Това дава реални възможности именно бригадният колектив да поеме в ръцете си въпроса за дисциплината на своите членове.

Приложение на вътрешнобригадната стопанска сметка и формирането на фонд „Бригадир" дава възможност за решаването на

Digitized by Google

най-насъщните въпроси на бригадата от социално-битов характер. Издигнати са на по-висока степен взаимопомощта и другарството в новия бригаден колектив.

Бригадната форма на организация на труда на основата на бригадната стопанска сметка стана основна форма за социалистическа организация на труда в завода. Това дава възможност за спазване на изискването за максимално прилагане принципа на икономическата заинтересованост и икономическата отговорност върху основата на заплащане според количеството и качеството на вложения труд, а порасналата социалистическа съзнателност създава и укрепва у работниците още по-силно чувството на стопани на поверената им социалистическа собственост.

Васил **НИКОЛОВ**
кореспондент на „Партиен живот"

ПО-ВИСОКИ ИЗИСКВАНИЯ

Към стопанския ръководител се предявяват все нови и нови изисквания. В Програмата, приета на X конгрес на БКП, е посочено: „От ръководителя се иска не само да познава характера на производството, да бъде на висотата на технико-икономическите знания, но и да умее да възпитава хората, да се съобразява с механизма на действие на икономическите фактори в производството и другите области на живота". На Националното съвещание през 1983 година във Варна др. Тодор Живков заяви: „Със слабо културни, ниско квалифицирани, с незнаещи и нямащи опит кадри не може да се произвежда висококачествена продукция."

Вниманието към този въпрос на ръководството на обединеното стопанско предприятие „Студентски общежития и столове" е продиктувано и от някои конкретни изисквания, които предявиха към нашите кадри градският и Ботевският партиен комитет. Имаме предвид препоръките, дадени във връзка с по-нататъшното задълбочено решаване на въпросите за качествено подобряване обслужването в студентските общежития, както и повишаване умението да свързваме борбата за високо качество с лостовете на икономическия механизъм. Специално внимание отделяме на указанията за издигане морално-политическите качества, професионалната и идеологическата подготовка на стопанските кадри от нашето предприятие.

Решението на тези задачи изведе на преден план проблема за подобряване на работата ни по подбора, обучението и възпитанието на стопанските кадри.

По инициатива на учрежденския партиен комитет в средата на миналата година на съвместно заседание със стопанския съвет на предприятието бе приет правилник за конкурс и избор при издигането на стопанските кадри. Предвижда се той да реши следните задачи: да се засили демократизмът в управлението и в реализацията на кадрите; установяване на единен подход и по-точна методика при оценката и издигането на кадрите; създаване на условия за привличане на висококвалифицирани специалисти; засилване на ро-

Digitized by Google

лята на профсъюзните и комсомолските органи и организации и на трудовите колективи при подбора и издигането на кадрите.

Правилникът предвижда: открит конкурс — кандидатстват кадри от и извън предприятието. Той се обявява във вестник „Вечерни новини" или други ежедневници и чрез обяви, листовки и др. Вътрешен конкурс — кандидатстват кадри от генералната дирекция и поделенията на страната. Специален конкурс за заемане длъжности, номенклатура на бюрото на районния комитет на БКП.

Цялостната дейност по организацията и провеждането на конкурса се извършва от служба „Личен състав" и съответните комисии под контрола на партийния орган, чиято номенклатура е длъжността, обявена за конкурс. Със заповед на генералния директор се назначават комисии: за предварителен подбор на кандидатите; за провеждане на конкурса. Задачите, функциите и съставът на двете комисии се регламентират с наредба, утвърдена от генералния директор и съгласувана с партийното, профсъюзното и комсомолското ръководство на обединението.

За да се спази известна последователност и набиране на опит, започнахме с назначаването на организатори на общежития и продавачи на бюфети. Имахме предвид и факта, че в момента има най-много желаещи да бъдат назначени за продавачи на бюфети, където за едно място кандидатстват по 15—20 души.

Каква предварителна организаторска работа беше извършена за провеждането на конкурса?

Комисията по предварителния подбор внимателно преглежда документите на всички желаещи за работа. Някои от тези, които нямаха необходимия ценз или по други политически и морални причини, бяха внимателно отклонявани и насочвани към другите свободни места в строителството, ремонта, в столовото хранене и др. Тези от тях, които имат необходимия ценз, но са от дефицитни професии, също бяха своевременно насочени на друга работа. Така например от последните 30 кандидати няколко от тях бяха завършили техникуми по електроника, по електротехника, по акушерство и др.

Под ръководството на председателя на комисията по избора (който обикновено е зам.-ген. директор) се разработват указания и въпроси за провеждане на конкурса. Въпросникът съдържа основните теми, по които трябва да се готви кандидатът. Две трети от тях третират чисто професионални въпроси, свързани с търговията и производството на хранителни продукти. Другата част са от вътрешната и външната политика на партията и държавата.

Определено може да се сподели, че резултатите са положителни. Новите работници в бюфетите с по-голяма отговорност подхождат при изпълнение на служебните си задължения. Съобразяват се със особеностите на клиентите, от които немалка част са чужденци. Досега няма съществени нарушения на финансовата и производствената дисциплина. Най-важното — почти е изключен субективният фактор при назначаването на работа. Рязко намаляват безконечните обаждания по телефона за този или онзи кандидат.

Голямо внимание се отделя за повишаване подготовката на стопански кадри. Само през 1984 година бяха проведени два двудневни курса с откъсване от производството — по проблемите на икономическия подход и неговия механизъм и по правната подготовка на работниците и служителите. През последните две години в университета по марксизъм-ленинизъм към градския комитет на БКП и районните школи са преминали повече от 30 стопански и обществени дейци. Все повече се утвърждават самоотчетът и отчетът им пред партийния комитет, партийните бюра, на партийни събрания и пред

Digitized by Google

колективите. От средата на миналата година досега са се отчели 36 процента от стопанските кадри.

Партийният комитет е приел изисквания за начина и формата на докладване. Категорично изискване при нас е най-отговорните стопански кадри — генералният и заместник-генералните директори и ръководителите на водещите отдели, да се отчитат за своята дейност на открити партийни събрания на колективите. Началниците на отдели и главните специалисти докладват на събрания на партийните организации и в партийния комитет, а останалите специалисти пред бюрата и групите.

С посочените отчети и самоотчети, както и с проведения разговор с комунистите ръководители на тема „Комунистът и дисциплината" се стремим да постигнем следните задачи: да оценим реалния принос на всеки комунист за конкретните му резултати, за повишаване качеството на продукцията, за подобряване на финансовата, плановата, трудовата и технологичната дисциплина; за участието му в прилагането на вътрешностопанската сметка и бригадната организация на труда, в икономиката на суровини, материали и енергия, в изпълнението на плана по научно-техническия прогрес...

В организаторската работа с кадрите отделяме внимание на умението им да използват както икономическия, така и политическия подход. Затова всеки от тях получава определено обществено поръчение. Сега 38 процента от тях са членове на партийни и обществено-политически органи. Като прибавим към тях участвуващите в групата докладчици, членовете на агитационните колективи, пропагандистите и лекторите, ще видим, че 73 процента от кадрите участвуват активно и съзнателно в обществено-политическия живот на предприятието.

Разбира се, на тези цифри не бива да се гледа формално. Какво се има предвид? Често, когато искаме да посочим, че даден стопански деец е политическа фигура, ние изтъкваме как участвува в политическия живот, каква пропагандна и лекторска дейност развива и т. н. И това е правилно, но не е достатъчно. Решаващото за стопанския ръководител е как организира и ръководи общественото производство. Неговата обществена дейност има смисъл само тогава, когато съдействува да се издигат съзнателността и активността на трудещите се. Когато с думите и делата си води към една цел — високото качество да стане вътрешна потребност и убеждение, мотив за поведение и действие на всеки комунист, на всеки работник и служител.

Голямо внимание и грижа отделя партийният комитет на работата на стопанския ръководител с партийната организация. И това е естествено. Един неизграден стопански деец може да задуши живота в партийната организация, да внесе смущение в нейната работа. И обратно — може да помогне много да се издигне нейният авторитет, за създаване на ведра обстановка и здрав психически климат. Как се проявяват тези тенденции при нас?

Като цяло ние нямаме основание да бъдем недоволни от работата на стопанските ръководители с партийните организации. Един поглед в протоколите на партийните събрания и заседанията на партийния комитет показва, че няма събрание или заседание, на което да не е обсъждана дейността на определен стопански деец. Най-отговорните кадри — генералният и заместник-генералните директори, на всяко тримесечие докладват за решаването на задачи пред партийния и стопанския актив или на открито партийно събрание.

Какво не ни задоволява? Понякога липсват аналитичност и задълбоченост, има шаблон и традиционализъм в отчетите на някои

Digitized by Google

кадри. Да вземем например въпроса за внедряването на научно-техническите постижения и челния опит в нашата практика. Нужни бяха много време и голяма настойчивост, за да се убедят някои стопански кадри в необходимостта за изготвяне на план по внедряване научно-техническия прогрес както при експлоатацията на студентските общежития, така и в студентското хранене.

Не ни задоволява и това, че някои редови комунисти се страхуват да оценяват критично работата на своите ръководители комунисти. Последните понякога трудно понасят критиката, проявяват злопаметност, която може да стигне и до саморазправа. Партийният комитет е взел резултатни мерки към подобни прояви. Водени са десетки разговори и срещи, низовите стопански кадри 30 на сто са членове на партията. Мерките ни са насочени към приемане на партийни членове от средата на специалистите и инженерно-техническите работници и издигане на ръководна работа работници комунисти с доказана специална и общополитическа подготовка.

Не е решен въпросът с квалификацията на кадрите. Данните показват, че петдесет и осем процента са с висше образование. Безпокои ни обаче квалификацията им, от която в най-голяма степен зависи качеството на труда. По наша оценка квалификационното ниво на кадрите е, както следва: с висока квалификация — 7 на сто, със средна — 66 на сто, с ниска квалификация — 27 на сто.

Забелязва се противоречие между общо взето високия образователен ценз и недостатъчната им квалификация. То се дължи на факта, че една част от тях имат високо образование, но то не се отнася до длъжността, за която са назначени. Ето защо усилията ни са насочени към това да осигурим необходимата квалификация чрез организиране на курсове за подготовка и преподготовка, школи, семинари, включване в следдипломна квалификация и др.

Голямо внимание отделяме за повишаване организационната и политическата култура на низовите кадри — бригадири, гл. готвачи, технически ръководители, групови майстори... В програмата за обучението им са включени проблеми на икономическата политика, психологически умения и начини на въздействие, казуси и др. Активно ги ангажираме в ежедневната политическа работа — система за политическата просвета, просветни събрания, лектории... Всичко това им помага да се чувстват компетентни не само като техници и добри организатори на производството, но и да добиват самочувствие като ръководители и организатори на първичните колективи.

Всички тези въпроси бяха задълбочено обсъдени на научно-практическа конференция на тема „Стопанският ръководител — политически деец и възпитател". Целта е да се обобщи досегашната работа и се помогне за усъвършенстване стила и метода на работа на стопанските ръководители за комплексно изпълнение на социално-икономическата програма на колектива, за прелом в качеството на работата и услугите. Да се изведе политическият подход като главно оръжие в работата на учрежденската партийна организация.

Разбира се, обемът и съдържанието за правата и отговорностите на стопанския ръководител не се изчерпват само с обсъжданите аспекти на тяхната работа. Тъкмо това и предполага всекидневна грижа, контрол и взискателност от страна на партийните ръководства, за да може всеки един от тях с цялата си енергия да се стреми да оправдае доверието, което му е оказано от партията.

Васил ПЕЕВ
секретар на учрежденски партиен комитет

Digitized by Google

СОЦИОЛОГИЯТА — В УСЛУГА НА ПРОИЗВОДСТВОТО

Завод „Елпром" в Троян е с важно значение за националната икономика. Тук се произвеждат 60 на сто от асинхронните двигатели и 70 на сто от високомоментните електрозадвижвания у нас. В годините на осмата петилетка той се развива с високи темпове. Стоковата продукция през 1984 година е 2,5 пъти повече от 1980 година, съвкупната печалба — 8 пъти, обществената производителност — 3 пъти. Марката на „Елпром" в Троян е завоювала авторитет на международния пазар. Перспективите за деветата петилетка са да се удвои производството спрямо 1984 година.

●

Тези най-общи сведения за развитието на завода показват, че единствено правилният път за изпълнение на отговорните задачи е повсеместната интензификация на производството.

Отчитайки факта, че трудовият човек заема основно място в процеса на труда, заводското ръководство полага системни грижи за повишаване образователното и квалификационното равнище на колектива, за усъвършенстване на организацията на труда, за комплексното решаване на социално-битовите проблеми. С една дума, да се формира атмосфера, която дава възможност за пълноценна и ефективна изява на личността в трудовия процес.

Нарастването на обема и разширяването на номенклатурата на производството повишават ролята на трудовия колектив в управлението, усложняват взаимовръзките между отделните звена и хората, работещи в тях. За нормалното функциониране на завода от съществено значение са изучаването и управлението на тези взаимовръзки и взаимоотношения. Голямо внимание сега се отделя на широкото приложение на психологическите и социологическите методи. За тази цел от август 1982 година в завода е изградено и функционира информационно-социологическо звено, оглавявано от щатен социолог. То беше създадено в изпълнение на решението на Секретариата на ЦК на БКП „За по-широко приложение на социологическите и психологическите знания за усъвършенстване на производството". Една от първите му задачи беше да се създаде нагласа у кадрите, че е необходимо да се използват научни методи за изучаване на социалните процеси и явления в заводския колектив. Взеха се мерки и за повишаване информационно-социологическата култура на трудовия колектив и особено на ръководните кадри. В плана за лекционната пропаганда и за настоящата учебна година са включени теми със социологическо съдържание.

Специално внимание бе отделено на подбора на ръководителя на звеното. Разбирането на заводското ръководство е, че наред със специалната теоретична подготовка той трябва да притежава конкретни делови и политически качества, даващи му възможност пълноценно да организира производствената дейност.

Съществено условие за навлизане на социолога в производствената атмосфера е опознаването на трудовия колектив, за което спомогна неговото активно включване в обществено-политическия живот на завода. Избран е за заместник-секретар на заводския комитет на Комсомола, член е на стопанските съвети на завода и на ДСО „Елпром". Създадени му са условия да общува с групите и колективите по отделните йерархични нива, притежаващи различна степен и обхват на информираност.

Дейността на информационно-социологическото звено е неделима от цялостното развитие на завода, обвързва се с главните проблеми, които стоят пред колектива. Провеждат се социологически изследвания, обобщава се и се анализира информацията и се разработват предложения във връзка с: участието на трудещите се в съставянето и изпълнението на насрещния план; усъвършенстването на социалистическата организация на труда и социалистическото съревнование; ограничаването на текучеството и повишаването на квалификацията на работниците и служителите; подобряването на дисциплината и социално-психическия климат в колектива; адаптирането на новопостъпилите работници и специалисти; изучаването на общественото мнение и политическите настроения на трудещите се... Разбира се, този широк кръг от въпроси не може да се обхване изведнъж, затова вниманието се насочва към най-актуалните проблеми. Независимо от това през последните две години е събрана значителна по обем социологическа информация със задоволително качество. Основно бе анализирана организационната структура на управление на завода. Специално внимание е отделено на изучаването и регулирането на взаимодействията с организациите, осъществяващи транспортното, здравното, търговското и административното обслужване, учебната и културната дейност.

Полезна се оказа и системата за работа с молбите, жалбите, сигналите и предложенията на трудещите се. С нейна помощ периодически се анализира информацията от

Digitized by Google

приемните дни на заводското ръководство, чрез което по-задълбочено се разкриват причините за възникващите проблемни ситуации и пътищата за тяхното преодоляване.

В предприятието се изгради и система за изучаване състоянието, причините и регулирането на текучеството. Чрез нея на вниманието на стопанското и партийното ръководство се предоставят анализи за състоянието и причините на текучеството, предлагат се решения за регулирането му.

Във връзка с решението на Секретариата на Централния съвет на Българските профсъюзи относно тяхната дейност за издигане ролята на семейството и стимулиране на раждаемостта се събра информация, въз основа на която се изготви картотека на жените във фертилна възраст и младите семейства, работещи в завода. По поръчение на заводския профкомитет бе организирано анкетно проучване и сред жените до 40-годишна възраст относно някои процеси и явления в съвременното семейство, свързани с раждането, отглеждането и възпитанието на децата. Анализът бе обсъден от заводското ръководство и от участниците в разговора по въпросите на семейството и трудовия колектив.

Партийният комитет и стопанското ръководство обсъждат събраната социологическа информация и я използват при вземането на управленски решения. В резултат на мерките по повод на редица проучвания за подобряване хигиенно-битовите условия на труда в някои участъци през 1983 и 1984 година бяха отбелязани положителни тенденции за стабилизиране на работната сила в завода. Повишиха се качеството и културата на здравното обслужване, функционират търговско-битов комплекс и ателие за услуги, съответствуващи до голяма степен на потребностите и изискванията на колектива. На основата на социологическа информация своевременно бяха решени някои проблеми в ръководството на леярния цех. Предстои обсъждането на състоянието на трудовите ресурси в цеховете в Съево и Голяма Желязна.

Заводското ръководство непосредствено подпомага организацията на информационно-социологическата дейност. На свое заседание партийният комитет обсъди тези проблеми и прецени, че информационно-социологическото обслужване на управленската дейност в завода е правилно организирана. Едновременно с това разкри възможности за нейното по-нататъшно развитие и усъвършенствуване.

А в завода се провежда мащабна модернизация и реконструкция. Нужно е съответните звена да координират дейността си и да се осъществява по-ефективно и целесъобразно управление на информационните потоци. Информацията за чуждия опит по проблемите на социалното управление на трудовия колектив да достига своевременно до потребителя и се използва пълноценно.

По преценка на заводския партиен комитет информацията, свързана с управлението на социалните процеси, протичащи вследствие внедряването на научно-техническите постижения, е недостатъчна. С цел изучаването на някои от тези процеси в годишния план за работа на информационно-социологическото звено е предвидено изследване на тема „Качеството на труда на инженерно-техническите кадри".

След излизане на материалите на Февруарския пленум социологът подаде в заводския партиен комитет информация за обществения отзвук от тях, за мнението на инженерно-техническите работници, за това как хората, които на практика са призвани да творят и внедряват научно-техническите постижения, оценяват тези решения.

Главното изискване към научния фронт сега е да осигури комплексно разработване на възловите проблеми, свързани с осъществяването на повсеместна интензификация. И тук от особена важност е диалектическата връзка между научно-техническия прогрес и социалистическата организация на труда. Проблемите на усъвършенствуването на организацията трябва да се разглеждат в органично единство с дейността по ускоряване на научно-техническия прогрес, което води и до повишаване ролята на бригадата от нов тип. Тя разполага с най-големи възможности за масово въвличане на всички трудещи се в активна творческа работа. Практиката недвусмислено показа, че изграждането на бригади от нов тип с вътрешна стопанска сметка е задача, имаща не само стопанско, но и голямо политическо, социално и възпитателно значение. В условията на икономическия подход бригадите са не само низови производствени единици, но те са призвани да решават и редица проблеми, свързани с повишаване на образователното и квалификационното равнище на кадрите; с производствено-битовите условия на колективите; със създаването на благоприятни възможности за социална реализация на личността в трудовия процес...

За усъвършенствуването на бригадната организация на труда свой дял има и информационно-социологическото звено. Във връзка със състоялата се през март 1984 година научно-практическа конференция на тема „Бригадната организация от нов тип — фактор за повишаване качеството на труда" в завода бе извършено социологическо проучване. Главното внимание бе насочено към изясняване на социологическите проблеми, които възникват в условията на бригадната организация на труда. Анализът от изследването се предоставя за ползване от заводското ръководство. В него ясно са очертани настъпилите положителни изменения, нерешените проблеми, пропуските и слабостите, допускани в част от бригадните колективи. Анализът от изследването и ценните теоретически и практически постановки, изнесени на конференцията, бяха един от информационните източници, на базата на който заводското ръководство прие мероприятия за усъвър-

Digitized by Google

шенствуване на бригадната организация на труда.

Общественият преглед на бригадната организация на труда в началото на 1985 година показа, че в периода след конференцията някои от стоящите дотогава проблеми са намерили решение. Социологът се включи в обществения преглед с участието си в специализираната работна група по усъвършенстване управлението и самоуправлението на бригадата. Въз основа на констатираните данни на вниманието на централната работна група по провеждане на прегледа бяха предложени мероприятия за успешното реализиране на управленските функции на бригадата.

Заводският партиен комитет полага грижи и внимание за даването на основни социологически знания на стопанските дейци. Утвърдена форма при нас е възлагането на партийни поръчения на стопанските ръководители от всички нива за повишаване образователното и квалификационното им равнище. Наред с техническите, икономическите и управленските знания вече намират своето място и знанията по социология и психология на труда и управлението. В плана за лекционната пропаганда през настоящата година са включени шест теми по проблеми на социологията и психологията на труда. Разбира се, това е само началото на усилията ни да създадем в стопанските ръководители умение да търсят и използват в своята практика възможностите на социологическия подход в управлението.

Нужно е да се реши въпросът за програмното осигуряване и обработката на социологическата информация, затова се полагат усилия да се координира дейността на социологическото звено с изчислителния център на завода, но и тук са нужни компетентна помощ и създаване на съответни програми.

Предвид на нарасналите потребности от социологическа и социалнопсихологическа информация заводското ръководство намира за целесъобразно на основата на изграденото информационно-социологическо звено да се създаде заводска лаборатория по социология и психология на труда.

Ние добре разбираме, че е положено само добро начало и че има още много да се направи за утвърждаването на научния подход в изучаване на социалните процеси в колектива, за по-нататъшната интензификация на личностния фактор в процеса на труда.

Кольо КАЦАРОВ
секретар на заводския партиен комитет
при ЕЗ „Елпром" — Троян

Digitized by Google

С УСЕТ ЗА СОЦИАЛНО ЗНАЧИМОТО

Културата се превръща във все по-мощен фактор за икономическото развитие, непрестанно нараства нейното значение за разгръщане на творческата трудова активност, за повишаване ефективността на управлението и организацията. Както изтъква другарят Тодор Живков, „социалистическата цивилизация е немислима без висока култура на средата, на бита, на личността, без естетизация на производството и на целокупната човешка дейност — културното равнище определя в най-голяма степен активната жизнена позиция на личността, оформя и развива творческото начало у нея".

Многостранното и хармонично развитие на човека е обективна потребност, обусловена от интензивното развитие на материалното производство. Културната дейност е призвана да бъде във все по-пълно съответствие с изискванията на живота,

В СЪОТВЕТСТВИЕ С ПОТРЕБНОСТИТЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПРАКТИКА

Един от аспектите на тези усилия е качественото обогатяване на естетиковъзпитателната дейност в трудовите колективи. Утвърждават се нови, по-динамични форми на общуване с изкуството, заздравява се връзката между професионалните културни институти и заводите, придобива все по-неформален смисъл общуването на дейците на изкуството с хората от цеховете и бригадите, а всичко това води до нови измерения в сферата на естетизацията на труда и производствената среда, на бита и отношенията между хората.

Преди близо две години на свое пленарно заседание Софийският градски комитет на партията обсъди дейността и задачите на градската партийна организация за повишаване на социалната роля на културата в столицата.

След пленума какво е променено? Утвърждава ли се положителната практика, преодоляват ли се недостатъците, реализират ли се целите?

Отговор на този въпрос потърсихме в два от районите на София — Коларовски и „Васил Левски". При това не общо (пленумът анализира цялостното състояние на културния живот в столицата), а в частност: изменения, настъпили в естетиковъзпитателната дейност в някои от трудовите колективи на тези два района.

Кое ни позволи да определим точно този обект и точно тази тема за изследване? Констатацията в доклада на бюрото на Софийския градски комитет на БКП, изнесен на пленума, че не е извършена достатъчна работа за изясняване механизмите на ръководството и организация на културния живот в

Digitized by Google

жилищния комплекс, квартала, трудовия колектив и че експериментите в тази насока в Коларовски район и в район „В. Левски" показват възможностите на заводските съвети за култура да допринесат твърде много в това направление.

Множеството срещи и разговори в двата района ни доведоха до някои изводи относно ефективността на тази дейност.

Тук умеят да изучават художествено-културните потребности на трудещите се. При това отчитането на изискванията на потребителя е едната страна на въпроса, съпроводена от втората, съществената — възпитаването, целенасоченото издигане на тези потребности до една по-висока степен, превъзмогването на принизените художествени критерии, за да се постига значим ефект.

Нараства идеологическата функция на културната дейност съобразно със задачата да се постига единство на целите в осъществяването на цялостния идейновъзпитателен процес.

Активна е работата на първичните партийни организации в осъществяване ръководството на културните процеси; положителни са изменения в мисленето и в подхода към решаването на задачите именно на това равнище. Сред откроява щите се примери са партийните организации в завод „Осми март" и в елдепо „Никола Коларов". Тук не пренебрегват спецификата на партийната работа, на партийните форми и средства при анализа и решаването на културните проблеми.

Навсякъде нашите събеседници неизменно определяха основните изисквания към партийната дейност, произтичащи от постановката на Дванадесетия конгрес на БКП: нашата социалистическа култура в още по-голяма степен да навлезе в заводите, полята, фермите, в дома на трудовия човек, да направи изкуството и неговите ценности жизнена необходимост и извор на човешка бодрост, на жизнерадост и вдъхновение за труд и живот. Успоредно с това естетическите критерии все повече да се утвърждават като неотменна характеристика на социалистическия начин на живот, на социалистическото съзнание, на труда, бита и нравственото поведение.

Третирането на тези изключително важни проблеми бе подчинено на партийната повеля за високо качество, която с пълна сила важи и за културния живот. Тя поставя нови изисквания към съдържанието, организацията и методите на работа във всички негови сфери.

Кое бе преобладаващото в мненията относно същността на културния живот в трудовия колектив?

Добрата организация на тази дейност спомага да се извисява идейно-естетическото съзнание на хората, способствува да се развива хармонията в междуличностните отношения в колектива, да се създава атмосфера за все по-пълна изява на въображението, оригиналното мислене, творческия момент в практическата дейност. Защото качеството на труда се характеризира с различни показатели, но главният му белег е творчеството. Трудовото творчество зависи от множество фактори, сред които ролята на изкуството като средство за художествено въздействие, за активизиране на стремежа към красота в труда и навсякъде в живота, за извисяване на естетическите вкусове и критерии е незаменима.

Две мнения от район „В. Левски".

Николай Данков, секретар на районния комитет на партията:

— Настоятелното изискване на деня безкомпромисно да отричаме инерцията и рутината, остарелите възгледи и схеми, половинчатите подобрения в техническото и технологическото развитие, формалния и бюрократичния подход в работата не се отнася само до дейността в другите сфери. С пълна сила то важи и за нашата работа в областта на културата. Посоката е ясна — да извисим духа и енергията на трудещите се, за да множим нашите резултати. Проблемът за духовното изграждане на личността има конкретно измерение в дейността на партийните органи и организации:

Digitized by Google

засилване идеологическите функции на художествената култура, извисяване идейновъзпитателната ефективност на разпространението на художествени ценности, развиване на творческото начало у човека, непрестанното му усъвършенстване като гражданин, труженик и творец. Многостранното и хармонично развитие на личността се превръща в обективна потребност, обусловена от интензивното развитие на материалното производство, на цялостната обществена практика. Затова духовното и гражданското извисяване на социалистическия труженик е във фокуса на партийните грижи, на разнообразната идеологическа и културна дейност.

Григор Чернев — председател на районния съвет за култура:

— В какви насоки виждаме ние, ръководени от постановките и решенията на XII конгрес на партията, ролята и значението на заводските съвети за култура? Най-напред в контактите между творците от материалната и духовната сфера. Контакти трайни и постоянни, при това не изобщо, а в конкретно предприятие. Не инцидентни гостувания, а всекидневно общуване, при което движението на духовни ценности, хрумвания и идеи е двупосочно, а ползата, да се надяваме, взаимна. Чрез дейността на съветите е възможно установяването на равномерен ритъм на културните изяви през цялата година — планират се по-добре, по-отдалече, и което е особено важно — осъществяват се с по-високо качество. Чрез тях е намерена сполучлива форма за насочване обществената активност на творците, за тяхното ориентиране към съвременната тема.

В нашите срещи и разговори неизменно стигнахме до един проблем, който не можем да игнорираме. Става дума за критериите за ефективност, за

БОГАТСТВОТО И МНОГООБРАЗИЕТО НА КУЛТУРНАТА ДЕЙНОСТ

Събеседниците ни определяха количествения подход в отчитането на работата като недостатъчен, включващ само едната страна на нещата. Те акцентираха на необходимостта от информация, която да свидетелствува за качествените промени, които настъпват в съзнанието и поведението на хората.

Точно в тази посока са усилията на заводските съвети за култура.

Естетическите критерии, които са съществена характеристика на личността, творяща, според Маркс, „и по законите на красотата“, се утвърждават като неотменна характеристика на социалистическия начин на живот, на социалистическото съзнание, на бита, труда и нравственото поведение.

Да вземем за пример творчеството в труда, към което заводските съвети за култура проявяват особено внимание. Именно към това са насочени главните им усилия: изкуството все повече да въздействува за издигане на естетическите вкусове и критерии, естетическото чувство за съвършенство в работата. Подобряват се условията за труд — естетизира се работната среда, усъвършенствува се проектирането на новите изделия. И, което е най-важно, издига се идейно-естетическото съзнание на членовете на колектива, което е съществен фактор за издигане културата на труда, за усъвършенстване на междуличностните отношения, за осигуряване атмосфера на творчество в цеховете и в бригадите. Това е особено характерно за ръководството на културните процеси във фабрика „Дечо Стефанов“, в завод „Ернст Телман“, в елдепо „Никола Коларов“.

Ани Георгиева — главен специалист в районния съвет за култура (Коларовски район):

— Процесът на демократизацията на художествената култура все повече се задълбочава и разширява. Тези обстоятелства извикаха на живот най-новите и сравнително млади органи на ръководство и управление на културната дейност в трудовите колективи — заводските съвети за култура. Продукт на нарасналите потребности, тези съвети

Digitized by Google

правят сполучливи опити за интегриране на културата с материалното производство. Такива успешни действия има например съветът за култура в завод „Осми март“ по проблемите на десинатурата на продукцията, съветът за култура в комбината за хладилна техника „Антон Иванов“ в областта на промишлената естетика. Характерно е вниманието, което в самите предприятия вече се отделя на творческата изява на отделната личност, на отношението ѝ към резултатите от труда в бригадата. Тези съществени завоевания можем да открием в дейността на заводските съвети за култура в железопътния завод „Г. Димитров“, в комбинатите „Георги Костов“ и „Елпроменерго“. Тези сериозни резултати определят и тенденциите за по-нататъшно развитие на културната дейност като неразделна част от плана за социално-икономическо развитие на тези колективи.

Лиляна Дулева — завеждаща отдел „Култура“ в районния комитет на партията в район „В. Левски“:

— В изпълнение решенията на пленума на градския комитет на партията за издигане социалната роля на културния живот в столицата все повече се разширяват връзките, обогатяват се формите на работа на професионалните творчески институти и трудовите колективи. Тук активност проявяват творците от Софийската народна опера, Музикалния театър „Ст. Македонски“, Драматичния театър „София“, Младежкия театър „Л. Живкова“, Художествената академия, Консерваторията. Така например само за един от месеците на изтеклия сезон театър „София“ изнесе над 20 спектакъла на пиесата „Танго“ пред трудови колективи от района. Това масирано навлизане на изкуството в цеховете не е изолиран факт. Осъществяват се множество интересни мероприятия в заводите — срещи с отделни творци, творчески портрети на деятели на културата (оригинален портрет бе направен например на драматурга з. д. к. Кольо Георгиев). Колективът на Младежкия театър постоянно търси нови форми за контакт с публиката. Съветската пиеса „От 3 до 5“ бе играна в „Хлебозавод—2“, във фабрика „Руно“ беше направен творчески портрет на з. а. Димитър Буйнозов. Организират се срещи-разговори с колективи на спектакли (например с колектива на постановката „В лунната стая“ от Б. Петров), обсъждания на изложби в самите предприятия, концерти, музикални цикли. Характерно е участието и на представители на операта и на Консерваторията в тези вълнуващи срещи в самите трудови колективи.

Катя Николова — завеждаща отдел „Агитация и пропаганда“ в Коларовския районен комитет на БКП:

— Анализирайки дейността на заводските съвети за култура, вниквайки в безспорните резултати от заздравяване на връзката дейци на изкуството — трудови колективи, неизбежно стигаме до проблема за необходимостта от решително утвърждаване на комплексния подход при организацията, управлението и ръководството на културната дейност. Това произтича преди всичко от сложността на задачите в тази сфера, призвана активно да способствува за цялостното развитие на личността, за нейното марксистко-ленинско възпитание. В тази насока ние определено изпълняваме изискването на Дванадесетия конгрес на нашата партия за прилагането на комплексния подход в идейно-политическото, нравственото, естетическото, трудовото възпитание, в планирането, организацията и осъществяването на задачите на идейновъзпитателната работа като главен научно-организационен инструмент за повишаване на нейната ефективност. Именно чрез по-нататъшното разгръщане на интеграционната същност на културната дейност, осъществявана непосредствено в трудовите колективи, засилваме диалектическата връзка на естетическото възпитание с идейно-политическото, трудовото и нравственото възпитание. Това е единен процес, непрекъснато стимулиращ

Digitized by Google

формирането на многостранно развити личности.

Според нашите събеседници основно завоевание в дейността на заводските съвети за култура е фактът, че

ГОЛЕМИТЕ ИСТИНИ СТАВАТ ЛИЧНО УБЕЖДЕНИЕ

на отделния човек. Променят се социалната структура на обществото, неговият образователен и духовен ръст, нарастват естетическите интереси на хората, разширява се техният културен кръгозор.

В зависимост от това в управлението на културните процеси са направени решителни крачки напред през последните две години по отношение на диференцираното обсъждане и решаване на проблемите, както и по посока на усъвършенстването на организационните структури и звена.

В район „В. Левски" правят впечатление подобрената библиотечна дейност, разширяването на работата с книгата.

Безспорна е тезата, че книгата участвува в идеологическата борба, като влияе върху духовните процеси, свързани с измененията в съзнанието и поведението на хората, и по този начин съдействува за формирането на социалистическата личност.

Какво се прави тук, за да достигне книгата по-лесно до читателя?

Традиционни в района са изложбите-базари на книгата, организирани в училищата и в предприятията на района целогодишно. Активна е и работата на библиотеките с читателите — увеличен е книжният фонд, подобрено е библиотечното обслужване, както и библиографската и информационната дейност. Използват се разнообразни форми на работа с читателите: обсъждания на книги, тематични вечери, литературни четения, рецитали, срещи с дейци на културата и с писатели, уреждат се изложби, летни читални. Всичко това обогатява работата по естетическото възпитание.

Или да вземем друга страна на дейността в това направление — художествената самодейност. Ще посочим само един пример. На VI републикански фестивал седем от десетте театрални самодейни състава в Коларовски район са отличени с медали и лауреатски звания. Това говори за сериозни критерии в работата за творческа изява на трудещите се.

Тук няма да изброяваме обстойно резултатите, не ще се спираме в подробности на обогатените контакти между творци и трудови колективи, макар че не е безинтересно да се знае, че в културния клуб на елдепо „Н. Коларов" разговорите и срещите с представители на различни професионално творчески институти са постоянна практика, а в Коларовски район група изтъкнати композитори са членове на клуба на челниците в производството. Това общуване обогатява взаимно тружениците от две различни сфери, подали си ръка в името на обща цел — големите истини да се превръщат в лично убеждение.

На една от срещите в елдепото се завърза спор между представител на Централния съвет на профсъюзите и героя на социалистическия труд Найден Здравков. Профсъюзният деец търсеше вододела в дейността на домовете на културата и заводските съвети за култура, посочвайки общото и различното, търсейки примери за дублиране на дейностите, осъждайки тази практика. Героят на труда го изслуша внимателно и съвсем определено изброи своите аргументи за онова, което е добро и полезно. Неговата теза, защитена с патос, бе, че без усилията на съвета за култура в завода той не би видял на своя територия толкова много произведения на изобразителното изкуство, не би разговарял на същата тази своя територия с техните автори, не би гледал театър на работната си площадка и не би могъл непосредствено да каже мнението си пред самите създатели на изкуст-

Digitized by Google

вото за онова, което е научил и възприел от тях.

Говорим за пораждане на афинитет към изкуството. Оказва се, че пътищата в тази насока са много. Говорим, че политическият личностен облик не се формира абстрактно, а върху основата на конкретните реалности в живота. Казваме, че трябва да се приближат духовните ценности до трудовия човек: да се създадат необходимите условия те да проникнат там, където той работи и твори. Всичко това се прави в посочените два района. Може би в някои от случаите не съвсем уверено, с недокрай разкрити резерви и възможности, но се прави. В тази отговорна дейност са ангажирани такива творци като проф. Димо Заимов — зам.-ректор на Художествената академия, з. а. Димитър Манолов — диригент в Софийската народна опера, поетът, з. д. к. Петър Караангов — директор на Народната библиотека „Кирил и Методий", з. а. Емил Бошнаков — директор на Музикалния театър „Ст. Македонски", множество още народни и заслужили артисти, писатели, художници, музиканти. Голямата ангажираност на тези хора не им пречи да бъдат често сред трудовите колективи, които са ги избрали за свои приятели. Заместник-председатели на тези съвети са обикновено членове на районните клубове на младата художественотворческа интелигенция.

Процесът на обогатяване е двупосочен. Не е за пренебрегване онази страна на това общуване, която позволява по-рационално да бъдат използвани възможностите на общественото начало, взето и от другата му страна: включване на изтъкнати представители на трудовите колективи в художествени съвети, журита и пр. Защото оценката на потребителя на художествени ценности не бива да бъде изказвана епизодично, само в обсъжданията на отделни творби и спектакли, а системно, с едно реално присъствие, с постоянно право на глас при вземането на решения.

Потърсим ли качествените параметри на това взаимодействие — творчески институт — завод, ще открием още много резерви — и във възможностите да бъдат обогатявани формите на сътрудничество, и в системността на изявите, и в самата организация на културния живот в трудовите колективи при отчетливото участие на младежките и профсъюзните домове и заводските съвети за култура.

Както изтъкнаха нашите събеседници, въпросът, как се труди човек и какво произвежда, не е само въпрос на икономическа и техническа организация на производството. Трудът се превръща все по-непосредствено в основа на духовните отношения в обществото. В трудовата дейност все повече ще се разгръща и удовлетворява потребността на човека да създава, да твори и да променя не само света, но и себе си.

Мила ИЛИЕВА

Digitized by Google

РЕДОВНОСТ И ПРОБЛЕМНОСТ НА ПАРТИЙНИТЕ СЪБРАНИЯ

Въпросът за редовността и проблемността на партийните събрания е особено актуален и важен. Защото те са необходимо условие за издигане боеспособността и за утвърждаване ръководната роля на първичните партийни организации. Тяхната значимост нараства и от повишените изисквания и критерии след Дванадесетия конгрес на БКП, последвалите го пленуми на Централния комитет на партията и теоретическите разработки на др. Тодор Живков след конгреса.

Като анализираме дейността на окръжната контролно-ревизионна комисия на партията в Стара Загора, установяваме, че този проблем стои на нейното внимание. Тя го е разгледала и на свой пленум.

Някои може би ще възразят: защо с това се занимава комисията? Няма ли тя свое поле на действие, та се вмесва в работата на други органи? Има ли място за съмнение?

Неколкократно бюрото на окръжния комитет на БКП е обсъждало отделни страни от дейността на първичните партийни организации, като се е спирало и на въпроса за равнището на партийното събрание. По този проблем се подготвя и пленум на комитета. Значително внимание са отделяли общинските и заводските партийни комитети. През последните две години общинските комитети на партията в Стара Загора, Чирпан и Гурково на пленарни заседания са разглеждали работата на партийните организации. Приемали са оценки и за партийните събрания. Полагани са усилия да се развива самоинициативата и творчеството, да се утвърждава самодейният им характер. Положително се отразява въведената практика от окръжния комитет на партията периодически да се обобщава и дава отговор на въпросите, които се поставят на събранията. Всичко това е повдигало самочувствието на комунистите, утвърждавало е ролята на партийните събрания в окръжната партийна организация.

И все пак окръжната контролно-ревизионна комисия е предложила и ръководството на окръжния комитет на БКП е приело да се извърши съвместна проверка за редовността и проблемността на партийните събрания. Приели резултатите да бъдат обсъдени на пленум на комисията. Кое е наложило тази стъпка?

Информацията, която се получава в комисията, и проверките, които тя е правила, показвали, че всеки месец около 10 на сто от първичните организации не свиквали редовно партийни събрания. На някои места те преминавали на незадоволително равнище, не са обсъждали актуални въпроси от живота на колективите. Не на последно

Digitized by Google

място комисията е искала да види как контролно-ревизионните и ревизионните органи на партията изпълняват поръката на Дванадесетия конгрес на БКП да пренесат работата си главно в първичните партийни организации.

В проверката участвували членовете на окръжната контролно-ревизионна комисия, отделите на окръжния комитет на партията, хора от общинските партийни комитети, преподаватели от междуокръжната партийна школа, общинската контролно-ревизионна комисия в окръжния град и общинските ревизионни комисии. Проверени били 40 на сто от първичните организации в окръга за периода 1983—1984 година, а по някои въпроси били използвани сведения и за 1982 година.

КАКВО Е ПОКАЗАЛА ПРОВЕРКАТА ЗА РЕДОВНОСТТА НА СЪБРАНИЯТА?

Документацията на първичните организации показва, че една част от организациите не водят редовен живот.

През 1982 година 222 партийни организации са имали едно събрание по-малко от регламентираните по Устава; 162 — две; 91 — три; 19 — четири. През 1983 г. и деветмесечието на 1984 г. картината е следната: 128 първични организации не са провели по едно събрание; 74 — по две, 17 — по три. В някои организации като тези в цех „Автомати" на завод „Червено знаме", трудово-производителната кооперация в с. Тъжа и др. не са свиквали събрания по няколко месеца.

Със загриженост към проблема се отнесъл и пленумът на окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП, защото става дума не за друго, а за нарушаването на Устава на партията, който определя всеки месец да се свиква най-малко по едно събрание, комунистите да водят редовен организационен живот.

Безспорно е, че за посочените пропуски и слабости са виновни най-вече партийните секретари и бюрата на първичните организации, защото техен дълг е да направляват тази дейност. Но не по-малка е и отговорността на съответните партийни комитети, които са длъжни своевременно да помагат за отстраняването на едни или други нарушения. А това може да става, когато те по-често са сред колективите и присъствуват на партийни събрания и заседания на бюрата, когато по-задълбочено вникват в работата на партийните организации и вземат мерки за ликвидиране на нарушенията.

Вина имат и контролно-ревизионните и ревизионните комисии на партията. Защото тяхно задължение е с дейността си да съдействуват за недопускането на горепосочените слабости.

Фактите от проверката показват, че в повечето първични организации навреме е съобщавано за деня, часа и мястото, където ще се състои събранието. В 68 на сто от проверените организации комунистите са уведомявани писмено, в 23 на сто — това е било извършвано от отговорниците на партийните групи, а в малочислените организации от партийните секретари. И резултати има. На събранията са присъствували около 75—80 на сто от членовете на партията. В някои общини обаче като Калояново, Гурково, Дълбоки и други в редица случаи посещаемостта е била от 50 до 70 на сто. Подобно е било положението в завод „Железник", в някои организации на Химическия комбинат, в Хибридния център по птицевъдство, завод „България" и др.

Ниската посещаемост в кварталите е обяснима. Много от комунистите са възрастни и не винаги са в състояние да напускат дома си. Не е така обаче в някои предприятия и учреждения. Има партийни секретари, които обясняват, че отсъствията се дължат на командировки, служебна застост и пр.

Digitized by Google

Едва ли този аргумент може да се приеме за най-точен? Възможно е понякога командировките и служебната заангажираност да са пречка. По-вярно е друго. Неприсъствието се дължи главно на други причини. Едни от тях са: несвоевременно разгласяване на събранията; неумение да се подбира най-подходящо време за провеждането им; състоянието на атмосферата и дисциплината; липса на интерес към темата на самото събрание; актуалност на проблемите; вземането на отношение към предложенията и критичните бележки; положението на критиката и самокритиката и пр. Ето върху какво трябва да се мисли повече. И да се изменят условията, за да има повече успехи.

Срещат се първични организации като тези в селата Кривино и в Стрелец, в Хибридния център по птицевъдство и други, в протоколите на които е записано: „На събранието присъствуваха болшинството комунисти". В повечето случаи отсъствуващите винаги са посочвани по уважителни причини.

Спираме се на този факт, защото той говори за друго.

Принизена е взискателността, намалено е чувството за отговорност при съставянето на един важен партиен документ. А с нарушаването на съответната инструкция се дава възможност да се руши дисциплината, оказва се отрицателно влияние и върху възпитанието на комунистите.

Известно е значението на добрата подготовка на партийното събрание, за да бъде то организатор, ръководител и възпитател на партийните членове, да помага за тяхното израстване и идейна закалка. В организацията на провеждането му няма дребни неща. Всички елементи заслужават голямо внимание: осигуряване присъствието на всички комунисти; определяне на дневния ред; докладчик, актуалност на разглежданите проблеми; предварителна подготовка на комунистите; готовност за критика и самокритика, атмосфера на демократизъм, проекторешението и пр. Затова ще отделим внимание и на някои въпроси, свързани с тях.

От съществено значение са определянето и формулирането на дневния ред, който трябва да бъде плод на колективното творчество и опит. Умело формулиран, той способствува за изпълнението на поставената задача. Шаблон в избора и формулировката му не може да има. Той зависи от конкретните условия и задачи, при които работят партийните организации, от потребностите на колектива. Това налага партийният секретар и членовете на бюрото да познават задачите, които предстоят да се решават. Защото съдържателните и интересните проблеми са предпоставка за делови и критични изказвания.

Онова, което сега определя дневния ред на събранието, са преди всичко проблемите, свързани с работата, която се извършва в окръга и страната — интензификацията на производството, внедряването на върховите научно-технически постижения, повишаване качеството на продукцията, изпълнението на плановете и пр.

Какво говорят фактите?

Пораснало е умението на много бюра на първични партийни организации в окръга да подготвят и поставят на обсъждане значими проблеми от живота на комунистите, на колективите. За трите последни години около 55—60 на сто от обсъдените въпроси са свързани с партийно-организационната и идеологическата работа на организациите. През 1983—1984 година те се разпределят така: 1484 са за личния пример на комунистите и ръководната роля на първичните организации; 763 — за стила и метода на работа; 564 — за социалния и качествения състав и 476 — идеологически. Значително място е отделяно и на проблемите на партийното ръководство на икономиката.

Digitized by Google

През 1983 година 86 на сто от партийните организации в селата са се занимавали с възникнали трудности, свързани със сушата.

Какво прави впечатление?

Истина е, че немалко въпроси от партийно-организационната дейност са били поставени на вниманието на комунистите. Анализът обаче показва, че 62 на сто за 1983 г. и 56 на сто за 1984 г. от тях са били по отчитането и приемането на планове за работата на организациите. На по-заден план са останали например проблемите по изучаването и внедряването на положителен партиен опит; вътрешнопартийната демокрация; работата на партийните групи и пр. Малко са обсъдените въпроси по масовополитическата работа, по класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание и др.

Естествено е първичните организации да приемат и отчитат плановете си. Но това не трябва да бъде в центъра на тяхната дейност. Ударението би следвало да се поставя на потребностите, продиктувани от Устава на БКП, социалната практика, от решенията на партийните конгреси и пленумите на Централния комитет на партията. С това би се допринесло да се издига ролята на първичните организации в трудовите колективи.

Когато говорим за грижливата подготовка на въпросите, които се предлагат на комунистите, неминуемо стигаме и до **начина на докладването им.** Фактите показват, че от проверените първични организации 262 въпроса са докладвани в писмен вид и само на пет места е било устно. И тук има над какво да се разсъждава. Може би е нужно част от въпросите да се докладват устно, а само проекторешенията да са в писмена форма, раздадени за предварително обсъждане.

В някои материали нещата не се изясняват всестранно и задълбочено, не се разкриват причините за съществуващите слабости, не се вижда мястото на партийната организация, липсва критика към носителите на недостатъците. А тон и насоки на изказванията дават докладът и проекторешенията. При подготовката им могат да се използват най-различни методи за изследване на действителността: проучвания, наблюдения, разговори, изучаване на общественото мнение и пр. Много е важно в доклада да се показва действителното състояние на въпросите, да се разкрива положителното в работата на комунистите, конкретно да се посочват слабостите, да се търси отговорност от носителите им, да се набелязват пътищата за отстраняването им. Не се ли спазват тези изисквания, трудно бихме очаквали събранието да изиграе своята роля, да настъпят положителни изменения.

В пряка връзка с този проблем изпъква и ролята на **докладчиците.** Данните от проверката показват, че и тук обикновено това са ръководни дейци — партийни, стопански, административни и пр. Често пъти се повтарят едни и същи хора. Малко са случаите да докладват редови комунисти. Вярно е, че докладчикът трябва да е компетентен и принципен комунист, добре да познава въпросите, които са поставяни на обсъждане. Той се определя от партийното бюро и от събранието при приемане плана на организацията. Но нима само ръководните дейци притежават тези качества? Отговорни задачи за изпълнението на производствения план и в други случаи се възлагат и на редови партийни членове. А защо не им се предоставя да докладват пред другарите си по някой въпрос? Ако не самостоятелно, това те биха сторили съвместно с други. Редно е да се гласува това доверие не само на избрани лица, а на всички членове на партията. И да не се забравя, че партийното събрание е школа за възпитание!

Digitized by Google

АТМОСФЕРАТА

Анализът на документацията и станалите разговори показват, че в повечето първични партийни организации се създават условия за творчески изяви на комунистите. Те свободно и с повишена активност са изказвали своето мнение по обсъжданите въпроси. За пример биха могли да се посочат първичните организации в заводите „Мебел" и „Загорка", Научноизследователския и проектно-конструкторски институт за хранително-вкусови машини, комбината „Фридрих Енгелс", „Берое", селата Стамово, Трънково, Бял извор, Спасово и др. Характерно е, че активността е била по-голяма при разглеждането на проблеми за изпълнението на стопанските планове, при разясняването на въпроси от социалната политика на партията, при обсъждането на негативни явления и пр. В тези случаи обикновено са се изказвали над 30 на сто от комунистите. Обяснението е, че на тяхното внимание са поднасяни вълнуващи ги проблеми, пряко свързани с всекидневието им, с по-задълбочен анализ на фактите.

Трудна е била задачата на проверяващите на редица места да се доберат до по-богата информация. Защото в редица случаи в протоколите изказванията са записвани твърде общо и схематично. Отбелязваме този факт, защото и сега има първични организации, където се пренебрегват указанията и съответната инструкция на Централния комитет на БКП за правилно водене на протокола. Важно е в този документ вярно и точно да се отрази становището на комунистите — предложения, критични бележки, повдигнати въпроси и дадените отговори. При спазването на тези изисквания от протоколите ще може да се черпи богата и вярна информация. Само тогава протоколът ще бъде и огледало на събранието.

Когато се анализират изказванията на много партийни събрания към някои вътрешноорганизационни въпроси като работата на партийните групи, ръководството на обществените организации и други, се вижда, че по тях са вземали отношение обикновено двама, трима души.

Вярно е, че един от показателите за активността е броят на изказалите се. Но не винаги той е най-точно мерило. Основното са приносът за задълбочено анализиране на обсъждания проблем и стойността на взетото решение. Защото този подход допринася да се изменят нещата в положителна насока. Не бива обаче да се подценява и количествената страна. Фактите показват, че когато се предложи за разглеждане въпрос, който вълнува колектива, ако той се поднесе в истинската му светлина, тогава и желаещите да изразят мнението си ще бъдат повече. Хората идват на събранието да извлекат поука, да дадат своя принос за по-сполучливо решаване на задачите.

Кое мотивира партийните членове да не се изказват на събранията? Изводът на окръжната контролно-ревизионна комисия определя, че то е в обстоятелството, че се изказват едни и същи комунисти. И то обикновено тези, които заемат отговорни длъжности. Директорът например на завод „Тачо Даскалов" инж. Сабанджиев е вземал думата почти на всяко събрание. В това няма нищо лошо. Както всички останали, и той има това право. Бедата е там, че е говорил по 30—40 минути. Това отегчавало комунистите, ограничавало ги да споделят какво мислят по разглежданите въпроси. Ето при това има още какво да се мисли и променя от партийните бюра. Да стане така, че на събранията повече комунисти да бъдат съпричастни и да носят отговорност по обсъждането и решаването на проблемите.

Digitized by Google

Кое друго спъва активността на партийните членове?

Едно от най-важните условия за активизирането на събранието е разгръщането на вътрешнопартийната демокрация, даването на широк път на **критиката и самокритиката.** Те спомагат да се разкрият и съпоставят всички гледища и да се приеме най-правилно решение. Всяко нарушаване на ленинските принципи и норми на партиен живот, налагането на свое мнение, апострофиране, директивни и дълги изказвания принизяват ролята на партийното събрание и на първичната организация.

Ще се позовем на някои примери. В партийната организация при трудово-производителната кооперация „Мересев" в Стара Загора по вина на партийното бюро е била потискана изявата на комунистите. Всеки опит да се критикуват слабостите се приемали като отношение към ръководството. В резултат на това голяма част от членовете на организацията престанали да се изказват на събранията. Липсата на здрава атмосфера в първичната организация при „Търговия на едро" в Казанлък е дала възможност на директора на предприятието Ив. Луканов най-брутално да потиска всеки опит да се критикуват слабостите. Примери от този род има още. Те показват обаче, че **проблемът за критиката и самокритиката заслужава по-голямо внимание** както от страна на партийните бюра и организации, така и от съответните партийни комитети. Защото това е важно условие да се издига боеспособността на партийните организации, да се повишава активността на комунистите.

Понякога на отделни места се чуват гласове: защо да се изказваме? Говорим, а думите ни не се чуват. Предлагаме, а промени не настъпват.

Има ли основание за тревога? Действителността показва, че това не е рядко явление. То се среща там, където партийните бюра не стоят на здрави позиции и са забравени ленинските принципи и норми на партиен живот. Тогава и критичните бележки, и предложенията се отминават с мълчание. В крайна сметка се влияе зле и върху възпитанието на хората.

РЕШЕНИЯТА?

Анализът сочи, че на много места са подхождали с умение още в тяхната подготовка. Те са подработвани от лица, от групи, които са най-компетентни по дадения проблем. В редица случаи комунистите са давали значими препоръки за тяхното усъвършенстване. Проверката обаче установява, че не са редки случаите, когато предлаганите проекторешения не отговарят на високите изисквания. Подписват се и се утвърждават общи решения, без срокове и конкретни задължения на комунистите.

Известно е, че за зрелостта на дадена партийна организация се съди и по решенията, които тя взема и изпълнява. Важно е този документ да отразява основните мисли на доклада и мнението на комунистите. Едно от условията за действеност и авторитет на партийните решения е конкретността. Решения, които изобилстват с шаблонни изрази като „да се подобри", „да се разгърне" и т. н., нищо не задължават и нямат организиращо значение.

С това се намалява тяхната ефективност, занижава се и ролята на партийното събрание. И не случайно при обсъждането на проекторешенията в много случаи съществува безразличие.

Digitized by Google

Най-слабо звено обаче е контролът за изпълнението им. В интерес на истината трябва да се каже, че първичните партийни организации в окръга използват най-различни форми за регистрация, контрол и отчет на решенията. Но като се изключват годишните отчетно-изборни събрания, където в една или друга степен е отчитано реализирането им, то през останалото време само в 58 на сто от проверените организации е разисквано по изпълнението им. На останалите места комунистите не са получавали отговор за състоянието на този документ.

●

В окръга от три години е въведена система, чрез която се следи за редовността и проблемността на партийните събрания. Тя осигурява информация за вътрешноорганизационния живот на първичните партийни организации. С нея се оказва помощ на отделите на окръжния комитет на БКП и на общинските партийни комитети. Досегашното функциониране на системата е показала и някои недостатъци. Установено е, че средно месечно от 60 до 80 партийни организации, въпреки че са имали събрания, не са изпращали нужните сведения в окръжния информационен център. Някои общински партийни комитети не винаги са прибягвали към възможностите на системата.

●

Пленумът на окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП в Стара Загора показва, че са полагани системни грижи за издигане ролята на партийните организации. Контролно-ревизионните и ревизионните органи на партията въз основа на Устава и съответните инструкции са съдействували на партийните комитети за по-сполучливо изпълнение на задачите. С аналитичния си подход към документацията те са установявали редица недостатъци и слабости и са давали препоръки за отстраненето им. И най-важното — упражнявали са контрол за осъществяването им. При нужда своевременно са сигнализирали съответните партийни комитети за търсенето на отговорност от виновниците.

Има още какво да се желае от контролно-ревизионните и ревизионните комисии. Фактите сочат, че не винаги при проверките са правили предложения за издигане ролята на първичните организации. Защо е така? Защото някои работни групи и ревизионни комиси са извършвали формални проверки. Те не са принесли дейността си в партийната организация. Тъй както са изискванията на Дванадесетия конгрес на БКП.

Ето какво разкри, анализира и оцени на своя пленум окръжната контролно-ревизионна комисия за по-нататъшно издигане ролята на партийното събрание.

Димитър ДИМЧЕВ

Digitized by Google

ДУХОВНИЯТ СВЯТ НА СИБИРСКОТО СЕЛО

ВАСИЛИЙ РОГИЛО
първи секретар на Шушенски РК на КПСС

Ето вече близо 15 години в нашето сибирско селище Шушенское действува уникално учреждение — народна картинна галерия. Историята на нейното създаване е следната. През целия си живот нашият земляк Иван Варламович Рехлов с увлечение събирал картини и различни художествени изделия. Няколко десетилетия той живял в град Норилск, който се намира отвъд полярния кръг. Там има голям минно-металургичен комбинат, където Иван Рехлов работел. А свободното си време посвещавал на колекцията си, като изразходвал значителна част от своята заплата за попълването ѝ. Той установил връзка с много издателства в света, с десетки художници и колекционери. Още когато живеел в Норилск, започнал да изнася лекции по изкуство, уреждал изложби на събраните картини в градските кинотеатри и библиотеки, в младежки общежития. Разбира се, той вършел всичко това безвъзмездно, като приобщавал жителите на северния град към света на прекрасното.

А когато дошло време да се пенсионира, Иван Рехлов се завърнал в родното Шушенское и донесъл тук своята богата колекция. Това било в края на шестдесетте години. Скоро той предложил на основата на събраните от него художествени ценности да се създаде народна картинна галерия. Принадлежащите му около осем хиляди оригинала живопис, графика и скулптура, почти 10 хиляди книги и албуми предоставил безплатно на разположение на хората.

В РСФСР има над 70 народни картинни галерии. Но шушенската е уникална не само защото е създадена на базата на лична колекция. Тъй като нашата галерия все още няма собствена изложбена зала, тя урежда своите изложби в почти тридесет филиала. Те действуват в работнически и селски клубове, в младежки центрове, в библиотеки и кинотеатри. Обикновено работят едновременно няколко подвижни изложби, които доставят подбраните по определена тематика произведения на изкуството в цеховете на промишлени предприятия, на полето, където се трудят селските механизатори, на строежите. С една дума, изложбата не чака кога някой ще я посети, а сама урежда тези срещи. Непосредствено там, където живеят и работят хората.

Ние се убедихме, че този начин на работа е много ефективен. За непълни 15 години са проведени повече от хиляда и петстотин изложби. Те бяха посетени от почти четири милиона души. Освен в нашия район бяха уредени различни експозиции на строителството на Байкало-Амурската магистрала, в Баку и Хабаровск, в Москва и Норилск, в Каунас и Одеса... Изложбите на Шушенската народна картинна галерия са пътували много пъти и в чужбина — във Франция и Монголия, в Полша и ГДР...

Известният съветски живописец К. Ф. Юон веднъж отбелязал: „С колкото повече изкуство са заобиколени хората, толкова по-ценен, съдържателен и организиран става техният живот". Не се наемам да твърдя, че в нашия Шушенски район този принцип вече е станал норма на

Статията е написана специално за сп. „Партиен живот" чрез АПН.

Digitized by Google

живот. Не, далеч не всички проблеми на духовното обогатяване са решени, но че вече много е направено — това е очевидно. И успехите в това отношение не са случайни. Напротив, те са закономерен и желан резултат от организаторската работа, която се намира постоянно под контрола на районната партийна организация.

Днес е трудно да си представим какъв е бил Сибир в края на миналия и началото на настоящия век, какво е било нашето село, когато през май 1897 в Шушенское пристига Владимир Илич Ленин, заточен тук от правителството на самодържавна Русия за революционна дейност. Нашето село е имало 257 къщи, а жителите му наброявали 1382 души. Както и в близките села, в Шушенское нямало нито лекар, нито фелдшер. Местното начално училище с около тридесетина ученици нямало помещение за занятия и се скитало по частните къщи. Грамотните се броели на пръсти. Диви, жестоки нрави царели сред измъчените от нуждата хора. За своето село местните жители казвали: „Няма по-затънтено място от Шушенское".

Откритият през 1970 година в центъра на Шушенское мемориален музей-резерват „Сибирското заточение на В. И. Ленин" възпроизвежда, разбира се, само в известна степен обстановката от онова време. За да я видят, за да я почувствуват, тук всяка година идват хора, почти четвърт милион гости от различни краища на нашата страна и от чужбина.

В Шушенския музей на В. И. Ленин се пазят десетки обемисти книги за впечатленията. През изминалите години в тях са споделили мисли много хиляди хора, които отразяват обективно отношението към всичко, което става днес по необятното сибирско пространство. „Чудесен край... С голямо бъдеще!" — така казва за Сибир В. И. Ленин след близо тригодишното си пребиваване в Шушенское. Неговото предвиждане все повече става осезаема реалност. За това свидетелстват многобройните впечатления в книгите, записани от гостите на Шушенское. Ето едно от тях:

„За мен беше истинско щастие да прекарам два дни в Шушенское и особено да се запозная с музея-резерват, свързан със заточението на В. И. Ленин... Тук нагледно и убедително се вижда какъв огромен път е изминала вашата страна, включително и Красноярският край...".

Да, промените са поразителни. Всяка нова петилетка оставя забележима следа на обновление в икономическия живот на района, повишава духовната култура и равнището на социалното развитие. XXVI конгрес на КПСС определи като една от важните задачи на усъвършенстуването на развития социализъм повишаването на социалната и идеологическата ефективност на цялата сфера на културата, задълбочаването на нейните социални функции.

В селскостопанското производство на Шушенски район се трудят малко повече от пет хиляди души. Те имат на свое разположение около сто хиляди хектара земя, от които повече от половината са за оран. В района се отглеждат над 30 хиляди глави добитък и около един милион птици. Селскостопанска продукция произвеждат жителите на 29 населени пункта, в които живеят 35 хиляди души.

Районът е типичен за южната част на Красноярския край. Но има една съществена особеност, чието влияние ние усещаме все по-силно. Работата е там, че нашият район е съставна част от формиращия се Саянски териториално-производствен комплекс. Поради това нас все по-плътно ни заобикалят огромните нови строежи на страната: Минусинският електротехнически комплекс, който се състои от 12 завода, Саяно-Шушенската ВЕЦ, Саянският алуминиев завод, абаканското машиностроително обединение „Абаканвагонмаш". Това съседство причинява голямо движение на населението. Дори имаше период, когато неговата численост започна чувствително да се съкращава. В Сибир, където недостигът на работна ръка е вайосезаем, този проблем не може да се отминава равнодушно или да се решава с полумерки.

Районната партийна организация никога не забравя това и се стреми да слее едно производствената дейност на хората с културата на труда, бита, отдиха, човешките отношения.

При решаването на тази задача се постарахме да използваме максимално всички налични възможности. В редица трудови колективи, в жилищните микрорайони на Шушенское и в някои села беше проведено допитване до общественото мнение. То ни помогна да разкрием най-актуалните проблеми. По-конкретно, помолихме хората да ни отговорят на следните въпроси: „С какво се занимавате в свободното си време и с какво бихте искали да се занимавате?", „Вашето разбиране за активна жизнена позиция?", „Защо понякога думите се разминават с делата?". След като отговорите бяха проучени внимателно, в първичните партийни организации се състояха открити партийни събрания. Когато разработването на програмата за действие по колективи беше завършено, проведохме събрание на партийния и стопанския актив на района.

Захванахме се с много неща, като съзнавахме своя дълг пред бъдещите поколения: Шушенское и другите селища на района трябва да станат достойни за паметта на великия Ленин. Успешното изпълнение на тази задача зависеше от разработването на ясна система, от обединяването на усилията на партийните, държавните, комсомолските и стопанските ръководители.

Например много важна характеристика на духовното равнище на хората е тяхното отношение към труда. Днес почти три четвърти от работещите в района имат висше, средно или средно специално образование. В хода на допитването до обще-

Digitized by Google

ственото мнение изяснихме, че в редица колективи около тридесет процента от младите труженици не са доволни от условията за работа. Забележете, не от заплатата, а от условията: все още високото равнище на ръчния труд, ниската естетика на производството и много други неща, които напомнят за „вчерашния" ден.

След като анализирахме този факт, се постарахме да съсредоточим усилията на стопанските ръководители и партийните организации върху внедряването на нови форми на организация на труда в производството, върху повишаването на културата на производството и производствените отношения.

Така например партийният комитет на совхоз „Суботинский" призова комунистите от своята организация първи в района да внедрят колективния договор в животновъдството и полевъдството. Нововъведението хареса и на челните работници, накара изоставащите да се стегнат. Колективният договор повиши творческата активност на всички трудещи се.

Скоро и други стопанства последваха този пример. Сега вече 70 процента от всички предприятия в сферата на материалното производство възприеха това нововъведение. И резултатите не закъсняха. И през 1982, и през 1983 г. районът се справи успешно с плана за производство и продажба на държавата на всички видове селскостопанска продукция, значително се повишиха добивите от всеки хектар посеви.

В нашия район има пет совхоза и един колхоз. Всички те са стопанства с висока култура на земеделието. А през тази година совхозът-техникум „В. И. Ленин и Н. К. Крупская" първи в Красноярския край получи званието „Стопанство с висока култура на производството". Това е радостно. Но главното според мен е това, че движението за висока култура на производството обогати хората, раздвижи тяхната творческа мисъл, направи ги духовно богати и по-взискателни.

Тези качества се проявяват най-ярко в работата на партийната организация на совхоза-техникум. Това стопанство не само произвежда продукция, но и подготвя специалисти със средно образование. Всяка година от него излизат около 300 дипломирани специалисти. В партийната организация на совхоза-техникум членуват около 160 комунисти, създадени са шест цехови организации и пет партийни групи. За тяхната активна дейност свидетелстват многобройни факти. Например в село Иличово са построени дворец на културата и търговски център, има богата библиотека и модерен битов комбинат. Совхозът-техникум строи ежегодно по около 50 благоустроени жилища. Тук проблемът за детските учреждения е не само решен, но и са открити художествена и музикална школа, в които всяка година се занимават по тридесет възпитаници. Желаещите да постъпят в тях винаги са повече от местата. Това дава възможност да се провеждат творчески конкурси и да се избират най-надарените деца. Всички останали винаги могат да получат консултация от специалистите.

Повечето от работниците в совхоза-техникум имат богати лични библиотеки и това наложи да се създаде дружество на любителите на книги. Именно в Иличово беше открит един от първите филиали на Шушенската народна картинна галерия. Тук работи колектив за художествена самодейност, който се състои от 130 души. При това в него се занимават хора от най-различни възрасти. Например доячката Агафия Чистаева е добре известна на земляците си и като прекрасна изпълнителка на песни. Не изостава от майка си и дъщерята Тамара. Те се съревновават помежду си и като доячки, и като солистки на художествената самодейност.

Културата, спортът, битът и много други проблеми на непроизводствената дейност на хората са предмет на внимание на партийната организация на совхоза-техникум. Оттук и резултатите: в колектива на стопанството младежта се задържа и практически няма текучество на кадрите. Жителите на Иличово обичат да казват, че живеят на село, но живеят като граждани. И нищо, че засега не всички проблеми са решени. Практиката показва, че е избран верен път на развитие.

Всяко направление на възпитателната работа в нашия район има на практика не само водещ специалист, който владее до съвършенство своята работа, а истински лидер-организатор. В пропагандата на изобразителното изкуство е Лилия Рудакова — член на КПСС, директор на народната картинна галерия. По опазване на природата — Дмитрий Павлов, пенсионер, въодушевен художник-любител. Той е обединил около себе си повече от стотина млади еколози и заедно с тях сега създава районен музей на горското стопанство. Людмила Башкирова е един от най-добрите организатори на художествената самодейност.

Такива инициатори на интересни мероприятия има и сред многобройните любители на книги и колекционерите в района. По инициатива на тези хора в Шушенское са създадени творчески обединения на начинаещите литератори, художници и музиканти. Станаха традиционни празниците на жилищните микрорайони и улици. На тях се организират изложби на самодейни кулинари, цветари и майстори на приложното изкуство, чествуват се най-добрите хора.

Много полезна работа провежда почетният гражданин на Шушенское Николай Городецкий. Три десетилетия този уважаван от всички ветеран на партията беше директор на малкия музей на В. И. Ленин, който работеше у нас до 1970 година. Сега Николай Городецкий е депутат на районния съвет и ръководи обществения съ-

Digitized by Google

вет по благоустройство. Като лектор на дружество „Знание" той постоянно провежда беседи в трудови колективи за ленинските принципи на външната политика на КПСС. А като ръководител на районния комитет за защита на мира организира в предприятията трудови вахти на мира и събиране на средства за Фонда на мира, занимава се с много други полезни неща.

Всеки жител на нашия район има средно по около четири часа свободно време в денонощието. Именно тогава, когато са изпълнени служебните и домашните задължения, човек може да се занимава с полезна творческа дейност, да получи знания, да практикува някакъв спорт, да възпитава децата...

Център на цялата работа по комунистическото възпитание на населението стана мемориалният музей-резерват „Сибирското заточение на В. И. Ленин". Ние не ограничаваме неговата работа само с провеждането на лекции и екскурзии. Обикновено в музея се организират сборове на випускниците на учебните заведения в района. Тук в тържествена обстановка младите сибиряци стават комсомолци, пионери, октомврийчета. Тук идват челни трудови колективи, за да отбележат тържествено победата в социалистическото съревнование. Всички тези мероприятия допринасят за формирането на идейна убеденост, патриотизъм и пролетарски интернационализъм, учат винаги и във всичко да се живее по ленински.

Музеят издирва материали, свързани с живота и дейността на В. И. Ленин. При това издирването ни не се ограничава само със Сибир. В резултат на това през 1983 година експозицията за петербургския период от дейността на В. И. Ленин се попълни с копие от статия, отпечатана в българското списание „Ден" през 1896 година. В нея се разказва за дейността на „Съюза за борба за освобождение на работническата класа". В тази статия името на Ленин се споменава за първи път в българския печат и ние сме благодарни на другарите от братската страна, че ни изпратиха този документ.

Стана традиция през април да се провежда шушенският фестивал на изкуствата. На него пристигат известни изпълнители от Москва и Ленинград, Красноярск и други градове на страната. Естествено, общуването с голямото изкуство обогатява духовно живота на трудещите се от района. Но ние сме против да има единствено потребителско отношение по този въпрос. Затова в своята работа районният комитет на КПСС отделя голямо внимание за развитие на самодейното творчество на населението. Например домът на културата в Шушенское обединява 32 творчески колектива, в които се занимават повече от хиляда души. Нашият ансамбъл за песни и танци е известен далеч извън пределите на Красноярския край. Той е многократен участник и носител на грамоти от Изложбата на постиженията на народното стопанство на СССР. А през 1980 година ансамбълът осъществи успешно турне в Кипър. С популярност се ползва и нашият детски театър „Връстник".

Често хората и особено представителите на по-старото поколение не идват сами в самодейните колективи. Понякога на възрастния човек му е трудно да преодолее психологическата бариера. Ние се научихме да помагаме на такива другари и в резултат на това открихме много истински таланти.

У нас се създаде и още една традиция — провеждането на творчески отчети на трудовите колективи. Тя даде възможност да се привлече към постоянно участие в художествената самодейност значителна част от възрастното население и това повиши културното равнище на живота в района. Днес участниците в колективите на художествената самодейност изнасят всяка година в района над хиляда концерта. Самобитни колективи се появиха в селата Каптирево и Казанцево, а фолклорният колектив на село Средна Шуш е неизменен участник във всички районни празници.

В района действува централизирана библиотечна система. В нея се наброяват над половин милион тома различни издания, от които се ползват двадесет хиляди читатели. Всяко семейство в района се абонира за 5—6 периодични издания, има стотици прекрасни домашни библиотеки.

В Шушенское работи детска художествена школа с четиригодишен срок на обучение, в която се занимават 80 учащи се. Много от тях са победители в краеви и републикански конкурси и изложби на детското творчество. Големи възможности за естетическо възпитание на децата имат нашите музикални школи. Имаме четири такива, а в тях се занимават повече от четиристотин учащи се. Активна възпитателна дейност провеждат кинотеатрите в района, където работят различни тематични кинолектории и клубове на политическия филм. Тук често се провеждат срещи на зрителите с известни актьори. Само през тази година на шушенци гостуваха Анатолий Соловяненко, Людмила Хитяева, Кирил Лавров, Михаил Глузкий и много други певци и актьори.

С една дума, от затънтена „провинция" Шушенски район уверено се превръща в културен кът на Сибир. Приятно е, че моите земляци често посещават други страни. Само в България през тази година бяха 35 души, а някои са били по два, дори по три пъти. Сред тях е Екатерина Росторгуева. „Какво ме привлича в тази страна? — казва тя. — Преди всичко искреното дружелюбие и душевната топлота на българите към руските хора. Всяко от трите ми пътувания в тази страна е неповторимо."

Много е направено. Но за съжаление някои проблеми на обновлението все още изискват големи материални разходи. Както се казва, идеите винаги са повече от парите. Но и при тези условия се стара-

Digitized by Google

ем да намерим изход. Ето пример за това. Дълго време децата в Шушенское нямаха хубав дворец на пионерите. В близко бъдеще не се планираше да се строи такъв. И тогава районният комитет на партията съвместно със Съвета на народните депутати взе решение дворецът да бъде построен по метода на народния строеж. Беше създаден щаб на строителството. Той търсеше излишъци от строителни материали, организираше младежки съботници, подбираше специалисти-строители, които идваха да работят тук за сметка на свободното си време. Не бих казал, че построихме лесно двореца. Но сега той е готов и повече от седемстотин деца вече имат любимо занимание в неговите кръжоци и секции. По същия начин бяха построени здание на училищното лесничейство и няколко спортни площадки.

Впрочем имаше време, когато някои ръководители се отнасяха твърде безразлично към спорта. Но веднъж бюрото на районния комитет на КПСС взе решение да се проведе спартакиада именно сред ръководителите. И така на старта излязоха директори, секретари на партийни комитети, председатели на профсъюзни комитети. Проведохме зимна спартакиада, а след това те сами изявиха желание да проведат състезание по летните видове спорт. Така се появиха вкус и уважение към спорта, така изчезнаха равнодушието и безразличието. Сега спортните зали в района, нашите стадиони и ски-бази почти никога не са празни. Неотдавна, когато проведохме районен ден на бегача, стана една интересна случка. Организаторите на деня бяха приготвили предварително хиляда номера за участниците. А на старта излязоха 3,5 хиляди души. Наложи се да се вземат екстрени мерки. Но сюрпризът беше приятен...

Далеч съм от мисълта, че сме решили всички проблеми на духовния живот. Необходимо е комунистическите идеали, които лежат в основата на духовния свят на всеки съветски човек, да се превърнат в трайно убеждение, в норма на поведение. Но движението за висока култура е ценно с това, че обединява усилията, позволява да се задействуват съществуващите резерви. Ние вече имаме определени постижения, но този процес няма граници...

Digitized by Google

ХОРИЗОНТ ЗА ТВОРЧЕСТВО

Един след друг комунистите вземаха думата. Вълнението, тревогата на първите заразяваше всички. Любен Кацаров, секретарят на партийната организация в „Тютюнева промишленост" в гр. Станке Димитров, слушаше гласовете им, наситени с упрек, с болка, с готовност да превърнат тревогата в грижа и смесено чувство на удовлетворение и вина се изписваше по лицето му. Удовлетворение, че сред другарите му няма равнодушни и вина, че са се примирявали с факти, от които сега се смущаваше.

— Листната маса се троши, тютюнът става на пясък — каза с болка една от работничките.

— Според мен най-много бакии ни прави ролганът — добави друг, издавайки своя доза от тревогата.

Безпокойството намери своето русло и бе трудно да му се противопостави обективна причина.

Любен огледа със светлокафявите си очи, обкръжени от тънки, лъчеобразни бръчки, насъбралите се и наведе глава. Макар нито един от тях да не назова името му, той имаше чувството, че болката на другарите му и упрекът им се отнасят към него.

На другия ден слезе на първия етаж на цеха. Поздрави работника, който стоеше край машината, и проследи, за кой ли път, хода на балите. Потегляйки от началото на лентата, те достигаха до наклона. Ролганите ги поемаха и докато ги изтласкат до следващата лента, въртеливото им движение натрошваше листата, деформираше балите. Погледа как човекът отвреме-навреме спираше лентата и с ръка избутваше тютюна, който задръстваше потока, и все повече и окончателно се убеди, че трябва да изхвърлят ролганите и да покрият с ламарина наклона, свързващ двете ленти.

Сподели своята идея за премахване на „този невралгичен пункт" с началника на цеха Георги Кючуков.

— Това ако направиш, ще стане чудесно — съгласи се Георги и в гласа му прозвучаха нотки на насърчение.

Съботния и неделния ден Любен използва за реализиране на замисъла си. За съюзник си избра електрожениста Васил Даскалов. Когато двамата пристигнаха в завода, портиерът бе изненадан:

—Няма ли за вас почивка?

— Няма, няма — отговориха двамата и с енергични крачки се насочиха към огромния оранжев корпус на цеха.

Мисълта, че върши нещо рисковано, което още в понеделник ще стигне до ушите на изобретателя от предприятието Иван Динков, правеше в началото движенията на Любен неспокойни. Вълнението не го напусна и когато искрите от електрожена се подгониха из огромното полутъмно помещение на цеха. Острият тютюнев мирис се смеси с мириса на загоряло желязо. За около час четирите винкела бяха заварени върху шасито на подвижната лента. Върху тях монтираха ламарината под наклон четиридесет и пет градуса. Електроженистът угаси с пукот синьото пламъче и ехо се разнесе по целия етаж.

— Готово! — каза доволен от майсторлъка си и думите му подтикнаха Любен към действие. С енергични движения грабна първата бала от складираните до входа и със смесено чувство на радостно очакване и страх от несполука я хвърли върху лентата. До нея в очакване легнаха втора, трета... После натисна копчето за включване на електрическия ток. На фона на познатия приглушен шум върху лентата „заплува" първата бала, водеща след себе си и останалите. Достигайки началото на бялата ламарина, тя се наклони, хлъзна се с непозната досега ловкост и лекота, без да изисква намесата на човешка ръка, премина върху другата лента, готова да продължи своя път... Светлокафявите очи на Любен не успяха да скрият радостта, която измени лицето му, прибави сръчност в движенията му.

— Толкова е просто, но на никого до-

Digitized by Google

сега не му текна — каза с уважение и признателност Васил, — вече бариерата пред разширението е спусната.

След няколко дни Иван Динков, изтъкнатият рационализатор и изобретател, внедрителят на лентите и ролгаите в завода, срещна Кацаров.

— Любене, нямаш право да ми променяш проекта — започна той, без да скрива раздразнението си.

Кацаров погледна снажната му фигура, гладкото, винаги избръснато лице, почти без бръчки, и каза с тон, в който нямаше предизвикателство, но се чувствуваше готовността да защищава създаденото:

— Ако трябва, ще заплатя ролгана, но няма да ви позволя да сваляте ламаринатa и да продължаваме да хабим тютюна...

Динков го огледа недружелюбно и каза:

— Да знаеш, че ще поставя въпроса пред заместник-директора Спасов.

— Ако не ви е неудобно да ме разпъвате на кръст, оплачете се — не се сдържа Любен и като разреди огорчението си с усмивка, прибягна до най-силния аргумент:

— Моето упорство, другарю Динков, носи от твоята мая. Спомням си как и теб преди години те разпъваха пет души експерти, но ти не се предаваше. Този урок от теб го усвоих...

— Добре, добре... — смутолеви Динков и приключи неприятния диалог.

На последните етажи на двата цеха трябваше да се складират по около 150 тона тютюн. Ала дребна, на пръв поглед съвсем дребна работа — неизправните капандури не позволяваха да се използват добре помещенията. При дъжд натичаше вода, а през зимата наваляваше сняг. Затова работниците основателно упрекваха и ръководството на „Тютюнева промишленост", и партийното бюро, че не вземат мерки. И всички бяха единодушни — колко му е да се оправят капандурите. Но тъкмо тая „кинкалерийност" на проблема спускаше бариерата за използване на таванските помещения.

— Другарю директор — каза веднъж партийният секретар, — хем скапваме дюшемето, хем няма къде да се събере суровината. Остава по селата и се похабява.

— Ако някой се захване с тая работа, ще му съдействувам с всичко, с което мога — обеща директорът Пенев, готов да насърчи и най-плахия стремеж.

Любен не прибягна към лекомислено обещание. Но се зае, убеден, че няма да срещне препятствия, белязани със знака на огорчението.

„Дребната работа" се оказа „костелив орех". На Любен дълго не му се удаваше идеята за такова монтиране на капандурите, че да се отварят и затварят леко, да не пропускат нито вода, нито сняг. Един ден случайно му хрумна на принципа на изтласкването да бъде подчинена идеята.

Любен пристъпи незабавно към опита си. С Михаил Вучков нарязаха с електрожен разни железа и почнаха да майсторят. За няколко дни капандурата бе готова.

Пред комисията, разглеждаша рационализаторските предложения, първият въпрос бе на Иван Динков:

— Любене, а къде са ти чертежите?

— Нямам, не съм ги представил, но капандурата е готова — почти виновно отговори той.

— Рационализация, братче, без чертежи не става — отряза го и другият от членовете на комисията и преминаха към следващото предложение.

Вместо да прави чертежите, Любен се захвана да монтира капандурата, идваше зима. Постави я и продължи да се занимава с други задачи. А те всеки ден се рояха. Така и не разбра кога заваля сняг, кога натрупа преспи... Трябваше незабавно да се почисти таванът. Оказа се, че само под една от капандурите няма сняг. Всички ахнаха от изненада:

— Навсякъде наваляло, а тук чисто...

— Това е моята капандура, тази, дето аз я правих! — не сдържа радостта си Любен.

— Без чертежи, а не пропуска сняг, а? — усмихна се иронично Михаил Вучков и стисна ръката на своя другар.

— Иди и извикай директора, нека види! — насърчи го Вельо Богданов.

И Кацаров отиде, Пенев, директорът, също не скри възхищението си:

— Това, което си направил, Любене, е идеално. Друго техническо решение няма да търсим. Въпросът сега е, кой и как да изработи този образец за двата цеха. Та това са около триста парчета...

Веднъж две от жените, които мъкнеха разни сандъчета с отпадъци и дишаха силно запрашения въздух, му рекоха:

— Любене, абе заеми се и направи нещо, отърви ни от хамалския труд...

И молба, и признание, и вяра имаше в уморените гласове. Много отговорни дейци той занимава, докато намери в лицето на заместник-директора Марин Маринов единомишленик:

— Прави го на моя отговорност — рече му той, като разбра замисъла му. А замисълът бе прост: да се пробият петдесетсантиметрови отвори през всички етажи, да се прокарат тръби, да се поставят специални отвори и чрез тях да се отвеждат отпадъците в мазето. Хем бързо, хем лесно, хем въздухът става чист.

И този свой успех Любен измери със своите критерии — признанието, уважението, усмивките на хората. Тези усмивки почувствувах и аз, когато с Кацаров прекосихме последния етаж на цеха, където

Digitized by Google

работеха жените. Почувствувах ги и на входа — при разтоварването на балите. А някога и тук трудът на тютюнработниците е бил неприятен. Завали ли дъжд, те са стоваряли, облечени в мушамени палта, а зиме — вятър ги е брулил, сняг ги е валял. Докато един ден партийният секретар решил, че повече без „козирка" над входа не може. Описал той своя проект, обяснил къде, как ще се закрепят железата за стената и след месец-два „козирката" кацнала над входа. Сега под нея могат да се паркират два камиона — тя е дълга шест метра и широка осем. Автоматизирана подвижна лента е пригодена да „влиза" в каросерията на камиона и оттам да поема балите, вместо да ги носят до входа.

Разглеждайки поредната рационализация на Любен, човек не може да не забележи, че е направена с усет. И с чувство за естетичност. Любен е боядисал всички детайли и „козирката", вместо да грози сградата, както предричаха някои скептици, я краси.

Още един щрих към красотата на сградата прибави миналата година Кацаров. По негова инициатива стъклата на стълбището от първия до петия етаж бяха заменени със стъклени тухли. Със свои другари шлосери той направи желязната конструкция и нареди 1200 тухли. Не само стълбището, а цялата сграда се промени. Другият вход на цех „Бончук"—II още не е преустроен, но вероятно и това няма да се забави.

Всичко, създадено от ръцете на Любен Кацаров, носи знака на добро качество, говори за едно отчетливо присъствие на една творческа личност.

Стремежът на партийния секретар е в орбитата на проблемите на научно-техническия прогрес да въвлича цялата партийна организация, всички комунисти.

Няколко са главните направления, които сега са сърцевината на стратегията на партийната организация. Забелязвайки, че някои от термините, които споменаваше, ме затрудняваха при определяне на техническата значимост на стореното, Кацаров предложи да минем по етажите на цеха. Сложи в джоба на тъмнокафявата си престилка връзката ключове, която държеше в ръцете си, и тръгна пред мен. Крачката му бе лека, бодра, макар годините му да надхвърляха петдесет. Не усетих кога се изкачихме на четвъртия етаж и се озовахме пред огромното пространство на пълначното отделение. Десетки празни кафези бяха „закотвени" в левия край на помещението. Колкото повече Любен изясняваше края им, толкова по-основателна ставаше гордостта му. Тя пронизваше всяка негова дума. Доскоро кафезите са били пълнени с по 33 бали и са вкарвани във ферментационните камери. По 33 е събирала всяка от тях. Кафезът е изминавал сто метра по така наречения шинен път. Всеки метър се нуждаел от силата на четири човешки ръце. Всеки ден за две смени били необходими четирима души.

— Когато стана дума да се въведе палетизация — каза Любен, — очертаха се две мнения — за и против. Ония, които бяха против, имаха силен аргумент — с палетизацията се намалява капацитетът на всяка ферментационна камера. Губят се по 90 бали, но пък се премахва ръчният труд, дава се възможност да се въвежда техника — електрокари. И тук партийната организация каза своята дума, застана на позицията да се даде път на техниката.

С Любен разгледахме и камерите, които се пълнят още с кафези и с палети посредством електрокар. Реконструкцията е в ход, съвсем наскоро цех „Бончук" — I трябва да се преустрои. От пълначното отделение, от мястото, където се връзва балата, до подемника, откъдето се поема за фермзавода, балите ще се извозват с палети. Това е породило много проблеми: да се махне дървеното дюшеме, да се направи специална замазка, за да може електрокарът свободно да манипулира из помещението и да не се получава запрашаемост.

Партийната организация е помогнала да бъдат определени и хората, които ще изпълняват тази задача и които следва още сега да се обучат да работят с новата техника. Партийният секретар подробно е анализирал всяко звено от сложния процес и за всяка дейност в партийното бюро са определили човек. Ако той е комунист, възложили са му партийно поръчение, а ако не е — обществено поръчение. И сега всеки човек от колектива знае за какво отговаря, знае как и кога трябва да изпълни своята задача. С поръчението му е запозната и цялата партийна организация.

— Решенията на Февруарския пленум на партията — подчерта Кацаров — стимулираха партийната организация в цеха да отдели по-голямо внимание, за да се усъвършенствува вертикалният и хоризонталният транспорт, да се внедри вакуумпомпата, та правилно и нормално да се навлажнява тютюнът. А това изключително много ще допринесе за подобряване на качеството. Сметката показва, че е възможен следният ефект: ако се преработи една суха бала, тя ще даде пет на сто фира. Ако всеки ден се допуска без тази вакуумпомпа преработката примерно само на двадесет сухи бали, то за месеца, за годината похабените килограми ще бъдат много, тревогата от загубите ще бъде основателна. В бъдеще съюзът на техниката с грижата, с амбицията да се работи още по-добре ще увеличава ефективността при преработката на тютюна, решително ще намалява похабяването му. Затова и монтирането на модерното съоръжение е в полезрението на партийната организация.

От вниманието на комунистите не убягват и проблемите за отоплението през есенно-зимния период, за максималното използване на парата, за разхода на електроенергия, за подобряване на трудовата

Digitized by Google

дисциплина и засилване на партийния контрол. И всеки от тях е заемал и ще заема място в дневния ред на заседанията на партийното бюро и на събранията на партийната организация. В разработката и обсъждането на всеки от тях се чувствуват делът, присъствието, почеркът на партийния секретар.

— Как най-кратко би обобщил резултата от постигнатото досега? — запитах моя събеседник.

Той не се смути от въпроса ми. Вгледах се в лицето му, в светлокафявите му очи — добри, предразполагащи към откровеност, и долових как с формулирането на отговора то засия:

— Преди две години в нашия цех, в делата за суровина и заготовка работеха шестнадесет души. Същите количества тютюн сега, благодарение на измененията, на внедряване на редица технически постижения, се обработват от тридесет души...

Кацаров насочи мислите си и към следващия жалон, който ще трасира пътя на партийната организация към ускорено усвояване и внедряване на научните постижения — електронната обработка на тютюна чрез прилагане на системата „Алис". И това е въпрос не на далечно бъдеще, а на следващите три години. Той говори с оптимизъм за тази предстояща стъпка. И почувствувах, че оптимизмът му — премислен, основателен — е присъщ във всяка негова дейност, във всяко начинание. И се убедих, че главната линия в живота му са борба и творчество, неудовлетвореност и труд.

Йордан СТАНКОВ

ПОПРАВКА

В брой 12, 52 стр., втора колона, 5 ред отгоре е допусната грешка. Вместо „позата" да се чете „позната".

Digitized by Google

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА, ОТЗИВИ, РЕЦЕНЗИИ

«ОТЕЧЕСТВЕН ЗОВ» И ПАРТИЙНАТА ТЕМАТИКА

На сегашния етап, особено след Националната партийна конференция, е не само естествено, но и задължително и нашата журналистическа дейност да се разглежда през призмата на нейните констатации, изводи и решения, да се измерва предимно с критериите на качеството, което значи — и на ефективността.

Казвам това, за да определя гледната точка, от която ще се опитам да направя анализ и да изразя свое мнение за разработването на партийната тематика и проблематика за известен период на страниците на врачанския окръжен вестник „Отечествен зов".

Конкретния анализ ще започна с някои факти, които илюстрират най-напред количествената страна на разглеждания въпрос. Защото не се нуждае от специална аргументация фактът, че и идеална да е една публикация, тя в никакъв случай не би свършила кой знае колко полезна работа, ако се мерне на страниците на вестника, да речем, веднъж в годината. Една птичка, както се казва, пролет не прави.

И така, достатъчно ли са и правилно ли се дозират разработките на партийната тематика на страниците на „Отечествен зов"?

Ако се вземе предвид обстоятелството, че вестникът е орган, на първо място, на окръжния комитет на БКП, определено бихме могли да предявим по-големи изисквания пред редакцията в това отношение. Грубо пресметнато, през разглеждания период във вестника са се появявали средно по 4 заглавия на месец на партийна тема. Но както се знае добре, средните цифри не говорят много, защото подвеждат под еднакъв знаменател различни материали от няколкоредовата информация до тежката статия на три-четири вестникарски колони.

Значително по-големи изисквания би следвало да се предявят по отношение ритмичността на появяването на тези материали. Така например през септември м. г. са публикувани два материала, през октомври — шест, през ноември — три, през декември — един, през януари — девет, през февруари — седем, през март — четири и т. н. Тези факти говорят, че партийната тема не стои постоянно и с еднаква сила на вниманието на редакционния колектив. На страниците на вестника липсват много от основните страни и направления на партийната дейност. Не е публикуван например почти нищо за по-нататъшното издигане ролята и боеспособността на първичните партийни организации и за превръщането им в активни политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи, за израстването им като представители на партията в трудовия колектив и на колектива в партията, почти липсват публикации за конкретното партийно ръководство на икономиката, културния и обществения живот; за агитационно-пропагандистката, възпитателната и организаторската партийна дейност; за вътрешнопартийния живот на ППО.

Един бегъл поглед върху общотематичния диапазон на вестника оставя впечатлението, че към някои тематични направления има подчертано предпочитание за сметка на други, не по-малко важни за едно окръжно издание. В това отношение, мисля, стои открит въпросът за тематичната физиономия на вестника, доколкото той не е печатно издание въобще, а тъкмо окръжен партиен вестник с всички произтичащи от това последици. Това се отнася и до равнището, гледната точка, от която се разглеждат и преценяват нещата, подлежащи на публицистична интерпретация. И тъкмо в този смисъл дозировката на материалите на партийна тема както по отношение на останалите тематични линии, така и по отношение на вътрешното ѝ неизмеримо богатство заслужава по-голямо внимание.

Да анализираме отделните материали, намерили място на страниците на вестника през разглеждания период, с оглед да оценим тяхното качество в прекия смисъл на тази дума. За удобство на анализа ще ги групирам според тяхната тематична близост.

През разглеждания период се появи няколко пъти рубриката „Комунисти". Това са материали за изтъкнати членове на партията от различни области на живота в окръга. Похвална е амбицията на журналистическия колектив да разкрива на страниците на вестника богатата душевност на

Digitized by Google

комуниста, независимо къде и какво работи. Известни са обаче високите изисквания, които този род материали поставят пред авторите и редакторите. Всеки журналист знае, обикновено от свой личен опит, че очеркът е един от най-трудните журналистически жанрове, първо, защото авторът трябва да умее да проникна дълбоко в човешкия характер и психика, и, второ, защото тази „тънка" материя трябва да бъде поднесена със средствата на художествено-публицистичното слово, което също не се отдава всекиму.

В тази светлина към отпечатаните шест очерка могат да се предявят по-големи претенции. Преди всичко в тях се отделя място главно на по-далечното минало на хората, а твърде малко се говори за днешния ден, за днешната им работа и поведение. В оценката на качествата на тези хора се прекалява със суперлативите и не може да се разбере кои качества отличават комуниста — герой на очерка, от останалите безпартийни граждани. Не се откроява достатъчно отчетливо и ясно активната жизнена позиция и поведение на героите, която преди всичко ги прави комунисти, и т. н.

Струва ми се, че политическият ефект ще бъде по-голям, ако вестникът публикува очерци и за партийни секретари. Покрай характера и душевността на секретаря не само е възможно, но е и задължително да се разкрива неговият опит в партийната работа: подходът към задачите и хората, стил на работа, организираност и организаторски похвати, умение да отделя главното от подробностите, напоритост и принципност в работата и т. н. Разбира се, това ще повиши изискванията към авторите, тъй като наред с умението да се пише образно трябва да познават добре и спецификата на партийната дейност, да различават положителното, новото от тривиалното в работата на секретаря. Но ползата ще бъде безспорна.

Втората рубрика в разглежданата област е „В бюрото на окръжния комитет на партията". Забележете — рубриката се появява по веднъж през юли и ноември м. г., през януари и два пъти през февруари. Тя би могла да се появява и много по-често. По какъв друг начин съответните оценки, изводи и решения на бюрото на ОК на БКП биха могли да стигнат по-бързо до толкова голям кръг читатели, ако не чрез вестника? Но това задължава редакцията много. Преди всичко такава информация не бива да носи формално-официален характер — състоя се заседание, разгледани бяха такива и такива въпроси. Тя трябва да поднесе убедително решенията, които са взети, от какво са продиктувани, каква цел преследват, до кого пряко се отнасят и т. н. Няма съмнение, че партийните, държавните, стопанските и др. кадри в окръга ще бъдат основателно благодарни на в. „Отечествен зов" за такава информация. Публикуваните досега информации се отнасят до разглеждането само на стопански въпроси. Сигурно има и други решения на бюрото, които представляват интерес за населението в окръга и могат да се популяризират чрез вестника. Нужно е само редакционните работници да са осведомени и да проявяват инициатива.

За пример как да се популяризират решенията на бюрото на ОК на БКП бих посочил статията **„Произведенията на Ленин — образец на революционно мислене и революционно действие"** от **Ирина Кондова, завеждаща сектор „Пропаганда" в същия комитет, публикувана в бр. 22 от март т. г.** Макар да не е под горната рубрика, авторката на статията си е поставила задачата да запознае широката читателска аудитория на вестника с решението на бюрото на окръжния комитет за провеждане „Месец на Лениновата мисъл" — от 22 март до 22 април т. г. Статията е написана не само с детайлно познаване на програмата за провеждане на месеца, но и с едно леко и непринудено изложение на фактите, което я прави още по-интересна и полезна. Към такъв начин на популяризиране решенията на бюрото на ОК на БКП редакцията е хубаво да се връща по-често.

Окръжната партийна организация решава много както временни, така и постоянни, по-трайни задачи, като например развитието и укрепването на селищните системи, провеждането на политическата учебна година, отчетно-изборната кампания и т. н. Какво е отношението на вестника към тези задачи?

Откриването на учебната година е отбелязано с една миниатюрна информация в брой 82 от м. г. В следващия брой е отпечатана малко обща статия от Апостол Апостолов.

И това е всичко за учебната година!

В брой 3 от 11 януари т. г. е публикувана статията „За по-голям принос и по-високо качество на лекционната пропаганда" от **Анета Димова — секретарка на общинския партиен комитет във Враца.** Статията е написана много културно, компетентно, стегнато и ясно и е един от добрите примери какви материали могат и трябва да се публикуват за многообразната партийна дейност. Тук безспорно е казал своята дума фактът, че авторката е партиен работник, т. е. човек, който познава добре партийната проблематика.

В тази връзка заслужават внимание петте статии за цялостното или частично развитие на селищните системи, публикувани последователно през август и септември миналата година. Макар всяка да носи почерка на автора си — първи секретари и секретари на общински партийни комитети, — не може да не се отбележи, че като цяло всички те са един безспорен успех за вестника. В тях се налагат преди всичко богатото съдържание и вярната оценка на факти и явления, които характеризират напредъка на общините. Разбира се, и от тях би могло да се желае повече. Имам предвид преди всичко, че в тях не се споменава нищо конкретно за многостранната

Digitized by Google

дейност на партийните органи и организации, без която са невъзможни посочените успехи. Още повече че са написани от инвотговорните партийни ръководители на общините. Другояче е постъпила в статията си **„За подобряване възпитателната работа в училище" Анета Димова — секретарка на Врачанския общински партиен комитет.** Тя е направила сполучлив опит да види и посочи приноса и задачите и на първичните партийни организации в училищата. Едва ли това се дължи на обстоятелството, че и темата е по-близка до основното направление от дейността на партийните органи и организации. По-скоро понякога авторите пишат повече за стопански и други въпроси и трябва да им се помогне да добавят и за партийната работа, свързана с успехите и в стопанската, и във всяка друга област на живота. Чрез такъв род публикации вестникът може да обмеля положителния опит и в партийната работа, което ще извиси организаторската му функция като орган на окръжния комитет на партията.

Хубав пример в това отношение са и някои други статии от партийни дейци, появили се на страниците на вестника. Още **в брой 1 от т. г. например се появява статията „Успешен старт към високата цел" от Въто Христов — секретар на ОК на БКП.** В нея се анализират постиженията в развитието на млечного говедовъдство, в резултат на разгърнатата инициатива на окръга през изтеклата година да се постигнат по 3800 литра мляко от крава. Инициативата правилно е стояла постоянно пред погледа на редакцията, която има за целта и специална рубрика. Авторът на статията прави стегнат и веш преглед на успехи и слабости, сочи причините за тях, дава ясни оценки, прави изводи, поставя новите задачи. Специално внимание той отделя на работата на партийните комитети и първичните партийни организации, която лежи в основата на постигнатото. В същото време сочи конкретно къде ППО не са направили необходимото за разгръщане на инициативата и в резултат животновъдните колективи не са изпълнили задачите си. Тази статия също показва как, дори когато основната тема е чисто стопанска, може и трябва да се разкрива и партийната дейност, да се утвърждава новото и положителното в нея, да се отхвърлят старите, неефективни форми, средства и подходи.

Наложителни са няколко думи и за работата на редакцията по отразяване на отчетно-изборната кампания в партията. На нея е посветена статията на вестника от 2 ноември м. г., написана много добре. Не само от гледна точка на стила и езика, разбира се, но преди всичко по отношение на строежа и съдържанието й. Тя сочи конкретно и ясно на кои възлови въпроси трябва да спрат вниманието си комунистите на отчетните събрания, в каква светлина да ги разглеждат, към какви конкретни резултати да се стремят. В статията се сочат непосредствените проблеми, които трябва да получат оценка и решение на събранията: как се развива процесът на интензификацията; социалното развитие на колектива, усъвършенстуването на обществените отношения в него; обогатяването на живота на ППО — организационна и организаторска, политическа и идеологическа дейност; развитие на самодейния им характер; ходът на учебната година, работа с агитаторите и т. н.

И както трябва да се очаква, **под рубриката „Отчети и избори в партията"** вестникът започва да дава информации за отчетно-изборни събрания. Но в нито една от тях не се споменава нищо за състоянието на първичните партийни организации, за тяхната работа през годината, за средствата, методите и подходите им при решаването на една или друга задача. Излиза, че авторите им не са проучили добре посочената по-горе директивна статия на собствения си вестник. Те като че ли са се стремили да споменат почти всичко, за което е ставало дума на събранията, и старателно са избягвали партийните проблеми. Практиката на много окръжни, пък и други вестници показва, че в такива случаи най-добре е да се вземе един-единствен проблем от такова събрание — най-ярко изразеният и защитеният, и той да се развие така, че да разкрие партийните пътища и начини за неговото решаване, за да послужи за пример на другите.

Без да се подценяват посочените, пък и редица други положителни страни от работата на редакцията на „Отечествен зов" при разработването на партийната тематика и проблематика, общият извод е, че тя е под реалното професионално равнище, на което колективът отразява останалите тематични направления.

Какво може да се препоръча с оглед и партийната тема във вестника да се издигне на онова равнище, което тя безусловно заслужава?

Има реални нужди и възможности да се увеличи количеството и да се подобри ритмичността при отпечатването на тези материали на страниците на вестника. Както показва и собственият опит на редакцията, важно условие за наложителното подобряване съдържанието и качеството, а оттук — и ефективността на тези публикации, е привличането на повече автори из средата на партийните кадри и активисти. Повече усилия би следвало да положи ръководството на вестника за подготовка на журналисти, профилирани в тази тематика, добре запознати със спецификата на многообразната партийна дейност.

Колективът на в. „Отечествен зов" във Враца има сили и може да вземе необходимите мерки, за да стане вестникът още по-добър помощник на окръжния комитет на партията, като разкрива и сочи слабостите особено в стила и методите на работа, както и като издирва, обобщава и разпространява своевременно положителния партиен опит в правилното и динамично ръководство на стопанския и обществено-политическия живот в окръга.

Христо НИКОЛОВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

СИСТЕМНИЯТ И КОМПЛЕКСНИЯТ ПОДХОД В ПАРТИЙНАТА РАБОТА

Атанас Аладжов

В новите условия пред партийните комитети и организации възниква огромен комплекс от проблеми със системен характер, които засягат много и разнообразни обекти. Тяхното решаване изисква да се съгласуват и целенасочат усилията на различните органи на управление, на различните организации — от държавните до обществените, от централните до местните. А това налага да се обхване мрежата от много по-сложни, по-разнообразни и по-разклонени взаимовръзки между партийните и останалите органи и организации. Авторът на настоящата книга разкрива мястото и ролята на системния и комплексния подход за интегриране функциите на партийното ръководство, за усъвършенстване организационната структура и планирането на работата на партийните органи. Специално място в книгата е отделено на приложните системи и на комплексните програми като средство за използване на системния и комплексния подход в работата на партийните органи.

ПЕДАГОГИКАТА В ПАРТИЙНАТА РАБОТА

Станислав Захаров

Педагогическата култура на партийните кадри е неотделима черта на ленинския стил на работа. Тя е едно от задължителните условия за повишаване научното равнище и ефективната фейност на партийния работник при общуването му с отделния човек, с колектива, с населението. Успешното реализиране на това основно умение — да общува с хората, е невъзможно без педагогически знания. Анализирайки различните направления на партийната работа, авторът на тази книга (в превод от руски език) проследява нейната връзка с педагогическите знания, умения и навици, разкрива ролята на основните педагогически принципи и методи за повишаване на научното равнище и ефективността от дейността на комитетите и организациите на КПСС. Накрая той се спира на значението на педагогическата култура и педагогическия такт на партийните кадри, като посочва и пътищата за повишаване на тази култура у партийния деец.

АНТИВОЕННОТО ДВИЖЕНИЕ В СТРАНИТЕ НА КАПИТАЛА

Сборник

Антивоенното, антиракетното движение в западните страни е едно от новите политически явления на нашето време. То се превърна във важен фактор във вътрешнополитическия живот на повечето от тези страни, а и в международните отношения. Авторите на статиите в този сборник, подготвен от Института по история на Българската комунистическа партия при ЦК на БКП, са изтъкнати дейци на комунистически и работнически партии от различни държави и са непосредствени и активни участници в антивоенните движения в собствените си страни. Те разкриват правдиво силните страни на тези движения, но не скриват и техните проблеми, трудности, противоречия, както и опитите на противниците им да ги демобилизират. Статиите осветляват и важни но и проблеми на политическата стратегия на съответната комунистическа партия, свързани с борбата за единодействие на толкова разнородни сили в името на запазването на мира, за отстраняването на заплахата от ядрена катастрофа. Тези статии, събрани заедно в една книга, дават по-добра представа както за явлението като цяло, така и за неговия национален колорит.

1945—1985. ПОБЕДАТА И ПОУКИТЕ

Тодор Петков

Авторът на тази брошура от поредицата „Международна политика" на Партиздат проследява международните отношения от предисторията на Втората световна война, изтъква значението на победата над хитлерофашизма и японския милитаризъм. Критически размишлява върху политиката на империализма на връщане към „студената война", сочи единствения път на разума — прекратяване надпреварата във въоръжаването, всеобщо разоръжаване, открит и откровен диалог между Изтока и Запада по всички спорни въпроси на международните отношения, за да настъпи траен мир в света. В цялото изложение изпъква основната мисъл, че победата над хитлерофашистка Германия и милитаристична Япония ознаменува възтържествуване на естественото човешко право — правото на живот.

Digitized by Google

ISSN 0204—8574

МАРКС
ЕНГЕЛС
СЪЧИНЕНИЯ
Том 48

Този том от Съчиненията на Карл Маркс и Фридрих Енгелс съдържа за пръв път публикувания край на икономическия ръкопис на К. Маркс, създаден през периода от август 1861 до юли 1863 г. и озаглавен „Към критиката на политическата икономия". Текстът на тома е създаден от Маркс през периода от ноември 1862 до юни 1863 година. Именно по това време Маркс взел решение да публикува икономическия си труд вече не като втори свитък на „Към критиката на политическата икономия" (първият свитък излязъл през юни 1859 г.), както възнамерявал първоначално, а като самостоятелно произведение, озаглавено „Капиталът" и с подзаглавие „Към критиката на политическата икономия". Още в процеса на създаването на първоначалния вариант на „Капиталът" — ръкописа от 1857—1858 г. — Маркс е разработил структурата на своя икономически труд, която предвиждала три части или отдела (по-късно книги), озаглавени от него: 1. **Производственият процес на капитала.** 2. **Процесът на обръщението на капитала.** 3. **Капитал и печалба.**

Първите четири глави на отдела **„Производственият процес на капитала"**, в който се разглеждат въпросите за превръщането на парите в капитал, абсолютната и относителната принадена стойност, образуват съдържанието на 47 том. **В настоящия том е продължено публикуването на следващите четири глави на този отдел,** в който се третират темите за формалното и реалното подчинение на труда на капитала, за производителния и непроизводителния труд, за превръщането на принадената стойност обратно в капитал и за така нареченото първоначално натрупване. **Вторият отдел на том 48,** посветен на „Процесът на обръщението на капитала", включва две глави (гл. 9 и 10): за процеса на капиталистическото възпроизводство и за възвратните движения на парите в този процес. **В третия отдел на тома** — „Капитал и печалба", — който също се състои от две глави (гл. 11 и 12), се разкриват теми, свързани с превръщането на принадената стойност в печалба, с образуването на средна печалба, с тенденцията на нормата на печалбата към спадане, както и с анализа на търговския и паричния капитал. Накрая в отдел „Разни" са включени фрагменти от XVIII и XXI—XXIII тетрадки на ръкописа, които се отнасят до различни други икономически проблеми и за това не са влезли в първите три отдела на тома. Сред тях са проблемите за стойността на работната сила, работната заплата, положението на работниците, женския и детския труд, борбата на профсъюзите, поземлената рента, концентрацията на селскостопанското производство, народонаселението, ролята на науката в производствения процес и други. По такъв начин публикуваната в настоящия том заключителна част на ръкописа от 1861—1863 г. съдържа материал, който спада към проблематиката на трите теоретични тома на „Капиталът". Тази част на ръкописа, както и целият ръкопис, има огромно историческо и теоретическо значение, тъй като представлява важен етап в разработването на Марксовото икономическо учение и в историята на икономическата мисъл изобщо, съдържа най-ценни научни тези, идеи и изводи, които могат да служат като солидна теоретична и методологична основа както за творческата разработка на актуални проблеми на политическата икономия, така и за критиката на теориите на буржоазни икономисти.

20700

Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

MAIN/UC-B

ПАРТИЕН ЖИВОТ

[Partien Zhivot.]

LIBRARY
DEC 16 1985
UNIVERSITY OF CALIFORNIA

14 СОФИЯ, СЕПТЕМВРИ 1985 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 14 СЕПТЕМВРИ 1985 година XXXII

ISSN 0204—9574

СЪДЪРЖАНИЕ

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЯТ ПРОГРЕС — ТВОРЧЕСКИ ТЪРСЕНИЯ И РЕЗУЛТАТИ

• — Широк път на младежкото дръзновение 3
И. Точев — Грижа и отговорност на субективния фактор . . . 10
С. Ангелов — Инициативи, новаторство, резултати 13
Т. Нанев — Вярваме в младежта 19
Д. Дочев — Младите специалисти — ядро и движеща сила . . 21
Е. Колев — Средище на младежкото творчество 24
Б. Банков — Научна подкрепа на студентските изяви 27

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ И ИСТОРИЯ

М. Величкова — Някои аспекти на „критиката" на съвременните антимарксистки теории за ръководната роля на комунистическата партия 29
Р. Стоянова — Правото на контрол на първичната партийна организация 38

ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ И ОРГАНИЗАЦИИ — ОПИТ И ПРОБЛЕМИ

А. Пелтекова — Демократизмът при оценката на организационната дейност 44
Г. Съйков — Сред българските комунисти в Коми 49
С. Иванов — Настъпателност и борбеност на идеологическата работа 55
Х. Райчев — Резултатна форма за контрол и помощ на място . 58
Д. Евтимов — Високата дисциплина — постоянна отговорност на комунистите 61
С. Георгиев — С чувство за отговорност 63
Х. Гиневски — Подготовката на пленума 64
Х. Георгиева — Партийната група, другарството и взаимопомощта 65

Digitized by Google

В КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ КОМИСИИ НА БКП

И. Петков — Ревизионната комисия е съпричастна 68

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

И. Мичев — Плюсовете и минусите на бригадната организация . 71

И. Новаков — В съответствие с изискванията на времето . . 85

Партийната организация и стопанското ръководство

Взаимоотношения при новите условия

Х. Рашев — Към една цел 88

ИДЕОЛОГИЧЕСКА ПОЛИТИКА И ПРАКТИКА

П. Алексиева — Възпитаваме дръзновено поколение 91

В. Пеневски — Стопани на своята територия 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Димов, Д. Димчев, К. Иванов, Н. Иванов (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев, П. Стамов, Д. Станоев, П. Трендафилова, Н. Фотев, Й. Хаджиев, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска" 7. Тел. номератор 84-01.

Дадена за набор на 17. IX. 1985 г. Подписана за печат на 1. X. 1985 г.
Тираж 57 000. Формат 70×108/16. Обем коли 6.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лв.

ДП „Димитър Благоев" — София, ул. „Ракитин" № 2, тел. 46-31.

Digitized by Google

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЯТ ПРОГРЕС — ТВОРЧЕСКИ ТЪРСЕНИЯ И РЕЗУЛТАТИ

ШИРОК ПЪТ НА МЛАДЕЖКОТО ДРЪЗНОВЕНИЕ

Стратегическите направления и очертаните конкретни пътища от Февруарския пленум на ЦК на БКП за ускорено развитие на науката и техническия прогрес, за осъществяване на научно-техническата революция на сегашния етап и в една по-далечна перспектива за нашата страна дадоха нов тласък за революционното мислене и революционното действие на ръководните кадри във всички сфери на живота.

Както от малките потоци набира сила голямата река, така сега от идеите, дръзновението, конкретните дела на комунистите, на комсомолците, на отечественофронтовците, на всички хора на научната мисъл и практическата дейност се траспрат пътищата за претворяването в живота на партийната повеля. А тя, тази повеля, изисква от кадрите на всички равнища да прилагат нови виждания и подходи за цялостното насочване на развитието на нашата страна към върховите постижения и тенденциите на съвременния научно-технически прогрес.

Българската комунистическа партия никога не е подценявала, а напротив, винаги е отделяла важно място на Комсомола, на цялата младеж в общонародната борба за осъществяването на научно-икономическата политика на страната. Тя винаги е отчитала, че **една от най-характерните черти на младото поколение е творчеството, дръзновението.** Но тя не е забравяла, че те трябва да се направляват, да се канализира тяхното развитие, непрекъснато да се създават условия за реализирането им.

Партийните комитети и първичните партийни организации по-отблизо следят живота на комсомолските дружества, повишават взискателността към комунистите на ръководна работа в Комсомола. Бюрата на партийните комитети и първичните партийни организации по-често обсъждат проблемите на Комсомола и младежта, вземат мерки за по-широко разгръщане на революционното мислене и действие на комсомолските органи и организации, на комсомолските кадри.

Съвременните изисквания на научно-техническата революция са насочени предимно към автоматизацията на производството и управлението, към развитието на електрониката и изчислителната техника, към използването на нови видове енергия и суровини, към изменението на самите технологии.

Digitized by Google

Тези кардинални проблеми на времето ще бъдат успешно решавани с ентусиазма, творческото дръзновение и себеотрицание на младежта, на която партията възлага големи надежди. Затова усилията на партийните комитети, на държавните и стопанските органи и организации, на комсомолските комитети и дружества са насочени да създадат и поддържат атмосфера на убеденост в младите хора за тяхната отговорна роля в усвояването и прилагането на най-новите постижения на науката и техниката в живота.

В разгърнатите мероприятия, приети от окръжните ръководства, за конкретизиране на задачите, поставени от Февруарския пленум, и пътищата за тяхното изпълнение е очертано мястото и участието на младежта в реализирането на програмите за научно-техническия прогрес. **На преден план са изведени грижите за повишаване знанията и квалификацията на младите хора, за още по-голямо активизиране на техническото и научното творчество на младежта, за създаване условия за високи производствени постижения на младежките трудови колективи.**

Подчертани са по-големите изисквания към подготовката на младежите в средните и висшите учебни заведения със знания и умения, които да са съобразени с изискванията на научно-техническия прогрес, с тяхното правилно професионално ориентиране.

Мерките, които се вземат за преустройството на образованието, са насочени към по-нататъшното усъвършенствуване работата на единното средно политехническо училище. На него се възлага задачата да осигурява средно образование и професионална квалификация на младежта, които да отговарят на обществените потребности и научно-техническия прогрес.

Изискванията към комсомолските комитети и дружества са насочени към **засилване на връзките им с цялата младеж, към активна подкрепа на всяко младежко предложение, довеждане на всяка творческа идея до реално осъществяване.** Готовността на трудещата се младеж, на младата интелигенция да поемат полагащия им се дял от задачите за внедряване постиженията на научно-техническия прогрес се обуславя от комунистическата им убеденост, от възпитанието им в колективност, съзнателност и творческо отношение към труда.

Постоянна подкрепа в своите творчески търсения и трудова реализация те получават от партийните комитети и организации, от стопанските ръководства. Проблемите на Комсомола и младежта се обсъждат на заседания на партийните комитети, на събрания на първичните партийни организации. За тяхното цялостно и успешно решаване са разработени конкретни програми.

Утвърди се практиката на **открит диалог между стопанските ръководства с младежките колективи.** Проблемите, които те поставят на тези делови срещи, са насочени към търсене на пътища и форми за усъвършенствуване организацията на труда, на интензификацията на производството. Правят предложения за подобряване на битовите условия, при които те се трудят и живеят, за отдиха и културните им потребности. Тук се споделят творчески инициативи за внедряването на нова техника, на челен опит в съответния отрасъл. Идеите, предложенията, критичните бележки от тези срещи се водят на отчет от стопанските ръководства и периодически те дават отговор какво е направено конкретно по всеки поставен въпрос. Това укрепва вярата на младежите в ръководните органи, повишава активността им в трудовата дейност, в обществената им изява.

Комсомолската инициатива „Научно-техническият прогрес и челният опит — територия на младежкото дръзновение“ обхваща все по-голям брой участници в нейното изпълнение из средата на трудовата и уча-

Digitized by Google

щата се младеж, от творческата интелигенция. Функционира система за управление на научно-техническия прогрес. Активизира се дейността на клубовете за техническо и научно творчество на младежта.

За изпълнение изискванията, поставени в Писмото на другаря Тодор Живков до ЦК на ДКМС, окръжните комитети на партията приеха комплексни програми, отблизо следят утвърдените в тях предначертания да се реализират в живота. Създадените към бюрата на окръжните партийни комитети съвети за ръководство, насочване и контрол на проблемите на техническото и научното творчество на младежта координират работата на различните органи и организации, които имат отношение към ТНТМ.

Комсомолските комитети и дружества са инициатори младежките трудови колективи да поемат шефство над определени производства със задължението да повишат качеството на продукцията и да завоюват правото на собствен знак на качеството. Плод на младежките предложения са редица перспективни изделия, технологии, машини. Безспорно това повишава самочувствието на младежите, приобщава ги към проблемите на трудовия колектив на завода, на отрасъла, в който те се трудят.

Окръжните, общинските, заводските комитети на партията подкрепят и насочват непрекъснато комсомолските ръководства и организации да усъвършенстват методите, подходите, критериите в своята работа, за да осигурят всестранно ръководство на младежката дейност в единната верига „наука — производство — внедряване". Това е в унисон с изискванията за ускоряване на научно-техническия прогрес, тъй като, ако се прекъсне връзката между звената на тази верига, остава само амбицията без нужния реален ефект.

На Дванадесетия световен фестивал на младежта и студентите, който се проведе в Москва, посветиха своя труд, ентусиазъм и творчество хиляди млади хора от заводите, от фермите и механизираните отряди, от научните институти и студентските аудитории. Димитровският комунистически младежки съюз ги поведе под лозунга „За теб, фестивал". В ударните трудови дни и инициативи, посветени на световния младежки форум, много младежи и девойки показаха образци на трудов подвиг и заслужено представиха българската младеж на фестивала.

●

Един от районите на страната, където партийната грижа за младежкото дръзновение е изведена на преден план, е Старозагорски окръг. Тук ни доведе желанието да разберем как проблемите за научно-техническата революция, поставени от досегашните решения на Централния комитет на партията и конкретизирани от Февруарския пленум, се решават в окръга. Каква е грижата на окръжния комитет на партията, на партийните комитети и организации за въвличането в решаването на тези глобални проблеми за страната комсомолците, цялата младеж от окръга. От разговорите ни с партийни, стопански, комсомолски, научни кадри се очертаха целенасочеността на мерките, които се предприемат за успешно решаване на въпросите на научно-техническия прогрес, мястото ролята и делът на младежкото участие в този процес. В окръга има натрупан значителен положителен опит на задълбочено изучаване, ръководство и перспективно виждане на мястото и ролята на младежта за решаване на проблемите на научно-техническия прогрес, за внедряване на световните постижения в производствената дейност.

Digitized by Google

Съвсем доскоро обликът на този район се определяше предимно от селскостопанското производство. Умението на хората се изразяваше в производството главно на пшеница, грозде, памук, царевица, животинска продукция. Сега в края на осмата петилетка картината е съвсем друга. Усилията на производствения и научния потенциал на окръга са съсредоточени в основните направления на интензификацията на производството. В центъра на вниманието на ръководните и изпълнителските органи са проблемите на научно-техническия прогрес — развитието на електрониката, роботиката, хидравликата, производството на машини за хранителната промишленост и други перспективни изделия и технологии.

Тези проблеми са обвързани в широкоразгърната програма за социално-икономическото развитие на окръга.

Всеки трудов колектив има конкретизация на задачите от общата програма, които той трябва да решава. При контрола на изпълнението на програмите особено внимание се отделя за правилното използване на производствения и научно-производствения потенциал за успешно осъществяване на инженерно-внедрителската дейност. Отделят се големи грижи за усъвършенствуване отношенията между институтските бази и промишлените предприятия.

Организаторската и разяснителната работа с комунистите, с младежите, с всички трудещи се цели всеки да разбере и осъзнае отговорността си за това какви задачи му предстоят да решава и да заеме подобаващото му се място в изпълнението на програмата.

Съветът по техническия прогрес и качеството, изграден като помощен орган към бюрото на окръжния комитет на партията, координира и контролира дейността по основните въпроси на внедряването на съвременните върхови постижения, обновяването на продукцията, която заема място на световните пазари.

Усилията на партийните и комсомолските комитети и организации, на стопанските ръководства да въвличат все по-активно младежта в изпълнението на целевите програми, особено за новите перспективни производства, вече дават реални положителни резултати.

През миналата година в основните отрасли на материалното производство в окръга са внедрени повече от 1400 научно-технически разработки с общ икономически ефект 55 110 хил. лева. Като резултат от внедряването на нови и по-ефективни технологии и усъвършенствувани изделия планът за производството на продукцията на равнището на съвременните изисквания е преизпълнен с 62 млн. лева.

По тазгодишния план за научно-техническия прогрес от предвидените 1667 нововъведения 380 са нови и усъвършенствувани технологии, 487 усъвършенствувани изделия и над 160 задачи за автоматизация на производството и управлението. В процес на разработка са нови запаметяващи устройства.

Обединената научна мисъл на кадрите от окръга и научните центрове от национален мащаб с помощта на организаторската и разяснителната работа на партийните, стопанските, комсомолските кадри в по-широки мащаби от досегашните ще продължи внедряването на авангардни типизирани технологии. Използването на персоналните и професионалните компютри и други средства, които способствуват за интензифицирането на трудовите процеси, ще се разшири значително в сравнение с досегашното положение. В резултат на комплексната механизация и автоматизация на редица основни производства над 50 процента от работниците са освободени от тежък физически труд. Особени грижи отделят стопанските ръководства за разширяване и укрепване на базите за развитие и конструктивно-технологичните отдели към предприятията. Те са важно междинно звено в цикъла разработване — внедряване и са главен фактор за съкращаването му.

Digitized by Google

За разширяване на постигнатите успехи в окръжната икономика на базата на ускорено внедряване на постиженията на научно-техническия прогрес на съвместно заседание след Февруарския пленум бюрото на окръжния комитет на партията в Стара Загора и бюрото на Софийския градски комитет на партията приемат разгърнатата програма „Ускорено развитие и внедряване на гъвкави автоматизирани производствени системи". В нея са предвидени конкретни организационно-политически мероприятия, насочени към разгръщане на творческата активност на трудовите колективи от Старозагорския и столичния промишлен комплекс. Икономическият ефект от изпълнението на програмата е предвиден в национален мащаб да стигне цифрата 562 150 хил. лева.

Указанията на генералния секретар на ЦК на партията другаря Тодор Живков, дадени на срещата с бюрото на окръжния комитет на партията миналата година, и решенията на Февруарския пленум са отправните точки при разработването на програмата за развитието на окръжния икономически комплекс през деветата петилетка и до 2000-та година. В основата на разработката ще залегне мултипликационният подход, ускореното развитие на окръжната икономика по пътя на интензификацията. Рязкото повишаване на производителността на труда се предвижда да настъпи в няколко направления: икономия на жив труд; икономия на овеществен труд — материали, суровини, горива и др.; рационално използване на социалните и производствените фондове; създаване на нови производствени фондове на базата на съвременни авангардни технологии.

Успешното решаване на тези сложни проблеми се обвързва с широкото разгръщане на творческата инициатива на трудовите колективи и особено с активното участие на младежта, със създаването на условия за пълна социална и трудова реализация на младото поколение.

В окръга се осигуряват комплексни условия за обучението и масовото участие на младежите в използването на електронноизчислителната техника. Определени са конкретните задачи в тази насока на окръжния комитет на ДКМС, на окръжния народен съвет, окръжния съвет на професионалните съюзи, научно-техническия съюз и решаването им ще допринесе за повишаване квалификацията на младите работници. С обзавеждането на клубовете за техническо и научно творчество на младежта и на секциите „Компютър" с подходяща техника ще се подобри още повече обучението на младежите със съвременните електронноизчислителни машини.

Поставените от другаря Тодор Живков на Февруарския пленум отговорни задължения на научния потенциал и подготовката на млади научни кадри, които да имат квалификацията и готовността да изпълняват задачите, непосредствено свързани с потребностите на съвременното равнище на икономическото развитие на нашата страна, съобразено с най-високите достижения на световната наука и техника, важат с пълна сила и за кадрите от висшите учебни заведения от Старозагорски окръг. Предната линия на борбата за ускоряване на научно-техническия прогрес минава през науката. Важен резерв, който засега недостатъчно се използва за решаване проблемите на научното ръководство на производствените процеси, са кадрите от висшите учебни заведения.

Окръжният комитет на партията насочва работата на вузовските партийни организации, на първичните партийни организации и комсомолските ръководства и дружества към разгръщане на такива форми на работа, които ще осигурят активно усвояване на знанията от студентите, ще разширяват научните им интереси. Подобряването на работата на научните кръжоци е насочено към формирането на усет към

Digitized by Google

научното дирене, към задълбочаване на познанията, към активизиране на творческото мислене.

Партийното ръководство на Комсомола в окръга все по-тясно се свързва с всестранното и задълбочено изучаване на общественото мнение на младежта. Окръжният комитет на партията насочва общинските, заводските, комбинатските и другите комитети, първичните партийни организации внимателно да изучават мненията и предложенията на младите хора. Навреме да реагират на техните чувства и настроения, **да не оставят без нужното внимание нито едно творческо, конструктивно предложение на младия човек, отнасящо се както към трудовия колектив, където той работи, така и към неговата лична съдба.**

Осезаеми са резултатите от партийните грижи за подобряване на стила и методите на работа на комсомолските кадри. Комитетите и дружествата сега по-често обсъждат въпросите за повишаване активността на комсомолците за въвеждането на строг ред, дисциплина и организираност в комсомолските редици. По-често на дневен ред се поставят въпросите за изкореняване на формализма, заседателщината, утвърждаване на Комсомола като политически организатор на младежта, за активното ѝ участие в решаването на социално-икономическите програми на трудовите колективи.

●

Успехите за издигане ролята и значимостта на младежкото участие в изпълнение на цялостната програма от проблеми на научно-техническата революция в окръга и страната са безспорни. Но партийните и стопанските кадри **не всякога успяват своевременно и задълбочено да вникват във възникналите сред младежките среди социални, икономически, духовни процеси, да ги анализират всестранно** и да подпомагат комсомолските комитети и дружества да прилагат най-действените форми за овладяването им.

И след многото разговори, обсъждания, приети мерки за изменение на подхода към проблемите на Комсомола и младежта в светлината на задачите, поставени в Писмото на другаря Тодор Живков до ЦК на ДКМС, не са изключение случаите, когато партийни органи и кадри **подменят необходимото доверие към комсомолските организации с излишно регламентиране и опекунство.** Недостатъчно обобщават и разпространяват положителния опит в комсомолската работа. Налице са слабостите в образованието и квалификацията на младите хора, които пречат за масовото им включване в основните направления на интензификацията в окръга.

На редица места комсомолските комитети не са станали истинска опора на педагогическите колективи в усилията им да повишат още повече качеството на учебно-възпитателната работа, трудовата и професионалната подготовка на учениците. Все още значителен е броят на младежите с основно образование, а има и такива, които и него не са завършили. Не са малко и младите работници с ниска квалификация. Съвсем очевидно е, че този трудов потенциал автоматически отпада при проектиране внедряването на новата техника и съвременни технологии в отраслите, където той работи.

Не са използвани рационално възможностите за обучението на повече млади хора за работа с електронноизчислителните машини, въпреки че окръгът има завоювани значителни успехи в тази насока.

Организаторската и идейновъзпитателната работа на партийните органи и организации изцяло е насочена към главната задача на де-

Digitized by Google

ня — **ускореното внедряване във всички сфери на живота постиженията на научно-техническия прогрес.** Творческите идеи, повишените критерии, конкретните организационни и контролни мерки целят в социално-икономическите програми, които сега трудовите колективи подготвят във връзка с предстоящия XIII конгрес на партията, деветата петилетка и перспективите до 2000-та година, да намерят централно място проблемите, поставени от Февруарския и Мартенския пленум на ЦК на БКП от т. г. за осъществяването на научно-техническата революция в окръга през следващите години.

В Старозагорски окръг растат, учат и се трудят ентусиазирани младежи и девойки, които активно работят за претворяване повелите на Февруарския пленум за бързото внедряване на научно-техническия прогрес във всички сфери на живота.

В нашия разговор взеха участие следните ръководни другари от Старозагорски окръг: **Иван ТОЧЕВ** — зав. отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП, **Стефан АНГЕЛОВ** — първи секретар на окръжния комитет на ДКМС, **Тотьо НАНЕВ** — първи секретар на общинския комитет на БКП — Опан, к. т. н. **Дочо ДОЧЕВ** — секретар на партийната организация при Института по хидравлика и пневматика — Казанлък, инж. **Емил КОЛЕВ** — секретар на заводския комитет на ДКМС при Обединените заводи за запаметяващи устройства — Стара Загора, и **Банко БАНКОВ** — ст. асистент във Висшия институт по зоотехника и ветеринарна медицина — Стара Загора.

Те споделиха свои оценки, виждания, предложения за нови подходи, осигуряващи широк размах на младежкото дръзновение в борбата за претворяване на научно-техническата политика на партията.

Digitized by Google

ИВАН ТОЧЕВ

ГРИЖА И ОТГОВОРНОСТ НА СУБЕКТИВНИЯ ФАКТОР

Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС от 1978 г. определи грижите и отговорността на партийните органи и организации към младото поколение. Февруарският пленум на ЦК на БКП от т. г. очерта перспективи в развитието на научно-техническия прогрес, които са недостижими и немислими без пълната мобилизация на всички сили и фактори на всички равнища на социалното управление и всички социални и възрастови групи на населението.

●

Като се има предвид дългосрочният творчески характер на работата за внедряване на челните постижения на научно-техническия прогрес, съвсем естествено е това, да възлагаме най-големи надежди за изпълнение на смелите предначертания именно на младежта. Защото научно-техническото дръзновение е в самата природа на младия човек, в динамичната му същност, в неспокойния му дух. **Но творчески и дръзновени в пълния смисъл на думата са делата на тези млади хора, чиито способности, амбиции, воля и устременост са породени от подходяща среда и условия, от постоянна грижа и подкрепа.** Такива именно условия предоставя динамично развиващата се икономика на окръга с преимуществено развитие на структуроопределящите отрасли и подотрасли като електрониката, роботиката, хидравликата, енергетиката, хранително-вкусовото машиностроене и др. От гледна точка на условията и предпоставките за изява на младежкото дръзновение и творчество остава още един — **субективният фактор — грижата и отговорността на партийните органи и организации в окръга.**

Постоянна тяхна грижа е да създадат подходящи условия в окръга и в отделните предприятия за увеличаване и изпълване със съдържание на младежките инициативи. През последните две години няколко пъти бюрото на окръжния комитет на БКП обсъжда отделни страни на комсомолското участие в социално-икономическото развитие на окръга, прие редица решения и мероприятия за усъвършенствуване на дейността на партийните, държавните и стопанските органи и останалите обществени организации в тези направления. Ще посоча само няколко примера. Непосредствено след решението на Политбюро от 14. XI. 1984 г. бюрото на окръжния комитет прие конкретни мерки за разгръщане на масово движение за обучение на младежта с електронноизчислителна техника. През май т. г. бяха разработени конкретни насоки за подготовка на програмите на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации за реализация на младите хора в окръга през деветата петилетка. И още един по-конкретен пример. По време на окръжната изложба на техническото и научно творчество на младежта членовете на бюрото на окръжния комитет на БКП и на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет посетиха младежката изложба, подробно се запознаха с експонатите, представени от самите автори, и в изложбената зала с участието на ръководството на окръжния комитет на ДКМС проведоха съвместно заседание и приеха конкретни мерки за засилване помощта на младите творци и достойното им представяне на Световното изложение на мла-

Digitized by Google

дежите-изобретатели в Пловдив през ноември т. г. Направени бяха редица целенасочени препоръки като например извършване на по-решителен преход от конструктивни към технологични решения, набелязани бяха мерки за скъсяване пътя откритие—разработка—внедряване. Обсъдиха се и редица други въпроси, свързани с условията и организацията на работа все с тази цел — стимулиране изявата на младите творци.

Такъв подход се стремим да утвърждаваме и в дейността на останалите партийни комитети и организации в окръга, като изискваме той да се превръща все повече в характерна черта на техния стил.

Сега в окръга 31 на сто от машиностроителната продукция, 33 на сто от производството на електроенергията и въглищата и 36 на сто от амониевата селитра са младежко дело. В структуроопределящите предприятия 34 на сто са млади работници. Основната част от колективите на новосъздадените предприятия за развитие на перспективни, на високо научно-техническо и технологично ниво производства като научно-производственото стопанско предприятие „Дезинтегратор", научно-производствения стопански комбинат „Биотехпром", научно-производственото предприятие „Космос", СД „Акуст" и други са млади хора. Определящ е младежкият дял в изграждането и усвояването на първите в страната гъвкави автоматизирани производствени системи (ГАПС) в научно-производствения стопански комбинат за роботика „Берое", Обединените заводи за запаметяващи устройства и комбината за хидравлични изделия „Хидравлика". Нещо повече — първата ГАПС, разработена и внедрена със собствени средства в комбината за хидравлични изделия „Хидравлика", в основни линии е младежко дело. Под ръководството на партийните органи и организации комсомолците и младежите в окръга извършиха значителна работа по реализиране на националните програми за комсомолско шефство над електрониката, роботиката, хидравликата, биотехнологиите.

Разбира се, това е положително, но сега нашата грижа за младото поколение добива ново звучене: да приобщим, да въвлечем още по-близко младежта и да й дадем необходимите знания и квалификация за изпълнение на стратегическите задачи на Февруарския пленум на ЦК на БКП за осъществяване на научно-техническата революция в окръга. Това е сега въпросът на днешния ден, това е въпросът на нашето бъдеще.

Задача сега е всеки млад човек до 30 години да постигне върха на своето образование. Ако анализираме този въпрос от гледна точка на изискванията на Февруарския пленум, той буди сериозен размисъл.

Какво показват данните?

В редовете на трудовата младеж в окръга до 30-годишна възраст над 50 на сто са без средно образование, което несъмнено се отразява на качеството и ефективността на младежкия труд, върху личната съдба на всеки от тези младежи, а едва 880 от тях повишават образованието си. Сега, когато говорим за втора компютърна грамотност на младото поколение, за нас тези хора са „неграмотни" за отговорните задачи, които трябва да решават за овладяване челните завоевания на техническия прогрес. Ние добре разбираме, че това е един въпрос, който трябва да съпътствува неотменно грижата и вниманието ни при решаване глобалните задачи на образованието.

На следващо място особено важно значение има повишаването на квалификацията на трудовата младеж, достигането на висок професионализъм в границите на младежката възраст. Сега голям процент от изпълнителските кадри над 30 години притежават ниска и средна степен на квалификация. Не се преодолява, а продължава да се за-

Digitized by Google

дълбочава несъответствието между съвременните потребности на развитието на нашето машиностроене, електрониката, текстилната промишленост, строителството и селското стопанство, от една страна, и квалификацията на работещите в тези сфери млади хора, от друга страна. Ние полагаме усилия да променим своевременно това положение. Вярно е, че проблемът за образователната и квалификационната структура на младежта не може да бъде решен за 2—3 години. Но вярно е също така, че в окръжната комсомолска организация, която има добра, съвременна и амбициозна програма, заложен и изведен национален опит, все още не се прави всичко необходимо за бързото решаване на тези въпроси. Касае се следователно за прилагане на стари подходи и критерии, за неумение на практика да се реализират набелязаните програми. В решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП са посочени конкретните пътища, новите идеи и подходи за решаването на тези проблеми. Нашият стремеж е те да се овладяват и прилагат в практиката, да станат съдържание на дейността и на комсомолските организации, и на държавните, стопанските и профсъюзните органи. **Въпросите на квалификацията сега планираме и решаваме на базата на конкретните потребности на всяка община, на всяко предприятие, на всеки колектив.**

●

Превръщането на младите хора във водещ фактор на научно-техническата революция изисква качествени изменения в подхода на всички органи към този проблем. Главната задача на партийните, на държавните и стопанските органи в тази насока сега е въвличането на младежта в политическия и стопанския живот на трудовите колективи и селищните системи, предоставянето ѝ на значимо място в решаването на социално-икономическите задачи. Усилията ни са насочени към това, процесът на подобряване на условията за подготовка и реализация на младежта да придобие всеобхватен характер, да обхване всички равнища на социалното управление. Стремим се този процес да се утвърждава все повече в низовите звена, да се съсредоточат усилията и работата в селищните системи и трудовите колективи — там, където живее и работи самата младеж. За нас това представлява ключов, изключително важен въпрос и полагаме много усилия да възпитаваме всички кадри в това направление, да го превърнем в мислене и действие на всички органи и окръжните ръководства на обществените организации и държавните органи и общинските партийни комитети.

И накрая нашите виждания и изисквания към дейността на органите за социално управление по подготовката на плановите документи за работа с младежта през следващата петилетка са насочени в няколко основни направления:

— Да приобщаваме младите хора към новите направления на научно-техническия прогрес и повишаване на техния принос в научно-техническата революция. Вземаме мерки за **по-нататъшното усъвършенстване на професионалната им подготовка и подобряване условията на реализация предимно в отраслите и дейностите, носители на научно-техническия прогрес.**

— Стремежът ни е да увеличаваме участието на младите работници и специалисти в ключовите звена на възпроизводствения процес, тези звена и дейности, **от които най-много зависи развитието на научно-техническия прогрес в окръга:** производството на запаметяващи устройства, роботостроенето, хидравликата, хранително-вкусовото ма-

Digitized by Google

шиностроене, производството на металорежещи машини, химическата промишленост, енергетиката, селското стопанство и др.

— Да издигнем ролята на младежта в науката, научноизследователските и внедрителските звена и **увеличаване броя и приноса на младите хора в програмните колективи.**

— От партийните и стопанските кадри изискваме да увеличават и **укрепват младежкото ядро в селищните системи** чрез създаване на допълнителни възможности за професионална изява и смислен отдих на младежта в общинските центрове и населените места.

— Набелязваме мерки за осъществяване на прелом в повишаването на квалификацията на младите работници и специалисти, в т. ч. и на младите кадри с висше образование.

— Отделяме внимание за осигуряването на условия за **пълноценно използване на свободното време** на младежта чрез разширяване и обогатяване на формите и базите за културен отдих, спорт и туризъм.

●

Грижите, помощта и отговорността на окръжния комитет на партията, на партийните организации и кадри сега са насочени главно да **се създават най-благоприятни условия за участие на младежта в научно-техническия прогрес.** Разбира се, ежедневната ни дейност е наситена с още много, разнообразни и трудни проблеми в това направление.

Налага се да водим борба и срещу някои остарели виждания и действия по младежкото участие в научно-техническата революция и срещу проявите на недоверие и консерватизъм в някои стопански кадри. Но определящото, характерното е, **че в окръга са създадени всички предпоставки — политически, идеологически и материални, за високоефективна реализация на младото поколение в научно-техническия прогрес.** Това окръжният комитет на БКП утвърждава и развива, това е водещото в нашата работа, в нашата грижа и отговорност към младежта на окръга.

СТЕФАН АНГЕЛОВ

ИНИЦИАТИВИ, НОВАТОРСТВО, РЕЗУЛТАТИ

Характерът и спецификата на днешното младо поколение, динамиката в развитието на неговите интереси и потребности и задачите, които то решава, определят многообразието на съвременната комсомолска дейност. То намира израз в множеството направления на политическата и организаторската работа с младежта, в богатството на инициативи, движения, почини — на форми и средства за възпитателно въздействие върху младия човек. В едно проучване на Висшата комсомолска школа в Москва от 1983 г. се посочва, че Комсомолът работи по над 200 направления, характеризиращи неговата многостранна дейност. Очевидно е, че постигането на върхови резултати във всяко едно от тези направления е нереална и недостижима цел. Поради това **въпрос от**

Digitized by Google

първостепенна важност за всяка организация, за всяко звено в структурата на младежкия ни съюз е вярната политическа ориентация във всеки етап на неговото развитие при определяне на главното, магистралното направление в дейността му. Става дума за ориентиране на инициативата, творчеството и практическата дейност на низовите звена, към извеждане докрай на задачите, за необратимо решаване на всички възлови проблеми в избраното направление. Това налага и съсредоточаване за всеки такъв етап на основната част от организационните, интелектуалните, материалните, финансовите и други ресурси в това направление.

●

Усвояването и прилагането на тази избирателна стратегия в нашата комсомолска практика, осмислянето ѝ от всички комсомолски кадри и активисти позволява постигането в кратко време на значими резултати в тези участъци от общия фронт на работа, които са изведени на преден план, участъци, които сполучливо бяха определени от другаря Тодор Живков като „пробиви" в цялостната ни работа.

Прилагайки посочения по-горе подход, през последните години в живота на окръжната комсомолска организация ние **успяхме да изведем като основен момент в своята дейност реализацията на богатството от идеи, заложени в общомладежката инициатива „Научно-техническият прогрес и челният опит — територия на младежкото дръзновение".** Концентриран израз на усилията ни в тази насока е работата по приобщаване на младото поколение към стратегическите направления на научно-техническия прогрес и постигането на значим младежки принос в приложението на върховите постижения на съвременната научно-техническа революция в условията на окръжния териториално-производствен комплекс.

Ето защо историческите решения на Февруарския пленум на ЦК на БКП са особено близки за младите хора от Старозагорски окръг. Мащабните задачи, произтичащи за нас от съвременната научно-техническа стратегия на партията, ни заставиха да преоценим постигнатото, да насочим творческата си дейност към нови територии за изява на младежкото дръзновение, да търсим извеждането на нови положителни образци в комсомолската практика.

В този аспект ние **придаваме особено значение на работата за формиране на нагласа у младите хора към научно-техническата революция, и то не на пасивна съзерцателност, а на активно, практическо отношение към всеки един проблем, който тя поставя пред нас.**

Важна роля за това е предоставена на изградените извънкласни форми на работа с учащата се младеж в окръга.

За последните две години ние увеличихме близо 2.8 пъти броя на формите по стратегическите направления на научно-техническия прогрес — електроника, роботика, хидравлика, биотехнологии, информатика, енергетика. Сега в тях се занимават 23 на сто от учащата се младеж в окръга. Интересен е опитът по привличане на стопанските организации в решаването на редица задачи, произтичащи от образователната реформа — материалната база, специалисти за обучение. Значим принос в това отношение имат машиностроителният комбинат „Фр. Енгелс", Обединените заводи за запаметяващи устройства, НПК „Техника и технология", държавното стопанско обединение „Хидравлика", Стопанският химически комбинат и др. С тяхната конкретна помощ и съдействие се създадоха 3 ученически електронноизчислителни центъра, съвременна база за обучение в техникумите „Г. С. Раковски" и „Н. Вапцаров" в Стара Загора. В окръга работи средношколски център по информатика, който разполага със зали за обучение с компютърна техника, библиотека, занимални. Предстои от-

Digitized by Google

кването на учебно-производствената база на научно-производствения стопански комбинат за роботика „Берое“, която разполага с високоорганизирана техника, учебна гъвкава автоматизирана производствена система, предназначена за обучение и производствена дейност в реални условия на средношколци от Средното професионално техническо училище по роботика, учебно-професионален комплекс по роботика за студентите от III степен на производствено-учебния център на ВМЕИ „Ленин“ в Стара Загора.

С всяка изминала година укрепва взаимодействието между ученическите комсомолски организации и тези от трудовата младеж по издигане равнището на подготовката на учениците по съвременните проблеми на научно-техническия прогрес. Утвърди се практиката да се провеждат по общини в началото на учебната година срещи на председателите на клубовете за техническо и научно творчество на младежта от стопанските организации и научните ръководители по ТНТМ в училищата. На тях се определят новите кръжоци във всяко училище и персонално специалистите от предприятията и научните звена, които ще водят теоретичните и практическите занятия.

Това доведе до съществено издигане качеството на подготовката, равнището на ученическите научно-технически разработки. Само за периода на XIII преглед на техническото и научното творчество на младежта нарасна два пъти броят на ученическите разработки със значим народностопански ефект, почти 3 пъти се увеличи броят на съвместните теми по ТНТМ между ученически и трудови младежки творчески колективи. Тази полезна интеграция значително разшири проблематиката на творческата дейност на младежките колективи, допринесе най-вече за „приземяване“ на ученическото научно-техническо творчество към реалните потребности на динамичното икономическо развитие на нашия окръг, намали рязко дистанцията „училище—предприятие—институт“ главно за тази част от учениците, които са ангажирани в извънкласните форми на работа.

Правилността на подобен подход бе категорично подчертана и от Февруарския пленум на ЦК на БКП. Тук, разбира се, в работата ни има и немалко „бели“ петна, които сега все повече са обект на вниманието на комсомолските комитети и организации в окръга.

За какво става дума?

Първо, поставената от партията задача за осъществяване на научно-техническата революция у нас в отреденя ни от историята кратък срок налага сега с особена острота да формираме у подрастващото поколение убеденост в реалността на тази задача, в предимствата, които развитият социализъм предоставя за разгръщане на научно-техническото творчество на трудещите се. Трябва да кажем, че сред немалка част от нашата средношколска младеж е разпространено гледището за „твърде голямата дистанция“ в областта на науката и техниката между социализма и съвременния капитализъм, за „значителния период“ от време, който ще ни е необходим, за да я преодолеем, особено за нашата малка страна. Това е една психологическа барнера, създадена от самите нас поради някои недостатъци в организацията и съдържанието на учебния процес в училище, поради слабости в нашата възпитателна работа. За това допринася незадоволителната информираност на тази част от младото поколение за приноса на социалистическите страни, на България в научно-техническия прогрес, за показателите на динамичното икономическо развитие на нашата страна. Не може да не отбележим тук и огромния дълг, който имат дейците на науката и техниката у нас за популяризирането на „българския принос“ сред младото поколение. Крайно недостатъчна е научнопопулярната литература и ангажирането с нея на голяма част от най-изтъкнатите представители на нашата наука. Твърде редки са срещи-

Digitized by Google

те на изявените деятели на научно-техническия прогрес у нас с подрастващото поколение, с нашата младеж. В този смисъл ние имаме богатия пример на Съветския съюз, който не всякога успяваме да използваме пълноценно. За всичко това всеки от нас носи и съответна отговорност.

Ето защо сега в окръжната комсомолска организация усилено търсим форми и средства на научно-техническата пропаганда сред учащата се младеж и особено за пропагандиране постиженията на социалистическите страни, в това число и на българската научно-техническа мисъл.

През февруари т. г. проведохме в комсомолските дружества от окръга първия месец на научно-техническата пропаганда, който ще провеждаме всяка година. През ноември, когато ще се проведе световното изложение на младите изобретатели „България'85", подготвяме месец на младежкото изобретателство, който също ще организираме всяка година. При това не става дума само за отделни окръжни изяви, а за наситена дейност в низовите звена — комсомолските дружества. Утвърдихме практиката при обучение на комсомолските и пионерските кадри да каним водещи учени и специалисти от окръга и страната, които изнасят беседи по различни страни на научно-техническата революция. Добър опит натрупахме по използването на изградените в окръга модерни предприятия, с високо научно и технологично равнище на производството за запознаване на комсомолците с перспективите на научно-техническия прогрес, с развитието на съвременните технологии. Това води до промяна в мисленето на младите хора, формира у тях патриотична гордост за това, което техните връстници са постигнали — при това не някъде другаде, а в техния град, техния окръг. Пример за това отношение представлява работата на младежта с електронноизчислителната техника. Сега разширяваме опита от миналата година с демонстрацията на тази техника и нейните възможности в младежките трудови бригади. От тази година ще навлезе тя и в пионерските и средношколските лагерни школи. На лагер в с. Равда изпращаме най-добрите участници в окръжния специализиран младежки клуб „Компютър" с тенденция да се формира специализирана окръжна лятна школа по програмиране и информатика. Анализът в тази наша дейност ще бъдат рейдовете на клубовете „Компютър" и в младежките домове и клубове. Обучените през тази учебна година в клубовете „Компютър" 123 преподаватели и близо 2000 учащи се през следващата година ще удвоим. Голяма част от въпросите са заложени в съвместната програма на окръжния комитет на ДКМС и изпълнителния комитет на окръжния народен съвет за масово обучение на младежта от окръга за работа с електронноизчислителната техника до 1990 година. Вече се изгражда към окръжната станция на младите техници дом на електрониката с ученически електронноизчислителен център. Под ръководството на ОК на БКП и със съдействието на ЦК на ДКМС в Стара Загора ще се изгради национален младежки комплекс за наука и техника, ориентиран към развиващите се в окръга електроника, роботика, хидравлика, машиностроене, енергетика, космическо приборостроене и биотехнологии.

Второ, ние насочваме усилията на комсомолските ръководства и дружества към още по-тясно обвързване на ученическото научно-техническо творчество, особено в стратегическите направления на научно-техническия прогрес, с динамично променящите се и растящи потребности на икономиката на окръга. Сега, непосредствено след приключване на XIII окръжен преглед на техническото и научното творчество на младежта, ориентираме дейността си към превръщането на из-

Digitized by Google

гражданите досега интегрирани колективи между учащата се и трудовата младеж, в колективи, обслужващи пряко производството чрез разработката на конкретни научно-технически задачи. При това съществено място отделяме на предимствата на програмната организация на тези колективи и широкото внедряване принципите на асоциирането. Опита от създадената ученическа асоциация на базата на Висшия институт по зоотехника и ветеринарна медицина ще разширим чрез изграждането на такива в областта на електрониката, роботиката и машиностроенето на базата на новооткрития Висш учебно-производствен център на ВМЕИ „Ленин".

Става дума за това да търсим ранна реализация на способностите и възможностите на младото поколение, при това тя да бъде на високо научно-техническо и технологично равнище с конкретни измерими икономически и социални резултати. Само такава реализация формира самочувствие, творческо горене у младите хора, изгражда у тях убедени строители на зрялото общество.

Февруарският пленум на ЦК на БКП постави поновому редица задачи, свързани с приноса на младите научни кадри в осъществяването на съвременната научно-техническа политика на страната. В окръга има 27 научноизследователски институти и развойни звена, които имат решаващ принос за извеждане на окръга на водещи технологични позиции в направленията на нашата специализация. Затова особена роля ще играят работещите там млади хора, съставляващи 43 на сто от общата численост на заетите в тези звена. Тук ние започнахме конкретна диференцирана работа в комсомолските дружества в тези институти за повишаване личната отговорност на всеки млад човек към проблемите на собствената професионална подготовка и израстване в науката, към собствените резултати от творческата дейност. Особено внимание отделяме за разширяване възможностите за изява на младите специалисти и учени чрез организиране на научно-технически конференции, национални и международни младежки школи (на база на съществуващите „Промишлени роботи" и „Хидравлика и пневматика"), симпозиуми и др. Разработваме сега конкретно въпросите на моралното стимулиране на младежкия научноизследователски труд в окръга. Учредихме от тази година Премия на окръжния комитет на ДКМС за значим принос в научно-техническия прогрес за млади специалисти, научни работници и младежки творчески колективи. Започнахме повсеместно изграждане в научните звена в окръга на съветите на младите специалисти на базата на натрупания опит в НПСКР „Берое", ДСО „Хранмаш", МК „Фр. Енгелс", Обединените заводи за запаметяващи устройства. Тези съвети като помощни органи на комсомолските комитети се превръщат при добра организация и инициатива в място за активна обмяна на идеи и технически решения, опит в научноизследователската работа. В тях се обсъждат и споделят впечатленията, опитът от специализация в други научни звена и фирми у нас и зад граница, те се явяват и първата аудитория за научните доклади и съобщения, които предстои да се изнасят пред различни форуми. Тоест те запълват до голяма степен празнотата, съществуваща в научните, внедрителските и развойните звена в окръга, а не само от липсата на популярните във висшите учебни заведения заседания на катедрите — дават първия шанс на младия инженер, специалист, научен работник да се изяви, което представлява една окриляща и особено необходима в началото подкрепа.

Разглеждайки мястото на младите хора от окръга за внедряването на научно-техническия прогрес, ние отделяме особено голяма роля на тяхната творческа дейност, на увеличаване на приноса им за разработката и внедряването на съвременни, високоефективни технически

Digitized by Google

решения и технологии. В този смисъл важно място ще заема движението за техническото и научното творчество на младежта с неговите нови задачи и безспорно нови функции, които му налагат постановките на Февруарския пленум. Нашите виждания и практически подходи в това направление могат да се групират в няколко насоки.

Кои са те?

На първо място това е работата ни за значително увеличение на приноса на младежките творчески колективи, разработващи научно-технически проблеми в извънработно време. Тоест превръщането им в звена, пряко обслужващи производството. Това е един значителен резерв за икономиката на окръга, който засега се използва пълноценно само в структуроопределящите предприятия.

На второ място ние отделяме особено внимание на интензификацията на движението за техническо и научно творчество на младежта в окръга чрез преодоляване на дребнотемието, съществуващо сред част от младите творчески колективи, ангажирането им с крупни научно-технически разработки на базата на изграждане на програмни колективи. Поставили сме си задача до XV конгрес на ДКМС да успеем с няколко програмни колектива да изведем 4—5 крупни технологични разработки в областта на електрониката и автоматизацията на производството.

Освен това насочваме вниманието на кадрите за осъществяването на поврат в съдържанието на младежките разработки, като се отделя по-голямо внимание на разработването на технологии. През последния преглед за ТНТМ се отчете, че те са нараснали три пъти, но все още съставляват едва 17 на сто от всички разработки. Реализирането на поврат от разработката на конструкции към разработката на технологии ще бъде главният момент в дейността ни по интензифициране на техническото и научното творчество на младежта в окръга.

Окръжният комитет на ДКМС сега осъществява интензивна дейност за внедряване на плановото начало в управлението на движението за техническото и научното творчество на младежта в окръга. С помощта на партийните и стопанските органи се стремим **да обвързваме главните цели и резултати от движението за ТНТМ с плановете за социално-икономическо развитие на общините и окръга като цяло.** Това силно ще завиши стимула и безспорно отговорността на деятелите на движението. Надяваме се този експеримент да излезе успешен и да получим набелязаните резултати.

Разработваме някои въпроси, свързани с икономическата ефективност на движението за техническо и научно творчество на младежта чрез развитието на нови дейности. Приходите от тях бихме могли успешно да използваме в многостранната ни дейност по комунистическото възпитание на младото поколение. Един пример: ЦК на ДКМС през 1984 г. създаде ИВСД „Авангард" за решаване на редица въпроси на ускореното внедряване на младежки разработки. За кратко време то доказа по безспорен начин необходимостта от съществуването си. Засега обаче до момента няма посредник в първоначалния етап, който да осъществи връзката между потребностите от научно-технически разработки на различни звена и евентуалните младежки програмни колективи. Тази роля в окръга ние предвиждаме да предоставим засега на окръжния център за ТНТМ при съществено разширяване на неговите функции.

По такъв начин ще можем да осъществим задачата за преодоляване на досегашното еволюционно развитие на движението в окръга (независимо от това, че крайните резултати са сред най-високите в страната) и постигането на ръст в икономическия ефект от младежките разработки от два до три пъти до XV конгрес на ДКМС.

Digitized by Google

ТОТЬО НАНЕВ

ВЯРВАМЕ В МЛАДЕЖТА

Въпросите на научно-техническия прогрес са били винаги в центъра на организаторската и политическата дейност на общинския комитет на БКП, на първичните партийни организации, на стопанските кадри от селищната ни система. С особена сила това се отнася за периода след Дванадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция.

За по-пълна реализация на техните решения беше определена полагаща се роля на общинската комсомолска организация, на младежта с убеждението, че тя е носител на най-прогресивното, на най-новото.

●

Своеобразен катализатор на дейността на всички органи по проблемите на научно-техническия прогрес са решенията на Февруарския и Мартенския пленум на Централния комитет на БКП. Тези решения задълбочено се изучават и осмислят от кадрите и специалистите в общината. Определили сме основните направления и насоки за тяхното изпълнение, вземаме мерки с разработването на плана за деветата петилетка те ресурсно да бъдат осигурени.

Поради селскостопанския облик на икономиката на общината ни дейността на всички ръководства, в това число и на комсомолските дружества и младежките трудови колективи, е насочена в няколко основни направления.

Кои са те?

Набелязали сме конкретни мерки за разширяване и укрепване на досегашните ни връзки със селскостопанските научни институти по внедряването на разработени от тях технологии за отглеждането на културите и животните и с чуждестранни фирми, произвеждащи растителнозащитни препарати.

Програмите ни за обучението на специалистите и изпълнителските кадри — механизатори, животновъди и полевъди, са съобразени с изискванията на съвременните технологии, които се прилагат и предстои да се внедряват в селскостопанското производство.

Стопанското ръководство на аграрно-промишления комплекс взема мерки за материално-техническото обезпечаване на технологиите и тяхното спазване.

Разработили сме програма за усъвършенстване структурата на производството в аграрно-промишления комплекс, увеличаваме трайните насаждения и в базата на опитната станция по поливно земеделие чрез специализирането ѝ като семепроизводно стопанство.

Подлагаме на оценка каква е ефективността от повишаването на химизацията чрез оптимизиране торенето на отделните култури, растителната защита, обработката на посевния материал с химически препарати. Усилията ни са насочени към порационалното използване на наличната техника и намаляване на ръчния и тежък непривлекателен труд в основните отрасли на производството. Успешното решаване на този проблем е важна предпоставка за включването на повече млади хора в бригадите и задържането им на работа при нас. Полагаме грижи за усъвършенстване организационно-управленската структура в двете селскостопански организации чрез непрекъснато стабилизиране на бригадите от нов тип. Строго спазваме изискванията на икономическия механизъм за стимулиране внедряването постиженията на научно-техническия прогрес в отделните производства.

В резултат на тези мерки непрекъснато се разширяват площите и културите, отглеждани по интензивни и високоинтензивни технологии. През тази година по този начин се отглеждат 99,4 процента от пшеницата, 100 процента от царевицата и памука. Преодолян е консерватизмът при прилагане на минималните обработки на почвата.

На базата на сортовото микрорайониране сме усъвършенствували сортовата структура при всички култури.

Разшири се разумното използване на химическите средства за регулиране растежа и добива особено при пшеницата, ечемика, царевицата и памука.

Въз основа на собствени разработки и използването на чуждестранен и наш опит в базата на опитна станция по поливно земеделие се изпитват и внедряват високоефективни и производителни методи на напояване.

Digitized by Google

Резултатите през последните години в селскостопанските организации потвърждават правилността на избрания път и ни окуражават на основата на решенията на Февруарския и Мартенския пленум на ЦК на БКП да си поставим много по-високи цели по разширяване внедряването на научно-техническите постижения.

Какви са нашите резултати?

Непрекъснато се повишават средните добиви, повишава се икономическата ефективност, увеличава се икономическата мощ на двете селскостопански организации.

През миналата година получихме средни добиви от декар — 570 кг пшеница, 436 кг ечемик, 1131 кг царевица. Аграрно-промишленият комплекс формира резервен фонд над 800 хил. лева. Множество са националните и окръжните отличия, които нашият аграрно-промишлен комплекс и бригадите от нов тип получиха през последните две-три години.

Общинският комитет на партията и партийните организации оценяваме по достойнство ролята и мястото на младежта от селищната ни система за внедряването на научно-техническите постижения и получаването на добрите резултати. В селското стопанство се трудят 109 младежи, от които специалисти с висше образование — 19, със средно — 9, като механизатори работят 35 души и др. В автостопанството, което обслужва предимно селското стопанство, работят 112 младежи, организирани в три младежки трудови колектива. Всички те с разбиране и отговорност приемат новостите и са активни помощници на партийните и стопанските органи за тяхното внедряване в практиката.

Особено полезна е дейността на младежкия трудов колектив „Юрий Гагарин" в село Бял извор с ръководител героя на социалистическия труд Марко Владев. Те са пионери на внедряването на почти всички новости в селското стопанство на общината. В тяхно лице общинската партийна организация и първичните партийни организации в селото намират една надеждна подкрепа на всички инициативи. Там най-напред се реализират новите технологии. Може би това е и основната предпоставка, за да може още на 19. XII. 1984 година този колектив да отчете изпълнението на годишния си план по всички показатели.

Както партийните, така и стопанските органи в нашата селищна система полагаме непрекъснато усилия за укрепване и развитие на движението за техническо и научно творчество на младежта. Съдействуваме за популяризиране техническите знания и за обучението на младежите, подпомагаме да се създават условия за творчество както в клубовете на ТНТМ в училищата, така и сред работническата младеж.

Заедно с това грижите ни са насочени и за подобряване условията на живот и труд на младежите. Изградили сме и продължаваме да разширяваме клубната и спортната база в почти всички селища. На младежките трудови колективи предоставяме предимно високопроизводителна техника и това им помага да увеличават производителността на труда и да подобряват качеството на своята дейност.

С изграждането през миналата година на единното средно политехническо училище в с. Опан се осигурява възможност за продължаване работата ни по правилното професионално ориентиране на младежите, започнала в кръжоците по транспортно дело в основните училища, а чрез вечерното обучение и за повишаване образованието на работещите младежи.

Първичните партийни организации подпомагат комсомолските дружества за възпитание на младежите в любов към родния край и селищната система.

За намаляване миграционните процеси вземаме мерки за реализация на младежите в новоизградения цех на Обединените заводи за завиметяващи устройства, както и за активното им привличане по внедряване научно-техническите постижения в областта на електрониката.

През последните години увеличихме броя на младежите, включени в ръководствата на обществените и стопанските организации, в състава на кметствата, и като общински съветници. Това ни дава по-големи възможности да формираме у тях чувство на стопани. Сега те имат условия да кажат своята дума при определянето на социално-икономическата политика на селището и общината.

В работата ни по ангажирането на младежта за решаване проблемите на научно-техническия прогрес все още допущаме и редица слабости. Те се заключават преди всичко в неумението на някои органи от селищната ни система да поддържат винаги у младежите пламъка на новото, недостатъчни са грижите в полезрението на комсомолските ръководства винаги да стоят проблемите за търсене на новостите и челния опит. У някои кадри липсват умението и опитът да подкрепят рационалното в изказаната от младите хора идея, а в някои случаи даже допущат подценяване на техните предложения.

Не всички първични партийни организации се занимават постоянно и подпомагат комсомолските дружества, за да изчерпят докрай възможностите по реализиране на младежката инициатива „Научно-техническият прогрес и челният опит — територия на младежкото дръзновение".

Digitized by Google

Много са още проблемите по създаване на добри условия за бит и особено за труд.

Решенията на Февруарския и Мартенския пленум поставят много по-големи изисквания за усъвършенстване на наличната техника и внедряване на нови, много по-прогресивни от сегашните технологии, за радикално решаване проблемите на производствената база в селското стопанство.

Ние срещаме сериозно затруднение от това, че в последните години в общината не постъпват специалисти с агрономическо и висше техническо образование и че опитите ни за решаването на този въпрос чрез стипендии и други стимули не са особено резултатни.

Не са цялостно механизирани процесите при производството на зеленчуците и памука. Това налага да влагаме повече ръчен труд и води до увеличаване себестойността на продукцията от тези култури. Изключително бавно се обновява и разширява хидромелиоративният фонд.

Сега отново обсъждаме тези и други нерешени проблеми и набелязваме конкретни мерки за реализиране решенията на Февруарския и Мартенския пленум на ЦК на БКП. Разширени и обогатени с нови идеи, тези мероприятия ще ги включим и в плановете за социално-икономическото развитие на селищната ни система през деветата петилетка. Сега партийният комитет, първичните партийни организации се отнасят с още по-голяма вяра в силите и възможностите на нашата младеж за успешно решаване на задачите, които ни поставя ускореното внедряване на научно-техническия прогрес в селскостопанското производство.

к. т. н. ДОЧО ДОЧЕВ

МЛАДИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ — ЯДРО И ДВИЖЕЩА СИЛА

Партийното и стопанското ръководство на Института по хидравлика и пневматика отдава голямо значение на творческото развитие на младите хора и на тяхната пълноценна изява в живота и труда. Ние имаме предвид, че сега повече отвсякога нашето общество се нуждае от висококвалифицирани инженерно-технически кадри, способни не само да поддържат съществуващото ниво на производството, но и да бъдат творци на новото в техническата мисъл. Те са призвани да осъществяват непрекъснат научно-технически прогрес в своята област, да умеят да оценяват важността на новите открития и изобретения и да организират тяхната реализация.

●

Въпросите по въвеждането на младите специалисти в научния колектив и създаването на възможности за тяхната творческа реализация са разностранни, често сме ги обсъждали и при нас те са добили обществена разгласа. Не можем да смятаме обаче, че вече сме намерили всички пътища за тяхното практическо приложение. Съвременният етап на развитие на научно-техническия прогрес непрекъснато променя както представите ни за организация на труда и управлението, така и взаимоотношенията между отделните човешки поколения.

На настоящия момент прилагането на електронноизчислителните машини за автоматизация на производството, управлението и инженерния труд рязко издигна ролята и значението на младите специалисти. Това е продиктувано от факта, че, от една страна, те се оказват поподготвени за работа с тях и, второ, че поради липса на традиционни трудови навици те приемат като естествено новите подходи и организация на работния процес. По този начин младите хора се явяват ос-

Digitized by Google

новния носител на внедряването и използването на най-новите научно-технически постижения в практиката. И ако това явление все още осезателно не се чувствува и отразява на материалното производство — с някои изключения, то в научните и внедрителските организации е реалност.

Партийното и стопанското ръководство на института отчита, че при нас новото поколение специалисти има решаващо значение за промяна стереотипа на работа и за внедряване на електронноизчислителните машини за автоматизиране на инженерния труд. Това не се определя само от уменето и естествената нагласа на младите специалисти, а и от факта, че те са 40 на сто от специалистите с висше образование, 30 на сто от научните сътрудници и почти всички аспиранти. От програмните задачи за годината 30 се ръководят от млади кадри, което представлява 37 на сто от общите за института. На млади специалисти сме доверили разработки от всички важни направления при проектирането на хидравлични и пневматични изделия. Те се явяват ядрото и движещата сила при разработването и внедряването на системата за автоматизиране на инженерния труд.

Отчитайки това, ние се стремим да осигурим добри условия и да приложим най-действените форми и средства за увеличаване на тяхното участие и принос в научната и развойната дейност. Насоките на работата ни са главно в следните направления:

Помагаме им правилно да се ориентират в конкретните области на работа; вземаме мерки за методично и целенасочено повишаване на тяхната професионална и идейна подготовка; създаваме условия за увеличаване на техния дял и участие в решаване на основните задачи на института; полагаме грижи навреме да решаваме социалните и битовите им проблеми.

Какво правим по тези главни направления в нашата работа?

Ориентирането и въвеждането на младите специалисти в работата извършваме по **специално разработена „Система за работа с новопостъпили млади специалисти в института“.** Системата е разработена в направление непрекъснато да се подобрява работата с младите кадри в духа на решенията на Политбюро на ЦК на БКП „За някои неотложни мерки за подобряване качествения състав на кадрите и тяхното ефективно използване“, в отговор на Писмото на другаря Тодор Живков до ЦК на ДКМС. Тя обхваща едногодишен период от време, през който се насочва повишаването на квалификацията и развитието на специалиста в съответното направление. От тази година задължителен елемент е и тримесечното обучение за работата им с електронноизчислителни машини.

Целта на този период е да се скъси времето за приспособяване на младите кадри към новите условия за работа и да се създадат предпоставки за бъдещата им самостоятелна дейност. Изпълнението на програмата се следи от прекия стопански ръководител и комсомолското ръководство. В много от случаите младите специалисти се прикрепват към специалисти с по-богат опит. Естествено, съществуват и случаи на формално изпълнение на набелязаната програма, вината за което е изцяло на съответния ръководител.

Практиката показва, че в периода на въвеждане на младите специалисти е целесъобразно да се поставят повече задачи от практически и експериментален характер.

Резултатите от изпълнението на тези програми и проблеми от производствен, социално-битов и друг характер се разглеждат на периодични срещи на младите специалисти с партийното, стопанското и на обществените организации ръководство.

Усилията ни са насочени да **създаваме всички условия за пълноценна творческа работа, изява и научно израстване на младите кадри.** Редовно обявяваме конкурси за на-

Digitized by Google

учни сътрудници и аспиранти, на които се явяват предимно млади хора. На тяхно разположение е огромен фонд научно-техническа, каталожна и патентна информация. Усъвършенстваме непрекъснато материално-техническата база за изследване и автоматизиране на инженерните дейности. Създали сме условия за периодично повишаване на знанията им чрез формите на следдипломна квалификация.

Трябва да отбележим, че все още не е решен докрай въпросът с езиковата подготовка на младите специалисти. Малък е и обемът на предвижданите опитно-експериментални работи. Все още срещаме сериозни затруднения за своевременното им снабдяване с жилища.

●

Съществуват и друга група проблеми, свързани със **социалнопсихологическите отношения между младите специалисти и тези с по-дълъг грудов стаж.** В повечето случаи младите кадри имат по-добра обща теоретична и математическа подготовка и могат много успешно да работят с електронноизчислителните машини. На тях обаче им липсва достатъчно практическият опит и специфичните знания, необходими в пряката работа по проектиране на изделията. От друга страна, специалистите от „по-старото поколение" притежават този опит и умение, но са създали трудови навици, които не могат или не искат да променят във връзка с въвеждането на тези нови машини в работата им. Това противоречие за съжаление в много от случаите на този етап завършва в полза на рутината. Едно, че в ръцете на тези кадри са възловите направления и те определят насоките на работата и, второ, че все още съществува мнението, че младият специалист трябва по-дълго да „чиракува", след което придобива облика на „майстора". Макар и порядко, срещат се и такива специалисти, които не искат да предават своя опит и знания, запазват своя „периметър" и младите хора край тях трудно се развиват.

Това са проблеми, които партийното и стопанското ръководство винаги имат предвид, оценяват ги и се стремят да намерят тяхното решаване и да създадат в колектива необходимата творческа обстановка.

Една от формите за работа с младите специалисти е **създаването на комсомолски творчески колективи за изпълнение на задачи в определени направления.** Най-важната задача, по която сега работи един такъв колектив, е създаването на система за автоматизиране на инженерния труд. Институтската комсомолска организация е поела шефство над задачите по автоматизирането на инженерния труд и над още 6 други разработки.

Плод на активността на младите специалисти от института са и провежданите в Казанлък национални младежки школи по хидравлика и пневматика. На тях освен лекциите от изтъкнати специалисти от страната и чужбина се докладват разработки и на млади научни работници. По този начин наред с обогатяване на знанията младите кадри добиват опит и самочувствие за творческа изява.

Друга форма за съчетаване на интересите на младите хора с решаване на задачи от научноизследователски и производствен характер при нас е движението за техническо и научно творчество на младежта. В дейността си то получава активна подкрепа на институтското ръководство. На заседания на партийното бюро и на събрания на първичната партийна организация редовно се разглеждат проблемите на клуба за ТНТМ. Комсомолската организация също следи и подпомага отблизо творческите усилия на младите хора. За постигнати високи резултати в движението за техническо и научно творчество на младежта комсомолската ни организация е наградена с „Орден на труда" — златен.

Особена активна роля за творческата реализация на младите специалисти и за формиране на тяхна-

Digitized by Google

та активна жизнена позиция играе институтската организация на ДКМС. Тя търси различни форми и средства за организиране и мобилизиране на младите хора. Мерките на комсомолското ръководство са насочени да се организират много и различни мероприятия, така че да обединят младежите в творческите им търсения в групи с общи интереси. Създали сме добра материална клубна база, която позволява на младежите да провеждат разнообразни инициативи.

Отчитайки особената важност на дейностите по реализацията на младите хора, **имаме създадена партийно-стопанска комисия за работа с младежта.** Тя следи как се изпълняват задачите, залегнали в координационната програма за работата им с младите специалисти. Тя определя и насочва задачите, които трябва да се решават, грижи се за проблемите, залегнали в програмата, да се отчитат и актуализират всяка година според възникналите потребности.

●

Усилията на партийното и стопанското ръководство на института са насочени към създаване на условия за активното включване на младите хора в борбата за успешното решаване на задачите, поставени от Февруарския пленум на ЦК на БКП, в областта на издигане на научната и внедрителската мисъл, в областта на хидравликата и пневматиката в нашата страна до равнището на най-високите постижения.

инж. ЕМИЛ КОЛЕВ

СРЕДИЩЕ НА МЛАДЕЖКОТО ТВОРЧЕСТВО

Общомладежката инициатива „Научно-техническият прогрес и челният опит — територия на младежкото дръзновение" ориентира всички направления и форми на комсомолската дейност към увеличаването на непосредствения младежки принос в изпълнението на главната социално-икономическа задача на осмата петилетка и към новите отговорности на младите хора в овладяването на научно-техническия прогрес и челния опит. Националната партийна конференция по проблемите на качеството и Февруарският пленум на ЦК на БКП отново акцентуваха с огромна сила вниманието на цялата общественост върху тези проблеми. От комсомолските комитети и дружества сега се изисква да превърнат проблема за овладяването и прилагането на научно-техническия прогрес не само в най-важна, но и в най-срочна задача на цялата младеж.

●

Дейността на нашата общозаводска комсомолска организация към Обединените заводи за запаметяващи устройства в това отношение е най-разностранна, но две от направленията са с особена важност.

Първото от тях обхваща формите на работа, насочени към повишаване на образователната и професионалната подготовка, пълното овладяване на професията и достигане на висока степен на професионализъм в труда.

Този въпрос е с особена важност за нашия трудов колектив поради спецификата на труда, модерната техника, с която работим, и динамично развиващия се отрасъл. Ето защо и вниманието, което му се отделя от страна на общозаводския комитет на ДКМС, е голямо. Само за миналата година 8 на сто от комсомолците са повишавали образованието и 35 процента квалификацията си. Понастоящем 80 на сто от младите работници са със средна и висока степен на квалификация и само 1,5 процента от комсомолците са с основно образование. Формите на работа, които се използват от общозаводския комитет на ДКМС и учебно-методичния отдел, са най-разнообразни: курсове за повишаване на квалификацията във всичките им разновидности: квалификационни; опреснителни; за нови из-

Digitized by Google

делия; за програмни езици и др.; състезания по професии, прегледи на квалификационното равнище и професионални умения и др. За популяризирането опита на най-добрите, за изучаването и прилагането му на практика общозаводският комитет на ДКМС и общозаводският профкомитет създадоха като свой помощен орган клуб на челника и наставника. Изградените към него три секции: „Наставничество", „Челен опит" и „Изобретения и рационализации" подпомагат подготовката на младежките кадри и допринасят за по-нататъшното издигане на трудовата и обществено-политическата активност на комсомолците.

●

Внедряването на новата високопроизводителна и модерна техника в производството поставя и някои проблеми, чието разрешаване е трудно. Обикновено при внедряването на новата техника се предявяват и много по-високи изисквания към обслужващия я персонал — необходими са високообразовани и висококвалифицирани кадри, главно специалисти с висше и средно специално образование. В същото време за извършването на някои рутинни функции като например поставянето и снемането на детайла при обработката му на машини с цифрово-програмно управление и други подобни, според изискванията на технологичния процес са необходими и нискоквалифицирани кадри. Младите работници, които извършват тези функции — оператори, шлосери и др., имат желание да повишат квалификацията си, но това обикновено довежда до противоречие на технологичния процес. За разрешаването на този проблем обикновено се налага доставката на ново оборудване — манипулатори, роботи и др., които да премахнат необходимостта от нискоквалифицирания и непривлекателен за младите хора труд. Но това от своя страна задълбочава първия проблем — недостига на високообразовани и висококвалифицирани кадри.

В борбата за постигане на висок професионализъм в труда ние определяме важно място на инициативата за поемането на комсомолски шефства. Само за няколко години те се наложиха като особено ефективна форма, която конкретизира задачите за младежкия принос в работата на комсомолската организация по общомладежката инициатива. По своята същност тяхната главна цел е насочена в няколко направления.

Едно от тях е да постави на централно място в дейността на комсомолските дружества грижата за комунистическото възпитание и самовъзпитание на комсомолците като стопани на социалистическата собственост.

Освен това чрез поемане под шефство на важни детайли, възли, машини да се осигурят условия за произвеждане на повече и по-висококачествена продукция.

Те помагат да се засили трудовата дисциплина и личната отговорност на комсомолците за качествено и срочно изпълнение на стопанските задачи, способстват да се стимулира дейността на комсомолските дружества по овладяването челните постижения на научно-техническия прогрес.

Понастоящем броят на шефствата в общозаводската комсомолска организация е над 250 броя. Като правило под комсомолско шефство са поети най-новото и модерно оборудване, най-перспективните технологии и производства, възловите проблеми за производство на детайли. И това е естествено. Те най-пълно импонират на младежкия плам и дръзновение на младите хора. Ние отчитаме като наша голяма придобивка участието на младите хора в производството на съвременни технологии, манипулатори и роботи, гъвкави производствени системи и модули и други. Наред с това комсомолците се включиха активно и в изпълнението на програмата за комсомолско шефство над роботиката и роботизацията на народното стопанство през осмата петилетка.

Челен отряд в изпълнението на отговорните задачи, произтичащи от програмите за комсомолско шефство, са младежките трудови колективи. Широкото внедряване на бригадната организация на труда създаде предпоставки за нарастване ролята на младежките трудови колективи за комунистическото възпитание на младежите и девойките, за превръщането им в челни звена за внедряване постиженията на научно-техническия прогрес, в средища на високото професионално майсторство. На територията на Обединени заводи за запаметяващи устройства са утвърдени 18 младежки трудови колектива. Комсомолците със своя труд и знания са начело в производството, със личния си пример и младежки ентусиазъм увличат целите колективи и допринасят за изпълнението на производствените задачи на предприятието. Доказателство за това са рапортите-обещания, които тези колективи всяка година дават и отчитат за предсрочното изпълнение на годишния план. За контролиране на цялостната им дейност комсомолските комитети имат създадени картотеки, в които се следи броят на членовете, квалификацията, образованието, текучеството, обществено-политическата дейност и резултатите от социалистическото съревнование.

Сериозни проблеми в работата по комсомолските шефства създава големият им брой. Това наложи от началото на тази година да започнем преразглеждане на ефективността на комсомолските шефства. Решихме, че трябва да се направи известно окрупняване, което позволява да се подобрят обхватът и контролът над шефствата, а оттам и тяхното качество. От своя страна окрупняването позволява да се координират усилията на всички комсомолски комитети с цел пълното откроява не на конкретния младежки дял във всяко производство.

Digitized by Google

●

Второто важно направление в дейността на комсомолската организация по общомладежката инициатива „Научно-техническият прогрес и челният опит — територия на младежкото дръзновение" обхваща формите на работа, насочени към масовизирането и издигането ролята на младежкото научно-техническо творчество.

При нас движението се развива с бързи и стабилни темпове. През 1983 г. са сключени 21 договора на стойност 284 хил. лв., а миналата година те бяха на стойност 510 хил. лева. Всички разработки на клуба за ТНТМ целят да се решават по-бързо и успешно проблемите на качеството, автоматизацията, електронизацията, роботизацията и намаляването на ръчния труд. За определен принос в развитието на движението за техническо и научно творчество на младежта комсомолската ни организация е отличена с „Орден на труда" — златен. Тези успехи са резултат преди всичко на инициативността на комсомолските комитети и вниманието, което те отделят на движението; съдействието и подкрепата на стопанското ръководство и големия научен и производствен потенциал, с който разполагат заводите ни. Тези три предпоставки, обединени в единно цяло, са мощен катализатор на движението.

Пътищата за постигането на това развитие са най-разнообразни, но един от тях е основен и решаващ. Това е пълната обвръзка на тематичния план и план-програмата за развитие на движението за техническо и научно творчество на младежта с производствената програма и плана за научно-техническия прогрес на предприятието. Нещо повече, от година и половина това е принцип в работата ни. Благодарение на тази постановка младежкото научно-техническо творчество при нас се превърна в звено, пряко обслужващо производството. По този начин бяха спечелени и доверието и помощта на стопанското ръководство за всички начинания на клубовете.

Сериозни задачи постави пред движението и Националната партийна конференция по качеството. Сега 90 на сто от всички теми, решавани в клубовете ни, целят подобряване качеството на произвежданите в заводите ни изделия. Изградени са първите шест творчески групи по качеството. Към клубовете се създадоха групи за инженерна подкрепа на работническите предложения. Тяхната дейност е най-разностранна — от оказване помощ на работниците при оформяне на рационализаторски предложения до мобилизиране на целия мощен апарат на клубовете за доразвиване, изработка и внедряване на тези предложения.

Активно бе участието на клубовете за техническо и научно творчество на младежта в изпълнението на програмите на общозаводския комитет на ДКМС, за осигуряване на комплексната автоматизация, електронизацията и роботизацията на инженерния труд. Бяха разработени и предадени в срок 22 теми. За периода на миналата година и досега клубовете се включиха в решаването на всички тези важни проблеми. **Сериозно внимание отделяме и на автоматизацията на управленските дейности** чрез създаване на локална мрежа от микрокомпютри. За пропагандиране дейността на клубовете се издават брошури, радиопредавания и рекламни материали. Най-добрите млади специалисти ръководят кръжоци по електроника в осем основни и средни училища на Стара Загора.

Преминаването при нас на клубовете за техническо и научно творчество на младежта на самоиздръжка позволи значително да се разшири сферата им на действие чрез влагане на средства за социално-битови придобивки, помощи за училища от Страндженско-Сакарския край, военни поделения и др. В тази връзка обаче следва да се подчертае, че въпросът за самоиздръжката на клубовете все още не е намерил своето пълно решение под формата на нормативни документи. Това силно затруднява дейността на счетоводните органи, а отам се отразява негативно и на работата на клубовете. Навременното решаване на тези въпроси от Министерството на финансите ще помогне за подобряване на тяхната дейност. Друг проблем, който при сегашните условия създава затруднения в работата ни, е съгласуването на тематичния план на клуба за техническо и научно творчество на младежта с висшестоящата стопанска организация държавно стопанско обединение „Изот". Съществуват редица затруднения при съгласуването на плановете и това се отразява на планомерната работа на клубовете. Известни затруднения се явяват и от това, че в държавното стопанско обединение се съгласува тематичният план, а средствата за развитие на движението се планират от съответните счетоводни органи през декември на предходната година и на практика средства се осигуряват обикновено за една трета от предвидените в тематичния план теми. Правилното решаване на този проблем е крайно наложително и той може да се реши удачно, ако тематичният план и план-сметката влязат като задължителни показатели в плана на предприятието и се утвърждават от висшестоящите организации заедно с него.

●

Отстраняването навреме на тези затруднения ще дадат нов тласък на дейността на клубовете за техническо и научно творчество на младежта, ще ги превърнат в действителни средища на младежкото дръзновение.

Digitized by Google

БАНКО БАНКОВ

НАУЧНА ПОДКРЕПА НА СТУДЕНТСКИТЕ ИЗЯВИ

Решенията на Февруарския пленум очертават конкретните насоки за усъвършенстване ролята на висшите учебни заведения в решаване проблемите на научно-техническия прогрес. На тях се отрежда задачата да водят още по-задълбочена научноизследователска работа особено в съвременните направления на новите технологии. Сега изискванията са насочени към осигуряване на поврат в подготовката на висшите кадри, като се осигури ориентиране на студентите да съчетават едновременно усвояването на знанията с интересите им към научноизследователската работа.

Усилията на партийното и административното ръководство в нашия институт са насочени към подобряването на материално-техническата база с оглед да създадем реални условия за включване на студентите в изследователската работа.

Когато се поставя въпросът за условия на работа, обикновено това се разбира така — какви са материалните ви условия? При нас този въпрос може да се пропусне, особено след като зооинженерният факултет вече е в нова модерна сграда с много добре и съвременно обзаведени лаборатории. Но що се отнася до организацията на творческата дейност на студентите нещата са все още в развитие. Постигнатото не е малко. Цялостният творчески процес при студентите се ръководи от клуба на ТНТМ, но искам веднага да подчертая, че формалните рамки на движението за ТНТМ тук са разчупени. При нас цялостната организация по ТНТМ се разглежда в логиката на тристепенното обучение, но без да се отива към механично дублиране на учебния процес. При нас функционират 36 научни кръжока към отделните катедри и те са всъщност малки проблемни колективи от преподаватели и студенти. В тях се решават интересни задачи, които възникват в определени фази от решаването на по-крупни разработки. В този смисъл съвместната работа в лабораториите между преподаватели и студенти е едно нарастване на учебния процес, прерастване в творчески процес. Това е фазата на задължителното „чиракуване", което е фактор за отсяване на интелектуалните резерви на нацията в областта на зоотехниката и ветеринарната медицина.

Проблеми, разбира се, и при нас съществуват. Колкото и да е странно, те се пораждат от въведената наскоро III степен в обучението. Научно-производствената база за обучение в рамките на III степен за зоотехническите специалисти беше построена във Враца, а не на територията на Стара Загора, където е висшето учебно заведение.

По този начин се получава следната аномалия. Обикновено студентите се ориентират към своя научен ръководител във втори, а понякога дори и в трети курс. Ние сме построили работата със студентите в областта на изследователската работа така, че през първата година на съвместна работа „преподавател — студент", така да се каже, е проучвателна, търсят се възможностите на студента в няколко направления, дават му се различни задачи, докато се „напипа" неговото „амплоа в науката". Следващата година е година на творчески търсения, на овладяване на методики, подготовка на апаратурна база, извършване на изследвания. В последната година на обучението — в пети курс, когато трябва да се извършват анализи, да се отсее същественото в изследванията, да се извърши математическата обработка на експерименталните данни, ето в тази „най-научна година" при сегашното положение връзката преподавател — студент се разкъсва със заминаването на студентите във Враца. В своята преподавателска работа и аз на практика изпитах затрудненията, които се явяват при този начин на организиране обучението в последната степен. В продължение на две години заедно с Пламен Дойнов — студент от Толбухински окръг, подготвяхме една разработка, свързана с електронизацията на процесите при машинно доене на овце. Разработката беше приета от експертен съвет на Националния аграрно-промишлен съюз за моделно внедряване — това стана през октомври миналата година. Не се мина много време и Пламен поради това, че е от Северна България, прекъсна работата си в катедра „Механизация и автоматизация" и замина за Враца. Направих всичко, за да върна този студент да продължи работата си при нас, но по силата на съществуващите правилници Селскостопанската академия не ни разреши той да остане в Стара Загора. Засега темата е замразена, моделното внедряване още не е извършено.

Грижите ни за активизиране работата на студентите в научноизследователската област са съсредоточени към укрепване работата на научните кръжоци.

Ето как работя със студентите от нашия кръжок.

Digitized by Google

Ще започна с това, че по специалност съм електроинженер и научните ни търсения са свързани с автоматизацията и електронизацията на процесите в животновъдството. Когато преди четири години започнах работа във Висшия институт по зоотехника и ветеринарна медицина, не виждах как мога да започна индивидуална работа със студентите, които са с биологична подготовка и по принцип по-трудно се справят с техническите науки. Но формула за съвместна работа все пак се намери. Оказа се, че техниката в животновъдството е много специфична по отношение на физиологичните показатели на животните. За да бъде адаптивна тази техника към животните, е нужно да се направят задълбочени изследвания върху съвместността на системата „машина — животно". Студентите лесно се справят с този тип изследвания, но в процеса на работата те се сблъскват с чисто технически проблеми и започват да ги решават. Така в лабораторията към катедрата се създадоха редица електронизирани апарати за животновъдството, като всички са със студентско участие. **Сега нашите усилия са насочени към компютърно продължение на съществуващите вече разработки.** В края на миналата година изградихме клуб „Компютър", но за този макар и кратък срок успяхме да достигнем до разработки на високо професионално ниво в областта на компютърната техника. Ще спомена една от значимите ни работи, която е дело на чисто младежки колектив. Става дума за компютърна система от типа „мониторинг" за управление на кравекомплекси с направление за мляко. Проблемът е във все по-усложняващите се процеси на обработката на информацията в условията на крупните животновъдни комплекси, който проблем е свързан с голямата концентрация на животни. Много е трудно да се идентифицират отделните екземпляри, да се установят техните индивидуални характеристики и на тази база да се вземат съответни управленски решения. **С помощта на компютърната техника се интензифицира и облекчава организацията на репродуктивния процес при животните, стига се и до значими икономически резултати, например поради подобряване плодовитостта на стадото.**

Нашият опит ни подсказва, че за да се привлекат младите хора към творческа дейност, която да надхвърли рамките на учебния процес, първо трябва точно да се формулира научният проблем. Интересът към него се увеличава многократно, ако се изясни, че той има директно отношение към решаването на някои трудности на производствената практика. Но до зряло, професионално решаване на проблема се достига, ако се подходи по нетрадиционен начин. В този смисъл използването на компютъра в животновъдството, този нов технологичен инструмент за зооинженера, ветеринарния лекар, е една от възможностите за нетрадиционен подход към научно-практическите проблеми на зоотехниката и ветеринарната медицина.

МАТЕРИАЛИТЕ ОТ РАЗГОВОРА ПОДГОТВИ

Деля КОЛЕВА

Digitized by Google

НЯКОИ АСПЕКТИ НА „КРИТИКАТА" НА СЪВРЕМЕННИТЕ АНТИМАРКСИСТКИ ТЕОРИИ ЗА РЪКОВОДНАТА РОЛЯ НА КОМУНИСТИЧЕСКАТА ПАРТИЯ

проф. МИЛКА ВЕЛИЧКОВА

Под прицела на „критиките" на съвременните антимарксисти са поставени всички страни на марксистко-ленинското учение за комунистическата партия. Най-вече обаче стрелите са насочени срещу ръководната роля на партията в социалистическите страни. В наше време особено яростен характер имат нападките на Рейгън и неговата администрация срещу комунистическата партия и нейната идеология — марксизма-ленинизма, когото обвиняват за „остарял", за „непригоден" и заплашват да го изхвърлят на историческото бунище. Всичко това е напълно понятно. Противниците на нашето учение, на ръководната роля на партията си дават добра сметка за нейното място и значение в системата на диктатурата на пролетариата, в социалистическото общество. Те добре разбират, а и историческият опит убедително показва, че „без комунистическата партия, без нейната ръководна роля няма диктатура на работническата класа, няма социалистическа демокрация, няма строителство на социализма, няма социалистическо общество"[1]. Независимо от нюансите в „критиките" замисълът е един — да се отрече или омаловажи ролята на марксистко-ленинската партия като ръководна и направляваща сила в социалистическото общество и с това да се попречи на самото изграждане на социализма.

КРИТИКА НА ТЕОРИЯТА ЗА ПЛУРАЛИЗМА

Едно от направленията в борбата на съвременните „критици" против ръководната роля на марксистко-ленинската партия в строителството на социализма е концепцията за така наречения политически плурализъм. Той предполага наличието на няколко политически партии, създаването на опозиционни сили по отношение на комунистическата партия. Идеолозите на империализма и техните апологети се опитват да обвинят комунистите в насилствено установяване на еднопартийна политическа система, в стремеж към политическо господ-

[1] Т. Живков, За партийното строителство, Партиздат, С., 1978, т. 2, с. 522.

Digitized by Google

ство и хегемонизъм. Професорът от австралийския университет Т. Ръгби характеризира еднопартийната политическа система като система, в която дисциплинираната, доброволната политическа организация (партията — б. а.) монополизира политическата власт, стремейки се да използва всички институции и организации в социалистическото общество за постигане на своите цели.[1] „Истинската многопартийна система — пише Ернст Фишер — е несъвместима с понятието диктатура на пролетариата."[2] Характерно за подхода на радетелите на „теорията" за политическия плурализъм е, че техните нападки са насочени не само срещу социалистическите страни, където по силата на обективно сложилите се условия е установена еднопартийна система. Те атакуват и онези страни, където съществува многопартийност.

Като извращават истината за политическия плурализъм, нашите идейни противници съзнателно си затварят очите пред историческите факти. Те игнорират извършващите се коренни изменения при прехода от капитализма към социализма, които се отнасят до социално-класовата структура на обществото, до неговата социална база, промените в общественото съзнание и т. н., т. е. всички онези фактори, които имат решаващо значение за установяването на еднопартийна или многопартийна политическа система. Целта е съвсем ясна — да се отнеме законното и морално право на марксистко-ленинската партия да бъде ръководна и направляваща сила в социалистическото общество, да се възстановят антисоциалистическите партии и групировки, да се даде простор за развихряне на антисоциалистическите сили и по този начин да се срине диктатурата на пролетариата.

Марксизмът-ленинизмът учи, а и практиката показва, че установяването на еднопартийна или многопартийна политическа система в социалистическото общество не е въпрос на избор, на предпочитание, на субективни желания, на стремеж за установяване на политически монопол от страна на управляващата партия, а е резултат на конкретно-историческите условия в отделната страна.

Като правят опити да дискредитират политическата система в СССР, западните „съветолози" нагло изопачават нейното формиране в съветската страна. Те хвърлят обвинения срещу КПСС, че тя въпреки волята и желанието на широките народни маси била уж насилствено ликвидирала всички опозиционни партии и установила монопол на политическата власт.[3] Но всеки що-годе запознат с историческите факти добре знае кои са истинските причини, които доведоха до създаването на еднопартийна система в СССР. Непосредствено след установяването на съветската власт наред с Болшевишката партия, която бе управляваща, имаше и други дребнобуржоазни политически партии — на есерите, на меншевиките и т. н. В първия ВЦИК — Върховен орган на държавната власт, избран на II конгрес на Съветите, бяха представени 4 политически партии: 62 болшевишки, 29 леви есери, 6 меншевики-интернационалисти и един есер — максималист[4].

В суровите години обаче на гражданската война и чуждестранната интервенция непролетарските партии в СССР се проявиха като активна контрареволюционна сила, която сключи съюз с помещчиците и буржоазията. При това положение съвършено естествено бе народните маси да се отвърнат от тях и да ги лишат от своята подкрепа и доверие. Те бяха изхвърлени от правителството и загубиха всякаква почва под краката си, претърпяха пълен политически банкрут.

---

[1] Сп. „Вопросы истории КПСС", кн. 10, 1976, с. 115.
[2] Пак там.
[3] И. П. Верховцев, О. К. Малов, Организационные основы КПСС и их „критики", Изд. „Политической литературы", 1974, с. 114.
[4] Пак там.

Digitized by Google

Това е самата историческа истина за утвърждаването на еднопартийна политическа система в СССР и който я отрича, или е политически късоглед, или шарлатанин.

След Втората световна война по силата на специфичните условия на общественото развитие и в други социалистически страни като Югославия, Румъния, Унгария, Монголската народна република, Куба се установи еднопартийна политическа система. Но това не е всеобща закономерност на социалистическата революция в преходния период от капитализма към социализма[1], тъй като в някои страни от социалистическата общност — ГДР, Чехословакия, Полша и България, поради обективно съществуващи причини има политически плурализъм. Така в Полша наред с управляващата партия на работническата класа действуват и Обединената селска партия, и Демократическата партия. В ГДР освен Комунистическата партия има още няколко други демократически партии — Социалистическата единна партия, Християндемократическият съюз, Либерално-демократическата партия, Селската демократическа партия и Националната демократическа партия. Всички те имат една цел — заедно с управляващата партия и в съюз с нея да работят за изграждането на социализма.

Непосредствено след победата на Девети септември 1944 г. поради обективни вътрешни и международни условия НРБ се развиваше в обстановка на „своеобразен политически плурализъм"[2], който не беше създаден по изкуствен начин, а беше естествено историческо явление при съществуващите тогава условия. Първият министър-председател на България — Кимон Георгиев, както е известно, не беше комунист, а представител на буржоазнодемократическия политически кръг „Звено". Свои представители в правителството, в държавните органи и т. н. имаха и Българският земеделски народен съюз, Социалдемократическата партия, Радикалната партия. Но ръководна политическа сила бе и е БКП, извоювала това свое положение не по силата на някакви привилегии, а в резултат на водената от нея десетилетна самоотвержена борба против фашизма и капитализма, за победата на новия обществен строй, за изграждането на социализма.

Впоследствие поради настъпилите дълбоки изменения в икономиката и в социално-класовата структура на обществото се извършиха съществени структурни и функционални изменения в Отечествения фронт. Политическият кръг „Звено" и Радикалната партия доброволно се разпуснаха и се вляха в него. Вляха се и част от членовете на Социалдемократическата партия. През 1948 г. по нейна инициатива стана сливане с БКП. Остана само Българският земеделски народен съюз, който призна ръководната роля на партията в обществото и активно работи за провеждане на нейната генерална линия за изграждане на развито социалистическо общество. Така в страната се установи двупартийна политическа система.

„Критиците" на ръководната роля на марксистко-ленинската партия тенденциозно свързват въпроса за политическия плурализъм с демокрацията в социалистическото общество. Според техните примитивни разсъждения, ако системата е многопартийна — има демокрация, а ако съществува само една партия — демокрацията е потъпкана.

В действителност нещата далеч не стоят така. В буржоазно-капиталистическото общество въпреки наличието на много партии демо-

---

[1] И. П. Верховцев, О. К. Малов, Организационные основы КПСС и их „критики", ... с. 114.

[2] Т. Живков, Развитието и усъвършенстването на политическата система на социалистическото общество — историческо завоевание на априлската линия на партията, Лекция пета пред слушателите и преподавателите в Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, Партиздат, С., 1983, с. 22.

Digitized by Google

крацията, доколкото я има, извоювана в резултат на борбите на трудещите се маси, има формален характер и гарантира интересите и господството на експлоататорската класа. По своята същност тя й осигурява свобода да разполага със съдбините на народа, утвърждава гнета и потисничеството за широките народни маси.

Единствено при социализма, където завинаги е премахната експлоатацията на човек от човека и народът е пълен господар на своята съдба, независимо от това дали политическата система е еднопартийна или многопартийна, има истинска народна демокрация. Нещо повече — непрекъснато се усъвършенстват механизмите, формите и средствата за развитието на социалистическия демократизъм, за най-активното участие на трудещите се в управлението на обществото. В нито една социалистическа страна няма важен партиен и правителствен документ, който предварително да не е обсъждан от народа на широка демократична основа, преди да се приеме от съответния партиен или държавен орган. Въвеждането на новия икономически подход и неговия механизъм още повече разширява демокрацията, защото предоставя широки права на трудовите колективи сами да решават жизнено важните за тях въпроси, които се отнасят до трудовото възнаграждение, социално-битовите условия и т. н.

Успешното извършване на научно-техническата революция в България и в другите страни от социалистическата общност е най-тясно свързано с по-нататъшното утвърждаване и развитие на демократическия централизъм, на широкия демократизъм в единство с централизма и дисциплината. На Февруарския пленум на ЦК на БКП (1985 г.), посветен на „суперключовия проблем" на нашето обществено-икономическо развитие — научно-техническата революция, др. Тодор Живков с голяма сила и научнообосновано доказа необходимостта от още по-широкото развитие на социалистическата демокрация, изтъкна потребността от намиране на оптимално решение за установяване на правилно съотношение между демократизма и централизма при реализирането на постановката за собственика и стопанина, насочени към последователно прилагане на изборното и конкурсното начало в работата с кадрите, към „действително превръщане на управленските органи в предприятията, в програмните колективи и т. н. в органи на самоуправление"[1].

Опитите да се отрече демокрацията при наличието на еднопартийна политическа система са напълно несъстоятелни не само от теоретична гледна точка, но са изцяло опровергани от самия живот, от практиката на реалния социализъм.

ПРОТИВ „ТЕОРИИТЕ" ЗА СТЕСНЯВАНЕ СФЕРАТА НА ПАРТИЙНОТО РЪКОВОДСТВО, ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ФУНКЦИИТЕ НА КОМУНИСТИЧЕСКАТА ПАРТИЯ

„Критиците" на марксистко-ленинското учение за партията, за нейната ръководна роля, „обновителите" и „подобрителите" на социализма с усърдие се мъчат да втълпят тезата за необходимостта от стесняване сферата на партийното ръководство, за ограничаване функциите на комунистическата партия.[2] Те искат да се сведе нейната роля само до идейно-политическа, възпитателна организация, като изключ-

[1] Т. Живков, За някои нови виждания и подходи в разработването и провеждането на научно-техническата политика на Народна република България, Партиздат, С., 1985, с. 29.

[2] К. Черненко, На равнището на изискванията на съвременния социализъм, Сп. „Ново време", кн. 2, 1985, с. 17.

Digitized by Google

ват ръководството ѝ в сферата на икономиката, на социално-политическото развитие, на културата, изкуството и т. н.

Опитите да се ограничат функциите на марксистко-ленинската партия и особено да се елиминира нейната ръководна роля в икономиката не са нови. „Новото" е, че днес те се подемат с още по-голяма сила и усърдно се пропагандират от нашите идейни противници. Ще припомним, че след победата на Великата октомврийска социалистическа революция, когато съветската страна преминаваше към мирно социалистическо строителство, враговете на социализма се опълчиха против партията, против правото ѝ като ръководна и направляваща сила в социалистическото общество да организира и ръководи народното стопанство. Фракционната група, така наречената „Работническа опозиция", настояваше управлението на народното стопанство да се предаде на профсъюзите — на Всеруския конгрес на производителите, противопоставяше профсъюзите на съветската държава и на партията. Докато троцкистите ратуваха за одържавяване на профсъюзите, „Работническата опозиция" предлагаше държавата да се „осъюзи", т. е. да се подчини на профсъюзите, да се сведе до нула нейната роля в обществото. По същество това означаваше да се отрече ролята на пролетарската държава и на партията като ръководно ядро в политическата система на съветското общество.

ВКП(б) даде отпор и на друга фракционна група — групата на „Демократическия централизъм" (децистите), която издигна тезата за свобода на фракциите в партията, обяви се против единоначалието и твърдата дисциплина в предприятията, против централизма в управлението, настоявайки за бюрократично умъртвяване на профсъюзите[1].

Десетият партиен конгрес (1921 г.) подложи на съкрушителна критика позициите на „Работническата опозиция", на „децистите" и на другите фракционни групи и единодушно ги изключи от редовете на партията.

Запазвайки своята най-дълбока същност, но в твърде модифициран вид, тези теории, както вече се каза, нашироко се разпространяват и днес от буржоазните „съветолози". Според тях икономиката се ръководи от две инстанции — от партията и държавата, и първата трябва да бъде изключена от ръководство. На този въпрос небезизвестният Ота Шик посвещава обемиста книга, в която опошлява ръководната роля на партията в обществото и преди всичко в сферата на икономиката. Професорът от Торонтския университет Д. Хау в своята докторска дисертация за работата на местните партийни организации в КПСС по ръководството на промишлеността пише, че още по времето на Ленин партийните организации са били по същество административни органи, а събитията, станали след него, само потвърдили тази тяхна роля.[2]

Марксистко-ленинската партия играе решаваща роля, ролята на ръководител на цялото социалистическо общество. Нейното ръководство има комплексен характер, то обхваща всички сфери на живота. Това положение и роля на партията е заложено в теоретическите постановки на Ленин за партията като преден, съзнателен отряд на работническата класа, като нейна авангардна сила, обуславя се от историческите цели и предназначение на партията за извършване революционно преустройство на обществото. По силата на своя социален състав, по своята въоръженост с научна идеология и политика, по силата на вътрешната си организация, основана върху ленинските принципи и норми на дейност, комунистическата партия е единствено спо-

[1] История на Комунистическата партия на Съветския съюз, Изд. на БКП, С., 1970, с. 117—118.

[2] Вопросы истории КПСС, кн. 10, 1975, с. 102—103.

Digitized by Google

собна да води работническата класа, народните маси в борбата за социализъм.[1] Цялата практика на световния социализъм убедително свидетелствува, че създаването и успешното функциониране на новия обществен строй е възможно само при направляващата дейност на комунистическата партия. С всеки нов исторически етап (това потвърждава и опитът от вече извършената работа за усъвършенствуване на развития социализъм) ръководната роля на партията непрекъснато нараства. Това е обективен, закономерен процес, който се обуславя от редица вътрешни и външни фактори: увеличаващия се обем и сложност на задачите, които партията решава; ускоряването на социалните процеси под въздействието на бурно развиващата се научно-техническа революция; усложняването на обществените отношения и издигането на ролята на социалното управление в цялостната обществена система; засилването на творческата активност на масите и по-нататъшното развитие на социалистическата демокрация; растящото значение на теорията на научния комунизъм и необходимостта да се изработва вярна линия в развитието на обществото и в международните отношения[2] и т. н.

Ръководната роля на марксистко-ленинската партия, независимо дали някои искат или не искат да признаят това, е обективно обусловена от самото обществено развитие. Възникването на социалистическото общество за разлика от всички предшествуващи го обществено-икономически формации не е стихиен, а организиран, планомерен процес, резултат е от съзнателната дейност на народните маси под ръководството на комунистическата партия. Всички революционни по своята същност преобразования в социалистическото общество — политически, икономически, културни и т. н., се извършват под ръководството на партията. Затова нейното ръководство не може да бъде половинчато, да се ограничава само в определени сфери на обществения живот. Веднага обаче трябва да се каже, че неограничеността на обектите на партийното ръководство не означава произвол. Партията ръководи обществото, като строго се съобразява с обективните закони на обществеиото развитие, с конкретно-историческите условия, с материалните и интелектуалните възможности, със степента на общественото съзнание, с кадровия потенциал на страната и т. н. Допусканите в отделни случаи отклонения от тези непоклатими принципи в никакъв случай не могат да бъдат основание за формиране на негативни генерални изводи и обобщения за същността на партийното ръководство на обществото. Още повече че партията не се примирява с деформациите, а води неотстъпно борба против тях.

Нарушаването на принципа за партийното ръководство на обществото и по-конкретно на икономиката, както и последиците от него нагледно бяха показани в станалите събития в Унгария през 1956 г., в Чехословакия през 1968 г. и в Полша. Действията на антисоциалистическите сили в тези страни, които бяха единодушни в исканията си за отказ от централизирано и планово управление на народното стопанство, настоявайки да се предаде ръководството на икономиката в ръцете на специалистите, на практика доведоха до създаване на хаос и дезорганизация в целия обществено-политически и стопански живот, до анархия, до заплаха за самия социалистически строй.

От принципна гледна точка опитите да се ограничи обхватът на ръководното влияние на комунистическата партия само до една, която и да е тя, сфера на живота са несъстоятелни дори от гледна точка на

[1] Т. Живков, Развитието и усъвършенстването на политическата система на социалистическото общество — историческо завоевание на априлската линия на партията, с. 10.

[2] Програма на БКП, Партиздат, С., 1971, с. 111.

Digitized by Google

това, че интересите на работническата класа и на всички трудещи се, изразител на които е партията, не могат да се сведат нито към чисто икономическите, нито към чисто социалните, нито пък към чисто идеологическите интереси. Те пронизват целия живот, обстоятелство, което партията в никакъв случай не може да пренебрегне.

В етапа на изграждането на зрелия социализъм необходимостта от комплексно партийно ръководство нараства още повече, „когато социализмът, влизайки във времето на своята зрелост, придобива свойството на цялостна система, и взаимната връзка, взаимната зависимост между икономическите, социално-политическите и духовните фактори става тясна както никога"[1].

Марксистко-ленинските партии изхождат от дълбокото разбиране и убеждение, че повишаването на ефективността на ръководството на обществото не се състои в стесняване на неговата сфера, а в подобряване на методите му, които са методи на **политическо въздействие** върху развитието на икономиката, културата, демокрацията, социалните отношения и т. н. Именно чрез разработването на възловите проблеми в областта на икономиката и социалната политика, чрез организирането на системен контрол за нейното осъществяване в живота, чрез кадрите, комунистите, които действуват във всички области на социалистическото строителство, партията осъществява своята ръководна и направляваща роля.

Напълно несъстоятелни са твърденията на буржоазните „съветолози", че марксистко-ленинските партии в социалистическите страни изземвали функциите на държавните и стопанските органи, сковавали тяхната самоинициатива и напълно ги пренебрегвали. Всеобхватното и комплексно ръководство, което партията осъществява на цялото общество, на цялата политическа система, не означава подмяна на другите органи. Нещо повече — партията води постоянна борба против подобни отклонения, изисква последователно да се прилага ленинският принцип за разграничаване на функциите и тяхното координиране. Тя държи строга сметка както за своята специфика, така и за спецификата на държавните, стопанските и обществените органи и организации. Насочва партийните комитети и организации все по-пълно да се изявяват като органи на политическо ръководство, да действуват с присъщите на политическото ръководство форми, методи и средства, да разгръщат политическа, организаторска и възпитателна работа сред трудещите се, да ги мобилизират за изпълнението на партийната политика. Марксистко-ленинските партии изхождат от разбирането, че да се занимават със стопанството означава преди всичко да се занимават с хората, които водят стопанството. Формулата за партийното ръководство на икономиката е кратка и ясна — **работите са стопански, методите — политически.**

Изводът, който се налага, е, че партийното ръководотво на икономиката е един от основните принципи в ръководната дейност на марксистко-ленинската партия, теоретически обоснован и потвърден от практиката на социалистическото общество. Всеки опит той да бъде отхвърлен е обречен на неуспех.

ФАЛШИФИКАЦИИ НА РЪКОВОДНАТА РОЛЯ НА РАБОТНИЧЕСКАТА КЛАСА

Едно от направленията на отричането или омаловажаването на ръководната роля на марксистко-ленинската партия в социалистическото общество от съвременните ревизионисти е **отричането на ръко-**

[1] К. Черненко, На равнището на изискванията на развития социализъм, с. 17.

Digitized by Google

водната роля на работническата класа. Лансира се „теорията", че в съвременните условия, в условията на научно-техническата революция работническата класа уж била загубила своята революционност. До такава степен тя се била интегрирала с капиталистическата система, че престанала да бъде революционна сила. На мястото на „изчезващата" работническа класа някои буржоазни съветолози предлагат да се създаде „блок", в който водеща сила да бъде интелигенцията или младежта. Р. Арон например заявява, че научно-техническата революция намалява значението и ролята на работническата класа в обществото, в материалното производство както в капиталистическите, така и в социалистическите страни.[1] Според Роже Гароди интелигенцията става най-големият творец на бъдещето. Като отрежда водещо място на интелигенцията, той стига до извода, че партията на работническата класа трябва да претърпи основно преустройство. Гароди, М. Джилас, Теодоро Петков, Ернст Фишер и др. считат, че партията от ленински тип е вече остаряла и не е пригодна за съвременността. Вместо комунистическа партия предлагат да се създаде някаква коалиция на „левите сили".

Като застъпват тезата, че уж съвременният капитализъм бил претърпял коренни изменения, че „Марксовият капитализъм" постепенно изчезвал, че се превръщал в „хуманен", в „демократичен", а самото капиталистическо общество ставало общество на „всеобщо благоденствие", буржоазните съветолози прокарват теорията за конвергенцията, за сливането на капитализма със социализма, за загасването на класовата борба, за сливането на класите. „Днешната работническа класа — пише Е. Фишер — не е вчерашният пролетариат, както го виждаше Маркс. Сега това е нова класа, в която границите между квалифицираните работници, техниците и инженерите започват да се губят."[2] Според твърденията на съвременните „критици" поради високия ръст на техниката в развитите капиталистически страни и високата производителност на труда материалното положение на работническата класа до такава степен се било подобрило, че изчезнало всякакво чувство за революционност. Френският буржоазен философ А. Турен пише, че сега определящ момент в класовите различия не била концентрацията на богатствата в ръцете на частния сектор, а различията в жизненото равнище. Той дели класите не по тяхното отношение към собствеността и разпределението, а по признака на притежаваните или непритежавани акции[3].

Ръководната роля на работническата класа в обществения живот е обективно обусловена. Нейните интереси отговарят на обективните потребности на обществото, на неговия прогрес, на интересите на масите. Работническата класа е свързана с най-прогресивните методи на производство, с научно-техническата революция, носител е на социалистическия идеал и е последователен борец за неговото осъществяване. „...Работническата класа — подчертава другарят Тодор Живков — е главната класова политическа сила, на която се опира развитието на социалистическия създателен процес. Тя е класата, която единствено може да ръководи обществото, без да се превръща в негов експлоататор. Тя е класата, която може да изрази интересите на цялото общество."[4]

---

[1] Вопросы истории КПСС, кн. 10, 1975, с. 106.
[2] А. Г. Фомичев, Антикоммунизм — оружие реакции, Кишинев, 1975, с. 24, 26.
[3] Пак там.
[4] Т. Живков, Развитието и усъвършенстването на политическата система на социалистическото общество — историческо завоевание на априлската линия на партията..., с. 8—9.

Digitized by Google

И в етапа на изграждане на развито социалистическо общество, когато закономерно комунистическата партия от марксистко-ленински авангард на работническата класа постепенно прераства в партия на целия народ, работническата класа запазва своята ръководна роля. „Ние решително отхвърляме както тезите на догматиците и екстремистите, според които ролята на работническата класа може да бъде изпълнена от интелигенцията, от селячеството или от младежта — изтъква др. Тодор Живков, — така и тезите на десните опортюнисти за сливане или разтваряне на работническата класа в другите социални слоеве."[1]

Работническата класа е основната производителна сила в капиталистическите страни, която стои начело на борбата против империализма и неговата цитадела. Съсредоточавайки се все повече в огромните капиталистически предприятия, за работниците се създават обективни възможности още по-добре да се организират и сплотяват за настъпателна и последователна борба против капиталистическата експлоатация и социалния гнет.

Още в проектоплана за международното положение и основните задачи на Коминтерна В. И. Ленин посочи пет социални фактора за силата на работническата класа: численост на работниците; организираност; място в производството и разпределението; активност и образование[2]. Животът убедително потвърди правилността на Лениновите постановки. В съвременните условия числеността на работническата класа се увеличи, неизмеримо много се повишават нейната организираност и политическа активност, общообразователната и професионалната ѝ подготовка. Животът напълно опроверга антимарксистките „теории" за „угасване" на революционността на работническата класа. В класовите си битки през последните години в империалистическите държави тя показа образци на сплотеност, на организираност и решителност в името на демократическите и социалистическите идеали, доказа своята способност да организира и води след себе си широките народни маси при новите изменения в икономиката, в социалните отношения и общественото съзнание на трудещите се. Постоянно засилващите се стачни борби с все по-нарастващ брой на стачниците вземат все по-остри форми, което принуждава капиталистите към отстъпки. Всичко това по безспорен начин показва, че работническата класа, чийто политически представител и изразител е марксистко-ленинската партия, е двигателят на общественото развитие и че тази роля не може да бъде изпълнена от никоя друга социална прослойка или група.

●

Борбата срещу опитите да се извращава марксистко-ленинското учение за комунистическата партия, за нейната ръководна роля в социалистическото строителство е едно от първостепенните задължения на всяка партия, на всички кадри, на всеки комунист. И тази борба трябва да се води неотстъпно, последователно и безкомпромисно. Най-силно оръжие в това отношение трябва да бъдат успехите на реалния социализъм, постигнати под ръководството на марксистко-ленинската партия.

---

[1] Т. Живков, За партийното строителство..., т. 3, с. 145.

[2] Към 100-годишнината от рождението на Владимир Илич Ленин, Тезиси на ЦК на Комунистическата партия на Съветския съюз, Партиздат, 1970, с. 53.

Digitized by Google

ПРАВОТО НА КОНТРОЛ НА ПЪРВИЧНАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

РУМЯНА СТОЯНОВА
преподавател в междуокръжната
партийна школа — София

Правото на първичната партийна организация на контрол върху дейността на административното и стопанското ръководство придобива все-по-голямо значение и привлича все по-широко вниманието както на партийните органи и организации, така и на безпартийните. Този интерес се определя от особеното място, което той заема в дейността на първичната организация.

Партийният контрол е мощно средство, чрез което Българската комунистическа партия е осъществявала ръководната си роля и привеждала всяка една дейност в съответствие с изискванията на партийната политика. Нарастващото му значение на съвременния етап се обуславя от редица обективни предпоставки, свързани с протичането на закономерни процеси както в развитието на социалистическото общество, така и на самата партия.

Дванадесетият конгрес постави задачата да се усъвършенстват качеството и ефективността на контрола във всичките му разновидности, форми и проявления. Политическият подход като сърцевина на партийното ръководство изисква главното в ръководната дейност на партията след обсъждането и утвърждаването на основните насоки в дейността на съответните органи и институции да бъде „... контрол и помощ, помощ и контрол; контрол умен, проницателен, грижлив, постоянен и преди всичко, превантивен контрол върху работата на различни органи и институции и на техните ръководни кадри"[1].

Върху правото на контрол с особено голяма сила се отразяват процесите, свързани с интензификацията на народното стопанство, превръщането на научно-техническия прогрес в основен фактор за изграждането на развито социалистическо общество, последователното прилагане на икономическия подход и неговия механизъм, развитието на социалистическата демокрация и разширяване функциите на трудовите колективи, новите взаимоотношения между трудовия колектив и административно-стопанското ръководство. Те обективно налагат да се усъвършенствува контролът, осъществяван от първичната организация. Това е един от основните пътища за засилване на нейната преобразуваща мощ, за превръщането ѝ в действителен политически авангард на трудовия колектив, в представител на партията в трудовия колектив и представител на трудовия колектив в партията, в политически щаб, където се обсъждат и решават възловите въпроси на неговото развитие. В зависимост от уменията на партийните организации да упражняват своите контролни функции в най-голяма степен се определя способността им да държат ръка върху пулса на техния многостранен живот. Ето защо използването на правото на контрол върху дейността на

[1] Т. Живков, За повишаване ръководната роля на БКП, за усъвършенствуване на нейната политическа и идеологическа работа, шеста лекция, Партиздат, С, 1983, с. 17.

Digitized by Google

административното и стопанското ръководство засяга и авторитета на партийната организация.

Днес, когато борбата за високо качество, за интензификация и научно-технически прогрес пронизва всяка една дейност, партийният контрол се оценява преди всичко през призмата на неговия принос за решаването от ръководните звена, институции и кадри на тези ключови проблеми и на ролята му за оптимизиране на взаимоотношенията между трудовия колектив като стопанин на социалистическата собственост и административно-стопанското ръководство като представител на собственика и на държавното управление в условията на новата социално-икономическа обстановка.

Правото на първичната партийна организация на контрол над дейността на административните и стопанските ръководства, възникнало още в първите години на социалистическото строителство, се утвърди като ефективно средство за усъвършенстване качеството на политическото ръководство, което тя осъществява. Редица партийни организации натрупаха значителен практически опит в упражняването на предоставеното им уставно право. Немалко организации обаче не умеят правилно да прилагат това свое право, а в редица от тях се допускат сериозни недостатъци, които влияят на авторитета и боеспособността им и спъват развитието на партийния контрол. Принизява се неговата политическа насоченост, нарушават се последователността и системността в действията, проявява се „опашкарство", закостенял и елементарен подход при обсъждане дейността на административно-стопанските ръководства. Срещат се и прояви на недооценяване ролята на партийните организации и на партийния контрол, на незачитане решения на партийни събрания и т. н.

В тази връзка първият кръг от въпроси, свързани с усъвършенстване контролната дейност на първичните организации, опира до изтъкване на тяхната роля като субект на правото на контрол.

Колективността е висш принцип на партийното ръководство и неговото реализиране е главно условие и гаранция за висока ефективност на партийния контрол, за въвличането на всички комунисти и безпартийни в процеса на неговото осъществяване. Това изисква в най-голяма степен да се повишава ролята на партийното събрание като висш колективен орган на първичната, в който е съсредоточена цялата власт на организацията. Именно чрез него всички комунисти могат да участвуват в реализиране на предоставеното право на контрол на организацията, да обсъждат перспективите, пътищата за решаване на възникващите проблеми в трудовите колективи, да критикуват и свободно да изразяват мнението си за дейността на административните и стопанските ръководства, без да го превръщат в своеобразен съд или дискусионен клуб.

През февруари 1985 г. в 174-та първична партийна организация на завод „Е. Телман" в София на открито партийно събрание се обсъжда дейността на административното ръководство в отдел „Материално-техническо снабдяване" по състоянието на стоково-материалните ценности в складовете на завода. Избрана е 5-членна комисия, която извършва проверка и докладва на събранието. Установява се, че е допуснато залежаване в складовете на повече от 3000 квадратни метра плат, който не може да се включи в производствения процес. Ето защо едно от решенията, които взема събранието, е в срок от 3 месеца ръководството на отдела да направи необходимото за използване на наличния в склада плат за ушиване на работно облекло. В резултат на осъществения контрол са спестени средства в размер на 6398 лева. Взети са и конкретни мерки за усъвършенстване на снабдяването и за отчитане на съответните материали. Примерът показва, че процесът

Digitized by Google

на засилване на контролните функции на партийното събрание трябва все повече да се разширява, усъвършенствува и насърчава. Партийното събрание следва да се утвърждава като ефективен орган, където критично се анализира и оценява работата на административните и стопанските ръководства в съответствие с основните задачи, които решават партийната организация и трудовият колектив, където се вземат компетентни решения за навременното отстраняване на допуснатите слабости и грешки.

Усъвършенстването на колективността при осъществяване на контролната дейност определя и по-високите изисквания към работата на партийните бюра, на партийните организации в състава на първичните и на партийните групи. Бюрата са непосредствените организатори на прилагане правото на контрол. Те координират, съгласуват действията на организацията с административното и стопанското ръководство, редовно информират комунистите за изпълнението на партийните решения и за постигнатите резултати. Партийните организации в състава на първичната също използват правото на контрол, но то се отнася само до онези ръководители, чиято дейност е в границите на съответния трудов колектив.

Особено място в структурата на субекта на контрол заемат партийните групи. То е свързано с приложението на бригадната организация на труда. Съгласно инструкцията на ЦК на БКП от 1982 г. за изграждането, работата и ръководството на партийните групи те непосредствено участвуват в контрола, извършван от партийната организация. Нараства тяхната роля за своевременното разкриване на слабостите в работата на отделните участъци, като сами вземат мерки, извършват проверки, изслушват отчети на низови стопански ръководители и излизат с предложения пред организацията.

Принципен е въпросът за ролята и мястото на партийния секретар при осъществяване правото на контрол. Изричната постановка, че негов субект е партийната организация показва, че партийният секретар не може да го използва сам, защото това влиза в противоречие с принципа на колективността. Ето защо правото на партийната организация не е право на партийния секретар. Той може да контролира изпълнението на вече взети решения, но не и пряко да се намесва в дейността на ръководството. Партийният секретар е важна политическа фигура в първичната, организатор на работата на партийното бюро. С личния си пример и обаяние той косвено въздействува върху стила на работа на административния ръководител. От характера на техните взаимоотношения до голяма степен зависят нормалното изпълнение на решенията на партийната организация и състоянието на социално-психическия климат в колектива. В тази връзка отрицателно се отразяват както подценяването на партийната организация, на партийното бюро от страна на стопанския ръководител, така и прекалената груба намеса или слабата компетентност на партийния секретар. Проявявани системно, те се превръщат в обективна основа за възникване на конфликтни ситуации.

Контролната дейност на първичната партийна организация има комплексен, многоаспектен характер. Тя е насочена не само към административните и стопанските ръководства, но пряко засяга нейната отговорност и взискателност към своята собствена работа. В този смисъл правото на контрол диалектически се съчетава със самоконтрола и е конструктивен диалог между организацията и ръководството. Това изисква не само да се обсъжда и оценява дейността на административните и стопанските ръководства, но винаги заедно с това да се анализира и оценява и приносът на партийната организация, на ней-

Digitized by Google

ното бюро, на партийните групи при решаване на общите проблеми. Може и трябва да се избягва едностранчивият характер на контрола, да се повишава отговорността и се мобилизират усилията както на стопанските ръководители, така и на партийните организации и всички комунисти.

Втората група от проблеми, свързани с усъвършенствуване на контрола на първичната, опира до измененията в обекта на **правото на контрол.**

Дванадесетият конгрес на БКП и Националната партийна конференция (1984 г.) поставиха сложни по характер и трудни за решаване задачи, с които се предявяват нови, по-големи изисквания към стопанските и административните ръководства. От всички ръководни кадри, особено от стопанските ръководители, се изисква да бъдат винаги на висотата на новите задачи, да играят водеща роля във всенародната борба за високо качество и интензификация на производството, да имат висока степен на квалификация, активна политическа позиция, да проявяват дълбоко разбиране на партийната политика, творческо мислене и разумен риск. Тази линия на партията в усъвършенствуване на работата с кадрите следва практически да се реализира от партийните организации.

Приложението на икономическия подход и неговия механизъм, развитието на демокрацията в управлението на икономиката и т. н. наложи създаването на колективните органи за управление на трудовите колективи. Това доведе до тяхното включване в границите на обекта на контрол. В тази светлина нараства ролята на откритите партийни събрания, свързани с дейността на тези органи, на разширените съвещания на партийния, стопанския и обществения актив.

Разширяването на функциите на трудовия колектив породи изменения и в позицията на административното и стопанското ръководство. Те са непосредствените представители на държавната власт и на държавните интереси в трудовия колектив. Но те са и членове на съответния трудов колектив. Нещо повече, по основните въпроси решенията на стопанското ръководство се обсъждат предварително с широк кръг от специалисти, съвместно с колективните органи за управление на трудовия колектив. Отклонението от този начин на работа определя административно-бюрократичния подход у някои ръководни стопански кадри. Чрез предоставеното й уставно право на контрол първичната партийна организация е призвана да съдействува за отстраняване на аномалиите в техния стил на работа.

Съществени изменения настъпиха и в **предмета на контрола** на партийната организация върху дейността на административното и стопанското ръководство. Качеството на контролната дейност в значителна степен се определя от съдържанието на обсъжданите въпроси. Постигането на съответствие между тематичната насоченост на партийните събрания и другите форми на партиен контрол с актуалните задачи, които решава трудовият колектив, и предмета на правото на контрол е основен фактор за повишаване на неговата роля. Непосредствено въздействие върху съдържателната страна на контрола оказаха решенията на Дванадесетия конгрес на БКП, Националната партийна конференция по качеството (1984 г.), на Февруарския и Мартенския пленум на ЦК на БКП (1985 г.). Основен проблем на партийния контрол е как административните и стопанските ръководства работят за интензификация на производството, за подобряване качеството навсякъде и във всичко в поверените им предприятия.

Стратегическото място на научно-техническия прогрес в политиката на партията и в икономиката на страната определя ключовото му

Digitized by Google

място и в предмета на контрола. На по-широка обществена основа следва да се обсъжда дейността на административните и стопанските ръководства по усвояването на челните научно-технически постижения, за обновяване на съществуващата техника, технология, продукция, услуги. Решенията на Февруарския пленум с особена сила засягат научните институти, инженерно-внедрителските и търговските организации. Постепенното преминаване към изграждането на програмни научни колективи изисква съвместните усилия на много партийни организации. В тези подразделения те насочват контрола към оценяване приноса на административното ръководство за усъвършенстване на научноизследователската, проектантската и внедрителската дейност; за създаване на условия за тяхната интензификация; за повишаване квалификацията на научните кадри и др.

Основно направление в съдържанието на контрола е и дейността на административното и стопанското ръководство за извършване на социално-икономическата реформа в нашата страна — прилагането на икономическия подход и неговия механизъм. Предмет на анализ и оценка са въпросите, отразяващи дейността му по използване фондовете на предприятията, формирането на работната заплата, стимулирането на труда, социалното развитие на колективите, повишаването на образованието и квалификацията на трудещите се, стабилизирането на работната сила.

Особено значение придобива работата за усъвършенстване на стила на ръководство, за повишаване квалификацията и управленската подготовка на ръководните кадри. Революционното мислене и действие като характерна черта на стила на работа на всички административни и стопански кадри става неизменна съставна част на предмета на правото на контрол. Съществуват още много въпроси от дейността на ръководствата, които са предмет на контрол от партийната организация. Техният характер непрекъснато се усложнява и затова всяка организация трябва по-задълбочено и отговорно да прецени кои въпроси, кога и по какъв начин да ги обсъди.

Пред първичните партийни организации стои задачата да се усъвършенства механизмът, да се разширява и обогатява инструментариумът за реализиране на партийния контрол, да се преодолява формализмът при използване на някои форми и средства. Партийният контрол се нуждае от задълбочен анализ и от такива решения на партийните организации, в които са втъкани колективната мисъл, предложенията, критичните бележки на комунисти и безпартийни; от повишена взискателност към номенклатурните кадри; от системно изучаване на общественото мнение в колектива, от обществена оценка за тяхната работа. В този смисъл другарят Тодор Живков в доклада си пред Националната партийна конференция (1984 г.) казва: „Какво мисли един ръководител за себе си е важно, още по-важно е какво мисли за него неговият ръководител, но най-важно си остава какво мисли за ръководителя ръководеният от него колектив“[1].

Днес проблемите по използване на уставното право на контрол опират и до усъвършенстване на съответната технология. В КХТ „Л. Иванов“ — София е разработен и се експериментира модел на контролния процес, който включва пет основни етапа. В плановия етап са отразени задачите на субекта на контрола. Те са свързани с точното определяне на целта, с проучване на целесъобразността от включване на отделни въпроси в предмета на контрола, с определяне на конкретните въпроси, които ще се вземат на партиен отчет и контрол, с опре-

[1] Т. Живков, Национална партийна конференция, Партиздат, С., 1984, с. 60.

Digitized by Google

деляне на формите и средствата за реализацията му и с приемане на мерки за изпълнение на плана. В констативния етап се установява фактическото състояние на работата на административното и стопанското ръководство. Тук процедурите са свързани със създаване на комисии, на проблемни групи, които извършват проучвания, комплексни проверки на фактическото изпълнение, възлагат се проверки на комисиите за народен контрол и другите форми за обществен контрол за набиране на допълнителна достоверна информация, изисква се от административното и стопанското ръководство съответна информация, която е необходима за оценка на тяхната дейност, за характера на взетите от тях решения и за задачите, които предстоят да се решават.

В аналитичния етап се прави задълбочен анализ и се сравнява фактическото положение с параметри, отразени в решенията на партийната организация, с постиженията на колектива, с челния чужд и наш опит, анализират се писмата, жалбите, препоръките и предложенията на трудещите се от колектива, следят се настъпилите изменения. В разработващия етап са отразени действията на субекта, свързани с подготовката, обсъждането и утвърждаването на мерки за въздействие, а в петия етап — тяхната реализация с осъществяване на системен контрол за тяхното изпълнение, с организационно и идеологическо осигуряване участието на първичните организации, на партийните групи, комунистите и стопанските ръководства в изпълнение на взетите решения, с приемане на експертни оценки.

Усъвършенстването на правото на контрол на първичните партийни организации върху дейността на административните и стопанските ръководства е сложен, динамичен процес, изискващ висока политическа отговорност и взискателност, висока компетентност и усет към новото. Наближаването на Тринадесетия конгрес на БКП ни задължава да сведем до минимум съществуващите слабости и недостатъци и чрез използването на такова незаменимо оръжие, каквото е системният и постоянен партиен контрол. В този смисъл пълноценното овладяване на уставното право на контрол от всички партийни организации е непосредствена задача на днешния ден.

Digitized by Google

ДЕМОКРАТИЗМЪТ ПРИ ОЦЕНКАТА НА ОРГАНИЗАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ

Издигането на равнището на организационната дейност на първичната организация е закономерна необходимост, произтичаща от същността на партията като политическа организация и от същността на сложната, диалектическа връзка между партия и общество. Тази закономерност е още по-вярна, когато се отнася за партия, явяваща се политически авангард не само на една класа, а на цял народ. Защото целият народ би могъл да бъде ръководен за дълъг период от време само от този, който го ръководи адекватно на изискванията на обективните обществени закони и в съответствие с тях на всеки конкретен етап от историческото развитие актуализира своята дейност и форми на работа. Тук безусловно не става дума за промени в принципите и нормите на партийния живот. Те си остават верни на многократно изпитаните и проверени от живота марксистко-ленински постановки. Става дума за оптимизиране на конкретните форми на организация и методи на работа така, че те да се приведат в съответствие със задачите, които партията решава на всеки етап от своето развитие и развитието на обществото. Тази обективна необходимост пределно точно и ясно е формулирана от др. Тодор Живков: „Необходими са ново виждане, ново разбиране на социалната практика, скъсване не само с остарели представи, но и с остарели методи на работа и на ръководство“[1].

Обратната диалектическа връзка между партия и социална практика също е изяснявана многократно: колкото по-стегнати, по-бойки са редиците на авангарда, толкова по-успешно ще бъде постигнато единодействие на целия народ по пътя му към икономическото и социалното усъвършенстване. Колкото по-качествена е организационната дейност на първичната партийна организация, толкова по-голяма е гаранцията за разгръщане на колективния творчески подход към задачите и съответно за ефективната им практическа реализация.

Ето защо задачите, които бяха поставени от Дванадесетия конгрес на БКП, закономерно доведоха до прегледа за повишаване на ролята и боеспособността на първичната партийна организация, който се извърши през 1982—1983 година. Закономерно и по време на отчетно-изборните кампании в партията се отделя сериозно внимание на въпросите, свързани с организационната им дейност.

[1] Т. Живков, За повишаване на ръководната роля на БКП, за усъвършенстване на нейната политическа и идеологическа работа, шеста лекция, Партиздат, С., 1983, с. 8.

Digitized by Google

Настоящата статия има за цел да сподели виждания за един подход при изясняване състоянието и проблемите на организационната работа на първичната организация не само по време на прегледа или на отчетите и изборите, а като системно необходим елемент от партийната работа.

Преценката на равнището и ефективността на организационната работа би трябвало да касае степента на практическото изпълнение на основните стопанско-политически задачи, ръководството на които се поверява на партията от народа, и стратегическата програма, за реализирането на които се обявява на най-важните партийни форуми. В такъв аспект сега това са задачите, свързани с внедряването на научно-техническия прогрес и научно-техническите постижения, намаляването на ръчния труд, повишаването на качеството и на производителността на труда, практическата реализация на новия икономически подход и икономически механизъм, реализирането на икономии от суровини, материали и енергия, подобряването на дисциплината.

Далеч съм от мисълта, че степента на практическа реализация на всички тези големи и сложни задачи е пряко следствие и директно се предопределя само и единствено от равнището на организационната дейност на първичната организация. Тяхното изпълнение е резултат от многофакторно, многостранно и многостепенно влияние, но значимостта на качеството на ръководната роля на партийните бюра и организации в колективите в тази насока също не бива да подлежи на дискусия.

Организационната дейност на първичната организация е широкообхватен процес. Освен анализа на работата по изброените стратегически задачи тук би трябвало да се даде преценка за **степента на ежедневната трудова активност на комунистите и на целите трудови колективи за изпълнението на плана, за проявите на правилно стопанисване.** Необходимо е **разкриване на равнището и на обществено-политическата активност на комунистите и безпартийните** като част от цялостната социална активност. **Създаването на условия в първичната организация за разгръщане на вътрешнопартийната демокрация** като силно политическо средство за въздействие е задължителен момент от организационната работа на партийното бюро и на организацията. Тази дейност включва не само **стремежа за усъвършенствуване на организационната структура и състава на първичната**, но и **умението да се вниква в потребностите, в настроенията и интересите на членовете на колективите** и най-същественото — да се намерят подходящи начини за отразяване на тези потребности в работата на самата партийна организация. Всички тези моменти също подлежат на анализ, когато изясняваме равнището на организационната дейност на първичната организация.

Посочените дотук показатели, по които може да се съди за състоянието на организационната дейност, очертават един от централните моменти в работата на първичната организация по издигането на нейната боеспособност и ролята ѝ на политически ръководител — **въпроса за представителството на партията в трудовия колектив и съответно на колектива в партията.**

На практика първата част на тази постановка се свежда до умението на първичната организация да ангажира и мобилизира трудовия колектив за изпълнение на задачите, които партията поставя. Това е умението да се направят трудещите се съпричастни към големите, трудни, понякога дори твърде отдалечени от ежедневните грижи на отделната личност стратегически цели на партията. Това означава първичната организация да направи понятни и да обоснове като потребни и необходими за всеки един партийните решения. Чрез използване-

Digitized by Google

то на конкретни пътища, средства и форми, чрез ежедневни помощ, отчет и контрол тя следва да направи партийните изисквания дело на всички. Тогава първичната ще бъде реалният представител на партията във всеки трудов колектив.

Ето защо при прегледа на организационната дейност на първичната организация заслужава да се проследи степента на изпълнението на най-важните конкретни задачи, равнището на цялостната социална активност, и то не само на комунистите, а на трудовите колективи.

Втората част от постановката за първичната организация като представител на колектива в партията означава да потърсим измеренията за ролята и приноса ѝ за развитието на политическата демокрация в колектива, за социалното развитие на колектива. Тези измерения могат да имат своята проекция в различните форми за осигуряване на пряка и представителна демокрация в колективите, в различните форми за събиране на мнението и изучаване „гласа" на всеки работник и специалист. Но най-важното е не регистриране на такива форми, а действително познаване на потребностите и интересите. И не само познаване. Това е най-малкото. От първичната организация се иска да има становище, активна позиция по всички проблеми, които тревожат колектива. Тази позиция да се свежда до помощ и съдействие, ако това е необходимо, до разясняване и убеждаване, ако искането е неправилно, необосновано или на този етап неосъществимо. Но членовете на колектива да почувстват първичната организация съпричастна и отговорна за всяка една задача, която непосредствено засяга интереса на трудовите хора, независимо дали тя е от производствен или идеологически характер, отнася се до охраната на труда или до редица социални придобивки. Само тогава те биха я почувствували като политически гарант за решаване на техните проблеми, респективно биха ѝ гласували доверието на представителството в партията.

Търсейки характеристиките на организационната дейност на първичната организация, редно е да проследим и равнището на взаимоотношенията между комунистите, между тях и безпартийните, между партийното и стопанското ръководство на колектива, степента на съобразяването на стопанските ръководители с партийните решения.

Към всички тези показатели имат отношение и в значителна степен предопределят равнището им такива явления от организационния живот на първичната като: състоянието на партийната дисциплина, личния пример, който дават комунистите, равнището на критичност и самокритичност, контрола върху дейността на стопанското ръководство, подготовката на събранията, стила на работа на партийното бюро.

Не смятам, че посочените дотук характеристики на организационната работа на първичната организация изчерпват нейното съдържание или че преценката на всеки от тези показатели и в тяхната съвкупност биха дали цялостната представа за същността и качеството на нейното организационно състояние и на организационната ѝ дейност. Но на основата на опит, направен в Стопанския нефтохимически комбинат — Плевен, за целите на партийния комитет и бюрата да се събере чрез различни методи информация по тези въпроси можем да твърдим, че в практически план диференцираните показатели дават една добра представа за състоянието, проблемите и тенденциите на развитие на организационната дейност на първичната организация.

Преди да посочим примери от така събраната информация, която послужи за вземането на конкретни, целенасочени партийни решения, бихме искали да изясним подхода при оценката на отделните характеристики.

Digitized by Google

Комбинатският партиен комитет изгради постоянно действуващи комисии, които помагат на партийните организации. Председателите на комисиите са членове на партийния комитет, а останалите са активисти — специалисти, работници и ръководни кадри. Тези комисии в единство с партийните бюра анализират задълбочено въпросите, които ни интересуват, като информация се събира от различни източници: отчетни статистически данни, партийни и стопански документи, лично наблюдение, информации от събрания, заседания, събрания на партийните групи и бригадните колективи. Тук съществено е не простото натрупване на впечатления и информация, а принципният анализ на фактите, като се изяснява не само степента на решаване на проблемите в практиката, но се разкриват връзките и взаимозависимостите между явленията и процесите, което е сигурна предпоставка за верен подход при определяне на мерките за въздействие. Независимо дали до такъв подход ще се стигне чрез провеждането на „мозъчна атака" или просто чрез съвещателно обсъждане, или чрез варианти на експертни оценки от страна на комисиите и бюрата, такъв диалектически анализ на регистрирани факти, причини, следствия и т. н. е необходим и задължителен. А за осъществяването му партийните активисти имат необходимите качества, знания, ерудиция и опит и това се потвърждава категорично в практиката на Нефтохимическия комбинат — Плевен.

Изводът, който се направи за подхода, осъществен при изясняването на състоянието, проблемите и тенденциите на организационната работа в първичните организации и който изминалият период след прегледа потвърждава като правилен, е следният: точното, вярно и задълбочено изясняване на въпросите относно организационната дейност на първичната организация е възможно на основата на многостранен анализ, основан на разнообразието на източниците за даване на оценка и на мнения, обосновани с факти от различни позиции и различни гледни точки. В случая важи закономерността не само на количествените натрупвания, преминаващи в качествена промяна, но и закономерната необходимост от по-пълно разгръщане на социалистическата демокрация като ефективен механизъм за цялостно усъвършенствуване на политическата система.

Ето защо освен изброените дотук източници на информация, които бяха използвани в партийната практика на Нефтохимическия комбинат, партийният комитет счете за необходимо и след съгласуване с общинския и окръжния комитет на БКП — Плевен реши — по въпросите, свързани с организационната дейност на първичните организации, да бъдат събрани мнения на широка, демократична основа. Бе изготвена анкета за всички партийни членове и по извадка — за безпартийните. Това беше, нека я наречем, гледната точка „от долу". Предоставянето право на мнение на безпартийните за организационния живот на първичните организации бе дискутирано от отделни активисти като нецелесъобразно и неправомерно. Затова е нужно да уточним, че става дума за предоставяне право на мнение по отделни страни от организационната дейност, по които целите колективи имат информация, впечатление или поне за себе си обясняват някои явления и процеси от практиката с организационното им състояние. Въпросите в анкетата ни за безпартийните изискват мнение за личния пример, който дават комунистите в трудовата и обществено-политическата си дейност, за равнището на трудовата дисциплина в съответния колектив, за преобладаващите взаимоотношения между комунистите и безпартийните, за това проявява ли се усърдие от колегите им комунисти за поставяне и решаване на въпросите, свързани с потребностите и интересите на членовете на колектива, за подбора на гостуващите в партията и т. н.

Между впрочем тези въпроси са обект на коментар от страна на

Digitized by Google

трудещите се при ежедневното им общуване, т. е. те така или иначе изказват своето становище. Защо то да не бъде събрано по организиран начин, а ако информацията показва, че самите явления и процеси се тълкуват неправилно или се търсят незакономерно връзки и зависимости между тях — разяснителната партийно-политическа дейност да бъде насочена в нужната посока!

Резултатите от нашето проучване показаха като правило, че съществена разлика в отговорите на еднаквите въпроси за партийни членове и безпартийни нямаше, така че не се потвърди опасението за преднамереност на някои отговори. Дори ако имаше разлика, тя само потвърждаваше извода ни за необходимостта от многоаспектен анализ на организационната дейност, основан на възможно най-разнообразни източници на информация и на мнения, събрани на широкодемократична основа.

Например на въпроса в каква степен се решават конкретните задачи по внедряване на научно-техническите постижения твърде висок процент от безпартийните не дадоха отговор, което е показателно за отговорността, с която са се отнесли към зададения въпрос. Защо? Защото наличието на обективна информация от други източници доказва, че работата в това направление е на добро равнище. Следователно те нямат информация, но са предпочели да не дадат отговор, вместо той да бъде „не" на основата на логиката: „Щом не зная, значи нищо не се прави".

Аналогични на този пример бяха и много други, доказващи извода, че подходът, който сме избрали, ще ни доведе до вярната, точна, обективна преценка на отделните характеристики. Това даде възможност на партийния комитет да се ориентира в кои насоки е нужно действително подобряване на организационната дейност и какво точно от нея и къде тя е на добро равнище, но не достига информация и е наложително по-обстойно популяризиране и разясняване на тези въпроси сред безпартийните.

Друг пример, доказващ целесъобразността на широкодемократичния подход при обсъждане проблемите на организационната дейност. На комунисти и безпартийни бяха предложени различни степени на оценка на обществено-политическата активност в първичните организации, на чувството за отговорност, на общественото съзнание, на трудовата активност. И комунисти, и безпартийни поставиха най-високи оценки за равнището на обществено-политическата активност в рамките на първичната партийна организация. Но когато със следващ въпрос се изисква от безпартийните оценка по същите въпроси като характеристики за целия трудов колектив, те категорично дадоха предпочитание на трудовата активност и поставиха, макар и сами за себе си, не малки стойности, но все пак на последно място в скалата обществено-политическата активност.

Какви изводи бяха направени за организационната дейност на партийните бюра и партийния комитет въз основа на тази информация?

Положително е, че комунистите са на практика онова елитно ядро, което се отличава с политическата си ангажираност и обществено-политическата си активност в трудовия колектив. Така е редно и да бъде, за да може партийната организация да нарича себе си политически щаб на колектива. Но очевидна е и необходимостта от по-пълното въвличане на целите колективи в обществено-политическия живот на организацията въпреки относително високите стойности за тази характеристика.

Насоките на работа в това отношение да бъдат: първо, оптимизиране на формите за информиране, разясняване, разгласяване и събуж-

Digitized by Google

дане на интерес към организираните в рамките на първичните организации и комбината обществени мероприятия; **второ,** ангажиране на всички членове на колектива съобразно наклонностите и възможностите им с конкретни обществени поръчения; **трето,** активно включване на тези прояви както по отношение на отделната личност, така и по отношение на целия колектив като критерии за оценката, която им се дава, и обвързване на тази оценка със съответни стимули; **четвърто,** засилване на контрола върху работата на другите обществени организации.

Всичко това значително би съдействувало за масовизирането на обществено-политическата дейност. Във връзка с по-нататъшното изясняване на въпроса за ефективното стимулиране на обществената активност, широкодемократичното и многоаспектно обсъждане на проблемите също донесе много ценна информация. Бе изяснена ценностната нагласа на анкетираните по отношение на понятието политически активна личност, от която скала можеше да се направи извод, че от обновяване и актуализиране се нуждаят формите, средствата, подходите за стимулиране на инициативността като необходима проява на политически активната личност.

Въпреки разкритите нерешени проблеми, въпреки негативните оценки за някои показатели на обобщаващия въпрос: възприема ли се като цяло съответната първична организация за боеспособно ръководно политическо ядро — в 82,4 от случаите се отговори: „Да, първичната организация се явява ръководно ядро и боеспособен щаб".

Следователно освен многобройните изводи, които могат да се направят за общата партийно-политическа работа в организацията ни, що се касае до предлагания подход на демократизация на оценката за организационната партийна дейност, може да се каже: да, подходът е правилен! На хората може да се разчита не само за даване на обективно мнение, но и като на опора за практическа реализация на всички партийни постановки. Тези въпроси вълнуват, тревожат хората, ангажират тяхното внимание и отношения.

Анелия ПЕЛТЕКОВА

СРЕД БЪЛГАРСКИТЕ КОМУНИСТИ В КОМИ

В художествения музей на Сиктивкар — столицата на Коми АССР, разглеждаме картините на заслужилите художници на РСФСР В. ПОЛЯКОВ, Р. ЕРМОЛИН и др. Редят се събития от историята на Коми, епизоди от напрегнатите й трудови делници, образи на трудовите й хора, късчета от суровата и величествена северна природа. Преобладава синият цвят в цялата гама възможни нюанси. И изведнъж нещо родно — паметника на Шипка, възрожденски къщи от Пловдив и Панагюрище...

В центъра на Удорския район на Коми АССР живеят и се трудят над десет хиляди българи. Тук те добиват така дефицитната и така нужна за нашата икономика дървесина. Често наричат създаденото преди седемнадесет години стопанско обединение „Мезенлес" — „Дърводобив и строителство", рожба на българо-съветската дружба. Звучи като лозунг, но е абсо-

Digitized by Google

лютно вярно. Обединението е ярък израз на братската помощ на страната на Ленин, истинска проява на социалистическия интернационализъм в действие. Всеки лесно може да изчисли колко спасени от сеч дъбрави на Балкана, Странджа и Лудогорието, вечно зелени наметала на Рила, Пирин и Родопите се крият зад добитите тук милиони кубически метра дървесина.

Ръководна и направляваща сила на трудовия колектив на българските дърводобивници и строители в Коми АССР е районната партийна организация, обединяваща над хиляда и петстотин комунисти и 64 първични партийни организации. На сериозно изпитание в трудните условия са поставени личните качества и възможностите на комуниста, а също така и действителната, реалната сила на първичната партийна организация, способността ѝ да насочва, мобилизира и вдъхновява трудовия колектив.

КРАТКА ЖУРНАЛИСТИЧЕСКА АНКЕТА

В многобройните ми разговори с различни партийни и стопански кадри четирите въпроса неизменно присъствуваха. На тях не можеше да се отговаря еднозначно и затова в хода на всяка беседа се стремях да вникна в смисъла на казаното, да открия личната позиция и отношение на моите събеседници, да подбудя размисли и нови идеи. Въпросите бяха следните:

— Какво като организационен опит, знания и умения сте „донесли" от България?

— Какво се утвърждава сега като традиция в първичната партийна организация?

— Какво сте взели от богатия опит на КПСС?

— Какво от всичко това ще „сложите в багажа", когато отпътувате окончателно за България?

Отговорите на първия въпрос показаха, че от България тук се носи разнообразен опит — по работата с масовите организации, по провеждането на партийните събрания, по планиране дейността на партийната организация и пр. Всички мои събеседници отстояваха мнението, че тук, в Коми, партийната работа се провежда в значително по-трудни условия и че тук е по-трудно да защищаваш завоюваната преди това позиция и авторитет на партиен активист. Наред с неблагоприятните климатични условия трудно преодолима преграда за някои се оказват и непрекъснатият режим на работа, и различната сменност, и голямата динамика на производството, и върховите напрежения, и бързоизменящият се състав на трудовия колектив, и понякога недостатъчната материално-техническа база. Но най-силните устоват! Разбира се, опитът, натрупан в България, не може да се използва направо. Нужно е да бъде съобразен със специфичните условия на работа в Коми, да се пречупи. Такова пречупване е необходимо и за хората. Обстановката повелително изисква делови, оперативен стил на работа и ръководство.

Когато говорим по въпросите кое се откроява като характерно и утвърдено в районната партийна организация, най-силно сред отговорите изпъква разнообразието на формите (и ефективността от прилагането им) на индивидуалната работа с комунистите и трудещите се. Става дума за повечето и по-съдържателните партийни поръчения, за високото качество и широкия отзвук на провежданите отчети и самоотчети, което води до по-висока активност, организираност и отговорност за поръчаното дело на отделния комунист. Този стил на близка и непосредствена работа се пренася и в ръководството на трудовия колектив от страна на първичната партийна организация.

Като завоевание на районната партийна организация може да се посочи и активното участие на комунистите и безпартийните в различните форми на идеологическата работа и особено в политическата учебна година и в единните политически дни. Причината е в добрата организация на тези прояви от страна на първичните партийни организации, в правилния подбор на тематиката, в добрата подготовка на докладчиците, в честото гостуване на занятията на лектори от съветските специалисти и пр.

Богата и многостранна е съвместната дейност на съветските и българските комунисти на Коми-земи. Всекидневните контакти, съвместните чествувания на бележити дати и годишнини, многобройните шефски връзки, изпращането на групи и комисии за изучаване на съветския опит, помощта при усвояването на нова техника и още много прояви на братската дружба и пролетарския интернационализъм — всичко това го има, то е всекидневие, то някак си се подразбира от само себе си. Но не толкова от самата съвместна дейност се интересувах. В разговорите се стремях да разбера за резултатите, за последиците от нея. Да уточня какво точно от богатия опит на КПСС вземат, приспособяват към нашите условия и прилагат българските комунисти в Коми. Оказа се, че то не е малко, но аз ще посоча само няколко примера. Напоследък в съветската страна добива популярност една специфична форма за издигане авангардната роля на комуниста, на неговото влияние и въздействие върху членовете на трудовия колектив. Става дума за партийните организатори. Често в някои малки трудови колективи — бригади, звена, групи и др., има само по един-двама комунисти, което е недостатъчно, за да се сформира партийна група. С цел да се засилва партийното влияние в тях единият от комунистите се натоварва с партийното поръ-

Digitized by Google

чение да бъде партиен организатор. Неговата задача е да запознава членовете на колектива с решенията на партийната организация, да създава нагласа и мобилизация за тяхното навременно и качествено изпълнение, да възпитава чрез личния си пример, да свързва този колектив с партийната организация.

Хубави думи казаха моите събеседници за редица партийни организатори, чиято дейност спомага за издигане ролята и авторитета на районната партийна организация, за укрепване връзките на партията с трудещите се. В разговорите самокритично се подчертаха трудностите и нерешените проблеми. Все още има бригади и звена, в които няма комунисти. Стремежът на партийните органи е чрез подходящи размествания в бригадите, чрез приемането на нови членове на партията, чрез правилно насочване на пристигащите от България комунисти да се създаде стабилно ядро във всяка бригада — навсякъде да има партийни, партийно-комсомолски групи или поне партийни организатори. Това е трудна цел, защото непрекъснатото обновяване на състава на партийната организация и на трудовия колектив не дава възможност тя да се реши с перспектива и дълготрайно, а е необходимо непрекъснато да се следи и регулира.

Особено място в използването на съветския опит заема приложението на някои почини и инициативи. В разговорите се спомена за почина на Басов за безаварийна работа на съоръженията, за помощта при усвояването на новата техника от новопостъпващите, за внедряването на бригадната организация на труда в транспорта по почина на Евгени Федюшин и за още много други.

Не са малко успехите в прилагането на съветския опит от районната партийна организация, но единодушно бе становището, че са нужни по-голяма системност, творчество и инициатива в работата в това направление.

Отговорите на четвъртия въпрос се движеха в широк диапазон — от работата на партийните групи до борбата с алкохолизма. Но имаше и моменти, които се натрапваха от честото повторение. Те засягаха онези страни от партийната дейност, които тук, на Коми-земя, се решаваха по-добре и по-ефективно. Кои аспекти се открояваха?

Първо, различните форми и средства на индивидуалната работа с комунистите и трудещите се. Ето какво сподели Г. ВАСИЛЕВ, секретар на първичната партийна организация при автотранспорт и тежка механизация към Горско-промишленото предприятие в Междуреченск: „Ако може в България да се носи нещо, бих занесъл оттук близката работа с хората. Да знаеш всичко за човека до теб, с кой дружи, как е със семейството, кое му тежи и кое го радва. Тогава ще ти е ясно как да го подхванеш, какво да му възложиш, как да му помогнеш, ако има нужда. И ти е драго да гледаш как расте с годините, как се утвърждава, как мисли и действува творчески, новаторски."

Често събеседниците посочваха голямото значение на индивидуалната работа с новопостъпващите, защото за тях началният период е свързан с преодоляването на много трудности. Точно тогава са найнужни и топлата дума, и приятелски протегнатата ръка, и силното рамо на другаря до тебе. Индивидуалната работа с новопостъпващите за комунистите тук е традиция и всекидневие. Дори не са нужни специални партийни поръчения. Тя е въпрос на чест и дълг за всеки от тях. Стремежът им е да съдействуват за формиране на активна позиция у новите работници, позиция на дисциплина и отговорност за обществения живот в селището и за ефективността на производствения процес в предприятието.

Второ, по-добрата съгласуваност в действията на отделните субекти на социално управление в трудовия колектив. Не че тук всичко е гладко и безконфликтно, че няма търкания и разгорещени спорове. Но трудните условия на работа, напрегнатият производствен ритъм, честите, буквално всекидневно възникващи ситуации, налагат бърза и оперативна намеса на партийните, стопанските и обществените ръководства. При това изискват конкретни мерки не само от страна на едно от тях, а единни и целенасочени действия на всички. От това зависят и срочното и качествено изпълнение на задачите, и добрият социалнопсихически климат в колектива, и ефективността на задружната работа. Кадрите и дейците са осъзнали необходимостта от бързо и точно съгласуване на усилията, от правилното координиране на действията от „четворките" — партиен секретар, стопански ръководител, профпредседател и секретар на комсомолското дружество. Възникналите въпроси се решават не в ущърб на колективността и на използването на колективния ум, а за сметка на премахването на проявите на „времегубещия" псевдоколективизъм.

Единодушно бе становището на хората, с които разговарях, че това са черти на съвременния стил на ръководство и управление, които непременно трябва да занесем в България.

Трето, въздействието на моралните и материалните стимули. Георги ПАШОВ, секретар на партийния комитет на Горско-промишленото предприятие в Благоево, разпалено и убедително доказваше, че ефективно действуващото стимулиране е нужно да се вземе за България. Поинтересувах се с какво моралните и материалните стимули се отличават от прилаганите у нас. „Не, нови стимули няма, но старите при нас са действени. Разковничето е много просто — всичко идва от бързото (резултатите от работата на отделните бригади се отчитат всеки ден), от реалното (не се допуска надписване) и

Digitized by Google

абсолютно точното (повтори го няколко пъти) отчитане на постигнатите резултати." По-силно от всякакви оперативки, от административен натиск, от заплахи и порицания действува класирането в сводката, която всяка сутрин се предоставя на бригадирите. Класирането не предизвиква безпочвени ежби или ненужни спорове, а действително благороден стремеж да се догони първенецът. Затова преходните флагчета и знамената са толкова ценени от всички. Те се дават за действително по „мъжки" свършена работа.

Точността определя и ефективността на материалното стимулиране и особено на коефициента за трудово участие, който се изменя в границите от 0,6 до 1,3. Разликата в заплащането при равни други условия понякога достига до 300 рубли, обяснява Г. ПАШОВ, но жалбите до ръководството в тези случаи са рядкост, защото материалните стимули и санкции са справедливо наложени от авторитетния бригаден съвет или от общото събрание на бригадата.

ПЛЕНУМЪТ

В дните на моята командировка се проведе и пленум на районния комитет на БКП в Коми. Освен представители на Обединения комитет на БКП в Москва на него по традиция присъствуваха и гости от Удорския районен комитет на КПСС начело с първия секретар Валерий Георгиевич КОЛЕСОВ. Пленумът бе посветен на проблемите за издигане качеството на партийно-организационната работа като важно условие за по-нататъшното усъвършенствуване ръководната роля на районната партийна организация. Той бе заключителният етап на една широка предварителна работа — проведени са разговори с всички комунисти и номенклатурни кадри на тема „Дисциплина, качество, производителност" и четири практически конференции по партийно-организационни въпроси. От множеството фактори, които обуславят и влияят върху качеството на партийно-организационната работа, бюрото на районния комитет на БКП бе подбрало и анализирало в доклада само три, които по негова преценка имат най-голямо значение за извеждане на по-високо качествено равнище ръководната роля на районната партийна организация.

Много място в доклада и в изказванията се отдели на проблемността и перспективността при планиране дейността на партийните органи и организации. Анализът показва, че наред с постиженията и положителния опит все още планирането не отговаря на нарасналите изисквания на съвремието — често се планира „на парче", превес се дава на оперативно планиране, и то по текущи задачи с производствен характер, „бяга се" от задълбоченото осмисляне на тематиката. Стремежът на районния комитет на партията да насочи вниманието на активна и всички комунисти към въпросите на проблемността и перспективността в планирането се поражда и от специфичните особености на районната партийна организация. Поради бързото и значително обновление на състава нерядко се случва така, че всеки новопристигнал, новоизбран ръководител, в т. ч. и секретар на първична организация „забравя" предишни планове с подългосрочен характер и увлечен във всекидневието си, лесно предвижда за обсъждане приблизително същия въпрос, който е разглеждан съвсем скоро. Така че въпросите на перспективността в планирането са свързани най-непосредствено с приемствеността, с непрекъснатото постъпателно развитие на партийната организация.

Въпросите за планирането на партийната работа не се разглеждаха самостоятелно, откъснато, сами за себе си. Ефективността от планирането участниците в пленума търсеха в качеството на приеманите от партийните органи и организации решения, в тяхното изпълнение и в резултатната промяна на съществуващото положение. Критичният и самокритичният анализ на партийната практика позволи да се очертаят насоките на бъдещата работа в това направление — чрез повишеното качество на планирането да се засилва политическият характер на вземаните решения, да се отделя повече внимание на организацията, контрола и проверката на изпълнението.

Вторият основен въпрос, обстойно анализиран на пленума, бе за комплектуването, усъвършенстуването и реализацията на кадрите. Затруднена е в това направление работата на районната партийна организация, защото ръководните кадри, които се изпращат на работа в Коми, се подбират от различни централни органи и звена в България. Подборът, разпределението и оценяването на ръководните кадри се съгласува и контролира от Обединения комитет на БКП в Москва. Поради краткия престой на работниците и служителите в Коми и поради липсата на собствена социална база районната партийна организация трудно би могла да подготвя свои кадри — ръководни и изпълнителски.

Всичко това поражда процеси и явления в областта на развитието и реализирането на кадрите, които партийните комитети се стремят да изучават и направляват и които в отделни случаи се отразяват неблагоприятно върху дейността на трудовите колективи. За един от тях стана дума на пленума — въпросът за т. нар. „екипи". Често след назначаването или избирането на даден ръководител се създава обстановка за подбиране на подходящи за него кадри, с които той може и иска да работи. Обикновено това са хора, с които той е работил в България или по предишни договори в Коми АССР. На пленума се изтъкна, че в създаването на подобен „екип" е напълно вредно, ако тази практика на малцинство се съчетава и основава на стриктно спазване на ленински-

Digitized by Google

те принципи за подбор и разпределение на кадрите. Същевременно критично и самокритично се изтъкна, че все в отделни случаи се нарушава това съответствие. Но дори и когато са спазени принципните изисквания, наличието на подобни екипи създава определени трудности. Изтече например договорът на директора на предприятието и заедно с него за България си тръгва целият „екип". И догдето пристигне новият, догдето кадрите се ориентират в обстановката и поемат стабилно управлението, предприятието преживява криза, нарушава се производственият ритъм.

Действието на специфичните обективни условия, допусканите субективни слабости, необходимостта да се издига качеството на кадровата работа — всичко това бе един сложен, диалектически противоречив възел, който пленумът на районния комитет на БКП реши да „развърже", като насочи усилията на партийните органи и организации към подобряване работата по изучаването на кадрите и оценката на техните качества, към по-широко прилагане на конкурсното и изборното начало, към усъвършенствуване работата с резервните кадри, към системно и целенасочено обучение и възпитание.

Третият основен въпрос бе за непрекъснатото повишаване ролята на първичните партийни организации като политически ръководства на трудовите колективи. Направен бе обстоен анализ на изменнията след проведения преди две години пленум за издигане ролята и боеспособността на първичните организации. Основните изводи насочваха вниманието на кадрите и актива към необходимостта да се издига авангардната роля на първичните организации в живота и развитието на трудовите колективи, да се утвърждават те още по-активно като техни политически ръководители, да се обогатява непрекъснато вътрешноорганизационният им живот. Очертана бе и необходимостта от конкретни мерки и действия от страна на районния комитет на БКП и партийните комитети за непрекъснато подобряване на подготовката и организационната култура на секретарите и членовете на партийните бюра.

Критичен и самокритичен бе духът на проведения пленум. Независимо от добрите резултати, от решителния прелом и изпълнението на производствената програма анализът, мислите и съображенията на изказалите се бяха насочени главно към слабостите, към онова, което пречи или не достига. Отношението на загриженост, на творчество и инициатива за успешно решаване на назрелите проблеми се открояваше и в приетите от пленума решения. Но в подготовката и провеждането на пленума също така имаше недостатъци. За тях също стана дума на заседанието. В своето слово Енчо МОСКОВ, първи секретар на Обединения комитет на БКП в Москва, изтъкна недостатъчния анализ на въпроса как партийните органи и организации са усвоили и прилагат политическия подход в своята работа, защото от него „тръгва" качеството на партийната дейност. Оценките и изводите не се основаваха на главния критерий — как расте реалното влияние на партията в трудовите колективи, а то „дава" качеството.

Недостатъчно добре бе откроена и оценена активността и авангардната роля на комунистите, тяхната реална позиция в колектива. Вярно е, че на пленума имаше критика и самокритика, но бе възприет „анонимен" подход при разкриването на слабостите и недостатъците.

ПРАЗНИКЪТ

Слънцето вече се е качило в своя зенит над тайгата, но навън е чисто и свежо като в ранна утрин. Вървим по алеята към строящия се парк за отдих и култура край Благоево, където ще се открие общоселищният събор, посветен на 129-годишнината от рождението на Димитър Благоев, българо-съветската дружба и отсичането на 35-милионния кубически метър дървесина от създаването на ДСО „Дърводобив и строителство" в Коми АССР. Около нас бързат усмихнати и празнично облечени хора, ехти весела глъчка около сергиите покрай алеята, отдалече се чуват песните на самодейците — истински нашенски събор с всичките му атрибути, на хиляди километра от България. Вглеждам се в лицата на съветските хора и по реакцията им се вижда, че не за първи път присъствуват на народен събор и че всеки път им е интересно. И докато смълчани слушаме речите за живота и дейността на Д. Благоев, си помислих колко много, дори излишно много приказваме за масовополитическата работа, за патриотичното и интернационалното възпитание, как ги повтаряме и преповтаряме в докладите и изказванията, как им търсим различните аспекти в статиите. А те са тук — в сериозните лица, в усмивките на хората, в съзвучното преплитане на българска и руска реч, на мелодиите на наши и съветски песни, в съвместната работа и в общия празник.

Рейсове и джипове са се устремили в тайгата. Там ни чака бригада „Лиляна Димитрова" на героя на социалистическия труд Илия ЦОНЕВ, която с резултатите си завоюва правото да отсече и натовари 35-милионния кубически метър дървесина. А правото на „превоз" е спечелила бригада „Христо Ботев" с ръководител Кирил ДИМИТРОВ. След приветствията и рапортите-обещания на двамата бригадири секачите с моторните резачки и вилките се насочват към високите дървета. За броени минути те са повалени на земята на „рибена кост", както го изисква технологията. Истинско удоволствие бе да се наблюдава майсторската работа на тракториста Кирил ВЛАДИМИРОВ, който вече единадесет години е в Коми. Тежката, приличаща на танк машина сякаш танцуваше по разкаляната земя и с точност

Digitized by Google

до сантиметри нагласяваше огромните трупи върху лесовоза, който, управляван ловко от шофьора Васил БОТЕВ, се преместваше напред или назад, за да улесни натоварването. Без думи, без подвиквания. Грамадните машини синхронно и координирано действуваха, сякаш изпълняваха ансамблово съчетание по художествена гимнастика или акробатика. Може би впечатлението се засилваше и от двата лозунга, обкичили машините: „СССР—НРБ. Интеграция в действие" и „35 мил. куб. м — дар за двата братски конгреса", или пък те го изпълваха със символично съдържание. Когато лесовозът бе натоварен и готов за път, в тайгата зазвучаха кавали и тамбури, понесоха се красивите песни от Пиринския край. С кратка музикална програма представителна група от ансамбъла за народни песни и танци „Пирин" поздрави двете бригади. На разчистената площадка се изви буйно хоро.

Лесовозът с тридесет и пет милионния кубически метър дървесина пое към I цех в „Долен склад" на горско-промишленото предприятие „Благоево". Там вече го очакваха първенците в социалистическото съревнование — момчетата от младежкия разкройвачески комплекс „Тодор Каблешков" с бригадир Венко СТОЙНОВ. След краткото тържество трупите, сръчно нарязани на необходимата дължина от разкройвачите, бяха откарани по транспортната лента в склада.

Вълнуващ бе и финалът на празника. На българските дърводобивници и строители гостуваха певци, танцьори и инструменталисти от ансамбъла „Пирин" с главен художествен ръководител н. а. Кирил СТЕФАНОВ. Те изнесоха концерти и в четирите селища на българите в Коми АССР.

Седим в претъпканата зала на културния дом в Благоево. Имаше стотици правостоящи и още толкова навън. На сцената се бе разляла феерията на житните български носии, звучните песни и вихрените танци. На сцената беше България. Залата бе изпълнена с неприкрито вълнение, учестено дишане, навлажнени погледи, ръкоплясканя и с непрекъснати „бисове".

●

Ц Любчо ХАРАЛАМПИЕВ, първи секретар на районния комитет на БКП в Коми АССР, се срещнахме отново в България по време на годишната му отпуска. Разговорите ни се въртяха около постиженията и все още нерешените проблеми на районната партийна организация. Споменавахме за деловитостта и оперативността, станали традиционни, присъщи черти на стила на ръководните партийни и стопански кадри, и за успехите от близката, непосредствена работа с хората, и за резултатите от творческото прилагане на съветския опит. Не всичко е безукорно и гладко, но районната партийна организация има постижения, с които основателно може да се гордее, на които биха могли да завиждат немалко общински партийни организации в страната. Може би има много истина в думите на Л. Харалампиев, че работата в Коми АССР е сходна с тази на националните обекти. Трудните условия на крайния Север изискват творчески търсения, експерименти, смели решения, а това, което се постигне и е резултатно в Коми, би могло още по-успешно да се приложи другаде...

А и периодът сега е предконгресен, период на дръзновение и новаторство, период, в който са така нужни революционното мислене и революционното действие.

Георги СЪЙКОВ

Digitized by Google

НАСТЪПАТЕЛНОСТ И БОРБЕНОСТ НА ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА РАБОТА

Докладната записка на др. Тодор Живков до Политбюро на Централния комитет на БКП от април тази година постави нови задачи, обогати критериите и изискванията към работата и на Кирковската районна партийна организация, на обществено-политическите и масовите организации, на всеки трудов колектив.

Откъде да започнем? Отговорът бе — от по-нататъшното усъвършенстване на идеологическата работа. Задачата беше тя да се приведе в пълно съответствие с високите изисквания на докладната записка. Необходимо бе да се засилват нейната настъпателност и борбеност. Започнахме с обсъждания и с прилагането на мерки за изменението на стила и метода на работа на кадрите, които се трудят в идеологическата област. Анализирани бяха положителните и отрицателните страни в дейността на районния и останалите партийни комитети, на партийните бюра и трудовите колективи. Разговорите минаха делово, с критичен и самокритичен тон. Бяха дадени редица препоръки, които се анализираха и обобщиха.

Проблемът за стила и метода на работа беше обсъден на пленарно заседание на районния комитет на партията.

На пленума присъствуваха и директорите на трудовите колективи, специалисти и научни работници, производственици.

В работата му взеха участие и първият заместник завеждащ отдел „Идеологическа политика" на ЦК на БКП проф. д-р Васил Момов, секретарят на градския комитет на партията Рашко Рашков, председателят на Софийската градска контролно-ревизионна комисия на БКП Александър Богданов, отговорни работници на Централния и градския комитет на партията и др.

Отличителна черта на пленума бе деловитостта. Той протече без предварително подготвен сценарий на изказващите се. Това премахна психическата бариера и даде възможност да се направят нетривиални изказвания и предложения. Отношение взеха преди всичко работници и специалисти, които друг път не са се изказвали на подобен форум. Този подход беше пренесен в партийните организации.

По време на подготовката на пленума се приложиха мерки за работа с идеологическите кадри, които водят до повишаването на взискателността и отговорността, до засилването на партийната дисциплина и личния положителен пример, до намаляване загубата на работно време за идеологически инициативи.

Мероприятията, които прие пленумът, бяха изготвени на базата на предложенията на отделни комунисти, комсомолци и трудещи се.

Основният проблем, който бе разискван на пленарното заседание, а след това и в трудовите колективи, беше в центъра на идеологическата работа да се поставят социално-икономическите задачи на колективите.

Какви по-съществени изводи бяха направени?

В районната партийна организация постоянно се задълбочават връзките на идеологическата дейност с живота, с ключовите проблеми и задачи на социално-икономическото развитие на района и трудовите колективи.

Digitized by Google

В центъра на цялостната работа на партийните комитети и организации стои задачата за съзнателно и активно участие на трудещите се и младежта за претворяване в дела решенията на партията.

Идеологическата дейност по-цялостно отчита промените в социалната среда и микросреда, повишава въздействието си върху трудовите колективи и трудещите се. Тя спомага за разкриването и преодоляването на пораждащите се противоречия и слабости.

В насрещните планове на трудовите колективи, в територналния план на района и на микрорайоните се разработва раздел „Комунистическо възпитание на трудещите се и младежта". Той става надежден инструмент, като създава сериозни икономически, организационни и технически предпоставки за повишаването на ефективността на идеологическата и възпитателната дейност. Определена положителна роля играе и разделът за социалното развитие на колективите. Напредък има във възпитателната, масовополитическата и разяснителната работа на обществено-политическите организации в трудовите колективи и по местоживеене.

Наред с положителните страни идеологическата дейност продължава да страда от значителни слабости. Пропуските в стила и методите на работа на някои партийни комитети и първични организации, на обществени и стопански ръководства не позволяват идеологическата дейност да се обогатява ритмично и цялостно с актуалното политическо съдържание на съвременното социалистическо строителство.

Като анализираме работата на партийните организации, ще видим, че проблемите се записват само като тема, а не се разглежда задълбочено идеологическата им същност. В 40 на сто от първичните партийни организации от институтите и предприятията в раздела за комунистическо възпитание на трудещите се и младежта не са поставени въпросите на научно-техническия прогрес. Колкото и парадоксално да звучи, в 72 на сто от тях не фигурират задачите, свързани с насрещните планове.

На основата на посочените изводи се определиха съдържателните кръгове на идеологическата работа на партийните комитети и организации.

Първият кръг от въпроси е свързан със срочното и качествено изпълнение на годишната и петилетната програма на базата на промените, които ще настъпят в стила и методите на работа на идеологическите органи и кадри в насочването на идеологическата и възпитателната дейност към конкретния човек и даденото работно място. Ефективността на многостранната идеологическа работа следва да се измерва на базата на постигнатите резултати, като се отчита степента на икономическото ѝ и организационното подсигуряване.

Предвижда се да придобие ново съдържание дейността за активизирането на трудещите се в подготовката на плана за IX петилетка и 1986 г. Специално внимание се отдели на ролята и мястото на общественото мнение, на научно-техническата и художествено-творческата интелигенция, на районния народен съвет и масовите организации. Ново звучене намериха проблемите за единството на възпитателното въздействие в трудовия колектив и в сферата на свободното време. Отделено бе внимание на проблемите, от които зависи идеологическата работа да е в съзвучие с актуалните въпроси на съвремието. Усвояването на нравствените ценности на социализма, прилагането на лостовете на социалната активност, борбата срещу отрицателните прояви, това са въпроси, които ще се превръщат в отговорност и политическа позиция на личността.

Правилното организиране и осъществяване на възпитателната дейност изисква на съвременния етап вниманието на първичните органи-

Digitized by Google

зации да се съсредоточи към още няколко въпроса. Кои са те?

Първият — да се „формират" потребностите на хората и колективите. Като резултат от развитието на реалния социализъм значително се обогати съдържанието на личния интерес, неимоверно нарасна свободата на индивидуалния избор, увеличава се територията на интимния живот на човека. С развитието на нашето общество се повишава и потребността от индивидуализация на бита. Това намира израз в обзавеждането на жилищата, в обогатяването на домашното стопанство, вилното строителство, закупуването на вещи, пътешествия, гостувания, различни развлечения. Дълг на първичните организации е активно да формират потребностите, като поддържат и стимулират разумните, рационалните, научнообоснови норми на потребление; да неутрализират необоснованите и егоистичните претенции, моралните деформации, които противостоят както на развитието на обществото, така и на самата личност. Да се възпитава съизмеримостта на личните претенции с личния дял, на индивидуалните желания с обществените възможности.

Вторият — формирането на потребностите пряко е съобразено с обществената изява на човека. Идеологическата работа следва да спомага и стимулира само и преди всичко постиженията и изявата на човека в обществените форми на труд.

Третият — възпитателната дейност трябва да държи будно индивидуалното и общественото съзнание за **единство на правата и задълженията.** От всички — и изпълнители, и ръководители, и учители, ученици и родители.

Четвъртият — на съвременния етап определено значение придобива системната работа за повишаване на **социалистическото патриотично съзнание** на всеки българин.

Главното в съвременната международна обстановка е непрестанно да се повишава марксистко-ленинската подготовка на трудещите се и младежта, да се засилва контрапропагандната дейност, да се създава повсеместна и висока революционна бдителност.

Всичко това налага да засилваме единството на идеологическата, организаторската и стопанската работа. Особено внимание ще се отделя на контролните функции на идеологическата дейност, на публичността и гласността им при решаване на проблемите от отделните колективи и трудещи се.

Това изисква идеологическите кадри да имат творчески стил на мислене и действие, да се внедряват научнообосновани решения и да се осъществяват своевременни контролни действия. Постигнатото в инициативите „Да издигнем работата си до висотата на майсторството", „40 ударни седмици на качествен труд и борба в защита на мира"; „Всеки колектив, всяка първична партийна организация с личен творчески принос за достойно посрещане на XIII конгрес на БКП" беше горещо подкрепено и бе дадена насока за неговото по-широко разгръщане и размах.

Богати са възможностите и предпоставките идеологическата работа в районната партийна организация да придобие нов размах и нови качества в съответствие с постановките и решенията на XII конгрес на БКП и на следконгресното творчество на др. Тодор Живков.

Практическа основа за това са морално-политическото единство на трудещите се около априлската линия на партията, високият трудов ентусиазъм, успешното изпълнение на районната програма за достойно посрещане на XIII конгрес на БКП.

Сергей ИВАНОВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

РЕЗУЛТАТНА ФОРМА ЗА КОНТРОЛ И ПОМОЩ НА МЯСТО

Идеята се зароди в края на юли 1983 година. Нарекоха я работен полуден. Подсказаха я опитът на колектива на „Приморски" районен комитет на БКП във Варна и стремежът му да излезе от водовъртежа на шаблонните форми на работа, да промени подхода си към най-животрепетящите проблеми на партийната практика. Целта беше да се скъси пътят на ръководната му дейност, контролът да се доближи още по-пълно до непосредствените изпълнители на задачите и решенията.

С въвеждането на работния полуден в първични партийни организации районният комитет на партията си постави три главни задачи: да разшири и задълбочи помощта си към тях; да ускори изучаването и популяризирането на положителния им опит; по-пълно да реализира политическия подход в ръководството, което осъществява.

Практиката потвърди, че това е една резултатна форма за оказването на комплексен контрол и помощ на място. Тя допринася да укрепват връзките на районния партиен комитет с трудовите колективи и техните ръководства, да се събира достоверна информация за състоянието на партийната, стопанската и обществената дейност, за атмосферата и вътрешните взаимоотношения в проверяваните звена.

Работният полуден се организира три пъти в месеца по утвърден шестмесечен тематичен план. С него предварително се запознават всички секретари на партийни комитети и първични организации. Той постоянно се допълва и обогатява съобразно новите задачи, поставени от висшестоящите органи, както и в зависимост от възникналите проблеми в района — обикновено се застъпват следните въпроси: изпълнението на плана за социално-икономическото развитие на колективите; качеството на продукцията; културата на обслужването; ефективността на учебно-възпитателната работа; подготовката и провеждането на политическата учебна година: подобряването на партийното ядро и други страни от вътрешния живот на първичните партийни организации.

В районния комитет на БКП на обществени начала са изградени отдели, които се ръководят от общи инструктори. Всеки от тях обхваща едно направление и отговаря за група партийни комитети и организации.

За правилната организация и качественото провеждане на работния полуден се формират временни работни групи (в зависимост от профила на проверявания обект), в които се включват отговорни работници и сътрудници на партийния, държавния и обществения апарат на района. Ръководител е секретар на районния комитет на партията. Той предварително инструктира членовете на групата, като насочва вниманието им към основните въпроси, които следва да се поставят в центъра на проверката.

Каква е технологията?

Работният полуден започва със среща на проверяващата група с ръководството на съответния трудов колектив. То се уведомява предварително за датата и темата на разговора, дава му се справка за решенията в тази насока на районния комитет на партията и другите висшестоящи органи.

Партийният секретар и директорът запознават групата със задачите, които колективът решава в момента, с успехите и недостатъците

Digitized by Google

в негова работа, с обективно възникналите трудности и мерките, които се предприемат за тяхното отстраняване. Разпределени по звена, членовете на групата се срещат с техните ръководители, с партийни и обществени активисти, със специалисти и производственици. Те проверяват и документацията на партийната организация и особено протоколите и решенията на нейните събрания. Голямо внимание се обръща на дневниците на партийните групи, на тетрадките за предложенията, молбите, сигналите и жалбите на трудещите се.

Работният полуден завършва със среща с ръководството на проверяваното ведомство. На нея членовете на групата докладват какво са установили и дават конкретни препоръки за подобряването на работата в даденото направление. Ръководителят на групата обобщава резултатите, прави оценки и изводи, дава указания и поставя нови задачи. Ако партийната организация е била посещавана преди това, направените тогава констатации се съпоставят с новите, отчитат се настъпилите промени, натрупаният опит или се анализират причините за застоя в нейното развитие. Част от възникналите проблеми се поставят за решаване в съответните районни държавни и обществени органи. Голям дял в оказваната помощ при проверките имат специалистите от районния народен съвет и представителите на районния съвет на Българските професионални съюзи и районния комитет на ДКМС.

Информацията, събрана по време на работния полуден, се използва както за контрол и помощ на място, така и при подготовката на заседанията на бюрото и пленарните заседания на районния партиен комитет, за инструктажите и съвещанията с актива. Тя се ползва при планирането на дейността на комитета, тъй като разкрива нерешените проблеми, насочва към главните задачи. Тази информация дава възможност да се сравнява обективно ли е осведомяван районният комитет преди проверката за състоянието и качеството на работата в първичните партийни организации. В някои от тях например беше установено, че самоотчетите на ръководните кадри и комунистите се провеждат епизодично, а преди това партийните бюра твърдяха, че те са станали постоянна практика. Понякога информацията, събрана от работната група, насочва към факти, които са отбягвали от погледа на първичните организации.

Всеки проведен работен полуден се регистрира в специална тетрадка. В нея се отразяват: сведения за колектива, за партийната организация, за партийните групи и обществените организации; данни за основните направления в дейността на колектива и задачите, които той решава в момента на проверката; нерешените проблеми от стопански, организационен, идеологически и обществен характер; допуснатите слабости в работата на съответните ръководни органи и дадените препоръки за отстраняването им.

При проверката в Международния дом на учените например на основата на направените констатации от работната група на районния комитет на БКП бе препоръчано:

— бригадирите да се включат в номенклатурата на партийното бюро и в близко време да се премине към изборност на същите;

— структурата на партийните групи да се приведе в съответствие с въведената бригадна организация на труда;

— да се подобри партийното ядро в комсомолската организация и др.

Установена е практика при всяко следващо посещение да се проверява как са изпълнени дадените по-рано препоръки и какви промени са настъпили. Всеки инструктор, завеждащ отдел или секретар на районния комитет на партията, преди да посети дадена партийна организация наред с другата информация се осведомява за състоянието

Digitized by Google

на нейната работа, за проблемите на колектива и даваните препоръки и от вписаното в тетрадката. Това внася по-голяма конкретност в неговите действия, в контрола и помощта, които ще трябва да окаже.

Няколко работни полудни се организират с цел да се извлекат опит и поуки от даден проблем или да се оцени подходът на партийните комитети и организации при изпълнението на определена задача. През януари например бе проверена вузовската партийна организация при Висшия медицински институт. Предмет на проверката бе дейността по провеждането на втория етап на организирания от окръжния комитет на БКП преглед на партийните групи под наслов „Качеството — партийна повеля и мой дълг". Това позволи да се видят допуснатите слабости и да се вземат мерки за преодоляването им. На партийния комитет и първичните организации беше оказана практическа помощ, а с техния опит и форми на работа бе запозната цялата районна партийна организация.

Какви са измененията след въвеждането на работния полуден?

Сега работниците на районния комитет на БКП отиват в партийните комитети и първичните организации по-организирано и целенасочено, не се губи времето на местните кадри за незначителни разговори.

Като участвува в работния полуден, ръководството на даденото ведомство по-добре вижда състоянието на работата във всичките й направления. По-ярко се открояват слабостите и недостатъците.

Всеки общ инструктор на районния комитет на партията е квалифициран в едно основно направление — партийно ръководство на икономиката, идеологическо, организационно и пр. Комплексното участие на всички в дадената проверка дава възможност по-задълбочено да се вникне в цялостната дейност на партийните организации и трудовите колективи, да им се окаже квалифицирана помощ.

По време на работните полудни сътрудниците от апарата на районния комитет виждат дирята, която са оставили в първичните организации. По-младите от тях споделят, че тази организационна форма на работа им помага да навлязат в същината на своята „професия", да повишат личната си квалификация. Наред с това от по-опитните си колеги те усвояват практическите подходи към проблемите, придобиват умение да анализират процесите на вътрешнопартийния живот, да долавят главното в дейността на партийните организации. За тях работните полудни са богата школа за израстването им като политически работници.

Безспорна е ползата от посочената форма на дейност за отделите и направленията и на районния народен съвет и районните ръководства на обществените организации. Чрез нея те се докосват умело до проблемите на малките трудови колективи и съдействуват за повишаването на тяхната социална активност.

Има какво още да се желае, за да се усъвършенствува организацията на работния полуден. В приетите наскоро мерки от бюрото на районния комитет на БКП за подобряване на стила и методите на работа и ръководство е предвидено да се обогати съдържанието на подготовката му, отчитането на резултатите от оказаната помощ и направените препоръки.

Христо РАЙЧЕВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

ВИСОКАТА ДИСЦИПЛИНА — ПОСТОЯННА ОТГОВОРНОСТ НА КОМУНИСТИТЕ

Както в цялата столична партийна организация, и в първичната организация на Обединеното предприятие за таксиметрови превози — автостопанство № 3, усилено се работи по разговора „Комунистът и дисциплината". Трябва да кажа, че за нас тази навременна и интересна инициатива бе особено важна. Не че имаме някакви сериозни проблеми с трудовата дисциплина в колектива. Напротив. И обсъжданията в партийната организация по повод на конкретни отстъпления — самоотлъчки, закъснения и т. н., и оценките, приемани на събрания, в които анализът на дисциплината е специална точка от дневния ред, не дават основания за тревога. Но при нас равнището на дисциплината — това е равнището на качеството на обслужването, нещо повече — това означава сигурността на гражданите и на нашите работници. Самоуспокояването и небрежността към трудовите задължения могат да струват страшно скъпо.

С утвърждаването на бригадната организация на труда и внедряването на бригадната сметка, на икономическия механизъм се създават повече обективни предпоставки за затягане на дисциплината, за непримиримост към нарушителите. Самоотлъчките, другите нарушения на трудовата дисциплина, на правилника за движение по пътищата не са само лични проблеми на отделния човек — за тях бригадата носи своя отговорност и понася съответни наказания и санкции. Поради това и контролът, осъществяван от членовете на бригадните съвети, от ръководствата на масовите организации, от комунистите, от колективите наистина става всекидневен.

Разговорът в първичната партийна организация за равнището на трудовата дисциплина и отговорността на всеки комунист допринася още по-целенасочено и непосредствено да се ангажира в борбата за висока трудова дисциплина субективният фактор и преди всичко политическото ядро на колектива. Затова партийното бюро пристъпи към него с чувство за отговорност.

Още в самото начало се постарахме целите, съдържанието и задачите на този разговор да са ясни на всеки партиен член. На събрание обсъдихме мероприятия, приехме план-график, определихме отговорници, уточнихме къде и в каква форма ще се води той.

Партийната организация прецени, че началникът на автостопанството, заместник-началниците и началниците на отделите трябва да се отчетат на събрание пред всички комунисти. С номенклатурните кадри на бюрото — бригадирите и другите членове на бригадните ръководства, отговорниците на 15-те партийни групи, механиците — разговорите се водят в партийното бюро. Останалите комунисти разказват за своя принос в повишаването на дисциплината на събранията на групите. По такъв начин са обхванати всички комунисти и всеки знае кога ще се състои разговорът с него. Организацията ни е многочислена, над 100 членове, но щом действуваме делово, организирано, ще успеем да приключим разговора навреме — в навечерието на XIII конгрес на партията, и на специално събрание ще направим преценка за неговото равнище и за проблемите, които ни предстоят да решаваме.

Не случайно се ориентирахме част от разговорите с ръководните кадри да се водят в партийното бюро. Първичната организация би се затруднила да приеме тодкова' много самоотчети, а макар че това са главно ръководители на малките колективи, дейността им и ефектът от нея излизат извън рамките на тези колективи, за да бъдат обсъждани само в партийните групи. В скоби трябва да отбележа, че сред номенклатурните кадри на бюрото има и безпартийни — не ги изключваме от разговора, тъй като проблемът е много съществен и тези хора с определено влияние в колектива има какво да кажат и за своя личен дял в борбата за висока дисциплина, и за обстановката в ръководените от тях звена, има какво да променят, да усъвършенствуват.

Още в началото си поставихме за цел да открием възможно най-обективно и пълно ролята и отговорността на всеки комунист, на всеки ръководител за състоянието на дисциплината навсякъде и във всичко. За да влияем на колектива, беше належащо да си изясним доколко самите комунисти спазват нормативните документи, указания и наредби, свързани с повишаването на сигурността и безопасността на превозните средства, с подобряване културата на обслужване в столичния град, качеството на транспортните услуги, грижливото стопанисване и рационалното използване на автомобилите.

За да бъдат разговорите в бюрото и на събранията делови, критични и самокритични, принципни, е много важно комунистите добре да обмислят своите отчети. Към това е насочена и помощта на партийното бюро, на секретаря, на активистите на организацията. Естествено, тази помощ е конкретна. В някои случаи е достатъчно да се уточнят основните моменти в личния отчет, в други са нужни по-продължителни разговори, за да осмисли комунистът по-ясно своето място в борбата за здрава дисциплина, да види своите про-

Digitized by Google

пуски, недостатъците си. Смятаме, че направените досега отчети задоволяват изискванията. Особено полезни бяха разговорите с Георги Беев, Стефан Кънчев, Здравка Бантовска, Гергина Петрова. Откроиха се някои по-общи за колектива проблеми, дадени бяха предложения и препоръки.

Разговорите стават основа за комплексна оценка на приноса на отделния комунист в живота на партийната група, на организацията и колектива; критичните бележки към някои другари, главно по отношение на тяхната инициативност, активност и непримиримост към нарушителите на дисциплината, имат ясно изразен градивен характер, допринасят за по-нататъшното израстване на хората.

Определяйки личната позиция, личния принос на всекиго в борбата за висока и съзнателна дисциплина, партийната организация отново изрази положителната си оценка на комунистите Кирил Манасиев, Павел Тошев, Георги Шапкаров, Марин Дончев, Тодор Тодоров, Тодор Божилов, Димитър Захариев и други, които не само са пример на дисциплинираност, но и активно допринасят за заздравяването на дисциплината в колектива — разговарят с колегите си по тези въпроси, поели са задължението да бъдат наставници, предлагат конкретни мерки в дисциплинарните комисии и в комисиите по качеството.

Вече стана дума в началото, че разговорът е насочен към субективния фактор — към комунистите и чрез тях към целия колектив. Усилията на организацията са до голяма степен в тази посока: да се видят ролята и задълженията на комунистите, да се развива чувството за отговорност и съзнателното отношение към труда, да се обогатява уменето на всеки партиен член, независимо от длъжността, която изпълнява, да бъде възпитател и организатор на своите колеги. В същото време разбираме, че някои външни, обективни за нас трудности също понижават равнището на трудовата и технологичната дисциплина. Това е например снабдяването на автостопанството с автомобили и резервни части за тях — валове, кобилици, които липсват на пазара. Стремим се, доколкото е в нашите възможности, да влияем за решаването на такива проблеми. Така пред партийното бюро периодично дават отчет закупчиците — разполагаме с постоянна и точна информация, можем по-компетентно да изискваме от стопанското ръководство да реагира оперативно и резултатно, но само това, разбира се, не може да премахне проблемите.

Впрочем, разговорът „Комунистът и дисциплината" също ни помогна да ангажираме в решаването на трудните проблеми на предприятието по-широк кръг комунисти, съвсем настойчиво да съсредоточим вниманието им върху едни изключително важен за нас въпрос. Засили се активността. Възникналите предложения се водят на отчет, на много от тях се реагира незабавно, на други се дава отговор на следващото партийно събрание. Естествено, не всички предложения са пряко свързани с дисциплината, но това не намалява тяхната ценност. Чувствува се нарасналото внимание към всичко онова, което е свързано с по-успешната работа на автостопанството, стремеж колективът наистина да се утвърждава като стопанин. Предлага се например да се направи гараж за колите, за да не са под открито небе, по-стриктно да се следи да не излизат на работа технически неизправни автомобили, да се икономисва всяка капка течно гориво. В първичната партийна организация, а оттам и в целия трудов колектив се формира отговорно, грижовно отношение към работата и поверената ни техника и това е една задължителна предпоставка за висока и съзнателна дисциплина.

Както отбелязах, значителна част от разговорите с комунистите се водят в партийните групи. Там хората се познават достатъчно добре, знаят своите плюсове и недостатъци, което позволява да се говори конкретно, по същество. В повечето от групите разговорите преминават много добре. В първа бригада например работят 18 комунисти, опитни, кадрови работници, с вярно, принципно отношение към проблемите на бригадата и на целия колектив, а и отговорникът на партийната група Павел Тошев е активен, инициативен. Всичко това дава отпечатък на събранията, когато се приемат отчетите. Там възникна инициативата всеки комунист да даде висок личен пример, като подготви и представи пред органите на КАТ своя автомобил за отлична оценка на годишния технически преглед. Инициативата бе защитена с конкретни дела, хубавият пример намери последователи и на прегледа всички автомобили в първа бригада получиха отлична оценка.

Нямаме някакви проблеми с отчетите в партийните групи в пета и осма бригада, където отговорници са Стоян Милев и Крум Радославов. Но не навсякъде равнището на събранията е еднакво — и като качество, и по отношение на тяхната редовност. Има случаи да не се спазва предварително утвърденият график, да се нарушава партийната дисциплина дори тогава, когато въпросът за обсъждане е именно дисциплината. Могат да се посочат примери — партийните групи във втора и шеста бригада, да речем. Самите разговори не винаги са достатъчно задълбочени, самокритични, конструктивни. И макар че на тези събрания в групите присъствува член на партийното бюро, той не е понякога в състояние да окаже влияние, защото въпросът е не само до равнището на дадено събрание, на дадено обсъждане, а опира явно до възможностите и дееспособността на партийните групи. С други думи — повишаването на качеството на разговора е част от по-големия и труден проблем за дееспособността на от-

Digitized by Google

делното партийно звено, а за решаването на този проблем са нужни много усилия и време.

Разговорите по темата „Комунистът и дисциплината" продължават. Трябва да се развива умението и стремежът на всеки от нас да бъде организатор, настойчиво да пресича опитите за нарушаване на дисциплината, проявите на безстопанствено отношение към техниката. По-целенасочено е нужно да се работи с безпартийните, с комсомолците. Условията при нас създават допълнителни трудности. Обикновено нямаме общо работно място, всъщност всеки таксиметров шофьор работи самостоятелно и колективното влияние послабо се чувствува. Следователно налага се да използваме в максимална степен възможностите на индивидуалното въздействие, да разгръщаме индивидуалната работа. Това е толкова по-важно поради факта, че текучеството при нас поради различни причини не е преодоляно, колективът бързо се обновява, значи не можем да се успокояваме, че сме си решили въпросите— с всеки нов човек работата започва отначало.

Димитър ЕВТИМОВ
секретар на първичната партийна организация в автостопанство № 3, Обединено предприятие за таксиметрови превози — София

С ЧУВСТВО ЗА ОТГОВОРНОСТ

Заводът за производство на метални стълбове в Твърдица съществува от 14 години. Макар и за кратък период, трудовият колектив се пребори с немалко трудности и несгоди. В резултат на това през миналата година е постигнато чувствително преизпълнение на плана.

Възможностите през тази година са още по-големи. На едно от събранията на първичната партийна организация беше констатирано, че по-високи завоевания могат да се постигнат, ако се преодолеят доста големите загуби на работно време поради нарушения на трудовата и технологичната дисциплина и ако своевременно се доставят суровините и материалите. Събранието стана преломен момент в използването на контролните функции на партийната организация. В трудните за производството моменти първичната партийна организация като цяло и комунистите застават на предни позиции за мобилизиране силите на колектива за завършване на поръчките в съкратени срокове. Особено се отличиха комунистите от комплексната бригада за обработване на ъгловите профили. За тях дните понякога се сливаха с нощите. Напрегнато е и ежедневието на ръководителите на производствените бригади и звена. Усилията са насочени преди всичко към повишаване на личния принос на комунистите, към засилване на тяхната отговорност както за своя труд, така и за качеството на труда на колектива.

Подобрена е работата по натоварването на производствените мощности и съоръжения. Сега почти всички машини, които извършват 70 на сто от предписаните в технологичната документация операции, работят на двусменен и трисменен режим. В определени периоди някои от тях имат седемдневно натоварване. Пуснатата в началото на 1984 година с големи трудности механизирана линия за обработване на ъглови профили увеличи капацитетните възможности на завода за производството на стоманено-решетъчни стълбове на болтова връзка.

Независимо от това партийната организация преценява, че не всичко е сторено в тази насока. Например, въпреки че са намалени самоотлъчките, промени за намаляване на отсъствията поради трудови злополуки и други заболявания не настъпват. Един от начините за противодействие е възлагането на поръчения на някои комунисти, които поемат шефство над нарушителите на трудовата и технологичната дисциплина.

По предложение на партийната организация са извършени редица подобрения на производствените и битовите условия на трудовия колектив, намален е тежкият физически и непривлекателен труд. Със собствени сили е построена и пусната в експлоатация сградата на административно-управленския и научно-техническия персонал към отдел „Производствено-диспечерски". Удължен е подкрановият път на склада за металите. Съвместно със стопанското предприятие „Благоустройство и комунално стопанство" в Твърдица е извършен основен ремонт на стола. През тази година предстои да бъдат завършени 30 апартамента. Помощното стопанство почти задоволява нуждите на стола от зеленчуци.

Една от основните задачи на първичната партийна организация е да усъвършенствува своя вътрешен живот. В практическата си дейност тя реално доказва своята ръководна и направляваща роля като политическо ядро на трудовия колектив. Партийното бюро действува като колек-

Digitized by Google

тивен орган, но в същото време не намалява конкретната отговорност на всеки негов член по определени задачи. В своята дейност то получава близка и непосредствена помощ от общинския комитет на партията. Подобрява се и планирането. В комплексния план са намерили място повечето от нерешените проблеми като преустройството в идеологическата работа, обогатяването на съдържанието на комсомолската и профсъюзната дейност.

Партийната организация близко подпомага и следи усилията на комсомолската организация да активизира участието на младите хора при изпълнение на производствените задачи. Нейното организационно състояние е обсъдено на партийно събрание, на което са дискутирани някои слабости, свързани с необходимостта от повишаване на социалната активност на младите работници и специалисти.

Засилва се вниманието към дейността на комисията за народен контрол. Оказва се непосредствена помощ, за да се разкриват своевременно съществуващите резерви за повишаване ефективността на производството. По-голямата част от проверките са посветени на установяването на строг режим на икономии на материали, финансови и трудови ресурси, най-пълно използване на производствените мощности.

Първичната партийна организация умело направлява трудовия колектив към увеличаване на неговия принос за социално-икономическото развитие на Твърдишката селищна система.

Стоян ГЕОРГИЕВ
кореспондент на „Партиен живот"

ПОДГОТОВКАТА НА ПЛЕНУМА

Наскоро окръжният комитет на партията в Смолян проведе пленум, който обсъди проблема за издигане и усъвършенстване на партийното ръководство на Комсомола.

Той се яви като резултат на многомесечна подготовка и осъществени замисли и мероприятия, с което беше реализиран подходът на окръжния комитет — пленумът да бъде не начало, а етап в осъществяването на поставената цел.

Какво беше направено до неговото провеждане?

Преди всичко беше извършен задълбочен анализ на постиглатото в изпълнение на задачите, поставени в Писмото на др. Т. Живков до ЦК на Комсомола. Изградените работни групи не само извършиха обстойна проверка на дейността в това отношение на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации, но и заедно с тях предприеха конкретни мерки за преодоляване на констатираните слабости, на съществуващите затруднения.

Редица общински комитети на партията предприеха резултатни действия за подобряване на партийното ръководство на Комсомола — засилиха партийното ядро сред изборния комсомолски актив, изпратиха с партийни поръчения млади комунисти на работа в общинския комитет на ДКМС, увеличиха се грижите на партийните организации към комсомолските дружества. На тези проблеми бяха посветени и специални полудни на партийния секретар в Смолян, Баните, Смилян и др.

През май беше проведен общ политически ден, на който най-отговорните кадри на окръжната партийна организация се срещнаха с комсомолските дружества, с младежките трудови колективи и разговаряха за проблемите на младите хора, свързани с тяхната подготовка и социална реализация. Получена беше богата информация, направени бяха много предложения, които се имаха предвид при подготовката на доклада и програмата за работа с младежта и Комсомола.

В Смолян и Златоград се проведоха пленуми, посветени на партийното ръководство на Комсомола, а други комитети разгледаха този проблем на свои заседания. ОПК в Смолян заложи и изведе на първия етап положителен опит за работа с младежта и Комсомола, който беше споделен с първите секретари на общинските комитети, с други партийни, държавни и стопански кадри.

Засили се и активността на държавните и стопанските органи, те анализираха своята работа по изпълнение на редица важни правителствени решения за работа с младежта и Комсомола, повиши се тяхното внимание към проблемите на научно-техническото творчество, материалната база, условията за отдих и спорт и др.

Най-важното е, че се извършват промени в отношението и подхода на партийните, държавните и стопанските органи, на кадрите към въпросите на младежта в окръга. Има определен стремеж те да се обвързват по-непосредствено с издигане ролята и мястото на окръжната комсомолска

Digitized by Google

организация в социално-икономическото развитие на Смолянски окръг.

Значителната и многостранна предварителна работа в подготовката на пленума се отразява благоприятно върху дейността на окръжната комсомолска организация, на кадрите, работещи в нея.

Всичко това дава основание да се оцени като положителна продължилата повече от година подготовка на пленума. Главното сега е да не се спре дотук, а да се предприеме още по-резултатна и системна работа за изпълнение на приетата програма, за усвояване и прилагане на новите критерии и изисквания, които сега партията постави пред партийните органи за работа с младежта и Комсомола.

Христо ГИНЕВСКИ
кореспондент на „Партиен живот"

ПАРТИЙНАТА ГРУПА, ДРУГАРСТВОТО И ВЗАИМОПОМОЩТА

Нашата партийна група е в състава на първичната организация, обхващаща три цеха в завода за съобщителна техника „Георги Димитров" — Благоевград. В групата са събрани комунистите от две бригади, общо 15 човека. Това е достатъчно, за да влияем политически на останалите работници, да ги организираме така, че колективът успешно да изпълнява производствените си задачи, в него да съществува благоприятен социалнопсихически климат, ведра, другарска, творческа атмосфера.

Партийната група има големи възможности да мобилизира комунистите и безпартийните за повишаване на качеството и ефективността на труда. Именно тук, на работното място, в бригадата, конкретно се възпитават комунистическо отношение към труда, чувство за другарство и взаимопомощ, дисциплина и организираност.

Вече по традиция при нас първенци в производството — най-добрите в своята професия — поемат шефство над младите, въвеждат ги в ритъма на трудовия ден. Те стават наставници на новопостъпили или изоставащи работници, на такива, които трудно овладяват дадена операция. Със своя богат опит, с уменията и знанията си, с отношението си към колегите наставниците на дело показват как човек трябва да работи и да живее. Най-изявени сред тях са Зорка Петакова, обучила 20 души, Янинка Милчева — 16, Цветанка Донкова — 10, Димитър Чанев — 5. Естествено, успехите тук в много голяма степен се определят от волята, умението, усилията на наставниците, което не омаловажава организаторската работа, грижите на партийната и профсъюзната организация, на партийната група за развитието на наставничеството. В бригадата за изпробване на релейни комплекти например не бяха определени наставници. Това наложи партийната група да насочи вниманието си към изоставащите работници, да извърши значителна разяснителна работа, да постави поръчения. Сега всеки по-опитен работник в тази бригада проявява отзивчивост към по-младите си колеги, не оставя без отговор техните въпроси.

В колектива се отнасят с уважение към наставниците и е нужно да търсим и по-нататък още по-силна изява на това уважение. Защото, поемайки допълнителни задължения по подготовката на кадри, наставниците допринасят за повишаване на производителността и качеството на труда, за намалява-

Digitized by Google

не на поводите за конфликти и неприятности, за формирането на спокойна и делова атмосфера в цеха.

Хубава е обстановката за работа при нас. Силно е развито чувството за колективизъм, за другарство, за взаимна отговорност. Работим съвестно, нямаме самоотлъчки, намалихме до минимум нарушенията на трудовата и технологичната дисциплина. Когато се питам как партийната група укрепи своето влияние сред работниците, кое помогна на бригадите да се оформят като истински колективи, единни в грижите и в радостите, между различните средства се откроява инициативата „Героят е винаги в строя". През 1981 година нашата бригада първа в завода се включи в това движение. Тя носи името на Иван Козарев, първия партизанин в България, който се води под номер 1 в списъка на бригадния колектив. Всеки ден изпълняваме една норма за своя патрон. Със събраните средства организираме различни мероприятия. Посещавали сме лобното място на Иван Козарев, срещали сме се с негови близки и съратници. Това ни обогатява, сплотява ни, прави ни по-добри, по-отговорни, по-взискателни едни към други. Много награди сме получавали за участие в движението „Героят е винаги в строя", за изпълнение на производствените задачи.

На базата на съревнованието се подобри като цяло отношението към труда, у работниците се утвърждава чувството на истински стопани на цеха, съзнанието, че работят за себе си. В стремежа си да развива по-нататък отговорното отношение към работата, партийната група разчита в много голяма степен на личния пример на комунистите. Наша гордост е, че в колектива ни работят първенци в социалистическото съревнование, че имаме носител на златен орден на труда — бригадирът Георги Веселинов, член на партийната група. Повечето от комунистите са дългогодишни, опитни работници — не случайно на тях е възложено да са на най-трудните места, където се решава съдбата на производствения процес. Ето например Виолета Петрова, бригадирката на първа монтажна бригада. Преди две години работата в тази бригада не вървеше както трябва, чувствуваше се известна отпуснатост, лоша беше дисциплината, не минаваше ден без неприятности. Тогава по предложение на партийната организация за бригадир беше избрана Виолета Петрова, работничка от същата бригада, комунистка. Положителна промяна се забеляза още в първия месец. Обстановката за работа стана по-спокойна, подобри се дисциплината, повиши се качеството на труда. Не закъсняха и производствените резултати. Бригадата, която сега носи името на Александър Карастоянов, всеки ден изпълнява трудовите си норми при високо качество. През март миналата година заводското ръководство й връчи собствен качествен щемпел. Сами разбирате какво значи това, колко задължава тази оценка. Безспорно и в този случай са повлияли различни фактори, но не на последно място сред тях е и умението на Виолета Петрова да обединява хората, да ги мобилизира.

Сега главното е да постигнем прелом в качеството, да издигнем техническото равнище на продукцията. Даваме си сметка, че за успехите на цеха и на бригадите много могат да допринесат отговорността, усилията, умението на партийната група. Вече по-задълбочено и конкретно разглеждаме и оценяваме работата на комунистите за решаването на основните икономически проблеми — внедряването на стопанската сметка, усъвършенстуването на социалистическата организация на труда, повишаването на качеството, заздравяването на дисциплината. Тези проблеми се обсъждат на нашите събрания, при приемането на отчетите на комунистите пред групата. Засилва се индивидуалната работа. Стремим се бригадните ко-

Digitized by Google

лективи активно да участвуват в съставянето на насрещния план, в неговото ритмично изпълнение. Това означава да се повишава инициативността не само на партийните членове, но и на всички останали работници.

Партийните поръчения ни помагат да организираме по-целенасочено политическата дейност, възпитават, дисциплинират хората, укрепват връзките и взаимоотношенията ни с другите членове на колектива. Някои от поръченията целят да се помогне на комунистите да преодолеят свои слабости като недостатъчната активност в живота на групата и на колектива. Понякога те са свързани с организирането на отделни мероприятия, в други случаи са с по-продължителен срок. Но винаги са конкретни. Атанас Мечкаров например е информатор за политическите събития, а Ваня Бойчева работи в комсомолската организация. Съобразяваме се с възможностите и наклонностите на всеки комунист, с необходимостта да се ангажират те непосредствено в партийната работа. Естествено, когато се налага, помагаме, подкрепяме, напътствуваме, но и всеки сам влага много сили да изпълни успешно поставената му партийна задача.

В конкретната трудова и обществена дейност по-добре опознаваме и нашите млади колеги. В групата обсъждаме деловите и политическите качества на комсомолците, които ще кандидатствуват за приемане в редовете на БКП, и излизаме с предложения пред партийното бюро. Когато станат членове на партията, работим с тях още по-непосредствено, по-задълбочено. По-възрастните им другари от партийната група им предават своето професионално умение, опита си в обществената работа. Всички се радваме на успехите на тези, на които сме гласували доверие да продължат започнатото от нас. Генка Манова две години успешно ръководеше комсомолската организация в цеха, а сега е отговорничка по идейновъзпитателната работа в партийното бюро, Надка Дякова е председателка на комисията за народен контрол, а Веска Велева отговаря за работата с масовите организации и е начело на комисията за контрол на взетите от партийната организация решения.

Комунистите не само лично участвуват в обществения живот на цеха и завода, но сплотяват безпартийните. Празничните вечери, тържествата, срещите по повод на бележити годишнини се осъществяват под нашето ръководство, с нашето активно участие. Включваме се във всички мероприятия в цеха и завода — колективни посещения на кино, театър, концерти. Организираме много излети до исторически места, социалистически строежи и природни забележителности, най-малко два пъти в годината правим автопоходи. Тази година, в юбилея на победата над фашизма, участвувахме в автопохода до Унгария по стъпките на Първа българска армия.

Определено допринасят за сплотяването на колектива ни бригадите в селското стопанство или когато помагаме на наши колеги в строежа на къща, при пренасянето или почистването на нов апартамент и т. н.

Като казвам, че комунистите от партийната група дават пример на висока активност и в труда, и в обществения живот, не бива да се мисли, че нямаме проблеми в това отношение. Срещат се партийни членове, които гледат да не се ангажират много в инициативите на групата, смятат, че е достатъчно да отработят определеното време и друго не ги засяга. Да намерим подходящи форми и средства да привлечем тези хора, да ги заинтересуваме, да ги направим максимално полезни за колектива — това също е въпрос на другарство и взаимопомощ.

Христина ГЕОРГИЕВА
отговорничка на партийна група в завода за съобщителна техника „Георги Димитров" — Благоевград

Digitized by Google

В КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ КОМИСИИ НА БКП

РЕВИЗИОННАТА КОМИСИЯ Е СЪПРИЧАСТНА

Първите стъпки след създаването на общинската ревизионна комисия на Българската комунистическа партия в Дерманци, Ловешки окръг, бяха плахи. Търсехме форми и средства, с които най-сполучливо да се оказва положително въздействие за повишаване боеспособността на първичните партийни организации. Така беше в началото. Сега комисията е съпричастна в решаването на многостранните задачи на общинската партийна организация, и то съобразно нейната комплексност. Стремежът е да създаваме известен живот на този орган. Разбира се, чудеса не вършим и не си въобразяваме, че такива можем да направим. Всяка година приемаме план за организиране на 3—4 проверки и за заседания, на които обсъждаме констатациите. Проверяваните въпроси опират до спазването на съответните инструкции на Централния комитет и на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП. Главният замисъл на нашите ревизии не е сухата книжовна констативност на пропусните, а дълбокото желание да се установи грешката, да се посочи точно, да се помогне и покаже как да се поправи. Една от задачите ни бе да видим как се изпълнява инструкцията на Централния комитет на БКП за деловодната работа в първичните организации. В териториалната първична организация в село Бежаново при проверката се констатира, че не се спазват всички изисквания на съответния нормативен документ. Нямаше папка с документите на масовите организации, дневник за входяща и изходяща кореспонденция и книга за предложения, молби и сигнали на трудещите се. По предложение на комисията в скоро време всичко бе сложено в ред. В партийната организация при единното средно професионално училище в Дерманци липсваше папка за съхраняване на протоколите от приемането и предаването на документи при смяна на секретарите и на документи, които отиват в архива на окръжния комитет на БКП.

Много усилия положиха членовете на комисията за правилното прилагане изискванията и на Инструкцията за определянето и отчитането на членския внос в Българската комунистическа партия. Проверките показаха, че редица партийни секретари начисляват членския внос на база на показания доход от отделния комунист. В много случаи при изчисленията сумата се закръглява неточно. Проверката на първичната организация при клоновото стопанство в Дерманци установи, че бившата партийна секретарка Л. Богданова е събирала членския внос, без да се съобразява с изискванията на инструкцията. За период от 7 месеца е следвало да се съберат 1197,87 лв. членски внос, а е начислено 665,90 лева. Оказа се, че редица комунисти не са плащали по брутния доход, а безразборно. Овцевъдът Д. Глогов отчита месечно по 1 лв., а брутният му доход (заработка и пенсия) показва, че следва да плаща 2,82 лв. Звеноводът Ц. Калчев е плащал по 0,50 лв., а е трябвало по 2,62 лв. С нашата намеса бе помогнато членският внос да се начислява правилно, като се отчитат и допълнителните доходи.

Ревизионната комисия провери как партийните организации спазват изискванията на чл. 49 от Устава на БКП. На много места се натъкнахме на факти, които показаха, че в редица партийни събрания не са разглеждани актуални въпроси, които вълнуват комунистите. Не са приемали решения, които да изменят положението в положителна насока. С установеното запознахме секретаря на общинския комитет на партията, който отговаря по организационните въпроси. Той проучи предоставения му материал и в деня на партийния секретар обърна сериозно внимание за отстраняване на този недостатък. От своя страна членовете на ревизионната комисия при последващите проверки наблюдаваха как се изменя положението.

Преди година-две в работата на някои членове на комисията съществуваше и немалко формализъм. Това най-ярко се отразяваше в протоколите ни. Ето какво бяхме записали например след проверката в първичната организация в районното предприятие „Пиронски" в Дерманци: „Партийното бюро е приело план за работата за първото и третото тримесечие,

Digitized by Google

но за второто и четвъртото няма..." Като че ли това е най-същественото. Липсваше анализ. Каква е ползата от подобно отразяване? Никаква.

Благодарение на оказваната методическа помощ, следене опита на други места, членовете на ревизионната комисия изменихa подхода си. Сега те вникват задълбочено и правят самоанализ на документацията, дават конкретни препоръки за вземането на мерки, които да допринасят за отстраняването на слабостите. През май т. г. в протокола за направената проверка в същото предприятие е отразено: „От началото на 1984 г. до 25 април 1985 г. са проведени 15 партийни събрания, което говори, че е спазен чл. 49 от Устава на БКП. От тях 8 са закрити, 4 организационни и 3 открити. Обсъждани са 27 въпроса, от които 5 политически, 9 вътрешнопартийни, 3 социално-икономически и 10 по партийното ръководство на икономиката. На две събрания е разгледан и проблемът за трудовата и технологичната дисциплина..." Стремежът е да действуваме съобразно нашите компетенции. Понякога може да имаме малки отклонения, обаче, за да бъдем по-полезни на общото дело, ние проверяваме и по други въпроси. Вникваме например как се изпълнява чл. 55 от Устава на БКП по партийното ръководство на ДКМС. И в случая действуваме от нашите позиции. А полза има. При проверките се разбра, че първичната организация при районното предприятие „Пиронски", цех „Звезда" и др. не са се занимавали с работата на дружествата на ДКМС, при все че те нямат живот.

По-друго бе положението в народно основно училище „Цако Макнев" и средното професионално техническо училище „Христо Чернопеев", където са имали по еднодве събрания и други изяви по този проблем. За резултатите от проверката бе информирано бюрото на общинския комитет на БКП. То задължи партийните бюра да направят оценка на своята работа и да окажат действена помощ на Комсомола. Друг път проверихме как се осъществява чл. 52 буква „а" от Устава на БКП по партийното ръководство на социалистическото съревнование, изучаването и внедряването на челния опит. Установихме, че в това отношение имат добра дейност първичните организации в районната потребителска кооперация „Витска долина" в Дерманци и трудово-производителната кооперация „Дило Йотов" в с. Лазар Станево. И сега нашата проверка спомогна партийните организации още повече да се съсредоточат към посочените проблеми.

На вниманието си комисията по-често поставяше и проблема за жалбите, молбите, сигналите и предложенията на трудещите се. Докладът от последната ни проверка бе обсъден от бюрото на общинския комитет на БКП. То препоръча и общинският народен съвет свика специална сесия, на която разгледа този въпрос.

Проверки във всички първични партийни организации! Та нали това е наше основно задължение? Със своите форми на работа да вникнем в процесите, да сигнализираме и вярно да поднасяме установеното по места. И винаги с една мисъл — да оказваме съдействие за отстраняването на недостатъците и за подобряването на работата. Редуват се и контролни проверки, за да видим как се изпълняват препоръките на комисията.

Фактите показват, че в работата на някои членове на ревизионната комисия има и формализъм. Други пък прикриват дадени слабости, за да не си развалят отношението със секретарите на партийните организации или на общоселските комитети. Ето един факт. Трябваше да се провери как е наказан Васил Даков от с. Лазар Станево. За изясняването на случая се състави комисия от членове на общинската ревизионна комисия и общинския комитет на БКП. Тя прегледа всички протоколи за периода 1982—1983 г., за да се види дали няма и други санкционирани и как това е отразено в книгата за състава на първичната организация. Оказа се, че в отделни събрания са наказани още 5 души. Обаче нито едно от наказанията не беше вписано в съответната книга. Те не бяха обсъдени и след изтичането на едногодишния срок за вземането на становище. А член на общинската ревизионна комисия в протокола от предшествуващата проверка пише: „В първичната териториална организация няма наказани комунисти". Поведението на члена на комисията беше порицано в едно от нейните заседания. Бюрото на общинския комитет на БКП обърна сериозно внимание на секретаря на общоселския комитет за непроявен контрол по спазване Инструкцията на Централния комитет на БКП за налагането, снемането и отменянето на наказанията.

В нашата практика е установен ред след всяка проверка членовете на ревизионната комисия да представят протоколи или информации, които се обсъждат в нейни заседания. Според сериозността на пропуските и нарушенията по някои въпроси предоставяме да се занимае бюрото на общинския комитет на партията, което е приемало и съответни решения. За по-малки пропуски по един екземпляр от протоколите и информациите даваме на секретаря на общинския комитет, който отговаря по организационните въпроси, и по един изпращаме на окръжната контролно-ревизионна комисия. Не са редки случаите, когато в заседанията на комисията участвува и секретарят на комитета Йордан Узунски. Той подробно се запознава с материалите от конкретните проверки, а след това в деня на партийния секретар пред всички секретари от селищната система споделя за положителните и отрицателните страни на проверения въпрос. Редовно в заседанията участвува и Георги Грънчаров — член на окръжната контролно-ревизионна комисия, председател на общинския комитет на активните борци против фашизма и капитализма и член на бюрото на общинския комитет на БКП.

Digitized by Google

Със своя дългогодишен опит той оказва методическа помощ, включва се в отделни проверки и пр.

Стремим се да организираме и съвместни проверки. С общинската ревизионна комисия на Комсомола проверихме как се изпълнява чл. 55 от Устава на БКП. За съжаление от нейна страна участвува само председателят ѝ, и то в две първични организации. Установеното предоставихме на бюрото на общинския комитет на БКП. То прие съответно решение. Друга проверка извършихме със сътрудници на общинския партиен комитет. Тя имаше за задача да се види в цялата селищна система как партийните, административните и стопанските организации спазват изискванията на Указа за жалбите на трудещите се. С общинския комитет за държавен и народен контрол проверихме как комунистите — ръководители в предприятията, претворяват на практика нормативните документи за помощните стопанства. И този път с нашите констатации запознахме бюрото на общинския партиен комитет. То задължи комунистите в изпълнителния комитет на общинския народен съвет да приемат конкретни мероприятия. При всяка съвместна проверка предварително подработвахме план и въпросник, които обсъждаме и приемаме заедно. Изграждаме работни групи с представители на органите, с които ще извършваме мероприятието. Прието е с материалите от тези проверки да се запознава Иван Димитров — първи секретар на общинския комитет на БКП, а после те се обсъждат в бюрото.

В този си подход навярно допускаме и грешки. Нашият стремеж обаче е с проверките да подсещаме партийните секретари правилно да насочват дейността на първичните организации, вярно да информират общинския партиен комитет за живота по места, за да може той да взема най-правилни решения. Ние си даваме ясна сметка докъде се простират възможностите ни и не си въобразяваме, че светът се върти около нас. Мен ме тревожи и един друг въпрос, който, криво или право, честно, като комунист, искам да го споделя. Той има пряко отношение и към контролната дейност на окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП.

Свидетели сме не на един и два факта, когато в отделни предприятия се създават условия, които водят до злоупотреби, разхищения, похабявания, до заблуждения в количества, качества и планови показатели, чрез които се нанасят щети на държавата за хиляди и милиони левове. Всичко това е породено от безразличие, безотговорност от наличието на криворазбрано добряческо поведение на началника, ниска дисциплина и още какви ли не действия или бездействия от този род. Да не бъдем голословни. Ето един пример. През жътвената кампания на 1984 г. на площадката в Дерманци се разтоварили ожънатото жито да просъхва. Някои често подсещаха координатора Христо Христов да се погрижи за покриването на житото, за да не се намокри. Той разказваше теория, че жито не се мокри. Но след кат от дъждът го накваси, нареди да го покрият с полиетилен. Цял месец не се сетиха да го открият. То се загря, овлажни се, около 10—15 сантиметра загни и се развали. За прикриването на това престъпление се нареди да се смеси всичкото жито и се предаде като „качествено" в държавния склад. В същото стопанство над 150 тона изкуствен тор беше оставен безстопанствен. Недобросъвестните хора си вземаха за лични нужди, а другата част се похаби и се нанесоха щети за около 40 000 лева. За тези два случая бяха публикувани и критични материали в окръжния вестник „Заря на комунизма", но всичко остана „глас в пустиня". Никой на никому не потърси отговорност. Не се помисли, че с това се създадоха условия да се хулят партията и народната власт, да се петни името на комуниста. И понякога си мисля: на тези места чужд елемент да бе поставен, едва ли така безразсъдно би допуснал да се нанасят щети. В същото време редица комунисти, които трябва да сложат добър ред навсякъде, нищо не ги трогва. Спокойно си пият кафето, от него замирисва всяка стая, но никой не ги безпокои. Ако ли пък към по-дребна птичка някой протегне ръка, за да ѝ поизскубе перушината, веднага се намира друга по-мощна, която се изпречва на пътя ѝ. Има органи, които са длъжни да хванат за яката подобен ръководител и да му кажат: „Ти си комунист, поставен си да ръководиш този сектор или това предприятие! А как пазиш авторитета на партията, честта на комуниста? Каква обстановка създаваш, за да няма кражби, разхищения, да има ред и дисциплина? Щом не отговаряш на тези изисквания, ела и отговаряй пред партията!" И от партията да не се наказват или изключват само тези, които са пряко уличени в посегателства и са подведени под съдебна отговорност, а и ръководители, и обикновени комунисти, създали обстановката за злоупотреби и нарушения. Хората виждат всичко. Ругаят и нашите действия рефлектират отрицателно в тяхното възпитание и в представата им за чистотата на името комунист.

Заслужава на предстоящия XIII конгрес на БКП да се обмисли въпросът за разширяване контролните функции на общинските ревизионни комисии. Този орган е близо до живота и дейността на организациите и може сполучливо да въздействува за отстраняване негативните прояви на комунистите.

Иван ПЕТКОВ

председател на общинската ревизионна комисия на БКП в с. Дерманци, Ловешки окръг

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

ПЛЮСОВЕТЕ И МИНУСИТЕ НА БРИГАДИАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

За новата форма на организация на труда се провеждат много съвещания, вземат се решения, изписват се много страници. И въпреки това за нея продължават да се срещат утвърждаващи я слова и отричащи я слабости.

Споделят се и други мнения: „Изграждането на бригадната организация е продължителен процес. Нужни са преди всичко изменения в съзнанието на хората, ново възпитание и отношение към средствата на труда, извисяване на чувството на стопанин към социалистическата собственост..."

Критерии за новия тип бригади са посочените „три стълба" от другаря Тодор Живков:

Бригадата да се изгражда на база завършен цикъл, изделие, участък... За това условие различия и спорове няма. То се оказа най-лесно достижимо.

Бригадата да се приведе на вътрешностопанска сметка и самоиздръжка. В това отношение срещат затруднения повече от бригадите. Но въпреки това къде повече, къде по-малко в практиката са направени първите крачки.

Взаимоотношенията между бригадите и стопанските ръководства да са изградени на истинско договорно начало. Това е ахилесовата пета на новия тип организация на труда. Много тежък се оказа този „стълб" за стопанските ръководства. Колкото и да го закрепват, той постоянно рухва под тежестта на... обективни и субективни причини.

И все пак докъде достигна процесът на внедряване на новата организация? Какво е завоювано, накъде трябва да се върви? Изоставаме ли, или сме в крак със съвремието?

Труден и нееднозначен е ясният и категоричен отговор. Разсъжденията по-нататък нямат тази отговорна задача. По-скоро тя е да видим доколко проблемът за бригадната организация се обсъжда от партийните органи и организации и как те въздействуват, за да се ускори този важен процес. Завоеванията и несполуките при утвърждаването на новия тип бригади ще потърсим в партийното ръководство на бригадната организация на труда.

Нямаме за цел да правим цялостна оценка на партийното ръководство за внедряването на бригадната организация на труда. Ще разгледаме само някои практически подходи на окръжните партийни комитети, насочени към решаването на тази важна задача.

Digitized by Google

Всеизвестно е, че политическият подход изисква от тях не директно да ръководят този процес, а чрез и с помощта на държавните органи, стопанските и обществените организации. На определени периоди от време партийните комитети оценяват достигнатото равнище, дейността на кадрите и колективните органи на управление, вземат решения и дават насоки за бъдещата работа.

Следващите анализи и изводи обхващат именно тази оценъчна дейност за времето от август 1984 г. досега. Съобразно това как са се занимавали с бригадната организация можем условно да разделим окръжните партийни комитети на три групи. В първата въпросът за новия тип бригади не е обсъждан. В другата, в която влизат Толбухински, Ямболски, Кюстендилски, Пловдивски, Разградски и Бургаски окръг, той е разгледан на заседание на бюрото на окръжния комитет. Към третата група причисляваме окръзи като Ловешки, Великотърновски и Михайловградски, които освен обсъждането в бюрата са провели и други инициативи.

Характерното за този период е, че никъде бригадната организация не е включена като тема на заседание на окръжния комитет.

Разделянето на окръзите на посочените групи не съдържа оценка за тяхната дейност, тъй като напълно възможно е да не е било необходимо да обсъждат състоянието на бригадите от нов тип. Чрез него само разкриваме източниците на нашата информация, на която се базират оценките и изводите.

ОКРЪЖНИЯТ ПАРТИЕН КОМИТЕТ В ЛОВЕЧ РАЗГЛЕДА СЪСТОЯНИЕТО И ПЕРСПЕКТИВИТЕ НА БРИГАДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА В ОКРЪГА НА СПЕЦИАЛНА НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ

Като форма на работа тя има редица предимства. Позволява обсъждането да започне в самите бригади, да премине и през общинско равнище. На практика това е една от формите за изучаване на мнението на работниците и ръководителите, за въвличането им в рационалното управление на производството.

Научно-практическата конференция позволява на участниците да се освобождават от бремето на личната ангажираност към проблема и да направят опит за комплексна научна оценка на явлението. Споровете и дискусиите по-леко се зараждат, имат по-свободна форма и са освободени от йерархична зависимост.

И още едно предимство. В случая се дава голяма възможност да се обединят усилията на научната мисъл и на практиката. Теоретиците имат възможност да проверят верността на своите разбирания за организацията на труда, стопанската сметка, самоиздръжката, работната заплата, за нравствените и социалните аспекти на бригадната организация. А това е гаранция за обогатяване на елементите на новата организация на труда.

Обикновено за слабо място в научно-практическата конференция се посочва фактът, че като форум тя няма право да взема решения. И затова понякога тя се превръща в място за споделяне на добри идеи и намерения, които остават в залата.

Как организаторите на конференцията от Ловешкия окръжен партиен комитет са преодолели този подводен камък?

Научно-практическата конференция приема насоки за укрепване на бригадната организация на труда в окръга. Неговата сила се състои в това, че са концентрирани идеите, препоръките, предложенията на един широк обществено-политически актив на окръга. Концентрирани

Digitized by Google

са научните постановки и идеи на изтъкнати наши учени, икономисти, социолози, инженери... За да добият нещата завършен вид, конференцията избира работна група, която на обществени начала да продължи практическата работа за регулиране на насоките за бъдещата дейност. Тя оформя предложенията и ги внася и защитава пред бюрото на окръжния комитет. Станали негови решения, с помощта на групата те се внасят за разглеждане и изпълнение в съответните предприятия. Така научните изводи и опитът на челниците по новата организация на труда и на успешно функциониращите бригади от нов тип се пропагандират и използват от целия окръг.

В заключение можем да направим извода, че окръжният комитет използва научно-практическата конференция като метод за фотографиране на проблема бригадна организация, за анализ на съществуващото положение, за начертаване насоките на работа и за практически мерки за изменение на действителността. През цялото време той е организатор, направляващ фактор, който с политически методи и средства влияе за усъвършенствуване на новата организация на труда.

ЗАСЛУЖАВА ВНИМАНИЕ ЗАДЪЛБОЧЕНИЯТ ПОДХОД КЪМ БРИГАДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА БЮРОТО НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА БКП В МИХАЙЛОВГРАД

До голяма степен комитетът използва комплексния подход. За продължителен срок от време бюрото оперативно наблюдава, анализира и въздействува на партийните органи и организации за внедряването на бригадната организация.

Целта, която си поставя окръжният комитет, е да се изведе положителен опит за работата на първичните партийни организации в условията на новия икономически механизъм и бригадната организация на труда.

Още при формулирането на целта и на подхода към нея правят впечатление няколко неща:

● Бригадната организация на труда се разглежда в неразривна връзка с новия икономически подход. Всяко усъвършенствуване на неговия механизъм е свързано с новия тип бригади.

● За да се изведе положителен опит, се използва методът на моделирането и експериментирането.

● Кадрите в окръга за продължителен срок от време се насочват към решаването на един основен въпрос. Нарушен е сполучливо подходът на еднократното обсъждане на проблема в бюрото и вземането на съотвените решения.

● Оценена е важността на новата организация на труда, като звено от веригата, чрез което ще се решат редица важни икономически и социални задачи.

Началото се поставя със заседанието на бюрото на окръжния комитет, което приема плана за извеждането и разпространяването на положителния опит. Тъй като планът е вече изпълнен, ще проследим последователността и съдържанието на организаторската дейност за едно полугодие. Това е подготвителният период, завършващ със съставянето на модел, който сега се експериментира в определените партийни органи и организации.

По решение на бюрото цялостната дейност се ръководи от оперативна комисия. За обекти, в които се извежда положителен опит, са определени пет общински, осем заводски и комбинатски партийни комитета и деветнадесет първични партийни организации.

Digitized by Google

Извършено е и диференциране на задачите: всеки партиен орган извежда положителен опит само по една задача. Определени са седем главни задачи: ускорено внедряване на научно-техническите постижения и челен опит; повсеместно и широко приложение на вътрешностопанската сметка; повишаване ефективността на организацията на производството, труда и управлението; усъвършенствуване на партийната работа за комплексно изграждане и реализиране на насрещните планове; комплексно решаване на социално-битовите въпроси в трудовите колективи; създаване на оптимален социалнопсихически климат в производствените колективи; подбор, подготовка, разпределение и оценка на дейността на ръководните и изпълнителските кадри.

За създаването на положителен опит по всяка от посочените задачи е съставена комисия, която се оглавява от член на бюрото на окръжния комитет. Определени са и обектите, в които ще се създаде положителен опит. Преимуществото на този подход е, че силите се съсредоточават в една важна страна, тясно свързана с бригадната организация. Когато се избира съответната партийна организация, се съблюдава нейната досегашна дейност, за да може по-бързо и ефективно да се създаде образец на положителния опит.

Сполучливо се започва с обучението на кадрите, които ще участвуват в моделирането и експериментирането. Организира се и кръгла маса с участието на научни работници от Центъра по партийно строителство към Академията за обществени науки и социално управление. Изучава се опитът на някои окръзи в страната по партийното ръководство на бригадната организация, както и опитът на побратимените области от Съветския съюз, Чехословакия и Германската демократична република.

Започва анализаторската работа във всяко звено. Подходите и методите на комисиите не се ограничават. Извършва се пълен критичен анализ на съществуващото положение, на партийната работа по изследвания проблем.

Преминава се към втория етап — съставяне на прогноза за бъдещото състояние на изследваните проблеми в изучаваното звено. При съставянето на прогнозата се използва главно сравнителният анализ. През третия етап е съставен теоретичният модел за формирането на челния опит. Това е задължение предимно на оперативната комисия към бюрото. Моделът има три главни раздела: основна цел и задачи; описание на измененията, основните форми, методи, подходи и средства за изпълнение на основните задачи; контролни мероприятия по време на извеждането на опита.

След приемането на модела от експертна комисия той е обсъден и приет от бюрото на окръжния комитет на партията. Или бюрото се връща към въпроса за бригадната организация на по-високо равнище, когато детайлно е анализирано положението в първичните партийни организации и са начертани с научен метод пътищата за изменение на състоянието. В момента в окръга се изпълнява четвъртият етап, в който е предвидена практическа работа за създаване на образците от челен опит. Той ще продължи една година. Дейността през този етап е напълно обусловена от извършеното в предишните етапи. Степента на задълбоченост на анализа, сполучливите прогнози, предвидените методи и средства позволяват да се постигнат реални изменения в партийния подход към бригадната организация. Общата оценка е, че съставеният модел-прогноза отговаря на тези изисквания. За подкрепа на извода ще посочим съдържанието на втората задача в прогнозата-модел.

Digitized by Google

... ЗА ПОВСЕМЕСТНОТО И ШИРОКО ПРИЛОЖЕНИЕ НА ВЪТРЕШНОСТОПАНСКАТА СМЕТКА

1. Осъществяване на политическо ръководство за специализация и концентрация на производството в бригадите.

а) Създаване на условия и предпоставки за подходяща специализация и оптимална концентрация на производството.

б) Осигуряване на стоково-парични отношения между бригадите, обслужващите и изкупвателните звена.

в) Изясняване от стопанското ръководство и висшестоящите организации, оптималните структури на производството в бригадите и договорните взаимоотношения с останалите звена.

г) Разработване на система за подготовка, квалификация и преквалификация на изпълнителските кадри в бригадите съобразно прогнозите за развитие на трудовите колективи. Специално внимание да се отделя на непрекъснатото повишаване на икономическите знания на кадрите.

2. Създаване на организационна и производствено-техническа самостоятелност в бригадите.

а) Разработване на реална научнообоснована планова задача от висшестоящата организация за обема и качеството на продукцията на колектива и лимита на производствените разходи.

б) Изготвяне на реални насрещни планове от бригадите и утвърждаването им от трудовите колективи.

в) Проучване на възможностите за прилагане и внедряване на акордната система. Чрез приложение на бригадния акорд да се подобрява ритмичността на производствения процес.

г) Усъвършенствуване на механизмите и приложение на превантивния и текущия контрол в бригадите за създаване на здрава трудова, технологична и финансова дисциплина.

д) Сключване на договори между взаимно обвързаните технологично бригади и тяхното изпълнение да стане система в дейността на съответните стопански ръководства.

е) Съсредоточаване на усилията и вниманието на бригадните ръководства за опазване на социалистическото имущество и подобряване на социалната среда в трудовия колектив.

3. Морално и материално стимулиране и отговорност.

а) Обвързване на материалното и моралното стимулиране с постигнатите резултати от изпълнението на плана за социално-икономическото развитие на трудовия колектив — строго спазване на наредбата за стимулиране и търсене на материална отговорност за доказана вина; засилване ролята на качествените и икономическите показатели; търсене на отговорност от ръководителите, нарушили наредбите и изискванията.

б) Издигане равнището на колективните ръководни органи за формиране на качествено нов колектив — стопанин на социалистическата собственост.

4. Усъвършенствуване на организационно-политическия живот.

а) По-пълно реализиране функциите на първичната партийна организация като представител на партията в бригадата и на трудовия колектив в партията, като носител на общественото мнение и потребности.

— Осигуряване на необходимото партийно ядро и влияние във всички производствени и технологични звена. Изграждане на партийни и партийно-комсомолски групи.

— Водене и отчитане на социалистическото съревнование, което да стимулира изпълнението на качествените показатели и внедряването на научно-техническите постижения в отрасъла.

— Политическа оценка и обществено достояние на положителните и отрицателните резултати и на техните носители в бригадата...

Най-ценното в посочения раздел, както и в целия модел-прогноза, е, че по всяка предложена точка първичната партийна организация може да конкретизира своите действия по създаване на образците на челния опит. Очертано е точно какво трябва да се измени в работата на партийните и стопанските органи. Посочено е как ще се осигури това развитие — пътищата, подходите, формите, средствата, методите и механизмите. Изяснено е на кое равнище ще става изменението, кой ще ги направлява, контролира и отчита.

По решение на бюрото цялата организаторска и политическа работа ще завърши с научно-приложна конференция. На нея ще се оценят създадените образци от челен опит и най-сполучливите ще се разпространят в целия окръг.

Убеждаваме се, че окръжният комитет на партията в Михайловград задълбочено и трайно се занимава с въпросите на бригадната

Digitized by Google

организация на труда. Положена е добра основа за перспективното решаване на този проблем с помощта на научни методи и средства.

ВЪВ ВЕЛИКОТЪРНОВСКИЯ ОКРЪЖЕН КОМИТЕТ ВЪПРОСИТЕ НА БРИГАДНАТА ФОРМА НА ОРГАНИЗАЦИЯ СЕ ОБСЪЖДАТ И АНАЛИЗИРАТ ЧРЕЗ ДИСКУСИЯ СЪС СЕКРЕТАРИ НА ПАРТИЙНИ ОРГАНИЗАЦИИ, ИЗГРАДЕНИ В НОВИЯ ТИП БРИГАДИ

Този подход дава възможност да се изучат по-детайлно и непосредствено процесите в бригадните колективи. Като се съчетават резултатите от дискусията с другите източници на информация, се получава по-пълна картина за състоянието на бригадите и насоките на бъдещата им работа. Крайните изводи се предоставят на членовете на бюрото за вземане на съответни решения. Тъй като в тази дискусия бяха разисквани разнообразни проблеми, ще приведем мненията на някои от участниците в разговора-дискусия.

Дончо НИКОЛОВ — завеждащ сектор в отдел „Промишлено-стопански" в окръжния комитет на БКП — Велико Търново:

— Бригадите от нов тип до голяма степен предопределят бързото въвеждане на техническите новости, а оттам и интензификацията на производството.

Дългосрочната програма на партията за подобряване на качеството на продукцията насочи усилията на партийните органи и организации във Великотърновски окръг към утвърждаване на бригадите от нов тип като основна производствено-икономическа и социална единица на трудовия колектив. Сега в промишлеността на окръга има изградени общо 1340 бригади, от които 928 са на бригадна стопанска сметка. Определен принос в усъвършенстване на бригадната организация на труда имат връзките и контактите на предприятия от окръга с научни работници и специалисти от висшите учебни заведения от страната и окръга. В това отношение най-осезателен е приносът на Висшия финансово-стопански институт „Д. А. Ценов" — Свищов.

Ние оценяваме, че бригадната организация на труда допринася в значителна степен за издигане ролята и значението на партийните групи и организации. При такъв подход и отношение към бригадната организация на труда по естествен път реализираме постановката за превръщане на партийната група в гарант за високо качество и ефективност.

Наред с положителния опит при изграждането и функционирането на бригадите от нов тип в редица предприятия не са редки случаите, когато след прилагането на стопанската сметка не се постига очакваната ефективност от дейността на бригадите — не нараства производителността на труда, не се намаляват материалните разходи, бракът и загубите на работно време.

Причини:

Нормираното планово задание не обхваща всички елементи, характеризиращи стопанската сметка и самоиздръжката на бригадата.

Не са конкретизирани във всички бригади задачите по изразходването на материалите и използването на основното оборудване.

Не навсякъде предвидената част от икономията на материални разходи се използва за стимулиране на работниците, допринесли за тази икономия. Определянето ѝ става общо за предприятието, без да се разграничават преки от непреки материални разходи.

Неритмичното снабдяване на предприятията със суровини, материали и кооперирани доставки, както и проблемите с тяхното качество принуждават стопанските ръководства да не се обвързват с договори с бригадите или сключването им е формално.

За да се създават все по-добри условия за нормалното функциониране на бригадите от нов тип, са необходими решителни организационни мерки и строг партиен контрол за цялостно овладяване на възможностите, които се предоставят на стопанските ръководства, чрез икономическите лостове да се повишава качеството и ефективността от всяка конкретна дейност.

Кина ДОНЕВА — партийна секретарка в Комбината за радиотехническа апаратура — Велико Търново:

— В комбината между бригадите и стопанското ръководство има сключени договори. Но не се получават редовно материалите по линия на кооперирането. Особени затруднения имаме със заводите в Перник и Силистра. Това обезсилва договорите.

След въвеждане на бригадната организация се получиха редица положителни резултати, много неща се промениха. Преди това планът ни се даваше направо за изпълнение, а сега се съгласува с трудовия колектив, съобразява се с неговите възможности. Заинтересоваността на хората да се осигури колективът с необходимите материали, да се изпълни планът по всички показатели е много по-голяма.

Савчо ПЪРВАНОВ — партиен секретар в завод „Георги Терзиев" — Свищов:

Digitized by Google

— Ние изграждаме бригадите в основните цехове. Считаме, че това е достатъчно, тъй като там най-добре се отчита ефективността от съответния трудов колектив. Засега трите смени са в една бригада, но явно занапред всяка смяна следва да бъде отделна производствена единица.

Сключват се два вида договори: между ръководството на бригадата и ръководството на предприятието и договор между самите предприятия. Има и договори със сходните предприятия, но те са формални, тъй като само ние изпълняваме задълженията. По договор трябва от едно предприятие примерно да получим 450 бройки, а те доставят 350, Получаваме некачествени материали като пясък и чакъл, в резултат на което увеличаваме брака на произвежданата продукция. А трябва да произвеждаме, защото имаме сключени договори, защото ще плащаме неустойка. Но с какво да стимулираме колектива? При нас не се стимулира качеството. Нямаме първо, второ, трето качество. Нашата продукция е или годна, или брак. Затова за качество не стимулираме, само санкционираме. Във вътрешностопанската сметка на завода сме отразили при допуснат брак над определения норматив за всеки процент над него да се удържа по 5 на сто от индивидуалната заплата.

Механизмът е категоричен — трябва да търсиш вина у този, който е виновен, който не е свършил работата си. Но как? Ние заведохме дела. И сега, когато трябваше да сключим договор за тази година, не искат. Казват ни: „Вие ще ни съдите, няма договори". Не ни дават и цимент, понеже сме си търсили правата.

Коефициентът на трудово участие се определя на база тарифна ставка. Може да имаме едно и също отработено време, но аз ще получа повече, ако имам по-голям разряд...

Възниква въпросът: — Ако работниците са поставени при едни и същи условия, изпълняват една и съща работа, дават една и съща производителност, справедливо ли е такова разпределение на възнаграждението?

— Трябва да има стимул за повишаване на квалификацията.

Отново възражение: — Възможна е и друга ситуация. Може да е седми разряд, но да не дава никакъв принос за бригадата, а друг да е втори разряд, но да работи по-добре. Справедливо ли е да получи повече? Всъщност проблемът е какъв е ефектът от материалните и моралните стимули в колектива и съобразно това да избираме стимулите. Преди година при отчитане на съревнованието прожектираните филмчета за първенците и поздравителните писма до семействата на ударниците бяха посрещнати с по-голям интерес от подаръците.

Другаде обаче се предпочитат незначителните награди.

Първанов: — За да говорим за вътрешностопанската сметка в истинския смисъл, трябва да имаме точна нормативна база. Но все още нея я няма. Това е големият въпрос. Вече 25 години съществува заводът и многократните съкращения доведоха до намаляване на персонала, който води отчетността по тарифната ставка. Ако искаме да имаме стабилна бригадна организация с вътрешна стопанска сметка, трябва да имаме много точна отчетност, а такава няма. Ако се въздържаме да създаваме бригади, то причината е единствено в това. Кой ще отчита? В цеховете нямаме счетоводители. Началникът на цеха е претоварен с всякакъв род отговорности.

Мария НАЙДЕНОВА — партийна секретарка в предприятие за захарни изделия към Захарния комбинат — Горна Оряховица:

— Бригадите при нас срещат трудност още при съставянето на плана. При оформянето на насрещния план обединението ни определя твърде завишени показатели, които не сме в състояние да изпълняваме. Те не отговарят и на производствените мощности, които са монтирани в някои от цеховете в реконструкция и модернизация. Тъй като са налице все още твърде много ръчни операции, постоянно не достига работна ръка.

Второто обективно затруднение е, че не можем да правим икономии от суровини и материали. Всяка икономия означава да се ощетява клиентът и изделията да не отговарят на качествените показатели. Не можем от икономии да формираме допълнителен фонд „Работна заплата", който бихме могли да даваме на членовете на бригадата.

Йордан ЙОРДАНОВ — партиен секретар в стопанския химически комбинат „Свилоза" — Свищов, разказва за проблемите на голямата бригада:

— В комбината също има трудности при внедряването и усъвършенстването на бригадната организация. Спецификата на производството и на технологичните процеси създава затруднения при изграждането на бригадите, особено при отчитане на тяхната заработка и изчисляване на реалния фонд „Работна заплата". Още повече че имаме бригади от порядъка на 300—400 човека с много сложен характер на работата.

Работя в цех от 450 човека, които са включени в една бригада, защото за по-малки колективи не можем да въведем стопанска сметка. Работата при нас има цикличен характер. Най-голямата трудност е свързана с определяне на коефициента за трудово участие. Ние сме голям цех и изискването бригадата сама да си определя на общо събрание коефициента на трудово участие е невъзможно. Именно в това се състои нашата особеност и на тази основа и ние търсим как най-справедливо да разпределим заработената работна заплата. В рамките на един химически завод много трудно се осъществява точното отчитане на разходите на суровини и ма-

Digitized by Google

териали, тъй като те се преливат от един цех в друг. Засега е намерено едно компромисно решение. След като заводът направи своя разчет за месеца, на базата на една уточнена предварително система на разпределение на някои от разходите става и отчитането им за всеки цех.

Резултатите в бригадата пряко зависят от работата на другите звена извън нея. От друга страна, работниците в цеха не се познават и не могат да се самоконтролират или да вземат отношение по работата на други звена или хора, чиято работа не познават. В това направление още в началото на внедряването на бригадната организация изпробвахме различни варианти. Много системи разработвахме за индивидуално и групово разпределение на фонд „Работна заплата". Търсим и намираме решения на основните проблеми, които възникват в голямата бригада. Един от тях е кой и как трябва да определя коефициента за трудово участие, като максимално реално се отчита приносът на всеки работник в общото дело. Трудностите в тази насока са много. Ориентирахме се към лични картони на определени звена, в които бригадирът отразява изпълнението на задачата.

Ръководството на голямата бригада, каквато е нашата, действително трудно отговаря на изискванията на някои предписания за бригадната организация. Но по пътя на търсенето спряхме на варианта да определяме не индивидуален, а групов коефициент. Той се получава за определен тип извършена работа, която предварително е уточнена и приета от бригадата. Групата до известна степен е междинно звено, тъй като бригадата трудно може да се събере. Бригадният съвет се събира редовно и на основата на доклада на бригадира може да оцени групата и нейния реален принос за общото изпълнение на задачата на бригадата, може да коригира този коефициент в плюс или минус съобразно този принос. Проблемите често се явяват за взаимопомощта, за преливането на работници от една група в друга. Много често се налага да се отнема част от общия коефициент, а вътре в групата да се търсят виновниците за неудачите и за необоснованите разходи. Този подход дава положителни резултати повече от една година.

Иван РАЧЕВ — Завод за битова техника към комбината за складова техника „Янтра" — Горна Оряховица:

— Ние сключихме договори, които се оказаха напълно формални. Ще се подкрепя с примери. Договорът е между бригадата и ръководството на завода, а планирането се извършва от търговската дирекция към комбината. Получава се следната ситуация. Поради трудности на пазара ръководството понякога доставя по-скъпи материали от запланураните — утежняват се материалните разходи на бригадата, за което тя не е виновна. Или трудно се сключват реални договори, които да са обвързани с материалните разходи, с ритмичност на доставките.

Но все пак с бригадната организация въведохме известен ред и дисциплина в производството и колективите. Сега вече всяка бригада сама контролира количествените и качествените показатели. Например, ако трябва днес да се произвеждат 500 печки, за които ще се заплати 1000 лева на 100 човека, бригадата си прави сметка, че може да изпълни това и с 90 човека.

Без съгласието на колектива на съответната бригада стопанският ръководител не назначава нови работници, защото е явно, че това се отразява на всеки неин член. Подобрява се и дисциплината. Самоконтролът в бригадата се засилва.

Досега с лека ръка се разхищаваха материали. А сега преразходът се заплаща и това засили взаимния контрол. Всеки член на бригадата получава точно определените елементи, болтчета, гайки — за даденото изделие. През зимата работихме на по-студено и направихме разпределение за периодична смяна на работните места вътре и извън помещението.

Положително явление е организационният живот в бригадата. Бригадният съвет освен за производствените въпроси се грижи и за редица обществени дела. Откакто сме създали бригадите, ежегодно всяка от тях организира екскурзии и други мероприятия, които сплотяват колективите.

Трудно е да се сравняват условията, при които работят бригадите, а това затруднява разпространяването на положителния опит. Например ние трудно стимулираме качеството. При нас няма разрядност, такова е естеството на работата. Това, което се изпълнява, влиза в коефициента за трудово участие. Ако допусне некачествена продукция, тя се бракува, а наднормативният брак се заплаща от фонда на бригадата. Има случаи, когато хората заплащат по 20 и 30 лева. Но проблемът е, че само санкционираме, а нямаме начин да стимулираме. Икономиите при нас са почти невъзможни. Това са предмети. Не може да се комплектуват без ключ, без плоча, без болтче.

Стефан ДЯНКОВ — партиен секретар в цех „Бубинажен" на Завода за телферни електродвигатели — Велико Търново:

— Партийната работа, свързана с бригадната организация, беше най-действена при нейното създаване. Разчитахме на условието, че преди да внедрим новата организация, трябва да убедим хората. Имаше доста отрицателни становища. Някои оприличаваха бригадната организация на казан, в който няма да се вижда кой какво прави. Наложи се партийното бюро поединично да убеждава някои от бригадирите. Все още не е правилно да говорим, че сме на пълна самоиздръжка. При нас напълно се отчитат трудът, качеството, социално-битовите въпроси и основните материали. Другите разходи сега се отчитат като разходи на цеха, защото няма как да отделим отоплението, електри-

Digitized by Google

ческата енергия. В България например няма нормативна база за отоплението на 1 куб. метър въздух и какъв трябва да е разходът. Да отчиташ нещо, трябва да го знаеш реално, защото като се включи парното, или ще е много студено, или много топло. Или ще се реализира икономия, или ще има преразход. Но засега тези неща не се отнасят пряко към бригадата, а чрез общозаводските разходи.

При нас новата организация на труда определено влияе за повишаване на възпитателната работа. Една от бригадите от нашия цех е от 120 човека и се състои предимно от жени. В края на годината е постигнат ръст на производителността на труда от 12 до 15 на сто. Дължи се на това, че самата бригада намали изоставащите.

Имаше младежи, които не работеха с напрежение, защото не ги интересуваше възнаграждението. Но ако бригадата не си изпълни плана, санкциите засягат целия колектив и се търсят виновниците. Същото е и с дисциплината. Ако днес има един закъснял, налага му се санкция. Но ако те го прикрият, санкционират се всички. Това ги принуждава към вътрешна отговорност пред колектива. Оказа се, че колективът е по-силен да се оправя с недисциплинираните, отколкото един административен ръководител.

Относно формирането на коефициента за трудово участие. При нас той не зависи от ръководителя, от бригадира. От тях зависи само коефициентът за поощрение. Как се формира коефициентът за трудово участие? — От коефициент за трудов принос, плюс коефициент за санкция, плюс коефициент за поощрение. На всеки ударник се връчват грамота и материална награда. Когато бригадата стана носител на собствен качествен щемпел, тарифната й ставка се увеличава с 9 до 10 на сто от съкращаването на бройките на отдела за технически и качествен контрол...

Реплика: — Но това е за една година, а следващата година какво ще съкратите?

Дянков: — Заводът има резерви. Тук влизат всички икономии, които се получават от видовете производства. Също така, когато има хора в болнични, в неплатен отпуск и т. н., бригадата работи без тях. Например имаме настройчик на щатна заплата. Когато отсъствува, някой от бригадата извършва и неговата работа и част от заплатата му се превежда във фонда на бригадата.

Въпрос: — Но откъде сте сигурни, че другия месец ще има болни или хора, които отсъствуват?

Дянков: — Тогава се ползва общият фонд на завода.

Петър ЙОВЧЕВ — партиен секретар в завод „Победа" — Велико Търново:

— Искам да посоча ефекта от бригадната организация при нас. Средногодишният темп на нарастване на обема и производителността е 13 процента при заложени за петилетката 4 процента. Това се постига, без да увеличаваме броя на работниците. В сравнение с 1981 г. средната месечна заплата на един работник през 1984 г. се повиши на 245 лв. Това е в резултат на бригадната организация на труда.

Същевременно трябва да споделя, че голяма част от нашите бригади работят на индивидуална норма. Това улеснява бригадния съвет и той съсредоточава усилията в съставянето на плана, в неговото изпълнение, в икономията на материали, енергия и горива и др.

За икономия при нас се стимулира общо цялата бригада, като средствата се внасят в нейния фонд и се използват за най-различни мероприятия.

Вниманието на партийната организация е насочено най-вече към кадрите, които ръководят бригадите. Те са номенклатура на партийната организация и системно се работи върху тяхната професионална, организаторска и идейновъзпитателна подготовка.

Искам да посоча, че цялата атестирана продукция на завода има оценка „К". Необходимо е да прибавя, че никога партийната организация не е смятала, че сама е в състояние да решава въпросите. Добрата съвместна работа на партийното, стопанското, профсъюзното и комсомолското ръководство са в основата на нашите успехи.

КОМЕНТАР ЗА ХАРАКТЕРА И СЪДЪРЖАНИЕТО НА ДОКУМЕНТИТЕ, СВЪРЗАНИ С БРИГАДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА, РАЗГЛЕДАНИ ОТ БЮРАТА НА ОКРЪЖНИТЕ ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ

Във всички преобладава информативно-отчетническият характер. Това е нужно, но се намаляват практическите резултати. Да се познава положението е половин извършена работа, а може да се таксува и само като опит и добро намерение да се реши един така важен въпрос.

Доказателство за този неблагоприятен извод са оформените най-общи решения в края на обсъждането. Прочиташ решението „Бюрото задължава отдел „Икономическа политика" да проведе преглед на бригадната организация на труда" и изпадаш в недоумение. Имаш

Digitized by Google

чувството, че колата е пред коня. Защо е било нужно сега да се внася за обсъждане в бюрото този проблем, когато тепърва ще се изучава състоянието му с помощта на прегледа? Не е ли по-логично обратното — да се проведе преглед, да се разкрие състоянието и се очертаят насоките за неговото изменение и чак тогава да се занимават членовете на бюрото с перспективите, с различните варианти за решение. Тогава дирята след заседанието на партийния орган ще бъде по-осезателна. В противен случай се отчита само обсъждане на проблема бригадна организация на труда. Едно никому ненужно дежурно поредно обсъждане. Такъв стил и метод на работа е далеч от призива за революционизиране на мисълта и на всяко наше организационно действие. Така подготвй и разгледай въпроса, че да го решиш с максимално по-голяма перспектива. Неизброими са проблемите за един окръг и бюрото няма възможност често да се занимава с тях.

Например бюрото на окръжния комитет на партията в гр. Толбухин обсъжда бригадната организация на труда през октомври 1984 г. и през юли 1985 г. Трябва да отбележим, че твърде компетентно се разкрива картината в окръга. Очертани са важни завоевания в изграждането на новия тип бригади. Похвален е и подходът на бюрото, като с помощта на експеримент се създава положителен опит и след това се разпространява в окръга.

Прави впечатление обаче, че и в двете информации се изброяват едни и същи слабости на новия тип организация на труда: неблагоприятна техническа и технологическа разстановка на производството; проблеми от организационен характер; слабости в нормативната база; оневиняване при договорите. Подготвящите двата документа за заседанията на бюрото се задоволяват в случая само да изброят повтарящите се едни и същи слабости. Не се отива по-нататък. Колективният орган не се осигурява със задълбочени анализи, не му се предоставят варианти за изход от положението и може би затова и решенията, които са взети, са твърде общи и не гарантират изменение на действителността.

Не е достатъчно само да се приеме преценката и да се запишат най-общи решения — явление, което преобладава в посочените в началото окръзи. Такъв стил замъглява въпроса за личната отговорност. Ако има успехи и неуспехи, зад тях стоят хора, които трябва да се възнаградят или санкционират. В противен случай няма да пресъхне потокът към бюрата на партийните комитети от „поредни" информации, които не вълнуват, не дават повод за задълбочени решения.

Да се спрем на подхода към бригадната организация на труда. **Доколко и как в разгледаните материали се спазва политическият подход?** Обикновено се стига до две крайности.

В по-голямата част от предложените за обсъждане материали преобладава стопанският подход, т. е. бригадната организация се разглежда само откъм съдържателната й страна. Същите оценки без изменение биха могли да се внесат в изпълнителните комитети на окръжните народни съвети. В тях става въпрос за степента на приложение на стопанската сметка и самоиздръжката, за коефициента за трудово участие, за договорното начало... Никъде не се споменава какво участие вземат в този процес партийните органи и организации, каква е тяхната отговорност, как те изпълняват своите организационни и контролни функции. А може би оттук би трябвало да се започне. И накрая, ако не вървят нещата, кой партиен орган, кой партиен деец носи най-голямата отговорност. В тази насока би трябвало да бъдат и част от взетите решения.

Друга група оценки и информации, като тези от Бургаски, Раз-

Digitized by Google

градски, Пловдивски и Ямболски окръг, съдържат изводи и оценки за състоянието на партийното ядро в бригадите от нов тип. Правилен подход, но в него преобладава количествената страна. Вижда се неумение партийното ядро да се постави в зависимост от характера на процесите в трудовите колективи. А поначало това не е самоцелен процес. Ако неправилно е изградена бригадата и не отговаря на необходимите изисквания, основният проблем няма да бъде партийното ядро в нея. Въобще не могат изкуствено да се разкъсват стопанските и организационно-партийните въпроси. Те трябва да присъствуват в единство, да се допълват и взаимно обогатяват както в анализите и изводите, така и във взетите решения.

За потвърждение на тези редове да се върнем към дискусията със секретарите на първичните партийни организации във Великотърновски окръг. Прави впечатление, че в техните мисли преобладават чисто стопанските разсъждения. Те гледат на бригадите от нов тип от позицията на бригадира. Като че ли в момента, когато произнасят тези мисли, те изключват общественото си положение. Трудно, дори между редовете трябва да се търси дейността на партийните органи или поне техните задължения при внедряването на новата организация на труда. И въпреки това не можем да отречем техните компетентни и задълбочени разсъждения за проблемите на бригадите. Това е напълно необходимо. Можем само да съжаляваме, че те подценяват важността на своите обществени задължения и съвсем недостатъчно говорят за тях. Да съжаляваме, че трудно съчетават политическия с икономическия подход. Разбира се, в това твърдение не бива да бъдем категорични, най-малкото поради две неща: първото е, че от едно изказване не могат да се правят крайни заключения и второ, че има една категория партийни секретари, които в практическата си работа прилагат успешно политическия подход, но не умеят да го разкриват и изразяват. Затова когато се дават оценки за секретаря, не бива да се гледа само това, което той отчита, а да се вниква задълбочено в методите му на работа.

При изучаването на бригадната организация на труда **все още не е овладян напълно комплексният подход.** Документите, които се внасят за обсъждане, и решенията, които се вземат, не разглеждат нравствените аспекти на новата организация. Освен подобренията в производството тя има и редица социални задачи, обърната е както и цялата икономическа политика на партията, преди всичко към човека. Тя ще има смисъл, ако заедно с усъвършенстването на техниката и технологията се обогатява и социалистическият начин на живот. Тази връзка между икономическите и нравствените аспекти на бригадната организация съвсем недостатъчно присъствува на заседанията на бюрата на окръжните комитети. Получава се впечатлението, че на бригадите се гледа само като на структури, изградени да решават определени производствени задачи.

Този извод се потвърждава и от анализите на вносителите на оценките и информациите. С малки изключения това са икономическите отдели, което от само себе си предопределя стопанския подход към проблема. Известна е тяхната слабост да гледат на въпросите от икономическата им страна, въпреки че и те би трябвало да анализират нивото на партийното ръководство на бригадната организация. Новият тип бригади не могат да бъдат територия на един партиен отдел.

Всеизвестно е, че партията направлява икономическите и социалните процеси и чрез обществените организации. В случая немалко са задълженията на професионалните съюзи. По партийна заръка те са гарант и за внедряването на бригадната организация на труда. И те извършват немалка дейност в тази насока, за която не се говори в информациите и оценките на посочените комитети. Изводът е, че не се до-

Digitized by Google

оценяват някои важни процеси, които протичат в трудовия колектив. Ще изброим три от тях: **Първо,** трудовият колектив не само се грижи да изпълни плана, но той поема и икономическа отговорност да стопанисва най-целесъобразно поверената му собственост. Отговорност, която е обвързана с определени норми, права и задължения. **Второ,** трудовият колектив все повече става регулатор на икономическите, правните и нравствените взаимоотношения между своите членове. Това е нова функция, която при бригадната организация придобива особена сила. Партийната оценка на тези процеси ще води до правилното им насочване и регулиране. **Трето,** трудовият колектив все по-равноправно заема своето място сред органите за управление на предприятието. Именно тук е необходимо смело да се намесят партийните органи и организации. Все още на бригадния колектив се гледа като на второстепенен орган. Все още трудно осъзнават някои органи, че това е крачка към комунистическо самоуправление, че все повече дела трябва да се предават в ръцете на трудещите се.

АНАЛИЗЪТ НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ИНФОРМАЦИИТЕ И ОЦЕНКИТЕ НИ РАЗКРИВА И НИВОТО НА БРИГАДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ — ЗАВОЕВАНИЯТА И НЕРЕШЕНИТЕ ПРОБЛЕМИ

Някои по-основни изводи.

Бригадата се превръща в основна производствена, икономическа и социална единица на предприятието. Изграждането ѝ е важна и неотложна задача в утвърждаването на съвременната организация на труда. В нея най-пълно се реализират принципите и предимствата на новия икономически подход и неговия механизъм, осигуряват се условия за решително подобряване на качеството, най-тясно се свързват интересите на собственика и стопанина. Колективната форма на организация на труда показва безспорните си предимства в решаването и на най-сложните проблеми в организацията на производството.

Подобрява се партийното ръководство на самите бригади, като структурата на партийните органи се привежда в съответствие с броя и териториалното разпределение на бригадите.

Интерес представлява подходът на окръжния комитет в Ямбол. При подготовката на материала за бюрото се включват отделите „Организационен", „Промишлено-стопански", сектор „Информационно-социологически" и окръжната контролно-ревизионна комисия. Проверява се задълбочено работата на партийните групи в условията на бригадната организация. Констатирани са положителните процеси в съдържателната страна на проблемите, с които се занимават партийните групи. Почти изцяло те са ориентирани към бригадите от нов тип.

Очертани са и някои слаби страни. Редица партийни групи се изграждат самоцелно и не отговарят на съответната инструкция на Централния комитет. Членовете на тези партийни групи не са в един особен участък и нямат пряка връзка помежду си, която да е обусловена от производствения процес. Това затруднява тяхната дейност.

Добър пример се посочва в стопанския химически комбинат „Димитър Димов", където повечето от групите са изградени по смени. Характерно е, че всяка смяна си избира звеневи съвет, на който се създават условия да решава основните въпроси на колектива. Партийните групи участвуват в работата на звеневите съвети и направляват тяхната дейност.

Но както се констатира в оценката на проверяващата група, в окръга започват да преобладават окрупнените бригади. Естествено е в тях да се създават първични партийни организации. **Възниква въпросът —**

Digitized by Google

кое звено е естествена среда на партийната група? Досега се смяташе, че това е смяната или бригадата, което е записано в инструкцията на Централния комитет за изграждането и работата на партийните групи. Необходими са допълнителни изследвания на този проблем.

Разбира се, въпросът с изграждането на партийните групи в бригадите е свързан пряко с техния числен състав. А практиката и науката все още не са казали своята последна дума. Засега стават постоянни преустройства на бригадите. Причината за това най-често е изискването за въвеждането на стопанската сметка и условието те да се изграждат на завършено изделие, цикъл, производство... Тъй като стопанската сметка все още трудно се доближава до малките бригади, много често те се окрупняват до съответното звено, в което тя е внедрена. А най-често това е класическият цех. Тук се стига до нов проблем. Нужна ли е старата цехова структура? Ето какво се споделя в оценката на бюрото на окръжния комитет на БКП в Ловеч: „В редица предприятия се създават условия за премахване на цеха като междинно звено и преминаване към двузвенна структура: завод — бригада. На много места цеховете съществуват формално. Има неоправдан страх от съответните ръководства за премахване на цеховата организация. Оправдание се търси в липсата на нормативен документ."

Убеждаваме се, че **новата форма на организация на труда предизвиква дълбоки промени в управлението на промишлените единици.** Тя изисква максимална гъвкавост, деловитост. Новата организация принуждава кадрите към революционно мислене, което предполага: ориентиране към основните проблеми на трудовия колектив; умение да се избира най-краткият и рационален път към поставената задача; самостоятелност на мисленето, новаторски подход и разумен риск; способност да се устояват интересите на колектива, свързани с бригадната организация... Обективно се повишават изискванията и към низовия ръководител. Ако по-рано е било достатъчно да бъде в повечето случаи изпълнител, сега той трябва в много насоки сам да намира проблемите и тяхното разрешение. Нараства неговата отговорност за развитието на производството и за издиряне на средствата за постигане на максимални стопански и социални резултати. Но въпросът има и друга страна. Трудовият колектив сега е по-прецизен към деловите качества и поведението на ръководителя. Работниците са заинтересовани да имат знаещи и можещи ръководители, които успяват да доближат интересите на личността до интересите на предприятието. От тези съображения се е ръководило бюрото на окръжния комитет на БКП в Кюстендил, което на свое заседание взема решение за обучението на бригадните ръководители.

Бригадирът умело навлиза в новата си роля като нов тип ръководител. Особени са изискванията към нравствените му качества. Новата организация не може да се осъществи без нови взаимоотношения между членовете на колектива и когато бригадите функционират само като производствени единици.

Нараства ролята на бригадния съвет, на бригадното събрание. Не са малко и трудностите, които ги обезличават, пречат им да се превърнат в истински стопани на поверената им собственост. Много от тях се посочиха в изказванията на секретарите на партийните организации.

Независимо от слабостите, бригадната организация набира опит, разширява своя обхват, утвърждава своя авторитет. Като организация за труд и стопанисване тя допада на работниците и те я предпочитат. Трудностите идват в повечето случаи от административните ръководства. И те ще продължават, докато тяхното възнаграждение не се постави в зависимост от реалния им принос и от резултатите на колектива. На много места се набира опит и в тази насока. В Толбухински ок-

Digitized by Google

ръг към някои бригади се включват основните работници и обслужващият персонал — технолози, контрольори. нормировчици, изчислители, електротехници, механици, общи работници ... Стопанската сметка приучва всички към ефективен труд. Особени изисквания се предявяват към работните места, а основните средства са зачислени на бригадата. Разработени са документи за планиране и отчитане на стопанската дейност. Планът е здраво споен със стопанската сметка. Сумата от плановете на звената определя плана на бригадата, а сумата от плановете на бригадите — плана на завода. Изчистени са допълнителните части към плана, които понякога замъгляват стопанската сметка. Когато се налагат промени в плана на бригадата поради все още несъвършената нормативна база, това се извършва от специална комисия, която се ръководи от заместник-директора по икономическите въпроси. Веднъж в месеца тя анализира производствените резултати на всяко звено и отчита приноса на всяка бригада.

По решение на бюрото на окръжния комитет този опит се изучава и разпространява и в останалите бригади в окръга.

Количествените натрупвания при внедряването на бригадната организация на труда твърде бавно, но все пак довеждат до редица качествени изменения в производствения процес, във взаимоотношенията в трудовия колектив, във възпитанието на работниците. Увеличават се завоеванията и подобренията при прилагането на вътрешностопанската сметка. В много бригади са намерени пътища за стимулиране на качеството на продукцията и икономиите, за санкциониране на преразходите. Нараства работната заплата в бригадите, които са овладели елементите на стопанската сметка. Все повече тя се превръща в основно икономическо средство за организация, ръководство, контрол и отчитане на производствената дейност.

Един важен показател е нарастването на производствената активност на работниците, което подобрява ритмичността, стабилизира икономическите показатели, повишава производителността на бригадния труд.

●

Бригадната организация завоюва неоспорим терен в социалистическата организация на труда. Успехите се разширяват и обогатяват. Очертават се все по-ясно контурите на бъдещата организация на труда.

Нейните идеи и принципи все повече завладяват трудовите колективи. Това е най-надеждната гаранция за бъдещето ѝ.

Иван МИЧЕВ

Digitized by Google

В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА ВРЕМЕТО

Мартенският пленум на ЦК на БКП посочи един от задържащите фактори за интензивно и устойчиво развитие на селското стопанство — непълното съответствие между равнището на подготовка на работната сила и равнището на техниката и технологиите. Този проблем бе разгледан комплексно, конкретни задачи се поставиха съобразно настъпилите структурни, възрастови, образователни, професионални и други изменения. От тях произтича и задачата не да се търсят промени единствено в количествена стойност, а да се подобрява съставът на кадрите с висше и средно специално образование, техните знания да изпреварват практиката, а наред с това трактористите-машинисти и операторите в животновъдството да добиват професионална подготовка за първи клас квалификация.

Проучванията на този проблем в Плевенски окръг показват, че делът на трудоспособното население в селата е около 40 процента. По образование и квалификация работещите в селското стопанство са на последно място в скалата на отраслите на народното стопанство в окръга. Отличителна черта на повечето от изпълнителските, а и на една значителна част от средните ръководни кадри е техният опит — т. е. без специална подготовка, с дългогодишна работа в селското стопанство. Последното е добре, но то има и своите отрицателни последици. По същество част от тези кадри бавно и резервирано приемат новостите, имат остарели похвати и разбирания. С намалени интереси и амбициии са за социални изяви, а да не говорим за революционно мислене и действие, какъвто е девизът на нашето време. Ще добавим, че някои работят с понижено самочувствие и не биха препоръчали на своите деца или близки да земат местата им.

Не може да не безпокои и фактът, че не достигат механизатори за работа на две и повече смени. В зеленчукопроизводството, овощарството, лозарството и животновъдството младите образовани хора са рядкост. С всяка изминала година се увеличава бригадирският труд от работещите в другите отрасли, а неговата ефективност е все още под очакванията. Едновременно с това увеличаването на селскостопанското производство е наложително.

Както знаем, развитието никога не върви по права линия. Новото винаги среща и трябва да преодолява съпротивлението на старото, на това, което довчера е било ново. Такава е диалектиката на развитието, на прогреса.

Окръжният комитет на БКП в Плевен винаги е отчитал и е имал предвид в своите действия тези основни положения на развитието при решаване проблемите на окръга. Така постъпва и сега при разрешаване на създалото се противоречие за извеждане селското стопанство на по-висок етап, в духа на изискванията на съвременния технически прогрес. Състоялият се през април пленум и програмата за действие са ярко доказателство за това, а приетите документи са израз на нов, творчески подход при разрешаване на противоречието.

Новите проблеми изискват нов подход, нови форми на работа. Такава именно е новата бригадна организация на труда. Това, ако можем да кажем, е едното направление. Второто направление е привеждането на селскостопанското производство изцяло на промишлени основи. Чрез него ще се преодолее не само противоречието между производи-

Digitized by Google

телните сили и производствените отношения, но и между физическия и умствения труд.

Ето от тези две отправни коти окръжният и общинските комитети на БКП, административните, стопанските, комсомолските ръководства започнаха задълбочени и дълготрайни проучвания и наблюдения. В тях взеха участие почти всички заинтересовани звена, като започнем от Института по икономика на селското стопанство при Селскостопанската академия, минем през окръжните ръководства и стигнем до бригадните съвети. В подготовката на материалите за пленума взеха участие специалисти от всички области на науката и от различни равнища на практическата дейност. По този начин в подготовката и изготвянето на решенията на пленума участвуваха 4200 души от всички специалности, различни възрасти и различно положение в ръководната йерархия.

Аграрикономистите установиха и насочиха вниманието към икономическата работа в трудовите колективи — главно свързана с нормирането, окачествяването и заплащането на труда, като констатираха, че бригадната организация често се прилага формално. Инженерите посочиха недостатъчната квалификация на кадрите, а оттук нецялостното използване на техниката, бързото ѝ похабяване. Педагозите с тревога сигнализираха за изостаналата и остаряла база за практически занятия при подготвящите се млади кадри.

Социолозите и психолозите доказаха, че младежите не бягат от селскостопанския труд, а не харесват неговото съдържание, т. е. те не предпочитат ръчния труд, затова обикновено са в техническите работилници и транспорта. Те желаят да работят по специалността си в младежки трудови колективи. Новата техника се усвоява, използва и е по-производителна, когато се поеме от младите хора.

Чрез изследванията се установи, че често ограничено се разбира въпросът за прилагането на промишления начин на производство в селското стопанство. В повечето случаи той се свежда до използването само на технологиите, а останалите поне още два елемента — прилагане на промишлената организация на труда и създаването и приравняването на производствения социален статут и статут на селскостопанския труженик към този на промишления работник, се подценяват и оставят на заден план. При това положение стопанската ефективност на внедрените промишлени технологии не може да се реализира, социалният ефект намалява, а понякога е и отрицателен.

От наблюдаваните например шест бригади (по препоръка на ОАПС това са най-добрите) само една има собствена стопанска сметка в БНБ и само три формират свои фондове. И шестимата бригадири преценяват икономическата самостоятелност като непълна.

Полезни се оказаха наблюденията за разстановката и работата на комунистите в бригадите. Оказа се, че коефициентът на сцепления (на сплотеност), на привлекателност на колектива, на поляризация и т. н. се влияе чувствително от възрастта, квалификацията, от работата на първичната организация и пример на комунистите. А това са наблюдения с голяма практическа стойност за работата на партийните комитети и организации.

По пътя за преодоляване на създалото се противоречие голям дял се пада на социално-битовите проблеми, културния живот и услугите на населението, работещо в отрасъл селско стопанство. Анализът показва, че социалната инфраструктура в селското стопанство и селата като цяло е по-ниска от тази в града — търговия и услуги, транспорт, съобщения, образование, здравеопазване, административно обслужване, благоустрояване и т. н. Не случайно вторият по сила фактор, който предизвиква миграцията от селото към града, е желанието да се осигурят по-добри условия за отглеждането, възпитанието и образова-

Digitized by Google

нието на децата. В задължение към тружениците в селското стопанство се оказа художествено-творческата интелигенция, не е на достатъчно равнище и идейновъзпитателната работа.

Все още, когато се оценява дейността на стопанския ръководител, малко внимание се отделя как той, стопанският деец с най-големи права и възможности, решава и осъществява социалната политика на партията, подобрява производствения бит, премахва вредния за човека труд и т. н. В животновъдната ферма или бригадния стан може да няма цветен телевизор (хората там работят, а не гледат телевизия), но ако трудът е механизиран, пътищата асфалтирани, има топла и студена вода, питателна храна, всичко това има голям социален ефект и създава предпоставки за водене на богата масовополитическа работа.

Тези и още много други въпроси окръжният комитет има предвид в своята и на партийните организации работа за преодоляване на противоречието, както сме възприели да наричаме изоставане на субективния фактор.

При изследването на проблемите и разкриването на противоречията подходът бе не да се търси информация за подкрепа на предварително създадени тези, а събиране и анализиране на богата, комплексна и социологическа информация и вече на основата на цялостната информация да се хване, ако използваме думите на Ленин, онази халка, която ще изтегли цялата верига. В нашия случай — ще приведе действията на субективния фактор в съответствие с изискванията на времето и развитието. Ще се подобрява организацията на труда чрез пълно и повсеместно прилагане на новата бригадна организация и икономическия механизъм. Ще се замени старата с нова високопроизводителна техника, която с предимство ще се дава в ръцете на младите, и то в младежките колективи. В тази връзка ще се подобри социалдемографската и квалификационната структура на работещите в селското стопанство, ще се засилят материалните и моралните стимули за качеството на труда, социално-битовите условия и издигане обществения престиж на селскостопанските професии. По-голямо внимание ще се отделя на разпределението и възпитанието на кадрите, работещи в отрасъла, като се засилва и ядрото на комунистите и комсомолците.

По-съвършената интеграция между промишлеността и селското стопанство е също така един от съществените фактори за създаване на благоприятни предпоставки. Общинският комитет на БКП—Плевен създаде и прилага добър пример в това отношение. В общината вече се говори за „зелените цехове" на заводите.

Партийните и стопанските ръководства ползват в политическата работа социологическия подход. Те се стремят и решават въпросите както на материалното производство, така и на духовното израстване на хората, възпроизводството на работната сила и засилване демократизма в ръководството и управлението. При това положение успехът ще бъде само едно закономерно следствие, достигането му е свързано с много сблъсъци, защото новите измерения, новите истини често трябва да се сблъскват с неща, които още действуват, и то негативно. Новите подходи трябва да бъдат и гъвкави, но същевременно непреклонни към утвърждаване на новото. Новото не само трябва да обяснява нещата, но и да ги изменя в желаното направление. Това е целта на революционното мислене и действие — да приведе производствените отношения в съответствие с производителните сили. Само по този начин постановката за единството на научно-техническата революция със строителството на развитото социалистическо общество ще се превърне в осъзната историческа необходимост.

к. ф. н. Иван НОВАКОВ

Digitized by Google

КЪМ ЕДНА ЦЕЛ

Искам да се присъединя към „Нашият диалог" на списанието и да изразя мнението си по въпроса за взаимоотношенията между партийния секретар и стопанския ръководител. Единството на политическия и икономическия подход е в основата на тяхната съвместна дейност. От техните взаимоотношения зависи твърде много какъв микроклимат ще се създаде в колектива, как ще се организира работата по изпълнението на производствените задачи, ще се развива ли добре предприятието, стопанството, учреждението. И двете ръководства действуват в една посока, към една цел. Различието е само в подхода, във формите и методите, които се прилагат за осъществяването на тази цел. Стопанското ръководство действува с икономически и административни средства, а партийната организация осъществява политическо ръководство.

Все по-големи стават изискванията към стопанските и партийните кадри. И това е естествено. И директорът, и партийният секретар трябва да са подготвени много добре за работата, която изпълняват.

На партийния секретар лежи задължението да съсредоточи силите на комунистите към най-важните и отговорни участъци на работата, там, където се решава съдбата на предприятието, цеха, бригадата, колектива. Много са проблемите, с които трябва да се занимава той. Към него всекидневно се обръщат за помощ, за съвет, с молба десетки и стотици хора. На един е нужно да се разясни, на друг — да се помогне, на трети — да се посочат грешките. Но при всички случаи с такт и умение.

Обикновено партийният секретар като работник или служещ е подчинен на стопанския ръководител. Ако тази зависимост се използва грубо от ръководителя, ще намалее боеспособността на партийната организация, а оттам и конкретният ѝ принос и делът на комунистите в общото дело.

Има такъв случай в предприятието „Асансьорни сервизи" — Русе. Директорът П. Абаджиев преди това беше партиен секретар. Това, за което се оплакваше тогава от директора, същото започна да прави вече като директор. Вместо да помага, да сплотява, да насочва работата на колектива, той създаваше неподходяща обстановка в партийната организация. В резултат на създадения „климат" партийният секретар беше принуден да си потърси друга работа.

Много важно е мнението на партийния секретар да се зачита от стопанското ръководство. Това повишава авторитета и на партийната организация. А тя от своя страна помага да се укрепва единоначалието, да привлича обществеността в управлението на производството.

Digitized by Google

Има случаи, когато стопанските ръководители неоснователно се намесват за избора и в дейността на партийния секретар. Например не може да се приеме за случайност, че през последните две-три години в стопанското предприятие „Булгарконтрол“ се провали изборът на двама партийни секретари. За да се стигне до това, вина има и предварителната намеса на стопанския ръководител Ст. Найденов.

Когато се приемат решения по стопанската дейност, партийното бюро и организацията трябва да подхождат внимателно и компетентно, след задълбочено изследване на проблемите, на условията, при които се работи. Не ще намалее, а ще се засили авторитетът на партийното ръководство, ако при такива случаи се потърси компетентното мнение на специалистите.

Изискванията към партийния секретар нарастват заедно с растежа на социалистическото строителство, на хората. Необходими са все по-голяма политическа и идейна закалка, по-голям политически опит, за да се ръководи успешно. А опитът се постига с продължителен стаж в партията. В чл. 50 на Устава се изисква за партиен стаж на секретаря най-малко 1 година, който е крайно недостатъчен. Считам, че е дошло време да се увеличи този минимален партиен стаж. Известно е, че от поръчителя, който гарантира за един комунист, се изисква тригодишен партиен стаж, а от партийния секретар, който ръководи цялостния живот на партийната организация, се изисква само една година.

Новият икономически подход, задълбочаващата се специализация и концентрация непрекъснато предлагат нови, все по-високи изисквания към стопанските кадри. Деловите ръководители в окръга съчетават в своя стил компетентност и предприемчивост, дълбока партийност и грижа за общонародните интереси. Хора, които не търсят спокойствие, не избягват сблъсъка. Срещу безстопанствеността те противопоставят строгия научен разчет, на инерцията — инициативата, а на бездушието — отговорността и партийната принципност. Те се чувстват отговорни не само за изпълнение на производствения план, но и за морално-политическото състояние на колектива.

Един от тях е Костадин Костадинов. Като директор на комбинат „Юта“ той умело сплотява, издирва творческите личности, помага им да израстват. Търси новото, прогресивното в производството и го внедрява. През последните години предприятието се реконструира и модернизира, рязко се подобриха условията на труда. Той винаги е там, където е най-трудно, където проблемите са най-големи. Проявява активност в обществено-политическия живот в комбината, града и окръга. Не бива да се забравя, че когато стопанският деец добре организира производствената дейност, той извършва и политическа работа, защото с това се укрепва социалистическата икономика.

Такива стопански ръководители има изключително много в Русенски окръг. Това е едно голямо богатство на партията и народа.

Правилният стил и методи на работа на стопанския ръководител до голяма степен зависи от взаимоотношенията му с партийната организация. Когато се наруши здравата връзка между тях, винаги са налице предпоставки той да надцени силите си, да смята, че може да решава сам въпросите, да омаловажава силата на организацията и колектива. Практиката потвърждава, че стопански ръководител, който не съдействува за издигане авторитета на партийната организация, на партийния секретар, на колектива, никога не може да има трайни успехи. Стопанският ръководител с действията си трябва да съдействува за издигане авторитета на партийната организация.

Правото на контрол на първичната партийна организация не озна-

Digitized by Google

чава пренебрегване на принципа на единоначалието. Контролът е преди всичко другарска грижа и готовност да се окаже помощ и съдействие. Той има за задача да създава творческа обстановка и благоприятен климат за успешното изпълнение на задачите, поставени на трудовия колектив. Партийният контрол е метод за политическо влияние и въздействие, за политическо възпитание.

Има и случаи на незачитане на партийните органи и организации от страна на стопанския ръководител, което се проявява под различни форми. Някои стопански ръководители не проявяват активност за изпълнението на взетите решения. Често на партийни събрания те най-дълго се изказват, дават указания, изразяват недоволство от помощта. Другите деликатно поставят под зависимост партийното бюро и неговия партиен секретар, използвайки служебното си положение. На други места се е създало мнението, че щом стопанският ръководител е избран в състава на общинския, заводския, окръжния комитет или други обществени органи, той не е задължен да се отчита за своята работа пред първичната партийна организация, в която членува.

Понякога може да се достигне и до „конфликтна ситуация" между партийния секретар и стопанския ръководител. Всеки има свое мнение, всеки разглежда въпроса през своя ъгъл на зрение. Това обаче в никакъв случай не бива да се отразява на общото дело — изпълнението на стопанските задачи.

Обикновено при пораждане на конфликтна ситуация партийните комитети се разтревожват, извършват се проверки, правят се изводи и оценки, вземат се решения. Но какви са обикновено тези решения? На стопанския ръководител се обръща внимание или се наказва с „мъмрене", а партийният секретар се наказва със същото или по-голямо наказание и се размества „по целесъобразност", въпреки че сме единодушни с по-голямата вина на стопанския деец. Този подход не е правилен и не възпитава добре кадрите.

Обикновено споровете се пораждат най-вече по кадрови въпроси. Стопанският ръководител държи на едни качества, партийният секретар — на други. И това понякога е естествено. Всеки гледа кадрите от своята позиция. Но и двамата са длъжни да се ръководят преди всичко от ленинските принципи за работа с кадрите. Не се стига до недоразумения, когато партийният и стопанският деец никога не забравят, че партийната организация има ръководна роля в цялостния живот на трудовия колектив.

Взаимоотношенията между партийния и стопанския ръководител са живият барометър на психическия климат в предприятието, показател за добрите или лошите резултати от стопанската дейност.

Нека ги направим такива, каквито иска нашата партия, за да бъдат нашите стопански и политически резултати още по-добри.

Христомир РАШЕВ

Digitized by Google

ВЪЗПИТАВАМЕ ДРЪЗНОВЕНО ПОКОЛЕНИЕ

Сега, пред Тринадесетия конгрес на БКП, ние, комунистите от партийната организация на 59-о ЕСПУ с УПК по строителство, оглеждаме критично свършеното за утвърждаване на новото единно средно политехническо училище и правейки верни изводи за нерешените проблеми, се стремим да повишаваме ефективността на партийното ръководство на комсомолската организация. Целта на нашите усилия е определена: да подготвяме многостранно младежта за пълноценна реализация в днешния и утрешния ден, така че тя да вземе максимално участие в ускореното изграждане на развитото социалистическо общество, да бъде жизнерадостно и дръзновено поколение.

Нашата партийна организация засилва отговорността си за качеството на подготовката на кадрите и за рационалното оползотворяване на възможностите на образователната система, за високо качество на работата на учителите, за обучението и възпитанието на младежта.

Планирането на годишната и перспективната дейност на комунистите се предшествува от широка подготовка, от проучване на партийните документи. Например материалите от Февруарския пленум на ЦК на БКП бяха не просто предложени на вниманието на комунистите и комсомолците, а изучавани и дискутирани. Търсим и получаваме консултации от районния комитет на БКП, информации за работата на РК на ДКМС и използваме съдействието на образователни и културни институти, поставяме лични партийни, профсъюзни и комсомолски поръчения за утвърждаване на учебно-професионалния комплекс по строителство. Партийното ръководство и организация периодично провеждат срещи с дружествените комитети и комсомолските дружества по проблемите, които вълнуват учащите се, във връзка с II и III степен обучение, както и за професията като поле за пълноценна изява и израстване на личността за трудово-професионална подготовка и формиране на готовност и реализация по изучаваната професия.

В хода на работата партийната организация периодично прави изводи и препоръки. Ако се налага, предприемаме санкции, когато имаме реални основания, поощряваме активността, инициативността, добрите постижения. Особено високо ценим внедряването на челен опит на наши и на други училища.

В протоколите на партийната организация, в отчетите и поръченията са записани конкретните случаи, чрез които се проявява партийното ръководство на Комсомола. Но само документите не дават пълна и в известен смисъл точна представа за богатството от делници и празници на учителите-комунисти и на техните взаимоотношения с мла-

Digitized by Google

дежта. Трябва човек да е присъствувал на мероприятия, да има непосредствени впечатления, за да вникне в смисъла на извършеното и на онова, което предстои.

Не смятам, че не работим успешно за комунистическото възпитание на учениците, но ако искаме да бъдем наясно със самите себе си не само като педагози, но и като политически отговорни фактори за цялостното формиране на младото поколение, сме длъжни по-подробно да се спираме на пречките, на противоречията, на новите явления сред младите хора и съответно да търсим и да намираме оригинални, непознати досега средства и методи за въздействие.

Каква е нашата стратегия? През октомври миналата година Политбюро на ЦК на БКП прие решение „За осигуряване на комплексни условия за обучение и работа на младежта с електронноизчислителна техника". В нашето училище организирахме групи от учители и ученици за изучаване основите на компютърната техника. Освен това проведе се теоретичен семинар на всички учители. Но ние си дадохме сметка, че едва ли ще можем само с лекции да приобщим младото поколение към стратегическите задачи на нашето социално развитие.

Къде насочихме усилията си?

Училището ни има съвместна дейност с Домостроителния комбинат — 1 за подготовка на кадри и реализацията им в строителната професия. Засилено е вниманието към задачата за популяризиране на нелеката строителна професия и за осигуряване на кандидати за учебно-професионалния комплекс по строителство. За тази цел съвместно с първичната партийна организация и стопанските ръководства на базовото предприятие провеждаме дни и седмици на строителната професия, запознаваме учащите се с перспективите на развитие на професията и социалната програма на предприятието. В работата по професионалното ориентиране най-силно се оказа въздействието на традицията, на семейната професия. Целевият прием, станал почин на 59-о ЕСПУ, е една сполучлива форма за записване в учебно-професионалния комплекс по строителство. През годината се провеждаха срещи на партийното ръководство с учениците за разясняване условията на труд и перспективите за реализацията в строителните професии. Най-плодотворни са посещенията в Домостроителния комбинат, дните на професионално ориентиране, изложбата, срещата с челници, с герои на труда, с наставници. Организирани бяха много други мероприятия за приобщаване на учениците към работническата класа.

Отчитаме реални резултати в съвместната работа между училището и базовото предприятие. Комсомолците от училището са включени в бригадната организация на труда, в социалистическото съревнование, в състезания по професии, в съвместни културни мероприятия и др. Създадените интеграционни връзки формират качества като колективизъм, другарска взаимопомощ, контрол, самоконтрол, трудова активност, непримиримост към безделниците и разхитителите.

Разбира се, има трудности, нерешени въпроси. През тази година във връзка с наредба № 15 на МНЗ не всички ученици от трета степен получиха работни места по причина на това, че тези места не отговарят на изискванията за охраната на труда. Ръководството на училището се намеси и разреши компромисно въпроса — дадени бяха работни места и вън от изучавания профил. В случая се получи разминаване с теоретичната подготовка и практикуваната специалност, но трябваше да се направи уплътняване на времето за полезен труд.

Процесът на реализация е в центъра на нашето внимание до постъпването на работа на ученика. Това налага да се заздравят информационните връзки на партийното бюро, на училището с производствените предприятия, в които нашите възпитаници остават да работят.

Digitized by Google

В това отношение ще ни помогнат и подписаните договори за постъпване на работа в домостроителния комбинат.

Партийната организация помага на Комсомола да засилва обществената си позиция, да приобщава младежта към стратегическите направления на научно-техническия прогрес, да обогатява формите на дейност в комсомолското дружество и организация.

Основна наша грижа е осъществяването на идейно-политическата работа сред младежта.

Кои са нашите задачи в това направление?

Да изграждаме марксистко-ленински мироглед, идейна устойчивост и класово-партийни критерии у младите хора; да формираме у всеки средношколец висока отговорност, дисциплина, нагласа, потребност за висококачествен труд — утвърждаване на социалистическия начин на живот; да съдействуваме с всичко това за засилване единството и приемствеността между поколенията.

Първостепенно условие според нас за ефективна дейност е да изучаваме потребностите и интересите на юношите и девойките. Досега не сме използвали много форми за тази цел, но предвиждаме да преминем към анкетни методи и към приемни в партийното бюро. Чувствуваме, че трябва на практика да осъществяваме демократизацията в управлението на училищния живот не само чрез Комсомола, но и чрез всеки член на училищния колектив — учител, ученик, служител. И посредством ролята на родителите, разбира се, които чрез училищното настоятелство и чрез семейството внасят определен дял във възпитанието на подрастващите.

Ето някои факти от нашата практика. Организирахме месечна лектория с обществено-политическа тематика, осъществена с помощта на дружество „Г. Кирков". Клуб „Съвременник" с четирите си секции се води от специалисти, които се отчитат пред партийното бюро или на партийно събрание. Сформирана е училищна група от млади лектори, които се обучават от преподаватели от висшите учебни заведения. След като се подготвят, младите лектори ще осъществяват формите за политическа просвета сред учениците. Създадохме комсомолски оперативен отряд към ДОТ при 42 секция, който използваме за всички училищни мероприятия. Осъществяваме обществен преглед на знанията, който се организира веднъж в годината по различните предмети.

Представихме 20 разработки за Националния политически конкурс, приети и одобрени от комисия на учители-комсомолци. Организирахме поредица от срещи с борци против фашизма и капитализма. Реализирахме широка нагледна агитация, поставена на конкурсни начала, както и множество мероприятия във връзка с щафетата „Памет" и асамблеята „Знаме на мира" и др.

Специално внимание партийното бюро отделя на дейността на ДПО „Септемврийче", тъй като половината от нашите ученици са на пионерска възраст. Много може да бъде разказано за дейността на клуба на интернационалната дружба, за експедиционните отряди и др. И тук принципът е всеки комунист да осъществява своята задача в съответното направление на комсомолската и на пионерската дейност и да носи лична отговорност за всяко начинание, довело до успех или до незадоволителен резултат.

Всички сме убедени, че всяка проява в поведението, мисленето или действието на ученика има свои мотиви, продиктувани от предпочитания, желания, образци от социалистическата действителност. А тези образци се формират от нас и около нас всеки ден, с всяко действие, с примера на комунистите.

Петрана АЛЕКСИЕВА
секретарка на ППО в 59-о ЕСПУ — София

Digitized by Google

СТОПАНИ НА СВОЯТА ТЕРИТОРИЯ

Реализирането на инициативата „Всяка организация на Отечествения фронт — стопанин на своята територия“ разбираме като изискване непрекъснато да се издигат ролята и мястото на низовата организация в съответствие с критериите на Дванадесетия конгрес на БКП и Деветия конгрес на Отечествения фронт, осмисляне значимостта на задачите, съдържащи се в речта на др. Тодор Живков, и необходимостта от практически дела за тяхното реализиране. Тази инициатива най-пълно отговаря на постановката за издигане ролята на най-масовата обществена организация като обществен гарант по местоживеене. В нея се съдържат критериите и показателите за засилване на организаторските, идейновъзпитателните и координиращите функции особено на низовата организация. А това значи да повишим нейната дееспособност в изпълнение на социално-икономическата програма на общината, да бъде тя на дело реален изразител на общественото мнение и обществената инициатива.

Общинският комитет на Отечествения фронт в Димитровград отделя голямо внимание за постигането на тези цели. Извършихме конкретна работа, за да запознаем кадрите и актива с партийните решения, с речта на др. Т. Живков, с насоките на Националния съвет за утвърждаването на Отечествения фронт като обществен гарант за правилното развитие на селищните системи. Най-напред подготвихме и проведохме пленум на общинския комитет — за състоянието и дейността на низовите организации и задачите, които ни предстоят, за да се издигне ролята и укрепи още повече дееспособността на низовите организации; с този и със следващите пленуми внесохме повече яснота и целенасоченост в изпълнение на задачите за гарантството.

За нас бе ясно, че на тези нови изисквания общинската организация на Отечествения фронт може да отговори, да се извиси до тях със съвместните усилия на другите обществени организации, на народния съвет, на всички звена от политическата система на общината. Съвместно с общинския народен съвет се заехме да изготвим общи мероприятия. Те бяха оформени в дългосрочна програма, която обсъдихме и приехме на съвместно заседание с изпълкома.

Основната идея в програмата бе да се усъвършенствува дейността на общинската организация на Отечествения фронт като обществен гарант за правилното функциониране и укрепване на селищната система и местните органи на народната власт.

Постановката за превръщането на Отечествения фронт в обществен гарант бе обсъждана при нас и при други поводи. И може да се каже, че кадрите и активът правилно разбраха същността и задачите на общественото гарантство. Формира се убеждението, че осъществяването на тази партийна поръка е пряко свързано с изискванията за високо качество навсякъде и във всичко, за усъвършенствуване стила и формите на работа, за повишаване отговорността и въвличането на населението във всестранното развитие на селищната система.

Водени от убеждението, че важно условие за осъществяването на общественото гарантство е състоянието на низовите организации, общинският комитет насочи усилията си към издигане на тяхната дееспособност. За тази цел решихме да направим преглед с цел да раз-

Digitized by Google

берем и оценим какво се е изменило в работата на низовите организации. Резултатите показаха, че значителна част от организациите са укрепнали, подобрил се е техният организационен живот и в това отношение се отличават кварталните организации първа, трета, пета и седма от квартал „Раковски", „Габера" — първа и втора, организациите в Меричлери, Радиево, Злато поле и др. По своята същност прегледът е нов момент в стила и подхода на комитета и кадрите. Прегледът показа и това, че дейността на 25 на сто от низовите организации (72 броя) е незадоволителна.

Ние използвахме отминалата отчетно-изборна кампания, за да помогнем на организациите в кадровото укрепване на техните ръководства и, второ — да се продължи и задълбочи процесът за подобряване на тяхната дейност. С помощта на териториалните първични партийни организации се подобри качественият състав на председателите и ръководствата на организациите.

Обновлението обхваща около 36 процента от ръководния състав. Сега от членовете на комитетите и ръководствата на низовите организации 23 на сто са с висше и полувисше образование; на възраст до 30 години са 14 на сто, а 7 на сто са над 60 години.

След отчетите и изборите се очертаха положителни изменения сред организациите и актива. Под ръководството на партийните организации укрепна партийното ядро, изпратиха се комунисти с партийни поръчения и се изграждат партийни групи на територията на низовите организации, където нямаше досега. Чувствува се подобрение в дейността на изоставащите организации: „Толбухин" — втора, Долно Белево, „Раковски" — осма и др. Намаля броят на низовите организации с недостатъчна дейност.

Този подход ни помогна, за да подемем с организирани сили и действия инициативата на окръжната отечественофронтовска организация „Всяка низова организация — действителен стопанин на своята територия". Това е практическа реализация на конгресната постановка за изявата ни като обществени гаранти.

Ние оказахме на низовите организации конкретна методическа помощ. Общинският комитет изготви и раздаде примерни условия, на които трябва да отговаря низовата организация, за да бъде действителен стопанин на своята територия. Раздадохме им още и типови договори, и паспорти на низовите организации. През 1984 и март 1985 г. се проведе обучение на председателите на кварталните и селските комитети. Сподели се опит. През март и април тази година се проведе обучение на низовия актив във всички села и квартали по график. Проведе се по места извън работно време и се обхвана почти целият актив. Провежда се и диференцирано обучение по основните направления на отечественофронтовската дейност. На ежемесечните оперативки с председателите и по други поводи с актива се поставят задачите. С общинския народен съвет приехме съвместна програма по благоустрояването и хигиенизирането на кварталите и селата за 1985 г. Наред с другите задачи предвиждаме 12 обекта да се завършат с доброволния труд на населението, като общинският народен съвет представи само материалите. Досега са подписани 6 договора между организациите и съвета. Предстои в близко време да се подпишат още шест. Изготвени са 22 договора на организациите с промишлените предприятия. Предвиждаме да се сключат подобни с бригади на АПК, кметства и други организации. Според нашата оценка 40 низови организации се утвърждават пълноценно като стопани на своята територия; броят им непрекъснато ще се увеличава. Тези организации са поели почина сами да поддържат чистотата на улиците, тротоарите и тревните площи в своя

Digitized by Google

район. Задачата е тази инициатива да се поеме и от останалите низови организации.

Низовите организации в Димитровградската селищна система все повече се превръщат във фактор за обществена изява на различни слоеве от населението, за тяхното непосредствено участие в социалното управление, в решаването на жизнено важни проблеми по местоживеене. Сега значителна част от тях редовно провеждат мероприятия като срещи, тематични вечери, просветни събрания, тържества и други. Застъпени са проблемите по благоустрояването и хигиенизирането, самозадоволяването, събиране на вторичните суровини, съвместната работа с кметствата и съветниците и други. Развиват се и се обогатяват формите на общуване при решаване на важни въпроси от местно значение. По-голяма част от низовите организации водят борба срещу прояви, несъвместими със социалистическия начин на живот.

Извършената работа досега е само едно добро начало. Не са малко организациите, чиято дейност е бедна, еднообразна и не отговаря на интересите и потребностите на техните членове, не проявяват активна позиция за решаване на възникващите по местоживеене проблеми. Основна причина за това е бавното преустройване в стила и методите на работа.

Все още ръководството на низовите организации от общинския, кварталните и селските комитети е твърде общо, не се поддържа постоянна връзка с тях, недостатъчна е непосредствената и диференцирана помощ. Вследствие на това не винаги се внася необходимата проблемност в тяхната дейност, не са малко и нерешените въпроси около правилния подбор, възпитание и подготовка на председателите и активите на низовите организации. Чувствува се подценяване на отечественофронтовската дейност от редица кадри по места, не е на нужната висота и индивидуалната работа с хората, което най-ясно изпъква при организирането и провеждането на дейността по благоустрояването и хигиенизирането на районите. Незадоволителна е работата на редица низови организации за намаляване на отрицателните явления по местоживеене, както и възпитателната им работа със семейството за промяна на отношението към проблема за раждаемостта.

Работата на изградените помощни комисии все още не удовлетворява. Липсва умение да се използват пълноценно като форми за привличане на повече граждани в ръководството и реализацията на обществено-политическата дейност по местоживеене.

Недостигът на клубове е сериозна предпоставка за недостатъчна изява на голям брой низови организации.

Досегашните резултати са обнадеждващи, но същевременно те показват, че и занапред грижата за организационното укрепване на низовите организации трябва постоянно да стои на вниманието на общинския, кварталните и селските комитети на Отечествения фронт. Това не считаме като кампанийна задача, а като траен метод на работа, най-тясно свързан със задачите за утвърждаването на низовите организации като действителни стопани на своята територия.

Въчо ПЕНЕВСКИ
председател на общинския комитет
на Отечествения фронт

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

БЪЛГАРО-СЪВЕТСКИ ОТНОШЕНИЯ 1977—1982 г.

Документи и материали

В сборника, подготвен от Министерството на външните работи на НР България и Министерството на външните работи на СССР, са включени най-важните документи за отношенията между НРБ и Съветския съюз през 1977—1982 година. Тук са публикувани спогодби, протоколи и други договорни актове, съвместни комюникета, съобщения за преговори между партийно-правителствени, парламентарни и други делегации на двете страни, както и речи и интервюта на партийни и държавни дейци, писма, телеграми на ръководителите на двата братски народа, документи на обществени делегации. Този период се характеризира с важни събития в живота на българския и съветския народ — XII конгрес на БКП и XXVI конгрес на КПСС. В сборника широко са представени документи и материали, отразяващи икономическото и научно-техническото сътрудничество между двете държави, както и сътрудничеството им в областта на културата, науката и образованието. Отбелязани са и такива забележителни дати за българския и съветския народ през този период, като 60 и 65-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция, 60-годишнината от образуването на СССР, 110-годишнината от рождението на Владимир Илич Ленин, 100-годишнината от рождението на Георги Димитров, 30-годишнината от подписването на Договора за дружба, сътрудничество и взаимна помощ между НРБ и СССР, 100-годишнината от освобождението на България от османско иго, 1300-годишнината от създаването на българската държава.

Документите в сборника ярко потвърждават, че българският и съветският народ следват неотклонно курса на БКП и КПСС към всестранно сътрудничество и сближаване.

ИДЕЙНОВЪЗПИТАТЕЛНАТА РАБОТА В СФЕРАТА НА ОБСЛУЖВАНЕТО

Геновева Михова

Върху основата на опита на Варненската окръжна партийна организация, социологични изследвания и експерименти, както и на лични наблюдения авторката разглежда актуални проблеми на идейновъзпитателната работа в сферата на обслужването. След широка подготвителна работа, в която са взели дейно участие държавните, стопанските, обществените органи и организации в този окръг, през 1983 г. окръжният комитет на БКП във Варна провежда пленум на тема „Идейновъзпитателната работа в колективите от общественото обслужване — активен фактор за засилване на идеологическото въздействие на обслужващата сфера". Във връзка с пленума е проведено емпирично социологическо изследване с над 3000 души. Предмет на изследване са били самооценката на работещите в обслужващата сфера за техния обществен статут, степента на удовлетвореност от упражняваната професия, от условията на труд, от организацията на трудовата дейност. Анкетираните дават отговор на въпроси за ролята на идейновъзпитателната работа на първичните партийни организации в колективите, за ефективността на използваните форми, средства, механизми за идеологическо въздействие. Особено внимание е отделено за проучване на резултатите от борбата против отрицателните явления.

ДОБРАТА ДУМА

Размисли на партийния работник

Бойка Асиова

Сложна и отговорна е работата на партийния работник. Успешното изпълнение на задачите за решително повишаване на качеството, дисциплината и производителността на труда, за разгръщане на социалистическата демокрация, за възпитание на членовете на партията, на всеки трудещ се от колектива в безпределна преданост и всеотдайност към делото на социализма е тясно свързано с дейността на партийния работник, с неговата всекидневна работа с хората. От него се иска да бъде преди всичко политически организатор на масите, да бъде новатор в своите действия, да дава пример както в труда, така и със своето поведение в обществото, в семейството. Авторката на книгата „Добрата дума. Размисли на партийния работник" с жив, образен език вниква и разкрива в отделни случки част от богатата душевност на партийния работник, на този, върху чиито рамене тежат наред с грижите да изпълни личните си производствени задачи, грижите за семейството си, но и да се вглежда в съдбите, болките и вълненията на всеки човек от колектива, да мобилизира бригадата, цеха за изпълнение на плана като цяло.

— Лесно ли е да си партиен секретар? — задава си въпрос авторката и отговаря: „Като всички хора и той ходи на работа. Има си своя трудов план, който се измерва в тонове метал или пропътувани километри, в кубици излят бетон или изписани страници, в разработени проекти или продадени стоки. Като всички и той си има своите домашни тревоги и радости... Като всички. И не като всички. Той, партийният секретар, има една грижа повече. Че сам е достигнал нужното качество, а заводът не е, ето какво не му дава мира..."

Digitized by Google

ISSN 0204—8574

ГЕОРГИ ДИМИТРОВ

СЪЧИНЕНИЯ

Том 8

В том осми са включени 125 произведения и документи на Георги Димитров, написани от 1 май 1917 до 19 май 1919 година. От тях осемдесет и осем се публикуват за първи път. Във времето, когато са написани тези произведения, се извършва Великата октомврийска социалистическа революция. Под влияние на нея и в резултат на непоносимо тежкото положение на масите през последната военна година в капиталистическите страни се разгръща мощно революционно движение, което се засилва особено много в победените страни. Масов революционен подем обхваща и държавите-победителки и неутралните държави. Разраства се националноосвободителното движение на колониалните и зависимите народи. Към края на Първата световна война се засилва поляризацията в международното работническо движение. Социалшовинистите затъват все повече в блатото на своята предателска политика. Центристите им пригласят и се приближават до техните становища. Партията на тесните социалисти, скъсала решително с опортюнистите на Втория интернационал, се бори неотклонно за мир и за солидарност на работниците от всички страни, подкрепя инициативата на Ленин и болшевиките за създаване на нов интернационал, освободен от социалшовинизма и центризма.

БРСДП (т. с.) посреща Великата октомврийска социалистическа революция с огромен ентусиазъм, призовава трудещите се да подемат лозунгите на Октомври и да подкрепят своите руски братя. След победата на Октомврийската революция влиянието на Лениновите идеи върху БРСДП (т. с.) се засилва неимоверно много, тя започва да възприема болшевишките методи и форми на работа и борба, осъзнава постепенно необходимостта от преоценка на някои свои стари разбирания и от изменение на практическата си дейност. Ръководени от партията на тесните социалисти, трудещите се от градовете и селата се борят против военното положение, цензурата, скъпотията и глада, за наказване виновниците за втората национална катастрофа, за пълна политическа амнистия, в подкрепа на младата съветска република.

В разработването на политическата линия на партията и в ръководенето на борбите на трудещите се Георги Димитров взема най-активно участие. Той изучава ленинската теория, болшевишките методи на борба, стреми се да ги прилага в своята революционна практика. Идеята за предстояща социалистическа революция и в България си пробива път в БРСДП (т. с.) непосредствено след свършването на войната. Тя все повече започва да доминира и в произведенията на Георги Димитров. Приела безрезервно Октомврийската революция, БРСДП (т. с.) подкрепя Лениновия декрет за мира, лозунгите на болшевиките за мир без анексии и обезщетения. Георги Димитров обосновава тези искания многократно в Народното събрание, в столичната община, в печата.

Включените в тома два варианта на план за просветата на организираните в ОРСС работници, изработени през октомври 1917 г. и през пролетта на 1919 г., илюстрират широката култура и политическата зрелост на Георги Димитров. Неговите произведения, публикувани в том осми от съчиненията, са ярък показател за последователната патриотична и интернационалистическа позиция на партията, за благотворното влияние на идеите на ленинизма върху тесните социалисти, за първите стъпки на БРСДП (т. с.) по ленински път. Пламенният пролетарски трибун отдава цялата своя енергия, за да защищава и пропагандира делото на Великата октомврийска социалистическа революция, да подготвя работниците, трудещите се от села и градове да последват примера на руските си братя. В тази си дейност Георги Димитров израства още повече като водач на пролетариата и на всички отрудени маси, чиито интереси защищава.

20700

Digitized by Google

Цена 0,35 лв.

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

[PARTIEN ZHIVOT.]

ПАРТИЕН ЖИВОТ

15 СОФИЯ, ОКТОМВРИ 1985 ГОДИНА

JAN 9 1985
Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 15 ОКТОМВРИ 1985 година XXXII

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЯТ ПРОГРЕС — ТВОРЧЕСКИ ТЪРСЕНИЯ И РЕЗУЛТАТИ

* — Проблеми, подходи и форми на работа 3

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ И ИСТОРИЯ

Технологии в партийната дейност

Г. Цонков — Да не избързваме с въвеждането на нови понятия . 22
К. Иванов — Единство в основното, творчество в подходите и формите 27
Д. Кралев — Колко много въпроси 30
Н. Николов — С първостепенно за практиката значение . . . 34

ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ И ОРГАНИЗАЦИИ — ОПИТ И ПРОБЛЕМИ

Б. Ангелов — Самодейността на партийните организации . . . 37
Х. Райчев — Кадрите — грижа и внимание 41
Н. Тодоров — Качество във всички дейности 45
Д. Станоев — Българските комунисти в Тюмен 50

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Ж. Добрев — Работата с кадрите в селското стопанство . . . 56
Х. Манджуков — Самостоятелността — доверие и отговорност . 61

Digitized by Google

ИДЕОЛОГИЧЕСКА ПОЛИТИКА И ПРАКТИКА

В. Милушев — Културният живот в общините 65
Б. Костов — Мъдростта на народа 72
Н. Петров — Дръзновено за младежкото дръзновение 80

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

В. Суслин — По законите на побратимяването 85

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

С. Воденичаров — Отговорност 91

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА, ОТЗИВИ, РЕЦЕНЗИИ

П. Томов — Силата на общественото мнение 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Димов, Д. Димчев, К. Иванов, Н. Иванов (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев, П. Стамов, Д. Станоев, П. Трендафилова, Н. Фотев, И. Хаджиев, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска“ 7. Тел. номератор 84-01.

Дадена за набор на 1. X. 1985 г. Подписана за печат на 15. X. 1985 г.
Тираж 57 000. Формат 70×108/16. Обем коли 6.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лв.

ДП „Димитър Благоев“ — София, ул. „Ракитин“ № 2, тел. 46-31.

Digitized by Google

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЯТ ПРОГРЕС — ТВОРЧЕСКИ ТЪРСЕНИЯ И РЕЗУЛТАТИ

ПРОБЛЕМИ, ПОДХОДИ И ФОРМИ НА РАБОТА

Отправна позиция на разговора, организиран от окръжния комитет на БКП — Перник и редакцията на списание „Партиен живот", без осем месеца след Февруарския пленум на Централния комитет **да се анализира и прецени какви идеи, насоки, цели са формирани, какво на практика в окръга се предприема, за да се премине от досегашния опит към поврат за издигане техническото равнище на производството на базата на съвременния научно-технически прогрес.** Главно на тази основа, без никакво отстъпление да се осъществява и повелята за високо качество и ефективност навсякъде и във всичко.

Рано е още за равносметка за изпълнението решенията на Февруарския пленум. Но е наложително да се анализират средствата и методите, с които вече се действува — отговарят ли те на най-съвременните високи критерии и изисквания. Преодолява ли се бюрократичната нагласа у редица кадри, та дори и у някои партийни органи. Началните стъпки и резултати гарантират ли чаканите в по-близка и по-далечна перспектива успехи. Важен барометър за такава оценка сега е ефектът от дейността на различните субекти на социално управление, на отговорните стопански кадри и специалистите, на научните дейци, на обществените органи и организации — намира ли той израз в **осигуряване на съвременна база, условия и предпоставки за системно, планомерно, разгърнато прилагане постиженията на научно-техническия прогрес, т. е. постига ли се действително преустройство в мисленето и действието на субективния фактор, на човешкия фактор. Кадрите изявяват ли се с новаторски подход, стил и методи на работа.** Непосредствените творци на блага отличават ли се с усърдие, дисциплинираност, инициативност, та **борбата за научно-техническия прогрес да се води на широка основа, да се превърне във всенародно дело и дълг.**

Естествено е, че голямата цел на нашия разговор бе да се види какво е сега равнището на партийното ръководство за ускореното внедряване постиженията на съвременния научно-технически прогрес. Как под ръководството на партийните комитети и организации се създава необходимата мобилизираност, настройка, деловитост за осъществяване на конкретния дял на окръга в националната научно-техническа стратегия. Дебело трябва да се подчертае, че **въпросът сега е именно за осъществяване на конкретните ясни решения на Февруарския пленум, а не безконечно, самоцелно те да бъдат пропагандирани.**

Digitized by Google

Ясно е, че за постигането на тези цели се разработват системи, планове, програми. Изграждат се съвети, щабове, творчески колективи. Научните звена и развойните бази също се въоръжават с комплекси от мероприятия и т. н., и т. н. Това в известна мяра е необходимо. Но то още не е гаранция за действително преустройство на подхода, стила и методите на работа в духа на Докладната записка на др. Тодор Живков до Политбюро на Централния комитет на БКП. Дори може да бъде барнера, която да завърти кадрите в коловоза на безрезултатно и порочно бездействие. Ето защо за партийните комитети, бюра и организации критерият за самоанализ и оценка на собствената си дейност по техническия прогрес, на ръководните им и контролни функции над различните субекти на управление следва да бъде не какво и колко се прави — колко събрания, заседания са проведени, колко решения са взети и т. н., — а какво реално се постига за издигане техническото, технологическото и организационното равнище на производството, за повишаване производителността на труда и националния доход. С всичко сторено създават ли се условия, гарантира ли се сътворяването на национални блага, производството на стоки със съвременни потребителски свойства и със съответния обществено необходим труд, т. е. нашата продукция да бъде висококачествена, конкурентноспособна, да задоволява постоянно нарастващите материални и духовни потребности на строителите на развитото социалистическо общество у нас. В процеса на непрекъснато усъвършенствуване на социалистическата организация на труда да се формира и новата комунистическа съзнателност, нравственост, социална справедливост.

В разговора взеха участие: Стойне РАДОЙЧЕВ — секретар на окръжния комитет на БКП, **Людмил МАРКОВ** — секретар на общинския комитет на БКП — Перник, **Димитър КАСАБОВ** — заместник генерален директор на Стопанския комбинат за тежко машиностроене — Радомир, **Величко ВЕЛИЧКОВ** — директор на стопанския металургичен комбинат „Ленин", **Найден ВЕЛИЧКОВ** — партиен секретар при завода за заваръчни материали „Кракра", **Димитър МИРАЗЧИЙСКИ** — партиен секретар на Завода за токоизправители, **Димитър РАЙЧЕВ** — рационализатор, водещ конструктор на Института по тежко машиностроене, **Рангел ИГНАТОВ** — партиен секретар на електростоманодобивен комплекс в СМК „Ленин", **Константин КОСЕВ** — главен директор на предприятие за промишлено строителство, **Нани МИТРЕВ** — партиен секретар на строително-монтажен комбинат, **Манол МИХАЙЛОВ** — главен директор на научно-производствения комбинат „Благой Попов", **Любен ДИМИТРОВ** — секретар на Комсомола в Стопанския комбинат за тежко машиностроене, и **Коста ДИМОВ**, завеждащ отдел в редакцията на сп. „Партиен живот".

С КОМПЛЕКСЕН АНАЛИЗ И ОТГОВОРНОСТ

От изказването на секретаря на окръжния комитет на партията **Стойне Радойчев** се доби представа с какви средства, усъвършенствуване стила и методите досега комунистите и всички трудещи се от окръга водят борба за повсеместна интензификация на общественото производство, на всяка дейност. Как в центъра на тази дейност след XII конгрес на партията е стояла задачата за осъществяване на комплексна автоматизация и механизация на производството, за непрекъснато изучаване, анализиране, овладяване и творческо прилагане в специфичните условия на челните наши и световни постижения.

— Окръжният комитет на партията, като взема предвид конкретните особености на окръга — изтъкна др. Радойчев, — голямото раз-

Digitized by Google

нообразие на проблемите особено след Февруарския пленум на Централния комитет, се стреми да намира най-целесъобразни решения за съвременно техническо равнище на производството и качество на произвежданата продукция.

Сетне той сподели:

— Голям проблем за условията на окръга е ускореното внедряване на новите мощности. Примерът с изграждането и постепенното влизане в действие на най-различни звена от уникалния за нашето машиностроене завод край Радомир, с наистина авангардни технологии, ни сочи, че **най-решаващо сега за успеха е бързото внедряване и ефективното усвояване и ползване на високопроизводителните машини и съоръжения.** А това най-вече прави проблема за кадрите — средни, ръководни и изпълнителски, управленски — изключително важен, решаващ. И макар че в това отношение се постигат добри резултати, основното в позицията на окръжния комитет на партията е неудовлетворението от неизползваните значителни възможности. Затова неговото изискване към партийните органи и организации е за по-действено политическо ръководство. **Самокритично и критично да се оценява състоянието на техническото равнище и качеството на продукцията. Да се разкриват и назовават точно слабостите, независимо от какъв ранг са причиняващите ги лица или органи. Да се проявява стремеж към максимална конкретност, борбеност при изпълнение на взетите решения, съставените програми, като те с изменение на условията непрекъснато бъдат усъвършенствувани.** Така е, защото и най-добрият проект, и най-доброто партийно решение не биха могли да изменят нещата, ако не се организира тяхното изпълнение творчески. Защото именно в процеса на осъществяването им се проявява и ефективността, и качеството на партийните форми, на организаторската и политическата работа.

В този дух, в такава атмосфера стана и подготовката, и провеждането на наскоро състоялия се пленум на окръжния комитет на партията по ефективното използване на основните фондове.

В изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес на партията за преминаване към интензивно развитие под ръководството на окръжния комитет в Пернишки окръг се осъществява широкомащабна програма за модернизация на основата на съвременните научно-технически постижения. В резултат на това са постигнати най-високи темпове в страната на концентрация и въвеждане в действие на основни фондове. Към края на 1985 г. се очаква те да достигнат 2 милиарда и 200 милиона лева.

Какво е най-характерно за тези основни фондове?

По-голямата част от тях са нови, изградени и въведени в действие през последните пет години. Над 80 процента са в промишлеността в главните стратегически направления — качествената металургия и тежкото машиностроене, т. е. в отраслите, носители на научно-техническия прогрес, които са с особено значение за развитието на родната икономика. Създадените нови мощности особено в Завода за тежко машиностроене край Радомир, металургичния комбинат „Ленин“ и научно-производствения комбинат „Бл. Попов“ в основната си част са на световно равнище.

Полагат се усилия за внедряване на съвременни научно-технически постижения не само в промишлеността. В строителния отрасъл е създадена нова производствено-техническа база — десет пъти по-голяма от тази, която е действувала преди 10 години. В другите отрасли, макар и с по-бавни темпове, също навлиза научно-техническият прогрес.

Digitized by Google

За условията на окръга добре са поставени и се осъществяват и задачите по усвояването на проектните мощности, за добро поддържане и най-пълноценно използване на основните фондове. На специален пленум окръжният комитет е обсъдил този важен проблем. Взел е конкретни решения за системно повишаване квалификацията както на изпълнителските и средните ръководни кадри, така и на управленския състав.

СВОЕВРЕМЕННОТО ЗАДЪЛБОЧЕНО ИЗУЧАВАНЕ и творческо прилагане на **челния опит**, технологията на тази дейност бе главното в изказването на **Величко Величков**, директор на стопанския металургичен комбинат „Ленин".

— Нашето предприятие е в процес на реконструкция и модернизация, изпълнявана основно по съветски проект на документация и със съветско оборудване. Това ни дава възможност и най-пряко да изучаваме опита на братската страна.

За да сме в крак с най-новото, сътворявано в братските социалистически страни, със сродните предприятия обменяме специалисти, полагаме усилия за непрекъснато повишаване ефективността на инженерно-внедрителската дейност. Имаме изграден **съвет по челния опит**, който периодично на свои заседания изслушва обстоен отчет на пребиваванлите в чужбина, техните предложения за нововъведения и усъвършенствуване на организацията на труда. Подходящата за нашите условия част от тази проблематика използваме при определянето на научно-техническата ни политика. И в инженерния ни проект включваме конкретни задачи за решаване.

Голямо улеснение за ефективна внедрителска дейност е съвместното изучаване на челния опит от наши и на съответния научноизследователски институт специалисти. Този подход сетне помага за координация на дейностите — програмните колективи, научно-техническите съвети, които изграждаме, лесно да съставят своите работни програми, графици, да се постига чаканият икономически ефект от внедряването.

Под ръководството на комбинатския партиен комитет в специалистите и целите трудови колективи се изгражда **вкус към новаторство, изобретателство.** И което е особено важно — **стремеж към селективно подбиране на инженерно-внедрителската дейност.** В това отношение изключително полезна е дейността на изградените **програмни колективи** със специалисти от комбината и научноизследователските институти. Обемът на договорите само за настоящата година е около 1, 2 млн. лева. Проучват се и се разработват и такива проблеми като: непрекъснато да се повишава качеството на продукцията: усвояване на нови марки изделия; усъвършенствуване на действуващите технологии; внедряване на нови и съвременни средства за контрол на качеството на продукцията и др.

— Разбира се, когато подчертаваме тези успехи, ние съвсем определено виждаме и слабостите в процеса на модернизацията — прекъсна го Радойчев. — Дори и нещо повече — изоставането в развитието и внедряването на научно-техническия прогрес.

Има обекти, които вече две петилетки се изграждат и още в процеса на изграждане морално остаряват. Ето защо не ни удовлетворяват темповете на модернизация на производството, на внедряване на съвременните постижения на техническия прогрес.

Редица рационализации, изобретения и други, свързани с изпълнението на задачите от държавния план по научно-техническия прогрес, трайно водят до сериозни загуби.

Digitized by Google

Наред с високите технико-икономически решения продължаваме да въвеждаме в действие мощности на ниско научно-техническо равнище.

Проектантските организации поради недостатъчно подготвени кадри, слаба материална заинтересованост продължават да ни предлагат морално остарели проектни решения. И при това главен критерий за оценката им продължава да е обемът, вместо високото техническо равнище.

Много се говори, че още с техническото задание трябва да се гарантира най-високо съвременно равнище на производството. Със съдействието на окръжния комитет на БКП наскоро в завод „Кракра" беше реализирано такова задание, но това стана след продължително отказване на проектирането му. След редица отстъпки за сметка на неговото качество. Да, така е. Сега, ако се държи на високите критерии, поставени с дадено техническо задание, често се рискува то да остане без изпълнители. И... оттук започват големите компромиси.

— Какви са нашите слабости по внедряването на научно-техническия прогрес? — на свой ред заговори Величко Величков. — Те са:

На първо място, все още нашите специалисти не оценяват първостепенното значение на внедряването на научно-техническия прогрес като предпоставка за изпълнение на производствените задачи по обем и качество. Тук трябва да насочим вниманието си — да превърнем тази дейност от допълнителна в основна, да изменим субективния фактор.

Второ. Все още тематичният подбор на задачите не отговаря найточно на тесните места в нашите производства. Не изучаваме добре конфликтните отношения в производствената дейност с оглед насочване правилно дейността на нашите специалисти и тези от институтите.

Трето. Дълги са сроковете за пускане на новите обекти, бавно се внедряват инженерно-внедрителските задачи.

Четвърто. Незадоволителни са темповете на разширяване на асортимента на продукцията, издигане техническото равнище на качеството.

Пето. Не сме създали подходяща система за морално и материално стимулиране на специалистите, които решават проблемите на научно-техническия прогрес.

Шесто. Незадоволителна е изследователската и експерименталната база.

Седмо. Бавно решаваме въпросите по автоматизацията на производството и управлението и интелектуализацията на труда. Незадоволителни са нашите резултати по премахването на тежкия ръчен труд.

Осмо. Не са добри организацията, управлението и контролът на инженерно-внедрителската дейност.

Девето. Недостатъчно ефективна е дейността ни по реализацията на предложенията на специалистите, командировани в други предприятия.

Десето. Недостатъчна е квалификацията на някои инженерно-технически кадри особено в областта на управлението на производството и технологическите процеси с помощта на електронноизчислителна техника.

Само с решаването на тези проблеми е възможно решително да се издигне равнището и ефективността на научно-техническия прогрес. Затова обаче е необходимо преди всичко изменение в мисленето, подхода и действията.

Digitized by Google

БАРИЕРИ ПРЕД ТВОРЦИТЕ И ОРГАНИЗАТОРИТЕ НА ТЕХНИЧЕСКИЯ ПРОГРЕС

Главното, което привлече вниманието в изказването на **Манол Михайлов** — главен директор на научно-производствения комбинат „Благой Попов", бе изцяло подчинено на **активността на инженерно-техническите кадри, на условията, при които те работят, и ефекта от техния труд.**

— Внедряването на новите технологии опира преди всичко до активността на инженерно-техническия персонал, опира и до активността на масите. **Българският специалист** е добър специалист. Но сега не можем да се похвалим с голяма негова активност. Защо е така? Защото **още няма намерени у нас реални критерии за измерване, оценяване на ефекта от неговия труд,** не действуват в необходимата степен и съответните стимули — материални и морални.

Така се получава, че все още **в основата на оценката на труда на специалиста са количествените, обемните показатели.** Години наред се практикува една вредна практика — на година-две специалистите се атестират от атестационни комисии. И като правило заработката на никой не се намалява. Или ще остане същата, или ще се дадат пет-десет лева отгоре. Но какво е да измерваш труда на един специалист за толкова дълго време, от това да определиш заплащането му, когато в страните с най-високо техническо равнище на производството се плаща на час, на изделие.

И с **нормирането** е почти така. Какво представлява сега **една норма?** Тя е субективно определяне на някаква работа. На един **работник** се предоставя машина, която струва 500 хиляди лева. На нея **той трябва** да направи 15—20 болта, които струват левове. И какво **се получава?** Не скоростта на мощностите, на машината определя **нормата, а** ние, началникът на цеха определя какво ще се работи (?!)

А в страната ни има институти, които се занимават с нормите. Да, тази работа не е така елементарна. И особено при намирането на **критерии за оценка на активността на инженерно-техническия персонал,** на реалния принос на всеки специалист за постигане на съвременна производителност на труда и качество на продукцията.

В основата на прогреса са организацията на работата и критериите за измерване качеството на труда. Как да намерим най-сполучлива форма на заплащане — това е големият въпрос сега. Така например **често разрядът е пречка за развитието.** Лесно можем да направим един работник с 20—30 години стаж седми разряд. Но как всеки час, всеки ден да измерваме и заплащаме неговия реален принос — количествено и качествено измерен.

Още по-сложен, належащ за решаване е проблемът с оценката на ефекта от труда на специалиста. Проблемите за условията и възможностите, които им се осигуряват за най-резултатна съвременна инженерна дейност.

По-нататък Манол Михайлов се спря на редица още страни и **възможности** за решаване на проблема:

— От Дванадесетия конгрес досега се направи немалко за **внедряване на действително нов тип бригадна организация на труда.** Но и досега не са намерени най-сполучливи решения, **не са намерени съвременни критерии за вкарване в бригадата на инженерната мисъл, на инженерния труд.**

Ако се прегледат протоколите от дневния ред на някои **събрания,** ще се види, че този проблем е обсъждан. Но във всички случаи достигнато ли е до неговия живец? Не. Защото той се поставя **общо пред**

Digitized by Google

една голяма аудитория, в която много от присъствуващите нямат лично отношение към него. Не ги засяга, не болеят за него.

Пък и заседанията, на които той се поставя без предварително ясна цел, без необходимото изучаване, съставяне на вариант на решение, преминават безполезно, шаблонно. Говори се общо, гласува се, без да се има представа какво ще последва по-нататък.

Голям резерв за усъвършенствуване и обогатяване на партийната работа със специалистите това е втъкаването на техните проблеми в живота на партийните групи. Защото, колкото и малко комунисти да са в едно проектантско, научно, трудово звено, там въпросите не търпят пустословие, декларативност. Всички, така да се каже, се пекат на огъня на неуредици, неясноти, заинтересовани са те да бъдат преодолени, премахнати. И затова болеят, предлагат варианти за решаване.

Ето как, **ако възможностите на партийните групи не се подценяват в това отношение, алгебричният сбор от позициите, идеите, предложенията, направени в тях, неимоверно ще подхранят дейността на съответната първична партийна организация,** непрекъснато ще се разкриват и вкарват в действие резерви, съдържащи се в самата партийна дейност, включително и за преодоляване на бариерите пред творците на научно-техническия прогрес.

ПО ТОЗИ ПРОБЛЕМ свои становища след това изказаха множина от участниците в „кръглата маса":

Константин Косев — главен директор на предприятието за промишлено строителство:

— Да, имаме много специалисти. И колкото са по-млади, толкова са по-добри. Това е логиката на живота, не може и да бъде другояче.

И как се развиват тези млади специалисти? За развитие сега се счита тяхното издигане за началници, ръководители — директори, зам.-директори и т. н. Но всички не могат да бъдат начело, с титли, длъжности, които им осигуряват по-високо заплащане. И какво се получава? Много добри специалисти, станали добри конструктори, творци в своята професия, се стремят да се измъкнат от местата на непосредствено инженерно творчество, защото за това къде-къде по-малко се заплаща, отколкото, ако са ръководители, началници, администратори.

Така е, добрият конструктор напъва да стане зам.-директор, поне началник на цех. Не успее ли — напуска предприятието, става „прелетна птица". И... прахосва се из страната неоползотворен интелектуален потенциал на нацията.

Напоследък с новия икономически механизъм все повече се осигуряват условия за премахване на тази несправедливост, за преодоляване на вредната инертност. В чл. 119 се казва, че за „активен принос" се дават доплащания. Може да бъде използван и фондът „Нови производства" в това отношение. Но това е все още недостатъчно. **Трябва да се даде възможност на онези млади специалисти, които доказват във всяко едно отношение способностите си, качества на високосъзнателни строители на развитото социалистическо общество, да бъдат „издигани на място", като и в заплащането да бъдат изравнени с най-отговорните ръководители на предприятието.** Сега в редица случаи със закостенялостта си някои ръководители от по-висшестоящи организации държат „под ключ" тези фондове. Не ги използват като най-действено средство за прилагане на научно-техническия прогрес.

Този проблем не може да се счита само за административен, икономически. Не. Ето защо **по-активна позиция се иска и от партийните, и от профсъюзните, и от комсомолските органи и организации.**

Digitized by Google

— ТРЯБВА ДЕБЕЛО ДА СЕ ПОДЧЕРТАЕ — взе думата и **Димитър Касабов,** — поради неправилно използване на стимулите — материални и морални, най-добри специалисти в най-творческата си възраст се разпиляват. Тръгват и търсят друго място, друго предприятие, където трудът им ще бъде по-добре оценен, заплатен. Дори от професията си се отклоняват. Ние сме нов комбинат. Ще се наситят административните и управленските длъжности и наши инженерно-технически кадри ще поемат другаде. А те са кадърни конструктори, технолози, с тях по-нататък ще използваме постиженията на научно-техническата революция.

Редом до тази стои и другата причина за това поведение на редица инженерно-технически кадри. В много трудови колективи е **недостатъчно общественото признание** на техния труд. Знаем как в Съветския съюз званието „Главен конструктор" е на всеобща почит. Защо такава обществена настройка да не създаваме към тези кадри и у нас. **Ето това е необятно поле за масовополитическата, пропагандната, агитационната дейност на първичните партийни организации, на профсъюзните и комсомолските организации.** Така ще се формира по-високо самочувствие у инженерно-техническите кадри. А известно е, че без самочувствие новаторство в създаването на нова техника, технологии, в техническия прогрес няма.

...Практикуваната сегашна система на заплащане на творците на научно-техническия прогрес — конструктори, технолози... действително създава нагласа, че колкото по-бавно стане разработката на документацията — толкова по-добре. А ако успешно се прилага **акордното** или друго **възнаграждение, работа,** която се мотае с месеци, ще се извършва за седмици. **Ще се преодолее толкова понижената производителност на труда на добри специалисти.**

Принципът трябва да бъде: поръчваме ти да направиш такава документация, на такова ниво, да осигуриш да се произведе продукция с такива параметри, качество, срещу което ще получиш толкова пари. А сега какво се получава? Ако проявиш инициатива, находчивост, творчество и изпълниш по-рано от определения срок заданието, с по-малко средства документацията, т. е. направиш икономия, от всичко това почти нищо или минимално възнаграждение ще получиш. Затова, ако работиш по-бавно, цялата определена сума ще усвоиш.

КОЛКОТО ПОВЕЧЕ НАПРЕДВАШЕ РАЗГОВОРЪТ, толкова по-нарастваше низът от успехи и нерешени проблеми. С какво още заинтригува вниманието **Константин Косев?**

— Конкретните данни за създадената вече мощна производствено-техническа база за изграждане на обекта на пернишкия енергиен комплекс? Например произвежда се по 1500 кубика бетон на денонощие и се изпълняват за около 150 милиона лева строително-монтажни работи на година. Изпълнени са задачите за петилетката.

По критериите на Февруарския пленум ни карат да гледаме с неудовлетворение на тези успехи — заяви Косев. — Нещо повече, сега мога да заявя, че все още в нашите цехове, халета няма най-съвременна техника. С изпълнение на програмата, която си съставихме до края на 1986 г., в основни линии ще се извърши модернизацията на нашата производствена база. За тази цел използваме и собствени решения и ресурси. Така например двама наши специалисти — от Завода за токоизправители, със съдействието на ВМИ — София — създадоха машина за арматурни мрежи. По техническо постижение — при заваряването обхваща широк диапазон — тя е на световно равнище. И това е хубаво, то ни радва. Но и ме навежда на тревожни размисли

Digitized by Google

за сегашните условия и начин на внедряване; за **взаимоотношенията завод—институт,** за начина на заплащане и т. н.

Пример?

Отиваме ние с идея в института или от неговото ръководство идват със своя идея при нас и се договаряме за определена съвместна дейност. В такива случаи от научната страна ни казват: еди-колко си са хората от нашия институт, толкова работни заплати, умножени по броя на месеците, през които ще се извършва разработката — за една, две години, — правят 200—300 хиляди лева. И започва работата. И няма случай изработката по такъв договор да стане по-рано. Срокът да бъде съкратен. Защо? Защото, ако хората от института сторят това, не могат да оправдаят заплатите си за останалото вече договорирано време.

Това е сериозен проблем. Той съществува. И е по-добре да има условие, че при по-бърза и качествена разработка на института ще се заплати цялата договорена сума, отколкото да се допуска умишлено протакане, загуба за народното стопанство.

А как стои и въпросът за **разумния творчески риск?** Поемаме ние породена в колектива значима идея да осъществим със собствени сили и средства, с нашите специалисти, новатори, рационализатори. Освобождаваме им вече планирано значително производствено време. Т. е. съзнателно за периода на разработката и внедряването отиваме към загуба. Поемаме риска, че година-две след успеха всичко ще наваксаме. Но на ръководството на предприятието никой не казва предварително „браво", а напротив — над него тегне дамоклевият меч на евентуалното несбъдване на идеята. Че в този случай цялата отговорност ще носи то. Е, вече с новия икономически механизъм се търси справедливо решаване на този проблем.

Във връзка с това изказване на Константин Косев станаха оживени коментари. Че **на новаторството, рационализаторството — това Февруарският пленум категорично го изисква — трябва да се гледа не тесногръдо стопански, производствено-технически, а като национално, високопатриотично дело. И първичните партийни организации, партийните комитети следва да бъдат политически гаранти, да защитават, да подкрепят новаторските идеи, действия на кадрите, на хората, които ги дават и осъществяват.** На почит в целия трудов колектив да бъдат творците на научно-техническия прогрес. И профсъюзната, и комсомолската организация по право и дълг, и научно-техническото дружество да ги подкрепят, вдъхновяват. На страниците на местния вестник, по радиоуредбата за тях да се предава по достойнство.

В този ред на мисли твърде съдържателно прозвуча позицията на Константин Косев и по проблема за организацията на инженерния труд.

— В научно-техническия прогрес ключово място заема използването на електронноизчислителната техника в управлението на производството. За съжаление във всички производствени единици, които познавам, и конкретно в нашето предприятие правим първите стъпки в това отношение. И много плахо ги правим. Затова напреднахме с техниката на производството, но с нейното използване сме много назад. А без електронноизчислителната техника е невъзможно да се вземат най-правилни решения, да се упражнява всеобхватен контрол, да се използват най-пълноценно ресурсите.

За условията на нашата дейност — предприятие от 500 души, разпръснато из целия окръг — не е възможно един директор и неговите помощници само на тефтер с химикалката да решават производствените проблеми от позицията на съвременните критерии. Ето защо сме благодарни на ръководството на металургичния комбинат „Ленин", че

Digitized by Google

ни даде възможност на тяхната машина да си разработим програми за усъвършенствуване контрола по изпълнение на решенията, за най-пълноценно използване на ресурсите, за усъвършенствуване на бригадната организация на труда и т. н.

Но отново ще подчертая — още сме съвсем плахи в тази дейност — неоправдано, ала е така. На най-основни кадри материята е непозната.

ПОДЧЕРТАНО КРИТИЧНО и самокритично течеше разговорът на „кръглата маса" по техническия прогрес. И това бе отрадно. Защото **да видиш колкото се може повече от слабостите си сега, да не ги премълчаваш, а обратно, да воюваш за тяхното преодоляване е прогресивна позиция.**

На такива мисли ни наведе изказването на **Димитър Касабов** — зам.-генерален директор на Стопанския комбинат за тежко машиностроене, директор на Института за тежко машиностроене — Радомир.

— Нещата при нас са ясни, знаем какво трябва, те са конкретизирани в програми. Успехите ни нарастват с всеки изминал ден. Но аз съвсем накратко ще се спра на трудности и нерешени проблеми.

Известно е в цял свят, че такива крупни заводи не могат да се обслужват сами за себе си. Необходим им е институт, внедрителска организация към самия завод. Аналогични заводи в Съветския съюз се обслужват от десетки институти. А при нас какво още в началото се получава? За производствени мощности вече са похарчени над един милиард лева. А за института, който трябва да подхранва комбината с нови технологии, изделия — да го осигурява авангардно, да му помага на съвременно равнище да решават проблемите на деня, са инвестирани само три милиона лева: милион и половина за бараките; 500 хиляди за една изчислителна машина и около няколкостотин лева за размножителна техника. Другото са — бюра, маси. Ясно е, че по този начин ние няма да решим въпросите на техническия прогрес от позицията на критериите и изискванията на Февруарския пленум на партията.

За съжаление имаше и теоретична обосновка, че целият наш завод е експериментален и направо ще се внедряват новите технологии. Но такава практика няма в света. Всички съветски заводи например имат опитни производства, лабораторна база.

Имаме и начален наш опит. Благодарение на това, че МК „Ленин" ни осигури база за производство на нова техника, успяхме в продължение на една година да направим документация и произведем ценна машина. Успехът бе голям, защото всичко се правеше в института — без формалности, без документация за първи образец... А ако трябваше да преминаваме с редица операции по тази машина през редовното производство, щяха да минат години.

Нашата позиция в това отношение сега е пропорционално на изразходваните средства за модернизиране на заводите да се осигуряват и условията за най-съвременно поддържане, захранване на тези заводи. Защото иначе ще останат в известна степен мъртви.

Като най-нов комбинат ние съставяме първо програми за проблемите, които имаме да решаваме, и как да ги решим, изясняваме и какви програмни колективи трябва да изградим. Влизаме в контакти с висши учебни заведения, търсим водещи учени, които да заемат становище и ни помогнат по кардинални проблеми. Но трябва категорично да заявим, че се забелязва отдръпване, дистанциране на специалистите от ВУЗ. Нямат стремеж, желание те да поемат водеща роля при решаване на животрептящи проблеми. Тяхната позиция е: вие си знаете

Digitized by Google

по-добре работата. Дайте действително да съставим програмен колектив, но нашето участие в него ще бъде да ви помагаме, съветваме.

А ние сме на друго мнение. Хората, които имат действително научна квалификация, не трябва да бъдат само преподаватели или само да ни съветват. Аз дълго време работя с висши учебни заведения и засега само един професор знам, който се хвана и внедри новите редуктори в България. Това е проф. Иван Димитров от Русе. А горе-долу този стил на работа трябва да се пренесе навсякъде. Защото нашите научни работници действително имат неизползван значителен капацитет и възможности.

АДРЕСИ НА ЕФЕКТИВНОСТТА

● Равносметката показва: броят на разработките по научно-техническия прогрес е голям, но крайният резултат е незадоволителен поради това, че голяма част от тях не са внедрени или са недостатъчно добре разработени и предварително определеният ефект не се получава.

● Изключително важен е правилният подбор на проблемите, на задачите, които са обект на научната, развойната, внедрителската дейност. Тяхното резултатно осъществяване в най-голяма степен зависи от връзката институт—завод, от взаимодействието на партийните комитети и организации на трудовия колектив и на научните работници.

● Важно е каква изследователска база трябва да поддържа един завод, с какъв състав, какво оборудване. Обект на дейността на специалистите в нея да бъдат тесните места в производството, неговото привеждане в съответствие с постиженията на научно-техническия прогрес.

● От специфичните условия на производството се определят и подходът, формите на работа по научно-внедрителската дейност. „В нашия комбинат — разказва Величко Величков — има инженерно-внедрителска дирекция, в която са обединени: проектантският и технологическият отдел, експерименталната база, бюрото по рационализации и изобретения, техническата библиотека. Съставът на това звено е от 104 човека — специалисти по отделните металургични направления. Дирекцията изпълнява задачата по обезпечаване на производството с технологическа, проектна и стандартизационна документация, анализ на производствената и технологическата дейност на цеховете. Взема непосредствено участие в ремонта на металургичните пещи, координира цялостната инженерно-внедрителска дейност, участвува непосредствено в проучването и подготовката на основните мероприятия по реконструкцията и модернизацията.

● Постоянно в центъра на вниманието на партийното ръководство на техническия прогрес в едно предприятие следва да бъдат и подходът, формите на работа на различните фактори по съставянето на проектите за усъвършенстването на социалистическата организация на труда и инженерния проект, широкото творчество и инициативата за тяхното осъществяване, системният контрол за постигане на крайните цели.

● Ценен е опитът, който се формира в окръга със създаването към големите заводи на филиали за изследователска дейност. Координирането на работата им е на териториален принцип. По този начин се създава възможност и за решаване на големия въпрос за все по-пълната реализация на младите специалисти, те да извършват и научни изследвания, да завоюват звания и степени. Защото за тях най-важното е именно творческата им реализация, а не самоцелното гонене на служби.

Digitized by Google

● В металургичния комбинат „Ленин“ са изучили и взели присърце опита на Корабостроителния завод — Варна за създаване на бригади, които да решават проблеми по научно-техническия прогрес. В основата на тяхната дейност е сключването на договори между бригадата и стопанското ръководство на комбината, като разработките се приемат от стопанския съвет.

● Ахилесовата пета сега за автоматизацията на производството е съчетаването ѝ със съответна квалификация на ръководещ и изпълнителски персонал. „Автоматизацията като подготовка на кадрите — казва В. Величков — изисква първо една обща теоретическа подготовка, знания и умения и за конкретна дейност със съответните автомати. Ако в предприятието има специалисти, които работят по този въпрос, с тяхна помощ е възможно да се извърши това. В противен случай е задължително да се потърси съдействие отвън.“

● Планирането на научно-техническия прогрес сега става и ведомствено, и териториално. Главното, нормативно и на практика се счита ведомственото — министерство, стопанска организация, предприятие. Но и териториалното е една обективна потребност, огромна работа, осъществявана под ръководството на окръжните, общинските комитети на партията, от народните съвети и редица други фактори. Разработката от тях на една програма продължава от няколко месеца до една година. И когато накрая се стигне до съгласуване със стопанските организации, около 20—30 на сто от тази програма отпада. Ето защо е положително да се мисли и да се действува против тоя разнобой, похабяване на време, сили и средства. На всички равнища да се осъществява своевременна съгласуваност, в дейността на всички фактори да има компетентност.

Димитър Райчев — рационализатор, водещ конструктор в Института по тежко машиностроене:

„Аз направих една голяма рационализация. И често ме питаха колко пари съм взел. Но нима това е най-важното. Това, което ме прави горд, е, че с ефекта от нея, с икономическите средства може да се закупи например още една скъпа металорежеща машина, да се направи жилище, да се асфалтира път...“

ДУМАТА НА ПАРТИЙНИТЕ СЕКРЕТАРИ

ИЗКАЗВАНЕТО НА СЕКРЕТАРЯ на общинския партиен комитет в Перник **Людмил Марков** даде представа с какви средства и методи се работи при осъществяване на политическо ръководство за изпълнение на напрегнатата програма на града по техническия прогрес. Какви са успехите и трудностите по усвояването на новите технологии и мощностите. Той се спря на причините за допускане на редица слабости, за неизползвани възможности в партийната работа:

— Все по-сложните, трудни научно-технически, икономически, социални проблеми и задачи изискват повече откогато и да било **научна организация на партийната дейност, непрекъснато усъвършенствуване на стила и методите на работа.** И макар че за това много се говори, практиката показва и разминаване между думи и дела. Постави ли се за разглеждане и решаване на заседание на партиен комитет, на събрание на първична организация например проблемът за реконструкцията и модернизацията, се говори за технологии и само за технологии. Получава се едно механично разделение на партийната работа, смесване на задължения и функции с административното, стопанското ръководство. Така е и по отношение на бригадната организация на труда — един сложен, многостранен обект на управление и ръководство. При неговото анализиране, оценяване от партийни органи и организации се допускат едностранчивост, практицизъм. Или да вземем дейността по изпълнение на решенията на Националната партийна конференция. На пленум приехме наша, общинска програма. Но и в този случай се потърсиха обстойни технически решения. Те не бяха диалектически обвързани с една система за управление на качеството на продукцията, каквато сега се експериментира, действува, със социалните измерения на тази дейност.

Изводът, който ще направя, може да прозвучи пресилено, но е верен — на нас все

Digitized by Google

още не ни достигат знания и за програмно-целевия и комплексния подход, и за метода на умножаващия се ефект, за да ги използваме вещо. Макар че Докладната записка на др. Тодор Живков бе прочетена, разгледана от партийните организации, изискваме системно да се изучава цялото богатство от теоретически разработки и практически подходи, с които той въоръжи кадрите, тепърва следва да се разгръща още по-нашироко дейност в това отношение. Да не се добиват от тях знания само за една наукообразност, за пропагандиране на партийната стратегия, а да се използва голямата им мощ за решаването на проблемите.

Да, нужна ни е наука, необходима е висока компетентност в партийната работа. Нещата да не се търсят и откриват стихийно, проблемите да не се решават на парче. А сега какво се получава? Няма вече обсъден по-голям проблем от пленум, който предварително да не е изследван чрез анкета или друго проучване. В партийната практика нашироко се използват социологията и социологическите изследвания. Това се отнася и при решаване на проблемите, свързани с научно-техническия прогрес. Но ако партийният орган няма предварителна яснота за целите, за своите изисквания към специалистите, получава едностранчива помощ: един път само социална характеристика на обекта, друг път само икономическа, научно-техническа...

ТАЙНАТА ЗА УСПЕХИТЕ на Строително-монтажния комбинат разкри **Нане Митрев** — секретар на партийния комитет.

— Под ръководството на комбинатския партиен комитет стопанското ръководство, ръководствата на обществените органи и организации насочват своята дейност на първо място **за създаване на необходимите организационни, технически, технологически и социални условия, та борбата за технически прогрес в комбината да се постави на широка основа, да се превърне в непрекъснат процес.** Жизнено важно условие за това е в целия трудов колектив да има нагласа и целеустременост към постигането на тази цел. Непрекъснато да се разгръщат творчеството и инициативата в бригадите, конструктивно техническите и технологическите звена, в планиращите и контролните единици — наред. Най-изявените творци на техническия прогрес да бъдат обграждани с особени грижи, да са на почит.

За да се постигне в действителност всичко това, изключително важна роля се пада на действената, настъпателната политическа работа сред хората. Изпълнението на решенията на Февруарския пленум да се превърне в лакмус за социалистическата съзнателност, дълг и отговорност буквално на всеки член на колектива. В неговите редици нито един да не заема позицията на равна нула, а да гори в работата, да бъде боец, творец, непримирим против бюрократичните прояви, независимо откъде и от кои те се създават.

Съзнаваме, че безконечното общо пропагандиране на решенията на Февруарския пленум само по себе си не ще ни осигури тяхното изпълнение в конкретните условия на нашата производствена дейност. Ето защо **важен дял в политическото осигуряване на техническия прогрес при нас е да се** ангажират всички сили и възможности буквално на всеки член на колектива за срочно и качествено изпълнение на всяка задача от приетата от нас собствена **програма за издигане техническото равнище на производството и качеството на продукцията.** А главно направление в това отношение е да се реконструира, модернизира материално-техническата база. Нейна цел и съдържание да не бъдат само отделни технически приспособления, усъвършенствувания, а да се осъществяват радикални изменения, осигуряващи съвременна производителност и качество на изделията. Времетраенето в строителството на този етап да се съкрати с 10 на сто, а ръчният, тежкият физически труд да бъде намален с 50 на сто. Така например с пълното автоматизиране на технологичната линия — въвеждане на автоматична точкова машина за заваряване — в арматурен цех производителността ще се увеличи с 62 тона арматура на един човек. А с автоматизацията на бетоновия център (номер 2) и внедряване на технологичната линия ще се подобрят рецептурните съставки на бетона и ще се постигне значителна икономия на цимент.

Както се вижда, това са все проблеми, задачи, нередности, преодоляване на барнери, което прави неотменна повелята за **непрекъснато усъвършенствуване и на организационната, и на организаторската дейност първо на политическия щаб на трудовия колектив — партийната организация. Идеологическата, масовополитическата работа в нито един миг да не витаят, така да се каже, в облаците, а целенасочени, конкретно въздействуващи, да водят до все по-висока и по-висока съзнателност, дисциплина, отговорност, творчески съзидателна организираност и ангажираност на всеки един.** Затова сега са недопустими формализъм, щаблон, инертност в партийно-политическата работа. Когато става дума за отчети на комунистите, за критичен анализ на дейността на партийните бюра, на който и да е субективен фактор, се разбира, че съвсем конкретно трябва да се преценяват ефектът от дейността му, въздействието от поведението му за качествено изпълнение на всяко едно решение. Че и за партийния контрол не може да се говори въобще, по принцип.

Такава е и позицията на нашия партиен комитет сега — **цялата партийно-политическа, организаторска дейност да има за главен обект човека — ръководител, конструктор, майстор, редови работник, неговият стил, начин на работа в съзвучие ли са с повелята на времето.**

— ТЕЧЕ ЧЕТВЪРТА ГОДИНА, откакто действува нашият комплекс — заговори **Раинел Игнатов**, партиен секретар в електростанцо-добивния комплекс „Кл. Ворошилов" в СМК „Ленин". — С не-

Digitized by Google

го се внесе коренен прелом в материално-техническата база на това производство. И ние сме горди, че работим в еталонен цех на българската черна металургия. Още при проектирането и изграждането му се заложи използването на най-съвременните достижения на научно-техническия прогрес, постигане на високо качество на продукцията, голяма икономия на метал, възможност за пълна механизация и автоматизация на трудоемките процеси.

В ръцете на нашия колектив са основни фондове за 209 милиона лева, т. е. всеки наш работник е десет пъти по-фондовъоръжен, отколкото другите металурзи.

От всичко това се определят и **главните направления на нашата партийно-политическа работа. Усвояването на новите мощности, тяхното поддържане и действие с пълен капацитет е първа грижа и на стопанското ръководство, и на нас.** Под наше ръководство системно, целенасочено в това отношение работят и профсъюзната, и комсомолската организация, действуващите органи на самоуправление, комисиите, клубът на челиците и наставниците. Разбира се, ние сме улеснени с възможността най-пълно да използваме съветския челен опит, непосредствената помощ от братската страна — повече от 50 процента от нашия състав е бил на квалификация в Съветския съюз и други социалистически страни.

Когато говорим за опита в партийната ни работа, непременно се има предвид тясното сътрудничество на нашата партийна организация с организацията в комбината на съветските специалисти. На съвместни заседания разглеждаме редица въпроси, свързани с усвояването на мощностите, усъвършенстуването на технологията и подобряването на качеството.

Естествено, най-тясно сътрудничество в партийната ни дейност осъществяваме и с партийния комитет на нашия Институт по черна металургия в София. В резултат на това оказваме активно политическо съдействие за своевременно, успешно внедряване на нови технологии, съкращаване сроковете за производството на нови марки стомани.

На заседание на партийния комитет и партийните бюра редовно се явяват на отчет отделни комунисти, правим преценка за дейността на номенклатурните кадри. Добри резултати постигнахме и с проведения разговор „Дългът на комуниста за качеството и дисциплината". Чрез него се създаде и по-добра настройка, и конкретна ориентация към проблемите по техническия прогрес. На всички партийни членове са дадени поръчения по внедряване на икономическите и качествените показатели, за разработване на нови технологии, производството на нови марки стомани.

Когато сочим положителните страни в партийното ръководство над производствената, социално-икономическата дейност при нас, е редно да изтъкнем и умелото използване на **партийния контрол.** Това не е пряко назидаване, следене за една или друга дейност, а **политическо ръководство предимно с изпреварващо въздействие за решаване на един или друг проблем.** За непрекъснато издигане авангардната роля на комунистите, техния пример на образец в дисциплината, за висока организираност в работата.

С непрекъснат стремеж за обогатяване и прилагане на практическите подходи, с които др. Тодор Живков ни въоръжи, се стремим да създаваме условия, да гарантираме големия проблем за **внедряване най-новите научно-технически достижения и повишаване качеството.** В една от първичните партийни организации на комплекса вече са разработени и действуват модел и мероприятия за издигане авангардната роля на комунистите по внедряване на техническия прогрес и повишаване ефективността на производството. Друга първична организация пък подготви и проведе разговор „Трудовият колектив — стопанин на социалистическата собственост".

Ще поставя и един проблем, свързан с внедряването на научно-техническите достижения:

Считам, че внедрителската политика не се провежда в съответствие с критериите на Февруарския пленум. Допускат се грешки, като вместо действително усъвършенстуване, модернизация се доказват отдавна доказани неща. Вярно е това, че повечето от институтите бягат от големите, тежките проблеми. Не са, както би трябвало, близо до производствените въжделения на трудовите колективи. Това го чувствуваме и ние, защото колективът ни е млад, ръководителите ни са млади, не достигат опит, знания. А възможностите в това отношение са големи. Когато не получихме от капиталистическа страна една доставка, нашият институт бързо разработи съответната технология и помогна тя да бъде внедрена.

Сроковете за внедряване трябва да се съкратят значително. Допуска се, според мен, сериозна грешка по чисто ведомствени интереси.

ЗА ДА СЕ РАЗКРИЕ по-конкретно съдържанието на партийната работа сега, допринесе изказването на **Петър Милошев** — секретар на партийния комитет, ръководител на строителен обект при Промишлено-монтажното управление — Перник:

— Нашата партийна организация, партийният комитет, първичните партийни организации и партийните бюра се стремят цел и съдържание на дейността им да бъде с политически подход, средства и методи да мобилизират целия трудов колектив за изпълнение на стратегията, начертана на XII конгрес, решенията на Националната партийна конференция и на Февруарския пленум. Задачата да изграждаме и въвеждаме в действие най-съвременни машини и съоръжения в Пернишкия промишлен комплекс изисква най-съвременна организация на труда и висока квалификация на хората.

За нас решаването на тези проблеми означава по-действена, мобилизираща работа на партийното ядро във все-

Digitized by Google

ки трудов колектив. Там, където броят на комунистите бе недостатъчен, по решение на окръжния комитет на БКП изпратихме партийни организатори, изградихме партийни и партийно-комсомолски групи. Да, трябваше цялата наша дейност, профсъюзната, комсомолската работа да пренесем на обектите, при монтажниците. Политически да им въздействуваме, да ги убеждаваме, че вече само с единия майсторлък съвременните сложни проблеми и задачи не ще решим. Че голямата битка, която водим, особено на Завода за тежко машиностроене край Радомир, не ще спечелим с традиционните знания и умения.

А при нас доскоро хората се водеха по бройки, така както идваха от различни краища на страната, а не по професии, по качества. Затова именно трябваше да убедим едни да преминат подготовка в нашия професионално-учебен център, за останалите — да организираме специални курсове. А изявяващите се с по-големи възможности да изпратим да се учат във висши учебни заведения.

Поради това, че обектите са разпръснати — на разстояния от 15 до 20 километра — **дейността пренесохме в партийните групи.** На комунистите възлагахме партийни поръчения и непременно следяхме да бъдат отчитани пред групата.

Последователната ни целенасочена дейност по **квалификацията** на монтажниците дава своите плодове. Чувствително нарасна броят на инженерните кадри, 67 на сто са със средно-професионално и техническо образование. През последните три години 28 души повишиха образованието си във висши и средни учебни заведения.

Решаващ фактор за високоефективен и качествен труд на монтажниците е цялостното **внедряване на бригадната организация на труда.** Така е, партийната организация е убедена, че **това е най-подходящата форма за решаване от позицията на съвременните критерии на всички проблеми — икономически, технологически, социални, морални, нравствени.** С действително изградена нов тип бригадна организация е възможно най-резултатно да изпълняваме и решенията на Февруарския пленум. Ето защо под ръководството на партийния комитет и партийните бюра през 1984 година от 78 малочислени бригади бяха изградени девет технологични екипа в състав от 40 до 60 души. Но след като придобихме още по-голям опит, преценихме, че е възможно още по-голямо усъвършенстване на тази дейност. Изменена бе структурата на монтажните дейности от началото на 1985 година.

От деветте технологични екипа създадохме четири комплексни бригади на вътрешностопанска сметка и самоиздръжка. Не беше лесно. Една част от ръководните кадри мислеха постарому, не се приобщаваха със сърце и душа към новите форми на ръководство и управление. Убеждавахме ги, лично им въздействувахме. След проведено атестиране разместихме някои от тях, които се бяха срасналн със старите слабости. Кандидатурите за ръководители на новите бригади от по 150 до 230 човека бяха обсъдени на събрания на целите трудови колективи.

Следващата важна крачка бе — на съвместно заседание на партийния комитет със стопанското ръководство, с профкомитета и комсомолския комитет **решихме с най-добрите наши специалисти да изградим един мощен технологичен екип.** Да го използваме за решително подобряване работата ни по техническия прогрес. Той висококомпетентно да се занимава с подготовката на монтажното производство, проучването на проектосметните документации, да дава заявки за отделни заготовки и полуфабрикати...

Казвам решихме. Но от гледище на технологията на нашата партийна дейност това бе само началният момент за осъществяване на едно ново дело. След това и в този случай **трябваше да проведем конкретна организаторска, масовополитическа работа.** И оправдано е да се счита, че при нас работата на партийните групи се издига в култ. Пак чрез тях, **с индивидуален подход, с висока принципност бяха преодолени трудности от различен характер** — чупене на служебен стереотип, преодоляване на психологически бариери и т. н.

Окрупняването на бригадите ни даде възможност в състава им да бъдат включени всички спомагателни работници, да бъдат събрани и по-ефективно използвани механизацията и автотранспортът. Повишиха се контролът и самоконтролът, критиката и самокритиката. Активизира се творческото мислене. От направените 34 конструктивни и технологични предложения получихме 450 хиляди лева икономически ефект. **Сега комплексната бригада от нов тип е на дело стопанин на социалистическата собственост, активен организатор и деен проводник и на научно-техническия прогрес.** С редица нововъведения, усъвършенстване на съоръженията чувствително се намали тежкият физически труд в монтажната дейност. Това става възможно с внедряването на високопроизводителна ръчна и автоматизирана техника. Извършването на тежките монтажни операции с авто- и кулокранове позволява детайлите да бъдат монтирани блоково, чувствително да се подобри производителността на труда.

Разбира се, от гледище на съвременния технически прогрес постигнатото е само едно добро начало. Като преценява реално това, **партийният комитет оказва влияние, насочва политическото си въздействие за преодоляване на мудността, с която се решават още редица проблеми, за преодоляване на съществуващите бариери.** По наша преценка крайно време е проектирането да премине централизирано в монтажната организация, за да е възможно блокуването на цели системи в заводски условия. Сега се пилее време за доокомплектовки, раздробените детайли, машини, възли забавят строителството, водят до загуби, отразяват се на качеството.

На събрания на първичните партийни организации и партийните групи често обект на остра критика е и стопанското ръко-

Digitized by Google

водство, и партийният комитет за това, че се забавят плановите задачи на трудовите колективи. Трябва да се каже, че именно **планирането е ахилесовата пета за качественото решаване на всички проблеми.** Но постоянно объркването идва от горе. С голямо бавене, мудно, непрецизирано става то. Ето и сега, отива си вече и юли и съгласно принципите на новия икономически механизъм, на правилника за капиталното строителство трябваше да ни бъде изяснена производствената програма, ние да поемем нейното политическо разясняване, осигуряване. Но за съжаление не е така. А като се прибавят и честите изменения на проектите, несвоевременната частична проектна готовност — ежедневно, всеки месец ни се възлагат неща, с които се предизвиква щурмовщина... И в такива условия нашата партийно-политическа работа остава посред път. Може ли да изпълняваме дълга си по качеството, по техническия прогрес?

Пак повтарям, на събрания на първичните партийни организации за всичко това комунистите ни критикуват. Затова и ние така прямо, открито бием тревога.

КОГАТО ВЗЕ ДУМАТА **Димитър Миразчийски**, изглеждаше, че вече всичко е казано. Но още първите му думи събудиха интерес:

— За нас **партийната дейност е творческо дело.** Тя е призвана най-бързо да реагира на изменения в живота, да ги осмисля и обобщава, да усъвършенствува съдържанието, формите и средствата, методите на работа, да насочва усилията на комунистите и буквално на всеки член на трудовия колектив към неуморен труд — дела, измервани с постиганего на съвременни резултати.

И конкретно продължи по темата на разговора:

— ... Разбира се, ние работехме по проблемите на техническия прогрес и преди. Особено след Дванадесетия партиен конгрес действувахме по-целенасочено, интензивно в посока на комплексната механизация, комплексната автоматизация и челния опит. Но след Февруарския пленум, сто вече осем месеца, в действията си внасяме още **по-голяма яснота и конкретност.** Наложи се да преразгледаме подходите и формите ни на работа, това, което бяхме съставили като дългосрочна програма.

Нашата работа е главно в две насоки: първата — по-нататъшно усъвършенствуване на вътрешнопартийния живот и на тази база ускорено внедряване постиженията на научно-техническия прогрес. И втората — повишаване ръководната роля на първичната партийна организация. Какво е основното? Стремим се да мислим по-перспективно, т. е. да поставяме на вниманието на първичните партийни организации, на нашите кадри дневните проблеми и тези, които трябва да решаваме след една, две или пет години. И то от позициите на най-честите състовни постижения. Другояче и не може да бъде, защото изнасяме над 70 процента от продукцията ни на международния пазар и се конкурираме с фирми, които са добре известни на света. Какво е важното и същественото? Първото е това, че ние трябва да имаме достатъчно информация за това, какво те са постигнали. И отлично да познаваме положението в нашия колектив. Да знаем и най-ценния опит, постигнат в партийната работа по ръководството на тези процеси.

От специализираните звена у нас получаваме информация, но тя не е диференцирана. В Централния институт за научно-техническа информация например няма раздел за електронно-преобразователни елементи. Зная, че и за металургията е така. Дори ако им се предоставят материали с някои новости, оттам се отговаря, че тези материали не са картотекирани. Не зная какви са техните проблеми, но и по този начин не може да се получи необходимата информация. Е, ние не чакаме всичко наготово. В завода действува наше бюро, но...

Имам желание тук да споделя някои интересни неща. Ежегодно провеждаме теоретико-практически конференции, с които свързваме решаването на перспективни проблеми от социално-икономическото развитие на завода, обновяването на продукцията и усъвършенствуването на производството. На базата на прогнози, направени от поканени външни научни работници и наши специалисти, приемаме перспективни комплексни програми, осигуряващи съвременно развитие на завода. На основата на тях и на новите идеи и предложения, правени ежегодно при съставяне на насрешния ни план, пък формираме инженерните проекти. Досега сме провели такива конференции, свързани с проблемите на качеството и надеждността, с автоматизиране и механизиране на ръчните операции, с производителността на труда.

Или основното в нашата работа като политическо ръководство на завода е стремежът ни да прилагаме **комплексния подход.** Изискваме от съответните фактори да диференцират проблемите пофакторно по целия технологичен цикъл, като се започне от проектирането до реализацията на готовата продукция. На заседание на партийния комитет например, когато обсъждаме една програма, внедряването на едно ново изделие, непременно конкретизираме каква организаторска и партийно-политическа работа ще се осъществи в базата за развитие и внедряване, в другите звена. Кога от кого — партиен комитет, партийни бюра, партийни организации, партийни групи, — каква оценка да се прави за личния принос на кадрите в постигане на определената цел. По този начин своевременно обхващаме дейността на заготвителните цехове, как в инструменталния цех се подготвят необходимите средства за работа. След това пак по същите проблеми анализираме, оценяваме състоянието в монтажните цехове и т. н.

Понастоящем работим по три наши програми: едната е свързана с изучаването на

Digitized by Google

челния опит, другата — с натоварването на основните производствени фондове и третата — с комплексната програма по качеството.

Партийната работа не може да има лабораторен характер, да се върти само в заседания и събрания. Не. Тя е силна, въздействуваща, когато е органически свързана с масите. Ето защо за това, което решаваме, правилно и своевременно ли го решаваме, ние изучаваме социалното отражение от него. Как го приемат, какво отношение по него изказват в бригадите, в цеховете. И според това доуточняваме, обогатяваме партийно-политическите мероприятия, формите и средствата на партийно-политическата работа.

За изучаването на настроението, мнението на членовете на колектива освен личните срещи и разговори често използваме и анкетите, като се предпазваме от шаблонизиране на тази форма на работа. Въпросите се уточняват според звената, за които са предназначени, и характера на проблемите.

По всички тези проблеми голяма е ползата и от провеждания **единен политически ден**, свързването му с осъществяването на научно-техническата политика на партията. Особено сме внимателни и грижливи към критичните бележки и предложенията.

Много сили ни струва преодоляването на една психологическа бариера. Имам предвид това, че проблемът със закупуването на нова техника, на нова технология по някакъв начин се решава. **Но се оказва, че когато години наред е работено на ниско технологично ниво и изведнъж се направи качествен скок в техниката и технологията, производството на нови изделия, нашите колективи се оказват неподготвени психически.** И независимо че сме ги убедили, те приемат внедряването, но когато трябва да поемат лична отговорност, започва стъписване, оправдание, „прехвърляне на топката". Някои казват — ти имаш опит, повече си работил, поеми задачите. **Стане ли пък дума да се въведе електронноизчислителна техника, у някой се получава стрес.** Та ето по такива въпроси сега се иска и познаване, и такт. При внедряване на новата съвременна техника да има степенуване, да кажем, преди да се внедри една голяма изчислителна машина, първо да се опознае и се свикне с компютъра, с този пулт, преди да се премине на голямата машина, и т. н.

— Въвеждането на двете нови машини с електронни устройства в завода показа, че сега става дума за **качествено ново равнище на квалификацията, за нов тип работник.** Защото едно са действията с мускули, друга е работата на електронно табло. Затова често ще ни се случва да виждаме някои от хората плахи в работата, неуверени.

— **А тъкмо това и открива новите адреси на партийната и стопанската, на профсъюзната и комсомолската работа** — добави секретарят на окръжния комитет Радойчев. — Сега вече отговорността на комунистите става много по-голяма. На най-трудните места трябва първи те да застават, новата техника и операции да овладяват. Партийното ядро е полезно да се подсилва, като най-изявени безпартийни, авторитетни, уважавани хора в колектива, смело отдаващи се на новаторството, бъдат приемани за членове на партията.

— Животът ни изправи пред изключително важния проблем — **професионалната компетентност** — продължи Миразчийски. — И в нашата партийна работа се получава едно отстъпление от принципна позиция, допускане на либерализъм. **Бурната динамика на изменения в производството стъписва редица от кадрите, специалистите, кара ги да заемат изчакателна позиция, за да не сгрешат, да не се провалят.** Или пък те прехвърлят работата, отговорността от себе си на други. Значи нещо куца в професионалната компетентност. И вместо за това да се прави реална, критична оценка на такива кадри, то в партийния комитет проявяват към тях „разбиране", оставят ги, когато им е по силите да се оправят. Та ето как се проявява нашият, партийният либерализъм. Като търсим причината за него, си задаваме въпроса, а не вирее ли той там, където и подготовката за новото на самия партиен секретар и на членовете на партийното бюро е недостатъчна? Във въпроса има резон и неговото решаване не търпи отлагане. Всеки партиен комитет според специфичните условия следва да му дава отговор, конкретно, без губене на време да действува. Тук въпросът е сега и за действително нов подход в обучението на актива, за нов стил и методи на работа. И от курсовете, школите следва да се получава не подготовка въобще, а знания и умения за решаване в новите условия на новите проблеми. Да, **на сегашния етап се иска максимум политическа и специална подготовка по конкретните проблеми в колектива.** Този същият колектив, който преди внедряваше едно изделие в производството по три, четири години, а сега в съответствие с динамиката на международния пазар това трябва да извършва за месеци или само за седмици.

Конкретно при нас по решение на партийния комитет изградихме една група за изпреварващи разработки, предприехме и други действия, за да не изостанем от хубавите, кардиналните решения на Февруарския пленум.

Digitized by Google

КАКТО СЕ ВИЖДА ОТ ИЗКАЗВАНИЯТА, всички участници в „кръглата маса“ се отзоваха на призива при откриването на дискусията и се спряха преди всичко на проблемите, които ежедневно ги вълнуват, тревожат. Анализираха главно субективните причини. Защо пред ясните цели и идеи се изправят най-различни бариери. В какви направления следва да се действува... И като че ли в сянка останаха значителните успехи, които в окръга се постигат.

Пернишката работническа класа и народната интелигенция под ръководството на окръжния комитет на партията неизменно са в челните редици на изграждането на развитото социалистическо общество у нас. И на този етап са налице успехи и усъвършенствуване на партийното ръководство на научно-техническия прогрес, в коренното обновяване и преустройство на материално-техническата база. Тук се подемат и прилагат множество почини и инициативи от национален и местен мащаб. Постоянен е стремежът за издигане равнището на партийната работа, дейността на кадрите, на обществените органи и организации до височината на съвременните изисквания на обществения прогрес. Да вземем само стремежа към качествено подобряване работата на съвета по научно-техническия прогрес към окръжния комитет на партията, на отделните направления, работни групи и секции към него. В тези звена участвуват високоспециализирани и отговорни кадри на окръга. Около 40 на сто от специалистите, включени в тях, са от висшите учебни заведения. Към партийните комитети и бюра навсякъде сега се създават такива съвети, проблемни комисии като помощни техни органи. Счита се, че по такъв начин решително ще се издигне работата на институтите, на базите за развитие и внедряване, на конструкторските и технологичните бюра, на рационализаторите и изобретателите по отношение на научно-техническия прогрес.

В изпълнение на постановките на Февруарския пленум в окръжен мащаб се приемат мерки за по-широко внедряване на програмната организация на работа. Пернишки окръг заема основно място в изпълнението на три национални програми за развитието на черната металургия, за развитието и внедряването на научно-техническия прогрес в тежкото машиностроене и т. н.

В открит, критичен диалог усъвършенствуването на партийното ръководство на научно-техническия прогрес се анализира и прецени и на регионална основа, и в съчетаване на териториалното управление с отрасловото, и на политическото ръководство на тези процеси в низовите звена — местните партийни органи, първичните партийни организации и партийните групи.

Особено ярко се очерта необходимостта от прилагането на системния подход и в работата на партийните комитети и организации в дейността на административно-стопанските, научните, развойните звена. Да се проникне в необходимостта от такова политическо ръководство, разграничаване на функциите и единодействие, щото всеки да поеме своя дял в осъществяване научно-техническата политика на партията. Всеки един от субектите на управление не на думи, а на дело да носи отговорност за несвършеното от него, за губенето му или частично изключване от процеса на техническото превъоръжаване на производството.

За да има пълна яснота за позициите, за ролята, мястото и отговорността на всеки един от действуващите фактори, за правилно прилагане на принципа за разграничаване на функциите и единодействието между тях, в разговора особено бе подчертано, че в крайна сметка съдбата на научно-техническия прогрес се решава в стопанските организации и техните поделения, в бригадата, цеха, участъка. Тук е и взаимообусловеността на техническия прогрес с качеството. Към

Digitized by Google

това следва да се засили взискателността на партийните комитети и организации. Решително да се изоставят негодните форми на управление и ръководство, из корен да се изтръгва безотговорността, да се бичува и да не се търпи некомпетентността, да се отстраняват бариерите по пътя на реализация на идеите, на конструктивните решения.

Усъвършенстването на дейността на главния субективен фактор — първичните партийни организации, партийните комитети и бюра — е свързано с непрестанното разширяване, обогатяване на политическия подход в тяхната дейност. Като се стремят към новаторски стил на работа, проявяват стремеж към максимална конкретност в действията си, разгръщат критиката и самокритиката, те несъмнено осигуряват условия за мултиплициране на резултатите от всичко, което извършват останалите фактори — профсъюзите и Комсомолът, научно-техническите дружества.

Отражение на такава позиция в дейността на първичната партийна организация при електростоманодобивния комплекс „Кл. Ворошилов" в СМК „Ленин" е разработеният и действуващ „Модел за повишаване активността и издигане авангардната роля на комунистите при внедряването на научно-техническите постижения". Резултатите вече потвърждават, че това е полезна форма за комплексност в дейността по техническия прогрес, да се издигнат на по-високо равнище компетентността, деловитостта в работата на тази организация, нейната роля на ръководно политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив. А също така да се изследват задълбочено социалните процеси в колектива, да се анализира действието на обективните и субективните трудности, да се окаже помощ за тяхното преодоляване.

Предварителното програмиране на значими цели и резултати по внедряването на научно-техническите достижения създава мобилизираща перспектива в живота и дейността на социалистическия трудов колектив. Осигурява възможност по-богато, съдържателно да се прилага постановката за стопанина и собственика на социалистическата собственост, нашироко да се разгръщат творчеството и инициативата, другарството и взаимопомощта. В нито един случай той да не остава пасивен обект на въздействие, а, напротив, да се изявява като активен субект на управление. Решенията на Февруарския пленум да се превърнат в убеждение и мотив за действие на всеки негов член.

Анализът на опита на Пернишката окръжна партийна организация показва, че сега традиционализмът, инертността и шаблонът са несъвместими с осъществяването на научно-техническата политика на партията. С прилагането на новите, социалистическите принципи на стопанисване и управление на новия икономически подход и неговия механизъм. Под ръководството на партийните комитети и организации съобразно условията и възможностите на всеки колектив е полезно да се прилагат нови форми на работа, но и да се обогатяват използваните досега. Да се усъвършенстват планирането, прогнозирането и моделирането на процеса на внедряване достиженията на научно-техническия прогрес. А така също: подборът, обучението, възпитанието на кадрите; изучаването, анализирането, обобщаването и разпространяването на челния опит. Като се използват силата и въздействието и на социалистическото съревнование, да се разкриват широки хоризонти за рационализаторство и изобретателство, за висок професионализъм и интелектуализация на труда.

И така всеобщо беше задоволството от проведения разговор. Нямаше илюзия за пълно благополучие, нямаше самоуспокоение въпреки колосалния прогрес на окръга в социалистическото строителство. Обмени се ценен опит. Очертаха се съвсем конкретни проблеми и задачи за решаване, за да се посрещне с дела и плодотворни резултати Тринадесетият конгрес на Българската комунистическа партия.

Digitized by Google

ТЕХНОЛОГИИ В ПАРТИЙНАТА ДЕЙНОСТ

Още след публикуването на първите няколко материала от тематичната поредица в редакцията на списанието се получиха доста отзиви, мнения и становища на научни дейци и партийни работници. Очевидно въпросите за технологията в партийната дейност предизвикват у тях размисли, жив интерес и отзвук. Проличават и одобрения, и съмнения, защищават се различни, често противоположни позиции, правят се нови предложения от теоретически и практико-приложен характер, споделят се положителен опит и творчески търсения.

Считаме, че с публикуването на част от изказаните съображения ще допринесем за изясняването на отделните аспекти на методологията и приложението на технологиите в партийната дейност.

Разговорът продължава!

ДА НЕ ИЗБЪРЗВАМЕ С ВЪВЕЖДАНЕТО НА НОВИ ПОНЯТИЯ

С излезлите в сп. „Партиен живот" (бр. 7, 9, 10, 1985 г.) статии, мнения, анализи на понятието и явлението технология на партийната дейност се подема разговор по един много важен и актуален проблем, който е пряко свързан с бурното навлизане на научно-техническата революция в нашия живот. Естествено е науката партийно строителство в диалектическо единство с другите обществени и с естествените науки да не стои настрани от проблема за разработването и внедряването на съвременни технологии във всички сфери на трудовата дейност, които въз основа на най-новите научни постижения рязко повишават ефекта.

Явлението технология не е ново. То е възникнало заедно с материалното производство и науката и е присъщо на производствения, на творческия процес, който извършват трудовите хора и колективи. Без технология всеки вид производство не може да даде никакъв ефект. Чрез нея се съхранява и предава от поколение на поколение производственият и друг трудов опит. Тя преди всичко се усвоява от хората като нещо най-съществено в производството, в другите сфери на труда и се усъвършенствува от тях, за да се постигнат по-големи резултати. „Технологията — писа още К. Маркс — разкрива активното отноше-

Digitized by Google

ние на човека към природата, непосредствения производствен процес на неговия живот, а заедно с това и процеса на неговите обществени жизнени отношения и духовните представи, които произтичат от тях."[1]

Научно-техническата революция в съвременния етап направи проблема за технологиите актуален. Чрез тях се търси да се постигне поголям ефект не само в материалното, но и в духовното производство, творчество и в другите социални дейности, в това число и в партийната.

Технологията в партийната дейност също не е ново явление и се е разработвала теоретически и практически още от К. Маркс, Ф. Енгелс и В. И. Ленин. Тя съществува в работата на революционните работнически и комунистически партии още при капитализма. Намираме я особено широко разработена в дейността на КПСС след победата на Октомврийската социалистическа революция, в дейността на БКП при капитализма и след победата на нашата Деветосептемврийска революция, както и в работата на другите работнически и комунистическите партии в социалистическите страни. Но класиците на марксизма-ленинизма са използвали термина (и понятието) „технология" само при разглеждането на материалното производство, и то не само, не главно защото в него „декомпозирането, разделянето, разчленяването на даден процес на вътрешносвързани етапи, фази и операции" и „координираността и етапността на действията, насочени към постигане на определени резултати"[2] са налице, много ярко очертани и могат да се формализират. За духовното производство те никъде не са използвали (в това число и по проблемите на партийното строителство) термина „технология". Някой може би ще възрази, че в тяхното време не е имало научно-техническа революция, но е известно, че се е развивала промишлена революция, която не е могла да протича без наука. При това те са гениални творци. Не случайно Маркс, Енгелс и Ленин остро са критикували механицизма и метафизиката, привърженците на които са се опитвали да пренесат от механиката (която в това време е извършвала революция) категории, термини, методи, принципи за обяснение и решаване на проблеми в духовното производство и творчество. А в условията на съвременната научно-техническа революция немалко автори, когато пренасят в термини и понятия математиката, кибернетиката и от техническите науки (които отлично „работят" в материалното производство) в изучаването и социалното управление на духовното производство и творчеството само правят уговорки да се внимава, защото „социалното управление е управление на хора, а не на вещи. Те не могат да се третират като технологически устройства или автомати, а като дейни субекти на историята, притежаващи интерес, воля и съзнание"[3]. В тази сфера (духовната) не се търси за съжаление конкретно уклон към механицизъм, технократизъм, не се критикуват такива отклонения от специфичното в диалектиката на социалното управление и в партийното ръководство на духовното производство и творчество.[4] А механицизмът, технократизмът, метафизиката в съвременния период се прикриват (очевидно несъзнателно) в общите разсъждения и анализи на социалното управление изобщо, без да се прави съществена, качествена разлика между диалектиката на функционирането и развитието на социалното управление на материалното и на духовното производство. Прикриват се те несъзнателно, по гносеологически причини в общите разсъждения за цели, творчество и тех-

---

[1] К. Маркс и Ф. Енгелс, Съч., т. 23, с. 383.

[2] М. Марков, Партията и технологичната революция, сп. „Партиен живот", бр. 7, 1985, с. 11.

[3] Пак там, с. 14.

[4] Сп. „Партиен живот", бр. 9, 1985, с. 10—13; бр. 10, 1985, с. 30—34.

Digitized by Google

нология, без да се търси разликата между целите и творчеството в материалното и духовното производство, а тя е качествена. Така за съжаление общо се разсъждава и за организация и организираност, за ръководство, без да се прави разлика между организацията и организираността, между ръководството в материалното и в духовното производство. А и тук разликата е също качествена. От методологическа гледна точка реално съществува общо и то може да се търси в социалното управление на материалното и на духовното производство, в творчеството в тези две сфери (и в материалното производство има не помалко творчество), в целеполагането в разглежданите сфери, в организацията в организираността в тях и т. н., но все пак и в методологията на разглеждането на социалното управление, творчеството, организираността и пр., в материалното и в духовното производство има качествена разлика. Формализацията, кибернетическите методи и принципи не могат да се прилагат шаблонно, без грубо да се греши в направление на технократизма, на метафизиката. Механицизмът, технократизмът, метафизиката се допускат от отделни автори при социализма може би главно поради гносеологически причини. Спасението от тях (защото те водят до груби познавателни и практически грешки и в партийната работа при създаването на модели, сценарии, планове, програми и др.) е в диалектическото мислене и действие при решаването на всеки социален проблем.

Партийната дейност е изцяло духовна (духовно-творческа и практико-приложна). Но тя е особено сложна, защото е необходима при партийното ръководство едновременно и единно в материалното и духовното производство, в социалното управление на материалната и на духовната социална дейност. Спецификата ѝ е многостранна, не е само в обекта, както твърдят някои автори.[1] Обект на социалното управление в материалното производство са действително хората, трудови колективи, стопански организации, но с всичките видове техни взаимоотношения, интереси и потребности. Сложността на партийната дейност се състои в обстоятелството, че тя осъществява най-висшето ръководство на материално-производствената и духовно-производствената, обслужващата (материално и духовно), управленската, творческата, образователната, научната, социално-битовата, вътрешната и международната и пр. дейност на хората, колективите и общностите при социализма. Много важно е да се отбележи, че само връзките ѝ с материално-производствената, с материално-обслужващата, с материално-управленската дейност в определена степен се поддават на формализация и в съвременния период е възможно истинско технологизиране. Освен това в обекта на партийната работа с хората в трудовите колективи, в различните видове организации, в държавните, стопанските, културните и пр. органи са включени не само политическите, но и правните, моралните, културно-естетическите, социалнопсихологическите и др. духовни обществени отношения, които са хиляди пъти по-сложни, по-динамични и противоречиви от икономическите. Партийната работа е по-сложна от всяка друга социална дейност. Тя е цяло изкуство и за да се извършва по ленински, изисква от партийните дейци да притежават богата и многостранна култура не само като научни знания, но и като висока култура на чувствата, на навиците, на дейността, тънък усет към душевността на всеки човек, с когото работи идеологически, политически, организационно. Технологията на един технически, химически, физически, кибернетически, математически процес може строго и точно, прецизно да осъществяваш, без политически,

[1] Г. Съйков, Н. Златков, Повишаване социалната активност и авангардната роля на комунистите, сп. „Партиен живот", бр. 10, 1985, с. 31.

Digitized by Google

морално, естетически, психологически и пр. да вникваш в нея, без да си изработваш съответно индивидуално отношение, без гъвкав и целенасочен ситуационен подход. Но приложението на ленинските партийни принципи и норми за работа с отделни хора, с организации (младежки, профсъюзни, отечественофронтовски и др.), с трудови колективи, със семейства не е възможно без специфичен политически, нравствен, социалнопсихологически подход и такт. Най-сложната, с многото строги, точни, но конкретни за ситуацията, за хората работа е партийната. Нея могат да я спънат, затормозят всякакви схеми, шаблони и догми. Тя е винаги не само творческа, но и уникална, неповторима нито в един случай. Не случайно разработените сценарии за провеждане на събрания и конференции, модели за развитие на активността на партийните членове и др. остро се критикуват от комунисти на страниците на в. „Работническо дело". Те не са технология на партийната дейност, а превърнати в шаблонни средства и форми за работа, взети от други сфери — сценарните от театъра, моделите от математическата дейност и др. Защо те се използват за ограничаване на демокрацията в партийните събрания и конференции от отделни невъзпитани партийно комунистически ръководни дейци? Защото не са истинска технология на партийната дейност, а са пренесени механически в нея и от други дейности и са превърнати в шаблонни форми на организация. Всеки нечестен към другите партийни членове и организацията си хитрец може с помощта на тях например да подрежда субективистки, във формата на сценарии, модели и пр. изказващи се, угодни само на него, с цел да не критикуват грешките му, а да го хвалят, да изопачават съзнателно действителността, да представят пред по-горните партийни органи работата му в розова светлина.

Ако дефинираме технологията на партийната дейност само с изискванията: „Формализацията на процесите органично да се съчетава с творчеството на субективния фактор", „диалектически синтез на революционност и технологичност", „селективно (избирателно) отношение към натрупания опит"[1], тя няма да се отличава съществено от технологиите в производствената, в икономическата дейност. Или даже ако я дефинираме като „специфичен вид социална технология, съвкупност от политически, идеологически и организационни процедури и операции, както и указания за начините на извършването им, с помощта на които се осъществяват определени цели и задачи и се получават желаните резултати"[2], тя няма да се отличава от технологиите в образователната, управленската дейност, в сферата на културата и пр.

Отпечатаните в сп. „Партиен живот" статии, разговори, мнения показват, че теорията за технологиите е много полезна и за науката партийно строителство, за партийната дейност. Тази теория стимулира научните работници в партийното строителство и партийните дейци да огледат своята творческа и практическа работа и от позициите на технологичните принципи и методология да усъвършенстват технологията на партийното строителство, да я приведат в съответствие с изискванията на научно-техническата революция като съвременна закономерност на развитието на социализма. Много ценно и полезно за партийното строителство са посочили проф. д-р Марко Марков, доц. Г. Бърдаров, к. и. н. Ив. Златков, журналистът Г. Съйков. Но явно прибързано е да се формулират нови понятия на науката партийно строителство, нови принципи и норми в технологически дух и да се забравят изработените от класиците на марксизма-ленинизма и особено от Ленин принципи, норми, „операции", „процедури", методи и сред-

[1] Сп. „Партиен живот", бр. 7, 1985, с. 14—16.
[2] Пак там, бр. 9, 1985, с. 10.

Digitized by Google

ства за идеологическа, политическа, организационна, възпитателна, ръководна и пр. партийна дейност. Работата е в това, че принципите, нормите, методите, средствата, създадени от класиците на марксизма-ленинизма, отразяват закономерности на развитието и дейността на комунистическата партия, които действуват и в съвременните условия и поставят нови изисквания към комунистите и техните организации. Известно е от марксизма, че обективните закони и закономерности се проявяват специфично, различно в различните социални условия, без да изменят най-дълбоката си същност.

Ако искаме все пак да дефинираме понятието „технология на партийната дейност" в условията на научно-техническата революция при социализма, най-добре ще бъде да го определим като **съвкупност от ленинските принципи, норми, методи, стил, процедури, операции, с помощта на които се разчленяват сложните социални процеси в диалектически свързани етапи, фази, операции, за да се осигури оптимално и високоефективно протичане на ръководната, идеологическата, политическата, организаторската, възпитателната и пр. работа на партийните органи и организации в съответствие със съвременните обективни закони и закономерности на развитието на социализма и особено на научно-техническата революция.**

Научно-техническата революция обуславя ново, по-високо равнище на разбиране, разглеждане и приложение на ленинските принципи, норми, стил и методи за ефективна партийна работа върху основата на постиженията на съвременната наука. Самата динамика на социалните изменения налага безпощадно нови мирогледни, политически, нравствени, социалнопсихологически и др. измерения на начините и формите на тяхното приложение. В своите доклади, речи, лекции след Дванадесетия конгрес на БКП др. Тодор Живков теоретически разкри подходите и пътищата за обновяване на технологията на партийната дейност и без да се изопачава най-дълбоката същност на ленинските принципи, норми, стил, методи на партийна дейност, да се постигне висок ефект, който съответствува на изискванията на научно-техническата революция.

з. д. н. Гено ЦОНКОВ
проф. д-р на философските науки

Digitized by Google

ЕДИНСТВО В ОСНОВНОТО, ТВОРЧЕСТВО В ПОДХОДИТЕ И ФОРМИТЕ

Решението на Политбюро на ЦК на БКП „За подобряване работата в областта на партийното строителство" от 1975 год. бележи нов етап в развитието на теорията и практиката на партийното строителство. Той се изразява в разработване на проблемите на партийното строителство, като се използват и постиженията, и методите на други обществени науки: марксистко-ленинската философия, политическата икономия, научния комунизъм, психологията, педагогиката, социологията, теорията на социалното управление и др. С техните знания и методи изследването и теоретическото осветляване на проблемите за закономерното развитие на партията, за принципите и нормите на партиен живот и ръководство, за формите и методите на работата се поставят на по-широка основа. Със съответна модификация се обосноваха и с успех се прилагат програмно-целевият и комплексен подход, мултипликационният подход, методите на прогнозиране, моделиране и експериментиране. Широка практика стана да се използват социологически изследвания за набиране на необходимата обективна информация за процесите и явленията в партийния и обществения живот, за състоянието и дейността на партийните организации и трудовите колективи. Въз основа на тях партийните комитети разработват и приемат прогнози, концепции, програми, системи за развитието на окръзите, общините, на отделни сфери на обществения живот, за развитието на партийните организации.

В понятийния апарат на науката „Партийно строителство" навлиза и нов термин — **технология на партийната дейност.** Както всяко ново явление, така и това понятие, естествено, не може изведнъж да се посрещне с одобрение от всички. **От някои кадри се проявяват колебание, съмнение, а също и отрицателно отношение.** Те се подхранват от обстоятелството, че понятието технология се пренася от сферата на материалното производство в партийната дейност, която е качествено различна обществена сфера и се направлява и реализира от специфични принципи, норми, форми, методи, средства.

При разглеждане проблема за технологията на партийната дейност е необходимо да се има предвид, че ярко изразена тенденция в научното познание е не само диференцирането, но и интегрирането на отделните науки. Най-честа практика е разработване на проблемите сега да се осъществява със знания от няколко науки, което е предпоставка за всестранно и задълбочено изучаване на процеса, за реализиране на комплексен подход. Не може също така да се пренебрегне фактът, че терминът технология навлиза вече и се утвърждава в някои сфери на социалната дейност. А партийната дейност е елемент, особен вид социална дейност. За нея е характерно, че тя методически се организира и реализира с разнообразни форми и методи, че тя е дейност преди всичко сред хората и с хората. При нейното осъществяване строго се спазват определени норми, чрез които се детайлизират и въплъщават в практиката идейно-теоретическите, политическите и организационните принципи на партията. Партийната дейност в известна

Digitized by Google

степен е формализирана. В редица случаи тя се реализира и с последователно спазване на задължителни положения. А технологията е съвкупност от норми, правила за осъществяване на определена дейност, които осигуряват последователност и координираност на различните нейни процедури и операции. Следователно налице е възможност за технологизиране на партийната дейност. На практика такава технологизация се осъществява и във формата на планове, системи, програми за изпълнение на решенията по важни и сложни проблеми, сценарии и методики и др. Логично възниква въпросът: Каква е разликата между тези документи и технологиите, необходимо ли е утвърдени понятия да се заместват с нови, без това да внася изменение на съдържанието им, не се ли налива старо вино в нови бутилки? Същността на отговора е, че посочените понятия не се покриват напълно с понятието технология. Колкото и близко да са те по съдържание и функции, все пак между тях има разлика. Технологията винаги предполага задължителност, последователност и координираност на процедури и действия, които имат общовалидно значение. Не във всички системи, програми, планове и пр. има такава последователност на задължителни процедури и операции. С технологията се внася по-голяма организираност и се постига по-голяма ефективност, които са особено необходими, когато се решават важни, мащабни и трудни задачи,

Използването на технологиите не поставя бариери пред творчеството и инициативата в партийната дейност, защото реализирането на задължителните процедури, правила, норми може да се осъществява чрез най-разнообразни форми и средства, да се използват различни варианти. Знаем, че е задължително такова правило или процедура, според която, преди да се постави на събрание на първична партийна организация за обсъждане и решаване на кандидатура на нов член на партията, е необходимо тя да е разгледана на заседанията на партийното бюро и то да излезе пред събранието с ясно изразено становище, да се приеме кандидатът в редовете на партията или не. В партийните документи е записано задължението на партийната организация да изпрати, и то в определен срок, документите на новоприетия член в партийния комитет, който има право да утвърждава решението на първичната партийна организация. Задължителна процедура е и утвърждаването на новоприетите членове. Тези задължителни положения дават възможност при приемане на нови членове на партията да се спазват условията за членуване в нея, еднакво да се прилагат критериите към встъпващите в партията, приемането на всички членове да става при еднакви условия. Този начин, а можем да кажем, тази технология при приемането на нови членове не е пречка за изява на инициатива и на творчество в дейността на партийните организации и комитети. В какво ще се изразят те? В разнообразието на съдържанието и формите при прилагането на нормативните положения. Най-различно, а именно — с оглед на възрастта, политическата и професионалната подготовка, образованието, семейното положение, трудовия стаж, състоянието и обстановката в колектива, на който е член кандидатът за встъпване в партията, и пр. ще се определят съдържанието и формите за проучването му. А те могат да бъдат разговор, който се води с кандидата, разнообразне на въпросите при приемането и утвърждаването на новоприетия, обсъждане на кандидатурата в партийните групи и др.

Подготовката и провеждането на различни организационни форми изискват също да се спазват определени процедури и да се осъществяват задължителни действия. Да вземем подготовката и провеждането на събрание на първична партийна организация. Задължително е да

Digitized by Google

се проведе заседание на партийното бюро, на което да се вземе решение за провеждане на събранието. Необходима е всестранна подготовка на събранието: определяне на докладчик, на комисия за подготовка на проект за решение, на ръководство на събранието, разгласяване на събранието, подбиране на подходящо помещение, определяне ден и час на събранието. Тази технология също не е пречка за проява на творчество и инициатива. Само колко голяма възможност за тях се крие в разгласяването и популяризирането на дневния ред на партийното събрание: индивидуална работа, използване на радиоуредбата, онагледяване на състоянието на проблемите, които ще се разглеждат на събранието, провеждане на разговор в партийните групи, издаване на стенвестници и др.

Както виждаме, технологията е необходима за постигане на организираност, без която не може задълбочено да се обсъждат и решават задачите, които стоят пред партийните комитети и организации. Особено висока организираност се изисква за изпълнението на взетите решения. Можем да кажем, че **с прилагането на технологии на практика се осъществява принципното изискване на В. И. Ленин за единство в основното, в коренното, същественото и многообразие в начините и подходите за реализиране на задачите.** Ето това ленинско изискване показва необходимостта от строгото и последователно спазване на известни правила и норми и заедно с това да се проявява инициатива и творчество във формите и методите, подходите при разгръщане дейността на партийните комитети и организации.

Използването на технологиите създава необходимата организираност, ред и дисциплина за изпълнение на задачите. **Технологиите се изработват въз основа на теорията и челната практика. И колкото повече тя и свързаните с нея процедури и действия са в съответствие с закономерностите на развитието на обществото и партията, с принципите и нормите на партиен живот и ръководство, толкова по-голям ще бъде ефектът от прилагането й.**

Обстоятелството, че разработването на технологиите става главно въз основа на теорията и челната партийна практика повелително налага **задълбочено да се изучават теорията и практиката на партийното строителство.** Използвам случая само да засегна този въпрос поради няколко съображения. Често при провеждането на курсове или семинари със секретари на първични партийни организации се дава превес в тематиката на обучението на практико-приложните въпроси и положителния опит спрямо теоретически проблеми. В печата понякога се срещат прояви на неразбиране на основни положения на партийното строителство, на непознаване нормативни положения, които се съдържат в партийните документи. Пример за неразбиране на характера и функциите на избраното партийно ръководство на отчетно-изборните събрания и конференции е фактът, че в него в отделни случаи се избира представител на местната дружба, на общинско или окръжно ръководство на БЗНС. Неразбиране на ролята, мястото и функциите на ревизионните комисии е когато се пише, че те са към партийните комитети, а също, че те могат да обсъждат партийното положение на членове на партията и да ги санкционират. Отбелязваме само тези случаи, защото темата е за технологиите в партийната дейност.

Ни най-малко искаме да омаловажаваме изискванията в лекциите и семинарите да се анализира и обобщава новата положителна практика на партийните комитети и организации, но това в никакъв случай не следва да става за сметка на подценяване на теорията на партийното строителство. Засягам този въпрос и поради това, че да се из-

Digitized by Google

ползват постижения и методи на други науки при разработването на различни партийни документи, е необходимо преди всичко добре да се познава теорията на партийното строителство. Тя е интегриращата в случая наука. С други думи, за да може успешно да се разработват технологии за едни или други страни от партийната дейност, за решаване на по-сложни и трудни задачи, е необходимо преди всичко добре да се следят и да се спазват принципите и нормите на партиен живот и на партийна дейност.

проф. Кирил ИВАНОВ

КОЛКО МНОГО ВЪПРОСИ

Някой бе казал, че живеем във времето на технологичните революции. Това твърдение бихме разбрали в смисъл на изключителното значение, което придобива приложната страна на познанието. Без съвременните технологии не биха били възможни и съвременните стоки, услуги, комуникации с техните високи потребителски стойности.

Технологичното развитие, усъвършенстуването на производството, на неговата планова и пазарна реализация не може да не внесе изменение, да не технологизира в известна степен и по свой начин управлението на тези процеси. То би станало по-рационално, би изразходвало по-малко управленска енергия, биха се повишили интензивността и ефективноста на управленския труд. Технологичното тук ни се разкрива като единство от последователни действия, цикли, етапи, хармонизирани по време, по метод на работа, по сила на въздействие и осъществявани на определена управленска територия — министерство, стопанска организация и пр. Както е известно, една управленска система има много звена — първични, на средно и висше равнище, междинни и т. н. Всичко ли обаче предоставя възможност за приложение на този метод за усъвършенстуване на управлението? Ако издигнем призив „Да се технологизира всяко управленско, всяко ръководно звено", няма ли да се профанизира същността на метода както преди години, когато партията постави проблема за интелектуализацията на производството като важна страна на неговата интензификация, някои го разбраха опростителен и започнаха да говорят за интелектуализиране на партийната дейност. Просто бяха смесени двете понятия — интелект и интелектуализация, имащи един етимологичен произход, но различни по значение. Науката и практиката показват, че поне на настоящия етап подобно технологизиране не може да се осъществи във всяка дейност, че благоприятни условия за това предоставят по-големите и еднородни управленски системи и които дават възможност за ешелонизиране на цели, на действия, за системност и повторяемост в управленската динамика. И съвсем основателно проф. Марко Марков предупреждава: „Най-голяма е потребността да се технологизират сложните дейности, които включват голям брой последователни фази и разнородни операции. От такъв характер са например основните дейности в т. нар. големи социални системи — окръг, селищна система, крупни стопански социални организации" („Партиен живот", кн. 7, 1985 г.).

Digitized by Google

Проблемът за технологизирането на управлението ще придобива все по-голямо значение и актуалност. В този смисъл можем да разберем продължилия в няколко броя на сп. „Партиен живот" разговор за технологията в партийната дейност. Нужно ли бе да се коментира подобен проблем? Мисля, отговорът се съдържа във въпроса, полезността на подобен разговор е очевидна било с това, което се каза и доказа, било с онова, което само се загатна, каза се, без да се докаже.

Наистина вълната на технологичната революция като че ли понесе на своя гребен и схващането, и желанието да се технологизира всичко. Без оглед на място, на потребности, на възможности. У някои хора се създаде и създава илюзорната представа, че не само е осъществимо, но и много лесно е да се приложат технологичните методи навсякъде, включително да се технологизира и партийната дейност във всички нейни проявления, на всички нива и звена. В разговора, така очаквахме, трябваше да се отговори на поредица от въпроси: какви обективни причини, процеси, явления налагат да се технологизира партийната дейност; създадени ли са примери на теоретични открития в областта на партийното строителство, които вече са били трансформирани в практически разработки и се ползват в масовата практика; пътят на познанието: откритие — технологична фаза — производство с еднаква сила ли се отнася и за партийното строителство; в другите науки за технологични открития и технологични разработки се присъждат учени степени, звания и пр., възможно ли е, съществува ли подобно поощрение за технологични разработки в партийното строителство.

Ако приемем, че е възможно да се технологизира партийната дейност, би следвало да се отговори и на един друг въпрос, немаловажен по значение: как технологиите ще навлязат в практиката, докъде, при какви случаи, в кои ръководни и изпълнителски пластове. В партийната дейност са създадени и функционират множество форми, средства, механизми, непрекъснато се усъвършенствува стилът на работа и ръководство — как всичко това ще се съвмести, съчетае с технологичното; нека допуснем, че са съвместими, дори еднозначни, как това ще се осъществи в практическите действия на партийните органи и организации, няма ли да се смесят механично разнородни неща и вместо да се постигне рационалност, всичко да се принизи до еклектичното.

Колко много въпроси! И колко малко отговори!

В разговора при някои автори дори въпросите бяха малко. Вероятно се е получило така, защото проблемът им е бил пределно ясен и това ги е улеснило да избягнат и задълбочените доказателства за обективна необходимост на тази категория — технология на партийната работа. Тези автори вероятно са формирали убеждението си по пътя на формалната логика: технологията в управленската дейност си пробива път, партията е пръв субект на социалното управление, следователно съществуват технологии и в партийната дейност. И в нетърпеливото желание да се каже нещо ново в партийното строителство едва ли не към всяка форма на работа се прикачва определението технологично. Мисля, че бихме допуснали сериозна грешка във виждането и още повече в подхода, ако механично отнесем някои страни, черти, характерности от управлението на производството и социалните процеси към основните, характерните страни и черти на ръководната партийна дейност.

Управленската и ръководната дейност се преплитат, взаимно проникват, но от това не следва, че средствата, формите и начините на работа на едното място автоматично биха могли да се пренесат на другото. Изглежда магията на технологичното така е завладяла някои, че ги кара да му приписват божествено въздействие във всички области и сфери. Начинът на живот например се усъвършенствува вър-

Digitized by Google

ху основата на технологичната революция, на нейните постижения, но можем ли да определим, че съществува технология за начина на живот? Опростителството може да стигне дотам, че за обикновени дейности от живота на партийните органи и организации, каквито са провеждане на едно събрание, съставяне план за някакво мероприятие, изготвяне планчето на пропагандиста, занятието на просветното звено, да търсим специфични технологии.

Партийната работа си има своя вътрешен организационен градеж, нейните подходи и форми съчетават в себе си откритията на логиката, философията, педагогиката, съвременната социална психология, принципите на научната организация на труда. И целият този комплекс от принципи, средства, механизми, подходи, форми на работа се оцветява от особеностите на партийната работа, тя като жива и непосредствена работа с трудещите се; тя като вид ръководен и изпълнителски труд, при който оригиналното, разнообразното, единичното, индивидуалното преобладават над стандартното, над формализираното, над канонизираното. Колкото хора работят в един трудов колектив, членуват в една първична партийна организация, толкова ще бъдат и подходите към тях. Инструкцията за отчетните събрания, конференции е една за всички, но едно събрание с друго не си прилича, всяка партийна дейност въпреки общите правила е нюансирана. Докато на технологиите са присъщи повторяемостта, ротативността, формализирането и регламентът, в партийната работа преобладават творческият подход, оригиналността на отделната изява; положителният опит се разпространява и повтаря в главното, в същественото, но не и в детайлите. Оригиналното, творческото е повече в детайлите, а може ли някой да ни даде рецепта за технологизиране на детайлите? Само като си го помислим, и изтръпваме в уплаха, че гонейки шаблона, формализма, регламентирането, стандартното мислене и действие от партийната работа, те могат да се върнат през другата врата, наметнати с дрешката на псевдоновото.

В поредицата от коментари за технологията в партийната работа се формира едно убеждение, че към известни, към познати неща се прикачват нови имена — вместо план за подготовка на пленум следва да казваме технология за подготовка на пленум. Промяната не е до наименованието и не идва с наименованието. Както революционното мислене и действие не идват с изказване на революционни фрази, така и което и да е откривателство идва не с терминотворчество, а със задълбочено познаване на действителността, с намерения и действия тя да бъде изменена. По-важното е как ще се промени, а не как ще се премени Илия. Впечатлението за терминотворчество се налага от текста на някои автори — много се казва, малко се доказва. Например структурообразуващо доказателство в определение на понятието технология в партийната работа е **последователността, системността** на определени цикли, действия, поведение на ръководния партиен орган, подреждане, градиране по време, място, значение на дадени цели, определени изпълнения и т. н. Не подменяме ли с това един от основните принципи на ленинския стил на работа и ръководство — **системността, последователността.** При това положение възниква поредица от въпроси, някои от тях стигащи и до абсурдност: възможно ли е частичното (принципът на системност и последователност) да замени цялото (ленинския стил); щом важна характерност на едно понятие стане важна характерност на друго понятие, то двете не са ли еднозначни; стилът на работа се развива, усъвършенствува, обогатява, можем ли да определим, че той се и технологизира; щом това е допустимо, възможно ли е другото — да се създаде технология за технологизиране на стила и т. н.

Digitized by Google

Спорът за приложимостта на технологиите в партийната дейност вероятно ще продължи, мен ме безпокои другото — категоричността, безапелационността на някои автори, че технологизирането на партийната работа е възможно не утре, не само в крупните управленски системи и в сложните управленски процеси, а днес и навсякъде; дори планчето на пропагандиста не е пощадено, то е вплетено в примерите на онези партийни дейности, които могат да се технологизират. Подобна категоричност, неподкрепена със сериозен доказателствен материал, буди подозрение. Нека не забравяме, че научното съмнение е начало на научното познание. Не случайно основоположникът на нашето велико учение бе предупредил: „Подхвърляй всичко на съмнение". А съмненията в случая са много. Според някои автори тази категория — технология в партийната работа — съществува, има обективен характер и на нас не ни остава нищо друго освен да я приемем на доверие. Да вярваме, добре, но нали всяка категория съществува не от момента на нейното откритие (публикации, разговори по този проблем и т. н.), а от момента на нейното формиране, появяване като обективна реалност. Щом тя е вътрешноприсъща на партийната дейност, следва да я търсим от момента на създаването на партията — нали научният метод на изследване върви в единство с историческия. Много от сегашните форми на работа като конференции, конгреси, събрания, просветни форми, индивидуална работа са съществували преди; впрочем по-справедливо е да кажем, че повечето от сегашните форми на работа са наследство от нашето революционно минало. Ако тази категория — технология на партийната работа, съществуваше, щеше да бъде открита и нейната природа, разгадана от видните теоретици на партията и вождовете на работническата класа у нас — повече щеше да им прилича.

Някои обясняват необходимостта от технология в партийната дейност с динамичните и сложни процеси на сегашния етап на нашето социално-икономическо развитие и усложнената ръководна дейност на партията. Може ли тогава някой да отговори кой период и етап от историята на партията е бил лесен, спокоен, без усложнения и динамика?

За да придобием всички ние яснота по дадено нещо, следва да се разкрият философската, политическата, организационната природа на същото това нещо. За определението на технология в партийната работа — колкото автори, толкова обяснения. Така например за Г. Бърдаров („Партиен живот", кн. 2, 1984 г.) „Формите, чрез които се проявяват технологиите в партийната дейност, са твърде разнообразни. Основни от тях са: програми, проекти, концепции, системи планове". В публикацията на Ив. Златков в „Партиен живот", кн. 10, 1985 г. се твърди: „Много интересен е въпросът за общото и различията между програма, система и технология в партийната работа". Разминаването е очевидно. В единия случай програмата, системата е отделена от технологията, в другия случай те са типичното за технологията. Неяснотата на определението не може да не доведе и до неяснота на приложението. Тези и други неясноти, непълноти, себичност на метода на изследване крият в себе си риска да се създаде своеобразен организационен стрес у кадрите с всички тези технологични фази, цикли, операции, равнища и вместо да сложим бариера на модните увлечения, на наукообразието в партийната практика, ние да им платим поредния данък. Безспорно е, че трябва да се повиши коефициентът на преобразуването на научното познание в приложни разработки, в практически полезни неща, без обаче да се взаимствува чужда терминология. И това е предимно задължение на научните институти, на научните работници в обществените науки.

Димитър КРАЛЕВ

Digitized by Google

С ПЪРВОСТЕПЕННО ЗА ПРАКТИКАТА ЗНАЧЕНИЕ

Започнатият разговор за технологиите в партийната дейност се посрещна с интерес от партийните кадри и актива от Шуменски окръг. От мненията, които споделиха редица кадри и дългогодишни активни дейци, се потвърди, че разговорът е навременен и необходим. Инициативата на редакцията на сп. „Партиен живот" намира подкрепа и одобрение. Един по-задълбочен анализ ни убеждава, че това са не само теоретични, но и с първостепенно значение за партийната практика проблеми. Тяхното цялостно опознаване, усвояване и прилагане в дейността на партийните органи и организации безспорно ще доведе до по-нататъшно подобряване на работата за изпълнение на решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП, на задачите, произтичащи от Докладната записка на др. Тодор Живков за стила и методите на работа.

Времето след Дванадесетия конгрес на партията се характеризира с настойчива, упорита и последователна работа за намиране на най-сполучливите форми и средства за повишаване ефективността от целокупната партийна дейност. Незаменима помощ и в това отношение ни оказва богатството от идеи, теоретически разработки и подходи, което се съдържа в следконгресното творчество на генералния секретар на нашата партия другаря Тодор Живков. Усъвършенстването на технологиите е един от пътищата и факторите за повишаване ефективността на дейността на партийните органи и организации от всички равнища. Научният анализ на изминатия път, натрупаният опит и постигнатите резултати показват, че технологиите и процедурите, които сме използвали преди двадесет, десет, дори и преди пет години, сега не биха ни довели до желаните резултати. Безспорно приемствеността е необходима, но съвременните сложни и динамични социални процеси изискват непрекъснато да се усъвършенстват технологиите на ръководството и управлението, което е невъзможно без много добре подготвени ръководни кадри.

Като се ръководи от това обективно изискване, окръжният комитет на БКП в Шумен в началото на месец април 1983 година проведе пленум по дейността на партийните органи и организации за привеждане на стила и методите на работа на ръководните кадри в съответствие с изискванията на Дванадесетия конгрес на БКП.

Основната цел на бюрото при подготовката и провеждането на пленума бе да се насочат усилията на всички органи и организации, на всички ръководни кадри към овладяването на съвременните измерения на ленинския стил и методи на работа, за претворяване в дела на произтичащите от конгреса задачи за развитието на Шуменски окръг. Набелязаха се мерки за усъвършенстване на системата за подбора, разпределението и възпитанието на кадрите. Настъпиха положителни изменения в работата с резервните кадри, промениха се подходите и критериите при оценката на кадрите, повиши се ролята на първичната партийна организация в този процес. Подобрения настъпиха в информационното обслужване на кадрите. Усъвършенствува се системата за квалификация и преквалификация. За изтеклия период след провеждането на пленума бюрото на окръжния комитет на БКП раз-

Digitized by Google

гледа последователно някои важни страни от решаването на този проблем, оцени получените резултати и съответно направи допълнения и изменения към приетите решения.

Опитът показва, че трябва да се работи толкова по-динамично и гъвкаво, колкото по-динамично се променят обективните процеси, които водят до промени в потребностите. Ако искаме да имаме успехи, то непременно трябва да се опираме на постиженията на обществените и частните науки при усъвършенствуване на технологиите в партийната работа и ръководство.

През последните години в окръжната партийна организация се извърши целенасочна работа за експериментирането на положителния опит, на образци в партийната дейност. По своята същност те са нов, по-ефективен начин за решаване на дадена задача или за постигането на определена цел в партийната дейност, т. е. те в известен смисъл са плод на една нова по-усъвършенствувана технология. В хода на разпространението на челния опит тя може дори да се дообогати. Например в нашия окръг бе разпространен опитът на общинския партиен комитет във Венец по изграждането на школи за новоприетите комунисти. Това даде добър резултат. Общинският партиен комитет в Каолиново при прилагане на този опит го обогати, като използва нови форми и средства в работата с кандидатите за встъпване в редовете на партията. На основата на създадените традиции те предприеха конкретни мерки за подобряване на индивидуалната работа с младежите. Изгради се школа „Млад активист" към общинския комитет на партията.

Разбира се, обстоятелствата, при които се прилага дадена технология, са винаги специфични и тази специфика е относително устойчива. Но това пък от своя страна налага общозначимите моменти да се прилагат конкретно, съобразно с обективните и социалните особености.

С помощта на отдел „Организационен" на ЦК на БКП и Центъра по партийно строителство при АОНСУ при ЦК на БКП вече близо година експериментираме модел за усъвършенствуване прилагането на политическия подход при планирането на дейността на партийните органи и организации. Много трудности се наложи да преодоляваме още при изработването на самия модел. Фотографията, която се направи, показа, че съществуват някои слабости при подготовката на плановете на общинските, заводските и комбинатските партийни комитети, на първичните партийни организации.

Оказа се, че някои кадри и активисти са свикнали с тези слабости и трудно приемат новото. Планът е изходното начало и неговото подобрение ще доведе до повишаване качеството на цялостната партийна дейност. Още на този етап се убедихме, че преди да пристъпим към масовото внедряване на модела в практиката, ще се наложи в него да се направят някои промени.

Партийните органи и организации в Шуменски окръг се стремят да усъвършенствуват технологиите и в други направления на партийната дейност.

Изискването на Дванадесетия конгрес и задачите, произтичащи от Февруарския пленум на Централния комитет на партията за интензификация върху основата на внедряване постиженията на научно-техническия прогрес, се разбира добре от партийните комитети. Те се стремят непрекъснато да усъвършенствуват технологията на ръководството на този процес. Например партийният комитет при стопанския комбинат за обработка на алуминий „Стамен Стаменов" в Шумен сравнително бързо преустройва своята работа съобразно изискванията на пленума. Той разработи и прие специално допълнение към програмата

Digitized by Google

за изпълнение решенията на конгреса. Колективът на комбината работи с вносни суровини, което го задължава да прави възможно най-големи икономии. В резултат на извършената индивидуална работа това се разбира от всеки работник. Напълно естествено е, че понятието технологичен отпадък тук е заменено с понятието технологичен оборот. Бързо се внесоха и промени в системата за овладяване и прилагане на научно-техническия прогрес, на световния и нашия челен опит. Осемдесет на сто от рационализаторските и изобретателските предложения са внедрени в практиката. Планът за печалбата от внедрените предложения е изпълнен почти двойно. Колективът изпълни шест месеца предсрочно комплексната петилетна програма за изобретателска и рационализаторска дейност.

В последно време много от партийните кадри и активисти отчитат необходимостта от повишаване ролята на партийното събрание в живота на първичната партийна организация и на трудовия колектив, който тя ръководи. Очевидно се налага да се усъвършенствува работата по тяхната подготовка и провеждане. Поставили сме си задача да проучим по-задълбочено опита на КПСС. Партийните комитети натрупаха значителен опит в усъвършенствуване подготовката и приемането на научнообосновани решения. Сформират се групи с участието на специалисти, използва се помощта на научноизследователските институти. Практиката показва обаче, че сериозни промени трябва да настъпят в осъществяването на партийния контрол. Случва се така, че добри решения не се реализират и не довеждат до постигане на предварително набелязаните цели именно поради липсата на системен компетентен контрол в процеса на изпълнението им.

Усъвършенствуването на технологиите в партийната дейност е проблем, чието решаване ще доведе до повишаване на нейното качество и ефективност, до засилване на нейните революционни, преобразуващи възможности, до повишаване ръководната роля на партията.

Николай НИКОЛОВ
зав. отдел „Организационен"
на окръжния комитет на БКП — Шумен
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

САМОДЕЙНОСТТА НА ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Окръжният комитет на Българската комунистическа партия в Благоевград придава голямо значение за засилването на самодейността, творческата активност и инициативността на първичните партийни организации. За целта се използва система от мерки. Голяма е ползата от разработването и решаването на важни въпроси от дейността на партийните организации като: развитие и усъвършенствуване на вътрешнопартийната демокрация; издигане авторитета и засилване въздействуващата сила на партийното събрание; разгръщането на критиката и самокритиката; повишаването на качеството и ефекта от контрола над дейността на административно-стопанските ръководители; обогатяване формите на индивидуалната работа с комунистите и др. Всичко това помогна да се усъвършенствува съдържанието на тяхната работа, да се засилят активността и инициативността на партийните членове. Отчетът и самооценката за поведението и дейността на комунистите станаха постоянен техен стил. Състояха се разговори за личния пример и приноса на членовете на партията в борбата за високо качество и дисциплина. Голям стимул за развитието на партийната самодейност даде прегледът за издигане ролята и боеспособността на първичните организации, а така също и проведените разговори-отчети: „Комунистът — организатор и възпитател на масите"; „Комунистът и качеството на труда"; „Личният пример и приносът на комуниста в борбата за висока дисциплина". Всичко това засили ролята на критиката и самокритиката, повиши активността на партийните членове. Те сами стигаха до извода, че ниското равнище на партийния живот ограничава развитието на самодейността на партийните организации. Намаляха случаите на изземване на функциите им от страна на партийните бюра при решаването на въпроси, които изискват становище на партийното събрание.

Отдел „Организационен" на Централния комитет на БКП постави задача в окръга да се моделира и експериментира положителен опит за засилване самодейния характер на първичните партийни организации в борбата за разгръщане на научно-техническия прогрес и за високо качество на труда. Тя ни въоръжава с нови идеи. Това са проблеми, които са в съответствие с високите изисквания на съвременния етап на нашето развитие.

За целта бюрото на окръжния комитет на БКП прие специален план. В него са посочени основните задачи, формите и средствата на

Digitized by Google

работа. Конкретизирани са задълженията на партийните органи и организации, на кадрите, от които зависи разгръщането на самодейността на първичните организации. Цялостната дейност по моделирането и експериментирането на процеса съдържа мерки от организационно-методически, научно-приложен, политически, психологически и друг характер.

Работата по формирането на опита протича под научнометодическото ръководство на колектив от партийни дейци и научни работници от Центъра по партийно строителство на Академията за обществени науки и социално управление при Централния комитет на БКП.

Как се подхожда?

Работата по моделирането и експериментирането започна със семинар-разговор на тема „Първичната партийна организация — самодеен политически ръководител на трудовия колектив в борбата за високо качество". В него освен работниците на окръжния, общинските и заводските партийни комитети участвуваха партийните секретари и членовете на партийните бюра, чиито първични партийни организации са определени за експериментирането на нов положителен опит. Участниците в семинара се запознаха с новите моменти в партийната самодейност, с опита от окръга, страната и КПСС. През следващия етап усилията се съсредоточиха към проучването и анализирането на самодейния характер на първичните организации.

Изключително важно е да се познават характерните признаци на самодейността. Главната ѝ отличителна черта е способността на първичната организация по своя инициатива, чрез осъзнаването на дълга и отговорността си да организира всестранния си живот. Сега с особена сила се поставя въпросът — всички партийни органи и кадри да анализират собствения си стил и да се усъвършенствуват вътрешнопартийните отношения.

Научният подход в работата на комитета намира израз и в прогнозирането и разработването на модели, които се осъществяха с помощта на комплексен и критичен анализ на съществуващата партийно-организационна практика от позициите на съвременните изисквания, потребности и критерии. Критичният анализ и методическата помощ на първичните организации се извършиха от завеждащи отдели и политически сътрудници на окръжния комитет на БКП, преподаватели в междуокръжната партийна школа, работници на кабинетите по партийно-организационната работа. С тяхното съдействие и активно участие на общинските партийни комитети в първичните организации се разгърна творческата дейност за подобряването на вътрешнопартийните отношения, за създаването на здрава атмосфера и т. н. Непосредствените връзки на окръжния комитет на БКП дават възможност принципно и оперативно да се въздействува на общинските комитети на партията, да се решават възникващите въпроси, които са свързани със самодейния характер на партийните организации.

Заслужава внимание една нова идея, която е намерила място в плана на бюрото на окръжния комитет на БКП. Каква е нейната същност? На общинските партийни комитети се предоставя голяма самостоятелност в избора на формите и средствата при изпълнението на възложената задача. Този подход помага да се развиват тяхната инициатива и творческа активност. Те определят главните проблеми, върху които ще съсредоточат усилията си за задълбочаването и засилването на своята самодейност и тази на първичните партийни организации. Към това сега е насочен широк комплекс от форми и средства за активизирането на вътрешнопартийните фактори. Те превръщат потенциалните възможности на комунистите в динамична и боева

Digitized by Google

активност за изпълнението на партийните решения в икономическата, социалната и културната област.

Моделирането и експериментирането се очертават като изключително важно организационно-политическо мероприятие в окръжната партийна организация. То се извършва в период на висок трудов и политически подем, в момент на оглеждане, оценка и самоанализ на подхода за успешно изпълнение на поставените задачи и достойна среща на Тринадесетия конгрес на БКП. С него се повишават ефективността и преобразуващата сила на партийно-организационната и политическата работа. Днес кадрите, комунистите и трудещите се от окръга ги обединява девизът: „Благоевградски окръг — в челните позиции на социално-икономическия напредък на родината, водещ в специализиращите се отрасли и дейности". Главен обект на експериментирането е активната жизнена позиция на първичната организация в нейните многостранни измерения. Нейната насоченост е преди всичко към смелост и решимост в практическите действия, за пълно използване на знанията и уменията на комунистите и безпартийните в получаването на конкретни дела, способност и воля за преодоляването на инертните сили и задържащите фактори по пътя на нашето развитие.

Цялостната дейност по моделирането и експериментирането се ръководи и направлява от окръжния комитет на БКП. Негови работни групи изследваха и анализираха равнището на самодейния характер в група първични организации. На основата на това и като се съобрази с постиженията на партийното строителство, бюрото на комитета обсъди и утвърди модел за засилване самодейния характер на партийните организации в разгръщането на научно-техническия прогрес и за високо качество на труда. Моделът е разработен на основата на повишените изисквания след Дванадесетия конгрес на БКП, Националната партийна конференция и Февруарския пленум на Централния комитет на партията (1985 г.). Важен резултат от направеното през началния етап на моделирането и експериментирането е, че са очертани конкретни идеи и подходи на партийните организации, за да се изпълнят задачите в съответните колективи. В модела са посочени разнообразни форми и средства на партийната практика. Конкретизирани са задълженията на общинските комитети на БКП, на отделите на окръжния комитет на партията, на държавните и стопанските ръководители за задълбочаване на тяхната връзка с първичните организации, за квалифициран анализ и компетентна помощ в развитието на самодейността им. Тази дейност има важно значение. **Въпросът е: да се измени досегашната вредна практика на формална помощ, като се създават условия партийните организации творчески да обсъждат актуалните проблеми на колектива.**

Експериментът не е затворено мероприятие само за определените от бюрото на окръжния комитет на БКП първични партийни организации. В него могат да участвуват и други, като към проблема подхождат съобразно конкретните задачи на съответните колективи. Ако се вникне в съдържанието на модела, ще се съзре, че централно място в него заема работата на партийните организации за самостоятелно и своевременно възприемане на задачите в осъществяването на курса за повсеместна и всестранна интензификация, разгръщането на научно-техническия прогрес, прилагането на икономическия подход, повишаването на качеството на труда, усъвършенстването на вътрешнопартийните отношения. В центъра на експеримента се поставят въпросите: как партийното бюро и секретарят активизират своята трудова и обществено-политическа дейност в предконгресната година; как от-

Digitized by Google

делните комунисти с личния си пример допринасят да се подобрява качеството на продукцията и на другите социални дейности. Целта е тази тяхна активност да се предаде на партийната организация, на партийната група, на всеки комунист, да прерасне във всеобщ подем на колектива, практически да води до реални резултати.

Конкретни са задълженията за повишаване професионалната квалификация на комунистите за внедряването на най-новите постижения на научно-техническата революция. Всяко забавяне и изчакване друг да разреши тези проблеми са несъвместими с развитието на самодейността на първичните организации. Експериментът насочи организациите по-точно да определят главните проблеми, над които да съсредоточат усилията си за упражняване на уставното си право на контрол. **Важна черта в стила им става нетърпимостта към безотговорността, безстопанствеността, към проявите на бюрократичност и безпринципност.**

Съществен момент в моделирането и експериментирането са **развитието и усъвършенстуването на вътрешнопартийните отношения.** Практиката показва, че всякакви елементи на неравноправие в отношенията между членовете на колектива, на неуважение и незачитане са барнера за повишаване на активността, творчеството и инициативата. Особено значение се придава на усилията за **намаляване влиянието на служебната йерархическа зависимост между членовете на организацията.** Комунистите са с различен социален статус, професии, възнаграждения, битова устроеност, опит, умение и навици, но всички са равни пред Устава и Програмата на БКП. Стремежът е партийната организация да допринася за повишаване комунистическата съзнателност на членовете на партията, за издигане чувството им за взаимопомощ и сътрудничество. В процеса на експериментирането се вземат практически мерки, които засилват критичното и самокритичното отношение към всеки обществен и вътрешнопартиен въпрос, дава се практически израз на записаното в Програмата на БКП: „У всеки комунист да се повишава чувството за отговорност за състоянието и работата в неговата организация и цялата партия. Комунистът отговаря за партията, както партията е отговорна за всеки комунист".

Главното в дейността на партийните комитети при експериментирането е осъществяването на квалифицирана помощ на първичните организации с цел подходът и стилът на работа да отговарят на деловия характер на очертаните в модела задачи. Това обаче не може да се осъществи, без да се познава съответната партийна организация.

Заслужава внимание и широка подкрепа извършеното от партийните комитети в Благоевград, Петрич, Якоруда, Гърмен, Първомай, Сатовча, Хаджидимово, Струмяни, Кресна, Коларово и други, където чрез подходящи форми: курсове, семинари за обучение на актива, деня на партийния секретар и пр., са изяснени основни постановки за същността, източниците и факторите за разгръщане самодейния характер на партийните организации. Досегашният опит в окръжната партийна организация е направен достояние на широкия актив, обсъждани са предложения около съдържанието, формите и методите на самодейността. Състояха се събрания, на които комунистите бяха запознати с целите и задачите на модела. Приети бяха мерки за неговото експериментиране по места. Специално внимание се отдели на самоконтрола и съзнателността на ръководните кадри, на партийната дисциплина, на критиката и самокритиката и другите фактори, от които зависи разгръщането на инициативността и активността, предприемането на творчески търсения и конкретни решения, задълбочаването и засилването на самодейността. Сред мерките, които включва екс-

Digitized by Google

периментът, първостепенно значение се придава на внимателното проучване, обобщаване и внедряване на положителния опит.

Правилното отчитане на организационните форми и средства създава реални възможности за засилване на положителните процеси в живота на първичните организации, нарастват тяхната активност, творчество, организираност и отговорност за осъществяване повелята на партията в борбата за разгръщането на научно-техническия прогрес и за високо качество на труда.

Внимателното вглеждане в досегашната практика показва, че при посоченото моделиране и експериментиране много често се налага да се преодоляват сериозни пречки и трудности. Те произтичат от консерватизма към новото, от инертността, формализма, ограничения практицизъм и т. н. Това показва, че е необходимо у всеки партиен комитет и неговите кадри да се внесат по-голяма перспективност и научност. Партийните комитети и организации имат възможност и трябва да създават собствени модели, да ги експериментират за формирането на свой положителен опит.

Важен етап от моделирането и експериментирането в окръжната партийна организация се очертава срещата на бюрото на окръжния комитет на БКП със секретарите на първичните партийни организации. Тя ще се състои през четвъртото тримесечие на настоящата година. На нея ще се обсъдят резултатите от експериментирането и формирането на положителен опит за засилването на самодейния характер на партийните организации, за разгръщането на научно-техническия прогрес и за високо качество на труда. Това ще помогне за създаването на творческа атмосфера във всяка партийна организация, за всестранното развитие на инициативността и самодейността във всеки колектив.

Борис АНГЕЛОВ

КАДРИТЕ — ГРИЖА И ВНИМАНИЕ

През последните години кадровата работа в общинската партийна организация във Варна постоянно се усъвършенствува и издига на по-високо равнище. Партийните комитети и организации търсят по-съвършени пътища и форми за привеждането ѝ в съответствие с решенията на XII конгрес на БКП и на последвалите го пленуми на Централния комитет на партията.

В резултат на положените усилия са постигнати съществени изменения в качествените характеристики на номенклатурните кадри. Значително е повишено образователното им равнище и партийното ядро, увеличен е относителният им дял до 40-годишна възраст.

Сега над една трета от пленарния състав на общинския комитет на БКП са работници, 42,8 на сто от секретарите на първични пар-

Digitized by Google

тийни организации са заети непосредствено в материалното производство, а над 50 на сто от тях имат висше образование. Висок е образователният ценз и на членовете на партийните бюра.

Анализът на кадрите в системата на държавните и обществените органи и организации показва, че и в тяхната качествена характеристика настъпват положителни изменения.

В Българските професионални съюзи преобладава съставът с по-високо образование и специална подготовка, с по-голяма организационна култура и умение да организира и повишава активността на трудовите колективи.

В Отечествения фронт низовият актив се укрепи с авторитетни обществени и стопански дейци, с политически изявили се млади и активни комунисти, изпратени с партийни поръчения за работа по местоживеене.

Целенасочена дейност е извършена за повишаване равнището на кадровата работа и в общинската комсомолска организация. Подобрен е социалният и качественият състав на комсомолските секретари при трудовата и средношколската младеж. Изградена е стройна система за подбор, обучение и възпитание на комсомолските активисти. Укрепва и партийното ядро.

Осъществени са практически мерки за подобряването на качествения състав на кадрите в учебните и детските заведения. По-високи изисквания се предявяват към политическата подготовка, професионалната квалификация и обществената активност на ръководните дейци от културните институти и творческите групи.

Преобладаващата част от партийните и стопанските ръководства коренно промениха подхода си към по-нататъшното усъвършенстване и демократизиране на подбора, разпределението, издигането и оценяването на ръководителите.

Сериозна крачка напред е направена за въвеждането в практиката на конкурсното и изборното начало като сполучлива форма за ограничаването на субективизма и по-пълно зачитане мнението на колектива при издигането на кадрите. То доказа своята голяма социална значимост, а приложението му вече бележи както количествен, така и определен качествен ръст. Досега на територията на общинската партийна организация са обявени 370 конкурса за средни ръководни кадри, а са проведени 312, шест от които съчетани с последващ избор. Участвували са 1108 кандидати.

Общинският комитет на БКП разбира, че едно от най-важните условия за повишаване равнището на кадровата работа в общинската партийна организация е формирането и подготовката на дееспособен кадрови резерв. Извършеното в това отношение позволи да се укрепят с квалифицирани, добре подготвени и образовани работници всички важни отрасли на градската икономика, държавните и обществените органи и организации. Внедрена е система за картотекирането и воденето на отчет на резервните кадри в съответствие с утвърдената длъжностна номенклатура. Използват се повече и по-разнообразни форми и средства за тяхната подготовка, за обучението и възпитанието им.

Относителният дял на жените — резерви, през 1984 година е увеличен с близо 16 на сто спрямо 1982 година. За същото време с три процента нарасна броят на резервните кадри с висше образование, а с 5 на сто на тези до трийсетгодишна възраст. Фактите сочат, че над 80 процента от издигнатите на отговорна работа номенклатурни дейци на общинския комитет на БКП са от резервния състав. Това свидетелствува, че постепенно се отстраняват слабостите, които се до-

Digitized by Google

пускаха доскоро в работата с тях. Положителни изменения са отбелязани в районните и заводските партийни комитети.

Общинският партиен комитет проявява стремеж да се освободи от неизкоренените докрай формализъм и субективизъм в работата с резервните кадри. Все по-често те се определят на основата на внимателното проучване на конкретните потребности и бъдещите задачи на трудовите колективи.

Стремежът е по-широко да се привличат отделни ръководители, специалисти, научни работници и институти за комплексно прогнозиране на потребностите от резервни кадри, съобразени с плановете за социално-икономическо развитие на трудовите колективи. Това се прави на основата на по-задълбоченото и всестранно познаване на тези дейци.

В последно време успешно бяха решени някои конкретни задачи по изучаването и прилагането в практиката на положителния съветски и наш опит за усъвършенстуването на работата с резервните кадри. Собственият опит обаче още не е изведен докрай, макар да се експериментира на отделни места.

В общинската партийна организация се отделя голямо внимание на работата по повишаването на марксистко-ленинската подготовка и икономическите знания на ръководителите, както и за системното им запознаване с актуалните проблеми на партийната политика. Разработена е специална програма за тяхното обучение по равнища. Особени грижи се полагат за квалификацията им по въпросите на новия икономически подход и неговия механизъм, комплексната механизация и автоматизация, управлението на качеството, развитието на научно-техническия прогрес, внедряването на нови технологии и др. Утвърждава се практиката в процеса на обучението си те да разработват проблеми, които са непосредствено свързани със задачите на съответния трудов колектив.

Във филиала на Академията за обществени науки и социално управление при Централния комитет на БКП са организирани курсове за квалификация и специализация на директорите и заместник-директорите от всички отрасли. Положителни са и резултатите от провежданите краткотрайни курсове със стопанските дейци.

В съответствие с приетата подсистема за обучение на действуващите и резервните кадри и програмата за изучаването и разпространяването на челния партиен опит в общинската партийна организация се извършва конкретна практическа работа. С голяма ефективност се отличават: дните на партийния секретар в район „Аспарухово"; периодичното обучение на актива в район „Възраждане"; съчетаните с обмяна на опит семинари на вузовския партиен актив в район „Приморски"; научно-практическите конференции в район „Варненска комуна".

Общинският, районните и заводските партийни комитети полагат последователни усилия за налагането на по-високи критерии, за по-голяма взискателност и обективност при оценяването на ръководителите. В това отношение широко се използват по-ефективни форми за изучаване на общественото мнение. Това помага да се подготвят задълбочени, всеобхватни, реалистични и действени оценки за работата, стила и нравственото облик на съответните лица.

Този подход се отразява положително на тяхното възпитание и израстване, развива активността им, приучва ги към отговорност, помага да укрепват връзките си с комунистите и трудещите се. Той благоприятствува за утвърждаването на възпитателните и контролните функции на първичните партийни организации.

Digitized by Google

С цел по-пълно да се отчита социалната активност на номенклатурните кадри по местоживеене бюрото на районния комитет на БКП в район „Възраждане“ е утвърдило система за взаимовръзка на партийните комитети и организации от предприятията, учрежденията и училищата с кварталните първични организации. Тя се използва при изготвянето на оценките за дейността им.

●

В разнообразната и всестранна практическа работа с кадрите се допускат и някои слабости.

Макар и много рядко в отделни случаи се подценява единството на техните политически, делови и нравствени качества, не се проучва задълбочено умението им да работят с хората.

Бавно се подобрява качественият състав на кадрите от държавния апарат. Налице са пропуски в кадровата работа на Отечественият фронт и общинския съвет на Българските професионални съюзи, особено що се отнася до укрепването на низовите им звена, издигането на млади активисти и повече жени на ръководна работа. Неряд-ко в комсомолските комитети се избират младежи с недостатъчен опит.

Независимо от настъпващите положителни изменения подборът, подготовката и реализацията на резервите продължава да бъде едно от слабите звена в кадровата работа на общинската партийна организация. Не навсякъде се отделя необходимото внимание за създаването на дееспособен кадрови резерв.

Не са преодолени докрай формализмът и беднотата във формите и съдържанието на учебно-възпитателния процес. Не е решен напълно и проблемът за обхвата на всички номенклатурни кадри в системата на обучението.

Споделихме по-важните изводи и оценки, които направи за работата с кадрите общинският комитет на БКП във Варна на контролно пленарно заседание. Той обсъди от критични позиции резултатите от изпълнението на програмата на окръжния комитет на партията в това направление и утвърди допълнителни мерки.

Христо РАЙЧЕВ
кореспондент на „Партиен живот“

Digitized by Google

КАЧЕСТВО ВЪВ ВСИЧКИ ДЕЙНОСТИ

Ако понятието „брак" въобще има място в обществено-политическата практика, негови причинители най-често са рутината, шаблонът, формализмът, инерцията. И не случайно другарят Тодор Живков формулира кратко изискването за високо качество във всички дейности, в това число и в дейността на партийните организации, като повик за революционно мислене и новаторско действие.

Партийната работа като специфичен вид социална дейност естествено формира своето качество във всички свои елементи. Но в най-голяма степен в него се пренася качеството на субективния фактор — на отделния комунист, на първичната партийна организация, на ръководния орган и на отделните негови членове. Върху крайния резултат влияят качеството и ефективността на организацията на партийното ръководство, на стила, методите и формите на работа.

Ето защо в партийната организация на Стопанския нефтохимически комбинат в Плевен насочихме усилията си едновременно в две основни направления: **подобряване качествените характеристики на отделните комунисти, на ръководните органи и на организациите като цяло и издигане равнището на организаторското умение, на новаторския подход.**

●

Работейки по първото направление, едновременно с **подобряването на качествения състав чрез приемането на нови членове** отделяме повече внимание на **повишаването на качествените характеристики на целия членски състав.** Този подход ни даде възможност в непродължителен период да стабилизираме в количествено и в качествено отношение една от възловите първични организации — тази в базата за развитие и внедряване по минерални масла. Заедно с това се запазват по-ниските темпове в ръста на средната възраст сред комунистите, въпреки че поради липсата на текучество колективът като цяло застарява. По-често (и не единствено на отчетно-изборните събрания) се анализира **възрастовата, образователно-квалификационната и професионалната структура на организациите.** Расте броят на партийните членове, които продължават своето образование; повече специалисти преминават през различни форми за повишаване на управленската си подготовка и за следдипломна квалификация. Държи се сметка за тяхното участие в опреснителните курсове, в различните форми за повишаване на разряда и т. н. Сега в комбинатската организация няма нито един комунист под 40-годишна възраст без завършено средно образование и това е сериозно постижение. Непрекъснато и изпреварващо се осигурява благоприятна образователна структура спрямо равнището на колектива. Анализите обаче показват, че при някои професии, главно сред спомагателния персонал в „Обслужваща дейност", „Ремонтна дейност" и др. партийното ядро все още се нуждае от подобрение.

По-активното **ангажиране на комунистите с различни обществено-политически задължения** обогатява техния социален и политически

Digitized by Google

опит, изгражда умения за работа с хората. Това изцяло се потвърждава от работата ни с резервните кадри, където обществената активност е издигната в ранг на задължително условие за развитие. Не случайно средно около една трета от поръченията, възлагани от първичните организации, се отнасят именно до обществена ангажираност. Особено внимание отделяме на кандидатстващите в партията и на новопринетите комунисти.

И един пример: след приключване на отчетите и изборите в обществено-политическите организации само 5 стопански ръководители от средното равнище не бяха включени в различни комбинатски и низови обществено-политически органи, не получиха отговорни политически задължения. Проблемът е по-скоро в още по-широкото ангажиране на комунистите, които работят на смени. Обновлението на изборните органи и включването на повече изпълнителски кадри в агитаторските колективи е верен път, но образно казано, той още не е добре утъпкан.

Нашите действия, планове и виждания са насочени и към по-нататъшното усъвършенстване на **традициите в подготовката на широкия партиен актив.** Оказа се, че създадената плановост, стремежът към практическа насоченост и привличането на компетентни външни лектори все още не са достатъчни — допълнителни резерви при подготовката на актива потърсихме в ангажирането на авторитетни комбинатски кадри, задълбочено познаващи както основните партийни постановки, така и конкретните проблеми на колектива. Добра илюстрация за това са запомнящите се коментари и дискусии, особено в школата на агитатора, по въпросите на научно-техническия прогрес, на общественото мнение, на социалистическата дисциплина, на работата с кадрите.

По-често и по-целенасочено в субекта на партийната работа включваме и **безпартийния актив**, на който гледаме като на **естествено продължение на членския състав на комбинатската партийна организация.** Примерите за полезността на такъв подход са действително многобройни, но все пак заслужава да се отбележи резултатното непосредствено участие на номенклатурни на комитета и бюрата кадри в заседания и събрания, където се разглеждат въпроси от партийното ръководство на икономиката. Подготвяните от тях доклади и дейността им в разработващи групи определено издига качеството на приеманите решения, програми и мероприятия по производството на стоки и услуги на населението, икономите на материално-енергийни ресурси, естетизацията на комбината, опазването на околната среда и други.

Най-големи са възможностите за издигане равнището на субективния фактор чрез **по-смелото и по-широко прилагане на новите подходи в кадровата политика на партията.** Става дума преди всичко за по-активното въвличане на организациите и колективите в издигането и атестирането на ръководните кадри. В това отношение от експеримент **конкурсно-изборното начало** в комбината се превърна в полезна практика, позволяваща да се развиват и изявяват главно онези кадри, които притежават високи организационно-делови и морално-политически качества. Работата на партийния комитет и на бюрата по подбора на кадрите и представянето на подлежащите на избор кандидати пред колективите утвърждават конкурса не само като организационно-техническо, но и като ефективно политическо мероприятие. По този начин се ограничават субективизмът, ходатайството, карериизмът и т. н., а това не може да не се отрази положително върху цялостното развитие на колектива.

Digitized by Google

С по-голямо разнообразие от подходи се характеризира и второто направление за повишаване качеството на партийната работа — обогатяването на организационния опит и организационната култура, на способността вярно да се анализират и оценяват обективните фактори и предпоставки за изява на организаторското умение на субективния фактор.

Безусловно трябва да получи практическо проявление например умението да се изпреварват, навреме да се улавят назряващите проблеми. Защото не е тайна, че се случва да вървим след събитията, да се борим с последствията, а не с причините за дадено негативно социално явление.

Това изискване може да се постигне, ако непрекъснато се задълбочава научността в партийната работа. Важна насока за такова задълбочаване е своевременно и активно да се привличат компетентни специалисти при решаването на отделни проблеми. Резултатно използваме социолога на комбината — като се започне от тематичните анкетни проучвания и се стигне до изследванията в няколко комплексни бригади. И докато в началото появата на социолога бе посрещната от кадрите и колектива на комбината с предубеждение, сега той има утвърден авторитет и все по-често е търсен помощник на партийни, стопански и обществени кадри и ръководства. Така например по инициатива на партийните бюра в заводоуправлението и в ремонтните звена бе направено изследване сред комунисти и безпартийни във връзка с прегледа на боеспособността на първичните организации. Анализът на резултатите не само помогна да се повиши качеството на приетите през заключителния етап на прегледа мерки, но и да се откроят проблеми с общокомбинатска валидност.

Преди около две години партийният комитет, стопанското ръководство, ръководствата на обществено-политическите организации обсъдихме внимателно основните проблеми, които трябваше да се решават в колектива. Главният от тях бе очерталото се изоставане на материално-техническите условия на труда и на производствения бит от възможностите и потребностите на субективния фактор. Независимо че немалко вече бе направено, тези условия можеха да повлияят неблагоприятно и на крайните производствени резултати, и върху редица въпроси от обществено-политическия живот на колектива, и на социалнопсихическия климат в него. След множество анализи, проучвания и търсене обединихме своите усилия чрез инициативата „Колективът — стопанин на социалистическата собственост". Смисълът ѝ е в поемането на напрегнати двустранни задължения между ръководството на комбината и колективите на комплексните бригади. И стана така, че нашите предвиждания и очаквания се оправдаха и даже надхвърлиха и най-оптимистичните прогнози.

Тази инициатива, органически съчетана с движението „Героят е винаги в строя", доказа на дело своята ефективност като комплексна и сполучлива форма за политическа работа, за укрепване на колективизма и засилване на обществено-политическите и социално-икономическите изяви в трудовите колективи на комбината. Изменеиията продължават, но още сега във водещите колективи се чувствува: повишена надеждност на оборудването, преобразени и естетизирани условия на труд и бит, стабилни резултати в качеството на продукцията, променено отношение към социалистическата собственост, здрав социалнопсихически климат. Не случайно сред постоянните първенци в комбинатското съревнование са бригадите „Ернст Телман" в цех „Ка-

Digitized by Google

талитичен ремонт", „Юрий Гагарин" в цех „Хидроочистка", „Коста Златарев" в автобазата. Особено ценен резултат за нас е общокомбинатското движение за благоустрояване и естетизиране на производствената среда, зародило се в самите колективи, сред хората в комплексните бригади.

Посоченият пример релефно показва какви възможности съдържа стремежът по-системно и умело да изучаваме и творчески да пренасяме опита, създаден в обществено-политическата практика. Впрочем има и други доказателства: приложението на конкурсно-изборното начало, успешното съчетаване на двете инициативи — „Колективът — стопанин" и „Героят е винаги в строя", практическото приложение на постановката за растеж на място и други, а и опитът, който в момента проучваме — на стопанския химически комбинат „Ботекс" в Ботевград за разпределянето на социалните фондове според приноса на колектива, на отделните негови членове. Това ние разбираме като едно от изискванията на Февруарския пленум към самата партийна работа.

Резерви има и в по-широкото приложение на съревнователното начало чрез прегледите на нагледната и на устната агитация, на партийните групи и т. н.

Преценявайки факторите за издигане качеството на нашата дейност, трябва определено да подчертаем усъвършенстването на комплексния подход, съчетан със стремежа за задълбочаване на диференциацията.

Пример за действен комплексен подход, който потвърждава необходимостта от търсене на нови и развитие на използваните форми, е работата на комбинатския колектив по въпросите, свързани с укрепването на трудовата и технологичната дисциплина, със спазването на правилата за безопасност на труда. На основата на изводите от конкретно събитие в ТЕЦ, показало съществени пропуски в това направление, на събрание на първичната партийна организация в централата партийното бюро направи задълбочен анализ на проблемите на безопасността; бяха взети решения, отнасящи се до комунистите и колектива, дадени бяха предложения и до комбинатското ръководство. Скоро след това комбинатският партиен комитет обсъди докладна записка и прие разгърнато решение, в изпълнение на което групата докладчици към комитета запозна трудовите колективи с причините за злополуката и за допуснатите слабости в ТЕЦ. Тези и някои други събития дадоха повод на комитета да изпрати и писмо до първичните организации, до всички комунисти, което бе обсъдено на партийни събрания.

Към казаното трябва да добавим още нещо: революционно действие не значи непременно да се използват само нови форми. Има позабравени форми на партийно-политическа работа, форми, които не са се изчерпали, които и днес могат да бъдат ефективни, да дават качествено нови резултати. Посоченият по-горе пример за ТЕЦ е едно доказателство за това. Струва си да припомним и силно въздействуващото оформление на таблата за съревнованието, при което не е пренебрегнат и хуморът, графичната сатира чрез стършелови табла, карикатури и др.

Важен момент в повишаване качеството на работата ни е разграничаването на функциите. И това се отнася не само до разграничаване между партийния комитет, бюрата, първичните организации и групите, което е предпоставка за преодоляване на регламентирането в практиката ни. Става дума и за разграничаване между отделните звена на политическата система в комбината. Така например,

Digitized by Google

ако по инициативата „Колективът — стопанин на социалистическата собственост“ работим в единодействие всички — от партийния комитет и стопанското ръководство до комсомолското дружество, — то на профсъюзните органи и организации е поръчано да бъдат водещи в издигане равнището на колективните органи на управление, а на Комсомола — в разгръщане на художествената самодейност и на движението за физическа култура и спорт. И това е, без да се изместват основните им задачи на обществени гаранти по отделни въпроси на партийната политика. Разграничаването обаче не изключва потребността от **изпълване, от насищане със съдържание на сферите на взаимодействие.** Така например съчетаването на организационно-политическите средства на ДКМС с материално-техническите възможности на комбинатския съвет на Организацията за съдействие на отбраната вече две години ни осигурява първото място в общинската организация за съдействие на отбраната и достойно представяне на комсомолската организация в общомладежката инициатива щафета „Памет“.

Своето значение имат, разбира се, и други съвсем немаловажни моменти, които в случая се налага само да споменем.

Първият се отнася до **развитието на общественото начало и по-широкото демократизиране** на отделни страни от партийната дейност — при приемането на нови членове, атестирането на кадрите, разработването на материали и решения.

Вторият е, че **отвореният характер на плановете** трябва да се разбира не само като задължение, изисквано „от горе“; по-често е нужно самите ние да ги „отваряме отвътре“, да поставяме за обсъждане актуални, наболели местни проблеми. По такъв начин получиха партийна оценка и бяха приети решения по редица въпроси в комбината, като осигуряването на научно-техническа информация, състоянието на базата за физкултура и спорт, на рекламната дейност и други.

Третият момент е свързан с **партийния контрол като сърцевина на политическия подход.** В това отношение едната посока е да се търсят и прилагат нови форми, а другата — по-активно да се въвличат в него всички звена и фактори на социалната и стопанската контролна система. В този смисъл освен че се издига престижът на самата контролна дейност сред колектива (нуждата от което красноречиво показа една неотдавнашна анкета), се създава силен и компетентен фронт на контрола срещу съществуващи отрицателни явления и срещу условията, които ги пораждат.

И четвъртият — по-смело да се пристъпва към **експериментиране в партийната и обществено-политическата работа,** но експерименти умни, потребни. Тук бихме могли да посочим, макар и само като добро начало, конкурсно-изборната система, растежа на място и други.

Това са съображения по някои аспекти на повишаването на качеството и ефективността на партийната работа в нашите условия. Впрочем остава още един аспект — **условията за осъществяване на партийната дейност.** Значително внимание отделяме за подобряване на материално-техническите условия за партийна и обществено-политическа дейност, за използване на организационната техника и др. Така до края на годината възнамеряваме да започнем по-системно да си служим в кадровото стопанство и при някои видове информационно-социологическа дейност с електронноизчислителната машина на комбината.

Digitized by Google

Съвкупността от споделените и някои други моменти в подхода на партийния комитет осигуриха гъвкаво и надеждно управление на социално-икономическите задачи в динамично изменящата се и сложна производствена обстановка в комбината. Този стил е характерен и за работата ни сега по изпълнение на компенсационната програма.

Компетентно разработените програмни партийни и стопански документи по качеството и научно-техническия прогрес станаха солидна основа за мобилизация на колективите и за надминаване на набелязаните цели. Делът на атестираната продукция е с 2 процента по-висок от предвидения в плана, продукцията с най-висока оценка надхвърли три пъти равнището от 1983 година, а комбинатът бе удостоен със званието „Първенец" и носител на „Знамето на трудовата слава" по качеството в системата на химическата промишленост.

За постигнатото особено допринесоха по-системното обсъждане на проблемите в партийния комитет и първичните организации, по-голямата конкретност на възлаганите партийни поръчения, подобреният контрол и повишената взискателност. В резултат на това получиха приложение нови стопански подходи, разнообразени бяха обществено-държавните и обществените форми на управление, обогатена бе пропагандната и масовополитическата работа.

Изпълнявайки решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП, сега партийното, стопанското и обществените ръководства се насочват към разгръщане на общокомбинатско движение под наслов „Всеки трудов колектив, работник и специалист — активен участник в ускоряване процеса на повишаване на качеството и внедряване на научно-техническите постижения", като най-широка и обединяваща организационно-политическа основа на работата за достойно посрещане на Тринадесетия конгрес на БКП.

Никола ТОДОРОВ
секретар на партийния комитет
в Стопанския нефтохимически комбинат — Плевен

БЪЛГАРСКИТЕ КОМУНИСТИ В ТЮМЕН

През 1976 г. Тюмен — Западен Сибир посрещнал първата група български строители. Дошли не просто работници, дошли желани другари, готови да отдадат всички сили, знания и жар за преобразяването на Западен Сибир.

Тюмен. Тюменски топливно-енергиен комплекс. Тези слова често може да се срещнат на страниците на вестниците, списанията и книгите, да се чуят в предаванията на радиото и телевизията. Сега без тюменския комплекс трудно, практически е невъзможно да си представим развитието на икономиката на съветската страна. Езикът на фактите е по-красноречив от най-цветистите епитети.

Само за 10 години съветските хора превърнаха този край на тайгата в главна нефтена база на страната. Сега там се разгърна мощна газова и химическа индустрия. Не горските и еленовите пътеки са характерни сега за пейзажа на Тюменска област, а младите градове, нефтената и газовата промишленост, заводите, жп ли-

Digitized by Google

ните, автомагистралите. На Об продължава икономическото усвояване и заселване върху територия от 1 млн. квадратни километра, която се равнява на територията на Испания, Италия и Англия, взети заедно.

Западносибирските запаси са огромни. По добив на нефт Тюменска област заема водещо място в СССР. Създадена е мощна система от нефто- и газопроводи, които съединяват Западен Сибир с много райони на Съветския съюз и редица страни на Западна Европа.

Участието на нашата страна в усвояването на Западен Сибир е още една ярка страница в летописа на българо-съветската дружба.

В Западен Сибир българските работници работят при крайно трудни условия, при зима, която продължава 7—9 месеца, с температура, стигаща 36°—37°, а нерядко и повече от 45° под нулата, и лято кратко, но често горещо, с високи температури до 40°—45° над нулата. Амплитуда — близо 90°. Независимо от температурата, от условията заедно със своите съветски братя нито за момент не спират и българските строители. В крайно тежки условия се коват физически издръжливи характери, силни и нови хора.

Трябва човек непосредствено да види тежките условия на работа, за да си представи в истинския смисъл онова голямо, което се строи там.

Българската строителна група в гр. Тюмен се състои от около 2500 души — заети главно в жилищното и социално-битовото строителство. Работят на 4 пункта — гр. Тюмен, където е основната група, селището Винзили — на 34 км от Тюмен с около 350 работници, Ляля (Свердловска област), на 650 км от Тюмен с 60 души и обект Геленджик, находящ се на 3 хиляди км от Тюмен — срещу Варна — със 130 души. Групата в Геленджик се занимава главно със строителството на почивни станции и пионерски лагер.

Тюменската група е първенец на Министерството на строителството и селищното устройство за миналата година от групите, които работят зад граница.

Българската строителна група работи в състава на съветски строителни организации.

От 1981 г. се наложи солидна практика — интернационално съревнование „Дружба" между съветските и българските бригади по отрасли. Сега съревнованието се провежда под егидата „400 години от създаването на Тюмен и 10 години от пристигането на българската строителна група в Тюмен". В това съревнование участвуват 83 бригади.

На тази обстановка отговаря и структурата на партийната организация, която се състои от около 200 комунисти — обединени в 10 първични партийни организации. От тях 8 са на територията на Тюмен, една във Винзили и една в Геленджик.

Естествено, сложна структура, която представлява сериозна трудност както за стопанското ръководство, така и за партийния комитет, за останалите организации — профсъюзите и Комсомола. И въпреки трудностите успехите са големи.

Тук има и друга особеност. Във всеки колектив са изградени както организации на БКП, така и на КПСС. И те работят в най-непосредствено взаимодействие, заедно изпълняват големите задачи, които стоят пред тях.

●

Разговаряме с Тодор Червеняков, секретар на партийния комитет на строителната група в Тюмен, за работата на първичните партийни организации.

— Бих искал — започна др. Червеняков — да ви запозная с работата на секретаря на първичната организация при управление „Механизация и автоматизация" Костадин Георгиев. Всичко при него е изрядно, няма никакъв пропуск. Един месец преди партийното събрание всеки партиен член знае кога и къде ще е то, какви проблеми ще се обсъждат. Секретарят изпраща на всички листчета месец напред, където всичко това е обозначено.

По-важните материали тук се разработват от предварително натоварени за тази цел комисии, което се вписва и в шестмесечния план. Добре е организирана и работата с информацията, която се изнася редовно. Въведени са и са се наложили в живота на организацията автопортретите. Те не се покриват със самоотчетите.

Добре работи и Пенчо Скочев — секретар на партийната организация в Строително-монтажно управление. Особено характерно тук е организирането и провеждането на единния политически ден. Всеки партиен член получава писмено поръчение какво трябва да извърши до политическия ден, в самия ден, а и след това какво трябва да направи за изпълнение на поставените задачи. А това значи — че всеки знае мястото си и какво трябва да стори, което, естествено, редовно се контролира.

Хубави думи може да се кажат и за Стоил Къртев — секретар на партийната организация в Завода за едропанелно домостроене.

Тази организация е много активна. По негов почин в нея се зароди една много интересна и полезна инициатива. В началото на тази година бюрото заедно със заместник-началника на завода и някои подейни и подготвени безпартийни направиха сериозни и задълбочени анализи, аргументирани и точно проверени разчети, въз основа на които се отправи призив месечният план за май да се изпълни до 24 май, до 9 май, Деня на победата над фашизма, да се изпълни петилетният план, а в чест на годишнината на Великата октомврий-

Digitized by Google

ска социалистическа революция да се рапортува, че е изпълнен годишният план.

Срещнах се със Стоил Кънтев.

— След като тази инициатива бе приета от нашия актив — сподели той, — решихме да призовем и другите работници — български и съветски, да ни последват. В завода българските работници са около 250, а съветските — към 500. Свикан беше съветският и нашият актив, където присъствуваха директорът на завода Владимир Симеонович, секретарят на партийната организация на КПСС Воженин Пьотр Андреевич, председателят на профкомитета и секретарят на Комсомола. След този разговор срещнахме главния директор на завода. Разказахме му за тази среща. Той се усмихна:

— Срещнали сте се с цялото правителство. — И одобри идеята.

Разговаряхме отново с партийното бюро на КПСС, направихме и общо заседание на двете бюра. Предложихме дори да излезе като тяхна инициатива. Но те се противопоставиха:

— Не — казаха, — идеята е ваша. Вие ще поставите въпроса.

Излязохме с призив към всички управления да ни последват.

Поради това, че имаме много българи със смесени бракове, ние поехме задължението да произведем допълнително елементи за общежития за 520 души. Предложението беше веднага подкрепено от монтажниците.

Нашата партийна организация действително е много инициативна. Няма основен проблем, с който да се е захванала и да не го е решила.

Голям въпрос за нас беше качеството на продукцията. Запознахме целия колектив и заедно се захванахме да търсим тесните места. Разкрихме 3 проблема, които трябваше да решим:

На първо място, бетонът не идваше с необходимото качество — с по-едър чакъл от стандарта. Най-напред направихме склад, където да се стоварват инертните материали, след това предложихме да се монтира дробилня, с която да се разбива чакълът. Това наложи да се подмени и част от техниката. Монтирана бе и вибромаса, която чрез вибрация да уплътнява бетоновата смес.

Следващият проблем бе да стигнем необходимата дебелина на подовите панели в рамките на стандарта на стълбищните площадки.

Третият проблем — обучихме всички наши млади работници, а със старите проведохме опреснителни курсове по новите технологии заедно със съветските специалисти, които ги обучаваха.

Важна мярка, която предприехме, бе всяка бригада да си има свой червен кът, където да се провеждат събрания, да се приемат нови работници, а на работното място на бригадата да се поставя табло, където се води и отчита съревнованието.

Излетите панели и вътрешните прегради се шпакловат още в завода, което облекчава до голяма степен управлението, което се занимава с довършителните работи.

И друго за качеството — стълбищните площадки излизат от завода с мозаечно покритие, което премахва мокрите процеси на обекта.

За изпълнението на тези задачи се опирахме главно на техническия началник и дружеството за ТНТМ, което през май проведе общоградски преглед, в който участието на нашия завод беше много голямо.

Много са съвместните ни инициативи със съветските другари. Заедно чествуваме нашите национални празници — годишнините на ВОСР и Девети септември, Деня на победата — Девети май, и други. Във връзка с чествуването на Девети септември помолихме съветските другари да ни намерят ветерани — участници в освобождението на България от фашистко иго. При чествуването на националните празници се реши да се закачват нацноналните флагове. Това е израз на взаимоуважение помежду ни. Реши се също към павилиона за разпределение и експедиция на печата в завода да се продават и български вестници, защото преди това ходехме чак в града.

●

Голямо внимание обръщат партийното бюро, партийната организация във Винзили на разгръщането на самодейността, заедно с профкомитета полагат грижи в нея да се включват колкото се може повече работници. По-добре да се занимават с художествена самодейност, отколкото да стоят, да бездействуват или да се напиват — това е девизът на партийното ръководство и не случайно не се жалят сили в това отношение.

Но какво е особено характерно тук? Създават се условия за пълна изява не само на талантите, както се казва, но и на скритите заложби, не могли досега да се изявят.

Светла Димитрова Вълчева никога не е пяла на публично място. Но тук все нещо я теглело, искало й се да направи нещо. Веднъж, когато репетирали, смутено запитала:

— Аз никога не съм пяла така... — и замълчала... — но иска ми се да изляза да изпея една песен. Дали ще може?

Не я и запитали какво ще пее. Веднага се съгласили. Нали целта е да се привличат повече самодейци. Изпяла тя една от своите любими песни. Посрещнали я много радушно. Сега Светла не само активно участвува в самодейния колектив, но и излиза както със соло песни, така и в дуети.

В една от бригадите като много добри производственици се изявявало едно семейство цигани — майка, баща и сини. На

Digitized by Google

една от тържествените сбирки майката пожелала да каже едно стихотворение, което запомнила от младини. Друг път, поне във Винзили, не била се проявявала. Въпреки това ѝ разрешили. Издекламирала — макар и импровизирано. Останали всички възхитени. Сега тя е една от най-активните самодейки сред работническия колектив във Винзили.

Така се раждат талантите.

— Винаги сме се водили от максимата — сподели партийният секретар Лазар Митев — не само да възпитаваме ценители на изкуството, но и да създаваме творци — хора, които да създават нещо, да творят. Тук имаме вече редица другари, които написаха стихове, изявяват се в областта на други литературни жанрове.

В тежките сибирски условия, при които работят българските работници, несвикнали на големите студове и топлото, макар и късо лято, откъснати от дом и родина, много важно е преди всичко за партийната организация да търси най-различни форми да се осмисля животът им, да намират те не само морално удовлетворение и материални придобивки, но и да се извисят духовно, да вземат колкото се може повече от онова, което съветската действителност е създала през толкова годишното си съществуване.

Важна форма в това отношение, която знаменува и началото на постъпващите тук работници, е ритуалът по организираното посрещане. Този момент е важен — той трябва да се запомни за цял живот.

Новопристигналите тук ги посрещат по стар народен български обичай — тържествено, с хляб и сол, след което обикновено следват литературно-музикална програма, рецитал и др. Един от тези работници, несвикнал на такива почести дори в родината си, се просълзил:

— Вие така ме посрещате — с вълнение споделил той, — че сега и да река да си отида, ще ме е срам.

След това се правят общи снимки, после по-старите работници ги поемат. Завеждат ги и ги настаняват в общежитията. Нерядко дори отговорниците на общежития вземат багажа им и ги съпровождат до определените им легла.

Веднъж пристигнали заедно трима работници. Идвали от Ляля, изпратени тук с наказания. И тях обаче посрещнали тържествено, със същите ритуали. На другия ден ги изпратили в завода. А след няколко дни ги посетили там, представили ги на партийното бюро и профкомитета.

— Благодарим за посрещането — рекли те. — Ние мислехме, че кой знае какво ще ни правите.

— А сега — усмихна се партийният секретар — иди при тях и им кажи, че трябва да си заминат. Дори нещо повече. Поставиха въпроса да им се удължи срокът. И трябва да се каже, че са много добри работници.

Когато изтече срокът на някой работник, също се организира тържествено изпращане. Бригадите, в които той е работил, събират пари, купуват и му връчват подарък — скъп спомен от другарите, от великата братска страна.

●

На 700—800 км от гр. Тюмен е Сургут — също Тюменска област. Град с над 150 хиляди жители — хубав, модерен. В началото на 50-те години това е било рибарско и ловно селище без нито един автомобил. До 1976 г. се е свързвал с останалата част на страната само по въздуха и чрез река Об, която през по-голямата част от годината е замръзнала. През 1976 г. е прекарана жп линия.

А Сургут постоянно е расъл, изменял се е. Материали са се докарвали и сега се докарват от хиляди километри. Заобиколен отвсякъде, на стотици километри от езера, блата, гори, откъснат от света.

На много места виждам забити бетонови пилони. Питам другарите какво е това.

—Пилони, които се набиват по 8—10—12 м в земята и на тях се издигат нови постройки. Отдолу са блата, които се засипват с голям слой пясък, докарван чрез специални тръби, и вода с въртеливо движение от 5—10 км и тук, върху старите блата започва да се строи.

Сега Сургут е нов град. Тук се намира и една от най-големите електростанции в Съветския съюз, захранвана непосредствено на място с газ. В него е и един от най-големите в страната домостроителни комбинати.

Огромно строителство при изключително трудни условия, при сложните не само сибирски типични студове, но върху завоювани с много мъка и труд блата. И тук българските работници наред със съветските си братя градят новия град, новия живот. Сургут — също значи нефт, също значи газ.

Българската строителна група в Сургут наброява около 1500 души. Партийната организация се състои от 140 души, обединени в 4 първични организации начело с партиен комитет.

Партийният комитет, бюрата полагат големи грижи да се подготвят нови партийни членове и особено зорко следят как те се изграждат. От началото на тази година партийната организация нараснала с 12 млади комунисти.

Не мисля да се спирам на многото въпроси из вътрешнопартийния живот на първичните организации, с които те редовно се занимават. Иска ми се обаче да откроя някои по-характерни проблеми, с решаването на които те са се занимавали и които действително характеризират стила и методите им на работа, тяхното умение да вървят в крак със задачите, които партията в определен период решава, да проявяват инициатива и творчество.

Digitized by Google

Интересна е инициативата, наречена щафета на качеството. В какво се състои? Изградят е домът. Строителите-монтажници не могат да го предадат на мазачите, ако те не се съгласят поради допускани дефекти. А без протокол, подписан от мазачите, на монтажниците не се заплаща. Явно е, че трябва да оправят пропуските. Бояджиите също нама да приемат работата от мазачите, ако тя не е качествена. И естествено нама да им се плати. Това е действително форма на вътрешен самоконтрол, който спестява много нерви, разправии, хвърляне на излишен труд със закъснение и пр. А благодарение на този самоконтрол само за първото тримесечие работниците са получили над 18 хиляди рубли премии за качеството. От друга страна, това е укрепило и дисциплината, самоотлъчките са сведени до минимум, а бракът например в домостроителния комбинат, от работата на който изключително зависи качеството, е сведен до 0,16 на сто при допустим 2 на сто. Това е голям успех, с който с право се гордеят българските работници.

Не вървяла работата в един от основните цехове на домостроителния комбинат, в който работели главно български работници. Партийното бюро обсъдило въпроса и съгласувало с партийния комитет, а ръководството на българската строителна група възложило поръчения и изпратило в този цех двама изявени бригадири, членове на БКП, за да окажат помощ. Този цех има важно значение — в него се извършва комплектовката на жилищните домове. Не минало много време и резултатите не закъснели. Нормализирала се работата в новите бригади, запазило се равнището на старите. Последвало и ново решение — двамата ръководители да останат тук като постоянни бригадири. Това повишило ролята и авторитета на партийното бюро, на партийната организация. Съветското ръководство на завода със задоволство и с благодарност отбелязало, че намесата е била много уместна и че партийната организация правилно е оценила обстановката, че грижата за изпълнението на плана действително е нейна истинска грижа.

Заедно с профорганизацията и Комсомола много сили хвърлят партийните организации за възпитанието на работниците, за разгръщане на самодейността. Изградени са певчески състави, танцов, вокален, детски танцов — интернационален. Не е рядко да се видят и много съветски другари, хванати ръка за ръка с наши работници да играят български хора. Три дни в седмината се организират и дискотеки, където се канят различни състави, които изпълняват програми, лектории и пр. Тук се провеждат и редица срещи със съветски другари, с бригадири.

Всяка вечер се прожектират български филми, на които се канят и съветски приятели.

И тук, както в Тюмен и Винзили, се организират срещи с ветерани, съвместни чествувания на общи празници и пр.

Намерена е своеобразна форма за повишаване на образованието. Ръководството на строителната група се е договорило с училището в Сургут да определят и да пратят по програма учители, които да преподават на място на българските работници. Така сега 5% работниците повишават средното си образование.

И още една инициатива заслужава внимание. По решение на партийния комитет е въведена практика всяка седмица четворката — секретарят на партийния комитет, началникът на българската строителна група, профпредседателят и секретарят на Комсомола, да посещават общежитията, да се запознават не само с реда в тях, но и да разговарят с работниците. Избират и хубави, и лошо подредени стаи, като предварително съгласуват с възпитателите. Трябва да се каже, че тази мярка оказва огромно възпитателно и мобилизиращо въздействие, защото главните ръководители знаят винаги с какво се занимават работниците, какви въпроси ги вълнуват и ако има нерешени въпроси или се срещат някои трудности, помагат те да се решават или преодоляват.

●

Във всички срещи, които имах с партийни, стопански и профсъюзни дейци и в Тюмен, и в Сургут, другарите с особено задоволство подчертаваха, че всяка година организират преглед на художествената самодейност на работещите българи в Съветския съюз, наречен „Альоша". Той се провежда на два етапа — първо в българските поделения, като най-добрите се подбират и участвуват в заключителния етап.

Активно участие в него вземат и съветските другари — те осигуряват салони, реклами, покани и пр., включват се в редица наши самодейни художествени състави.

Заинтригува ме едно — защо прегледът е наименуван на името на Альоша. Кой е Альоша? Кой е този истински или безименен герой, врязал се толкова дълбоко в сърцата на българите, а и на съветските хора. Много ми се искаше това да е някой ветеран от войната или герой на труда, човек, свързан с хората, дори ми се пораждаше желанието, ако е жив, да се свържа, да се запозная с него и го помоля да разкаже за своето житие и битие.

Доста разпитвах другарите кой е този Альоша и защо прегледът е кръстен на негово име.

Най-после разбрах.

Пловдив. С пъстротата на своите краски, с разнообразието на тоновете, с кипящия си живот. Несъзнаваемо се е изменил градът през годините на народната власт.

Digitized by Google

И една от най-главните забележителности — открояващата се от всички страни гранитна фигура на „Бунарджика". Паметникът на Альоша, напомнящ знаменитата песен за Альоша. Този паметник тачат не само пловдивчани, а и всички българи. Със затаен дъх, застанали пред величествения монумент, с любов и трепет повтарят името на Альоша, събрал в себе си мъжеството, силата, благородството на съветския воин.

Когато героят на Съветския съюз Алексей Мересев посетил Пловдив, хиляди граждани, далеч преди да е открит митингът, дали простор на силните си чувства и мощен хор скандирал „Альоша, Альоша".

Откъде се роди името на паметника Альоша, завладяло цялата страна?

Историята е много кратка, но и трогателна.

Младият пощенски служител в Пловдив Методи Витанов се сдружил по време на пребиваването на съветските войски в България с трима червеноармейци — Ваня, Миша и Альоша. Альоша бил хубав, едър момък, същински юнак. Веднъж дори тримата шеговито му подхвърлили: „Альоша, ти си само за модел за скулптура".

Когато след няколко години започнало строителството на паметника, М. Витанов често ходел и с интерес наблюдавал как се извайвала и оформяла фигурата, докато веднъж спонтанно възкликнал: „Альоша". Така му заприличала фигурата на неговия приятел. С камък дори написал на гранита: „Альоша". Името харесало на строителите. И те също започнали да го наричат Альоша, а след това всички пловдивчани, които постоянно се нижели към върха и наблюдавали строящия се паметник, спонтанно подели това светло име.

Така на монумента на съветския воин в Пловдив било дадено името на незабравимия червеноармеец, което говори колко е популярно то в България.

Момчета и момичета рисуват съветски воини — летци, танкисти, сапьори — и отдолу пишат скъпото име Альоша.

Когато у нас се снимал документалният филм „Живият Альоша", от Западен Сибир били поканени скъпи гости — най-добрите работници на „Сибжилстрой". И после дълго разказвали на българските си колеги за любовта към Альоша.

За българина Альоша е съветският войник-освободител, това е съветският строител на социализма, застанал на стража на свободата на цялото прогресивно човечество. Не случайно прегледът носи неговото име.

За българските комунисти и работници в Западен Сибир — Тюменска област може да се говори много. И пак няма да се изчерпи темата. Животът в Тюмен помага по-добре да се разбере размахът на работата в Западен Сибир. Нефтогазодобивният комплекс не е само сондови кули и тръбопроводи в тайгата. Това е строителство и на нови характери, на формиране на нови взаимоотношения между хората. И ние се гордеем, че България първа от социалистическите страни изпрати такъв голям отряд от строители в Тюмен. Това е наша истинска национална слава.

Димитър СТАНОЕВ

Digitized by Google

Интересна е инициативата, наречена щафета на качеството. В какво се състои? Издигнат е домът. Строителите-монтажници не могат да го предадат на мазачите, ако те не се съгласят поради допуснати дефекти. А без протокол, подписан от мазачите, на монтажниците не се заплаща. Явно е, че трябва да оправят пропуските. Бояджиите също няма да приемат работата от мазачите, ако тя не е качествена. И естествено няма да им се плати. Това е действително форма на вътрешен самоконтрол, който спестява много нерви, разправии, хвърляне на излишен труд със закъснение и пр. А благодарение на този самоконтрол само за първото тримесечие работниците са получили над 18 хиляди рубли премии за качеството. От друга страна, това е укрепило и дисциплината, самоотлъчките са сведени до минимум, а бракът например в домостроителния комбинат, от работата на който изключително зависи качеството, е сведен до 0.16 на сто при допустим 2 на сто. Това е голям успех, с който с право се гордеят българските работници.

Не вървяла работата в един от основните цехове на домостроителния комбинат, в който работели главно български работници. Партийното бюро обсъдило въпроса и съгласувало с партийния комитет, а ръководството на българската строителна група възложило поръчения и изпратило в този цех двама изявени бригадири, членове на БКП, за да окажат помощ. Този цех има важно значение — в него се извършва комплектовката на жилищните домове. Не минало много време и резултатите не закъснели. Нормализирала се работата в новите бригади, запазило се равнището на старите. Последвало и ново решение — двамата ръководители да останат тук като постоянни бригадири. Това повишило ролята и авторитета на партийното бюро, на партийната организация. Съветското ръководство на завода със задоволство и с благодарност отбелязало, че намесата е била много уместна и че партийната организация правилно е оценила обстановката, че грижата за изпълнението на плана действително е нейна истинска грижа.

Заедно с профорганизацията и Комсомола много сили хвърлят партийните организации за възпитанието на работниците, за разгръщане на самодейността. Изградени са певчески състави, танцов, вокален, детски танцов — интернационален. Не е рядко да се видят и много съветски другари, хванати ръка за ръка с наши работници да играят български хора. Три дни в седмицата се организират и дискотеки, където се канят различни състави, които изпълняват програми, лектории и пр. Тук се провеждат и редица срещи със съветски другари, с бригадири.

Всяка вечер се прожектират български филми, на които се канят и съветски приятели.

И тук, както в Тюмен и Винили, се организират срещи с ветерани, съвместни чествувания на общи празници и пр.

Намерена е сполучлива форма за повишаване на образованието. Ръководството на строителната група се е договорило с училището в Сургут да определят и да пращат по програма учители, които да преподават на място на българските работници. Така сега 96 работници повишават средното си образование.

И още една инициатива заслужава внимание. По решение на партийния комитет е въведена практика всяка седмица четворката — секретарят на партийния комитет, началникът на българската строителна група, профпредседателят и секретарят на Комсомола, да посещават общежитията, да се запознават не само с реда в тях, но и да разговарят с работниците. Избират и хубави, и лошо подредени стаи, като предварително съгласуват с възпитателките. Трябва да се каже, че тази мярка оказва огромно възпитателно и мобилизиращо въздействие, защото главните ръководители знаят винаги с какво се занимават работниците, какви въпроси ги вълнуват и ако има нерешени въпроси или се срещат някои трудности, помагат те да се решават или преодоляват.

●

Във всички срещи, които имах с партийни, стопански и профсъюзни дейци и в Тюмен, и в Сургут, другарите с особено задоволство подчертаваха, че всяка година организират преглед на художествената самодейност на работещите българи в Съветския съюз, наречен „Альоша". Той се провежда на два етапа — първо в българските поделения, като най-добрите се подбират и участвуват в заключителния етап.

Активно участие в него вземат и съветските другари — те осигуряват салони, реклами, покани и пр., включват се в редица наши самодейни художествени състави.

Заинтригува ме едно — защо прегледът е наименуван на името на Альоша. Кой е Альоша? Кой е този истински или безименен герой, врязал се толкова дълбоко в сърцата на българите, а и на съветските хора. Много ми се искаше това да е някой ветеран от войната или герой на труда, човек, свързан с хората, дори ми се пораждаше желанието, ако е жив, да се свържа, да се запозная с него и го помоля да разкаже за своето житие и битие.

Доста разпитвах другарите кой е този Альоша и защо прегледът е кръстен на неговото име.

Най-после разбрах.

Пловдив. С пъстротата на своите краски, с разнообразието на тоновете, с кипящия си живот. Неузнаваемо се е изменил градът през годините на народната власт.

Digitized by Google

И една от най-главните забележителности — открояващата се от всички страни гранитна фигура на „Бунарджика". Паметникът на Альоша, напомнящ знаменитата песен за Альоша. Този паметник тачат не само пловдивчани, а и всички българи. Със затаен дъх, застанали пред величествения монумент, с любов и трепет повтарят името на Альоша, събрал в себе си мъжеството, силата, благородството на съветския воин.

Когато героят на Съветския съюз Алексей Мересев посетил Пловдив, хиляди граждани, далеч преди да е открит митингът, дали простор на силните си чувства и мощен хор скандирал „Альоша, Альоша".

Откъде се роди името на паметника Альоша, завладяло цялата страна?

Историята е много кратка, но и трогателна.

Младият пощенски служител в Пловдив Методи Витанов се сдружил по време на пребиваването на съветските войски в България с трима червеноармейци — Ваня, Миша и Альоша. Альоша бил хубав, едър момък, същински юнак. Веднъж дори тримата шеговито му подхвърлили: „Альоша, ти си само за модел за скулптура".

Когато след няколко години започнало строителството на паметника, М. Витанов често ходел и с интерес наблюдавал как се извайвала и оформяла фигурата, докато веднъж спонтанно възкликнал: „Альоша". Така му заприличала фигурата на неговия приятел. С камък дори написал на гранита: „Альоша". Името харесало на строителите. И те също започнали да го наричат Альоша, а след това всички пловдивчани, които постоянно се нижели към върха и наблюдавали строящия се паметник, спонтанно подели това светло име.

Така на монумента на съветския воин в Пловдив било дадено името на незабравимия червеноармеец, което говори колко е популярно то в България.

Момчета и момичета рисуват съветски воини — летци, танкисти, сапьори — и отдолу пишат скъпото име Альоша.

Когато у нас се снимал документалният филм „Живият Альоша", от Западен Сибир били поканени скъпи гости — най-добрите работници на „Сибжилстрой". И после дълго разказвали на българските си колеги за любовта към Альоша.

За българина Альоша е съветският войник-освободител, това е съветският строител на социализма, застанал на стража на свободата на цялото прогресивно човечество. Не случайно прегледът носи неговото име.

За българските комунисти и работници в Западен Сибир — Тюменска област може да се говори много. И пак няма да се изчерпи темата. Животът в Тюмен помага по-добре да се разбере размахът на работата в Западен Сибир. Нефтогазодобивният комплекс не е само сондови кули и тръбопроводи в тайгата. Това е строителство и на нови характери, на формиране на нови взаимоотношения между хората. И ние се гордеем, че България първа от социалистическите страни изпрати такъв голям отряд от строители в Тюмен. Това е наша истинска национална слава.

Димитър СТАНОЕВ

Digitized by Google

РАБОТАТА С КАДРИТЕ В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Проблемът за осигуряването и насищането на селското стопанство в Толбухински окръг с необходимите специалисти и изпълнителски кадри не е убягвал от погледа на окръжната партийна организация. На всички етапи той е имал стратегическо значение, винаги е поставян с необходимата загриженост и настойчивост.

След изграждането на АПК мащабността в териториален и икономически аспект създаде възможност за заменяне на старите технологии и методи на производство с нови промишлени, изразяващи се във въвеждането на цели технологични линии при отглеждането на селскостопанските култури и животни. Замениха се старите сортове и породи с нови, по-високопродуктивни, повиши се употребата на минерални торове, химически препарати, растежни регулатори и стимулатори. Премина се към научнообосновано оптимизиране на техниката в зависимост от срочността на извършване на мероприятията. Постигнаха се върхове в изграждането на едно висококултурно и ефективно селско стопанство. Концентрацията и специализацията на производството и обособилото се разделение на труда доведоха до появата на нови специалности и професии в селското стопанство: механизатори, комбайнери, оператори по машинно доене и др. Специализацията на производството, въвеждането на нова сложна техника, химизацията, новите технологии и най-вече изискването за направляване процесите на отглеждане на растенията и животните съобразно обективно съществуващите почвени, природо-климатични условия предявиха нови изисквания към осигуряването, подготовката и квалификацията на кадрите.

Бюрото на ОК на БКП нееднократно е разглеждало този проблем. През 1978, 1981 и 1984 г. са приемани мероприятия и програми за стимулиране, привличане и задържане на работната сила в селското стопанство. В тези мероприятия се предвиждаше завишаване на материалните и моралните стимули на работниците в селското стопанство. Предвиждаше се подобряване на социално-битовите условия за работа и отдих на трудещите се. Взаимното проникване и обогатяване между държавната и кооперативната собственост и придобилият промишлен характер селскостопански труд изискват изравняване на условията на работа и на социалните придобивки между работника и селскостопанския труженик. В този смисъл с приетите мероприятия искахме да създадем материална база и условия на труд в селското стопанство, които да привличат и задържат младите хора. За кратки срокове се построиха нови бригадни станове с модерни работилници, навеси и асфалтови площадки за подреждане на техниката и инвентара. В животновъдството по предварително разра-

Digitized by Google

ботена програма започна обновяване на старата база и строителство на кравекомплекси, овцекомплекси, в които организацията на производството и условията на труд са коренно различни от тези в старите ферми. На практика се ликвидира примитивизмът и се внедриха промишлени технологии, приложението на които изисква квалифицирана работна ръка.

В свиневъдството и птицевъдството също се извърши концентрация на производството в нова съвременна база, поставена изцяло на промишлени основи. Механизирането и разделението на труда в животновъдството, обособяването на професии, съобразно операциите и специфичната работа, която извършват работниците, превърнаха новите комплекси в привлекателен обект за младите хора.

Вторият момент в работата на окръжната партийна организация за задържане и стабилизиране на кадрите в селското стопанство се свежда до усъвършенствуване на социалистическата организация и управление на труда. На практика се ликвидира уравниловката при заплащането и се създадоха условия за изява на отделната личност и на целия колектив. Изградената бригадна и вътрешнобригадна организация на труда в растениевъдството и животновъдството, приложената стопанска и вътрешностопанска сметка на равнище бригада, група, а в много случаи стигаща до отделния човек, доведоха до повишаване на самочувствието и увереността на работниците в селското стопанство. Бюрото на ОК на БКП винаги е отчитало този важен психологически елемент в съзнанието на хората и негова непрестанна грижа е да повишава стопанската и оперативната самостоятелност на производствените единици.

Изградени са в растениевъдството и животновъдството на производствено-териториален принцип бригади от нов тип. Предоставена им е юридическа, икономическа, стопанска и оперативна самостоятелност. Те разполагат с необходимите средства и възможности за осигуряване на възпроизводство, за благоустрояване, хигиенизиране и социалистическо преустройство на населените места.

Третият момент в комплекса от мероприятия е насочен към осигуряването на регламентирано работно време: петдневна работна седмица и годишен отпуск във време, посочено от отделния работник. Независимо от редица трудности, породени от спецификата на селскостопанското производство, в това направление също са постигнати значителни успехи. Осигурен е осемчасов работен ден и петдневна работна седмица изцяло в животновъдството. С тези придобивки се ползват и работещите в растениевъдството през периода от ноември до края на март. През останалото време поради недостиг на механизатори все още не може да се гарантират регламентирано работно време и петдневна работна седмица.

Важен момент в работата на окръжния и общинските комитети на БКП е създаването на малки предприятия и промишлени цехове в селата за разкриване допълнителни работни места предимно за жени.

По този начин се гарантира работа и постоянна заетост на съпругите на механизаторите, комбайнерите и шофьорите. Нашата първа задача е да осигурим целогодишно подходяща работа на всички, живеещи в селата.

За регулиране на демографските процеси бюрото на окръжния комитет на партията взе решение завършващите средни професионални училища и висши учебни заведения да се разпределят в селищните системи, на които са жители. Под ръководството на общинските партийни комитети и общинските комитети на ДКМС тази група млади хора, също така и уволняващите се младежи се обграждат с нужното внимание, предоставя им се възможност веднага да започнат работа с

Digitized by Google

нова високопроизводителна техника. Тези, които нямат специалност, се включват в курсове за придобиването ѝ, за квалификация и преквалификация.

Въведе се целеви прием в селскостопанските техникуми в зависимост от нуждите на селищните системи, с което значително се подобри работата по осигуряването на местни кадри със средно специално образование. За задоволяване потребностите с кадри с висше образование под ръководството на общинските партийни комитети ежегодно се организират курсове за подготовка на кандидат-студентите.

Като логичен завършек на извършената огромна организационно-политическа работа по стабилизирането на работната сила в селското стопанство и привличането на млади хора сега можем да отчетем, че са постигнати положителни изменения и че този процес успешно се ръководи и направлява от окръжната партийна организация. В резултат на взетите мерки над 150 бивши механизатори напуснаха града и започнаха работа отново в АПК. На по-високо равнище е издигната съвместната работа на окръжния и общинските комитети на ДКМС с ръководствата на АПК по изграждането и утвърждаването на младежките трудови колективи. Сега в окръга има изградени: един младежки АПК, 15 младежки комплексни бригади за промишлено производство, четири младежки животновъдно-фуражни комплекса, четири младежки автобази и др. Младежите обработват 35 процента от земята, отглеждат 17,3 процента от животните и птиците.

●

Курсът към повсеместна интензификация, конкретизиран в решенията на Февруарския и Мартенския пленум на ЦК на БКП, е пряко свързан с подготовката и преподготовката на ръководните и изпълнителските кадри. За изпълнение на тази задача се води системна и задълбочена работа в няколко направления.

Най-широко се прилагат и с най-голяма практическа полза са семинарните занятия. Те се провеждат ежегодно по предварително утвърдена от бюрото на окръжния комитет на партията програма.

В тях се включват всички ръководители и специалисти, работещи в селското стопанство. Тематиката на семинарите включва най-новите достижения на нашата и световната наука в областта на селскостопанското производство, икономиката и организацията на труда. Целта е да се подготвят кадри, които да имат водеща роля във всички направления: в областта на технологиите, химизацията, комплексната механизация, автоматиката и икономиката. Да придобият знания и опит за умело използване на биологичните фактори, да умеят да ръководят и направляват процесите.

За лектори се канят изявени научни работници от институти, висши учебни заведения, чуждестранни фирми и др. Освен докладите и лекциите в тези курсове чрез изнасяне на съдоклади своя опит споделят председателите на АПК, ръководители и специалисти от окръга. На критичен анализ се подлагат постигнатите резултати и се търсят нови оптимални решения.

Резултатна форма за запознаването на специалистите с челните и световните достижения, с новите прогресивни технологии са научно-практическите конференции с наше и чуждестранно участие по следната проблематика: оползотворяване и изхранване с влажно царевично зърно; промишлени методи на производството в млечното говедовъдство, интелектуализация на общественото производство и интензификация на размножителните процеси в говедовъдството и овцевъдството.

Digitized by Google

От една година с успех се прилага в окръга една нова форма за повишаване квалификацията на кадрите — дни на научните институти. По предварително уточнена програма на окръга гостуват научни институти, опитни станции и научно-производствени обединения. На тези срещи научните работници чрез доклади или кратки съобщения запознават специалистите с проблемите, по които се работи в научните звена. Така те им дават информация за актуалните тенденции в развитието на науката и челната практика в света.

Четвъртото направление за повишаване на квалификацията на специалистите с висше образование са школите за следдипломно обучение. Открит е задочен факултет на ВИИ „Карл Маркс" към школата за следдипломна квалификация. Първите две групи успешно преминаха двегодишен курс за специализация съответно по икономика на селското стопанство и икономика на хранително-вкусовата промишленост. Сега се обучават следващите две групи от 24 икономисти и ръководители, които ще завършат през тази година. Занятията на групите се водят два пъти годишно с откъсване от работа. Полагат съответните изпити, а защитата на дипломната работа, в която е разработен проблем, конкретно свързан със задачите на производствената и икономическата дейност, става в присъствие на партийното и стопанското ръководство и специалисти от предприятията на дипломантите.

През 1983 г. започна следдипломно обучение във Висшия институт по хранително-вкусова промишленост — Пловдив на осемнадесет инженер-технолози по проблемите на научно-техническия прогрес и качеството. Ежегодно групите за следдипломна квалификация обменят опит със страните от социалистическата общност.

Резултатна форма се оказа специализацията на нашите кадри в страни, които са постигнали най-високи резултати в дадено направление. Трайни контакти за обмяна на челен опит се поддържат между наши стопански организации и сродни в окръзите на побратимените области в СССР, ГДР, Чехословакия и Полша.

За изучаване опита по приложението на интензивните технологии при отглеждането на пшеницата всички председатели на АПК и повечето от ръководителите на комплексните бригади посетиха една от водещите страни в това отношение — Англия. В срещите с английски фермери бе обменен положителен опит, от което и двете страни получиха полезна информация. Организирано бе и посещение на световното изложение на техниката в Париж от наши специалисти.

Първостепенно значение за практическото осъществяване на политиката на партията в областта на селското стопанство има правилният подбор на кадрите. В него е пътят към успеха за изпълнение на всички теоретически постановки и решаването на обективно появилите се противоречия по пътя на изграждането на развитото социалистическо общество. „Най-важното за всяка работа, пише Ленин, е подборът на хората и проверката на изпълнението." Стремим се тази постановка да бъде ръководно начало на окръжната партийна организация в работата с кадрите в селското стопанство.

В комплексния подход по решаване на проблемите в селското стопанство окръжната партийна организация разчита на високата подготовка на кадрите. Основните критерии за разкриване на това качество се съдържат в обективните процеси и явления на нашата икономика. На първо място е назрялата обективна необходимост за ускорена интензификация на селскостопанското производство и рязко повишаване качеството на труда и произвежданата продукция. В това отношение особено важна роля играе прилагането на икономическия подход и механизъм, на стопанската и вътрешностопанската сметка и главно по-

Digitized by Google

ставянето бригадите от нов тип на юридическа, стопанска и икономическа самостоятелност.

В тази връзка ръководните и резервните кадри трябва да бъдат на висотата на новите задачи, да играят водеща роля в изпълнението на постановките и решенията, поставени на Дванадесетия конгрес, Националната партийна конференция, Февруарския и Мартенския пленум на ЦК на БКП. Да притежават висока общообразователна и идейно-политическа подготовка. При сегашните условия на производството социалистическият ръководител следва да бъде всестранно образован, с висока култура и задълбочени знания на равнището на съвременната наука и техника. Да бъде идейно убеден и високо съзнателен. Творчески да вижда и пресъздава нещата в интерес на цялото общество. Да притежава качествата: деловитост, организираност, оперативност, способност за най-рационално използване на работното време, самодисциплина и самоконтрол.

От съществено значение при подбора на кадрите е тяхното икономическо образование, уменето им творчески и ефективно да прилагат икономическия подход и неговия механизъм. Чрез икономическите методи и лостове да се управляват производствените процеси.

Следващият момент в работата на окръжния и общинските партийни комитети при подбора и оценката на кадрите е тяхната професионална квалификация. Главната отговорност за осъществяване на ускорена интензификация на селскостопанското производство на основата на най-новите достижения на науката и техниката носят ръководителите и специалистите. Те са лично отговорни за осигуряването на всички необходими условия за достигане на челните световни достижения в областта на производството, технологиите и качеството на продукцията. Оттук произтича и необходимостта от непрекъснато повишаване и усъвършенствуване на тяхната квалификация. Нещо повече — необходимо е повишаването на квалификацията им да изпреварва обществено-икономическото развитие на отрасъла.

Оценката и подборът на кадрите от партийните комитети се свързва с постановката за собственика и стопанина при социализма, с новите функции, които възникват между ръководителя и колектива—стопанин. При оценката в този случай се изхожда от обстоятелството, че стопанският ръководител е едновременно представител и на собственика — държавата, и на трудовия колектив. Това е важен момент в оценката на дейността на ръководните кадри, на уменето им да съчетават и упражняват двете функции, защото от това в крайна сметка зависи решаването на два актуални проблема.

На първо място е скъсяването на сроковете за обновяване на основните производствени фондове в предприятието и въвеждане в производството на най-новите достижения на нашата и световната наука. Вторият проблем се отнася до ролята на ръководителя да защитава интересите на колектива — стопанин. Да възпитава и изисква от всеки негов член правилно отношение към социалистическата собственост. Да насажда в него разбирането за единството на интересите и целите в целокупната производствена дейност на предприятието. Всеки член на производствения колектив независимо каква длъжност заема следва да е наясно по тези въпроси. Това е основното при осъществяването на партийната политика във всички области на обществено-политическия живот.

Желъо ДОБРЕВ
секретар на ОК на БКП

Digitized by Google

САМОСТОЯТЕЛНОСТТА — ДОВЕРИЕ И ОТГОВОРНОСТ

За трудовия колектив на кравекомплекса в с. Искра през тази година се говори с другарска гордост и приятелска завист в целия аграрно-промишлен комплекс от с. Ситово, Силистренски окръг. И това е така, защото неуспяващият до миналата година колектив сега преизпълнява плановете си и компенсира допуснатото отпреди изоставане — към началото на юли изпълни плана за осмата петилетка за прираст и очаква да изпълни предсрочно петгодишния план за производство на мляко. Ще добавим още, че млеконадоят от крава само през първото шестмесечие се повиши с повече от 300 литра спрямо същия период на миналата година.

Постигнатите успехи могат да се отдадат на промените, настъпили в трудовия колектив — почувствувана и осъзната необходимост от ред и организираност, подобрена трудова и технологична дисциплина, пораснала отговорност за по-ефективно стопанисване на поверената социалистическа собственост, повишено чувство за колективен престиж. Реално бе разбрана същността на единството и взаимната обвързаност и зависимост на личните и обществените интереси: доходите на комплекса и работната заплата на членовете на трудовия колектив съществено се повишиха.

●

Днешните резултати имат своето начало в процеса на укрепване на трудовия колектив, започнал преди три години, когато кравекомплексът бе разширен с един нов обор и с нова модерно оборудвана доилна зала, когато бяха въведени свободно боксово отглеждане на кравите и двусменен режим на работа. Новите по-добри производствени условия и организация на труда създадоха възможност за намаление на трудовия колектив и за подбиране и оставяне на работа на по-дисциплинираните, по-дейните и по-квалифицираните от работниците.

От друга страна, вече трета година АПК — Ситово прилага своя система за укрепване на трудовата и технологичната дисциплина и за повишаване качеството на труда и продукцията. На всички първични трудови колективи — бригади, ферми, работилници и др., е предоставено правото ежемесечно и годишно да стимулират дейните, дисциплинираните и произвеждащи качествена продукция свои членове и да санкционират недисциплинираните и некачествено работилите, да се освобождават от онези, които системно нарушават реда и дисциплината, работят некачествено и т. н.

Съвпадението на внедряването на тази система, която повишава правата и отговорностите на трудовия колектив, с подобряването на производствените условия и организацията на труда създаде необходимите предпоставки за утвърждаване на трудовия колектив като стопанин на поверената му социалистическа собственост. На първо време от колектива на кравекомплекса излязоха трима души — някои доброволно, други бяха подтикнати. Имаше оплаквания, жалби, но тогавашният ръководител Филип Борисов и секретарят на първичната партийна организация Мартин Радулов проявиха единомислие и не допуснаха компромиси. Важното в случая бе също, че нито общинският партиен комитет, нито ръководството на АПК се намесиха в

Digitized by Google

работата на бюрото на първичната организация и на бригадния съвет на кравекомплекса. А това повиши техния авторитет, повиши отговорността им, сложи началото на реалното утвърждаване на колектива като стопанин.

Успехите на колектива, подобряването на производствените условия и организацията на труда, повишаването на доходите направиха обекта желано и предпочитано място за работа най-вече на младите хора. Текучеството на работната ръка почти пресекна — през тази година напусна само една доячка, и то по здравословни причини. „Сега — с известна гордост заявява ръководителят на кравекомплекса, младият зоотехник Валентин Емилов — за всяко освободено работно място имаме по 40—50 кандидати. В момента са на стаж при нас седем момичета и четири момчета от средните училища. Подготвяме ги за работа... И наистина, вече се прави подбор на постъпващите. Силвия Йосифова например е едва 19-годишна. Миналата година е завършила единното средно политехническо училище в Силистра със специалност „Механизация на селското стопанство" и веднага постъпва на работа като техник по племенно дело. А като Силвия са Емил Филипов — ветеринарен техник, Анета Иванова — доячка, Иван Наков — ветеринарен техник, и други. Вече три четвърти от механиците, една трета от доячките и почти 30 на сто от членовете на трудовия колектив са със средно образование. През последните три години тук са дошли десет души, от които девет са със средно образование. При това членовете на колектива със средно образование са завършили училище, където са добили специалност, отговаряща на работата, която вършат: механици, ветеринарни техници, зоотехници и др. Процесът на подобряване състава продължава чрез приемане на нови работници със средно образование и изпращане на курсове за квалификация. Неговата непрекъснатост се обуславя от постояннорастящите изисквания, от усъвършенстването на материално-техническата база и организацията на труда."

От голяма важност за сплотяването и успехите са доверието и уважението, с които е обграден този колектив. Всеки вторник на общо производствено съвещание се отчита извършената работа през изминалата седмица, посочват се успехите, грешките и слабостите, определят се и се награждават първенците в производството, обсъждат се задачите за следващата седмица. Понякога на тези съвещания се изнасят беседи по зоотехнически, технологически, че дори и по технически въпроси, имащи непосредствено отношение към работата.

Уважението и доверието обаче на-ярко проличават при провеждането на всекимесечното общо събрание на трудовия колектив. Обикновено то се обявява като събрание на профорганизацията, защото на него освен че се отчита изпълнението на плана по всички показатели за предидущия месец и от началото на годината, но се обсъждат и проблеми на дисциплината, на качеството, отчита се съревнованието (сега вече и за качеството, и за дисциплината) и в чест на първенците се издига червен флаг; санкционират се лошо работилите, произвелите продукция с влошено качество, проявилите недисциплинираност, прави се цялостна оценка на няколко работници съобразно предварителния график.

Така събранието на профорганизацията, проведено в началото на юни т. г., е определило за първенци в труда и производството на качествена продукция през май доячката Мария Атанасова и гледача на телета Недко Алеков и ги е наградило с по 15 лв.; направило е оценка на работата, на отношенията им с другарите, на трудовата и обществената дейност и активност на телчарите Боян Попов и Евелин

Digitized by Google

Филипов и на механиците Христо Маринов и Илко Ангелов; заради системно неспазване на трудовата дисциплина, за самоотлъчки и нарушаване на технологичния режим предупреждава Найден Шарбанов и Рашо Аврамов, че при ново нарушение ще ги освободи от работа. Събранието от юни м. г. например наказва четирима души с по 10 на сто отчисление от месечната работна заплата „за неизпълнение на поставените задачи" и оттам за намаление на производството и дохода на комплекса и на всеки работник.

По този начин функциите на трудовия колектив за регулиране на трудовите отношения почти се сливат с функциите му за ръководене на социалното развитие на колектива. Оттук идва и отговорността, с която пристъпват към колективните дела отделните труженици. Механикът Никола Калинов на събранието през юни т. г. заявява: „Не ще може да се укрепят трудовата дисциплина и единството на колектива, докато тези, чието поведение сега разглеждаме, системно ги рушат и не разбират от дума, докато не се махнат от колектива."

Профорганизацията при комплекса сериозно влияе за укрепване сплотеността на трудовия колектив освен с оценките, които прави, но и с вниманието, с което обгражда своите членове: отбелязва техните рождени дни, неотдавна организира тържествено изпращане на излизащия в пенсия Емил Маринов, споделя радостта им, когато в семейството им се роди дете, организира екскурзии до панорамата на боевете за Плевен по време на Освободителната война, до Музея на съпротивата в Ястребино, до курортните комплекси „Албена" и „Златни пясъци".

●

Партийната организация при кравекомплекса е деен политически ръководител на трудовия колектив. Постигнатите успехи са резултат на нейната последователна работа за укрепване единството на колектива върху здравата принципна основа на решенията на Националната партийна конференция за качеството като ключов проблем за изграждането на зряло социалистическо общество и на основните положения на партийната концепция за новия Кодекс на труда. В партийната организация членуват една четвърт от работещите: най-изтъкнатите работници, най-добрите специалисти и ръководители. Затова нейното становище обикновено се приема като становище обмислено, съобразено със задълженията и интересите на колектива.

Партийната организация най-редовно обсъжда изпълнението на плана, допусканите нарушения, състоянието на дисциплината, работата за подобряване на качеството, поведението на своите членове, работата на комсомолската и профсъюзната организация и взема решения за подобряване и по-нататъшно усъвършенстване на цялостната дейност в комплекса. При нужда кани на свои събрания и на събрания на трудовия колектив представители на общинския партиен комитет и на управителния съвет на АПК. През последната година например на партийни събрания най-редовно е присъствувал един от секретарите на общинския партиен комитет, а на събрания на трудовия колектив — председателят на АПК. По този начин ръководствата получават непосредствени впечатления за работата.

За добрия психоклимат съществена роля играят добрите взаимоотношения между партийния секретар Иван Ников и ръководителя на кравекомплекса Валентин Емилов. Те работят ръка за ръка. И двамата са още млади, и двамата са ентусиазирани, и двамата желаят да имат здрав, единен, сплотен, преуспяващ, изпълняващ производствените си задачи трудов колектив. Партийният секретар е ветеринарен

Digitized by Google

техник в комплекса. Служебната му зависимост от ръководителя е значително ограничена и затова са с по-голяма стойност сърдечността и топлотата, с които говори за другаря си по работа и отговорност Валентин Емилов. Освен това е някак си по своему ентусиаст, търси повече хубавото, доброто у хората, вярва в техните възможности и в тяхната отзивчивост и готовност да работят за престижа на колектива. А това създава ведра обстановка. Ръководителят на кравекомплекса е по-въздържан, но не с по-малко дружелюбие се отзовава за Иван Ников. Израснали заедно, учили заедно, те работят заедно вече 6—7 години. Членовете на трудовия колектив вярват в тях и затова по всички въпроси търсят тяхната помощ, знаят, че няма да проявят предпочитание, че ще се съберат, ще поумуват, ще обмислят и ще решат кое как да се направи в интерес на всички, в интерес на общия успех. Така уточняват и много от въпросите, които се внасят за разглеждане в партийното бюро и на партийни събрания, в бригадния съвет и събранието на трудовия колектив.

Постиженията на кравекомплекса и дейният живот, който живее първичната партийна организация, не изключват многото задачи, които следва да се решават с оглед на по-нататъшното развитие на управленските и социалните функции на колектива и задълбочаване възпитанието на неговите членове в дух на социалистически патриотизъм и класова съзнателност, на изграждане у тях на ясна, точна, активна социалистическа жизнена позиция. Не удовлетворява например извършеното от първичната за внедряване на съвременните обреди и ритуали, за повишаване образованието на партийните членове и всички останали. Въпреки че през последните години приеманите на работа са със средно образование, то 36 души до 40-годишна възраст са с основно образование. Наистина те биват изпращани на курсове за квалификация като доячи, механизатори, хигиенисти и др., но тези курсове не компенсират недостатъчното образование. Не удовлетворява и помощта, която оказва партийното бюро на комсомолската и профсъюзната организация и на бригадния съвет. А проблемите, които стоят пред тях, изискват неотслабващо внимание и партийна оценка. Те са свързани с издигане ролята им във възродителния процес сред известна част от българското население, с овладяването и практическото приложение на постиженията на научно-техническия прогрес, с повишаване качеството на труда и продукцията и поевтиняване на производството.

Дори непълният анализ на производствените постижения и крепнещото единство на трудовия колектив на кравекомплекса в с. Искра сочи, че те са резултат преди всичко на умението на партийното бюро, на бригадния съвет, на партийния секретар и ръководителя на компекса умело да използват значителната самостоятелност, която е предоставена на трудовия колектив да решава своите вътрешни въпроси. Постигнатото показва колко важно е пълното принципно единомислие и единодействие по всички основни въпроси между партийния секретар и ръководителя на комплекса, а тяхното единство внася единство, целенасоченост и увереност в успеха на трудовия колектив и утвърждава ръководната роля на първичната партийна организация. Това е един своеобразен успех, който по-рядко се отчита, но той е гаранция, че на колектива може да се разчита, че той разбира смисъла на предоставената му самостоятелност, разбира отговорността си пред партията и нашето общество да върви напред.

Христо МАНДЖУКОВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

ИДЕОЛОГИЧЕСКА ПОЛИТИКА И ПРАКТИКА

КУЛТУРНИЯТ ЖИВОТ В ОБЩИНИТЕ

По-нататъшното развитие и обогатяване на процеса на нарастване социалната роля на културата безусловно е свързано с всестранното развитие на духовния живот в трудовите колективи, в селищата и общините. Новото териториално-селищно устройство у нас (след 1979 г.) създава значително по-добри условия и за културно развитие. Премахват се редица пречки, които затрудняват общуването на трудещите се и младежта с професионалното и самодейното изкуство.

Проблемите на демократизацията и децентрализацията на културата намериха подобаващо място в решенията на Дванадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция, в редица изказвания на др. Т. Живков, в решенията на Четвъртия конгрес на българската култура. „Българската социалистическа култура трябва да навлезе в заводите, полята, фермите, в дома на трудовия човек; нужно е да се полагат още по-големи грижи за естетическите качества на средата, в която той работи и живее; да се направят изкуството и неговите ценности жизнена необходимост и извор на човешка бодрост, на жизнерадостност и вдъхновение за труд и живот“ — подчерта от трибуната на Дванадесетия конгрес нашият пръв ръководител.

Процесът на демократизация на културата и на свързаната с нея децентрализация като основна форма на демократизация в настоящия етап на културното строителство налага да се съблюдават редица задължителни изисквания. Преди всичко да се прилагат високи единни критерии при оценката на художествено-творческата и културната дейност в териториален и ведомствен обхват; да се осигуряват по-реални възможности за първа творческа изява в родното селище; да бъдат широко използвани предимствата на масовите комуникативни средства и на мобилните форми за разпространение на духовни ценности; да се осигурява реално право на вярна и справедлива обществена оценка.

Проблемите на децентрализацията на културата в Софийски окръг са в центъра на вниманието на окръжната партийна организация. На пленум на ОК на БКП бе приета разгърната програма за по-нататъшно издигане равнището на културния живот в селищните системи. Пленумът, отчитайки положително извършеното, насочи вниманието към нерешените въпроси в тази насока: ниското идейно-художествено равнище и принизените класово-партийни критерии на културните прояви в някои от общините; съществуващата стихийност, едностранчивост и несъобразност в задоволяване потребностите на трудовите колективи и на отделните социални слоеве от населението; недостатъчното използване на художествената култура за издигане качеството на труда и на изделията, на естетизацията на работното

Digitized by Google

място; непълното и последователно използване на възможностите на обществено-държавното начало в управлението на културните процеси; слабости в подбора, обучението и възпитанието на кадрите. „Цялата организаторска работа по изграждането и функционирането на ефективна система на културния живот в общините изисква окръжният и общинските комитети на БКП и първичните партийни организация да насочат своите усилия в решаване на основните проблеми на социално-икономическото развитие на селищните системи, за формирането у трудещите се и младежта на активна жизнена позиция и изграждане на личностни качества и ценностна система, необходима за осъществяване на курса за повсеместна интензификация и ускорено внедряване на научно-техническия прогрес" — се посочва в решението на пленума.

●

Практическата реализация на решенията на пленума засилва, от една страна, положителните моменти в работата, а, от друга, спомага да се преодолеят в значителна степен някои пропуски, слабости и грешки. Същевременно не можем да не отчетем, че дейността по децентрализацията на културната дейност и издигане равнището на духовния живот в общините и трудовите колективи в съответствие със съвременните изисквания и потребности все още е далеч от достигането на крайната цел.

Основен проблем тук е изпълнението на програмите за естетическо възпитание на населението. Чрез тях се осъществява изпреварващо въздействие при формиране на културните потребности в духа и насоките на комунистическото възпитание, стимулира се творческото начало на личността, разширява се присъствието на културата в останалите области на живота. Не може да се отрече, че в тази насока е направено твърде много в отделните общини. Добри резултати дадоха усилията за изграждане на специфичен облик на културната и естетиковъзпитателната дейност в селищните системи, съобразен с конкретните условия и потребности.

Заслужен авторитет завоюва Месецът на културата, който се провежда в селищните системи. Утвърждават се и някои общински празници като шопския празник в гр. Елин Пелин, празника на духовите оркестри и пролетния карнавал в Ботевград, зимните културни празници в Самоков, празника на революционната и работническата поезия в Костенец и други. Особено ценно за тях е, че те се свързват с усилията за активизиране на трудовите колективи и цялото население за изпълнение на социално-икономическите задачи на окръга и селищните системи.

Макар все още в скромни мащаби, има напредък в използването възможностите на художествената култура за естетизация на жизнената и производствената среда, за повишаване естетическите и функционалните качества на произвежданите изделия.

Естетиковъзпитателната дейност все още страда от някои съществени слабости. Големи поражения нанася неизживяното вредно разбиране, че това е задача предимно на културните дейци, а не на всички държавни, стопански и обществени органи, на цялата общественост. Съвсем не случайно пленумът на ОК на БКП акцентува на преодоляването на тази слабост. Със съжаление можем да констатираме, че дори при изготвянето на актуализираните варианти на общинските програми това неправилно схващане намери място в някои селищни системи.

Digitized by Google

Интеграцията „образование—култура“ е съществен елемент в обогатяването на духовната сфера. И тук чрез децентрализация дейността се приближава до подрастващите, по-системни стават техните контакти с културните ценности. Заслужава внимание опитът на ЕСПУ „Димитър Благоев“ в Костенец по взаимодействието с някои катедри от ВИТИЗ; на някои училища от Ботевград с окръжния драматичен театър, както и опитът в това отношение в Самоков, Божурище, Своге и други селища. Просветните и културните кадри сега полагат по-големи усилия за широкото навлизане на художествената култура непосредствено в самия образователен процес, като проявяват по-голямо творчество и активност.

В процеса на демократизацията и децентрализацията на културата естествено централно място заемат народните читалища. Казваме естествено, защото няма друга мрежа освен читалищата, която териториално така да е всеобхватна, да доближава културната дейност непосредствено до трудещите се и младежта от целия окръг. Същевременно, макар и най-широко развита, тази мрежа (влючваща 214 организации) е най-изгодна икономически, защото задоволява комплексни културни потребности.

Успехите, постигнати по време на завършилия през миналата година национален преглед за най-добра читалищна дейност, ни позволяват да отбележим, че има добър напредък в тази сфера и този напредък се изразява както в обогатяване на работата, така и в по-широкото използване на ефективни съвременни и съдържателни форми. Засили се приносът на читалищата в обогатяването на духовния живот на младежта и другите социални слоеве, по-диференцирано се работи с тях. Активизира се ролята на тези институти в контактите между творците на художествени ценности и трудещите се. Заслужава да бъдат отбелязани успехите на читалищата в Ботевград, гр. Елин Пелин, Мирково, Самоков, Драговищица, Гара Бов, Равнище и др.

Същевременно в работата на народните читалища съществуват факти и явления, които не могат да не будят тревога и загриженост. Изявите на много читалища, особено в по-малките селища, носят белега на формализъм, непоследователност и дори на примитивизъм. Едва ли може да приемем за нормално, че в близо 80 читалища се развива само библиотечна дейност, и то най-често на ниско равнище. Неслучайно тук и съдържанието, и качеството на проявите се разминават с нарасналите потребности на хората.

В бъдещата си работа ще се стремим читалищата — като основни културни институти в селищните системи — да насочат усилията си главно в разширяване социалния обхват на работата и повишаване на нейната ефективност и качество с оглед да се засили още повече диференциацията в обслужването на отделните обществени групи, като се акцентува на активното отношение на участниците в различните мероприятия. Така например в дейността на трудовите колективи следва да се обърне по-голямо внимание на съвременните форми като провеждане на вечери на професията, организиране на клубове на първенците и орденоносците и за естетическо възпитание, на школи и курсове в самите предприятия, на ежегодни празници на всяко предприятие и т. н. Да се увеличава делът на проявите в низовите производствени звена — бригади, цехове, клонове и т. н. Важното е да продължи утвърждаването на общинските читалища като методически центрове за културно-масова дейност в селищните системи, а на читалищата в по-големите съставни села — като вторични културни центрове, обслужващи с някои свои дейности и по-малките населени места.

Digitized by Google

Читалищата — това показва цялата досегашна практика — се нуждаят от постоянните грижи на местните ръководства и обществеността. В това отношение има наистина какво да се направи. В изпълнение на решенията на пленума на ОК на БКП читалищата в общинските центрове сключиха договори за съвместна дейност с трудовите колективи, такива предстои да се подпишат и от останалите читалища.

В културната дейност в общините централно място заема художествената самодейност. Резултатите от последните години показаха, че самодейността независимо от някои колебания утвърждава своите позиции. Нараства изпълнителското майсторство на колективите, увеличава се броят на изявите. Едни от най-важните фактори за това са повишените качества и подготовка на ръководителите. Грижите към съставите в Ботевград, Самоков, Средногорие, Правец, гр. Елин Пелин и др. намериха израз в тяхното много добро представяне на последния републикански фестивал.

Особено внимание се обръща на масовизирането на самодейността — специално на разширеното участие на средношколската и работническата младеж — както и на развитието на изоставащите жанрове — съставите за политически песни, за спортни и състезателни танци, за естрадна сатира, на клубовете и кръжоците по интереси. Усилията се насочват към увеличаване изявите в по-малките селища, отдалечените градски квартали и в трудовите колективи, като за целта решително се увеличи делът на камерните форми, на постановки и спектакли, които могат пълноценно да се реализират и на по-малки сцени, и на импровизирани подиуми.

На настоящия етап отчитаме, че много по-големи грижи следва да се полагат за състоянието на масовата музикална среда. Наистина нейното състояние не може да не бъде оценено като тревожно. Репертоарът в заведенията за обществено хранене и дискотеките продължава да се формира до голяма степен стихийно, като надделяват потребителското отношение, нихилизмът и печалбарството. В това отношение е необходим много по-твърд и постоянен контрол. Недостатъчна е и взискателността към концертиращите групи по линия на окръжна дирекция „Музика“, към идейно-художественото равнище на техните изяви в селищата и в трудовите колективи.

Важно място във възпитателната и културната дейност с трудещите се и младежта от селищните системи заема работата по популяризирането на богатото културно-историческо наследство и революционните традиции. Под ръководството на ОК на БКП бе обогатена музейната мрежа, повишиха се грижите за паметниците на културата. Само в Копривщица досега са реставрирани близо 140 сгради. С участието на научни работници се извършват археологически разкопки и други исторически проучвания.

●

Специфичният характер на окръга прави селищните системи все по-оживени места за общуване на творците с трудещите се, за създаване на въздействуващи творби, отразяващи съзидателното социалистическо ежедневие.

Нарасна творческата активност на членовете на окръжната литературна група. По-чести са техните контакти с трудовите колективи. Творците от окръжната група на Съюза на българските художници създадоха редица интересни произведения, в които отразяват живота на нашия съвременник. Значителен обществен интерес предизвикаха изложбите, организирани в Ботевград, град Елин Пелин, Костинброд,

Digitized by Google

Копривщица, Средногорие, Самоков и др. В бъдеще тези успехи ще се увеличават и задълбочават. Художествените творби ще бъдат експонирани в повече селища, в предприятията и училищата, като за целта се приспособяват съществуващите помещения. Цели се да се дават по-големи възможности за изява на местните творци.

Окръжният драматичен театър се утвърди като основен професионален институт на окръга, който поддържа около 80 постоянни сцени. Независимо от някои трудности в развитието му, определено може да се каже, че неговите изяви оказват значително влияние за развитието на естетическия вкус на масовия зрител.

Разшириха се връзките ни със столичните театри. През 1983 г. в резултат на сключен договор ДМТ „Стефан Македонски" откри своя сцена в окръга. Предстои да се открият такива сцени на Народния театър „Иван Вазов" и на други театри.

За по-нататъшното обогатяване на духовния живот на окръга и неговите териториални единици голямо значение има по-пълното използване на големите възможности, които дава близостта до столичния град с неговия огромен художествено-творчески потенциал. Договорите, които сключиха ОК на БКП и ИК на ОНС със съюзите на българските писатели, художници, композитори, музикални дейци и филмови дейци, допринесоха за ангажирането на изтъкнати творци в осъществяването на особено ценни инициативи. Някои от тях, като Априлските литературни дни, празника на работническата и революционната поезия в гр. Костенец, вечерта на интимната лирика в Копривщица и други, се превърнаха в хубава традиция.

Обогати се съвместната дейност със Съюза на българските художници. Организирана бе обща художествена изложба „Чавдар" в Ботевград. Добре бяха посрещнати и изложбите на н. х. Христо Нейков, з. х. Зафир Йончев, на творби на членовете на Ателието на младия художник, изложба на възпитаниците на н. х. Светлин Русев. Добре се развива сътрудничеството между окръга и творческите съюзи на композиторите и музикалните дейци. Чрез сключени контрактации бяха създадени от видни творци редица музикални произведения и разработени танцови постановки за наши самодейни колективи. Със съдействието на Съюза на музикалните дейци от 1982 год. Ботевград стана център на празника на духовите оркестри от цялата страна.

Разбира се, ние оценяваме, че направеното все още не отговаря на възможностите на нашата художествено-творческа интелигенция. Малко са произведенията, които отразяват вълнуващо и пълноценно богатата душевност и сложните взаимоотношения на социалистическия труженик. Незадоволителни са контактите на творците с трудовите колективи от обекти с национално значение. Все още връзките с творческите съюзи се осъществяват предимно на окръжно равнище, докато повечето общини не проявяват активност и загриженост в това отношение.

Процесът на децентрализация и демократизация на културната дейност е обективно необходим, обусловен е от реални фактори и потребности. Погрешно е обаче да се смята, че той ще протича автоматично. Напротив, той се нуждае от създаване на предпоставки и условия за цялостно и ускорено развитие. Именно тук са и големите задачи на партийните, държавните, обществените и стопанските органи от окръжен и местен мащаб. Децентрализацията може да се осъществи само при наличието на мрежа от добре работещи културни институти. А те не могат да бъдат такива без постоянни грижи. Това особено се отнася за народните читалища.

Digitized by Google

Друг важен фактор за развитие на местния културен живот е осъществяването на единство и перспективност в него. Това предполага реализиране на подведомствените координационни и надведомствени функции на съветите за култура и на управителните съвети на народните читалища в кметствата. В повечето случаи това не е така. Много проблеми създават тясноведомственият подход, ненужното дублиране на проявите, разпиляването на силите. Разбира се, създаването на единство не изключва, а предполага по-голяма демократичност във вземането на решения, активизиране на местните инициативи, постоянната съгласуваност между ръководствата на културата с органите и организациите, които участвуват в общинските териториални комплекси „Култура" — масовите организации, училищата и т. н.

Извършеното досега никак не е малко. Обществено-държавният принцип на ръководство на културата извоюва добри позиции и неговото проявление закономерно се разширява. Усъвършенстуването на управлението на културните процеси в общините свързваме с подобряването на партийното ръководство на културата, което става все по-пряко, по-близко и по-конкретно. Положителна оценка даде пленумът на ОК на БКП от октомври 1984 г. на дейността на общинските партийни комитети в Правец, Самоков, Ботевград, Костенец, Своге, Костинброд, гр. Елин Пелин и Годеч в ръководството на културните процеси. Същевременно пленумът препоръча да се утвърждава разбирането у всички ръководни кадри в селищните системи, че проблемите на художествената култура опират до всички сфери и равнища, пронизват всички човешки дейности и обществени взаимоотношения. Бе изтъкната и необходимостта от повишаване ролята на първичните партийни организации в обогатяване на духовния живот.

Партийните комитети, осъществявайки ръководство на съветите за култура, решават следните задачи в няколко направления: идеологически — насочени към повишаване равнището на културната и естетиковъзпитателната дейност в съответствие с целите и задачите на комунистическото възпитание; социално-политически — обвързване на културната дейност с плановете за социално-икономическото развитие на селищните системи и на трудовите колективи; административно-организационни — осигуряващи гъвкава и надеждна система за културно обслужване на населението, подбора на кадри и т. н.; икономически — свързани с развитието и използването на материалната база на културата, материалната обезпеченост на дейността.

От съществено подобряване се нуждае планирането на културната дейност. С оглед осигуряване на всеобхватност, перспективност и ефективност от нея следва да се съблюдава хармоничното съчетаване на текущите с перспективните въпроси, на местните проблеми със стратегическите задачи на културния фронт в национален мащаб, на териториалния с ведомствения принцип. Това е пътят за преодоляване на съществените празноти в културата на отделните социални и възрастови групи, на отделни райони, за които говори в своята четвърта лекция пред преподавателите на АОНСУ др. Тодор Живков.

Децентрализацията на културата в Софийски окръг поради неговата специфичност наложи да се обърне особено внимание на приближаването на равнището на културната дейност в отделните общини. Това предполага по-нататъшно ускорено развитие на селищните системи от IV и V функционален тип; координиране усилията за обслужване на населението от отделните типове селища; извършване на децентрализация вътре в селищните системи; постепенно изравняване на възможностите на отделните социални слоеве за участие в духовния живот; специални грижи за трудовите колективи от материалното производство.

Digitized by Google

Остава актуална задачата за създаване на културен живот със свой специфичен облик за всяка селищна система и населено място, съобразен с техните демографски и професионални особености.

Преди години Людмила Живкова посочи, че „в областта на художествената култура не е възможно самозадоволяване". Необходимо е по-пълно да се използва художествено-творческият потенциал както на окръга, така и на столицата. Същевременно да се осъществява по-интензивен обмен на духовни ценности между селищните системи и селищата.

Изискването за развитието на културния живот в общините налага много по-рационална организация на местните кадрови и материално-технически ресурси. Анализът на досегашното състояние в работата с кадрите показва сериозни слабости в техния подбор и развитие. Такива проблеми са недостатъчната подготовка на голяма част от специалистите, голямото текучество. Незадоволителни са грижите за младите специалисти. Недостатъчно се прави за насочване на талантливи младежи към учебните заведения по изкуствата и културата. А именно добре подготвени местни хора ще решат перспективно кадровите въпроси на общинските териториални комплекси „Култура".

Провеждането на културната дейност на съвременно равнище е невъзможно без наличността на адекватна материално-техническа база. Сега в селищните системи на окръга има над 150 самостоятелни и комбинирани сгради на народните читалища, 8 на младежки домове, 8 на профсъюзни домове. Подобри се базата на музеите, кината, книжарниците и другите институти. Чрез развитието на мрежата от ретранслаторни станции е осигурено покритието на 78 на сто от територията на окръга, а с втора програма — на 52 на сто. С неголеми изключения (Вакарел, Искрец, Реброво, курорта Боровец и др.) наличната база отговаря като обем на нуждите.

Наша неотложна задача е по-нататъшната реконструкция и модернизация на наличната база с оглед повишаване на нейната функционалност и създаване на по-добри възможности за съвременна културна дейност. Предстоящо е обогатяването на културните институти със съвременни аудио-визуални и други технически средства. Успоредно с това трябва да се подобрява текущото поддържане и опазване на базата (от една страна, да се преодолеят тясноведомствените прегради, а, от друга, да се поема отговорност за опазването ѝ от организацията, която я използва). Съществен резерв в това отношение е използването за културни цели на отделни бази успоредно с основното им предназначение (фоайета на обществени сгради, търговски и спортни обекти и т. н.).

Такива са част от проблемите на децентрализацията на културната дейност в Софийски окръг. Резултати има, има и проблеми. Важното е, че съществуват необходимото виждане и разбиране, налице е готовност за действие.

Васил МИЛУШЕВ
зам.-председател на ИК на ОНС — София

Digitized by Google

МЪДРОСТТА НА НАРОДА

Дълбокият смисъл на постановката на партията за утвърждаване на идеологическата работа като форма за постоянна духовна връзка с трудещите се разкрива приложението на ленинските изисквания в условията на социалистическото строителство да се поддържа будно вниманието към общественото мнение и настроение. В това отношение за партийните органи и организации, за тяхната идеологическа работа произтичат поредица от задължения и едно от тях — да изучават и използват с максимална ефективност за своите цели мнението на трудещите се, да се вслушват в гласа на народа. „В условията на социализма — е записано в Тезисите на Дванадесетия партиен конгрес — общественото мнение е концентриран израз на мъдростта на народа, на богатия му социален и политически опит. Широката изява и активното използване на общественото мнение за целите на управлението и възпитанието е показател за задълбочаване на демократизма на нашия обществен строй, за издигане на общественото съзнание на трудещите се, за по-нататъшно укрепване на връзките на партията с масите и все по-активното им въвличане в управлението на страната."

Тези високи изисквания поставиха пред партийния комитет, пред комбинатската партийна организация при Химическия комбинат във Видин и нови отговорности. Наложително бе да се предприемат действени мерки, за да може всяко ръководно и управленско звено да черпи с пълни шепи от „мъдростта на народа", да се формира убеждение, че високата култура на ръководната дейност е невъзможна без висока култура на общуването с трудещите се. Трябваше да се вземат предвид новите постановки, натрупаният опит и върху тази база да се изгради стройна система за изучаване на общественото мнение и настроение. И комбинатският партиен комитет се зае с цялата си енергия да превърне конгресните изисквания в непосредствена практика.

Как подходи комитетът? Преди всичко той се зае и изгради система за изучаване на общественото мнение и настроение, всеобхватна и действуваща постоянно. **Сега тази система обхваща източници от всички нива и звена, тя осигурява навременна, достоверна и комплексна обратна информация,** която спомага: **първо** — да се види социалният резонанс от партийните решения и административните мерки; **второ** — разкрива нови проблеми и противоречия в изпълнението на социално-икономическата програма на трудовите колективи; и **трето** — обществена оценка за стила на работа на кадрите и на ръководните звена.

Другата характерна страна на тази система е, че **цялата работа се пренесе в първичната партийна организация и в трудовия колектив,** там, където в най-пълна степен се реализира живата духовна връзка на партията с трудещите се. Всички тези въпроси продължиха да заемат важно място в ръководната дейност на партийните органи. Най-често те са предмет на обсъждане и оценка в заседанията на партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации; системно се изучава положителният опит в страната и най-добрият се внедрява при нас.

Кадрите в комбината значително промениха своето отношение към проблемите на общественото мнение, мнозина от тях са включени в различните форми на работа предимно за първична инфор-

Digitized by Google

мираност на работническия колектив и за събиране и обобщаване на обработената информация.

За правилно и постоянно действие на системата за изучаване на общественото мнение комбинатският партиен комитет счете за необходимо да се създаде орган с методически и координиращи функции — съвет за информация. В неговия състав са включени 15 души, ръководи го един от секретарите на комбинатския партиен комитет. Главното му задължение е да координира дейността на заводските партийни комитети и обособените 42 групи за информация, всяка една от тях създадена към първична партийна организация.

Комбинатският партиен комитет гледа на изградената система за изучаване на общественото мнение като на важен резерв в своята ръководна дейност и полага грижи тя да функционира ритмично. Той помогна да се обогати организационният живот на изградените съвети, комисии и групи и отблизо ръководи и контролира работата им за набиране и обобщаване на получената информация и предоставянето ѝ за ползване от партийните комитети и партийните бюра.

Практиката в комбинатската партийна организация по неоспорим начин доказа, че този подход е верен и целесъобразен, тъй като е в тон с изказаното от другаря Тодор Живков в речта му пред Националното съвещание във Варна от 30 май 1983 г., че „партийните организации трябва да създадат условия да се чуе както работническият глас, така и гласът на специалистите. Всички предложения и препоръки трябва да се обмислят най-внимателно и на всяко от тях да се даде публичен отговор пред колектива: приема ли се, не се ли приема и защо".

Подходът на първичните партийни организации от Стопанския химически комбинат в тази насока се определя от функциониращите мнения в трудовите колективи. Те дават ясна представа за равнището на актуалното съзнание в дадения момент, за бариерите, които трябва да бъдат преодолени при въздействието върху него. Преди всичко първичната партийна организация установява и изучава функциониращите мнения, анализира и оценява тяхната дълбочина, адекватност на отражение, сила на проявление, фаза на формираност и задоволяване на трудовия колектив, причинно-следствена връзка. На тази основа партийните бюра уточняват и намират верните средства и пътища за използване или преодоляване на възникналите мнения и настроения в трудовия колектив.

Следователно вижданото на комбинатската партийна организация за идеологическата работа като форма за духовно общуване не е инцидентна задача, а трайна черта от стила на партийните органи и организации в комбината, постоянна работна форма, която непрекъснато се освежава с ново съдържание. Всекидневното обогатяване на това ново съдържание са партийните решения, задачи, инициативи, кампании и пр. Така изучаването на общественото мнение и настроение става неразделна част от духовното общуване, негова най-активна форма.

●

В настоящия момент и с оглед на новите политически, социално-икономически реалности значително пораства ролята на информацията — пряка и обратна. Нейното значение се засилва още от сложността на ръководната партийна дейност, на социалното управление изобщо, от по-нататъшно укрепване на диалога между партията и трудещите се. Партийните решения и действия не могат да се основават на интуиция, предположения и догадки, а само на вярно по-

Digitized by Google

знание на фактите и събитията и които познания се добиват главно чрез вярна и обективна представителна информация. Тези бяха главните съображения на комбинатския партиен комитет да разшири съществуващите и създаде нови канали за информация. Трудовият колектив на видинските химици брои хиляди, проучването на общественото мнение и настроение сред първичните и основни колективи е сложна и трудоемка задача, изискваща повишена системност и организираност. Използват се поредица от източници като: предложенията, сигналите, критичните бележки, поставени на събранията на първичната партийна организация, на трудовите колективи и на обществено-политическите организации; анализират се личните писма, молбите и жалбите на трудещите се до съответните партийни, държавни и стопански органи; въпросите, поставяни на единните политически дни, на лекториите, организирани от дружество „Георги Кирков"; на учебните звена в политическата просвета; анкетни проучвания по отделни въпроси и други; ежемесечната информация, получавана чрез справки от партийните организации и другите обществени ръководства; личните контакти на ръководните кадри с трудещите се, участието им в техните събрания, приемане и изслушване на работниците; въпросите, поставени на агитаторите, лекторите, пропагандистите и докладчиците; социологическите проучвания.

От голямо значение за повишаване ефективността от работата на първичната партийна организация са провежданите изследвания от комбинатската лаборатория по физиология, социология и психология. Проученото състояние на колективното обществено мнение по: стопанисването във връзка с инициативата на видинските химици „Трудовият колектив — стопанин на социалистическата собственост"; състоянието на социалнопсихическия климат и колективизма във всички първични звена на комбината; ролята и авторитета на прекия стопански ръководител като организатор и възпитател показаха динамичността и трайността на положителните изменения, настъпили в колективното и индивидуалното съзнание.

Важни и постоянно действуващи източници за информация за мнението на трудовия колектив са събранията на партийните организации и проблемите, които те обсъждат.

Анализът на тази информация показва, че в дневния ред на събранията стоят въпроси, които вълнуват колективите, а решенията, които се приемат, сочат пътищата за тяхното решаване. Първичните партийни организации в материалната сфера са поставяли на сценка въпроси като: наставническото движение и челния опит, качеството на продукцията, техническия прогрес, социалистическото съревнование, дисциплината, социалното развитие на трудовите колективи, състоянието и използването на основните машини и съоръжения, на суровините и материалите, приложението на икономическия механизъм, нормативната база на движението за стопанисване, системата за духовно стимулиране, работната среда, санитарно-хигиенните условия и охраната на труда, идейновъзпитателната работа, нравственото и естетическото възпитание на трудовия колектив.

Вярно е, че в дневния ред на някои от събранията откриваме и повтарящи се въпроси, но те се поставят отново не като нерешени, а като форма на контрол по изпълнение на решението им. Броят на зададените въпроси по години намалява и това се вижда от анализа на предоставената информация. Причината е, че на повечето от въпросите, критичните бележки, предложенията е намерено решение.

В работата на комбинатската партийна организация се утвърди като практика организираното участие на партийни, стопански и обществено-политически ръководители в разясняването на важни ре-

Digitized by Google

шения и постановления. Особено ярко този подход се откри по време на проведените открити партийни събрания по доклада на другаря Тодор Живков от 24 октомври 1981 г. по някои проблеми и задачи във връзка с изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес на БКП, както и при обсъждането на партийната концепция за нов Кодекс на труда и др.

Съществено значение за комплексното изучаване на общественото мнение на трудещите се има единният политически ден. Изказванията на работниците и служителите ясно изразяват настроенията, възгледите и мненията на колективите по въпроси, свързани с прерасналата в движение инициатива „Трудовият колектив — стопанин на социалистическата собственост", като: разработването, разясняването и внедряването на наредбата за планиране, правилника за управление на стопанската организация, наредбата за вътрешностопанската сметка, вътрешните правила за организиране на работната заплата, системата за организация на социалистическото съревнование, системата за духовно стимулиране, методическото указание за организиране движението за стопанисване; против буржоазната идеологическа диверсия, изпълнението на плана за социално-икономическото развитие, борбата за икономии, изграждането на насрещните планове и др.

Единните политически дни се утвърдиха като сполучлива форма за информиране на трудещите се по важни проблеми от национално и местно значение и по международни въпроси и са ценен източник за набиране на работна информация. С помощта на докладчиците към окръжната и комбинатската група, на агитаторските колективи на първичните партийни организации, в които участвуват над 300 ръководители, комунисти и безпартийни активисти, се разясняват актуалните проблеми на партийната политика, провеждат се индивидуални беседи.

Обогатяването на единните политически дни с проблеми от национално и местно значение и по международни въпроси съдействува за повишаване качеството на тази форма, за предпазването ѝ от „износване", за избягване на нейното шаблонизиране. Комбинатският комитет на БКП навреме видя тази опасност. Чрез възможността, която му дава единният политически ден — да изучава мнението на участниците в него, бързо преустрои работата си чрез разнообразяване на формите и обогатяване на неговото съдържание, актуализирайки проблематиката му и активизирайки аудиторията, сред която протича.

Като широко разпространена форма за проучване мнението на хората се утвърдиха социологическите изследвания, които позволяват да се уловят някои специфични оттенъци, нюанси, тенденции на изменение, да се уточни количественото съотношение между различните оценки. За периода от 1980 до 1984 г., включително, комбинатската лаборатория по физиология, социология и психология организира и проведе три социологически изследвания в няколко цеха. Резултатите от изследванията бяха използвани за разработване на мероприятия, свързани с подобряване на работната среда, на санитарно-хигиенните условия и охраната на труда, създаване на всички необходими предпоставки за висока творческа реализация на трудещите се, задоволяване на широк кръг социални потребности на колективите.

Утвърждава се като постоянен стил в работата на партийните комитети и организации посредством различни източници и канали ежедневно да получават информация за най-актуалните проблеми, които вълнуват хората по вътрешната и външната политика, по нерешените проблеми на завода, цеха, трудовия колектив. Чрез партийната инфор-

Digitized by Google

мация все по-голямо внимание се отделя, за да бъдат изтъкнати най-добрите методи на работа, за разпространението на челния опит, разкриването на резервите, борбата за икономии на материали и енергия, на борбата с недостатъците.

Друг важен източник, който успешно се използва при комплексното изучаване на общественото мнение в комбината, са личните писма, жалбите и сигналите на гражданите до ръководни и контролни органи. През 1983 г. в комбинатския комитет на БКП са картотекирани 45 жалби, сигнали и писма, за 1984 г. — 27, за седеммесечието на 1985 г. са картотекирани 11 лични жалби. Като много добра форма се утвърдиха приемните дни на стопанските ръководители.

Информацията от личните писма и жалбите на трудещите се най-често отразява остри проблеми — лични и колективни, и има оценъчен характер за дейността на местните комбинатски и заводски ръководства. Ето защо стана практика да се търси отговорност на ръководителите, които не решават своевременно и законосъобразно основателните молби на хората. За да се засили правната пропаганда и се подобри редът за приемане на работниците непосредствено от ръководителите в трудовите колективи, комбинатският партиен комитет отделя значително внимание на подготовката на преките стопански ръководители като организатори и възпитатели. Периодично по утвърдена методика и програма получават икономически, политически и правни знания 350 бригадири, майстори, ръководители на смени, началник-цехове.

От извършеното в тази насока от комбинатската партийна организация може да се направи извод, че където **е създадена атмосфера на доверие, на творческо обсъждане и дискутиране на проблемите, където по-успешно първичната партийна организация играе ролята си на представител на партията в трудовия колектив и на трудовия колектив — пред партията, там са налице обективни предпоставки за формирането на действено обществено мнение.** Именно мнение, което влияе положително при изпълнение на социално-икономическите задачи, мнение, което е и основна цел на идеологическата работа на партията.

Обратно, при отсъствието на тези условия се допускат редица негативни моменти, които влияят отрицателно на целенасочената партийна и стопанска дейност. В резултат на това някои първични партийни организации не вземат своевременно отношение по редица проблеми в трудовите колективи, което принизява тяхната ръководна роля и авторитет. Непоследователно се използва общественото мнение като средство за социален контрол на извършилите противообществени прояви, рушителите на дисциплината, лошите стопани, към тези, които проявяват недостатъчно култура в работата.

Този проблем пряко е свързан с необходимостта да се формират и укрепят ново отношение и нов подход в работата с критичните бележки, което има огромен социално-политически и възпитателен ефект върху обстановката в първичната партийна организация и трудовия колектив, укрепва общуването между партията и трудещите се. **Именно работата с критичните бележки е важно измерение на диалога на партията с народа.** Според установената практика при нас на актуалните и жизнените проблеми на хората се дават своевременни, конкретни и аналитични отговори както за решените, така и за нерешените проблеми, както за основателните, така и за неоснователните жалби, сигнали, предложения и критични бележки. И сега главното, към което се насочва вниманието на комбинатския комитет на БКП, е издигане взискателността на първичните партийни организации за решаването на всяко основателно предложение, за отстраняване на причините, които пораждат многократно подадените и колективно изразените бележки.

Digitized by Google

Тук ще добавим, че в общия информационен поток със свое традиционно и утвърдено място е системата на политическата просвета. В резултат на творческото и задълбочено отношение към проблемите само през учебната 1984/1985 г. от участниците в звената на партията, профсъюзите и Комсомола са направени 3716 предложения с икономически ефект 2 милиона и 600 хиляди лева.

Сред многообразните форми на политическата агитация особен е приносът на устната политиковъзпитателна работа, която се реализира преди всичко в процеса на прякото междуличностно общуване. Тя действува на широк фронт, устремена е към самата сърцевина на масите, непосредствено е свързана с практиката на комунистическото строителство, с творческия труд на хората. И затова поставя и задачата рязко да се повиши културата на общуване.

Успешно се утвърждават и редица нови подходи за събиране на информация като сигналите в печата, проучване на документи и пр., пример за което дава партийното бюро на първичната партийна организация при производствената дирекция на комбината.

Следователно, разглеждайки природата на общественото мнение и настроение като форма на общуването, трябва да подчертаем, че това е диалог между партията и народа, между първичната партийна организация и трудовия колектив, между комунисти и безпартийни. Тази двустранност на връзката дава и много отправни методологически насоки и напътствия: за информацията и нейното ехо — обратната връзка; проучването на общественото мнение и настроение и оттук въоръжаването на партийните комитети и организации с информация за бъдещите им решения. В това отношение положителна оценка заслужават ППО при цех „Изтегляне на корд", ТЕЦ и други. За тях новото обществено мнение се превръща в социален резонанс на партийните решения, за тяхната навременност, актуалност, съдържателност и ефективност.

●

Разгръщането на действена, борбена и настъпателна идеологическа работа е немислимо без успешното прилагане на индивидуалния подход и форми на работа и общуване с трудещите се.

Досегашният опит на партийните комитети и организации в Стопанския химически комбинат — Видин показва, че когато силно се индивидуализира политиковъзпитателната и организаторската работа като ефективно средство за постоянна духовна връзка с трудещите се, резултатите са трайни и значими. Сегашният характер на труда в условията на все по-разгръщата се интензификация, наличието на пътуващи работници, отдалечени от месторабота̀та си понякога и над 70 км, намаляването на числеността на трудовите колективи и пр. налагат с предимство да бъдат използвани индивидуалните форми. „Индивидуалната работа — сочи др. Тодор Живков — е живецът на нашата политическа дейност, гръбнакът на нашата идеологическа работа."[1] Тя е едно от най-ефективните средства, чрез които партията поддържа жива връзка с масите, с всеки трудов колектив, с всеки отделен труженик. За да бъдат постигнати напълно целите и задачите на индивидуалната работа с трудещите се, следва да се постигне изпреварващо партийно въздействие и своевременна информация за мненията, вълненията и настроенията на хората.

Идеологическото осигуряване на инициативата на видинските химици „Трудовият колектив — стопанин на социалистическата собстве-

[1] Т. Живков, Избрани съчинения, т. 23, с. 491.

Digitized by Google

ност“ постигна по-висока ефективност благодарение на правилното съчетаване на масовополитическите форми с индивидуалната работа в първичния производствен колектив. Популяризирането ѝ стана предпоставка за ответен идеологически отклик. По този обратен канал „идеологическото ехо“ донесе информацията за пораждане сред трудовите колективи на благородни амбиции за достигане постиженията на еталонните колективи.

Налагат се и се утвърждават в комбинатската партийна организация като ефективни форми беседите, поръченията, адресите до първенците, наставничеството и пр. С добри постижения в това отношение са първичните партийни организации в цех „200“, ремонтно-механичния завод и др.

●

Работата на комбинатската партийна организация очертава и някои проблеми. При изучаването на общественото мнение като форма за поддържане постоянна духовна връзка на партията с трудещите се някои първични партийни организации **недостатъчно осмислят двустранността и двупосочността на тази връзка.** Идеологическите въздействия за формиране на правилно политическо отношение към обществените явления, събития и факти, което изисква не само знание за политиката на партията, но и политическо умение, вярна класово-партийна оценка на проблемите и процесите в нашето общество и политически действия, висока социална и трудова активност на личността, е едната страна на процеса. Другата, не по-малко важна, е да се разбере **как стигат до трудещите се мисълта и идеите на партията.** И тази роля на общественото мнение като „обратна връзка“ и източник на информация е незаменима. Изискването на Дванадесетия партиен конгрес тази роля „да се усъвършенствува и расте“ включва, според нас, и обогатяване на подхода и организацията в изучаването на общественото мнение, и увеличаване източниците и подобряване на работата с информацията, и партийното отношение към проблемите на трудещите се.

Освен това все още **проблем остава за немалко първични партийни организации ускоряване бързината на идеологическия отзвук като най-важния подход в идеологическата работа, очертан от Дванадесетия конгрес на БКП.** На възникналите в трудовите колективи въпроси от местен характер първичните партийни организации реагират почти без забавяне. Убедителен пример за това е предложението на работниците от цех „Тъкачен“ до ръководството на завода да се съкратят 12-те контрольори по качеството, като те поеха колективната отговорност за производството на висококачествена продукция и което първичната партийна организация незабавно подкрепи.

Значителна е в тази насока ролята на вестник „Трибуна на химика“. Разширяват се формите, които позволяват да се осъществява пряк диалог с трудещите се. Увеличава се броят на проблемните кореспонденции, на критичните материали. Съществува стремеж у програмните комисии на заводските радиовъзли своевременно да се дава отговор на проблеми, които вълнуват хората.

Все по-широко се използват техническите нагледни средства, устните и печатните средства за бърза, първична информираност, за да се измени дадено обществено мнение и създаде ново. Но често пъти **поради непознаване на проблемите от национален и международен мащаб не се започва веднага разговор с хората, проявява се мудност и изчакване намесата на по-висшестоящи партийни органи** (инвеститорска дирекция, Химремонт, обществено хранене и други). Така се губят инициатива и време, дава се възможност на невярните и чуждите тълку-

Digitized by Google

вания на фактите и събитията да завоюват своя територия. Необходимо е да се формира усет за бърза идеологическа реакция, за правилен идейно-класов отклик. Бързина, оперативност, инициатива, идеологическа повратливост — това са доказателства за съвременен стил в работата на днешните идеологически кадри. С тези качества се отличава работата на партийното бюро от цех „Тъкачен", ТЕЦ, „Производствена дирекция", цех „Изтегляне на коприна", цех „200", управление и обществени организации и други, както и работата на пропагандистите: Василка Димитрова, Емил Павлов, Ваня Конова, Ягодина Пантева, Вълчо Матов, Стефка Петкова, Цветан Кирилов, Тодорка Петрова и други.

●

Обстойният анализ на съществуващата практика вече насочва комбинатския партиен комитет към преосмисляне и подобряване на идеологическата работа в първичните партийни организации, към прилагане на нови форми, методи и средства за повишаване ефективността на информацията за общественото мнение.

Както вече изтъкнах, в това отношение комбинатската партийна организация е създала свой положителен опит. Голямо възпитателно въздействие оказва предоставената възможност на трудовите колективи сами да решават най-важните проблеми. Мнението на работниците от цех „Тъкачен" за подобряване организацията на работата беше уважено и ето вече повече от четири години цехът произвежда кордна тъкан само първо качество със собствен качествен щемпел. Този пример е показателен за всички виждания, мерки и грижи на комбинатския, на заводските партийни комитети, на първичните партийни организации и техните бюра през последните години за подобряване работата с общественото мнение и настроение и главно за утвърждаването на трудовия колектив като стопанин на социалистическата собственост и неговото бъдещо многостранно израстване.

На тази задача са подчинени и квалификацията на идеологическите кадри в комбината, и въвеждането на по-нови методи на въздействие, и постигането на по-висок професионализъм, и използването на по-съвременни технически средства. Всичко това чертае един значително по-нов стил на комбинатския партиен комитет — стил съвременен, с революционна нетърпимост към негативните страни и явления, въвеждащ нови революционни методи и форми на мислене и действие, окрилящи работническия колектив, който от своя страна се отплаща с висока трудова и социална активност.

Всяко голямо дело и всяка промяна в развитието започват с промяна в съзнанието на хората. Непрестанното повишаване на политическата съзнателност на трудовия колектив и всеки негов член е могъщ фактор за реализирането на новите и високи обществени потребности и изисквания към идеологическата работа, предявени от Дванадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция.

Борис КОСТОВ
заместник-директор на Стопанския химически комбинат — Видин

Digitized by Google

ДРЪЗНОВЕНО ЗА МЛАДЕЖКОТО ДРЪЗНОВЕНИЕ

В годините след Писмото на другаря Тодор Живков до Централния комитет на Димитровския комсомол окръжната партийна организация в Пловдив разгърна целенасочена и системна работа за усъвършенствуване на партийното ръководство на младежта и Комсомола.

Няколко момента отличават работата на партийните комитети и организации, на държавните, стопанските и обществените органи в тази насока. Преди всичко това е проявата на висока активност, за да бъдат разкрити и решени младежките проблеми; помощ и контролни мерки спрямо работата на различните органи и организации с младото поколение. Подобри се координиращата роля на партийните комитети при решаването на младежките въпроси от държавните, профсъюзните и спортните организации. Системното и целенасочено решаване на проблемите на младото поколение намери израз в съвместните пленуми и заседания на органите за социално управление, на които се приемаха единни документи-програми, мероприятия, решения. Бяха обсъдени редица въпроси, отнасящи се до: ролята на семейството, училището и трудовия колектив за комунистическото възпитание; борбата с отрицателните явления; патриотичното и интернационалното възпитание; внедряването на съветския челен опит; развитието на масовата физкултура, спорта и туризма; интензификацията като основа за повишаване социалната ефективност на образователното дело и други. За целта са използвани редица социологически проучвания.

Много усилия се полагат в дейността на партийните кадри и дейци от окръга да се уловят, разкрият и преодолеят назряващите противоречия и проблеми в младежката среда, да се постигнат нови качествени изменения в организаторската и идеологическата работа сред младежта. В резултат на конкретната практическа работа настъпиха изменения в подхода на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации към младежта и Комсомола. Преодолян бе, ако го наречем така, частнособственическият подход към целия комплекс от грижи за младежта и главно да не се мисли, че това са проблеми на партията като цяло, на държавата като цяло, на обществото изобщо, че те не се отнасят до отделните партийни организации, предприятие, учреждение, институт. Младежките въпроси присъствуват много почесто в дневния ред на партийните комитети и организации, полагат се системни грижи за идейното и професионалното израстване на младите хора. Така например на нова висота бяха издигнати организацията и ръководството на политическата просвета в Комсомола, които днес се характеризират с по-голяма комплексност и системност, действеност и резултатност в осъществяването на функциите и задачите им. Принос за това имат високата идейно-теоретическа подготовка на болшинството от пропагандистите, умението им да превръщат марксистко-ленинската пропаганда в действен преобразуващ фактор за цялостното изпълнение на партийните постановки и решения. Един анализ показва, че около 60 процента от тях са членове на БКП, значителна част са с продължителен стаж. Ръст бележи ядрото на пропагандистите — партийни, стопански и обществени дейци. Окръжният комитет на ДКМС с помощта на дома за политическа просвета изгради цялостна система за обучение на пропагандистите.

Digitized by Google

Значително внимание и грижи бяха отделени за повишаване на образованието, квалификацията и професионалното майсторство на младия човек, за да овладее той нови професии, наложени от бурното развитие на научно-техническия прогрес. Само през първото полугодие на тази година 2300 младежи и девойки повишиха образованието си без откъсване от производството; 17 688 млади хора повишиха квалификацията си, 7494 овладяха две и повече професии, операции и работни места; школите за челен опит достигнаха 1431, а младежите и девойките, които се учат в тях, са 13 820.

Вторият положителен момент е разширеното поле на младежката изява в труда и учението. Постигнати са конкретни изменения в подготовката и условията за реализация на младежта от окръга. Особено важно място в дейността на окръжната партийна организация заема работата за увеличаване на младежкия принос в повишаване качеството и внедряване на научно-техническия прогрес при усъвършенстване на социалистическата организация на труда. Благодарение на системните грижи на партийните и стопанските ръководства непрекъснато расте броят на младежките трудови колективи, като се обръща голямо внимание на комплексния характер на бригадите. Сега техният брой достига 982 с близо 19 000 участници. В 716 колектива е приложен комплексът от изискванията на правилника за приложение на икономическия механизъм. Все по-пълно се разгръщат демократическите принципи на ръководство в младежките трудови колективи. В голяма част от тях изборът на бригадир, бригаден съвет, формирането на насрещния план стават с най-активното участие на всички членове на бригадата. Тенденцията е чрез бригадната организация на труда и бригадната стопанска сметка да се създават най-благоприятни условия за висока трудова активност на младите хора, за развитие на колективизма, за реално превръщане на младежките трудови колективи в школа за комунистическо възпитание на младежта.

Променя се отношението на стопанските ръководители и дейци към младите хора. На тях сега се гласува по-голямо доверие при решаването на производствените задачи. Младите специалисти се издигат на отговорна работа в производството, увеличава се броят на преките ръководители на младежка възраст. Окръжната комсомолска организация успешно осъществява шефство над 7 строежа на VIII петилетка. През изминалите няколко години се увеличи броят на младите хора, които постъпват в селскостопанското производство. Пряко заетите в него млади хора представляват 11 процента от общо заетите в този отрасъл, но имайки предвид факта, че по-голямата част от тях са висококвалифицирани млади специалисти, механизатори, животновъди, полевъди и др., приносът им в производството на селскостопанската продукция е значително по-голям. В отговор на партийната повеля за рязко увеличаване производството на зърно, подпомагани от ръководството на аграрните и научно-производствените комплекси, от специалисти от висшия селскостопански институт „В. Коларов“, през 1984 г. комсомолските организации и младежките трудови колективи сключиха двустранни договори за поемане и отглеждане на 68 000 дка царевица за зърно, 110 000 дка пшеница и ечемик. С висока съзнателност и чувство за отговорност младите механизатори, поливачи и специалисти се заеха и изпълниха договорните си задължения. Грижите и вниманието към младите селскостопански труженици обаче са все още недостатъчни. Те не съответствуват на големите възможности, които имат аграрно-промишлените комплекси, и на потребностите от квалифицирани изпълнителски кадри. В това отношение се предприемат конкретни мерки от страна на партийните, държавните, стопанските и комсомолските органи и организации, като се създават все по-благоприятни усло-

Digitized by Google

вия за привличането и задържането на младите хора в селскостопанското производство.

Създадоха се и се създават добри условия и предпоставки за разгръщане на движението за техническо и научно творчество на младежта. Сега в постоянно действуващите форми на техническото и научното творчество на младежта са обхванати 68 на сто от учащата се младеж и 41 на сто от трудовата. Сред селската младеж също расте броят на изобретателите и рационализаторите. Икономическият ефект от внедрените теми през 1985 г. е два пъти по-голям в сравнение с 1981 г. В своята творческа дейност клубовете за ТНТМ на научните институти, базите за развитие и внедряване и производствените предприятия насочват вниманието си към разработване и внедряване на нови материални и енергийни източници, свързани с минимални разходи на ресурси. В резултат на това само през първия етап на XIII преглед на ТНТМ се разработиха 154 теми, от тях 128 бяха внедрени с реализиран икономически ефект 833 000 лева.

През последните години в окръга се разгърна широка политическа и организаторска работа за усъвършенствуване на учебно-възпитателния процес, за пълноценна подготовка и реализация на учащите се в живота. В решаването на тази задача взеха и вземат активно участие всички държавни и обществени органи и организации, чиято дейност е свързана с подготовката и възпитанието на младото поколение. Усилията сега са насочени към бързото преустройство на образованието и преди всичко за обогатяване с ново съдържание формите и методите на действуващата образователна система; всичко това — насочено към пълноценна трудова реализация на завършващите учебните заведения. Мерките за формиране на нови критерии към цялостната дейност в училище имат системен характер, подходите — максимална практическа стойност, мероприятията — по-голямо въздействие. Така например през 1984 г. се организира и проведе научно-практическа конференция със значителен отзвук. Темата бе „Интензификацията — основа за повишаване на социалната ефективност на образователното дело в Пловдивски окръг".

Изпреварващо се осъществиха структурни промени в комсомолските дружества при II и III степен на единното средно политехническо училище, което създаде предпоставка за подобряване съвместната дейност по планирането на работата в училище и комсомолските дружества. С активното участие на комсомолските комитети през 1984 г. бе проведен прегледът „Всяко работно място — образцова трудова и социално-педагогическа среда", който създаде добри условия за включването на всички фактори, имащи отношение по тези въпроси, допринесе за активизиране дейността на стопанските ръководства и на трудовите колективи. За всички ученици-работници са осигурени самостоятелни работни места. Това създава възможност за издигане качеството на практиката и стажа, за повишаване ефективността на възпитателната дейност.

Партийните, академичните и комсомолските ръководства на висшите учебни заведения с активното съдействие на стопанските организации и предприятия системно усъвършенствуват практическото обучение на студентите, като свързват органически учебната работа с актуалните проблеми на действителността. Чрез научно-производствената практика под формата на специализирани бригади настъпиха значителни положителни изменения в организацията на летния стаж на студентската младеж. Общинските народни съвети и ръководствата на аграрно-промишлените комплекси полагат системни грижи за подобряване на материалната база на летните бригади. Пловдивската окръжна комсомолска организация стана инициатор на специализирани студент-

Digitized by Google

ски отряди за работа в строителството, промишлеността и селското стопанство. Тя е на едно от челните места по внедряването на бригадната организация на труда и бригадната стопанска сметка в бригадирското движение.

Следващият положителен момент е **все по-ярката проява на доверие към младежта, утвърждаването на стил на постоянно общуване с младите хора в процеса на изпълнение на социално-икономическите задачи.** В тази насока окръжната партийна организация, държавните и обществените органи постигнаха съществени резултати. Основа на това е широкото привличане на младите хора в държавните и обществените органи. Днес младежта от окръга има 1 народен представител, 35 окръжни, 353 общински и 157 районни съветници. Увеличи се броят на младежите, членове на стопанските, академичните и управителните съвети. В някои промишлени предприятия на окръга, където преобладаващата част от трудовите колективи са младежки, по инициатива на партийните комитети един ден от месеца управлението на производството се осъществява от комсомолската организация. В 5 промишлени предприятия е въведено конкурсно начало за заемане на низови ръководни длъжности, като се започне от началник на цех и се стигне до заместник-директор. По този начин е създадена възможност на младите и талантливи комсомолски кадри да заемат подобаващо място в изпълнението на задачите в съответните колективи.

Партийните, държавните и стопанските кадри все по-системно информират младежта за актуалните въпроси в живота на селищните системи и трудовите колективи, стоят близо до младите хора, живеят с техните проблеми. Интересен е опитът на окръжната партийна организация в провеждането на периодични срещи на административните и стопанските кадри с младите хора. На тези срещи десетки младежи и девойки поставят свои проблеми, правят предложения, които се обсъждат и завеждат на отчет.

Окръжният, общинските и районните партийни комитети правилно определят основните задачи в дейността на Комсомола, отблизо следят неговата работа и същевременно създават условия за превръщането на всяко дружество и организация в „ударна група, която във всяка работа да оказва своята помощ, да проявява своята инициатива, своя почин“[1].

Окръжната комсомолска организация има изяснена стратегия за реализирането на партийните поръки — това са **двете основни организационно-политически задачи** — приобщаването на младото поколение към стратегическите направления на научно-техническия прогрес, активното му участие в осъществяването на научно-техническата революция у нас, разбиране като класов революционен дълг и, второ, пренасянето на комсомолската дейност на предния фронт, в първичния комсомолски колектив, в низовата организация, в селищната система, сред младите хора.

Важно място в работата си партийните комитети и организации отделят за укрепване на комсомолските комитети с добре подготвени и авторитетни сред младежта кадри. На ръководна работа в Комсомола са издигнати високообразовани и подготвени комсомолски кадри. Благоприятно се отразява новият подход при избирането на комсомолските секретари. Окръжната комсомолска организация отделя голямо внимание и грижи за привличане и издигане на отговорна работа на повече младежи и девойки — първенци и челници в ученето и труда, работещи в сферата на материалното производство и научното обслужване, на хора, доказали със своите качества, личен пример и авторитет умение

[1] В. И. Ленин, Съч, т. 31, с. 295.

Digitized by Google

да водят останалите след себе си, да ръководят тяхната инициативност и активност.

През последните години се увеличава броят на младите комунисти, които членуват в дружествените комитети на Комсомола. В началото на 1985 г. 18 на сто от членовете на дружествени комитети сред трудовата младеж са млади комунисти, а в състава на заводските, институтските и учрежденските комитети на комсомолските организации сред същия отряд на пловдивската младеж този процент е 36 на сто. Партийното ръководство на Комсомола е творческо ръководство и затова всеки партиен орган конкретно, в зависимост от действителните потребности и възможности, преценява колко и кои млади комунисти в какви и в кои ръководни органи на младежкия съюз да бъдат предложени за избиране. В Пловдивската окръжна комсомолска организация сред секретарите на дружества от трудова младеж 45 на сто са комунисти. Това не означава, че за секретари на организации и дружества се избират само млади комунисти. При избора решаващи са политическите, моралните и деловите качества на младите хора. „Партията има само едно изискване — казва другарят Тодор Живков, — да се избират в комсомолските ръководства най-способните, най-изявените в труда и учението, в обществената дейност. Който не е разбрал, че изборите в Комсомола не се провеждат „от горе на долу", а „от долу на горе", че ДКМС е организация на самата младеж, за него няма място в работата с младежта."[1]

Разбира се, успехите, които е постигнала окръжната партийна организация в работата с младежта и Комсомола, не означават, че в тази област на партийната дейност няма проблеми. Проблеми има и ще има, но важното е, че окръжният комитет на БКП създава всички необходими условия за непрекъснато, задълбочено и системно изучаване на потребностите и интересите на младите хора и превръщането им в норма на работа, в постоянен стил, който се обогатява непрекъснато.

Наско ПЕТРОВ
старши асистент във филиала
на АОНСУ — Пловдив

[1] Т. Живков, Избр. съч., т. 27, с. 478.

Digitized by Google

ПО ЗАКОНИТЕ НА ПОБРАТИМЯВАНЕТО

Виталий СУСЛИН
кандидат на икономическите науки
секретар на Ростовския областен комитет на КПСС

Никога не ми се е случвало да бъда в България. Но топлото чувство към братската страна възникна у мен, както и у всички жители на нашата област, отдавна, а с годините се засили. В голяма степен и поради това, че още през ноември 1963 година Ростовска област и Плевенски окръг сключиха договор за дружба и побратимяване. За повече от две десетилетия преки връзки възникна стройна система на братски интернационални отношения между партийните и държавните органи, обществените организации, производствените колективи, творческите съюзи и — което е особено важно — между хиляди и хиляди хора.

Проявите на дружбата са наистина многостранни. На площад „Плевен" в град Ростов на Дон е издигнат монумент на българо-съветската дружба: две жени, руския и българка, които олицетворяват нашите две страни, устремени заедно напред. Негови автори са българският скулптор Д. Цонков и съветският архитект Б. Белченко, на които помагаха и други съветски скулптори. На този площад е изграден музей на интернационалната дружба, главната експозиция в който е посветена на тесните връзки между жителите на нашата донска земя и плевенчани. Магазинът и кинотеатърът, наречени съответно „Шипка" и „Плевен", постоянно напомнят на ростовчани за българските побратими.

Ние ценим високо приноса, който в продължение на много години дават за развитието на нашата област българските строители. Те изградиха компресорните станции на газопровода, едно училище, поликлиника и болница в град Аксай, промишлени корпуси и жилищни домове в град Новочеркаск, училище в село Старочеркаск, жилищни домове в град Ростов на Дон. И съвсем не е случайно, че в областта има завод и стопанство, които носят името на Георги Димитров, има училища, които се наричат „Плевен" и „Съветско-българска дружба".

Потенциалът на дружбата

Исторически фундаментът на дружбата между нашия край и Плевенски окръг е заложен още от онези 53 донски казашки полкове и 24 отделни казашки батареи, които са участвували в Руско-турската война през 1877—1878 г. и са помогнали на българския народ да се освободи от многовековното османско иго. Много наши земляци са се отличили в дните на плевенската епопея и щурма на Шипка. Немалко от тях останали да лежат завинаги в българската земя. Традициите на дружбата и братството укрепваха и онези ростовчани, които в годините на Великата отечествена война на Съветския съюз срещу хитлеристка Германия помагаха на българския народ да завоюва свободата.

Нашата Ростовска област заема обширна територия — около 101 хиляди квадратни километра — в южната част на Съветския съюз. Населението ѝ надхвърля 4 милиона и 200 хиляди души. През последните години областта, в която днес има 22 града и 42 селски района, се превърна в голям индустриален, аграрен и културен регион на СССР.

Ние разполагаме със значителен икономически потенциал. Това са около хиляда и петстотин предприятия на промишлеността, транспорта, съобщенията и строителството. Продукцията, която те произвеждат, се оценява на повече от 11 милиарда рубли. При това тук се изработват четири от всеки пет произвеждани в страната зър-

Статията е написана специално за сп. „Партиен живот" чрез АПН.

Digitized by Google

нокомбайна, повече от една трета от парните котли за топлоцентрали с голяма мощност, добива се една трета от висококачествения антрацит. Напоследък получиха бързо развитие такива нови за нас отрасли като реакторното и енергетичното машиностроене, текстилната промишленост. Областта произвежда ежегодно средно един милион и половина тона стомана и толкова стоманени тръби, 18 милиарда киловатчаса електроенергия, 30 милиона чифта обувки, около 100 милиона квадратни метра различни тъкани и много друга продукция. Нейните строители усвояват годишно повече от два милиарда рубли капитални вложения. Продукцията на земеделието и животновъдството, която се произвежда тук за една година, възлиза на повече от два милиарда рубли.

Доста висок е също така научният и културният потенциал на областта. В Ростов на Дон действуват Кавказкият научен център, 122 научноизследователски, проектантски и конструкторски институти и учреждения. В 17 висши учебни заведения на областта се учат повече от 100 хиляди младежи и девойки. Около хиляда и петстотин писатели, композитори, художници, кинематографисти и журналисти членуват в областните творчески съюзи. За задоволяване на духовните потребности на жителите работят 7 театъра, 20 музея и множество културни учреждения. Тиражът на 112 вестници и списания, издавани в областта, възлиза на около 1,5 милиона екземпляра.

Такъв е днес потенциалът на дружбата, който позволява на жителите на Донския край непрекъснато да разширяват сътрудничеството с плевенските побратими, да го обогатяват и разнообразяват. През последните години сътрудничеството се развива по всички направления. Ако в края на миналото десетилетие ростовското областно отделение на дружеството за съветско-българска дружба, което е едно от най-големите в Съветския съюз, обединяваше в своите редове 320 колективни членове с обща численост 350 хиляди души, то в началото на тази година тези цифри са съответно 450 и 560 хиляди.

Увеличи се също и броят на градските и районните отделения на дружеството. Сега те са 30. Пет града от нашата област имат свои побратими в Плевенски окръг. Почти милионният Ростов на Дон дружи с град Плевен, Таганрог — с Червен бряг, Новочеркаск — с гр. Левски, Шахти — с Никопол, а Волгодонск — с Долни Дъбник. Днес 170 организации, включително трудовите колективи на 73 предприятия от различни отрасли на промишлеността в нашата област, поддържат дружески връзки с аналогични организации и предприятия от Плевенски окръг, развиват с тях преки контакти.

На предизборна среща с избирателите секретарят на ЦК на КПСС К. В. Русаков, когото ростовчани избраха за депутат във Върховния съвет на Руската федерация, каза, че в богатото и разнообразно сътрудничество на социалистическите страни особено място заемат връзките между трудовите колективи, местните партийни комитети, профсъюзните, младежките и творческите организации. Те станаха неделима част и от трудовото ежедневие, и от общите празници. „Един от многото примери за това — подчерта Константин Русаков — е повече от 20-годишното интернационално общуване между трудещите се от Ростовска област и Плевенски окръг в България. Нелошо е организирана обмяната на челен опит, в която участвуват 70 ростовски предприятия, обединения и организации. Плодотворно си сътрудничат земеделците и животновъдите, машиностроителите и работници от други отрасли."

И днес, както в дните, когато побратимяването се зараждаше на нашата донска земя, цялата работа в тази важна сфера на интернационалното сътрудничество се осъществява под ръководството на областния комитет на КПСС, насочва се от неговото бюро и отдели.

Курс към усъвършенствуване

През целия период на дружеските отношения с българските побратими една от главните грижи на Ростовския областен комитет на партията е била тези връзки да се развиват целенасочено, на планова основа и в тясно взаимодействие с Плевенския окръжен комитет на Българската комунистическа партия. Областният комитет постоянно отделя внимание за намирането на нови форми и методи за усъвършенствуване на контактите, за задълбочаване на интернационалното възпитание на учениците, младежта и всички жители в областта. Вече стана традиция плановете за работа за усъвършенствуване на връзките и за развитие на сътрудничеството редовно да се разглеждат и утвърждават на заседания на бюрото на областния комитет на партията и в неговия секретариат. Колкото повече бяха през отделните години общите, скъпи за нашите два народа забележителни дати, толкова по-често въпросите на сътрудничеството с Плевен стояха в дневния ред.

Ще се позова на няколко примера. В историята на нашите страни 1982 година беше забележителна с това, че „вмести" в себе си два големи юбилея — 100-годишнината от рождението на Георги Димитров и 60-годишнината от образуването на СССР. За да се отбележат най-добре тези дати и да се използват за по-нататъшно укрепване на съветско-българската дружба, областният комитет разгледа на заседания на бюрото и секретариата мероприятия за организационно и пропагандно осигуряване на юбилеите. Одобрявайки ги, областният комитет препоръча на градски-

Digitized by Google

те и районните комитети на партията и ръководствата на местните отделения на дружеството за съветско-българска дружба да обсъдят своята подготовка за юбилеите и да разработят конкретни мерки за широко използване на забележителните дати за възпитателна работа. Освен това през април 1982 година бюрото на областния комитет на партията и изпълнителният комитет на областния Съвет на народните депутати приеха съвместно постановление, като учредиха 15 специални червени вимпела, с които в чест на 100-годишнината от рождението на Георги Димитров бяха награждавани отделенията и колективните членове на дружеството, както и трудовите колективи, постигнали най-добри резултати в интернационалното социалистическо съревнование и с най-висок принос за развитието на съветско-българската дружба. Същият брой вимпели бяха учредени за награждаване на окръжния и общинските комитети и клубовете за българо-съветска дружба в Плевенски окръг.

Организаторската работа на областния комитет на партията помогна на трудещите се от Донския край да отбележат широко и тържествено юбилея на Г. Димитров. Посветени на него цикли от лекции и беседи бяха проведени във всички градове и райони на областта, в трудовите колективи, дворците на културата и клубовете. В библиотеките бяха организирани изложби от книги на Г. Димитров, Т. Живков и други български политически дейци, на писатели и публицисти. Състоя се седмица на българските и съветските филми, отразяващи дружбата и сътрудничеството между нашите два народа. Хиляди хора се запознаха с фотоизложбата за живота и дейността на Г. Димитров. „Г. Димитров — пламенен революционер-интернационалист" — на тази тема беше посветена научно-теоретичната конференция на българските и другите чуждестранни студенти, които се учат в Ростовския държавен университет „М. А. Суслов" и в други висши учебни заведения в областта. В градовете и районните центрове, в предприятията, организациите, висшите учебни заведения, техникумите, средните и професионално-техническите училища, които са колективни членове на дружеството за съветско-българска дружба, се проведоха събрания и вечери на дружбата, посветени на забележителната дата. В дните на подготовката за юбилея във Волгодонск беше създадена алея на съветско-българската дружба. В Шахти на 38 средно училище, което е едно от най-добрите в града, беше дадено името на Г. Димитров. Множество статии и предавания подготвиха за юбилея областните вестници и списания, телевизията и радиото. Той се превърна в голям празник на интернационалната дружба в нашата област.

Бюрото на областния комитет на партията прие специално постановление и през април 1984 година, когато в областта се разгърна подготовката за 40-годишнината на социалистическата революция в България. Освен събранията, вечерите на дружбата, беседите, политинформациите и конференциите, посветени на забележителната дата, беше решено в побратимените колективи да се разгърне социалистическо съревнование за достойно посрещане на юбилея на НРБ, да се проведат съвместно с българските приятели интернационални трудови вахти. За поощряване на победителите в съревнованието бяха учредени 2 паметни червени знамена, 4 паметни вимпела, 6 почетни ленти и 20 почетни грамоти на областния комитет на КПСС и областния изпълнителен комитет, беше решено също да се изпратят 20 благодарствени писма. И отново наравно — за всяка от страните са предназначени половината от наградите. По случай юбилея бяха изпратени поздравителни телеграми до партийните и държавните органи на Плевенски окръг и неговите побратимени колективи.

През август 1984 година бюрото на областния комитет на КПСС и изпълнителният комитет на областния Съвет на народните депутати приеха постановление в Донския край да се организира интернационално социалистическо съревнование за достойно посрещане на 40-годишнината от победата над фашистка Германия. За най-добрите колективи от Плевенски окръг — едно промишлено предприятие и един аграрно-промишлен комплекс — са учредени червени вимпели на областния комитет на партията и областния изпълнителен комитет. Предвидено е шест юбилейни дипломи да се връчат на победителите в съревнованието от вътрешните заводски поделения, 20 юбилейни почетни грамоти — на български челници и новатори в производството.

Началото на новото десетилетие стана време на активна, постоянно разширяваща се обмяна между ростовчани и жителите на Плевенски окръг. Срещаха се партийни работници и лектори на партийните комитети, представители на профсъюзните органи, комсомолските и други младежки организации, на отделни отрасли на народното стопанство и науката. Много допирни точки намериха производствените колективи, работниците на културата, литературата и изкуството. На гости на побратимите бяха пионери и ученици, спортисти, участници в художествената самодейност. С една дума, диапазонът на нашите дружески връзки беше твърде широк. Те помогнаха за по-нататъшното развитие на политическите, идеологическите и икономическите контакти.

И въпреки това, когато през април 1984 година бюрото на областния комитет на партията разглеждаше въпроса за плана за мероприятия за сътрудничество с Плевенски окръг, то стигна до извода, че далеч не всички възможности са изчерпани и че има немалко резерви за по-нататъшно усъвършенстване на тази дейност. И главният от тях е на основата на съгласувани с партньорите планове да се разширява обмяната на опит в работата в съответните сфери на дейност. Ето защо още на етапа на подготовката на плана обла-

Digitized by Google

стният комитет насочи всички заинтересовани организации да изменят съществено своите мероприятия в сравнение с миналите години, да предвидят нови форми на сътрудничество.

В какво се изразяваше новото? В плана за сътрудничество за 1984—1985 г. сега поименно са назовани всички побратимени колективи, определени са конкретни срокове за размяната на работни групи и делегации между тях. Това дава възможност пътуванията да се подготвят навреме и обстойно, да се отчитат по-пълно нуждите от обмяна на опит и да се разпределя равномерно времето за пътуване на делегациите. Друга новост е това, че са определени и са включени в плана сферите на конкретно сътрудничество, както и тематиката на челния опит. Това позволява двете страни да разменят по-резултатен и по-полезен опит.

Третата новост се отнася за предприятията на селското стопанство. Сега с плана се предвижда колхозите и совхозите от областта да разменят делегации с побратимите, определени са тематиката за изучаване на челния опит и потребностите от взаимния обмен на специалисти от селското стопанство, включително на механизатори през периода на прибиране на реколтата. При съставянето на плана са отчетени всички бележки и предложения, постъпили от Плевенския окръжен комитет на БКП. Целта е качеството и ефективността на дружеските връзки да се повишават всемерно.

Отделите на областния комитет на партията подобряват координацията на работата с побратимите (плановете за мероприятия за развитие и усъвършенстване на сътрудничеството са съгласувани с всички отдели на областния комитет), повиши се отговорността на градските и районните комитети на партията за нея. В постановление на бюрото на областния комитет е предвидено, че наред с отдел „Пропаганда и агитация", който осъществява основен контрол върху точното и навременно изпълнение на разработените мероприятия, за реализацията им отговарят и отрасловите отдели на областния комитет в наблюдаваната от тях сфера.

Първата година от реализацията на двегодишния план за сътрудничество, утвърден от бюрото на областния комитет, донесе съществен качествен напредък в развитието на братските връзки. Ако през 1982—1983 г. 53 делегации и работни групи (включително 22, съставени от представители на трудови колективи) с общ брой на участниците 476 души от Ростовска област посетиха Плевенски окръг, то само през 1984 година тези цифри възлязоха съответно на 56 групи (34 представляваха трудови колективи) с обща численост 310 души. При това съществено нарасна броят на групите, състоящи се от специалисти и работници, а за една година посетиха България толкова пионери, колкото за предшествуващите две години. С други думи, областната партийна организация се грижи за реализирането на курса за усъвършенстване на дружеските връзки, за повишаване на практическата полза от тях и на ефективността им.

Задължителен екземпляр

Това се случи през март тази година. Голяма група специалисти от народното стопанство на нашата област под егидата на областния комитет на партията, областния изпълнителен комитет, областния съвет на профсъюзите и областния комитет на Комсомола завърши работата над документ, който има изключително важно значение за развитието на Донския край. Става дума за разработването на „Комплексна система за управление на ефективността на капиталното строителство в Ростовска област". Солидният многогодишен труд в обем почти 200 страници включва множество раздели и програми, част от които е разчетена за предстоящите двадесет години.

В документа са разкрити основните принципи и организационните схеми на комплексната система за управление, определени са организационно-пропагандни мероприятия за ръководство на капиталното строителство. Специални раздели са посветени на комплексни програми за научно-технически прогрес в строителния комплекс, за усъвършенстване и интензификация на гражданското строителство в нашата област. Разработени са системи за управление на качеството на строителството и внедряване на структури за едропанелно домостроене. В труда са дадени основните положения на договорите, които строителите сключват с проектантите, архитектите, плановите и други организации. Той съдържа също комплексна програма за развитие и повишаване ефективността на бригадната форма на организация и стимулиране на труда в строителството и промишлеността за строителни материали, за внедряване на непрекъснат поточен бригаден подряд и други.

И ето нашият областен комитет изпрати един екземпляр от този труд на секретаря на Плевенския окръжен комитет на партията Пенка Андреева, която отговаря по въпросите на капиталното строителство. Целта е една: да се информират побратимите за проблемите в развитието на строителството, над които работи нашата областна партийна организация, и да се предостави на българските приятели възможност да се възползват от онези зрънца на нашия опит, които могат да се окажат полезни за тях.

Единичен ли е този пример? Разбира се, не. Взаимната обмяна на челен опит в партийната работа между Ростовския областен комитет на КПСС и Плевенския окръжен комитет на БКП е едно от най-големите направления от първите дни на нашето побратимяване и сътрудничество. Ние се ръководехме и се ръководим от то-

Digitized by Google

ва, че равнището на нашите взаимоотношения до голяма степен ще зависи от здравината на братските връзки между партийните организации на всички равнища — от областния и окръжния комитет до партийните групи. Затова е необходимо да се познават основните направления, използваните форми и методи на организационно-партийната, идеологическата и политико-възпитателната работа. А за да се знае, трябва системно и взаимно да се изучава опитът на партийната работа, смело да се използва, разбира се, с оглед на местните условия и особености, всичко най-добро и прогресивно. Именно така подхожда нашият областен комитет към сътрудничеството между нашите териториални партийни организации, към това насочва градските и районните комитети, първичните партийни организации в предприятията и учрежденията.

Разбира се, от самото начало на нашето сътрудничество голямо значение за изучаване опита на партийната работа имаше и има редовната размяна на делегации партийни работници. Особено полезно е, когато партийният работник отива при побратимите за консултации по конкретни въпроси на партийната работа, за участие в съвещания, конференции и семинари. Така например стана традиция, когато отиват при българските побратими, секретарите и завеждащите отдели на нашия областен комитет, ръководителите на градските и районните комитети на партията непременно да подготвят и предават на своите приятели най-ценната и интересна информация за формите и методите на дейност в своята сфера или на местния партиен орган като цяло.

В повечето случаи тази информация разкрива опита на областната партийна организация в ръководството на политическото, социално-икономическото и културното строителство. Използва се и такава форма, когато заминаващите за България представители на трудови колективи подготвят изказване по отделен конкретен въпрос на партийната работа в своето предприятие. Така например, намирайки се на гости при своите побратими в плевенския завод „Мизия", делегацията от Ростовското обединение за производство на горно облекло обмени с колегите си опит по три въпроса. Шивачката В. Шелестун разказа за внедряването на бригадната форма на организация и заплащане на труда с отчитане на коефициент за трудово участие, шлосерът-ремонтник В. Миронов — за организацията на съревнованието между шлосерите-ремонтници под девиза „За увеличаване на произвежданата продукция за сметка на ефективното използване на времето", а секретарят на партийния комитет на обединението Н. Леонтиева сподели опита по идеологическото осигуряване на социалистическото съревнование в чест на 60-годишнината от образуването на СССР.

Но размяната на делегации от партийни работници е сравнително неголяма. А животът не стои на едно място. Той постоянно ражда нови инициативи, натрупва опит. Още преди много години в областния комитет беше взето решение да организираме изучаването и обобщаването на всичко ново и полезно, което се ражда в нашата областна организация, и подготвените по този начин материали редовно да изпращаме в Плевен с групите и делегациите, които заминават периодично при побратимите (сега не по-малко от 1—2 групи седмично).

Сега информирането на българските побратими за челния опит в партийната работа е още по-широко. Постановлението на областния комитет, прието през пролетта на 1984 година във връзка с обсъждането на плановете за сътрудничество между побратимите, предвижда оказване на практическа помощ на Плевенския окръжен и общинските комитети на БКП в подготовката на аналитични материали, разкриващи опита в повишаване на инициативата и ефективността на работата на първичните партийни организации и партийните групи. По-конкретно беше препоръчано да се изпратят на побратимите и пропагандни, и методически материали, свързани с провеждането на отчетно-изборната кампания в партийните организации на областта през 1983—1984 г. Областният комитет смята, че е важно партийните работници, които заминават за Плевенски окръг, непременно да се изказват в печата, по радиото, на събрания, на съвещания и конференции на трудещите се и актива, където да разказват за опита на СССР и нашата областна партийна организация в решаването на стопанските и социалните задачи.

В изпълнение на тези предписания на бюрото на областния комитет неговите отдели задължително запазват един екземпляр от всяка по-важна публикация за партийния опит, за да я предадат на българските побратими. Това са и сборниците с ежегодните статистически данни, които характеризират хода на изпълнението на задачите за настоящата, единадесетата петилетка от трудещите се в областта. Това са и серии пропагандни материали, посветени на забележителни дати в живота на Съветския съюз и разкриващи политиката на КПСС в една или друга сфера на обществения живот.

Бих искал да разкажа по-специално за една публикация, която предадохме на българските приятели. През 1984 година се проведе XXI Ростовска областна партийна конференция. Наред с другите материали на всеки делегат беше предадена специално подготвена за това събитие брошура „Адреси на челния опит на партийните организации в Ростовска област". Тя съдържа такива раздели като повишаване на производствената активност на трудовите колективи, идейно-политическо, трудово и нравствено възпитание на гражданите, осигуряване единство на организаторската и политиковъзпитателната работа, а така също усъвършенстване стила на работа на партийните организации. В брошурата са

Digitized by Google

напечатани повече от 60 кратки анотации за новото, челното, което се е родило през последните няколко години в първичните партийни организации, трудовите колективи, градските и районните комитети на нашата област.

„Знаеш ли — научи приятелите си!“

Разбира се, изложени лаконично, фактите, които искам още да отбележа, могат да се сторят някому незначителни. Но ако се замислим над тях и ако знаем в резултат на какви усилия и с какъв съвместен труд те са станали действителност, то неволно ще усетим благотворната сила на дружбата и сътрудничеството.

А фактите са такива. Работници от двата института по лозарство и винарство, които се намират в Плевен и Новочеркаск, чрез голяма селекционна работа и последователно кръстосване на хибридни форми, получени в двете страни, създадоха нов сорт грозде и го нарекоха „Дружба“. Той е утвърден от държавната сортова комисия в НРБ като нов оригинален сорт.

През лятото на 1983 година в България беше на посещение делегация от Орловския районен комитет на партията на Ростовска област начело с първия секретар В. Диденко. Тя проучи детайлно опита в отглеждането на овце в аграрно-промишлените комплекси на Плевенски окръг, където само в обществения сектор се наброяват 300 хиляди овце. А ето и резултата от пътуването; сега в Орловски район започнаха да отглеждат така наречената плевенска черноглава порода овце, която има много ценни качества.

Или друг факт. Учените от Ростовска област професор Ю. Дорофеев и доцент В. Мишченко дадоха на плевенските инженери и конструктори редица консултации за внедряването на праховата металургия и конструирането на машини за динамично горещо пресоване на изделия от металокерамика. На свой ред колективът на Азовското обединение за производство на ковашко-пресово оборудване внедри с помощта на побратима — плевенския машиностроителен комбинат „Н. Вапцаров“ — метода за дифузно азотиране (повърхностно заякчаване) на детайли. Това позволява разходът на газ да се намали 2—3 пъти и да се съкрати времетраенето на технологичната операция.

Побратимите щедро споделят онова, което може да се окаже полезно за трудовия колектив на другата страна. Именно към такъв делови, практически подход за предаване на своя опит на приятелите насочваме партийните организации и ръководителите на нашите предприятия, поддържащи преки връзки с българските колеги. Девизът на взаимоотношенията е кратко: „Знаеш ли — научи приятелите си!“

И у нас, и в България главната задача на трудовите колективи и партийните организации е успешното изпълнение на държавните планове, производството на повече продукция с най-малки разходи. Като отчита това, областният комитет насочва нашите предприятия да използват най-различни контакти — от сключването на индивидуално трудово съревнование до съвместно разработване на съвременни автоматизирани комплекси.

Здрава дружба свързва например колективите на Шахтинския памукотекстилен комбинат „50 години СССР“ и Плевенския текстилен комбинат „А. Халачев“. Както между предприятията като цяло, така и между техните първенци в труда — А. Печонкина и А. Коцева, Л. Филатова и З. Ангелова — са подписани договори за съревнование за дългосрочно изпълнение на колективните и личните петилетки. Много години поддържат дружески връзки шлифовчикът от производственото обединение „Ростселмаш“, героят на социалистическия труд З. Ерьоменко и работничката от авторемонтното предприятие в град Левски Л. Рачкова, плетачките В. Рябцева от Ростовската текстилна фабрика и П. П. Войнова от завод „Саня“ в Плевен. Такива примери има много.

Пълна поддръжка от страна на областния комитет получи начинанието, зародило се на ростовска земя. Нашата област доставя в България 57 вида изделия от 37 предприятия. Това са комбайни, тракторни култиватори и резервни части за тях, помпи, метали, тръби енергетично оборудване, лагери и други изделия. По инициатива на редица предприятия се разгърна интернационално социалистическо съревнование за предсрочна и качествена доставка на продукцията за България и за другите страни от социалистическата общност. Българските приятели откликнаха бързо на инициативата, като организираха ответно съревнование. Плевенски окръг учреди червено знаме и преходен вимпел за награждаване на отличилите се в това съревнование предприятия от Ростовска област. През 1984 година знамето беше завоювано от колектива на обединение „Ростселмаш“, а вимпелът — от колектива на Новочеркаския завод „Нефтемаш“.

Ние сме убедени, че значително по-полезни, отколкото преди, ще бъдат за трудещите се „влаковете на дружбата“, които си разменят Плевен и Ростов. Пристигналите през ноември миналата година 420 плевенчани посетиха 17 районни и градски организации, срещнаха се с трудещи се, с учащи се младежи, участвуваха в градски митинг в Ростов, намериха нови приятели. А това е залог за по-нататъшно задълбочаване на нашето побратимяване.

Много от опита в партийната и стопанската работа на побратимите можеше да си остане достояние само на отделни хора или колективи, ако областният комитет не се беше погрижил средствата за масова информация да се използват широко за

Digitized by Google

разгласяване на опита на двете страни. Всяко тримесечие органът на Ростовския областен комитет на КПСС и областния Съвет на народните депутати вестник „Молот" публикува в рубриката „Побратими" обширни материали за съветско-българската дружба. Такива материали се поместват редовно и във всички градски и районни вестници в областта. Всеки месец Ростовският телевизионен център излъчва телевизионното предаване „Нашият приятел България". Вече са излъчени около 220 такива предавания. Редовни предавания за съветско-българската дружба излъчва и Ростовското радио. Голям е приносът на литературно-художественото списание „Дон" за задълбочаване на сътрудничеството. Само през 1984 година в различни издания на областта бяха публикувани в превод около 70 произведения на български писатели и поети. От своя страна почти 40 произведения на съветски автори бяха преведени и издадени в България. Съвсем наскоро в Ростов на Дон излезе книгата „Рамо до рамо", посветена на дружбата между нашите страни.

Град Плевен е единственият в света чуждестранен град, награден със съветския орден „Дружба на народите". С тази награда той е удостоен през 1977 година за големия му принос за развитието и укрепването на българо-съветската дружба и във връзка със стогодишнината от историческата победа в съвместната борба против османските завоеватели.

Така че традициите на дружбата и сътрудничеството между нас по всички направления са здрави и трайни.

Очерци, разкази, фейлетони

ОТГОВОРНОСТ

Тодор Попадиин не е само инспектор по охрана на труда. Има и друга длъжност, обществена, секретар е на първична партийна организация в Разложкия комбинат за целулоза и хартия. Работата му носи изпитания: кога неочаквани трудности, кога конфликти, кога недоверие. С млад амбициозен началник на производството стигнаха дотам, че си говореха само служебно. Начинаещият ръководител укрепи дисциплината, но с цената на груби мерки. Първичната партийна организация се опита да му помогне, но той прецени този факт като вмешателство в работата му, като ограничаване на единоначалието. Отношенията се изостриха. Въпреки това младият ръководител не дебнеше пропуските на Попадиин като енергетик, за да го постави натясно. Че то може ли човек да се опази от грешки в работата? Но сигурно е разбрал, че общественият дълг е карал секретаря да ограничава неговите увлечения по рязкото административно въздействие.

Трудни са делниците на секретаря. Тази мъка изпитва и Тодор Попадиин, но той знае, че без опора неговата крачка ще е несигурна, затова се стреми да действува не от лична, а от обществена позиция. И това го крепи. Стане ли дума за по-сериозни неща, допитва се до хората от комбинатския партиен комитет. Понякога си задава въпроса: „Мога ли да постъпвам иначе?". И не може да си отговори. А истински отговор дават неговият трудов живот, неговото израстване като работник и активист на партията.

В основата на трудовата му биография е работата му в бригадата на Кирил Начев. В нея направи първите крачки в парокотелния цех на Завода за дрожди. Научи се да работи с ножовка, да пробива дупки във фундаменти, да монтира възли. После вятърът го понесе към Гара Искър, във Враца, край Видин и най-после в Свищов — все национални обекти. От всеки обект носи нещо в себе си за цял живот. Когато премисля всичко, все се спи-

Digitized by Google

ра на престоя във Враца. Там се захвана с вечерния електротехникум. Някакъв вътрешен глас го тревожеше непрекъснато: „Без специалност, само с гимназия закъде си, само опитът на монтажник не стига и знания трябват." Знаеше, че ще е трудно, ала не предполагаше, че през обедната почивка ще се свива зад бараката и ще готви уроците си, че в неделя вечерта не ще може да ходи на гости у приятели. Така — близо три години.

Техникумът му отвори пътя към енергоремонта. Някои му казват жичкаджийство, значи проста работа. Де да беше така, а то такива заплетени работи стават в енергоремонта, че понякога се чудиш какво да правиш. На туй отгоре, като ти се стовари и някоя беля, иди се оправяй.

... Бяха тръгнали да продухват метални тръби за кабели. Пясък се бе налепил по наслоения асфалт. Техническият ги посъветва да вземат кислородна бутилка — от налягането щял да изхвърчи пясъкът. Тодор подаде кислород към отвора на петнадесетметровата тръба. За миг избухнаха огнени кълба от двата края на тръбата. Чу се гръм. Усети, че му припарва на едната ръка и на главата. Инстинктивно повдигна работната дреха върху главата си, а горящата ръка мушна под мишницата. В този момент си спомни за запаленото трудоваче, което бягаше изплашено по обекта... „Ако бягам, ще стане по-лошо" — помисли светкавично Тодор и след минута-две свали работната дреха от главата си, погледна обгорялата си ръка, усети болка по едната страна на лицето. После направи няколко крачки към изхода. Чак тогава почувствува, че двама го хванаха под мишниците...

В болницата все очакваше да дойдат хора от бригадата. Цели четиридесет дни. Питаше жена си дали вижда колегите му. Тя премълча един-два пъти, но после не изтрая и ядосано отвърна: „Ти питаш за твоите хора, а те не се сетиха да те навестят!" Усещаше как полека-лека болката набъбва, макар че се мъчеше да се самоутешава: „Може да са много притеснени с работата!" Искаше да ги оправдае, а все не можеше. Жена му разбра неговата мъка. Веднъж подрече: „Скоро ще имаме дете. Хайде да се приберем към Разлог". „И това ще стане — издума Тодор, — но първо ни чака път към Свищов."

На свищовския строеж работи по външната кабелна мрежа. Този опит му помогна в електромонтажа на разложкия комбинат. Контролираше как се полагат кабелите на подсъединяването, с други думи, как се правят муфи. Те са тънка работа и затова са уязвимо място. Та в този контрол се прояви майсторството на Тодор като специалист. Вече над десет години работи комбинатът и няма избиване на муфи. А едно избиване може да донесе голям престой. Здраво са ги направили.

Наблюдателното око на пълномощника на Министерския съвет Атанас Татарски забелязва високата квалификация и усърдието на Тодор Попадиин. Изпрати го за енергетик на един от блоковете. По това време се усвояваха мощностите и трудности имаше колкото щеш. Там преживяха голямо изпитание. Запали се най-сложното съоръжение — ролапаратът. Така се запали, че всички кабели и проводници изгоряха. Тодор и неговите хора никога не бяха правили монтаж на такова сложно съоръжение. И схемата бе от сложна, по-сложна. Тогава изкараха четиридесет и осем часа на обекта. Работеха на смени, пресиваха по час-два и отново на работа. Директорът Тумбев нареди да им се прави кафе. Понякога сам донасяше и разливаше кафето на елмонтажниците, постоянно беше при тях, докато бе отстранена повредата.

Когато в партийния комитет обсъждаха перспективите на младите комунисти, някой подхвърли, че Тодор Попадиин има качества да стане секретар на първична организация. Събранието го избра. Първата година като секретар му беше много трудно. Имаше и разочарования. Просто в началото не всички му имаха доверие. Те не знаеха какво може и какво не може той. Това пораждаше у него болка, която носи дълго у себе си. Уж имаше вече реално чувство за живота, за човешките взаимоотношения, а така излезе, че не можа да обхване всичко. Сложно е. Едно е да вдигнат ръка комунистите за новия секретар, друго е да бъде спечелено тяхното доверие. А трудно се печели доверието на хората. Защото в някои от случаите човек може и да сгреши.

Замисли ли се за това Тодор Попадиин, ще каже:

— Имало е моменти, когато някой работник дойде да се оплаче по някакъв повод. Имал си неприятности човекът, нагрубен, да речем, от прекия си ръководител или от когото и да било. Тогава аз не изчаквах да събирам бюрото, както е редно, а вземах решение, така, на своя глава. И това бе грешка, но така или иначе веднага отивах на място да уреждам нещата. Защото си мислех, че нещата, когато престоят, по-трудно се оправят. След време се коригирах. Разбрах, че еднолично не мога да търся отговорност, че нещата трябва да бъдат анализирани и решавани в бюрото и в организацията.

Секретарят знае, че докладите, оценките, информациите имат свое място във вътрешнопартийния живот, но главното си остава живото, всекидневно общуване с хората. Независимо къде: може да е в цеха, в стола, в канцеларията или просто на пътя, той изслушва спиращите го, съветва ги. Случва се и вкъщи някой да дойде „по спешност".

Една сутрин началникът на цеха го спря пред административната сграда. Разказа му, че през изминалата нощ дежурният оператор не се е явил на работа и се уговорил с още двама да напуснат комбината.

— Сериозна работа, това са опитни, из-

Digitized by Google

градени хора — изрече Попадиин. — Ще събера партийното бюро и ще разговаряме с оператора. Ще пратя човека да го извика от къщи...

— Кажи, Иване, пред партийното бюта? — започна секретарят.

— Не мога да работя за 150 лева!

— Толкова ли получаваш? — усъмни се Попадиин.

— Толкова!

— Да погледнем в книжата тогава. Излиза, гледай тук, че ти не си слизал под 250 лева. Какви ги говориш! Но има и друго, знам, че си уговарял брат си и други хора също да напуснат работа. Вероятно има някаква съществена причина, ние искаме да я узнаем. В комбината си получил тази висока квалификация, а не другаде. Ти си ни необходим — заключи секретарят.

Все в този дух говориха и другите членове на бюрото.

С брата на оператора работата излезе по-друга. Обидил се човекът, че е глобен неоснователно. От проверката се изясни, че апаратът неправилно е отчел — бил неизправен. Глобата, възстановена. И с другия работник подходили неправилно: началникът на цеха му писал самоотлъчка, а той в действителност бил със счупен крак. Самият Попадиин го срещнал в поликлиниката да коцука, в предприятието се явил с придружител. Самоотлъчката била отменена, нещо повече, партийното бюро съдействувало профкомитетът да отпусне еднократна парична помощ на пострадалия.

Двата случая станали повод партийното бюро да организира среща със стопанските ръководители, отговорните специалисти и обществения актив, на която било обърнато внимание на индивидуалния подход към хората, на по-прецизното отношение към техните нужди.

Проблемът за индивидуалния подход е една от главните теми в отчетите на отделни комунисти за повишаване качеството на работата. На събранията се изричат хубави думи, но и горчиви истини. Секретарят не е от тези да изчаква другите да си опарят ръцете в жаравата, а после той да повтори и обобщи. Тодор има свой принцип — познава ли добре работата на комуниста, изразява своето мнение сред първите.

Не потръгна изпълнението на плана в началото на годината. Зачестиха повредите на машините и съоръженията. Тричасовото бурно заседание на бюрото, на което бе обсъдена работата на началника на цеха, енергетика, механика, технолога и завеждащия контролноизмервателната апаратура в хартиеното производство донесе малки резултати. Сигурно защото критикуваните гледаха да се оправдаят, като търсеха причините извън себе си. Членовете на бюрото не се чувствуваха подготвени да възразят на тези оправдания. Затова бе свикано партийно събрание. Там комунистите не премълчаха нито некачествената поддръжка на техниката, нито затварянето на очите пред нарушенията, те предложиха да се засилят стимулите за добрите работници и санкциите за нарушителите на технологичната дисциплина.

Тодор Попадиин не се заблуждава, че непременно в решаването на отделните частни проблеми няма пропуски. Но той знае едно: принципността винаги печели последователи. Навярно за това той вече шест пъти получава доверието на комунистите при избора на партийно бюро.

Славчо ВОДЕНИЧАРОВ

Digitized by Google

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА, ОТЗИВИ, РЕЦЕНЗИИ

СИЛАТА НА ОБЩЕСТВЕНОТО МНЕНИЕ

Наскоро излезе от печат монографията под заглавие „Партията и общественото мнение" на доктора на философските науки Рачко Рачков, с която се запълва една празнина в нашата философска наука. Същевременно с нея се задълбочава теорията на партийното строителство за ръководната роля на партията. Книгата е ценна и с това, че обобщава досегашната партийна практика, що се отнася до използване силата на общественото мнение в социалистическото строителство.

В трите части на книгата се изследват основните проблеми: ролята на комунистическата партия и на общественото мнение в изграждането на развито социалистическо общество; проявление на общественото мнение в партийната дейност и опознаване законите на общественото мнение — условие за неговото управление и фактор за повишаване ефективността на партийната дейност.

Още в увода на книгата авторът дава на читателя в синтезиран вид най-съществените проблеми, които се изследват в съдържанието. „Ръководството на обществото от страна на комунистическата партия — изтъква той, — научното управление на всички социални процеси изисква да се познава и използва действието на обективните социални закони, да се изучават и използват опитът, мъдростта, мненията и предложенията на трудещите се" (с. 7). Никога по-рано общественото мнение не е играло такава голяма роля както при социализма. И затова в решенията на последните партийни конгреси то намира широко място. Неговата роля постоянно нараства и авторът доказва тази закономерност в общественото ни развитие.

„Общественото мнение е и мощен възпитателен фактор" (с. 9). По отношение на отделната личност то е реален обективен фактор, който оказва огромно психическо въздействие върху нейното формиране. В етапа на изграждането на развито социалистическо общество, подчертава авторът, се поражда нова тенденция — нарастват още повече силата и влиянието на общественото мнение, то вече има не само по-голяма роля в управлението на страната, но и все по-компетентно се „вмесва" във вътрешнопартийната и ръководна дейност на комунистическата партия.

Поради това възниква и необходимостта от обобщаване и осмисляне на натрупания опит, прогнозиране и управление, формиране и изучаване на социалистическото обществено мнение. В тази връзка авторът прави анализ на същността на общественото мнение като сложно социалнопсихологическо явление. Като признава, че има много „открити" въпроси въпреки многото изследователи на този социален феномен, Р. Рачков проявява особен интерес към взаимодействието на общественото мнение с различните страни на дейността на комунистическата партия — главната направляваща и ръководна сила в социалистическото общество. Тази трудна задача за изследване той успешно решава, като изучава някои „гранични територии" преди всичко на партийното строителство, на социалната психология, на научния комунизъм, на социологията и други науки. Верен на методологическите основи на историческия материализъм, авторът умело решава различни задачи, поставени в книгата. В своето изложение той прави комплексен анализ на социалната практика, като използва по подходящ начин резултати от някои социологически изследвания.

В първата част на монографията се разглежда ролята на комунистическата партия и на общественото мнение в изграждането на развитото социалистическо общество. Като компоненти на субективния фактор те добре са разграничени по същност, структура и функции. Правилно е

Рачко Рачков, Партията и общественото мнение, Партиздат, С., 1985, 238 с.

Digitized by Google

определена ръководната роля на партията в общественото развитие като ядро на субективния фактор. Но същевременно се разкриват социалните функции на общественото мнение, което намира пълен израз при социализма, когато народните маси участвуват както в създаването, така и в разпределението на благата, в управлението на всички социални сфери. Този извод намира пълна методологическа основа в обективната закономерност, разкрита в историческия материализъм, за непрекъснато нарастващата роля на партията, изразяваща интересите на работническата класа, на трудовия народ. Във взаимоотношението комунистическа партия — обществено мнение се проявява специфичната форма на две закономерности: повишаване ръководната роля на комунистическата партия и нарастване ролята на народните маси в историческия процес. В тази връзка авторът изследва всеобхватно закономерността — непрекъснато нарастване ролята на общественото мнение в живота на социалистическото общество. Като разкрива същността и структурата на общественото мнение, Р. Рачков се спира на множеството определения, дадени в литературата. Той застъпва едно от тези определения като специфична форма на проявление на състоянието на общественото съзнание. Разграничавайки три степени на общественото съзнание, макар и условно, авторът посочва къде най-добре функционира общественото мнение. Той прави връзка с общественото настроение и теоретичното съзнание и стига до извода, че в мнението доминира рационалното, че то е осмислена реакция, позиция на социалната общност към конкретен обект на социалната действителност. И формулира общественото мнение като „ценностно-установъчно и емоционално-волево отношение на социалната общност (колектив, социална група, класа, народ) към основен за нея социален обект" (с. 55).

То според Р. Рачков има свой специфичен обект, ограничен както от субективни, така и от обективни причини поради самата същност на явленията и фактите от действителността. От тази теза той прави една сполучлива систематизация на обекта на общественото мнение. Това са актуални факти и явления, „горещи" точки на деня. Те представляват обществена значимост и засягат общите интереси и съдържат в себе си в по-голяма или по-малка степен моменти на дискусионност, спор. Отличават се с това, че са известни и достъпни на обществеността. Все в тази насока се изследва връзката на общественото мнение с понятията потребности и интереси. Приведените в книгата определения от класиците и от някои автори обаче не изчерпват теорията по въпроса. Изследванията на проф. Глезерман биха обогатили книгата и биха дали основа за по-всестранни размисли върху същността на общественото мнение.

Изследването на Р. Рачков върху субекта (носител) на общественото мнение обхваща почти всички становища по този въпрос. Много добре той подчертава неговата класова същност и аргументирано разобличава буржоазните идеологически спекулации за плурализма на общественото мнение.

В глава трета на книгата се разглежда обширно и задълбочено взаимната обусловеност между нарастването на ръководната роля на комунистическата партия и на ролята на общественото мнение. В края на краищата тази взаимовръзка се проявява в закономерност, чието съдържание в книгата се определя така: „Нарастването на ръководната роля на марксистко-ленинската партия е правопропорционално на повишаване на съзнателността и активността на масите, на нарастване ролята на общественото мнение" (с. 85).

Авторът търси и разкрива обективните предпоставки на взаимоотношението комунистическа партия — обществено мнение. Комунистическата партия, като изработва своята политика, отчита както действието на обективните социални закони, така и опита, творчеството на масите, техните коренни интереси. Опирайки се на общественото мнение, тя укрепва връзките си с масите, изразява това, което те съзнават, и непрекъснато се възпроизвежда взаимното доверие между тях. В ръцете на партийните органи и организации са главните механизми както за изучаването, така и за формирането на общественото мнение. Те могат да използват в своята ръководна дейност неговата реална сила.

Най-действена е втората част от книгата „Проявление на общественото мнение в партийната дейност". Авторът правилно се спира и подчертава значението на категорията **„Ръководна партийна дейност"**, като внася по-голяма яснота на различните равнища и в трите основни функции на партийното ръководство. В глава четвърта на тази част се изследва спецификата на общественото мнение и неговото проявление във вътрешнопартийната дейност. Като разкрива същността на партийното мнение, Р. Рачков го формулира като „ядро на социалистическото обществено мнение" (с. 99), показва закономерното сближаване и взаимното проникване между партийното и общественото мнение. В тази насока е и констатацията му, че мнението на първичната партийна организация е сърцевина на мнението на трудовия колектив. Най-ефективна форма за това проявление са събранията на трудовия колектив, откритите партийни събрания. Понататък в книгата се разкрива връзката между общественото мнение и демократизма в партията, на самата социалистическа демокрация. Ръководейки се от ленинските съвети да се допитва по важни въпроси до народа, нашата партия развива критиката и самокритиката, разгръща демокрацията и създава благоприятна обстановка комунистите и трудещите се свободно да изказват своето мнение.

В глава пета се правят нови теоретически обобщения, като се разкриват функ-

Digitized by Google

циите на общественото мнение в системата на ръководната дейност на партията. Взаимодействието между основните функции на партийното ръководство и функциите на общественото мнение се изразява в схемата: партийно ръководство — социално управление — обществено мнение.

В изследването на взаимоотношението между ръководството и общественото мнение авторът стига до извода, че политическата (целеполагаща) функция и общественото мнение са фактори за повишаване научността на партийната политика. При изработването и конкретизацията на своята политика комунистическата партия винаги се съобразява с мнението на масите и с най-активното отношение на милионите трудещи се. Това се реализира чрез различни изследвания на общественото мнение, които авторът използва в аргументацията си на различни свои изводи. Многобройните примери доказват необходимостта в партийната политика да се използват предложенията и мненията на трудещите се у нас.

Съществен момент в изследването на автора в тази част на книгата е идейно-възпитателната функция на партийното ръководство и ролята на информационната и възпитателната функция на общественото мнение. За да може правилно да формира съзнанието на масите, а оттук и самото обществено мнение, партийното ръководство следва да разполага с точна информация за състоянието на това съзнание, т. е. да познава добре самото обществено мнение.

Разработката в третата част на книгата на въпроса за опознаването на законите на общественото мнение като условие за неговото управление и фактор за повишаване ефективността на партийната дейност има не само теоретическо, но и конкретно практическо значение. Този анализ ще подпомогне партийните бюра и комитети, техните секретари в непосредствената им работа. Да се използва силата на общественото мнение за решаването на социалните и икономическите задачи е важен елемент в стила на ръководството на партийните органи. В тази глава се обръща сериозно внимание на проблема за законите на общественото мнение, които се разглеждат като закони на развитието и закони на функционирането. Тази постановка е правилна, защото и едните, и другите са тясно свързани и си взаимодействуват със законите на обществените отношения — икономически, социални и духовно-идеологически. Авторът обстойно е разгледал законите за функционирането и за развитието на общественото мнение — да има приемственост в неговото развитие, да не отразява адекватно настъпилите изменения в общественото битие, непрекъснато да се увеличава неговата компетентност. В известен смисъл тези закони са трансформация на откритите от класиците на марксизма-ленинизма закони за изоставането на общественото съзнание от общественото битие, както и на законите на диалектиката на общественото развитие. Похвално е, че Р. Рачков ги конкретизира в такава деликатна област, каквато е социалният феномен — общественото мнение и неговата роля в партийното ръководство на обществените процеси.

Начините, подходите и методите за изучаването на общественото мнение е съществен проблем, който той нашироко изследва в последната глава на книгата си. Анализът е научно аргументиран и подкрепен с примери от нашата партийна практика. Това изследване се основава и на неговия собствен опит, натрупан в дългогодишната му работа в тази област.

Особено ценно в изследването е, че той ползва много конкретни данни от социологически изследвания, от функционирането на Единната система за изучаване на общественото мнение в нашата страна.

Нов проблем, с който авторът се заема и изследва в последната — глава седма, е прогнозирането и формирането на общественото мнение. Разглеждането на прогнозирането като още неразработен у нас проблем прави отрадно впечатление. Друг е въпросът, че авторът не е стигнал до конкретни, практически изводи и препоръки. Това обаче, което е разгледал в методологически аспекти, е също твърде ценно и полезно.

Книгата на Р. Рачков е сериозно, задълбочено изследване на проблема — партията и общественото мнение. Тя е ценен помощник на партийните, стопанските, административните и другите обществени ръководители в нашата страна. Нейното използване от всички кадри ще ги подпомогне в ръководенето на социалните, икономическите и духовно-идеологическите отношения, в подобряване техния стил на работа с масите.

Петър ТОМОВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

НРАВСТВЕНАТА КУЛТУРА НА РЪКОВОДИТЕЛЯ

Васил Вичев

Книгата на проф. д-р на философските науки Васил Вичев, зам. отговорен редактор на списание „Ново време", разкрива сложния синтез на професионална култура, професионален морал и нравствени добродетели като задължително изискване към стила и методите на съвременните ръководители. Авторът задълбочено вниква в социалнопсихическата същност на ръководството. Той показва образа на ръководителя при строителството на социализма като носител на ценности, които оказват решаващо въздействие за формиране на нравствено-психическия климат в колектива. Разглежда неговата нравствена култура като израз на вътрешна същност на трудовата, професионалната, политическата и гражданската му зрелост. В книгата се изтъква, че успешното изпълнение на задачите за решително повишаване на качеството, дисциплината и производителността на труда, за разгръщане на социалистическата демокрация е неделимо свързано с борбата за утвърждаването на социалистическите нравствени ценности в съзнанието на всеки комунист, на всеки труженик.

Трудът е предназначен за партийните, държавните и стопанските ръководители, за ръководителите на обществените организации. С интерес може да бъде прочетен и от всеки комунист и безпартиен, който се интересува от тази тема.

ФАКТОРИ НА ЕФЕКТИВНОСТТА И РАСТЕЖА

В това издание, дело на колектив от Икономическия институт на БАН с отговорен редактор проф. Димитър Кинов, се изследват възможностите за ускоряване темповете на растежа. Измерен е делът на интензивния прираст на националния доход (чиста продукция). Централно място се отделя на практико-приложния и методологическия анализ на факторите, които оказват решаващо въздействие върху ефективността, а оттук и върху растежа. Изследването е тясно свързано със задачите, произтичащи от политиката на БКП за всестранна интензификация на икономиката. Книгата е предназначена за ръководни партийни и стопански кадри, специалисти, научни работници, пропагандисти и учащи се.

НЕЛЕГАЛНИТЕ ПЕЧАТНИЦИ НА ПАРТИЯТА

Генчо Пенчев

Интересът към нелегалните печатници на партията е голям. Всяка от тях е страничка от героичната история на Българската комунистическа партия. Тази книга (второ преработено и допълнено издание) е повествование за героичните дела на организатори и печатари, които и през най-трудните години на фашисткия терор у нас спомогнаха правдивото слово на партията да достигне винаги и навреме до комунисти и симпатизанти, до широките народни маси. Това са увлекателни разкази за организирането на печатниците действували през 1923—1944 г., за героизма и себеотрицанието на стотици дейци, свързани с нелегалния партиен, младежки, профсъюзен, отечественофронтовски, партизански печат. Книгата е изградена върху богата документация (полицейски и съдебни архиви, непубликувани спомени)

ПРЕГОВОРИТЕ — ПОВЕЛЯ НА НАШЕТО ВРЕМЕ

Йордан Големанов

Авторът на тази книжка от поредицата „Международна политика" на Партиздат разглежда един от най-актуалните и важни въпроси в нашия ракетноядрен век: как ще се решават международните спорове и конфликти и как ще се изграждат отношенията между държавите — по мирен или по насилствен начин, чрез преговори или чрез война. От отговора на този въпрос зависи бъдещето на света: животът на народите и човечеството или тяхното унищожение. В своето изложение авторът изяснява на какво се дължи провалът на Женевските преговори за ограничаване на ядрените оръжия в Европа, защо не напредват Виенските преговори, разкрива историческото значение на съвещанията в Хелзинки за сигурност и сътрудничество в Европа, на Стокхолмската конференция, борбата против милитаризирането на Космоса. В книжката се разобличава политиката на правителството на САЩ, което провежда курс на неудържима надпревара във въоръжаването, на военно превъзходство, на световна хегемония. Изтъква се особено важното значение за запазването и укрепването на положителните тенденции в международните отношения, което имат издигнатите от СССР напоследък миролюбиви предложения и провежданите в живота конструктивни и целенасочени действия на съветската дипломация.

Digitized by Google

ISSN 0204—8574

ЗАПОЧНА АБОНИРАНЕТО за сп. «ПАРТИЕН ЖИВОТ»

През 1986 година списанието ще разработва проблемите, произтичащи от Тринадесетия нонгрес на БКП; ще разпространява творческите търсения на партийните комитети и организации, обновителните процеси в стила на работа и ръководство, преустройствата в партийната практика, които усилват нейната организираща мощ и преобразуваща способност.

Ще съдействува на кадрите да намират отговор на проблемите, които борбата за научно-технически прогрес поставя пред тях.

Годишен абонамент — 6,30 лева.

Не чакайте крайния срок — 30 ноември!

20700

Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

PARTIEN ZHIVOT.

ПАРТИЕН ЖИВОТ

16

СОФИЯ, ОКТОМВРИ 1985 ГОДИНА

JAN 9 1985
Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 16 ОКТОМВРИ 1985 година XXXII

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЯТ ПРОГРЕС — ТВОРЧЕСКИ ТЪРСЕНИЯ И РЕЗУЛТАТИ

Н. Томов, Г. Руньов — Ефективна научноизследователска и внедрителска дейност 3
И. Кочовски — Интеграция с доказани предимства 7
В. Христов — Решителна крачка 10
Д. Петков — Назряло решение 15
С. Дзънов — Повече внимание на внедрителския процес 20

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ И ИСТОРИЯ

П. Данев — Нравствени проблеми на партийния стил 24

ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ И ОРГАНИЗАЦИИ — ОПИТ И ПРОБЛЕМИ

Генератор и носител на новото

З. Цветанов — Начело в борбата за реализиране на научно-техническата политика на партията 33
П. Мишев — Обществено признание по достойнство 41
Й. Хаджиев — В обстановка на контрол и демократизъм . . . 42
А. Мангарудов — Носители на новото са младите 45
Р. Овчаров — Професионалното майсторство и информационното обслужване — на високо равнище 46
Г. Георгиев — Стимулирането — лост за ускоряване на прогреса . 48
Л. Колев — За по-тесни връзки между създатели и внедрители . . 50
П. Вачев — С подобрени стил и методи на работа 51
Т. Кръстев — Политическата отговорност на специалистите . . . 53

Digitized by Google

Т. Джоков — Дееспособността — задължително условие 54
Н. Трендафилов — Нужна е и психическа нагласа 56
С. Радовски — Главното, водещото в работата ни 57
Б. Наков — Инструкторът 59
С. Недялков — Политическият подход в работата на комитета . . 63
К. Василева — Расте боеспособността на партийните групи . . . 67

ИДЕОЛОГИЧЕСКА ПОЛИТИКА И ПРАКТИКА

К. Стоянова — Всеки знае своето място 71

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

В. Мезенцев — Междупартийните връзки: делова основа, другарска взаимопомощ 76
В. Анисимов — Младежта в борба за ефективност и качество на производството 80

40 ГОДИНИ ООН

Т. Ганчев — Родена сред пепелищата на Втората световна война . 86

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

П. Стамов — Хора, които преобразяват земята 91

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА, ОТЗИВИ, РЕЦЕНЗИИ

Д. Колева — Партийна отговорност за младежта 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Димов, Д. Димчев, К. Иванов, Н. Иванов (зам.-главен редактор), М. Илиева, Д. Петков (зам.-главен редактор), И. Рачев, П. Стамов, Д. Станоев, П. Трендафилова, Н. Фотев, Й. Хаджиев, Г. Цонков

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска“ 7. Тел. номератор 84-01.

Дадена за набор на 22. X. 1985 г. Подписана за печат на 5. XI. 1985 г.
Тираж 57 000. Формат 70×108/16. Обем коли 6.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лв.

ДП „Димитър Благоев“ — София, ул. „Ракитин“ № 2, тел. 46-31.

Digitized by Google

ЕФЕКТИВНА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И ВНЕДРИТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Институтът по царевицата в Кнежа е едно от старите научноизследователски учреждения у нас, оставило светла диря в селскостопанската наука и производство. От 1976 г. той е в системата на Научно-производствения комплекс по царевицата в Кнежа, който се ръководи от НПО „Сортови семена и посадъчен материал". Научното и методично ръководство на института се осъществява от Селскостопанската академия.

Основен проблем, по който работи колективът на института, е разработването и внедряването на нови технологии и хибриди в царевичното производство. Научноизследователската дейност по посочения проблем обхваща четири програмно-целеви задачи: селекция и интродукция на високопродуктивни хибриди царевица с подобрено качество за зърно и силаж, устойчиви на болести и неприятели, пригодни за промишлено производство; изучаване на хетерозиса, въпросите на наследяване количествените и качествените признаци и разработване на нови селекционно-генетически методи при царевицата; разработване на технологии за високоефективно производство; дълбочинно оползотворяване на царевицата за фураж и промишлена преработка на зърното за получаване на промишлени продукти — захар, масло, спирт и др.

За комплексно изпълнение на програмните задачи се работи по 33 теми с много точни полски опити, прецизна лабораторна дейност и експериментална работа за проверка на по-широка основа в производствени условия установените степени на интензифициране на факторите на производството и на цялостните технологии.

Хибридите, селекционирани и интродуцирани в института, по своята продуктивност, качество и устойчивост са на нивото на най-добрите постижения на световната селекция. Техният дял в семепроизводството достигна 45—50 на сто. Внимателно и задълбочено се изучават достиженията на световната селекция, за да се внедряват най-продуктивните хибриди у нас.

В близките една-две години цялото семепроизводство ще премине на стерилна основа и ще се премахне едно трудно и непривлекателно мероприятие — обезметляването на ръка. Решение, което има голям икономически ефект за страната чрез икономия на ресурси и повишаване качеството на семената.

Обект на научноизследователската дейност са обработката на почвата, торенето, сроковете и схемите на сеитба, гъстотата на посевите, борбата с плевелите, болестите и неприятелите, напояването, прибирането и икономиката на царевичното производство. Интересни изследвания за науката и практиката се вършат по уплътненото използване на земята и са разработени технологии за интензивно производство на фуражи.

Цялата научноизследователска и експериментална дейност на института (селекция, генетика, биохимия, физиология, етномология, фитопатология, агротехника и икономика) се обобщава в разработваните

Digitized by Google

технологии за интензивно производство на царевица за зърно, силаж и семена в условия без напояване и при напояване, които се одобряват от експертен съвет на НАПС, отпечатват се и се предоставят на АПК за ползване. На тази основа значително се разшири, задълбочи и конкретизира научното обслужване на царевичното производство в страната. Разработваните технологии на института са оценявани неколкократно и класирани на национално равнище с висок икономически ефект.

Институтът активно участвува в изготвянето, обсъждането и приемането на инженерните проекти на АПК за производството на царевица. За всеки окръг за реализирането на технологиите конкретно във всеки АПК и бригада отговарят научни сътрудници от института — технолог, селекционер и специалист от звеното за внедряване. Чрез курсове (национални, зонални, в окръзите, в отделни АПК, в института с лектори — научни сътрудници) се повишават знанията на специалистите и изпълнителските кадри по производството на царевицата.

Институтът много бързо, компетентно и комплексно реагира на поставената задача от партията и правителството за получаване на среден добив от поливните площи над 1000 кг от декар зърно от цялата поливна площ (1984 г. от 2 млн. дка, а през 1985 г. от 3 млн. дка). За целта своевременно беше разработена технология, приета от експертния съвет на НАПС и предоставена на окръжните аграрно-промишлени съюзи и АПК за ползване. Задачата през 1984 г. беше успешно изпълнена, като се има предвид, че трябваше да се извършат структурни промени по отношение на културите, обезпечаването с вода, преустройство в мисленето и на ръководители, и на изпълнители, но-голяма дисциплина в ресурсното обезпечаване.

Независимо от постигнатите успехи в научната и внедрителската дейност на института има и нерешени проблеми, особено когато работата се разглежда в светлината и изискванията на решенията на XII конгрес на БКП, последвалите го пленуми и особено Февруарския пленум (1985 г.) за някои нови виждания и подходи в разработването и провеждането на научно-техническата политика и Мартенския пленум (1985 г.) по селското стопанство.

Институтът разполага с необходимия научно-кадрови потенциал, който доказва от години, че е в състояние поновому, творчески, задълбочено и комплексно да решава научните и експерименталните проблеми на царевичното производство в страната. Но независимо от резултатите, независимо че от тридесет и двамата научни работници повечето имат високи научни титли, съществуват някои проблеми, които спъват научната работа. Съвсем малко са сътрудниците, били на краткосрочна, да не говорим за дългосрочна, специализация в чужбина. А за специализация вътре в страната въобще не се говори. При кого и как израстват нашите сътрудници? Кой е ръководител на научния работник по определена задача и ако има, не е ли формално задължението му? Този кръг от въпроси стоят не само пред нашия институт и налагат решителната намеса и на Селскостопанската академия.

Високо равнище на научноизследователската дейност се постига, когато хората, работещи по дадени проблеми, могат да ръководят, да управляват процесите. Ние говорим (а това се посочва и в материалите на пленума по селското стопанство), че трябва да управляваме процесите за формиране на добива. Но само със знания, с просто око и ръчен труд това не можем да постигнем, а с модерна и съвременна апаратура, която все още ни липсва. Нужна е електронна апаратура, която да регистрира промените в растението и да дава информация за своевременна намеса на човека за действително управление на развитието и на добива. Интензификацията на научноизследователската

Digitized by Google

дейност трябва да се осъществява на основата на електронизацията и автоматизацията, на основата на пълна механизация на процесите в опитната работа. Обобщено казано, трябва да се изгради съвременна, на високо научно-техническо равнище материално-техническа база, което ще позволи задълбочаване на научната работа, увеличаване производителността на научния труд; ще се увеличи делът на времето за действително научна, експериментална и лабораторна работа.

Разнообразието на условията, в които се отглежда царевицата, изисква нашата научноизследователска работа да се осъществява в агроекологична мрежа. Не може установените параметри на производството в едни условия шаблонно да се пренасят в цялата страна. Институтът съвместно със Селекостепанската академия предвиждат и много бързо трябва да решат този въпрос. На тази основа по-ефективно, по-пълноценно да се използват изградената база и наличният научен потенциал в опитните станции за научна работа в отделни райони на страната.

Важно значение в нашата научна работа има производството на семена от самоопрашените линии, елити и суперелити. Сега изцяло това производство се извършва в научно-производствения комплекс в Кнежа. Материалната база е на високо равнище. Налага се 800—1000 тона кочани да се прехвърлят най-малко 4—5 пъти на ръка. Освен това се създават условия при тези манипулации за механично смесване на линиите и замърсяването им, което е с лоши последствия. Необходима е подкрепата на НАПС, за да се изгради специален микрозавод на високо техническо равнище.

Не само за самоопрашените линии, но и за производството на хибридни семена трябва сериозно да се помисли. Случай както през тази година — да се използва втора генерация на хибридите за сеитба, не трябва да се допуска. Наложителна е генерална преоценка: производството на хибридни семена не е дейност само на НПО „Сортови семена и посадъчен материал", това е национален въпрос. По планов ред трябва да се регламентират площите. Да се изгради съвременна материална база за семепроизводството на хибридни семена. По биологическите качества, по продуктивност те не отстъпват на чуждестранните, но опаковането и обеззаразяването не могат да задоволят нашите нужди, а да не говорим за износ.

През последните години значително се разшири внедрителската дейност на института. Това е един двустранен процес между науката и производството (производителя), който определено изисква активност и от двете страни, ако искаме научният продукт да се превръща във все по-действена производителна сила с голям икономически и социален ефект. Всяко нарушаване на разработените технологии намалява този ефект. Това става главно в две направления: не напълно и срочно ресурсно обезпечаване на технологиите и некачествено и в определените агротехнически срокове извършване на някои от мероприятията, дейности, върху които институтът малко може да въздействува при сегашната система на планиране и материално-техническо снабдяване. Именно на тази основа ние считаме, че научният продукт на института (хибрид и технология) се използва 45—50 на сто вместо 60—70 на сто. На площите, където е спазена технологията, този процент е 60—65. Във връзка с внедряването стои въпросът за пестене времето на научния работник. Ние не изоставяме внедряването, но то трябва да се осъществява от внедрителски организации. На научните работници да остава повече време за развитие на науката. Съвременните методи в генетиката и селекцията, генното инженерство, тъканните култури изискват упорит труд и задълбочена научна подготовка и непрекъснато следене развитието на науката в света.

Digitized by Google

Въпросът за създаване на нови научни разработки (хибриди и технологии) и тяхната максимална реализация е тясно свързан с финансирането и развитието на института. Сегашната система на финансиране наполовина от Селскостопанската академия, а останалата по договори с ОАПС не е най-сполучливата. Много време и внимание се заделят от ръководството и от научните работници за тази цел, което би се оползотворило по-рационално за създаване на научен продукт. Звучи малко парадоксално: институтът е в системата на две стопански организации, които реализират десетки милиони лева печалба, а за науката се заделят минимални суми. Институти, които са на пряко подчинение към Селскостопанската академия, много по-добре решават въпросите по строителството, снабдяването със съвременна техника и материална база. Крайно време е тези въпроси да се видят и решат, защото изоставането в науката трудно се преодолява.

В своята научноизследователска, експериментална и внедрителска дейност институтът не работи изолиран от световната и нашата наука в областта на царевичното производство. Той поддържа научни връзки с почти всички институти, работещи с царевицата. Участвува в координационните програми на СИВ, в европейските и международните програми. Все още не са намерени най-ефективните форми на съвместна работа. Разбира се, размяната на информация, материали и контакти ни дава възможност да следим световното ниво, да се стремим да не изоставаме от него. Ние вече имаме първите резултати от сътрудничеството. Създадени са два хибрида между наши и унгарски самоопрашени линии, между наши и югославски, наши линии участвуват в съветски хибриди. Но все още това е едно начало и е малко, особено в областта на технологиите, на усвояване на нови методи.

Комплексното решаване на програмно-целевите задачи не може да става само със силите на Института по царевицата. Въпроса за плодородието на почвата например ще решаваме с Института по почвознание, въпросите по механизацията — с Института по механизация, по напояването — с Института по хидротехника и мелиорация, по генетиката — с Института по генетика, по ресурсите — с института в Садово, а така също със селскостопанския институт „В. Коларов" — Пловдив, Института по икономика на селското стопанство и пр. При този подход на работа особено много се повишава координационната роля на Селскостопанската академия.

В бъдещата наша научноизследователска работа смятаме, че имаме вярна стратегия и тактика, добре изяснени и формулирани задачи, поставени в материалите на Февруарския и Мартенския пленум на ЦК на БКП и II конгрес на НАПС. Уверени сме, че нашият научен колектив е в състояние да ги претвори в дела, да даде всички знания, опит и дръзновение за постигане на още по-високи успехи в научната работа и в производството на царевицата в нашата страна.

чл. кор. д-р Никола ТОМОВ
ст. н. с., к. и. н. Георги РУНЬОВ

Digitized by Google

ИНТЕГРАЦИЯ С ДОКАЗАНИ ПРЕДИМСТВА

Главният мотив за създаването на научно-производствения комплекс бе необходимостта да се намери нова форма за интеграция на науката и производството и да се направи качествен скок в производството на царевица като основна зърнено-фуражна култура в страната. Така беше решен един назрял въпрос за извеждане на науката за царевицата от лабораториите и опитните парцелки в обширните полета на аграрно-промишления комплекс, за да се превърне тя действително в непосредствена производителна сила.

Предложението за създаването на новото научно-производствено звено предварително беше обсъдено от научните работници и специалистите в института и в двете производствени предприятия (АПК и Завода за сушене и калибриране на хибридна царевица) и в първичните партийни организации. Всички единодушно и без колебание подкрепиха идеята и дадоха своя принос в нейното доразвитие и подсказаха как най-рационално да се приложи в практиката. Те съзираха, че новата форма позволява едновременно по-добре да се развива научно-изследователската и развойната работа в областта на селекцията, разработването на нови технологии и да се внедряват световните научно-технически и агротехнически постижения в производството. Така още в началото нашият научен, стопански и партиен актив много добре си изясни целите, задачите, формите на интеграция на наука и производство. Всички тези въпроси бяха разяснени и на всички трудещи се, които също със задоволство и ентусиазъм възприеха предложението за създаване на новата научно-стопанска организация.

Какво се получи на практика след създаването на научно-производствения комплекс? Как тази нова форма на интеграция на науката с производството отговори на първоначално поставените цели и задачи?

През този период и специално през последните две години е направен сериозен скок в увеличаването на добивите от основните култури, а от царевицата те са почти два пъти по-високи. Още по-ярки са икономическите резултати. Средногодишната продукция за предишната петилетка бе около 41 милиона лева, а през четирите години на тази петилетка е над 50 милиона лева или с 23 на сто повече. Печалбата за последните четири години превишава с 13 милиона лева печалбата за цялата предишна петилетка. Рентабилността е по-висока с 58 на сто в сравнение със средногодишната за същия период, а производителността на труда — с 33 на сто.

Поради неблагоприятните климатични условия добивите от някои култури за 1983 година са по-ниски. Още по-сериозни трудности ни създаде тазгодишната невероятно тежка суша. Но и при тези условия нашият научно-производствен комплекс очаква сравнително добри резултати. Общата продукция ще бъде близо до средното равнище на предишната петилетка — около 40 милиона лева. Печалбата ще е близо 5 милиона лева. Сушата засегна сериозно производството на пшеницата, при която добивите спаднаха на 300 кг от декар, а общото производство на царевицата също се намали и ще бъде около 20 на сто по-ниско от планираното главно за сметка на неполивните площи. Но и през тази тежка година ние успяхме да произведем над два пъти повече семена от пшеницата, повече от планираните семена от слънчогледа и фуражния грах. Не ще изпълним плана за царевичните семена поради лошото опрашване на посевите през летните горещини. Осигурили сме и достатъчно фураж за зимата и за следващата година.

Digitized by Google

Да се стигне до тези сравнително високи резултати не беше нито лесно, нито просто. Преди всичко трябваше да се изучат добре новите технологии и да се разбере, че без висока технологическа дисциплина няма да се приложи науката. На второ място — да се преодолее наслояванията с години стремеж в производствените единици да се грижат преди всичко за увеличаване количеството на произвежданото зърно, без да осъзнават колко важно е качеството. Този подход не създава особени проблеми при масовото производство на зърно, но за производството на семена е пагубен. Суперелитното и елитното семепроизводство, добиването на първокласни семена е основата за бъдещите високи добиви. Точно в тази насока се разгърна активна партийно-политическа, научна и стопанска работа.

В нашия комплекс работят 4100 човека. Имаме 17 първични партийни организации с 615 комунисти. На открити и закрити партийни събрания, на заседания на бюрата тези въпроси стояха в центъра на вниманието продължително време. Често се извикваха отделни специалисти и ръководители на отчет. Разглеждаше се работата на всяко звено и бригада. С целия партийно-стопански актив, с научните работници, с колективите на всяка бригада и ферма се водеше конкретен разговор. Главното беше да се настроят хората на „семепроизводна вълна". Да усвоят необходимите знания и да се създаде стремеж за поемане на новите отговорности, които се възлагаха на комплекса. През първата година всеки месец общинският партиен комитет обсъждаше как се изпълняват задачите, как организационно укрепва и се усъвършенствува структурата на комплекса, какви нови въпроси възникват, за да им намерим бързо решение и да избегнем грешки и ненужни конфликти.

Резултатите не закъсняха. Промени се бързо отношението на хората към новите задачи, порасна чувството им за отговорност. Научните работници бързо се приспособиха към новите си функции на научни ръководители на производствените единици. Благодарение на това специалисти, ръководители и изпълнители израснаха и започнаха да спазват точно предписаните им технологии и отделни мероприятия по отглеждането на културите и заготовката на семена. Най-добрият атестат за това е липсата на рекламации за лошокачествени семена и продукция.

В животновъдството, особено в говедовъдството също имаме положителни резултати. Средният млеконадой от крава през 1976 година беше 2700 литра, а през миналата година достигна 4488 литра. Смятаме да отбележим началото на следващата петилетка с над 5000 литра от крава.

Интегриран в рамките на комплекса, институтът продължи през този период да се изгражда и оформя като национален център, който отговаря за научноизследователската работа и за научното обслужване на производството на царевица за цялата страна. Селекционно-генетическата работа, по наша оценка, е на високо равнище и създадените хибриди не отстъпват на най-добрите световни образци. Партийната организация насочи и поддържа стремежа на научните работници задълбочено да изучават световните селекционни достижения и на най-добрите хибриди се дава широк път в нашата практика.

Партийната организация и научните работници отделиха голямо внимание за повишаване качеството на семената на изходните линии, което е основата за получаване на хибридни семена. Сега всеки научен работник пряко отговаря и наблюдава своите линии и масовите посеви.

На основата на нашите и световните достижения е разработена и е внедрена технология за интензивно и суперинтензивно производство на царевица за зърно, силаж и семена. По нея се отглежда царевица-

Digitized by Google

та в цялата страна и тя показва високата ся ефективност, когато е осигурена добра материално-техническа база и се спазва точно технологическата дисциплина. Изградената интегрирана система наука—производство създаде предпоставки за по-бърза реализация на научните постижения в производството.

В системата на научно-производственото обединение не е решен правилно въпросът за финансиране на научните изследвания и развитието на науката.

Лично смятам, че не е най-подходяща формата за осигуряване на издръжката на института чрез сключване на договори с АПК и превеждане на част от икономическия ефект от внедряването на технологиите на института в производството. Институтът няма вина за това, че редица АПК не осигуряват материално предложената технология и не спазват технологичната дисциплина, поради което не реализират възможния ефект. И тогава започват безкрайните пазарлъци и взаимни упреци. От това никой нищо не печели, а страда производството, унижава се институтът, който се поставя в незавидната роля на просител.

Февруарският и Мартенският пленум на ЦК на партията поставиха нови високоотговорни задачи за издигане научноизследователската дейност на по-високо равнище, което изисква доизграждане и усъвършенстване на материално-техническата база на института. За съжаление в сравнение с други сродни институти в страната (да не говорим в чужбина) нашият институт е силно изостанал в това отношение. Някои другари обвиняват формата, смятайки, че той е станал придатък на АПК. Това за Кнежа не е така. За 7 години от образуването на научно-производствения комплекс институтът е направил много. Но оборудването с нова съвременна апаратура е под всякаква критика. Затова все не достигат средства. Националният аграрно-промишлен съюз и Селскостопанската академия се сещат, че в Кнежа институтът е национален само когато дойдат и видят какво няма, а когато се планува и дава, забравят това.

Засега се подхожда така:

На Научно-производствения комплекс в Кнежа се отпуска лимит за строителство примерно 1,5 милиона лева. На други АПК, които по обем имат същото производство, но нямат институт към себе си, се отпускат също 1,5 милиона лева. Тези средства едва стигат за реконструкция, модернизация и ново строителство само на производствената сфера. Когато се разпределят пропорционално тези средства, за института остава много малко. И точно тук се отправят хиляди обвинения, че ние не се грижим за института, че го ограбваме(!!!?), че сме спирачка в неговото развитие, че той е национален и т. н. А би трябвало за един национален институт по царевицата, който трябва да се развива и хоризонтално, и вертикално, да се отпускат целево около 300 000 лева годишно. Една такава сума не представлява никаква трудност и тя може да се използва за строителство, за оборудване с машини, с апаратура и всичко необходимо за развитието на института и повишаване производителността и ефективността на научния труд. Такъв спор водим вече осма година и единственият изкристализирал извод досега в някои среди е, че е виновна формата научно-производствен комплекс и предлагат да я разтурим. Не се ли увличаме много по сменянето на формите? Не е ли време, крайно време да правим по-трудното — да запълваме със съдържание създадените форми.

Преди 11 години разговаряхме с един научен сътрудник и той казваше: „В института като научен сътрудник трябва да чоплиш нещо. Чоплиш, чоплиш, ако излезе нещо, добре, ако не излезе нищо, пак

Digitized by Google

добре — заплатата върви, стажът върви и никой не ти търси сметка какво си изчоплил."

Когато създадохме научно-производствения комплекс, ЦК на БКП и лично др. Тодор Живков поставиха много остро въпроса за превръщането на науката в производителна сила. Много време мина оттогава, много успехи завоювахме, скок направихме. Отличният и сплотен колектив на института доказа от дълги години, че в него не се „чопли", а се работи, работи се къртовски по всички въпроси на царевичното производство. За това говорят успехите на института, който търсят всички АПК от цялата страна, говори международното признание, което има той, говори американският професор, изтъкнат селекционер по царевицата д-р Ринке, който каза, стоейки сред царевичните масиви на комплекса: „Господа, аз открих България, аз открих Кнежа — похубава царевица от тая, сред която се намирам, аз не съм виждал".

Затова и нашата оценка е, че тази форма на интеграция на науката и производството доказа своята жизненост и ефективност. Ние преценяваме, че опитът ни позволява да изградим нова, по-висша форма — аграрно-индустриална система (сдружение) за царевицата.

Илия КОЧОВСКИ
първи секретар на общинския комитет на партията

РЕШИТЕЛНА КРАЧКА

Независимо от постигнатите успехи в развитието на науката, в увеличаването на производството, в подобряването на икономическите показатели и в научното обслужване на царевичното производство създадената форма за свързване на науката с производството има много по-големи възможности за положително и по-мащабно влияние върху производството на царевица за зърно, силаж и семе.

Научното обслужване на царевичното производство в страната се изразява в предоставяне на технологии, указания, съвети, посещения на окръзите, селскостопанските организации и някои бригади, провеждане на краткотрайни срещи и курсове. По такъв начин научните работници пилеят много време за дейност, която биха могли да извършат, и то по-ефективно, други специалисти с висше или дори със средно образование. Освен това броят на научните работници е малък и те не са в състояние да посетят всички нуждаещи се от помощ или контрол производствени единици и технологични звена. От друга страна, научните работници се отклоняват за дълго време от пряката си работа за научни изследвания.

Основни и решаващи фактори за успешното и ефективното внедряване на научно-техническия прогрес в царевичното производство като торове, инсектициди, фунгициди, хербициди, биологично активни вещества, машини и съоръжения за ново строителство и реконструкция са под разпореждане на други организации и техните количества и качества не съответстват на нуждите на технологиите за увеличаване количеството и повишаване ефективността на царевичното производство.

Не е уредено правилно стимулирането на научно-производствения комплекс, неговия институт и научните работници за внедряване на научно-техническите постижения. По тази причина се стигна до неудобни пазарлъци и самоволни оценки при заплащане на помощта, която оказват на практика. Често пъти и помощта не е адекватна на заплатената от стопанските организации сума.

Научно-производственият комплекс и неговото основно звено — институтът, при съществуващата организационно-производствена и управленска структура и дей-

Digitized by Google

ствуващия механизъм за внедряване на научно-техническия прогрес не са в състояние да осигурят спазване на технологическата дисциплина, която заедно с биологическите, почвените и материално-техническите условия е основна предпоставка за ефективно царевично производство.

Поради това научно-производственият комплекс обслужва главно собствената си производствена дейност. Той се превръща в една затворена система, чиято дейност се измерва с получената продукция върху собствената земя. Помощта, която той оказва, на практика не получава реална оценка. Успехите обикновено се приписват на други, а неуспехите и слабостите се адресират към института и научните работници.

Въпреки специализацията си комплексът е крупна многоотраслова производствена организация и това до голяма степен намалява вниманието и усилията на ръководството към основната култура, за която е създаден — царевицата.

Главно по вина на централните ведомства недостатъчно средства се отделят за изграждане на съвременна материално-техническа база на института и за финансиране на научните изследвания.

В доклада си на Февруарския пленум другарят Тодор Живков каза: „Необходимо е да се издигне на качествено ново равнище управлението на научно-техническия прогрес като планов, организиран, съзнателно насочван и контролиран процес, в съответствие с изискванията на обществените закони и закономерности на изграждането на развития социализъм".

За да се отговори на тази постановка и на изискванията на Февруарския и Мартенския пленум на Централния комитет на БКП за интензивно развитие на царевичното производство на основата на върховите постижения на научно-техническия прогрес и въз основа на натрупания наш и чуж опит, ОК на БКП разработи предложение да се премине към нова форма на свързване на науката с производството чрез изграждане на аграрно-индустриално сдружение за царевица в Кнежа. За това не са необходими съществени изменения на организационно-производствената структура в народното стопанство, а главно изменение функциите и организацията на работа в научно-производственния комплекс и на връзките му със селскостопанските организации, НАПС и научно-производственото обединение „Сортови семена и посадъчен материал".

Аграрно-индустриалното сдружение за царевицата в Кнежа може да представлява доброволно сдружение на НПК по царевицата с АПК, бригади, научноизследователски и внедрителски институти и звена, развойни бази, проектантски, снабдителни, сервизни, инженерингови, учебни и други звена.

Целта на сдружението е рязкото повишаване на общото производство, средните добиви, качеството и ефективността. Поставената цел сдружението може да осъществява чрез разработване и внедряване в производството на интензивни промишлени технологии на най-високо световно равнище.

По убеждението на окръжния комитет така може да се осигури нов подход в производството и внедряването на научно-техническите постижения в практиката. Такова сдружение може да оказва не само научна и експертна помощ на своите партньори, но и материално-техническа и друга помощ за внедряване в производството на авангардни технологии.

Организаторът на сдружението — НПК в Кнежа, ще извършва следните основни дейности:

— разработва на най-високо световно равнище промишлени технологии за интензивно производство на царевица за зърно, силаж и семена за членовете на сдружението и за продажба на други организации и за износ;

— доставя информация за върховите научно-технически постижения при производството на царевица за зърно, силаж;

— координира и организира необходимите за развитието на сдружението научни изследвания, производствени проверки и внедряване на научно-технически постиже-

Digitized by Google

ния от други наши и чуждестранни научноизследователски и инженерно-внедрителски институти и организации;

— произвежда в поделенията си царевица за зърно, силаж и семена, както и друга селскостопанска продукция по модели високоинтензивни технологии с цел постигане на натурални и икономически показатели на най-високо световно равнище;

— адаптира разработените технологии по агроекологични райони на страната и конкретните условия за производство;

— оказва научна и експертна помощ на партньорите за внедряване в производството на нови високоинтензивни технологии за отглеждане на царевица;

— оказва чрез формиране на специализирани технологични отряди необходимата за своите партньори помощ с високопроизводителна техника при прилагането на технологиите;

— организира посредством снабдителните организации на НАПС и ОАПС необходимото материално-техническо снабдяване за своите членове с оглед техните нужди за внедряване на авангардни технологии;

— създава със собствени средства и делово участие на членовете общи предприятия и обслужващи бази, свързани с внедряването на авангардните технологии и с преработката и оползотворяването на селскостопанската продукция.

Членовете, включили се доброволно в аграрно-индустриалното сдружение, се задължават:

— да осъществяват необходимата концентрация и специализация на царевичното производство с оглед то да стане техен основен отрасъл в растениевъдството и да позволява приложението на модулни технологични единици в размер за една бригада не по-малко от 5000 дка царевица за зърно, 2500 дка царевица за силаж или 2500 дка царевица за семена;

— да извършват точна отчетност по внедряването;

— да участвуват, в зависимост от своите възможности и заинтересованост, с дялов капитал в общите на аграрно-индустриалното сдружение предприятия за обслужване на селскостопанското производство и за преработка и дълбочинно оползотворяване на продукцията.

За осъществяване на своята научноизследователска, внедрителска и производствена дейност НПК по царевицата в Кнежа би следвало да организира своите структурни единици в пет направления, а именно:

Направление „Научно развитие на сдружението", към което се включват Институтът по царевица, районни агроекологични изпитателни станции, отдел за перспективно планиране развитието на системата, отдел за повишаване квалификацията на специалисти с висше образование и на ръководни кадри.

Направление „Организация на внедряването на интензивни технологии" с отдел за проектиране на най-интензивни технологии, база за техническо развитие, изпитване и комплектуване на технологични линии, отдел за внедряване на технологиите, група за изпълнение на програми в чужбина, звена за поддържане на сложна селскостопанска техника на членовете, звена за технологична помощ на партньорите, отдел за подготовка на изпълнителски кадри.

Направление „Техническо обслужване и преработка на селскостопанска продукция". В него се включват предприятията за ремонт на селскостопанска техника, за строителство и строителни материали, за транспорт, за калибриране на царевични семена, за производство и преработка на зеленчуци, за преработка на зърно, за преработка на фуражи и др.

Направление „Селскостопанско производство", към което са растениевъдните, животновъдните и смесените бригади, обслужващите отдели и цеховете.

Направление „Икономика на системата" с отделите „Оперативно планиране и икономически анализ", „Финанси", „Материално-техническо снабдяване и централни складове", „Реализация на продукцията", „Труд и работна заплата".

Управлението на аграрно-индустриалното сдружение ще се осъществява от общо събрание, което се състои от представители от научно-производствения комплекс и по един представител на членовете. То утвърждава устава, плана на сдружението и избира главния директор на системата.

В устава трябва да се определят съставът, правата и функциите на дирекционния съвет на отделите и длъжностните лица, взаимоотношенията, методът на работа и пр.

На базата на заводи за калибриране на царевица в страната могат да се формират районни центрове на сдружението със задача да организират и подпомогнат внедряването на интензивни технологии за отглеждане на царевица за зърно, силаж и семена в съответните райони.

Digitized by Google

Научно-производственият комплекс в Кнежа — организатор на сдружението, и членовете запазват напълно своята юридическа и стопанска самостоятелност, като членуването в сдружението е доброволно и се решава от страна на организатора и от страна на членовете поотделно за всяка година. Взаимоотношенията между тях се уреждат с устава и на договорна основа. За развойни разработки, временно включване във внедрителски и обслужващи групи дирекциите привличат научни консултанти и експерти от други дирекции и организации чрез допълнително заплащане по договор за конкретни разработки и обем на работа.

Съгласувано с ръководството на НАПС се определя сортовата структура, планират се, договорират се и се организират производството, изкупуването, заготовката и пласментът на хибридните царевични семена за нуждите на царевичното производство в страната и за износ в чужбина.

Научното обслужване на членовете се осъществява от поделение, на което се дава статут на внедрителска дирекция. На сдружението и внедрителската дирекция не се възлагат държавни планови задачи. Такива се възлагат само на стопанските организации и поделенията — членове на сдружението.

Внедрителската дирекция е на самостоятелен баланс и собствена банкова сметка, за да извършва успешно работата си, тя следва да формира собствени основни и оборотни фондове, да изпълнява кредити по общия ред от Българската народна банка и да акумулира във фонд „РТУ" до 50 на сто от общия доход на комплекса.

Договорите между внедрителската дирекция и членовете се сключват ежегодно, като обхващат основните въпроси: разработване и внедряване на технологията; снабдяване на членовете със семена, торове, инсектициди, фунгициди, хербициди, биологично-активни вещества, машини и съоръжения; повишаване на квалификацията и подготовката на кадри.

Внедрителската дирекция определя торопотребността на площите, където ще се прилагат технологиите.

За финансиране на дейността по научното обслужване членовете заплащат ежегодно встъпителна членска вноска от 1000 лева и по 0,40 лева на декар за царевица за зърно и силаж и 1 лев на декар за царевицата за семепроизводство.

Непосредствено след прибирането на реколтата се установява ефектът от внедряването. Той може да се установи като натурална разлика по държавни изкупни цени между полученото производство през отчетната година и през предходните три години. Когато този ефект е до 10 на сто от средното производство през предишните три години, се превеждат 15 процента от ефекта. При 10 до 15 на сто ефект се превежда примерно 10 на сто, при по-висок ефект — 5 на сто.

Приходите от ефекта ще се използват за: заплащане на научни институти, организации и звена за научно-приложни разработки във връзка с технологиите, определяне на торопотребността, проектирането и др.; натрупване във фонд „РТУ" чрез отчисление от общия доход; стимулиране на членовете, производствениците и специалистите за особен принос във внедряването.

За изграждане на съвместни предприятия организаторът и членовете ще участвуват с квотни вноски от фонд „РТУ" по желание. До петдесет процента от печалбата на тези предприятия след централизираните отчисления ще се разпределят между участниците пропорционално на вноските. Националният аграрно-промишлен съюз би следвало да поставя определени условия на сдружението за увеличаване производството на зърно, на царевица за силаж и на семена чрез ни-

Digitized by Google

тензификация и увеличение на площите, а също така и за повишаване ефективността и производителността на труда при царевичното производство.

Аграрно-индустриалното сдружение за царевица и главно неговият организатор научно-производственият комплекс могат да изпълняват успешно ролята на национална инженерно-внедрителска организация за ускорено внедряване на научно-техническите постижения. Сдружението ще представлява отворена система, която според нас трябва да започне с малко членове — например 10—15 броя, и само с една култура — царевицата, а впоследствие след натрупване на опит както членовете, така и броят на културите могат да се увеличат с оглед да бъде обхванат целият сеитбооборот.

В сдружението отношенията между инженерно-внедрителската организация (научно-производствения комплекс, организатора) и членовете ще се основават на принципите на доброволността и икономическата основа. Тяхната връзка се основава на взаимни интереси и взаимен риск. Натрупаните огромни биологически, технологически, технически и организационни знания и опит ще навлязат в качествено нов етап и ще получат простор за нова, по-голяма изява. Царевичното производство, така необходимо за народното стопанство, и техническото развитие ще се повдигнат на нов етап.

Влиянието на аграрно-индустриалното сдружение ще се простре не само върху царевицата, за което е създадено, но и върху цялата стопанска дейност на членовете. Голямо значение ще придобие фактът, че организаторът на сдружението (НПК) ще осъществява връзки и кооперирана дейност с български и чуждестранни научноизследователски и търговски организации.

Ефективното производство на царевица за зърно, силаж и семе на съвременно равнище е важно не само за аграрно-промишлените комплекси — членове на сдружението, но и за обществото като цяло. Затова е необходимо държавата да оказва многостранна поддръжка на сдружението като подпомага доставката на средства и предмети за производство и като регулира формите на договорните условия за сътрудничество на предприятията. Така например вносът може да бъде улесняван чрез кредит от БНБ, който предприятията ще погасяват чрез износ на допълнително произведена продукция.

При положителна оценка на работата и изпълнение на поетите задължения държавата би следвало да предоставя на сдружението определени изгоди, предимства за снабдяване с най-нови средства за производство. Това е и в интерес на обществото, ако тези машини се получат от успешно работещите членове на сдружението.

Сдружението провежда развойната и научноизследователската дейност. Научно-производственото обединение „Сортови семена и посадъчен материал", ССА и НАПС следва да отпускат съответни средства.

Сега се разработват проектоплановете за 1986 г. и за деветата петилетка и се поставя началото на практическата дейност по изпълнение решенията на Февруарския и Мартенския пленум (1985 г.) на Централния комитет на партията. Създаването на аграрно-индустриалното сдружение за царевицата ще осигури условия за изпълнението им. Ще се направи решителна крачка за превръщането на научно-техническия прогрес в основа за технологическо и техническо превъоръжаване на царевичното производство. И по този начин ще се постигне рязко увеличение на производството на зърно, силаж и семе.

Въто ХРИСТОВ
секретар на ОК на БКП — Враца

Digitized by Google

НАЗРЯЛО РЕШЕНИЕ

Решенията на Мартенския пленум на ЦК на БКП насочват всички научни работници и специалисти в областта на селското стопанство към качествено нов подход за свързване на науката с практиката. Вече е напълно очевидно, че бурното развитие на научно-техническата революция налага да се намерят такива организационни и икономически методи, чрез които научните постижения могат най-бързо да намерят път към производството. Нашето крупно съвременно социалистическо селско стопанство притежава безспорни предимства за бързо решаване на тази задача. Трябва само партийните органи и организации да сторят необходимото, за да бъдат осъзнати и осмислени по-бързо и да се създадат най-подходящите структурни звена и се включат в действие икономическите и други лостове, за да се използват максимално реалните възможности.

Както се вижда от поместените материали, благодарение на инициативата на окръжния комитет на партията във Враца, на общинския партиен комитет в Кнежа вече е разработена концепция за такова коренно преустройство на връзката наука—практика, за да се отговори на новите съвременни потребности. Без да влизаме в подробности на нейното съдържание, смятаме, че по своя дух и предназначение тя съответствува на решенията на партията и трябва час по-скоро да се обмислят и решат практически въпросите, за да се направи час по-скоро решителната крачка.

Когато се решават такива важни и сложни въпроси като този за преустройството на връзката наука — производство, за да стане науката действително непосредствена производителна сила, очевидно първият въпрос е дали имаме условия да направим успешно това, защото то ще изисква да се спазят две важни изисквания. Първото е да се запазят и разширят възможностите на научните работници да развиват науката, да я поддържат на равнището на най-новите съвременни достижения. За царевичното производство, което в последните години особено динамично се изменя, това не е само необходимо, но и задължително. В тази област ние имаме, както се вижда, безспорни достижения, признат международен авторитет и съществени възможности и задължения да решаваме научно сложните въпроси на производството.

Второто условие е научните дейци да излязат от ограничената клетка на институтските лаборатории и опитни полета и да получат простор за бързо и непосредствено прилагане на своите изводи в цялата страна.

Срещите и разговорите ми в института, в научно-производствения комплекс, към който от 1976 година той е интегриран, в партийните комитети в Кнежа и Враца, а също в някои АПК и бригади показват, че наред с направените големи положителни крачки и в двете направления има още много да се направи, за да се осигури необходимият прелом. Особено неудовлетворително е внедряването. Въпреки големите резултати, постигнати в добивите и производството на царевица, все още се използва по-малко от половината от биологическия потенциал на новосъздадените сортове. Това говори, че начинът на организация, системата за заинтересованост и ангажиране и методът на внедряването са все още неподходящи, неефективни. Това именно не позволява науката да стане действително непосредствена производителна сила.

Как става сега научното обслужване на производството? Като изключим Научно-производствения комплекс в Кнежа, главният метод е

Digitized by Google

предоставянето на сортове семена и на технологии, които обикновено специалистите в производството внедряват, както умеят. Вярно е, че някъде научни работници се ангажират да помагат чрез взаимно сключени договори. В рамките на Врачански окръг научните работници-комунисти получават и партийни поръчения от окръжния комитет на партията. Но това се оказва недостатъчно. Нито организационно-управленските, нито пък икономическите взаимоотношения сега позволяват да се постигне максималното. Явно не може да се разчита, като се предадат научните продукти на специалистите от практиката, да се постигне необходимият прелом. Това се потвърждава и от един съвършено очевиден пример, за който ни разказаха в Кнежа. Посещавайки АПК в Димитровград — една солидна селскостопанска организация с висока култура на земеделие, научните работници откриват какви пропуски се допускат във внедряването на предписаните от тях технологии и след тяхната помощ там правят истински скок в добивите. И не случайно, че още преди да се създаде сдружение с инженерингова научно-внедрителска насока, от АПК в Димитровград и от други АПК вече са постъпили искания да се включат в него. Потребността и ползата от нова организационно-икономическа връзка на научните работници с производството вече се осъзнават и се искат от практиката.

Ако потърсим дали такава нова организация има реални условия за успех, струва ни се, че в рамките на Научно-производствения комплекс в Кнежа тя е намерила своето първо потвърждение. Действително чрез научно-производствения комплекс е експериментиран успешно нов метод на пряко внедряване постиженията на науката, който може да служи като солидна основа за качествен скок и този качествен скок вече да не бъде във все пак ограничените рамки на една стопанска организация, а да ги изведе до общонационалната орбита на царевичното производство. Както се вижда от другите статии, след създаването на комплекса преди 8 години са претърпели сериозни промени както научноизследователската, така и внедрителската работа. Преди всичко научните дейци, подтиквани от практиката, с по-широк кръгозор и дълбочина се занимават с научна дейност, нужна на производството, а не просто „чоплят" по някоя тема, за да заслужат научна степен. Освен това те са излезли от тесните рамки на своите лаборатории и опитни полета и са се свързали с бригадите на комплекса, където непосредствено отговарят за прилагането на своите научни изводи на десетки хиляди декари площ. С това те са натрупали вече и значителен опит в урегулиране непосредствената връзка на науката и практиката. Именно по подобен начин и на такова равнище следва да се издигне научното обслужване на царевичното производство. Само тогава ще бъде направена качествено нова крачка за издигане ролята на науката като непосредствена производителна сила. Методът на научното ръководство на внедряването на институтските постижения до голяма степен ще определя и условията за изграждането на ново по същество научно-внедрителско звено, което вече да има не само местно, за научно-производствения комплекс, но и окръжно и национално значение.

Какъв е по-конкретно методът на научното обслужване? Кой внедрява постиженията на науката в комплекса в Кнежа?

Ще го кажем синтезирано: постиженията се внедряват от бригадата. Но тази бригада вече е прикрепена към определен научен ръководител или по-скоро обратно — към нея е прикрепен научен ръководител, който носи пряка отговорност за спазване на всички агротехнически и технологически изисквания на съответния блок. В тази, бихме казали, двустранна връзка са важни следните особености: в началото на всяка година и преди всяка кампания ръководителите на

Digitized by Google

бригадата и изпълнителите се обучават непосредствено в института. Те се запознават обстойно с всичко, което им е нужно през годината. Изучават особеностите на предвижданите за засяване сортове, технологиите, агротехническите, агрохимическите и други изисквания и пр. Без такава подготовка е немислимо да се прилага науката, защото научният работник не може да бъде непосредствено на полето през всеки работен ден. Втората грижа на научния работник е да участвува в избора на решение преди започване на всяка селскостопанска дейност, като даде непосредствено разпорежданията си кога и как да се извърши тя и да приеме качеството на работата. На него му е дадено правото да диктува, да гарантира и контролира най-стриктното спазване на технологиите. Сеитбата например не може да се започне, без той да е дал указанията си конкретно в дадената година и на дадения блок как да се подготви почвата и след това заедно с бригадира да огледат и с протокол да оценят извършената работа. Ако не отговаря на предписанията, да се уточни как да се поправи. Той конкретно определя дозите и времето на торене, поливане, обработка. Тази връзка продължава през цялата година, до прибирането на реколтата. Когато въпросът се касае до семепроизводството, там вече непосредствено се ангажира научният работник, който е създал съответния хибрид, защото там се изисква прецизна работа, за да се получат висококачествени семена.

Авторите са се опитали да илюстрират с конкретните стопански резултати какво е допринесла такава непосредствена интеграция на наука и производство в рамките на научно-производствения комплекс. Изнесените от тях данни са убедителни и не се нуждаят от коментар. Особено убедителни са тазгодишните резултати при изключително трудните природно-климатични условия. Много показателна беше и оценката на низови ръководители в Бреница: „Резултатът от научното обслужване е безспорен — преди това на поливни площи получавахме 800 кг царевично зърно от декар, а вече достигнахме 1300 кг.“

Така че методът на научното обслужване вече е експериментиран в непосредствени производствени условия и ако неговият принос е не около половин тон зърно на декар, както оценяват в Бреница, а дори половината, престъпление е да се бавим с преустройството на научното обслужване. Очевидно, когато се отиде на по-широк фронт в цялата страна, научните работници няма да имат възможност навсякъде да ръководят така производството. Правилно се предлага за тази цел да се създаде специално внедрителско звено, но то трябва да се комплектува с кадри, които да вършат тази работа на същото равнище, със същия ефект.

Научно-производственият комплекс има не само научната база и опит, но и две други благоприятни условия за изграждането на новото структурно звено за научна организация на царевичното производство. Най-важното е подготовката и нагласата на партийните, научните и стопанските кадри. Те вече имат съвременно виждане и съвременен научно-технически кръгозор, което дава достатъчно основание за надежда, че ядрото на субективния фактор за такава дълбока качествена промяна в голяма степен е налице. Налице е още едно условие — научно-производствената и материално-техническата база на научно-производствения комплекс. Има създадени специализирани звена, които също могат да поемат по-широки функции.

Очевидно, ако преустройството се извърши, ще възникнат редица нови проблеми във всички тези направления. Но те могат да се решат както от партийните, научните и стопанските кадри, така и от Националния аграрно-промишлен съюз, който очевидно не може да

Digitized by Google

остане настрана. Предлаганото решение е новаторско, интересно и можем да се надяваме, че скоро може да намери практическо решение. Но по някои негови елементи може да се помисли.

Партийните и стопанските кадри в окръга и общината са доволни от сегашното място на комплекса в системата на обединението „Сортови семена и посадъчен материал". Затова в бъдеще не предвиждат тази основна организационна връзка да се променя. Но ни се струва, че новата роля на научно-производствения комплекс като основа на бъдещото сдружение с национално значение ще изисква други производствени, управленски и научни зависимости. Неговата научна и внедрителска дейност ще налага то пряко и непосредствено да се ръководи от Селскостопанската академия и от Националния аграрно-промишлен съюз. Рамките на едно обединение ще бъдат тесни за него. По своето значение сдружението ще се издигне на равнището най-малко на едно обединение, ако не и по-високо. То ще акумулира средства от своите членове и от внедрителската си дейност, които трябва да се направляват за развитието на науката и производството на една от най-важните зърнени култури — царевицата, а може би и за някои други, тясно свързани с него. Основната му дейност ще бъде извън и встрани от предназначението на обединението, осигуряващо производството на сортови семена и посадъчен материал.

Но тъй като основната дейност на сегашния комплекс е производството на семена, явно е, че някаква връзка на обединението с новото сдружение трябва да се запази. Може би с него като цяло или пък със сегашната производствена база на комплекса. Но решението на този въпрос може да се намери както чрез преки взаимоотношения, близки до досегашните, така и чрез договор. Може би дори самото сдружение ще има по-големи възможности и заинтересованост не само да запази, но и да разшири семепроизводството, и то на базата на по-компетентно научно ръководство.

Когато се решават въпросите на сдружението, трябва по-далновидно да се преценят някои немаловажни въпроси за работата на кадрите. Това е преди всичко доставянето на съответни средства за информация, за връзка и управление на внедряването и производството. Защото сега в стремежа за икономии например на бригадата в Бреница, където преди е имало няколко ТКЗС, а през шестдесетте години едно обединено стопанство, сега са съкратили колата. Как може да се управлява съвременното селскостопанско производство на толкова големи площи без кола? А в същото време на едно предприятие, на което цеховете са на едно място, се счита, че превозно средство е нужно. Очевидно такова необмислено решение е дело на хора, които едва ли са най-компетентни.

За да внедрява интензивни и суперинтензивни технологии, новото сдружение трябва да има достатъчно възможности и преди всичко достатъчно специализирана техника, с която непосредствено да обслужва своите членове и да гарантира успех на производството. Обслужваните бригади ще имат своя техническа база, без онези машини, които не е изгодно да държат при себе си, защото не могат да ги оползотворят пълноценно. Наложително е площите, където ще се отглежда царевицата, да бъдат пригодени за интензивно земеделие.

Правилно е предложението отношенията вътре в сдружението да се поставят на последователна икономическа основа. Всеки трябва да получи това, което е заслужил. Доходите на сдружението и възнаграждението на кадрите да зависят от реалните резултати от внедряването.

В предложените производствено-икономически отношения явно е отчетен съществуващият у нас и чужбина опит. Окончателните реше-

Digitized by Google

ния явно ще се вземат от колективния управленски орган на бъдещото сдружение или асоциация.

Авторите на предлагания сега проект предвиждат по-малки отчисления при по-големи резултати. Целта е да се стимулира стремежът на обслужваните бригади и АПК към по-голям добив. Ако разсъждаваме обективно обаче, това предложение едва ли е най-правилното от друга гледна точка. Добивите варират в известни рамки през различните години под въздействието на разнообразни фактори. Но именно в силно увеличения добив по-ярко сред множеството влияещи фактори се откроява приносът на науката. Това първо. И второ: дали отчисленията да се свързват само с добива? А ако увеличеният добив изисква по-голям ръст на материалните разходи, предвидени в самата технология? Тогава може да се окаже, че обслужваните ще бъдат ощетени или икономически стимулирани срещу внедряването. Затова по-правилно би било да се помисли да се съчетаят и двата елемента. Част от отчисленията да зависят от размера на добива, защото не е без значение колко зърно получаваме. Другата част да зависят пряко от чистата продукция, получена от един декар. Ако по причина на технологията чистата продукция от декар е намалена — да се намали в известна степен процентът на направеното отчисление съобразно увеличението на добива. Ако чистата продукция е увеличена — съобразно увеличението да се предвиди допълнително отчисление за сдружението. И за да се създава допълнителна колективна заинтересованост, системно да се преразпределя значителна част от печалбата на сдружението между неговите членове съобразно приноса им в тяхното натрупване. Така икономическите лостове могат да действуват по-чувствително и да се спазват по-добре най-справедливите социалистически принципи — всеки да получи според приноса си.

Можем да очакваме само по-бързи конкретни действия, замисленото да стане дело.

Димитър ПЕТКОВ

Digitized by Google

ПОВЕЧЕ ВНИМАНИЕ НА ВНЕДРИТЕЛСКИЯ ПРОЦЕС

Основната цел при създаването на научно-производствени предприятия в системата на БАН е реализацията на партийната политика за превръщането на науката в производствена сила и за изнасянето на предните ешелони на производството на рубежа на голямата наука. Тази цел определи и основните задачи на научно-производственото предприятие „Космос" в Стара Загора — новоизграден колектив с преобладаващ състав от млади хора. Едва ли е необходимо да се напомня колко големи изобретения и авангардни технологии са се родили в сферата на космическата техника и от изискванията към космическите прибори и системи. Едва ли е необходимо да се напомня, че един от критериите за ръста на една нация е живото на космическата наука и индустрия в нея. И не на последно място по значение е ускореното пренасяне на идеи и технологии от приложението им за космическите изследвания пряко в народното стопанство, т. е. извършването на космически технологичен трансфер.

●

Внедряването на уникални космически прибори в дребносерийно или единично производство е сложен и многостранен процес. Той изисква диалектическо единство на всички звена от веригата на внедрителския цикъл, при това както организационно, така и икономическо, управленско, методическо и единство на интересите. Всяка бюрократична или консервативна стъпка на отделно звено води до поражения и катаклизми във внедряването на сериозни научни резултати. Тези поражения засягат най-силно последното звено — производителя, който по силата на новия икономически механизъм живее от пряката реализация на годен за производство продукт. И ако липсва обратната връзка във веригата, т. е. ако носителят на научния резултат не е в права зависимост от икономическите резултати на производителя, то съвместният продукт ще притежава посредствени качествени показатели, които особено в космическото приборостроене са недопустими.

Вторият смисъл на обратната връзка е в това, че тя еднозначно трябва да определя особеното място на носителя на научния резултат във второто звено от цикъла — звеното за конструктивно-технологичната разработка. Ако научният работник не вижда мястото си в това звено, в края на цикъла се ражда продукт от изоначен или недостигнат научен резултат. С тези няколко думи искаме да засегнем въпроса за единството и взаимоотношенията на отделните структури, за които говори другарят Тодор Живков във встъпителното слово пред Февруарския пленум на ЦК на БКП през т. г.

Специфичният характер на производството на научно-производственото предприятие „Космос" предизвиква и сложни по характер и съдържание проблеми в цикъла научен резултат — внедряване — производство.

Какви са те и как нашият млад колектив ги решава?

Първият проблем възникна от липсата на второто звено, т. е. звеното, което на базата на научния резултат на нашата висшестояща организация — Централната лаборатория за космически изследвания, ще създаде работния проект на бъ-

Digitized by Google

лещото изделие. За решаването на този проблем ние създадохме нашето конструктивно-технологично звено със специалисти от най-различни направления на техниката. Промени се и статутът на предприятието. Тази първа крачка роди нови проблеми, доказващи омагьосаността на внедрителския кръг. И досега нерешен остава проблемът с финансирането на новите разработки, с планирането, с материално-техническото снабдяване и др. Разработките на нашите колеги от Централната лаборатория за космически изследвания и колегите ни от Съветския съюз, с които сме в тясно сътрудничество, са наукоемки, изискват висока квалификация на внедрителските кадри в широка област на науката и техниката. Процесът на подготовка на тези кадри е специфичен и дълг. Териториалната отдалеченост на научните звена и различията в икономическите механизми създадоха лоши условия и трудности за реализация на първия крупен научен резултат, пристъпил прага на предприятието. Нито ентусиазмът на младите хора, нито техният стремеж за реализация можеха да помогнат за решаването проблемите на изделие от ново поколение. Тогава създадохме ново звено, което пое научното обслужване на изделието и зае особеното място на носителя на научния резултат, за което стана дума по-горе. Нещо повече — налице са и първите научни резултати на новото звено, които на пръв поглед са незначителни, но като първи лястовички... Този първи опит за затваряне на внедрителския цикъл сплоти здраво отделните звена около общите проблеми на внедряването на крупното по мащаби изделие. Най-голямата грижа на партийното и стопанското ръководство на предприятието сега е да **създадем такава обстановка в колектива, че всеки научен сътрудник, инженер и работник да вижда ясно своето място и задачи, да осъзнава личната си отговорност в борбата за изпълнението на производствената ни програма.** Освободена от редица бюрократични задръжки, надеждно заработи и колективната мисъл. В нея изпъкнаха имената на генератора на идеи н. с. инж. **Ж. Ганев,** теоретичната мисъл на н. с. **Александър Стойков,** конструктивният талант на н. с. инж. **Боян Тодоров** и на много други млади носители на революционни идеи в техническата мисъл.

В усилията ни за внедряването се роди и ръководната идея „Всеобщо обсъждане, колективно решение, лична отговорност". Трябва да отбележим, че реализацията на тази идея премина по трънливи пътеки. Външните дразнители, опекунството, рутината, силно изразеното несъответствие между икономическите лостове, икономическата незаинтересованост и необвързаност с нашите общи организационни проблеми на структурите по йерархическата стълбица, на която ние сме най-ниското стъпало, не създават условия за проявяване на стопански интерес към научните продукти. Срещаме затруднения и от недостатъчната материално-техническа база, която е наложително да съответствува на височината на задачите. Това оказва силно смущаващо въздействие върху внедрителския процес. То пречи на творческия процес по простата причина, че идеята като идея може да надхвърли технологичното ниво на дадено производство, но може да се реализира само с възможностите на създадената у нас технологична база. Реализирането на определени научни продукти би повишило нивото на съществуващата технологична база, но това, разбира се, може да стане само след подобряването на до болка познатия на всеки ръководител инвестиционен процес. Ние добре разбираме, че не създадем ли материалнотехническата база на космическото приборостроене, и най-добрите идеи остават голи приказки или купчина добре оформена конструктивна документация.

Често пъти в нашия колектив, в кръга на научните, конструкторските и икономическите звена са се во-

Digitized by Google

дили дискусии по темата „Може ли в малките научно-производствени предприятия като нашето да се внедряват в производството сериозни научни продукти?“ Отговорите почти винаги са били положителни, но с много условности.

В какво се заключават те?

Добра внедрителска дейност може да се осигури тогава, когато са налице редица предпоставки. От какво главно трябва да се ръководим за осигуряването на активна внедрителска дейност?

Преди всичко от **наличието на изобилие от научни продукти**, но също така и от **единството на икономическите интереси на всички звена във веригата наука — внедряване — производство.**

Освен това нужно е трудовото възнаграждение на носителя на научния продукт или **икономическите резултати на научната организация да са в правопропорционална зависимост от резултатите на крайното звено във внедрителския процес — т. е.** на производственото звено.

Важен момент във внедрителската дейност е строгото регламентиране реда на финансиране, включително извънпланов ред внедряването на даден продукт и организация, която би поела стопанския риск при уникалните продукти.

Разбира се, от голямо значение е и **наличието на мощна развойно-експериментална база**, насочена към определен кръг научни продукти.

Нужно е също така **лимитиране и експресно снабдяване** по планов или извънпланов ред на внедрителските задачи със суровини, елементи и материали.

Разходите за научноизследователска и развойна дейност в дадена област трябва да се съобразяват така, че да надхвърлят 10 на сто от общия обем на чистата продукция на всички производствени звена, ангажирани в тази област.

Разбира се, по много от тези въпроси има създадени условия и нормативни документи, но общо е мнението ни, че нормативната база не е на височината на задачите и често пъти е противоречива и ограничаваща.

●

Особено актуален си остава въпросът за кадрите, заети във внедрителския процес. Както посочихме по-горе, подготовката на кадри за развойната и внедрителската дейност в областта на космическото приборостроене е сложен и продължителен процес. Характерът на нашето производство изисква широки познания в много области на науката и техниката. Въпросът, който преди години се разискваше, кой специалист — широкият или теснинят — е по-ефективен, при нас е еднозначно определен. Широтата на научния или конструктивния мироглед позволява дълбоко и всеобхватно вникване в проблемите на задачата. За подготовката и реализацията на научните интереси на специалистите в нашето предприятие срещаме разбиране и пълна практическа помощ от ръководството на Централната лаборатория за космически изследвания и от Националния комитет за изследване и използване на космическото пространство. **При подбора на кадрите за предприятието ни бяха обявени конкурси за научни сътрудници и се създаде здраво научно-внедрителско ядро от надеждни и перспективни млади научни работници.** В своята практическа дейност те черпят опит от челните постижения в тази област. Равнението по съветските челни достижения може да бъде единствената гаранция за внедряване в производството на високоефективни технологии и прибори от нови поколения.

Нашата практическа работа, свързана с реализацията на кадрите, има един малък, но ярък нюанс. Сложните и високоотговорни задачи се поставят на млади, ентусиазирани, компетентни научни сътрудници. В своята дейност те се стремят да прилагат новото в професията, революционното мислене,

Digitized by Google

виждането в перспектива. Често те предлагат решения, които плашат рутинираните със своята на пръв поглед невероятност и невъзможност на реализация. И не на последно място по значение е фактът, че общата научна и техническа стратегия вътре в нашия саморегулиращ се организъм се ражда от колективната мисъл именно на тези млади мислещи хора. Разбира се, ще прозвучи неправдоподобно, ако кажа, че не грешим в дадени оценки, решения, действия. Понякога тези грешки са съпроводени със загуба на време, труд, нерви. Но след тези грешки винаги се е раждала истината.

●

В заключение искам да се върна към понякога омагьосаността на внедрителския процес. Вероятно някои автори биха написали книга със заглавие „Внедряването ли — че то е много просто!". И биха били прави, ако с общите усилия на учени, инженери и икономисти се премахне консерватизмът на нормативната ни база, т. е. да се развържат ръцете на трезвомислещите ръководители. **Успехите ни ще бъдат още по-значителни, ако се обвърже ресурсно разбирането, че развойната и внедрителската дейност е най-съществената част на производството и че надеждността и качеството на продукцията се реализират преди всичко на етапа изследване и проектиране.**

Усилията на партийното, стопанското и комсомолското ръководство на предприятието ни сега са насочени към преодоляването на всички пречки, които забавят ускореното внедряване на най-новите научни постижения в областта на космическото приборостроене.

инж. Стефан ДЗЪНОВ
директор на научно-производственото предприятие „Космос" — Стара Загора

Digitized by Google

НРАВСТВЕНИ ПРОБЛЕМИ НА ПАРТИЙНИЯ СТИЛ

ст. н. с. ПАНЬО ДАНЕВ
кандидат на философските науки

Ленинският стил в дейността на Българската комунистическа партия се характеризира с последователно прилагане на колективния метод на работа, с благоприятни условия за разгръщане на критиката и самокритиката, с неотклонно спазване на демократическия централизъм, с динамизъм, новаторство и висока отговорност в осъществяване на своята ръководна дейност и на своята политическа програма. Той предполага научнообоснован подход към обществените процеси, към решаването на всички въпроси на стопанското и културното строителство.

Партийният стил е интегрална категория, която съдържа в себе си подходите, методите, формите и механизмите за осъществяване на ръководната роля на партията в социалистическото общество, на нейния вътрешнопартиен живот и на основните ѝ функции. Заедно с това чрез стила на работа на всеки партиен деец се проявяват характерните черти на неговата нравственост и култура на поведение, политически и делови качества, идейна убеденост и ценностна ориентация.

В своята забележителна Докладна записка до Политбюро на ЦК на БКП от април 1985 г. др. Тодор Живков подчерта необходимостта въпросите на стила да се изведат като първостепенни в дейността на партийните, държавните и стопанските органи и организации. Заедно с това се прави изводът, че на съвременния етап стилът на работа в тях не е на височината на новите постановки и задачи. **Налице е едно реално противоречие** между съвременните критерии, проблеми и задачи, които поставят по-високи изисквания към партийно-организационната дейност, и достигнатото състояние на стила и методите на работа. То обуславя необходимостта от бързо преустройство на стила на мислене и действие на партийните кадри или, както сполучливо се изрази др. Т. Живков, **нужни са нова нагласа и завой, решителен завой.**

Отговорната задача за качествен поврат в стила и методите на работа предполага формирането у кадрите на нови качества, знания и умение. Необходимо е да се развива у тях способността да мислят и работят не само от позициите на политическите и социално-икономическите, но и на нравствените категории; да притежават задълбочени нравствени знания и убеждения, умело да ги прилагат в ръководната партийна дейност.

Digitized by Google

В съвременните условия възниква комплекс от нравствени проблеми на партийния стил и метод на работа, които имат голямо значение за по-нататъшното усъвършенстване на партийно-организационната дейност, за повишаване на ръководната роля на партията, на нейния политически и морален авторитет.

Кои са те?

Преди всичко необходимостта от повече искреност и честност у кадрите по отношение на изпълнението на партийните, държавните и стопанските задачи, на своите конкретни задължения в различните социални дейности и сфери.

Известно е, че искреността и честността са морални категории, които придават на човека вътрешна красота и чистота, отразяват неговите нравствени убеждения, мотиви и постъпки. Те изискват от всеки ръководен деец да бъде правдив и принципен, критичен и самокритичен към себе си и към другите, да казва винаги истината и се ръководи от нея в своето социално поведение. Антиподи на искреността и честността са разривът между думите и делата, измамата, прикриването на истинската същност на нещата (например неизпълнени решения, планови показатели и др.), т. е. представянето пред висшестоящите инстанции, че всичко нормално се развива, че няма остри и нерешени проблеми.

Да бъдеш искрен и честен към своите задължения като ръководител — това сега означава действително на дело да се заемаш с преустройство на своя стил на мислене и действие, съобразно новите критерии и задачи; да мислиш и работиш поновому с оптимално напрежение на интелектуалния, физическия и моралния човешки потенциал. Това означава да се преодолеят веднъж завинаги случаите на козметична лакировка на действителността, на грешките и слабостите от субективен характер; да се скъса с установената максима „Отчитай се поновому, живей си постарому“[1].

В тази връзка важен нравствен проблем е преодоляването на някои тенденции на морален конформизъм (нагаждачество) в партийния стил и метод на работа. Той се характеризира с възгледи и действия, които водят партийните кадри и членове до приспособяването към моралното зло в партийния и трудовия колектив; до липса на стремеж да бъдат в авангарда на борбата за решаване на новите задачи; до липса на критичност и самокритичност, на безкомпромисна нравствена позиция срещу различните прояви на „малката правда“, срещу нарушаването на партийната и трудовата дисциплина, на законността, на моралните и други принципи на социализма. Изводът за наличие на конформистко поведение се основава и на емпирични данни от социологически изследвания. Показателни са резултатите от анкета, при която е проучено мнение на 713 комунисти и 712 безпартийни в Силистренски окръг за отрицателните качества на членовете на партийната организация. По-важни от тях са:

	комунисти (в проценти)	безпартийни (в проценти)
Недостатъчна критичност и самокритичност	45,72	27,8
Примиренчество към слабостите и отрицателните прояви	29,59	17,56
Недостатъчна принципност и взискателност	29,17	18,40

Макар че комунистите по-добре познават и осъзнават от безпартийните отрицателните качества, тези явления поставят остро въпроса

[1] Т. Живков. За някои нови виждания и подходи в разработването и провеждането на научно-техническата политика на НР България. С., 1985, с. 34.

Digitized by Google

за провеждане на системна политическа, организаторска и идеологическа работа за формиране на активна жизнена и нравствена позиция, за борба срещу моралния конформизъм.

Разбира се, когато става въпрос за конформизма в стила на мисленето и действията на някои кадри, необходимо е да се направи следната съществена уговорка. По принцип конформистко поведение има там, където има различия в мненията на хора от дадена група, в партиен или трудов колектив. Човек се поддава, отстъпва на груповия натиск. Това означава, че конформистът се нагажда към онези стандарти и канони на поведение и съзнание, които оказват най-силно въздействие върху него чрез принуда или внушение. Конформизмът е пасивно приемане на съществуващия ред, на господстващото мнение, стил и метод на работа поради липса на собствена позиция или вътрешен стремеж зá нови изменения, т. е. той е приспособяване. В този смисъл той не може да се оценява само като отрицателно явление. Въпросът се свежда до друго: „Зависи с какво се идентифицираш, зависи нá какви позиции заставаш, зависи срещу какво си, срещу кого водиш борба в обществения живот"[1]. И още нещо: зависи за какъв стил става въпрос — стил, който руши рутината и застоя, остарелите подходи и методи на работа, или стил, който робува на шаблона и не допринася с нищо за решаване на новите проблеми и задачи.

Партийният стил и метод на работа са антипод на конформизма, разглеждан като приспособяване на някои кадри и комунисти към недостатъците и слабостите, като позиция на еснафско спокойствие и ненамеса в решаването на обществените задачи и цели. Такъв стил е морал в действие, защото насочва комунистите, кадрите и безпартийните към безкомпромисна защита на войнствуващото морално добро в колектива и обществото, към утвърждаване и спазване на социалистическите принципи във всяка конкретна трудова и житейска ситуация. Следователно ленинският партиен стил има **социално-преобразуващ характер**, творчески изменя обществената среда, насочва и мобилизира енергията на комунистите и всички трудещи се към претворяване в практиката на партийната политика, на съвременните задачи, свързани с повсеместното внедряване на върховите постижения на научно-техническата революция, с повишаване на качеството на продукцията и на всички обществени дейности.

Вярно е, че основополагащ компонент, върху който се базират съдържанието и насочеността на партийния стил, е **политическият подход**. Това се обуславя от политическия характер на партийното ръководство на социалистическото общество, от специфичните форми, методи и средства, които използват в своята работа партийните комитети и организации. Съществуват обаче непосредствена връзка и взаимодействие между **политическо и нравствено начало** в съдържанието и насочеността на партийния стил, в живота и дейността на партийните кадри, на всички комунисти. Няма съмнение, че правилната политическа линия на партията и борбата за нейното осъществяване у нас е и трябва да бъде определящ критерий за социалистическата нравственост, за моралния облик на кадрите. От друга страна, високото нравствено поведение, личната скромност и моралният авторитет на партийните кадри са незаменим възпитателен фактор, който утвърждава за трудещите се и младежта високи образци на поведение. Практически израз на тази закономерна връзка между нравствено и политическо начало в ръководната дейност и в живота на кадрите е установеното на практика принципно положение: **нечестният, аморалният човек не може да бъде носител на високи политически партийни качества. Политическата**

[1] Ст. Михайлов. Изкуство, общество, време. С., 1983, с. 73.

Digitized by Google

деградация на някои кадри (нарушаване на ленинските норми на партиен и държавен живот, на принципите на кадровата политика и др.) винаги се предшествува и от морално загниване (използване на поверения пост за лично облагодетелствуване, оеснафяване и пр.).

Именно поради това няма по-силен и траен източник за обогатяване на нравственото съдържание на партийния стил и метод на работа, за по-нататъшното издигане на моралния авторитет на партийните кадри от техния чист личен и активен обществен живот, от последователното прилагане на принципите на комунистическата нравственост, от строгото спазване на социалистическата законност, комунистическата принципност и непримиримост срещу нарушителите на трудовата и обществената дисциплина, от компетентността им да насочват дейността на партийните и трудовите колективи към решаването на съвременните проблеми и задачи, от уменията да общуват с хората, да уважават тяхната чест и достойнство.

Съществен нравствен проблем на стила и методите на работа на партийните кадри са тяхната убеденост и умение да съчетават партийната принципност със социалистическия хуманизъм: строгото спазване нормите на партиен и държавен контрол с човечността, с грижата за човека.

Пример за хармонично единство между нравствено и политическо начало в партийния стил е ръководната дейност на В. И. Ленин. В стремежа си да осигури чистотата и непоклатимостта на организационните принципи на партията той проявява комунистическа непримиримост, а при необходимост — и суровост към онези, които с действията си рушат нейното единство. Заедно с това използва и всички възможни средства и мерки за другарско въздействие, за да ги разубеди и запази за партията. С други думи, В. И. Ленин прилага не механично отстраняване от партията на такива кадри, не грубо, административно, а нравствено въздействие. В отношенията си към хората и кадрите той се ръководи от интересите на революцията, на социализма. В това се проявява една особена ленинска нравствена черта на партийния стил и метод на работа — черта на революционер и човек: взискателността и доброжелателността към хората. „Той беше много взискателен, справедлив и винаги внимателен към другарите си по работа. Но почнеха ли да се колебаят, да правят грешки, да се отклоняват от правилните идейни позиции, Ленин не жалеше и най-острите думи, когато ги критикуваше, обвиняваше и разобличаваше. Ако заблуденият признаваше грешката си и отново тръгваше по идейно правилния път, Ленин никога не му отмъщаваше за грешката. Той подкрепяше такъв човек и без особена нужда не напомняше за миналото му грехопадение."[1]

В ленинския стил са въплътени принципите на големия хуманизъм на комунистическата партия, на нейната идеология, морал и практика. В съвременните условия онези кадри, които не могат или не желаят да се преустроят в духа на новите задачи и критерии, не трябва да заемат ръководна работа. Заедно с това обаче, както подчертава др. Т. Живков в Докладната записка, сега няма да извадим калъчката и да сечем, не това е целта; целта е да се промени стилът на работа.

Взискателността не е синоним на грубостта. Ръководната партийна дейност в социалистическото общество не е „началствуване", а голяма отговорност и всекидневна служба на народа. В очите на трудещите се партийният деец е най-непосредственото и живо олицетворение на партийната и държавната власт, на социалистическата законност и справедливост. От него тружениците на социализма се учат на отношение към материалните и духовните ценности на нашето общество, към колективните и обществените интереси.

---

[1] А. Микоян, В началото на 20-те години, Партиздат, С., 1978, с. 19.

Digitized by Google

Стилът на работа на партийния деец се характеризира с максимално доверие и уважение към хората, към членовете на колектива, с хармонично съчетаване на демократизма и централизма, с отчитането на морално-психичните фактори в управлението. Такъв стил създава благоприятна атмосфера за развитието на инициативата, критичността и самокритичността, на другарството и взаимопомощта в колектива и в обществото.

Без необходимите високи морални качества никой ръководител не може да спечели уважението и доверието на народните маси. **Подценяването или заменянето на моралния авторитет с институционния авторитет на властта има не само негативни нравствени, но и политически последици.** Това може да доведе до т. нар. „персонификация на властта", т. е. до пълното ѝ отъждествяване с отделната личност, което създава предпоставки за нарушаване на нормите на партиен и държавен живот, на ленинския стил и метод на работа, за злоупотреби със заемания пост.

Понякога отделни партийни дейци се стремят да компенсират липсата на морален авторитет и признание от трудещите се с авторитета на поста, който заемат. Такива ръководители са типичен пример, по израза на Ленин, за „неумело използване на властта само като власт, когато някои хора казват: аз имам власт, аз заповядах и ти трябва да се подчиняваш"[1]. Те живеят с погрешната представа, че високата длъжност сама по себе си им осигурява авторитет и уважение сред масите. В крайна сметка такива дейци се откъсват от народа, от членовете на ръководения колектив. И не само това. Те проявяват **нравствено-психологическа неграмотност в стила и методите на работа.** Грубото отношение, опекунството и недоверието към подчинените най-често са израз на липсата на елементарна нравствена култура, на непознаване или елиминиране на моралните изисквания към партийната дейност.

Актуален нравствен проблем на партийния стил и методи на работа е **всекидневното зачитане на колективното мнение, на предложенията и критичните бележки на комунистите и на всички трудещи се.** Тук в най-голяма степен се проявява връзката между колективизма като нравствен принцип и критиката и самокритиката. Като подчертава, че в партията има случаи на задушаване на критиката и на липса на необходимите условия за нейната благотворна изява, Г. Димитров посочва: „Не може да има действена, полезна самокритика и критика, ако колективно не се обсъждат и решават важни партийни и държавни въпроси, ако не се вслушваме в колективния ум и опит на партията."[2] А др. Тодор Живков подчертава необходимостта да се гарантира „на всеки трудов човек, че неговата честна и добронамерена, конструктивна критика на слабостите и недостатъците на който и да е ръководен орган и деец ще бъде чута и уважена, че няма да бъде последвана от отмъщение в каквато и да е било форма"[3].

Известно е обаче, че има и такива честолюбиви ръководители, понякога и на отговорна партийна работа, които външно приемат критиката, но след това преследват онези членове на партийния или трудовия колектив, направили критичните бележки. Нещо повече. С лека ръка обявяват критикуващите за „непослушни", за „нарушители" на реда, създават изкуствени ситуации за морален и психологически натиск върху тях, за затормозяване на работата им. Търсят се дори удобни случаи за отстраняване. Такъв стил и метод на работа е несъвме-

---

[1] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 37, с. 218.

[2] Г. Димитров, т. 14, с. 174.

[3] Т. Живков, Основни положения на партийната концепция за новия Кодекс на труда, Партиздат, С., 1982, с. 42.

Digitized by Google

стим с ленинските норми на партиен и държавен живот, с комунистическия морален авторитет на партийния деец.

Абсолютното „всезнайство" по всички проблеми на теорията и практиката, самовъзвеличаването на собствените качества и способности противоречи не само на изискванията на скромността като морална категория, но крие опасности от волунтаристични, научно необосновани и практически неприложими решения и цели. Защо? Защото съвременната политика, икономика и общественият живот са толкова сложни, че не е възможно само една личност, колкото и талантлива да е тя, да обхване всички проблеми и специфични аспекти на многообразните сфери на човешката дейност. Това обуславя необходимостта от последователно прилагане в ръководната партийна дейност на ленинския принцип за колективизма в обсъждането и вземането на решения. Като основен принцип на комунистическия морал колективизмът обогатява нравственото съдържание на стила и методите на партийна работа, поставя пред кадрите отговорното изискване да се вслушват в мнението на другите, на специалистите и научните дейци, да се съветват с народа, с редовите комунисти.

Същностни нравствени черти на стила и методите на работа на партийния деец са **справедливостта, грижата и еднаквата мяра** към всички членове на ръководения колектив, към своите помощници и сътрудници.

Морален, а не само служебен дълг на авторитетния ръководител е да има еднаква и справедлива мяра в отношението си към всички членове на колектива, за едни и същи постъпки — еднаква оценка. Проявите на симпатии и либерализъм към едни и неприязън и строгост към други могат да доведат до конфликтни ситуации, до неоснователно обиждане и подценяване на някои хора. Влагането на личностен елемент на антипатия в служебните взаимоотношения в крайна сметка води до ерозиране на доверието на трудещите се в съответния партиен деец, до разбиване на морално-политическото единство в колектива.

Думите и делата на ръководителя се оценяват и по неофициалните канали на информацията, достигат бързо до членовете на колектива, а понякога и извън него. Партиен деец, който не уважава хората, не се отнася с разбиране и грижа към своите сътрудници, към техните способности и интереси, не работи за подобряване условията на труд и живот, не може да има необходимия комунистически морален авторитет. Той трябва да уважава достойнството на своите подчинени, да оценява правилно тяхната самостоятелност и инициатива при решаването на служебните им задължения. Комунистическият морал осъжда онези ръководни партийни дейци, независимо от техния ранг и място, които се стремят да се обкръжават с „послушни" и „удобни" хора, **не търпят около себе си равни по способности личности,** подбират си помощници, които не мислят и не решават самостоятелно проблемите, а изпълняват „автоматично" указанията на началника си. Такива ръководители, загрижени повече за собствената си кариера, отколкото за работата, се страхуват от всяка смела и творческа мисъл и гледат да се освободят от талантливите, самостоятелните, смелите и инициативните кадри. В редица случаи това неизбежно поражда условия за нарушаване нормите на партийната етика, за виреене на подмазвачеството и доносничеството, за влошаване на моралната атмосфера в колектива.

Основен информационен канал за изграждане на мнение и оценъчно отношение към политическите, деловите и моралните качества на членовете на ръководения колектив — това са **преките, личните впечатления** на всеки партиен деец. На тази основа той трябва да формира не само своята цялостна оценка за тяхната работа, но и кадровата

Digitized by Google

политика, перспективите за служебното и личностното им развитие. Не живее и не ръководи в съгласие с нравствените норми на стила и методите на работа онзи деец, който търси странични и най-често със съмнителна морална чистота източници на информация за членовете на колектива като доноси и клевети, извършвани от подмазвачи и други злонамерени хора. А такива аморални явления не са съвсем изолирани случаи в живота и дейността на някои партийни и трудови колективи. Така например според 2543 анкетирани комунисти и безпартийни от Благоевградски окръг клюкарството и клеветничеството заемат 11,9 процента в системата на по-характерните нарушения и слабости в трудовия колектив, почти толкова, колкото и нарушаването на трудовата дисциплина (16 процента), разхищенията на материали и енергия (13,2 процента), похабяването на техниката (11,6 процента).

Понякога морално чисти, скромни и политически принципни кадри в резултат на оклеветяване стават „несимпатични" на своя пряк началник и биват неоснователно премествани на други длъжности или на работа в друго ведомство. И най-често ръководителят, който се поддава на клевети и доносничество, скрива истинската причина за това преместване: завоалира я под формата на загриженост за укрепването на ведомството, където се изпраща на работа оклеветеният човек като „необходим кадър". Такива, макар и не типични случаи, нанасят големи морални вреди на кадровата политика на партията. Те са и непогрешими критерии за това, че онзи деец, който се е обградил с безпринципни приятели, интриганти и подмазвачи, е загубил връзките си с трудещите се, нарушава нравствените изисквания към стила и методите на партийната дейност. По своята най-дълбока морална и политическа същност комунистическата партия е непримирима към такива дейци и ги освобождава от ръководна работа. Не може да бъде партиен ръководител онзи, който губи способността да преценява критично своята дейност, откъснал се е от масите и се обгражда с подмазвачи и ласкатели, който е загубил доверието на комунистите.

Успешното решаване на съвременните задачи на социалистическото строителство и по-нататъшното издигане на ръководната роля на комунистическата партия във всички сфери на обществения живот изискват решително освобождаване на партийния стил и метод на работа от такива нравствени недъзи като бюрократизма, книжнината и чиновническото отношение към хората.

Бюрократизмът е сериозна деформация на управлението и ръководството. Той нанася не само икономически, но и политически и нравствени беди на обществото. Непримирим борец срещу бюрократичните методи на работа, В. И. Ленин призовава още в първите години на установяването на съветската власт да се води борба срещу възможни прояви на „комунистическо високомерие" и „бюрократическо самомнение". „По-малко интелигентско и бюрократично самомнение — изисква той, — повече изучаване на онова, което дава практическият опит в центъра и по места, и онова, което ни е дала вече науката."[1]

Психологията на бюрократа се характеризира с порочното абсолютизиране на силата на хартията и с недоверие към авторитета на устното слово. Например там, където даден въпрос може да се реши по телефона, се съставя писмо, а където е необходим непосредствен диалог и среща с комунистите и безпартийните — се изпраща писмена инструкция или указание.

Бюрократизмът в работата на някои партийни кадри се проявява и под формата на такива отрицателни явления като бездушие към съд-

[1] В. И. Ленин. Статии, речи, доклади. С., 1974, с. 178.

Digitized by Google

бата на другите, формализъм, закостенялост, инертност, липса на размах и деловитост при решаване на проблемите, сковаване на инициативата и творчеството на масите. Това накърнява не само моралния авторитет на ръководителя, но и авторитета на партията и социалистическата държава.

В нравственото съдържание на партийния стил се отразява **единството на хуманизма с революционността: той е пример за диалектически синтез между дълбоко човешкия характер на партийната дейност и нейния революционно-преобразуващ дух.** Хуманизмът на партийния стил не е абстрактен, пасивносъзерцателен, а действено-градивен: **имманентно съдържа и реализира съвременното изискване за революционно мислене.**

Нравствените черти на партийния стил са важен фактор за изграждане на правилни взаимоотношения между ръководители и изпълнители. Разбира се, тези взаимоотношения съдържат двустранни изисквания: не само ръководният деец да уважава членовете на колектива, но и те да проявяват максимално доверие и зачитане на неговата дейност, да укрепват моралния му авторитет. Важен нравствен аспект на тези взаимоотношения в колектива е искреността на неговите членове към партийния деец, той да бъде точно и обективно информиран за равнището на решаваните проблеми. Понякога неизпълнението на поставените задачи се прикрива, заблуждава се партийното ръководство особено при отчитане на стопански планове, на трудови задължения на колективите. Съществува вредната практика да се „спестява" истината пред началника с цел да не се развалят установените с него добри взаимоотношения, да се дава само „приятна информация". Така се създава реална опасност от дезинформация на ръководството, а оттук и от вземане на неправилни управленски решения. Това принизява както служебния, така и моралния авторитет на субекта на управление и на неговите носители.

В. И. Ленин изисква на отговорни постове да бъдат издигани „истинските организатори, хора с трезвен ум и практическа пресметливост, хора, които съчетават предаността към социализма с умението без шум (и въпреки суматохата и шума) да организират здрава и задружна съвместна работа на голям брой хора в рамките на съветската организация"[1].

Тези ленински изисквания са в основата на кадровата политика на Комунистическата партия на Съветския съюз, на стила и метода на работата на партийните дейци на всички равнища. „Ние всестранно ще подкрепяме, ще поощряваме и ще издигаме онези, които не на думи, а на дело, с практически резултати проявяват своето честно и добросъвестно отношение към обществения дълг. Ние ще се борим против всякакви прояви на парадност и празнословие, на високомерие и безотговорност, против всичко, което противоречи на социалистическите норми на живот."[2]

Голямо завоевание на Българската комунистическа партия е, че тя съумя да подготви, възпита и издигне на ръководна работа във всички сектори на социалистическото строителство огромна армия от морално авторитетни и висококвалифицирани кадри, които чрез своята дейност и начин на живот утвърждават принципите на комунистическата нравственост в партийните и трудовите колективи.

---

[1] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 36, с. 180.
[2] М. Горбачов, в. „Работническо дело", бр. 73, 14 март 1985 г.

Digitized by Google

ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ И ОРГАНИЗАЦИИ — ОПИТ И ПРОБЛЕМИ

ГЕНЕРАТОР И НОСИТЕЛ НА НОВОТО

В стремежа си да обогатява и усъвършенствува дейността на първичните партийни организации, за да решават актуалните задачи, които поставя Централният комитет на БКП, Благоевският районен комитет на партията в София търси ефективни форми за подготовка на кадрите, за запознаването им с партийните постановки, за изучаването на техните мнения и на опита им и за неговото разпространяване и внедряване. В това отношение свое специфично място намират кабинетът по партийно-организационната дейност и методическият съвет към него. Една от техните разнообразни инициативи беше дискусията по темата „Първичната партийна организация — генератор и носител на новото в борбата за реализиране на научно-техническата политика на партията". В нея участвуваха доцент Здравко ЦВЕТАНОВ, кандидат на философските науки, Страхил РАДОВСКИ — секретар на районния комитет на БКП, Румен ОВЧАРОВ — завеждащ отдел „Наука, технически прогрес и висше образование", Тодор ДЖОКОВ — завеждащ кабинета по партийно-организационната дейност, Петър МИШЕВ — директор на дирекция „Автоматизация на управлението и проектантския труд" в НИППИЕС „Енергопроект" и член на партийния комитет, Асен МАНГАРУДОВ — секретар на първичната партийна организация в Института по месопромишленост при ДСО „Родова", Георги ГЕОРГИЕВ — секретар на партийния комитет в Института по електропромишленост при ДСО „Елпром", Петър ВАЧЕВ — заместник генерален директор на ВТП агенция „Булгарреклама" и секретар на първичната партийна организация, Любомир КОЛЕВ — директор на научноизследователския проектно-конструкторския институт по промишлена енергетика, Николай ТРЕНДАФИЛОВ — секретар на партийния комитет в завод „Витоша", Тодор КРЪСТЕВ — секретар на партийния комитет в Автокомбинат София—град, Йордан ХАДЖИЕВ — от списание „Партиен живот", и други.

Участниците в дискусията изказаха свои становища по същността на определението „генератор и носител на новото", посочиха факторите, от които зависи първичната партийна организация успешно да изпълнява такава роля, изразиха съображения кое е в нейните възможности и кое излиза извън компетенциите ѝ при решаването на проблемите на научно-техническия прогрес, споделиха и опит за утвърждаването ѝ като водеща сила, която подкрепя новаторите, първенците, работещите качествено и високопроизводително.

Тук публикуваме част от споделеното в дискусията.

Digitized by Google

ЗДРАВКО ЦВЕТАНОВ

НАЧЕЛО В БОРБАТА ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКАТА ПОЛИТИКА НА ПАРТИЯТА

В Дългосрочната програма на партията за подобряване на качеството, утвърдена от Националната партийна конференция (март 1984 г.), е записано: **„Първичната партийна организация да се утвърждава като генератор и носител на новото,** като водеща сила, която подкрепя новаторите, първенците, работещите качествено и високопроизводително". В тази постановка ясно и точно е изразена ролята на първичната организация в развитието на техническия прогрес в предприятието, главното ѝ задължение днес — да се изявява като действен фактор, който не само направлява научно-техническото творчество на масите, но и възпитава ръководните и изпълнителските кадри, повишава у тях чувството за дълг при решаване на проблемите, стимулира стремежа им да работят на съвременно технологическо и техническо равнище.

Отговорността и ролята на партийната организация като водеща сила в борбата за ускорено внедряване на съвременните научно-технически постижения в практиката нашата партия е подчертавала и преди Националната партийна конференция. Днес обаче, в условията на научно-техническата революция, когато проблемите и потребностите на научно-техническия прогрес се поставят като главна задача, като основа и изходно начало на цялата наша социално-икономическа политика за изграждане на развития социализъм, ролята и отговорностите на първичната организация в това отношение не само нарастват, но и получават някои нови измерения. Изходно начало за анализа на тези измерения, за тяхното правилно осмисляне и възприемане са знанията за особеностите на съвременната научно-техническа революция, за възможностите на отделните равнища на ръководство да влияят за осъществяването на техническия прогрес. Към това насочва и постановката за генератора и носителя на новото. От изясняването на нейната същност следва да започне и нашата дискусия.

ГЕНЕРАТОР И НОСИТЕЛ НА НОВОТО

Понятието генератор отдавна е заело своето място в речника на инженери и техници. Има и установени граници на тълкуване. Ако изходим от етимологията и от установилото се в литературата разбиране на същността и съдържанието на понятието „generator", ще трябва да спрем вниманието си върху три основни аспекта от неговото тълкуване. Аспекти, имащи важно значение и за изясняване на същността и съдържанието на постановката „партийната организация — генератор и носител на новото".

ПЪРВИЯТ АСПЕКТ е свързан с разглеждането на генератора **като апарат, който превръща един вид енергия в друг вид енергия.** Същността на генератора, видът на енергията и начинът на нейното превръщане са неща ясни за техническата област. Не може да се твърди същото обаче, когато стане дума за сфери от социалния живот. Тук много неща тепърва трябва да се уточняват. Оттук произтича и необ-

Digitized by Google

ходимостта, преди да търсим конкретните измерения на ролята на първичната организация като генератор и носител на новото, да изясним правилно основите на това „търсене“, началата на неговия анализ. Изходните позиции в изследването на този въпрос, според нас, са най-малко две: изследване особеностите на научно-техническата революция в настоящия етап на развитие и изследване спецификата на ръководното въздействие, осъществявано от партийните организации.

Научно-техническата революция, както е известно, навлезе в качествено нов етап на развитие. Но каква е същността на този нов етап на развитие? С какво се отличава той? Кои са отличителните му черти и какво отражение дава това върху ръководната дейност на първичната организация? Ето част от въпросите, които възникват пред партийните органи и организации и на тях следва да се дава ясен и точен отговор. Без да засягам всички страни на темата, ще си позволя да спра вниманието ви върху три съществени момента.

ПЪРВО. Важна особеност на научно-техническата революция е обстоятелството, че **водещо звено в качествените изменения на съвременната техника и технология са автоматизацията и комплексната автоматизация.** Отбелязвайки тази особеност на съвременната научно-техническа революция, редица автори с основание посочват и другия не по-маловажен извод от този факт: именно на този етап на техническия прогрес най-ярко е изразен процесът на превръщане на производството в технологическо приложение на науката. Недостатъчно се обосновава обаче необходимостта от усъвършенствуване на механизма на партийното ръководство, от обогатяване на формите и методите на ръководно въздействие. И още нещо: малко се дава гласност на успешните опити на партийните органи и организации за адекватна и ефективна намеса в развитието на този процес, а то е от съществена важност. Ето два примера в подкрепа на това твърдение.

Първият. Свързан е с опита на партийните и стопанските органи в СССР в инвентаризацията и атестацията на работните места като средство за конкретно уточняване на възможностите за автоматизация и комплексна механизация на всеки участък от производството. В статията „Мащаби на големия експеримент“, публикувана в „Работническо дело“, се разкрива опитът на обединението „Краснодарселмаш“. Вижда се, че преди инвентаризацията ръководството не е знаело колко и какви работни места има, нужни ли са всичките, каква е връзката им с производствения цикъл, какъв е коефициентът на натоварването. Изяснило се, че има 2849 работни места, но 467 от тях могат и трябва да се рационализират, на 60 — да се замени оборудването, като се внедри по-съвършена техника, а на 407 — да се повиши технологическото равнище. И всичко това е направено с участието на близо двеста специалисти, чиято работа е организирана на основата на методика, разработена от научноизследователски институти.

Опит в това отношение се формира и у нас. Неотдавна в Кюстендил на срещата с курсисти от Висшия институт за партийно-политическо образование се разказа за работата на Завода за кондензатори. Извършена е паспортизация на всички работни места с комплексен анализ на възможностите за автоматизиране на процесите. На тази основа е изградено научнообосновано становище за местата, подлежащи на автоматизация, както и програма за практическото решаване на проблема. Тази дейност, осъществена под ръководството на партийната организация, е протекла в рамките на едно полугодие, но е дала своите плодотворни резултати. Опит има и на други места в страната, който следва по-целенасочено да се изучава и организирано да се внедрява в практиката на партийните организации.

Другият пример. Свързан е с една от особеностите на автоматизацията — участието на различни по род специалисти, на представители на много отрасли и науки в решаването на поставените проблеми. Интеграция, чиято необходимост се чувствува не само на национално и регионално равнище, но и в рамките на стопанската организация. Кой орган може да бъде инициатор за усъвършенствуване на формите за организирано участие на специалистите в развитието на техническия прогрес? Естествено, че това е дълг и отговорност на партийния комитет, на партийната организация в завода. Партийната организация е генератор и носител на новото, защото мисли по-рано от другите органи в колектива по тези въпроси, защото търси организационното им решение, а не робува на установените подходи и форми на работа.

Digitized by Google

ВТОРО. Важна особеност на научно-техническата революция, която разкрива процеса на задълбочаване на взаимовръзката на науката с производството, е **превръщането на производството в технологическо приложение на науката.** Технологичната ориентация — ето какво сега определя облика на развитието на производството в индустриалните държави, казва другарят Тодор Живков. И добавя, че е необходимо не само да се осигурява такава технологична ориентация, но е необходимо също така навсякъде да мислим и да работим с мащабите и технологичните критерии на съвременния научно-технически прогрес. Има ли тази задача отношение към работата на първичните организации и в какво би се изразила тяхната роля като генератори, носители на новото? Този въпрос изисква комплексен отговор, тъй като и характерът на задачата е комплексен, но ще ограничим изложението си до три важни негови страни.

Ние имаме необходимите обективни и субективни предпоставки да превърнем научно-техническата революция в основа, в същина на борбата за изграждане на развития социализъм, но в някои дейци на стопанския фронт няма нагласа към модернизация и обновяване на производството. По данни на социологическото изследване, проведено от градския комитет на БКП — София, само 28,3 на сто от кадрите имат висока степен на готовност за решаване на тези въпроси. От друга страна, за практическото решаване на този проблем пречат и стилът, и методите на работа и ръководство. „Стилът на работа не само не е на висотата на новите постановки и изисквания, които утвърждаваме след Дванадесетия партиен конгрес, казва др. Тодор Живков, но води до извращения и деформация, до сриване на големи наши замисли и проекти." Същевременно въпросите на стила и методите на работа са едни от най-малко разглежданите на партийни събрания, в заседанията на бюрата. През 1984 година от партийните организации в Благоевски район са организирани и проведени 29 събрания за разглеждане на стила и методите на работа на партийните бюра, но не се разглежда стилът на административно-стопанските ръководства. А без задълбочен и принципен разговор по тези въпроси в партийните колективи, както и в колективните органи за управление, не могат да се изменят стари представи и навици, да се внедряват нови подходи и форми на работа, да се издига равнището на работа на ръководните стопански кадри. **Следователно, като извеждаме въпросите на стила и методите на работа като първостепенни в дейността на партийните органи и организации, с това на практика осигуряваме и утвърждаването на първичната организация като генератор и носител на новото.**

Нашата страна вече разполага с развит производствен и научно-технически потенциал, сочи др. Тодор Живков. Това ни позволява не само да използваме постиженията на научно-техническата революция, но и сами да участвуваме в нейното осъществяване. Необходимо условие за това обаче е технологическата ориентация, нагласата към обновяване на производството. Технологическата ориентация още не е станала навсякъде определящото в разкриване облика в развитието на дадено производство, защото хората, които са овластени да вземат решения за внедряването на научно-техническите постижения, не съдействуват и не поощряват създаването на научни продукти и често пъти провалят прилагането на готови научни продукти. Може ли първичната организация да бъде активна преобразуваща сила в това отношение? Логично е да се каже, че може, но, струва ми се, че по-важно е другото — посочване на механизма за реализирането на тази нейна функция.

Digitized by Google

Ако процесът на превръщането на науката в производителна сила се развива бавно и поради факта, че вместо да насочат вниманието си към технологическите нововъведения, стопанските органи и дейци продължават да се грижат преди всичко за количеството на произведената продукция, за изпълнението на дневните и месечните задачи, това естествено показва и изхода от състоянието — в дневния ред на събранията на първичните организации по-системно да се поставят въпросите на новите технологии, да се разисква по тях и по този начин да се стимулира разглеждането им и в колективните органи за управление. Партийните организации от района не подхождат така към въпроса и това е една от причините да се забавя процесът на утвърждаването им като генератори и носители на новото. Казвам не подхождат така, защото от анализите на проведените събрания на първичните организации се вижда, че основното им внимание не е било насочено към проблемите, свързани с развитието на предприятието, а към оперативното, текущото функциониране на стопанската организация. (Ежегодно се провеждат над 700 събрания за обсъждане на отчети за изпълнени планове и по-малко от тридесет събрания за разглеждане на работата по внедряване на новости и челен опит.)

И още нещо. **В условията на разгръщането на научно-техническата революция се изменят не само техниката и технологията, не само енергийната база, но и главният елемент на производителните сили — човекът.** От промяната на ролята на човека в условията на научно-техническата революция произтичат и промените в изискванията към квалификацията и образованието на работниците. Тези изисквания имат конкретни характеристики за отделните колективи и за определен етап в развитието на стопанската организация. Тяхното познаване и системно отчитане е необходимо условие за приемане на действени мерки за повишаване на образователното и квалификационното равнище на кадрите. Ние разполагаме с програми за развитието на много отрасли и дейности, но въпреки това липсва необходимата яснота: колко кадри и какви, с какво образование и квалификация, с каква специализация ще са необходими. Няма системни грижи от страна на партийните и стопанските органи за издигане на образователното равнище и квалификацията на заетите в производството работници и специалисти, поради което темпът на внедряване на нови технологии и нова техника изпреварва на много места подготовката на кадрите, техния професионален растеж. За да бъде генератор и носител на новото, първичната организация следва системно да наблюдава процесите в тази област, да разглежда използването на този основен фактор на интензификация, да взема мерки за кадровото осигуряване на производството. (На него през 1984 г. са били посветени 26 събрания на първични организации от общо 5159 събрания, а през 1983 г. — 11 събрания.)

ВТОРИЯТ АСПЕКТ от анализа на разглежданата тема е свързан с една друга страна от трактовката на понятието „генератор" — **като уред за произвеждане на трептения.** За какви трептения става дума в процеса на утвърждаването на първичната организация като генератор и носител на новото? Какъв характер имат те и от какво се обуславят?

Отговорът на тези въпроси отново ни връща към природата на съвременната научно-техническа революция, към природата на инициативността и нейното управление, към ролята ѝ в иновационните процеси, в творчеството на масите.

Инициативността и творчеството са важни елементи на трудовата активност на всеки субект и необходимо условие за ефективно осъществяване на неговата дейност. Особено голямо е тяхното значение за ръководната дейност на партийните органи и организации, за ефективността на ръководното им въздействие. **Първо,** защото показва способността им да бъдат в първите редици на борците за социална промяна, инициатори на нови почини. **Второ,** защото разкрива източниците на тяхната активност — задоволяване на обществени потребно-

Digitized by Google

сти, решаване на възникнали в живота проблеми. И трето, защото дава нови доказателства за високата им организираност, за умението им да довеждат започнатото дело до неговия цялостен завършек, до успешен край.

Инициативата е като камък, хвърлен в тиха вода: предизвиква вълнообразни кръгови движения, забавящи се с отдалечаване от центъра. За да не заглъхне, пише В. Г. Афанасиев, инициативата изисква постоянно внимание, повторение, подобряване, непрекъснато да се използва във все нови и нови звена на социалния организъм. За да бъде генератор и носител на новото, първичната организация трябва да проявява инициатива и творчество, но само с това не може да се ограничи тази й роля. От нея се иска **да умее да управлява развитието на инициативата**, като осигурява нейното разгръщане в ширина и в дълбочина. В ширина — чрез системна работа в различните звена в системата на социалното управление за пренасяне на натрупания опит и ценности от партийната организация в трудовия колектив, в дейността на административно-стопанските ръководства. В дълбочина — за непрекъснато подобряване на започнатото ново дело, за неговото системно усъвършенстване.

Утвърждаването на първичната организация като генератор на новото изисква постоянна инициативност и системна работа за нейното развитие не само поради характера и природата на инициативността, на нейното управление, но и поради особеностите на съвременната научно-техническа революция. Една от характерните особености на научно-техническата революция (освен посочените досега) е **изключително голямата динамика в развитието на техническия прогрес, в обновяването на техниката и технологиите.** Тази динамика е така очебийна, че с основание много автори говорят за космическа скорост в развитието на тези процеси. Въпрос, който невинаги и навреме се осъзнава от стопанските дейци и за решаването на който се откриват важни полета на проявление на първичната организация като генератор и носител на новото.

Първо, да възпитават кадрите на системна работа за развитие на техническия прогрес, за разширяване на завоюваните успехи в борбата за технически и технологически напредък. Иновацията, както се отбелязва в литературата, е непрекъснато възобновяващ се процес на създаване и реализиране на новости, а не отделно и изолирано техническо решение, осигуряващо временни, но не и трайни успехи.

Второ, да стимулират и подпомагат процеса на следене на новостите в отрасъла, да развиват интереса на ръководните кадри и специалистите към системно запознаване с най-новите постижения в областта на интересуващата ги техника и технология. Неотдавна в с. Бозвелийско, Варненско, в разговор с ръководството на селото стана дума за големия интерес на бригадира в кравефермата към световните постижения в млечното говедовъдство, усилията му с лични средства да си осигурява превод на материали от чужди списания. Това би трябвало да се постигне у всеки стопански деец, независимо в кой отрасъл работи и на кое равнище на управлението стои. Но за неговото постигане е нужна работа, прилагане на специфични организационни форми. От такова естество например са дискусиите със специалистите на тема „Новото в отрасъла", организирани от някои партийни организации в Белорусия.

ТРЕТИЯТ АСПЕКТ от анализа на разглежданата тема ни показва генератора, образно сравнен с парния котел в парната машина. Същността на това сравнение е във връзката, която има между тях **като източници на първоначална енергия.** Разглеждането на генератора като източник на начална енергия, необходима и достатъчна за задвижване на определена система от механизми, на „мотори от друг род", показва какво голямо и незаменимо е неговото значение и роля в дадени процеси. Незаменимо и голямо е значението и ролята на първичната организация в развитието на техническия прогрес в предприятието, в мобилизирането на субективния фактор за обновление на производството. И както движението на машината зависи от енергията, която подава парният котел, така и движението на колек-

Digitized by Google

тива към нови технически и технологически преустройства зависи от енергията, идваща от партийния колектив, т. е. от активната и целенасочена работа на първичната организация за развитие на техническия прогрес. И ако в партийния колектив не се получи необходимото „задвижване“ на кадрите към развитие на техническия прогрес, ако не се измени отношението на комунистите към практическото решаване на тези въпроси, каква промяна ще чакаме в отношението и поведението на останалите ръководни и изпълнителски кадри? Анализът на тази група от въпроси обаче логически ни води до ролята на първичната организация като водеща сила в борбата за технически прогрес.

ВОДЕЩА СИЛА, ОПОРА НА НОВАТОРИТЕ И ПЪРВЕНЦИТЕ В ТРУДА

Въпросът за ролята на първичната организация като водеща и направляваща сила в борбата за реализиране на партийната политика в участъка, където е изградена, е основен въпрос на политическото ръководство, отбелязван в материалите на много партийни конгреси. Дванадесетият конгрес на БКП изрично подчерта значението му в настоящия етап на развитие, отбелязвайки, че за ефективността на партийната работа има един критерий и това е **реалната способност на първичната партийна организация да бъде водеща сила** за осъществяване на икономическите, социалните и идейновъзпитателните цели на партийната политика във всеки трудов колектив, на всеки участък от материалното и духовното производство.

Проблемът за ролята на първичната организация като водеща сила не може да се разглежда вън от нейната основна характеристика като политическо ядро на трудовия колектив, негов политически ръководител. По тези въпроси не само много е писано, но и много е говорено. Онова, което понякога се изпуска от погледа на изследователите и организаторите на живота и ръководната дейност на първичната партийна организация, е **анализът на взаимоотношението между нейната ръководна и вътрешнопартийна дейност.** А това не е маловажен в теоретическо и практическо отношение проблем, защото от неговото правилно решаване зависи както боеспособността на първичната организация, така и нейното взаимодействие с трудовия колектив, ефективността на ръководната ѝ дейност.

Анализът на данните от системата за редовността и равнището на партийните събрания показва, че само една четвърт от въпросите, с които са се занимавали първичните организации през 1984 г., са били свързани с ръководството на икономиката и управлението, обществените организации, науката и образованието, т. е. с въпроси, касаещи трудовите колективи, въпроси, които вълнуват трудещите се. В същото време три четвърти от проблемите, разглеждани на партийни събрания, са били посветени на партийно-организационната и идеологическата работа на организацията. По такъв начин не се свързва в необходимата степен нейната вътрешнопартийна дейност с производствените задачи на колектива, а това намалява възможностите ѝ да направлява научно-техническото, икономическото и професионалното творчество на хората, да повишава отговорността на ръководните кадри за решаване на проблемите на новаторите, за правилна оценка и подкрепа на техния труд.

Новаторът, както показва практиката, е **човек с определени качества и определена воля.** Той има не само смелостта да тръгне по нов, неизвестен път, но и амбицията да отстои на възможното противодействие. Неговото досегашно развитие е повишило както желание-

Digitized by Google

то му за промяна на нещата, така и съпротивителните сили срещу опитите да се прекърши това желание. И колкото по-значима е предлаганата идея, толкова по-голяма е нагласата на новатора за борба с представителите на традиционното шаблонно мислене и действие. За да се пробие една стена на равнодушие, на завист или инертност, са необходими огромна енергия, масови, а не единични усилия. Иначе казано, необходими са разбиране, подкрепа и помощ, съпричастност в малкото и голямото. Тях реално като цяло може да ги осигури партийният колектив. Затова и една от задачите, поставени в Дългосрочната програма на партията за подобряване на качеството, е свързана с изискването първичната организация да бъде постоянна колективна опора на своите членове и безпартийните в стремежа им да овладяват нови високи критерии, да повишават своя личен принос в строителството на социализма.

Изискването за подкрепа на инициативните и творчески личности, на кадрите, които поемат творчески риск, трайно са свързали живота си с развитието на рационализаторското дело, с изобретателството и научното творчество, не трябва да се разбира опростено, само като процес на борба срещу онези, които им създават трудности. Необходими са комплексен подход, система от взаимносвързани мерки. Не бих отрекъл ползата от пълно, изчерпателно разглеждане на този въпрос, но ограничеността на времето, с което разполагаме, ме кара да отбележа само част от аспектите на тази важна тема.

Първо, едната страна на този въпрос засяга **работата на първичната организация със специалистите и първенците в производството, неговото техническо и технологическо превъоръжаване.** Тази дейност, както показват анализите на партийната практика, невинаги е планомерна, системна и целенасочена. Ако 38 на сто от работниците отбелязват в анкетите, че винаги са били информирани за материалите на събранията, такава оценка споделят само 28 на сто от инженерно-техническите работници, а процентът на информираност на хората, които работят на автоматични линии, е още по-малък. Утвърждаването на първичната организация като генератор и носител на новото, като водеща сила, която подкрепя новаторите, изисква **цялостно подобряване на информационната дейност, на политическата работа с основните, главните носители на техническия прогрес.**

Второ, другата страна на този въпрос е **грижата на първичната организация за развитие на творчески климат в колектива, за създаване на обстановка за конструктивно и критично разглеждане на проблемите.** На въпроса „критикувате ли?“, т. е. борите ли се за отстраняване на забелязаните от вас несъответствия или нередности, 38 на сто от хората над 40 години отговарят с „да“, а процентът на тези от 24 до 40 години е 17. Пита се: защо два пъти намалява критичността на лицата от най-благоприятната за развитието на техническия прогрес възраст! На този въпрос отговор дават анкетираните. Първо, не критикуват, защото не искат да имат неприятности с началството и с някои свои колеги, работили много повече в предприятието. Второ, не критикуват, защото ще имат трудности в развитието си.

Трето, борбата с онези, които **създават определени трудности в работата на новаторите** и без предупреждение (или с предупреждение) пускат бариера на новите идеи, е важен аспект от ролята на първичната организация като опора на своите членове и безпартийните в стремежа им да увеличават приноса си в развитието на този процес. Тази борба е успешна, когато е системна и добре организирана. За нейната ефективност от значение са навременното и пра-

Digitized by Google

вилно разкриване на трудностите, на тяхната същност и отрицателните им последици; точна и обективна преценка на степента и в какво се проявяват слабостите; отчитането на реални резултати, а не на прибързано посочване на новите изисквания като осъществени вече цели; опора в комунистите, в целия колектив, а не само в избрания партиен актив; развитие на самочувствието на творецаизградител, повишаване на умението му да извежда с успех все по-сложни задачи.

Четвърто, издигане равнището на вътрешнопартийния живот и повишаване боеспособността на първичната организация, обогатяване тематиката на събранията и заседанията на бюрото. Само силни в организационно отношение партийни органи и организации са в състояние да решават основни, жизнено важни за колектива проблеми, да въвличат трудещите се в обсъждането и изпълнението на взети ръководни решения, да осигуряват простор за инициативност и творчество, за творчески търсения и смели практически действия. Само организации, които водят богат, съдържателен партиен живот, са в състояние да осигурят у своите членове такава нагласа за практическа работа за реализиране на партийните решения и задачи, която им позволява да бъдат наистина авангард на трудещите се, дейци на предния фронт на борбата за социален прогрес.

Накрая отново искам да подчертая, че реализацията на първичната организация като водеща, организираща сила в борбата за провеждането на научно-техническата политика на партията в участъка, където е изградена, зависи от промяната в организацията и осъществяването на нейния живот и дейност. Утвърждаването на първичната организация като генератор и носител на новото е немислимо, ако не настъпи промяна в качеството на партийната работа и ръководство, ако „генераторът" не заработи по-планомерно и организирано на основата на цялостна и научнообоснована, съгласувана с другите звена за управление програма за развитие на техническия прогрес.

От друга страна, когато говорим за източниците и механизмите за усъвършенстване на партийната работа, за новото в практиката на първичните организации и новото в обекта на ръководно въздействие, нека не забравяме, че иновационните процеси в обществено-политическия живот имат по-друг характер, съдържание и начин на осъществяване от характера и механизма на обновлението на техниката и технологиите. И друг път съм имал възможността да заявя: качествената украска на новото в работата на партийните органи и организации винаги трябва да изразява и отразява качествените характеристики на партията, присъщите на тази система свойства, а не чужди на природата ѝ черти. В такъв дух е и постановката на Националната партийна конференция — да се използват още по-ефективно и се усъвършенстват свойствените на партията методи и средства на действие.

Digitized by Google

ПЕТЪР МИШЕВ

ОБЩЕСТВЕНО ПРИЗНАНИЕ ПО ДОСТОЙНСТВО

В своите „Философски тетрадки" В. И. Ленин е засегнал един въпрос, който е много актуален във връзка с темата, която разглеждаме. Става дума за диалектиката, за една промяна не само от технически характер, каквато се налага днес в нашия живот, но и в нашето мислене, в неговото развитие, а оттам и в нашите действия, в нашето поведение.

Към Лениновата теза бих прибавил и това, което другарят Тодор Живков каза на Февруарския пленум на Централния комитет на БКП за съвършено новата ситуация и за това, че ние не си поставяме за цел да догонваме този или онзи в една или друга област на научно-техническия прогрес, а да извършим научно-техническа революция, като използваме предимствата на социалистическия обществен строй.

Тези две постановки, свързани с диалектиката, с развитието на нашето мислене, показват, че се налага промяна и в нашето общество. В какъв аспект? Следва да се даде определена тежест на хората, които са носители, автори, внедрители на постиженията на научно-техническия прогрес, те да бъдат оценявани така, че да заемат своето достойно място в нашето общество...

Как в Енергопроект ние подхождаме към тези въпроси, към първичната партийна организация като генератор, в който кипят проблемите?

За да имаме трайни успехи, необходимо ни е да изменим състоянието в нашите първични организации — състояние на спокойствие, традиционност, рутина — нещо, което е създадено и не е лесно да се промени за един ден. Налага се бързо да създадем дух на критичност, на самокритичност, на честно отношение към проблемите, защото много закъсняваме. Длъжни сме да подчиним нашите интереси на задачите на времето, да потискаме някои лични стремежи. Когато в първичните организации има такава обстановка, тогава успехите са трайни, а не случайни, и нередностите, които един комунист забелязва по даден проблем, разглеждан в момента, се отстраняват и изчезват. Това позволява успехите да бъдат трайни. Също така е важно в първичната организация да се упражнява контрол върху изпълнението на решенията — нещо, на което другарят Тодор Живков обърна сериозно внимание в своята Докладна записка от март т. г. Контролът помага решенията да се изпълняват докрай — нещо, което, да си признаем, в много организации не се прави.

В нашия партиен комитет думата, която постоянно е свързана с научно-техническата революция, е думата борба: борба за внедряване на научно-техническия прогрес, борба за научно-техническа революция и т. н. Такава битка действително се води днес. И за да бъде тя успешна, необходим е духът, за който споменах преди малко.

Считам, че партийната просвета е голям резерв в това отношение, но тя следва да се превърне в един дискусионен клуб, в един своеобразен кръжок на научно-техническия прогрес, на качеството. Разбира се, и партийната просвета, и дейността на първичната организация в

Digitized by Google

някои аспекти се нуждаят от разтоварване от писмената обремененост, за да бъдат облекчени в организационно отношение. В партийните планове в много по-голяма степен следва да залегнат проблемите на научно-техническия прогрес. Иначе хората са претоварени служебно, а и след работа.

Тези мои мисли са свързани с конкретен опит в нашия институт. Още през 1982 г. бе създаден един програмно-целеви колектив по въпросите на автоматизацията на инженерния труд. Без да подценяваме резултатите, които др. Здравко Цветанов посочи от анкетите и от анализа на работата в нашия район, убедено мога да кажа, че данните са занижени. Само в нашия партиен комитет за две години 7 пъти са разглеждани въпроси на съвременните технологии, на автоматизацията на проектирането.

Програмно-целевият колектив, в който са включени специалисти млади кадри, за каквито стана дума — технолози, проектанти, конструктори, математици, програмисти, инженери, използва модерна съвременна техника. В първичната организация е създаден дух, за какъвто вече говорих. Посочените данни за критиката в тази първична организация не важат. В нея и в партийните групи действително се води борба за решаването на проблемите на научно-техническия прогрес, и то по-бързо, отколкото от ръководството.

Считам, че въпросите за обществената значимост, за обществената оценка на хората, които въвеждат и ще въвеждат научно-техническия прогрес, не търпят отлагане. Не е логично само ограничен кръг от хора: артисти, спортисти и някои други, заети в материалното производство, да имат звания, а работещите в аванградни дейности като автоматизация, биотехнология и пр. да не са дори стимулирани. Защо да няма „заслужил деятел на автоматизацията", „заслужил проектант" и т. н. Дори е обидно. Ето защо, паралелно с изискванията следва да се намерят и морални стимули, а не само материални.

ЙОРДАН ХАДЖИЕВ

В ОБСТАНОВКА НА КОНТРОЛ И ДЕМОКРАТИЗЪМ

Дейността на първичните партийни организации винаги е била свързана с внедряването на новото, прогресивното, на научно-техническите постижения. Националната партийна конференция (1984 г.) посочи научно-техническия прогрес като едно от направленията за постигане на високо качество. След Февруарския пленум на Централния комитет на БКП обаче научно-техническият прогрес става основното направление, т. е. дейността на първичните партийни организации се настройва изключително на научно-техническа вълна. Това е единствено верният и сигурен път за интензификация и интелектуализация на производството.

Digitized by Google

Мястото на първичната организация в този процес е конкретно определено. Тя е част от политическа организация, която за разлика от административно-стопанските, научните и научноизследователските органи и организации пряко не създава нови технологии и висококачествена продукция. Нейната работа е работа на хора с хора. Мобилизирането и включването на трудещите се в решаването на задачите, свързани с научно-техническата революция, е първостепенен проблем за първичната организация. Въпросът е: как да стане това?

За да осигурим активното участие на повече хора в решаването на проблемите на научно-техническия прогрес, се стремим да демократизираме социалистическите обществени отношения, да превърнем вътрешнопартийните отношения в техен образец. За съжаление не рядко се срещат случаи на административно-команден подход в дейността на партийни бюра и организации — нещо недопустимо за вътрешнопартийния живот на една политическа организация, изградена на принципа на демократическия централизъм. Оттук и едно от задълженията на първичните партийни организации — да откриват кое пречи на хората активно да участвуват в решаването на задачите, кое ги кара да бъдат пасивни? Тръгвайки оттук, ще видим причините, ще открием например, че във вътрешнопартийните отношения се е загнездила йерархическа зависимост, пренесена от административно-управленските структури. Това е едно противоречие, което, ако не преодолеем, не можем да разчитаме на повишена социалистическа социална активност на комунистите, а чрез тях пренесена и у безпартийните. С други думи, налага се не само да говорим, но и на практика да демократизираме вътрешнопартийните отношения, комунистите реално равноправно да участвуват в обсъждането и в решаването на задачите. Това означава партийните бюра и комитети да информират членския състав по проблемите, които го засягат и интересуват, да зачитат мненията и предложенията на хората, да дават отговор на въпросите и критичните им бележки и т. н.

Първичната организация изпълнява функции на политически ръководител на трудовия колектив, следователно тя участвува в решаването на кадровите въпроси. От нея се иска да проявява грижи към кадрите, да ги защищава, да ги подкрепя при осъществяването на научно-техническата революция в предприятието. В тази област също възникват редица проблеми. В разговори с ръководители например става дума, че имат подготвени кадри, че имат готовност да решават въпросите на научно-техническия прогрес, а фактически бездействуват или вземат полумерки.

Как да се излезе от такова положение? Естествено, към всеки случай трябва да се подхожда конкретно. Но във всички случаи първичната партийна организация следва да дава широка гласност при решаването на кадровите въпроси, да се търси мнението на хората, защото те на място най-добре могат да кажат кой е в състояние да се справи с проблемите, свързани с научно-техническия прогрес.

Друг въпрос, пряко свързан с политическото ръководство на първичната организация, е въпросът за контрола по изпълнението на задачите за осъществяването на научно-техническия прогрес. Какъв да бъде партийният контрол в новата обстановка? Това, че е време да се премине от констатации към промени, които действително да изменят нещата, е едната страна. Другата страна е да се обогати съдържанието на контрола на първичната партийна организация, да се конкретизира намясто. Това е един голям въпрос, който все още не е решен цялостно.

Когато говорим за съдържанието и характера на контрола в първичната организация, следва да се вземат под внимание редица неща.

Digitized by Google

Преди всичко да се има предвид информацията за върховите постижения на научно-техническия прогрес в дадена област, в каква степен се знае за тях. Ако няма информация, да се потърсят причините. Така дейността ще бъде насочена към факторите, от които зависи решаването на проблемите, свързани с актуалните задачи.

На следващо място не бива да се подценяват и формите на контрола. Те в голяма степен определят същността му, неговото съдържание, характера му. Сега в практиката най-често се използват отчетите и проверките. Те и в бъдеще следва да бъдат „на въоръжение". Заслужава обаче повече да се помисли за разнообразяването на формите на контрол, да се използват подходящо и по-често резултатите от проверките на комисиите за народен контрол и на други комисии и работни групи, срещите и разговорите, проучванията на документи и др. Има с какво да се обогати и съдържанието на масово използваните форми. Извършват се отчети и проверки. С какво да бъдат изпълнени те! Отчетите се правят по-често в партийните комитети и бюра, отколкото в партийните организации. С проверките обикновено се констатира състоянието, а би следвало да се помага да се изменят нещата.

Много е важно и кой се отчита и какво отчита. Пред първичните организации ръководителите, когато се отчитат, следва да информират комунистите как се решават въпросите на научно-техническия прогрес. Когато първичната организация се запознае със състоянието на нещата, може да вземе ефективни мерки за тяхното изменение в желаната насока. Пред нея също следва да се отчитат повече специалисти. Нейният контрол да бъде не въобще, а контрол именно върху дейността за решаване на проблемите на научно-техническата революция.

Някои кадри не правят разлика между партиен контрол и правото на контрол на първичната организация над дейността на административно-стопанското ръководство и, без да искат, изпадат в противоречия, захващат се с несвойствени неща, изземват права на организациите. Не може секретарят да изземва функциите на първичната партийна организация и да упражнява правото на контрол над дейността на административно-стопанското ръководство. Дори и партийното бюро, нищо че е колективен орган, не може да обсебва правото на организацията. Защото едно е да се организира, друго е да се упражни правото на контрол. Първото е задължение на секретаря и бюрото, второто е право на първичната организация. Понякога обаче нещата се разместват. Защо? Защото не се отчита или не се знае разликата между едното и другото, а именно, че партийният контрол е общото, основна функция на партийната дейност, с която се предприемат въздействуващи мерки върху работата на партийните органи, организации и комунистите, а правото на контрол е част от него, предоставено от Устава на БКП право на първичната организация да се информира всестранно за състоянието на предприятието, стопанството, за дейността на ръководителите, да взема решения, с които те са длъжни да се съобразяват, а също и да обсъждат служебното им положение за неизпълнение на нейните решения.

Накрая ще споделя някои мисли и за **идейновъзпитателната работа на първичната партийна организация и решаването на проблемите на научно-техническия прогрес.** Известно е, че тя следва да бъде непосредствено свързана със задачите, произтичащи от научно-техническата политика на партията. Без просвета, без изясняване на въпросите не можем. Но времето въобще на просвещението отдавна е отминало, сега следва не да се изясняват, а да се конкретизират, да се актуализират задачите и да се организира тяхното изпълнение. Правилно се насочваме например да изучаваме, разпространяваме и внедряваме положителния опит, но не бива да изпускаме предвид, че лошият при-

Digitized by Google

мер и падналият в калта също възпитават, учат ни как не трябва да бъде. Колко пъти обаче говорим за негативните явления! Малко се спираме на тях, мислим, че по този начин сполучливо браним престижа си, а те за съжаление не само че не са рядкост, но, необезпокоявани, избуяват и хвърлят семето на плевела. Далеч съм от мисълта, че само за тях трябва да говорим. Но при всички случаи успоредно с утвърждаването на положителното, прогресивното, новото, следва да се посочват и слабостите, остарялото, отживяло времето си, да се води срещу тях непримирима борба. Защото, известно е, че новото се ражда именно в борбата със старото. Ако конкретно осъществяваме идейно-възпитателната работа в първичната организация и непосредствено я свързваме с проблемите на научно-техническия прогрес, ще имаме по-добри резултати.

АСЕН МАНГАРУДОВ

НОСИТЕЛИ НА НОВОТО СА МЛАДИТЕ

От факта, че Централният комитет на БКП се яви като генератор на идеята за ускорения технически прогрес в нашата страна като най-актуална предпоставка за изграждане на развития социализъм, произтича задължението първичните партийни организации да станат носители на новото, да мултиплицират идеята и да конкретизират целите по места, да възбудят стремеж към новаторство и творчество у партийните и безпартийните членове на колективите. Съществен момент в този процес е способността на първичната организация, след като създаде необходимата настройка и климат за творчество, да улавя, да отсейва новите прогресивни идеи и да подкрепя и стимулира носителите им.

Партийната организация в Института по месопромишленост се стреми да използва различни организационни форми, за да бъде действително водеща сила. Още от май във всички звена се обсъждат тематичните насоки за научни изследвания и внедряване за следващата година. Свое специфично място в това обсъждане заемат и партийните групи. С предоставената възможност да се предлагат и разискват идеи за нови разработки у комунистите се предизвиква стремеж да бъдат водещи в най-важните насоки на инженерно-внедрителската работа. Те най-добре познават програмните документи на партията, актуалните задачи на научно-техническия прогрес и затова е естествено да се очаква да генерират и най-интересните предложения. Това се потвърждава от практиката. Впоследствие на тази основа се конкретизират и партийните поръчения. Най-перспективните задачи се записват за наблюдение от партийното бюро. Ръководителите периодично внасят информации за хода на изпълнението им и за възникналите проблеми главно по материално-техническото обезпечаване и от организационен характер.

Digitized by Google

Партийната организация огражда с внимание, подкрепя и безпартийните носители на нови идеи, като спомага за създаване на условия за реализацията им. Задачата на комунистите в отделните звена е навреме да откриват и поощряват инициативността. Практиката показва, че най-често носителите на новото са младите научни работници. Затова партийната организация е натоварила комунистите — преки ръководители, да бъдат своеобразни наставници на комсомолците и в ежедневната индивидуална работа с тях да разкриват полезните творчески дела. До известна степен това се програмира в творческите планове за резервните кадри, които се утвърждават в партийните групи.

Свое място в това отношение има и разговорът „Комунистът и дисциплината". Основни критерии за оценка са вижданията за нови и авангрaдни проблеми. Комунистите знаят това и преди да се явят на отчет или разговор, систематизират, подготвят позициите си. Това също е своеобразен възбудител на творческо отношение.

Партийната организация е традиционен инициатор и организатор на по-тясната интеграция на науката с производството посредством движението „Институт — завод с единен творчески план". То създава големи възможности за съвместна изява на научни работници и специалисти от комбинатите. За ускореното внедряване на техническия прогрес в производството под формата на това движение партийните организации стават инициатори не само на авангардните насоки, но и на най-различни организационни форми за интеграция на партийната и комсомолската работа, на техническото и научното творчество на младежта, на инженерната подкрепа на работническите предложения и др. Мисля, че ще бъде целесъобразно в комплексните програмни колективи да започне извеждането на опит за изграждане на временни партийни ядра, групи.

РУМЕН ОВЧАРОВ

ПРОФЕСИОНАЛНОТО МАЙСТОРСТВО И ИНФОРМАЦИОННОТО ОБСЛУЖВАНЕ — НА ВИСОКО РАВНИЩЕ

Ще се спра на един въпрос, малко по-различен от темата на настоящия разговор, но ще го обвържа с нея. Това е въпросът за грижата на първичните партийни организации за повишаване на професионалната квалификация и информационната култура на комунистите и безпартийните като важна предпоставка за внедряване на научно-техническите постижения в практиката.

Най-напред, поставяйки въпроса за информационната култура, за информационната подготовка и повишаването на квалификацията,

Digitized by Google

следва ясно да си дадем сметка, че на този етап не е реално да се говори за внедряване на научно-техническите постижения без информационно обслужване на високо равнище. На всички ни е известен случаят с Нютон и откритият от него закон за земното притегляне. Но ябълки са падали и преди това върху други хора, които не са открили този закон. Ябълката е помогнала, когато е имало основа за това. Следователно без разбиране на новото, без познания за новите върхови постижения на настоящия етап, не може да се говори нито за внедряване на научно-техническите постижения, нито за разработката им.

В тази връзка искам да обвържа въпроса за повишаване на квалификацията и с това, което др. Здравко Цветанов каза — за задълбочаване на връзката между науката и производството. Според мен това задълбочаване трябва да има двустранен характер. От една страна, повишаването на квалификацията и информационната култура на работниците, заети пряко в материалното производство, да бъде насочено именно към запознаване с върховите постижения на науката. От друга страна, проектантите, специалистите да се запознаят с пряката дейност в заводите, да имат реални впечатления от самото производство, за да могат да го подобрят.

Ще дам два примера. В Института по електропромишленост специалистите непосредствено участвуват във внедряването на своите разработки във всички предприятия в цялата страна. На едно партийно събрание в Енергопроект др. Кенаров, ст. н. с. I ст., един от нашите водещи специалисти в областта на експлоатацията на турбинните установки, сподели, че преди 20 години при пуска на ТЕЦ „Марица-изток" специалистите от Енергопроект са били водещите при усвояването на мощностите, при пуска на централата. Той апелира към събранието за същия подход при строителството и пуска на АЕЦ „Козлодуй". За съжаление това не се реализира и на настоящия етап не може да се реализира. Аз виждам поне две причини за това. Първо, специалистите от Енергопроект, занимаващи се с тази дейност, значително са се откъснали от действителността, твърде малко се занимават с реалните проблеми, които стоят пред строителството на АЕЦ „Козлодуй". Не че няма кадри. Има достатъчно специалисти по АЕЦ и вече работили там, но те се занимават с „правене на наука", ако мога така да кажа, нямаща реална връзка с живота. Именно това е една от пречките за нерешаването на днешните проблеми, за невнедряването на върховите постижения на научно-техническия прогрес.

Вече стана дума за нова организация на целия процес за разработване и внедряване на научно-техническите постижения от програмно-целеви колективи. За съжаление в институтите и промишлените предприятия от района такъв опит почти няма. В „Промишлена енергетика" опитът в тази област е малък. Там докрай тази идея не е реализирана.

Когато говорим за ролята на първичната организация като генератор, искам да се спра и на третата страна, спомената тук — като източник на първична енергия, даваща възможност за реализация на решенията на нашата партия.

Спирайки се на ръководната функция на първичните организации, ще кажа, че на настоящия етап в някои от тях се забелязва формално отношение към тези проблеми. Това в някаква степен е наша слабост, но преди всичко и наша задача за бъдещата ни работа, тъй като една активна позиция от страна на първичната организация би извела политическото ръководство до висотата на изискванията на партийните решения, би помогнала да се освободим от празния имитационен шум на събрания, заседания и др., за които другарят Тодор Живков пише

Digitized by Google

в Докладната си записка до Политбюро на ЦК на БКП, в които редица ръководители скриват своето нежелание да се занимават с новото, да се сблъскват с трудностите, да претворяват в живота новите постановки и решения.

В тази връзка ще завърша с една мисъл на другаря Михаил Горбачов, който казва, че няма време за преустройство, то трябва да се извърши в движение, без забавяне. Дори следва да се ускорява. Ние също нямаме много време за преустройство, напротив, трябва активно да се заемем с работа, едновременно, движейки се напред, да преустройваме нашата работа за претворяването на научно-техническите постижения и извършването на научно-техническата революция.

ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ

СТИМУЛИРАНЕТО — ЛОСТ ЗА УСКОРЯВАНЕ НА ПРОГРЕСА

Материалите на Февруарския пленум на Централния комитет на БКП обективно отразяват нещата и в нашата електропромишленост. Партийният комитет и първичните организации изучават тези материали. Стигнахме до извода, че за да могат постановките в тях да бъдат реализирани, е необходимо повече да се занимаваме с конкретните проблеми, които засягат непосредствено ускореното внедряване на научно-техническите постижения в практиката.

Считам, че и ние, както се казва и в тези материали, прекалено много шумим по някои въпроси. Тогава, когато на дневен ред е даден проблем, по една или друга щампа най-напред разглеждаме общите постановки, които в много случаи са ясни на колективите; 50 на сто от времето се хвалим за неща, които са известни, около 25 на сто от него остава за същността на проблема, и то само да го маркираме. Явно е, че е необходимо да се отърсим от такъв подход и да се занимаваме повече със същността на нещата.

В Института по електропромишленост след въвеждане на новия икономически подход и неговия механизъм се стремим да преодоляваме несъответствието между ръста на работната заплата и израстването на младите специалисти. Срещаме съпротива, но действуваме. На края на годината, когато се оформя окончателната работна заплата, разпределяме специалистите на 5—6 групи, и то не в зависимост от титлата, която имат и с какво са се занимавали, а в зависимост от това, как са работили, какви резултати са получили. На хората от различните групи се определят различни заплати. Във всяка отделна група също има диференциация. Всичко това неколкократно се оглежда и мога да кажа, че се получават добри резултати. Случва се някой старши научен сътрудник да получи по-ниска заплата от научен сътрудник

Digitized by Google

втора степен. Колективът счита, че това е естествено. По този начин се стремим, доколкото е възможно, да извършваме хоризонтално измерване на работната заплата и мислим, че това е един лост за ускоряване на научно-техническите постижения.

Друг въпрос, който стои на вниманието ни, е **работата със заводите.** Ние нямаме формално записани програмни колективи, но по същество и при нас те съществуват в някои заводи като „Елпром" — Троян, „Найден Киров" — Русе и др. Те са оформени в зависимост от техническите интереси по внедряването на определена задача. Разбира се, тази задача влиза в насрещния план, в плана на групата.

Със заводите сме сключили 11 договора „завод—институт", а не „институт—завод". В тези договори са залегнали основните, стратегическите задачи, които ще се решават, задълженията на института и заводите. Институтът поема ангажимента за безотказна работа със заводите, т. е. по сигнал за възникнал проблем специалистът — отговорник от института, още на следващия ден е в завода. В договорите влизат също така и въпроси от социалната програма на заводите и института. Помагаме им с нашите новости в почивното дело и пр. Трябва да кажа, че не всички договори се изпълняват съобразно нашите изисквания, но с помощта на ръководството поне половината от тях се изпълняват много добре.

В нашите първични партийни организации на отчет са взети стратегическите задачи, тяхното внедряване се следи, възлагат се партийни поръчения на конструкторите.

Голям брой от нашите разработки са на равнище изобретения — по-големи или по-малки. По тях колективът работи по-усилено, стреми се да има и икономическа изгода. По този начин се съчетават интересите на обществото и колектива. Съкращават се сроковете, но се поема и риск. Партийното бюро защитава такива рискове. Засега неблагополучия нямаме.

Ще засегна още един въпрос, свързан с внедряването на научно-техническите постижения, който стои на вниманието на нашата партийна организация — за **оценката на цялостната дейност на внедрителските организации.** При нас казват: „Институтът има 350 задачи. Внедрил е 70", т. е. оценката е количествена и не дава реална представа за извършената работа. Сега говорим за икономическа ефективност: използване еди-колко си лева, необходимо е да имаме например 13,5 милиона лева икономически ефект... Ще подчертая, че и такава цифра е твърде условна. Необходимо е да се изготви оценка, която по-реално да отразява икономическия ефект, да дава възможност на внедрителските организации да бъдат оценявани на основата на този ефект и съответно да бъдат стимулирани.

Digitized by Google

ЛЮБОМИР КОЛЕВ

ЗА ПО-ТЕСНИ ВРЪЗКИ МЕЖДУ СЪЗДАТЕЛИ И ВНЕДРИТЕЛИ

Пред нашата първична партийна организация стоят главно задачи, свързани с темата на дискусията: да създаваме кадри, действително способни да генерират нови идеи, кадри, които активно да участвуват в работата на организацията и на трудовия колектив. Оттук произтича задължението да се подобрява съставът на партийната организация в института в качествено отношение. Обикновено голяма част от ръководните кадри, които действително генерират идеи, са извън нея. В института от 13 ръководители на координационни програми само двама са членове на БКП и един заместник-ръководител на програма. Всички останали са безпартийни. Следователно налага се много, организирано да се работи с ръководителите на програми, с хората, които реално могат да създават нещо ново, а в БКП да се приемат онези, които биха могли компетентно да ръководят колективи за внедряване на научно-техническите постижения или пък вече ръководят такива колективи.

Задължение на първичната организация е да мобилизира хората за изпълнението на поставените задачи. Една от задачите е да се изграждат стабилни структури, да има ясна политика, обоснована от реалните нужди на живота. Защото институт, малък или голям, не се създава само за да има такъв институт, а за да се решават определени цели и проблеми.

Другата задача е да се разширяват връзките на института със създателите на фундаменталната наука във висшите учебни заведения и в специализираните институти, с което да се избегне губене на време, т. е. постиженията на науката да се пречупват през инженерно-внедрителската организация и да влизат бързо в производството.

Съвсем накратко ще се спра на програмните колективи. Нашият институт е изграден изцяло от програмни колективи, няма секции и отдели, има само 13 програмни колектива, които са в начална фаза на развитие. Една от задачите на партийната организация и ръководството на института е да укрепват и разширяват тези колективи с участници в прякото внедряване в заводите. Вече 3 такива колектива стигнаха до крайната фаза, например програмата „Контрол върху електропотреблението". От института тя влезе в заводите. В София в 10 завода по нея се обучават кадри, внедряват се и се пускат в действие съответни продукти.

С програмата по контрола се направлява електропотреблението от промишлените енергийни стопанства. Тя е програма за около 60 милиона лева капиталовложения с очакван икономически ефект 36 милиона лева. Създаде се малко предприятие към асоциацията „Простор—Орфей" за внедряване на системата на електропотреблението на основата на българска микропроцесорна техника. Директорът на предприятието е ръководител на координационната програма при нас. По този начин се получава пълна интеграция на процеса на създава-

Digitized by Google

нето на научния продукт в института и неговото внедряване в предприятието.

За вторичните енергоресурси се използват две програми. Едната е за самите съоръжения за използването на вторичните енергоресурси, а другата — за създаването на схемовите решения и прилагането им в практиката.

За института особена грудност представлява общността на партийните организации. Не че има разнопосочни цели, а защото начините и методите на работа в комбината и института са различни. Би трябвало те да имат една определена цел, независимо че комбинатът обединява 8 предприятия заедно с института, а институтът, освен грижата за създаване на продукт за внедряване в комбината, 60—70 на сто работи за външния потребител, тъй като е междуотраслов, а не ведомствен институт. Ето защо би било редно да имаме отделна партийна организация, отделен „генератор".

ПЕТЪР ВАЧЕВ

С ПОДОБРЕНИ СТИЛ И МЕТОДИ НА РАБОТА

Решенията на Февруарския пленум на Централния комитет на БКП поставиха високоотговорни задачи и пред системата на външната търговия, тъй като тя, от една страна, осъществява контакта на производството с международния пазар, а, от друга страна, пряко или косвено участвува във внедряването на върховите научно-технически постижения.

Нашата външнотърговска организация като част от тази система заема важно място в решаването на тези въпроси, а оттук произтичат и конкретни задачи за първичната партийна организация. През тази година тя и партийното бюро направиха редица подобрения в стила и методите на работа. Основната ни задача беше да работим за повишаване ефективността от външнотърговската дейност, за насърчаване на българския износ; да показваме новостите от водещи западни фирми. Само за първото полугодие на тази година сме провели над 10 симпозиума с такива водещи фирми от различни отрасли, като по този начин запознаваме съответните специалисти с нови технологии, нови изделия и т. н., които могат да бъдат обект за внедряване в нашата страна.

Какви нови моменти в това отношение има в работата на първичната партийна организация? Преди всичко, в духа на това, за което стана дума, засилихме контролните функции на организацията, тъй като и работата на отделните звена, и вътрешните нормативни докумен-

Digitized by Google

ти, и дейността на цялото предприятие се нуждаеха от актуализация. На второ място, коренно преустроихме съдържанието на работата на партийната организация. На три събрания през първото полугодие съвсем демократично обсъдихме работата на отделните звена (повечето на открити партийни събрания). Приехме редица нови нормативни документи за регламентиране на нашата работа, особено в частта за повишаване ефективността от външнотърговската дейност. По този начин спомогнахме за изпълнение на валутния план за полугодието още на 17 юни, също така изпълнихме петилетния план на предприятието. На общо събрание на колектива при анализа на работата бе установена възвръщаемост около 2,5 валутни лева на 1 валутен лев — ефективност, със 70—80 на сто по-висока от миналата година.

Кое допринесе за това и каква е заслугата на първичната партийна организация?

За първи път ние въведохме **критичния анализ за подготовката на всяка по-голяма инициатива**, за установяване на нейната ефективност. По този начин се открояват ролята и мястото на комунистите и особено на ръководните кадри; набелязваме и мерки за въвличането на целия колектив при подготовката и провеждането на тези инициативи. С изложбата „София—85" например постигнахме добри успехи, оценките на висшестоящите органи и организации са положителни. Разбира се, заедно с това насочваме вниманието на комунистите към нерешените проблеми. Дори имаме наложени наказания за неизпълнение на задължения.

Нов елемент в подхода на бюрото и организацията е да изискват от хората да се подбират фирмите, от които можем да черпим опит, технологии и продукция. Заедно с това **се засилиха връзките ни със заинтересованите организации.** По предложение на партийното бюро се предвижда да се изгради съвет по научно-техническа информация, тъй като при нас получаваме готови материали от различни фирми, които могат да се класират и да се предават на такива организации. Освен това предложихме да се въведе по-добър ред и в Министерството на външната търговия, за да може съответната информация да бъде направлявана в необходимите области. Считаме, че по този начин се засилват ролята и отговорността на ръководните кадри — комунисти. От тях искаме редовно да се отчитат по тези проблеми пред колектива, пред ръководените от тях звена и пред партийните групи. В това отношение много разчитаме на групите, макар че в голяма част от звената, към които са изградени те, ръководителите са безпартийни. Вече стана традиция безпартийните ръководители да участвуват в изпълнението на задачите, поставени от партийните групи. Така по-бързо се реагира на повдигнатите от комунистите въпроси, търсят се резерви за повишаване ефективността от външнотърговската дейност. Има и трудности в това отношение, защото всички звена са на вътрешностопанска сметка, но първичната организация контролира да не се допускат тясноведомствени уклони при решаването на общите проблеми.

Разбира се, има и някои обективни трудности. Недостатъчни са връзките на администрацията и партийното бюро с ръководствата на редица външнотърговски предприятия и организации и съответните стопански предприятия. В много случаи взаимоотношенията са сведени само до кореспонденция. По нерешените въпроси предвиждаме да се провеждат съвместни заседания на партийните бюра от тези организации, за да се насърчава нашият износ и на тази основа да се повишава ефективността от външнотърговската дейност.

Digitized by Google

ТОДОР КРЪСТЕВ

ПОЛИТИЧЕСКАТА ОТГОВОРНОСТ НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ

Като представител от материалната сфера на Благоевски район, ще изкажа някои съображения. Считам, че има голяма разлика в същността на техническия прогрес в материалното производство и в научноизследователските и проектно-конструкторските институти, чиито специалисти и ръководни кадри преобладават на срещата.

Тук се сподели, че за да има генериране на енергия, трябва да има възбудител. Съвършено вярно. Изключително голям „възбудител" в партийно-политическата работа по проблемите и решаването на научно-техническия прогрес в момента са Докладната записка на другаря Тодор Живков за стила и методите на ръководство и решенията на Февруарския пленум на Централния комитет на БКП. И като специалист, и като секретар на партийния комитет мога да кажа, че въоръжаването на партията в този момент с тези програмни документи е много навременно. Разбира се, много е важно как ще използваме този „възбудител" в нашата партийнополитическа работа.

В особеното материално производство в автокомбината ние осъществяваме вътрешна и външна дейност, която задължително кореспондира с многобройните ни товародатели и клиенти. Ние извършваме транспортни услуги и, безспорно, големият технически прогрес трябва да се търси в нашата съвместна работа. В тази връзка мисля, че точно за нашите дейности сега трябва да се ангажират преди всичко специалистите и по-малко да се говори по щабовете и оперативките по общите проблеми, и то само от директорите. Считам, че когато специалистите се намесят научно-технически именно в съвместната работа с нашите контрагенти, тогава и крайният резултат — висококачествена и евтина транспортна услуга, ще бъде налице. Безспорно, че в тази насока съществува голяма територия за прилагане на постиженията на научно-техническия прогрес. Това е и направлението, в което партийният комитет и първичните организации насочват своите усилия.

На общокомбинатско партийно събрание задълбочено преразгледахме извършеното след Националната партийна конференция и приехме нови задачи в духа на Февруарския пленум.

Кое е главното в подхода на партийния комитет и първичните организации?

Първо, ангажирахме и търсим политическа отговорност от специалистите и ръководните кадри за конкретното внедряване на новите технологии в транспортните дейности — маршрутизация, специализация, централизация, усъвършенствуване на товаро-разтоварните операции в общия транспортен процес, намаляване на ръчния и тежък физически труд в сервизната дейност и др.

Второ, основни задачи, заложени в организаторската и политическата работа на първичните партийни организации в автокомбината,

Digitized by Google

са да се активизират комунистите в колективите за високо качество на труда и за овладяване на челния наш и съветски опит.

За многохилядния колектив на автокомбината, който успешно и предсрочно изпълни петилетния си план, изпълнението на тези задачи ще бъде гаранция за реализиране на научно-техническата политика на партията.

ТОДОР ДЖОКОВ

ДЕЕСПОСОБНОСТТА — ЗАДЪЛЖИТЕЛНО УСЛОВИЕ

Първичната партийна организация не може да бъде генератор, ако не е дееспособна, ако не организира и провежда целенасочена и съдържателна работа с комунистите и безпартийните — целия цикъл на партийно въздействие, като се започне от планирането и се премине през обсъждането на проблемите в организацията, вземането на решения, организирането на тяхното изпълнение и накрая анализирането на резултатите от партийното въздействие. В никакъв случай не можем да говорим за първичната организация като генератор, ако се допуска формализъм в нейната работа.

За да бъде генератор и носител на новото, първичната партийна организация следва непрекъснато да се утвърждава като колективна опора на комунистите, да подкрепя новаторите, изобретателите, рационализаторите, разумния творчески риск. По този начин тя ще съдействува за реализиране на научно-техническата политика на партията.

Много е важна обстановката, атмосферата в първичната организация. Специфичната социална среда, каквато представлява за комунистите организацията, оказва значително въздействие върху формирането и проявата на тяхната позиция. С пасивни комунисти не може да се разгръща научно-технически прогрес. Това означава, че партийната организация е длъжна да насърчава, да стимулира активната позиция. Във връзка с това искам да отбележа голямото значение на създадените в нея взаимоотношения между комунистите.

Не може партийната организация да се изявява като генератор и носител на новото, ако не са създадени в нея принципни, другарски взаимоотношения, ако липсват грижи и внимание към отделния партиен член. За съжаление малко са организациите, които могат да служат за образец в това отношение. Всеки от нас добре разбира, че там, където няма благоприятен психически климат и съществуват нездрави отношения между комунистите, няма активност и творчество. В такива организации, вместо да се занимават с разгръщане на научно-техническия прогрес, голяма част от времето отделят за оправяне на взаимоотношенията. Споделям становището, че само в ус-

Digitized by Google

ловията на пълно демократизиране на живота в партийната организация може да се разгръщат инициативата и активността на комунистите.

Партийната организация следва да отделя специално внимание, да полага грижи и да защитава активните, новаторите, изобретателите, които не са толкова много в нея. Често оставяме такива другари сами да си блъскат главите в стената и не винаги проявяваме инициативност и смелост да ги подкрепим и защитим, когато трябва. В това отношение много силно впечатление ми направи примерът, който даде заместник-председателят на Комитета за научен и технически прогрес на научно-практическата конференция миналата година. В един институт активен комунист се заел с откривателство. Започва сериозно да работи по една тема, но не получава никаква подкрепа и насърчение от институтското ръководство и от партийната организация. Те не му създали необходимите условия за творчество, а всячески пречели на реализацията на замисленото от него. Около него се създала такава обстановка, че той бил принуден да напусне и да остане на издръжка на жена си. Той обаче намерил начин да продължи работата си по темата и след 2 години направил голямо откритие.

От този пример се вижда, че партийната организация не е била никаква опора за този комунист. Тя не е изпълнила задълженията си към него. Предполагам, че такива примери има и в други организации.

Във връзка с това искам да засегна и въпроса за така наречените „конфликтни личности", които ние често пъти характеризираме като отрицателни. За мен те са смели хора, които отиват често срещу течението, срещу насадени неправилен стил и методи на работа, срещу инерцията и рутината. Партийните бюра и организациите следва да намират сили и да заемат принципна позиция, като застанат зад тях в случаите, когато те са прави. Важното е да видят техните добри намерения и амбиции, да прокарат път на новото, прогресивното.

Когато говорим за разгръщане на научно-техническия прогрес, за превръщане изпълнението на решенията на Февруарския пленум в сърцевина на партийната работа, това означава да подчиним всичко на тях: да поставяме поръчения, свързани с разгръщане на научно-техническия прогрес; отчетите да бъдат главно за това, как комунистът изпълнява установеното си задължение да работи за внедряване на научно-техническите постижения в практиката; да се отказваме от общите неща; да престане разказването на автобиографиите при отчетите...

В крайна сметка големият въпрос е първичната организация с обстановката, създадена в нея, с взаимоотношенията, установени между комунистите, с цялостната си работа да разгръща инициативата, активността на комунистите и безпартийните. Само тогава тя може да бъде генератор, източник на енергия. За съжаление тези въпроси недостатъчно стоят на вниманието на организацията. В началото на годината имах възможност да прегледам около 40 плана на различни партийни организации. В тях преобладават отчетите за изпълнението на плановите показатели и др. Не се предвижда да се види доколко те се превръщат в колективна опора на комунистите, доколко съдействуват за повишаване на активността и инициативността. Без тези качества не можем да очакваме високи научно-технически постижения. С пасивни хора не може да се провежда научно-техническа революция. Ето защо е необходимо пренасочване на тематиката на партийните събрания, за да бъде в унисон с времето, с големите задачи, които сега Централният комитет на партията поставя пред нас.

Digitized by Google

НИКОЛАЙ ТРЕНДАФИЛОВ

НУЖНА Е И ПСИХИЧЕСКА НАГЛАСА

Ще отговоря на един от въпросите, поставен от др. Здравко Цветанов: защо въпросите на научно-техническия прогрес отсъствуват от дневния ред на събранията?

Цифрите, които бяха посочени, са близо до истината поне за завод „Витоша". Това е така, защото на сегашния етап на всички форуми в предприятието тези въпроси отсъствуват. Занимаваме се с текущи проблеми — с планове, обеми и други показатели, и много рядко, и то по инициатива или на обединението, или на районния комитет на БКП, се разглеждат и въпросите на научно-техническия прогрес. Отсъствуват, защото за хората в трудовия колектив (при нас в цеха за готово облекло са 150 души, от които членове на БКП са 40, а от тях 95 на сто пряко участвуват в производството) понятието научно-технически прогрес на практика е само теория. Например в цеха за мъжки ризи успоредно с монтирането на машините беше извършена и реорганизация. Първичните партийни организации, партийният комитет и ръководството на завода повече от една година не можаха да поемат здраво в своите ръце управлението на цеха. Наша грешка беше, че предварително не бяхме работили с комунистите, с всички трудещи се по този въпрос. На практика се получи така, че независимо от доброто решение от техническа гледна точка хората казаха „не искаме" и вече цяла година новата организация не е въведена в замисления вид.

Друг нерешен проблем е този, че на практика в такъв трудов колектив като нашия съществува едно неразбиране на работническите предложения и рационализации. Предложенията се дават от инженерите на завода. Икономистите считат, че това са въпроси, които влизат в задълженията на отделните специалисти съобразно длъжностните им характеристики. Дори не се съобразяват с изискванията на института по изобретения и рационализации по тези проблеми. На тази основа не може да се намери общият път. Не казвам, че няма резултати в това отношение при нас.

Споделям становищата, изказани в нашата дискусия. Мисля, че те ще изиграят положителна роля. Ние вече сме препоръчали на първичните партийни организации в плановете за второто полугодие да намерят подобаващо място проблемите на научно-техническия прогрес. Още повече че предстои партийна конференция. Вярвам, че ще успеем да направим всичко, зависещо от нас.

Digitized by Google

СТРАХИЛ РАДОВСКИ

ГЛАВНОТО, ВОДЕЩОТО В РАБОТАТА НИ

Мисля, че споделените в дискусията становища, идеи, намерения и опит ще бъдат полезни не само за участниците в срещата, но и за нашия основен партиен актив, за секретарите на първичните партийни организации, тъй като имаме задачата да пренесем сред тях казаното тук. Днешната дискусия можем да разглеждаме и като генератор на нови подходи, идеи и критерии за бъдещата ни политическа и организаторска работа.

Новаторският подход на Централния комитет на БКП, личният принос на др.Тодор Живков в решаването на глобалните проблеми на нашето обществено-икономическо развитие по същество се явяват генератори от първа позиция. И това е главното, водещото за нас в пряката ни работа. Разбира се, такива генератори са и конгресите на нашата партия, пленумите на Централния комитет и особено Февруарският пленум, който е от стратегическо значение за развитието на страната, за изграждането на развитото социалистическо общество. Такъв генератор е и Докладната записка на другаря Тодор Живков за стила и методите на работа.

Районният комитет на БКП гледа на първичните партийни организации като на фактори, които, овладявайки политическия подход, генерират новите идеи и творческите подходи на Централния комитет на БКП на настоящия етап. В първичните организации членуват най-подготвените работници и специалисти от района и те генерират новите подходи и идеи, пренасят в трудовите колективи стратегическите задачи. Затова районният комитет на партията се стреми да създава в тях обстановка на задълбочено изучаване на партийните и правителствените документи, за да могат комунистите да проявяват активност, инициативност, революционно да мислят и действуват за решаването на задачите.

Планирането на партийната работа е основна предпоставка за решаването на главните проблеми. За съжаление в някои отношения не му обръщаме достатъчно внимание, дори се срещат сериозни пропуски. Това означава, че има какво да направим за усъвършенствуване на планирането на дейността на първичните партийни организации, за подобряване на стила и методите им на работа в това отношение.

Кой да извърши това? Естествено, партийните комитети и бюра, ние — политическите работници на районния комитет. Без да ангажираме революционната мисъл на цялата първична организация при определяне на нейната позиция на дадения етап, не можем да очакваме тя да бъде действително генератор на нови идеи, на новото, прогресивното. Затова усъвършенствуването на планирането на работата на първичните организации е едно от основните направления, предмет на особено внимание от страна на районния комитет на БКП.

В тази връзка на предна позиция поставяме въпроса за проблем-

Digitized by Google

ността във вътрешноорганизационния живот на първичните партийни организации. Ако правилно планираме, проблемността непременно ще присъствува в тяхното ежедневие. Политическият усет на партийните органи, на комунистите, умението им да откриват актуалните проблеми и да ги внасят за разглеждане в събранията и заседанията, е много ценен момент в техния живот и в дейността им. В това отношение стремежът ни е да се търсят и да се отчитат инициативността, активността на отделните комунисти.

Тук правилно се постави въпросът за откриване поле за изява на младите. Не случайно този проблем се третира и в Докладната записка на другаря Тодор Живков. Ние не се стремим да се освобождаваме от опитни кадри, но не можем да не признаем, че именно дръзновеното младо поколение е в състояние да реши стоящите на настоящия етап пред нашата страна задачи за внедряване на научно-техническите постижения. Затова и погледът към тях е съвсем естествен.

Вече стана дума, че партийният контрол се явява като генератор на нови идеи, като импулс в работата на отделния комунист. Сега, когато провеждаме разговора с номенклатурните кадри на районния комитет на БКП „Комунистът и дисциплината", с тях говорим именно по тези въпроси. Този разговор е полезна форма на отчет и контрол върху дейността на партийните и стопанските кадри и за решаването на основните задачи, свързани с научно-техническия прогрес. Няма съмнение, че партийният контрол се явява генератор на нови идеи, защото чрез него се осъществява придвижването напред!

Основен въпрос, свързан с първичната партийна организация като генератор и носител на новото, е нейната работа с кадрите, с отделния комунист, с всеки отделен член на трудовия колектив. От опит виждаме, че когато подходите, практическите действия, резултатността в работата на партийните органи и организации с кадрите са на необходимото равнище, когато се решават кадровите въпроси на принципна основа, тогава не само се очакват, но действително се получават нови, положителни резултати в реализацията на партийната линия на сегашния етап от нашето обществено-икономическо развитие. Ето защо сега готвим пленум на районния комитет на БКП по работата на районната партийна организация с ръководните кадри в условията на научно-техническия прогрес и новия икономически подход. Мисля, че тази тема дава възможност да се отиде на един сериозен, откровен, принципен диалог и да се предизвика у ръководните кадри стремеж за ускоряване на научно-техническия прогрес, за повсеместно внедряване на научно-техническите постижения в практиката.

Темата на дискусията пренасяме и в отчетно-изборните събрания и конференции, тъй като по същество това са проблемите, поставени от Дванадесетия конгрес на БКП, Националната партийна конференция и Февруарския пленум на Централния комитет на партията. Решавайки ги успешно, ние ще посрещнем достойно и Тринадесетия конгрес на БКП.

Digitized by Google

ИНСТРУКТОРЪТ

Обществено задължение ме събра и сближи с инструктора на общинския комитет на БКП в Хасково Йордан Кузев. Позаинтересувах се от живота му, понадзърнах в инструкторското му всекидневие.

Вече е зрял мъж, женен, с две деца. Завършил е механотехникума и задочно вечерната гимназия в Хасково. По социален произход и социално положение — работник. Трудовата му характеристика е много колоритна: заварчик, шлосер-механик, майстор по производството, началник на смяна. В Българската народна армия е бил секретар на Комсомола, а в научно-производствения комбинат „Млада гвардия" — Хасково — секретар на първичната партийна организация в механичния цех повече от десет години и член на заводския партиен комитет. Изпратен е на шестмесечен курс в междуокръжната партийна школа в Стара Загора, който завършва с отличие. Приет е в Академията за обществени науки и социално управление, която също завършва с отличие.

В рецензията за проекта на дипломната му работа на тема „Работата с ръководните кадри в заводската партийна организация" рецензентът чистосърдечно признава: „Още в самото начало следва да заявя, че другарят Кузев се е справил отлично с тази нелека задача... Чувствувам се задължен специално да уверя уважаемата комисия, че съм затруднен да посоча недостатъци в дипломния проект..."

С какво удовлетворение говори и сега за него бившият му секретар в заводския партиен комитет при „Млада гвардия", с когото са работили 12 години заедно в завода, работят заедно и сега в комитета! Кузев дошъл в завода като обикновен работник-шлосер, бързо минал през няколко длъжности, стигнал до началник на цех. Инициативен е в труда, активен — в обществената дейност. Той е спокоен и разсъдлив при приемане и анализ на обективната действителност, достъпен и неуморим при изпълнение на задачите. Поради тези му качества е издигнат за секретар на първичната партийна организация в механичния цех. Зареждат се редица нови партийни инициативи. Появява се наставническото движение по почина на Левченко. В партийната организация и цеха, където Йордан Кузев е партиен секретар, то е най-масово. Пак там намира най-благоприятна почва и широко приложение починът на заводския партиен комитет за културата на партийния и организационния работник. Търпелив и дружелюбен, партийният секретар е навсякъде. Думите му са убедителни, а личният му пример — заразителен. Издигат го и за член на заводския партиен комитет. Отговаря за най-трудния сектор в обществената дейност — комсомолската организация. И той непринудено осигурява партийното ръководство не само над Комсомола, а и над всички други обществени организации и движения в завода. Механичният цех заслужено се обявява за комсомолски цех, където кипи полезотворна производствена и обществено-политическа дейност. И не след много време заводската комсомолска организация се нарежда на едно от първите места не само в общината, а и в окръга. Масовикът Кузев чрез политически подход и партийни средства и форми изпълнява партийното си поръчение, постига поставената му цел...

●

Вторник е. Минали са месечният инструктаж в комитета и оперативката в отдел „Организационен". Задачите са ясни. Сега следва да се планират, да се направят бързо достояние на партийните секретари, да се конкретизират от тях, да се изпълнят точно, срочно и творчески. А партийните организации, за които Йордан Кузев пряко отговаря, не са малко — седемнадесет. Има и допълнително партийно поръчение — да завежда на обществени начала сектор „Информационно-социологически" при комитета.

Тази сутрин му съобщиха и друго важно и отговорно задължение — да отговаря за тютюнозасаждането в едно от трите най-изоставащи села в общината — Тракиец.

Утре е последният срок да се обработят прогнозите за партийните секретари, заместник-секретарите и членовете на партийните бюра във връзка с предстоящата отчетно-изборна кампания.

Днес следобед е насрочил инструктивно съвещание.

Какво да се прави?!

Изходът е в доброто планиране, организиране и мобилизиране на актива, комунистите и трудещите се за изпълнение на задачите.

Йордан Кузев няма писан план. В специален бележник е извлякъл всички проблеми от резолюцията и перспективния план на комитета. В годишния календар върху бюрото му по месеци, седмици, дни и часове са отбелязани текущите задачи. В бележника му те са конкретизирани по организации, срокове и отговорници. Отбелязани са политическите и масовите прояви, на които той трябва да присъствува. Разработен е график на партийните събрания през месеца по дни, организации, място и час. Четири от тях, на които трябва да присъствува непременно, е подчертал с червено, а други четири — със зелено, за да присъствува допълнително.

С проекта на плана за второто полугодие е дошла при него Керанка Углешова — партийна секретарка на Обединеното зърнено-фуражно предприятие в града — да се консултира. Тя е спазила всички ука-

Digitized by Google

зания: анализирала е как е изпълнен планът за първото шестмесечие, ръководила се е от основните задачи, поставени в резолюцията, приета от изборното събрание, конкретизирала е проблемите, които ще се разглеждат на заседания на бюрото и партийни събрания, предвидила е и други мероприятия.

— Помислете дали не е уместно да се поставят още два въпроса: за достойна среща на Тринадесетия конгрес на БКП и за стила и метода на партийното бюро и първичната партийна организация в духа на Докладната записка на др. Тодор Живков пред Политбюро на ЦК на БКП — казва инструкторът.

Секретарката е съгласна и доволна. Тя приема допълнението не като задължително указание, а като другарски съвет, чрез който се търси кога и как да се помогне, чрез който се завладява сърцето на човека.

Но задачите и сроковете са често зависими от по-горните органи и ръководители. Понякога всичко се върши с динамика, с напрежение, чрез рационализиране на всекидневната дейност, за сметка на извънработното време. Затова при седмичното планиране той оставя петъка за „празен", „свободен" ден, през който догонва пропуснатото или разрешава появилите се проблеми.

●

Задачите — много, дните и часовете — малко. Минути за последно обмисляне. И тактиката е ясна: за организиране и мобилизиране трудещите се от с. Тракиец по засаждане на тютюна ще отиде още днес, рано сутринта и късно вечерта. Личното превозно средство ще му спести много време. Инструктивното съвещание ще свика не в комитета, а в Завода за безалкохолни напитки днес, следобед. С организирането му ще се заеме секретарят на завода Запрян Вълков. Ще му помогнат и някои други опитни секретари от северната индустриална зона на града. За срочното обработване на прогнозите за предстоящата отчетно-изборна кампания ще помоли да му помогне колежката, завеждащата кабинета по партийно-организационните въпроси, утре или на другия ден. За останалите задачи, за проверката и помощта на място — „свободният" петък и краденото от денонощието и седмицата време.

Град Хасково. Завод за безалкохолни напитки. Традиционното месечно инструктивно, зонално съвещание е започнало. Говори инструкторът Йордан Кузев. Той не изрежда записаните в бележника задачи, а се спира само на най-важните: прогнозите за състава на партийните бюра за следващата отчетно-изборна кампания; прецизната подготовка при приемане на нови членове в партията; изводите от анализа на проведените партийни събрания през изтеклото тримесечие; изготвянето на шестмесечните планове за работа на партийните бюра и организации, бдителността.

Другите проблеми: за изпълнение на производствените планове, за научно-техническия прогрес, за дисциплината и качеството, бригадите за селското стопанство, индивидуалната политическа работа с хората, той ще провери на място.

Имат думата партийните секретари. Въпросите са малко, но предложенията — повечко: да се организира екскурзия със секретарите от района на инструктора; да се въведе ред при движението и спирането на автобусите до северната индустриална зона; да се осигури необходимата информация за прекъсването на електрическия ток; да се изработи общ план за политическата нагледна агитация и художествената украса за всички предприятия на хранително-вкусовата промишленост от зоната... Нови идеи, за реализирането на които инструкторът трябва да бъде свързващо звено, политически координатор и организатор.

Съвещанието завърши. Новопостроеният модерен завод за безалкохолни напитки е разгледан от всички присъствуващи. Обменен е опит по партийната структура и работа, по организацията на производството, по нагледната агитация и политическата украса.

●

За инструктора Йордан Кузев остана време, макар и привечер, и за другата важна задача — неговото извънредно поръчение — да създаде организация за изпълнение плана за засаждането на тютюна в село Тракиец. Положението наистина е тревожно. Трябва да се засадят стотици декари тютюн, а на полето излизат само около 30 жени и само една тютюноразсадъчна машина. Често превалява дъжд и затруднява работата. Трудовият ден започва късно и завършва рано. Снабдяването на машината с вода е нередовно. Настъпили са отчаяние и отстъпление. Организацията е слаба. Политическата агитация — недостатъчна.

И ето инструкторът пак се изправя на поста си като непосредствен организатор и политически функционер. Вдига на крак всички комунисти от селото. Сформира оперативен щаб, на който председател става кметът на селото Петко Делчев, а членове — партийната секретарка Милка Христова, която е бригадирка на животновъдната бригада, бригадирката на полевъдната бригада Тодорка Господинова, пратеникът на АПК „Юг" — Хасково и 5—6 души активисти от селото. Уточняват се задачите и отговорностите. Първата и най-важната е: да се посети всеки дом на селото, да се проведе търпелива и убедителна индивидуална политическа работа с хората, да се издири допълнителна работна ръка, трудовият ден да започва по-рано и да завършва по-късно.

Индивидуалната работа на инструктора започва с конкретните разговори с членовете на щаба. Слънцето се е надвесило вече близо копраля до хоризонта. Всички са на тютюневия блок. Там е и председателят на щаба. Разговорът се во-

Digitized by Google

ли на крак, но не свършва бързо. Руменицата на хоризонта бледнее. Смрачава се. А те двамата продължават. Изясняват си делта, конкретизират задачите за утрешния ден, набелязват обектите за политическа дейност. Вече е тъмно, но инструкторът не си тръгва за града, отбива се в дома на партийния секретар. Там се уточнява кой ще агитира служителите, кой търговските работници, кой пенсионерите. Същата нощ той се отбива и в дома на работника от помененатa станция, който трябва редовно да осигурява вода за разсадопосадъчните машини, но понякога го няма на трудовия му пост. Имал проблеми със сина си, които стават проблеми и за пратеника на общинския партиен комитет. На другия ден рано сутринта той е при директорите на предприятията в града, където са приети като спомагателни работнички добри тютюнопроизводителки от с. Тракиец. Убеждава ръководителите, убеждава и работниците. Уредено е те да бъдат бригадирки в родното си село до засаждането на тютюна. Оставя време за разговори с кооператорките, с тези, които скубят разсада от лехите, и с тези, които го разсаждат с машините по тютюневите блокове.

И селото се раздвижи. Около двадесет възрастни жени, които си стояха вкъщи, излезнаха да скубят разсад. Всички служители и търговски работници през деня са на тютюневия блок, а привечер се връщат в канцеларите и магазините. Върнаха се и всички опитни тютюнопроизводителки от селото, които са постъпили като помощен персонал в предприятията на града. Дойдоха и бригадири от Хасково, които разбират от тютюнозасаждане. Комплектува се и втора машина за разсаждане на тютюна. Хората се окуражиха. Всички излизаха рано и се връщаха късно от тютюневите блокове. Работата потръгна по-весело и спорно. Само за няколко дни вместо очакваните 300 декара бяха разсадени 480 декара тютюн. Освен това бяха засадени, наторени и окопани 100 дка пипер.

●

Задачите в общинския комитет на БКП и в първичните партийни организации, за които отговаря Кузев, пак напират. Трябва да се сумират и анализират, да се направят изводи и да се вземат бързи мерки за подобряване на прогнозите, които вече до една са изпратени от партийните секретари, поотделно за секретарите, за заместник-секретарите, за членовете на бюрата. Предстои разглеждане бюлетина на ЦК на БКП за вътрешнопартийната информация. Пристигнала е Докладната записка на др. Тодор Живков до Политбюро на ЦК на БКП за стила и методите на работа, въз основа на която трябва да се набележат мероприятия от всички партийни организации за достойно посрещане на Тринадесетия конгрес на БКП.

А текущите задачи клокочат непрекъснато. Трябва да се провеждат редовно партийните събрания, да се приемат нови партийни членове, да се дават конкретни поръчения. В предприятията в никой случай не бива да се провалят производствените планове, да намалява производителността на труда, да се влошават дисциплината и качеството. Наложително е зорко да се поддържа идеологическият фронт.

Чу се и друга вест. Вече по традиция завеждащият отдел „Организационен" при общинския комитет на БКП Руси Николов напуща канцеларията за около месец, за да се качи на комбайна и да жъне в родното си село Елена. Ще го замества инструкторът Йордан Кузев. Пак напрегнато всекидневие, пак динамика. Но... пак има изход. Лично той ще следи най-важните проблеми, по-маловажните ще отложи, а за някои ще помоли да се заемат другите му колеги. Вместо честото посещение на място ще ползва и писмената кореспонденция, ще се обажда на секретарите по телефона, ще го търсят и те, но провал на задачи не ще допускат.

За да улесни работата си, Кузев разделя задачите на четири вида: организационни, идеологически, стопански и специални. И съобразно това подбира съответния актив, форми и средства на дейност. При организационните въпроси се опира преди всичко на партийните секретари и отговорниците на партийните групи; при идеологическите — на заместник-секретарите, докладчиците, пропагандистите и агитаторите; при стопанските — на директорите и началниците, на профсъюзните и комсомолските организации, на производствениците-комунисти; при специалните задачи — на доброволните отряди, другарските съдилища, комисиите за народен контрол.

При посещението на предприятията на хранително-вкусовата промишленост, на горското и селското стопанство в своя район инструкторът Кузев търси, проучва, подготвя и възпитава перспективни и инициативни кадри: партийни секретари, заместник-секретари, стопански и административни ръководители. За всеки от тях той си води бележки: семейно положение, образование, специалност, делови и нравствени качества, обществена активност, непримиримост към пропуските и слабостите, личен пример, революционно мислене и действие... Внимателно направлява взаимоотношенията между партийния секретар и стопанския ръководител, комуто често напомня и внушава, че е и политически деец. Винаги е готов с предложение за замяна на стари, уморени с нови, ентусиазирани, образовани и инициативни кадри. Следи за създадения от тях психоклимат в трудовия колектив. Големи грижи полага за обучението на кадрите, за тяхното самообразование и квалификация, за участието им в конференции, курсове и школи, за обмяна на добрия опит в партийната работа. Пишат се оценки — за номенклатурните кадри на две години, а за партийните секретари — всяка година. Йордан Кузев се стреми да ги опознае като живи хора, в практическата им дейност.

Digitized by Google

— Две неща строго спазвам в кадровата политика: първо, да има психическа съвместимост в колективното ръководство и, второ, да се снемат некадърните, а да се издигат и стимулират инициативните и обществено активните — сподели др. Кузев.

В една квартална организация в града секретарят и заместник-партийният секретар са несъвместими като характери — дебнат се, безцелно спорят, клеветят се, тревожат цялата партийна организация. На отчетното събрание в партийното бюро не се избират и двамата. Атмосферата се успокоява, организационният живот закипява. А този случай не е единствен. В първичната организация на здравните работници партийният секретар и секретарят на Комсомола „не мелят брашно". Пак по предложение на Кузев не се предлага за партийното бюро партийният секретар. В друга партийна организация директорът и партийният секретар пасуват, не проявяват инициатива, не поемат творчески рискове. Освобождават се и двамата.

Инструкторът много се интересува от личните проблеми на кадрите и се старае да им помогне: един се оплаква от много и трудно изпълними задачи; една — че не може да намери лекарства за болния си мъж, трети търси карта за лечение, четвърти се готви за сватба, но не всичко е наред... Не забравя моралното и материалното стимулиране: едни ще поощри с „Браво!" и другарска благодарност, на други ще обмени положителния опит, на трети ще съдействува да им се уреди екскурзия из страната или в чужбина, четвърти аргументирано и настойчиво ще предложи за правителствени медали, ордени или други отличия.

Йордан Кузев учи и окуражава партийните, обществените и стопанските ръководители и другите активисти при новосъздали се условия и явна необходимост да променят или допълват взетите решения или поставените задачи, да поемат творчески рискове. Тогава той често казва поощрителните думи: „Направете го и на моя отговорност", „Нека опитаме заедно", „Поздравявам ви за творчеството..."

Според него не е излишна книжнина, а строго спазване на указание да се водят и поддържат в добър вид папките по инструкцията на ЦК на БКП, с която разполага всяка партийна организация. На протоколите и приложените към тях документи той гледа като на най-богат и достоверен източник на партийна информация. Привикнал е партийните секретари точно да попълват и в срок да изпращат месечните сведения за проведените събрания. Но верен на принципа „око да види" инструкторът се старае да бъде колкото се може повече в първичните партийни организации, да проверява как се изпълняват взетите решения и поставените задачи, да помага, да пренася добрия опит, па следи как се разграничават партийните от стопанските и административните функции, да дава простор на научно-техническия прогрес...

— При тези посещения и проверки ние не се притесняваме от другаря Кузев като представител на общинския комитет на партията. За нас той е близък наш другар, който непрекъснато ни контролира, за да ни помага — изтъкна секретарката на партийната организация на месокомбинат „Родопа" Христина Трифонова. Такова е убеждението и на всички други секретари от района му.

Тези дни инструкторът Кузев заедно със завеждащата кабинета по партийно-организационните въпроси и друг опитен сътрудник на комитета проверява как се спазва Инструкцията на ЦК на БКП за водене на партийната документация и как се изпълняват взетите решения. Най-напред веднага на място, той ще похвали за всичко хубаво, а после с конкретните примери, чрез въпроси и предложения, ще посочи как да се премахнат „дребните" пропуски и слабости.

●

Сега инструкторът Йордан Кузев е възбуден, гори. Все още е под впечатлението от събранието на първичната партийна организация при общинския комитет на партията, където той докладва на тема „Особености на партийната работа и критерии за нейното качество". Тези дни той обиколи доста първични партийни организации, за да събере материал, да проучи събраните отчети и напише оценка за миналите събрания и подетите задачи във връзка с Докладната записка на другаря Тодор Живков до Политбюро на ЦК на БКП от април 1985 год., която да приеме бюрото на комитета. За предстоящото заседание той участвува в проучването и подготовката на оценките на трима стопански ръководители. Прогнозите за партийните бюра, които ще се избират на отчетно-изборните събрания, показват, че се спазват добрите традиции, но все още младите хора са малко, а те трябва да се издирват, да се подпомагат, да се издигат. Наскоро ще се чествува хилядагодишнината на град Хасково. Изтича осмата петилетка, тропа деветата, те трябва да се изпълняват срочно и качествено, да се планират разумно...

А Йордан Кузев се старае да бъде полезен всякога и навсякъде. Такова е всекидневието, такава е съдбата на инструктора — авторитетна фигура в партийния живот, апостол на партията.

Борис НАКОВ

Digitized by Google

ПОЛИТИЧЕСКИЯТ ПОДХОД В РАБОТАТА НА КОМИТЕТА

Общинският комитет на партията в Созопол все повече утвърждава политическия подход като най-характерна черта на ръководната си дейност.

Защо нашите усилия са съсредоточени именно в тази област? Защото чрез по-пълното и системно прилагане на политическия подход издигаме на качествено нова висота ръководната роля на партийните комитети и организации в цялостната дейност на трудовите колективи. А също — дълга и отговорността, личния пример на всеки комунист в разработването, утвърждаването и изпълнението на основните обществено-политически и социално-икономически задачи на селищната система.

Политическият подход включва в себе си комплекс от различни елементи, страни и взаимоотношения, диалектически свързани помежду си и взаимно обуславящи се. Съдържа неизчерпаеми резерви за издигане качеството и ефективността на политическото ръководство. Затова ние се стремим той да пронизва всички сфери на дейността на общинската партийна организация.

Ще разгледам някои по-характерни страни на политическия подход, които общинският комитет използва в специфичните условия на селищната ни система. На първо място, това е стремежът ни да степенуваме и конкретизираме главните потребности на селищната система като единен социален организъм. Това е и основната цел на разработената комплексна целева програма за нейното ускорено и хармонично социално-икономическо и културно развитие до 2000 година. Новото в тази програма е това, че на основата на новия икономически подход и неговия механизъм се залага мултиплициране на всички дейности чрез изграждане на няколко териториални комплекса: продоволствен, туристически, промишлен, културен и спортно-оздравителен. Те са взаимно интегрирани и имат за основна задача формирането на селищната система като единен социален организъм.

Разработването на програмата бе сериозна школа за кадрите от общинската партийна организация за комплексно обхващане на цялостния ѝ социален живот. Прилагането на системния подход разкри нови възможности и въоръжи както нас, така и първичните партийни организации, ръководствата на държавните, стопанските и обществените органи и организации с по-съвършени средства за въздействие върху развитието и ускоряването на социалните процеси, за тяхното комплексно решаване. При това следва да подчертаем, че разработката е истинско колективно дело. В нея са вплътени умът, опитът и знанията на повече от 130 партийни активисти, държавни и стопански дейци, изявени работници от селищната система и окръга, на специалисти от Института за социално управление при ЦК на БКП, Комитета за култура, Българската асоциация за туризъм и отдих, Националния аграрно-промишлен съюз и други централни ведомства.

Особеност на комплексната програма е нейният действен характер, т. е. тя е отворена система — реализацията на отделните ѝ елементи започва още в процеса на нейното разработване. Така например в ход е изпълнението на част от продоволствения и промишления комплекс. Вече е утвърден и функционира културният комплекс, чиято най-голяма изява са провежданите в Созопол от 1 до 12 септември празници на изкуствата.

Под наш контрол се обсъждат и приемат перспективните програми за развитието на минно-добивната промишленост в Стопанския минно-обогатителен комбинат „Бургаски медни мини", осъществява се промяна на структурата на производството в АПК „Крайморие", чертаят се перспективите за развитие на туризма в селищната система.

Със своето действено политическо ръководство общинският комитет осигури условия своевременно да се изгради и успешно да функционира първото в окръга общинско сдружение за подобряване услугите на населението. На свой пленум той утвърди програма за решително повишаване качеството на продукцията и на всяка дейност на основата на ускорено внедряване постиженията на научно-техническия прогрес през VIII петилетка и до 1990 г. След това под ръководството на партийните комитети и първичните партийни организации всички стопански организации и звена конкретизираха своите задачи. За изпълнение на програмата сега осъществяваме действен превантивен контрол. На свое заседание бюрото на комитета направи преглед как се изпълняват предвидените по програмата мероприятия и набеляза допълнителни мерки.

Разработващата функция на общинския партиен комитет не е самоцел. Тя е подчинена на големите грижи за все по-пълното удовлетворяване на жизнените потребности на населението в селищната система.

В практиката на партийните комитети и първичните партийни организации все по-трайно се утвърждава единството на политическия и икономическия подход, засилва се компетентното и перспективното проучване на въпросите, които ще се решават. Азбучна истина е, че ако политическите решения на партийните органи и организации не са икономически обосновани и не заинтересоват непосредствените им реализатори, те ще си останат само абстрактни по-

Digitized by Google

желания. Обективната взаимовръзка между политическия и икономическия подход отразява съотношението между политиката и икономиката в общественото ни развитие. Ето защо ние се стремим да осигуряваме практическо приложение на това единство чрез правилно политическо ръководство на икономиката в условията на действуващия нов икономически подход и механизъм.

Бюрото на общинския комитет системно и задълбочено обсъжда и решава въпросите за изпълнението на насрещния план, усвояването на нови технологии, намаляването на ръчния и тежкия физически труд, икономията на материали и енергия, ефективното използване на трудовите ресурси, внедряването на стопанската сметка и бригадната организация на труда и др. Цялата тази дейност ние поставяме в органическо единство с изпълнение решенията на Февруарския пленум. Предприемаме конкретни мерки за ускорено внедряване на научно-техническия прогрес и челния опит във всички сфери на икономиката. В резултат на това вече са изградени 50 бригади за ускорено внедряване на научно-техническия прогрес с очакван икономически ефект 974 хил. лева и са реализирани 16 теми.

Положителни резултати в това направление има в Стопанския миннообогатителен комбинат в „БММ", Риболовната база, АПК и др. Откритото приемане на рационализаторските предложения в тези предприятия стимулира работниците и специалистите за по-активна работа. Да бъдат превъплътени в конкретни дела решенията на XII конгрес за ускорено внедряване на научно-техническия прогрес, за преминаване към комплексна механизация и автоматизация и намаляване на ръчния труд.

В резултат на извършената целенасочена политическа и организаторска работа за изпълнение на партийните предначертания са завоювани нови успехи в динамичното и ефективно развитие на Созополската селищна система. Всички отрасли на материалното производство, с изключение на селското стопанство, ще изпълняват плана си по основните обемни, натурални и качествени показатели. Ще достигнат и критериите на Националното съвещание от октомври 1981 г.

И сега за достойно посрещане на XIII конгрес на БКП трудовите колективи приемат обещания за по-ефективно и качествено изпълнение на производствените си програми. Социалистическото съревнование преминава под девиза „От високото качество на работата на всеки — към висока ефективност на труда на колектива, без изоставащи". То се явява мощен лост за успешното изпълнение на производствената програма на селищната система. Неизменно сред първенците в трудовата надпревара са трудовите колективи на Риболовната база и на стопанската дирекция „Търговия" — Созопол.

Много по-големи грижи и внимание от когато и да било общинският партиен комитет сега полага за решаване на проблемите в селското стопанство. През тази година много трудности от обективен и субективен характер съпътствуват работата на АПК „Крайморие". Наложи се неговото ръководство да приеме компенсационна програма, чиято цел е обезпечаване на производствения план. Първичните партийни организации от АПК „Крайморие" осъществяват действена политическа работа за изпълнение на мероприятията, заложени в компенсационната програма. Да бъдат изпълнени както текущите селскостопански операции и агро-технически мероприятия, така и срочно, без загуби да се прибере и оползотвори селскостопанската реколта. Извършва се и необходимата организаторска работа за по-ефективното използване на бригадирския труд в помощ на селскостопанските труженици.

Ежегодно поставяме партийни поръчения по производството на зърно, внедряването на нови технологии и културата на земеделието, след което отчитаме изпълнението им.

Поради спецификата на структуроопределящите отрасли на общинската икономика през последните десетилетия се наблюдава засилване на миграционните процеси. Ежедневно се извършват по 2604 трудови пътувания в съседни селищни системи и 2514 на пристигащи от други селищни системи (главно от Бургас). Причина за тази отрицателна тенденция е недостатъчното професионално разнообразие на дейностите в селищната система. Възрастовата структура на населението също върви към застаряване. Съществува отлив на населението от селата. Главният проблем, произтичащ от всичко това, е недостигът на мъжка работна ръка във всички сфери на производството, от една страна, а от друга — освобождаване на женска работна сила в периода преди и след курортния сезон.

Ето защо общинският партиен комитет полага системни грижи, стреми се да осъществява действено политическо ръководство за последователно изпълнение на 22-то постановление на Централния комитет на БКП и на Министерския съвет. За целта е приета и действува програма за изграждане на малки и средни предприятия с висока обществена производителност на труда — от порядъка на 50—60 хиляди лева на едно лице от промишлено-производствения персонал. В центъра на вниманието им е и особено важният социален проблем — разкриването на дейности за ангажирането на незаетата женска работна ръка. Затова и влезе в експлоатация предприятието към ЦНСМ в Созопол, където ще работят над 60 жени.

Със системно политическо ръководство общинският партиен комитет осигурява условия за изпълнението на социалните програми на трудовите колективи. За целта той възложи на работната група да състави подходяща методика за планиране на социалното развитие. Ползвайки опита на някои организации на КПСС, сега стремежът ни е решаването на този проблем да се осъществява в диалектическо единство с комунистическото възпитание.

Digitized by Google

От бюрото на общинския партиен комитет вече са анализирани такива въпроси като столовото хранене на работниците, състоянието на охраната на труда (в МОК „БММ" и АПК „Крайморие") и други. На събрания на първичните партийни организации и заседания на партийните бюра периодически се прави политическа оценка за социално-икономическото развитие на трудовите колективи. Насочваме работата на общинския народен съвет и неговите органи към решаването на наболели социални проблеми като водоснабдяването на някои от населените места, където водата във върховите моменти не достига, одобряването на пътната мрежа (Зидарово, Габър и Вършило), изграждането на пътища, които да свържат населените места с центъра на селищната система. С нетслабващо внимание работим по решаването на жилищния проблем като един от най-важните жизнени проблеми на хората. Резултатът — построените 360 индивидални жилищни сгради и един жилищен блок за специалисти в Созопол с 12 апартамента.

Съществена страна на политическия подход, прилаган от общинския партиен комитет, са системните грижи за усъвършенстване стила и методите на работа на останалите партийни органи и организации в селищната система. И особено за постоянно издигане на качеството и ефективността на тяхното ръководство, помощ и контрол по отношение на държавните и обществените органи и организации, за превръщането им в обществени гаранти за развитието на селищната система. Всеки един от тях задълбочено да изучава партийните директиви и решения, да ги осмисля и конкретизира за специфичните условия на съответния трудов колектив. Да се разгръщат нашироко творчеството и инициативата, активната жизнена позиция на всеки негов член.

С такъв подход общинският партиен комитет подобри и своето политическо ръководство над общинския народен съвет. Настъпиха положителни изменения и в стила и методите на работа на кметствата.

Въпросът за усъвършенстване стила на общинския комитет бе обсъден на заседание на неговото бюро. Подготвя се и пленум по този въпрос. Цели се всичко това да се яви непрекъснат процес за комплексното решаване на социално-икономическите, благоустройствените и културно-възпитателните задачи в общината. Може да се каже, че никога не се подценяват ролята и възможностите на масовите организации. На пленум на комитета бе разгледана работата по партийното ръководство на Комсомола. Приети бяха конкретни мероприятия за активизиране на дейността на младежката организация в целокупния живот на общината. Но с това не се приключи. След няколко месеца, на разширено заседание на бюрото със секретарите на първичните партийни организации и на комсомолските дружества, на директорите на стопанските организации, в присъствието на секретарите на окръжния комитет на ДКМС, бе направена оценка за изпълнението на задачите, произтичащи от пленума, и бяха набелязани допълнителни мерки.

Подобен подход бюрото е възприело и по отношение на неговото политическо ръководство над общинските организации на Отечественият фронт, на Българските професионални съюзи. Осъществява съвместната работа по решаване проблемите в селското стопанство и с общинското ръководство на БЗНС.

Ролята на трудовите колективи като обществен гарант намира силно проявление в прилагането на бригадната организация на труда. Сега бригадите от нов тип доказват убедително своите предимства. Принципно новото и главното тук е, че те са на самоиздръжка и материалната заинтересованост действува най-пряко. И на тази основа се създават условия за много по-висока активност и инициатива, за поставяне в диалектическо единство използването на живия труд, средствата на труда и предметите на труда.

Неделима част от политическото въздействие и ръководството от общинския комитет е грижата за развитие и усъвършенстване формите на производствената демокрация. Чрез тях по-реално се изразява колективната воля на трудещите се, осигурява се тяхното непосредствено участие в решаване проблемите на трудовите колективи, в подготовката на насрещните планове и разкриване на резерви за тяхното изпълнение. Значително нарасна участието на работниците в управлението. За членове на стопанските съвети и за събранията на пълномощниците се избират работници и служители с висока квалификация и авторитет. Постепенно се утвърждават бригадните съвети. На практика в колективните органи за управление участват над 3500 души. Това всъщност създава широката демократична основа за управлението на икономиката.

Вече значително се подобри и работата по координиране дейността на стопанските съвети и другите държавно-обществени органи по такива важни въпроси като: повишаване качеството на произвежданата продукция, внедряване на техническия прогрес и челния опит, икономии на материални и енергийни ресурси, издигане равнището на комплексната автоматизация и механизация на производството и др. Все повече внимание се отделя на работата за усъвършенстване и внедряване на новия икономически подход и неговия механизъм във всички звена. Засилват се партийният контрол и взискателността за спазване изискванията при внедряването му в производството.

Утвърждава се практиката при разработване на основни партийни документи да се привлича широк кръг от специалисти, научни работници и партийни кадри.

Постоянни са усилията на общинския партиен комитет по разгръщането на социалистическата демокрация. Засили се неговата ръководна роля за още по-крепки връзки на общинската партийна организа-

Digitized by Google

ция с трудещите се и тяхното най-активно участие в управлението на обществото.

Проявлението на социалистическата демокрация намира място преди всичко в областта на насрещното планиране, на социалното развитие на трудовите колективи. С действено партийно ръководство се осигуряват необходимите условия изпълнението на насрещния план да бъде дело на целия трудов колектив, подетите инициативи да се превръщат в дела. Сега успешно се работи под девиза на окръга: „От високото качество на работата на всеки — към висока производителност на труда на колектива, без изоставащи". А също по почина за издигане културата на обслужване; за ефективно използване на производствените фондове; за скоростното движение; реконструкцията и модернизацията, поддържането да става със собствени средства; да се внедрява лимитно-чековата система; за открито приемане на рационализаторските предложения. Широко се популяризира и внедрява инициативата за изграждане на бригади за ускорено внедряване на техническия прогрес.

Цялата тази дейност се привежда в единство с повсеместното прилагане на новия икономически подход и механизъм, с преминаване на самоиздръжка на новоизградените бригади от нов тип в селското стопанство. Непрестанни грижи полагаме и за своевременно решаване на всички други проблеми от политически, идеологически, социален и културен характер. С участието на най-отговорните кадри на партийния комитет, на народния съвет, АПК се организират срещи в трудовите колективи, проверки, оказва се конкретна помощ и контрол. Изясняват се нейните проблеми, набелязват се практически стъпки за тяхното решаване.

Изградена е стройна система критичните бележки и предложенията да се проучват и на следващата среща да се дава конкретен компетентен отговор. Това съдействува за подобряване на микроклимата, повишава авторитета на местните партийни органи и организации, укрепва единството на трудещите се около линията на партията.

Като пример за това, че политическият подход е в центъра на работата на общинския партиен комитет, може да се посочи най-тясното обвързване на идеологическата работа на партийните комитети и първичните партийни организации в осъществяването на стратегията за повсеместна интензификация, за високо качество, дисциплина и производителност на труда.

Тези цели, разбира се, е невъзможно да бъдат постигнати без утвърждаване на трудовия колектив като стопанин на социалистическата собственост. Ето защо идейновъзпитателната, пропагандната и агитационната ни дейност изцяло подчиняваме на формирането на новата социалистическа съзнателност у творците на блага, за все по-крепка дисциплина, инициатива и творчество в работата на всяко звено, на всеки труженик. Това са проблеми, които постоянно са в дневния ред и на събранията на първичните партийни организации на профсъюзите и Комсомола, на бригадните събрания.

Старателно бе разработена и утвърдена от пленума на общинския партиен комитет комплексна програма за формиране на личностни качества у трудещите се и младежта в условията на повсеместната интензификация и внедряването на новия икономически подход. С нея се цели дейността на субективния фактор да бъде приведена в съответствие с икономическата политика на партията. А за решително подобряване качеството на продукцията с Националната партийна конференция бюрото на комитета обсъди и прие конкретни мероприятия и критерии, по които се се отчита дейността на всяка първична партийна организация.

Сега, като говорим за преустройство на партийната пропаганда, се има предвид критерии за ефективността на изградените 80 звена на политическата учебна година да бъде реалният принос на всеки от обучаваните в постигането на високо техническо равнище и качество на продукцията. Затова и 98 на сто от пропагандистите са с висше и полувисше образование, 75 на сто от тях са стопански ръководители. Сега по брой обучаваните комунисти се разпределят: философско направление — 20 звена, икономическо — 30, социологическо — 11 и историческо — 19 в изградените 23 семинара, 39 школи и 18 начални школи.

Голямо внимание отделяме на организацията и провеждането ежемесечно на единния политически ден и, което е особено важно, създадена е стройна система за отчет на поставените от трудещите се въпроси, направените предложения и критични бележки, които своевременно отправяме към съответните органи, изискваме необходимото внимание към тях и решаване. Всеки следващ единен политически ден в съответния трудов колектив започва задължително с преглед и преценка на вече стореното по уточненията на предишния. За да не се допуска формализъм в тази дейност, изискваме докладчиците да бъдат най-отговорните партийни, държавни и стопански дейци, ръководителите на обществените организации. Така се обезпечава, от една страна, по-добрата информираност на масите, а от друга — издигане политическата отговорност у ръководните кадри.

Може да се каже, че сърцевина на цялата тази дейност е индивидуалната политическа работа, непрекъснато да се изиграе ролята на трудовия колектив в борбата срещу отрицателните явления. Да се формира активна жизнена позиция у всеки и да се утвърждава социалистическият начин на живот.

Проведеният пленум на общинския партиен комитет по идейновъзпитателната работа по месторождение показа, че наред с натрупания положителен опит по целесъобразното използване на свободното време, за повишаване на професионалната квалификация, образованието и културата на

Digitized by Google

гражданите, в съответствие с изискванията на социалистическия начин на живот, има все още редица нерешени въпроси. Не винаги тя е конкретна и настъпателна, съобразена със спецификата на условията на труд и живот на хората. Недостатъчно се отчита комплексният характер на факторите, които формират социалната среда. На отделни места се подценява работата с наемодателите и подрастващите в крайбрежните селища, която за нашия курортен район придобива все по-актуално значение.

В решенията на пленума ни по идейновъзпитателната работа по местоживеене се очертаха основните тенденции — да се издигат все повече качествените критерии и показатели. Мерило за успехите да бъде крайният резултат от всяко идеологическо мероприятие, постигането на съответно положително изменение в съзнанието на трудещите се, активното им участие в работата по развитието не само на своя град, село, квартал, но и на селищната система като цяло.

Сега идейновъзпитателната дейност в общината придобива свой специфичен облик, има определен терен и обект на въздействие. Всичко това издига авторитета на общинската партийна организация и все повече я утвърждава като ръководна сила, способна да сплотява населението в селищната система, да укрепва, обогатява и развива неговото морално-политическо единство.

к. и. н. Стоян НЕДЯЛКОВ
секретар на общинския партиен комитет — Созопол

РАСТЕ БОЕСПОСОБНОСТТА НА ПАРТИЙНИТЕ ГРУПИ

Да развиват активността и инициативността на комунистите, да повишават тяхната отговорност за състоянието на колектива — това е една от основните задачи на партийните групи в общинската организация в гр. Кубрат. Вниманието към тях е обяснимо — в крайна сметка те определят динамиката и боеспособността на първичните партийни организации.

Сега практически във всички производствени звена има партийни или партийно-комсомолски групи. Посредством тези низови звена на партията можем да осигурим политическо въздействие върху всички труженици, заети в материалното производство. Значително по-добре са разпределени комунистите и в търговията, транспорта, учебните заведения, здравеопазването, културата, спорта и т. н.

Наличието на партийни ядра в отделните производствени звена и обслужващи участъци на районната потребителна кооперация „Наркооп" даде възможност бързо да се утвърди и да се усъвършенства бригадната организация на труда. Петте партийни групи се опират на широк актив от комунисти, комсомолци и профсъюзни членове и така осъществяват постоянна връзка с всеки работник и служител в колектива. Целенасочена е тяхната организаторска и идейновъзпитателна работа — масова и индивидуална — за подобряване качеството на продукцията и културата на обслужването, за издигане равнището на комунистическото възпитание и за утвърждаване на патриотичното българско съзнание.

Но усъвършенстването на структурата е само първата крачка към активизиране дейността на партийните групи. Важното е всяка група да стане силно, дейно, циментиращо ядро на трудовия колектив, негов организатор и възпитател.

Това не е лека задача. Нейното успешно решаване се предопределя и от организаторските способности, от деловите и моралните качества на

Digitized by Google

отговорниците на групите, от тяхната компетентност, от чувството им за отговорност в труда и в изпълнението на обществените задължения. Стремим се това трудно и важно поръчение да се възлага на комунисти с по-високо образование, с утвърден авторитет, инициативни, умеещи да работят с хората, да ги увличат. Бихме могли да посочим имена — Васил Петров, Пенка Пенчева, Райна Македонска, Спасена Славчева, Никола Стоянов, Милка Кубратова, Искра Куцарова, — но ако искаме да бъдем изчерпателни, списъкът ще излезе твърде дълъг.

Общинският комитет на БКП, партийните комитети и организации конкретно помагат на отговорниците на групите. Месечните инструктажи, методическите разработки, тематичните разговори, обмяната на опит, обучението в междуокръжната школа в Разград са все форми за обучение и възпитание, които резултатно се прилагат при нас.

По традиция вече всяка година организираме прегледи на партийните групи. След Дванадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция обект на прегледите е дейността на партийните групи за мобилизиране на трудовите колективи за изпълнение на насрещните планове, внедряване на научно-техническите постижения, повишаване на качеството, развитие на съревнованието като икономически лост и школа за възпитание, икономия на суровини и енергия, намаляване себестойността на продукцията. Особено важно е да се види как се усъвършенствува политико-разяснителната и възпитателна работа, как се изучават настроенията и интересите на хората, как се решават въпросите, които ги вълнуват, какви форми се използват за активизиране на всеки комунист. Тези задачи стоят пред партийните организации, пред целите колективи; тяхното изпълнение много зависи от дееспособността на партийните групи. Разбира се, всяка група, като политическо ядро на малкия трудов колектив решава и специфични, свои проблеми.

Прегледите помагат на партийните органи и на самите партийни групи да открояг положителния опит и да го направят общо достояние, да разкрият слабостите и причините, които ги пораждат. Те позволяват на всеки етап да се видят основните, актуалните задачи, да се очертаят пътищата за тяхното резултатно изпълнение. Кои са тези задачи днес, над какво в момента съсредоточават усилията си партийните групи в общинската организация?

Преди всичко — усъвършенствуване на стила и методите на работа, на начините и средствата за по-нататъшно подобряване дейността на трудовите колективи. Именно тук релефно се очертават успехите и пропуските, възможностите и резервите на комунистите. Като анализират постигнатото, те отделят особено внимание на онзи кръг от въпроси, от чието решаване най-вече зависи крайният икономически и възпитателен ефект, разработват и осъществяват практически мерки.

Например по инициатива на партийните групи в завод „Хан Кубрат" бяха внесени изменения в конструкцията на смесителя за течности „СТК-5", бяха разработени и внедрени приспособления за пресова и механична обработка, с което значително се повиши качеството на изделията и се намали разходът на труд. В чест на 15-годишнината на завода комунистите превърнаха всеки 15-и работен ден в ударен. Активното участие на целия колектив в разширението и реконструкцията на материалната база по стопански начин има пълно покритие с девиза „Моят завод — мое дело, моя отговорност!".

Резултатите от прегледа на 12 партийни групи в завод „Елпром", на тяхната организаторска и политическа работа за повишаване качеството на продукцията и внедряване на научно-техническите постижения, на усилията им за разнообразяване на формите и средства-

Digitized by Google

а за партийна дейност са положи-елни. Всеки участък работи кон-ретно за получаване на оптимал-и резултати при минимални раз-оди на труд, суровини и матери-и. Активизира се творческата ми-ъл на рационализаторите и изо-ретателите, усъвършенствува се оциалистическото съревнование за естеливо използване на електри-еската енергия, суровините, гориво-а и материалите. Изучава се и се рилага челен опит.

С какво допринасят за тези по-тижения партийните групи? С не-юсредствената разяснителна рабо-га с всеки член на колектива, с перативното реагиране на възник-защите проблеми, с постоянното по-ложително въздействие за форми-ране атмосфера на взаимна помощ и взаимна взискателност, на дове-рие и отговорност. Видимо нарас-на например ролята на партийните групи за успешното адаптиране на младите работници.

Неведнъж животът в общинската партийна организация е потвърж-давал авангардната роля на кому-нистите в решаването на сложните икономически задачи. Много при-мери могат да се посочат. Няма случай, когато при преодоляването на възникнали трудности начело да не са партийните членове, да не са именно те организиращата и направляваща сила на колектива в решаващите дни и часове. Така е в заводите „Елпром", „Хан Ку-брат", „Динамика", „Лудогорие", в промишленото предприятие „Малчика", в АПК „Съветска Русия", в строителната организа-ция и др.

По инициатива на отговорника на партийната група В. Петров в механомонтажната бригада на за-вод „Динамика" се водиха разго-вори с комунистите на тема „Ка-чеството, дисциплината и комуни-стът", а с участието на безпартий-ните — „Моят личен принос за опазване и обогатяване на социа-листическата собственост". Разго-ворите потвърдиха високото чувст-во за отговорност при решаването на проблемите. Направени бяха ценни предложения — да се създа-дат условия за ритмична работа, така да се насочи организаторска-та и възпитателната дейност, че качеството на произвежданата от всекиго продукция да стане пред-мет на обща гордост за заводския колектив, да се засили личното участие на комунистите и специа-листите при внедряването на науч-но-техническите постижения и т. н.

Партийните групи имат опреде-лена заслуга за повишаването на образователното равнище, квали-фикацията, техническата и специ-алната подготовка на работниците от завод „Лудогорие". Личният пример на комунистите се оказа заразителен. Това е мебелно пред-приятие и всеки работник може да упражнява четири-пет професии. Дори през лятото не се почувст-вува отсъствието на отпускарите, защото съществува пълна взаимо-заменяемост, пълна мобилизация на силите. Изразен в проценти, атестатът на колектива за юли на-пример е 111,8 на сто произве-дена продукция, 111,8 на сто реа-лизация.

Постигнатите резултати в ка-чеството на здравеопазването в голяма степен се дължат на упо-ритата работа на комунистите, на стремежа им да са в челните ре-дици при утвърждаването на но-вото и с личния си пример да увли-чат останалите здравни работни-ци. Разговорите в десетте партий-ни групи, а след това и в трудо-вите колективи по темите „За ви-соко качество — с нов подход и отговорност" и „Отрицателните явления в нашия живот и борбата с тях" допринесоха да се подобрят стилът и методите на работа и ръ-ководство, да се разгръща твор-ческата активност на комунистите. По инициатива на партийните гру-пи в поликлиниката, в „Бърза и неотложна медицинска помощ" и в стационарите бяха направени анке-ти за културата и качеството на медицинското обслужване. Препо-ръките, дадени от пациентите, по-могнаха на партийното и на адми-нистративното ръководство да взе-

Digitized by Google

мат допълнителни мерки за повишаване на качеството и ефективността на медицинския труд.

Без да изпадаме в самодоволство, имаме основание да отбележим, че ролята на 137-те партийни групи в живота на първичните организации и на трудовите колективи от общината расте, усъвършенствува се тяхната работа. Те настойчиво участвуват в решаването на сложните задачи, обогатяват своя вътрешен живот, повишават активността на комунистите в производствената и обществено-политическата дейност. В подкрепа на това твърдение говори и фактът, че през последните години няма заводски колектив, смяна или бригада с неизпълнени производствени задачи. Заслужено селищната ни система получи званието „Комплексен национален първенец" за 1983 и 1984 година.

Инициативите на общинския комитет „Всяко тримесечие всеки трудов колектив да работи един ден с икономисани суровини, материали и енергия", „За Тринадесетия конгрес на БКП — 13 рекордни постижения", „Моят личен принос за опазване и обогатяване на социалистическата собственост" определят конкретните насоки в дейността на партийните групи днес. Тяхната успешна реализация е свързана с усилията на субективния фактор, с повишаване на уменията, знанията и съзнателността на ръководните и изпълнителските кадри, с професионалното взаимодействие и взаимопомощ между специалистите, челниците и новаторите, рационализаторите и изобретателите — а това са все области, в които партийните групи могат много да направят. Не случайно върху това е поставено ударението и при определянето на партийните поръчения, и при отчетите на комунистите, и въобще при разговорите в партийните групи. Много са индивидуалните и колективните обещания за рекордни постижения в производството на тютюн, плодове, зеленчуци, за по-висок млеконадой, за рационализация с най-голям икономически ефект, за икономия на гориво-смазочни материали, енергия и др. Показателен е примерът на комунистите-шофьори от смесеното автомобилно стопанство, обещали да икономисат 35 т бензин за годината, на животновъдите от с. Севар — да станат членове на „Клуб седемхилядник", на партийната група в автотранспорта към растениевъдната бригада в с. Брестовене за безавариен транспорт и икономии на гориво и резервни части и други.

Комунистите и безпартийният актив умело използват диференцирания индивидуален подход и това допринася за създаване на нагласа за конкретност и деловитост при изпълнението на задачите. Комунистите от двете партийни групи в противопожарната служба например станаха инициатори за обогатяване на материалната база. Чрез убедителна разяснителна работа, увличайки с личния си пример целия колектив, те осъществиха своята инициатива. В извънработно време бе ремонтирана сградата, изграден бе партиен кабинет със справочно-информационен център, учебен кабинет; подобриха се социално-битовите условия.

Сега, в хода на отчетно-изборната кампания, стремежът ни е събранията на партийните групи наистина да се превърнат в източник на нов заряд от сили и енергия, в място за делови, творчески, отговорен и конструктивен разговор. Защото сме си поставили голяма цел, в чието реализиране особено разчитаме на партийните групи: Кубратската селищна система да стане комплексен първенец за осмата петилетка. Това ще бъде нашият принос в достойното посрещане на Тринадесетия конгрес на БКП.

Кунка ВАСИЛЕВА
секретарка на общинския комитет на БКП — гр. Кубрат

Digitized by Google

ВСЕКИ ЗНАЕ СВОЕТО МЯСТО

Колективът на фабрика „Дечо Стефанов" не помни от дълго време да не е изпълнил производствените си планове по всички показатели. Така завърши и първото полугодие на тази година и уверено върви към приключване на петилетния план на седми ноември тази година.

Потърсим ли мястото на партийно-политическата работа в тези резултати, най-напред бих поставила изменения подход към задачите, формите, методите на тази дейност. Съсредоточаваме усилията върху разясняването на партийната политика, пречупена през задачите на колектива; открито посочваме трудностите, грешките и противоречията и своевременно търсим средства за тяхното преодоляване; възпитаваме у колектива непримиримост към слабостите и недостатъците; изучаваме и внедряваме челния опит...

Благоприятно условие за първичната партийна организация е, че над една трета от хората работят в предприятието повече от двадесет години. Това са изпитани в труда ветерани, голяма част от тях членове на клуба на челника, влезли вече в деветата петилетка. Предприятието има утвърдени традиции. Хората се познават, помагат си, всеки е подложен на контрол и самоконтрол. Възпитанието на младежта е постоянно на вниманието на партийната организация — 40 на сто от комунистите са на комсомолска възраст.

Сега, когато отиваме към отчетно-изборното събрание на първичната партийна организация, всеки знае своето място в производствения процес, обществените си задължения, но правейки анализ на извършеното на партийно събрание, обсъдихме нашия стил и метод. Това предизвика у мнозина размисъл, изказваха се мнения, предложения. Видяхме пропуските в работата с младото попълнение и актуализирахме програмата „Комунистическото възпитание на трудещите се и младежта", обсъдихме мерки за усъвършенствуване системата за политическото и икономическото образование. Набелязахме и проблемите, които предстои да решаваме за подобряване стила и методите на работа на първичната партийна организация, на стопанското ръководство, за идейновъзпитателно въздействие.

Партийното бюро прие конкретни задължения за издигане качеството на своята политическа и организаторска работа. Въпросът за качеството се решава от всички: от работника до директора. Това изисква от нас бързо преустройство и реагиране на съвременните изисквания.

Digitized by Google

Партийното бюро анализира онези процеси и явления, от които зависи качеството на продукцията: техническото равнище и качеството на структуроопределящата продукция на всички етапи от нейния цикъл, равнището на използваните технологии и организацията на цялостната производствено-стопанска дейност. Анализирахме причините и носителите на допусканите слабости по цялата верига на производствения процес. Разкриха се редица пропуски в техническата документация и при производството на изделията, в културата на производството, в технологичната дисциплина. Потърсихме влиянието на заработката. Във вътрешните правила за организацията на работната заплата отделихме място на определяне личните стимули и санкции за качеството на произвежданата продукция. Работничките, които работят със собствен качествен щемпел, получават 5 на сто върху заработката си, а при неизпълнение се санкционират с 1,5 на сто за всеки процент неизпълнение. Индивидуалната работна заплата се обвързва и със спазването на трудовата и технологичната дисциплина и работниците вече сами търсят превантивния контрол. Всичко това изискваше да се проучва, да се разяснява във всяка бригада, цех — срещи с актива, с партийната група, с отделния човек, всеки да разбере смисъла на извършваните се промени. Така увеличихме броя на работещите със собствен качествен щемпел. Вътрешният, взаимният контрол се засили. Създадохме обстановка на нетърпимост срещу производителите на лошокачествени изделия. Въпросът за качеството стана актуален за всекиго. Немалък дял в разясняването има агитколективът. Членовете на партийното бюро получиха поръчение да докладват и отчитат резултатите. В партийното бюро се приеха преценки по дирекции, отчита се личният принос на всеки ръководител и на колектива, който ръководи, за повишаване качеството на продукцията. По-нататък: отчет на партийната група пред партийното бюро и на бригадния съвет пред партийната група. Ръководители на възлови звена се отчитат пред производствения съвет. В партийните групи се поде разговор на тема „Качеството — форма за рентабилност и ефективност, високото качество — запазена фабрична марка".

Събранията, срещите, разговорите, дискусиите, самоотчетите на партийните групи, персоналните оценки на кадрите, обогатяването на инициативата „Работническа гаранция за продукцията за износ" и „Колектив без рекламации" допринасят да се решава комплексът от задачи за подобряването на качеството. Чрез различните си форми на работа кабинетът по качеството оказва съдействие за навременно решаване на много проблеми, за издигане технико-икономическото равнище и качеството на продукцията, за организирането на творчески подход към проблемите в лицето на „ТРК" и помощни комисии по НТП, за изучаване и внедряване на чуждия опит и равняване по световните постижения. Кабинетът по качеството развива добра информационно-пропагандна дейност. В състава на кабинета, групите по качеството и творческите групи сме включили хора с авторитет, челници, специалисти, ръководители. Ново е,че кабинетът по качеството има представители на Министерството на химическата промишленост, ВМЕИ „Ленин", СЦСМКК, които имат пряко отношение към проблемите, свързани с нашето производство, и със своето участие в работата оказват помощ при решаването им. В изпълнение на задачите, конкретизирани в програмата за повишаване на качеството и техническото равнище, ние пристъпихме и към съвместни разработки със специалисти от ВХТИ, катедра „Текстил", Базата за развитие и внедряване, Института по облекло, ВМЕИ „Ленин", но това са все още първи стъпки.

В плана за научно-техническия прогрес предвиждаме въвеждане на ново оборудване, усъвършенствуване на съществуващите технологии,

Digitized by Google

икономия на суровини и материали, горива, енергия, повишаване на квалификацията на кадрите, облекчаване и намаляване на тежкия физически и непривлекателен труд, усъвършенстуване на организацията на труда, изучаване на челния опит. Затова колективът гледа на малката механизация като на огромен резерв. Внедриха се в производството редица приспособления, апаратури и т. н. Немалък дял за това има развитото рационализаторско движение и клубът за ТНТМ. Стриктното спазване на технологиите, недопускането на отклонения, строгият приемен контрол и режим навлизат в делата ни. Личният пример на комунистите, на бригадата се превърна в основа за постигане на добри резултати.

Сега на предна позиция в борбата за овладяване и прилагане на новото и прогресивното, за внедряване на върховите постижения на научно-техническия прогрес, за укрепване на дисциплината и качеството се нареждат челниците, първенците в труда. Успехът на 84-те челника в производството е успех на целия колектив както и на 17-те работнички, изпълнили петилетните си планове при първо представяне на продукцията. Той се предшествува от изменението на отношението към воденето и отчитането на социалистическото съревнование — бригада „Г. Димитров" стана първенец в районното социалистическо съревнование, младежкият трудов колектив „Ернесто че Гевара" работи по инициативата „Работническа гаранция за продукцията за износ" и получи наградата на градския съвет на БПС, петте бригади на шивалния цех работят със собствен качествен щемпел; завоювахме първо място и в междузаводското социалистическо съревнование в СК „Руен". За тези резултати допринесе и организираната по линия на научно-техническия съюз самостоятелна изложба от наши изделия в Дома на техниката, и научно-практическата конференция по въпросите на качеството с представители на чужди фирми, и научно-практическата конференция на тема „Трудовият колектив — гарант на бригадата от нов тип". Всичко това повиши самочувствието на трудовия колектив, а оттам и чувството му за отговорност. В ежедневната работа с хората най-често използваме разговора, но въведохме и дискусията, като ангажираме специалисти от кабинета по качеството и компетентни ръководители. В индивидуалната работа напред извеждаме личния пример на комуниста, агитатора, челника, активиста, на партийните групи, бригадния съвет. Значително място заемат въпросите на трудовото възнаграждение, за социалистическото отношение към труда и обществената собственост. Така се роди инициативата „Ден на стопанина" — всеки член на колектива да се почувствува стопанин, да се грижи като собственик, да няма равнодушие и незаинтересованост към това, което произвежда, да пази машините, да пести енергията, водата. Тази инициатива заложихме в модела за социалистическото съревнование.

В практиката на партийната организация настъпиха положителни изменения в изучаването на общественото мнение, като усъвършенствувахме формите му.

Изучаването и формирането на общественото мнение е задача, която най-ясно определя облика на един колектив. Изразяването на реакцията по повод на едни или други мероприятия, които ръководството възнамерява да проведе, трябва да се изучава. Именно в общественото мнение са вплетени в едно одобрение или неодобрение на дадено решение. В това отношение имаме добра традиция — като непрекъснато усъвършенствуваме формите на изучаването му. На първо място бих поставила низовия колектив — бригадата: в нея изучаваме общественото мнение чрез събранията всеки петък, чрез агитаторския колектив, чрез мнения и предложения, а също на събранията на партийните групи, профгрупите и комсомолските групи; на съвещанията по

Digitized by Google

качеството — всеки четвъртък — на цялото ръководство; с листовки, анкетни листове и други. С особено внимание следим сигналите, предложенията, критичните бележки. При този процес много важна е обратната връзка, не съществува ли тя, получава се омагьосан кръг. Чрез изучаване на общественото мнение ние знаем проблемите, които вълнуват хората в даден момент. Връщането на отговор става на събрания, срещи, разговори. Практиката ни показа, че резултатите са добри, когато проблемите и пътищата за тяхното решаване се осъзнаят и подскажат от работниците и същевременно те се ангажират в изпълнението им. Това става и чрез провеждането на единните политически дни. Подходът, предварителната подготовка на хората, използването на радиоуредбата, нагледните материали, разгласата, поемането на обещания, призивите, листовките за предложения, изграждането на компетентен оперативен щаб, поставянето на поръчения. А оценката от получения резултат от политическия ден, отчитането на ефекта са винаги предпоставка за добре свършена работа. В срещите и беседите, в индивидуалните разговори, по работни участъци и места, в приемната на оперативния щаб работните групи се стараят да дадат бърз и компетентен отговор. Щабът картотекира поставените въпроси и ги адресира до съответното ръководство за изпълнение. Така на много места се преодоляват слабости. Накрая оценката на партийното бюро за постигнатия резултат, отзвукът от единния политически ден води до нови решения. В партийните групи съвместно с бригадните съвети се проведе разговор на тема „Моралният облик на производителя на лошокачествено изделие". В процеса на разговора се установи, че има върху какво да поработим. Затова обърнахме внимание на обучението на кадрите. Бе проведен специален курс с апарата на „ОТКК", „КПК" и челниците... Чрез НТС организирахме обучение на наставниците. Витрината на немарливостта и качеството е друг начин за въздействие върху психиката на колектива. Разговорът „Комунистът и дисциплината" повишава отговорността на комунистите, онова, което правим и предстои да направим, да носи добри резултати.

Не като отделен проблем, а като свързан с производствените ни задачи разглеждаме въпроса за патриотичното и интернационалното възпитание, всеки от нас да чувствува дейното си участие в решаването на сложните проблеми. Да си добър производственик, специалист, качественик, ударник, да изпълняваш съвестно служебните и обществените си задължения, това също е патриотизъм и интернационализъм. Та инициативата „Работническа гаранция за продукцията за СССР" сама по себе си е патриотичен и интернационален дълг. Затова че тя се роди в младежкия трудов колектив „Ернесто че Гевара", затова че досега няма нито една рекламация, затова че прерасна и се доразви в цялата бригада и най-важното, че е инициатива на комсомолците. Те са членове на клуба на челника, районни съветници, членове на кабинета по качеството, на дружествения комитет на ДКМС, профактивисти. Тези младежи ние подкрепяме във всяко начинание. С какво се отличават те от останалите? — с колективизъм, взаимопомощ, взаимна заменяемост, младежко дръзновение. Средната възраст тук е около 26 години, средни техници; ръководството — компетентно, инженерно-технически работници. Може би това са и предимствата на тази бригада. Трудностите и тук са много. Но младежката смяна търси. Сключи шефство с бригадата—доставчик на полиестерна прежда, установиха се лични контакти — срещи, разговори, които понякога заменят административна намеса. В тази бригада и една смяна на бригада „Людмила Живкова" заработиха най-напред по инициативата „Ден на стопанина". За нея прочетохме в вестник „Работническо дело" — един бригадир споделя какво им носи тя. Като я обсъдихме,

Digitized by Google

становихме, че някои от показателите се отнасяха и за нас. И така партийното бюро разработи проект, като основната ни цел бе:

По-дълбоко да се осъзнае от колектива голямата политическа и стопанска отговорност като истински стопанин на държавната собственост в предприятието — за най-ефективно използване и непрекъснато повишаване качеството на продукцията. Разгледахме и обсъдихме проекта на партийно събрание, след като разговаряхме с бригадните съвети, чухме тяхното мнение. С помощта на бригадирите извършихме разпределение на машинния парк и го зачислихме на специалиста по текстилни машини, въведохме цикъла „приел — предал". В партийното бюро се заведоха работните места, обслужвани от комунисти и комсомолци и работещи за износ, контрол упражняват бригадирът, профгрупоргът и отговорникът на партийната група. Резултатите се отчитат на сбирки на бригадния съвет един път месечно. В същото време се следи за профилактиката и културата на работното място. В системата за социалистическото съревнование включихме и званието „Най-добър стопанин". Тази инициатива ни дава резултати. По-голяма е загрижеността към машините, повиши се отговорността, заинтересоваността за приемане на изправни машини и предаване в същия вид. Порасна личната отговорност.

Пред нас застана и друг въпрос: кадрите не само да притежават знания по специалността, без което не може, но и да могат теоретически да решават сложните ситуации, които производството налага, да ги предвиждат и планират. Това изисква и внедряването на новия икономически механизъм, и бригадната организация на труда — те в най-голяма степен поставиха на изпитание именно тези качества на ръководителите.

Значително място в нашата работа заемат въпросите на трудовото възпитание. Пресни са случаите при изпълнение плана за износ в бригада „Текстилна слава", където в трудовия процес включихме и административния персонал. Преминахме на непрекъснат трисменен режим на работа. Когато работниците почиваха, зад машините заставаха секционният майстор и административният ръководител, специалистът. Така цял месец машините не спряха за минута. За целта бе създадена изключителна организация. Начело застанаха 25-те комунисти, комсомолците. Партийните поръчения бяха изпълнени с чест благодарение на добрата организация и политическото въздействие върху целия колектив. Целта бе ясна — всичко, което е за Съветския съюз, да се изработи и предаде в срок и с високо качество. Задачата бе изпълнена. Бригадата — горда от своя труд.

Нашият опит в масовополитическата работа бе обсъден от районния комитет на партията. Ние имахме какво да споделим, но и научихме много от други организации, за да преодоляваме трудностите с колективния ум и личната отговорност на ръководителите на предприятието.

Красимира СТОЯНОВА
секретарка на първичната партийна организация
на фабрика „Дечо Стефанов" — София

Digitized by Google

МЕЖДУПАРТИЙНИТЕ ВРЪЗКИ:

делова основа, другарска взаимопомощ

ВИКТОР МЕЗЕНЦЕВ
заместник-завеждащ сектор
на ЦК на КПСС

През декември 1981 година селището Правец, Софийски окръг, стана град. В тържествата по този случай взеха участие представители на колхоз „Борец" от Раменски район на Московска област. Но това не беше случайно съвпадение. По това време между московския колхоз и АПК „Правец" вече десет години се беше развивало добро, плодотворно сътрудничество.

Генералният секретар на ЦК на БКП Тодор Живков, който присъствува на тържествата, каза, обръщайки се към гостите от Раменски район: „Правец е моят роден край и аз искам вие редовно да разменяте опит с моите земляци, да взаимствувате един от друг всичко ценно, челно, прогресивно..."

В това пожелание се съдържа същината на онези задачи, които решават участниците в сътрудничеството — представителите на местните партийни органи на КПСС и БКП. Ръководна и направляваща сила на съветското общество, ядро на неговата политическа система от държавни и обществени организации, КПСС заедно с БКП прави всичко възможно, за да въвлече в процеса на взаимно братско общуване най-широките слоеве от населението.

Същите високи цели са в основата на дейността на всички партийни организации в центъра и по места. Пред партийните комитети на републиките, краевете, областите, окръзите и градовете на Съветския съюз и България, между които са установени постоянни дружески връзки, стоят особено важни задачи. Сега 27 окръга и 6 града на България, 1 съюзна и 4 автономни републики, 2 края, 40 области, 1 автономна област, 6 града и 1 район на Съветския съюз активно развиват плодотворно сътрудничество и братски връзки. Към това следва да се прибавят още 11 града и района на Москва и Московска област, които поддържат контакти с райони на София и Софийски окръг.

Движеща сила

Ръководейки се от решенията на конгресите на братските партии и изискванията на централните комитети, местните партийни органи определят основните насоки, форми и методи на сътрудничеството, договарят се за сроковете и мащабите на набелязаните мероприятия, създават условия за успешно реализиране на постигнатите договорености.

Отдавна мина времето, когато контактите се свеждаха до размяна на представителни делегации и групи, а целите на посещенията — до запознаване с условията за живот и дейност на приятелите. Започнали с размяна на делегации партийни работници, връзките между дружеските републики, краеве, области, окръзи и градове на СССР и НРБ достигнаха значителен размах, обхващайки различни органи и организации.

Например пълноправни участници в сътрудничеството между съответната област и окръг станаха партийните, профсъюзните и комсомолските организации, местните органи на властта, отделенията на дружествата за дружба, вестниците и издателствата, киностудиите, комитетите за телевизия и радио, журналистическите и пи-

Digitized by Google

ателските организации, съюзите на художниците. В продължение на две години, т. е. през периода, за който се съгласуват плановете, партньорите си разменят колективи на художествената самодейност, групи спортисти, лектори, изпращат пионери и ученици на почивка в лагерите за труд и отдих и в интернационалните пионерски лагери. В Дните на дружбата, които се провеждат веднъж на пет години, участвуват хиляди представители на най-различни слоеве от населението на областите и окръзите. И накрая, най-забележителното явление през последните години е развитието на връзките между производствените колективи. Сега в тях участвуват почти 700 български и съветски трудови колективи от градове и села. А като цяло в Съветския съюз такива връзки с партньори от 11 социалистически страни поддържат почти 2 хиляди колектива.

Значението на това явление се състои както в количественото нарастване на контактите, в увеличаването на обема на дейността и размяната на челен опит, така и във формирането у непосредствените производители на материални блага на съпричастност към работата и грижите на побратимите.

След победата на социалистическите революции в редица европейски страни развитието на техните връзки със Съветския съюз започна в областта на надстройката — със сътрудничество между братските партии, държавните, правителствените и други централни организации и органи. Впоследствие все по-активна роля в този процес започнаха да играят културните, научните и обществените връзки. Участието на отделните републики, области и други административно-териториални единици на социалистическите страни в него позволи в международната дейност на братските партии и държави да бъдат въвлечени широки слоеве на обществеността. Развитието на връзките между производствените колективи в СССР и социалистическите страни укрепва икономическата основа на процеса на политическа и икономическа интеграция между братските държави, отразява нарастващата интернационализация на стопанския живот на социалистическата общност.

Размяна на опит в партийната работа

Дълбоките и здрави корени на нерушимата братска дружба и безкористно другарско сътрудничество винаги са изпълвали с живителна сила съветско-българските отношения. Затова раждането на нови контакти и връзки се вплиташе органично в живата тъкан на взаимодействието на всички равнища. И дейността на партийните организации на КПСС и БКП отговаря напълно на обективните потребности на настоящия етап на съветско-българското сътрудничество.

Правилното отчитане на тези потребности е извънредно важно за определяне на основните насоки на работата на партийните комитети за ръководство на връзките между дружеските организации. Постепенно, с натрупването на опит в сътрудничеството се уточняват приоритетите, извършва се оценка на постигнатото и планираното, набелязват се нови, по-мащабни и сложни задачи.

Ако на първо време контактите имаха общ, опознавателен характер, то сега при всяко пътуване е предизвикано от интерес към цял комплекс от проблеми. И проблеми достатъчно крупни, от решаването на които понякога зависят и равнището на организаторската и масовополитическата работа, и ефективността на стопанисването.

Формите и методите на дейност на БКП в условията на социалистическото строителство се изработваха до голяма степен с оглед на практиката на КПСС. Сега в окръжните комитети на БКП се прилага такъв опит на съветските комунисти като периодичната оценка и атестация на кадрите, работата с резерва от кадри, създаването на комбинатски комитети на БКП и съвети на секретарите на партийни организации, на кабинети за организационно-партийна работа при окръжните комитети и много градски комитети на БКП.

Окръжните комитети на БКП внесоха немалко ново в системата за организационно-партийна работа. И сега партийните организации на КПСС на свой ред използват широко опита на приятелите в работата за повишаване боеспособността на първичните партийни организации, за системно издигане на партийните кадри от средното звено, пък и в много други моменти.

Партньорите намират взаимно немалко интересни неща и в сферата на идеологията. По-конкретно в Пловдивски окръг се използва опитът на Кишиневския градски комитет на партията в перспективното планиране на идеологическата работа, а по примера на пловдивските приятели партийните организации на Молдавия прилагат опита на диференциран подход към организирането на социалистическото съревнование в трудовите колективи и системата за изучаване на общественото мнение на трудещите се.

Разбира се, неоценимото значение на връзките в сферата на идеологията се състои не само в размяната на опит в работата. Идеологическите организации и учреждения имат водеща роля за широкото запознаване на обществеността с успехите и постиженията на приятелите в социалистическото и комунистическото строителство, в интернационалното възпитание на трудещите се и пропагандирането на историческите традиции на братството на нашите народи.

Digitized by Google

Дружат хора на творческия труд

Средствата за масова информация и творческите организации установиха конструктивно и делово сътрудничество помежду си. По такъв начин огромният обем информация за живота и дейността на побратимите в резултат на сътрудничеството получава „излаз" на широка аудитория.

Например Северноосетинската телевизия и радио редовно посвещават свои програми на съветско-българската дружба, на сътрудничеството с Кърджалийски окръг на НРБ. Ежемесечно републиканските вестници публикуват страница под рубриката „Нашият приятел България" и два пъти в месеца — подборка от материали под рубриката „В Кърджалийски окръг". Създаден е документалният филм „Северна Осетия — Родопи", преведени са и са издадени произведения на български автори. В съавторство с българския писател Н. Павлов осетинският писател В. Цаголов написа романа „Ралица", посветен на дружбата между съветския и българския народ.

Между Донската писателска организация и Плевенското обединение на българските писатели е сключен договор за дружба и творческо сътрудничество. Съгласно този договор всяка година донските писатели превеждат на руски език и публикуват произведения на българските си колеги, а те на свой ред — книги на ростовчани.

Двете страни оценяват високо взаимните гостувания на дейци на изкуството и театралните постановки, в подготовката на които участвуват представители на дружеската област или окръг. Например артистите от старозагорския театър „Гео Милев" Н. Луканов и В. Савов изпълниха на сцената на Куйбишевския драматичен театър главните роли в комедията на Н. В. Гогол „Ревизор".

През 1983 г. Брянска област и Кюстендилски окръг си размениха по един режисьор и един художник. Българските приятели поставиха в Брянския драматичен театър спектакъл по пиесата на Д. Димов „Почивка в Арко Ирис", а брянските дейци на изкуството — спектакъла „Бряг" по едноименното произведение на Ю. Бондарев в Кюстендилския театър.

И май че няма такова направление на сътрудничеството, в което да не вземат участие активистите на отделенията на дружествата за съветско-българска и българско-съветска дружба — доброволни, безкористни и беззаветни помощници на партийните организации.

Националният празник на българския народ — Денят на свободата, се отбелязва широко и празнично навсякъде в Съветския съюз. Много тържествено беше чествувана в СССР 40-годишнината от победата на социалистическата революция в България. Ето как я празнуваха в Ростовска област, която една година преди това отбеляза 20-годишнината на сътрудничеството си с Плевенски окръг. В колективите, които поддържат връзки с колективи от дружеския окръг, бяха подредени щанде, посветени на съветско-българската дружба и разказващи за приноса на побратимените предприятия за укрепване на сътрудничеството между Ростовска област и Плевенски окръг. Агитатори и пропагандисти проведоха беседи и изнесоха политинформации по тези проблеми.

Лектори от областната организация на дружество „Знание" изнесоха в градовете и селата на донската земя доклад на тема „Нашият приятел България". В тематичния цикъл влязоха беседите „СССР и България в борбата за мир", „България в системата на страните — членки на СИВ", „Ростов и Плевен — градове побратими" и други.

В червените кътове на предприятията и стопанствата на Ростовска област бяха проведени многолюдни срещи и беседи със съветски туристи, посетили България, с български туристи, намиращи се на Дон, със студентите от НРБ, които се учат във вузовете, техникумите и други учебни заведения на областта. Във всички библиотеки работеха тематични изложби, на които бяха представени книги за България, съчинения на български прозаици и поети, албуми, произведения на изобразителното изкуство и фотоизложби.

Това е далеч непълен списък на проведените мероприятия — нагледно свидетелство за сериозното и постоянно внимание на партийните, държавните и обществените организации към пропагандирането на традициите на съветско-българската дружба и братство.

Дни на дружбата

Дните на дружбата между републиките, краевете, окръзите и градовете на СССР и НРБ се превръщат в ярко и незабравимо събитие в обществения живот. Партньорите се готвят за тях предварително, грижливо съгласуват програмата за мероприятия, стремят се да получат максимален делови и политически ефект. Особено големи събития, които придобиват общодържавно значение, са дните на дружбата на Москва и София. В тези случаи количеството на участниците се изчислява на стотици хиляди.

В дните на дружбата на Коми АССР в Ловешки окръг, състояли се през септември 1983 година, взеха участие партийни работници, работници от държавния апарат, челници в производството, колективите на Държавния ансамбъл за песни и танци на Коми АССР „Асъя кыйа" и народният самодеен танцов ансамбъл при Двореца на културата на миньорите и строителите от г. Воркута, представители на творчески съюзи на републиката, на републиканската филхармония и драматичния и музикалния театър.

Digitized by Google

В тържествена обстановка бяха открити изложби на изобразителното и декоративно-приложното изкуство, на детската рисунка, на книги на писатели от републиката, както и фотоизложбата „Коми — северен край". Творческите колективи изнесоха 33 концерта в градовете и селата на окръга. С успех премина прожекцията на документалните филми за Коми АССР и нейните труженици „Републиката на Полярния кръг", „Градът на Сисола", „Северни зори", „Подем" и други. Състояха се множество срещи в трудови колективи. Сега навсякъде всички мероприятия, включително и дните на дружбата, се разглеждат не само от гледна точка на тяхното политическо звучене, но и като добра възможност за взаимно обогатяване с челен опит в областта на народното стопанство, науката и културата.

Участничката в дните на Рига в град Русе И. Мишенко — секретарка на партийния комитет на производственото обединение „Ригас аудумс", каза: „Ние проучихме опита на побратименото предприятие комбината „Дунавска коприна" в областта на бригадната форма на организация на труда, а така също в усъвършенстване структурата на управление. Всичко най-добро ще внедряваме в нашето обединение." Бригадирът на Рижкия тръст за едропанелно домостроене Ю. Сухарев посети Строително-монтажния комбинат в град Русе. Неговото внимание беше привлечено от качеството на строителството и методите за използване на готова вградена мебел в новите домове. „По опита на нашите български приятели — отбеляза той — в нашето строително управление ще бъде внедрена затворена система на управление с един отговорник за крайния резултат. На свой ред колегите от Русе усвояват метода „ударно уплътнен бетон" и организират с наша помощ работата на машините за груба шлифовка, за да бъде постигната пълна заводска готовност на изделията."

На представителен семинар с участието на ръководители на градовете, на специалисти, работници, челници в труда, секретари на партийни организации и журналисти бяха обсъдени проблемите за повишаване на ефективността на дружеските връзки и размяната на опит.

Многообразие на опита

Съществени резултати са получени например от контактите между местните органи на властта в дружеските области, окръзи и градове. В резултат на многогодишното сътрудничество между Москва и София е разработен генерален план за комплексно развитие на столицата на България до 2000-та година, софийските и московските проектанти подготвят единен каталог за едропанелно строителство, провежда се реконструкция на Софийския домостроителен комбинат.

В Московска област се използва опитът на приятелите от Софийски окръг в проектирането и строителството на типови индивидуални жилищни домове за селска местност и в разработването на интериора на обществени сгради и обекти с битово предназначение.

В резултат на пътуването на група специалисти от предприятията и организациите за битово обслужване на Могильовска област в Габровски окръг управлението за битово обслужване на областния изпълнителен комитет разработи мероприятия за механизиране на първата счетоводна и складова стокова проверка с помощта на ЕИМ, както и за изготвяне на нови образци мебели.

Активна роля в сътрудничеството играят и профсъюзните организации. Те са инициатори на много добри дела особено за организиране на връзките между производствените колективи и социалистическото съревнование между тях. Сега трудовата надпревара се развива под знака на подготовката за предстоящите конгреси на КПСС и БКП.

Повече от десет години се съревновават Новоросийското морско параходство на Краснодарския край и Бургаското параходство „Български танкерен флот". Благодарение на това и на предсрочното обработване на българските танкери в Новоросийското пристанище Шесхарис само през 1982 година бяха икономисани над 230 корабочаса престой, в резултат на което в Бургас бяха превозени десетки хиляди тона нефт сврьх плана.

Партийните и профсъюзните организации и стопанските органи на дружеските окръзи и области се грижат сътрудничеството между производствените колективи да се обогатява с нови, по-ефективни форми и методи. Те се стремят у всеки участник в този процес да се създава „вкус" към проучването на опита на приятелите. Същевременно те засилиха значително контрола върху резултатността на пътуванията, взискателността към онези, които отговарят за използването на проучения опит.

Към такъв подход се придържат и местните партийни комитети на КПСС. Контролът и проверката на изпълнението на взетите решения са отдавнашни и изпитани, оправдали се лостове за въздействие за повишаване равнището на всяка организаторска работа, а още повече за повишаване ефективността на сътрудничеството.

Грижата за резултатността на сътрудничеството дава своите видими, значителни плодове. Например в колхоз „Ленин" от Люберецки район на Московска област по опита на българските приятели беше проведена реконструкция на цеха за дълбоко замразяване на продукцията от плодове и зеленчуци. Това позволи преработката на нестандартни зеленчуци да се увеличи с 1000 тона и да се получи допълнителна печалба от 500 хиляди рубли.

Сътрудничеството между българските и

Digitized by Google

молдавските учени доведе до създаване и внедряване в производството на ранни сортове домати. По оценка на специалистите това ще даде възможност предаването на тази продукция в общосъюзния фонд да се ускори със 7—10 дни и да се получи икономически ефект от около 1 милион рубли годишно.

Преди няколко години в Русенски окръг беше на посещение първият секретар на районния комитет на партията в г. Нижни Новгород, Кримска област на Украинска ССР, М. Радченко. След това в колхоз „Войков" започнаха да използват нова разновидност на ранницата, която е получена от русенските кооператори. Сега в района с тази култура са засети ни повече, ни по-малко от около хиляда хектара. И я нарекоха „русенка".

Героят на социалистическия труд и председателя на колхоза Ф. Скакун се отзова одобрително за нея: „Ако у нас ранницата дава 470 центнера зелена маса от хектар, то „русенката" дава 600 и я събираме 7—8 дни по-рано, като още през първата десетдневка на април освобождаваме земя за други култури на сеитбообръщенето". Животът показа, че възможностите за размяна на взаимен опит са още много големи.

В двете страни има гости, на които се отделя много голямо внимание и които се обкръжават с особена грижа. Това са децата, които идват всяка година на почивка в лагерите за труд и отдих и в интернационалните пионерски лагери. Всяка година средно 3 хиляди съветски и български деца преминават прекрасна школа за интернационално възпитание. Увлекателни екскурзии, езикови занимания, срещи с интересни хора — ветерани на революцията, войната и труда — всичко това оставя неизгладимо впечатление в душите на много деца. А главното е, че в техните души поникват кълновете на дружбата. Та нали на това поколение предстои да развива в бъдеще отношенията на дружба и братство между нашите страни и народи.

МЛАДЕЖТА В БОРБА ЗА ЕФЕКТИВНОСТ И КАЧЕСТВО НА ПРОИЗВОДСТВОТО

ВЛАДИМИР АНИСИМОВ

Курсът на икономическата политика на КПСС на съвременния етап има за основни въпроси борбата за всемерно повишаване производителността на труда и ефективността на промишленото производство на основата на най-новите и най-перспективните постижения на научно-техническия прогрес.

Въпросите за повишаване производителността на труда и ефективността на промишленото производство са заемали и заемат важно място в икономиката и в политиката на партията, при това КПСС се опира на безценното наследство на Карл Маркс и В. И. Ленин, на тяхното учение за решаваща роля на производителността на труда в построяването на комунистическото общество.

Повишаването на производителността на труда винаги е имало решаващо значение за развитието на социалистическата икономика. В условията на икономиката на развития социализъм се разширява действието на закона за повишаване производителността на труда, отчасти се изменят условията и ролята на факторите за повишаване на неговата ефективност.

На сегашния етап проблемът за повишаване производителността на труда неразривно е свързан с повишаване интензификацията на производството, намаляване резерва на трудовите сили в резултат на съкращаване броя на заетите в личните помощни стопанства, съкращаване възможностите за използване на населението, което се освобождава от селското стопанство, намаляване възможността за включване в общественото производство на младежта

Digitized by Google

(въвеждането на единното средно политехническо училище), намаляване на раждаемостта и т. н.

„Развитието на съветското общество в голяма степен ще се определя от качествения напредък в икономиката, от привеждането ѝ на релсите на интензивния ръст, на всестранното повишаване на ефективността. Именно от тези позиции трябва да се определя положението на народното стопанство и да се определят задачите на бъдещето" — каза в своята реч на Априлския (1985 г.) пленум на ЦК на КПСС генералният секретар на ЦК на КПСС Михаил Горбачов.[1]

В решенията на XXVI конгрес на КПСС, в решенията на партията и в нейната практическа дейност се отделя голямо внимание на въпросите за повишаване производителността на труда на равнището на световните постижения.

Основната производителна сила на цялото човечество, както е казал и Ленин, са работниците, трудещите се. Затова в изискванията на партийното ръководство за възпитанието на младите работници, за развиване на трудовата им активност важно място има изучаването на факторите, които влияят на производителността на труда.

Комунистическата партия на Съветския съюз всякога е отделяла важно място на младежта в общонародната борба за осъществяването на икономическата политика на партията. В Устава на КПСС се подчертава, че Комсомолът е призван в още по-голяма степен да проявява инициатива и нови почини във всички области на живота, да развива активността и трудовия героизъм на младежта.

При социализма за първи път се свързват в единство общонародните интереси и устремът на младежта, откриват се неограничени възможности за приложение на творческите сили на младото поколение във всички сектори на обществения живот, в това число и в икономиката. Ето защо, ако обективно проанализират обществената дейност на Комсомола, младежите ще видят, че икономиката предоставя широки възможности за развитието на младежта, за формиране личността на младия човек, за удовлетворяването на неговите разнообразни потребности.

●

Участието на нашата младеж в стопанското строителство, в развитието на социалистическата икономика се превърна в традиция. Както е известно, в съвременните условия научно-техническият прогрес се характеризира с нарастващата роля на науката в производството, с прилагането на все по-сложни машини, технически комплекси и автоматизирани системи. Усъвършенстването на техническата база на производството, прилагането на най-новите постижения на науката стават все по-важни фактори за увеличаване производителността на труда.

Какво дава науката за производството?

Опитът от работата на ленинградското предприятие за електронно приборостроене „Светлана" показва, че съединяването на науката с промишлената практика е позволило на това предприятие за 20 години да увеличи обема на продукцията 16 пъти, а числото на работниците, заети в производството, се е увеличило само с 38 процента.

Съществено значение за реализирането на тази задача има въвличането на младите хора в движението за научно-техническо творчество на младежта. Творчеството, дръзновението в труда всякога са били и сега са типична черта на младите работници. В същото време, в условията на развития социализъм трудовата активност на младежта придобива нови черти и особености, предизвикани от това, че научно-техническата революция предявява постоянно все по-високи изисквания към младия работник — степента на неговата професионална подготовка, специалните знания, културно-техническия уровен, способността му да усвоява новата техника и технология.

Тези изисквания се обуславят от обективните предпоставки, които се създаваха в условията на развития социализъм: превръщане на науката в непосредствена производителна сила на обществото; превръщане на материалното производство в технологично приложение на науката; свързване на науката с всички съставни елементи на производителните сили; на функционалната роля и място на човека в производствения процес в резултат на комплексната механизация и автоматизация на производството. Общественият труд на съвременния етап на развитие продължава да остава преди всичко средство за живот, но все пак сега човекът търси в труда не само заплащането, а в значителна степен удовлетворение от самия труд.

Тъй като на преден план се издига необходимостта от съдържателен творчески труд, удовлетворението от него в значителна степен е свързано с участието на младежта в научно-техническото творчество.

Това е предизвикано от редица обстоятелства:

На първо място, от това, че участието на трудещата се младеж в научно-техническото творчество е важен фактор за развитието на социалистическото обществено производство, за повишаване на неговата ефективност. Рационализаторската и друга дейност в областта на науката и техническото творчество, макар и непосредствено да не влиза в кръга на производствените задължения на работниците, съществено повишава тяхното участие в научно-техническия прогрес.

[1] М. С. Горбачов, Доклад на пленума на ЦК на КПСС — 23 април 1985 г. „Правда", 24. IV. 1985.

Digitized by Google

На второ място, участието в научно-техническото творчество способствува за повишаване на квалификацията и производствено-научните знания на младите работници, което е важна предпоставка за повишаване на трудовата им активност. В същото време развива се и друга нейна предпоставка — отношението на стопани на младите труженици към производството. Тази грижа лежи в основата и на активния стремеж на работниците да увеличават резултатите от изпълнението на своите непосредствени трудови задължения на основата на тяхното участие в разработките и внедряванията на теми и рационализаторски предложения. Едновременно тази дейност води към по-нататъшно развитие у младежите чувството на стопани на своята страна (предприятие, колхоз, совхоз) и най-важното, към увеличаване на тяхната трудова активност.

На трето място, участието в научно-техническото творчество, което не е свързано с изпълнението на преките трудови функции, е важен компенсиращ фактор за тази част от младежта, у която производствената дейност по своята специфичност не е наситена с творчески, интелектуални моменти. Осъзнавайки обществената необходимост от работата, която извършва, младият човек независимо от това може да реализира своите творчески потребности в рационализаторска или изобретателска дейност. Важна форма за доброволното, колективно сътрудничество между работниците и инженерите в решаването на актуалните проблеми се оказват младежките творчески колективи, създадени за изява, пропаганда и разпространяване на най-ценните новости, организацията на обмяната на опит.

Развитието на колективните форми на техническото творчество свидетелствува за установяването на качествено нов етап по пътя за повишаване творческата активност на младежта, тъй като сътрудничеството на инженерите и работниците е основано не само на разделението на труда, на предоставяната възможност всеки да прояви ярко индивидуалните си способности, но и посочва пътя за преодоляване тясната специализация на работниците, заети в съвместна разработка на общи проблеми.

Развитието и възникването на такива нови черти на научно-техническото творчество като масовост, организираност, колективност, творчески търсения, усъвършенствуване работата на обществените творчески обединения и укрепване на формите на тяхното сътрудничество при поддръжката и ръководството на партийните организации са надеждна основа за повишаване творческата активност на работническата младеж.

Научно-техническото творчество на младежта и преди всичко на работническата стана характерно явление на съвременността. Ето защо най-важната задача на партийните и комсомолските органи е била и си остава възпитанието на потребност от активно участие на младежта във внедряването на постиженията на научно-техническата революция.

Наред с научно-техническото творчество важен фактор за повишаване ръста на производителността на труда е повишаването на общообразователното и професионално-квалификационното равнище на младите работници.

Основните характерни черти на научно-техническата революция като нарастващата степен на автоматизация на производството и управлението, ръста на електрониката и изчислителната техника, използването на новите видове енергия и обновяването на енергетическа основа съвременното производство, използването на нови видове суровина за промишлеността и изменението на самата технология на производството изискват повишено внимание към квалификацията и културата на производствениците. Именно от това се определя и изискването към образованието, тъй като то въздействува на главния активен елемент на производителните сили — човека, който в крайна сметка преобразува и науката, и техниката, и целия обществен живот.

Основите на образованието, обществената съзнателност и политическата зрялост, високият културен уровен на младежта се залагат още в средното училище, те се усъвършенствуват и развиват във връзка с придвижването на младия човек по стъпалата на системата на народното образование. Знанията, получени в училището, професионално-техническото училище, във висшето учебно заведение, се превръщат в умения. **У човека в процеса на всестранната трудова и обществена дейност възниква належаща потребност за по-нататъшно усъвършенствуване на своите знания и тяхното материализиране в труда,** за обогатяването с нови знания в труда, а обогатеният с нови знания труд отново поражда потребността от усъвършенствуване на знанията на работника.

Опитът показва, че младите работници с по-висок общообразователен уровен, при равни условия на работа имат много по-висока производителност на труда. Ръстът на образованието на младия работник влияе положително за повишаване качеството на изработената от него продукция. Освен това нараства относителният дял на младежите, които дават продукция, която се приема от първо представяне, занимаващите се с рационализаторска дейност, тези, които са усвоили няколко специалности.

Централният комитет на КПСС изисква от органите на просветата да отделят внимание на качеството на общообразователната и професионалната подготовка на учащите се с оглед на това да се осигури значителен професионално-квалифициран и творчески резерв и младежта да може да приложи своите сили в новите направления на науката, техниката, производството и другите отрасли на народното стопанство.

Важна роля партията отдава на реформата на средното образование, което пред-

Digitized by Google

полага преустройство на общообразователната система в единно средно политехническо училище.

В документите на ЦК на КПСС се посочва необходимостта да се разгледа в перспектива по-нататъшното разширяване мрежата на професионално-техническите учебни заведения, в които младежите и девойките получават не само практически навици, но и преди всичко основите на теоретическите знания.

За важността и перспективата на подготовката на младото поколение на работническата класа чрез професионално-техническите училища говори фактът, че в Съветския съюз „... в 60-те години само една трета от младежите и девойките са получили специалност в системата на професионално-техническото образование, а само за десетата петилетка — 12,5 милиона човека, т. е. две трети от работниците, постъпили в производството...

Да се увеличи броят на квалифицираните работници от тези учебни заведения за 1981—1985 г. до 13 млн. човека, да се увеличи броят на висококвалифицираните работници със средно образование 1,6 пъти"[1].

Научно-техническият прогрес въздействува за повишававане относителния дял на населението, заето преди всичко с умствен труд, и за съкращаване дела на населението, заето основно с физически труд. Това предизвиква отмиране на старите, възникване и разширяване на нови, по-сложни и изискващи висока квалификация професии. Разбира се, тези процеси имат голямо икономическо и социално значение, способствуват за повишаване ръста на социалистическото производство, за преодоляване различията между умствения и физическия труд и в крайна сметка за всестранното развитие на личността.

Научно-техническият процес поражда необходимостта от постоянното повишаване на квалификацията на всеки млад работник и специалист. Без това е невъзможно да се постигне съществено повишаване производителността на труда и да се подобрят другите качествени и икономически показатели на работа.

Голямо значение има систематическото и планомерно повишаване квалификацията на младите работници. В производството то се осигурява главно с производствено-техническите курсове, курсове с целево назначение, в школи за усвояване на втора професия и в школи за челен опит. Всеки млад човек практически, независимо от това къде е получил първоначалната си професионална подготовка, става добър майстор в своята работа само непосредствено в производството, в процеса на производствения труд, съчетан с постоянното повишаване на знанията и трудовите навици както самостоятелно, така и в резултат на обучаването му в различни курсове за повишаване на квалификацията. През последните години положителна роля играе увеличаването на броя на обучаващите се в производствено-техническите курсове и в школите за челен опит. Една от главните задачи на това обучение е общото повишаване на квалификацията и подготовката към висок разряд. В същото време школите за челен опит дават значителен икономически ефект. Такива школи могат да се създават навсякъде, където има първенци в производството, умеещи да предават своя опит, където има потребност от неговото разпространение сред младежите от дадена професия.

В страната има голям брой първенци в производството, които могат и желаят да предават своя опит. Й ако се издигне на нужния уровен работата по разпространяването на челния опит, то само от използването на тази форма може значително да се повишат квалификацията и майсторството на младите работници, съществено да се повишат производителността на труда и качеството на продукцията.

В осъществяването на тази важна задача голяма роля се пада на наставниците. **Наставничеството в Съветския съюз,** в което участвуват 2,6 млн. работници, колхозници, инженерно-технически кадри, **стана отличителна черта на социалистическия начин на живот, действено средство за приобщаване младежите и девойките към съзнателен труд и обществена дейност.**

Наставничеството, както бе отбелязано на всесъюзния семинар на комсомолските и профсъюзните работници по изучаване опита в организацията на социалистическото съревнование сред младежта, е най-дълбоката, колективна по характер, всестранна по съдържание, продължителна по време комплексна форма за комунистическо възпитание. Сред младите работници, които имат наставници, два пъти повече участвуват в научно-техническото творчество, значително по-добре са информирани по въпросите на обществено-икономическия живот, чувствуват по-голяма удовлетвореност от труда; по-малко е числото на тези, които не изпълняват трудовите норми, по-малко са отсъствията и трудовите злополуки.

Високи темпове на ръста на производителността на труда не е възможно да се достигне без широкото развитие на социалистическото съревнование, без проява на ентусиазъм, инициатива и творчество на трудещите се маси. Владимир Илич Ленин определи съревнованието като масово движение, в което „... силата на примера за пръв път получава възможността да окаже своето масово въздействие."[2]

●

Заедно с развитието на социалистическата икономика, с усъвършенстването

---

[1] Материалите на XXVI конгрес на КПСС, М., 1981, с. 52, 182.
[2] В. И. Ленин, Събр. съч., второ издание, т. 36, с. 178.

Digitized by Google

на обществените отношения ролята на съревнованието все повече се увеличава. Значението на социалистическото съревнование като фактор за ускоряване на научно-техническия прогрес е обусловено от редица обстоятелства и на първо място от това, че в условията на развитото социалистическо общество съревнованието води към повишаване ефективността на общественото производство, към повишаване ръста на производителността на труда, към цялостно подобряване качеството на работата. То е залог за развитието на трудовата и обществено-политическата активност на трудещите се, в това число и на младежта.

Чрез социалистическото съревнование се реализира изискването на КПСС за използване достиженията на науката и техниката, челния опит в практическата работа на трудовите колективи. В условията на научно-техническата революция този проблем придобива особена актуалност, тъй като бързото разпространение и внедряване на прогресивните методи на труда дава голям икономически ефект.

Въвличането на младежите в школите за челен опит, на младите рационализатори в съревнование за реконструкция и техническо превъоръжаване на предприятията се явява един от оптималните пътища за повишаване ефективността на общественото производство.

Социалистическото съревнование води към натрупването и използването на научно-техническия потенциал. Участието на младежите във всенародното социалистическо съревнование за изпълнение и преизпълнение на петилетните планове за социално-икономическото развитие на страната, в научно-техническото творчество, в рационализаторската и изобретателската дейност, в конкурсите за професионално майсторство способствува за повишаване творческата активност на младежите и девойките, за повишаване на професионалното им майсторство, за разширяване на културния и техническия им кръгозор.

Трябва да се отбележи, че значимостта на социалистическото съревнование се определя от неговите икономически, социално-политически и възпитателни функции, тъй като в него органически се съединяват постиженията на научно-техническата революция с преимуществата на социалистическата система на стопанисване.

Мащабите и степента на влиянието на социалистическото съревнование върху ускоряването на научно-техническия прогрес зависят в голяма степен от организаторската и политическата работа на партийните и комсомолските организации за развитието на инициативата и творчеството на трудещите се.

Въвличането на младежта в съревнованието за ускоряване на научно-техническия прогрес винаги трябва да се съобразява с това, че в отношението си към труда тя проявява голям интерес към неговото съдържание, към възможността за проява на творчество. Но, както е известно, на съвременния етап значителна част от младите труженици реално нямат възможност да удовлетворят своя интерес към творческа съдържателна работа и по необходимост са принудени да работят при нисък уровен на автоматизация и комплексна механизация. Това положение поражда противоречия между ценностните ориентации на младежта, стремяща се към творчески труд, и съдържанието на нейната фактическа работа.

Тези противоречия се разрешават по пътя на ускоряването на научно-техническия прогрес, на чиито темпове съществено влияние може да окаже трудещата се младеж, която притежава достатъчно висок уровен на образование и стремеж към творческия колективен труд.

Комсомолско-младежките колективи са ефективна, проверена в практиката форма на организация на труда и възпитание на младежта, за развитието на трудовата и активност, за въвличането ѝ в социалистическото съревнование. Както показва практиката, при тях по-пълно и рационално се използва работното време, засилва се материалната и моралната заинтересованост на всички участници в бригадата от крайните резултати, повишава се отговорността за поръчаното дело. И особено важно е то, че болшинството от тях стават лаборатории за челен опит, за внедряване на такива прогресивни форми като: стопанската сметка, заплащането по крайните резултати, разпределението на премиите по коефициент на трудово участие и др.

В комсомолско-младежките колективи се формира съзнателно отношение към труда. В тях производителността на труда е средно с 15 процента по-висока, а текучеството на кадрите 4—5 пъти по-ниско в сравнение с другите бригади.

Челните обединения и предприятия навлязоха в нов етап на развитие на бригадната форма на организация и заплащане на труда на работниците, характерна с това, че бригадната форма обхваща не отделни участъци, а става основна за цялото предприятие. Бригадната организация на труда се съчетава с повишаване техническия уровен на производството, с усъвършенствуване системата на управление и планиране, с внедряване на технически обосновани норми.

В Съветския съюз в „... челните предприятия като Волжския автомобилен завод, новомосковското обединение „Азот", Баикало-Амурската магистрала и редица други до 50 процента от работещите младежи се трудят в състава на комсомолско-младежки колективи. В московския завод „Динамо" 80 процента от младежите са обхванати от бригадната форма на организация на труда, всеки втори от тях работи в състава на младежко-производствено подразделение. В завода активно работи съветът на бригадата и бригадирите, широко се внедряват прогресивните форми на труда. Внедряването на бригадната органи-

Digitized by Google

ция на труда в това предприятие позволи два пъти да се съкратят случаите на нарушаване на трудовата дисциплина, текучеството на кадрите сред младите работещи тук е 7,9 процента, което е един от добрите показатели в отрасъла."[1]

Ето защо партийните организации се грижат тази прогресивна форма на организация и заплащане на труда да стане основна във всички сфери на народното стопанство. Комсомолските организации се стремят всяка година да провеждат преатестиране на комсомолско-младежките колективи, като при това особено внимание отделят както на увеличаването на тяхното число, където това е възможно и организацията на производството го налага, така и внедряването в практиката на работата на младежките производствени подразделения прогресивни форми на организация и заплащане на труда, на стопанската сметка.

Повишаването на темповете на ръста на производителността на труда изисква усъвършенстване на неговото стимулиране, усилване на материалните и моралните поощрения на всички категории работници. В условията на успешното социалистическо строителство заплащането по количество и качество на труда като главен принцип на разпределителните отношения встъпва все повече в тясна връзка с моралните стимули.

Единството на моралното и материалното поощряване се явява основополагащ принцип и се базира на Лениновото становище за това, че „Предпочитанието в ударността е предпочитание и в потреблението"[2]. Ето защо партийните организации с всички средства се стремят да осигурят органическо съчетаване на материалните и моралните поощрения. Отсъствието на този принцип поражда негативни последствия. Така пренебрегването на принципа за материалната заинтересованост може да предизвика насаждането на административни методи в ръководството на стопанството, което в крайна сметка може да нанесе ущърб на производството, да отслаби трудовата дисциплина. От друга страна, принизяването ролята на моралните стимули може да създаде обстановка, при която понякога могат да се появят користолюбие, готовански настроения, да възникнат случаи на печалбарство, нравствен нихилизъм и др. Само в единство, в тясно взаимодействие материалните и моралните стимули се превръщат в двигатели за трудова активност, за увеличаване производителността на труда, за всестранно развитие на човека. Всякакъв вид уравниловка, случаи на начисляване на работна заплата по същество само за явяване на работа, а не за нейните реални резултати, даване на незаслужени премии — всичко това се отразява крайно вредно и на производствените показатели, и на психиката на хората, особено на младежите.

●

Въпросите за подобряване използването на работното време от младежите, организацията и дисциплината, заплащането на количеството и качеството на труда стоят в центъра на вниманието на партийните органи и организации. В. И. Ленин считаше като важно условие за икономическия подем „... повишаването на дисциплината на трудещите се, уменето да се работи, резултатността и интензивността на труда, неговата по-добра организация"[3].

В документите на КПСС в последно време се отбелязва, че важна задача за партията на съвременния етап се явява значителното повишаване на организаторската, политическата и възпитателната работа, насочени към отстраняване загубите на работно време, рационално използване на трудовите ресурси, формиране на стабилни трудови колективи, укрепване на трудовата дисциплина.

Работата на КПСС за повишаване производителността на труда и ефективността на промишленото производство, а така също за засилване активността на младежта трябва да се разглежда като едно от главните направления за претворяване в живота на икономическата и социалната политика на партията.

---

[1] Материали от Всесъюзния семинар на комсомолските и профсъюзните работници по изучаване опита по организацията на социалистическото съревнование сред младежта. Перм, 1981, с. 71.

[2] В. И. Ленин, Събр. съч., второ издание, т. 42, с. 205.

[3] Пак там, т. 36, с. 175

Digitized by Google

РОДЕНА СРЕД ПЕПЕЛИЩАТА НА ВТОРАТА СВЕТОВНА ВОЙНА

ТОДОР ГАНЧЕВ

На 24 октомври тази година се навършват четиридесет години от създаването на Организацията на обединените нации. Този юбилей съвпада с тридесетгодишнината от приемането на Народна република България в световната организация.

Както вярно изтъква другарят Тодор Живков, Организацията на обединените нации „беше родена във време, когато пепелищата на тази най-разрушителна война в историята още димяха, когато мъката по милионите загинали близки — мъже, жени и деца, прерасна в обща воля на народите за мир и разбирателство; тя се появи, за да отговори на най-спонтанното, най-съкровеното желание на народите — да не допуснат никога вече война.

Наистина, макар Уставът на ООН да бе подписан в Сан Франциско на 26 юни 1945 година — тогава, когато войната в Европа бе приключила, но основите на ООН бяха заложени още със създаването на коалицията на обединените против фашизма страни и народи, в многократно декларираната им готовност да не допуснат да се повторят горчивите изпитания, които човечеството изпита през 1939—1945 година. Самата разработка на основните принципи, върху които трябва да гради своята дейност бъдещата организация, на нейната структура и органи стана в последния етап на Втората световна война, в условията на завършването на борбите на народите против най-агресивните сили на империализма в света. Това предопредели, че Съветският съюз, който внесе най-голям и решаващ принос в разгрома на хитлерофашизма и си спечели неоспоримия авторитет като освободител на народите от хитлеристките агресори, на главна крепост на мира, изигра много важна роля и в работата по създаването на световната организация. Благодарение на Съветския съюз в Устава на ООН бяха фиксирани цял ред прогресивни, демократически принципи на международното право, в това число равноправието и самоопределението на народите, отказа от заплаха със сила или от нейното употребяване за решаване на международните спорове, задължението да се решават международните проблеми с мирни средства, териториалната неприкосновеност, недопустимостта на намесата във вътреш-

Digitized by Google

ните работи на другите държави, уважението към правата на човека без разлика на раса, пол, език и религия и редица други. Като провъзгласиха своето твърдо намерение да живеят заедно, в мир един с друг, като добри съседи, създателите и учредителите на ООН заложиха в основите на тази организация по същество принципа за мирното съвместно съществуване на държавите с различен обществен строй.

Разбира се, не може да се твърди, че създаването на Устава и изграждането след това на ООН беше безконфликтен процес. Още там реакционните класови сили, в лицето на ред империалистически държави, положиха отчаяни усилия да съхранят своите позиции в света, да издигнат прегради срещу напиращите колосални революционни и обновителни сили. Но в края на краищата беше постигнат един разумен и взаимноприемлив компромис, създадена бе организацията, в Устава на която бе заложена идеята да бъдат избавени идните поколения от ужасите на войната.

Тези демократични цели определиха структурата и органите на световната организация и техните задачи.

Световният мир не може да бъде съхранен, ако не се обединят усилията на всички държави. Ето защо съгласно Устава ООН е открита за членуване на всички суверенни държави, които могат и желаят да изпълняват своите задължения по укрепването на мира. Приемането на членовете става от Общото събрание по препоръка на Съвета за сигурност. И практически почти всички съвременни независими държави са членки на ООН — всичко 159 членове (при създаването на ООН тя имаше само 51 членове). Това говори за универсалния характер на организацията.

Най-масовият и авторитетен орган на ООН е Общото събрание, което се състои от всички членове и се събира на редовни сесии веднъж в годината. То обсъжда всички проблеми, които са в рамките на компетенцията на организацията, и прави препоръки на членовете или на Съвета за сигурност. Вижда се следователно, че Общото събрание не приема задължителни решения, които могат да се изпълнят с всички средства, включително и с употребата на сила, а прави предложения и препоръки. Единственият орган, който приема задължителни решения и е овластен да ги привежда в живота с всички възможни средства, включително и с употреба на военна сила, това е Съветът за сигурност. Но за разлика от Общото събрание, където гласовете на всички държави имат еднакво значение и решенията се вземат или с обикновено, или с квалифицирано мнозинство (например 2/3 от гласовете), то в Съвета за сигурност важи „принципът на ветото“ на петте велики сили. Това означава, че не е достатъчно да се събере необходимото мнозинство от гласовете, но трябва и нито една от петте велики сили — постоянни членки на Съвета за сигурност (СССР, САЩ, КНР, Англия и Франция), да не е гласувала против. Достатъчно е една от тези пет държави да гласува с „не“ (т. е. да използва правото си на „вето“) и решение не може да се вземе. По този начин се осуетява превръщането на ООН в оръдие за налагане със сила волята на една велика държава или блок от няколко такива държави. Така че принципът за единодушието на държавите, които представляваха гръбнака на антифашисткия фронт през Втората световна война, има изключително важно значение както за съществуването на ООН, така и за гарантиране, че организацията ще действува в интерес на цялото човечество, а не на отделни социални, класови или държавни сили. За разлика от Общото събрание, което се събира на сесия всяка есен в третия вторник на септември, Съветът за сигурност е постоянно действуващ орган, който може да бъде събран на заседание винаги, когато възникне

Digitized by Google

заплаха за мира. Освен това ООН има и други главни органи: Икономически и социален съвет, Съвет по опека, Международен съд и Секретариат.

В този си състав и структура Организацията на обединените нации действува вече цели четири десетилетия. Това е един продължителен и сложен период, по време на който човечеството премина и през годините на „студената война", и на разведряването, неведнъж бе изправяно пред остри международни кризи и опасности от избухване на ядрени конфликти. Но като цяло това е един период, през който успешно бе решена задачата да не се допусне разпалване на нова световна война, да не се изложи човечеството на ужасите, които бяха изпитани през Втората световна война.

Някои хора често критикуват ООН, изказват недоволство от нейната неспособност да реши един или друг проблем, да възпре и накаже смутителите на мира, организаторите на различни международни престъпления — агресии, интервенции, заплахи с оръжие и пр. Не бива обаче да се забравя, че ООН не е някакво световно свръхправителство, не бива да слагаме равенство между нея и държавната власт в отделна страна, която със силата на закона, съда, затвора и полицията може да наложи зачитането на правните норми. Организацията на обединените нации се състои от суверенни и равноправни държави, при това принадлежащи към различни обществени системи, имащи различни външнополитически цели и неедннакви сили и възможности за тяхното осъществяване. В тази обстановка дейността на ООН не може да се разглежда извън реалното съотношение на силите в света, извън реално господствуващите тенденции в международните отношения. Ако например са нарушени нормалните двустранни отношения между държавите и се засилва конфронтацията между двете световни системи, това неизбежно ще даде отражение върху работата на ООН, върху нейните препоръки и решения. Както и обратното.

Така например след Втората световна война, когато се постави въпросът за приемане в ООН на България и други държави, американските империалисти и техните съюзници, страхуващи се от засилване влиянието на прогресивните сили в ООН и опитващи се да върнат назад революционните процеси, решително възразиха. Цели десет години те изкуствено и безпричинно препятствуваха приемането на България в световната организация, което бе решено едва на 14 декември 1955 година.

Въпреки всички трудности, които ООН трябваше да преживее в своята четиридесетилетна история, въпреки невъзможността в някои случаи да предотврати или своевременно да пресече различни локални военни пожари и други противоправни действия, като цяло тя внесе полезен принос в осъществяването на задачите, формулирани в нейния Устав. Както се казва в Декларацията на Нардното събрание на НРБ, „Днес, когато Организацията на обединените нации се намира в навечерието на своя 40-годишен юбилей, със задоволство може да се каже, че тя издържа изпитанието на времето."

Разбира се, не липсваха опити на империалистите да превърнат ООН в оръдие на своята политика. Това бе особено характерно за първите години и десетилетия от съществуването на организацията, когато в нея членуваха предимно развити капиталистически страни — съюзнички и приятелки на САЩ, които нерядко покорно вдигаха ръце в подкрепа на американските империалисти. В този период бяха направени многобройни опити за намеса във вътрешните работи на социалистическите страни, бяха прокарани някои незаконни, противоречащи на Устава решения, включително за прикриване със знамето на ООН агресията на северноамериканските империалисти в Корея и други. Но същевременно бя-

Digitized by Google

а обсъждани и получиха подкре-
а цяла редица демократични и
пролюбиви инициативи и предло-
кения особено в областта на нама-
яване на международното напре-
кение и ограничаване на надпре-
арата във въоръжаването, за мир-
но разрешаване на спорните въ-
роси, за ликвидиране на опасни
конфликти. Специално следва да се
изтъкне положителната роля на
ООН в борбата срещу колониализ-
ма. Преди четвърт век Общото съ-
брание прие Декларация за дава-
не независимост на колониалните
страни и народи. Това съдейству-
ва за още по-бурното развитие на
националните борби, за ускорява-
не разпадането на колониалната
система на империализма. В резул-
тат се появиха десетки млади не-
зависими страни, чието приемане в
световната организация укрепи по-
зициите на силите, противопоставя-
щи се на империализма и неговата
агресивна политика. В последните
10—15 години все по-често импе-
риалистите остават в малцинство.
Нерядко, за да препятстват дей-
ствията на организацията, са при-
нудени да прибягват в Съвета за
сигурност до „вето". Това се вижда
особено ярко от гласуванията,
когато трябва да се осъдят изра-
елската агресивна политика, расиз-
мът и апартейдът.

Организацията на обединените на-
ции играе положителна роля в
усилията за решаване на пробле-
мите, от които зависи в най-голя-
ма степен укрепването на светов-
ния мир. Още от първите си сесии
Общото събрание стана форум, къ-
дето се обсъждат мерки за забра-
на на ядреното оръжие, за отстра-
няване заплахата от термоядрена
катастрофа. Както двустранните
между СССР и САЩ, така и мно-
гостранните преговори и усилия за
намаляване и спиране на надпре-
варата във въоръжаването, за ре-
ално разоръжаване дадоха силно
отражение върху дейността на ор-
ганите на ООН и най-вече на Об-
щото събрание. Както е известно,
на сегашната юбилейна 40-а се-
сия на Общото събрание възлов
проблем е съветското предложение
за обсъждане на въпроса за мир-
но използване на Космоса в усло-
вия на недопускане неговото ми-
литаризиране. Добре известно е, че
този проблем вълнува днес цяло-
то човечество. Защото проектите и
действията на САЩ за пренасяне
на военната надпревара в Космо-
са не е просто поредната крачка
по опасната спирала. Те създават
нова международна ситуация, при
която се поставя началото на край-
но опасни за мира действия, ще
подкопаят и обезценят и много от
това, което бе направено в после-
дното десетилетие по пътя на огра-
ничаване на въоръжаването, и ще
направят още по-трудно в бъдеще
постигането на нови споразумения.

Организацията на обединените на-
ции дава съществен принос за раз-
витието на икономическото, нау-
чното и културното сътрудничество
между държавите. Наред с глав-
ните органи на ООН в нейната си-
стема бяха създадени и няколко
десетки спомагателни органи, сред
които значителна роля играят Ко-
митетът по използването на косми-
ческото пространство за мирни це-
ли, Специалният комитет против
апартейда, Комисията по между-
народно право и други. От 1964 г.
съществуват и особени органи на
Общото събрание: Конференция на
ООН по въпросите на търговията
и развитието, Организация на обе-
динените нации по промишленото
развитие. По инициатива на ООН
са провеждани много международ-
ни симпозиуми и конференции. С
оглед разширяване на сътрудниче-
ството между държавите в най-
различните области са създадени
междуправителствени организации,
наречени специализирани учрежде-
ния на ООН. Такива специализи-
рани организации има 13, сред
които искам специално да отбеле-
жа ЮНЕСКО — специализираната
Организация на обединените на-
ции по въпросите на образованието,
науката и културата, която та-
зи година провежда своята XXIII
сесия в България.

Нашата страна винаги е подчер-

Digitized by Google

тавала положителната роля на ООН в борбата за мирно и прогресивно развитие на човечеството, за отстраняване заплахата от война и укрепване разностранното сътрудничество между държавите и народите. От своето приемане в организацията и досега България е един от най-дейните участници в различните инициативи на ООН. Неколкократно НР България е бивала избирана в органите на световната организация, много пъти сама или заедно с други социалистически страни е бивала инициатор на важни предложения за мир и сътрудничество. По-специално следва да се изтъкне приносът на страната ни в усилията за ликвидиране на колониализма и неоколониализма, за премахване на огнищата на война и напрежение, за разширяване на равноправното и взаимоизгодно сътрудничество между държавите. От високата трибуна на ООН представителите на социалистическа България многократно са декларирали искреното миролюбие на страната ни, нейното желание да гради отношенията си с капиталистическите държави върху принципа за мирно съвместно съществуване, страстно са разобличавали и обвинявали силите, които подкопават мира, погазват принципите, залегнали в Устава на организацията. Неведнъж документи на нашето правителство, доклади на генералния секретар на ЦК на БКП и председател на Държавния съвет Тодор Живков са били разпространявани в ООН като израз на искрения ни стремеж да се осъществяват високите и благородни цели и принципи на ООН. Особено следва да се изтъкне последователната борба на НР България за превръщането на Балканите в зона на мира и международното сътрудничество, в зона, освободена от ядрено оръжие.

Нашият народ отбелязва 40-годишния юбилей на Организацията на обединените нации с надежда, че със съдействието на всички прогресивни и миролюбиви сили в света и преди всичко на братските социалистически страни Организацията на обединените нации и занапред ще играе съществена роля за утвърждаване на делото на мира и международното сътрудничество, за по-нататъшния всестранен напредък на цялото човечество.

Digitized by Google

ХОРА, КОИТО ПРЕОБРАЗЯВАТ ЗЕМЯТА

Човек тръгва на път с багаж — особено на далечен. Така и аз кацнах на Тбилиското летище със скромния си енциклопедичен багажец, готов да откривам познати от картата и филми места, да разпитвам и сравнявам, за да се домогна за краткото време до онази неизчерпаема съкровищница, която привлича с историческото обаяние и динамиката на откривателството в наши дни.

В съдържанието на думата Грузия се крие старото понятие, дадено от гърците на хората от този край — човек, който обработва земята. Земя, която не е разглезила човека, и човек, който се е хванал тук, на това ъгълче между две морета, да създаде не само поминък, но и вековна култура. Преди векове Хипократ е писал: „Страната, в която тече Фазис (днес Риони), е блатиста, гореща и влажна — през цялата година тук валят дъждове". Но това е в Колхида (Западна Грузия), а в източната част — древната Иверия, се спускат оголените от ерозията склонове на Кавказ, чести гости са засухата и градушките. Не, съвсем не е Грузия място, където според някои наши представи трябва само да боднеш пръчка и да пиеш вино. Тук няма дар на природата — всичко се отвоюва. И може би затова една грузинска поговорка казва: „Който не умее да се грижи за собствената си земя, той се лакоми за чужда".

С ревността на своите предци днес грузинецът се грижи за земята — пресушава блата, терасира склонове, стреля по градоносните облаци. Интензификацията — съвременното понятие и критерий за грижите, е навлязла не само в равнинните райони, но във всеки един от седемте климатични пояса, за да стигне до три хиляди метра надморска височина, където в с. Сванети, както казват, „някъде на покрива на света", се произвежда селскостопанска продукция. И това не е единствено грижа на жителите на селата, към този проблем е обърнато вниманието на редица държавни институции и на промишлени предприятия, за които продоволствената програма е задача с първостепенна важност.

●

В ЦК на Грузинската комунистическа партия разговарям със завеждащия сектор „Икономически" от селскостопанския отдел Томаз Дочвири. Разговорът върви накъсано, въпросите се допълват, от отговорите се зараждат нови, питам аз, пита и той как е у нас... През това време няколко пъти звъни телефонът, аз гледам часовника — дали не го притеснявам, но Дочвири ме успокоява и така неусетно изтичат два часа. Не случайно кандидатът на икономическите науки Томаз Дочвири неколкократно е излизал по телевизията да разяснява целите и задачите на РАПО, на внедряването на стопанската сметка, на принципите на продоволствената програма.

За изминалия период районното аграрно-промишлено обединение е доказало своите предимства в няколко направления: общност на интересите за достигане на една цел; изравняване на икономическите условия за всички членове на обединението; повишаване продуктивността и ефективността на базата на взаимосвързана дейност и рационално използване на производствените предприятия в рамките на обединението; ефективно използване на земята и основните фондове; икономически обоснована специализация; съкращаване загубите от транспорт, несъгласуваности при изкупуването и т. н.

На бюрото се разстилат големи листове, разчертани с много квадратчета и разнопосочни стрелки. Това са схемите, структурите на вертикалните и хоризонталните зависимости. Постепенно се избистрят смисълът и съдържанието на РАПО. Например в Гурджаански район обединява 11

Digitized by Google

колхоза, 1 совхоз-техникум, 8 совхоза, 8 междустопански предприятия, 1 предприятие за ремонт и експлоатация на машинния парк, 1 автотранспортно предприятие, 16 преработващи предприятия. Сложна и разностранна дейност, но само така може да се постигне съвременно високоинтензивно земеделие, когато усилията на тези в някои случаи разностранни дейности се влеят в едно русло, когато се подчинят на една идея. Организационната форма се допълва, а може би по-точно е да се каже — подсилва, от материалната заинтересованост. Така например управленският апарат се издържа за сметка на отчисленията на влизащите в неговия състав предприятия и организации. Производствените предприятия отчисляват процент от валовата продукция, а обслужващите — от обема на стокооборота и изпълнения план за обслужване. Заплащането на обслужващите предприятия не става на сто процента. В края на годината получават според доходите — и механизаторите, и мелиораторите.

На бюрото лягат втори лист, схема на управленските звена преди и след създаването на интеграционните връзки. Без много обяснения се вижда икономията на управленски функции и на хора. Хора висококвалифицирани, които са стояли в канцеларите. Така например инженерно-техническите служби в управленския апарат на републиката до 1980 година са били представени от 16 управления с 243 специалиста, а сега са девет — със 180 специалиста. „Изобщо — посочва моят събеседник — преустройваме качествено управленския апарат." Това, че се намаляват звената, не означава, че пада отговорността. Не, тя сега се насочва към нови сфери, към научното управление, към създаването на организация и материални предпоставки за бързото внедряване на науката в производството.

Какво означава това ново ръководно виждане. Вече не е беда, че ще има по-малко инструкции, че ще се събират по-малко отчети. Важното е да се даде нов продукт (сорт, технология и т. н.) на производството и да се организира неговото приложение. Затова на републиканско равнище в Държавния комитет по селскостопанско производство има заместник-председател по научно-техническия прогрес. Длъжността се заема от председателя на президиума на закавказкото отделение на ВАСХНИЛ. На следващото равнище в РАПО е изграден отдел по научно-техническа политика. Във всеки колхоз има назначен специалист по внедряване на новостите, а в научноизследователските институти са изградени звена по внедряването. Така е и с Института по чая и цитрусовите култури. Научните сътрудници от този институт селекционират нов чаен сорт „Колхида", дават и съответна технология за отглеждането му. Тогава от центъра задължават всеки колхоз да засади по половин хектар от него и да приложи технологията. По такъв начин са ангажирани всички звена, целият внедрителски капитет. Следва отчитане на резултатите, оценката им и отбирането на най-добрия опит на отделните колхози, който се практика сега за всички чаепроизводители. Като добавим, че освен административните разпоредби съществуват и договорите, че научният продукт е материално оценен и за неговия ефект гаранция е материалната отговорност, става ясна значимостта на научното обслужване не като помощ, а като насъщна необходимост за производството.

Разговорът върви към своя край. За много неща само е споменато, но има и посещения в районите.

●

Кахетия, географски район от Южна Грузия, се свързва обикновено с „кахетинско вино". Но в шесте района освен обширните лозови плантации има и редица други земеделски култури, има и животновъдство. От колата се любуваме на лозята — те като че ли нарочно са наредени все край пътя; минаваме през китни селца и установяваме с моите грузински спътници колко много приличат на българските. В районния комитет на партията — гр. Кварели, сядаме за малко в кабинета на втория секретар Анги Гаваделишвили. Следва обичайното запознаване: 23 хиляди колхозници се трудят по полята на района, комунистите са 2634; редят се цифрите — 80 хиляди тона грозде годишно, 5 хиляди крави, 10 хиляди свине... По-нататък разговорът е по пътищата и лозовите масиви на совхоза в Киндзмараули.

Интензивен район, разнообразно производство — за това са необходими и разнообразни форми на работа, необходима е по-голяма гъвкавост, за да се привлече цялото население на района в изпълнението на продоволствената програма. Две са основните направления и в Кварелския район, на които се държи особено много както от стопанското, така и от партийното ръководство. На първо място това е преминаването на акордно-премиална система чрез така наречените безнарядни звена и бригади. Сега във всеки колхоз и совхоз са изградени по една безнарядна бригада. Нарочно не са решили този въпрос изцяло за всички производства, като са отчели психологическата бариера, която най-лесно ще се преодолее със силата на примера. Със среден размер десет хиляди декара обработваема земя, обезпечена с необходимата техника, бригадата сама решава всички производствени задачи. Ръководителят сключва договор с ръководството на колхоза на базата на технологичната карта. По такъв начин материалната обезпеченост по срокове и обем става гарантирана и тази гарантираност се следи от РАПО, като неизпълнението на клаузите от страна на колхозното ръководство се установява с акт и се извършват

Digitized by Google

ответните корекции в плана на бригада.
Ще допълня значимостта на тази орга-
зационна мярка с оценка, която й на-
зи Томаз Дочвири в разговора ни пред-
я ден: „Бригадният акорд има смисъл,
о колхозното ръководство сключва дого-
р и ако получава възнаграждението си
крайния резултат на всяка производ-
вена единица. В това е действеността на
ргикалната връзка..."

Трудовото възнаграждение на членове-
на колектива се определя по коефици-
т за трудово участие, и в тази самоуп-
вленска функция никой няма право да
намесва. В бригадата се повишава вътш-
ната взаимовзискателност, безразличие-
изчезва, отпадат и старите поговорки
типа „Началникът повече знае". Сега
еки знае, всеки носи отговорност, затова
случва механизаторите да изискат смя-
та на бригадир, който не умее да орга-
зира производството. Нова организа-
ия — нови функции — нови явления.

Бригадният акорд се допълва от семей-
ия акорд. Особено в лозарството през по-
едните три години той дава отлични ре-
лтати. Разнообразни са операциите в ло-
та, искат усет и майсторска ръка. Зато-
а решават да привлекат всяко семейство
извършването на ръчните операции на
есет-петнадесет декара (според възмож-
остите, защото в тази дейност се включ-
т и пенсионери, и юноши). Заплащането
пряко свързано с добива и качеството на
роздето — 35 процента от общата про-
укция на определения парцел. Но нали
ма и механизирани операции? За тях съ-
о е помислено и на 500 декара започва
а работи постоянно един механизатор с
рикрепения му съответен инвентар. Него-
ото възнаграждение е 2 процента от об-
ата продукция.

Какво са постигнали от това в Кварел-
кия район? Преди всичко рязко увелич-
ие на добива. Второ, увереността на хо-
ата, че земеделието е един доходен отра-
ъл, от който може да се печели, ако чо-
ек работи с усърдие. „От един път ра-
ботната ръка започна да стига" — подсказ-
ат ми домакините. „А нима това изоби-
ие ще го приберат сами", — мъча се да
адълбая аз. Не, няма да го приберат са-
и, нали ще дойдат бригадири — главно
чалото е. Но при новата организация и
ехният труд е показал повишаване на
качествения градус, защото бригадата ра-
боти не просто в масива, а на парцела, за
който отговаря отделният колхозник и
който бди да не се похаби нито зърно.
Стрийната организация, отговорността на
всички равнища са довели до това, че до-
като преди три години първичните пар-
тийни организации са били начело в орга-
низаторската и разяснителната работа по
внедряването на акорда, сега хората идват
и предлагат да се намалят големите пар-
цели на някои колхозници, за да стигнат
за всички желаещи.

Второто направление е в пълното използ-
ване на личния двор. Тук е придобил граж-
данственост един нов термин — кооперi-
ране на общественото стопанство с личния
двор. Позната тема на пръв поглед, но на-
всякъде може да се открие нещо ново, да
се допълнят представите. И тук зад при-
видно известните неща се долавят инте-
ресни форми, принципи, свързани със со-
циалистическия начин на стопанисване.
Главното е, че тази дейност не се смесва с
личното ползване и от това разграничение
идва и пълната материална отговорност
на колхоза или совхоза за осигуряване на
производството — така, както се осигуря-
ва в обществената ферма или бригадата.
В района, както навсякъде, широко място
намират натуралните премии. Например
работили са механизаторите от безпаридно-
то звено много добре, получили са над-
планов добив, оттам идва и натуралното
възнаграждение в зърно. Но зърно ще по-
лучи този, който сключи договор за от-
глеждане на животни, а в обратния слу-
чай — ще му се заплати. Производството
на малки прасенца се стимулира, като кол-
хозникът има право да задържи част от
прасенцата, получени от свиня-майка в по-
вече от плана, и т. н. — навсякъде се тър-
си умножаващият се ефект.

●

Селското стопанство в Грузия, както и
в цялата необятна съветска страна, пре-
живява особен подем. Реализират се пар-
тийните решения, заложени в продово-
лствената програма. Всеки партиен комитет
чувствува своята отговорност в конкрет-
ната обстановка, чрез конкретни форми и
методи да интензифицира производството.
Затова в районните комитети сега се съз-
дават отдели по партийното ръководство
на селското стопанство. Все по-взискате-
лен е партийният контрол към ръководни-
те кадри. И не случайно на много места
отчетът на комунистите започва именно с
тях, с тези, които партията е изпратила на
отговорни сектори, от които зависят и
производството, и социалнопсихическият
климат в колектива. Приетите характери-
стики на ръководители и специалисти ста-
ват критерии в по-нататъшната работа на
първичните партийни организации, защото
интензификацията е неосъществима, кога-
то към нея се отива с вчерашна мярка.

С характеристиката се ликвидира епи-
зодичното оценяване, и то главно по от-
делни показатели и различни поводи. Се-
га, в края на петилетката, тя придобива
отчет за равнището на отделния партиен
член, за мястото му в общия курс на ин-
тензификация, за неговата ангажираност и
отговорност в изпълнение на партийните
предначертания. Един път утвърдена, ста-
ва основен документ, който може да по-
служи и в случаите, когато е необходима
служебна характеристика. Особено значе-
ние се отдава на гласността. По правило
отчетите се изслушват на открити партийни
събрания. Дава се възможност целият ко-
лектив да каже мнението си. Това има ос-
обено значение за стопанските ръководите-

Digitized by Google

ли, трудът на-които опира до всеки член на трудовия колектив. По отчетите и приетата характеристика, която става основен документ, партийното бюро провежда контрол. Целта е не просто да се направи констатация за човека, а да се търсят начини да му се помогне да преодолее някои свои слабости, да доразвие онези качества, които има, но които по различни причини са оставали в сянка. В резултат на това се дават нови партийни поръчения, комунистите и първичните организации разширяват кръга на резервните си кадри.

Страница по страница бележникът се изпълва къде с подробна информация, къде само с едно изречение, което сега ме подсеща за приятелски разговор или исторически факт. И дните се прехвърлиха неусетно, докато една сутрин за последен път извих глава към отдалечаващата се статуя на Майка Грузия — в едината ръка с чаша за приятели, а в другата — с меч за враговете. Пробягват край колата краюгелите на новите строежи и ето ме отново на летището със смътното усещане, че много неща са останали встрани от мен, че до някои съм се докоснал, но не съм вникнал... И ме мами плакатът с надпис: „Заповядайте отново в Грузия".

Петко СТАМОВ

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА, ОТЗИВИ, РЕЦЕНЗИИ

ПАРТИЙНА ОТГОВОРНОСТ ЗА МЛАДЕЖТА

Книгата на **АНКО ИВАНОВ — „Работата на първичната организация с Комсомола"** от Библиотечка на партийния секретар на Партиздат — е едно сполучливо конкретизиране на партийните постановки, залегнали в Тезисите на ЦК на БКП за работата с младежта, Писмото на другаря Тодор Живков до ЦК на ДКМС и решенията на XII конгрес на партията.

Разглеждайки работата на първичната партийна организация с Комсомола, авторът правилно акцентува на редица основни принципи на партийното ръководство като: определянето на основната насока на дейността на комсомолските дружества и кадри; контрол и помощ за реализиране на партийната политика, на определената насока на дейност; подбор, обучение и възпитание на комсомолските кадри и активисти; създаване най-благоприятни условия за координиране работата на Комсомола с държавните, стопанските и обществените органи и организации в борбата за осъществяване политиката на партията и за решаване проблемите на младежта и Комсомола.

При разработката на тези основни проблеми авторът се ръководи от основните положения на марксистко-ленинското учение за работата с младежта и младежкия съюз, което изисква осигуряването на политическо, идеологическо и организационно въздействие от партията върху дейността на Комсомола.

Положителна оценка заслужават усилията на автора задълбочено да анализира ра-

Анко Иванов, Работата на първичната организация с Комсомола, Партиздат, С. 1985, 114 с.

Digitized by Google

гата на партийните и комсомолските ръководства в отделни трудови колективи в Сая, където те осигуряват политическа подкрепа на всички ценни комсомолски начинания, създават реални условия за творческа изява на младите хора, за повишаване младежкия принос в изпълнението на социално-икономическите програми на колективите. Инициативата на Софийския градски комитет на партията за провеждането на среща-диалог между административно-стопанските ръководства и младите хора от колективите се утвърди като полезна форма за възпитанието на младежта и подобряване условията за нейната реализация в труда. Тези срещи дават възможност на ръководните кадри да сверят часовника си" с практическите резултати от своята дейност сред младежта. Фактът, че досега в тези разговори са участвували над сто хиляди млади хора и са поставени над 9600 конкретни предложения, критични бележки и въпроси към ръководствата на трудовите колективи, говори за утвърдена активност на младежта, стремеж към най-правилно решаване на социално-икономическите проблеми на своя трудов колектив.

Когато детайлизира отделните принципи на партийно ръководство на ППО в Комсомола, Анко Иванов отделя значително място на проблема за подбора, обучението и възпитанието на комсомолските кадри. „В основата на дейността на БКП по подбора на комсомолските кадри и активисти са залегнали ленинските принципи за работа с кадрите: подбор по политическите и деловите качества; системно обновяване и приемственост; издигане на девойки и млади жени на отговорна работа; последователност в развитието и движението на кадрите и активистите" (с. 24).

Въпросът за комсомолските кадри винаги е бил в центъра на вниманието на партийните органи и организации. При подбора и издигането им налага се първичните партийни организации да отчитат редица обстоятелства като идейната им убеденост и нравствена чистота, организационните им способности, умението им бързо да реагират на специфичните въпроси, които вълнуват младежта.

Спирайки се на проблема за идейната подготовка на младежта, авторът посочва, че в идейновъзпитателната работа на първичната партийна организация се открояват три групи дейности: непосредствена възпитателна дейност с младежите и девойките; партийно ръководство на идейновъзпитателната работа на комсомолското дружество; включването на всички органи и организации във възпитателната работа с младежта.

Всички форми и средства за идейновъзпитателната работа в крайна сметка трябва да формират у младото поколение марксистко-ленински мироглед, за да може то да дава правилна оценка на партийната политика, да изработва у себе си здрав идейно-класов подход към обществено-политическия живот не само в нашата страна, но и към това, което става в света, успешно да разкрива голямата правда на нашето социалистическо общество, да се бори с проявите на „малката правда".

В брошурата се отделя значително място на грижите, които първичната партийна организация трябва да полага за укрепването на комсомолските дружества, за да се издига на по-високо равнище вътрешноорганизационната им дейност, да могат те успешно да ръководят младежта в трудовите колективи. Като се има предвид, че комсомолското дружество е пръв помощник на първичната партийна организация във възпитанието на младите хора, че то е естественият резерв за попълване на нейните редици, че е опора за работата й с трудовия колектив, то грижата за организационното му укрепване излиза на преден план.

Същността на партийната помощ трябва да се търси в усъвършенстването стила, формите и методите на работа на Комсомола. От една страна, да се повишават организираността, порядъкът и дисциплината в дружествата, а от друга, развиването на инициативността и активността на комсомолците. Решително да се изкоренява формализмът в работата на комсомолските дружества, да не се допуска излишна външна ефектна показност. Позовавайки се на опита на Софийската градска партийна организация в прегледа за издигане ролята и боеспособността на първичните партийни организации, авторът сочи, че градският комитет много правилно е въвел като критерий за оценка на боеспособността на първичната партийна организация и степента на укрепване на комсомолското дружество. Тук се поставя и изискването към партийната организация да използва в работата си с комсомолското дружество изпитаните политически средства и форми на ръководство — убеждението; другарската градивна критика, конкретната квалифицирана помощ. В тази насока важна роля играят младите комунисти на работа в комсомолските комитети и ръководствата на дружествата.

В книгата е отделено място на задачите, които трябва да решава партийното бюро като колективен организатор на работата с комсомолските дружества. На основата на натрупания опит в работата на първичните партийни организации се изтъква, че изпълнението на решенията и плановете за ръководство на комсомолските организации минава през следните етапи: довеждане партийното решение до знанието на комсомолските, административно-стопанските, профсъюзните и др. ръководства; координиране дейността на тези ръководства с цел да се избегне излишното дублиране в работата; персонална оценка на членовете на партийното бюро за работата им с Комсомола.

Всички тези усилия в крайна сметка трябва да водят до засилване на самодейността на комсомолските дружества, до разгръщането на инициативата и творче-

Digitized by Google

ството на комсомолските ръководства и дружества.

Анко Иванов има лични наблюдения върху опита на Софийската партийна организация в работата ѝ с Комсомола и младежта. Контролът за изпълнение на партийните решения за подобряване работата на комсомолските дружества и кадри е съчетан с близка всекидневна помощ от страна на партийните организации. Полезно щеше да е за читателите по-подробно да се запознаят с редица ценни инициативи на партийните комитети и ППО за разгръщане творческата мисъл на младите хора, за активизиране участието им в изпълнение на програмите за научно-техническия прогрес в различнитие отрасли на производството. Тези въпроси сега излизат на преден план както в работата на партийните организации, така и на комсомолските дружества, тъй като решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП (1985) отделят важно място на участието на младите хора в прилагането на научно-техническия прогрес. На тях именно се възлагат най-големи надежди за усвояването и внедряването на новата техника и съвременните научни технологии.

Пред една значителна част от работническата младеж с голяма острота стои проблемът за повишаване на нейното образование и производствената ѝ квалификация. Партийните постановки на Февруарския пленум за ускорено внедряване на научно-техническия прогрес поставят в нова светлина грижите за повишаване компетентността, дисциплината, творческата инициатива на всички работници, особено на младежта. Тези проблеми не са нови, по тях принципни постановки даде XII партиен конгрес. Те са адресирани пряко към първичните партийни организации, към комсомолските дружества и ако те бяха осветлени в настоящата брошура на базата на конкретния положителен опит, могат да послужат за обмяна на положителните изяви в тази насока.

За подобряването на партийното ръководство на Комсомола определен дял се пада и на партийно-комсомолските групи. За тяхната дейност обаче малко е написано, а в практиката безспорно има натрупан опит, който също може да се изучава и разпространява.

Изводите и препоръките на автора, направени на базата на обобщения опит, са полезни за партийните кадри, комсомолските комитети и дружества, за стопанските, държавните и обществените органи и организации за по-нататъшното подобряване работата им с Комсомола и младежта. Те могат да послужат като отправна точка за усъвършенствуване стила и методите на комсомолските кадри в активизиране работата на комсомолските дружества, за въвличане на цялата трудова младеж в борбата за научно-техническия прогрес, за повишаване на трудовата им дисциплина, за деловитостта и творчеството на младата смяна.

Книгата е ценно помагало и за младите комунисти на работа в Комсомола. Те имат възможност да се запознаят с основните принципи на партийното ръководство на младежта, на взаимоотношенията между първичната партийна организация и комсомолското дружество.

Деля КОЛЕВА

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

БРИГАДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА. ИДЕОЛОГИЧЕСКИ ФАКТОРИ

Йорданка Бартолова

В книгата се изяснява същността на бригадната организация на труда, прави се идеологическа характеристика на трудовата среда на новия тип бригада и се разкриват по-характерните прояви на връзката между икономическите и идеологическите фактори. На тази основа се разглеждат по-важните страни на идеологическата работа и се изтъкват нейната роля и задачи за утвърждаване и развитие на бригадната организация на труда. Авторката доказва, че необходимостта да се държи сметка за цялостната революционизираща роля на бригадната организация на труда предопределя нейната същност да се разглежда многоаспектно, изисква да се преодолее тясното организационно-техническо и икономическо третиране. Става наложителна потребността бригадната организация на труда да се разглежда от философско-социологически и идеологически позиции. Защото „социалистическата организация на труда е решаващ фактор не само за повишаване ефективността и качеството на икономиката, но и за трудовото, политическото и идеологическото възпитание на всички трудещи се у нас". Тази постановка, дадена в изнесения пред Националната партийна конференция доклад от другаря Тодор Живков, отразява именно развитието на бригадната организация на труда. Системата на бригадната организация на труда засяга дълбоко вещественото и личностните елементи на трудовия процес, изменя човека, който е в нейния център и е творец на въздействието й.

ПЪРВИЧНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ И КОНФЛИКТИТЕ В БРИГАДАТА

Петър Иванов

Тази поредна книга от „Библиотечка на партийния секретар" на Партиздат има за цел да улесни и да помогне в изучаването и овладяването на междуличностните противоречия и стълкновения в трудовия колектив. Авторът изтъква, че конфликтите в бригадата, тези сблъсъци в отношенията между хората, влияят върху състоянието и развитието на отделната личност. Те въздействуват на компонентите на социалнопсихическия климат (общуване, колективна нагласа, настроение, степен на социална активност и др.). Отразяват се пряко или косвено на производителността на труда, на организацията на производството, на качеството на продукцията. Чрез анализ на конкретни примери в книгата се доказва, че първичната партийна организация има опит и авторитет сред трудещите се, за да отстрани навреме появилите се междуличностни конфликти в колектива или да ги предпази от тях.

СОЦИАЛИЗАЦИЯ И ХУДОЖЕСТВЕНО ТВОРЧЕСТВО

Теоретико-методологическо изследване

Любен Димитров

В монографията се обосновава тезата, че има пълно основание социализацията на човека, на човешкия индивид да се изследва и утвърждава като марксистко понятие, а не да се квалифицира като „монопол" на буржоазната философия, социология и педагогика. От такива марксистки позиции социалистическият начин на живот се разглежда като качествено нова степен на социализацията на човека, характеризираща се със специфична за социалистическата цивилизация култура на живот и разумно потребление. Главното внимание на автора е съсредоточено в художествено-творческата област, в която социализацията на художествените заложби се разглежда като единство на генетическата и социалната програма на човека. На тази основа и при ръководно-направляващата роля на комунистическото естетическо възпитание се обосновават пробуждането и развитието на творческото начало у човека. На фона на разумното решение на най-важния проблем на нашето време — проблема за мира и свързания с него човешки прогрес — осъществяването на социализацията на художествените заложби у човека и по-специално у младите хора се разглежда като израз на хуманен акт.

●

Партиздат пуска от печат и следните книги: **„Минало и съвременност"** от **доц. Желязко Стоянов** — брошура от поредицата „Философия" на библиотека на дружество „Георги Кирков"; **„Загадка от хилядолетия"** — монография от **Никола Николов** и **Гео Нешев** от поредицата на Партиздат „Светът, науката и ние" на библиотека „Хоризонти". Разглеждат се свързани с паметта на човека процеси, феномени и открития във философията, фармакологията, неврологията, молекулярната биология и отчасти в психологията; **„През чертата на времето"** от **Маргарита Петрова** — очерк за комуниста **Стефан Тодоров Кратунски; „ФРГ в обръча на кризата"** от **Радослав Велев** и **„НР Конго — за общество без експлоатация"** от **Иван Белчев.**

Digitized by Google

ISSN 0204—8574

ЗАПОЧНА АБОНИРАНЕТО за сп. «ПАРТИЕН ЖИВОТ»

През 1986 година списанието ще разработва проблемите, произтичащи от Тринадесетия конгрес на БКП; ще разпространява творческите търсения на партийните комитети и организации, обновителните процеси в стила на работа и ръководство, преустройствата в партийната практика, които усилват нейната организираща мощ и преобразуваща способност.

Ще съдействува на кадрите да намират отговор на проблемите, които борбата за научно-технически прогрес поставя пред тях.

Годишен абонамент — 6,30 лева.

Не чакайте крайния срок — 30 ноември!

Digitized by Google

20700

Цена 0,35 лв.

ІЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

[PARTIEN ZHIVOT.]

MARXIAN

ПАРТИЕН ЖИВОТ

17

СОФИЯ, НОЕМВРИ 1985 ГОДИНА

LIBRARY
FEB 25 1986

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 17 НОЕМВРИ 1985 година XXXII

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

• — В непосредствена връзка с живота 3
М. Златева — Организатор на политическата работа с населението 6
Д. Николов — Мобилизираща сила 13
Б. Гидикова — Истината на партията — до всички 17
И. Денчева — Своевременна и богата информация по местоживеене 22
Д. Беева — Крепне трудовата дисциплина 26
И. Влаев — Стопанският ръководител — възпитател 29

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ И ИСТОРИЯ

Ж. Жечева — Антимарксистката критика на колективността в партията 32

ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ И ОРГАНИЗАЦИИ — ОПИТ И ПРОБЛЕМИ

М. Лазаров — Повишено внимание към общоселските партийни комитети 42
М. Илиева — Поезията на дълга 46

Коментар на публициста

Д. Петков — Комунистите мълчаха... 52

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Ф. Генов — Научно-техническият прогрес и качествата на секретаря 56
П. Янакиева — Предприемчивостта и деловитостта на общинския комитет 63

Digitized by Google

Й. Гаврилов — Грижа за ефективността 69
В. Жечев — Трудният път на техническото обновяване . . . 72
К. Динков — В борбата за качество 74
А. Лефтеров — С лице към истината 78

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

В. Галко — В центъра на вниманието — социалните въпроси . 81

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

А. Качулски — Вербалната нота 84

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

С. Таболов — Комунистическите партии и младежките съюзи . . 86

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

С. Стамов — Уважителни ли са причините? 91

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА, ОТЗИВИ, РЕЦЕНЗИИ

К. Дилчев — Ръководството на Комсомола 93

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Димов, Д. Димчев, К. Иванов, Н. Иванов (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев, П. Стамов, Д. Станоев, П. Трендафилова, Н. Фотев, Й. Хаджиев, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска" 7. Тел. номератор 84-01.

Дадена за набор на 12. XI. 1985 г. Подписана за печат на 25. XI. 1985 г.
Тираж 57 000. Формат 70×108/16. Обем коли 6.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,36 лв.

ДП „Димитър Благоев" — София, ул. „Ракитин" № 2, тел. 46-31.

Digitized by Google

В НЕПОСРЕДСТВЕНА ВРЪЗКА С ЖИВОТА

Политическата работа на партията, в нейните масови и индивидуални форми, се утвърждава все повече и повече като важен резерв за формиране и реализиране на социално активни личности и трудови колективи. Чрез нейните средства, форми, механизми, практически подходи тече живата вода на партийната истина към умовете и сърцата на хората; тя дава неограничена възможност на партийните органи и организации да водят непрекъснат, жив и непосредствен диалог с трудещите се, да убеждават и мобилизират комунистите и безпартийните за изпълнение на актуалните политически, производствени, социални задачи. Поставената в документите на Дванадесетия партиен конгрес първостепенна задача пред идеологическия фронт: „Да подпомага всецяло реализирането на партийната социално-икономическа стратегия, да дава своя принос в борбата за внедряване на новия икономически подход, за повсеместна интензификация, за ускоряване на научно-техническия прогрес, за повишаване на ефективността и качеството“ с пълна сила се отнася и за масовополитическата работа. Следователно партийните решения са нейно главно съдържание; тяхното изпълнение е безспорен критерий за нейното успешно реализиране.

Гъвкава и динамична система, масовополитическата работа притежава способността да привежда големите задачи и цели, които партията набелязва пред нашето общество, в цели и задачи на партийните организации, на трудовите колективи и на отделния труженик. Нейното въздействие е ежедневно и всеобхватно, тя е, нека я наречем, политически съветник на човека в труда и в личния бит. Именно тази незаменима способност я нарежда между първите и ефикасни оръжия в идеологическия арсенал на партията. И тук възниква големият въпрос — доколко партийните органи и организации, идеологическите кадри използват това оръжие за бързо въздействие върху колективното и индивидуалното съзнание за по-високо качествено изпълнение на всички социални задължения.

Дванадесетият партиен конгрес очерта за идеологическата работа важен практически подход — да се ускорява бързината на идеологическия отзвук спрямо събития от международен, национален и местен характер. Очевидно е, че бързината на отзвука се очертава като качествена страна, качествена характеристика за масовополитическата работа, не каква да е идеологическа реакция, а бърза, успоредна със самото събитие или изпреварваща събитието реакция без забавяне, без протакане и чакане на указания „от горе“.

Всички тези нови отговорности са адресирани преди всичко до партийните комитети и организации. Как в ежедневната практическа дейност един общински партиен комитет например се справя с тях, как изменя, как усъвършенствува своя стил в ръководството на политическата работа с населението, как мобилизира трудещите се за изпълнение на социално-икономическата програма на общината.

Digitized by Google

През последните години общинските партийни комитети в една или друга степен натрупаха опит в ръководството, в непосредствената организация на политическата работа с населението; техните подходи се характеризират с по-голяма рационалност, оперативност и практическа насоченост; заякчава се нейната връзка с живота. Решихме да видим как тези нови проблеми и нови отговорности намират решение в работата на един общински партиен комитет — Новозагорския. Нашият избор не бе случаен. Новозагорската общинска партийна организация има не само стародавни традиции (наскоро тя чествува своята 90-годишнина), но интересен опит в ръководството на общинската политическа система и в ръководството на масовополитическата работа в частност. И тук, както и другаде, делниците на партийния труд са задъхани от бързане, заредени са с напрежение. И все пак съществуват отличаващи се нюанси в ръководството на политическата работа с населението.

Първата отлика можем да видим в порасналото умение на общинския партиен комитет, на неговия идеологически сектор да актуализират съдържанието на масовото политическо въздействие, умение да се отделя важното от маловажното, същественото от несъщественото, острието на това въздействие да се насочва към главните социално-икономически цели на партийната политика. През последните години общинската партийна организация живее с решенията на Дванадесетия конгрес и Националната партийна конференция за повсеместна интензификация на народното стопанство, с партийната стратегия за развитие на научно-техническата революция и непрекъснато повишаване качеството на продукцията.

Партийните комитети и организации са извършили значителна дейност за идеологическото осигуряване на тези задачи. Ръководейки се от предупреждението на другаря Тодор Живков, че качествен прелом в научно-техническото развитие, в социалистическото производство не е възможен без усъвършенствуване на човека, стремежът е бил да се извърши истински поврат в съзнанието на кадрите, в съзнанието и поведението на всички трудещи се спрямо новите отговорности.

Втората отлика — масовата политическа дейност, осъществявана от партийните органи и организации, от обществените и стопанските организации, се утвърждава като жива, непосредствена и трайна връзка с трудещите се; чрез нея главно общинският партиен комитет набира обратна информация за социалния резонанс на своите решения. Битката се води с всички средства и за всеки човек. „В нашата партийна организация — казва Атанас Буюклиев, секретар на организацията при цех „Ремонтен“ в ремонтния завод — членуват двадесет и девет комунисти, в колектива ни работят общо сто и осемдесет и пет души. Всички сме едно цяло, противоречия нямаме, мъчи ни само неритмичното доставяне на техника за ремонт. Разговорите ни с хората са ежедневни; при нас няма въпрос без отговор, щом някой е запитал нещо, трябва да му се отговори така, че да бъде убеден в отговора. Ние от партийното бюро, активът от комунисти, сме всеки ден сред колектива, беседите ни са лични, биват организирани по различни поводи, повече обаче са спонтанни, непринудени. Ние работим по ежедневен график и личните ни беседи имат и контролен характер.“

Чрез системните и непрекъснати контакти с трудещите се общинският комитет не само разяснява и убеждава в най-важните социални и икономически задачи, но и усеща пулса на общественото мнение и настроение. И може да кажем, че са придобити добър опит и умение да се формира правилно общественото мнение и настроение. Особено в неблагоприятни, в критични ситуации, каквито през тази година бяха продължителното засушаване и енергийната криза. Безспорно много

Digitized by Google

по-бързо разяснителното слово стига до успеха при нормални условия на работа, по-голямо майсторство и не само майсторство се изисква от идеологическия актив в неговата разяснителна работа, когато трябва да се преодолява влиянието на обективни фактори с неблагоприятно отражение върху изпълнението на социално-икономическата програма. Партийният комитет в текстилния завод „Петко Енев" още в началото на годината организирал поредица откровени разговори с трудовия колектив. Първият разговор се е състоял със заводския партиен актив през март. На всеки комунист и ръководител поставили задача за личен принос в изпълнението на плана като неделима част от компенсационната програма. По-нататък разговаряли с работниците главно за това, какво може всеки един от тях да допринесе, за да не спадне нито качеството, нито количеството на договорената продукция. Работниците и специалистите поставяли въпроси, трудни въпроси, но и на най-трудния са намирали отговор, достоен и убеждаващ. Така в колектива е бил преодолян първичният стрес, производствената програма за деветмесечието по натурални показатели е изпълнена.

Третата отлика се отнася до качеството на организацията на някои масови форми на политическата, културната и спортно-туристическата работа с населението. Възстановени са празниците на селищата. Общината си има свой празник, организира се непосредствено преди Девети септември, протича много колоритно. Всяко село си организира свои празници със засилване в тях на възпитателните и развлекателните моменти. Този опит заслужава специално проучване предвид на това, че на някои места масовите политически и културни изяви са шаблонизирани и интересът към тях спада, още и с оглед на това, че следва да се увеличават масовите форми на работа с населението през свободното време.

Четвъртата отлика се отнася до подобреното ръководство на масовата политическа работа в общината. Няколко факти са достатъчни да ни убедят в това. Преди всичко през последните години общинският партиен комитет овладява с успех комплексния подход на планиране, организиране и контрол над този вид идеологическа дейност. Важни страни и проблеми на политическата работа с населението са обсъдени на пленарни заседания на комитета, последното се е състояло през юни тази година на тема „Приносът на масовополитическата работа за изпълнение на социално-икономическата програма на общината". В бюрото на комитета се изслушват отчети за отделни проблеми на масовата политическа работа с населението, извършвана от заводските партийни комитети и първичните партийни организации, от обществените организации, с изводите и оценките се запознава общинската партийна организация. Системно се изучава и оценява идеологическата работа на първичните партийни организации, на агитколективите и на положителния опит се дава широк път.

Освен контролните функции общинският партиен комитет, неговото бюро оказват постоянна методическа помощ на бюрата на първичните партийни организации за разгръщане на масовата политическа работа в трудовите колективи и по местоживеене; системно се обучава идеологическият актив, оценява се периодично работата на групата докладчици. В работните материали и в изказванията на пленарните заседания и в заседанията на бюрата преобладава критичният и самокритичен дух към слабостите и недостатъците и което очертава една организационна жизненост на тези ръководни партийни органи.

За положителния опит и за някои слабости, съпътстващи организацията на масовополитическата работа в Новозагорската партийна организация, разказват авторите, поканени да участвуват в настоящата публикация.

Digitized by Google

ОРГАНИЗАТОР НА ПОЛИТИЧЕСКАТА РАБОТА С НАСЕЛЕНИЕТО

Общинската партийна организация, вярна на революционните завети на десетките свои синове и дъщери, отдали живота си за свободата, се стреми да усъвършенствува своя стил и методи на работа, да издига авторитета и авангардната роля на всяка първична партийна организация, на всеки комунист. Постоянен е стремежът на общинския партиен комитет да усъвършенствува функциите си на непосредствен организатор на политическата работа с хората. Неотдавна проведохме обстойни, критични и самокритични разговори в общинския и заводските партийни комитети, в бюрата на първичните партийни организации по повод Докладната записка на другаря Тодор Живков до Политбюро на Централния комитет на БКП от април тази година. Критичният анализ ни помогна по-добре да откроим слабостите и недостатъците в нашия стил и методи на ръководство, включително и в ръководството на идеологическата дейност.

След Дванадесетия партиен конгрес общинският комитет на БКП положи действени грижи и внимание за организацията и ръководството на идеологическата дейност. Проведохме три пленума по основни проблеми: нравственото възпитание на трудещите се и младежта, качеството и ефективността на партийната пропаганда и за приноса на масовополитическата работа в решаването на социално-икономическите задачи. Подобри се значително планирането в идеологическата работа.

Основните цели и по-главните мероприятия на партийните комитети и бюра, на обществените организации и движения в областта на идеологическата дейност бяха заложени в комплексните планове за възпитателна работа сред трудещите се и младежта за периода 1981—1983 г. и 1984—1986 г.

Чрез прилагането на комплексния подход както на общинско, така и на заводско равнище, а с немалко трудности на равнище първична партийна организация се създават по-добри условия за осигуряване на единство и еднопосочност, съгласуваност и координираност в цялостната възпитателна работа.

Нещатният отдел „Пропаганда и агитация" на общинския комитет на партията, многобройният идеологически актив на общината, в който все по-уверено се включват най-отговорните стопански и държавни кадри, агитационните колективи и други, извършват значителна работа за най-тясно свързване на идеологическата практика с политиката на партията и задачите на общината, на трудовите колективи. Стремим се така да организираме политическата и идейновъзпитателната работа, че да се дава своевременно идейно осветление и отговор на въпросите, които възникват у трудещите се по повод на процеси и събития от местен, национален и международен характер и във всички области на обществения живот, без да се чакат указания „от горе".

Като отчете ролята и значението на масовополитическата работа като изключително важен инструмент на партията за претворяване в живота на нейните решения и като взе предвид някои пропуски и слабости в тази дейност, бюрото на общинския комитет реши този проблем

Digitized by Google

да се постави на обсъждане в пленарно заседание. Започнахме подготовка. С основната, водещата тема на бъдещия пленум „Повишаване приноса на масовополитическата работа в изпълнението на социалноикономическите задачи“ и с произтичащите от това задачи ние решихме да запознаем цялата общинска партийна организация, да създадем атмосфера за разговори, коментари, размисли. В периода на подготовката набелязахме няколко цели. Първата бе група основни кадри да направят самоотчет по изпълнението на заложените в комплексните планове задачи в областта на масовополитическата дейност. Втората бе, без да се прави цялостен доклад за състоянието на тази дейност в първичните партийни организации, с кратък анализ на данните от извършените комплексни проверки и проведеното социологическо изследване да се оцени самокритично състоянието на масовополитическата работа и се набележат основните насоки за нейното усъвършенстване.

Този подход допадна на кадрите, засили чувството им за отговорност относно личния им пример в изпълнение на взетите решения и в областта на идеологическата дейност.

За да си съставим по-пълна представа за масовополитическата работа в общинската партийна организация, проведохме социологическо изследване. То ни даде богата информация, която поражда сериозни изводи и поуки. Те се отнасят до недостатъчната критичност и самокритичност у работниците и ръководните кадри по отношение оценката на собствената и на колектива трудова дисциплина, до причините за влошаване на социалнопсихическия климат в отделни колективи, наличието на пасивност и равнодушие към някои отрицателни явления и техните носители, недостатъчната ефективност на отделни форми на масовополитическата работа и др.

На кои основни проблеми акцентувахме както в оценката на бюрото, така и в приетите от пленума „Основни насоки за повишаване приноса на масовополитическата работа в решаването на социално-икономическите задачи?“ Първо. Как идеологическият фронт в общината подпомага борбата за повсеместна интензификация, за ускоряване на научно-техническия прогрес, за повишаване ефективността и качеството на продукцията? Второ. Каква е ефективността от прилаганите форми, средства и методи и очертаване основните пътища за нейното повишаване? Трето. Как следва да подобрим партийното ръководство на масовополитическата работа?

През 1983 г. общинският комитет на БКП прие актуализирана програма за ускорено внедряване научно-техническия прогрес в материалното производство в общината. При разработката на програмите партийните и стопанските ръководства привлякоха широк актив от специалисти и изтъкнати работници — рационализатори, разкриха тенденциите в развитието и поставиха за решаване реални и изпълними задачи.

Партийното бюро организира целенасочена разяснителна дейност сред трудовите колективи, с инженерно-техническите работници с цел тяхното мобилизиране в решаването на тези програми. Проблемът на научно-техническия прогрес и личния принос на кадрите за решаването им сега по-често стои в дневния ред на заседанията на партийните комитети и бюра и събранията на първичните партийни организации.

Поставят се конкретни партийни поръчения за решаване на отделни задачи, заложени в програмата по техническия прогрес. При обсъждане и утвърждаване оценките на номенклатурните кадри се анализира и техният конкретен принос в решаването на тези въпроси, използват се самоотчетите на комунистите.

В промишлените предприятия се решиха редица задачи, свързани с механизацията на производството и облекчаване труда на работни-

Digitized by Google

ците, въвеждане на нови и усъвършенствувани технологии, обновление на изделията и повишаване на тяхното качество, усъвършенствуване бригадната организация на труда и вътрешностопанската сметка. Завод „Петко Енев" например успешно внедри бригадната организация на труда. В Завода за металорежещи машини чрез реконструкция и модернизация и усъвършенствуване на производствената структура от началото на петилетката е усвоено производството на 20 нови изделия.

С внедряването на редица постижения на научно-техническия прогрес АПК „П. Енев" постигна високи резултати в зърнопроизводството, лозарството, животновъдството. Разширяват се и се задълбочават връзките на промишлените предприятия с научните звена и институти — ВМЕИ „В. И. Ленин", Висшето техническо училище „Ангел Кънчев" и Института за селскостопанско машиностроене — Русе, Висшия машинно-електротехнически институт в Габрово и други.

В заседанията си през август 1983 г. бюрото на общинския комитет прие мерки за подобряване работата на партийните, държавните и стопанските органи по привличането, задържането и повишаването на квалификацията на специалистите с висше образование в материалното производство. На партиен отчет се взе работата на ръководствата по сключването на договори със стипендианти с оглед попълване на нововъзникналите потребности от специалисти. Направена е картотека на студентите в общината и с тях се поддържат системни връзки с оглед бъдещата им реализация в родния им край. Подобно е отношението ни и към подбора и реализацията на младежите и девойките от материалното производство за 8-месечните подготвителни кандидат-студентски курсове във ВУЗ. В момента в общината се трудят 370 специалисти с висше образование.

Тревожен е обаче анализът на образователното равнище на работниците — 75 на сто от тях са без средно образование. Ето защо общинският комитет подкрепи инициативата на ръководството на текстилния завод „Петко Енев", което въведе някои морални и материални стимули за работниците, продължаващи образованието си или с желание да усвоят повече професии, проявява по-голяма взискателност към онези ръководители, които не са подели работата по този проблем.

Обширно поле за изява на масовополитическата работа е социалистическото съревнование. Решихме да го обогатим с нови критерии съобразно новите задачи, които поставя партията пред всеки един от нас. В критериите за неговата организация включихме въпроси за внедряването на научно-технически постижения, качеството на произвежданата продукция, стопанисването на социалистическата собственост, професионалното израстване на работниците и др. Подобрихме стимулите при присъждане звания „Качественик" и „Носител на собствен качествен щемпел", тъй като в тях се съдържат големи възможности за повишаване социалната активност на работниците.

Периодично организираме срещи-разговори: „Качеството — работническа съвест и чест", „Трудовата дисциплина — наш дълг и наша отговорност", „По законите на икономиката — по законите на работническата чест", вечери-портрети на наставниците, на знатните хора на труда, ритуали за приемане на младите работници в редиците на работническата класа.

Общинският съвет на профсъюзите осъществява конкретни мерки за приложение на ленинските принципи за гласност и сравнимост в социалистическата надпревара. По примера на областния комитет на партията в Тернопол, Съветския съюз, от години наред социалистическото съревнование се отчита тържествено всяко тримесечие пред кътовете на трудовата слава. За моралното стимулиране и издигане обществения престиж на първенците в труда вестник „Загорско знаме"

Digitized by Google

поддържа интересната рубрика „Аз и моят труд". Чрез рубриките „Наша гордост", „За XII конгрес на партията — достойни дела", „Качеството — чест и отговорност", „В съревнованието се ражда успехът" и др. градският радиовъзел и заводските радиовъзли също дават своя принос за разгръщане на социалистическата надпревара.

След пленарното заседание на общинския комитет на БКП от юни т. г. нашата работа за повишаване ефективността на различните форми, средства и методи на масовополитическата работа продължи в партийните организации, на среща с общинската група докладчици, със заместник-секретарите на първичните партийни организации. Предприехме реални стъпки за подобряване организацията на единния политически ден — въведохме предварително обявени часове за личен прием на гражданите от представителя (докладчика) на общинския комитет на партията. Приехме регламент — най-малко два пъти последователно докладчикът да бъде в един и същ трудов колектив, за да може да даде отчет за личния си принос за решаване на проблемите, да отговори на поставените въпроси. Тази партийна поръка добре изпълняват докладчиците Атанас Кънев — заместник-председател на АПК „П. Енев", Господин Йоргов — заместник-председател на изпълкома, Цвятко Йоргов — председател на общинския комитет на Отечествения фронт, Димо Минчев — заместник-началник на районното управление на МВР, д-р Христо Христов — главен ветеринарен лекар на АПК „Петко Енев", и други.

Общинският комитет на БКП подложи на сериозна критика някои членове на общинската група докладчици, които не спазват методическите изисквания за провеждане на този ден, не се готвят добре за срещите си с хората, не се грижат за обратната информация от трудовите колективи към комитета.

Определена слабост, която бавно преодоляваме, е, че извън обсега на единния политически ден и някои други форми на масовополитическата работа продължават да стоят част от трудещите се с по-ниска култура и съзнателност, т. е. тези, които най-много се нуждаят от подобна дейност.

Последните събрания потвърдиха наличието на сериозни слабости в досега действуващата система за изучаване и формиране на общественото мнение и работата с критичните бележки на трудещите се. На тези събрания комунистите отправиха над 60 предложения към централните и окръжните ръководства, а към общинските партийни, държавни и обществени ръководства — повече от 100. Това показва порасналата политическа съзнателност и социална активност на комунистите, непримиримостта им към отрицателните явления и техните носители, неудовлетвореността им от сравнително ниските понякога държавни и административни санкции и партийни наказания към нарушителите на социалистическата законност, ред и социалистическия морал.

Събранията потвърдиха, че в първичните партийни организации на отделни места още не е изживяна старата слабост да се търсят причините за пропуските и негативните явления вън от първичните партийни организации и трудовия колектив и зад обикновените причини да се прикриват субективните грешки.

Общинският комитет на БКП внимателно и задълбочено анализира всички критични бележки на комунистите и се готви за един задълбочен и самокритичен разговор на пленарно заседание, посветено на стила и методите на работа. Във връзка с това подготвяме действени мерки за повишаване ефективността на работата на партийните, държавните и обществените органи, на другарските съдилища, съветите за профилактика, комисиите за народен контрол, комсомолските контролни щабове по този проблем.

Digitized by Google

Поставихме нови по-високи изисквания към вестник „Загорско знаме“ и радиопрограмните комисии за по-значимия им принос в общественото санкциониране на носителите на отрицателни прояви.

Общинският комитет на БКП се зае да подобри решително празнично-обредната система като важна форма на масовополитическото въздействие. Още през 1979 г. сложихме началото на една вълнуваща форма на масовополитическата дейност, получила голяма популярност сред населението — общинския събор. Провеждан в навечерието на Деня на свободата, сред природата — в полите на Средна гора, съборът се превръща в най-масовата, най-празничната, най-спонтанната изява на чувствата на преклонение и признателност на трудещите се и младежта пред падналите герои. Тук се отчитат и резултатите от социалистическото съревнование в чест на Девети септември, връчват се знамената на трудовата слава, демонстрират се успехите на новозагорските предприятия и АПК в производството на селскостопанска продукция и стоки за широко потребление. Провеждат се богати концертни програми и за децата, и за възрастните.

Стана вече традиционен общинският поход през януари до лобното място на партизаните Атанас Димитров и Деско Кръстев. В този поход масово участие вземат пионерите, комсомолците, бойците против фашизма и капитализма, населението от града и всички села на общината.

Селските сборове в Омарчево, Стоил войвода, Питово, Научене обогатиха своето политическо и културно съдържание. Те все повече се утвърждават като празници на всички жители на дадено селище, провеждат се в дни на относително затишие на селскостопанската работа и се посвещават на значими местни дати и събития. С активното съдействие на общинския съвет за култура в читалищата се изнасят богати концертни програми, организират се фотоизложби, провеждат се спортни състезания.

Общинският комитет на партията насочва вниманието на партийните организации, на ръководствата на масовите организации, на идеологическите кадри **към критична оценка на всички използвани досега форми на масовополитическата и културно-масовата работа.** Задачата е да се обогатяват творчески онези от тях, които имат най-силно политиковъзпитателно и емоционално въздействие, да се отказваме от други, които не вълнуват сърцата и душите на хората. Нашите кадри са убедени, че масовите форми за работа рязко повишават своята възпитателна сила и въздействие, когато се използват умело богатите възможности на художествената култура. Добри традиции за съдържателни празници на трудовите колективи се утвърждават в текстилния завод „П. Енев“, ремонтния завод „Н. Иванов“, в селата Кортен, Асеновец и др. Считаме, че общинският комитет за култура, профсъюзният дом на културата, местните читалища имат много неизползвани резерви за обогатяване културно-масовата работа в трудовите колективи, селищата и кварталите на общината. Особено сериозни затруднения се срещат в част от селата, където по вина на бригадните ръководители и примиренческата позиция на партийните организации не се заделят достатъчно средства за развитието на художествената самодейност, за обогатяването на духовния живот на селскостопанските труженици.

Обогатява се масовополитическата работа и по местоживеене. Чествуването на патрона на квартала в един от почивните дни сред природата, със затрогващи литературно-музикални програми на децата, живеещи на територията на квартала, тържествата, посветени на патрона на улицата, на съкварталците, на знатни хора на труда, съдействуват за създаване на добър социалнопсихически климат по местоживеене, на добри междусъседски отношения. Сега централно място в

Digitized by Google

съдържанието на масовополитическата работа заемат въпросите за икономия на енергийно-суровинни ресурси, за по-икономичната организация на бита, преодоляване на еснафските увлечения за показност и излишества при организиране на семейните празници, изпращането на младежи в народната армия и други.

След излизане решението на Секретариата на ЦК на БКП от 1980 г. за усъвършенстване на устната политическа агитация и прегледа за издигане боеспособността на първичните партийни организации в общинската партийна организация чувствително се подобри ръководството на масовополитическата работа.

Към нещатния отдел „Пропаганда и агитация" са привлечени добре подготвени идеологически кадри — секретари по възпитателната работа на обществените организации, културни дейци, журналисти, просветни кадри, секретари на заводски партийни комитети, селскостопански специалисти. В работата на отдела се стремим **да утвърждаваме делови стил** — оказване конкретна помощ на партийните организации при разработването и залагането на челен опит по даден проблем, атестиране на пропагандистите и др. При необходимост към отдела се привличат допълнителни кадри, с чиято помощ разработваме материали по отделни направления на идейновъзпитателната работа, подготвят се научно-практически конференции, изнасят се беседи и лекции при обучението на агитационните колективи, обсъждат се плановете за по-значими масовополитически и културни мероприятия. Имаме всички основания да кажем, че отделът се утвърждава като дееспособен помощен орган на комитета по проблемите на цялостната възпитателна работа. Дейността му се обогатява със **засилване на методическите и контролните функции, помощта на място.** По-добре отделът подпомага работата на първичните партийни организации, особено организациите в малките трудови колективи и селища на общината при обучението на агитационните им колективи. Разпределили сме обучението в няколко пункта. За лектори привличаме от общинската група докладчици от дружество „Г. Кирков", местните стопански и партийни кадри. Останалите първични партийни организации и заводски партийни организации имат по-големи възможности и осъществяват самостоятелно обучението на своите колективи, нашата помощ за тях е повече методическа.

Срещаме все още трудности в осъществяване диференцирания подход във възпитателната работа сред различните социални групи трудещи се. Затова отделът следи с голямо внимание всяка ценна инициатива и положителен опит, който се заражда в нашите организации или се споделя по страниците на нашия или съветския партиен печат. За да привлечем вниманието към новия опит, в дните и полудните за обучение на секретарите и техните заместници определени другари споделят какво от заложения или проучен положителен опит би могло да се внедри в работата. Така например неотдавна отдел „Идеологическа политика" при ЦК на БКП излезе със специална притурка на сп. „Политическа агитация" за масовополитическата работа сред животновъдите. Нашият отдел подготви обсъждането на този проблем със секретарите и агитпропите на първичните партийни организации от селското стопанство. Подобен бе и подходът ни при популяризиране опита на Варненската партийна организация за работата на агитатора в борбата за повсеместна интензификация в промишлената сфера. Считаме, че тази форма на обучение дава положителни резултати. Тя съдействува и за постепенното формиране у кадрите на тъй ценния навик редовно да следят новоизлизащата обществено-политическа литература и периодичните партийни издания.

Digitized by Google

Отделяме специални грижи за идейно-политическото израстване и моралното стимулиране на заместник-секретарите, отговарящи в партийните комитети и бюра по идеологическата работа. Тяхното обучение се осъществява ежемесечно, както вече споменах, в полудни на заместник-секретарите. Пред тях научни работници изнасят лекции по актуални политически събития и методически проблеми на идеологическата работа, споделя се опит. Например през 1984/1985 г. заместник-секретарите от с. Любенова махала и Омарчево разказаха за масово-политическата и индивидуалната работа сред механизаторите и животновъдите; от училище „Иван Вазов" — за работата им по атеистичното възпитание на учащата се младеж; от Завода за металорежещи машини, ТПК „Мир" и „Стоил войвода" — за ролята на ръководителя като агитатор с постоянно поръчение; от завод „Петко Енев", с. Кортен — за идейновъзпитателната работа в условията на бригадната организация на труда и др.

Полагаме грижи за духовното стимулиране труда на заместник-секретарите. През последните няколко години двама от тях са наградени с орден „Кирил и Методий", 11 — с екскурзия до Тернополска област на Украинската ССР, 9 — със значката на окръжния комитет на БКП „За активна идеологическа дейност", мнозина са носители на общински отличия.

С непосредственото участие на отдел „Пропаганда и агитация" в бюрата на първичните партийни организации ежегодно се обсъждат оценки за дейността на заместник-секретаря, отправят се препоръки за бъдещата му работа.

Усилията на отдела сега са насочени към по-активна помощ на идеологическите кадри, за да се обогатяват непрекъснато техните знания и умения да осъществяват масовополитическата работа в цялото ѝ богатство от форми, методи и средства, като отчитат по-пълно специфичните особености на различните социални групи.

Предстои ни да преодоляваме и някои собствени слабости в стила на отдел „Пропаганда и агитация" като: недостатъчна организаторска работа за подемане и изпълнение на взетите решения в областта на идеологическата дейност; за довеждане докрай на ценните инициативи и почини, да се усъвършенствува системата за изучаване и формиране на общественото мнение чрез всички форми на организаторска и идейновъзпитателна работа, за да може общинският партиен комитет да чувствува непрестанно пулса на живота в първичните партийни организации и трудовите колективи.

Мария ЗЛАТЕВА
секретарка на общинския комитет
на БКП — Нова Загора

Digitized by Google

МОБИЛИЗИРАЩА СИЛА

Работим по свой комплексен план за комунистическото възпитание на трудещите се и младежта, който ни подпомага да повишаваме приноса на масовополитическата работа за социално-икономическото развитие на колектива. Насочваме масовополитическата работа за по-пълно използване на техниката и за повишаване производителността на труда, за реализиране набелязаното за развитието и усъвършенстването на материално-техническата база, за издигане на техническото и качественото равнище на труда и продукцията. Сега 84,4 на сто от прежните и 89,5 на сто от тъканите са първо качество, 33 на сто от продукцията е обновена.

Разработили сме основните насоки за развитието на завода и внедряването на научно-технически постижения през деветата петилетка и до 2000-та година.

Успешно изпълнихме компенсационната програма. Това ни радва. Но имаме и от какво да се тревожим.

За нашия колектив 1984 и 1985 г. не са особено благоприятни. Налага се непрекъснато да преодоляваме трудности, предизвикани от структурни изменения, от технически, технологичен и организационен характер, за да можем да изпълним производствената програма. Значително ни затруднява и това, че разкритите резерви с насрещното планиране ни се дават като държавна задача.

Заводският партиен комитет, бюрата на първичните партийни организации се насочиха към конкретна всекидневна работа с колектива и трудовия човек, към прилагането на емоционално въздействуващи форми и методи на работа, към създаването на атмосфера на принципно общуване — откровеност, деловитост и творческо обсъждане на проблемите. Промените от този подход са видими в цех „Подготвителен" и в цех „Предачен" — ведра обстановка в колективите, формиране на нови интереси, издигане творчеството и инициативността им при решаване на социално-икономическите задачи.

За укрепване на трудовата, финансовата и технологичната дисциплина успешно се използват методите на убеждението, възлагането на поръчения, индивидуалните разговори на наставниците, личният пример на висока дисциплина.

На заседания на заводския партиен комитет и на партийните бюра, на събрания на първичните партийни организации и на стопанския съвет обсъждаме въпросите по трудовата и технологичната дисциплина, в първичната партийна организация в цех „Тъкачен" и в партийната организация при администрацията изслушваме отчети от комунисти и от стопанските ръководители. Периодично се правят проучвания за състоянието на дисциплината. Извършват се комплексни проверки от контролния блок. Разкриват се нарушителите, анализират се причините за дисциплинарните нарушения, търси се отговорност. За укрепване дисциплината допринася и съревнованието. Актуализирали сме системата за организация и ръководство на социалистическото съревнование така, че условията и показателите да стимулират дисциплинираните. Включили сме морални и материални стимули за работниците и колективите — грамоти, предметни награди. Работници и бригади, допуснали дисциплинарни нарушения, не се класират при отчитане на социалистическото съревнование. Работници и специалисти, които имат положителни прояви, се поздравяват по местната радиоуредба и със средствата на нагледната агитация. Във вътрешните правила за орга-

Digitized by Google

низация на работната заплата са залегнали стимули и санкции, свързани с дисциплината.

В резултат значително се подобри дисциплината, намаляха самоотлъчките, уплътни се работното време — за основните работници то достига 98 на сто. И все пак недостатъчно използваме средствата на обществено влияние, особено на другарските съдилища. Та нали всички знаем, че разглеждането на нарушенията в другарските съдилища, пред другарите, с които работи нарушителят, оказва голямо възпитателно въздействие.

Намалява и текучеството. Приетата методика за адаптиране на новите работници спомага за създаване на по-добри другарски взаимоотношения в бригадата, за по-бързото им приобщаване към трудовия колектив.

Усъвършенстването на организацията на производството, труда и управлението свързваме с по-пълното използване на предимствата и възможностите на бригадната организация на труда. Поставили сме си задача бригадата, изградена на стопанска сметка, да стане социално звено за политическа и трудова реализация на личността. Затова и там насочваме масовополитическата работа за разясняване на конкретните задачи, за да може всеки неин член да осъзнае своето място в тяхното решаване. Няма да бъде пресилено, ако кажем, че бригадната организация на труда в завода вече започва да се утвърждава като форма за организиране и решаване на производствените задачи. В бригадата на Митко Динев от цех „Подготвителен" е създадена добра организация на труда. Задачите се обсъждат и коефициентите на трудово участие се определят в бригадирските съвети и на събрания. Всички въпроси се обсъждат и анализират от трудовия колектив, който взема и конкретни решения.

Разгръща се движението „Всяка бригада — със собствен кодекс за социалистическа дисциплина". На бригадни съвети и на събрания се обсъждат отрицателни явления и се вземат мерки за намаляването им в живота на колектива. Критично обсъждат проблемите на дисциплината бригадите на Иван Мартинов — цех „Подготвителен", на Щилиян Бинев — цех „Предачен", на Иван Сурчев — цех „Тъкачен".

Създадена е стройна система и за повишаване икономическото образование на колектива. Под непосредственото ръководство на заводския партиен комитет работят професионалният учебен център и съветът за икономическо образование. Съветът се състои от най-добрите специалисти, икономисти и агитатори — непосредствените организатори на икономическата подготовка и преподготовка на ръководните и изпълнителските кадри. Обучението на бригадните съвети подобри още повече тяхната дейност не само като низови ръководни органи в производството, но и като фактор за възпитание на работниците. Нов метод при тяхното обучение е обмяната на опит между отделните бригади. Най-изявените бригадни съвети с ръководители Георги Вачев, Даньо Динев, Иван Сурчев, Митьо Денев, Огнян Досев показват как могат качествено да се провеждат заседанията на съветите. Ръководните стопански и икономически кадри поддържат тясна връзка с бригадните съвети. Периодичното посещение на бригадните съвети и събранията по цехове дава възможност да се окаже конкретна методическа помощ. Активно в тази дейност сме включили и групата докладчици, и членовете на агитаторския колектив с икономическо образование. С това постигнахме по-голяма ефективност и резултатност в нашата производствена дейност, в приложението на икономическия механизъм.

Различни форми на организаторска и разяснителна дейност допринесоха да се издигат ролята и отговорността на трудовия колектив, да

Digitized by Google

стане той съпричастен по всички производствени и социални дейности. Това формира и ново отношение към обществените и трудовите им задължения, към стопанисването на социалистическата собственост. В партийните, профсъюзните и комсомолските организации в цеховете „Подготвителен", „Предачен" и „Тъкачен" се подеха разговори за разясняване постановките на новия начин на стопанисване, за грижливо отношение към социалистическата собственост. В бригадите се приеха кодекси за образцови социалистически взаимоотношения в първичния трудов колектив, за добро стопанисване на машините и съоръженията. Това начинание намери много последователи. В системата за съревнованието включихме званието „Образци в труда и бита" за индивидуални и колективни първенци. Организирахме преглед как всеки комунист стопанисва поверената му социалистическа собственост.

Сключените договори между заводското ръководство и трудовите колективи издигнаха отговорността за използването на социалната база, нейното поддържане и опазване. Изградената система за ползване на социалните придобивки формира мотиви за увеличаване обществената производителност на труда, тъй като даде възможност всеки работник реално да почувствува тяхната връзка с обществения фонд, с резултатите от цялата стопанска дейност. Намаля текучеството, укрепна трудовата дисциплина, на принципна основа се изграждат отношенията в колектива.

Измени се и обликът на производствените помещения. Със собствени сили работниците боядисаха стените с подходящи цветове. В цеховете се поддържа висока култура на работните места. Оформиха се кътове с цветя, за които се грижат отделни бригади. Подредихме шест стаи за функционална почивка, стаи за жената, битов комплекс, здравен пункт. Заводът има два работнически стола, жилищен комплекс със 126 апартамента, младежко общежитие с 240 легла, детска ясла и градина.

Всичко това издига отговорността и стимулира работниците за високопроизводителен и качествен труд.

Заводският партиен комитет насочва партийните организации да повишават ефективността на устната политическа агитация като действена форма за стимулиране социалната активност на членовете на колектива. Обърнахме сериозно внимание на организацията и ръководството на политическата агитация. Какво по-конкретно правим? Внесохме някои изменения в структурата и състава на политическата агитационна дейност. Направихме усилия рационално да разпределим агитаторите в отделните направления на производството, изградихме оперативни групи по проблемите на качеството. Сега агитатори са не само партийни, стопански и обществени ръководители, но и специалисти, пряко занимаващи се с техническото равнище и качеството на продукцията, първенци в труда, челници, наставници и други, които освен със словото пропагандират партийната политика със силата на личния пример. Усъвършенствува се планирането на агитационната дейност на първичните партийни организации при специалистите и администрацията, цех „Предачен" и цех „Тъкачен" така, че тя да обхваща най-важните въпроси, да се доближава до задачите, които трудовият колектив предстои да решава.

За по-голяма оперативност и контрол въведохме дневник на агитатора, в който се записват всички въпроси, обект на разясняване. По този начин партийните бюра могат по-обективно да оценяват приноса на агитатора за ефективността на разяснителната дейност, да отчитат усилията им да дават своевременен отговор по поставените въпроси, личния им принос и съдействие за осъществяването на правените от колектива предложения.

Digitized by Google

Полагаме грижи за обучението на агитаторите и докладчиците, запознаваме ги и със задачите, които предстои да решаваме. Това правят лектори и ръководители от завода и от дружество „Георги Кирков", осигуряваме навременен отговор по възникнали въпроси и критични бележки, своевременно реагираме на мнения и предложения по укрепване на дисциплината, подобряване качеството на продукцията, намаляване на текучеството.

Значителен принос за изучаване настроението на трудовия колектив има и социологът в завода. Направеното социално-демографско изследване на колектива, проучване състоянието на взаимоотношенията в отделни бригади, анализите за текучеството, причините и факторите, които го обуславят, работата по адаптирането на кадрите дават съществен принос за актуализиране на масовополитическата работа и привеждането ѝ в съответствие с непосредствените потребности и интереси на трудещите се. А това довежда до по-качествено и своевременно изпълнение на производствените задачи.

Друг съществен фактор, който влияе върху съзнанието и отношението на хората, е нагледната агитация. Добре оформена и естетически издържана, актуална, тя оказва голямо възпитателно въздействие върху трудовия колектив. Полагаме усилия тя да бъде действена и боева, своевременна, да се свързва с конкретните проблеми на отделната бригада, участък и цех, да откликва на радостни събития за отделния член на колектива. Табла, мълнии, поздравителни телеграми, адреси и листовки дават широка обществена изява на това, какво и как постига всеки член от колектива, всяка смяна, бригада, разпалват съзнателността в трудовата дейност. Тревоги, витрини, жила, стършели бичуват слабостите, допуснати в производствения процес — некачествена продукция, нарушаване на технологичната и трудовата дисциплина, разпиляване на суровини, материали, електрическа енергия.

Специално внимание отделяме на популяризиране опита на нашите най-добри работници и колективи, на техните последователи, довеждали до знанието на колектива техните постижения, поощряване последователите им за високи производствени постижения.

Не можем още да се справим с такива недостатъци в нагледната агитация като претрупаност и повторяемост на материалите, недоброто им естетическо изработване, което намалява, а понякога и съвсем унищожава нейното положително въздействие.

Духовното обогатяване на членовете на колектива е задължение на заводския партиен комитет, заводския профкомитет, заводския комитет на ДКМС. Включват се в активна работа и органи в завода — съветът за профилактика, комисията за народен контрол, профсъюзният дом на културата. Целенасочено използваме и различните форми и средства на масовополитическа работа — тържествени събрания, общи събрания за разясняване на социално-икономическите и международните проблеми, единните политически дни, радиопредаванията, политическото студио. В четири състава участвуват над 100 самодейци, които не само представят колектива извън завода, но предлагат разнообразна и богата програма при провеждането на съдържателни ритуали за приемане в редовете на работническата класа, чествуване патрона на бригадата, вечери-портрети на първенци. Срещи с хората на изкуството — писатели, артисти, поети, влияят върху класово-партийното възпитание и професионалното израстване на колектива. Голяма роля играе осъществяването на комплексната програма за израстването на колектива като образцов в труда и бита. В нея са определени главните насоки в работата на партийното и стопанското ръководство, за всестранното развитие на колектива, за усъвършенстуването на междуличностните отношения и утвърждаването на нормите на социалисти-

Digitized by Google

ческия начин на живот. Програмата се изпълнява успешно, но и много от задълженията, които сме поели, си стоят само записани — работата ни по местоживеене не ни удовлетворява, взаимодействието ни с общинския комитет на Отечествения фронт, с общинския комитет по култура и други масови организации се нуждае от конкретизация, постоянство и усъвършенстване. Има широко поле за съвместна работа с организацията на Отечествения фронт, с пионерския дом, с училищата, но този процес се нуждае от ръководство и направление и това трябва да направим ние.

Направеното социологическо проучване в колектива и постигнатите резултати показват, че прилаганите форми, методи и организацията на масовополитическата работа в трудовия колектив дават положително отражение за мобилизиране и стимулиране обществено-политическата активност на трудещите се за изпълнение на социално-икономическите задачи, но имаме и нерешени проблеми. Все още недостатъчно работим за всестранно изучаване и формиране на общественото мнение. Не сме поставили на висота политическия подход при изтъкване ролята и мястото на личния пример, по-нататъшното утвърждаване и самоутвърждаване на прекия ръководител на производството като активен политически деец и възпитател на трудовия колектив. Пред нас стоят отговорни задачи по изпълнение на социално-икономическата програма на колектива и подобряването на този подход ще засили организиращата действена, мобилизираща сила на масовополитическата работа сред трудовия колектив за успешно изпълнение на задачите за 1985 г. и осмата петилетка.

Димо НИКОЛОВ
секретар на парийния комитет
при завод „П. Енев"

ИСТИНАТА НА ПАРТИЯТА — ДО ВСИЧКИ

Според мен самото наименование масова политическа работа разкрива и същността на този вид партийна дейност: работа, която засяга голям кръг от хора, които да бъдат политически подготвяни за изпълнение на поставените от партията задачи или, с други думи, на практика всеки човек от обществото да бъде подготвен да вижда, да разбира, да осъществява политическия замисъл на партийната линия. Масовият характер на политическата работа виждам още в това: да направим така, че никой да не може да казва „те", т. е. комунистите, ръководителите, началниците, провеждат такава и такава линия, напротив — всеки да е съпричастен в голямата работа, която има да върши нашата партия, и достойно да може да казва „ние направихме". Затова работата, която ние водим, е насочена към всички колективи, към всички възрасти, към всички организации. Веднъж след едно мое изказване на пленум на общинския комитет на БКП колега — партиен секретар, ми подхвърли уж на шега: вие сте се заели чак и с децата,

Digitized by Google

Да, заели сме се и с децата, и с младежта, и с пенсионерите, в това виждаме масовостта на масовополитическата работа. Колкото до политическата ѝ част — тя се диктува от актуалните проблеми на деня, на времето, в което живеем.

От 1981 г. работим по комплексни планове за комунистическото възпитание на трудещите се и младежта — за общоселския партиен комитет планът е тригодишен, а за партийните организации — едногодишен. Комплекността на планирането обхваща две неща; първото — поставят се определени цели и задачи, второто — за осъществяването им се ангажират партийните, обществените, стопанските, културно-просветните организации. Участие взема по-голямата част от населението. Ясните, конкретни цели създават яснота при изпълнението.

Който партиен работник не е разбрал тази много съществена част от комплексното планиране, той нищо не е разбрал от него. Трябва да знаем към какво се стремим, какво искаме да постигнем с организирането на съответното мероприятие, защото мореплавател, който не знае към кое пристанище се стреми, не може да бъде подпомогнат от никакъв попътен вятър. Освен това изпълнението на поставените цели се преследва с всички или с почти всички мероприятия.

С изработването на комплексния план очертаваме за по-дълъг период главните задачи. Всеки ден обаче изникват нови ситуации, нови задачи, на които трябва, длъжни сме да отговорим. Затова общоселският партиен комитет актуализира комплексния план преди всичко със задачи на масовополитическата работа. При бързи, скоротечни задачи действуваме оперативно, просто преценяваме и действаме и тази бърза идеологическа реакция е с големи възможности за въздействие.

Богатството на форми на масовополитическата работа ни позволява по различен начин да ангажираме съзнанието на голяма част от населението. На първо място ми се ще да поставя идеологическите кампании, но не като понятие, а като изпълнение. Имаме добър прием в това отношение. Проведените идеологически кампании по случай историческите юбилеи през миналата година бяха наситени с мероприятия, в които взеха участие почти всички обществени и масови организации. Характерното при подобни кампании е, че ги обединява една цел, един повод, докато формите на въздействие са различни. Положително е още и това, че при осъществяването им се ангажират едновременно няколко организации, например по време на идеологическата кампания по случай 40-годишнината от победата над фашизма беше проведено и такова мероприятие: вечер на чаша руски чай, посветена на творчеството на поета Михаил Исаковски, в която участвуваха пионерската дружина, комсомолските дружества, движението за българо-съветска дружба. Още хората си спомнят за тази вечер, заредена с емоционалност, с високо политическо въздействие, което в крайна сметка е основната цел на масовополитическата работа. Изпълнители бяха нашите деца, а зрители и слушатели — родители, учители, комсомолци, пионери, хора по душа сродени с великата съветска страна. Подобни примери в нашата работа са много.

Друга важна форма, която използваме най-активно, е социалистическото съревнование. По препоръка на общоселския партиен комитет бе приета система за съревнование вътре в бригадите, между акордните групи и технологичните звена. Нямаме претенции тя да е най-съвършената, но смятаме, че действува ефективно. Организираме целеви съревнования при жътва, балиране, силажиране, гроздобер.

Сериозно сме обезпокоени от недостатъчните средства за материалните стимули в съревнованието. Показателите за съревнованието се приемат в началото на всяка година, те се съобщават на хората, а при

Digitized by Google

отчитането няма какво да дадем, кооператорите с основание ще ни питат защо едно приказваме, а друго вършим. Всеизвестна е ролята на социалистическото съревнование. Не подценявам моралните стимули, нито надценявам материалните. Духът на съревнованието обхваща всички и най-добре се чувствува при кооператорите, при механизаторите, които с гордост поставят преходното знаме по-високо, за да се вижда и знае, че те са първенци. Сега не е кой знае колко 10 или 20 лева материална награда. Тази скромна сума с нищо няма да повлияе на благосъстоянието на една акордна група, но тя е отличие за добра работа, може да стимулира за по-високо трудово напрежение.

От края на миналата година съвместно с дружество „Георги Кирков" — Нова Загора сложихме началото на една интересна форма на обучение на общоселския партиен актив. Квалифициран лектор от дружеството запознава актива с основни проблеми на вътрешното или на международното положение. После следва инструктаж по актуални задачи. От нас се иска да съберем аудитория, което не представлява трудност. Активът ни е много доволен от това обучение, даже на следващия ден някои другари, които не са имали възможност да присъствуват, изказват съжаление — сигурно защото са чули добри отзиви.

Широко приложение в масовополитическата работа в селото ни имат ритуалите — граждански и трудови. Намирам обаче за целесъобразно да споделя, че те все още не са цялостни, не обхващат събитието от началото до края, а само отделна негова част. Например даване име на дете или при гражданско погребение, изпращане на новобранци, общоселско възпоминание, откриване на жътвата и др. Стремим се обществеността на селото да стане съпричастна на радостта или на болката на семейството, на трудовия колектив. Заедно с читалищното ръководство, кметството, организациите на Отечествения фронт и комсомолските дружества насочваме усилията си да изпълним с добро съдържание тези мероприятия, за да се помнят, да мобилизират, да въздействуват емоционално и съдържателно. Наскоро изпратихме с подходящ ритуал поредния набор в народната армия. По идея, подсказана ни от ръководството на читалището в с. Бъта, Пазарджишки окръг, за първи път изпратихме писма в поделенията, където служат наши младежи, с молба да ни пишат как те се проявяват там. Не можете да си представите с каква тиха радост и достойнство стояха в президиума майките на тези младежи, за които командирите бяха написали „отличник", „усвои втора специалност", „достоен пример", „пази войнишката чест", те се просълзяваха, че тяхното момче е обект на вниманието на цялото село.

Споменах за емоционалното въздействие при масовите мероприятия. И по-рано при тържества сме имали почетна стража пред паметната плоча на загиналите в Отечествената война, но сега тя се организира по-добре, зоната се охранява от почетна стража, пред паметната плоча горят жертвеници. Тържествено прозвучават стихове:

„...Хора,
догдето сърцата бият,
помнете
как е платена от тях
свободата!
Заповядвам,
помнете!"

Няма значение дали новобранци стоят в нестройна още редица пред плочата или участници в Отечествената война, все едно — емоционален ток преминава през тях; ето това наричам аз силно въздействие, да накараш хората да изтръпнат, да приковеш вниманието им и дълго да помнят тази свещена заповед.

Digitized by Google

Ние добре използваме и единственото на наша територия средство за масова информация — радиоуредбата. Отскоро обаче тя не работи и макар че ни бе обещано да бъде пусната в началото на есента, уредбата още мълчи. Надяваме се най-после да привърши ремонтът и тя да озвучи селото. Нашето село е голямо, имаме сериозна нужда от нейната работа: по нея се правят радиопредавания по случай професионални празници и по други поводи, в селото има много възрастни хора, за които тя е единственото средство за информация за събития от национален и от местен характер и затова много настояваме да работи уредбата.

Други форми, които използваме и които целят решаването на социално-икономическите задачи, това са единните политически дни. Организирано, по отделни задачи, веднъж в месеца изпращаме партийния актив на среща с трудовите колективи.

Струва ми се, че единните политически дни не играят ролята, която им се полага. Може би това се дължи на обстоятелството, че срещите стават повече на събрания. Аз смятам, че тези срещи с партийни, държавни или стопански ръководители от общината не е задължително да стават непременно на събрание, на нарочна сбирка. Най-добре би било срещата да стане именно по работните места — в цеха, в лозята, във фермата, в учителския колектив, а след това нека пак си има среща с ръководството, но на нея политическият отговорник да посочи слабостите ни, които е констатирал, да потърси отговорност на местните ръководители, да ни даде указания кое как да направим. Когато отговорникът отиде на място — до браздата, тогава и хората го възприемат по-непосредствено и му се доверяват, изказват всичките си болки и радости, жалват се от преките си ръководители и се надяват, че ще им се обърне внимание. Не ми е ясно защо за всеки единен политически ден политическите отговорници се сменят — не е ли по-добре да знаем кой отговаря за селото или за организацията, така и обратната информация ще е по-добра, а не както досега — дойде някой ръководител, зададат му въпроси, запише си, замине си и отговор няма. Малко са отговорниците, които чрез общинския комитет на БКП своевременно дават отговор. Ако отговорникът не се сменя, той ще се постарае да им отговори още на следващата среща.

Не е маловажно за качеството на масовополитическата работа, за нейната действена сила, кой ще я осъществява. На едно събрание един наш другар каза: „За да можем да говорим за качеството на работата, трябва да започнем с качеството на хората, които я вършат". Аз съм солидарна с него. С какви да е хора, с каква да е подготовка, с какви да е форми и надве-натри направено не може да има качествена масовополитическа работа. Затова тя трябва да започне още от ученическия чин. Трябваше да видите през лятото нашите деца как помагаха в лозарската бригада. Страхувахме се, че няма да излязат повече от 20 деца, а те дойдоха 50. Автобусът идва да ги взема в 8 часа, след като е превозил възрастните кооператори, а те още в 7,30 часа бяха накацали по училищната ограда. Защото проведохме с учителите, а те с децата разяснителна работа, сключихме договор и през ваканцията те не се шляеха из село, а помагаха активно в прибирането на реколтата. Доволни сме ние, ръководителите, доволни са и учениците. За извеждането на това мероприятие разчитаме още и на пионерската дружина. Тази лятна пионерска бригада не се вмества в рамките на градските пионерски лагери за труд и отдих, но тя е наша, специфична форма. Бригадата е включена в системата за съревнование, а на дружинния сбор за отчитане на лятната работа нашите профпредседатели връчиха наградите — морални и материални, изказаха благодарност за оказаната помощ. Децата са горди с резултатите си,

Digitized by Google

те получават първоначална информация за отглежданите тук култури, за организацията на работата. Отнасят се с необходимата за годините им сериозност, затова от три години сме им поверили наесен да увиват стеблата на младите ябълкови дръвчета. Ето една форма на масовополитическа работа — действена и резултатна.

Разбира се, формите на масовополитическа работа са много и разнообразни, но те не трябва да закостеняват. Във всяка партийна дейност аз виждам елементи на масовополитическата работа. Не е маловажен и личният пример на комунистите и особено на комунистите-ръководители като най-силно въздействуващо средство за възпитанието на членовете на трудовите колективи. С какви очи един ръководител ще говори за икономия на горива например, ако той самият използва служебното превозно средство за лично облагодетелствуване, а такива и подобни примери има много. Масовополитическата работа, нейният възпитателен ефект изискват докрай, до педантизъм принципни, морално чисти ръководители. В тази връзка още от март започнахме усилена кампания против отрицателните явления и техните прояви в нашето село. Кампанията водим системно и методично. Твърдо сме решили да се сложи ред в кметството, в обществения бит на селото и в това разчитаме на подкрепата на комунистите, на честните трудови хора.

Не ми се ще да подмина и един важен проблем, отнасящ се за квалификацията на партийните, стопанските и административните кадри, които осъществяват масовополитическата работа. Отнася се за умението им да водят тази работа на ниво. Мисля, че всеки ръководител трябва да знае какво да иска от хората, които ще организират нещо, да посочва пътища за решаване, а не да поставя невъзможни неща или неща, които нямат място в дадено мероприятие. Не сме достатъчно добре подготвени в практическото осъществяване на масовополитическото мероприятие въпреки усилията на отдел „Пропаганда и агитация" при общинския партиен комитет да ни подготви теоретически. Считам, че трябва да се захващаме с по-земни неща. Не е зле и ние, макар че не сме специалисти в областта на културата, да знаем как трябва да се провеждат ритуали — граждански и трудови, основните изисквания за нагледната агитация или за поставяне на знамената например, макар че това го има в държавните документи — всеки няма възможност, когато е необходимо, да се справи с енциклопедии, справочници и брошури.

Ефективността от масовополитическото въздействие се намалява от това, че някои от нашите форми и подходи остаряват, не се нагаждат към измененията. Пример за това са регламентираните задачи или мероприятия, организирани от висшестоящите партийни органи. Така организирахме гражданска трибуна за ролята на семейството за повишаване прираста на населението, добре режисирано от окръжен мащаб мероприятие, вестник „Загорско знаме" му отдели специално място. Но изигра ли си то ролята? Хареса ли се на хората от селото? — Не! И то решително не. Защото по сценарии не се предвиждаха въпроси, а хората искаха да питат, да получат разяснения. По сценария не се предвиждаха нито въпроси, нито отговори. След свършване на мероприятието и още на вратата хората попитаха: „Защо ни извикахте, да гледаме театър ли?" Аз съм против такива режисирани мероприятия, които не отговарят на специфичните местни условия.

Сега пред нас като общоселска партийна организация стои много сериозна задача — в края на петилетката, впрочем за много наши колективи тя отдавна завършена, да изпълним годишния план по всички показатели.

Бойка ГИДИКОВА
секретарка на общоселския
партиен комитет — с. Кортен

Digitized by Google

СВОЕВРЕМЕННА И БОГАТА ИНФОРМАЦИЯ ПО МЕСТОЖИВЕЕНЕ

Ние, дейците на общинската организация на Отечествения фронт в Нова Загора, често си напомняме думите на другаря Тодор Живков: „За нас особено важно е да знаем как живеят хората и какво мислят за своя живот, за своя труд, за своя бит, какво смятат че върви по-добре в трудовия колектив и какво не върви добре, какво търсят, какво им е нужно и не го намират, какви са въпросите, които ги вълнуват и които не могат да решат, какви са техните препоръки към държавата и нейните органи". Те ни служат и за ръководно начало в нашата масовополитическа работа за мобилизиране усилията на трудещите се за изпълнение непосредствените задачи на селищната система, произтичащи от партийната политика.

Ние осъществяваме онази част от програмата на общинския комитет на партията за комунистическо възпитание на населението, която се отнася преди всичко до работата по местоживеене.

Неотдавна на съвещание за качеството и ефективността на агитационно-разяснителната работа сред населението на Новозагорската община обсъдихме система за редовна политическа информираност на населението по местоживеене, за повишаване неговата социална и трудова активност. Ударението поставихме върху непосредственото и активно влияние върху съзнанието, върху общественото мнение и съчетаването на социално-икономическите задачи с жизнените интереси на отделните колективи и личности. Агитаторите водят разяснителна работа при приемане на личните обещания от домакинствата, при мобилизиране на хората за участие в движението за благоустрояване и хигиенизиране на населените места. И не считаме, че случайно, а със съдействието на отечественофронтовските комитети и организации новозагорските села и градът коренно промениха своя облик. Дали няма да прозвучи нескромно, но ще кажа: всеки жител на общината е убеден, че роден край се гради с много обич и високосъзнателен труд, и дава своя принос, за да бъде центърът ни красив, улиците — чисти и благоустроени, домовете и дворовете — подредени. Та малко ли е? Всяка година гражданите на нашата селищна система дават по около 36 000 трудодни доброволен труд, за да хубавеят нашият град и селата ни, засаждат и отглеждат стотици рози, плодни и декоративни дръвчета, нови горски насаждения, подобряват жизнената среда за труд и отдих. Значителен напредък има в използването на личното стопанство като сериозен резерв за снабдяването на населението със селскостопански продукти. На последната отчетно-изборна конференция на общинската организация на Отечествения фронт се отчете, че годишно се произвежда 1280 тона месо, 900 тона мляко, три милиона яйца, 1098 тона зеленчуци и 500 тона плодове в личните стопанства на общината. Около 1200 пенсионери участвуват в бригадите и звената за отглеждане, прибиране и преработка на селскостопанската продукция. Отечественофронтовците от общината предават по 1346 тона вторични суровини всяка година.

Разяснителната работа в общината все повече допринася за създаване на отговорно отношение, навици за стопанисване и икономия на електроенергия и горива в бита.

Digitized by Google

Недостатък в нашата агитационна работа е нейната кампанийност. Тя се засилва по време на избори, чествувания на годишнини на исторически събития и т. н. Тогава се повежда широк разговор с населението. Под ръководството на общинския партиен комитет бяха взети мерки агитаторските активи да преодоляват съществуващата тук и там кампанийност, по-системни станаха и грижите ни за тяхното попълване и укрепване. Приемаме план за обучението им. Окръжният и общинският комитет на Отечествения фронт издават материали в тяхна помощ.

Много са формите на агитационно-разяснителната работа, чрез която съдействуваме за мобилизиране усилията на гражданите за изпълнение на социално-икономическата програма на общината. Добри резултати дава реализирането на почина „Да превърнем Новозагорската община в образцова". На почина бе дадена широка гласност сред населението, периодично се прави отчет за текущото му изпълнение на съвместни сесии на изпълнителния комитет на общинския народен съвет и на общинския комитет на Отечествения фронт. Конкретизират се задачите съвместно със стопанските организации, с другите масови организации, с държавните специализирани органи.

С доброволен труд отечественофронтовците подпомагат дейността на общинския народен съвет, кметствата и строителните организации за настилане на улици, тротоари, за водоснабдяване, строителство на детски градини, читалища, клубове. Положителен е примерът на с. Коньово, Любенова махала, Дядово, Кортен, кв. „Стефан Концака".

Популярна стана инициативата за обществени прегледи по благоустрояването и хигиенизирането — разгръща се истинска надпревара кой квартал, село, низова организация, улица да бъдат по-чисти, по-красиви. Резултатите от обществените прегледи се отчитат пред широк актив, стимулират се най-добрите, най-изявените. Тържествено се връчват табелките „Образцов дом" с ритуал „Да имаш дом за радост".

Вече няколко години се организират изложби на цветя в зала или в добре благоустроени домове на отделни граждани.

Идеологическият актив на Отечествения фронт информира гражданите постоянно за хода на изпълнението на социално-икономическите задачи на селището, общината, окръга и ги прави съпричастни при реализирането на различните идеи. За това съдействуват и срещите със съветниците, със стопанските ръководители, дейците от сферата на търговията, общественото обслужване, общественици.

Периодично членовете на организациите по квартали и села изслушват отчети за здравеопазването, широка гласност се дава на резултатите от комунално-битовото обслужване на населението.

Активно е участието във вечерите на въпроси и отговори по строителството, търговията и услугите, където хората получават конкретни компетентни отговори по вълнуващи ги въпроси.

Непрестанен е стремежът ни да укрепваме връзките квартал — предприятие. Сключили сме договори между кварталите и основните предприятия в града. Установени са добри взаимоотношения между завод „Петко Енев" и кв. „Минчо Сербезов", между предприятие „Новозагорска комуна" и кв. „Стефан Концака". Резултат на съвместна работа са редица инициативи като вечери на текстилеца, на машиностроителя, организиране вечери на първенците в производството, на орденоносците от квартала. В празниците на квартала активно участвуват и шефствуващи предприятия. За бележити годишнини и чествувания се правят съвместни викторини, организират се поздравителни концерти. На табла се отразява трудовата и обществено-политическата активност на работническите колективи от шефствуващите предприятия. От няколко години вниманието на общинския комитет на Отечествения фронт

Digitized by Google

се насочва към създаване на тристранни връзки предприятие — квартал — училище, където в цялото разнообразие от форми на работа активно се включват децата от квартала, от училището.

Всички тези инициативи съдействуват за възпитаване любов и признание към добродетелите на работническата класа, за укрепване на дисциплината и установяване на благоприятен социалнопсихичен климат както в квартала, така и в трудовия колектив.

Абсолютна истина за всеки деец на Отечествения фронт е, че сърцевината на политическата работа по местоживеене е тясната и непосредствена връзка с отделния човек, с всеки труженик не само когато става въпрос за реализиране на социално-икономическата политика на партията, но и за нравствено-етичните проблеми в междуличностните, семейните, междусъседските и други отношения.

Грижите на партията и правителството за укрепване на българското семейство, за развитие на социалните и възпроизводствените му функции ни карат да се вгледаме по-внимателно в тези проблеми. В организациите се върши разнообразна възпитателна работа с хората, запознават се с партийните и правителствените документи по тези въпроси, ангажират се в изпълнението им.

На събрания, на граждански трибуни, на махлёнски конференции във всеки дом всеки гражданин на общината беше запознат с проекта за нов Семеен кодекс, изказа своите предложения и съображения за неговото съдържание. Разговаряхме със семействата без или с 1 дете, задълбочено и повсеместно в отечественофронтовските аудитории се разясни постановлението за новите социални придобивки на българското семейство, а на вечерите на многодетните майки, на семейството естествено, непринудено се въздействуваше на онези граждани, които ще получат от обществото и в същото време се разчита да дадат на обществото.

Сравнително ново в много низови организации е изграждането на групи семейства. В този малък социален колектив в низовите организации ние възродихме една стара традиция в дейността на Отечествения фронт, като се постарахме да наситим с ново съдържание някогашните десятки, което отговаря на порасналите компетенции и авторитет на съвременното семейство. Чрез тях по-успешно извършваме индивидуалната и груповата политическа работа с хората по местоживеене. В сбирките на групите семейства в село Любенец, в квартал „Стефан Концака" и други се разглеждат материали за събития в страната и чужбина, разясняват се актуални социално-икономически задачи, например сега въпросите, свързани с икономия и рационално потребление на електроенергия в семейния бит, проблемите за раждаемостта и социалната политика на нашата страна, укрепване моралните устои на съвременното семейство, повишаване идеологическата и битовата култура на семейството. Обсъждат се статии, телевизионни предавания, книги. Всичко това гарантира по-добра политическа информираност на населението, от една страна, и, от друга, съдействува за формиране на здрави социалистически взаимоотношения между хората, за преодоляване на отчуждеността и създаване благоприятни условия за отмора и почивка.

Расте умението на кварталните и селските комитети и низовите ръководства на Отечествения фронт да организират повсеместно културно-масови прояви със силен идеен, емоционален и патриотичен заряд при чествуване на крупни политически събития, кампании и годишнини. Чествуването 100 години от рождението на Георги Димитров, 60 години от Септемврийското въстание 1923 година, 40 години от социалистическата революция в България, 40 години от създаването на Отечествения фронт, 40 години от победата над хитлеристка Германия и

Digitized by Google

японския милитаризъм бе съпроводено с много викторини, тематични вечери, рецитали. На тях се разказваше за героичните борби на българския народ, за историческите завоевания на БКП. На срещи с активни борци против фашизма и капитализма участници от Отечествената война, основатели и дългогодишни дейци на Отечествения фронт, оживяваха спомени от епични борби, примери на себеотрицание и героични подвизи.

Навсякъде в града и селата на общината с различни културномасови прояви отбелязахме 60-годишнината от създаването на Съюза на съветските социалистически републики. Най-голяма гражданственост получиха викторините „Велико братство", рециталът „Сияй ти, Октомври", вечерите на дружбата. Тези светли празници на съветските народи се превръщат в празници и за населението от нашата община, широко се популяризират историческите постижения на първата страна на социализма и богатите плодове на святата, нерушима и вечна българо-съветска дружба. Нашият стремеж е големият спонтанен интерес, предизвикан у населението при такива кампании и чествувания, да не стихва, да не заглъхва съдържателната патриотична атмосфера, а да прерасне в постоянен ритъм на политически и духовен живот в общината.

Предмет на актуална политическа информираност са борбата за мир, миролюбивата външна политика на КПСС и БКП, ролята на българо-съветската дружба за изграждането на развито социалистическо общество у нас, важни събития от освободителната борба на трудещите се или прояви на агресивната политика на империализма в различните страни и континенти. Голям е броят на изнесените лекции и беседи в събранията на Отечествения фронт по международни въпроси. В организираните дни „Ленинската мирна политика и борбата за мир" интересът към изнесените беседи бе голям.

При изключителен успех и активност от населението преминаха акциите за събиране на подписи под апела за мир и ненападение над мирното население от страна на агресорите. Акцията, организирана от общинския комитет на Отечествения фронт и общинския съвет на Движението на жените, за събиране на помощи за гладуващите етиопски жени и деца бе съпроводена с широка политическа работа, с много митинги и събрания. Проведоха се и 73 протестни събрания и митинги в защита на Сергей Антонов.

За да бъде ефективна политическата информираност, трябва да бъде своевременна, да допълва вече наученото чрез средствата за масова информация по даден проблем, като го разяснява достъпно, заинтригуващо, а общите положения и постановки да се конкретизират съобразно условията в съответния квартал и село. Практиката ни доказва още веднъж, че колкото по-бързо разясним един или друг проблем, толкова по-положително отражение ще има върху живота, върху хората, труда и бита на отделни семейства или граждани. По този начин ние се стремим да формираме правилно общественото мнение, да пресичаме пътя на слуховете, дезинформираността. Така политическата агитация постига информационната, възпитателната и мобилизиращата цел.

Отечественофронтовският актив съдействува населението да участвува в единния политически ден — да предлага теми и разработки, та важни въпроси на семейството, битовите услуги, културния отдих, жизнената среда да се поставят на широко обществено обсъждане.

За ефективна политическа работа използваме и нагледната агитация — фототабла, витрини, листовки и открити писма до семействата, благодарствени писма, поздравителни адреси, мълнии и др. Стремим се те да бъдат на добро художествено равнище, да бъдат кон-

Digitized by Google

кретни и убедителни, а в отделни случаи да бъдат средство за морално стимулиране, критика или порицание.

Общинският комитет на Отечествения фронт има богат опит за използване на „малкото радио“ за информиране на населението по важни въпроси на развитието на общината. Актуални жизнени проблеми, свързани с работата по местоживеене, поместваме и във вестник „Загорско знаме“.

Нерешен проблем за нас си остават случаите, когато чрез масова и групова агитация да се стига само до актива, да се агитират онези, които са проагитирани, да се информират повече информираните, а не стигаме винаги до отделния човек, до неговите грижи и трудности, а оттам и до недоволствата от някои недостатъци, отрицателни явления. Когато агитаторът, активист на Отечествения фронт, отиде при човека и заговори с него дружески, ако отговори на въпросите, които го вълнуват, и ако той почувствува нашата подкрепа — това е ценното, това е силата на конкретната политическа работа. Ето за това си струва да поработим за активизиране и мобилизация на силите и възможностите на агитаторите и активността на отечественофронтовските организации, за да достига партийната политика до широките безпартийни маси, да укрепва атмосферата на взаимно доверие между партия и народ.

Иванка ДЕНЧЕВА
секретарка на общинския комитет на Отечествения фронт

КРЕПНЕ ТРУДОВАТА ДИСЦИПЛИНА

Когато се поставиха въпросите за решително подобряване на качеството във всички сфери и във връзка с това да се подобри дисциплината, партийният комитет при Завода за металорежещи машини реагира своевременно. Проведохме редица организационни и масовополитически мероприятия. Комунистите от заводската партийна организация и целият актив на завода бяха запознати с новите партийни изисквания, набелязахме и приехме мероприятия за разгръщане на активна и настъпателна работа за подобряване на качеството и за укрепване на дисциплината. На базата на направения анализ за качеството на отделните детайли и възли на открити партийни събрания в цеховете се набелязаха конкретни мерки за отстраняване на слабостите. Изградихме комисии за подготовка на заводска програма за подобряване на дисциплината и на качеството. В състава на тези комисии включихме стопански кадри от заводския партиен комитет, привлякохме и от агитационните активи. В определен срок от време се проведоха разговори с работниците и специалистите. С направените предложения се съобразихме при подготовката на заводската програма; обогатена с работ-

Digitized by Google

ническите предложения, тя бе приета на открито партийно събрание в завода. Програмата бе съставена от пет раздела, в нея залегнаха 102 мероприятия. До Националната партийна конференция 44 от тях бяха изпълнени, а останалите са с по-дълъг срок на изпълнение. Наред с подготовката на програмата за качеството и дисциплината ние се заехме да мобилизираме силите на комунистите и целия колектив за изпълнение на набелязаните мероприятия.

Заводският партиен комитет прие едно предложение, направено от отдела за технически и качествен контрол и от някои други специалисти да работят под девиза „Качеството — продукт на високо съзнание и дисциплина". Приехме тази инициатива и й дадохме широк път. Нашата разяснителна работа бе насочена към постигане на няколко цели:

на първо място — да се осъзнае от всеки един член на колектива, че без високо съзнание и отговорност, без здрава трудова и технологична дисциплина е немислимо да се постигне високо качество;

на второ място — чрез различните форми и методи на работа да насочим силите на партийните бюра, дружествените комитети на Комсомола и цеховите профкомитети към решаването на тези проблеми;

на следващо място — да постигнем високи и трайни резултати в укрепване на дисциплината и подобряване на качеството.

В резултат на водената ежедневна масовополитическа работа настъпиха и положителни промени. Така например през 1984 г. и първото полугодие на т. г. в цех „Термичен" с началник Петко Бинев и партиен секретар Недялко Мартинов не е допусната нито една самоотлъчка, сведени са до минимум закъсненията за работа, налице е висока съзнателност и дисциплина. На добро ниво е трудовата и технологичната дисциплина на бригадата с ръководител комуниста Люцкан Илиев, на младежката бригада с ръководител Диньо Нойков, при зъбофрезовите машини с ръководител Стоян Павлев и др.

Колективността, приятелството, принципността и взаимоотношенията са в основата на здравата дисциплина и високото качество. Партийното и стопанското ръководство оценяват положително постигнатото в това отношение, отличават се резултатите на обособеното производство „Транспортно захранващи устройства" с ръководител Койчо Стоянов. Тук трябва да отбележа здравия социалнопсихически климат в монтажната бригада на същото това обособено производство с ръководител комуниста Илия Ганчев. Правилното разбиране и осъзнаване на необходимостта от здрава дисциплина в бригадата е и гаранция за високото качество на продукцията, предназначена за износ в Съветския съюз. Съществен принос в това отношение има партийната група с отговорник М. Николов.

От 1979 г. сме въвели система за пропуск, с която контролираме присъствието на членовете на колектива. Пропуските се обработват за всяка смяна от специално определен човек, като резултатите се нанасят във форма 76. В тази форма се отразява присъствието, отсъствието по болест, отпуск — платен и неплатен, и закъсненията. След това пропуските се предават на началниците на цехове, сменните майстори и началниците на участъците, а те от своя страна ги раздават на работниците в края на работното време, след като машината е почистена за следващата смяна или следващия работен ден.

Наред с това трябва да споделя, че съществуват слабости и грешки по укрепване на дисциплината. Не винаги ние, партийните и стопанските кадри, реагираме навреме на нарушенията в трудовата и технологичната дисциплина. Опитът ни научи, че разяснителната работа трябва да се извършва с по-голяма бързина, да не изостава от събитията. Така навреме проведохме разговори, организирахме срещи с колективите на цех „Заготвителен", на особено производство „Оси, валове, зъбни колела", където бяха зачестили нарушенията на трудовата дисциплина, и резултатите не закъсняха. Орга-

Digitized by Google

низирахме и множество разговори и срещи с работници и специалисти, които искаха да напуснат завода. От началото на тази година досега 15 души с изявени намерения да напуснат в резултат на водените разговори продължават да работят при нас. Новите изисквания за трудовата дисциплина, за качеството на произвежданата продукция се възприемат с пораснало съзнание и отговорност от членовете на колектива. Много преки ръководни и изпълнителски кадри проявяват творчество в това направление. За пример ще посоча партийната група и колектива на участък „Зъбошевинг" в цех „Зъбни колела". Те поеха инициативата да сведат до минимум авариите на обслужваните машини, като това се постигне с добра поддръжка, експлоатация и хигиена на работното място. Редица мероприятия, залегнали в обещанието на колектива на цех „Термичен", ни навеждат на мисълта за високо съзнание и отговорност по укрепване на дисциплината, за опазване на социалистическата собственост, за желание да се постигне високо качество на термообработките, с което се спомага за подобряване на качеството в следващите операции. Колективът се бори за завоюване званието „Образцов цех". Радваща е инициативата на редица наши добри работници, комунисти и безпартийни като Косьо Димов, Станимир Христов, Иван Шишков, Славчо Кръстев, на Петър Бонев, Цонко Димов, Андрея Марков, Кольо Драголов и др. за завоюване званието „Носител на собствен качествен щемпел". Двадесет и осем са работниците, завоювали това звание, и вече в продължение на 8 месеца произведената от тях продукция се приема от първо представяне, не са допуснали нито едно закъснение и предават своя опит на по-младите си колеги.

Заводският партиен комитет, партийните бюра, ръководствата на обществените организации постоянно търсят разнообразни форми и средства за ефективно използване на работното време, да помогнат на всеки работник и специалист, на всеки трудов колектив да постигат висока производителност на труда. Една от формите на тази помощ е чрез критичния анализ на партийните събрания. Именно на събрания на първичните партийни организации се разглеждат комплексно въпросите и за качеството, и за дисциплината. Тези проблеми стоят в дневния ред на откритите партийни събрания по цехове и обособени производства, в срещите на единните политически дни, при индивидуалните разговори и беседите с отделни бригади и участъци, при ритуалите, организирани по различни поводи. Нашият трудов колектив работи в просторни производствени помещения, разполага с високопроизводителни машини с цифрово-програмно управление, с всички необходими условия за високопроизводителен труд. Цялата тази материална база разумно се използва, постигнати са добри резултати, но има още какво да желаем. Потвърждение за ефективното използване на машините и съоръженията, за съзнателна дисциплина и висока производителност на труда са двете бригади зъбофрезисти, една бригада монтьори и над 20 индивидуални работници, изпълнили петилетния си план. Гордост за завода е комунистът Косьо Димов, който изпълни петилетния си план на 31. III. 1983 г. и пое обещание пред заводската партийна организация да изпълни още един петилетен план до края на 1985 г. Макар и малко на брой, все още се намират членове на колектива, които пилеят част от времето си в безцелни разговори и събирания, чести посещения в сладкарницата, излизания по лична работа извън предприятието и т. н. Понякога преките ръководители остават бездушни към тези нарушения, не вземат навременни мерки за тяхното предотвратяване, което тревожи заводското ръководство.

За премахването на тези слабости заводският партиен комитет определя и изпраща политически отговорници в цеховете за решаването на производствените задачи. Те

Digitized by Google

подпомагат партийните бюра да водят по-ефективна и настъпателна масовополитическа работа сред членовете на колектива. Определено считам, че това допринася за създаване на още по-добра връзка и взаимодействие между заводския партиен комитет, партийните бюра, комунистите и членовете на колективите.

Така че за навременното усвояване и производство на нови изделия съществен дял се пада на нашата агитаторска и политическа работа. Един от многото примери в това отношение. За много кратък срок от време трябваше да усвоим и произведем транспортно захранващи устройства. За целта бе необходимо създаването на стегната организация по производството на детайлите, монтажа и експедицията. Ръководството на завода, всички специалисти, служители и работници осъзнаха важността и отговорността на това изделие. Трудиха се съзнателно и сроковете бяха спазени. Така подхождаме и към всички останали новоусвоявани изделия.

В настоящия момент нашата масовополитическа и организаторска работа е насочена за изпълнение решенията на Февруарския пленум на партията от тази година. Ние разяснихме значението на повдигнатите проблеми. Работата ни сега е насочена към изграждане на такива качества у всички: комунисти, комсомолци, безпартийни, за да се превърне всеки един от тях в активен участник за осъществяването на научно-техническия прогрес.

Данка БЕЕВА
заместник-секретар на заводския партиен комитет по идеологическите въпроси

СТОПАНСКИЯТ РЪКОВОДИТЕЛ — ВЪЗПИТАТЕЛ

В ремонтния завод „Начо Иванов“ — Нова Загора работя от 1966 година. В момента съм началник на цех „Моторо-ремонтен“. Досегашният опит ме е убедил, че работата си може да свърши добре онзи, който притежава всички професионални и организационно-управленски знания. Новите общественоикономически задачи, поставени от Дванадесетия конгрес на партията, предявиха към всеки един от нас нови изисквания към ролята и мястото на стопанските ръководители. Разбирам, че като административен и стопански деец сега не само трябва да организирам изпълнението на производствените задачи, но да се чувствувам отговорен за идейно-политическото и моралното състояние на трудовия колектив, който ръководя, да бъда активен участник в процеса на неговото трудово и нравствено възпитание, да израствам като пълноценен агитатор и възпитател.

Като стопански ръководител, като агитатор и политически деец аз си давам сметка за ролята, мястото и значението, което имам във възпитателния процес. И не е лесно. Работя с възрастни хора, вече формирали своите убеждения и поведение. За да им въздействувам, за да ги сплотя около една или друга задача, аз следва да бъда поорганизиран от тях, по-изряден от тях. Именно тук стои въпросът за

Digitized by Google

деловитостта и коректността, за моралната и нравствената чистота на стопанския ръководител; с личния си пример не само да агитирам какво трябва да се направи, но и да създавам организационни условия и показвам как да се направи. В моя агитаторски живот незабелязано, в наглед съвсем обикновени разговори се стремя да разяснявам някои нови задачи, да отговарям на възникнали въпроси, внимателно да направя забележка на провинил се другар. Винаги се стремя да познавам хората си от цеха не само на работното място, а и извън завода, да разговарям с тях по вълнуващите ги лични въпроси. Техните грижи са и мои. Стремял съм се да им помагам, колкото мога.

При нас особено се засили ролята на агитаторите, когато се въведе бригадната организация на труда. Всеки час, всеки ден възникваха различни задачи за решаване. Макар и рядко, членовете от цеха допускаха нарушения на трудовата и производствената дисциплина като закъснения за работа и неуплътняване на работното време. За мен това бе достатъчно основание за разговор с колектива. В тези разговори се стремях да докажа на човека каква е загубата на завода и конкретно на цеха. Стремях се да изтъкна отрицателното морално отражение върху честта на цеха. А честта на цеха е нещо много важно и винаги, когато тя е била поставена на изпитание, с цената на много сили сме защищавали тази чест.

В документите на Националната партийна конференция е казано, че постигането на високо качество трябва да се разглежда като въпрос на работническа съвест и чест, на престиж на трудовия колектив и на отделния труженик. С всички форми на организация и управление се стремях да внуша на колектива от нашия моторо-ремонтен цех, че качеството на ремонта зависи от всеки един, че работната заплата е свързана с качеството на труда.

Като началник на цех отдавна съм разбрал, че за да покълне работническото творчество, важно значение има ведрият социален и психически климат. Стремял съм се да създавам такъв социален климат, че всеки да живее и работи с проблемите на качеството на ремонтните работи. А за това е нужно аз да полагам непрекъснати грижи, доколкото зависи от мен, за подобряване на материално-техническата база, за усъвършенствуване на организацията на труда, за квалификацията на кадрите.

За високото качество според мен трябват по-малко думи и повече дела. Особено внимание отделям за деня по качеството при нас, вслушвам се във всеки въпрос, бележка, предложение. После въпросите и критичните бележки поставяме пред стопанското ръководство на завода.

На широка основа се разглеждат пропуските в качеството за изминалия месец, получава се по-голяма гласност, въпросът придобива обществено значение, колективна и лична отговорност. С техническите нововъведения в цеха, а те са магнитен дефектоскоп, хидравличен гайковерт, стенд за изпитване на дюзи и други, спомагат за отстраняване на рекламациите още при ремонта. А това допринася за намаляване на общия брой на рекламациите в цеха. Много умело използваме съревнованието, което е насочено само и единствено към качеството. Допускат ли се пропуски по качеството, отделни членове от колектива се лишават от класиране в социалистическото съревнование.

Устната политическа агитация по проблемите на качеството става неотменна политическа дейност за изграждането на трудовата активност, на постоянен стремеж за висококачествена продукция. Решаваща помощ в тази насока ми оказва комисията за държавен и народен контрол. Ежедневно нейните членове извършват проверки за качеството на ремонта. Нарушенията се отразяват на табло „Под контрола на народа“.

Ведрият социален климат като основа за високо качество и трайна дисциплина се създава не за ден

Digitized by Google

и не за два, изисква много грижи, за да се подобрят отношенията между хората в процеса на производството. Стремя се да създам дружески отношения. Работниците да чувствуват до себе си винаги здраво другарско рамо, на което да се опират в радост и беда. Наред с това не забравяме, че важно възпитателно значение имат и социалните условия на труд, изграждането на социално-битови помещения, магазини, извършване на услуги, което превръща завода в привлекателен, уютен и красив втори дом за работниците. Убеден съм, че няма маловажни и немаловажни неща. Всички те спомагат за решаването на важния проблем — повишаване на качеството на труда.

Важна грижа и задача за всеки трудов колектив е изпълнението на плана ритмично, всеки ден, месец, тримесечие, година. За това се изискват добра организация и висока дисциплина на труда. Ние ремонтираме техниката, която ни предоставят аграрно-промишлените комплекси. От доста години обаче ритмичното изпълнение на плана в цеха е проблем. Основна причина за това състояние е неритмичното постъпление на двигатели за ремонт. Често явление е техниката да пристига в последните дни от месеца. При тези ненормални условия се налага да изпълняваме поставените задачи. В подобни трудни моменти като стопански ръководител използвам всички форми на работа с хората. Налага се постоянно да бъда сред тях, да ги агитирам, убеждавам, че независимо от трудните условия ние трябва да изпълним с чест стоящата пред нас задача.

Въпреки че усилията на ръководството на цеха са да не допусне лошокачествена продукция, тази щурмовщина предразполага да се увеличава броят на рекламациите. И може би в условията на тази неритмичност в нашата работа ни застава да търсим по-голям ефект от агитаторското слово.

Всички тези усилия и грижи се оправдават, когато видя как вчерашният новак или песимист дава и изпълнява високи обещания, как правилно се ориентира в сложната международна обстановка, как расте доверието в ръководителя и той споделя с него своите радости и грижи. Най-важното сега е ние, стопанските ръководители, да подобряваме подготовката и майсторството си, да общуваме с хората, от което до голяма степен зависи изпълнението на задачите, поставени на Дванадесетия конгрес на партията.

Иван ВЛАЕВ
начален-цех при ремонтния завод „Начо Иванов"

Digitized by Google

АНТИМАРКСИСТКАТА КРИТИКА НА КОЛЕКТИВНОСТТА В ПАРТИЯТА

ЖАНА ЖЕЧЕВА

Историческият опит убедително потвърждава, че едно от решаващите условия за победата на социалистическата революция и за изграждането на социалистическото общество е ръководната роля на комунистическата партия. Това обуславя непрекъснатите опити на нашите врагове да ревизират, омаловажават и отричат марксистко-ленинското учение за комунистическата партия и особено реалната партийна практика. Но острието на идеологическите оръжия е насочено преди всичко срещу ръководната роля на партията, срещу нейните основни принципи на работа и ръководство.

Един от най-критикуваните, най-фалшифицирани и изопачавани е принципът на колективността. Като висш принцип на партийна работа и ръководство и един от основните източници на силата и непобедимостта на комунистическата партия, той е предмет на особено враждебни атаки не само от страна на буржоазните идеолози, но и на ревизионисти, ренегати и други „тълкуватели" на марксистко-ленинското учение за партията. Основните направления, по които се правят опити да се изопачава този принцип, са свързани както с теоретическото му обосноваване, така и с практическото му приложение през различни периоди от историята на комунистическите партии.

Изходните методологически позиции на „критиците" на колективността са позициите на антикомунизма, характеризиращи се с еклектика и софистика, от една страна, и субективизъм, фалшификации и клевети, от друга.[1]

Критиката на фалшификациите на принципа на колективността в дейността на комунистическите партии и преди всичко на КПСС е предмет на научни разработки в редица историко-партийни изследвания. Настоящата статия има за цел да осветли някои страни на този проблем, спирайки се на съвременните антимарксистки схващания.

[1] Н. Ирибаджаков, Философия на революционното действие, Наука и изкуство, С., 1980, с. 107.

Digitized by Google

ЗА ОБЕКТИВНИЯ И ЗАКОНОМЕРЕН ХАРАКТЕР НА КОЛЕКТИВНОСТТА

Буржоазните идеолози отричат обективния и закономерен характер на принципа на колективността, като грубо изопачават неговата същност и проявление в дейността на комунистическата партия. Същността на „колективното управление" или използвайки съветската терминология „колективното ръководство" — заявява например Л. Шапиро — се състои в това, че цялата политика на партията се изработва на върха. Като изопачават по този начин същността на колективното ръководство, те се стремят да отрекат неговия демократичен и колективен характер, да противопоставят ръководните партийни органи на широките партийни маси.

Единствената научна обосновка за колективността в комунистическата партия дава марксизмът-ленинизмът. Този принцип е неразривно свързан с марксистко-ленинската концепция за общественото развитие, която се основава на признаването на решаващата роля на народните маси в него. Значението и ролята на колективното творчество и на колективния ум неведнъж се подчертават от класиците на марксизма-ленинизма. В. И. Ленин пише: „Умът на десетките милиони творци създава нещо неизмеримо по-извисено от най-великото и гениално предвиждане"[1].

Ръководейки се от тези положения на научната теория, които са в пълно съответствие с обективните закони на общественото развитие, комунистическата партия се изгражда и функционира като колективен организатор и ръководител на работническата класа, на всички трудещи се в борбата им за изграждане на новото колективистично общество — социализма. Колективността е същностна черта на комунистическата партия. Тя пряко произтича от основополагащия принцип на нейното изграждане и дейност — демократическия централизъм. Изява е на демократизма в партията и създава субективни условия и предпоставки за съзнателно използване на обективните закони на общественото развитие в интерес на народа и чрез народа. Комунистическата партия изпълнява своята ръководна роля толкова по-успешно, колкото по-здраво е свързана с трудещите се, опира се на тяхното творчество, активност, инициативност и революционна енергия, колкото по-активно ги въвлича в управлението на обществените процеси.

Колективността като принцип на работа и ръководство означава, че животът и дейността на комунистическата партия се организират и осъществяват колективно, т. е. всички основни въпроси се обсъждат, решават и изпълняват при прякото или косвено участие на всички комунисти и при отчитане опита и мнението на трудещите се. Всички ръководни партийни органи по своя състав, начин на формиране и методи на работа са колективни. По този начин комунистическата партия е действителен изразител на коренните интереси на трудещите се в отличие от буржоазните партии, които независимо от използваните форми и методи на работа се стремят да укрепват буржоазния строй, да защитават интересите на буржоазията и да отклоняват масите от действителната борба за социализъм и комунизъм. Това поражда и коренно различните принципи и методи на работа на комунистическите и буржоазните партии. В. И. Ленин пише: „Буржоазните партии решават големите политически въпроси от случай на случай, с просто решение на една или друга партийна „инстанция", която задкулисно изготвя за народа разни политически рецепти. Само работническата социалдемократическа партия осъществява на дело демократизма в организациите... Само работническата социалдемократическа партия обмисля пре-

[1] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 35, с. 274.

Digitized by Google

ди всяка крупна политическа стъпка нейното принципно значение... Само работническата партия, отивайки на бой, изисква от всички свои членове обмислен, откровен и ясен отговор на въпроса, да направи ли известна крачка и как именно да я направи."[1]

Цялата история и дейност на марксистко-ленинските партии е потвърждение на обстоятелството, че тяхната сила и боеспособност се дължи на най-тясната им и неразривна връзка с масите, на използването на колективния ум и опит, на активното въвличане на всички комунисти в решаването на мащабните и сложни задачи на социалистическото строителство. Само най-предубеденият, съзнателно решил да изопачава историческата правда, може да твърди, че забележителните завоевания в строителството на социализма са резултат от „максимално най-голяма концентрация на вземането на решения" и от безпрекословното подчинение на трудещите се. Това е явно и съзнателно изопачаване на теорията и практиката на комунистическите партии. Да подчертаем само известния факт, че пълновластни да вземат решения, отнасящи се до развитието на партията и обществото, са колективните партийни органи. При това най-активно се въвличат всички комунисти, изучават се мнението и предложенията на трудещите се. Красноречиво доказателство за това са резултатите от всенародните обсъждания на редица важни партийни документи като Тезисите на Дванадесетия конгрес на БКП, Основните положения на партийната концепция за новия Кодекс на труда и други. Разнообразни и плодотворни са и формите и методите, които използват местните партийни органи и първичните партийни организации за изучаване, анализиране и обобщаване на мнението на трудещите се.

Закономерният характер на колективността в комунистическата партия се отрича и чрез защита на постановката, че тя не е валидна за всички етапи от развитието на комунистическата партия. Някои буржоазни идеолози като Даниел Бел твърдят, че този принцип е „новооткрит" едва след периода на култа към личността. Историческата практика потвърждава, че колективността се прилага в дейността още на първите пролетарски организации. В редица историко-партийни изследвания се дават неопровержими доказателства за борбата на Маркс, Енгелс и Ленин за нейното отстояване, както и за развитието ѝ през различните периоди от живота и дейността на КПСС.[2]

Историческият опит показва, че в зависимост от конкретните обществено-исторически условия, от наличието на определени обективни и субективни фактори колективността има различни форми и степени на проявление. Съществуват както периоди на разгръщане, така и на съзнателно ограничаване, а и на сериозни отклонения, причинени от грешки на субективния фактор. Като се опират на някои явления от живота и дейността на комунистическите партии, които са ограничавали нейното приложение — най-вече култът към личността, буржоазните идеолози отричат колективността като същностен, характерен принцип на нейната работа и ръководство. При това те съзнателно се стремят да докажат, че не колективността, а култът към личността е „характерна черта" на комунистическата партия и на социализма, че на комунистическата партия е „присъща тенденция към лично управление", тъй като нейната структура „благоприятствува личната диктатура".

Култът към личността се изразява в неправилно разбиране на ролята на народните маси и на личността в историята, в подценяване на творческите сили и възможности на народните маси, на колективния

---

[1] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 14, с. 226.

[2] Крившич, Основоположники марксизма-ленинизма о колективности партийного руководства, Госполит, 1961; П. А. Родионов, Колективность — высший принцип партийного руководства, М., 1974; А. Ф. Водолазский, Закон жизни партии, М., 1975 и др.

Digitized by Google

ум и опит и преувеличаване ролята и способностите на отделния ръководител. Поради това напълно противоречи на идеологията и същността на комунистическата партия, несъвместим е с колективността. Но даже и когато е намирал почва за съществуване през отделни периоди от живота на някои комунистически партии, те са водили твърда и непоследователна борба за неговото своевременно преодоляване. Историческата заслуга на Двадесетия конгрес на КПСС и на Априлския пленум на ЦК на БКП е, че като разкриха вредните последици от култа към личността, ликвидираха условията за неговото съществуване и дадоха възможност за отприщване на активността и творчеството на комунистите и трудещите се в изграждането на социалистическото общество. При това историческият опит показа, че независимо от отрицателните последствия култът към личността не измени и не може да измени природата, дълбоко демократичния и колективен характер на дейността на комунистическата партия.

Същевременно марксизмът-ленинизмът не отрича, а признава ролята на отделната личност, на политическите ръководители в общественото развитие. Призванието на ръководителя на пролетариата, на комунистическата партия е, както подчертава Енгелс, „да подтиква другите и да върви начело"[1]. Комунистическата партия отчита и се съобразява с факта, че от качествата на партийните ръководители, от техния стил на работа до голяма степен зависи практическото осъществяване на колективността. Затова водейки борба срещу култа към личността и последиците от него, марксистко-ленинските партии положиха много усилия и грижи за издигането, обучението и възпитанието на талантливи и авторитетни ръководители от колективистки тип. Както се подчертава в Тезисите на Дванадесетия конгрес на БКП, в критериите за оценка на политическите, деловите и моралните качества на ръководните кадри е необходимо „да се отдели централно място на изискването да бъдат в близка и постоянна връзка с трудещите се, на умението им да общуват с тях и делово да ги организират, на способността им да се опират на колективния ум на ръководния орган и масите"[2].

Опитите на буржоазните идеолози са насочени главно към изопачаване приложението на принципа на колективността в дейността на комунистическите партии. Нападките в тази насока могат да се групират в няколко основни направления: за формирането на ръководните партийни органи и прилагането на принципа на изборността; за функционирането им и организацията на тяхната работа; за ролята и дейността на партийния апарат.

ПРОТИВ ИЗВРАЩЕНИЯТА ОТНОСНО ФОРМИРАНЕТО И ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА РЪКОВОДНИТЕ ПАРТИЙНИ ОРГАНИ

Основното твърдение, около което се обединяват буржоазните идеолози и ревизионистите, е, че колективността формално се провъзгласява и прилага, че само теоретически партийното ръководство е колективно, а в действителност цялата власт е „концентрирана в ръцете на двадесетина личности". Концепциите им са част от широко разпространената теория за „елита", като за такъв в отделните случаи се представя както цялата партия, така и ръководните партийни органи или партийният апарат. Основният замисъл на такъв подход е да се противо-

[1] К. Маркс, Ф. Енгелс, Съч., т. 1, с. 573.
[2] Тезиси на Дванадесетия конгрес на БКП, Партиздат, С., 1981, с. 114.

Digitized by Google

постави комунистическата партия или част от нея на народа, комунистите на ръководните партийни органи. За тази цел елитарното деление на обществото, което е присъщо на класово-антагонистичните формации, се пренася върху социализма с надеждата, че автоматично ще породи и отрицателно отношение на масите към него. Трябва да подчертаем, че между ръководната роля на партията и „елитарността" няма и не може да има нищо общо. Понятието „елит" предполага наличие на особен слой избраници, ползващи се с особени привилегии. Елитаризмът е възможен само в общества, където господстват експлоататорски класи, притежаващи голяма икономическа и политическа власт.

Комунистическата партия в социалистическото общество обединява „най-съзнателната част на работническата класа, на селскостопанските труженици и народната интелигенция"[1]. Не само съставът на комунистическата партия и нейните ръководни органи, но и техният статус в социалистическото общество, където не се ползват с никакви специални привилегии, говори за несъстоятелността на класификацията им като „елитарни". Членството в партията, а още повече избирането в ръководните партийни органи е преди всичко задължение и отговорност за беззаветно служене на народа. Нещо повече, опитите да се нарушат партийните норми, да се използва служебното положение за лично облагодетелствуване се санкционират от партията най-строго. Достатъчно е само да се спомене, че за подобни постъпки при подмяната на партийните документи от БКП бяха изключени 38 452 души.[2]

Колективността намира израз преди всичко във формирането и функционирането на ръководните партийни органи, поради което те са и обект на най-много атаки. Същевременно тук се причисляват редица слабости в партийната практика, отнасящи се главно до прояви на формализъм при прилагане на принципа на колективността. Комунистическата партия, нейните органи и организации не отричат подобни явления. Напротив, като ги правят достояние на всички комунисти, те водят безкомпромисна борба за тяхното навременно преодоляване. Деформациите, слабостите и нарушенията на принципа, срещу които партиите се борят, са основен материал на нашите идеологически противници за техните клеветнически, антикомунистически „критики". Независимо от яснотата и категоричността, с която комунистическите партии се отнасят към подобни отрицателни явления, те ги представят за същностни, напълно закономерни за партията.

Някои като Ота Шик и други ревизионисти отричат фактическата изборност на ръководните партийни органи. Прокарват твърдението, че редовите членове почти не влияят върху избора на техните ръководители, че в действителност изборите и съгласуването нямат голяма стойвисимо от яснотата и категоричността, с които комунистическите партийния апарат и чрез партийните секретари. Доказателство за несъстоятелността на подобни аргументи е цялата система от създадени и постоянно усъвършенствуващи се реални гаранции, които комунистическата партия е превърнала в уставни положения и неотклонно спазва в своята дейност. Това са правата на всеки комунист на събрания и като делегат на конференции или конгреси да прави отводи, да предлага нови кандидатури. Възможност за свободна изява на волята на комунистите и за действително демократично формиране на ръководните партийни органи дава принципът на тайното гласуване. В своята практическа дейност партийните органи и организации строго следят за спазването на тези уставни положения. Неоснователни са и твърде-

[1] Устав на БКП. С., 1981, с. 5.

[2] Т. Живков, Дванадесетият конгрес на БКП и по-нататъшното изграждане на зрелия социализъм, Партиздат, С., 1982, с. 95.

Digitized by Google

нията, че предварително листата се изготвя от тесен кръг лица и това предопределя избора. Опитът показва, че тази подготвителна дейност се осъществява от комисия, избрана от колективния орган — събранието, конференцията или конгреса. След задълбочено проучване на качествата на комунистите и отчитайки мнението на партийния колектив и на безпартийните трудещи се за тях, се предлагат онези комунисти, които в най-пълна степен отговарят на партийните изисквания. Но единствено на колективния орган е предоставено правото да реши кои кандидати ще влязат в листата и кои комунисти ще бъдат избрани, а неотменното спазване на принципа на тайното гласуване осигурява свободната изява на волята на всеки комунист относно неговите ръководители. Най-строго се спазва и принципът на сменяемост и приемственост. Така например относителният дял на новоизбраните членове на партийните комитети от отчетно-изборната кампания през 1983/1984 г. в нашата партия е 40,3 на сто.[1] Това показва, че се дава възможност на по-голяма част от комунистите да преминат през школата на работа в ръководните партийни органи.

Колективността в комунистическата партия намира ярко въплъщение във функционирането на ръководните партийни органи. Поради това те са предмет на най-остри нападки от страна на буржоазните фалшификатори и техните последователи — ревизионистите, които се опитват да докажат, че ръководните партийни органи не изразяват колективната воля на комунистите и самите те не функционират колективно. Изопачавайки ролята и значението на конгресите като колективен изразител на мнението на цялата партия и висша форма на колективно партийно ръководство, те се мъчат да представят неговата работа като някаква „процедура", имаща само представителни функции, в която делегатите не вземат участие при изработването и приемането на решения. Прокарват твърдението, че самият конгрес служи само за утвърждаване на политическата линия, разработена от Централния комитет и преди всичко от Политбюро.

Марксистко-ленинската постановка за конгреса като висш партиен орган, съществуващите норми в Устава и преди всичко действителната роля и значение на конгреса в живота на комунистическата партия опровергават несъстоятелността на подобни твърдения. Освен това е важно да се подчертае, че сегашните антимарксистки постановки са повторение на „възгледите на руските меншевики, троцкисти и други опортюнисти, опитващи се да принизят ролята и значението на конгреса като пълновластен върховен орган на пролетарската партия от нов тип"[2]. Конгресите имат широки и най-отговорни пълномощия. Затова всеки от тях е в една или друга степен решаващ, съдбоносен за съответния исторически период. Те изработват и утвърждават политическата линия не само с прякото участие на Централния комитет, с помощта на комунистите, но и със съдействието на целия народ.

Показателен в това отношение е опитът на БКП за предварително всенародно обсъждане на основните партийни документи, които са обект на разискване от конгреса. В подготовката на материалите за Единадесетия и Дванадесетия конгрес на БКП бяха включени широк кръг от научни работници, специалисти и челници от различните сфери на обществения живот. С разработването и предоставянето за всенародно обсъждане на тезиси по основните насоки за развитие на науката и техническия прогрес, за икономическото развитие на страната, за понататъшното повишаване на жизненото равнище на народа, за състоянието и развитието на БКП и обществените организации партията даде

---

[1] Текущ архив на ЦК на БКП.

[2] В. А. Пшеничков, Критика современных буржоазных фальсификации ленинских принципов партийного строительства, изд. Моск. университета, 1981, с. 115.

Digitized by Google

възможност на всички комунисти и на всички трудещи се в нашата страна да изразят своето отношение и препоръки не само към социално-икономическите проблеми на социалистическото ни развитие, но и към въпросите на ръководната роля на комунистическата партия. Така например всенародното обсъждане на Тезисите на Дванадесетия конгрес на БКП се превърна в своеобразен референдум, по време на който се изказаха 350 543 души, в това число 102 509 комунисти. Направени бяха 68 466 предложения, от които 4119 за изменение и допълнение на проекта за тезиси. Постъпиха над 30 000 писма в редакцията на в. „Работническо дело" и в другите средства за масова информация.[1] Самото провеждане на конгреса бе висш израз на демокрация и колективност. В работата по секции и на конгресните заседания се изказаха 214 представители на различни отряди от обществото. След обобщаване на направените предложения и на тези от предварителното обсъждане на партийни събрания, конференции, на събрания на трудещите се и в печата окончателно се оформиха и приеха партийните документи. Само тези факти са достатъчни, за да се види изопаченото представяне от страна на буржоазните идеолози и от ревизионистите на ролята на конгресите като „формална процедура".

На не по-малко фалшификации от подобен род е подложена и дейността на Централния комитет, на Политбюро и на местните партийни органи. Тенденциозността и несъстоятелността на подобни фалшификации напълно отговаря на класовите интереси на нашите идеологически противници. Партийната практика е тяхното най-силно опровержение.

Друго направление на опитите да се дискредитира колективността в комунистическите партии е превратното представяне на формирането на колективната воля, на колективното решение. Така например американският политолог Гари Бърч, като прави сравнение между конгресите на комунистическите партии и събранията на американските политически партии, пише, че най-значителното различие е липсата на опозиция, на дебати и здравословна политическа вражда. По същество въпросът опира до борбата на мнения, спорове и дискусии в комунистическата партия и до границите, в които трябва да се водят, за да не се наруши партийното единство. Марксизмът-ленинизмът дава ясен и категоричен отговор на този въпрос. „В партията — пише Ленин — винаги ще има спорове и борба, само че те трябва да се водят в партийни рамки."[2] Широката обмяна на мнения, дискусиите трябва да съдействуват за вземане на най-правилни решения, които отговарят на интересите на общественото развитие. Борбата на мнения е възможна и необходима при колективното обсъждане като другарска, обективна, основаваща се на марксизма-ленинизма. Но тя е недопустима след вземането на решение. „Главното е — подчертава другарят Тодор Живков — всяка дискусия, всяка борба на мнения да се води от ясните марксистко-ленински позиции; главното е да се дискутира и обсъжда решението, преди да бъде взето, а щом веднъж е взето, да се провежда в живота с комунистическа последователност и настойчивост."[3] Такава постановка на въпроса има своята обективна обусловеност — самата природа и характерът на комунистическата партия като съюз на единомислещи и единодействуващи борци. По своята монолитност и единство комунистическата партия се отличава коренно от буржоазните партии. Поради това всякакви опити да се препоръча опозиция, „здравословна политическа вражда" са стремеж за нарушаване на единството, за раз-

---

[1] Дванадесети конгрес на БКП. Стенографски протокол, С., 1981, с. 228.

[2] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 9, с. 8.

[3] Т. Живков, Проблеми и подходи на изграждането на зрелия социализъм в НРБ, Партиздат, С., 1984, с. 220.

Digitized by Google

ложение на комунистическата партия, за изменение на нейната същност.

Нашите идеологически противници се представят в ролята на защитници на „правата на малцинството", на „индивидуалната воля" на комунистите. Те се опитват да докажат, че трябва да се измени съществуващото в комунистическите партии положение за отношението между мнозинството и малцинството, така че на малцинството да бъде предоставено правото да не зачита, да не се съобразява с волята на мнозинството. Като изхождат от практиката на буржоазните политически партии, антикомунистите се стремят да представят фракционната борба едва ли не като задължително условие за нормалното функциониране на всяка партия. Особено големи „радетели" за широк демократизъм, който премахва ограниченията за фракционна дейност, са ревизионистите. Такава постановка на въпроса би довела на практика до откъсване на демократизма от централизма и дисциплината в партията, до нарушаване на партийното единство. Всяко отклонение от изпълнението на колективно взетото решение е грубо нарушаване на колективната воля на мнозинството, която се изразява не само в общото обсъждане и вземане на решение, но и в съвместното действие, води до пагубни последици както за комунистическата партия, така и за съдбата на социалистическото общество. Практиката показва, че спазването на марксистко-ленинското положение за отношението между мнозинството и малцинството в комунистическата партия е залог за действителна демокрация и колективност.

КРИТИКА НА „КРИТИЦИТЕ" ЗА РОЛЯТА И ДЕЙНОСТТА НА ПАРТИЙНИЯ АПАРАТ

Въпросът за ролята, функциите и дейността на партийния апарат има отношение към разглеждания проблем, доколкото „критиците" на колективността се стремят да докажат, че той заменя колективните партийни органи, изземва техните функции. Всички се обединяват около твърдението, че апаратът на партийните комитети е господстваща, управленска сила в партията. Така например чехословашкият ревизионист Ота Шик пише, че партийният апарат и секретарите господстват над всички партийни членове, над избраните партийни органи, всички извънпартийни институции и органи и над целия народ. Утвърждава се постановката, че той е изкуствено наложен от партията на болшевиките и че необходимостта от него особено в условията на научно-техническата революция е отпаднала.

Създаването и функционирането на партийния апарат, както и на неговите щатни сътрудници, т. нар. от Ленин „професионални революционери", има своите обективни основания. Те са разработени от Ленин още в „Какво да се прави?" и в други негови произведения. Не са нови и обвиненията, които отправят към партийния апарат, а също и понятията, които въвеждат нашите идеологически противници. Атаките, които водят меншевиките и троцкистите срещу апарата на Болшевишката партия и въведените от тях в оборот думи като „комитетчик" и „апаратчик", се повтарят и сега.[1] Класовата същност и цел на тогавашните и сегашните настъпления е една и съща.

Партийният апарат е помощен орган на съответния партиен комитет, който не само не възпрепятствува, а всестранно съдействува за разширяване на колективното начало. Той допринася за издигане

[1] В. А. Лыткин, Критика фальсификации роли и назначения апарата руководящих органов КПСС, Вопросы истории КПСС, 1977, кн. 3, с. 99.

Digitized by Google

на компетентността и научността в партийната дейност, за съчетаване на професионалните знания с политическия подход, без който е немислима истинската колективност. Той има важна роля и значение в провеждането на партийната политика, в организацията на изпълнение решенията на партийните органи. Като се опират на него, избраните партийни органи ръководят дейността на партийните организации, водят политическа и организаторска работа сред трудещите се. Главната функция на партийния апарат е да обезпечи неотклонното провеждане на партийната линия.

В условията на социалистическото строителство непрекъснатото нарастване на ръководната роля на комунистическата партия е съпроводено с нарастване ролята и отговорността и на партийния апарат. Комунистите, работещи в него, са на предните позиции в борбата за изграждане на зрелия социализъм, за съединяване на неговите предимства с постиженията на научно-техническата революция. Научно-техническата революция не заменя и не може да замени организаторската и възпитателната функция на партийния апарат, поради което необходимостта от него не отпада, както твърдят буржоазните „критици". Същевременно партията непрекъснато усъвършенствува работата на своя апарат не за сметка на увеличаване на неговата численост, а преди всичко като повишава компетентността, развива деловите, политическите и моралните качества на кадрите в него. Работата в партийния апарат не дава никакви привилегии, а е по-голяма отговорност за осъществяване на партийната политика. Кадрите в него предават своя опит и навици за партийно-политическа и организаторска работа на комунистите и ги привличат активно в дейността на партийните комитети. Практиката показва, че това се осъществява чрез разширяване на общественото начало в партийната работа. Все повече се обогатяват формите, използвани от партийните комитети — нещатни отдели, комисии, съвети, работни групи и други.

Тенденциозният подход на буржоазните идеолози при оценяване ролята и мястото на партийния апарат в комунистическите партии се проявява и в опитите им да го сравнят с апарата на буржоазните политически партии. Буржоазията създава свой апарат, за да обслужва своите тясно класови интереси, да оказва по-ефективен натиск върху народните маси, да манипулира тяхното мнение. Апаратът на комунистическите партии се отличава коренно от този на буржоазните партии. Той е принципно нов демократичен механизъм, основното предназначение на който е да провежда партийната политика в интерес на работническата класа, на целия народ.

Класовата позиция на буржоазните идеолози определя не само отношението им към дейността на комунистическата партия, но и техния методологически неправилен подход при анализа на нейните принципи на работа и ръководство. Той се подкрепя с антинаучни по своята същност методи на изследване на колективността. Като пренебрегват коренната противоположност на комунистическите и буржоазните партии, те правят опити за сравнение между тях. Сравняват външно сходни признаци като формиране и функциониране на ръководните партийни органи, обсъждане и вземане на решения и други, без да отчитат тяхната социално-класова природа и функциите, които изпълняват. Друг подход е сравнението по явления, които са свойствени на буржоазните политически партии — бюрокрация, елити и други, но които не са присъщи на комунистическата партия. Като търсят подобни явления в комунистическата партия и установяват несъществуващи паралели, буржоазните теоретици пренасят автоматично, игнорирайки класовата им същност, явления от буржоазните партии и отразяващите ги понятия в комунистическата партия. Този подход отговаря на техните класови

Digitized by Google

интереси, но от научна гледна точка е напълно несъстоятелен. Една от характерните черти на сравнителния метод в антикомунистическите „изследвания“ е стремежът не само да се припишат собствените недостатъци като присъщи на комунистическите партии, но и да се представят буржоазните партии като еталон за демокрация и колективност.

Злонамерено и тенденциозно буржоазните идеолози и ревизионисти изопачават партийната практика, като използват избирателния метод. Той се изразява в едностранчиво разглеждане и тълкуване на партийната практика по прилагане принципа на колективността. Обект на внимание са само допуснатите слабости и грешки. Обобщават ги и ги генерализират за партията като цяло, обявяват ги за нейни присъщи черти. Ненаучният характер на този метод проличава не само в това, че се нарушава диалектиката между единичното и общото, между теоретическото и практическото, но и в съзнателния им класово обусловен стремеж да не се разкрива обективно и изцяло реалната действителност, а само онези страни от нея, които отговарят на техните цели. Тук освен теоретическото оборване и разкриване несъстоятелността на подобни методи, един от най-значимите, най-съществените аргументи срещу буржоазните нападки е дейността на комунистическата партия за отстраняване на допуснатите слабости и за по-нататъшно усъвършенствуване на колективния метод на работа.

●

В съвременните условия на ускорено изграждане на социалистическото общество при непосредственото влияние на научно-техническата революция ролята и значението на колективността в комунистическата партия и в социалистическото общество непрекъснато нараства. Все по-действеното прилагане на този принцип в партийната работа и ръководство срива и напълно потвърждава несъстоятелността на антимарксистките „критики“.

Digitized by Google

ПОВИШЕНО ВНИМАНИЕ КЪМ ОБЩОСЕЛСКИТЕ ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ

Съгласно чл. 51 от Устава на БКП в най-големите съставни села на общините могат да се създават общоселски партийни комитети. Във Врачански окръг са изградени 18 такива комитета. Само в три от общините — Габаре, Хайредин и Криводол, където селата са сравнително по-малки, няма общоселски партийни комитети.

Общоселските комитети пряко се ръководят от общинските партийни комитети, но като специфичен вид партийни органи, които изпълняват важна организаторска роля, тяхната дейност стои и пред вниманието на окръжния комитет на партията.

През изминалия 6-годишен период от съществуването на селищните системи наред с грижите за издигане ролята на общинските партийни комитети като нов тип органи окръжният комитет на партията във Враца полага необходимите грижи и внимание за издигане ролята и авторитета и на общоселските партийни комитети.

Това се дължи на обстоятелството, че в окръга те не са малко. Това, от една страна. И от друга, големите села, където са изградени, са с добре развита икономика и сфери на обществения живот, наброяват от 3 до над 6 хиляди жители, имат от 4 до 7 първични партийни организации със 150—270 комунисти. При това положение е трудно да се осигурява партийно ръководство на целокупния живот без действен партиен орган. Например общоселският партиен комитет в Селановци ръководи население от 6400 жители, 7 първични организации, в които членуват 263 комунисти; в Бутан — 4254 жители, 245 комунисти, също със 7 първични организации; в Софрониево — 3783 жители, 221 комунисти с 5 първични организации; в Бреница — 4400 жители, 315 комунисти, 7 първични организации; Крушовица — 3487 жители, 240 комунисти и 6 първични организации.

Всичко това формира разбирането общоселските партийни комитети да се укрепват и утвърждават като авторитетни политически органи, да се усъвършенствува тяхната дейност в съответствие с конгресните решения, с изискванията на Националната партийна конференция и особено с критериите на Февруарския и Мартенския пленум на ЦК на БКП за внедряване постиженията на научно-техническия прогрес в селското стопанство.

Digitized by Google

На тези въпроси бе посветено организираното от окръжния комитет на БКП съвещание със секретарите на общоселските партийни комитети в с. Бреница, където бе обменен опитът на общоселския партиен комитет по политическото ръководство на селското стопанство.

Окръжният комитет на партията се спря на този комитет, защото той твърде сполучливо намира своето място в структурата на общинската партийна организация в Кнежа и успешно реализира предоставените му функции:

— осигурява колективно, компетентно и оперативно политическо ръководство на целокупния живот в селото;

— провежда разностранна организаторска и политическа работа, пряко и чрез първичните организации, за осъществяване на партийната политика на село;

— грижи се за осигуряване на активна и високоефективна идеологическа работа сред комунистите и населението;

— работи за издигане ролята и боеспособността на първичните организации като ръководни политически ядра на трудовите колективи, за разгръщане на тяхната самодейност и обогатяване на вътрешния им живот;

— координира работата на местните органи и обществените организации при решаването на общите задачи на селото;

— извършва подбор и разпределение на кадрите, провежда мероприятия за тяхната квалификация, съвместно с бюрата на първичните оганизации се грижи за тяхното възпитание;

— осъществява необходимия контрол над дейността на първичните организации, на местните ръководни органи и учреждения за реализиране на партийната и държавната политика.

А ето някои основни моменти от споделения опит.

В доклада на Петко Вълов, секретар на общоселския партиен комитет, пред съвещанието бе отбелязано: „Село Бреница наброява 4400 жители. Цялостният обществено-политически и икономически живот на селището се ръководи от общоселския партиен комитет, общоселската партийна организация, наброяваща 315 комунисти. В комсомолската организация членуват 200 младежи. Изградени са 7 първични партийни организации.

Икономиката на Бреница на този етап се формира главно от селското стопанство. От 8 милиона и 16 хиляди лева обем на селскостопанската продукция 5 милиона и 92 хиляди лева се падат на растениевъдството и 2 милиона и 68 хиляди лева — на животновъдството. Пряко заети в растениевъдството са 358 кооператори, от които 85 са механизатори и 173 — животоновъди. Общо в смесената растениевъдно-животновъдна бригада са заети 620 човека.

Най-голямото промишлено предприятие на територията на селището е ДПП „Първи май“ на СД „Местна промишленост и битови услуги“ с 214 работници и служители. Общата му промишлена продукция е 2 470 000 лева.

Търговията и снабдяването със стоки на населението се извършва от ПК „Ленин“ — с. Бреница. С 21 търговски обекта и 73 търговски работници и служители кооперацията реализира 3 858 000 лева оборот. През 1983 г. тя бе национален първенец, а по търговска площ на глава от населението е на едно от първите места в окръга.

Образованието и подготовката на подрастващото поколение е дело на основното училище „Христо Ботев“, където се учат 240 деца от 1 до 8 клас, а грижата за най-малките е предоставена на учителския колектив от обединеното детско заведение „Йордан Каменополски“ с капацитет 140 деца.

Digitized by Google

Главна грижа на общоселския партиен комитет е да осигурява високоефективно партийно ръководство на селското стопанство. В Бреница се получават най-високите добиви в окръга от пшеница, царевица и особено от поливните площи — над 1000 кг от декар. В млечното говедовъдство се надояват 4380 литра мляко средно от фуражна крава.

Общоселският партиен комитет в Бреница се е утвърдил като действен политически орган, който умело съчетава своята дейност с дейността на общинския комитет на БКП и успешно провежда решенията на общинската партийна организация, работи с високи критерии и чувство за отговорност за осъществяване на партийната политика в селото.

Комитетът си е поставил за цел да работи за по-нататъшно развитие на научно-техническата революция, като, опирайки се на сегашните постижения, се осигурят още по-стабилни темпове на нарастване на производството в бригадата и се получат не по-малко от 650 кг пшеница, 1300 кг царевично зърно, 250—300 кг соя, 220—250 кг слънчоглед. Млекопадоят да достигне до 4500—5000 литра мляко средно от фуражна крава. Поставена е задачата ориентири да бъдат челните световни постижения по прираст на месо и разход на фураж за единица животинска продукция. На комитета, на комунистите от първичните организации при бригадата, на ръководители и изпълнители е ясно, че следващият период ще бъде труден, защото ще трябва да се направи преход от една сравнително висока база и от това равнище да се изкачат сравнително по-високи върхове.

Успехите на Бреница в областта на селското стопанство като цяло идват от правилната организация и контрол на общоселския партиен комитет, от работата на ръководните кадри и специалистите. На всеки ръководител и специалист първичната партийна организация е връчила партийни поръчения, за чието изпълнение се държи строга сметка и се отчитат пред нея.

Общоселският партиен комитет има постоянна информация за състоянието на селскостопанските култури и общото положение в бригадата. Той се старае не само да упражнява контрол и да помага за развитието на селското стопанство, но и ръководството на бригадата и ръководителите в селското стопанство да могат винаги да разчитат на неговата навременна и сигурна помощ, да знаят, че партийният орган отблизо следи техните проблеми и е готов веднага да реагира на допусканите слабости, да откликне на техните нужди и затруднения. Във върховите моменти, особено през пролетната и есенната кампания, при окопаването на някои особено заплевени площи, при обезметляването, дообелването на хибридната царевица и брането на царевицата на ръка за осигуряване на царевичак за овцевъдството, общоселският партиен комитет заедно с общоселския комитет на Отечествения фронт активно е работил да се извърши пълна мобилизация на работниците и служителите от предприятията и учрежденията и работоспособните пенсионери. Призивите по радиовъзела, които запознават населението с истинското положение в земеделието, срещите с председателите на низовите организации на Отечествения фронт, създаването на обстановка на пълно напрежение сред цялата общоселска партийна организация, това са главно методите за общуване с населението. Особен ефект дава разпределението на старите и най-авторитетни комунисти от териториалната партийна организация заедно с председателите на низовите отечественофронтовски организации за събиране на допълнителна работна ръка сред работоспособните пенсионери.

В най-напрегнатите моменти те са в състояние да изведат над 200 души допълнително, а същевременно и да разчитат на резервни механизатори и хора по поддръжка на селскостопанската техника. Още в

Digitized by Google

началото на годината смесената растениевъдно-животновъдна бригада сключва договори с предприятията и учрежденията за необходимите човекодни за селското стопанство, а бригадата от своя страна оказва помощ на техните помощни стопанства.

Пътят към високите добиви е свързан с по-голямо напрежение, а като се имат предвид и капризите на природата, трудностите са много. Могат ли да се преодолеят? Отговорът е даден единствено на основата на върховите постижения на научно-техническата революция, и то само при тяхното комплексно използване, без да се прекъсва веригата по целия й технологически цикъл. Към това ще бъдат насочени в бъдеще усилията на общоселския партиен комитет, на първичните партийни организации и цялата общоселска партийна организация.

●

Проверката, която извършиха отделите „Организационен", „Пропаганда и агитация" и „Селскостопански" на окръжния комитет на партията във връзка с провеждането на това съвещание, показа, че и редица други общоселски партийни комитети — в Селановци, Зверино, Софрониево, Кунино, Бутан, Алтимир, Попица и др., също са се наложили като авторитетни партийни органи. Положителен опит има общоселският партиен комитет в Софрониево по издигане ролята на партийните групи в борбата за подобряване качеството на продукцията. Хубави постижения има общоселският партиен комитет в Селановци по повишаване ролята на първичните организации и на бригадата за производство на зърно. Такъв опит имат общоселските партийни комитети в Бърдарски геран и Еница във връзка с подобряване на политическата работа сред животновъдите за получаване на над 5 тона мляко от фуражна крава.

Богата и разнообразна политическа и организаторска работа провежда общоселският партиен комитет в Попица за достойна среща на XIII конгрес на партията от всеки комунист, младеж и труженик. Комунистите имат лична страница за своя конкретен дял за подобряване качеството на продукцията и решаване проблемите на научно-техническия прогрес. Под ръководството на комитета много добре е организирана политическата работа с хората по местоживеене. Създадена е стройна организация на агитаторския апарат и се полагат непрестанни грижи за неговата подготовка и обучение. Всеки месец се организират и провеждат единни политически дни.

Идеологическата работа тясно се свързва с изпълнението на селскостопанските задачи за мобилизиране на трудовите ресурси в изпълнение на селскостопанските кампании.

Зад положителните резултати не могат да се скрият някои проблеми и слабости в работата на общоселските партийни комитети и тяхното ръководство. До известна степен тези органи в общините са подценени. В стремежа да се укрепва и издига ролята на общинските комитети на БКП в селищните системи по-малко внимание се обръща на общоселските партийни комитети, на тях се гледа като на второстепенни органи, което понижава самочувствието им.

Като особена междинна структурна единица в общината от сериозни подобрения се нуждае работата на общоселския партиен комитет за утвърждаването на делови стил и подход, на непосредствен контакт с низовите звена, с партийните организации и техните секретари, с комунистите и другите трудещи се.

Въпрос над въпросите за общоселските партийни комитети е да проявяват системни грижи за укрепването и осигуряването на близко и непосредствено ръководство на първичните партийни организации.

Digitized by Google

Тяхното наличие намалява ангажиментите на общинските партийни комитети в това отношение. Проверката показва, че една част от общоселските партийни комитети принизява ръководството на първичните организации. Работят със занижени критерии, примитивно. Има и една друга отрицателна тенденция. В някои случаи при провеждането на определени задачи стават бариера, спирачка те бързо да се поемат от комунистите.

Друг проблем е, че общинските партийни комитети, поради това че са ангажирани с редица общински мероприятия, често предоставят ръководството на първичните организации изключително на общоселските партийни комитети. Работниците на общинските партийни комитети не посещават редовно първичните организации, което е по-тревожно, не полагат достатъчно грижи за усъвършенствуване работата на общоселските партийни комитети с тях. Утвърдило се е неправилно разбиране, че чрез връзката със секретаря на общоселския комитет се осъществява връзката на общинския комитет на БКП с първичните организации.

Съществена слабост е, че една част от общоселските партийни комитети не свикват периодично общи събрания с комунистите или ако ги провеждат, не са по главните проблеми, а по текущи въпроси.

Сериозен недостатък е затварянето на секретарите на общоселските партийни комитети главно в селата, където работят, а в останалите и особено в по-малките села се принизява ролята им на политически дейци. Наблюденията показват, че секретарят на общоселския партиен комитет често пъти се занимава с несвойствени за него задачи, които трябва да бъдат обект на внимание на кметството или стопанското ръководство, и по същество изземва функциите им. В някои отношения поради това, че общоселският партиен комитет не разработва необходимите решения за координиране на работата в селото, секретарят става буфер за уреждането на един или друг възникнал въпрос.

Всичко това изисква да се усъвършенствува работата на общоселските партийни комитети, да се утвърждават като авторитетни политически органи в селата, способни да мобилизират комунистите и трудещите се за достойна среща на XIII конгрес на БКП, за изпълнение на неговите решения.

Михаил ЛАЗАРОВ
кореспондент на „Партиен живот" — Враца

ПОЕЗИЯТА НА ДЪЛГА

Докато уговарях среща с нея — от последните дни на миналата учебна година, когато от районния комитет на БКП (Димитровски район на столицата) настояваха да се разкаже за работата на тази особено търсеща и непримирима секретарка на първична партийна организация, до началото на септември, когато се бях наканила да я посетя с цветя, — Милка Данова се пенсионира. Искаше ми се да не е така, да не съм разбрала както трябва, но нещата бяха категорични. На 16 септември, вместо да се появи, приветлива и тиха, в двора на 32-ро ЕСПУ „Климент Охридски", тя бе заминала със съпруга си на екскурзия из страната.

Digitized by Google

Срещнахме се с нея няколко дни по-късно, когато подготвяше доклада за годишното отчетно-изборно събрание на първичната партийна организация в училището. Беше точно така вглъбена в нещата, точно така неспокойна и точно така търсеща, както ми бяха разказвали за нея в районния комитет. Като че ли това не бе последното годишно събрание, на което ще чете доклад. Защо пък последното? (Навярно съм песимистка.) Подготовката на Милка Данова за следващото заседание на бюрото на Съвета за средното образование към Съвета за висше образование, предстоящият ѝ разговор с нейни възпитанички от Софийския университет (тя е базова учителка), търпеливото очакване на тазвечерния концерт на млада изпълнителка от консерваторията говореха за едно свежо отношение към всичко заобикалящо ни, за едно продължение на активността, за една пълноценност, която няма нищо общо с унинието. А може би се лъжа? Може нещата така да изглеждат само, може тази концентрация да бе преднамерена — за да заглуши онази лека тъга, която...

●

— Другарко Данова, съществува една мисъл на Стилиян Чилингиров, според която човек трябва да се стреми да бъде по-висок не за да го видят, а за да може той да види другите. Как бихте дешифрирали това изречение от позицията на партийна секретарка?

— Като всеки човек, секретарят трябва да гледа на света със свои очи, да съумее да запази при всички обстоятелства (особено в неблагоприятни ситуации) чувството си за достойнство, без което е невъзможно едно истинско съществуване.

— Какво сте дали на учениците си през своята трийсетгодишна практика и какво сте взели от младата аудитория, която сте обучавали?

— За даденото ще говорят други. А за взетото, какво да ви кажа? Младежката аудитория е особено подвижна, тя те държи нащрек, тя те предизвиква, въодушевява, амбицира. Кара те да четеш, да отговаряш на неподозирани въпроси, да търсиш... Придобивайки опит, да смяташ, че преоткриваш и опознаваш света, когато фактически просто си преоткривал и опознавал себе си. Защото всекидневно пред своя клас учителят винаги е изправен пред неизвестности. До такава степен, че той дори понякога не знае какво може, докато не се сблъска с неподозирани реалности.

Говорим за чрезвичайните ситуации в училищния клас и другарката Данова се връща към време минало, припомнено ѝ наскоро от нейни възпитаници, отпразнували напоследък 20 години от завършването на средното училище. Но освен припомнените, съществуват неща незабравими. Като роклята за абитуриентския бал, купена от класа за едно от момичетата. Този жест и сега вълнува Данова. Както я вълнуват картичките, изпращани регулярно вече толкова години от един от някогашните ученици, преместен в нейния клас след поредното наказание. На въпроса на педагозите какво предпочита, младежът отговорил недвусмислено, че обича само да яде и да спи. Съветът бил шокиран, решението било ученикът да бъде изпратен в класа на Данова. Първичният колектив на връстниците, чиято роля така категорично изтъкват социолозите, тук си е казал думата. Точно тази среда е променила юношата и от изоставащ го е направила добър ученик и по-сетнешен инженер.

Говорим за самостоятелност, говорим за критично отношение към собствените недостатъци, към действителността. По-късно партийната организация в училището ще приеме мерки, ще работи целенасочено по

Digitized by Google

този въпрос, но опитът на Данова като партийна секретарка ще е почерпен преди всичко от нейния клас. Той ще има в основата си промяната, при която един конкретен ученик няма вече готови отговори за нещата, а ги търси; вглежда се в своята неподвижност, в застоялостта си и търси начини да се отърве от тях. Секретарката ще открива по-късно в помощта, която тя и бюрото ще оказват на Комсомола в училището, онази опора, която се нарича уважение към учениковата личност, тя ще избягва дребнавата опека, която понижава инициативата на младите, ще е снизходителна към онези ранни прояви на социална активност, които непременно ще се изчерпват само със социална критика. Но това няма да ѝ попречи, напротив, ще я въодушеви по-късно да предложи такива решения на партийната организация, които ще бъдат насочвани към възстановяване на нарушеното понякога равновесие между обществените грижи за младежта и обществените изисквания към нея.

●

Мястото на трудовото възпитание в този процес, формирането у младежта на социалистическо отношение към труда е в основата на дейността на първичната партийна организация в училището. Главният недостатък тук, както твърди секретарката Данова, е в липсата на по-добра координация на усилията на различните фактори — семейство, завод, училище — за оптимизиране на социалните механизми, под чието влияние се изграждат структурата на потребностите, ценностните ориентации, цялостният идейно-нравствен облик на младото поколение.

Едно мнение, изразено в документите на първичната партийна организация в училището по следния начин: „Съзнанието на нашите възпитаници се формира не само под влияние на уроците и на събранията, то зависи от целия обкръжаващ младите хора живот. Неговата сила понякога е несравнима с нашите възпитателни въздействия, тъй като силата на общото е по принцип по-голяма от силата на частното."

Както разказва Милка Данова, възпитателната работа на първичната партийна организация в училището е насочена към развиване на творческите интереси и способности на учащите се, разясняване необходимостта от овладяване на професия от цялото младо поколение на равнището на новите изисквания и критерии за качеството на труда, към изграждането на високосъзнателни строители на социалистическото общество, които виждат в труда поле и главен източник за изява и развитие на своите способности.

Тук секретарката направи анализ на съществуващите все още недостатъци в преустройството на образованието като информационната и режимната претовареност на учениците, наличието на бележкарство, незадоволителната реализация на усвоилите професия.

Слушах Милка Данова и се връщах към една друга позиция, изказана от директора на един от софийските техникуми по време на научно-практическа конференция. Той бе съобщил от трибуната, че в изпълнението на дългогодишна програма за възпитателна работа сред учащите се в тяхното училище се предвижда „показно подготвяне на мероприятия", които примерно ще имат следната насоченост: от всички „А" класове — по трудовото възпитание, от всички „Б" паралелки — по нравственото възпитание и пр. Тогава тази заблуда ме бе смутила много, но сега, когато слушах Данова, изпитвах противоположни чувства.

— Не че не съществува частичен формализъм в някои от действията ни — каза тя, — но общият стремеж и на преподаватели, и на уча-

Digitized by Google

щи се е да не изпадаме в самозаблуди, да подготвяме изяви с действителен ефект. В първичната партийна организация предварително много обстойно обмисляме нашите евентуални намерения, ръководени от максимата, че ако не всякога сме властни да изпълним обещанието си, то всякога е в нашата воля да не го даваме.

— Напук на разпространеното мнение, че чак когато свършим дадена работа, ние узнаваме как е трябвало да я започнем...

— Именно! Нали нашите ученици, това сме бъдещите ние. Това ни задължава да не мултиплицираме грешките си, да сме винаги нащрек, да не предприемаме нищо с лека ръка. Разбира се, стремим се да не изпадаме в другата крайност — да умуваме непрестанно. В последна сметка целта на всичко е действието и ние в нашата първична партийна организация действуваме непрестанно, но целенасочено, след обстойни дебати върху резултатността на предприеманото.

— Другарко Данова, връщам се към вашата любов към поезията. Свързвам я с мисълта на Йоханес Бехер, че поезията, взета в по-общ план, е непрестанният стремеж на човека да надмине себе си.

— Това именно определя моята любов към поезията.

— А съгласна ли сте, че никъде човек не може да намери поезия, ако не я носи в себе си!

— Безусловно!

— И това не се отнася само до преподавателите по литература?

— Естествено!

●

— Да се върнем към онзи принцип от взаимоотношенията между хората, който се свежда до заинтересоваността на всеки човек от благополучието на другите хора. Вие учите вашите възпитаници в часовете по литература на определени добродетели. Каква проекция намират изтъкваните образци в поведението на младите?

— На този въпрос не може да се отговори кратко. Зрелостта на социалистическата личност, нейният социален престиж се измерват преди всичко със степента на нейната съзидателна и творческа дейност. По този пункт теоретически нямам опоненти. Но когато се обърнем към практиката, нещата не винаги са така отчетливи. Отделни млади хора поставят ударението върху все по-пълното задоволяване на потребностите, а съвсем недостатъчно се интересуват от формирането на нови потребности и преди всичко на потребността от съзнателен творчески труд. Споменахте за часовете по литература. Не само те, но и всички останали учебни часове са само част от цялото, както вече изтъкнахме. Процесът на социализация на младия човек, формирането на идеологическото му съзнание, на неговото обществено поведение и позиция се извършва под въздействието на многостранната структура на обществото. В случая търся мястото на училището с неговия микроклимат, с неговите многостранни въздействия върху младата личност. Тръгвам от условията за труд, съществуващи в училищната сграда, в учебно-професионалния комплекс и в завода, за да стигна до взаимоотношението учител — ученик и до ролята на партийната и на комсомолската организация в училището за формиране на характери. Да вземем за пример нашето отношение към младежкия максимализъм или, да речем, към младежката мечта. Не свеждаме ли твърде често ние работата си в това направление до непрестанното изтъкване на примери? Еталонът не винаги изцяло може да бъде безрезервно приет от един юноша, в душата на който преливат едновременно и порив, и стремеж, и незавършеност...

— В едно ваше изказване вие споменахте, че борейки се с тютюнопушенето в класовете си, някои от преподавателите водят учениците в

Digitized by Google

онкологията и им показват снимки на болни. Резултатни ли са мерки от такъв род?

— Понякога думите се оказват малко. Възможно е и споменатите опити да останат без ефект, но учителят се стреми да потърси всички средства, особено когато искрено е заинтересован нещата да се променят.

— В тези съществени промени, които стават в сферата на образованието, неизменно нараства отговорността на най-съзнателните, които са призвани да водят след себе си целия учителски колектив. Как партийната организация в училището изпълнява функциите си на политически ръководител?

— В работата за утвърждаването на тристепенното обучение партийната организация реализира комплекс от мероприятия. Взехме на партиен отчет и периодично на партийни събрания задълбочено анализирахме въпросите за повишаване качеството на учебно-възпитателния процес в единадесети клас, за ефективността на свободноизбираемата и факултативната подготовка, успешното представяне на учениците на зрелостните изпити, работата на нашите възпитаници в учебно-професионалния комплекс с оглед по-нататъшното усъвършенстване на цялостния учебно-възпитателен процес. Особена роля изигра партийното събрание, на което обсъдихме и оценихме участието на комунистите в движението „За личен принос в преустройството на образованието", техния личен пример и работата им сред безпартийните учители за отстраняване на слабостите в учебно-възпитателната работа. Първичната партийна организация насочи вниманието на колектива към извеждане на преден план проблема за мотивацията в поведението на учениците, който е от особена важност за повишаване на възпитателните резултати, правилен професионален избор и успешно овладяване на професията. Работата по професионалното насочване на десетокласниците тази година е по-системна и планомерна. Главно внимание отделяме на добрата професионална информация за учениците и техните родители, изучаване и насочване на професионалните интереси и индивидуалната работа с всеки десетокласник.

— Другарко Данова, вероятно точно по този начин, чрез индивидуалните беседи, търсите път за решаването на въпроси за формирането на нови потребности, за правилна социална ориентация на младите, за подпомагането им в определянето на социално значими цели.

— Още видният руски педагог Ушински посочва, че не удовлетворяването на желанията е това, което обикновено наричаме щастие, а целта в живота е сърцевината на човешкото достойнство и човешкото щастие. Точно тук би трябвало да съзираме и поезията на дълга.

●

— В доклада за годишното партийно събрание отделяте специално място на самовъзпитанието, на извисяването на отговорността на комунистите, за да могат действително да бъдат водещи. Не намирате ли, че точно тук бихме могли да отнесем способността на нашата партийна работа не само да разобличава недостатъците и да създава дух на непримиримост към тях, но и да разкрива смисъла на тази борба, показвайки защо тя има толкова актуален смисъл?

— Това е действително съществено. Самият факт, че търпени довчера недостатъци вече не бива да се търпят, че предделът на допустимостта на определено нещо вече е достигнат и обществото взема мерки, за да ги отстрани, говори за определена зрелост.

— Какви примерно слабости вашата партийна организация се стреми да превъзмогне преди всичко?

Digitized by Google

— Непреодоленият формализъм в осъществяването на отделни училищни мероприятия, в които показността и позата понякога присъствуват. Вялото отношение към някои от задачите и поръченията. Липсата понякога на единство между думи и дела. Неизменните клишета в отчетите. (Примерно казваме: „Взети са мерки за заздравяване атмосферата в класа", а това е само фраза.) Незадоволителната работа с родителите, които в повечето от случаите се интересуват само от успеха, от конкретните бележки, без да вникват в цялостната изява на децата си, незачитайки понякога техните интереси и стремежи. Количественият акцент в осъществяването на политическите конкурси в комсомолската организация, спрямо който комунистите не реагират категорично. Отчитането вече в два годишни доклада липсата на координация на действията на първичната партийна организация в училището с тази от учебно-професионалния комплекс.

— Списъкът вероятно ще е доста дълъг.

— Да. Тук следва да отнесем и нашето учителско неумение да помагаме на комсомолските дружества да анализират своята работа. Защото те предимно я отчитат. Информират се какво са извършили.

— Това неумение правилно определихте като учителско. Защото, както бе посочено на събранието на първичната партийна организация в училището, посветено на стила и метода на работа на комунистите, като една от съществените слабости специално в осъществяването на урочната работа е определено недостатъчното умение да бъдат научени младите хора на самостоятелно мислене, на самокритичен анализ, на задълбочено себеразкриване.

— Всичко това е така, но успоредно с него ние неизменно учим нашите възпитаници, че човек може да съди за себе си само по резултатите от своя труд. Практическата дейност едновременно и проверява качествата на личността, и ги формира. Както изтъкват социолозите, опитът човек да определи възможностите си извън всекидневната дейност създава съвсем илюзорни представи — това е участ на слабите и неприспособените.

●

Този разговор в дните пред годишното събрание на първичната партийна организация в училище „Климент Охридски" съвпадна с друга една среща на Милка Данова с колегите ѝ от Съвета за средно образование, на което някой я бе запитал как е, а тя беше отговорила, че е извън времето и пространството. Запитали я бяха още, това самоирония ли е или сарказъм и тя се бе усмихнала, мислейки за нещо свое. Може — за онази ученичка от Кюстендил, която някога бе избрала литературата за своя специалност и която и сега би сторила същото. Може — за свободноизбираемия час, посветен на Петя Дубарова, далеч преди Веселин Андреев да напише своята соната. Или за белите коне на Вежинов, направили един от часовете за съвременна проза толкова пълен и значим . . .

Последният доклад е написан. (Последният за това бюро и за тази организация.) Ще последват нови страници: обществени ангажименти, пътувания, нови доклади пред нови аудитории, нови учебни часове. Защото многогодишният опит на секретарката Данова я е научил, че човек не може да познае възможностите си извън всекидневната дейност.

Мила ИЛИЕВА

Digitized by Google

КОМУНИСТИТЕ МЪЛЧАХА...

Партийната организация трябваше да обсъди един твърде важен въпрос: има ли в дейността на колектива, на комунистите и кадрите в ТПО „Булгартабак" отрицателни явления. Задълбоченото му критично и аналитично разглеждане трябваше да помогне на организацията, ако има такива прояви, да направи необходимите изводи и да приеме ефикасни решения за тяхното отстраняване. Нещо повече — да набележи мерки те да не бъдат допускани в бъдеще.

Важна, много важна тема. Не бихме изтъквали, че тази грижа съответствува напълно на изискванията на партията, на високите принципи, които стоят в основата на нейната политика и дейност. Известно е, че партията не само провъзгласява принципите на кристална идейно-политическа и нравствена чистота и социална справедливост и не само възпитава в техния дух своите членове. Тя се бори неотстъпно в живота да се премахват всякакви явления на корупция, социална деформация и безпринципност. Това е грижа за утвърждаване на социалистическия начин на живот.

Темата беше важна, поставената цел — висока. Но на проведеното събрание разговорът по нея не стана.

Ако трябва да търсим причините, може би най-напред бихме помислили доколко на това повлия внезапността. Комунистите не бяха запознати с въпроса, не бяха се готвили, мислили. А когато става дума за такива сериозни неща, всеки трябва да бъде прецизно точен.

Но ако беше само това, можехме да се успокоим. Безпокои друго — най-напред плахостта, с която подходи партийното бюро. Общият и безадресен характер на доклада и предложените проекторешения не насочиха разговора към вземане на конкретни и ефективни мерки. Щом като бюрото нямаше кураж да каже нещата открито, когато приканиха присъствуващите да се изкажат, никой не дръзна да набере смелост да наруши атмосферата. Явиха се само две предложения — едното да се даде почивка, за да си помислят всички. Събранието го отхвърли. Другото беше важният разговор да продължи по-късно по партийни групи. И зацари мълчание. Чак спонтанното предизвикателно изказване на инструктора на районния комитет Тодор Борисов малко размъти водата, та предизвика няколко неопределени оправдателни думи от страна на председателствуващия събранието Райно Новаков. Накрая генералният директор Димитър Ядков и заместникът му Иван Жегов също счетоха за уместно да вземат думата. Но при всичката правилност по принцип на техните изказвания общите разсъждения за отрицателните явления не внесоха обрат. Въпреки това те уверяваха, че полза от събранието ще има.

Останах с впечатление, че бе налице страх и нерешителност да се използва силното оръжие на критиката.

Digitized by Google

Така не стана ясно: има или няма отрицателни явления в обединението? Ако ги има, те останаха в сянка и нямаше открит сблъсък с тях. Практиката е показала, че с негодувания против отрицателните явления въобще те не се преодоляват и отстраняват. Нужен е друг, смел и директен, нелицеприятен делови подход. Ако пък ги няма, да се каже ясно и открито.

Ако трябва да търсим нещо положително в събранието, то е, че прие решение тази точка да остане в дневния ред в бъдеще. Но има ли гаранция, че това решение няма да остане само добро пожелание?

Ако и следващият път зацари тази атмосфера на мълчание и плахост, на абстрактно негодуване от отрицателното в живота, доброто намерение ще пропадне. А има ли недостатъци и отрицателни явления в колектива? Има. За краткото време, в което проявих интерес към работата на обединението, успях да науча неща, които очакват партийна намеса. Но трябва да кажа, че молбата ми към партийното бюро да ми помогне в проверката на някои от фактите, не срещна отклик.

Предварително искам да направя една уговорка. Обединението, в което партийната организация представлява партията, е не само едно от важните, но и едно от стопанските звена с големи резултати. То редовно изпълнява и преизпълнява своите планове. Има широк и признат авторитет в света. За това, разбира се, заслуга има неговото ръководство.

Успехите очевидно са атестация и за партийната организация, за целия колектив. Затова търсенето на недостатъци, на отрицателни явления не цели да хвърли сянка на доброто. Отстраняването на грешките, недостатъците, отрицателните явления е грижа за ведрия ред и обстановка, за принципността в отношенията и в работата на всеки. То е връщане към мъдрия съвет на нашия национален революционер Васил Левски: да си кажем взаимно кривиците, за да се поправим и да работим по-добре.

Добре или дори отлично работещото обединение също има свои проблеми, недостатъци. И те, разбира се, се допускат от работещите в него хора. При това, както ги разбираме, те са от такъв характер, че не изискват крайни мерки, а само да им се помогне да работят още по-добре. Ползата от това ще бъде както за самите кадри, така и за колектива.

Няма да претендираме, че в тези няколко реда ще посочим всички недостатъци. Но за да подпомогнем организацията действително да вникне в тях, ще се позовем на някои, които ни станаха известни. Не всички от тях могат да се причислят към отрицателни явления, но в контекста на такъв разговор не могат и не бива да се избегнат. Защото става дума за милиони левове, които страната губи в резултат на мудност или нерешителност. Същевременно, когато искаме да „почистим своя дом", не бива да подценяваме и неща, които имат не толкова изразителни материални измерения. Но дори и да нямат такива измерения, не бива да ги търпим, щом не съответствуват на нашите принципи и идеали. Когато чисти своя дом, добрата домакиня накрая избърсва и праха...

Може би партийната организация многократно е обсъждала въпроса защо се забавя внедряването на някои постижения на техническия прогрес и решаването на някои неотложни въпроси. Един от тях е за преработката във фолио на хиляди тонове отпадъци, които сега се изхвърлят на бунището. Същевременно се внася фолио от чужбина. Вината не е само на обединението. Но при такива икономически възможности нима то не можеше да направи нещо повече, за да реши този въпрос? Разходите сигурно за една година щяха да се възвърнат...

Навярно почиващите са радостни, че имат разхладително барче на почивната морска база. И в това нищо лошо. Но нима беше оправдано за неговото построяване и обзавеждане да се харчат десетки хиляди долара валута, когато, струва ни

Digitized by Google

се, за тази цел може да се намери всичко или почти всичко и у нас. Толкова ли сме богати на валута? Но се оказа, че за това някои от членовете на бюрото не знаят. Значи има случаи да се харчат с лека ръка и неразумно средства.

Никой на събранието не повдигна също въпроси за кадровата работа — нито бюрото, нито партийните членове. А извън събранието се говори за подбора на работещите по принципа на землячеството. И друго. Недоумение предизвиква, че част от кадрите работят не по своята специалност. Например агрономи отговарят за технологията на производството на цигари, а икономисти и търговци — за производството на тютюн. Защо тогава са учили и са придобивали специалност? Счита ли организацията, че това съответствува на кадровата политика на партията, особено сега, когато се изисква висока компетентност, за да се прилага научно-техническият прогрес? Такова местене на кадрите освен че може да намали компетентността в работата, но положително се отразява на инициативността им. Не е ли това една от причините за плахостта в изказванията? Още повече, че кадрите, работещи тук, нямат голям избор на работа извън обединението.

Разбира се, това са отделни случаи на отклонения, но не бива да се допускат и те. И когато се търсят причините, те не са само в стопанското ръководство. По кадровата политика право на глас имат партийната организация и бюрото. Ако необоснованите размествания са съгласувани с бюрото, тогава то има също вина. Ако ли пък не са съгласувани с него и то не е възразило, значи не отстоява уставните си права и задължения, не се упражнява правото и на контрол. Грижата за подбора, възпитанието и стила на ръководителите е един от най-важните въпроси на партийната работа и ръководство. Един разговор по този въпрос трябва да засегне най-вече работата на партийната организация.

На събранието срамежливо бе споменат въпросът за командировките в чужбина. Може би за това че повечето от хората сами ходят и не им се ще да се противопоставят на себе си? Или там всичко е в ред? Макар че се налага често да се ходи по търговски и други цели, но все пак беше редно да се надникне дали се допускат нарушения. И още нещо. Каква е ефективността на командировките. Тогава сигурно можеха да се направят полезни изводи, за да се запушат каналите за „служебен туризъм" със средства на обществото. Честите контакти са позволили да се знае световното равнище на техника и технология, а това още повече поставя въпроса защо в някои области се изостава. В обединението има хора, които са били през една година десетки дни, дори до една трета в чужбина. Редно, целесъобразно и законосъобразно ли е това? В списъка начело са генералният директор и заместниците му. А под заповедите за командировка стоят и подписите на ръководители на Националния аграрно-промишлен съюз. Могат да възникнат и други въпроси. Например не се ли прекалява с групови командировки, в които има място и за технически лица, не се ли допуска разточителство при посрещане на чуждестранни гости с многолюдни банкети и пр.

Това са все въпроси, по които има какво да се види и помисли в обединението. Има какво и да се направи. Тази задача трябваше да реши събранието, което премина. Ще очакваме да я реши следващото...

Нямам за цел да изреждам всичко, не разполагам и с толкова информация, колкото самите комунисти. Оставям те сами да потърсят и отстранят всичко, което малко или много не е в реда на нещата.

Съществуването на тези недостатъци, от една страна, поставя въпроса за стила и методите на работа на стопанското ръководство. От друга, за навременността и ефективността на партийния контрол. Явно той не е бил на висота, да не кажем, че е отсъствувал напълно. Сега има възможност и в това отношение нещата да се поставят в ред.

Digitized by Google

Ще ми се обаче да се спра на един принципен въпрос. Нашата партия изисква да се издигне взискателността и отговорността до равнището на оповестената максима, изказана от другаря Тодор Живков на Юлския пленум през 1976 година. Всеки комунист за всичко и пред всички отговаря. Въпросите, които бяха поставени в дневния ред, са предмет на отговорност не само на отделни лица. За тях носят отговорност партийната организация, партийното бюро, партийният секретар, комунистите — всички. Защото премълчаването на слабостите в известна степен е равносилно на съучастничество или на пасивното им стимулиране. За секретаря, бюрото, за отделния комунист не е оправдание, че даден недостатък не е допуснат от тях. За тях критиката и самокритиката не са само въпрос на пожелание, а уставно задължение. Те не бива да се примиряват с нередното, а следва да поставят въпросите открито, като точно дозират вината и я адресират към непосредствения виновник. Това е една от формите на важния партиен и обществен контрол. Известно е, че превантивността на контрола (имаме предвид не само уставното право на контрол над стопанските ръководства) е толкова по-голяма, колкото по-силна и по-смела е гласността, откритият разговор. Когато всеки знае, че за деянието си ще отговаря пред партийната организация, той сам ще включи по-силно саморегулиращите механизми. Ако бъде оставен извън критиката и контрола, той може да си помисли, че може да прави, каквото си иска и без да се съобразява с никого.

Над тази отговорност и над тези въпроси следва да се замислят комунистите от иначе добре работещия колектив на „Булгартабак". Да помислят и да се изявят така, както партията изисква от тях — смело, открито, взискателно и самовзискателно, конструктивно.

Равнодушието, премълчаването и безпринципността могат само да открехнат по-широко вратата, за да се разширяват и задълбочават тези явления и да доведат до социална деформация и нравствена деградация на отделни кадри. Това е несъвместимо с нашите принципи, с нашия строй. Затова към такива явления трябва винаги да държим будна нашата съвест, нашата непримиримост и борбеност.

Димитър ПЕТКОВ

Digitized by Google

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЯТ ПРОГРЕС И КАЧЕСТВАТА НА СЕКРЕТАРЯ

проф. д-р ФИЛИП ГЕНОВ

Февруарският пленум на Централния комитет на БКП (1985 г.) разработи още по-ясна национална стратегия за извършване на научно-техническата революция. За нейното осъществяване са необходими усилията на целия народ. Нещо повече, необходимо е преустройство не само на материално-техническата база, не само да се внедрят нови технологии и да се развият нови отрасли на икономиката, но и да се преустроят както ръководителите, така и изпълнителите. Нужни са нови кадри, с нови професии, с нова специализация, с революционно мислене и действие и използващи нови подходи. На нова висота следва да се издигне дейността на политическата система.

Задачите по реализацията на националната стратегия за извършване на научно-техническа революция предявяват и нови още по-големи изисквания към качествата и дейността на Комунистическата партия. В своето заключително слово пред Февруарския пленум другарят Тодор Живков заяви: „Няма никакво съмнение, че Българската комунистическа партия като революционна марксистко-ленинска партия и този път ще **изгради в себе си качествата, които ще ѝ позволят да върви начело на народа в този обновителен процес**“[1].

Комунистическата партия е жив социален организъм. Неговото развитие е обусловено преди всичко от общественото развитие на страната. От своя страна партията чрез своите механизми насочва и стимулира социалните процеси в съответствие с обективните обществени закономерности.

Като саморегулираща се организация, тя, партията, осъзнава потребностите и на своето развитие и чрез вътрешнопартийната си активност усъвършенствува качествата си. По такъв начин тя се самоподготвя, за да изпълни на по-високо равнище ръководната и авангардната си роля в новите обновителни процеси в обществото.

Проблемът за качествата на комунистическата партия като цяло и на нейните първични партийни организации при осъществяване на науч-

[1] Т. Живков, За някои нови виждания и подходи в разработването и провеждането на научно-техническата политика на Народна република България, Партиздат, 1985, с. 141—142.

Digitized by Google

но-техническата революция е не само важен актуален, но и труден. Необходими са специални емпирични и теоретични изследвания в това отношение. Формирането на необходимите качества на първичната организация зависи в най-голяма степен от активността на нейното партийно бюро. А качествата на партийното бюро, неговата активност на свой ред в голяма степен зависят от качествата и уменията на секретаря. Ето защо проблемът за установяване оптималната структура от качества на секретаря може да се разглежда като един от първите, които трябва да се изяснят, за да може той да се изяви като най-действена, организираща, възпитаваща и стимулираща сила.

Проблемът за качествата на секретаря на първичната партийна организация не е нов. Има редица както наши, така и на други автори разработки, които разкриват една или друга йерархична личностна структура. Личността на секретаря се разглежда в съответствие с направените вече разработки за личността на ръководителя и личността на члена на БКП като специфични видове социалистическа личност. Застъпената и развиваната от нас концепция за индивида като многоструктурен послужи за теоретическа основа при изследване качествата на секретаря.[1] Ние предположихме, че той ще има различни йерархични структури от качества за изпълнение на основните си социални функции. Така например една е структурата на качествата, които трябва да има като ръководител на партийното бюро, друга — при внедряване на постиженията на научно-техническия прогрес, трета — за подобряване на качеството на продукцията, четвърта — за създаване на творческа обстановка в живота и дейността на трудовия колектив, пета — за повишаване на своя авторитет и т. н. За тази цел се проведе изследване с членовете на партийните бюра и партийните комитети, а така също и с всички секретари и с подбрани активисти като експерти от машиностроителните предприятия в Габрово. Общо са изследвани 609 души.[2]

Изследването се проведе чрез използване метода на експертните оценки. Всяко лице свободно и по своя преценка посочваше и подреждаше по важност необходимите според него качества на секретаря при изпълнение на различни функции. При обработката на данните се изчислява броят на повторение на дадено качество, а така също и точките, които то получава на основата на олимпийската система (за първо място — 6 точки, за второ — 5, за трето — 4, за четвърто — 3, за пето — 2 и за шесто — точка). Налице е съвпадение между броя на точките и броя на повторенията на дадено качество. Ето защо ще си служим само с проценти, които отразяват относителния дял на дадено качество в сравнение с всички посочени качества.

Данните от изследването показаха, че за различните видове дейности на секретаря на първичната партийна организация изследваните преценяват, че са необходими и различни структури от качества. В настоящата статия ще разгледам само тези от тях, които характеризират най-необходимото за повишаване ролята на организацията за ускорено внедряване върховите постижения на научно-техническия прогрес. От всички мнения най-голям е относителният дял (18,6 на сто) на тези, които обръщат внимание върху **„информираността“ на секретаря за световните тенденции в развитието на научно-техническия прогрес и за проблемите на предприятието“.**

Върху това качество обръщат по-голямо внимание активистите (21,4 на сто), след това членовете на партийното бюро (20,2 на сто) и

[1] Ф. Генов, Психология на бригадата, Профиздат, 1984; Психологическа структура на личността, сп. „Психология“, бр. 1, 1985.

[2] Изследването се проведе от дипломанта П. Пенчев по разработената от нас методика.

Digitized by Google

по-малко самите секретари на партийните бюра (14,5 на сто). Изразените мнения са не само логични, но и адекватни на изискванията, които се предявяват в настоящия етап от нашето развитие към секретарите на първичните партийни организации не само в машиностроителните, но и в другите промишлени, строителни, транспортни стопански предприятия. Чрез партийното бюро секретарят организира и мобилизира първичната партийна оганизация и отделните партийни членове не само за конструктивно участие при изработване на програмата за обновление на технологиите, на материално-техническата база, на организацията на труда и управлението на производството, но и на тази основа да се състави програма за промените, които трябва да настъпят в човешкия потенциал. Всичко това налага да се повишат научно-техническата информираност и научно-техническата култура на секретаря.

Според следващата група мнения секретарят на първичната партийна организация трябва да притежава необходимата **„професионална, и то техническа компетентност"** — 14,9 на сто. Отново и върху това качество са изразени сравнително най-много мнения от активистите — 19,0 на сто, след тях от секретарите на партийните бюра — 18,8 на сто, а по-малко от членовете на партийните комитети — 11,8 на сто. На Февруарския пленум другарят Тодор Живков обърна внимание, че „управленската дейност в новите условия изиква все по-голяма **професионализация,** все повече **знания** за дадения отрасъл"[1]. Секретарят на партийната организация обикновено е член на ръководството на съответното трудово звено. Както изработването, така и осъществяването на програмата за интензификация изискват от всички членове на съответния съвет да притежават необходимата техническа, технологическа, икономическа, организационна и други видове професионална компетентност. Ефективността на партийното въздействие на първичните партийни организации за внедряване постиженията на научно-техническия прогрес зависи до голяма степен от компетентността на нейния секретар. За тази цел той трябва да има необходимата техническа и технологическа подготовка, защото партийната работа не е самоцелна. Тя е насочена към организиране, възпитаване, мобилизиране на трудещите се в изпълнение на партийната политика. А нейната сърцевина е понататъшното задоволяване на потребностите на населението — развитие и реализация на неговите способности — осъществяване научно-техническата политика на партията. От секретаря се изисква необходимата компетентност, за да разбира конкретните задачи, които произлизат от програмата за интензификация за всеки труженик и особено за партийните членове. Да познава техните трудности, да разбира специалистите, за да може да им се оказва необходимата партийна помощ или да се осигури друго партийно въздействие.

Повишаването на техническата компетентност на секретаря на първичната партийна организация се отразява благотворно и върху техническата компетентност и на партийното бюро, и на първичната партийна организация. Това ще й позволи да изпълнява още по-успешно не само своята политико-ръководна функция, но и да оказва компетентна помощ и да е по-сигурна опора на своите членове в изпълнение на авангардната им функция при внедряване върховите постижения на научно-техническия прогрес.

Според друга група от мненията от секретаря на първичната партийна организация се изисква да **познава научно-техническата политика на партията и умение да я конкретизира в съответното трудово звено** (13,0 на сто). Върху това изискване по-голямо внимание са отделили

[1] Т. Живков, За някои нови виждания... с. 129.

Digitized by Google

самите анкетирани секретари — 16,3 на сто, след това членовете на партийните бюра — 14,5 на сто, членовете на партийния комитет — 13,2 на сто и най-малко активистите — 9,5 на сто. Независимо че показателите за конкретната реализация на научно-техническата политика на държавата за всяко предприятие ще се заложат в държавния план, е необходимо да се разработят партийни мероприятия за най-целесъобразно използване на предоставените средства, техника, технологии, суровини, детайли и енергия. В рамките на възложените задачи следва да се организира и мобилизира творческият ум на специалисти и творчески мислещите работници за усъвършенстване на технологиите, организацията на труда, техниката, управлението на производството и качеството на неговите продукти. От секретаря се изисква да умее да вниква в същината на партийната политика, да вижда и посочва на другите нейната връзка с главното в партийно-политическата работа — по-нататъшно развитие и задоволяване на потребностите на трудещите се. Освен това секретарят трябва да умее да разработва планове, програми и прогнози, а също така и системи от политически, идеологически, нравствени, психологически, организационни, управленски и други мероприятия за насочване и стимулиране ума и творческо-създателната енергия на трудещите се в осъществяване научно-техническата политика на партията.

От секретаря на първичната партийна организация изследваните изискват да притежава **творческо мислене** и готовност за **творческа дейност.** Върху такива качества са насочени 11,5 на сто от всички мнения. Върху тази страна от своята дейност обръщат повече внимание самите секретари — 13,7 на сто, след това членовете на партийните комитети — 10,2 на сто, а по-малко членовете на партийните бюра — 10,9 на сто и активът — 7,0 на сто. Тази позиция не е случайна. Ръководната дейност се извършва в непрекъснато изменящи се условия. Внедряването на постиженията на научно-техническия прогрес води до значителни изменения не само в материално-техническата база, но и до промени в задачите и условията за тяхното изпълнение. Настъпват изменения както в изискванията на висшестоящите организации, така и у други трудови колективи. Всичко това води до промени не само в трудовия колектив, но и в неговата първична партийна организация. Те изискват от нейния секретар да проявява самостоятелност и творчество в ръководната си дейност, защото по своята същност всяка ръководна дейност е творческа. От ръководителя се изисква да изследва социалните процеси, да анализира данните, да установи причините и следствията, да разкрие особеностите на техните тенденции и закономерности, да прогнозира бъдещото й състояние и на тази основа да вземе мерки за насочване и стимулиране на дейността на организацията. Промените, които настъпват в трудовия колектив вследствие на внедряване постиженията на научно-техническия прогрес, водят и до промени в неговата първична партийна организация. Освен това в първичната партийна организация трябва да се извършват предварително някои промени в подходите в стила на дейност, във вътрешнопартийните отношения, в професионалната и партийната подготовка на членовете, в нейното организационно развитие, за да се осигури изпреварващо развитие по отношение на трудовия колектив. Всичко това изисква у секретаря да се формира способността да мисли творчески, да притежава гъвкавост на ума, да поема разумен риск, да проявява инициатива и самостоятелност.

Друго важно качество на секретаря според изследваните е **усет към новото** (10,4 на сто). Върху него обръщат по-голямо внимание секретарите на партийните бюра (12,8 на сто), а най-малко активът (9,5 на сто). Усетът към новото е неотменимо качество на всеки ръководител. Той е още по-необходим за секретаря на първичната партийна

Digitized by Google

организация и особено сега, когато се налага да се организира и използва както индивидуалният ум на специалистите и творчески мислещите работници, така и умът на колектива за разгръщане на научно-техническото творчество и за внедряване на върховите постижения на научно-техническия прогрес.

Секретарят на първичната партийна организация трябва постоянно да наблюдава, да изучава дейността както на партийните членове, така и на безпартийните, да притежава способността да открива новото, т. е. това, което се заражда и ще е полезно за трудовия колектив, но което още не се е утвърдило. Първичната партийна организация, нейното бюро, както и трудовият колектив представляват не само социални организации, но и социални лаборатории. В тях се обобщава както собственият положителен опит, така и този на отделните членове и на други социални звена, става сблъсък на прогресивното с консервативното, развива се колективното творческо мислене, генерират се нови идеи, появяват се интересни хрумвания, предлагат се инициативи и се вземат решения за коренни или извършване на обновителни процеси. Създаването на творческата обстановка в партийното бюро и първичната партийна организация е свързано с раждането на нови живителни сили, на нов допълнителен социален заряд, които стимулират тяхната социална енергия.

Не винаги авторите на новото осъзнават напълно неговата ценност или оригиналност. За тях той е нещо обикновено или естествено. Голяма е ролята на секретаря на партийната организация, който има по-всеобхватна информация за това, което се извършва в нея или от отделните партийни членове и може сравнително най-точно да определя кое е новото и перспективното. Затова той следва да се отличава с развит усет към новото, да умее своевременно да го открива, да оцени неговата полза за партийната организация, за трудовия колектив и за обществото като цяло. След това да вложи всички сили, за да се превърне в **политика на първичната партийна организация** и колектива. Талантът на секретаря се състои именно в това, да създаде творческа обстановка в бюрото, а след това и в първичната партийна организация, за да може техните членове да правят предложения, да са творци на нов опит, да извършват рационализации, да създават нови производствени модели, да внедряват нови технологии, да достигат висококачествени резултати, да се устремят към върховите световни и над световни достижения.

Изследваните в този случай обръщат внимание и върху необходимостта секретарят да проявява **„настойчивост и упоритост при внедряване върховите постижения на научно-техническия прогрес“**. Тези качества се ценят по-високо от самите секретари — 10,3 на сто, след това от членовете на партийните бюра — 9,3 на сто, от членовете на партийните комитети — 9,2 на сто и сравнително най-ниско от активистите — 2,4 на сто. Секретарите най-добре знаят колко трудно се внедряват върховите постижения на научно-техническия прогрес, че се налага да се променят съществуващите управленски механизми и да се преодоляват редица психически бариери. Всичко това е свързано със значителни психологически промени у ръководители и изпълнители. Ето защо за тяхното преустройство е необходима настойчивата и упорита дейност на партийната организация, на нейното бюро и секретар. Психологически промени са необходими не само за партийните членове, но и за партийното бюро и първичната партийна организация като цяло. Без привеждане психиката на отделните партийни членове, без настройване на партийното бюро като колективен орган и на партийната организация като ръководно политическо ядро на трудовия колектив в съответствие с новите изисквания за внедряване върховите постижения на научно-техническия прогрес не е възможно те да се окажат на висо-

Digitized by Google

тата на изискванията на Февруарския пленум на Централния комитет на БКП.

Главни фигури в преустройството на трудовия колектив са неговият стопански ръководител и секретарят на партийната организация. Процесът на внедряване върховите постижения на научно-техническия прогрес не е кампаниен. Затова са необходими постоянство, настойчивост и упоритост от страна на секретаря. Прогресивните промени, които могат да се направят днес, не трябва да се отлагат за утре. Изисква се бързо внедряване на собствените и чуждите нововъведения. Днешното световно откритие, ако не се внедри днес, то утре или ще се внедри от много други, или вече ще има ново още по-ефективно откритие.

Борбата на световния пазар се решава най-напред в лабораториите, проектантските и конструкторските бюра. Ръководствата на много предприятия започват внедряването или подготовката за внедряване още преди да са готови всички проекти на даденото нововъведение.

Политическата отговорност за успешно осъществяване на научно-техническата политика на партията в дадено предприятие пада върху неговата партийна организация. Затова нейният секретар следва да е неотстъпчив пред никакви бюрократически доводи или оправдания, а да мобилизира партийната организация и нейните членове за настойчиво и последователно изпълнение на задачите във връзка с държавния план за внедряване постиженията на научно-техническия прогрес.

От секретаря се изисква умение да **„насърчава и стимулира новаторите“** — 7,1 на сто. Върху това качество обръщат по-голямо внимание членовете на партийния комитет — 14,5 на сто, активът — 9,5 на сто, а по-малко членовете на партийните бюра — 5,0 на сто и техните секретари — 5,1 на сто. Идеята, проектът могат да се превърнат в социално явление и да носят социална полза само ако се внедрят. Те се нуждаят от подкрепа. В. И. Ленин многократно обръща внимание, че силата на социализма е в инициативата и творчеството на нацията. Българската комунистическа партия полага многостранни грижи за разгръщане инициативата и творчеството на трудещите се. Но въпреки това в някои предприятия пред новаторите на практика се поставят най-различни по вид и степен на трудност прегради. Срещу тях се изпречват от най-различни управленски механизми — икономически, технологически, организационни, административни, правни до психологическите и нравствените. Появяват се и действуват, макар и в друг вид, механизмите на застраховка, на завист и други. Открито никой не застава срещу новаторите. Напротив, тях ги срещат ръководителите с ободрителни слова. Но когато стане въпрос да се предприемат практически мерки, за да започне внедряването на дадена новост, тогава обстановката се изменя и започват трудностите. Това е една от причините някои от добрите и особено творчески способните специалисти да не се заемат с творческа дейност. Ето защо от секретаря на партийната организация се изисква наличието на постоянна готовност да насърчава, да стимулира, да подкрепя, да защитава и да опазва новаторите от дребнобуржоазната стихия, която за съжаление може да се прояви в някои трутови колективи и да се използва като непряка съпротива срещу новаторите.

Към необходимите качества на секретаря на партийната организация във връзка с внедряване върховите постижения на научно-техническия прогрес изследваните лица посочват и неговата обща **„организационна култура“** — 8,6 на сто. Към нея се отнасят умение да организира дейността на партийното бюро и първичната партийна организация, оперативност и деловитост, взискателност и самовзискателност и умение да извежда и разпространява челен опит. По своята същност се-

Digitized by Google

кретарят е организатор както на неговите дейности, така и на тази на първичната партийна организация.

Към посочените качества изследваните добавят и някои други, които се отнасят до авторитета на секретаря (6,1 на сто). Това са: всеотдайност в партийната дейност, принципност и личен пример. Посочените качества също са обвързани с дейността на секретаря за внедряване върховите постижения на научно-техническия прогрес.

Получените данни в изследването потвърдиха развиваната от нас концепция за многоструктурността на личността на човека. Ако искаме да разберем същността и качествата на личността на секретаря на първичната партийна организация, то те произлизат от многообразието на функциите, които той изпълнява. Тези функции са обусловени от задълженията му към висшестоящите партийни ръководства, към членовете на партийното бюро и задълженията към съответната партийна организация. Така че наред с базовите личностни структури на секретаря като социалистическа личност, като партиен член трябва да се познава и неговата общоличностна структура като секретар, а така също специфичните му личностни структури при изпълнение на основните си социални функции. Това са качества, които са необходими за изпълнение на такива основни функции като: политическата, идеологическата, възпитателната, управленската, комуникативната, контролната, оценъчната, вдъхновяващата, защитната и други. Ето защо както при неговата оценка, така и при подбора и обучението следва да се имат и те предвид.

Описаният модел от качества въз основа на обобщаването и анализа на мненията на изследваните лица следва да се има предвид от партийните комитети и от партийните членове при подбора и избора на секретарите на първичните партийни организации. Този модел може да служи за основа както при съставяне на тематичните планове за тяхното обучение, така и при самото обучение. Представеният модел може да се използва за самооценка и самоподготовка на досегашните секретари. В него всеки партиен член може да огледа и оцени себе си като потенциален секретар на организацията в условията на внедряване върховите постижения на научно-техническия прогрес.

Независимо че научно-техническата политика се разглежда като главно условие за изграждане на развито социалистическо общество, то пред секретаря на първичната партийна организация стоят още много други задачи, произтичащи от вече посочените основни функции. За тяхното изпълнение както вече посочихме, са необходими още много други качества.

Важното е да се разбере, че на настоящия етап качествата на секретаря, свързани с партийното въздействие за внедряване достиженията на научно-техническия прогрес, придобиват особена важност и за тяхното формиране следва да се положат специални грижи от партийните комитети.

Digitized by Google

ПРЕДПРИЕМЧИВОСТТА И ДЕЛОВИТОСТТА НА ОБЩИНСКИЯ КОМИТЕТ

Резултатни са усилията на общинския комитет на партията в с. Сливо поле — Русенски окръг, насочени за мобилизиране комунистите и всички трудещи се от АПК „Съветска Русия", които изпълняват стратегическата задача на Дванадесетия партиен конгрес за повсеместна интензификация на производството. Като водещо звено в структурата на субективния фактор той е онази сила, която с политически методи, форми и средства успява своевременно и ефективно да превръща задачите на партията в основно съдържание на работата на най-малките ѝ звена — първичните партийни организации, а чрез тях и на целите трудови колективи. Действеност, ударност, целеустременост — така могат да се характеризират най-кратко и точно чертите на неговия стил, на работата му за повишаване уменията на първичните партийни организации да организират трудещите се в борбата за осъществяване на партийните предначертания.

В селищната система аграрно-промишленият комплекс е най-голямата стопанска единица. Обхваща 11 села с близо 4500 постоянно заети работници. Обработва се 180 хиляди декара земя. Основното му направление е зърнено-животновъдно. Тук е центърът на зеленчукопроизводството в окръга. Застъпени са и трайните насаждения. В състава му са и две предприятия на хранително-вкусовата промишленост — консервно-хладилният комбинат в с. Ряхово и Заводът за плодови сокове в село Сливо поле, чиито фондове се равняват на 1/5 част от тези на АПК.

Работливи са стопаните и щедра е земята на този Русенски край. Отплатата на плодородния чернозем за добрите грижи към него не е малка. Планът за общата селскостопанска продукция през четвъртата година на петилетката бе изпълнен с 1 100 000 лева, а за печалбата с близо 3 000 000 лева. С това се осигури възможност за социалното и културното развитие на селищната система да бъдат надпланово заделени 242 000 лева. В резервния фонд на комплекса постъпиха над един милион лева. Тези резултати възвърнаха самочувствието на целия колектив, тъй като заличиха големия пасив от преразходите през предходната 1983 г., когато аграрно-промишленият комплекс зае незавидното предпоследно място между десетте комплекса в окръга при отчитане на годишните резултати. Те доказват силата на партийното ръководство, на човешкото мислене и действие, слети в умението да се вниква научно в проблемите, да се намира най-правилният избор при подбора на формите и средствата, за да бъдат те своевременно решени.

Пътят до тези успехи не беше лек. Селищната система е на 24 километра от окръжния град. Непосредствено граничи с Комбината за тежко машиностроене. В периода на затрудненията една немалка част от селскостопанските труженици премина на работа в него. Трябваше да се вземат мерки, за да се стабилизира икономиката на АПК, а оттам и работната сила.

В ТЪРСЕНЕТО НА ВЕРНИЯ ПЪТ

Свикано е заседание на общинския партиен комитет. Единствената точка от дневния ред е: „Доклад на управителния съвет на АПК „Съветска Русия" за изпълнението на социално-икономическите задачи през 1983 година". Данните сочат, че получените добиви от пшеницата — 350 кг, от царевицата за зърно — 652 кг, а от поливните площи — 830 килограма, са по-ниски дори от достиженията в предходните години,

Digitized by Google

далеч под възможностите на колектива. Влошените климатични условия — ветровата ерозия и сушата, са само част от причините за тоза връщане назад. Членовете на комитета са единодушни в мнението си, че лошите резултати са следствие преди всичко на слабости в ръководството и управлението. Едно от взетите решения е да се излезе пред окръжния комитет на БКП с предложение за кадрови промени. Започва се от подмяната на председателя на АПК. Новоизбраният е комунистът Никола Василев, дотогава заместник-председател на ОАПС – Русе, човек с дългогодишен опит в ръководството на селското стопанство. Предприети са и други целесъобразни размествания на кадрите, привлечени са нови. След тази първа крачка в търсенето на верния път общинският партиен комитет приема конкретни мерки за компенсиране на изоставането. Те са взети на ежедневен отчет от страна на комитета и първичните организации. Свеждат се главно до бързото внедряване на научните постижения, на нови технологии, овладяване на нови подходи в работата с кадрите, решително издигане ролята на ППО и трудовите колективи в борбата за ускорена интензификация на селскостопанското производство.

Общинският партиен комитет създава необходимата организация решенията да стигнат до всеки член на колектива на АПК. В отговор следват договорите за съревнование между отделните производствени единици, личните и колективните обещания, партийните поръчения на комунистите. В тази работа с хората най-пълно е използван опитът на колхоз „Дружба на народите" от Красногвардейския район на Кримска област — СССР, за създаване на здрави дружески връзки между трудовите колективи и поставяне работата им на съревнователна основа. Вземат се мерки и за активизиране на изобретателското и новаторското движение. Девизът на общинския партиен комитет „От всеки работник и специалист — предложения за издигане техническото, икономическото и организационното равнище на производството, на неговото качество и ефективност" оказва мобилизиращо въздействие за научно-техническа обосновка на насрещните планове.

Засилват се материалните стимули в съревнованието, за да се въздействува така, че то да започва още с изграждането на насрещния план, да присъствува в неговото непрекъснато актуализиране и да стимулира преизпълнението му. Учредява се преходно знаме на АПК, което се връчва на най-добрия колектив ежегодно. Обогатява се и арсеналът от духовни стимули — флагчета, значки, дипломи, поздравителни телеграми, благодарствени писма. Всичко това допринася междубригадното и вътрешнобригадното съревнование да стане един непрекъснат процес, който да се развива и обогатява с все по-нарастващата роля на трудовия колектив като стопанин на социалистическата собственост, а качеството на труда да се превърне в главно условие при излъчване на първенците.

Засилените контакти с хората, задълбочените анализи на причините за влошените резултати подсказват на общинския партиен комитет да постави на строг отчет един проблем с определящо за добивите значение — напояването. Единственото решение, взето на заседанието на комитета, след като е обсъдена оценка за използването на хидромелиоративния фонд на АПК, е: „Комитетът да работи по създаване на положителен опит в партийната работа при реконструкцията и модернизацията на хидромелиоративния фонд за увеличаване производството на зърно на поливни площи. Срок — краят на 1985 г. Отг. — първият секретар на ОПК."

Предпоставките за едно такова политическо решение обоснова първият секретар Нестор Митев: „На първо място, независимо от доброто желание и виждане на ръководители и специалисти, АПК всяка го-

Digitized by Google

дина изоставаше в производството на хлебно и фуражно зърно. Не се вземаха мерки за игнориране на обективния фактор — продължителните засушавания през последните години. На второ място, комплексът се намира в сърцето на Бръшлянската напоителна система, строена в началото на 50-те години. Осемдесет процента е така наречената „поливна земя", което ще рече, че всеки квадратен метър през летния период се осигурява с по 2,5—3 куб. м вода, за да се получат нормални за района резултати. Общинският партиен комитет възложи на работна група да оцени състоянието й. Оказа се, че старата канална мрежа в размер на 280 км на много места е почти ликвидирана, а и наличните мощности и техника не могат да решат проблема за напояването."

Всичко това дава основание на общинския партиен комитет да вземе решение — в близките 2—2,5 години да бъде извършена реконструкция на старата напоителна система и да бъдат изградени 9500 декара нови напоителни полета. Изказват се съмнения, че това може да бъде изпълнено, но членовете на партийния комитет и на управителния съвет на АПК са убедени. Започва широка организаторска работа. Изграждат се нови работни групи. На първата е възложено да оцени състоянието на откритата канална мрежа и да състави проект за реконструкцията й, а на втората — да предложи модела за новите поливни полета, което по същество означава изграждане на нова подземна тръбна мрежа и на полустационарни полета, заменяне на тракторите с електродвигатели. Констатацията на първата група бе, че откритата канална мрежа се експлоатира безстопанствено. За възстановяването на срутванията и за почистването на каналите са необходими над десет хиляди човекодни. Това означава, че с наличните строителни работници от селищната система за тази работа ще бъдат необходими над три и половина години само за възстановителните работи.

Без да отстъпи крачка назад от решението си, общинският партиен комитет излиза с открито писмо към всички, които работят и живеят на територията на селищната система, за пестене на водата и лично участие в ремонта на хидромелиоративния фонд. Всеки жител бе призован да отработи по три дни за почистване на старата канална мрежа. Така в студените зимни дни на повика на общинския комитет се отзовават над 3500 жители, които с доброволния си труд почистват каналите. Предприети са мерки и за изпълнение на проекта на втората работна група — строителство на нови поливни полета. Това (ако се търсеха мотиви за оправдание и застраховка) по същество бе задължение на стопанско предприятие „Водно стопанство". В програмата му обаче не се предвиждаха средства и материали до края на петилетката за тази цел. Ръководството на ДСО „Водно стопанство", спирайки се на правителствените документи, поощряващи всяка инициатива за увеличаване хидромелиоративния фонд, своевременно реагира на предложението на АПК „Съветска Русия" и осигури средства. Още през първата година са усвоени 650 хиляди лева и още толкова през настоящата. В резултат на това за новия поливен сезон, а не както бе предвидено до края на годината, комплексът вече разполагаше с нови 9500 декара поливни площи, които са засети с царевица.

В предсрочното и успешно изпълнение на тази задача общинският партиен комитет успява да въвлече най-активно първичните партийни организации. Под тяхно ръководство на открити партийни събрания всеки колектив на АПК предприе практически мерки за осъществяване на поставената задача. На две заседания на бюрото и на пленум на общинския комитет на партията тези въпроси също бяха обстойно обсъдени. Това оказа изключително въздействие за изпълнението на пусковите графици.

Digitized by Google

Резултатите през 1984 г. напълно удовлетвориха амбициите на общинския партиен комитет и на стопанското ръководство на АПК за надхвърляне границата от 1000 кг царевично зърно на декар от цялата поливна площ. От общо 31 хиляди декара царевица бе получено по 1026 килограма сухо царевично зърно. Има основание да се направи изводът, че при спазване на всички други условия от технологичен характер напояването е следващ важен фактор в рекордното производство на царевично зърно.

За тези резултати през 1984 година АПК „Съветска Русия" стана комплексен първенец в страната и получи три знамена на трудовата слава — на Министерския съвет, на ЦС на БПС и на ЦК на ДКМС.

ВРЪЗКАТА С НАУКАТА — ЕФЕКТИВЕН РЕСУРС

Чувството на добри стопани кара тукашните хора да търсят науката. Най-стабилни са връзките на АПК с опитната станция по сортоизпитване в Бръшлян. На площ от 250 дка всяка година се изпитват на еднакъв агрофон 240 наши и чуждестранни сортове пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед, фасул, соя, захарно цвекло. Експериментират се нови технологии. Така например в производството на захарно цвекло за първи път на площ от 10 декара се изпитва промишлено-разсадното отглеждане на тази култура. За тази цел оранжерията в с. Мартен вече се преустройва за разсадопроизводство, като се използва топла вода от ТЕЦ — Русе. Целта е ясна — да се избегне влиянието на пролетната ветрова ерозия, така характерна за този район, и да се намали зависимостта от летните засушавания.

Територията на АПК се използва не само за изпитване на нови сортове и технологии, а и за размножаване на перспективните сортове, което определено влияе на качеството и количеството на добивите.

Плодотворно е и сътрудничеството с института по почвознание и програмиране на добивите „Н. Пушкаров" — София, по пшеницата и слънчогледа в град Генерал Тошево, по семезнание и семепроизводство в Образцов чифлик край Русе, по царевицата в Кнежа. Научните работници следят развитието на културите, дават указания на място. Така например вследствие усиленото поливане пшеницата през тази година бързо израсна и по тяхно указание бе направено допълнително коригиращо подхранване със самолет само за 3—4 дни. Пак по препоръка на специалистите от научните институти за първи път през тази година са засети четири сорта фуражна царевица с различен вегетационен период, за да се удължи времето на прибирането ѝ в най-подходящата зрялост и осигури висококачествен силаж.

Вторият по важност отрасъл в комплекса е животновъдството. И тук темповете на развитие са стабилни и високи. Средногодишната млечност на фуражна крава достигна 4511 лева. Себестойността на кравето мляко е 385 лева на тон при средна реализационна цена 458 лева. Предаденото количество е с 3,74 на сто мастни вещества при база 3,6 на сто. С резултатите си хората от този отрасъл доказват, че и от животновъдството може да се спечели, като се има предвид, че допреди няколко години беше губещ отрасъл.

Говедовъдният комплекс е изграден преди 4 години по съветски проект. Тук работи младежки трудов колектив начело с комсомолско дружество от 50 членове. Всеки съзнава, че отклонението от технологичния режим означава минус за млеконадоя и прираста, за изпълнението на насрещния план. Последната зима температурата на въздуха в халетата достигна около нулата. Млеконадоят рязко спадна. Режимното захранване с електроенергия се отрази и на ритмичното подаване на вода. Лентовите транспортьори за изхвърляне на оборския тор из-

Digitized by Google

лязоха от строя, защото торът замръзваше по тях. Настъпилото истинско бедствено положение не можа да демобилизира духа на младите хора. Напълно се потвърди житейската мъдрост, че младостта не е порок, а предимство, особено в трудни моменти. Майсторството в професията им беше доказано и в тези непознати дотогава тежки условия. Затова, вместо до края на август, както са поели обещание, още през юни изпратиха своя рапорт до общинския партиен комитет и управителния съвет на АПК: „Изпълнихме шест месеца предсрочно плана на осмата петилетка. До края на годината ще предадем още 2230 тона мляко.“ Този резултат не е случаен. И той е плод на най-важното, решаващото условие — уменето да се работи с хората, да се поддържат тесни връзки с тях, да се проявява внимание към проблемите им, да се подкрепят основателните им искания. Не минава ден да не намине тук някой от ръководителите на комитета и АПК.

„Успехите в зърнопроизводството и във всички направления на комплекса — казва Ангел Митев, ръководител на зърнено-фуражна бригада в с. Сливо поле — бяха немислими без инициативността и добросъвестната работа на механизаторите, без творчеството и високата взискателност на ръководителите и специалистите“. За постигането на тези така потребни за съвременните ръководни и изпълнителски кадри характеристики на стила на работа има конкретна заслуга общинският партиен комитет. Те са резултат от изпълнението на решенията на пленума за издигане ролята и отговорността на кадрите, на програмата за повишаване авангардната роля на комунистите в борбата за интензификация на селскостопанския труд, на широко разгърнатата масовополитическа и индивидуална работа с хората.

„Всяко решение на комитета — споделя секретарят му Андрея Новаков — се подготвя от работна група, която изучава състоянието на проблема на място и предлага проект. Изпълнението се следи с контролни картони, които се връчват на изпълнителите не по-късно от 5 дни след вземането му. Седмичните оперативки, съвещанията с ръководните кадри, проверките на място, докладванията и отчетите са част от формите за контрол още в хода на изпълнението на взетите решения, на поставените задачи.“

Основателен е подходът на комитета да отправя проблеми, свързани с нарушения на дисциплината от ръководни кадри, в първичните партийни организации — там, където компетентността на партийните бюра и на партийните колективи е по-висока и следователно решенията — най-справедливи и точни. Още повече, че в общината има здрави, дееспособни първични партийни звена. С тяхна помощ той винаги търси изход от всяко положение. Ползата от такъв стил е двустранна. Обогатява се опитът, подобрява се работата на първичната партийна организация, повишава се уменето им да вникват по-задълбочено в собствените си проблеми, да намират верния изход за решаването им. От друга страна, членовете на партийния комитет добиват по-ясна представа за работата по изпълнението на задачите. Това е особено необходимо, за да може като ръководен орган да заема винаги правилна позиция при обсъждането на въпросите, да предлага изпълними решения.

С такъв подход бяха постигнати и високите резултати. От общо 11 бригади — членове на окръжния клуб на високодобивниците, три са от Сливополския аграрно-промишлен комплекс. Следва да се отбележи, че за членството в този клуб се изисква с 50 кг най-малко по-висок добив от декар, отколкото са изискванията за членство в Националния клуб на високодобивниците.

Отдавна сливополчани не разчитат само на дългогодишния си опит и на плодородната земя. Тайната на високите им успехи в зърнопроизводството е в здравата връзка с науката и в способността на първичните партийни организации да мобили-

Digitized by Google

зират хората да изпълняват задачите в срок и качествено, така както е посочено в инженерния проект, използвайки интензивните фактори — торовете, сортовете, растителнозащитните препарати, напояването и т. н. Като резултат на празника на земята и плодородието през миналата година в Бургас колективът на върнено-фуражната бригада в Сливо поле бе награден с орден „Червено знаме на труда" а тези в Ряхово, Борисово и Малко Враново — с „Орден на труда" — сребърен.

Ако се вгледаме, ще забележим, че измененията не са само в селското стопанство, а във всички направления. И това е обяснимо, защото животът на хората протича многостранно. На първо място, разбира се, е трудовото възнаграждение, което бележи съответствуващ на производството ръст — от 1342 лева средна годишна заработка през 1980 г. на 1780 през миналата. Но само личното възнаграждение не променя живота. Като илюстрация ще добавим, че за социални нужни ежегодно комплексът изразходва над 500 хиляди лева; построени са 6 детски градини; петдесет процента от храната на работниците е за сметка на АПК. В здравната служба идват висококвалифицирани специалисти от окръжната болница. Не е излишно да се спомене и личното стопанство, обезпечено с вода от напоителната система, материално осигурено от АПК, което осигурява не само допълнителни доходи, но и самозадоволяването на селищната система. Всичко това изисква правилна насоченост, навременно разкриване на проблемите, предприемчивост и деловитост, комплексен подход в работата както на комитета, така и на първичните партийни организации. С този подход общинската партийна организация се преборва с несгодите през тази година и на базата на утвърдените си успехи чертае плана на следващото петилетие.

Пенка ЯНАКИЕВА
кореспондентка на „Партиен живот"

Digitized by Google

ГРИЖА ЗА ЕФЕКТИВНОСТТА

АПК „Съветска Русия" в гр. Кубрат за четири години на петилетката изпълни плана за общата селскостопанска продукция 103 на сто, за чистата продукция 101,3 на сто, а за печалбата 100 на сто. Валутната програма е реализирана на 135 процента. През периода 1981—1985 година средногодишното производство на зърно в сравнение с 1980 година се увеличи с 26 на сто; на млякото — с 8,3 на сто, а на месото — с 35 на сто. Средната млечност от фуражна крава през 1984 г. достигна 4854 литра, а в кравефермата в с. Север — 5300 литра. За високите успехи аграрно-промишленият комплекс е награден с орден „Червено знаме на труда". През 1981 и 1983 година бе национален първенец по животновъдство, а през 1984 г. селищната система беше комплексен национален първенец. През този период десетки механизатори и животновъди станаха носители на правителствени отличия.

Резултатите са плод на целенасочената и конкретната организаторска и идейно-политическа работа на общинския партиен комитет и на първичните партийни организации, но те не са пределни. Затова в подхода на общинския комитет цари неудовлетвореността. Чрез формите на възпитателната работа и чрез усъвършенстването на партийния контрол има стремеж този подход да се насажда в стила на работа на първичните организации и стопанските ръководители. Защото паралелно с посочените добри резултати в развитието на агрокомплекса се забелязват неблагоприятни тенденции — задържане темповете на качествените икономически показатели в сравнение с ръста на натуралните показатели. Така например производствените разходи на 100 лева обща селскостопанска продукция се задържат на 84—86 лева. В животновъдството през 1984 г. на 100 лв. производствени разходи е получен едва по 7,87 лева чист доход. Недостатъчна е натовареността на транспортните средства. Ежедневно по различни причини престояват 16 на сто от автомобилите, а поради недостатъчна окомплектованост с ремаркета се използват едва 45—50 на сто от капацитетните им възможности. Не се получава възможният краен резултат от използването на изкуствените торове и препаратите за растителна защита.

Тези негативни тенденции не убягнаха от вниманието на общинския комитет на партията. На свое заседание още в края на 1983 г. комитетът реши да проведе пленум, на който да обсъди дейността на първичните партийни организации и на ръководството на АПК по отношение оптимизирането на себестойността на селскостопанската продукция. Явно беше още тогава, че само с едностранчивото нарастване на общата продукция комплексът няма да постигне необходимата рентабилност, да постави стабилни основи за разширеното възпроизводство. Едновременно с това все по-настойчиво се чувствуваше необходимостта от воденето на ресурсоикономисващо земеделие, която се потвърди особено силно през настоящата тежка година.

Независимо от назрялата необходимост за вземане на мерки не се избърза с пленума, а комитетът насочи ръководството на АПК към една обстойна проучвателна работа и първичните партийни организации към осмислянето на проблема в трудовите колективи. С помощта на Института по икономика и организация на селското стопанство бяха изследвани всички фактори на себестойността и на тази основа се определиха оптималните ѝ параметри. Наред с анализите и проучването общинският партиен комитет и първичните партийни организации разгърнаха широка разяснителна и организаторска работа сред комунистите и безпартийните в комплекса за спазването на технологичната дисциплина, за качествено извършване на отделните мероприятия, за пестеливото изразходване на торовете, препаратите и фуражите, за по-

Digitized by Google

рационалното използване на селскостопанските машини, на поливните площи и съоръженията. Повишаването на ефективността на производството застана в центъра на цялостната партийно-политическа дейност. Общинският комитет отделя голямо внимание на издигането ролята на партийните групи за мобилизиране и насочване усилията на селскостопанските труженици към тези проблеми. През 1984 и 1985 година се проведе преглед на тяхната дейност под девиза: „Партийната група отговаря за високи трудови резултати в малкия колектив".

След Националната партийна конференция в общинската партийна организация бе проведен разговор под наслов: „Качеството, дисциплината и аз", а сега се провежда друг разговор — „Моят принос за опазване и обогатяване на социалистическата собственост". По тези проблеми в партийните групи всеки комунист се отчита за своя принос. Не остават назад и профорганизациите в бригадите. Все в тази връзка в зърнено-фуражните бригади в селата Север, Тетово, Брестовене и Беловец се заработи със собствен кодекс за образцово социалистическо стопанисване и за трудова и технологична дисциплина, в който са залегнали редица клаузи, изпълнението на които води до повишаване отговорността на трудовия колектив за ефективността на производството. Първичните партийни организации в бригадите в с. Север и гр. Кубрат периодически на партийни събрания и заседания на партийните бюра правят оценка на спазването на кодекса и вземат мерки по отделни пропуски.

Първичните партийни организации се превърнаха в носители на новото и прогресивното. Под тяхно ръководство, с активната организаторска работа и личния принос на комунистите в бригадите в селата Север и Тетово и в кравефермата в с. Север се работи с високо чувство за отговорност при внедряване на научно-техническите достижения и челния опит. Отделя се голямо внимание на агроекологичния подход, на диференцираното торене според наличните хранителни вещества в почвата, на минимализираните обработки, на директната сеитба и др. За решаването на тези задачи голяма помощ оказва агроекологичната лаборатория към инженерингово дружество „Агромодел" в Разград. Първичната организация към зърнено-фуражната бригада в с. Север изгради проблемна комисия по внедряване на новостите. Тя извърши голяма работа със специалистите, участвува дейно в партийния контрол. В резултат на това стана практика изпитването на нови сортове и бързото внедряване на високодобивните за района чрез масови посеви.

Първичните партийни организации отделят голямо внимание на активността на комунистите и профсъюзните членове при формиране и обсъждане на насрещните планове. Агитаторите получават конкретни задачи как да водят разяснителната работа, да убеждават хората за разкриване на резервите. Съществена роля играят откритите партийни събрания и работата с партийните поръчения. Чрез тях усилията на комунистите се насочват към пестеливо изразходване на материалните средства, към пълно използване на селскостопанските машини и спазване на технологичната дисциплина. Добрата работа с партийните поръчения в с. Брестовене допринесе да се издигнат авторитетът и личният принос на комунистите за повишаване ефективността на производството. Така например първичната организация, разглеждайки работата на партийната група в автотранспорта за изпълнение на качествените икономически показатели, възлага конкретни партийни поръчения на комунистите за реализиране на икономии. В резултат на това през 1984 година при планувани 33 хиляди лева разходи за поддържане и ремонт са изразходени 14,5 хиляди лева. Плановата себестойност на 1 тонкилометър е снижена с 1,5 стотинки, икономисани са над 3 тона гориво.

Digitized by Google

След Февруарския и Мартенския пленум на ЦК на БКП в дейността на партийния комитет и първичните организации се утвърждава делови стил, налага се висока взискателност към стопанските ръководители и към комунистите за решаване въпросите на интензификацията на производството и за повишаване на неговата ефективност. На заседанията на бюрото на комитета въпросите от този род се обсъждат по-системно, с новаторски подход. Също така засилват се контролните функции на първичните партийни организации по прилагането на новия икономически механизъм и бригадната организация на труда. Тези въпроси сега се разглеждат по-системно на събранията. По внедряването на лимитно-чековата система в автотранспорта и механизацията и на новите авангардни технологии в растениевъдството и животновъдството докладват ръководителите на бригадите, специалистите и технолозите. Стремежът на партийния комитет и на първичните партийни организации е в духа на изискванията, поставени в Докладната записка на др. Тодор Живков, да усвоят и прилагат нов тип контрол, своевременно да се информират за изпълнението на задачите и да вземат регулативни мерки. За усъвършенствуване на партийния контрол към първичните организации в бригадите за зърнено-фуражно производство има изградени комисии, които осъществяват контрол по решаването на отделни проблеми. Като форма на контрол за повишаване на отговорността успешно се прилага отчетът на комунистите на партийни събрания и на сбирки на партийните групи.

Под ръководството на партийния комитет последователно се усъвършенствува организацията на труда в АПК. Повишиха се самоинициативността, самостоятелността и икономическата заинтересованост и отговорност на производствените единици. Бригадата от нов тип се утвърди като основна организационна, производствена и социално-икономическа единица. Изградени са 5 бригади в растениевъдството, 5 в животновъдството и 4 за техническо обслужване, на които е предоставена оперативна и икономическа самостоятелност. Успешно се внедрява акордната система на заплащане. Сформирани са 43 акордни единици, от които 20 в растениевъдството, 16 в животновъдството и 7 в промишлените и страничните дейности. Обвързването на заплащането с крайните икономически резултати влияе положително върху повишаването на ефективността на производството.

Проведеният през юни пленум на общинския комитет, който разгледа проблема за себестойността на продукцията в АПК през деветата петилетка, утвърди програма за развитие на производството, в която са поставени високи цели. През 1990 година производството на зърно ще стигне увеличение с 33 на сто спрямо средногодишното през 1981—1984 година, на млякото — с 22 на сто, на месото — с 28 на сто. Производствените разходи на 100 лв. обща продукция ще се намалят на 76,9 лева, а себестойността се предвижда да се снижава ежегодно с 1,5 пункта. Също така се предвижда чистият доход ежегодно да расте с 6 на сто.

На пленума основателно се направи изводът: „Единственият правилен път за постигане на тези високи цели е ускореното внедряване на научно-техническите достижения по целия фронт на селскостопанското производство“. Затова бяха утвърдени конкретни партийно-политически и организационни мерки. Сега задачата на общинския комитет е те да се превърнат в убеждение и кръвно дело на всеки ръководител, специалист и селскостопански труженик в селищната система, като се работи творчески и с новаторски подход.

Йосиф ГАВРИЛОВ
кореспондент на „Партиен живот“

Digitized by Google

ТРУДНИЯТ ПЪТ НА ТЕХНИЧЕСКОТО ОБНОВЯВАНЕ

Сливенският завод „Динамо" е водещ в града и окръга. Създаден през 1967 г. като завод за производство на генератори и стартери за леки автомобили ВАЗ, той постепенно разшири номенклатурата си и в момента е един основен производител у нас на двигатели за електронноизчислителна техника и високомоментни двигатели и комплектни електрозадвижвания за металорежещи машини с цифрово програмно управление и роботи.

През 1976 г. бяха внедрени първите постояннотокови двигатели за запаметяващи устройства с магнитна лента, с което бе спрян вносът им от САЩ. В момента заводът е единствен производител у нас и в социалистическия лагер на 15 модификации двигатели, които напълно задоволяват нуждите на Обединени заводи за запаметяващи устройства — Пловдив. Два типа от двигателите са атестирани във висша категория, което е гаранция за високото им качество. През деветата петилетка усилията на партийното и стопанското ръководство на предприятието ще бъдат насочени към модернизация на двигателите, съобразно постиженията на водещите фирми, както и към разширяване и модернизиране на производството им.

●

Под ръководството на заводската партийна организация особено внимание се обръща на развитието на стратегическото направление в българското електромашиностроене — високомоментните двигатели и комплектните електрозадвижвания за металорежещи машини с цифрово програмно управление и роботи. През 1977 г. съвместно с института „Н. Белопитов" внедрихме в производство първите у нас високомоментни двигатели и комплектни електрозадвижвания за подавателни движения на металорежещи машини. Със съдействието и помощта на окръжния и общинския комитет на партията и промишлено-търговското обединение „Елпром" — София за няколко години заводът се превърна във водещо предприятие у нас в това направление. По съветска документация се внедриха в производство постояннотокови двигатели и комплектни електрозадвижвания за главни движения на металорежещи машини с цифрово програмно управление.

С тези темпове развиваме и производството на двигатели и задвижвания за промишлени роботи. През 1981 г. чрез лиценз внедрихме пет типа серводвигатели, с които задоволяваме нуждите на научно-производствения стопански комбинат по роботика „Берое" — Ст. Загора и Завода за изчислителна техника — София. От 1984 г. произвеждаме два типа задвижвания за роботи, с които изцяло задоволяваме нуждите на роботостроенето.

До края на 1985 г. и през деветата петилетка предстои внедряването на нови и модернизирането на произвежданите двигатели и комплектни електрозадвижвания, както и чувствително нарастване на производството им с оглед пълно задоволяване растящите нужди на българското машиностроене и роботостроене.

Механизацията и автоматизацията на производството са стояли и продължават да стоят на преден план пред колектива на завода. Решаването им придоби особена важност след внедряването на двигателите

Digitized by Google

за изчислителна техника и двигателите за металорежещи машини и роботи, където номенклатурата е голяма, а сериите — сравнително малки. Освен това производството на завода изцяло е свързано с голямо количество ръчен и непривлекателен труд.

Основен дял при производството на автомобилните генератори и стартери имат интегрираните технологични процеси. При производството на корпусни детайли се използват агрегатни машини, обединени в технологични линии, а при производството на валове — линия от технологични модули с хидрокопирни стругове. Лакобояджийските покрития се извършват на полуавтоматична линия.

При внедряването на двигателите за металорежещи машини с цифрово програмно управление и роботи бе разработен технологичен проект за производство, в основата на който бе заложен модулният принцип. Електрическият контрол на роторите е автоматизиран, а в началото на годината бе внедрена клетка за автоматизиран монтаж на част от лицензните двигатели за роботи. В процес на разработка е гъвкава автоматизирана производствена система за механична обработка на детайли за двигатели за роботи, която ще бъде внедрена в първите години на деветата петилетка. Предстои разработването и внедряването на такава система за механична обработка и на детайли за двигатели за металорежещи машини.

До края на 1985 г. ще се автоматизират част от импрегнационните и химическите процеси в завода, а през 1986—1987 г. — крайният контрол на двигателите и задвижванията за металорежещи машини и роботи.

Все още обаче не обръщаме необходимото внимание на организацията и автоматизацията на инженерния труд и закъснението в тази област вече започва да оказва влияние върху ускореното внедряване на техническия прогрес.

Под ръководството на заводския партиен комитет и първичната партийна организация немалко е направено и по намаляване на ръчния тежък физически труд. През 1984 г. са освободени 22 работници от ръчен труд, 9 работници от физически тежък и непривлекателен труд, а на 15 работници трудът е облекчен. За 1985 г. са планирани 16 мероприятия, които ще доведат до освобождаване на 46 работници от ръчен труд и до облекчение труда на 9 работници. В това направление ще бъдат насочени значителна част от средствата, предвидени за реконструкция и модернизация на завода през деветата петилетка.

Основен дял при внедряването на научно-техническия прогрес се пада на базата за развитие и внедряване при завода, където са концентрирани по-голямата част от специалистите с висше и средно специално техническо образование. Натрупаният от тях практически опит, допълван с нови знания в курсовете за квалификация и следдипломно обучение, им позволява да решават успешно поставените отговорни задачи. За това красноречиво говори фактът, че за първото полугодие на 1985 г. базата е на първо място в съревнованието между научните организации в рамките на промишленото търговско обединение „Елпром". Все още обаче има какво да се желае от новопостъпващите млади специалисти от висшите учебни заведения, където и материалната база, и образованието изостават от съвременните изисквания и достижения на науката и практиката.

Следдипломното обучение на специалистите от базата и завода е въпрос от съществено значение, на който обръщаме особено внимание. Сключени са договори за обучение на специалисти с висшите машинно-електротехнически институти в София и Варна, Висшето техническо училище „А. Кънчев" — Русе, отрасловия учебен център „Квалима" — София, Научния институт по икономика и организация на машиностро-

Digitized by Google

нето — София, Централния съвет на Научно-техническите съюзи и окръжния съвет на Научно-техническите съюзи — Сливен. За периода 1981—1984 г. са повишили квалификацията си над 350 специалисти по специалностите „Технологични процеси и съвременни технологии", „Електрически машини", „Надеждност в електрониката и електротехниката", „Организация и управление на качеството", „Организация на машиностроителното производство" и др. За тази година имаме сключени договори за следдипломно обучение на 112 специалисти. Добре би било в следдипломното обучение и квалификация наред с теоретичната част да се обръща по-голямо внимание и на практичната страна на разглежданите въпроси.

Немалко е направено и по осигуряване на завода с кадри през следващите години. До момента са сключени договори със 76 студенти от висши учебни заведения, които са стипендианти на завода. Третата степен на обучението им се провежда при нас, като основната част от дипломните работи решават проблеми и задачи от технически и производствен характер. По този начин веднага след завършване на образованието си младите специалисти започват активна работа. Като имаме предвид ползата от това, в момента извършваме подготовка за превръщането ни в базов завод на Висшия машинно-електротехнически институт — Варна при провеждане третата степен на обучение за специалности, свързани със заводското производство.

В заключение искам да отбележа, че постигнатите резултати от внедряването на научно-техническия прогрес в завода са положителни, но това далеч не ни удовлетворява. За изпълнение решенията на Февруарския пленум на партията от тази година е необходимо под ръководството на заводската партийна организация да продължим да създаваме обстановка, в която всеки комунист, всеки член на колектива на завода да даде своя личен творчески принос за решаване на проблемите.

инж. Васил ЖЕЧЕВ
началник на базата за развитие и внедряване при завод „Динамо" — Сливен

В БОРБАТА ЗА КАЧЕСТВО

Първата копка на Стопанския комбинат за химическо машиностроене в Хасково е направена през 1975 г. Тук се произвежда оборудване за домостроителните комбинати, комплексни технологични линии и инсталации за химическата, нефтопреработващата, химико-фармацевтичната и целулозната промишленост и за биотехнологии. Усвоена е технология за щамповане на елептични дъна с диаметър до 4,5 м на уникалната 4000-тонна преса.

В комбината се трудят 1720 инженери и работници. Първичните партийни организации са пет, в малките трудови колективи са изградени 27 партийни групи. Темата на нашия разговор са именно групите, по-точно, тяхната роля за повишаване качеството на продукцията. Събеседници са ни партийни и стопански ръководители, отговорници на партийни групи, отделни комунисти.

Digitized by Google

Секретарят на една от първичните организации Ст. Пърлев от десет години е в комбината и добре познава обстановката тук, създадените вече традиции, формиралия се опит. Ето какво разказва той:

— В началото на годината партийната организация анализира предстоящите задачи. По-нататък тези задачи се разискват още по-конкретно в партийните групи съобразно спецификата на работата. Поставят се поръчения на всеки комунист; всеки отчита как е изпълнил възложеното му през миналата година.

Така партийната група в техническата дирекция най-основно обсъжда проблема за намаляване на ръчния и непривлекателен труд, за внедряване на научно-технически постижения. Комунистите от производствената дирекция конкретизират задачите по изпълнението на производствената програма, анализират натоварването на производствените мощности, търсят пътища за усъвършенстване качеството на продукцията. В икономическата дирекция партийната група обединява и насочва усилията за прилагане на новия икономически подход, за укрепване на бригадната организация, за използване на акордното начало и т. н. Групата в икономическата дирекция разглежда въпроси, свързани с договорирането и реализацията на произвежданата продукция, с вътрешните и външните взаимоотношения. Партийната група в помощното стопанство съдействува за решаването на социално-битовите проблеми. В партийната организация има седем групи, обединяващи комунисти от 27 отдела. На всекиго е поставено поръчение. Така задачите, подети от групите, стигат до всеки техен член. Разговорите и отчетите на комунистите позволяват отделният специалист да види мястото си в организацията и в колектива, да осъзнае слабостите, които допуска, да чуе препоръки за отстраняването им.

Всеки член на партийната група в производствената дирекция си има личен план, за чието изпълнение се отчита. Митко Добрев, главен специалист, споделя:

— Моята задача е организацията на производството. Грижа се навреме да се съставят графиците по месеци, да се предвидят материалите. Следя да няма забавяне, контролирам работата на служителите, търся отговорност. Наистина това са мои служебни задължения. Но нали като комунист съм длъжен да върша максимално добре своята работа. Така че обяснимо е защо отчитам всичко това и пред партийната група.

Във всекидневната си работа инж. Иван Калинов, заместник главен директор, отделя много внимание на причините за некачественото и нереализирано производство. Като член на партийната група той запознава с възникващите проблеми останалите комунисти, отчита и своя конкретен принос в решаването им.

В шеста партийна група членуват монтьори и автомонтьори, трактористи, шофьори, мотокаристи, които са заети в производството на оборудване за домостроителните комбинати. Продукцията на Комбината за химическо машиностроене задоволява 40 на сто от нуждите на всички домостроителни комбинати в страната, така че качеството на произведената тук продукция дава ефект върху дейността на много колективи. И всички комунисти, като се започне от най-старите — Иван Димитров и Захари Атанасов — и се стигне до младите — Слави Петков, Митко Петков, Артин Чилингирян, — дават пример на съзнателно, отговорно отношение към работата, формират атмосфера на взаимна взискателност и взаимна помощ, която помага да изявят най-добрите си качества и безпартийните — такива като Михаил Илиев, Иван Каратанасов и др.

С какви въпроси главно се занимават партийните групи в комбината? Всяка в отделното производствено звено, където е изградена, се

Digitized by Google

стреми да ангажира най-пълно силите на колектива за изпълнение на стопанските задачи, за увеличаване натовареността на производствените мощности, за усвояване на нови технологии и изделия, подобряване на трудовата и технологичната дисциплина, икономия на суровини и материали, повишаване качеството на продукцията. Тези въпроси са теми на събранията на групите, на откритите партийни събрания, на индивидуалните разговори. Системните анализи помагат постоянно да се знае състоянието на работата в отдела или цеха, на личната и колективната дисциплина, навреме да се правят целесъобразни предложения за постигане на по-добри резултати. Конкретността на разискванията пък позволява всеки работник, всеки специалист да може да каже: ето моя принос за повишаване на качеството, ето това не съм успял да направя. Особено раздвижване в колективите се забелязва при провеждането на разговорите на тема „Чувствуваме ли се стопани на нашия завод, на машините, съоръженията и екипировката", организирани от партийните групи.

Като главна стратегическа задача се очертава решителното подобряване на качеството. Отговорничката на партийната група в производствената дирекция инж. Юлиана Шекерова разказва:

— Анализирахме състоянието на организацията и управлението на всяка дейност по функции, направихме преглед на качеството на производството и на факторите, които му влияят, изработихме своя програма. Изпълнихме набелязаните 34 задачи, това помогна на производството, а имаше и допълнителен ефект — партийната група издигна авторитета си като политически ръководител в дирекцията и отделите.

Извършва се преглед на качеството по бригади, цехове, производства и заводи, който обхваща състоянието на конструктивната и технологичната документация, на складовото стопанство, организацията на производството, технологичната дисциплина, метрологичното осигуряване, контрола. Много внимание се обръща на внедряването и развитието на комплексната система за качество. Във вестник „Машиностроител" се разпространяват положителните почини и инициативи на колективите, поместват се критични материали. Анкети и социологически проучвания изясняват различни аспекти на факторите за подобряване на качеството. Специално място в оценката на номенклатурните кадри се отделя на приноса им за подобряването на дисциплината и на качеството на произвежданата продукция. Има конкурс за дизайнерско проектиране на основните изделия. Качеството е водеща тема в системата за политическа и икономическа просвета, в нагледната агитация. Всичко това заедно с икономическите стимули за високо качество създава определен интерес, определена нагласа в трудовия колектив на комбината. От постъпилите през годината 620 работнически предложения 120 са специално насочени към повишаване качеството на труда, на управлението и на продукцията.

Разбира се, дотук не може да се спре. Работата продължава. Сега в партийните групи се води разговор на тема „Комунистът, дисциплината и качеството на труда". Целта е още по-ясно да се види мястото на всеки партиен член, да се открои личният принос на всекиго, да се прояви конкретна взискателност.

— Като комунисти ние сме отговорни за качеството; надеждността на произведеното от нас оборудване е не само атестат за марката на „Химмаш", то е авторитетът ни като машиностроители, самочувствието ни на стопани на комбината — изразява общото настроение секретарят на комбинатския партиен комитет Паскал Арнаудов.

Високото качество е резултат от високо техническо равнище на производството. В борбата за внедряване постиженията на научно-техническия прогрес партийните групи имат своя територия. Поставят се

Digitized by Google

конкретни поръчения, правят се отчети. Поема се шефство над някои нови изделия и технологични линии. С наистина активното участие на комунистите например бяха преустроени пещите за работа с природен газ вместо с мазут — получен е икономически ефект за 150 000 лева и рязко се подобри работата на цеховете; внедрява се аргоно-дъговото заваряване, престъргване на кофражни форми и т. н. Значително се повиши качеството на продукцията с внедрената технология за магнитно-луминисцентен контрол. Макар че все още не са решени някои проблеми, свързани с намаляването на тежкия и непривлекателен труд — например механизираното изнасяне на детайли от гилотината във втори цех, механизирането на стендовете в трети и четвърти цех, механизацията на 800-тонната преса във втори корпус, — но в тази насока има значителен напредък. Машините освободиха от ръчен труд 70, от тежък физически труд — 28 работници. Двойно е превишен плануваният икономически ефект от внедрени рационализаторски предложения.

Наистина решаването на такива сложни и трудни проблеми не е по силите на отделната партийна група, не е по нейните мащаби. Но отделната партийна група може друго — тя изисква в рамките на конкретното производствено или управленско звено максимално съзнателно и отговорно да се изпълняват задачите по научно-техническия прогрес. Тя може да помогне постигнатото от един, наученото от друг, чрез взаимопомощта и разпространението на опита да се усвои от повече работници.

Комунистът Георги Чолаков споделя:

— Високото качество на заварките научихме в ГДР, в професионално-учебния център към Завода за химическо машиностроене в Грима — Лайпциг. Работехме с модерна заваръчна техника, особено при електродъговото заваряване на черни метали, под ръководството на вещи майстори. Изпитът ни беше в Хале, в Централния институт по заваръчна техника, който е сред водещите в света. Така получихме международен паспорт на заварчици. И наученото правим сега достояние на нашия колектив.

Не случайно комбинатът е родно място на различни инициативи. В четвърти шлосеро-монтажен корпус заработват със собствена гаранция за високо качество на продукцията, предназначена за реконструкцията на Стопанския химически комбинат в Димитровград. Комсомолското дружество в ремонтно-механичния цех поема отговорност за всяко изделие, за всяка извършена операция. Починът „Героят е винаги в строя“ организира и осмисля трудовите делници. Съревнованието насочва усилията към завоюване на званията „Качественик“, „Колектив за високо качество“, „Колектив без рекламации“.

Не бива обаче да се остава с впечатлението, че няма проблеми в равнището на качеството, в организацията на производството — въобще в работата на субективния фактор. Понякога закъсняват производствените графици — това нарушава ритмичността. Не се осигуряват в някои случаи материални ресурси за извънпланова продукция. Различни бригади изработват еднотипни изделия. Продължително време четвърти корпус — основната производствена единица — не бе натоварен до оптималния си капацитет.

Затова партийните организации, партийните групи не могат да си позволят отпускане. За тях има достатъчно работа.

Кирил ДИНКОВ

Digitized by Google

С ЛИЦЕ КЪМ ИСТИНАТА

Тя, жалбата, беше анонимна. Вместо подпис в края ѝ пишеше „работниците от бригадата". Само няколко дни след получаването ѝ при нас се обадиха и от други инстанции, че такава жалба, но с много потревожен тон се е получила и при тях. Бяхме сериозно обезпокоени. Това, че беше изпратена на много места, не беше толкова важно. Причината за безпокойството бе, че в жалбата се изнасяха неща, чужди за нашата действителност. Подхвърляше се за един порочен стил на ръководство, който трябва да бъде пресечен още в началото му. Оплакванията бяха, че в най-голямата бригада на предприятието, която поддържаше електросъоръженията на цялата мрежа на общественото храненс и търговията в столичния град, съществуват много недостатъци и нарушения. За бригадир бил назначен, а не избран от бригадата, нечестен, егоист човек. Ръководството на предприятието не давало свобода на критиката, служело си с „порочни" методи на действие. Споменаваше се, че с бригадата било провеждано събрание, което приличало на разпит. Да, тук ставаше дума за принципни неща. Бедата не беше в анонимността на жалбата, а в това, че сигналите бяха сериозно обвинение и както я е разюлирал секретарят, „дори петдесет процента да е вярно" от разказаното, не е за пренебрегване, защото въпросът е за съществени пропуски в нашата работа, в стила и подхода на ръководството на предприятието. Жалбата завършваше с искането „съдействувайте ни за провеждане на едно спокойно делово събрание". Навярно хората искат да изкажат тежненията си. Така се стигна до събранието на бригадата, на което искахме да чуем мнението на всеки член на колектива. Да стигнем до истината и за състоянието на дисциплината, и за организацията на ръководството в тази важна производствена единица.

На събранието присъствуваха всички членове на бригадата. И всички до един се изказаха. Атмосферата, която се създаде, беше делова и спокойна, предразполагаща към откровен, „мъжки" разговор. Ето извадки на част от изказванията:

Б. М.: — ... становището на ръководството ни беше такова, че за бригадир може да бъде избран не само един човек. Няколко души имаха качества. След като един-двама си направиха отвод, за бригадир беше избран сегашният. В бригадата съществуват групировки ...

М. И.: — ... има лични амбиции на една група против бригадира. Той създаде един много добър ред...

Б. П.: — ... Бригадирът е човек естет, много коректен, много бърз, с пъргав ум ... Оспорвам това нещо, че на събранието, което проведохме с ръководството на предприятието, е упражнен някакъв натиск, за да не се изказват хората. Напротив, просто ги караха да се изказват, а те мълчаха...

Г. К.: — ... Когато дойдохме в работилницата, тя беше в окаяно състояние. Бригадирът с неговия вкус, да се изразя естетичен вкус, идете да видите сега какво представлява работилницата — аптека. Искам да ви кажа нещо друго, че независимо кой ще стане бригадир, мене това не ме засяга абсолютно. Аз съм самостоятелен техник, разбирам от работата си и си работя. Никой няма право да пише писмо от мое име. Разбрах кои хора са писали това изложение, но те нямат доб-

Digitized by Google

лест да станат да кажат защо са го писали. Аз смятам, че не е необходимо да се сменя бригадирът...

И. Т.: — ...Ако бригадирът е имал провинения в миналото, то нашите закони са го наказали... Тридесет и четири години стаж имам, в такава чудесна работилница не съм влизала. Той въведе отчетност и уреди неуредените обекти. Не виждам защо трябва да сменяме бригадира.

Л. Т.: — ...Дайте да се хванем ръка за ръка, да работим, да си покриваме заявките. Тук всички са мъжкари и такива клюки женски, с извинение, да няма, аз съм такъв, оня такъв...

П. А.: — ...Въпросът е, че аз съм доволен от бригадира, гледа си работата, нито ме е нахоквал, нито ми се е заканвал, на колкото заявки ме е изпращал, съм ги вършил...

С. С.: — ...Трябва да се даде отговор бригадирът колко машини ще поддържа. Половината или всичките...

И. В.: — ...Събирането на трите бригади в едно е много добре. Трябва да станем колектив. Да си направим една-две екскурзии, за да върви колективът...

Х. Б.: — ...За да няма такива дрязги, които действително се изтъкнаха, следва да се регламентират задълженията и правата на бригадира...

Слушах тези мъже и ми ставаше и приятно, и леко. Те разсъждаваха зряло, принципно и с малки изключения, никой от тях не изпадна в дребнавости и крайности. Всички бяха загрижени за единството на колектива, за подобряване на работата. И с облекчение дочаках края, за да се убедя, че в жалбата нещата бяха изкуствено приповдигнати. Беше прекрачен прагът на спокойния и градивен тон, невярно беше описана действителността. А след всичко чуто и след допълнително проучване на обстановката действителността се оказа съвсем друга...

Решава ръководството да обедини няколко бригади в една мощна и способна да се справя със задачите единица. Едно разумно, практически полезно и ефективно решение. Създават се възможности за реален контрол и народностопанска полза. Подобрява се отчетността с материалите, въвежда се по-голяма оперативност при изпълнението на заявките, постига се по-добра дисциплина, не се пилеят хора, инструменти и материали. Обединяват се три дотогава съществуващи малки бригади. И в трите различен ред, дисциплина, отчетност. Някои хора дотогава са си прекарвали доста „добре" работните дни. Малко работа, слаба отчетност на детайлите (която понякога се е използвала за лични облаги), пийване в работното помещение и други не съвсем безобидни нарушения и пропуски. Но се създава нова, голяма бригада, идва и нов човек за бригадир, който обича реда, дисциплината, точното отчитане. И тогава някои решават, че това не бива да става, то не е по нрава им. Започва реагиране. Та на този бригадир може да му се намери цаката, има там нещо в миналото, за което да се закачим и да го ликвидираме. Той, въпреки че е взискателен, стриктен и дисциплиниран, все пак е уязвим. Има по какво да се бие. И започват искания към ръководството да се снеме бригадирът. Но въпросът „защо трябва да се снеме" няма задоволителен отговор. Само се повтаря без повод и с повод „да се смени". И след като това не дава резултати, следват анонимки. Най-лесното и същевременно удобно злепоставяне на човека, без да ти се знае името и да останеш в сянка. Но тези хо-

Digitized by Google

ра бяха само няколко и не те определяха физиономията на бригадата. Те изхождаха от интереси, които не се споделяха от колегите им.

Събранието показа също, че за подобряването на работата в бригадата има още много какво да се прави. Сложено е само едно добро начало. Но трябва да се помисли изглежда и за регламентиране функциите на бригадира, да се усъвършенствува системата на отчитане, да се въведе по-строг контрол при изпълнение на заявките. Тези все още „неизгладени" въпроси даваха поводи да се създава и известно недоволство в колектива. Да, и по укрепването на колективния живот в бригадата има какво да се прави. Това е слабото място, за което трябва да помисли и профгрупата. Партийните членове можеха да поведат бригадата и да я укрепят.

И защо все пак така ни заинтересува и развълнува тази жалба, защо й отделихме толкова време. Основанията за това бяха няколко. На първо място ставаше въпрос за истината около една важна за ежедневния живот на града бригада. Освен това касаеше се за принципни неща, за стил и метод на ръководство. И радостно беше, че действителността опровергаваше „жалбописците". Но аз си мисля за нещо друго. Защо все още се намират хора, които от дребните пропуски градят база за раздори и клюки? Кому помагат те? И може би бригадата ще намери сили, както пролича и от събранието, да постави тези хора на местата им, а в мене залегна убеждението, че именно хората, които не изпълняват задълженията си, които бяха свикнали преди обединяването на бригадата на разхищения и недисциплинираност, те бяха „писачите" на такива анонимки. Впрочем анонимността на изложението говореше за гузна съвест и страх да застанеш лице в лице с истината. Добре е, че такива хора са малко, както се убедих и при този случай.

Ангел ЛЕФТЕРОВ

Digitized by Google

В ЦЕНТЪРА НА ВНИМАНИЕТО — СОЦИАЛНИТЕ ВЪПРОСИ

Производственото обединение Мински тракторен завод „В. И. Ленин" (Белоруска ССР) се специализира в производството на известните в много страни универсални колесни трактори „Беларус". На най-отговорните участъци на голямото и сложно производство работят над 4 хиляди комунисти. За участието на партийната организация на обединението в работата по подобряване на условията на труд и бит на работниците в тракторния завод разказва секретарят на партийния комитет на предприятието ВЛАДИМИР ГАЛКО.

Преди четири години след внимателно проучване на решенията на XXVI конгрес на КПСС и подробно анализиране на работите в завода комунистите в предприятието съставиха петгодишен план на организационно-политическите мероприятия за изпълнение решенията на този партиен форум.

Ние, комунистите, имахме за задача да насочим целия колектив към реализиране на сложните производствени и икономически задачи, като покажем личен пример в разкриването на резерви за подобряване на работата. Така например на конгреса беше изтъкната необходимостта от повишаване на техническото равнище, качеството, надеждността и дълготрайността на селскостопанските машини. За завода това означаваше, че през петилетката трябваше да се осъществи целият подготвителен цикъл и да се започне серийно производство на енергонаситения трактор от новото поколение „МТЗ—100". Естествено, че във връзка с това водещо място в плана се отреждаше на партийната работа за осигуряване на успешно изпълнение на тази извънредно напрегната задача, чието осъществяване би било невъзможно само със силите на администрацията и с инженерни средства, като се игнорират „човешкият фактор", настроението на хората, желанието им да се трудят добре. Партийният комитет предвиди и заплануваше доста допълнителни мерки за повишаване на ефективността на производството и на качеството на продукцията, за усъвършенстване на управлението и организацията на труда.

И все пак един от най-големите в новия план беше разделът „Подобряване на социално-битовите условия на работниците".

По инициатива на първичните организации

Защо все пак ние обърнахме внимание именно на този участък? Тук сякаш водеща роля трябваше да играе профсъюзът?

За да отговорим на този въпрос, трябва да се върнем назад в историята. Тракторният завод започна да се строи през 1946 г. в покрайнините на напълно разрушения от хитлеристите град. Той се строеше бързо — още през 1948 г. беше пусната първата продукция. През изминалите години минският тракторен завод се реконструира три пъти, като всеки път увеличаваше мощността си. В стремежа непременно да се ускори производственият ритъм понякога се забравяше за удобството в производството, оставяха се на заден план и някои други социални проблеми. Получи се така, че в предприятията, които се появиха през последните години около тракторния завод, условията на труд в началото на петилетката се оказаха подобри. А у нас се засили текучеството на кадрите, появиха се и други признаци, които подсказваха, че престижът на фирмата спада.

Една от идеите за подобряване на положението в цеховете, където се беше създала неблагоприятна обстановка, беше подсказана от самите комунисти.

В леярния цех № 1 започваше поред-

Digitized by Google

ният етап от реконструкцията. Монтирано е по-производително оборудване, което трябваше да ликвидира тежкия ръчен труд. „А защо да не отидем и по-нататък и да не превърнем изцяло цеха в образцов участък по условията на труд и по производствения бит?“ — си зададоха въпроса комунистите в цеха.

Партийният комитет изрази съгласие с тази инициатива и предложи на комунистите-ръководители да й окажат възможно най-голямо съдействие. Бяха мобилизирани вътрешните резерви и бе създадена специална бригада, на която беше възложено успоредно с монтирането на прогресивното оборудване да се заеме с комплексното благоустройство на цеха. Проектът беше разработен самостоятелно, като се обобщиха предложенията и пожеланията на работниците.

Преди всичко беше създадена стая за почивка, като за таз цел беше освободено едно от помощните помещения. Уютният интерес, оформен с дизайнерска фантазия, климатичната инсталация, гостоприемният самовар и телевизорът направиха това място популярно сред работниците. Те обичат да се отбиват тук по време на обедната почивка, тук прекарват почивките в рамките на смяната. Някак си незабелязано стаята стана и място за агитационна работа. В непринудена обстановка пропагандистите провеждат беседи по актуални проблеми не само на живота в завода, но и по интересуващи работниците въпроси на вътрешната и външната политика на КПСС.

Благодарение на организираното начинание и на ентусиазма на самите работници още след половин година сериният цех беше неузнаваем. Беше въведен ред в оборудването. Именниха облика си и станаха по-привлекателни и по-удобни баните и съблекалните. В дворчето пред входа на цеха се появи тревна площ с цветя и фонтан. Беше създаден възстановителен център със сауна и малък басейн.

Вестта за преобразованията в цеха се разнесе из целия завод. А за да може работата да не се ограничи само с разговори, партийният комитет организира школа на челния опит в решаването на проблемите на социално-битовото преустройство на производството. Бяха поканени ръководителите на всички цехове, подразделения и служби в завода. В работата на школата участвуваха секретарите на партийните и председателите на профсъюзните организации.

Резултатите от принципния разговор се почувствуваха за кратко време. В предприятието се разгърна широко съревнование за по-добро благоустройство на цеха, участъка, работното място. Онова, което беше направено в леярния цех, сега беше извършено практически навсякъде. Появиха се и новости. Така например създадени са стаи за психическо разтоварване, където по специална методика под лекарски контрол работникът бързо може да се отърси от физическото и нервното напрежение.

Не може и да се мисли, че всичко е навсякъде е вървяло по мед и масло. В много случаи се налагаше да се преодолява инерцията на традиционното мислене на някои ръководители, които разсъждаваха горе-долу така: „Преди всичко планът и производствените показатели, а всичко останало може да почака“. Именно тук изигра решаваща роля обстоятелството, че работата по преобразуването на производствения бит беше възглавена от партийната организация. Спрямо равнодушните и безинициативните се вземаха строги партийни мерки.

Резервите на стопанския подход

Разбира се, ние прекрасно схващаме, че благополучният социален климат в предприятието е понятие, което е по-широко от производствения бит или дори от техниката на безопасността. Решаващият фактор са условията на труд, зад които се надпреварват прогресивно оборудване, изключително тежкия физически и ръчен труд, вредна за здравето технология.

На пръв поглед интересите на производството и на работниците съвпадат. Освен всичко беше направено доста много. Ежегодно в машабите на предприятието се преоборудват 25–30 обекта. Високопроизводителното оборудване ни позволява не само всеки 3,5 минути да произвеждаме по един съвременен трактор, но и да направим по благоприятни и удобни условията на труд на работниците: за петилетката всеки десети тракторостроител вече ги получи.

Но сега е времето за принципно нов подход към работата, за такъв подход, при който да се води борба за подобряване не с брояни проценти, а с цели разряди по-високо.

С цел да се повиши ефективността на използването на оборудването, на трудовите и на другите ресурси от началото на петилетката в завода се провежда така нареченото атестиране на работните места и след това тяхното рационализиране. Същността му е в това да се извърши своеобразно техническо „преброяване“ на целия машинен парк и всички производствени участъци и да се определи тяхното съответствие на съвременните изисквания, да се състави програма за усъвършенствуването им.

Партийният комитет и профсъюзната организация решиха максимално да използват тази кампания за повсеместно коренно подобряване на условията на труд на тракторостроителите. Тези проблеми бяха обсъдени на заседанията на партийния комитет. Комунистите разгърнаха широка разяснителна работа по места, като осигуриха на новостите широка подкрепа сред работниците, без която осъществяването на замислите би било придружено с голяма загуба на време.

Тук, както в предидущия пример, голя-

Digitized by Google

ма роля изиграха първичните партийни организации, които взеха под свой постоянен контрол провеждането на атестирането. Навсякъде бяха определени факторите, влияещи върху тежестта и напрежението в труда, състоянието на производствената среда.

Пропускайки техническата страна на работата, ще кажа, че в резултат от това вече са реализирани около две хиляди мероприятия за усъвършенстване на работните места. Появи се възможност изцяло да се ликвидират над хиляда и петстотин работни места, на които работеха близо 1700 души. Само благодарение на атестирането и рационализирането около три хиляди души от началото на петилетката получиха възможност да работят на подобрени работни места.

Такива се оказаха резервите на стопанския подход към работата. Но партийният комитет разбира, че е направено далеч не всичко. На едно от неотдавнашните заседания на партийния комитет беше изказано мнение, че на такова подробно атестиране трябва да се подложат и технологическите процеси. Дирекцията се съгласи с това предложение, макар осъществяването му да е свързано с допълнителна голяма работа.

Кадрите определят всичко

Днес в минския тракторен завод е изградена развита социално-битова инфраструктура. За работниците в предприятието са осигурени обществено хранене и собствено медицинско обслужване — имаме 22 стола и 23 бюфета, 16 заводски медицински пункта и две големи поликлиники. Разполагаме със собствена санитарно-хигиенна лаборатория със средства за оперативен контрол върху околната среда. В цеховете има битови помещения, стаи за почивка, оборудвани са дори петнадесет сауни. В завода има магазини, в които могат да се поръчат полуфабрикати и готови хранителни продукти, собствен профилакториум, където работниците се подлагат на профилактични прегледи и на санаториално лечение, както се казва, без откъсване от производството. Наскоро беше открит голям почивен дом извън града. Селището на тракторостроителите, което израсна недалеч от завода, се превърна в голям жилищен район с детски градини, училища, стадион и дворец на културата.

Това голямо стопанство трябва да се ръководи не само грамотно, но и инициативно. И в това отношение ние още веднъж се убедихме, че твърде много зависи от партийната организация, която осъществява подбора и разпределението на кадрите.

По едно време у нас имаше неблагополучия с капиталното строителство и по-конкретно с обектите на територията на жилищния район. Причините, както установихме, се криеха в неорганизираността на съответната служба и в сериозните недостатъци в нейното управление. След като анализира състоянието на нещата, бюрото на партийния комитет предложи да бъде сменен заместник генералният директор по социалното развитие. Укрепено беше и ръководството на службата „Капитално строителство".

Разбира се, това е крайна мярка за въздействие. Основна форма на работата с кадрите е възпитанието, високата взискателност. Ръководителите на основните служби включително и директорът се отчитат редовно за дейността си в областта на социалното развитие на заседания на бюрото на партийния комитет, на партийни събрания.

Обстоятелството, че цялата работа в това направление е планирана не само за днес-утре, а в перспектива, дисциплинира и повишава отговорността на изпълнителите. Като развитие на организационно-политическите мероприятия за изпълнение на решенията на XXVI конгрес на КПСС в завода са съставени редица комплексни програми. От тях около десетина се отнасят до подобряването на условията на труд, бит и почивка, до медицинското обслужване на работниците, до строителството на социалните обекти. Във всяка от тях са определени точно сроковете на изпълнението им, посочени са персонално отговорните за всяка задача.

Успешното изпълнение на повечето от програмите вече даде резултати. Подобри се психическият климат в цеховете, намали се текучеството на кадрите, хората започнаха да работят по-леко и по-приятно. Това може да потвърди всеки работник от нашия завод.

Сега се извършва подготовка за поредния конгрес на съветските комунисти. На Априлския пленум (1985 г.) на ЦК на КПСС още веднъж беше потвърдено, че партията вижда висшия смисъл на ускоряването на социално-икономическото развитие на страната в неотклонното повишаване на благосъстоянието на народа. Необходимо е заедно с това последователно да се провежда линия към укрепване на социалната справедливост в разпределението на материалните и духовните блага, да се осигурява пряка зависимост на материалното положение на всеки работник от резултатите на неговия труд.

При решаването на тази задача много неща зависят от условията на труд на хората, от битовото им благоустрояване в работата и вкъщи. И в това направление пред нашата партийна организация има благодатно поле за дейна инициатива.

Digitized by Google

ВЕРБАЛНАТА НОТА

Стоян Петров, или както започнаха да го наричат още преди войната „Вербалната нота", беше шивач. Дюкянът му бе в центъра на селото. Точно срещу училището. На два разкрача от пощата. Близо до кръчмата. Не бе кой знае колко моден, въпреки че баща му дядо Марко навред го хвалеше: „Наш Стоян как те гледа — така че те скрои". Оплакванията на недоволните клиенти не бяха изключение. Я единият ръкав по неизвестни причини се оказал по-къс, я крачолите с различни ширини... И макар че в селото имаше къде-къде по-добри шивачи, Стоян не оставаше без работа, защото вземаше по-евтино. Не държеше чираци и никого не експлоатираше. Пък и младите предпочитаха да учат занаят при по-изтъкнати майстори. Сам работеше и криво-ляво децата му не лягаха гладни. Често шиеше и на вересия, или на зелено, срещу жито от новата реколта.

В дюкяна му винаги имаше хора. При него се намираха и вестници, и някое и друго илюстровано списанийце. Едни се интересуваха от породисти животни, други от лози и кошери. Ала не бяха малко и онези, за които голямата политика по важност бе след жетвата.

Когато пламна Испанската гражданска война, що народ мина през дюкяна му. Хората изживяваха всяко настъпление на републиката с огромен ентусиазъм и всяко отстъпление с горчива болка. Шивалнята му бе се превърнала в нещо като клуб. Самият той не беше нито комунист, нито земеделец, но човек прогресивен. Много мразеше фашистите. Не можеше точно и научно да обясни що е фашизъм, но го наричаше кучешки строй. Не бе учил големи науки, но природата го бе надарила с бистър и остър ум. Бе много приказлив. Понякога поизлъгваше, но не за лична облага, а така — заради идеята.

Много се интересуваше от световните проблеми. Винаги знаеше къде какво става по широкия свят. И когато предаваше новините, все нещо преувеличаваше, все нещо поизлъгваше. Но така, че да орезили кучешкия строй. Хората знаеха, че преувеличава, но му вярваха, по-точно искаше им се да е така. А и той беше убеден. Както си мърмори под носа, току се плесне по челото: „Бря, че това съчинение дали пък няма да излезе истина?" Сам си повярва и на другите внушава същото.

Когато имаше някоя важна новина, Стоян оставяше работата и отскачаше до кръчмата, а понякога и до училището при даскал Манол — човек учен, комунист. Веднъж от бързане бе забравил ютията. Добре че се върна навреме. Бяха прогорели само петурите на дядо Йоцо Мандрата. Оттогава излезеше ли, изнасяше ютията на тротоара. А това бе и знак, че скоро ще се върне.

Така стана и в онзи горещ ден, когато прочете на четвъртата страница на вестника „Вербалната нота на Съветското правителство до..." Изкокорил очи, чете и препрочита и нищо не може да разбере. Да беше отпечатано съдържанието — лесно! А то, иди, че блъскай неуката си глава! Да е протестна, щеше да пише. Не е и търговска. Едва ли е и консулска. Разбра, по-скоро почувствува, че ще да е нещо много важно, врътна ключа на дюкяна, мушна вестника в джоба и — право в кръчмата.

А там, както винаги, сума ти шарен свят! Поп Станой бе вече на градус и се оплакваше, че младежта не ходи на черква. Бирникът Грую Кукумявката си тананикаше: „Брала мома капини в попови градини". Горският Киро съставяше акт на Цеко Сладкаря, че козите му опасли младите фиданки в общинския разсадник. На отделна маса кръчмарят Голия Мех и Манаси джамбазина плюнчеха моливи и правеха някакви сметки.

Влизането му не направи никакво впечатление. Само дядо Станчо Ингилизина, който с професионално майсторство проверяваше с палеца съдържанието на ноздрите си, попита за новините. Стоян това и чакаше. Застана като Нелсън на фламанския крайцер и обяви:

— Вербална нота!

— Ъ-ъ-ъ...

Digitized by Google

— Вербална нота на Съветското правителство до... — и разтвори вестника.

— Какво? Каква нота? — всички се турнаха около шивача, надвесиха се над вестника и зачетоха хорово: „Вер-ба-ло-на", „Вър-ба-но-ва"...

— Не е върбанова, а вербална! Няма вече ялова дипломация! Край! Е, това се казва нота! Сега да видим колко генерали по Европата ще се сепнат!

До вечерта цялото село знаеше новината. От къща на къща, от човек на човек се говореше едно и също. И всичко се приписваше на шивача, сякаш той бе авторът. След седмица дойдоха двама полицаи и го откараха в града. Върна се след няколко дни. Едва ходеше. Властта не си поплюваше — сто тояги на голо. Кучешкият строй не само лаеше, а и удряше с приклади, стреляше при „опит за бягство". Жена му, добродушната кака Мария, си скубеше косите и не можеше да си обясни каква бе тая „Върбанова нота", та му взеха здравето.

Оттогава нашенци, когато ставаше дума за Стоян шивача, ще кажат: „А, Вербалната нота". От ден на ден, от месец на месец хората сякаш забравиха кръщелното му име. Запиташ някой накъде е тръгнал, а той ще ти отговори:

— При Вербалната нота! Шие ми костюм за събора.

— При Вербалната нота да видя нещо във вестника.

— При Вербалната нота да чуя нещо по радиото.

А партизаните, когато ядеха с апетит хляба, омесен от сръчните ръце на кака Мария, по липса на чаши с вино, вдигаха залъци в наздравица за Вербалната нота. Разбира се, властта не го изпускаше от очи и го прибра на по-сигурно място, в концлагер. Но и там го наричаха така и дори с това име го приеха в партията.

На Девети септември, макар да не бе в първа младост, замина доброволец на фронта. Върна се с два ордена за храброст и с три сержантски нашивки. Пленил бе жив немски полковник. Още същата вечер се разнесе новината, разбира се, и с някои преувеличения, а след седмица лично командирът на дивизията закачил на войнишкия шинел на Стоян първия орден за храброст и го произвел в чин сержант.

С това име си остана и до днес. И сега да влезеш в селото и да попиташ за Стоян Петров, ще ти кажат, че такова лице няма. Едва след като поясниш, че преди Девети е бил шивач, някои от по-старите ще се засмеят:

— Така кажи бе, мой човек! Ти питаш за Вербалната нота. Па как да не го знаем! Цяло село го знае. Герой от войната. Тука си е. Не иска да иде при децата си в града. Народен пенсионер е. Гледа си внуците и разказва спомени за онова време.

Ангел КАЧУЛСКИ

Digitized by Google

КОМУНИСТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ И МЛАДЕЖКИТЕ СЪЮЗИ

Комунистите винаги са смятали и смятат работата с младежта за своя стратегическа задача. „Ние сме партия на бъдещето, а бъдещето принадлежи на младежта. Ние сме партия на новаторите, а младежта винаги върви с по-голямо желание сред новаторите. Ние сме партия на самоотвержената борба със старата плесен, а младежта винаги първа ще тръгне на самоотвержена борба."[1]

В. И. Ленин научно обоснова необходимостта от партийно ръководство на младежката организация. Наличието на комунистическа партия прави пролетариата „способен да изпълни великата си историческа мисия"[2]. Обективната необходимост от партийно ръководство се базира на единната класова природа на партията и Комсомола, на единството във възгледите, политическата платформа и крайните цели. Младежките съюзи не могат да решат основната си задача — комунистическото възпитание на младежта, без идейно-политическото ръководство от страна на комунистическите партии.

Комунистическите партии изхождат от разбирането, че младежта не може да стане създателна сила само под влиянието на обективните закономерности на революционното движение и на комунистическото строителство. Необходим е още и субективният фактор — планомерната, съзнателна дейност на ръководната партия.

Усложняването на задачите на социалистическото строителство, нарастналата военна опасност, непрекъснатото изострянe на идеологическата борба в света правят днес партийното ръководство на младежките организации особено необходимо. Принципите на партийното ръководство на младежките организации, както и основните насоки на работата с младежта са формулирани от основоположниците на марксизма-ленинизма, намерили са отражение в програмните документи на комунистическите партии и са добре анализирани в марксистката литература. Ще се спрем само на две насоки в работата на комунистическите партии на социалистическите страни, които имат непосредствено отношение към нашата тема:

1. Социалната политика по отношение на младежта.

2. Ръководство на международната дейност на младежките съюзи за съвместното осъществяване на социалистическата икономическа интеграция.

Социалната политика по отношение на младежта или, както обикновено я наричат, „младежката политика" се оформи в дейността на управляващите комунистически партии като особена насока в края на 60-те години.

Вътрешните и външнополитическите фактори, характерни за новия етап в социалистическото строителство, наложиха да се изработи комплексен подход към младежките проблеми. Това позволи по-добре да се осигури: а) взаимовръзка между основните насоки на работата с младежта; б) съобразяване с интересите и особеностите на различните категории младежи; в) по-ефективно участие на държавните, стопанските, обществените органи и организации във възпитателната работа с младежта. Естествено, координиращи функции може да изпълнява само ръководната партия. Като се опираха на общи принципи и постоянно разменяха опит, комунистическите партии разработиха близки по същността си средства, методи и форми на работа с младежта.

Оценявайки положително дейността на партийните комитети по ръководството на младежките организации и ефективността на възпитателното въздействие върху младежта, централните комитети същевремен-

[1] В. И. Ленин. Събр. съч., т. 14, с. 152.
[2] Пак там, т. 38, с. 84

Digitized by Google

разкриваха недостатъците и определяха предстоящите задачи в тази работа.

В края на 60-те и началото на 70-те години управляващите комунистически партии формулираха решенията на такива въпроси, „които не само ще доведат до нататъшно подобряване на работата, и ще извършат прелом в дейността на Комсомола и в работата на партията с младежта в съответствие с условията и задачите на сегашния етап от социално-икономическото и политическото развитие на страната и с настъпилите изменения в Комсомола и сред младежта"[1].

Анализът, извършен на пленум на ЦК на УСРП (1972 г.), даде основание за извода, че един от ключовите въпроси за по-действено възпитание на младежта е състои в „... обединяване на усилията на всички държавни и обществени органи"[2].

Същевременно ЦК на УСРП изтъкна особената роля на УКМС в системата за възпитателно въздействие върху младото поколение: Комсомолът трябва да бъде истински изразител на интересите на различните групи сред младежта, като едновременно с това е и проводник на партийното влияние сред младежките среди.

В търсенето на пътища за преодоляване на недостатъците в работата с младежта пленумът на ЦК на РКП през 1967 г. формулира задачите на тази работа по следния начин: „В центъра на работата по формиране на младежта трябва да бъде поставено възпитанието чрез труд и за труд..."[3]

Следващата крачка към осигуряването на комплексен подход в решаването на младежката политика на комунистическите партии беше направена в края на 70-те и началото на 80-те години. В съответствие с директивите на пленума (1976 г.) Политбюро на ЦК на БКП прие постановление „За разгръщане на общомладежко движение за изпълнение на задачите, поставени в Писмото на др. Т. Живков до ЦК на ДКМС от 18 юли 1978 г.". На партийните и комсомолските организации, на държавните органи, профсъюзите, научните и учебните заведения беше предложено да разработят дългосрочни програми по възпитанието на младежта. Тези проектопрограми бяха разгледани на Националата комсомолска конференция през декември 1979 г.[4]

„Пълната и пълноценна реализация — ето новото и до голяма степен главното в подхода към младото поколение в нашите условия... Подготовката и реализацията на младия човек като добър работник, труженик на селското стопанство, специалист — това е кръстопътят, където потребностите и интересите на обществото трябва да се срещнат с потребностите и интересите на младежта, усилията и грижите на обществото — с усилията и стремежите на самата младеж."[5]

В постановлението „За по-нататъшното подобряване на партийното ръководство на Комсомола и повишаването на неговата роля в комунистическото възпитание на младежта"[6] (1984 г.) ЦК на КПСС постави нови, мащабни задачи, произтичащи от особеностите на съвременността. Грандиозността на вътрешноикономическите задачи и необикновеното изостряне на международната обстановка „придават на делото на възпитанието на младите борци за комунизъм стратегическо значение. В крайна сметка това е въпрос за сигурното гарантиране на бъдещето на родината"[7], на целия световен социализъм. Като определи основните насоки на партийното ръководство на Комсомола, формите и средствата за повишаване на възпитателната роля на Комсомола, ЦК на КПСС отдели особено внимание на проблема за нравственото възпитание. Бе отбелязано, че у някои млади хора се наблюдава обществена пасивност, недисциплинираност, склонност към мързел, пиянство и потребителско отношение към социализма. Тъкмо тази категория от младежта, колкото и малка да е тя, се нуждае от особено възпитателно въздействие. ЦК на КПСС обърна внимание на партийните и комсомолските органи върху необходимостта да се вземат предвид измененията в настроенията и интересите на младежта, да се конкретизира цялата възпитателна работа, призова да се прекратят излишната книжнина и безадресните големи мероприятия, отклоняващи от най-актуалните проблеми, от живата творческа работа с конкретните хора.

Особеност на постановлението на ЦК на КПСС е, че в него проблемите на младежката политика на КПСС са обвързани с партийното ръководство на ВЛКСМ и мястото на младежката организация в общата политическа система на социалистическата държава. И във връзка с това опитът на КПСС представлява голям интерес за управляващите комунистически партии.

Както виждаме, там където управляващите комунистически партии, реагирайки на вътрешнополитическите и външните изменения във всеки етап, се опират на обективните закономерности на социализма, там те уверено изпълняват ролята на политически ръководител на младежките организации и на цялата работа по комунистическото възпитание на младежта.

---

[1] Т. Живков, За Комсомола и младежта. С., 1968, с. 6.
[2] Информационный бюллетень ЦК ВСРП, Будапешт, 1982, № 23, с. 68.
[3] Информационный бюллетень ЦК РКП, Бухарест, 1957, № 14, с. 11.
[4] Материали от Националната комсомолска конференция, С., 1980.
[5] Т. Живков, Пос. съч., с. 17 (подчертано в документа).
[6] „Правда", 1984, 7 юли.
[7] Пак там.

Digitized by Google

Контрареволюционните събития в Унгария (1956 г.), в Чехословакия (1968—1969 г.) и в Полша (1980—1981 г.) показаха, че за по-пълното изявяване на обективните закономерности на социализма е необходима правилна политическа линия на комунистическите партии. „Когато отслабва ръководната роля на комунистическата партия, възниква опасност от хлъзгане към буржоазно-реформисткия път на развитие. Губи се връзката с народа и във възникналия вакуум се появяват самозвани претенденти за амплоато на изразители на интересите на трудещите се.“[1]

При това трябва да се има предвид, че външната и вътрешната контрареволюция все повече се опира на младежта, като активно спекулира с нейните социално-психологически особености. „Събитията от последните няколко години бяха горчив урок за нашата партия... те разкриха нашите грешки, слабости и недостатъци в идейновъзпитателната работа сред младежта... За партията това беше време на изпитание, но и време за обогатяване с нов опит.“[2]

На IX пленум на ЦК на ПОРП (1982 г.), който специално разгледа младежките проблеми, беше направен критически анализ на грешките на партията в младежката политика. Бяха изказани предложения, които намериха отражение в решението на пленума и в по-нататъшната политика на ПОРП.

Извънредно сложният характер на създалата се ситуация наложи ПОРП да използва особени организационно-политически средства за партийно ръководство на младежките организации:

— беше определен регламент за разглеждане на младежките проблеми в ЦК и във воеводските комитети на ПОРП;

— при партийните комитети на всички равнища бяха създадени младежки комисии, бяха организирани партийни групи в ръководните органи на новосъздадените младежки организации;

— разработени бяха препоръки за работата с актива на младежките организации;

— беше разгърната широка работа за въвличането на младежите и девойките в младежките социалистически съюзи;

— значително по-голямо внимание започна да се отделя на интернационалното възпитание на младежта.

При цялото многообразие и взаимообусловеност на насоките в младежката политика, в комплексния подход на комунистическите партии особено се открояват проблемите на нравственото и интернационалното възпитание на подрастващото поколение. Въпросът за нравствеността се поставя по ленински — „В основата на комунистическата нравственост лежи борбата за укрепване и пълно осъществяване на комунизма“[3].

На конгреси и пленуми, в изказванията на ръководителите на комунистическите партии неведнъж се е подчертавало, че усъвършенстването на младежката политика трябва да върви по линията на повишаване на отговорността на младежта за решаването на най-важните проблеми на общественото развитие.

Обръщайки се наскоро към студентите на Ленинградския политехнически институт, генералният секретар на ЦК на КПСС М. Горбачов каза, че подрастващото поколение в близко време трябва да поеме на плещите си делото на развитието на науката и техниката, отговорността за по-нататъшното постъпателно развитие на социалистическата родина.

На редица конгреси беше направо посочено, че участъкът от партийната работа сред младежта, който изисква най-голямо внимание, е идейно-нравственото и интернационалното възпитание. Комунистите смятат за актуална необходимост „да възпитават дълбоки чувства на дружба към страната на Ленин и към другите братски социалистически страни, да възпитават младите хора така, че и в делата си, и в помислите си те да се ръководят от интернационализма“ — каза на X конгрес на ГЕСП др. Е. Хонекер.

Този подход към задачите на развитието на младежката политика в братските страни позволява да се даде нов стимул за усъвършенстване и разширяване на интернационалните контакти на младежта от социалистическата общност, да се определят задачите на младежките съюзи.

Какво значение има младежката политика на управляващите марксистко-ленински партии за разширяване и задълбочаване на интернационалните връзки между младежките съюзи на страните от социалистическата общност в условията на социално-икономическата интеграция?

Първо, младежката политика е насочена към решаване на социално-икономическите проблеми на младежта, а реализирането им оказва непосредствено въздействие върху сближаването на начина на живот на подрастващото поколение в различните страни. Изравняването на равнищата на реална осигуреност на младежта в сферата на икономическите потребности и интереси увеличава възможностите на младежките съюзи за развиване на непосредствените контакти между младежите по въпросите на социалистическото строителство.

Второ, сближаването на начина на живот на младежта в икономически аспект не може да не влияе върху сближаването им в идеологическата сфера. Нека да

---

[1] Материалы Пленума ЦК КПСС. Июль 1983 года. Москва, 1983.

[2] Съвещание на секретарите на ЦК на комунистическите и работническите партии на социалистическите страни. Изказване на кандидат-члена на Политбюро и секретар на ЦК на ПОРП В. Мокшишчак, С., 1984, с. 119—120.

[3] В. И. Ленин, Събр. съч., т. 41, с. 302.

Digitized by Google

отбележим, че нестабилността на първия фактор може да се отрази отрицателно върху равнището на осъзнаване на обществените процеси от страна на младежта, да предизвика отслабване на класовия подход към анализа на социалните явления и загубване на интернационалистическите представи сред определена част от младежите и девойките.

Целенасочената работа на комунистическите партии за изработване на марксистко-ленински мироглед у младежта предпазва от стихийност процеса на идеологическото усвояване на социално-икономическите преобразования и служи като мощен лост за сътрудничество между обществено-политическите младежки обединения в сферата на идейновъзпитателната работа.

И най-сетне, все по-голямата определеност на мястото и ролята на младежките организации в политическата система на социалистическите държави увеличава тяхното влияние върху всички аспекти на общественото развитие. Правото на законодателна инициатива на Комсомола, утвърдено в Конституцията на СССР (1977 г.) и в Конституцията на НРБ (1971 г.), приемането на специални закони за младежта в ГДР (1950, 1964, 1974 г.), в Куба (1978 г.), където в юридическа форма са определени принципите на взаимоотношенията между държавните органи и младежките съюзи — тези и други мероприятия, проведени по инициатива на комунистическите партии, определиха нарасналите възможности на младежките обединения в осъществяването на интернационалните контакти, което е изключително важно в условията на социално-икономическата интеграция.

Втората насока на работата на комунистическите партии, която играе особена роля във въвличането на младежта в интеграционните процеси, е непосредственото ръководство на международната дейност на младежките съюзи за съвместно участие в осъществяването на Комплексната програма за социалистическа икономическа интеграция.

Върху смисъла и равнището на това ръководство влияят вътрешни и външни фактори. Като вътрешен фактор се изявява младежката политика на братските партии, която изразява в младежки аспект цялото многообразие на социалната политика в социалистическото общество. Външните фактори са свързани както с общата обстановка в света, така и с достигнатата степен на развитие на световната социалистическа система.

Строителството на развития социализъм в редица страни наложи нови условия и повишени изисквания към сътрудничеството между социалистическите страни. До това време узряха обективните условия за планомерно развитие на процеса на социалистическата икономическа интеграция. Особено значение за тези процеси имаше разработената през 1971 г. Комплексна програма за социалистическа икономическа интеграция. Създалите се по-рано елементи на общност между страните на СИВ се издигаха на качествено ново равнище на взаимовръзките.

На Софийското съвещание на секретарите на ЦК на комунистическите и работническите партии (1984 г.), посветено специално на проблемите на партийното ръководство на младежките съюзи, беше изказано единодушно мнение, че младежките съюзи дават съществен принос за всестранното сътрудничество на братските народи и провеждат международна дейност, опирайки се на марксистко-ленинската външна политика на комунистическите партии, развиват и укрепват дружбата и сътрудничеството, повишават влиянието си върху цялото световно демократично младежко движение.

„Ние придаваме особено значение на развитието и задълбочаването на всестранното сътрудничество между Комсомола и младежките съюзи на братските социалистически страни. Очевидно трябва да помислим как да го направим по-ефективно... да изучим и да използваме съвместния опит в комунистическото възпитание на младежта... да обединим усилията на младежта в борбата за укрепване на мира, срещу заплахата от война..."[1]

Важно е да се подчертае, че подкрепата на външната политика на комунистическите партии предполага за младежките съюзи на социалистическите страни редица конкретни действия. Младежките съюзи не само изхождат в своята международна работа от външнополитическата линия на комунистите, но и активно допринасят за нейното реализиране. Създаде се механизъм на тази дейност: а) влияние върху международното младежко движение чрез работата в Световната федерация на демократичната младеж и Международния студентски съюз; б) активно участие в международното фестивално движение; в) разработване на мероприятия на регионално равнище; г) установяване и развитие на двустранните връзки с младежки организации с различна политическа насоченост. Добре е известно, че повечето от големите акции на СФДМ и МСС за обединяване на прогресивната младеж на антиимпериалистическа платформа се провеждат по инициатива на младежките съюзи от социалистическите страни включително и такива мащабни кампании като например „Младостта разобличава империализма" (1970—1974 г.), „Младежта за антиимпериалистическа солидарност, мир и прогрес" (1974—1978 г.) „Спомен" (1984—1985 г.). Десет от дванадесетте световни фестивала на младежта и студентите се състояха в социалистически страни.

[1] Изказване на секретаря на ЦК на КПСС Е. Лигачов на съвещанието на секретарите на централните комитети на комунистическите и работническите партии от социалистическите страни, С., 1984, с. 25.

Digitized by Google

Друга важна насока в съвместната дейност на младежките съюзи е развитието на социалистическото съревнование, подкрепата на трудовите инициативи на младежта във връзка със събития, които са знаменателни за цялата социалистическа общност. В отговор на призива на комунистите 40-годишнината от победата над фашизма да се ознаменува с ударен труд, отлично учение и активна обществена работа младежките съюзи проведоха много съвместни акции. Във всички социалистически страни беше проведена 40-дневна трудова вахта на младежта, хиляди антивоенни митинги и трудови десанти, бяха възстановени и ремонтирани паметниците на загиналите воини-освободители, бяха организирани спортни състезания, фестивали на политическата песен. Подобни акции младежките съюзи провеждат и във връзка с юбилеите на социалистическите революции в братските страни, на видни дейци на международното комунистическо движение. Инициативата на комсомолците и младежите от Одеското морско пристанище за разгръщане на социалистическо съревнование с членовете на ДКМС и младежите от българското морско пристанище Варна в чест на рождения ден на В. И. Ленин беше одобрена от ЦК на ВЛКСМ. В съревнованието се включиха 130 района, градове и области в СССР, около 100 съветски предприятия и учреждения, които поддържат връзки с трудови колективи в братските социалистически страни.

Една от ефективните форми на сътрудничество между младежките съюзи стана създаването на интернационални бригади на най-важните обекти на СИВ.

Строителството на газопровода „Съюз", на Уст-Илимския целулозен комбинат, на съветско-монголския комплекс „Ерденет", на атомните електростанции „Норд" в ГДР и „Козлодуй" в НРБ, на сегедските хидросъоръжения в УНР и на други обекти беше определено от Комплексната програма за социалистическата икономическа интеграция и се разглежда от страните — членки на СИВ, като строителство на първостепенни по важност обекти.

Все по-голямо значение в развитието на интернационалните връзки между младежките съюзи придобива размяната на трудови ресурси. От декември 1967 г. отрядът на българските дърводобивници от няколкостотин души достигна през 1980 г. 12 500 души. В Коми областният комитет на ВЛКСМ и районният комитет на ДКМС в продължение на много години работят по съвместен план. Води се социалистическо съревнование, няколко големи комитета на Комсомола в г. Сиктивкар са поели шефство над организациите на ДКМС, разгърнато е движението за ТНТМ. Сред българските комсомолци се провежда ленински зачот, български младежи взеха участие в движението „За себе си и за загиналия момък". Станаха практика провеждането на съвместни събрания, вземането на съвместни решения от бюрото на ОК на ВЛКСМ в Коми и на обединения комитет на ДКМС в СССР.

Разгледаните по-горе форми на съвместна работа са твърде перспективни за сътрудничеството между всички младежки съюзи. Продължителният непосредствен контакт между представителите на братските съюзи укрепва интернационалните чувства и представи на младежите и девойките, води до формиране на лаборатории по размяна на опит в комсомолската работа.

Не по-малко перспективна изглежда и тенденцията към увеличаването на размяната на студенти и студентски строителни отряди. Ако през 1971 г. в интернационалните студентски отряди участвуваха около 3000 души, през 1984 г. броят им превили 5000 души.

Комунистическите партии от социалистическите страни отделят голямо внимание на задълбочаването на местните връзки между районните, между първичните комсомолски организации. Тези връзки стават една от основните форми на международната дейност на младежките съюзи.

Така например в съответствие със съвместния план на Северо-Осетинската (СССР) и Кърджалийската (НРБ) комсомолска организация — побратими, само през 1984 година бяха разменени 80 представители на различни категории от младежта, 20 младежи от учителския институт „Каравелов" в Кърджали заедно със студентите от Северо-Осетинския университет се трудиха на строителството на автогарата в град Орджоникидзе, 20 български пионери почиваха в пионерския лагер „Ракета". Сред районните комсомолски организации беше разгърнато социалистическо съревнование за преходния вимпел на Кърджалийския окръжен комитет на ДКМС, организирани бяха многобройни мероприятия, които допринесоха за укрепването на българо-съветската дружба.

Сред другите форми на сътрудничество могат да се посочат: дружеските връзки на младежките организации от граничните райони, връзките в областта на културата, спорта и туризма. В условията на засилващата се идеологическа борба все по-важно значение придобиват международните конференции и симпозиуми, на които се обсъжда широк кръг въпроси на младежкото движение. С всяка измината година се укрепват връзките между научните и учебните центрове на братските младежки съюзи.

В заключение може да се отбележи, че под ръководството на комунистическите партии, опирайки се на принципите на пролетарския интернационализъм, напоследъ братските младежки съюзи работят за развиване на интернационалните връзки по планомерно, като прилагат комплексен подход.

Формира се механизъм на управление на интернационалните връзки, извършва се постоянна размяна на информация, организират се консултативни съвещания на секретарите на ЦК на младежките съюзи и т. н.

Центърът на тежестта на интернационалните контакти все повече се премества от

Digitized by Google

централните органи към местните организации, към младежките колективи.

Същевременно в документите, които регламентират тези връзки, все още често се запазва подходът, характерен за 60-те години, когато едва се формираха условията за осъществяването на социалистическата икономическа интеграция. В това отношение предстои работа — теоретическа и практическа — за отразяване в документите на новото равнище на интернационалните контакти между младежките съюзи на страните от социалистическата общност в съответствие със създадената се обстановка. Предстои и по-точно да се разработят перспективите на връзките между младежките съюзи на основата на вече приетите междудържавни и партийни решения за по-нататъшното развитие на всестранното сътрудничество и сближение на социалистическите страни.

С. ТАБОЛОВ

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

УВАЖИТЕЛНИ ЛИ СА ПРИЧИНИТЕ?

В нашата първична партийна организация членуват две семейства. И при двете семейства са оставени от синовете им внуци за гледане, които са на възраст от 3 до 6 години. Синовете им живеят в града. Много често дядото или бабата отсъствуват от партийни събрания под предлог, че няма на кого да оставят децата. При това тези партийни членове са все още на държавна работа. През деня децата са в целодневна детска градина.

Възниква въпросът: как да отчитаме отсъствията им от партийни събрания — по уважителни или по неуважителни причини? Една част от комунистите са склонни да приемат причините за уважителни. Прави ли са или не?

Стефан СТАМОВ

— Участието на комунистите в дейността на първичната партийна организация се обуславя от принципите за членство в партията. Посещаването на събранията на първичната партийна организация и участието в тяхната работа е едновременно и право, и задължение на

Digitized by Google

комунистите. Безспорно в живота има обстоятелства, които могат да попречат на комуниста да присъствува на дадено събрание на организацията. Характерът на тези обстоятелства определя и уважителността на причините, поради които той отсъствува от събранието.

Какви могат да бъдат тези причини?

Техният характер е многолик, така както е многолик и животът — невъзможност в момента да се напусне работното място, заболяване, отпуска или командировка извън мястото, където е изградена партийната организация, стихийно бедствие, нещастен случай и т. н. Всички тези причини и техният уважителен характер се оценяват от първичната партийна организация. Това дали работят, или са в пенсия комунистите не е фактор, който оказва влияние върху техните права и задължения. Комунистът при всички възрасти и условия подчинява своите интереси на партийните. При решаването на лични проблеми той сам търси правилното им съчетаване с партийните задачи, а организацията преценява уважителни ли са или не причините, когато не участвува в събранията. В случая се посочват причини, които могат да бъдат преодолени. Събранията не се свикват внезапно и комунистите могат да потърсят близки, съседи, познати, както и постъпват на редица места, при които да оставят за час-два децата.

Digitized by Google

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА, ОТЗИВИ, РЕЦЕНЗИИ

РЪКОВОДСТВОТО НА КОМСОМОЛА

Партийното ръководство на Комсомола е принципен въпрос на теорията и практиката на партийното строителство. „За Българската комунистическа партия — подчертава другарят Тодор Живков — грижата за комунистическото възпитание на младежта, за развитието на нейните творчески сили и способности, за все по-пълното задоволяване на нейните материални и духовни потребности, на нейните интереси винаги е била израз на висш класов дълг пред делото и съдбата на социализма. Партията винаги е отреждала на Комсомола място най-близко до себе си, като неин пръв помощник и резерв."[1]

Това коренно марксистко-ленинско положение, отразяващо отношението на Комунистическата партия към Комсомола, заляга в основата на излязлата неотдавна от печат монография **„Партийното ръководство на Комсомола и работата с младежта"**. Книгата е дело на авторски колектив, в който участвуват партийни и държавни ръководители, отговорни работници в Централния и окръжните комитети на БКП, научни работници и преподаватели от Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП и от други научни институти и звена.

В своята разработка авторите си поставят като главна цел да се разкрият в най-общи линии подходите на партията към ръководството на Комсомола и работата с младежта, да се осветлят неговите актуални аспекти в новата социално-икономическа обстановка в нашата страна, настъпила след Дванадесетия партиен конгрес, а така също да се отправи повик към научната мисъл за по-активното ѝ участие в обобщаването на богатия практически опит на партията и в изследването на актуалните проблеми на партийното ръководство на Комсомола и работата с младежта.

●

В монографията е направен сполучлив опит да се разработят **методологичните проблеми на партийното ръководство на Комсомола и младежта.**

Социалните потребности, които обуславят партийното ръководство на Комсомола и работата с младежта, са изведени от закономерната роля на подрастващите поколения в развитието на човечеството. Боеспособността на работническата класа, успехът на революционната борба срещу капитализма и в изграждането на новото общество зависят изключително много и от активното участие на младежта в тях. От друга страна, работническата класа, нейните исторически цели и интереси отразяват коренните интереси на всички трудещи се, в т. ч. и на подрастващото поколение. Ето защо партийното ръководство на Комсомола и младежта, което е насочено към издигането на тяхната роля в революционния процес, създава предпоставки за такова развитие и такава изява на младите поколения, които най-пълно отговарят на техните потребности и интереси. Необходимостта от партийно ръководство на Комсомола и работата с младежта нараства в съвременните условия във взаимовръзка с активното участие на младежта от всички страни в световния двубой между силите на реакцията и на прогреса.

Ръководството на Комсомола от партията и работата ѝ с младежта се определя като двупосочна взаимовръзка, двустранно взаимодействие между нея, младежта и Комсомола, чрез което се осъществява ръководната ѝ роля и тяхното най-ефективно участие и реализация в революционния процес. По този начин се удовлетворяват интересите на младежта, осъществява се предназначението на Комсомола като пръв резерв и непосредствен помощник на пар-

---

Партийното ръководство на Комсомола и работата с младежта. Съставители Иван Стойнов, Александър Томов. Партиздат, С., 1985, 240 с.

[1] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение. Писмо до ЦК на ДКМС, С., 1978, с. 91.

Digitized by Google

тията във възпитанието и организиране участието на младежта в борбата за построяването на новото социалистическо общество.

Авторите разглеждат основните компоненти на партийното ръководство на Комсомола и работата с младежта във функционален разрез: партията разработва теорията за мястото на Комсомола и младежта в революционния процес; определя целите, стратегията и тактиката на работата с младежта, поставя задачите и изменява критериите за дейността с Комсомола на всеки етап от борбата, полага грижи за идейното и организационното му развитие и израстване, за подготовката на комсомолските кадри, за развитието на демократизма, формите, методите, стила на комсомолската дейност и др.; осъществява партиен контрол върху дейността на ДКМС и на другите обществени фактори, които работят с младежта, за осигуряване еднопосочност в техните действия; прави анализ и обобщава извършената дейност, натрупания опит като основа за генериране на нови идеи; за поставянето на нови критерии и изисквания към младежта и Комсомола, към самата работа на партията и на другите фактори в тази насока.

Обект на изследване в разработката са и основните принципи на партийното ръководство на Комсомола. Към тях са отнесени: прилагането на политическия и обективния подход в тяхното единство; разграничаване на функциите, координация и интеграция на дейностите сред младежта; демократическият централизъм като основен принцип на ръководство, както и ленинските изисквания за развитие и направляване на саморазвитието, самодейността, инициативността, активността и творчеството на младежта и Комсомола. „Прилагайки комплексен подход — се отбелязва в монографията, — както и принципите, присъщи на вътрешнопартийната дейност, като колективността, единството на теория и практика, на политическата, организационната и възпитателната дейност, правилния подбор на кадрите и др., партията осъществява всестранно и високоефективно ръководство на младежта и Комсомола" (с. 20).

Изразените съображения във връзка с принципите на партийно ръководство на Комсомола в основната си част са основателни. Но би могло да се поставят някои въпроси. Например от какво е продиктувано определението на обективния подход като основен принцип на партийно ръководство? Нима обективността на политическия подход не е достатъчна гаранция за обективност? Освен това от написаното може да се направи извод, че се разграничават принципи на партийно ръководство на Комсомола и принципи на вътрешнопартийна дейност, към които се отнасят колективността, единството на теория и практика, подборът на кадрите и др. В случая става дума за основни ленински принципи на партийно ръководство и това разделяне не е убедително.

Правилно в книгата разкриването на същността, структурата, принципите на партийно ръководство на Комсомола се разглежда във взаимовръзка с проблемите на стила, подходите, механизмите, формите, методите и средствата на партийно въздействие. В тази дейност намира проявление цялото разнообразие на реализиращия арсенал, присъщ на партийното ръководство и на партийната дейност в съвременните условия. От съществено значение е да се прилага такъв начин на мислене и действие, при което главното е разкриването на проблемите и разработването на стратегията за тяхното разрешаване.

Независимо от някои съображения, за които стана дума по-горе, методологическите проблеми на партийното ръководство на Комсомола и работата с младежта са осветлени правилно, през призмата на главното изискване — партийната дейност да съдействува всестранно и максимално за качествено извисяване на работата на Комсомола, за овладяване на новото в подхода към младежта, за превръщане на новите качествени критерии и изисквания за многостранна и ефективна реализация на младежта в практика и всекидневие на партийните органи и организации, на държавата и обществеността.

●

Специално внимание в монографията е отделено на **историческия опит и традициите на Българската комунистическа партия в работата с младежта и Комсомола.**

През целия исторически период на своето съществуване и борби нашата партия творчески претворява постановките отначало на марксизма, а впоследствие на марксизма-ленинизма за работа с младежта, като изхожда от конкретните задачи на съответния етап. Правилно се отбелязва, че една от най-характерните черти с непреходно значение на подхода на партията е „нейното отношение (специфичност) към младежта като социална група, чиято главна особеност е класовата ѝ принадлежност и определеност", че от това под чие ръководство и в духа на чии интереси се развива и възпитава младото поколение зависи в най-голяма степен бъдещето на комунистическите идеали и дело (с. 25).

В книгата се разглеждат някои специфични особености на развитието на младежкото революционно движение у нас. Специално внимание се отделя на работата на партията с учреденія през 1912 г. Съюз на работническата социалдемократическа младеж, на положителното въздействие на тесносоциалистическите добродетели върху развитието му.

Изключително благотворно влияние върху работата на партията сред младежта оказва процесът на нейната ленинизация, започнал след Великата октомврийска социалистическа революция. В книгата релефно са очертани основните моменти в историческото съзряване на младежкото революционно движение: поемането на ленин-

Digitized by Google

кия път на развитие от БКМС, участието в Септемврийското въстание през 1923 г., създаването на Работническия младежки съюз, възприемане на новия курс на Коминтерна след неговия Седми конгрес и пр. Овладял марксистко-ленинските критерии, РМС защити своите позиции на пръв помощник и резерв на партията в осъществяването на победоносната Деветосептемврийска социалистическа революция.

Важно място в изследването е отделено на работата на партията по реализирането на димитровския курс за изграждането и укрепването на младежкото единство в условията на социалистическото строителство. Макар и в по-едри щрихи, сполучливо са определени динамиката и значението на този отговорен исторически момент.

Аргументирано и задълбочено авторите изследват новото съдържание на партийното ръководство на Комсомола и работата с младежта в годините след Априлския пленум на ЦК на БКП (1956 г.). Акцентът е поставен върху такива същностни черти на априлската политика на БКП сред младежта като: научност, доверие към младежта като реална обществена сила в социалистическото създидание, органическо единство на стратегията за изграждането на развито социалистическо общество и пълноценната подготовка и социалната реализация на младежта и др.

Като се обобщава главното в априлската политика на партията — че това е политика не просто сред младежта, а чрез младежта и за младежта, в книгата е направен опит да се изследват някои характерни страни в априлския подход, които правят партията близка на младежта и младежта близка на партията. Преди всичко това е свързано с порасналото умение навреме да се долавят новите проблеми на младежта и да се търси тяхното адекватно политическо решение. Характерна черта на априлския подход към младото поколение е изискването голяма част от дейността на партийните органи и организации и отделните комунисти да протича сред младежта. Наред с това голямата грижа на партията е обществото като цяло да създава условия за многостранно развитие и реализация на младите хора във всички сфери на обществения живот.

В цялата монография е налице стремеж при изследването на проблемите да се изхожда от постановките на партията, на другаря Тодор Живков, които се съдържат в Тезисите на ЦК на БКП за младежта и Комсомола от 1967 г., в Писмото му до ЦК на Комсомола от 1978 г., в решенията на Дванадесетия партиен конгрес и в новите теоретически постановки и практически подходи, развити от другаря Тодор Живков след конгреса.

Съществена слабост на изследването обаче е, че недостатъчно се анализира и обобщава конкретен партиен опит. Малка част от авторите са се опрели на данни и факти от практиката на партийните комитети и организации в работата им с Комсомола и младежта, а това е от голямо значение за повишаване практико-приложната стойност на разработката. На доста места в книгата натежават декларативният тон и преразказването на постановки от партийни документи и се подминава конкретната работа на партийните комитети и особено на първичните партийни организации за реализирането им в живота.

●

Между проблемите, които най-обстойно са разработени в монографията, е въпросът за политическия подход в работата на самия Комсомол и политическия подход като основна характеристика на партийното му ръководство и работата с младежта. И това е понятно, тъй като и партията, и Комсомолът са основни компоненти на политическата система. Правилно се отбелязва, че Димитровският комсомол е „политическа организация на цялата младеж", което предопределя и отношението на партията към него (с. 59).

Разкриването същността на политическия подход както в комсомолската дейност, така и в партийното ръководство се свързва с умението да се прояви политическо отношение към проблемите, да се формират и реализират политически цели и задачи, да се използват политически форми и средства на работа. „Основното в тази насока — се казва в книгата — е задълбочено изучаване на потребностите и интересите на младежта, внимателно вникване в противоречията на живота на младите хора, опора на широките младежки маси при решаването на въпросите" (с. 59). Политическият подход се свързва с умението на партийните организации на основата на партийната политика за работа с младежта и Комсомола правилно и своевременно да се определят целите и общите насоки на комсомолската дейност, за усъвършенстване на вътрешноорганизационната дейност на дружествата и организациите, за разширяване на непосредствената организаторска работа с младите хора и пр.

Тези съображения са основателни и правилни. Политическият подход е основополагащ в партийното ръководство като цяло и в партийното ръководство на Комсомола в частност. Този подход предполага диалектическо единство на две страни — от една страна, способност, умение и на партийните органи и организации да издигнат равнището на своята дейност до висотата на политическата линия на партията, на решенията на нейните висши органи и организации като отправна точка и критерий за отношение към обществените процеси и явления. От друга страна — способност да се реализират политиката и задачите на партията, тъй като тя се проявява в собствено, в живо и творческо дело на милионите социалистически граждани и по-конкретно, в случая — на младите хора, което предполага съобразяване с техните проблеми, интереси, грижи, болки, въпроси и пр.

В монографията основателно е поставен

Digitized by Google

акцентът върху някои съществени въпроси на партийната политика за работата с Комсомола и младежта — издигане ролята му в политическата система, за увеличаване на младежкия принос в интензификацията на общественото производство, грижата и помощта на партията и Комсомола за формирането на активна жизнена позиция у младежта и др.

Социалната реализация на Комсомола и младежта протича в условията на научно-техническата революция. Засилването на младежкия принос във внедряването на научно-техническите постижения е обусловено от редица фактори и предпоставки — за младежта е характерен естествен стремеж към новаторските решения в областта на техниката и технологията, тя остро реагира срещу закостенелите виждания, изживените представи и начини на действие. В книгата са разгледани редица важни проблеми на партийното ръководство на Комсомола и работата с младежта за издигане тяхната роля и принос в развитието на научно-техническия прогрес. Във връзка с това сравнително най-добре е разработен възловият въпрос за усъвършенстването на образователната система и повишаването на професионалната подготовка на младежта в съвременните условия, в съответствие с изискванията на научно-техническата революция. Интерес представляват развитите и обосновани идеи за потребностите на младите хора от знания и умения на равнището на високия професионализъм в избраното поприще. Сполучливо, в практико-приложен план, се разглежда диалектиката на: формирането на комунистически идеали и светоглед у младежта, овладяването на избраната професия до висотата на майсторството и придобиване на необходимия социално-политически опит.

При разработването на тази актуална проблематика е отделено внимание на формирането на съвременна трудова култура на младежта, на работата за развитието на техническото и научното творчество на младежта и др. Но като цяло сложният и многостранен процес на активизиране участието на младежта в осъществяването на научно-техническата революция не е обхванат и дори би могло да се каже, че малко подценен в светлината и през призмата на партийните постановки и изисквания за овладяването на една от най-главните закономерности на нашето развитие. Не са изследвани в дълбочина реалните проблеми на младите хора, които овладяват новите автоматизирани производствени системи и технологии, трудностите, пречките и бариерите, с които те се сблъскват, начините, пътищата за тяхното преодоляване и пр.

Подценен е проблемът, свързан с партийното ръководство за повишаване приноса на Комсомола и младежта в борбата за внедряването на новия икономически подход и неговия механизъм. А в това отношение има много спорни и неизяснени въпроси.

●

Не е възможно в една кратка рецензия да се обхване богатството от идеи, свързани с партийното ръководство на Комсомола и работата с младежта, които се съдържат в книгата. Определен интерес у читателя ще представлява изследваната проблематика за участието на младежта и Комсомола в социалното управление, за работата на партийните органи и организации за усъвършенстване на вътрешно-организационния живот на ДКМС, за подбора, обучението и възпитанието на комсомолските кадри, за повишаването на качеството и ефективността на възпитателната работа с младежта и др.

Ето защо като цяло отпечатаната книга е един навременен отклик на потребностите на социалната практика. Съдържащите се в нея идеи и разработки я правят ценен помощник на партийните комитети и организации, на партийния актив в усъвършенстването на партийното ръководство на Комсомола и работата с младежта в съвременните условия.

доц. Константин ДИЛЧЕВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ЗА СИСТЕМАТА НА ПАРТИЙНАТА ПРОСВЕТА И ИКОНОМИЧЕСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

В помощ на участниците в системата на партийната просвета и икономическото образование Партиздат пуска от печат следните учебници:

По научно-техническата революция

Социални фактори на научно-техническата революция; Научно-техническата революция и научно-техническият прогрес.

Във философско направление

Марксистко-ленинска философия; Философско-социологически проблеми на изграждане на развито социалистическо общество; Марксистко-ленинска етика; Марксистко-ленинска естетика; Идеологическата борба на съвременния етап; Социална психология; Философско-социологически проблеми на медицината; Актуални проблеми на атеистичната дейност; Проблеми на обучението и възпитанието в училище.

В икономическо направление

Основи на социалистическата икономика; Социално-икономическата политика на БКП; Организация и интензификация на управленската дейност. Организация и интензификация в промишлеността, строителството и транспорта; Организация и интензификация на селскостопанското производство; Социалистическа организация на труда на ръководителя.

В социологическо направление

Научен комунизъм; Основи на марксизма-ленинизма; Научно управление на социалистическото общество; Основи на политически знания и вътрешна политика.

В историческо направление

История и актуални проблеми на международното комунистическо и работническо движение.

ПОБЕДАТА НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ И НЕЙНИТЕ ПЪРВИ ПРЕОБРАЗОВАНИЯ В ХАСКОВСКИ ОКРЪГ — 1944/1948

Документи и спомени

Този сборник е посветен на 1300-годишнината от основаването на българската държава, 90 години от образуването на окръжната организация на Българската комунистическа партия в Хасково и 40 години от победата на социалистическата революция в нашата страна. В книгата (със съставители Васил Христов, Данчо Силвестров, Кирил Богданов и Радка Николова) са поместени 377 документа. Хронологическите граници на документалните материали обхващат периода от подготовката, провеждането, развитието и победата на социалистическата революция в Хасковски окръг под ръководството на БКП до края на 1948 година. Това са партийни документи, спомени на изтъкнати дейци на революционното движение в окръга, протоколи за възстановяване и учредяване на партийни организации и отечественофронтовски комитети, доклади, резолюции, сведения, писма, дописки, телеграми и други.

ИСТОРИЯТА НА ЧИПРОВСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА БКП

Петко Николов

Чипровци е известно още от римско време с рудодобива и особено със своето революционно минало — с Чипровското въстание против османското робство от 1688 г., с дейното участие в Септемврийското антифашистко народно въстание през 1923 г. и в съпротивата против фашизма и капитализма. В летописа на тези славни революционни традиции достойно място заема местната организация на БКП, основана през 1895 г. — първата селска партийна организация в Северозападна България и една от първите в страната. Книгата на Петко Николов, ремсов, партиен и обществен деец в този край, се издава във връзка с 90-годишнината от създаването на партийната организация в Чипровци. В шест глави се проследява началото на социалистическото движение в Чипровския край, създаването, развитието и дейността на партийната организация до наши дни. В началото нейни ръководители са изтъкнати дейци на партията в този буден край като Димитър Филипов, Марко Марков, Цеко Тодоров, Александър Костов, д-р Стамен Илиев и редица още верни синове на народа. Авторът умело и аргументирано вплита в своето изложение и изграждането на БКМС и РМС в Чипровската община, ръководната роля на партията за тяхното съзряване и израстване като неин естествен резерв в борбата срещу класовия враг. Наред с мемоарната му книга „Стъпки по жаравата" „История на Чипровската организация на БКП" е ценен принос на автора за изясняване на революционното движение в този борчески край на родината.

Digitized by Google

ISSN 0204—8574

МИХАИЛ ГОРБАЧОВ
ПО ЛЕНИНСКИ ПЪТ

Партиздат пусна от печат книгата „По ленински път“ с доклади, речи и интервюта на генералния секретар на ЦК на КПСС Михаил Горбачов. В тях другарят Горбачов разглежда и анализира най-животрептящите проблеми на съвременността. Книгата започва с приветствието, произнесено на тържественото събрание в София, посветено на 40-годишнината от победата на Деветосептемврийската социалистическа революция в България. Публикувана е и речта му при връчването в Кремъл на орден „Ленин“ на генералния секретар на ЦК на БКП и председател на Държавния съвет Тодор Живков. Изданието съдържа и доклади пред пленуми на ЦК на КПСС и други форуми, както и речи на срещи с трудови колективи. В тях се разработва стратегическата линия на Ленинoвата партия за решаването на основните и най-актуалните въпроси в развитието на съветската страна. Отделено е голямо място и на речи, интервюта и разговори на другаря Михаил Горбачов, в които той излага позицията на Съветския съюз по кардиналните проблеми на съвремието — прекратяването на надпреварата във въоръжаването, запазването и укрепването на мира в Европа и в света.

ВОЙЧЕХ ЯРУЗЕЛСКИ. РЕЧИ
Сборник

Книгата съдържа произведения на първия секретар на Полската обединена работническа партия и председател на Министерския съвет на Полската народна република Войчех Ярузелски през периода от 12 февруари 1981 г. до 7 май 1985 година. Речите, статиите и интервютата, публикувани в този сборник, отразяват най-драматичния период в съществуването на братската страна, по време на тревожното усложняване на международната обстановка по вина на вашингтонската администрация и НАТО, когато се вземат важни решения за насоките на усъвършенствуване на братското взаимодействие между страните от социалистическата общност, между Полша и България. В книгата е изразена тревогата на партийния и държавен ръководител на братска Полша от опасното нарастване на контрареволюцията, твърдата му воля за мобилизиране на най-добрите сили на нацията за достоен отпор. Неговата комунистическа принципност и последователност не само открояват ярко портрета на автора, но и разкриват цялостната картина на това тежко и критично време. Сборникът с речи на другаря Войчех Ярузелски е значителен принос за още по-близкото опознаване между полските и българските комунисти, между нашите народи. От него ясно се вижда напредващият процес на обновление в народна Полша под ръководството на Полската обединена работническа партия.

20700

Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

[PARTIEN ZHIVOT.]

ПАРТИЕН ЖИВОТ

18

СОФИЯ, ДЕКЕМВРИ 1985 ГОДИНА

LIBRARY
FEB 20 1986
UNIVERSITY OF CALIFORNIA

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 18 ДЕКЕМВРИ 1985 година XXXII

ISSN 0204—8574

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводна — Партийното решение — закон за комуниста! . . . 3
И. Боев — Ленинската генерална линия на КПСС 10
Д. Станоев — Ръководителят 16

ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ В НАРОДНИТЕ СЪВЕТИ

А. Атанасов — Контрол над дейността на апарата 23
С. Димитров — Съвременни измерения на стила 26
Г. Пенев — Административният ръководител — политически деец . 29
И. Полихронов — Взаимодействие между партийно и административно ръководство 31
С. Иванов — Отговорност за усъвършенстване на партийната работа 33
А. Колчагов — Да повишаваме ефективността на политическото ръководство 34

ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ И ОРГАНИЗАЦИИ — ОПИТ И ПРОБЛЕМИ

Б. Ангелов — Партийно-организационният опит в новите условия . 38
И. Пенев — Съюз между науката и производството 44

ОТЧЕТНО-ИЗБОРНИТЕ СЪБРАНИЯ В ПАРТИЯТА

М. Илиева — Ускорител на движението 51
М. Тузлукова — Критерии за всекиго, критерии за всички . . . 54
П. Трендафилова — Качество, ритъм, съвест 57
И. Игнатов — Самовзискателност 59

Digitized by Google

ИДЕОЛОГИЧЕСКА ПОЛИТИКА И ПРАКТИКА

И. Бозев — Индивидуалният подход 61
С. Добрев — Нравственото възпитание — доминиращ проблем в идеологическата работа 68

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Е. Закодирин — Контрапропагандата 74

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

Т. Найденов — И всичко това беше истина... 80
И. Куков — Откровен диалог 83

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

К. Димов — В Куба пред Третия конгрес 85
ГОДИШНО СЪДЪРЖАНИЕ 89

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Димов, Д. Димчев, К. Иванов, Н. Иванов (зам.-главен редактор), **М. Илиева, Д. Петков** (зам.-главен редактор), **И. Рачев, П. Стамов, Д. Станоев, П. Трендафилова, Н. Фотев, Й. Хаджиев, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП, ул. „Московска" 7. Тел. номератор 84-01.

Дадена за набор на 3. XII. 1985 г. Подписана за печат на 17. XII. 1985 г.
Тираж 57 000. Формат 70×108/16. Обем коли 6.
Годишен абонамент 6,30 лева. Отделна книжка 0,35 лв.

ДП „Димитър Благоев" — София, ул. „Ракитин" № 2, тел. 46-31.

Digitized by Google

ПАРТИЙНОТО РЕШЕНИЕ — ЗАКОН ЗА КОМУНИСТА!

Да, партийното решение е закон за комунистите и в това определение няма нищо пресилено. Защото в него се акумулират единомислието и волята на комунистите за бъдещата им работа.

Способността на партийната организация да предвижда изменението на всички страни от живота на колектива съобразно партийната политика и да изпълнява точно и бързо партийните решения определя нейната боеспособност и преобразователна сила. В подготовката, приемането и изпълнението на партийните решения протича на практика основната партийна дейност. От качеството на решението и неговото изпълнение зависи ефективността от цялата партийна работа. Затова на партийното решение трябва да се отделя полагащото се най-голямо внимание.

●

Нашата партия сега оценява дейността на всяка организация и комунист по реалния ефект, по постигнатите конкретни резултати. А по същество това означава, че оценката на дейността става, след като решенията на партията и на партийната организация са изпълнени. Но изходната позиция за работата е решението. Колкото по-добро е то, колкото по-сполучливо конкретизира партийната политика, колкото по-точно отразява и дава отговор на реалните и нетърпящи отлагане потребности на живота, толкова по-успешна ще бъде практическата работа и по-големи ще бъдат резултатите.

Какви са състоянието на подготовката и характерът на приеманите решения? Ще направим само някои по-обобщаващи заключения.

Съгласно нашия Устав всяка първична партийна организация трябва да провежда не по-малко от едно събрание месечно. Този висш нейн ръководен орган обсъжда разностранни въпроси от дейността ѝ или от проблемите на колектива и приема налагащото се решение. Едно изследване в район „Васил Левски“ в столицата, направено преди две години, показва, че само за около 56 на сто от събранията партийните бюра са предлагали предварително подготвени проекторешения. А 28 на сто от събранията не са приемали решения. Тези изследвания, както и други наблюдения на практиката потвърждават, че в подготовката на партийните събрания все още не може да се преодолее един стереотип, който намалява ефективността на колективния форум. В центъра на подготовката им много от партийните бюра не поставят проекта за решение, в който се моделират измененията на действител-

Digitized by Google

ността. Поради това на голяма част от събранията не се предлагат и проекторешения. Освен това немалко от проектите се изготвят прибързано или за тях се сещат на самото събрание. Дори когато проекторешенията са готови, те най-често се прочитат накрая, след станалата по доклада дискусия, и не са предмет на обсъждане. Това се отразява на комплексността, дълбочината и научността, на качеството на платформата за работа, която комунистите приемат. Не може при такъв подход да се гарантира, че приетото решение ще отговаря едновременно на същността и духа на партийната политика в дадената област и на потребностите на живота на организацията и колектива. Затова в много решения няма ясни цели, има твърде много общи формулировки вместо конкретни задачи.

Независимо дали се отнася до решения на партийния конгрес, на Централния комитет или на други висшестоящи партийни комитети или до проблеми на своя колектив, първичната партийна организация при всички случаи трябва да направи собствена преценка на предстоящите задачи и дейност и да набележи свои конкретни цели, подходи, форми и методи на работа, за да осъществи духа и съдържанието им. Колкото по-добре е обмислено и по-добре разработено решението, толкова по-голяма е гаранцията, че бъдещата работа за изпълнението му ще донесе очаквания и предвиден резултат.

Така че първото условие, за да бъде висока ефективността от работата на комунистите, е тяхната организация да има добри, отговарящи на потребностите на трудовия колектив и на партийната политика решения. Но за да се постигне това, нужно е сериозно да се измени подходът към тяхната подготовка, да се използва по-пълно колективният ум, за да се проектира правилно бъдещата преобразователна дейност на организацията. Проекторешенията да бъдат поставени в центъра на вниманието по време на подготовката на събранията и при общата дискусия.

●

За изпълнението на решенията е писано немалко. Още на XI конгрес на партията беше направена констатацията, че една от основните слабости на партийната работа е инфлацията на решенията. С други думи, приемат се решения след решения, а не се изпълняват. Разбира се, след това бяха предприети много грижи за подобряване на тази възлова партийна дейност. Усъвършенствувани бяха важни елементи от организацията на изпълнителския процес, особено на контрола. Но проведеният продължителен преглед на дейността на първичните партийни организации след Дванадесетия конгрес показа, че в значителна част от тях било по отношение на цялостната грижа, било по отделни страни от изпълнителския процес не е постигнат съществен прелом. Макар че беше направена стъпка в правилна насока за преодоляване противоречието между равнището на приеманите решения и тяхното изпълнение, то не беше преодоляно. Основните слабости продължаваха да съществуват. Тази констатация още повече се потвърди след Варненското съвещание и Националната партийна конференция по въпросите на качеството. Във връзка с поставените от тях цели всички партийни организации приеха свои конкретни решения, които трябваше да внесат прелом в тази важна стратегическа област. Но изискванията за бързо изменение на качеството не бяха спазени. Това означава, че практическата работа не съответствува нито на решенията на такива високи форуми на партията, нито пък на собствените решения на партийните организации, където те са конкретизирани за условията на всеки трудов колектив.

Digitized by Google

Затова сега с такава сила Централният комитет поставя въпроса за издигане на ефективността, на конкретността и деловитостта на партийната дейност. Дълбокият смисъл на девиза на Дванадесетия конгрес: „Дела, дела и пак дела!“ е преди всичко да изпълняваме точно, реално и бързо партийните решения. Защото каквото и решение да приемем, ако то не се материализира, си остава къс хартия. Тогава се разкъсва връзката — думи и дела, решения и изпълнение. Неизпълненото решение означава, че не е отговорено на една осъзната жизнена потребност. То означава, че и вълтената в решението на партията или на партийната организация воля на комуниста не е спазена. А това е нарушение на Устава, на основния принцип, на който се гради партията и нейната дейност — демократическия централизъм.

Ако търсим причините за съществуващите недостатъци в изпълнението на решенията, ще ги намерим най-напред в ограничената, несистемната помощ и ръководство, които оказват на първичните партийни организации висшестоящите партийни комитети. Практиката показва, че най-съществени подобрения са постигнати там, където тази помощ е била най-системна и делова. Окръжните и общинските партийни комитети в Ловеч, Кърджали, Пловдив, София, Враца и др. например са изяснили теоретически и са обобщили на свои пленуми и заседания препоръките за подобряване на работата за изпълнението на решенията в първичните партийни организации. В много общини се провеждат дни на секретаря на първичната партийна организация, посветени на партийното събрание, подготовката и изпълнението на решението. Там освен лекции се обсъжда опитът на отделни партийни бюра и организации, изясняват се етапите и процедурите, които трябва да се спазват в единна връзка и взаимна зависимост, за да се доведе работата докрай. Обобщената оценка, направена от партийните комитети за периода на прегледа на първичните партийни организации, която дава най-широка и пълна представа по въпроса, показва, че все още тази много важна помощ за партийните бюра не е достатъчна. Отделеното внимание на събранието, на подготовката на решенията и на изпълнението им е несъразмерно. Обикновено то се съсредоточава върху чисто количествени величини: отчита се на колко събрания са присъствували представители на комитета. И доколко се оказва помощ, инструкторите най-често съумяват да вършат това по време на подготовката на събранията. Така най-съществената и същевременно най-слабата страна от практическата работа се оставя все още на възможностите на партийните бюра. Необходимо е да се преодолее тази недооценка на изпълнителския процес и на ролята му за реално издигане ръководната способност на първичната организация. Въобще нужно е да се направи рязък завой в ръководството на първичните партийни организации, като решително се преодолее методът на общите инструктажи и съвещания за сметка на практическата, деловата помощ, за да могат те да обогатяват своето умение и опит. Това се налага още повече от факта, че по време на всяка отчетно-изборна кампания голяма част от членовете на бюрата и партийните секретари се подменят. Новоизбраните обикновено нямат достатъчен опит. Те се нуждаят както от знания, така и от умения. И в двете насоки много могат да им дадат партийните комитети, особено общинските и районните. Тяхната главна задача е да ръководят непосредствено първичните партийни организации. Без да намаляват досегашната помощ за тях, необходимо е да засилят вниманието си към завършващия етап на ръководния процес, в който те реализират решенията, превръщат намеренията в действителност.

Тази помощ може да се засили, като се издигне и взискателността за изпълнението на решенията и освен това самите комитети да дават

Digitized by Google

пример на правилен стил и методи, на резултатни подходи в осъществяване на набелязаните партийни цели и задачи. Авторитетно ръководство има само тогава, когато ръководещият сам е пример за подражание.

●

Недостатъците в работата на партийните комитети с първичните организации обаче не намаляват отговорността на партийните бюра за изпълнение на решенията. Тяхно задължение е да доведат докрай колективно изразената партийна воля, въплътена в решенията на партията, на висшестоящите партийни органи и на събранията на своите организации. Съобразно уставното право за автономност и самодейност на първичните партийни звена техен дълг е да овладяват сложното организационно изкуство, да проявяват творчество, инициатива и последователност. Затова, без да чакат указания, без да проявяват мудност и нерешителност, партийните бюра следва сами да обмислят и търсят най-верния път както за подготовката на зрели решения, така и за тяхното резултатно осъществяване.

Те следва да предвидят за всяко решение кой, с каква задача да се заеме, да извършат необходимата организаторска и политическа дейност, да помагат на изпълнителите, да следят и контролират, за да се постигнат предвидените резултати и цели в решението. Следователно целият изпълнителски процес трябва да бъде в центъра на вниманието на бюрото като цяло, то да носи колективна отговорност за състоянието на работата.

В немалко бюра обаче грижата както за подготовката на събранието, така и за изпълнението на решенията се оставя на секретарите. Вече много пъти е установявано, че на по-голяма част от събранията те са докладчици. И понеже са твърде заети, малко време им остава да се заемат с организацията на изпълнението, защото трябва да съсредоточат вниманието си към подготовката на следващото събрание. По този начин се идва и до познатото явление — инфлация на решенията. Решения има, но те не са изпълнени. Не са изпълнени преди всичко поради слабости в организацията и разпределението на работата.

Партийното строителство формулира колективността като висш принцип. Колективността обикновено се отнася за приемането на решенията. Но този принцип има важно място и в изпълнението, въпреки че на преден план излиза личната отговорност. Членовете на партийните бюра се избират не за да се създаде един колективен орган, който да увеличи заседателщината. В него се избират най-подготвените в дадена област комунисти, които персонално отговарят за отделни страни от дейността на организацията. По проблемите и решенията в областта на идеологическата дейност естествено е персоналната отговорност за изпълнението на приетите решения да носи отговарящият за пропагандата и агитацията. По проблемите на обществените организации, по стопанските въпроси обикновено е натоварен съответен член на бюрото. Те трябва да бъдат персоналните организатори и отговорници на изпълнението. А секретарят има задължението преди всичко да координира дейността им, да проверява и насочва работата на всички членове на бюрото.

Но това не означава, че секретарят или друг член на бюрото трябва да изпълнят всички задачи от партийните решения. Партийната работа е обща, на всички членове на организацията. Затова основна грижа на бюрото още при подготовката на проекта или след като е прие-

Digitized by Google

то решението е да разпределят така всички задачи, че да осигурят максималното и рационално включване на всички комунисти с конкретни задължения и поръчения. По този начин се осигурява едно от важните изисквания на Устава всеки комунист да бъде активен боец на партията. Това е много важен и съществен въпрос в организацията на изпълнението, защото значителна част от комунистите в някои организации с години не са включвани в изпълнението на задачи, произтичащи от решения на организацията. Онези бюра, които не умеят правилно да разпределят общите задачи между всички, неоснователно се претоварват с работа и намаляват активността на комунистите и боеспособността на организацията. С такъв подход те предварително обричат на инфлация част от приетите решения.

При правилно разпределение на дейността на членовете на бюрата остава да бъдат преди всичко организатори и координатори на изпълнителския процес по решенията от областта на партийната работа, за която отговарят непосредствено.

В някои организации по особено важните въпроси се избират временни комисии, които отговарят и контролират изпълнението. Това става обикновено по важни въпроси, които изискват съсредоточаване на повече сили и средства и се налага да се осъществяват повече и разнообразни дейности.

●

Често, когато се говори за изпълнение на решенията, се взема само едната страна — или организацията, или контролът на изпълнението. А това са по същество две различни по характер дейности. И те следва да се познават, когато се търсят начини и подходи да се усъвършенстват тези страни от дейността.

Първичните партийни организации обикновено сами изпълняват по-голямата част от своите решения. Затова е еднакво важно и задължително да се познават и овладяват и двете страни на процеса — и организацията и проверката, контролът на изпълнението.

Организаторската грижа във връзка с приетите решения трябва да обхваща целия комплекс от разнообразни организационни, идеологически, практикоизпълнителски и други мерки и процедури. Те трябва да допринесат за точното изясняване и разбиране на поставените цели, да определят и мобилизират достатъчно ресурси — хора, средства и пр., за да се осъществят поставените задачи. Предназначението им е да се изяснят и приведат в ход последователните действия и необходимата помощ в процеса на работата. Всичко това трябва да бъде една непосредствена, делова, практическа работа. Няма ли реални дела, това означава, че цялата проведена дейност е била формална, безполезна, ненужна. Поради това така остро в своята Докладна записка за усъвършенстване на стила на работа другарят Тодор Живков осъди книжността и излишната заседателщина. Най-малка полза от заседателщината има изпълнението. Тя само отнема излишно време на много хора, без да носи адекватни резултати. За съжаление тя някъде е станала цяло бедствие.

Владимир Илич Ленин ни учеше, че за всяка работа е нужна проверка, контрол, нужни са взискателност и оценка. Те са силни оръжия на партийното ръководство и незаменими средства в борбата за точно и бързо изпълнение на решенията. Когато умно и навреме се използват, те играят огромна превантивна роля срещу всяка тяхна инфлация.

Digitized by Google

Партийните организации в ЦУМ, „Булстрад“ и други стопански и учрежденски звена в столицата са установили практика на всяко партийно събрание най-напред комунистите да се информират за изпълнението на по-рано приети решения. Така изпълнителите знаят, че са поставени пред погледа и оценката на всички свои другари, че се отчитат пред тях. Дългогодишният опит показва колко ефикасна е такава колективна контролна мярка. Тя издига отговорността и на организацията, и на комунистите. Там, където този метод на проверка се спазва, рядко се допуска просрочване на изпълнението на решенията и обикновено резултатите не се отклоняват от поставените цели.

Освен тези мерки използват се и други средства за контрол — постоянната текуща проверка и взискателност от секретаря и членовете на бюрата, отчетът на комунистите, специалната информация за изпълнение на решенията. Въпреки че условията на първичната организация позволяват цялата работа да бъде пред погледа на всички и да не изисква особена и сложна картотечна форма за регистрация и следене на изпълнението, в някои организации се използват и такива помощни средства. Дали е нужно или не да се въвеждат те, това е най-правилно да преценят самите бюра и секретари. То може да става или по-просто, чрез папки за всяко решение, или пък като се води специален дневник за отчитане на решенията, така както практикуват някои организации от столицата.

За някои по-важни решения на партийните организации сега контролът може да се подпомага и от системата за информация на общинските и окръжните комитети. Някои от тях — Враца, гр. Толбухин и други, обработват подобна информация на електронноизчислителна машина. Това им позволява системно да сигнализират пред партийните бюра за наблюдаващи се тенденции и пропуски в работата на организациите и в изпълнението на решенията. Така те могат да им оказват допълнителна помощ, стига тя да не се изчерпва само с книжни форми и методи.

●

Когато става дума за решенията, обикновено се забравя за един особено важен документ на партийната организация — резолюцията на годишното отчетно-изборно събрание. В някои организации през годината рядко се сещат за нейните насочващи задачи и дори не се отчита накрая какво е направено за изпълнението им. В резолюцията са синтезирани равносметката за изминалия период и основните цели и задачи за следващата година. Затова тя е основополагащо решение, което определя насоките за работа за продължително време. Ето защо, веднага след като премине годишното събрание, партийното бюро следва да обсъди резолюцията и да конкретизира нейните насочващи решения в плановете за работа. Да предвиди кога, какво и как да се осъществи. И през годината да се прави системно равносметка какво от предвиденото в резолюцията на годишното събрание е изпълнено и какво остава да се довърши. Да се прави преценка на измененията, които са настъпили в резултат на изпълнението ѝ.

Каквито и подходи, форми и средства да се използват за приемане и изпълнение на партийните решения, най-важното е да се впрегнат разумно силите на комунистите от цялата партийна организация, да се осигури максимално тяхната инициатива, активност и творчество за най-пълно осъществяване на партийната политика. А това означава, че в рамките на всички решения сега е нужно да се изведат на преден план онези направления на нашето обществено развитие, на кои-

Digitized by Google

то партията дава приоритет. В момента това са решенията на Февруарския пленум на Централния комитет на партията за ускорено внедряване постиженията на научно-техническия прогрес. Те имат не акционно, а стратегическо значение за постигане на висока производителност на труда, за икономии на материали, труд и енергия, за изграждане на развитото социалистическо общество. Това е пътят за изпълнение на главната задача — да се подобрява благосъстоянието на народа, на всеки трудов колектив, да се задоволяват неговите разностранни потребности и нужди. С неотслабваща сила стоят на дневен ред решенията на Националната партийна конференция за решително повишаване на качеството, за достигане на най-доброто равнище в света. Сред първостепенните задачи с най-голямо значение особено място заема грижата за разширяване на социалистическия демократизъм, за издигане ролята на трудовите колективи като стопани на социалистическата собственост и техния принос като творци на социалистическата история на България. От степента на изменението на тази възлова страна на социалистическите обществени отношения зависят особено много скоростта, размахът и дълбочината на изменения в материалната база и качеството, в целия наш икономически, обществено-политически и културен живот. Между най-важните постоянни задачи трябва да стои борбата срещу отрицателните явления, грижата за очистване на нравствената ни атмосфера от наслоенията на всичко чуждо на нашите комунистически принципи и добродетели. На тези приоритетни направления трябва да съсредоточи вниманието си и партийната организация. Тях да изпълнява с предимство, неотстъпно, решително. В това отношение трябва да преглежда постоянно и да осъвременява своите решения, да мобилизира творческата енергия на комунисти и безпартийни за използване на всички налични възможности и ресурси. В това направление да насочи всички свои средства за политическо влияние и въздействие — идеологически, организационни, контролни и пр. От позицията на реалните резултати и на конкретния принос на всеки да оценява дейността на кадрите и комунистите.

Решенията на Дванадесетия конгрес на партията и на Националната партийна конференция от 1984 година поставиха задачата всяка дейност да бъде висококачествена и високоефективна. Това с най-голяма сила се отнася до партийните решения. От тази позиция единственият правилен критерий за оценка е доколко работата на комунистите за приемането на решения и за тяхното изпълнение е висококачествена и ефективна. Този критерий е реалният резултат от преобразуващата дейност, набелязана в решенията и реализирана в процеса на изпълнението. Не бива да ни задоволява обаче какъв и да е резултат. На сегашния етап на изграждането на развития социализъм отговарят само резултати, които съответствуват в областта на научно-техническите решения, засягащи материалната база, качеството на продукцията и производителността на труда, на най-добрите световни постижения. Мярката е доколко сме ги достигнали и доближили. Това са изискванията на Февруарския и Мартенския пленум. В областта на обществените отношения, на развитието на личността за нас пример са опитът и решенията на КПСС, програмните решения на нашата партия за изграждане на развитото социалистическо общество. Всички тези изисквания са сумирани в няколко думи: решения и действия, които осигуряват революционни изменения в нашата социалистическа действителност.

Digitized by Google

ЛЕНИНСКАТА ГЕНЕРАЛНА ЛИНИЯ НА КПСС

ИВАН БОЕВ
кандидат на историческите науки

Неотдавна Издателството на БКП пусна от печат експресно формиран сборник „По ленински път" с доклади, речи и интервюта на генералния секретар на ЦК на КПСС Михаил Сергеевич Горбачов. Така Партиздат отговори своевременно на огромния и все по-нарастващ интерес и на българския читател към тях.

Този интерес е напълно разбираем и закономерен. Той се обяснява преди всичко с безспорния факт, че от всеки ред, от всяка дума в тази книга кънти мощният и уверен глас на Москва — гласът на всечовешкия разум. От тях бликат ленинска правда и реализъм, непоколебим исторически оптимизъм за изхода от епохалната борба за социален напредък. В тях звучи страстният призив на героичния и трудов съветски народ да бъде запазен и заздравен мирът в света. Тези редове и думи са пронизани от искрена загриженост за съдбата на сегашното и идните поколения, за утрешния изгрев на слънцето, за живота на земята изобщо.

В книгата се съдържат по ленински ясни и честни, дълбоко научнообосновани и аргументирани отговори на най-актуалните въпроси на вътрешната и външната политика на КПСС и съветската държава, на съвременното международно положение. Те покоряват със силата на идейно-политическия си заряд, с принципността в подхода.

ПРИЕМСТВЕНОСТ И НОВАТОРСТВО

Може би тези две думи най-точно и синтезирано определят най-характерните черти на ленинската генерална линия на КПСС, на творческия подход и критичното преосмисляне на онези формулировки в нейната Програма, които не издържаха на проверката на времето. Въпросът за приемствеността в развитието на теорията и на програмните постановки на партията, сочи М. С. Горбачов, е въпрос на нейната вярност към марксизма-ленинизма, на необходимата отговорност към собствените си теоретически изводи и политически оценки. За съветските комунисти Лениновото учение „бе и си остава ръководство за действие, източник на вдъхновение, верен компас при определянето на стратегията и тактиката на движението напред" (с. 53).

Приемствеността означава и реално оценяване на постигнатото. Ние, заявява първият партиен ръководител на Съветския съюз, „...изминахме дълъг път, постигнахме огромен икономически, социален и политически напредък... Но сега вече не се задоволяваме с това...с развитието на самия човек растат и неговите потребности, и то не само материалните, но и културните, духовните" (с. 464, 465).

Заедно с това последователността и приемствеността в теорията, както отбелязва генералният секретар на ЦК на КПСС, непременно

Михаил Горбачов, По ленински път, Доклади, речи, интервюта, Партиздат, 1985, 550 с.

Digitized by Google

предполагат нейното творческо развитие и обогатяването ѝ с принципни постановки съобразно историческия опит. Наред с подчертаването на сериозните икономически и социални промени от обективен характер в СССР през последния четвърт век той изтъква и необходимостта от задълбочен анализ, уточняване на текущите и дългосрочните цели, определяне на пътищата за постигането им, както и от нови подходи към организаторската, социално-икономическата и идеологическата дейност на КПСС.

В центъра на огромната теоретическа и практическа дейност се поставя **човешкият фактор.** Това най-широко понятие включва в себе си партията, всички трудови съветски хора. КПСС винаги е била и остава и авангарда на народа. **„Цялата история на първата в света страна на социализма** — подчертава другарят Тодор Живков — **е величествен подвиг, извършен от съветския народ под ръководството и благодарение на ръководството на КПСС.“**[1] Днес ръководната роля на ленинската партия — организатора и вдъхновителя на всички победи и постижения на съветския народ, още повече нараства поради характера, сложността и мащабите на стоящите и възникващите пред родината на социализма огромни исторически задачи. В синтезиран вид те се съдържат в предложената нова редакция на Програмата на КПСС и са определени така: за планомерно и всестранно усъвършенстване на социализма и за по-нататъшен напредък на съветското общество към комунизма чрез ускоряване на социално-икономическото развитие на страната. М. С. Горбачов я характеризира лаконично и точно като „програма за борба за мир и социален прогрес“ (с. 503).

Определяйки ускоряването на социално-икономическото развитие като първостепенна задача на цялата партия, на целия народ, генералният секретар на ЦК на КПСС отбелязва, че „тя е продиктувана от целия ход на живота — както от вътрешните условия, така и от международната обстановка“ (с. 144). Той заявява направо да не се очакват „някакви нови указания и предписания от горе“, а „да се действува днес, сега, всички заедно, за да се слеят в единен поток усилията на всички стопански звена“ (с. 301). Особено място в произведенията на другаря М. Горбачов се отделя на **ускоряването на научно-техническия прогрес** като главен стратегически лост за интензификация на народното стопанство, за решително подобряване на качеството на продукцията, за оптимално и по-умело оползотворяване на огромния научно-технически потенциал на страната в съчетание с големите възможности и предимства на социалистическия обществен строй, за осигуряване на пълна икономическа независимост от капиталистическите страни, преди всичко в стратегически важните насоки.

Зад тези стегнати и научнообосновани постановки се крият грандиозни планове. Достатъчно е да се посочи, че **за исторически кратък срок (само за три петилетки!) предстои да се създаде икономически потенциал, приблизително равен по своите мащаби на натрупаното през всичките предишни години на съветската власт,** националният доход и обемът на промишленото производство да бъдат увеличени почти двукратно, производителността на труда да се повиши 2,3—2,5 пъти. Поставя се и такава голяма и нелека задача като пристъпването към изчисляване на производителността на труда въз основа на националния доход. През следващата, дванадесета, петилетка прирастът на националния доход и на продукцията на всички отрасли на материалното производство за пръв път ще бъде получен изцяло от увеличаването на производителността на труда. За това ще допринесе до голяма степен усъвършенстването на организацията, планирането и

[1] Т. Живков, Избр. съч., т. 31, С., 1984, с. 281—282.

Digitized by Google

управлението на народното стопанство, повишаването на отговорността и заинтересоваността на трудовите колективи от крайните резултати от работата и т. н.

Висша цел на икономическата стратегия на КПСС бе и си остава повишаването на материалното и културното равнище на живота на съветския народ. Заедно с това ръстът на икономическото могъщество на СССР е основата на ефективността на миролюбивата външна политика, на отбранителната способност на съветската държава.

Всичко това изисква здрава материално-техническа база. С такава мощна база Съветският съюз разполага. Но за да се умножава тя и занапред, за да се усъвършенствува постоянно с оглед да съответствува на все по-нарастващите изисквания на времето на всеки последващ етап, за това е нужна оптимална мобилизация на човешкия фактор, то е по силите само на него. Именно живото творчество на народа, трудовата и политическата активност на трудещите се са главният залог и за по-нататъшното успешно провеждане на стратегическия курс на КПСС на мир и създидание. „Ние трябва със силата на нашата партия, а тя е огромна у нас — изтъква М. С. Горбачов, — да вдигнем сега цялата страна за решаване на новите задачи, които ни е поставило времето“ (с. 205).

Ето защо съвсем закономерни са мерките за засилване на боевата способност на партийните организации, за укрепване на техните връзки с масите и в крайна сметка — за издигане на ръководната роля на партията. Става дума за пълна практическа изява на такива забележителни качества и добродетели на комуниста като добросъвестно изпълнение на преките задължения, компетентност, усет за новото, инициативата, умението да се поставят задачите и да се изпълняват докрай, деловитост, болшевишка откровеност и дръзновение в мислите и делата, скромност. „Комунистът — подчертава М. С. Горбачов — се оценява по неговите постъпки и дела. Други критерии няма и не може да има“ (с. 84). Той поставя ударението върху умелото съчетаване на опитните и младите кадри в целия, така да се каже, „кадрови корпус“, върху отстраняването на все още допускани на места слабости и недостатъци в работата, върху строгия партиен контрол по изпълнението на вземаните решения. Накратко, към кадрите да се подхожда „по ленински, по партийному: взискателно и грижливо!“ (с. 200).

Първият ръководител на боевия щаб на партията на съветските комунисти придава голямо значение на **въпросите на организационно-идеологическото укрепване на партията**, на преодоляването на „кабинетния стил“, призовава да се прилагат ленинският стил и методи на работа навсякъде, „във всички ешелони“. „Примерът на Ленин — изтъква той — е най-добрият пример. Ние вървим по пътя на Ленин, прилагаме неговия стил“ (с. 469). Същността на партийните изисквания към стила и методите, главната мярка за оценка на всички кадри той вижда в: по-малко думи, уверения и обещания и повече реални дела, практически резултати, отговорност и принципност, съгласуваност и гласност в работата, внимание към хората и по-широко общуване с тях.

КПСС придава особено значение на такива възлови проблеми като последователното спазване на принципа за демократическия централизъм и на разгръщането на социалистическата демокрация, все по-широко материализиране на ленинската идея за социалистическо самоуправление на народа, на съчетаването на по-голямата самостоятелност с по-голяма отговорност при изпълнение на новите социално-икономически задачи, пораждани от динамизма на живота. М. С. Горбачов обръща внимание на неотклонното осъществяване на принципа за социална справедливост, който в най-решаваща степен разкрива

Digitized by Google

активността на трудовия човек, на усъвършенстването на социалистическия начин на живот и утвърждаването на неговите непреходни ценности. Той настойчиво призовава неотстъпно да се спазват редът, дисциплината, нравствените норми. „Нашата дисциплина — подчертава другарят Горбачов — трябва да бъде една за всички, законът — да важи за всички, изискванията — еднакви за всички, и главното — благосъстоянието на всички и всеки да бъде в строга зависимост от трудовия принос, от количеството и качеството на труда" (с. 203—204). Справедливото материално и морално поощряване на добросъвестния и ефективния труд води до издигане още по-високо на съзнателността и организираността на милионите трудещи се.

Сегашната разгърната програма за ускорено внедряване на техническия прогрес бе разработена на Априлския (1985 г.) пленум на ЦК на КПСС. С приемането ѝ завърши първият етап, допълнен впоследствие с други партийни документи. М. С. Горбачов своевременно и особено акцентува на вторія, най-сериозния етап — етапа на нейното реализиране, когато в никакъв случай не трябва да се допусне „реалните дела да затънат в гръмки слова за правилността на посочените крачки. Центърът на тежестта трябва да се премести към делничната практическа работа" (с. 301). Съвсем актуално звучи повикът към възможно най-бърза и дълбока психологическа пренагласа на всички кадри в духа на новите изисквания.

Съветските комунисти, целият съветски народ се готвят достойно с нови и значителни конкретни дела да посрещнат редовния XXVII конгрес на КПСС. Той ще утвърди три документа с огромно политическо значение. Техните проекти вече се обсъждат широко в партията и в цялата страна. Това са **новата редакция на Програмата на КПСС, измененията в Устава на партията и Основни насоки за икономическото и социалното развитие на СССР през периода 1986—1990 г. и до 2000 година.** Сърцевината и на трите документа са принципните решения и постановки на Априлския (1985 г.) пленум на ЦК на КПСС. По думите на първия партиен ръководител на Съветския съюз поредният висш партиен форум безусловно ще стане жалон за нов етап във всестранното развитие на великата съветска страна.

Разбира се, посочените грандиозни създателни планове на КПСС през периода 1986—1990 г. и до 2000 година са възможни и осъществими в условията на мир в света. Затова съвсем закономерно, както винаги досега, ЦК на КПСС отделя първостепенно внимание, усилия и грижи на постоянното повишаване ефективността на

ВЪНШНОПОЛИТИЧЕСКИЯ КУРС

който е органично продължение на вътрешната политика на СССР. Ключово място в този класов, интернационален и дълбок хуманен курс заемат дружбата и сътрудничеството с другите социалистически страни. „Социализмът днес — подчертава генералният секретар на ЦК на КПСС — е могъща световна система, която оказва огромно въздействие върху развитието на човечеството и неговото бъдеще, тя е непреодолим фактор на мира и гарант за сигурността на народите (с. 157).

Социалистическите държави дадоха на света блестящ пример за междудържавни отношения от качествено нов тип, изградени върху единството на идеологията, жизнените интереси и цели, взаимната помощ и другарската солидарност. В речите и докладите на Михаил Горбачов ярко е отразена политиката на КПСС и съветската държава неотклонно да действуват за постоянното усъвършенстване и обога-

Digitized by Google

тяване на сътрудничеството, всестранните връзки с братските социалистически страни и обмяната на опит между тях. Това ги прави по-силни в икономиката и в областта на отбраната, неутрализира политиката на натиск, активно провеждана от Запада. И най-вече, така се печели време, ускоряват се темповете!

Ярка илюстрация за ефективността на тясното взаимодействие и сътрудничество в политическата, икономическата, идеологическата и отбранителната и други области, за органичното съчетаване на националните и интернационалните интереси в рамките на братската социалистическа общност е **курсът на всестранно сътрудничество и сближаване на НРБ и Съветския съюз.** Този курс стана възможен благодарение на развитието през целия следвоенен период на отношения на дружба и всестранно сътрудничество между народите на Съветския съюз и България само по възходяща линия.

Крайъгълен камък в дейността на БКП и на нейното ръководство — изтъква другарят Тодор Живков — е **„всестранното укрепване на братските отношения с Комунистическата партия на Съветския съюз, с великата страна на съветите, със съветския народ“**[1]. Изключително важна, историческа роля за това изигра и играе нейната далновидна, динамична и конструктивна априлска линия — линия на марксизъм-ленинизъм и социалистически интернационализъм в действие. „Разговорите с другаря Живков, с другите членове на българското ръководство, които се състояха през тези дни — споделя М. С. Горбачов по време на приятелското си посещение в НРБ през октомври 1985 г., — потвърдиха нашата решителност и занапред да вървим ръка за ръка“ (с. 526).

И днес, както и досега, вече близо седем десетилетия родината на Ленин е знаменосецът и опората на народите в борбата за мир и социален прогрес. В трудовете на генералния секретар на ЦК на КПСС всестранно и задълбочено е представен миролюбивият характер на външната политика на КПСС и на съветската държава, органично произтичащ от съзидателната същност на социалистическия обществен строй, от идеологията и морала на съветските хора — строители на новото общество. КПСС и СССР се борят решително и непреклонно за свят без войни и оръжие на планетата Земя — общият дом на човечеството. Непобедима сила в тази борба е сплотената общност на социалистическите държави, нейната икономическа и отбранителна мощ и единодействието ѝ на международната арена. „Съветският съюз и страните от Варшавския договор — изтъква М. С. Горбачов — не се стремят към превъзходство нито на Земята, нито в Космоса... Но също няма да допуснем да бъде нарушен военностратегическият паритет. Това е общата твърда позиция на участниците във Варшавския договор“ (с. 113).

Политиката на КПСС е политика по ленински принципна и честна. Тя открито сочи истинския източник за напрежението в света и опасността от агресивни войни, за заплахата от ядрена катастрофа — курса на империализма. Това е политика, подчертано инициативна и конструктивна. Както винаги досега след Октомври 1917 г., Съветският съюз дава убедителни доказателства за своето искрено миролюбие. Само през последните няколко години той пое едностранно задължение да не използва пръв ядрено оръжие, да не извежда пръв противоспътниково оръжие в Космоса, обяви мораториуми върху средствата със среден обсег и върху всички опити с ядрено оръжие. По време на неотдавнашното си официално посещение във Франция М. С. Горбачов лансира нови мащабни и реалистични предложения, основани вър-

[1] Т. Живков, Избр. съч., т. 31, С., 1984, с. 459—460.

Digitized by Google

ху принципа за равенството и еднаквата сигурност — съкращаване наполовина на съответните ядрени оръжия на СССР и САЩ; затваряне здраво вратата към разполагане на оръжие в Космоса; спиране на натрупването на ядрени ракети в Европа и пристъпване към премахването им.

В съвършено противоположна посока действуват управляващите кръгове в САЩ. В отговор на съветските мирни инициативи американското правителство демонстративно санкционира осъществяването на първото бойно изпробване на противоспътниково оръжие, извършването на нов ядрен опит. Съветският съюз е решително против надпреварата във въоръжаването и плановете на САЩ за „звездни войни", той е за „звезден мир". „Ние — заявява по-нататък другарят Горбачов — сме достатъчно силни, за да дадем съкрушителен отпор на всеки опит да се посегне на сигурността и мирния труд на нашия народ. Но смятаме, че правотата на собствената идеология и предимствата на строя, който всеки народ е избрал по своя воля, не бива да се доказват със силата на оръжието, а само и изключително със силата на примера" (с. 477).

Единствено верният път в нашия век — да се изградят и поддържат мирни и конструктивни отношения между държавите с различен обществен строй, да се избегне ядрената война, е мирното съвместно съществуване. Това съвсем не означава, че социалистическите страни ще прекратят своята подкрепа за силите, борещи се срещу износа на контрареволюция, за едно по-добро бъдеще. Те и занапред ще останат докрай верни на своя интернационален дълг. „Ние казваме открито и ясно — подчертава М. С. Горбачов, — Съветският съюз е на страната на онези, които се борят за свобода, национална независимост и социална справедливост" (с. 378).

В своите доклади, речи и интервюта генералният секретар на ЦК на КПСС отделя значително място на въпроса за отношенията на СССР със Съединените щати. В подхода на съветското ръководство се отчитат реалностите, огромната отговорност и историческата роля на двата велики народа. Според М. С. Горбачов твърдият и решителен отпор на Съветския съюз срещу имперските амбиции на американския империализъм и срещу стремежа му да постигне „социален реванш на най-широк фронт" е съчетан с конструктивност в името на всеобщия и справедлив мир и взаимноизгодното сътрудничество. Подобряването на съветско-американските отношения е не само крайно необходимо, но и възможно, разбира се, на основата на взаимност и ненамеса.

Затова така настойчив е призивът на първия партиен ръководител на Съветския съюз да се спре „още сега, незабавно, докато не е късно „адският влак" на надпреварата във въоръжаването", да бъде изгорена „черната книга на ядрената „алхимия". „Въпреки всички различия в политическите и философските възгледи, в идеалите и ценностите — подчертава той — сме длъжни да помним едно: всички ние сме пазители на огъня на живота, предаден ни от предишните поколения" (с. 496). „Нека XXI век стане първият век на живот без страх от обща гибел" (с. 497).

В книгата „По ленински път" на М. С. Горбачов българският читател има възможност да се запознае не просто с ценен творчески принос в съкровищницата на марксистко-ленинската теория. Не помалко важно е, че този значителен принос е обогатен от една активна и динамична политическа и социална практика, с една енергична дейност на международната арена в името на мира и прогреса в света.

Digitized by Google

РЪКОВОДИТЕЛЯТ

ДИМИТЪР СТАНОЕВ

Историческият опит учи, че нито една класа не е достигнала до властта, ако не е издигала свои политически вождове, свои челни представители, способни да организират движението ѝ и да го ръководят.

Цялата история на КПСС, опитът и борбата на нашата партия, на комунистическите и работническите партии в социалистическите и другите страни са убедително доказателство, че работническата класа и нейният аванград — марксистко-ленинската партия, не могат успешно да водят борбата против капитализма, да възглавят новата, пролетарската държава и да организират социалистическото строителство, ако не създадат и възпитат опитни, калени ръководители, които да се ползват с високото доверие на трудещите се.

Българската комунистическа партия отгледа и издигна на ръководна работа много кадри — опитни, добре подготвени и закалени идейно дейци, които със замах и деловитост осъществяват нейната политика.

В условията на изграждането на развития социализъм, когато всемерно пораснаха мащабите, когато се осъществява научно-техническата революция, усъвършенствуват се обществените отношения, проблемите на ръководството стават все по-сложни и многообразни. Животът, обстановката изискват ръководните кадри да съчетават политическата си съзнателност с висока професионална подготовка, да имат чувство към новото, да гледат напред, в перспектива, да намират най-верни пътища за решаване на поставените задачи.

„В огъня на десетилетните битки — отбеляза пред XII конгрес на БКП другарят Тодор Живков — против фашизма и капитализма, в борбата за построяването на социализма у нас се изгради здраво и нерушимо **единство между ръководители — партия — класа — народ.** Това единство е наше неоценимо историческо завоевание и партията и занапред ще смята за свое основно задължение свято да го пази и непрекъснато да го укрепва.“

Силата на ръководителя се гради върху основата на много елементи, главно място сред които заемат ленинският стил на работа, компетентността, способността да управлява колектива за изпълнение на задачите, поставени от партията, от по-висшестоящите органи. Корени се в доверието на членовете на партията, на трудещите се, в поддръжката на дадените от него насоки на работа, във високата оценка на неговите лични качества. Имайки авторитет, ръководителят може да ги вдигне и поведе в изпълнение на най-трудните задачи. Затова е необходимо да се съчетават пълномощията на ръководителя с неговия собствен престиж, основан върху знанията и личните достойнства. Ръководителят отговаря не само за своята работа, но и за резултатите от труда на ръководените от него хора, за цялостното положение на участъка, в който работи.

Многогодишният опит на партията убедително показва, че успешното решаване на многото проблеми, които стоят пред партийните, дър-

Digitized by Google

жавните и обществените органи и организации, изцяло зависи от техните дейци, от умението им да бъдат сред широките трудови маси, да им разясняват политиката на партията, да улавят техните интереси и настроения, да бъдат в челните редици на соцалистическото строителство.

Не случайно често се изтъква, че достъпността на ръководителя това не е жест от негова страна, не е игра на популярност, а един от най-важните елементи на ръководство, едно от неговите основни задължения. Нищо не може да замени на ръководния деец личното му общуване с хората. Те винаги се отзовават с душевна топлота и чувство на благодарност към онези ръководители, които се вслушват в тях, интересуват се и държат на тяхното мнение.

Практиката неведнъж е потвърждавала, че ръководител, който разчита изключително на силата на властта и общественото положение, на заповедите и разпоредбите, не работи с хората, не се занимава с тяхното възпитание, рискува да се превърне в обикновен администратор, обричайки се на неуспех. Затова винаги трябва да се стремим на ръководни места да се издигат честни, принципни хора, способни да организират работата. Защото да ръководиш — това означава всеки ден да полагаш изпит по умение да водиш хората след себе си, да изискваш дисциплина, грижливо да се отнасяш към народното имущество.

Ръководителят обаче може да бъде взискателен само тогава, когато най-много изисква от себе си. По него се равняват трудещите се, от неговия личен пример се учат и се стремят да го следват. А който забравя това, който е глух към мнението на масите, той не може и не трябва да заема ръководен пост.

Да се излезе на трибуната — това е само половин свършена работа. Много по-важно е обаче да се отстояват всекидневно комунистическите принципи, комунистическата правда. Словото без дело е нищожно, пусто.

Нима може да се говори за позиция на комуниста, когато от трибуната тя е силна, но нерядко никаква я няма, когато трябва да се срещне с човека очи в очи. А това не може да се замени с никакви мероприятия.

За атмосферата в колектива най-голяма отговорност носи ръководителят. Практиката неведнъж е потвърждавала, че морално-психическият климат, а оттук и успехите на колектива в значителна степен се определят от възпитателното въздействие, от личността на човека, който го оглавява.

Затова нерядко успехите на даден колектив се свързват с името на ръководителя.

В гр. Тюмен — СССР сред българските работници една от бригадите се оглавява от изтъкнатия и прославен бригадир Ангел Ангелов. Поради създалия се непринудено авторитет, поради личното му обаяние бригадата, въпреки че има свое име, е известна не само в Тюменска област, но и сред почти всички строители-българи в СССР като бригадата на Ангел Ангелов.

Ясно е, че с името на този ръководител, с неговите лични и делови качества хората свързват успехите на ръководения от него колектив. И това важи не само за Ангел Ангелов. Същото се отнася и до редица други бригадири, не само сред строителите в СССР, но и в нашата страна.

Лозунгът на такива ръководители е „На работата да се работи". И с това те също печелят голям авторитет. Тук няма излишни приказки, дълги обсъждания на поставените въпроси, няма мой и твой — главното е работата. А след това — и в самодейността участ-

Digitized by Google

вуват, и по семейства се събират, и на далечни екскурзии, и на кино заедно ходят, и пр.

Колективите тук се славят със своя задружен живот, дружба, истински другарски отношения както на работа, така и след нея.

Неведнъж чуваме мисълта: „Този ръководител е на мястото си". Това е най-висока, може да се каже, оценка за другаря, за ръководителя. Това от своя страна означава, че колективът работи както трябва и няма претенции към ръководителя.

С получаването на определен пост естествено ръководителят автоматически не придобива авторитет и уважение сред масите. Той трябва дълбоко да разбере истината, че оказаното му доверие — това е аванс, който той е длъжен да оправдае със своя труд, със своите лични качества, с отношението си към хората. Няма нищо по-вредно и пагубно за ръководителя — независимо от това партиен, държавен, стопански, от прекомерната самоувереност, администриране, самохвалство и кресливост.

На заседание на партийното бюро в Свогенската общинска партийна организация новоизбран партиен секретар през миналата година на няколко пъти дебело подчертавал, че той е партиен секретар и следователно трябва всички безпрекословно да му се подчиняват.

Станал член на бюрото, стар опитен комунист, и възмутено му заявил:

— Ти не си партиен секретар. Ти само заемаш длъжността партиен секретар. А дали ще станеш такъв, ще покажат времето и работата ти.

Наистина много справедлива и уместна бележка. Не важи ли това и за редица по-отговорни партийни и други дейци, които често само заемат длъжността и получават заплата според нея.

През последните години партийните органи и организации все по-често посочват на своите събрания, конференции, заседания редица слабости и недостатъци. Неведнъж се отбелязва, за съжаление, можем да отбележим, че само се отбелязва, че нерядко на ръководни места се издигат хора не по политически и делови съображения, а по силата на приятелски, роднински отношения, по принципа на личната преданост. Борбата с нарушенията на партийната, държавната и трудовата дисциплина не се води достатъчно настъпателно, а формално, без необходимата принципност и острота. Често се споменават думите „стил", „научен подход", „комплексно решение" и пр., а липсва анализ на работата.

Бедата е в това, че понятието „ленински стил" нерядко се превръща в дежурна фраза, която в устата на ръководните дейци звучи като заклинание, но далеч не винаги подкрепено от конкретни организационни дела.

А нима не се знае как и какво да се работи и основната част ръководители не разбират какво на практика означава ленински стил и как трябва да се прилага. И въпреки това нерядко, подбудени от лични интереси или незаинтересованост, от апатия към възложените задължения или липса на убеждение в правотата на редица партийни решения или разпоредби, се отнасят не по партийному, не държавнически към изискванията на съответните партийни, държавни и други органи.

Искам в подкрепа на този извод да дам една критична мисъл от доклада на бюрото на РК на БКП „Христо Ботев" — София, изнесен пред пленум на комитета на тема „За по-нататъшното издигане равнището на работата с ръководните кадри в Ботевската районна партийна организация", състоял се през юли т. г.

Digitized by Google

— За нравствения облик, за морала на комуниста всеки един може лекции да изнася, с часове да говори. Но изглежда някои ръководни кадри разбират по-различно изискванията за личния пример и морал на ръководителя. Как например да изтълкуваме такъв факт като поголовното определяне на допълнително възнаграждение по чл. 199, което следва да се дава само когато има съществен принос за решаване на проблемите на научно-техническия прогрес, качеството, организацията на труда и т. н. В същото време например колективът на Завода за изчислителна техника редовно не си изпълнява плановите показатели, Централният институт за изчислителна техника има проблеми по внедряването на своите разработки, а в момента закъснява с разработки, които са в основата на плана за ЗИТ за второто полугодие на т. г. Държавната печатница „Георги Димитров" и ДП „Балкан" не изпълняват плана по натоварването на производствените мощности, имат сериозни проблеми по трудовата и технологичната дисциплина и т. н. Можем да посочим и други колективи. А ръководителите на тези колективи спокойно си получават това допълнително възнаграждение и съвестта им е чиста... За съжаление ние не знаем досега случай партийно бюро или партийна организация да са повдигнали с тревога този въпрос и да са предприели мерки за прекратяване на тази неправилна практика. Всъщност при определянето на тези възнаграждения рядко се съгласува с партийните органи (дори и с РК на БКП), а партийните организации дори не се информират.

За какво говори всичко това?

За принизена взискателност и търсене отговорност от ръководителите, които допускат отстъпления от нормите на партийната и държавната дисциплина, които злоупотребяват с доверието, което им е гласувано. За какво има тук да се убеждава, за какво е нужно да се четат десетки лекции, да се хвърлят хиляди левове за неща, които са елементарни изисквания, които са записани в законите на страната, в редица разпоредби на съответните органи.

На пленума на окръжния комитет на БКП — Благоевград „За усъвършенстване на работата с кадрите" бе отбелязано, че особено остри са сигналите за бюрократичен подход, за рутинно мислене и действие на редица кадри. Срещат се ръководители, които не зачитат мнението на колективите и първичните партийни организации, често пъти се поставят над тях. Това се потвърждава и от анализа на изказванията на събранията на първичните партийни организации, на трудовите колективи и обществените организации, от личните писма и сигналите на трудещите се. Същото е показала и проведената в хода на подготовката на пленума анкета. Така например на въпроса: „Считате ли, че стопанско-административните и преките ръководители във вашия колектив дават личен положителен пример с труда и поведението си?" 23 на сто от анкетираните са дали отрицателен отговор. За градовете Петрич и Гоце Делчев този процент е още по-висок.

Колко е голямо значението на ръководителя говори и следният пример: в териториално-изчислителния център в Благоевград по различни причини и поради лошия стил на бившия директор само през последните години са напуснали 25 специалисти.

Това явление не се среща само в Благоевградски окръг. То се среща и на други места. Рядко обаче може да се посочи случай да се търси отговорност от партиен, държавен или обществен орган или деец, който е препоръчал некомпетентни, негодни или нечестни кадри, проваляли се нерядко, неведнъж нанасяли поражения на работата. Наистина това е един голям въпрос, който заслужава сериозно внимание, за да се повишава отговорността за издигане на кадрите.

Digitized by Google

Това още веднъж потвърждава мисълта, че ръководителят трябва с делата си, с личния си пример да гради авторитета си, а не с положението, с поста, който заема. Никого не можем да накараме насила да уважава такъв ръководител, който не милее за работата си, пилее се, не умее да работи с хората, унищожава добри и честни кадри, обгражда се с доносчици, гони онези, които не са му угодни, критикуват го, сочат му слабостите.

„Убедил съм се — писа във в. „Работническо дело" Ив. Векилов, — има ли мои и твои хора, няма добра обща работа. Затова се старая всички да държа на разстояние, на никого да не правя отстъпки. В работата няма едни емоции за приятели и други за останалите. Бригада, която си толерирал, не само паразитствува на чужд гръб — тя разваля целия климат. Хората виждат, че началникът ходи, яде и пие с тях, оправя им заработката с молива и си казват: „Защо да блъскаме ние заради тях, я по-леко."

Не са редки случаите, когато към големи длъжности си пробиват път случайни хора. Но безпринципното отношение към техните постъпки, възвеличаването им само им помага да заемат чужди места. И се оказва, че такива ръководители, когато ги махнеш от креслото, стават изведнъж съвсем незабележими. За безличието на такива „личности" говори още на своето време Ф. М. Достоевски: „Но цялото му обаяние изчезна, щом сне мундира. В мундира той бе страшилище, бог. В сюртука изведнъж се превърна в едно крайно нищо и мязаше на лакей. Удивително, колко много значи за тези хора мундирът."

Ето защо пред партийните, държавните, стопанските и другите органи стои задачата да укрепват всички участъци с делови, енергични и способни ръководители, които се ползват с действително влияние сред трудещите се.

А нима не може тези въпроси още по-задълбочено да се обсъждат на пленумите на партийните комитети, на отчетно-изборните конференции и събрания, на събранията на другите органи и организации не формално, а фактически задълбочено.

●

Един проблем, който с цялата си сила все повече се поставя и трябва да се поставя, е гласността, която трябва да се дава за дейността на ръководните дейци. Тя е необходим елемент на ленинския стил. Съветската държава — писа Ленин — „трябва да постави широко планомерно, системно и открито работата по подбора на най-добрите работници в стопанското строителство, администратори и организатори от специален и общ местен и общодържавен мащаб".

Гласността е изключително важен момент в ръководната работа. За съжаление обаче не ѝ се отдава необходимото внимание. Не става въпрос да се петнят и злепоставят кадрите, да се омаловажава или отрича тяхната дейност, но не може и дума да става да се прикриват техните недостатъци и тяхното неумение да ръководят, да се сближават и работят с хората, тяхната некомпетентност. Нека знаят хората, че законите, принципите важат за всички независимо от поста, който заемат, и не бива да има снизхождение за онези, които злоупотребяват със своето служебно положение, устройват се във вреда на обществото.

През март т. г. се състоя пленум на Софийския градски комитет на БКП „Работата и задачите на партийните органи и организации и на ръководните кадри за създаване и внедряване на новостите в практиката".

Digitized by Google

В доклада правилно са поставени важни проблеми, които решава Софийската градска партийна организация. Очертани са основните направления и задачи на партийните органи и организации, които те имат да решават на основата на изискванията на XII партиен конгрес и последвалите го пленуми на Централния комитет, на Националната партийна конференция по качеството и Февруарския пленум на ЦК на БКП за научно-техническия прогрес.

Какво обаче липсва в доклада?

Докладът е насочен към кадрите — сочат се редица постижения и недостатъци, споменават се и немалко предприятия, които не вървят в крак с развитието на града.

Не се прави обаче достатъчно задълбочен анализ на какво се дължат тези слабости и главно кои са техните конкретни носители и защо ги допускат, каква организация е създадена, какви мерки са приети за по-нататъшното подобряване на работата. А нали се отчита и работата на кадрите? По такъв начин докладът придобива в много отношения анонимен характер, белезите на беседа.

Не е рядка практиката на пленуми, заседания, съвещания да се занимават с делата, с постъпките на ръководни дейци, да се налагат наказания, но за тях да знаят само тези, които са ги наложили, а хората, с които те работят, с които са свързани, нищо да не знаят, пази се пълно мълчание. Е, добре? Какво е тогава тяхното възпитателно въздействие? Но често и след наложени наказания при препоръката за нова длъжност тези провинения се премълчават. И наказаният получава характеристика, заверена от най-авторитетен орган със солиден подпис и печат, в която е отразен едва ли не идеалният образ на морална устойчивост, на политическа зрялост. И той отново заема висок пост в управленския апарат.

Но за такава лъжлива характеристика досега не е известно да е потърсена отговорност или някой да е наказан за това, че е подвел колектива, партията, държавата.

„Сега — отбеляза другарят М. С. Горбачов — е ценна всяка крачка към разширяване на гласността, на засилване на контрола от долу, за засилване на демократичните начала във всички партийни, държавни и обществени органи".

Без гласност, без широка информация за работата на ръководните кадри не може да се повишават ролята и отговорността на ръководителя. Комунистите, трудещите се трябва по-често да се информират не само за изпълнението на решенията, на плановете, но и за мястото, за приноса на ръководителя в това отношение, за това как той със своята възпитателна и организаторска работа, със своя личен принос е помогнал да се осъществяват предначертанията на партията в поверения му участък.

На пленуми на районните комитети на БКП в София — Ленински, Благоевски и пр., посветени на Докладната записка на другаря Тодор Живков до Политбюро на Централния комитет на БКП „Съображения по някои актуални проблеми на нашето развитие" и решението на Политбюро, много остро се постави въпросът за повишаване на гласността за работата на ръководните дейци, за това какъв контрол и помощ се оказват върху тяхната дейност.

За добрите ръководители трябва да се говори, да се пише повече, да се разпространяват не само техният опит и постижения, но да се разкрива и популяризира и техният морален облик, тяхното отношение към подчинените, към останалите трудещи се, към хората. Пленумите, конференциите, съвещанията, събранията в това отношение да станат истински трибуни за тяхното възпитание,

Digitized by Google

Въпросът за работата с ръководителите опира също и до резервните кадри. Те са утрешната смяна на заемащите ръководните постове. Когато обаче се взрем по-внимателно в решаването на този въпрос, ще видим, че в повечето случаи той се свежда до чисто книжно решаване, до съставяне на списъци, които на отделни места никой не поглежда или най-много ще се организира и проведе с набелязаните краткотраен курс или семинар. А когато трябва да се смени някой ръководител поради преместване, излизане в пенсия, минава дълго време, докато се намери негов заместник, и то не винаги из средата на резервните кадри.

Системното изучаване на ръководните кадри има важно значение за създаването на резервни кадри. Наличието на резерви, постоянната работа с тях позволява по-обмислено и планомерно да се решават кадровите въпроси. Те следва да бъдат пред погледа не само на своите ръководители, но и на хората, с които заедно решават поставените им задачи.

Изучаването на кандидата за издигане на ръководна работа в тесен кръг нерядко води до грешки. Неведнъж се случва един и същ кандидат да се оценява различно. Едни го оценяват като специалист, без да вземат предвид нравствените му качества. Други — обратно. Правилно обаче постъпват там, където се отчита мнението на повече хора.

Кой най-добре познава човека? Колективът, където работи, другарите в първичната партийна организация. Широката гласност при избора, на оценката — ето кое показва опитът. Това позволява да се избавим от субективизма, от грешки в кадровата работа. Такъв подход, от една страна, дава възможност на ръководния орган по-добре да изучи достойнствата и недостатъците на кандидата, а, от друга — да развива у него взискателност към себе си, отговорност за възложената работа. Той е препоръчан от колектива, от първичната организация — значи отговаря пред хората, които са му гласували доверието си. След това той периодически идва в колектива, който го е препоръчал, и докладва как работи, какви постижения има и какви недостатъци е допуснал.

Естествено такъв метод, ако той се прилага не формално, а творчески, носи несъмнено голяма полза.

●

Правилно и необходимо е при оценките, които се приемат на партийните, държавните, стопанските и други дейци, да се изтъква какво е тяхното влияние и авторитет сред трудещите се, способни ли са те да ги водят. Нужно е също така те да се отчитат как са изпълнявали отделни задачи, как и с какво са допринасяли да се издига авторитетът на партията, на социалистическата държава.

Нужно е съвсем отговорно да се разбере, че комунистите, масите се отнасят сега към ръководителите с повишени изисквания, мерят ги с по-голям аршин. В обстановката на сложните задачи, които партията решава сега в областта на икономическото и културното строителство, напълно основателно е желанието на хората да видят в ръководителя човек с дълбоки научни знания, с висока ерудиция, с богат организационен опит и комунистическо възпитание.

Digitized by Google

ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ В НАРОДНИТЕ СЪВЕТИ

През октомври 1985 г. окръжният комитет на БКП — Хасково организира разговор по въпросите на издигане ролята и отговорността на партийните организации за усъвършенстване на стила и методите на работа на окръжния и общинските народни съвети, на кадрите, работещи в тях. Разговорът бе заключителен етап на продължилата няколко години целенасочена работа в това направление от окръжния и общинските комитети на БКП. В него участвуваха секретарите на партийните организации в народните съвети и председателите на изпълнителните комитети. Разговорът бе открит с встъпително слово от Георги СЛАВОВ — секретар на окръжния комитет на БКП. Свои мисли по разглежданите въпроси сподели Асен КОЛЧАГОВ — инструктор в отдел „Организационен" на ЦК на БКП. По-долу публикуваме част от изказаните мнения, опит и съображения.

КОНТРОЛ НАД ДЕЙНОСТТА НА АПАРАТА

Учрежденската партийна организация и партийният комитет в окръжния народен съвет — Хасково осъществиха редица мерки за подобряване характера и съдържанието на своя контрол. В това направление освен излезлите партийни документи особена подкрепа ние получихме от Докладната записка на другаря Тодор Живков за подобряване на стила и методите на работа, за изкореняване на отрицателните явления в нашия живот.

Като се ръководим от разбирането, че главното в дейността на отделните звена на социалното управление не е в разработването на политическата линия, ние насочихме усилията на първичните партийни организации към практическата реализация на партийната политика. По този начин получихме възможност да се обърнем с лице към проблемите на контрола и помощта. Убедени сме, че само взискателният партиен контрол може да гарантира точно и докрай изпълнението на партийните решения и достигане целите на партийната политика.

С какво ново се характеризира нашият партиен контрол?

Преди всичко искам да посоча неговото тематично обогатяване. Мина времето, когато партийният комитет и особено първичните партийни организации осъществяваха своя контрол единствено върху изпълнението на служебните задачи — получените стопанско-икономически резултати, обхвата на подлежащите на задължително обучение деца, достигнатите показатели на здравеопазването, извършените ад-

Digitized by Google

министративно-правни услуги на населението и т. н. Ако сега направим преглед на проблемите, върху които е осъществяван партиен контрол, ще видим тяхното голямо разнообразие. Така например наскоро партийният комитет разгледа въпроса как партийните организации и комунистите работят за изпълнението на програмата за поръченията на избирателите. Първичните партийни организации са разгледали въпросите за контрола и помощта на общинските народни съвети, състоянието на партийния контрол над специализираните звена, критиката и самокритиката като фактор за отстраняване на слабостите и недостатъците, политическата атмосфера в партийната организация и трудовия колектив и други. Трудовата дисциплина многократно е била предмет на обсъждане във всички първични организации.

Нов елемент в качественото отношение на контрола, осъществяван от партийните органи и организации в окръжния народен съвет, е неговият комплексен характер, който се изразява в стремежа им да обхванат всички дейности и всички фактори, от които зависи изпълнението на задачите. Комплексният подход много добре се прилага при оценката на стила и методите на работа. Това пролича и по време на събранията по повод Докладната записка на другаря Тодор Живков за стила и методите на работа.

Нова черта на нашия партиен контрол е неговото демократизиране. Както партийният комитет, така и първичните партийни организации заангажират повече комунисти в проучването и обобщаването на материалите. При необходимост се търси съдействието и на безпартийни специалисти. Включването на повече комунисти в проверките разширява базата и издига компетентността на партийния контрол. В крайна сметка то е пряко и непосредствено участие на всички комунисти в дейността на партийните органи и организации.

Партийният контрол е политически и коренно се отличава от контрола на специализираните органи. Ето защо учредителният партиен комитет го възприема като едно от важните средства, чрез което се осигурява изпълнението на партийните решения. Това изисква от нас по-добре да обмислим въпросите, които да включим в дневния ред. По-добре и по-точно да разграничаваме функциите си с административното ръководство, с профсъюзните и комсомолските организации. За съжаление ние все още гледаме на масовите организации единствено като на трансмисии, а не като на обществени гаранти, каквато е партийната постановка. Нарастването на отговорността им ще ни позволи да подобрим организацията на изпълнението на решенията, да усъвършенствуваме индивидуалната работа със специалистите и служителите.

Особено внимание отделяме на по-нататъшното усъвършенствуване взаимоотношенията на апарата на окръжния народен съвет с общинските народни съвети. В духа на Дванадесетия партиен конгрес изпълнителният комитет прие мероприятия за повишаване самостоятелността на общинските народни съвети при решаване проблемите на населените места, като им бяха предоставени редица функции. Стремежът на партийния комитет и първичните партийни организации е този документ да бъде в основата на помощта и контрола на специализираните звена. Това наложи в партийните организации да се проведе разговор и вземат мерки за усъвършенствуване стила и методите на апарата. По тяхно предложение с ръководителите на управления, дирекции и отдели всеки месец се провежда съвещание за отчитане резултатите от нашата помощ. В разговорите с председателите на изпълнителните комитети как чувствуват помощта на апарата те единодушно изразяват задоволството си от намаляването на опекунството

Digitized by Google

и дребнавостта. Независимо от това партийният комитет отчита, че имаме още редица нерешени въпроси, все още някои началници бавно се освобождават от остарели навици да централизират всичко при себе си.

Решаването на редица проблеми от дейността на общинските предприятия за благоустройство и комунално стопанство неправилно е съсредоточено в окръжния народен съвет. Или да вземем за пример издаването на заповеди за пътуване на транспортните средства. Ако се наложи да пътува кола от селищната система — Свиленград един ден по-рано, трябва натоварено лице да дойде в окръжния народен съвет, за да вземе заповед от председателя и да се върне обратно с нея, за да тръгне на път колата. Разстоянието между Свиленград и Хасково е 70 км. Така стои и въпросът с някои административно-технически услуги на населението.

Отчетите и самоотчетите на комунистите при нас са утвърдени като форми на контрол и самоконтрол. През последните две години учрежденският партиен комитет много отблизо следи участието на 30 ръководители в живота и дейността на първичните партийни организации. Това са щатните членове на изпълкома и началниците на специализираните звена. Изводът на партийния комитет е, че ние имаме добре подготвени знаещи и умеещи кадри. Те чувстват отговорността си за активно участие в работата на първичната организация. В подкрепа ще посоча един пример. За времето от 1 януари 1984 година до края на август т. г. нашите първични партийни организации са провели средно по 21—22 събрания. Посочените по-горе кадри са присъствували средно на 18—19 събрания. На тези събрания 43 пъти те са били докладчици, петима са направили отчет и десет самоотчет. Освен това те са се изказали 218 пъти — с 57 конкретни предложения и 32 пъти са участвували в работни групи. От 107 решения, с които те са били задължени, по тяхна вина няма неизпълнени. В случая използвам количествения начин на оценка, но въпреки това ясно се вижда активното им участие в дейността на първичните партийни организации.

Настъпиха положителни изменения и в помощта на партийния комитет към първичните партийни организации. Освен традиционните форми за обучение на секретарите и членовете на партийните бюра се провеждат събрания, на които всички комунисти се запознават с важни партийни документи, решения и инструкции. Членовете на партийния комитет участвуват и в подготовката, и в провеждането на събранията по график, който се изготвя всеки месец.

В крайна сметка партийният комитет не е удовлетворен, защото не сме използвали всички възможности за усъвършенствуване на нашата дейност. Главно поради недостатъци на партийния контрол редица въпроси от работата на специализираните звена не се решават добре. По тази причина темпът на преустройство на управленската работа и ефективността на стопанско-организаторската дейност на апарата не ни задоволяват. Немалко решения на окръжния и на народния съвет и неговия изпълком не се изпълняват така, както са замислени. Част от нашата идеологическа работа не е свързана с решаването на основните проблеми, въпреки че отчитаме понякога проведени високоефективни идеологически мероприятия. Нарушенията на дисциплината в най-широк смисъл на думата показват известно разминаване на идеологическата работа с комунистите.

Бавно се изменя превантивният характер на партийния контрол. Това ние смятаме за сериозен недостатък. Все още партийният комитет, а и първичните партийни организации не могат да уловят навреме негативните тенденции и своевременно да реагират на отрица-

Digitized by Google

телните прояви. Наскоро първичната партийна организация при окръжния съвет за култура наказа и предложи на административното ръководство да вземе отношение по проявите на директора на дирекция „Окръжен държавен архив". Същият бе влязал в остър конфликт с партийната група и целия колектив, които му посочиха редица негови нарушения на щатната и финансовата дисциплина и злоупотреби със служебното положение. Влошеният психоклимат не позволи на колектива месеци наред да изпълнява пълноценно задълженията си. Мерките, които прие партийната организация, са правилни и постепенно условията се нормализират, а колективът оздравява. Но ако тя, първичната организация, бе уловила навреме отрицателните прояви на ръководителя и своевременно бе реагирала, нали нямаше да се стигне до крайни решения?

Нека не забравяме емоционалната и нравствената страна на партийния контрол. Той се осъществява от живи хора, със свои виждания, бих казал, със страсти и пристрастия. Това изисква от нас да зачитаме достойнството на подконтролираните.

Осъществяването на партийния контрол се затруднява от голямото разнообразие на дейности и особеностите в управленската структура и отговорностите на някои кадри. Сега полето на действие на партийния контрол се простира само върху административните ръководители като представители на държавата. Години наред обаче действуват колективни обществено-държавни органи в структурата на народните съвети — окръжен съвет за култура, окръжен съвет за народна просвета и др. Партийният контрол тук се осъществява много по-сложно.

Атанас АТАНАСОВ
секретар на учрежденския партиен комитет
при окръжния народен съвет — Хасково

СЪВРЕМЕННИ ИЗМЕРЕНИЯ НА СТИЛА

В своята Докладна записка от април 1985 г. др. Тодор Живков задълбочено разкри необходимостта и очерта основните насоки на усъвършенстването на стила и методите на работа не само на партийните и стопанските, но и на държавните органи. Важното значение на селищните системи и ролята на органите на държавната власт в тях за ефективното решаване на назрелите проблеми на обществено-икономическото ни развитие неотложно изискват те да прилагат по-голяма научност и перспективност в своята работа.

Много са измеренията на съвременния стил и методи на работа. Ще засегна само някои от тях, като се опирам на опита, на постиженията и на не докрай решените проблеми в работата на общинския народен съвет в Димитровград.

Основен момент в цялостната ни дейност и важен резерв за повишаване равнището на управленския труд е **усъвършенстването на планирането.** То е насочено към осигуряване на интензивно развитие на икономиката и на тази основа към повишаване жизненото развитие на населението. Главната ни грижа е да осъществяваме правилно и

Digitized by Google

пълно съчетаване на дългосрочното, средносрочното и оперативното планиране. Стремим се да ликвидираме планирането ден за ден, месец за месец, да не позволяваме дребнотемието да измества съдбовните въпроси за общината. Организираме всеобщо, предварително обсъждане на плановете и програмите на съвета с участието на широк кръг специалисти, общественици, ръководители на предприятия, народни съветници, граждани.

Особено внимание обръщаме на деловитостта. Заседанията на изпълнителния комитет сега протичат стегнато и оперативно, с активен принос на всички членове. Обсъжданията са задълбочени, не липсват критика и самокритика. Имахме и отклонения: тягостно дълги заседания, некомпетентни, неточно адресирани, дълги изказвания, слаби решения, недобра съгласуваност и др. Избягнахме ги, като изградихме работна група, в състава на която са включени секретарят на изпълнителния комитет и началниците на отделите „Организационен", „Архитектура и благоустройство", „Финансов" и „Правен". Тя подпомага вносителите на материали, съвместно с тях разработва оптимален вариант за решение, който да е законосъобразен, обезпечен с необходимите финансови, материални и трудови ресурси. Сега по-голяма част от времето на заседанията отделяме вече за обсъждане на решенията.

Някои от по-значимите въпроси, внасяни от ръководители на предприятия, ведомства и кметства, се съпровождат от съдоклади или оценки и проект за решение от специализираните ни отдели. По този начин членовете на изпълнителния комитет се запознават отрано с действителното състояние и насочват вниманието си към вземането на най-точното решение. Това не ограничава правото на инициатива, воденето на оживени спорове и дискусии. Определено смятаме, че така се подпомагат участниците в заседанието да си изяснят проблема, да се освободят от подробностите, от детайлите, да се пести ценно време.

Качеството и резултатите от работата в значителна степен се определят от ефективността на системата за контрол. Твърдя категорично — всички беди идват от инертността и занемаряването на контрола. Взехме практически мерки контролът по изпълнението на взетите решения и поставените задачи да бъде системен и най-вече превантивен. Картотекирали сме всички решения на съвета и всички поръчения на избирателите. Периодично, а към края на годината вече всеки месец изслушваме справки за хода на тяхното изпълнение, вземаме мерки за преодоляване на възникнали трудности. Изградихме надеждна и точна система за изпълнение и отчет на поръченията на избирателите, защото знаем, че авторитетът на общинския народен съвет пред избирателите зависи от реализирането на техните поръчения.

Имаме и пропуски, и не докрай свършени неща. Те се пораждат най-вече от това, че една част от решенията, които вземаме, нямат сроков контрол, а други (особено тези, които се отнасят до стопанските ръководства) имат препоръчителен характер. Това ме кара със загриженост и тревога да поставя въпроса за още по-точно нормативно уреждане правомощията на общинските съвети, за децентрализирането не само на задължения, а и на права, за значително разширяване кръга на институтите, които те непосредствено ръководят. Не обичам думата „препоръчваме". Ако тя означава „задължаваме", тогава защо я избягваме? Изпълнителният комитет трябва да респектира. Проблемите и без това са много, за да правим „игра на думи". Освен това ненормално е според мен да отговаряме изцяло, да ръководим развитието например на просветата, културата и здравеопазването, а

Digitized by Google

друг да назначава кадрите в тях, от друг да зависят те икономически, друг да се разпорежда с тях. Често се допуска много субективизъм от надведомствените органи, които изсушават т. нар. правомощия на общинските народни съвети.

Успешното решаване на всички задачи и проблеми, както и усъвършенстването на цялостната управленска дейност зависят от кадрите, работещи в съвета. Ето защо ние гледаме на подбора, обучението, подготовката, възпитанието и утвърждаването на кадрите като на наша най-важна задача. Колкото и трудно да е, ние скъсахме с протекционизма. В съветите няма чиновнически места — има места за квалифицирани и всеотдайни кадри. Завишихме образователния критерий. Болшинството от новопостъпващите служители са с висше образование и сега техният брой възлиза на 41 души. Стремим се към кадрите да предявяваме висока принципност и взискателност, да създаваме условия за максимално разгръщане на тяхната инициатива. Съчетаваме доверието и помощта със своевременния и строг контрол, работим за повишаване на трудовата и обществено-политическата ни активност и чувството на лична отговорност към възложените задачи. Във функционалните отдели, звена и служби се стремим да създадем подходящ психоклимат, защото това е най-важното условие за сплотяването на хората, за настроението и творческата обстановка.

Системно обучаваме служителите. В тази дейност ни помага съветът по квалификация на кадрите към окръжния народен съвет — Хасково, който организира диференцирани семинари, курсове и школи. Периодично провеждаме деня на кмета и секретаря, като търсим и прилагаме активни форми на обучение.

Не сме доволни от степента на обучение и оказваната помощ на място на служителите в кметствата. Макар че първи в страната проведохме сесия по тяхното ръководство и приехме съответни решения, ние все още не посещаваме достатъчно кметствата, не им помагаме своевременно, не ги контролираме най-взискателно и точно.

Широко използвана форма в нашата работа са съвещанията — разпоредително-информационни и координационни. Ние се стремим да подобряваме организацията на тяхното провеждане, като в делова обстановка се изясняват задачите, опростява се и се съкращава процесът на довеждане на информацията до непосредствените изпълнители.

Особено много разчитаме на оперативките. Те се провеждат всеки месец във всички функционални отдели, а след това при председателя в присъствието на всички щатни членове на изпълнителния комитет. Тук много стегнато всеки докладва изпълнението на задачите през изминалата седмица. Поставят се новите задачи и се изготвя график на по-важните мероприятия. В началото на всеки месец провеждаме т. нар. „голяма оперативка“ с присъствието на партийния секретар, профпредседателя, секретаря на ДКМС, всички началници на отдели, ръководители на сектори и служби и главни специалисти.

Явен е напредъкът в усъвършенстването и вътрешното обогатяване на формите и съдържанието на съвместната ни дейност с ръководствата на обществено-политическите организации и особено с общинския комитет на Отечествения фронт. Тя има широко проявление във всички сфери на обществено-политическия, стопанския и културния живот на селищната система. Ето сега например сме се захванали всички да воюваме настъпателно и дръзко за усъвършенстването на влошената жизнена среда в Димитровград, да организираме и свършим докрай собствената си работа, да накараме всеки — от пионера до пенсионера, от работника до директора, да изпълни своите задължения. Иначе се получава парадокс. Харчим все повече средства, а градовете ни все повече се замърсяват.

Digitized by Google

Съвместно с общинския комитет на Отечествения фронт работим непрестанно за разгръщане на демократизма в организацията и дейността на общинския народен съвет. Изградихме множество помощни органи на държавно-обществено и обществено-държавно начало, които непосредствено ни свързват с трудовите колективи, с цялото население.

Наша първостепенна задача е работата за решаване въпросите, предложенията, сигналите, критичните бележки и жалбите на трудещите се. Стремежът ни е повдигнатите въпроси да се изясняват веднага, да има обективност и законосъобразност. Редовно следим отнасящите се до нас материали в местния и в централния печат и сме създали система за своевременно реагиране. Активизираме работата на 43-те посреднически бюра.

Полезна форма за засилване връзките на общинския народен съвет с трудещите се са провежданите срещи на изпълнителния комитет в квартали, предприятия и кметства. На тях се обсъждат особено важни въпроси, свързани с живота на предприятието или на населеното място, вземат се конкретни решения, приемат се съвместни програми и мероприятия. Тези срещи не бива да са самоцелни, парадни. Те трябва да оставят „диря". Нещата след тяхното провеждане трябва да се променят, което не винаги става. Ето защо ние ще продължим да усъвършенстваме работата си в това направление.

Задачите са много, защото всички проблеми в една община се пресичат в общинския народен съвет. Но те не ни уморяват, напротив, държат ни мобилизирани, защото велико нещо е да работиш за хората, а хората на Димитровградската селищна система заслужават всеотдайност.

Сашо ДИМИТРОВ
председател на изпълнителния комитет
на общинския народен съвет — Димитровград

АДМИНИСТРАТИВНИЯТ РЪКОВОДИТЕЛ — ПОЛИТИЧЕСКИ ДЕЕЦ

През последните две години първичната партийна организация при общинския народен съвет — Харманли засили своята дейност по издигане ролята на административните ръководители като политически дейци. Обект на внимание са главно низовите административни ръководители — началниците на отдели и служби, главните специалисти. Независимо от това, че не са номенклатурни кадри на нашето партийно бюро, то ние полагаме не по-малко грижи за издигане ролята и авторитета и на щатните членове на изпълнителния комитет.

Какви цели си поставяме?

С утвърждаването на административния ръководител като политически деец ние искаме, от една страна, да се издига неговият авторитет в трудовия колектив и особено в малкия колектив — отдела, службата, да се засилва неговата роля при поставянето на служебните задачи и упражняването на контрол за тяхното изпълнение, да расте неговият принос в укрепването на трудовата дисциплина, за повишаване бързината и качеството на услугите и на управленската дейност.

От друга страна, имаме предвид немаловажното обстоятелство, че неговата дейност като представител на органа на държавната власт и на народното самоуправление непосредствено се отразява върху политическите настроения сред населението, има политически ефект и сред трудовите колективи на предприятия, над които той

Digitized by Google

упражнява управленски или контролни функции. Нашата главна задача е те да усвояват ленинския стил и методи на работа, да гледат на своята дейност не само от позициите на служебни лица, а да осъзнават, че в крайна сметка добрите или лошите социално-икономически резултати водят след себе си добри или лоши политически резултати. Когато административният ръководител осъществява своите служебни функции, той трябва да е проникнат от съзнанието, че изпълнява не чисто административни, а по същество и партийни решения, че неговата дейност има и политически измерения, което го задължава той да я изпълнява с дълбоката убеденост за нейната обществена значимост.

Членовете на изпълнителния комитет и ръководителите на специализираните звена при общинския народен съвет все по-пълно се съобразяват сега с това изискване както в работата си с хората, така и при провеждането на обществени приемни, на съвещания и оперативки, при осъществяване на контрол и проверка на изпълнението на управленските решения и т. н.

Наред с това нашата първична партийна организация предявява към административните ръководители изискването да повишават политическата си подготовка, да провеждат конкретна индивидуална работа с хората за въвличането им в социалистическото съревнование, за внедряването на челния опит, за срочното и качествено изпълнение на задачите. Сега са нужни ръководители, които да бъдат не само добри специалисти, но и личности с широк политически кръгозор, с усет към новото, мислещи творчески, решителни, умеещи да мобилизират и вдъхновяват, и винаги да са неудовлетворени от постигнатото.

Какви форми на работа ползваме за постигането на тези цели?

При нас стана традиция на партийни събрания да обсъждаме стила и методите на работа на административните ръководители. От няколко години активно използваме за формирането им като политически дейци и самоотчетите пред партийната организация.

В общата дейност за утвърждаването на административните ръководители като политически дейци важно място и роля отреждаме на партийните групи, тъй като те имат най-голяма възможност за пряко въздействие. Подобри се взаимодействието между партийните отговорници и административните ръководители при обсъждането и решаването на всички задачи. В този смисъл са и поставените от първичната партийна организация постоянни партийни поръчения на комунистите.

Това особено добре се почувствува през настоящата година, когато в чест на 10-годишнина от Великотърновското национално съвещание и в изпълнение решенията на окръжния комитет на БКП провеждахме индивидуални разговори с комунистите в партийните бюра и с безпартийните служители в профгрупите. В тях най-активно участие взеха ръководителите на специализираните звена и щатните членове на изпълнителния комитет. Включили сме административните ръководители и в агитационните колективи. Като агитатори те много често разясняват важни въпроси от вътрешен и международен характер пред целия колектив.

Голямо значение отдаваме и на персоналните оценки на дейността и поведението на кадрите. Особено сега, след забележителната Докладна записка на др. Т. Живков, ние се стремим тяхното атестиране да преминава на по-високо политическо равнище, да търсим решителен прелом в стила и методите им на работа, да ги насочваме към преодоляване на допуснатите слабости и недостатъци, да мобилизираме техните сили и способности за решаване на икономическите, социалните и възпитателните задачи.

Пълноценното реализиране на административния ръководител като активен политически деец зависи от неговата политическа подготовка. Ето защо ние се стремим да подобряваме тяхната всестранна информираност, да обогатяваме политическите им знания, да развиваме техните качества и умения като специалисти, организатори и комунисти. Това ние постигаме както чрез участието им във формите на обучение в окръжния и общинския комитет на БКП, така и чрез лекции, инструктажи, партийната учебна година, самоподготовка и пр., които провежда нашата първична организация.

Постигаме ли поставените цели?

Мисля, че в значителна степен успяваме. Сега ръководните кадри от народния съвет и специализираните му звена имат нужния авторитет както сред служителите на съвета, така и сред населението на селищната система с изградените в тях нравствени добродетели като скромност, честност, трудолюбие, отзивчивост. Почти е преодоляна заеманата понякога от ръководните кадри „позиция на началника" в живота и дейността на първичната партийна организация. Сега, от една страна, те се отчитат преди всичко като комунисти за работата си, а, от друга, партийната организация предявява по-големи изисквания към тях. Това създава възможност за по-пълна изява на вътрешнопартийната демокрация.

От това, което споделих, не бива да се остава с впечатление, че за изпълнението на тази важна и отговорна партийна задача сме направили всичко. Напротив. Ние разбираме, че са нужни още по-голямо внимание и усилия в търсенето на нови по-съдържателни, по-ефективни форми и начини на работа за практическата реализация на административните ръководители като политически ръководители — в партийните групи, в низовите звена, сред целия колектив на съвета и извън него в селищната система. Защото по-голямата част от нашите ръководни кадри имат нужното образование, политическа и специализирана подготовка и практически опит, но все още според нас те нямат достатъчно самочувствие на служители в народния съ-

Digitized by Google

вет — органа на държавно управление на територията на селищната система. Има случаи на огъване пред трудностите, на недостатъчна настъпателност и безкомпромисност при реализацията на управленските решения, което особено пролича през настоящата трудна година. Независимо от успешното изпълнение на петилетния план основни задачи от плана за социално-икономическото развитие на селищната система за тази година не са реализирани пълно — някои предприятия на общинската икономика не изпълняват ритмично плановете и компенсационните си програми. Забавят се пусковите срокове на някои обекти от строителната програма. Това ни доказва, че не бива да се самоуспокояваме и че е нужна още по-засилена и конкретна работа с кадрите. С издигане ролята им като политически дейци ще се повишава авторитетът на общинския народен съвет, ще растат силата и боеспособността на първичната партийна организация като политически ръководител на колектива.

Господин ПЕНЕВ
секретар на първичната партийна организация при общинския народен съвет — Харманли

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ ПАРТИЙНО И АДМИНИСТРАТИВНО РЪКОВОДСТВО

Отговорните задачи, които има да решава колективът на общинския народен съвет, налагат непрекъснато да се издига ролята на партийната организация като политическо ядро, да се обогатяват методите и средствата, чрез които тя упражнява своето политическо ръководство. За успешното решаване на тези задачи от особено важно значение е да има единство в действията на административното и партийното ръководство. От една страна, то се постига чрез последователно спазване на изискването щатните членове на изпълнителния комитет да действуват като политически дейци, да повишават умението си да свързват политическата работа със задачите, залегнали в социално-икономическия план на селищната система.

От друга страна, в своята работа партийното бюро се стреми да не изземва функциите на административното ръководство, а на свои заседания и на събрания на първичната партийна организация да прави анализи и оценки за работата на ръководните кадри като комунисти. Особено сполучлива и ефективна форма в това направление е провеждането на отчети и самоотчети. Критичното и задълбочено разглеждане на въпросите, по които се прави отчетът, спомага да укрепнат авторитетът и силата на партийната организация.

Така например заместник-председателят по икономическите въпроси направи отчет за подобряване на хлебопроизводството в селищната система и лично за неговия принос като комунист, председателят на изпълнителния комитет — по въпросите на строителството, секретарят — по подобряване здравеопазването и т. н. По този начин се даде възможност членовете на нашата партийна организация да поставят нерешените проблеми, да отправят критични бележки и препоръки към работата на административното ръководство и на началниците на отдели. Честно и откровено се поставиха въпросите по качеството на хляба, по недостатъците в здравното обслужване, по подобряване на търговското и битовото обслужване и други въпроси от дейността на съвета. По

Digitized by Google

решение на бюрото на окръжния комитет както в целия окръг, така и при нас всеки комунист направи „самоотчет пред революцията".

През последните години партийното бюро отделя особено внимание за подобряване на работата с партийните поръчения. Те се възлагат в зависимост от подготовката, възможностите и задълженията на отделните партийни членове, включително и на ръководните кадри.

Доброто взаимодействие между партийното и административното ръководство постигаме и чрез участието на партийния секретар и началниците на отдели (повечето от които са комунисти) на заседания на изпълнителния комитет, на сесии на общинския народен съвет и оперативките. Това дава възможност колективът да бъде своевременно запознат с предстоящите задачи и да се мобилизират усилията му за тяхното изпълнение. В същото време на оперативките партийният секретар информира за предвидените в селищата мероприятия (събрания, заседания). По този начин ръководните кадри могат навреме да разпределят служебните си задължения така, че редовно да присъствуват на тях.

В работата на административното ръководство стана практика при вземане на решения, които се отнасят до колектива или до отделните служители, да се взема мнението на партийното бюро или поне на партийния секретар.

Назначаването и освобождаването от работа, както налагането на наказания и награждаването на служители се извършва след съгласуване с партийния секретар, отчитат се съображенията и на другите членове на партийното бюро.

Политическото ръководство на първичната партийна организация се издига и чрез работата ѝ с кадрите. Откровено трябва да кажем, че конкурсното начало все още е трудно да се въведе при нас напълно главно поради липса на достатъчно кадри. Въпреки това на ръководните длъжности се стремим да издигаме хора, които имат необходимата специалност и политическа подготовка. Но нашата работа с тях не свършва дотук, защото те са предимно млади, без необходимия опит и практически знания. Именно тук партийната организация оказва помощ на младите хора за тяхното израстване.

Всекидневната политическа и организаторска работа сред колектива е жизнено необходима за издигане ролята на партийната организация. Само тя може да обедини усилията на всички и да ги насочи към една цел. Повишаването на ефективността на партийната работа в значителна степен зависи от резултатното взаимодействие между партиен секретар и административен ръководител. Между нас има единомислие, обратното ще означава да се допуснат сериозни слабости, отстъпване от ленинските принципи на ръководство и главно — нарушаване на колективния метод на работа. Същевременно партийната организация издига и укрепва авторитета на административното ръководство. Със своите форми на партиен контрол тя оказва активно въздействие върху стила и методите на неговата работа.

Проблемът за взаимоотношенията между партийното и административното ръководство има важно значение в теорията и практиката на нашата партия. Изграждането на правилни взаимоотношения се основава на задълбоченото познаване и спазване на ленинските принципи за работа с кадрите, за издигане на първичната партийна организация като политически ръководител на трудовия колектив.

Иван ПОЛИХРОНОВ
председател на изпълнителния комитет
на общинския народен съвет —
гр. Любимец

Digitized by Google

ОТГОВОРНОСТ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА ПАРТИЙНАТА РАБОТА

Основно задължение на стопанския и административния ръководител е той да бъде и политически деец. От това доколко ръководните кадри работят в партийната организация и със своя опит и знания допринасят да се усъвършенствува нейната работа, зависят в най-голяма степен и резултатите от работата на учреждението. Ръководителят е длъжен винаги да чувствува пулса на трудовия колектив, а това най-добре се постига с участието му в работата на партийната организация и профорганизацията. По този начин той има възможност да оказва въздействие с личен пример, да възпитава, да организира и сам той да участвува във всички мероприятия, които се провеждат с трудовия колектив. Не бива нито за момент да забравяме, че административният ръководител е пълномощник на партията, че той ведно с партийното бюро и секретаря на първичната партийна организация носи пълна политическа отговорност за работата на трудовия колектив. Оттук и изводът, че ръководните кадри с всичките си сили, знания и умения трябва да работят за обогатяването на съдържанието и формите, за повишаване на качеството и ефективността на партийната работа, за мобилизиране усилията на комунистите и всички членове на трудовия колектив за срочно и качествено изпълнение на всички поставени задачи. Ще споделя опита на нашата първична партийна организация при общинския народен съвет — Симеоновград в това важно направление.

При нас е постигната пълна съгласуваност между работата на партийното бюро и изпълнителния комитет. Още при подготовката на плана на партийната организация за шестмесечния период ние даваме своите предложения и идеи за включването им в плана, а впоследствие участвуваме лично в изготвяне на материалите за събранията със съответни предложения за решения. Често щатните членове на изпълнителния комитет са докладчици, но не считаме, че по този начин се измества партийното бюро. Напротив. Така много по-задълбочено се изготвят материалите, в повечето случаи това става с участието на повече комунисти, по-компетентно се откройват задачите и се посочват пътищата за тяхното решаване.

Ще си послужа с един пример. В плана на партийната организация за първото полугодие беше предвидено да се разгледа дисциплината във всички нейни аспекти на колектива на общинския народен съвет и се набележат действени мерки за нейното подобряване. След размяната на мнения между партийното и административното ръководство с цел да се получи по-голяма ефективност се реши събранието да бъде открито, а докладът да се изнесе от председателя на изпълнителния комитет. В подготовката участвуваха всички членове на партийното бюро и щатните членове на изпълнителния комитет. Докладът беше четен два пъти и допълван, за да се изясни истинското положение, да се анализират причините за това състояние, слабите страни от дейността на партийната организация, профорганизацията и дружеството на ДКМС, работата на административното ръководство. Този подход позволи да се набележат ефективни мерки, които да спомогнат за подобряване на дисциплината и качеството в работата на съвета. Докладът беше изпъстрен с конкретни примери. Той породи живо участие от всички присъствуващи на събранието, и то в посока не да се търсят оправдания, а да се очертаят пътища за подобряване на работата. Убеден съм, че това събрание изигра своята положителна роля, защото всички почувствуваха, че партийното бюро и административното ръководство отблизо следят работата на колектива и своевременно, правилно и на принципна основа реагират при допускане на слабости. От изказванията пролича, че всеки чувствува своята отговорност като член на колектива и желанието за постигане на по-добри резултати.

На същото събрание беше внесена информация за работата ни по подготовката за преброяването на населението и жилищния фонд, и то пак от член на изпълнителния комитет — секретаря на съвета. В нея се отчете това, което ние сме направили, и пропуските, които сме допуснали. Поставиха се и задачите, които трябва да се решават за качествено провеждане преброяването, откроиха се отговорностите и ролята на всеки комунист и служител.

Смятам, че направеното от нас досега за обогатяването на съдържанието и повишаване ефективността на партийната работа е само едно добро начало, което ще се развива и разширява, за да се подобрява качеството от цялостната наша дейност.

Стоян ИВАНОВ
председател на изпълнителния комитет на общинския народен съвет — Симеоновград

Digitized by Google

ДА ПОВИШАВАМЕ ЕФЕКТИВНОСТТА НА ПОЛИТИЧЕСКОТО РЪКОВОДСТВО

След Дванадесетия партиен конгрес окръжният и общинските комитети и първичните партийни организации са издигнали политическия характер на осъществяваното от тях партийно ръководство на народните съвети в Хасковски окръг. Направили са го по-активно и действено. Предоставена е по-голяма самостоятелност в работата и повече възможности за творчество и инициатива на кадрите в народните съвети при едновременно повишаване на контрола, помощта и взискателността към тях.

Споделените в разговора мнения и становища обективно и изчерпателно разкриха характерните черти на стила и методите на работа на партийните комитети и първичните партийни организации в народните съвети, положителните страни и допуснатите слабости. Направи се справедлива оценка на тяхната работа съобразно повишените изисквания и критерии.

В своята политическа и организаторска работа в годините след конгреса партийните комитети и организации отделят особено внимание **за издигане ролята на народните съвети като местни органи на държавната власт и народното самоуправление**, за въвличане на трудещите се в тяхната дейност, за комплексното развитие на селищните системи и по-пълно задоволяване на материалните, социалните и духовните потребности на населението.

Решаваща роля за подобряване на партийното ръководство на народните съвети има окръжният комитет на БКП, който с повишена взискателност и с партийна принципност изисква от организациите, от комунистите и кадрите в народните съвети да издигат своята работа на равнището на съвременните изисквания. Една от главните задачи на партийните органи и организации е в народните съвети да се изпращат кадри с добър политически опит, професионално подготвени, морално устойчиви, ползващи се с уважението и доверието на хората, способни в съвременните условия да мобилизират трудещите се и цялото население за реализиране на програмите за социално-икономическото развитие на селищните системи.

Можем да направим извода, че сега партийните органи полагат все по-големи усилия за организационното укрепване и повишаване боеспособността на първичните партийни организации в народните съвети, за овладяването от тях на новите теоретически постановки, практически подходи и изисквания, съдържащи се в следконгресните разработки на др. Тодор Живков.

Партийното ръководство, осъществявано от първичните партийни организации, има свои особености, които се проявяват в принципите, средствата, формите, методите на политическото въздействие за реализирането на партийната политика от народните съвети и от техните изпълнително-разпоредителни и специализирани органи.

Първичните партийни организации в народните съвети са отговорни пред партията и местните партийни органи: за мобилизиране усилията на комунистите за изпълнение на партийните и правителствените решения; за усъвършенствуване на техния стил и методи на работа; за разширяване на демократизма и за създаването на нужната творческа атмосфера; за внедряването на научно-техническия прогрес в

Digitized by Google

управлението; за подобряване на административно-правното обслужване на гражданите; за възпитаване у служителите на високо чувство за отговорност; за борба против книжно-бюрократичните методи на работа; за правилния подбор, издигане и възпитание на кадрите за упражняване правото на контрол над дейността на апарата.

Партийната организация носи отговорност за цялостния вътрешен живот на народните съвети, защото тя е ръководно политическо ядро на колективите, в които протича непосредствената управленска и обслужваща дейност, защото нейни членове са ръководители, специалисти и служители от апарата. Чрез своята активност те дават тон на цялата дейност в изпълнително-разпоредителните и специализираните органи. Със своите делови, морално-политически качества, марксистко-ленинска убеденост, активна жизнена позиция те служат за пример, оказват мобилизиращо въздействие на безпартийните за претворяване на партийната политика в дела, за издигане ролята и мястото на народните съвети в политическата система на обществото.

От разговора става ясно, че партийните комитети и организации са насочили своята работа **към разгръщане на социалистическата демокрация в дейността на народните съвети.** В резултат на това населението и обществените организации по-широко участвуват в управлението, изучава се и се използва общественото мнение при решаването на жизнено важни проблеми.

Първичните партийни организации подобряват своите грижи за своевременното и цялостно осъществяване на взетите решения от изпълнително-разпоредителните органи и специализираните звена и за периодичното отчитане за изпълнението им пред избирателите и трудовите колективи. Под тяхно ръководство се води настъпателна борба правилно и навреме да се решават повдигнатите въпроси в сигналите, жалбите и предложенията на трудещите се.

Не само в Хасково и в други окръзи партийните организации от народните съвети се стремят да насочват усилията на колективите за повишаване ефективността на използваните форми на социалистическата демокрация, да се търсят и внедряват нови средства за активно участие на трудещите се в управлението. Опит в това направление имат Врачански, Пловдивски, Старозагорски, Разградски, Толбухински и други окръжни народни съвети. По време на провеждане на сесиите осигуряват пряка телефонна връзка и дават възможност голяма част от населението да задава въпроси от работните си места или домовете. По повдигнатите въпроси се взема отношение веднага, в процеса на сесията. По този начин се разширява демократизмът в дейността на народните съвети, като се дава възможност на много граждани да участвуват в сесията.

В годините след Дванадесетия партиен конгрес успешно се утвърждава държавно-общественото и обществено-държавното начало в работата на съветите. Това е качествено нов етап в развитието на взаимодействието между държавните и обществените органи и организации. Този подход, използван от столичния и районните народни съвети, от окръжните народни съвети в Русе, Габрово и др., допринася за укрепването на връзките им с трудещите се и привличането им в управлението, за разширяване на демократизма и за повишаване ефективността на управленската дейност.

Много внимание отделят партийните организации за усъвършенстуването **стила и методите на работа на народните съвети** и на техните изпълнително-разпоредителни органи, за подобряване организацията на тяхната дейност. Положителни изменения настъпват в планирането, подготовката и провеждането на сесиите, в заседанията на постоянните комисии и изпълнителните комитети, в предсесийната и следсесийната дейност.

Digitized by Google

На сесиите, които се проведоха след Февруарския пленум на Централния комитет на БКП, се чувствуваше неговото положително и мобилизиращо отражение. Много от изказалите се направиха опит да преценяват своята работа и преди всичко да видят своите задачи в светлината на изискванията на пленума. На своята отчетна сесия Хасковският окръжен народен съвет по нов начин организира работата на комисията по проекторешенията, като те се приеха на самата сесия, т. е. **се предотвратява вредната практика окончателната им редакция да се възлага на изпълнителния комитет след сесията.** Направена бе нова крачка за преодоляване на режисираните изказвания. Съветниците вземаха думата по свой почин и сами избираха темата на изказването си.

Ефективността на партийното ръководство в значителна степен се определя от прилагането на разнообразни форми за контрол. Сега вече по-често в пленумите и бюрата на окръжните партийни комитети в Сливен, Варна, Бургас, Хасково и др., както и на събрания на първичните партийни организации, се прави оценка на дейността на изпълнително-разпоредителните органи. Постоянната грижа и внимание, принципността и взискателността от страна на партийните органи и организации към кадрите в народните съвети обогатяват техния стил на работа, формират у тях чувството за отговорност за качественото и компетентно изпълнение на задачите.

Постигнатите положителни изменения в работата на народните съвети не бива да ни пречат да видим наличието на някои слабости и недостатъци в партийното ръководство, да се грижим за неговото усъвършенствуване. По-нататъшното обогатяване формите на политическо ръководство и контрол от окръжните и общинските партийни комитети и от първичните организации ще прави по-ефективни организацията, стила и методите на работа на изпълнително-разпоредителните органи на народните съвети и на кадрите, работещи с тях. Вниманието на партийните комитети се насочва главно към повишаване боеспособността на първичните партийни организации и издигане авангардната роля на комунистите в народните съвети и кметствата.

В разговора стана дума и за необходимостта да се повишават самостоятелността и правомощията на общинските народни съвети. Този въпрос е двустранен и неговото решаване зависи от активността и компетентността на ръководствата на окръжните и на общинските народни съвети. Прекаленото централизиране на права, функции и отговорности крие опасност от създаване на излишна бюрокрация, от прояви на дребнаво опекунство и т. н.

Бързото отстраняване на книжно-бюрократичните методи, на формализма и парадността, утвърждаването на деловия и оперативния стил, на критичния и конкретен подход на революционно мислене и действие, взискателността и непримиримостта срещу консерватизма и застоя ще усъвършенствуват работата на народните съвети. Действените и строги партийни мерки срещу явленията на бездушие и безотговорност в работата на апарата на народните съвети са сигурна гаранция за подобряване на административните, правните, техническите и други услуги на гражданите. Голяма трябва да бъде тревогата на комунистите от апарата на народните съвети от факта, че е висок процентът на основателно постъпилите жалби, сигнали и молби. Решаваща роля за подобряване на работата в това направление имат първичните партийни организации, които със своите форми и средства водят решителна борба срещу негативните явления и прояви.

Успешното решаване на задачата за повишаване на партийното влияние и за издигане на авангардната роля на комунистите е пряко свързано с уменето на партийните комитети и организации да поддържат и да поощряват волевите и взискателните, онези, които активно

Digitized by Google

участвуват в живота на партийните организации и със своята принципност, критичност и самокритичност служат за пример на останалите комунисти и безпартийни. Това са хора, които могат да поемат риска на новаторските действия и решения, на които може да се гласува доверие.

Сега е важно постоянно да се повишават изискванията, грижите и вниманието от страна на партийните организации и бюра спрямо качествата на ръководните кадри в народните съвети. Работата с кадрите има своя специфика и конкретност. Стремежът е да се издига тяхната обществено-политическа активност, да им се поставят партийни поръчения, съобразени с актуалните задачи. Първичните партийни организации сега водят борба срещу отклоненията от социалистическата законност и правов ред, стремят се да са безкомпромисни спрямо тези кадри, които злоупотребяват със служебното си положение и го използват за лично облагодетелствуване, допускат бездушие и пасивност.

Прилагането на конкурсно-изборното начало позволява на работата в народните съвети да се подбират подходящите и подготвените кадри. В съвременната обстановка повече отвсякога се налага да се гласува доверие на онези служители, които на дело доказват своите качества, неотклонно и ефективно провеждат в живота партийните изисквания и организират трудещите се за тяхното реализиране.

Накрая, ако се опитаме да обобщим задачите по работата на партийните организации при народните съвети, се открояват няколко въпроса:

— Да свързват най-тясно своята политическа и организаторска дейност с основните задачи на народните съвети, да мобилизират силите на комунистите и на другите служители за тяхното срочно и качествено изпълнение. В центъра на вниманието на партийната работа да се постави усъвършенствуването на дейността на апарата, подобряването на организацията, стила и методите на работа, преодоляването на проявите на ведомственост, укрепването на трудовата и държавната дисциплина и утвърждаването на висока принципност при решаването на проблемите.

— Да подобряват възпитателната работа сред служителите за формиране на съвременен тип дейци със солидна специална подготовка, богат административен опит и висока комунистическа идейност, отзивчиви към нуждите и интересите на трудещите се.

— Да издигат ролята на партийните събрания и обогатяват тематиката им, като поставят за разглеждане и решаване въпроси, свързани с работата на апарата по актуалните за всеки общински народен съвет и селищна система проблеми. Да се засилва политическият характер на вземаните на партийните събрания решения.

Асен КОЛЧАГОВ

Digitized by Google

ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ И ОРГАНИЗАЦИИ — ОПИТ И ПРОБЛЕМИ

ПАРТИЙНО-ОРГАНИЗАЦИОННИЯТ ОПИТ В НОВИТЕ УСЛОВИЯ

Партийната практика по безспорен начин е доказала, че когато се тръгва по нови пътища, когато са дадени нови задачи и трябва да се решават по нов начин, тогава извънредно много нараства потребността от повишаване на знанията и опита в дейността на партийните органи и организации, на техните кадри за формиране на творчески, новаторски стил, за обогатяване на формите и методите на политическата и организаторската работа. Опитът непрекъснато потвърждава, че няма по-активизиращо средство за хората от ясната перспектива и конкретните цели и задачи за близкото и по-далечното бъдеще.

Процесите, които се развиват с утвърждаването на творческа обстановка за разгръщането на научно-техническата революция, с прилагането на новия икономически подход и неговия механизъм, с всекидневната борба за високо качество и дисциплина на труда, с усъвършенстване на социалистическия демократизъм, внасят съществени изменения и в самата партийна работа, в живота и дейността на партийните комитети и организации. Те предприемат инициативи и начинания, с които се създава благоприятна атмосфера за търсене и прилагане на нови подходи, форми и методи на работа, а традиционните се изпълват с ново съдържание. Посредством тях се засилва активната политическа позиция на комунистите, дава се простор за изява на онези нови процеси, които протичат в нашата икономика, създават се допълнителни условия и предпоставки те да се разгърнат в целия възпроизводствен процес. Чрез разнообразните инициативи се създава атмосфера да се разкриват и импулсират творческите заложби у комунистите и всички трудещи се, насочват се към пълноценното им реализиране в производствената сфера и в обществено-политическия живот.

На тези изисквания напълно отговаря инициативата за провеждане в Благоевградската окръжна партийна организация на научно-практическа конференция по проблема „Работата на партийните органи и организации за високо качество и дисциплина на труда". Тези въпроси отразяват една назряла потребност в съвременните условия. Те засягат всички кадри, които се занимават с партийно-организационна работа. За отбелязване е и друго — проблемите, които постави Февруарският пленум на ЦК на БКП, засилиха стремежа у партийните кадри да изучават и творчески да възприемат постиженията на научната мисъл по партийно строителство и новостите, които създава практиката за органическо свързване на партийно-организационната и политическата работа с борбата за разгръщане на научно-техническия прогрес и за високо качество на труда.

Кое е характерното за подхода, формите и методите на работа?

Едногодишният период, който премина на три етапа, е наситен с напрегната, целенасочена и динамична работа на всеки партиен комитет, на всяка първична организация и партийна група. Приложената методика за подготовката и провеждането на конференцията съдържа редица нови елементи по замисъл и организация за постигане на предварително очертаните цели: да се повишат знанията и се обогатят партийно-организационните и политическите форми и средства на работа на окръжната партийна организация за изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес на БКП, Националната партийна конференция и Февруарския пленум; да се създават условия и възможности всяка първична организация и всеки партиен комитет да формират свой положителен опит в борбата за високо качество и висока дисциплина.

С помощта на научни работници от апарата на ЦК на БКП и от Академията за обществени науки и социално управление окръжният комитет на партията успя още в началния етап на конференцията да създаде условия и възможности, с които прегради пътя на формализма, на шаблона и

Digitized by Google

практицизма в работата на първичните организации и партийните групи. Чрез разнообразни форми на обучение — курсове, семинари, съвещания за обмяна на опит и т. н. бяха широко дискутирани и разяснени онези подходи, форми и методи на организаторската и политическата работа на първичните организации, които водят към най-тясното им свързване с проблемите и изискванията на научно-техническия прогрес и борбата за високо качество и дисциплина в колективите.

Много полезни се оказаха усилията и грижите за разгръщане на низовата инициатива по формиране умение и отговорност на партийните организации и кадрите им да откриват проблемите в колектива, решаването на които да се превръща в политическа задача, в задължение и отговорност на всички комунисти. Изключително много за това допринесоха създадената проблемна ситуация, критичното и самокритичното отношение. За това вниманието бе насочено в две посоки. Първо, към насищане заседанията на партийните бюра, събранията на първичните организации и партийните групи с политико-икономическа проблематика. На взискателна проверка пред съда на партийното мнение бяха поставени редица нови форми и средства на партийното въздействие върху работата на трудовите колективи. Такива са формите на работа за повишаване квалификацията и образованието на ръководните и изпълнителските кадри, за внедряване на новатехника и нова технология, за разгръщане на рационализаторското и изобретателското движение, за издигане културата на труда и стимулиране на висококачествения труд, за подобряване на работата по изучаване, създаване и масово внедряване на челния наш и чужд опит, за усъвършенстване на вътрешнопартийните отношения и за разгръщане на вътрешнопартийната демокрация, за издигане ролята и отговорността на обществените организации като гаранти за осъществяването на определени страни от партийната политика за високо качество и дисциплина на труда. Второ, вниманието бе насочено към обогатяване формите на индивидуална работа и към създаване атмосфера на инициатива и творчество, на организираност, дисциплина и отговорност у всички комунисти за своевременно мобилизиране на колективите, за разкриване и използване на резервите.

Особено внимание отделихме за повишаване уменията на партийните бюра, на партийните организации и групи по издигане ролята и мястото на партийните поръчения, на личните обещания и личните творчески планове, за разгръщане на наставничеството, за усъвършенстване оценката на комунистите по приноса им за мобилизиране на колектива. Важно значение в това отношение имаше тематичният разговор-отчет „Комунистът и качеството". Разговорите в първичните партийни организации, изводите и оценките бяха съпроводени с практически мерки. Това създаде реални възможности да се окаже конкретна помощ на всяка партийна организация. Значително се повишиха уменията и опитът на партийните бюра и секретарите по усъвършенстване на стила и методите на работа.

Верен и ефективен се оказа подходът на окръжния комитет на партията и към разработката, обсъждането, анализа и оценката на политическия подход в неговото приложение в дейността на общинските комитети на партията за изпълнение решенията на Дванадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция. Характерното тук е, че на общинските комитети се предостави по-голяма самостоятелност в избора на формите и методите на работа, които използват при изпълнение на възложената им задача през втория етап на конференцията. Анализът и оценката на съществуващия опит и набелязването на мерки за формиране на нов стил на преценка на съответния общински комитет. Това бе сериозна предпоставка за разгръщане на тяхната инициатива и отговорност за съзнателно търсене и прилагане на най-подходящи начини за действие, които произтичат от нуждите на нашето развитие и от конкретните задачи и условия на общината. На тази основа порелефно се определят практическите мерки за проява на реализъм при определяне на главните проблеми, решаването на които ще даде възможност за разгръщане на научно-техническия прогрес и за високо качество на труда. Този подход наред с всичко друго поражда размисъл и създава нови импулси в партийната работа.

Всеки общински комитет на партията изготви комплексен самоанализ. Главен критерий за оценка на качеството и ефективността на стила и методите на работа бяха разработката и резултатите от практическото решаване на проблемите, които поставиха Дванадесетият конгрес на БКП, Националната партийна конференция и конкретната обществена практика. Особено внимание беше отделено на въпроса доколко партийните комитети осигуряват единодействие на различните органи на социално управление в селищната система, как разгръщат тяхната инициатива и активност, какви са грижите им за повишаване квалификацията и отговорността на кадрите на всички равнища в общината. За отбелязване е и друг съществен факт — твърде разнообразни са формите, които общинските партийни комитети използват за подобряване на работата в това направление. От 18 общински комитета в окръга 9 подготвиха и обсъдиха проблема на пленарни заседания, 5 — на научно-практически конференции, 4 на общински съвещания с актива. На основата на критичния анализ и самопреценка всеки общински партиен комитет обобщи изменения, които настъпват, и набеляза мерки за подобряване на стила и методите на своята работа.

Digitized by Google

Извършеното през първия етап в първичните организации и през втория етап в общинските партийни комитети даде възможност партийните кадри и активът от окръга да дойдат на заключителния етап — окръжната научно-практическа конференция, след едногодишна целенасочена и задълбочена работа. Над 70 на сто от комунистите се отчетоха пред първичните партийни организации за своя личен дял в борбата за високо качество и дисциплина на труда. Интересна и полезна работа извършиха общинските, комбинатските, общоселските и учрежденските партийни комитети. Всичко това спомогна конференцията да се превърне в трибуна, на която изкристализира ценното и полезното от формирания положителен опит в партийната и обществената работа по подобряване на качеството и дисциплината на труда.

В изнесените четири доклада и десет съдоклада от първи секретари и секретари на общински, комбинатски и заводски партийни комитети, от завеждащи сектори и инструктори на окръжния комитет на партията бяха обхванати широк кръг от проблеми. Те осигуриха разнообразна информация не само за практическите резултати в колективите. Особено ценно за участниците в конференциите е това, че се разкриха подходите, формите и средствата на работа и се оцени как те са въздействували за повишаване на качеството и за укрепване на дисциплината. Сполучливо се анализираха измененията и процесите, протичащи в партийно-организационната и политическата работа, които допринасят за формиране на необходимите методи на ръководство и управление за навлизане на науката в производството. Заедно с това се обобщи и обмени опитът в партийно-организационната работа по разкриване и въздействие на човешките възможности върху икономиката и за повишаване на нейната ефективност. Информираността на кадрите за положителните страни в съдържанието и организацията на партийната работа им позволява да съпоставят своята работа с тази на другите комитети и организации. Създаденият опит е безценен капитал на окръжната партийна организация. Неговото повсеместно внедряване, превръщането му в масова практика е едно от най-ефективните средства на политическата и организаторската работа.

Логично възниква въпросът, с какво извършеното обогати знанията и практическия опит на партийните комитети и организации в новите условия? Това най-добре може да се почувствува, когато човек се запознае с досегашната практика и с равнището на работата сега, като сравнява извършеното и насоките за предстоящата работа. Макар и с различна степен на ефективност, сега партийните органи и техните кадри по-целенасочено и по-мащабно проявяват усет към новото, нараства уменията им бързо да възприемат динамиката на живота, да оценяват вярно настъпващите изменения, да търсят и прилагат такива форми и методи на партийно-организационна работа, чрез които въздействуват за ускорено развитие на новите процеси в окръжното стопанство.

Първостепенна роля за постигането на конкретните цели и за решаването на задачите общинският комитет на партията в Благоевград отдава на комплексния подход. Ето какво сподели Васил Поптодоров — първи секретар на общинския комитет: „За да може да се разчита на реални успехи в борбата за повишаване на научно-техническото равнище и качеството на продукцията, преди всичко се стремим широко да се опираме и да съчетаваме работата на научноизследователските институти в страната с практиката и инициативата на колективите в общината. Проблемите на техническия прогрес и качеството на продукцията заемат централно място в партийната работа. Нов е подходът ни към редица проблеми на материалното производство и в духовната сфера, които засягат широк кръг от населението. На попреден план се стремим да изведем диференцираната и принципната работа с онези кадри и специалисти, в които силно е развито чувството към новото, прогресивното, които са способни да поемат отговорност, да отстояват своите идеи и настойчиво да воюват за тяхната реализация. Това води до постигане на конкретни резултати в икономиката, до формиране у кадрите и специалистите на ново, по-високо самочувствие, което им позволява не само да решават поставените задачи, но и по своя инициатива да си набелязват по-високи цели."

Важно направление в дейността на този комитет е повишаване качеството и ефективността на контрола върху дейността на партийните, държавните и стопанските органи и кадри. През 1983—1984 г. в бюрото и пленума на общинския комитет са направили отчет над 60 ръководства. Те са съпроводени с политическа оценка на стила и методите им на работа.

Творческият и комплексен подход на комитета намира израз и при определяне задълженията на основните звена на политическата система — народния съвет, профсъюзите, Комсомола и Отечествения фронт. Очевидно за това са предприетите сега от тях инициативи, които по-релефно се насочват към подобряване условията на труда, взаимопомощта, към създаване на подходящ социалнопсихически климат. Към това са насочени и подетите трудови почини за „образцова селищна система".

Могат да се посочат немалко колективи в общината, които постигат високи производствени и икономически резултати. За кратък период се усвоиха над 70 изделия и асортимента. Внедриха се над 40 нови и усъвършенствувани технологии. Пуснати бяха в действие много мощности. В общинската икономика се намали абсолютният и относителен дял на бракуваната продукция от 0,147 на сто за 1983 г. на 0,068 на сто за 1984 година.

Digitized by Google

В системата от мерки специално място се отделя на по-пълното използване на икономическите механизми за решаване въпросите на качеството и дисциплината. Изключително много допринася грижливото прилагане на разнообразни методи на ръководство в колективите. Важно значение в това отношение имат конкретните подходи на различните ръководства. Например в комбината за съобщителна техника „Г. Димитров" се санкционира лошокачествената и нестандартна продукция с определен процент върху работната заплата. В Завода за механични конструкции се стимулира повишаването на образованието и квалификацията, усвояването на повече професии. В други колективи е въведен показател за хигиена и стопанисване. Общото е, че лошото качество, макар и в различна степен, се санкционира. За допуснат брак от виновните се търси материална и морална отговорност. Това води до по-точно отчитане на реалния принос на всеки работник и специалист във всекидневната борба за високо качество и дисциплина. Практиката показва, че навсякъде тези форми намират широка подкрепа.

От многото проблеми, с които се занимава комитетът, специално място се отделя за усъвършенстване бригадната организация на труда, по-пълно въвеждане на вътрешностопанската сметка и акордния принцип на заплащане. Изградени са над 420 бригади в промишлеността, в които са обхванати над 80 на сто от работниците. Вътрешнобригадната организация със стопанска сметка обхваща над 70 на сто от заетите в промишлеността. Резултатна с работата на редица партийни организации при насрещното планиране. В държавния текстилен комбинат „Г. Делчев" се състоя обществена защита на бригадните насрещни планове. Направени са значителен брой работнически предложения, над 70 на сто от които са приети и включени в насрещните планове. В Завода за механични конструкции се увеличава реалният принос на партийните организации в разгръщане на рационализаторското и изобретателското движение в колектива. Само през 1984 г. в завода има 196 предложения със 154 идеи, от които 52 са внедрени в производството. А очакваният икономически ефект от рационализациите за настоящата година е над 600 хиляди лева. Целенасочени са усилията и грижите в борбата за икономично изразходване на енергията, суровините и материалите.

В различните форми на работа — ден на секретаря, на партийния групов отговорник, семинари с директори на предприятия, школата за новоприети комунисти и др., въпросите на качеството и техническия прогрес излизат на преден план. Много активно се използват възможностите на партийните групи, които оказват конкретно въздействие на работните места. Ефективна форма на помощ и контрол на партийните групи е прегледът за равнището и качеството на тяхната работа по изпълнение на най-важните решения и задачи — спазване на установения технологически режим, разгръщане на социалистическото съревнование, открито разглеждане на рационализаторските предложения, изучаване и внедряване на челния опит и други. Прегледът завършва с комплексна оценка на работата на групите. След това се организират срещи, съвещания за обмяна на опит. Обсъждат се и се предлагат мерки за отстраняване на задържащите фактори.

Прякото и активно участие на отговорни ръководители в прегледа даде възможност голяма част от тях да схванат по-дълбоко разгръщането на демократизма като жизнено необходим процес за постигането на предварително набелязаните производствено-икономически и други цели. Заедно с това участието и личните контакти на ръководните дейци с комунистите, с актива на обществените организации позволи по-отблизо да се запознаят с някои трудности от субективен характер в дейността на партийните групи. Проявите на някои стопански ръководители на самонадеяност, на пренебрежително отношение към целесъобразната инициатива, към мнението и предложенията на партийните групи бяха остро критикувани, взеха се мерки, които спомагат за създаването на творческа атмосфера.

Значителна по обем и качество работа извършиха общинският комитет на БКП и първичните партийни организации в гр. Сандански по засилване авангардната роля и личния пример на комунистите в борбата за високо качество и дисциплина на труда. Голямо внимание се отдели на организирания отчет пред партията за качеството и дисциплината на комуниста.

Комитетът утвърди методически указания, уточни периода на провеждането му — януари 1984—декември 1985 г. През първия етап партийните бюра проучиха цялостно работата на комунистите. На анализ се подложиха както положителните страни, така и пропуските и слабостите, отнасящи се до тяхната дисциплина, до качеството и ефективността на трудовата им дейност, до личния им принос за издигане ролята и авторитета на партийните организации. Дадоха се препоръки и предложения по работата на всеки комунист, определени бяха конкретните им задължения в борбата за високо качество и съзнателна дисциплина. Много от разговорите с комунистите бяха интересни, някои доста напрегнати, но открити и честни, в които на принципна основа се обсъждаше работата на всеки. Подготвените с активното участие на самите комунисти конкретни задължения се утвърдиха като партийни поръчения на събрания на организациите. По този начин всички комунисти поеха своя дял за повишаване на качеството и дисциплината.

Редица от тях поеха задължението да повишат базата на първо представяне на продукцията, да завоюват собствен качествен щемпел, да увеличат дела на атестираната продукция, да съкратят сроковете за усвояване на новите изделия и технологии, да предадат своя опит като чел-

Digitized by Google

ници в труда на новопостъпили работници, да воюват за създаването на атмосфера на непримиримост към нарушителите на дисциплината и носителите на отрицателните явления, към бракоделците и формално изпълняващите служебните и трудовите си задължения. На близък отчет е поставено изпълнението на задълженията от комунистите-специалисти по усвояването и внедряването на новите изделия и технологии.

Обсъждането на отчетите на комунистите протече в обстановка на взискателност и другарско внимание. Анализираха се причините за неизпълнение на някои задължения. На една част от членовете се оказа помощ, на други бе дадена незадоволителна оценка и се търси партийна отговорност.

Другарският, принципен разговор на събранията даде възможност на комунистите да се вгледат по-дълбоко в своята работа. Някои повишиха своята квалификация. Увеличи се броят на тези, които предават продукцията на първо представяне. 225 комунисти завоюваха собствен качествен щемпел, над 650 са челници в труда, 160 са рационализатори. Повишиха се изискванията към пропагандистите, към качеството на политическата учебна година. По-голяма взискателност е предявена и към комунистите-агитатори за своевременно разясняване на партийните решения и мобилизиране на трудовите колективи за тяхното изпълнение.

Какъв е подходът на общинския комитет на БКП в Банско? С близо 700 комунисти се води диалог за тяхното място в решаване въпросите на качеството и дисциплината. В подготовката на отчетно-изборните събрания в партията и в обществените организации се подемат инициативи, насочени главно към подобряване на качеството. В Завода за телефонна апаратура партийната организация пое инициативата за производство на висококачествени изделия за СССР, в завода за столове „Пирин" — за оползотворяване на отпадъчната дървесина, в Промкомбината — за спазване сроковете и качеството на услугите за мебелно обзавеждане. Общинският комитет проведе поредица от срещи на бюрото с партийните и стопанските ръководства, с рационализаторите и изобретателите, с носителите на собствен качествен щемпел. Споделеният положителен опит подсказа интересни идеи и пътища за подобряване на качеството.

Обменен е положителният опит на партийното и стопанското ръководство в завод „Пирин" по бригадната организация на труда, на заводския партиен комитет при Завода за телефонна апаратура — по работата на партийните групи в новите условия. На заседания на бюрото ръководствата на всички предприятия се отчетоха за изпълнение решенията на пленума на общинския комитет на БКП за колектива като стопанин на социалистическата собственост и на задачите от програмата по качеството.

Вниманието на общинския комитет на БКП в гр. Гоце Делчев се насочва главно към непрестанното обогатяване на утвърдените форми, методи и средства на партийна работа и към търсенето на нови. Целта е в оптимална степен да се придава на организаторската и политическата работа делови характер, да се освобождава от бюрократическите наслоения. Тук голямо значение се придава на издигане авторитета и въздействуващата сила на пленарното заседание на комитета, което като висш ръководен орган обсъди състоянието и утвърди програма за: интензификация на производството в общинската икономика; повишаване ролята на кадрите от общинската партийна организация за решително подобряване на качеството; перспективното развитие на основните промишлени предприятия през деветата петилетка.

Положителното в подхода на този комитет е в това, че част от поставените проблеми, които се внасят за разглеждане на пленуми на комитета, се подготвят в първичните партийни организации. Най-напред комунистите се запознават с въпроса от висококвалифицирани специалисти-лектори. След това група от партийни кадри-специалисти оказва помощ по разработката на въпросите в първичните организации. Всяка организация приема своя програма. На тази основа се подготвя програмата за общината, която се обсъжда от актива и после се внася на пленарно заседание на комитета. Този подход спомага основните проблеми да се осмислят в първичните организации, води до обогатяване на техния живот, засилва самоинициативата и отговорността на всички комунисти при изпълнение на задачите. Към първичните партийни организации са изградени и вече трета година действуват комисии и съвети по техническия прогрес. Те са съставени от специалисти — инженери, икономисти, технолози, изобретатели, рационализатори, челници в труда, които разработват и решават задачите за техническото усъвършенствуване на производството. Чрез своите председатели и онези членове, които пряко отговарят по конкретен проблем, комисиите периодично се отчитат пред партийните организации и техните бюра.

Ценен е опитът на общинския комитет на БКП в Разлог по издигане ролята и отговорността на общинския народен съвет, на контролните органи и обществените организации в борбата за високо качество и дисциплина на труда. Отличителното в работата на комитета е, че неговите усилия са насочени към разграничаване функциите на отделните органи и организации, към избягване на паралелизма и дублирането в работата, както и на дребнавата опека от страна на комитета върху дейността им. И успоредно с това да се обединяват и координират усилията им, когато това е необходимо. Пример на такъв подход в работата са осъществените по инициатива на комитета съвместна приемна на общинския

Digitized by Google

народен съвет и общинския комитет на научно-техническите съюзи по качеството на услугите в селищната система с участието на ръководителите от обслужващата сфера; съвместните проверки на общинския съвет на профсъюзите, общинския комитет за държавен и народен контрол и общинския комитет на ОФ за изпълнение на програмите по качеството и спазването на трудовата дисциплина; съвместните пленумсесии; разширените съвещания на актива и др.

От общинския народен съвет се изисква да координира връзките и взаимоотношенията между предприятията за повишаване качеството на продукцията, да осигурява изпълнение на програмите за опазване и възобновяване на природната и жизнената среда в общината на базата на сключените с Българската академия на науките и научноизследователските институти договори, да оказва съдействие на съдебните, следствените и прокурорските органи за упражняване на комплексен надзор и въздействие в борбата за повишаване на договорната, административната и финансовата дисциплина.

Създадена е атмосфера, в която общинската профсъюзна организация се утвърждава като обществен гарант за реализиране на икономическата и социалната политика на партията на общинско равнище. Общинският съвет на профсъюзите взема активно участие в разработването на комплексната програма за повишаване на качеството. Засилва се участието на профкомитетите в прилагането на новия икономически механизъм. Преустроена е системата за организация и отчитане на социалистическото съревнование. В големите предприятия са разработени и утвърдени критерии за присъждане на званието „Качественик" на бригади и производствени. Чрез договора за съревнование на патронажните бригади от 10 трудови колектива е поставена задача да работят за утвърждаване на качеството и дисциплината. Шестдесет и две бригади разработиха собствени кодекси за образцова трудова дисциплина. За нарушения на важни изисквания общинският съвет на профсъюзите отстрани от движението две бригади. Провеждат се срещи с всички качественици в общината. На основата на опита на Комбината за целулоза и хартия се изграждат кабинети по качеството.

Съгласно комплексната програма в общинския съвет на профсъюзите, в районната болница и ръководствата на Комбината за целулоза и хартия и Завода за съобщителни релета са създадени лекарско-инженерни бригади за комплексен контрол и организация на работата по подобряване условията на труд и намаляване на заболеваемостта. Двете предприятия са обявени за еталони по проблемите на здравеопазването и хигиената на труда в окръга. За 1984 г. осем предприятия получиха премия за намаляване на общата заболеваемост. Под ръководството на първичните партийни организации по местоживеене се поемат инициативи за повишаване качеството на услугите и хигиенно-благоустройствените мероприятия.

Много страни от различно естество има положителният опит на Петричката общинска партийна организация по издигане ролята и мястото на партийната група в борбата за повишаване качеството на продукцията и укрепване на дисциплината; превръщането на трудовия колектив в стопанин на социалистическата собственост; повишаване образованието и квалификацията на ръководните и изпълнителските кадри.

Обучението в Приборостроителния комбинат се води по специалности. Всеки курсист има личен картон. Тази картотека дава точна информация кой, кога и в каква професия ще се усъвършенствува и какъв по-висок разряд е получил. Основна форма на обучение са курсовете без откъсване от производството. За майстори и бригадири се организират курсове за допълнителни знания. Новост в обучението е, че всеки, който желае да придобие втора специалност, задължително преминава предварителен курс по икономическа подготовка. Периодически знанията се проверяват. Те са свързани с разряда, но не изключват възможността той да бъде намален, ако неколкократно се докаже, че работникът не е в състояние да изпълнява определената му операция. Тази форма се превръща в своеобразно вътрешно конкурсно начало, което чрез самоподготовката на работниците се превръща в ефективна форма за повишаване на професионалното майсторство.

Посочихме някои отличителни белези на подхода на партийните комитети и организации в окръга към развитието и усъвършенстването на формите и средствата на партийно-организационната дейност в борбата за разгръщане на научно-техническия прогрес и високо качество на труда. Извършеното досега показва, че тя допринася да се повишават активността и инициативността на партийните комитети и първичните организации, на партийните, държавните и стопанските дейци.

По-целенасочена и настойчива е борбата с примитивизма, с опростенчеството, самодоволството, шаблона и формализма в партийно-организационната работа. На по-широка основа се разгръща творчеството, инициативността и отговорността на комунистите за реализиране възможностите, таланта на трудовия човек в борбата за достойна среща на Тринадесетия конгрес на БКП и 30-годишнината на историческия Априлски пленум.

Борис АНГЕЛОВ

Digitized by Google

СЪЮЗ МЕЖДУ НАУКАТА И ПРОИЗВОДСТВОТО

ИВАН ПЕНЕВ
завеждащ катедра в Централната комсомолска школа „Георги Димитров" при ЦК на ДКМС

На сегашния етап особен интерес и за теорията, и за практиката на партийното строителство представляват въпросите на стила и методите на работа с младежта, върху които специално заостри вниманието на партията и народа другарят Тодор Живков в своята Докладна записка до Политбюро на ЦК на БКП. „Цялата партия, нейните ръководства на всички равнища — се подчертава в нея — трябва да окажат сериозна помощ на Комсомола, за да се подобри съществено работата с младежта... Главното е да въвличаме ефективно младите хора в решаването на социално-икономическите задачи и преди всичко в научно-техническата революция, да гарантираме пълноценната реализация на всеки млад човек."

Същностен проблем на участието на младото поколение в осъществяването на научно-техническата революция в нашата страна е задълбочаването и разширяването на младежкото общуване с „голямата наука".

На основата на опита на окръжните комитети на партията и Комсомола в гр. Толбухин ще очертаем

ПРЕДПОСТАВКИТЕ

за възникването и развитието на комсомолската инициатива, насочена към изграждането на младежки съюз на науката и производството. Основните и главните предпоставки — това са съвременните аспекти в стила на партийното ръководство на окръжната комсомолска организация и достигнатото равнище в нейната работа.

Окръжният комитет на БКП последователно и неотстъпно работи за издигане равнището на партийното ръководство на Комсомола в изпълнение насоките от Писмото на другаря Тодор Живков до ЦК на ДКМС.

На пленум през месец декември 1978 г. са утвърдени решения за коренен прелом в подхода на партийните комитети и организации, на народните съвети, стопанските органи и обществените организации за решаване проблемите на младите хора.

През 1980 г. приемат мероприятия за по-нататъшното изпълнение на задачите, поставени в Писмото, за още по-пълна и ефикасна реализация на младежта в изпълнение задачите на VII и VIII петилетка.

В бюрото на окръжния комитет на партията са обсъдени основни въпроси на работата с Комсомола и младежта. Ударението е сложено на такива важни проблеми като: формирането на марксистко-ленински мироглед в младото поколение; масово-политическата работа в окръжната комсомолска организация; реализацията на завършващите средно образование; бригадирското движение; социалната реализация на младежта в селскостопанското производство; ролята на окръжната комсомолска организация в утвърждаването на младежките трудови колективи, дейността на окръжния комитет на ДКМС за превръщането на младежката клубна база в център за възпитателна работа; работата

Digitized by Google

на комсомолските комитети, дружества и организации за разгръщане самодейния характер на пионерската организация.

Анализът на проблемите, които окръжният партиен комитет е обсъждал, води до извода, че е налице стремеж да се долавят и решават жизнено важни въпроси на младежта, да се извеждат комсомолските комитети в позиция на активни участници в решаването на отговорните задачи от развитието на окръга, в организатори на политическата и възпитателната работа с младежта.

Окръжният комитет на партията целеустремява окръжната комсомолска организация към нейните водещи специфични проблеми, към изпреварващо възпитание и формиране на младата социалистическа личност, към такива направления и форми на дейност, които ще бъдат типични за целия окръг в утрешния ден. Усилията на младежта се насочват към главните проблеми на социално-икономическото развитие на окръга, селищните системи и отделните трудови колективи. **У младите хора се възпитават качествата на стопани на социалистическата собственост, формира се у тях умението правилно да виждат младежкия си принос в решаването на социално-икономическите задачи, да откриват нови полета за изява на своите знания и дръзновение.**

На окръжния и на останалите комсомолски комитети са създадени силни позиции в политическата система на окръга. Осигурено е добро младежко представителство в ръководствата на обществените организации, в държавните и стопанските органи. На младежка възраст са 7,1 на сто от секретарите на първичните партийни организации, 12,6 на сто от членовете на партийните бюра, повече от една четвърт от окръжните, общинските и народните съветници в кметствата, 12,82 на сто от кметовете. Голям е процентът на младежите специалисти в окръжния аграрно-промишлен съюз. От ръководителите на комплексни бригади за промишлено производство 12,5 процента са младежи, от ръководителите на ферми този процент е 26. Доброто представителство е основание за позиции в решаването на проблемите на младите хора.

Все повече като стил на партийната работа се налагат **разкриването и разрешаването на младежките аспекти и страни на отделните проблеми от развитието на окръжния териториално-производствен комплекс, разрешаването в единство на текущите и перспективните проблеми на младежката реализация.**

Окръжният комитет на БКП успешно експериментира нови форми на партиен контрол над дейността на държавните и стопанските органи и масовите организации за изпълнение на техните задължения към младото поколение.

Под негово ръководство се организира отчет на окръжния народен съвет и ръководствата на обществените организации пред комсомолския актив. Отчетът на изпълнителния комитет на ОНС е разкрил как народните съвети са осъществявали правото си на държавна власт за контрол над своите поделения и стопанските ръководства за изпълнение партийните и държавните документи, за създаване на условия за трудовата реализация на младежта, за удовлетворяване на нейните социално-битови и културни интереси. Окръжният съвет на Българските професионални съюзи е отчел приноса на профсъюзните ръководства за формиране на младежки дял в производството, за развитието на младежките трудови колективи и на социалистическото съревнование в тях, за адаптацията на младите хора сред работническата класа. Окръжният комитет на Отечествения фронт се отчита за работата по местоживеене и за подготовката на младите хора за семеен живот.

Станало е практика в бюрото на окръжния комитет на партията по младежките проблеми да докладват освен първия секретар на окръжния комитет на ДКМС и партийни, държавни и стопански кадри.

Digitized by Google

Разширяват положителния опит в работата на заводските партийни организации по ръководството на Комсомола. Опитът на партийното и комсомолското ръководство в обувния комбинат „Добрич“ по провеждането на комсомолски дни за управление на производството постепенно прераства в стил на партийно ръководство на младежката организация. По същество става въпрос за формирането на младежка управленска школа, което е в унисон с изискването на Февруарския пленум на ЦК на БКП за решително усъвършенстване управленската подготовка и на младите кадри.

Окръжният комитет на партията се стреми да изучава отблизо настроението и интересите на младите хора. Търси ефективни, активни форми за живо общуване с тях. На все по-голям брой комсомолски събрания присъствуват секретари и отговорни работници на партийните комитети. Системен диалог с младежта осъществяват бюрата на окръжния и общинските комитети на партията чрез срещите с ръководствата на младежките трудови колективи, с комсомолския актив. В практическото партийно ръководство на комсомолските дружества и организации все повече на преден план се извеждат такива форми на работа като: индивидуалните контакти и всекидневните дружески беседи на партийните ръководители с комсомолските дейци; поддържането на висока осведоменост на целия комсомолски актив за успехите, трудностите, проблемите и направленията за развитие на окръжната икономика и на цялостния обществен живот в окръга.

С особено внимание партийните ръководства се отнасят към младежките предложения, мнения и въпроси, свързани с производството, технологията и оборудването, със социалните проблеми на младежта. Вземат ги предвид при разработването на перспективите, програмите и плановете на предприятията и служат като надежден инструмент за включване на младите хора в активна обществена дейност.

Широк и откровен диалог с младежта се осъществява в единните политически дни по младежки проблеми. Формулировките на темите се предлагат от комсомолските кадри. Неотделим елемент от стила на работа на държавните, стопанските и обществените органи е да се дава отговор — и то системно, как се решават проблемите на младежта.

Предмет на специално внимание и грижи за окръжния партиен комитет е работата с комсомолските кадри и активисти. Към тях се предявява взискателно доверие, предоставена им е възможност, създадени са им всички условия за плодотворна творческа работа. Партийните комитети водят на отчет комсомолските кадри и активисти, следят отблизо тяхното развитие, полагат нарастващи грижи за пълноценната им реализация. Стремежът е да се изграждат такива младежки ръководители, на които може спокойно да се повери ръководството на производството, на трудови колективи, предприятия и учреждения. Окръжното партийно ръководство култивира в комсомолските кадри потребността да търсят, изследват, експериментират и прилагат нови, високоефективни форми на комсомолска работа за решаване на възникващите проблеми, нови възможности за развитие на творческата енергия и самодейността на младото поколение; да проявяват стремеж „. . . в процеса на реализацията на младежта да се намерят най-подходящите форми и механизми, за да се използва най-пълно нейната способност да реагира бързо на новото, да го усвоява и да твори.“[1]

В окръга непрекъснато нарастват критериите към комсомолската изява на младежта. В комсомолските дружества и организации се възпитава стремеж да бъдат сред първенците в страната в отделните сфе-

[1] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение. Писмо до ЦК на ДКМС, С., 1978, с. 35.

Digitized by Google

ри на младежката дейност. Не е случаен фактът, че в окръга близо 40 на сто от общозаетите в промишлеността, транспорта и съобщенията са млади хора. Сега много предприятия като обувния комбинат „Добрич", завод „Орлов" и други имат младежки облик, а Заводът за електронна нестандартна апаратура е първият в страната, удостоен със званието младежки. Гордост за окръжната комсомолска организация е АПК „Георги Димитров" — Тервел, в който работят голям брой младежи. От функциониращите в окръга 296 младежки трудови колектива 50 са в селското стопанство, а 23 се развиват като еталонни. Успехите на младежките трудови колективи от селското стопанство изведоха окръжната комсомолска организация на челни позиции в страната и тя получи ордените „Георги Димитров" и „Червено знаме на труда".

Израз на партийно доверие, на нарасналите възможности на окръжната комсомолска организация е поемането на шефство над качеството на търговията и услугите.

Окръгът заема водещо място в страната и по изграждането на материална база за младежка дейност (вече са налице 122 младежки клубни центрове), по нейното стопанисване, комплексно и пълноценно използване.

Постигнатите успехи в комунистическото възпитание на младежта, създадените добри условия за нейната пълноценна реализация, политическата зрялост и дръзновение на окръжното комсомолско ръководство дават възможност на окръжния комитет на БКП да разглежда **ускоряването на младежката научно-техническа активност и инициатива като кардинално направление в партийното ръководство на окръжната комсомолска организация.**

По такъв начин, напълно естествено, от голямото политическо доверие, от ежедневните партийни грижи израства

ИНИЦИАТИВАТА

на окръжния комитет на ДКМС да **разшири и задълбочи творческите връзки на младежта от окръга с академическата наука.** Това е конкретният комсомолски отговор на поставената от Февруарския пленум на ЦК на БКП задача за непосредствено осъществяване на научно-техническата революция у нас. Това е и отговор на решението на XIV конгрес на ДКМС за превръщането на научно-техническия прогрес и челния опит в територия на младежкото дръзновение.

Какво е конкретното съдържание на проявената комсомолска инициатива?

Окръжният комитет на Комсомола е сключил договор с комсомолския комитет на Българската академия на науките за разширяване и задълбочаване на сътрудничеството в областта на науката и техническия прогрес не само през осмата петилетка, но и в бъдеще. Договорът предвижда да се засилва организиращата, координиращата и контролиращата роля на двата комсомолски комитета в изпълнение на произтичащите от партийната политика задачи и подходи и тяхното научно-методическо обезпечаване на високо равнище от страна на младите научни работници от БАН.

Важно направление на съвместната работа е **повишаването на научно-техническата информираност и подготовка на младите хора от Толбухински окръг.**

Комсомолци от Българската академия на науките са ръководители на направления и лектори в школите за надарени деца. Комсомолската организация при БАН оказва методическо и научно съдействие за изграждане на клубовете „Млад програмист" в единните средни политехнически училища, съдействува за тематичното научно-информа-

Digitized by Google

ционно осигуряване дейността на съветите на младите специалисти и клубовете за техническо и научно творчество на младежта.

Чрез комсомолските комитети на БАН се осигурява възможност за краткосрочна специализация на членове на младежки творчески колективи от окръга в институтите на академията, за участие в академични научни школи и научно-технически симпозиуми. В организирания младежки научно-технически симпозиум „Техкибро'84" вземат участие като слушатели четирима млади специалисти от клубовете за ТНТМ при стопанския комбинат „Метал", НПК „Маяк" и други. През тази година в „Техкибро'85" толбухинското участие ще бъде и с доклади. С четири доклада ще участвуват толбухинските младежи и в научната школа по биология.

Повишаването на образованието и квалификацията на младите добруджанци се търси и по пътя на аспирантурата. Проведена е среща на млади научни работници и специалисти от окръга, които имат научни интереси, с представители от БАН за разясняване на условията за аспирантура в техническите поделения на академията, с което е направена първата крачка за изграждане на окръжен младежки научен кадрови тил. Създава се и опит за решаване на голямата задача за научната подготовка на заводските специалисти.

Предмет на сътрудничество е и пропагандата на научни знания. В края на миналата година е проведен лекторски десант на 9 млади научни работници от БАН. В продължение на три дни са изнесени 67 лекции по обществено-политически проблеми. През тази година по време на заключителните мероприятия от окръжния преглед по ТНТМ се провежда нов лекторски десант под формата на дискусия около кръглата маса на тема „Възможности за внедряване на роботи в промишлеността на Толбухински окръг". Дискусията дава възможност за пряк контакт, обмяна на мисли и идеи между специалистите от редица предприятия на окръга и от научните звена на БАН. Проведената среща събужда още по-конкретен интерес към проблемите на роботизацията и показва назрялата необходимост от решаването на тази важна за окръжната икономика задача, както и стремежа, и готовността на младите хора да се заемат с нейното осъществяване.

Така се полагат основите и на още едно важно направление на съвместната работа — внедряването на младежките научни разработки в производството.

Задълбочава се съвместната дейност и укрепва научното сътрудничество между института по пшеницата и слънчогледа „Добруджа" в гр. Генерал Тошево и Института по физиология на растенията при БАН. Между младите научни работници от двата института периодично се обменя челен опит по генетика, селекция и физиология на растенията. В гр. Генерал Тошево е проведен съвместен научно-технически симпозиум „Генетика и селекция на пшеница, слънчоглед и фасул. Технологии за отглеждането им". В института по пшеницата и слънчогледа „Добруджа" е внедрена разработената от комсомолския комитет на БАН система за работа с новопостъпващите млади научни кадри.

Набелязани са мерки за съвместна дейност за идейновъзпитателната работа. Младите научни сътрудници от БАН са поели задължението да участвуват в провеждането на комсомолската политическа учебна година и в обучението на комсомолския актив от окръга. В общостопанската комсомолска организация в курортния комплекс „Албена" са осъществени два проблемно-тематични цикъла по въпросите на естетическото възпитание и на тенденциите в развитието на съвременното международно движение.

Интересни и многообещаващи са бъдещите планове за сътрудни-

Digitized by Google

чество. Особено ценно е, че в изпълнение решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП двата комсомолски комитета ще сформират младежки програмни колективи за изследване материалната и духовната култура на Добруджа. За целта е разработена специална програма. Предстои провеждането на интердисциплинарен симпозиум по проблемите на регионалното развитие — лингвистични, етно-демографски, фолклорни, археологически, исторически, икономо-географски, литературни.

Младите научни работници от Института по икономика при БАН ще разработват по поръчка на окръжния народен съвет — гр. Толбухин концепция за развитието на окръжната промишленост, а по поръчка на окръжния комитет на ДКМС — икономическа, организационно-техническа и социална структура на еталонен младежки трудов колектив. Чрез изградения териториален клуб за ТНТМ се откриват широки възможности за създаването на интегрирани младежки творчески колективи с цел ускорено разработване и внедряване на научно-технически задачи от плановете на промишлените предприятия.

Ще се обогатява и съвместната работа по подготовката на кадрите. За младите инженерно-технически работници в окръга ще бъде организиран курс по инженерно-стойностен анализ, а за младите низови ръководители от производството — курс по технико-икономически анализ на дейността на промишлените предприятия. Специален интерес представлява подготвеният съвместен пленер на младата художествено-творческа и научно-техническа интелигенция на тема „Хармонична жизнена среда — хармонична личност".

Съгласно една от клаузите на подписания договор за сътрудничество в началото на 1985 г. на съвместно заседание на двата комсомолски комитета предстои да бъдат отчетени и оценени постигнатите резултати, да се набележат мерки за решаване на възникналите проблеми, да се внесат налагащите се изменения в договора и да се продължи срокът на неговото действие. Вероятно в бъдеще обхватът на договора ще се разширява по посока изучаване и внедряване на световния челен опит и подготовката на млади ръководни кадри за новоизграждащите се малки и средни предприятия. Вниманието сега е насочено към съществено подобрение на системата за оперативно ръководство и контрол по изпълнението на договора. Може да се каже, че е натрупан едногодишен ценен опит от няколко гледни точки:

Първо. Опитът показва, че договорирането между научни и териториални комсомолски организации се очертава като ползотворна и перспективна форма, насочена към увеличаване на младежкия принос в осъществяване на научно-техническата революция у нас. Чрез дългосрочния договор се създава система в контактите и взаимодействието, която е изключително ценна за скъсяване пътя от научната идея до нейната практическа реализация.

Второ. Окръжният комитет на ДКМС — гр. Толбухин пръв от окръжните комитети в страната осъществява пробив в укрепването на съюза на младежта с академическата наука. Техният опит е последван и от други окръзи — Благоевградски, Варненски и други окръжни комитети на Комсомола. По такъв начин конкретно се формира младежкият дял в регионалните програми на БАН. Това е и комсомолският принос за укрепването на територималното управление на научно-техническия прогрес.

Трето. Ценността на опита се обуславя и от дълбокия смисъл, вложен в съюзяването на младостта с „голямата наука", на утрешния ден на нацията с утрешния ден на производството.

Четвърто. Чрез договора се създават условия за още по-интензивно формиране, развитие и изява на младежката научна общност в на-

Digitized by Google

шата страна, за професионализирането на младите научни работници.

Пето. Подетата инициатива позволява да се формират у младите хора уважение и вкус към науката, стремеж и нагласа за общуване с нея, да се стимулира „глад" към науката, готовност да се прилагат нейните резултати, да се сверяват предприеманите практически действия с нейните прескрипции.

Нараства и окръжният младежки научно-технически потенциал. Въоръжени с критериите на Февруарския и Мартенския пленум на ЦК на БКП, решението на Политбюро за създаване на комплексни условия за обучение и работа на младежта с електронноизчислителна техника, младите добруджанци сега още по-уверено ускоряват своя принос в разгръщането на научно-техническата революция. Участието в световната изложба на младите изобретатели „Експо'85" толбухинските младежи изразяват с 10 изобретения от младите новатори от института по пшеницата и слънчогледа „Добруджа" и редица заводи в окръга. Изграден е и е пуснат в експлоатация първият в страната окръжен пътуващ клуб „Компютър". Той има разработени 8 програмни продукти, като три от тях са закупени от корпорация „Програмни продукти и системи".

Опитът от сътрудничеството с младите научни работници от БАН се мултиплицира и в заздравяването на интеграционните връзки на окръжната комсомолска организация с инженерно-внедрителското стопанско дружество „Авангард" към ЦК на ДКМС. Съвместно с младежки творчески колектив към дружеството се проектира изграждането на представителен напълно автоматизиран магазин на промишлено-животновъдния комплекс „Родопа" с форми на търговско обслужване, които ще бъдат характерни за XXI век. В АПК „Георги Димитров" — Тервел е внедрена автоматизирана система за оперативно управление на промишлена кравеферма, а в Комбината за промишлено производство на месо и яйца — аеройонизатор в четири инкубатора, което води до повишаване люпимостта на яйцата с 0,5 на сто и осигурява годишен икономически ефект 32 хиляди лева.

Специално следва да се отбележи и още един факт — в резултат на договорното сътрудничество с комсомолския комитет на БАН **се обогатява опитът на окръжния комитет на ДКМС в гр. Толбухин за работа с научната младеж.**

Окръжният комитет на БКП — гр. Толбухин и партийният комитет на БАН **високо ценят проявената комсомолска научно-техническа инициатива, предприетите практически стъпки за укрепване на младежкия съюз на науката с производството.** На тази инициатива те гледат като на важен механизъм за издигане образованието и квалификацията на младите хора, за подготовката на специалисти с висша квалификация, за разкрепостяване духа и енергията на младежта, извисяване на нейната култура и умножаване на интелектуалния й потенциал.

Двата партийни комитета внимателно следят развитието на инициативата и насочват нейното по-нататъшно разгръщане, поощряват създаването на повече нови научни продукти от младежките колективи и по-бързото им прилагане в практиката на окръга.

Така в резултат на умелото партийно ръководство окръжната комсомолска организация в гр. Толбухин и комсомолската организация на БАН прокарват пътя на бъдещата здрава връзка на окръжната икономика с академическата наука. Така младите добруджанци имат възможност „...да изпитат нова гордост и нова радост от труда, с още по-голямо вдъхновение да се борят за осъществяване на комунистическия идеал."[1]

---

[1] Т. Живков, За някои нови виждания и подходи в разработването и провеждането на научно-техническата политика на НРБ, с. 37.

Digitized by Google

ОТЧЕТНО-ИЗБОРНИТЕ СЪБРАНИЯ В ПАРТИЯТА

УСКОРИТЕЛ НА ДВИЖЕНИЕТО

Възможно е критиката да има сто определения, ще потърсим сто и първото и ще я наречем съставка на процеса на движението, негов ускорител. Именно като действие с преобразуваща стойност ще се опитаме да я открием и в съдържанието на няколко отчетно-изборни събрания на първични партийни организации.

Антипод на униформеното мислене, критиката би могла да бъде и закономерна реакция спрямо някои нивелиращи нещата механизми, и израз на преход от регистрация на факти към катализиране на процеси, и средство за проектиране на действия на фона на една реално очертана перспектива. Истинската критика може да породи импулси, да ни накара да проникнем в неизследвани сфери, да ни застави да влезем в остър диалог със себе си и с другите. Тя ще ни избави от застоя, ще ни изведе до чертата на онзи фронт, на който неизменно воюват истината и фалшът, самодоволството и надмогването му.

Критиката... Но само когато тя е мяра за достойнство.

Нека да тръгнем от ключовото положение, че нивото на критиката в дадена първична партийна организация е реален показател за цялостното състояние на възпитателната работа в тази организация, че критиката е норма на отношения между комунистите, че именно чрез критиката се търсят нови резерви за изменение на нещата.

Не би могло да се каже, че в няколкото отчетно-изборни събрания, за които ще стане дума, критика не е имало. В по-голяма или в по-малка степен тя е факт. Но едно е наличието на констатации или присъствието на някакъв контрапункт на положителните пасажи в доклада, едно е безадресната критика или критиката по периферията, друго — задълбоченият анализ на причините, които пораждат недостатъците, открояването на мерките за тяхното отстраняване, осигуряването на контрол за изпълнението на набелязаното.

Именно с проникване в същностното е критиката, съществуваща в доклада на отчетно-изборното събрание на партийната организация в Софийската математическа гимназия.

Определено може да се каже, че тук призивът за издигане социалната роля на училището се реализира с твърде висок коефициент на полезно действие. Кои са доказателствата за това? И политическото ръководство на експеримента за нова форма на квалификация на учителите по темата „Усъвършенстване умението на учениците

Digitized by Google

за решаване на проблемно-познавателни задачи", при които се извисяват критериите за проверка и оценка на знанията на обучаваните; и работата на учебно-професионалния комплекс по информационното обслужване; и дейността за изпреварващото внедряване на стратегическите направления на петилетката — електронизация и създаване на програмни продукти, биотехника и биотехнологии, оптико-електронна и лазерна техника. Успоредно с това многостранна е дейността на първичната партийна организация за правилното решаване въпросите на професионалното ориентиране и трудовото възпитание чрез изграждането на нагласа и готовност у всеки ученик за трудова реализация.

Анализирайки дейността на организацията по стратегическото направление, събранието активно търси нерешените проблеми и в осъществяването на диференцираната самоподготовка на преподавателите, в тяхната работа за усъвършенствуване уменията за учащите се да решават сами не само учебни, но и производствени задачи; и в резултатите от използването на микрокомпютрите в обучението. Критиката в доклада е персонална. Тя е отправна точка както в отделните обзори и констатации, така и при рекапитулацията на извършеното. Без да са крайни, равносметките в доклада са категорични, с един обстоен анализ на действително постигнатото от всеки комунист поотделно, с обособяване на неизвършеното, с търсене на изхода от положението на застой в определени пунктове. Съществуват оценки, но са налице и преоценки на нещата от една съвременна позиция.

В доклада се поставя тревожно въпросът: не остават ли една част от педагозите на ниво, което вчера е било много добро, дори отлично, но днес вече не е?

И събранието търси изход. Търси го настоятелно, с издирване на причините за инертността на определени учители. И тази посока е правилна, защото каквото и да се говори, основа на качеството, на цялата работа в училище е преди всичко качеството на педагогическия труд, високият професионализъм в дейността на учителя.

Нещо подобно на пръв поглед, но по същество различно, се прави в доклада на друго едно от събранията — в техникума по обществено хранене „Ив. П. Павлов" в София. Определят се плюсовете и минусите в осъществяването на голямата задача на училището да подготвя кадри с фундаментална общообразователна и професионална подготовка. Констатациите са много, но се спира дотук. Именно затова имаме само подобие на позиция, а не действително присъствие. Критиката е безадресна, впечатляваща само като обем.

Макар че бихме могли да очакваме, че критиката и самокритиката ще последват, че те всъщност ще са онази деятелност, която ще изведе хората в друго състояние, надмогващо положението, което е охарактеризирано в тревожните пасажи на доклада, бихме могли да допуснем и обратното. Обрисовката на общи слабости може да породи и всеобщо успокоение.

Тонът на доклада е тон и на изказванията. Критика има, дори в порядъчно количество, но хората обясняват, съобщават, посочват, констатират — все около себе си, все малко встрани от себе си. Зад общите минуси не търсят свои, не ги определят. Всъщност някои конкретни неща се назовават, но в множествено число.

Далече сме от мисълта, че едно самобичуване може да изиграе кой знае каква роля, ако е направено с поза, с желание да се самоизтъкнем, показвайки колко много сме постигнали и колко още щяхме да извършим, ако... (Тук следва списък от пропуски, които почти играят ролята на самореклама.)

Digitized by Google

В едно от изказванията на визираното събрание съществува изречението: „Самодоволството е опасно, защото намалява активността“. Фраза. Защото след тази констатация не следва пояснение съществува ли в определени случаи самодоволство, което го подхранва (може — отсъствието на взискателност, може — сниженият самоконтрол), каква е позицията на първичната партийна организация — създава ли атмосфера на нетърпимост или секретарят се задоволява да отбележи в поредния доклад: „Взети са мерки...“ Какви? Спрямо кого?...

Дозирана или вметната спонтанно, самокритика отчасти има, но с малки изключения тя почти отсъствува в онзи проникновен вид, в който бихме искали да я усетим, за да й повярваме. Остава да се надяваме, че ще бъдем свидетели на самокритика в действие — да я видим в процеса на реализирането на решенията, които в повечето от случаите са конструктивни, обещаващи промени.

Реализацията на младите. Проблем, третиран на всяко от споменатите тук събрания. С различна вещина обаче, с различна доза на категоричност.

Добра конкретизация на този кръг въпроси срещаме в доклада, изнесен на отчетно-изборното събрание в училище „П. К. Яворов“.

Заслужава внимание подходът на бюрото към този характерен за ефективността на усилията проблем. Направена е равносметка на резултатите от осъществяването на няколкото системи, създадени от ППО: за предварителното изучаване от класните ръководители характерните черти на личността на новопостъпилия ученик още в началния курс и регистриране на получената информация; за ранна професионална ориентация с обстойно популяризиране на професионалните направления и широкопрофилните професии; за работата с родителите и обществеността; за отчитане на извършеното. Събранието вниква обстойно в същността на тази системна и целенасочена дейност, анализира цифрите и фактите на реализацията на възпитаниците на училището персонално, с определяне на тенденциите и на нерешените въпроси. С обстойна критика, доказваща, че колкото по-целеустремена е една партийна организация в дейността си, толкова по-безпощадна е тя в своята самооценка.

В други два отчетни доклада — за едногодишната дейност на първичните партийни организации в столичните училища СПТУ по автотранспорт и ТМЕМ „Н. Вапцаров“ проблемите на професионалната подготовка на учащите се са разгледани аналитично, прониква се в процесите на организацията на учебната работа, очертават се параметрите на реализацията, все още незадоволителна, но не се търсят причините за формалното отношение на част от учениците и родителите към въпроса за сериозното овладяване на професия, не се прониква в нюансите на социалнопсихическата нагласа в училище и вън от него във връзка с подготовката на квалифицирани изпълнителски кадри.

В значителна част от изказванията на двете събрания тази удобна матрица се повтаря. Става дума за недостатъци, и то в широк обсег — от неопазване на оборудването в кабинетите до нереализиране на договорите с предприятията, но проникванията в дълбочина не се правят, носители на недостатъците не се посочват. Критика за самата критика...

Февруарският пленум на Централния комитет на БКП (1985 г.) направи някои конкретизации, продиктувани от живота, специално по проблемите на средното образование. Както се вижда от материалите на събранията, за които става дума, тези конкретизации са разяснени, изучени, по тях са направени изследвания, анализи. В тези пър-

Digitized by Google

вични партийни организации са осъществени разговори за мястото на комунистите в изпълнението на нелеките задачи, които предстоят. Нещата са многообхватни и сложни, но ние не бива все още да говорим за тях в бъдеще време. Защото повелята на Февруарския пленум е ясна: „Необходимо е в кратък срок да се подобри начинът, по който се извършва в училищата подготовката за професионалната реализация".

А този кратък срок ще може да бъде действително такъв само с най-енергичното участие на комунистите, само с преобразуващата роля на критиката, която всекичасно ще ни води към действие, към промени, които сами сме проектирали и сами трябва да осъществим.

Констатираме, че професионалната подготовка в реалните условия на производството е незадоволителна, че трябва да се усъвършенстват взаимоотношенията училище—завод. Но кой ще го стори? Констатираме, че дисциплината на част от обучаваните е незадоволителна, но как ще я подобрим? Даваме си сметка, че все още професионалното насочване не се прави с онази дълбочина на индивидуалния акцент, с онова изучаване на интересите и способностите на учащите се, който би ни осигурил действителен успех в реализацията, а най-често свеждаме нещата до попълване на графи с по двайсет желания. Говорим за проникновен диалог с младите, а най-често ги назидаваме. Знаем, че мотивацията на поведението на младата личност е алфа и омега на резултата, на постъпката, а не винаги вникваме в сложността ѝ, в нейната неяснота...

Февруарският пленум ни задължава да преодолеем формалното отношение у част от учениците към овладяването на професия. Съществуващата тенденция някои млади хора да се стремят към лесно усвоими професии, да избягват новите перспективни специалности, които се усвояват със значително натоварване, трябва да бъдат превъзмогнати.

Това е нелек и сложен процес. Негов ускорител ще бъдат критиката и самокритиката, последвани от дела.

Мила ИЛИЕВА

КРИТЕРИИ ЗА ВСЕКИГО, КРИТЕРИИ ЗА ВСИЧКИ

Всеки мислещ човек има за себе си някакво мерило, според което преценява всичко наоколо. В партийната работа сме свикнали това мерило да наричаме критерий. При това критерий за оценка има не само отделният комунист, а и всяка първична партийна организация, всеки трудов колектив. Критерий за оценка има и партийното събрание.

В първичната партийна организация във „Валцово производство" на комбината за обработка на цветни метали „Димитър Ганев" в София членуват 47 комунисти. Когато партийният секретар започна проверката преди отчетно-изборното събрание, 47 гласа потвърдиха присъствие. Това като че бе първата изява на отговорността. Втората бе написана черно, т. е. червено на бяло. Мисълта на Ленин: „Свобода на обсъждането и критиката, единство на действията" бе може би един от най-подходящите лозунги за такъв вид събрание. И още. Когато започнаха да избират ръководните органи на събранието, комунистите предложиха в президиума да заеме място и Методи Андонов — първият, наскоро удостоен, герой на социалистическия труд в колектива. С

Digitized by Google

това отново показаха какви примери за сравняване си избират.

Такова бе началото. То бе показателно за целите, които си поставя едно отчетно-изборно събрание, за критериите, които трябва да се чувствуват като атмосфера, като обстановка. А по всичко личеше, че този колектив бе привикнал сам да си поставя високи цели.

●

От 47 партийни членове във „Валцово производство" 43-ма са работници, трима са инженери, един е служещ. Тридесет и шест души от работниците комунисти са със средно или средно-специално образование.

Трудовият колектив е изпълнил плана за осмата петилетка по всички показатели на 16 октомври — 22 дни преди обещания срок, 7 ноември т. г. Очакваното преизпълнение до края на годината е продукция за над 8 600 000 лв. Постигнатата производителност на труда за петилетката е 104,85 на сто. Повишена е и работната заплата. Запазен е обаче принципът ръстът на производителността да превишава ръста на работната заплата.

Тук е възникнала инициативата „Работническа гаранция за икономичното изразходване на материалните и енергийните ресурси", която е подкрепена от редица трудови колективи в столицата.

Във „Валцово производство" няма текучество на кадрите. Всички работят заедно от години, познават се добре, знаят от кого какво трябва да се иска.

Наистина не са толкова много колективите, които биха могли да се похвалят с такива постижения.

●

Но заедно с това или по-право е да се каже именно заради това критериите за оценка тука са по-високи. Частта от доклада, в която се разглежда партийното ръководство на стопанската дейност например, е озаглавена: „Качествен анализ и политическа оценка на работата на партийното бюро и първичната организация за мобилизиране на колектива на „Валцово производство" за изпълнение на социално-икономическите задачи". И наистина показаното е анализ. Може би малко помногословен, отколкото е необходимо, но анализ критичен. В него цифрите и данните за успехите се редуват с неудовлетворението, с новите цели, които комунистите си поставят, с новите изисквания, които стоят пред трудовия колектив.

И всичко това с пълното съзнание, че оценката и на постиженията, и на слабостите трябва да стане основа на бъдещата дейност за развитие на производството.

Ето един пример. Пред колектива на първо място стои задачата за интензификация на производството чрез ускорено внедряване на научно-техническите постижения. През годината партийното бюро е водило на строг отчет този въпрос. Пълна е информацията, на чиято основа са водени разговорите за предстоящото обновление на производството, внедряването на нова техника и технологии, реконструкцията и модернизацията на съществуващите мощности. Обсъждана е работата на технологичната група, на механослужбата и електрослужбата. Набелязани са редица мерки, свързани с работата по оборудването, за да се постигне висококачествена продукция.

И заедно с това — оценка, че постигнатото е незадоволително. И задача: партийното бюро да засили взискателността ѝ и контрола, да обсъди, съвместно с административното ръководство, състоянието на основното оборудване и да набележи конкретни мерки за повишаване отговорността на хората, натоварени с поддържането му. А не е само това, задачата е много по-широка. Така е и записана: „Партийната организаторска и политическа работа да издигне ролята на трудовия колектив в решаването на проблемите на научно-техническия прогрес и внедряването на неговите постижения в производството".

В неделима връзка с въпросите на интензификацията са поставени и проблемите на икономиите на материалните и енергийните ресурси. И отново — примери за постижения, за ролята на партийната организация като ръководител и организатор на колектива, като творец в решаването на тези проблеми, отчет и анализ на постигнатите успехи. И отново — изрази, които се срещат в различни варианти на всяка страница от отчетния доклад на бюрото: „Тези успехи обаче отчитаме като недостатъчни в сравнение с голямата задача, която постави партията" или „Обсъждани са неедноократно тези въпроси, набелязано е не едно решение, в почти всички поръчения на комунистите е записано..., но партийното бюро следва да засили политическата си работа, да повиши контрола"... И присъда, партийна присъда: „Недопустимо е даден ръководител или работник, допуснал разхищения, да получава спокойно пълното си възнаграждение, след като нанася щети на държавата със своята дейност".

Още един проблем, актуален по своето непреходно икономическо и политическо значение — качеството на продукцията. Успехите са реални. Производството няма нито една официална рекламация. И въпреки всичко се търсят пътища за подобряване на тази страна от работата на колектива. А най-важното е целта, която си поставя първичната партийна организация: въпросите за голямата важност на качеството за народното стопанство „да станат убеждение у всекиго". И препоръките: преоценка на работата по повишаване на квалификацията; ускорено внедряване на научно-техническите постижения (отново, но в нов аспект); специално внимание към рационализаторите и към реализирането на работническите предложения, по-пълно из-

Digitized by Google

ползване на икономическите лостове за материално и морално осигуряване на внедряването на нови технологии; пълно използване на техниката; показателят „качество“ да стане действително основен при формиране заплатата на всекиго.

Примерите бяха дадени само за да подчертаят още един път: изискванията, които се поставят дори при добра работа — още по-високи, партийни! А тогава критериите се равняват не с постигнатото, а със следващата петилетка. И отново се осмисля фактът, че решаващ за всяко дело си остава човекът, независимо от неговите функции в процеса на производството. Осмисля се самооценката, че партийното бюро, първичната партийна организация носят политическа отговорност за създаването на обстановка за творчески изяви, както и за преодоляването на случаите на принизени критерии и търпимост.

Така се поставяха пред събранието всички въпроси. И за социалистическото съревнование, и за стопанисването на оборудването, и за партийната учебна година, и за издигането на идеологическата компетентност на ръководните стопански кадри, и за реализирането на поставената цел — всеки член на колектива да формира в себе си високо съзнание за практическо решаване на проблемите... Това са задачи ясни. Те стоят пред всички първични организации. Друг е въпросът, че се решават в различна степен от тях, че критериите, с които се оценява постигнатото, понякога подвеждат към доволство от него: то не се приема само като стъпало, като етап, за да може да се върви напред.

●

На събранието се изказаха над десет души. Ставаха без подканване. Предварителен сценарий за това нямаше. Говореха — всеки според мерилото си. И критикуваха настървено: че се повтарят слабостите, че критиката трябва да бъде точно адресирана, че предстои много да се прави срещу разхищенията, че трябва още да се мисли за организацията на труда. Говореха за всичко, което е свързано с работата на първичната организация, за което ги боли, което искат да изменят.

Някои се изсилваха. Други попадаха точно в целта. Трети гледаха напред. Сигурно е обаче, че ако някой кажеше на тези комунисти, многогодишни работници, които лелеяха в душата си най-доброто желание за подобряване на работата — и партийната, и производствената, — че те поставят на своето отчетно-изборно събрание необходимите високи критерии за партийната дейност, най-малкото щяха да се учудят. Просто защото тези критерии навярно са тяхно всекидневие. Те не говореха по определен начин, защото искаха с нещо да се покажат. Поставяха своите проблеми така, както ги чувствуваха, както трябваше да ги поставят комунисти.

И тук ролята на първичната партийна организация не е малка. Чувствува се нейната работа — не само през последната отчетна година. Защото точно тази работа, създадената обстановка, формираните колективни критерии са издигнали и критериите на всеки един от нейните членове.

●

На въпроса, поставен в материалите на отчетно-изборното събрание: готова ли е първичната партийна организация за бъдеща революционна дейност, мисля, че трябва да се даде положителен отговор. Този отговор следва не само от смелостта при поставянето на самия въпрос. Отговорът се базира на постигнатото, на критериите, които всеки един от комунистите прилага към себе си, от критериите, които прилагат всички в желанието си да постигнат набелязаните цели.

Истина е, че партийната организация е укрепнала — организационно и идейно. Прилагайки политическия подход при разработването на основните проблеми, тя мобилизира и организира колектива за изпълнение на партийните решения. Истина е също, че със своята активност, инициативност, непримиримост към недостатъците, с личния си пример комунистите постигат в по-висока степен развитие на своята организация като първообраз на трудовия колектив на бъдещето.

И заедно с това няма спиране. Растат критериите. А колкото по-високи са те, толкова по-положителен ще бъде резултатът от дейността, толкова повече тази дейност ще бъде наситена. И това от своя страна ще води до желаното за по-нататъшно усъвършенствуване. Мерилото ще се вдига още по-високо.

Мария ТУЗЛУКОВА

Digitized by Google

КАЧЕСТВО, РИТЪМ, СЪВЕСТ

Тези думи на събранието не се повтаряха, изричаха се от малцина, но те определиха същността на проблемите, които тревожеха комунистите на годишното отчетно-изборно събрание на първичната партийна организация при СП „Електроснабдяване" в Ловеч.

Партийната организация е малка — 23 души. Но това са комунисти, пръснати по всички звена на колектива, разположен на територията на града и на окръга. От тях до голяма степен зависи дали редовно ще се снабдяват с електрическа енергия предприятия, ферми, улици, домове, училища, здравни заведения; дали навреме, бързо ще се отстраняват аварии, ще се прокарва електроснабдителна мрежа в новите квартали, по реконструираните улици...

... Препрочитам записаното в бележника си и отново си спомням как почувствувах тогава острата нота на вътрешно вълнение и в доклада на партийното бюро, прочетен от секретаря Иван Иванов, и в изказванията на комунистите. Всеки говореше ангажирано, с радост, болка, неудовлетворение, но не и отчуждено. Разбрах за какво мислят комунистите, макар и да не чух изброяване на успехите — те в справедлива мярка бяха посочени в доклада; нито самоотчети за онова, което е извършено за една година от отделни звена. „Него ние си знаем" — така започваше всеки. Нямаше ни парадност, ни самодоволство, а предпоставки за това има: „В чест на 41-та годишнина от деветосептемврийската победа СП „Електроснабдяване" — Ловеч приключи деветмесечието с изпълнени планови показатели. Успешно се изпълняват основните показатели на плановете за пласмента на електроенергия, ОР, КС и поддържане, както и всички икономически показатели. Създадени са условия за успешно приключване на календарната 1985 година." Нямаше предварително организирани изказвания. Делови тон, откровен обмен на мнения, критика, независимо от ранга, отличаваха това събрание.

Комунистите размишляваха по това как всеки да повиши взискателността към себе си и към другаря си, за издигане и опазване авторитета им пред колектива, за методите на работа на партийното бюро, за компетентността на специалисти и работници, за грижата към младите, искаха по-пълно да осъзнаят своята роля, да видят своето място в решаването на този труден проблем — електроенергията. За недовършеното, за лошо извършеното, за слабостите не търсеха причини ни „горе" ни „долу", а в себе си. При нас, каза ми секретарят на партийната организация преди събранието, е създадена атмосфера да се поставя винаги тревожното „защо", да се издига глас срещу онези, които се отнасят немарливо към задълженията си, накърняват вярата на хората в партията. На събранието: „За скъсаните кабели при разкопаването на главната улица сме си виновни ние. Докато копаеха други, нито един кабел не беше скъсан. Защо не ги пазим, ние отговаряме за тях. Предлагам да вземем на отчет основните кабели и да не допуснем нито една повреда. Не ръководството да ни поставя контрольори, сами да си контролираме." Развълнувано, горещо се води разговор за случаи, изискващи открит бой с безстопанственост, безпринципност, безнравственост, като нещата се наричаха с истинските им имена. Комунистите самокритично доказваха защо не е достатъчна възпитателната работа за изграждане нови качества у съвременната личност; защо проблемите на дисциплината и укрепването на социалистическата законност още не са заели централно място в работата на първичната партийна организация; защо не се търси навременна отговорност за неизпълнение на поставени задачи. Правеха предложения, сочеха пътища, за да се превърне партийната организация в действен фактор за мобилизиране усилията на колектива за непосредственото му включване в борбата за извършване на необходимия прелом в повишаване качеството на доставяната електроенергия, в укрепване на дисциплината и нарастване на производителността на труда, за повишаване техническото ниво на видовете работи при минимални разходи. Чувствуваше се, че всеки комунист изпитва неудовлетвореност от постигнатото и стремеж да води след себе си членовете на трудовия колектив за утвърждаването на такива съществени черти и добродетели като: силно развито чувство за отговорност, висока трудова, професионална и технологична дисциплина, култ към работния час, непримиримост към разхищенията на работното време, както и за грижовно отношение към социалистическата собственост...

...Вече се прие решение по отчетния доклад на партийното бюро, огласиха се резултатите от избора, новият състав на бюрото се събра на първото си организационно заседание... С какви мисли и настроения излизат комунистите от токущо завършилото събрание? С този въпрос се обърнах към няколко от тях:

Борис Иванчев, заместник-директор: — Ние се готвихме за това събрание и с разговора-анкета за активната позиция на комуниста, и с разговора за борбата с отрицателните явления в нашата организация. И сега партийното бюро в своя отчет и изказалите се комунисти отстъпиха от общите разсъждения, не заглаж-

Digitized by Google

даха „острите ъгли", оценяваха своята работа самокритично. Повече говориха за недостатъците и какво да направим, за да ги отстраним, отколкото за успехите, които безусловно имаме. Мисля, че след такова събрание много от комунистите ще бъдат по-взискателни към себе си.

Николай Джачков, секретар на комсомолската организация: — Аз на първо място бих поставил голямата заинтересованост на комунистите за по-пълно използване силите на колектива, неговите възможности. Именно в това се крият още не докрай използваните резерви за повишаване качеството на нашата работа.

Тези думи ми напомниха неговото изказване: за отправената критика към партийното бюро и към стопанското ръководство за повече грижи за създаване по-добри условия за работа, за изява на младежите — да се разгръща работата на клуба на ТНТМ, да се пращат повече младежи на курсове за квалификация. „Текучеството е голямо, не виждам възможност да се подобрява качеството на работата, ако не се търсят не шофьори, а елмонтажници — това е нашата специалност. Преди имахме шефство, при нас идваха на стаж ученици от механотехникума и някои оставаха на работа. Предлагам да се възстанови шефството, да продължи усвояването работата с компютри от младежта, което им е интересно. И още — нашата аварийна група заслужава похвала, работи безотказно и денем, и нощем, но добре ще бъде по домовете им да се поставят телефони, та нощем, когато се наложи да ги събираме, да не обикаляме града с кола или пеш — губи се време, а най-важното забавя се отстраняването на аварията, а знаем какво означава спирането на тока в нерегламентираните часове по домовете, в предприятията, в магазините."

Пано Бочев, инкасатор: — Около три часа трая нашето събрание. Не зная дали забелязахте, но аз не видях скучаещи, равнодушни лица, не чух празни (само за да се запише името му в протокола) изказвания при обсъждането. Обстойният аналитичен отчетен доклад застави всеки комунист с мярката на новите критерии и изисквания да подходи най-напред към себе си. Вие чухте как неколцина казаха: авторитетът на СП „Електроснабдяване" е и мой авторитет. А това ме кара да се питам: винаги ли проявявам настойчивост, партийна принципност в работата си? Всичко ли, което е нужно, правя, с пълната сила на своите възможности ли работя?

Стоян Иванов, диспечер: — Събранието ще запомня с това, че в отчетния доклад бяха засегнати наболелите за нашия колектив въпроси. Най-важният от тях — че всичко зависи от нас — власментът и реализацията на енергията, поддържането на съоръженията. Разговорът за „човешкия фактор" в нашето предприятие, започнат в отчетния доклад на партийното бюро и продължен в изказванията на комунистите, считам за актуален, нужен, полезен.

Иван Бонджев, директор: — Още веднъж се убедих колко много може да направят нашият колектив, партийната организация за подобряване подаването на електроенергия на населението. Няма да кажа, че много въпроси, за които стана дума, прозвучават за първи път на това събрание. Много пъти сме се занимавали с тях. Но в дадения случай тяхното обсъждане, отговорите за тях звучаха с по-голяма грижа от всеки комунист за поддържането и опазването на повереното ни обществено имущество, с по-голяма взискателност на един към друг. Та малко ли е само искането на комунистите, което предявиха към мен и към секретаря на партийната организация — да бъдем по-често на работните места на колективите, да отчитаме сега, в тази трудна обстановка, всеки ден работата на отделните звена, да знаем какви трудности срещат, какво ние като ръководство трябва да направим. Събранието мисля съумя да поиска отговор от всеки комунист: как повишаваш своята компетентност, съзнателност, дисциплина, в какво виждаш своя партиен дълг сега...

...Слушах другарите и си мислех: да отговор на тези въпроси предстои да даде всеки, не само участниците в събранието.

Петранка ТРЕНДАФИЛОВА

Digitized by Google

САМОВЗИСКАТЕЛНОСТ

За комунистите от санаторно-курортния комплекс във Велинград непрекъснатото повишаване на културата на медицинското обслужване, усъвършенстуването на организацията на медицинския труд, създаването на по-високи критерии за отчитане ефективността и качеството на работата са всекидневна гружа. Те станаха и основа за критичен разговор, за очертаване линията на бъдещата дейност на първичната партийна организация на годишно-отчетното й събрание. В доклада на бюрото секретарката Таня Беличенова и в изказванията си комунистите с чувство за отговорност анализираха своята дейност, правеха предложения и препоръки, които да осигуряват високо качество на санаторно-курортното лечение и рехабилитацията на обслужваните в комплекса граждани.

Комунистите имат основание да оценят положително дейността и на организацията, и на колектива. Дори само един факт е достатъчен да аргументира такова твърдение: на 31 август т. г. петилетният план е изпълнен! Сега, на отчетното събрание, беше необходимо да се видят ясно съставките на този успех, пътищата и средствата, довели до въвеждането на нови лечебно-диагностични методики, до обслужването на повече болни граждани, до увеличаването на приходите и намаляването на плановите загуби. Първичната партийна организация например, използвайки свои форми и методи на въздействие, повишава взискателността за качеството на прегледите, изследванията и процедурите. Неговото равнище се отчита постоянно, то е тема на обсъждане в събранията на партийните групи, неизменен въпрос е в организираните анкети с пациентите. Радостно е, че отговорите на тези анкетни листове съдържат немалко топли думи на благодарност към колектива, но основното внимание все пак е към предложенията и критичните бележки. По тях се разисква на открити партийни събрания, те се вземат на отчет от административното ръководство, изпълнението на набелязаните мерки е обект на постоянен партиен контрол.

Друг проблем, към който вниманието не отслабва през цялата година, е дисциплината. За нея се говори на партийни събрания, на съвещания с актива, на събрания на профорганизацията и на комсомолското дружество. Не че някакви провали в тази област съпътстуват колектива, но проверките и анкетите, извършвани от комисията за народен контрол — за спазването на трудовата и на финансовата дисциплина, за безопасността и хигиената на труда, за изразходването на хранителните продукти, електроенергията и горивата, — разкриват и нарушения, които не могат да не тревожат партийната организация. Още повече, че там, където са констатирани тези нарушения, работят и комунисти, които носят за тях своя отговорност. Не случайно отчетното събрание отправи критични бележки за пропуски в първа и трета база и предяви изискване към комунистите Дафинка Джунева, Невена Барова и Петър Бучков да се намесват по-активно за предотвратяване на нарушенията, за отстраняване на пропуските.

Вземат се и организационни мерки. На основата на прегледа за опазване на социалистическата собственост бе набелязана програма, която се реализира успешно. В комплекса е изграден съвет по социалистическата организация на труда, чиято задача е да търси нови форми за максимално използване на специализирания труд и капацитета на апаратурата, за повишаване на качеството и културата на медицинския труд. Програмата, по която съветът работи, непрекъснато се допълва и обогатява. Това дава възможност комплексът да се утвърди като база за челен опит по организацията на санаторно-курортното лечение.

Впрочем интересът към положителния опит — създаден в комплекса или внесен отвън — тук дава добри резултати. Изграден е клуб за челен опит. Изучен и внедрен е опит на редица сродни заведения в страната и в чужбина — СССР, Полша, Финландия. Само през тази година в колектива са идвали, за да се запознаят с неговите постижения, 268 души от страната и 211 от СССР и Либия. Партийната организация преценява, че такова интензивно разменяне на информация и опит е полезно, защото разширява кръгозора на хората, обогатява опита, издига професионалната им компетентност. Непосредствено под нейно ръководство се развива и движението за висока професионална квалификация, медицинска етика и морал. Над 100 висши и средни медицински кадри участвуват в това движение с лични обещания, включените в него седем колектива са удостоени със звание.

Като успешна форма на индивидуална работа за издигане на квалификацията, за изграждане на по-високи политически, нравствени, трудови качества и навици все повече се утвърждава наставническото движение. Широка дейност развива съветът на наставниците с председател Боряна Стаева. Новите членове на колектива се приемат тържествено. Достатъчно ли е това?

Този въпрос бе поставен и на отчетно-изборното събрание.

— В клуба на наставника сключваме договори. Въвеждаме интересни ритуали, които имат възпитателно въздействие. Уточнени са задълженията на участници-

Digitized by Google

те в наставническото движение — сподели Боряна Стаева. — Но от 29 наставници само 9 са комунисти...

Съпоставени, тези две числа действително предизвикват размисъл. Щом в партийната организация членуват хора с професионален авторитет, защо те не поемат задължението да бъдат наставници, да създават кадри? А ако пък нямат професионален авторитет, как изпълняват авангардна роля в колектива?

Всъщност такъв бе изобщо тонът на това отчетно-изборно събрание — липса на самоуспокоение, заостряне на вниманието към нерешените проблеми. В своето изказване главният лекар Коста Станчев отбелязва:

— Трябва да засилваме безпокойството от постигнатото, за да вървим напред. Наистина полагаме например усилия за усъвършенстуване на материалната база, доставяме нова апаратура. Но базата за нас си остава сериозен проблем, който-не бива да подценяваме.

Проблемът е наистина сериозен. В изказването си Христо Стоянов, началник на техническия отдел и председател на комисията за народен контрол, цитира редове от една анкета, в която на въпроса, как да се обогати материалната база, е даден лаконичен отговор: „Като съборите старите вили и построите нови".

За съжаление в този момент такова радикално решение е неприемливо, то поскоро показва трудността на проблема и мащабите на работата, която се върши. Защото и при тези условия колективът се стреми да върви в крак с научно-техническите постижения. Съгласно програмата за техническия прогрес вече се използват апарати за автоматично измерване на кръвното налягане и други образци на съвременната диагностична и терапевтична медицинска апаратура: електрокардиограф, електромиограф, уреди за лазерна акопунктура, за нискочестотна терапия „Арфан". Предстои да бъде въведена микрокомпютърна обработка на медицинските статистически данни.

Свой дял в усилията на колектива за технически прогрес има комсомолското дружество. Амбицията на комсомолците е с дела да защитят лозунга „ТНТМ — територия на младежкото дръзновение!" Ето някои от техните успехи, постигнати през петилетката: първо място и почетен диплом на Министерството на народното здраве и на Централния комитет на Профсъюза на здравните работници, златна значка на ЦК на ДКМС за XII преглед на ТНТМ, в който младите хора от комплекса са участвували с 10 разработки и имат признати две рационализации. На XIII преглед на ТНТМ клубът се е класирал на първо място в системата на санаторно-курортна дирекция — София. Постиженията, естествено, не са случайни, те са резултат от общите усилия на комсомолците и младите комунисти, от целенасочените грижи и на първичната партийна организация. Въпросът за активността на младите комунисти в движението за ТНТМ например задължително присъствува в техните лични отчети пред партийните събрания.

Всичко това справедливо получава висока оценка от ръководния орган на първичната организация. Но когато се анализира партийното ръководство на Комсомола в комплекса, не може да бъдат оставени без внимание и негативните явления.

— Липсва достатъчно силна и активна жизнена позиция на някои комсомолци — каза инж. Лидия Шулева, секретарката на дружеството. — Може би се увличаме по по-шумни мероприятия за сметка на постоянната, упорита, делнична възпитателна работа. Когато възлагаме поръчения на комсомолци, чуваме репликата: „Защо да го изпълня, като няма кой да види?" — защото понякога подценяваме гласността, защото не винаги вземаме навреме мерки да реализираме предложенията им, а изтъкваме обективни причини, които винаги се намират.

На своето отчетно-изборно събрание комунистите търсят корените на подобни явления.

— Има пропуски в личния пример на комунисти и ръководители — отбелязва д-р Найда Станчева.

Мария Младенова предлага да се допълни проектът за резолюция:

— Партийното бюро по-малко да регламентира дейността на профкомитета...

Ако се върнем малко по-назад, ще видим същото неспокойствие, същата взискателност и деловитост на отчетно-изборните събрания на партийните групи в комплекса. Там взеха отношение всички комунисти, говореха критично и конструктивно по обсъжданите въпроси. Направени бяха предложения за засилване на персоналния контрол при изпълнение на мероприятията за подобряване на трудовата дейност. Дадени бяха поръчения, в резултат на което се изясниха допълнително проблемите на различни звена от колектива. Потърсена бе отговорност от членовете на техническата бригада за несвоевременно изпълнение на задачите. В кухненския блок бяха направени предсрочно текущите ремонти.

Опитът учи комунистите: трябва да бъдат взискателни и към себе си, и към своите колеги. За да върви колективът напред.

Иван ИГНАТОВ
кореспондент на „Партиен живот"

Digitized by Google

ИНДИВИДУАЛНИЯТ ПОДХОД

к. ф. н. ИВАН БОЗЕВ
секретар на окръжния комитет
на БКП — Стара Загора

За окръжния комитет на БКП — Стара Загора, за партийните комитети и организации индивидуалният подход във възпитателната работа с трудещите се е традиция, утвърждавана с години. Разбиран като съвкупност от организационни механизми, чрез които възпитателните влияния се ориентират и достигат до отделната личност, или като информационен мост между общественото и индивидуалното съзнание, индивидуалният подход неизменно присъствува в идеологическия арсенал на партийните органи и организации, създава възможности да се осъществява ежедневна жива и непосредствена връзка с хората.

Силен тласък в приложението на индивидуалния подход през последните години дадоха конкретните изисквания, поставени пред партийните органи и организации от Дванадесетия партиен конгрес и Националната партийна конференция. Задълбочените теоретични разработки, анализи и ценните напътствия на др. Тодор Живков повишиха отговорността и действеността на окръжния комитет на БКП и партийните комитети за разширяване и задълбочаване на тази драгоценна традиция. Израз на нашия стремеж да се осигури непрекъснато и нарастващо използване на индивидуалния подход са многобройните решения на окръжния комитет, на неговото бюро, подготвените планпрограми, методически материали като: основните насоки за организиране и усъвършенствуване на индивидуалната възпитателна работа; системата за устната политическа агитация, комплексната програма за комунистическото възпитание на трудещите се и младежта в периода до Тринадесетия конгрес на БКП. Специални грижи положихме за реализиране на действена и целенасочена индивидуална работа във връзка с възродителния процес сред част от населението в окръга. Предвид обстоятелството, че индивидуалният подход се осъществява в най-голяма степен по месторабота и местоживеене, в трудовите колективи и населените места, в някои общини като Казанлък, Стара Загора, Павел баня, Раднево и сред различни социални слоеве от трудещите се — механизатори, животновъди, научно-техническа интелигенция — бяха заложени експерименти, чиято цел е повишаване ефективността на индивидуалната възпитателна работа.

В сегашния етап от социално-икономическото развитие на окръга, селищните системи и трудовите колективи се забелязва тенденция не само за завишено внимание на партийните комитети и организации към индивидуализираните възпитателни въздействия, но и на все по-

Digitized by Google

широкото им използуване в идеологическата практика. Тази тенденция е естествена и закономерна. Тя произтича не само от традициите и опита на нашата партия в използването на индивидуалния подход, но главно и преди всичко от обективните реалности, от новите задачи, от настъпващите значителни, качествени промени в труда и в живота на хората. За какво по-конкретно става дума.

Както е известно, в Старозагорски окръг с бурни темпове се изгражда материално-техническата база на развитото социалистическо общество. Ускорено се развиват такива съвременни отрасли на материалното производство като: електроника, роботика, хидравлика и други. Влязоха в експлоатация първите в страната гъвкави автоматизирани производствени системи. Казано накратко — в окръга се решават проблемите на интензификацията на икономиката, последователно се осъществява научно-техническата революция. Тези исторически по своя характер и значение процеси изпълват с ново съдържание начина на живот на трудещите се, те повишават изискванията към субективния фактор и отправят критичен поглед към неговата съзнателност, подготовка, творчески възможности. Социалистическата личност днес е поставена в една нова обстановка, която, както отбелязва другарят Тодор Живков, се характеризира с „новото в подхода към трудовия човек, към неговото място и значение в обществото и общественото развитие, към неговата реализация в живота; новото е в изискванията, които обществото предявява към него; новото е в отношението на обществото към неговите нужди и потребности"[1].

Именно тази нова обстановка обуславя засиленото внимание към социалистическата личност — главния творец и съзидател на социалните преобразования, — определя потребността от формиране в съзнанието на нови страни, качества и добродетели, увеличава ролята и значението на индивидуалния подход, на непосредствения и откровен диалог с всеки трудещ се.

Тези нови изисквания неимоверно увеличават отговорността на всички партийни органи и организации по практическото осъществяване на индивидуалния подход в идейновъзпитателната работа. Като отчита големите възможности за директно идеологическо влияние върху личността, които се съдържат в индивидуалния подход, окръжният комитет на БКП смята за своя първостепенна задача привеждането на неговото ръководство, управление и организация във все по-пълно съответствие със социално-икономическите задачи, които окръгът, селищните системи и трудовите колективи решават на този етап от своето развитие. Това означава индивидуалният подход да се осъществява с такива методи, форми и средства, че в най-голяма степен да способствува за формиране у всеки човек на дълбоко убеждение относно правилността на партийната политика, високо чувство за отговорност, дисциплина, не само мотиви за поведение и действие, но и ярко изразена готовност за непосредствено практическо участие в социалните преобразования.

Като традиционно идеологическо оръжие на партията индивидуалният подход се осъществява чрез определени и известни на всички методи, форми и средства, чиято методологическа основа са марксистко-ленинското учение и теорията за общуване между хората. Изпитаните в практиката методи и форми за въздействие са широко използвани в идейновъзпитателната работа на окръжната партийна организация. Хиляди са агитаторите, които по определени проблеми ежедневно контактуват и въздействуват на определени хора. Макар че не се поддава

[1] Т. Живков, Проблеми и подходи на изграждането на зрелия социализъм в НРБ, Партиздат, С., 1984, с. 233.

Digitized by Google

на математически изчисления, ефектът от тази дейност е значим. Той се изразява преди всичко в издигане равнището на съзнателност на хората, на тяхната отговорност. Ефектът в крайна сметка намира изражение в конкретните им дела.

В многообразието от форми резултатно се утвърждават в практиката поръченията, онези конкретни задачи, които се поставят пред отделния човек. Те способствуват, от една страна, за стимулиране на творческата активност на хората и за разкриване на съществуващите вътрешни резерви на личността, а, от друга, съчетавайки в диалектическо единство доверието с отговорността, повишават съзнанието за личен принос в осъществяваните исторически промени. Силна мобилизираща роля имат поръченията, поставени на творци и дейци на научно-техническата революция, а също така и тези, които се реализират във връзка с провеждането на практически занятия в системата на политическата просвета. Като ангажират нравствения и мисловен потенциал на човека, те способствуват за неговата по-цялостна изява и за издигане на социалния му статус в трудовия колектив.

Положителни са резултатите и от друга традиционна форма за индивидуално въздействие, каквато е наставничеството. В момента броят на наставниците в Старозагорски окръг достига впечатляващата цифра 3000 души. Това е елитът на работническата класа, най-добрите представители на научно-техническата и художествено-творческата интелигенция, който с ясното съзнание за своята историческа отговорност предава на по-младите своя трудов и социален опит, моралните си и естетически критерии и ценности и по този начин, а и чрез личния си пример формират в тях качества и добродетели, съответствуващи на нравствения облик на строителя на развитото социалистическо общество.

Като разглежда тези методи като сърцевина на индивидуалния подход и се стреми непрекъснато да ги усъвършенствува, окръжният комитет на БКП насочва усилията на партийните органи и организации към по-рационално използване и решаване на индивидуални възпитателни задачи. По наше мнение особено силни възможности в това отношение се съдържат в процеса на формиране на насрещните планове на трудовите колективи. Масовото участие на трудещите се във формирането на плана освен че е израз на непрекъснато нарастващата демокрация в нашето общество, способствува и за възпитанието на хората. От голямо значение за идеологическата дейност е обстоятелството, че реализирайки се в този процес, личността в истинския смисъл на думата става съпричастна на проблемите, които ще се решават, увеличава се отговорността ѝ на стопанин на социалистическото предприятие, а съдбата на колектива в най-голяма степен се обвързва с нейната лична съдба, с нейния личен живот. Не може да има някакво съмнение, че всичко това играе ролята на допълнителен мобилизиращ фактор и намира отражение в изпълнението на социално-икономическите задачи.

За мащабите на извършващата се в тази насока дейност красноречиво говори фактът, че през миналата година в процеса на планирането трудещите се от окръга са направили повече от 130 000 технически, технологически, икономически и организационни предложения.

Изключително голям възпитателен заряд по отношение на отделната личност крие в себе си и социалният контрол. Независимо че има различни проявления и адресати, социалният контрол в крайна сметка винаги е ориентиран към отделния човек. Мощен механизъм за индивидуална работа със значителни последствия върху съзнанието на личността е и дейността на различните органи и организации с жалбите на трудещите се и др.

Digitized by Google

Обективната потребност от повишаване ефективността на индивидуалния подход налага цялото това многообразие от методи, форми и средства за въздействие да се разглежда и използува в тяхното единство и взаимовръзка, като се създават оптимални условия за най-пълноценно разкриване и реализиране на потенциалните възможности на всяка една от тях. Заедно с това животът ни показва по категоричен начин, че ефективността на индивидуалния подход може да се издигне на ново, по-високо равнище, ако по-интензивно и целенасочено се използват нагледната агитация и средствата за масова информация — особено местните вестници и радиоуредби.

Азбучна истина е, че без да се познават типичните черти и специфичните особености на обекта за идеологическо въздействие, не е възможно да се постигне желаният възпитателен ефект. Водещо методологическо изискване за работата на партийните организации в окръга в тази насока е изискването да се познава добре материалът, върху който предстои да се въздействува.

В Старозагорски окръг има натрупан сериозен опит по изучаване потребностите и интересите на обекта на идеологическо въздействие. Вече години наред в една значителна част от партийните организации се утвърждава полезната традиция за реализиране на социално-демографски и социалнопсихически характеристики на трудовите колективи. Заслужава висока оценка в тази насока работата на партийните комитети в Казанлъшката, Радневската и на някои предприятия от Старозагорската селищна система. Актуализирани ежегодно, тези „портрети" на колективите дават достатъчно достоверна и стабилна информация, която гарантира по-голяма обоснованост на индивидуалните възпитателни въздействия. От друга страна, наличието на подобна информация създава реални възможности постепенно и последователно да се разширява обхватът на индивидуалната работа.

Схващането, че индивидуално следва да се работи само с носителите на отклоняващо се поведение, крие в себе си едностранчивост и архаичност на подхода. Сега самата практика налага друго разбиране — обект на индивидуалната възпитателна работа може и трябва да бъде всеки човек. Непосредственият контакт, откровеният диалог, санкцията или поощрението въздействуват както на изоставащия и рушителя на дисциплината, така и на челника, на първенеца в социалистическото съревнование. Тези съображения подтикнаха окръжния комитет на БКП да търси, разглежда и оценява в диалектическо единство индивидуалния подход с индивидуалните особености, с конкретната ситуация, с обективните потребности на по-широк кръг от хора. Като насочват вниманието си към носителите на отрицателни прояви, партийните организации полагат значителни грижи и за даване гласност и обществено признание на труда и гражданското поведение на първенците и орденоносците, на всички трудещи се. Това отношение стимулира тези хора към нови дела в полза на обществото.

Естествен център за практическо реализиране на индивидуалния подход са първичните организации на партията, на Отечествения фронт, на професионалните съюзи, на Димитровския комсомол и в най-голяма степен на трудовия колектив. В тези основни структури за труд и организационен живот той взаимодействува с други социални феномени, сред които особено важни са цялостната идеологическа дейност и собственото мнение. Досегашният ни опит показва, че това взаимодействие оказва определено влияние върху ефективността на индивидуалния подход. Отчитайки тази особеност, окръжният комитет на БКП се стреми да разкрива и развива тези диалектически връзки и зависимости по такъв начин и в такава посока, че това да се отразява благоприятно на индивидуалната работа.

Digitized by Google

Както е известно, в своите следконгресни разработки другарят Тодор Живков с характерната си дълбочина и прозорливост формулира една важна особеност на развитото социалистическо общество. В своята шеста лекция пред преподавателите и слушателите от АОНСУ той отбелязва, „че засилващата се и задълбочаващата се идеологизация на всички страни и области на обществения живот е една от най-важните закономерности при изграждането на развития социализъм"[1]. Тази постановка има изключително важно значение за идеологическите кадри и идеологическия фронт. Тя е ключ, отправна гледна точка за решаване на много възпитателни проблеми. Имайки предвид тази закономерност, не е възможно да не се отчита обстоятелството, че индивидуалната възпитателна работа се реализира в обстановка на интензивен идеологически живот. Бидейки сама неразделна част от системната идеологическа дейност, индивидуалната възпитателна работа в много голяма степен зависи от нея, а същевременно допринася за повишаване на ефективността ѝ. Тази диалектическа зависимост може да има значителни положителни резултати, ако се осъществява необходимата съгласуваност и съдържателна еднопосочност на индивидуалните и масовите идеологически въздействия. Имайки предвид това, партийните организации полагат усилия индивидуалният подход да се реализира на основата на „наситен идеологически фон". От особено значение за нас в този смисъл е обектът на индивидуалната работа да бъде и обект на цялостната и многообразна идеологическа дейност в трудовия колектив. От друга страна, редица форми и методи на индивидуалния подход могат резултатно да се реализират, ако са предшествувани и съпътствувани от многоаспектна и целенасочена предварителна работа. Така например изпълнението на възложените поръчения и задачи или участието на личността във формирането на насрещните планове изисква определена подготовка. В този случай на преден план изпъква необходимостта от значително разширяване на пропагандната и агитационната дейност сред хората, свързани с разясняване на актуалната политика на партията в различните сфери на социалната практика, както и със задачите, които има да решава съответният трудов колектив. Заедно с това опитът красноречиво ни показва, че за да се повиши значително активността на трудещите се, следва да нарастват грижите за тяхната икономическа подготовка. Окръжният комитет на БКП отчита тези потребности и отговаря на тях чрез тематичното обвързване на единните политически дни и другите форми за масовополитическа работа със социално-икономическата политика на партията и развитието на трудовите колективи, чрез полагане на повече и по-големи грижи за повишаване икономическата подготовка на трудещите се.

С особена стойност за ефективността на индивидуалния подход са връзките и взаимозависимостите, които се осъществяват между него и общественото мнение. Общественото мнение като вид оценъчна информация има за обект явленията и фактите, които засягат интересите на хората. Но обект на общественото мнение е и самата личност. Проявявайки активно отношение, то подкрепя едни и осъжда други постъпки и формира в съзнанието на човека чувство за следване в поведението си на установените от обществото принципи и норми. Именно на базата на активното оценъчно отношение общественото мнение взаимодействува с индивидуалния подход. Но както показа практическият опит, това взаимодействие се осъществява само тогава, когато индивидуалната възпитателна работа получи обществена гласност,

[1] Т. Живков. Проблеми и подходи на изграждането на зрелия социализъм в НРБ, Партиздат, С, 1984, с. 230.

Digitized by Google

когато попадне в диапазона на влияние на общественото мнение. Санкционирайки или поощрявайки нейния обект, мнението на колектива в изключително голяма степен увеличава възпитателния ефект от индивидуалното въздействие. Взаимодействието на общественото мнение с индивидуалния подход обикновено поражда необходимостта от самооценка и самоанализ. По такъв начин се задвижват вътрешните механизми и самовъзпитанието.

Макар че нямат масов характер в практиката на Старозагорската партийна организация, срещат се прояви, които показват, че взаимодействието на общественото мнение и индивидуалния подход издига неимоверно много ефекта от идейновъзпитателната работа. Като такъв пример може да се посочи реализираният многократно в комбинат „Хидравлика" — Казанлък и станал особено популярен и в останалите трудови колективи обществен съд над бракоделеца. Друг пример е постояннодействуващият преглед в община Раднево „Цената на работната минута", където се поставят на обществена оценка поведението и дейността на нарушителите на трудовата и технологичната дисциплина. С подобни инициативи се реализират въздействия с много голям ефект както за отделната личност, така и за колектива като цяло. Оценявайки всичко това, окръжният комитет на БКП направи необходимото за популяризирането им както чрез средствата за масова информация, така и по пътя на обмяната на опит. Вярваме, че тяхното повсеместно прилагане в практиката ще има широк положителен отзвук.

Ефективността на индивидуалния подход, както беше отбелязано, зависи от много фактори. Но най-важният сред тях са кадрите, които го реализират. Поради това окръжният комитет на БКП и партийните органи полагат много грижи и внимание за техния подбор и подготовка. В този смисъл в дейността на първичните партийни организации релефно изпъкват няколко момента, на които ще се спрем малко по-подробно.

Характерна особеност при реализацията на индивидуалните възпитателни въздействия е обстоятелството, че техен субект са различни категории кадри. Това са и дейци на идеологическата практика, и административни и стопански ръководители, и редови комунисти и безпартийни. Ефективността на индивидуалния подход е в пряка зависимост от нивото на тяхното марксистко-ленинско съзнание, от теоретическата и методическата им подготовка, от деловите им качества и не на последно място от умението им да контактуват с хората. От съществено значение също така е и богатата им информираност. И тъй като тези качества не са даденост, под ръководството на окръжния комитет на БКП се извършва системна работа за тяхното формиране и обогатяване. За тази цел след Националната партийна конференция съвместно с Центъра по теория и управление на идеологическия процес при АОНСУ беше организирана постояннодействуваща школа за повишаване на теоретическата подготовка на основните щатни идеологически кадри на окръга. Успоредно с нея функционират по селищни системи специални форми за подобряване подготовката на идеологическия актив. Участието на изтъкнати научни работници и специалисти гарантира високо равнище на обучението. Едногодишният цикъл от лекции, проведените семинари, събеседвания и проблемни дискусии, а и конкретните изяви на кадрите в идеологическата практика показват, че теоретическата им подготовка нараства. Не може да има никакво съмнение, че придобитите нови знания, формиращите се умения за задълбочен и всестранен анализ на социалната практика, овладяването на нови подходи ще изиграят съществена роля за решително усъвършенствуване на цялостната идеологическа дейност, в това

Digitized by Google

число и на индивидуалната работа и повишаване на тяхното качество.

Специално внимание се отделя за обучението на хората, непосредствено заети с индивидуално възпитателната работа — наставници, агитатори, партийни, административни, стопански ръководители. Полезна е дейността, която се извършва за тяхната теоретическа и методическа подготовка в специализираните курсове на университета по марксизъм-ленинизъм към окръжния комитет на БКП. Това е една последователна и мащабна дейност, за която говори обстоятелството, че през последните пет години в различните форми на университета са повишили своята подготовка на 3500 ръководители от различни равнища. Практиката потвърждава ефективността на ежемесечните инструктивни съвещания с агитаторите и членовете на групите докладчици. Своето място в това отношение имат срещите с партийни и държавни ръководители за информирането на тези кадри по актуалната политика на БКП и някои задачи от социално-икономическото развитие на окръга, обмяната на опит и други.

Другата страна от работата с кадрите се изразява в усилията за повишаване на тяхната отговорност при осъществяването на индивидуалния подход, за издигане на неговата практическа реализация до равнището на стил и метод на работа. Вниманието на окръжния комитет на БКП в тази насока се обуславя от съществуващите все още значителни слабости и недостатъци като: стихийност, недостатъчна организираност, непоследователност и системност, формално отношение. Ето защо през последните години окръжният комитет положи по-големи грижи, за да се усъвършенствува планирането и организацията на тази дейност. Значително се засили партийният контрол върху всички дейности, свързани с индивидуалния подход.

Вярваме, че това внимание и грижи особено сега, когато цялата окръжна партийна организация и всички трудещи се са мобилизирали своите сили за преодоляване на изоставането и за изпълнение и преизпълнение на плана за годината и петилетката, ще способствува за по-нататъшното интензивно социално-икономическо развитие на Старозагорски окръг.

Digitized by Google

НРАВСТВЕНОТО ВЪЗПИТАНИЕ — ДОМИНИРАЩ ПРОБЛЕМ В ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА РАБОТА

СТЕФАН ДОБРЕВ
секретар на Кремиковския районен комитет на БКП—София

Специфичните особености на промишления Кремиковски район и на неговото развитие налагат районният комитет на партията да засилва стремежа си за изследване на новите явления в идеологическата практика, за тяхното теоретично осмисляне и за намиране на по-адекватни форми и начини за идейновъзпитателно въздействие в практиката.

Достойнство за идеологическата дейност на районната партийна организация след Дванадесетия конгрес на партията е, че тя се зае по-енергично с решаването на такива актуални задачи като издигането на социалната активност на колектива и личността в борбата за високо качество и научно-технически прогрес, за организацията на идейновъзпитателната работа в условията на новия икономически подход и бригадната организация на труда. Извърши се значителна целенасочена дейност по усъвършенстването на нравствените отношения в първичните партийни организации. Положиха се и се полагат постоянни усилия за повсеместно засилване в партийните организации и в колективите на настъпателния и борбен характер на идеологическото въздействие за по-умело прилагане лостовете на убеждението и на принудата, за съчетаване на комплексността с диференцирания и конкретен подход.

●

Като постави на специално внимание нарастващата роля на нравственото възпитание, бюрото на районния комитет на партията имаше предвид конкретните практически задачи, които предстои да се решават от районната икономика в условията на партийните изисквания за революционизиране на мисленето и действията, подобряване на качеството на продукцията, за постижения в научно-техническия прогрес и произтичащата от това необходимост за формиране на личности от нов тип. В тази насока намери израз утвърждаването и развитието на практиката на столичния научно-идеологически комплекс за организиране на идейновъзпитателната работа по проблемно-тематични цикли.

Главното внимание в началния етап от работата на районния комитет на БКП беше насочено към правилното определяне на направленията в дейността по нравственото възпитание в районната партийна организация и свързаните с това целеви мероприятия.

Свои програми и мероприятия приеха и осъществяват районните ръководства на обществените организации и партийните комитети. За оперативна координация и контрол по изпълнението на програмите по този доминиращ за районната идеологическа практика проблем сфор-

Digitized by Google

мирахме работна група под ръководството на секретаря по идеологическите въпроси. Задълбочено проучихме опита на окръжните комитети в Силистра, Варна, Благоевград, на общинския комитет в Нова Загора и други.

Районният комитет на партията подготви и предостави на партийните комитети и на първичните партийни организации библиографски справки, тематични разработки и примерни планове за обучение на актива по въпросите на нравственото възпитание. Предприехме конкретни мерки и за теоретическото изясняване на проблема. На няколко пъти се извърши общо и диференцирано обучение на секретарите и заместник-секретарите на първичните партийни организации, на пропагандисти и агитатори. Трета година вече в политическата и организаторската работа, в партийната просвета, устната политическа агитация на районната партийна организация въпросите на нравственото възпитание, на активната жизнена и трудова позиция и съвременните качества на личността заемат все по-голямо и трайно място. Много усилия полагаме да се изтъкват примерите на трудовото и нравственото поведение на героите на социалистическия труд, на орденоносците и първенците в труда, да се популяризират професионалният и моралният облик на ръководителя, на партийния и обществения деец, да се издигне ролята на трудовия колектив и да се усъвършенствува социалната среда като важни нравственовъзпитателни фактори, да се издига ролята на общественото мнение, да се подобрява социалнопсихическият климат. Плодотворни и с реален ефект бяха например заключителните семинарни събеседвания, теоретико-приложните конференции, практическите занятия в звената от политическата просвета. В тях се подчертаваха изискванията, които качеството поставя пред моралните, физическите и психическите черти на трудещите се, към тяхната отговорност и класов дълг на съвременния етап. Заключителните занятия на учебните звена в завод „Металург" в Бухово на тема „Ролята на нравствения облик на работника за издигане качеството на труда", в стоманодобивното производство в СМК „Л. И. Брежнев" на тема „Ролята на нравственото възпитание в борбата за икономии на време, суровини и горива", защитата на реферати в железопътния транспорт, в Заводостроителния комбинат, в управлението строителна механизация и др. на тема „Нравствени критерии при внедряване постиженията на научно-техническия прогрес" дадоха възможност на партийните комитети и първичните организации да осъществяват конкретни мерки за подобряване организацията на труда и дисциплината, за борбата с нарушителите и бракоделците.

Районният съвет на Българския професионален съюз организира разговор в профгрупите „Моите права, моите задължения", районният комитет на ДКМС съвместно с районния съвет на дружество „Георги Кирков" проведоха в комсомолските дружества дискусии на тема „Нравствени измерения на социалистическия начин на живот". Районният комитет на Отечествения фронт свика теоретико-приложни конференции, на които се обсъжда темата „Ролята на празниците и ритуалите за утвърждаване на социалистическия начин на живот". В комбинатската партийна организация на СМК „Л. И. Брежнев" се организираха етапни и заключителни разговори, конференции и дискусии на тема „Идейновъзпитателната работа и научно-техническият прогрес". Разпространи се опитът на агломерационно производство, механизация и автотранспорт по провеждането на единни политически дни за ролята на нравственото възпитание като важен фактор за подобряване на дисциплината и качеството на продукцията. Активно и резултатно се включи централният радиовъзел на СМК „Л. И. Бреж-

Digitized by Google

нев" с постоянната си рубрика „Разговаряме на нравствени теми". Интересни са предаванията „От какво зависи настроението ни на работното място", „Умеем ли да ценим труда на другите", „Силата на морално-политическия пример на стопанския ръководител" и др., които дават възможност на всеки комунист и трудещ се от комбината и района да осмисли собствената си роля и място за решаване проблемите на качеството, дисциплината, опазването на социалистическата собственост и други.

Сега в 30 производствени предприятия и учреждения от района се извършва експериментална работа и се извежда опит по определена тематика и проблеми. В основните производствени колективи на СМК „Л. И. Брежнев", ДСО „Редки метали", в предприятията и училищата тази тематика и проблеми включват по съдържание задачите и ролята на нравствените изисквания за издигане качеството на труда, за икономия на време, суровини, материали и енергия; за изучаване и внедряване на челния опит и новаторството в колектива; приноса на наставничеството за формиране качествата на младия работник; разгръщане на социалистическото съревнование; ролята на идейновъзпитателната работа за разрешаване на моралните конфликти в колектива; контрола и самоконтрола, потребностите — правата и отговорностите на личността; моралния авторитет, социалния статус и качествата на партийния активист и стопанския ръководител; социално-битовите условия за труд, учение и отдих и влиянието им върху формирането на човека и други.

С помощта на Института по марксизъм-ленинизъм на градския комитет на БКП по всяка от четиринадесетте определени теми в отделните колективи са включени научни работници като лектори, консултанти и помощници на първичните партийни организации по проблемите на нравственото възпитание и нравствените аспекти на партийната, стопанската и обществената дейност. Това помогна тези въпроси да получат специфична оценка и от гледна точка на идеологическото им изясняване, и от гледна точка на практическата им реализация. Положителна в тази насока е работата на партийните комитети, бюра и организации в железопътния транспорт, агломерационното производство, управлението на главния механик при СМК „Л. И. Брежнев", рудоуправлението „9-и септември" — Бухово, Заводостроителния комбинат — Кремиковци, управлението строителна механизация — Кремиковци, СУ—Кремиковци. В тези и други предприятия се използват и търсят сполучливи форми за разкриване нравствените измерения на качеството, на внедрителската и рационализаторската дейност, на социалистическото съревнование, на бригадната организация на труда, на борбата за икономии и подобряване на дисциплината.

Собствен опит по нравственото възпитание и значителна изследователска и организаторска работа извършиха управлението на главния механик при СМК „Л. И. Брежнев" и промишлено-монтажното управление — Кремиковци. На теоретико-приложните конференции по нравствените аспекти на социалистическото съревнование в тези две производства се направи задълбочен и комплексен анализ на показателите и критериите на съревнованието и се набелязаха насоки за неговото усъвършенствуване. Акцентира се върху разширяване на договорната основа като важен политически и нравствен дълг в целия съревнователен процес. В резултат на тези инициативи нарасна броят на участниците с конкретни лични обещания и договори за съревнование между отделните работници, участъци и цехове. Това засили състезателния характер на съревнованието и надпреварата в труда.

Digitized by Google

Резултатна за актуализиране и повишаване ефективността на идеологическата работа беше дейността на районния комитет на БКП по организацията и провеждането на емпиричното социологическо изследване „Социален портрет на промишлените бригади в района и някои взаимоотношения в тях". Като специфичен познавателен процес изследването оказа влияние и насочи вниманието към нравствените проблеми на хилядите изследвани лица, на анкетьорите, на партийните, стопанските и обществените ръководства и върху онези, които се запознаха с неговите резултати.

Целта на изследването бе да се събере информация за мненията и оценките на трудещите се за състоянието и проблемите в трудовите бригади и факторите и условията, които влияят върху качеството на продукцията. Обхванаха се 717 бригадири и извадки от 2633 работници от тези бригади в промишлеността, строителството и селското стопанство.

Събраната богата информация по някои проблеми: на производствената функция и трудовата активност на промишлените бригади; на участието на работниците в управлението на производството; на засилване възпитателното въздействие на бригадите и др., даде възможност на районния комитет да разработи конкретни програми за повишаване на образователното равнище и професионалната квалификация на работниците до 40-годишна възраст; за намаляване на ръчния и неквалифициран труд; за планиране движението на кадрите и други управленски решения.

Изследването ни показа, че в нашето трудово ежедневие има редица нерешени проблеми, а първичните партийни организации недостатъчно отчитат опасността от възможна деформация на личната и груповата активност и материалната заинтересованост, от заменянето на етиката с „аритметиката" в междуличностните отношения в немалко бригади.

Обезпокоителни са данните, свидетелствуващи за недостатъчна ефективност от нашата възпитателна работа за израстването на трудовите колективи като стопани на социалистическата собственост; 45 на сто от работниците и 38 на сто от бригадирите смятат, че в техните бригади съществува лошо стопанисване на машините и разхищения на материали. И още по-тревожно е, че само 52 на сто реагират и правят бележки на колегите си, че похабяват и пилеят общественото богатство. Останалите си премълчават или не забелязват такива случаи. Очевидно в нашите трудови колективи и първични партийни организации продължава да стои остро проблемът за повишаване непримиримостта към онези, които не опазват и разхищават социалистическата собственост. За преодоляването на тези слабости не се бие нужната тревога, не се използва голямата възпитателна сила на общественото порицание чрез другарските съдилища, събрания на трудовите колективи, нагледната агитация и пропаганда, а се разчита предимно на административните санкции, ефективността от които е незадоволителна.

Лабораторията по социология и психология на труда при СМК „Л. И. Брежнев" проведе допълнителни конкретни социологически изследвания по: „Проблемите на трудовата и технологичната дисциплина"; „Идеологическата работа в условията на научно-техническата революция"; „Стил и метод на работа на стопанския ръководител".

Целенасочената идеологическа работа след Дванадесетия конгрес на партията, събраната информация и утвърденият опит бяха обсъдени на районно съвещание през ноември 1984 г. с участието на секретаря на Централния комитет на БКП Стоян Михайлов. Те задълбочено бяха анализирани на пленум на районния комитет през април

Digitized by Google

1985 г. Всичко това даде възможност на партийните комитети и бюра комплексно да оценят дейността и задачите си за повишаване ролята на нравственото възпитание в трудовите колективи от материалното производство, да се направят изводи и набележат мерки как тази отговорна дейност да се подобри, да стане по-качествена, по-системна и резултатна и в останалите сфери на района. Търсеха се преди всичко пътища за цялостното положително изменение на човека, за комплексното влияние на трудовите условия и средствата за идеологическата работа върху съзнанието и поведението на кремиковските трудещи се, а оттам и към проблема за качеството и научно-техническия прогрес. Ние винаги сме считали, че тази работа не е самоцелна, че тя не е откъсната от останалите сфери на обществено-икономическия живот в района.

В материалите на пленума се отчете, че вследствие на тематичната насоченост на идейновъзпитателната работа в района след Дванадесетия конгрес е направена съществена крачка към преодоляване на разбирането, че внедряването на научно-техническия прогрес и качеството на продукцията не е само технико-икономически, а и възпитателен и дълбоко политически проблем. Разкрита бе още веднъж незаменимата роля на партийния и обществения контрол, резервите, които крият неизползваните докрай производствени мощности, утвърждаването на колектива като стопанин и мобилизацията на неговите морални и политически сили.

Проблемите на качеството и научно-техническия прогрес и досега са били обект на внимание на идеологическата работа в трудовите колективи от района. Но превърнали се в ключов проблем на държавната политика, сега те стават стожер на цялата ни идейновъзпитателна дейност. В съответствие с това възниква необходимостта да се внесат нови моменти не само в нейното съдържание, но и в нейната конкретна настъпателност.

Преди всичко се стремим да отразим чрез идеологическата работа цялата сложност и дълбочина на въпросите за качеството, дисциплината и техническия прогрес като първостепенен технологически, икономически, социален, правен, политически и нравствен проблем. В първичните партийни организации и в трудовите колективи, както и при оценката на кадрите търсим проекцията на този проблем като измерение на политическата зрялост, като атестат на идейна убеденост, като въпрос на работническа съвест и чест, на престиж на трудовия колектив и на отделния труженик.

Без да отрича извършеното досега, пленумът направи извода, че проблемите на нравственото възпитание в съответствие с изискванията за високо качество не са заели необходимото и подобаващо място в цялостната идеологическа дейност. Дори в отделни колективи, като феросплавното производство, Стан „1700—ГВ", ПМУ „Газстроймонтаж", ЗМК—Кремиковци и други, те се подценяват за сметка повече на материалната заинтересованост. Предприетите мерки имат епизодичен характер. Недостатъчно внимание отделят на този въпрос и част от стопанските ръководители, които, съсредоточавайки вниманието си главно към ежедневието на производството, към стремежа да се произведе повече количество и се получат повече пари, трудно намират своето място и личен пример в сложния механизъм на възпитанието на хората и подобряването на социално-икономическия климат в трудовите колективи.

Анализът на резултатите от изпълнението на плана за социално-икономическото развитие на района през изминалите месеци на 1985 г. показва на редица места неизпълнение на основни качествени и обемни показатели. Много ръководители не са предприели ефективни мер-

Digitized by Google

ки за подобряване на дисциплината, порядъка и организацията на производствения и управленския процес.

Не се води навсякъде реален и пълен отчет за разходите и преразходите. Загубите от авариите, от брака на продукцията и разхищенията на материалите по правило се понасят по равно от всички членове на бригадата — и от виновните, и от невинните. Обикновено така се постъпва в рамките на целия завод, производствата, строителните организации, в поделенията на районното селско стопанство. По този начин добросъвестните работници и специалисти се приравняват с недобросъвестните и първите губят интерес към работата си. Ние пропускаме фактически най-важното — икономическата и правната, моралната и обществената санкция на немарливия и икономическото и моралното поощряване на добросъвестния.

Изводите и решенията на нашия пленум ясно показаха, че още не сме съумели да издигнем критериите на кадрите по проблемите на качеството и техническия прогрес до равнището на партийната стратегия. На повечето места в СМК „Л. И. Брежнев", ДСО „Редки метали", ЗСК—Кремиковци, ЗМК—Ботунец и други предприятия управлението на качеството погрешно се отъждествява само с контрола върху качеството и от основна политическа дейност на партийните и стопанските ръководства се превръща в несвойствена дейност на органите на контрола. Не се преминава към открит, безкомпромисен сблъсък с рутината, формализма, примиренчеството. Не е преодолян страхът да се казва истината, когато характеризираме равнището на нашата продукция, нерядко не оценяваме доколко тя е получила вътрешно и международно признание.

Една от причините за тези явления е, че идеологическата работа на първичните партийни организации не е поела пълновластно функциите си по обществения контрол и санкциониране на реалното поведение на колективите и личността. Затова в бъдещата си идейновъзпитателна работа предвиждаме мерки, които да не допускат да отслабне активното начало, което постигнахме в целенасочената дейност за подготовката и провеждането на пленума, за повишаване ролята на нравственото възпитание в борбата за високо качество. Това планираме да постигнем чрез обогатяване съдържанието и критичния подход във всички форми и средства на идеологическата работа.

С голяма сила пред нашия район се откроява идеологическият проблем за единството на правата и задълженията на трудовия човек. Този въпрос ще обхване цялостната ни възпитателна дейност както в трудовите колективи, така и по кварталите. А качеството на нравственовъзпитателната ни дейност зависи в голяма степен от това, как решаваме нещата на личностно равнище, където е сега и нашата „ахилесова пета". В укрепването на колективизма, на демократизма и на персоналната отговорност ще търсим една от най-здравите реални основи за постигане единство между правата и задълженията, срещу потребителския подход и стремежа повече да се иска от обществото, отколкото да се дава.

●

Натрупаният опит на районната партийна организация ни дава основание и увереност, че имаме сили и възможност да мобилизираме кремиковската работническа класа за достойна среща на Тринадесетия конгрес на Българската комунистическа партия.

Digitized by Google

КОНТРАПРОПАГАНДАТА

ЕВГЕНИ ЗАКОДИРИН

На фронта на незатихващата идеологическа борба комунистите от Мурманска област имат свой участък за сражения, своя бойна задача. Тя се определя от съседството на нашата област с капиталистически страни на Запада, фактор, който допринася за насищането и дори пренасищането на ефира с радио- и телевизионни предавания, в които, според самите буржоазни учени и политически дейци, преобладават черните краски в оценките на съветската политика, обществено устройство, държавни интереси.

Всяка година посещават нашата област около 16 хиляди чуждестранни моряци, туристи, спортисти, членове на различни делегации от капиталистически страни. И далеч не всички идват с добри намерения. Мнозина мъкнат за разпространение антисъветска и религиозна литература, някои извършват провокационни действия спрямо местни жители, търсят у нас пропуски в бита. За такива действия на емисари от антисъветски организации разказват нееднократно Мурманската телевизия и радио, печат.

Почти седем хиляди мурманчани, пътувайки всяка година в капиталистически страни като туристи по линия на културния и научния обмен, изпитват върху себе си прякото въздействие на пропагандистката машина на буржоазното общество. Повече от 30 хиляди моряци от транспортни, риболовни, нефтодобивни и други кораби плават далеч зад пределите на родината и нямат възможност редовно да слушат предаванията на съветските радиостанции, да четат съветски вестници и списания, но затова пък се подхвърлят на масирано обработване от западните средства за масова информация, в чуждестранните пристанища се срещат с издънките на „свободния свят", с най-различни прояви на враждебна идеология.

Отчитайки тези обстоятелства, областният комитет на КПСС, партийните комитети по места полагат постоянни грижи за усъвършенстване на цялата система на идейновъзпитателна работа, разглеждат контрапропагандистката дейност като главно нейно направление.

Практиката показва, че за да се осигури действена и динамична система на контрапропаганда, е нужен такъв координиращ орган, който би могъл постоянно да насочва дейността на всички заинтересовани организации, да анализира ефективността на контрапропагандистките мероприятия, да изработва необходимите препоръки. Тази функция при нас изпълняват идеологическите комисии на областния, градските, районните партийни комитети, чиито подразделения са специалните съвети или секции по контрапропаганда. В техния състав се включват партийни работници, ръководители на средствата за масова информация и пропаганда, на профсъюзните и комсомолските органи, на организациите, отговарящи за развитието на чуждестранния туризъм и приемане на чуждестранни граждани. В отдел „Пропаганда и агитация" е създадена работна контрапропагандистка група.

В най-общ вид схемата на управлението изглежда така.

Областният комитет на КПСС разработва общ план за работа сред различните категории население на областта, привлича към контрапропагандата вниманието на всички партийни комитети, анализира изменящата се обстановка и ефективността на взетите мерки, организира обучението на кадрите-контрапропагандисти, осигурява координация за използването на различните идеологически средства, форми и методи на работа. Градските и районните комитети на партията, участвувайки в тази дейност, отделят особено

Digitized by Google

внимание на анализа на общественото мнение и на въпросите, предизвикващи повишен интерес у хората. Съобразно спецификата на трудовите колективи те утвърждават конкретни форми за политическа просвета, организират лектории, политически клубове за младежта, помагат на първичните партийни организации да определят тяхната тематична насоченост и да подберат идеологическия актив.

Областният комитет на КПСС се стреми да пренесе центъра на тежестта на контрапропагандистката работа в трудовите и учебните колективи. Първичните партийни организации осъществяват непосредствен контрол за качеството на обучението в школите и теоретическите семинари, в лекционната пропаганда по проблемите на идеологическата борба и съветския начин на живот. Всекидневно с тази работа в мащабите на областта се занимават членовете на областния съвет по контрапропагандата. На неговите заседания се анализират най-сложните проблеми на контрапропагандистката работа, изработват се методически препоръки. Така през последните две години се разглеждаха въпросите за работата на отдела по чуждестранен туризъм в областния профсъюз и на бюрото за международен младежки туризъм „Спътник" по подбора и подготовката на туристи за излизане зад граница, за работата на партийния комитет в комбинат „Печенганикел" по класовото възпитание на трудещите се и активизирането на контрапропагандата в крайгранични условия, за дейността на съвета по контрапропаганда на Мурманския градски комитет на КПСС по активизирането на работата в трудовите колективи и други.

Съветите по контрапропаганда (областен, градски, районни) планират и провеждат крупни мероприятия за повишаване политическата бдителност на населението и формиране общественото мнение. Всяка седмица в градските и районните комитети на партията се изпращат информационни справки по актуални въпроси от политиката на КПСС — подготвят ги членовете на работната контрапропагандистка група на областния комитет на партията.

Благодарение на тази дейност съществено порасна ролята на масовополитическите мероприятия. Активизира се информационно-пропагандистката работа в системата на устната политическа агитация, подобрява се качеството на единните политически дни, вечерите на въпроси и отговори, дните на откритото писмо. Растат масовостта и емоционалната наситеност на различните мероприятия в рамките на движението за мир и разоръжаване.

Едни от най-сериозните проблеми в организацията на контрапропагандистката работа са подборът, разпределението и възпитанието на контрапропагандистките кадри. Сред големия и в основни линии квалифициран отряд от пропагандисти, лектори, политинформатори, журналисти и други идеологически работници се оказаха малко хора, които биха могли да водят контрапропаганда не общо, а компетентно, убедително, достъпно, на високо професионално равнище. Както е известно, без умение да полимизираме, аргументирано да опровергаваме нашия идеологически опонент не е възможно да постигнем успех в борбата на идеите.

Въпросът за специализацията на идеологическия актив по проблемите на контрапропагандата беше разгледан на заседание на бюрото на областния комитет на партията, което взе решение да създаде на базата на университета по марксизъм-ленинизъм факултет за подготовка на кадри по актуални направления на идеологическата борба, да отдели от състава на лекторските групи, от докладчиците, пропагандистите и други активисти хора, способни живо, без готови формуляри, лесно да водят разговор с хората. Ядрото на тази категория кадри съставиха партийни, държавни, комсомолски работници, преподаватели във висшите и средните специални учебни заведения, най-опитните пропагандисти и лектори. По-късно беше утвърдено тяхното системно обучение и информиране в постоянно действуващи курсове и семинари. Полезни за тях са материалите за социално-икономическото развитие на областта, за конкретни провокации, на които се подхвърлят моряци от задгранично плаване, и други съобщения, публикувани в областните вестници и информационни справки.

Труден се оказа и подборът на новата категория идеологически актив — организаторите на контрапропагандата. На първия етап такива активисти бяха утвърдени главно в онези колективи, където действуват партийни кабинети. В градските и районните комитети своевременно беше разпратено примерно указание за тяхната работа. Сега в първичните партийни организации в областта действуват повече от 200 организатори. Този обществен актив при нас се създава не на празно място. Помага ни опитът на идеологическите или, както още ги наричат, инициативни групи на параходите за далечно плаване.

Оценявайки обективно извършената работа, следва да признаем, че е необходимо да засилим подготовката на кадрите и актива в настъпателната борба с чужди влияния, работата по разгръщането на политическата бдителност на мурманчани, тяхната непримиримост към враждебни възгледи, умения да противостоят на идеологическата диверсия... За да се справят с успех с тези задачи, нашите идеологически кадри се налага не само повърхностно да познават съдържанието на социалнополитическото значение на основните съвременни буржоазни идеи и теории, но и тяхното пропагандистко претворяване — съответните тезиси, лозунги, формулировки, чрез които се промъква буржоазната идеология. Да имат точна

Digitized by Google

представа за основните направления на фалшифициране и дезинформация, които са характерни за враждебната пропаганда. По-добре да изучават методите и формите на буржоазната пропаганда, нейната история, организация, главни методологически и методически принципи. Днес без тези знания трудно се създава правилна представа за облика и ролята на вражеската пропаганда и се формира обществено мнение за „радиогласовете", за другите канали на чуждо влияние върху съветските хора. Без тези знания е трудно да се критикуват съвременните идеологически маневри на антикомунистите.

От гледна точка на съдържанието нашата контрапропаганда трябва да разобличава детайлно антисъветската пропаганда по проблемите на войната и мира, начина на живот, идеалите на социалистическото общество. Убедително да се показва, че въпреки твърденията на Запада борбата за мир, към която съветската пропаганда призовава съветските хора, дава плодове и не губи смисъл... Да се разгръща аргументация, която стимулира привържениците на движението за мир и разоръжаване.

Важно значение в нашата пропаганда и контрапропаганда придобива **проблемът за идеалите.** Противникът се стреми не само да дискредитира социализма в тази сфера, но и да възстанови доверието към идеалите на буржоазното общество. Започнаха да се откриват явления, които показват, че в нашето общество проникват идеалите на така нареченото „потребителско общество": гонитба за материални блага, за символи на високо материално благополучие. Това засега се е докоснало само до малка част от социалистическото общество. Но се налага още по-конкретно да се въоръжават идеологическият актив и кадрите със система от аргументи и доказателства, че високото жизнено равнище в редица развити капиталистически страни съвсем не зависи от буржоазното обществено устройство. Необходимо е също в пресата и в училищата, във всички форми на пропаганда и възпитание да се отделя по-голямо внимание на такива явления, извикани на живот от самата същност на нашия строй, като комунистическо безкористие, доброта, с една дума, за всички мотиви на човешката дейност, зад които не стоят съображения с характер за твърде лична изгода.

В съответствие с решенията на Юнския пленум нашите главни усилия в контрапропагандистката работа се съсредоточават по линия на средствата за масова информация. Още през 1982 година при нас беше създадена **специализирана група от журналисти,** занимаващи се с въпросите на контрапропагандата. В нея се включиха 38 най-подготвени сътрудници на местните вестници, телевизията, радиото и издателствата. С тази група се провеждат всеки месец занятия. Деветнадесет души от тях през тези години посетиха Норвегия, Финландия, Швеция и други страни и всеки след завръщането си излезе с материали във вестниците, по телевизията и радиото.

Немалко допринася и практиката със силите на отделни редакционни колективи да се подготвят страници-плакати, листовки и др. През 1984 г. беше издадена листовка „Два свята — два начина на живот". В нея с конкретни факти се разкрива темата за борбата за мир, дава се обективна информация за различни страни от живота на двата свята — света на социализма и света на капитализма. В това издание широко място намери и наш, местен мурмански материал.

Взетите мерки допринесоха в местния печат по-добре да се използват материали, отразяващи панорамата на международния живот. Вестниците, телевизията и радиото съвместно с партийните комитети широко и оперативно дават отговори на въпроси, постъпващи от населението, в единните политически дни, дните на откритото писмо и от редакционната поща, съобщават и коментират важни събития в областта, информират трудещите се за конкретна дейност на партийните и държавните органи за подема на благосъстоянието на гражданите и решаване на социално-битови въпроси. С това се предотвратява появяването и циркулацията на различен род слухове.

Особено внимание се обръща на борбата със спекулата със стоки, докарани от чужбина контрабанда. В областния вестник „Полярна правда", в месечната телевизионна програма „За и против", в предаването „Панорама" на областното радио нерядко се появяват материали за хора, които в гонитбата за чуждестранни вещи извършват престъпни сделки с чуждестранни туристи, с моряци. Такива публикации са важни преди всичко с принципната оценка на фактите на спекула с чуждестранни стоки. Именно с класово заострена оценка подобна статия или предавания ориентират хората, предпазват идейно неустойчивите от забрава и нарушаване на нашите нравствени принципи.

Нашата преса редовно публикува убедителни материали в помощ на идеологическия актив. Серия статии, разобличаващи реакционната същност на някои западни музикални ансамбли, публикува областният младежки вестник „Комсомолец Заполарья". Неведнъж повдига проблеми на атеистическото възпитание на младежта. На неговите страници се проведе дискусия за съотношението между модата и политиката.

Почти винаги „пресдесантите" в Мурманск са свързани с традиционните Празници на Севера, които са утвърдени у нас още отпреди войната.

Цялата информационна работа с чуждестранните участници по време на Празниците на Севера се строи на базата на единния център за гости, където тогава работят интерклуб, щаб по шефството, дискотека, пресцентър. На гостите се пред-

Digitized by Google

лага литература, в това число и на чужди езици.

Нерядко след посещение на Мурманск в западната преса се появяват статии, кореспонденции, зарисовки за нашия край. Но гостите са различни. На един от Празниците на Севера дойде журналистът от английския вестник „Гардиан" Хантер. След запознаването си с Мурманск той даде интервю за нашия областен вестник „Полярна правда", в което се отзова ласкаво за града и гражданите, за организацията на съревнованието. Но, връщайки се в Лондон, той написа статия, в която изказа мисли, абсолютно противоположни на това, което изповяда на съветския вестник. Нафантазирал, че уж само той единствен представлявал в Мурманск западната преса (което, разбира се, не отговаряше на истината). Но това беше цвете. По-нататък английският читател го чакаше такава опашата лъжа, от която на повече или по-малко информирания човек, както се казва, шапката ще му падне. Без ни май-малко да се смущава, Хантер написал следното: „Покъсно аз разбрах защо цялата територия около летището в Мурманск е „закрита зона". Тук в тази част на Колския полуостров са концентрирани военни запаси. Освен това северните райони на страната традиционно се използват като места за лишаване от свобода. От седем (ни повече ни по-малко! — Е. З.) концентрационни лагера на политически затворници, разположени в околностите, един се вижда (!) в югоизточно направление, ако гледаш от пътя, водещ за летището."

Историята за това как Хантер е „видял" до Мурманск несъществуващи лагери за затворници беше разказана в материал за един от ежемесечните единни политически дни. Информацията за разглаголствуванията на представителя на „свободната" преса предизвика напълно оправдано възмущение на трудещите се от Мурманск, Кола, селището Мурмаши, които добре познават района, за който пише Хантер.

На тримесечие в областния комитет на партията се изучават най-характерните въпроси, които задават чужденците при посещението на нашата област. Характерът на тези въпроси през последно време се изменя. Сред тях се появяват все повече провокационни. Например: „Казвате, че у вас е забранена пропагандата на войната, а ние с очите си видяхме лозунги, призоваващи да се готвите за служба в армията. Как да си обясним това?" Или такива въпроси: „Не ви ли е страх да живеете редом с ядрените отпадъци от Колската АЕЦ, от атомните ледоразбивачи и атомните подводници?", „Защо не се борите против разполагането на ядрено оръжие на Северния флот?" и т. н. Ето защо ние се стремим да въоръжим с информация преди всичко онези, които приемат чужденци — работниците от Държавния комитет по туризъм, бюрото за младежки туризъм „Спътник", интерклуба, хотелите.

Преустройването на идеологическата работа за нашата област прие напълно определена насоченост — контрапропагандистка. Значително се увеличи броят на школите и семинарите в системата на марксистко-ленинското образование, в комсомолската политическа просвета. Преустройва се системата на лекционната пропаганда. Основно съдържание на лекциите на обществено-политическа тема, а те са 57 на сто от общия брой, сега са актуални проблеми на вътрешния и международния живот, произтичащи от решенията на XXVI конгрес на КПСС и последвалите го пленуми на ЦК на КПСС.

Забележимо се активизира контрапропагандистката работа по проблемите на развитието на съветската демокрация.

Вестниците, телевизията и радиото разнообразно и ярко показват демократичния характер на дейността на обществените организации. Особено внимание се отделя на въпросите на практическата реализация на закона за трудовите колективи, повишаване ролята на съветите, профсъюзите, Комсомола и органите за народен контрол в системата на съветската демокрация. Широко се публикуват писма на трудещите се, в това число и критични. Значителен брой публикации, изказвания по телевизията и радиото разкриват личното участие на депутатите в решаването на жизнени въпроси за областта, града, района. Благодарение на средствата за масова информация населението от областта получава информация за хода на изпълнението на поръките на избирателите, за дейността на постоянните комисии на съветите и депутатските групи.

Съвместно с редакцията на вестник „Полярна правда" отдел „Пропаганда и агитация" на областния комитет на КПСС издаде плакат „Власт, открита за всички". Негово съдържание станаха въпросите на социалистическата демокрация в действие, на примери из живота на Мурманска област. Тук също бе публикувана статия „Изборите в СССР и в САЩ: паралели и сравнения". По места бяха разпратени справки и разработки, разкриващи с материали из живота на областта, как местните съвети на народните депутати, профсъюзните и комсомолските органи, другите обществени организации на дело осъществяват функциите на действително народовластие.

В подготовката на изборите за Върховен съвет и местни съвети в някои градски изпълнителни комитети бяха създадени и действуваха щабове, които осигуряваха необходимото равнище на работа с жалбите и предложенията на гражданите.

Масовополитическите мероприятия се насочват към конкретни категории от населението, особено внимание се отделя на трудовите колективи на подразделенията на Колския филиал на АН на СССР. Пред научните работници на филиала на срещи, вечери на въпроси и отговори излизат ръководни партийни и държавни ра-

Digitized by Google

ботници, депутати, които с примери из живота на областта, градовете и районите разкриват постоянната грижа на партията за всестраното и хармонично развитие на личността в СССР, показват направените от партията крачки за даване гласност на дейността на партийните и държавните органи по борбата със злоупотребите със служебното положение и други нарушения на социалистическата законност.

Докладчици, лектори, политинформатори и агитатори широко пропагандират усилията на партията за разширяване правата на Съветите, повишаване техния авторитет, разкриват тяхната роля в решаване задачите на стопанското и културното строителство.

За целенасочено влияние върху различни категории от населението и за навременно реагиране на възможни негативни проявления допринася и комплексът от мерки по изучаването на общественото мнение и осигуряване връзката на пропагандистката работа със социалната практика. При областния, градските и районните комитети на партията още през 1979 г. бяха създадени съвети по изучаването на общественото мнение. На тях е възложено да анализират сигналите, постъпващи от населението, и да подготвят практически препоръки. Членовете на групите докладчици на партийните комитети, лекторите след всеки единен политически ден и в процеса на всекидневната работа предават в отделите „Пропаганда и агитация" на партийните комитети постъпващите въпроси и предложения. Те се анализират, част от тях всеки месец се разглеждат от секретариата на областния комитет на КПСС, от бюрата на градските и районните комитети на партията. Много въпроси и предложения се изпращат в съответните ведомства, учреждения и организации, по тях се вземат необходимите мерки.

Примерно така стоят нещата с разглеждане писмата, постъпващи от населението в партийните, държавните органи, в редакциите на вестниците и в Комитета по телевизия и радио. Периодически се съставят аналитични справки за състоянието на общественото мнение, записки с обзор на писмата, ежемесечно се обобщава информация от обществено-политически характер, която партийните комитети изпращат в областния комитет на КПСС.

Анализът на общественото мнение показва, че населението в областта е достатъчно добре информирано по възловите въпроси на международния живот, че проблемите за прекратяване на надпреварата във въоръжаването и отстраняване опасността от възникване на ядрена война доминират в общественото съзнание и предизвикват все по-голямо безпокойство. За отбелязване е, че в общественото мнение, на фона на усложненото международно напрежение, се появи повече увереност във възможностите от предотвратяване на нова световна война. Във въпросите и изказванията звучи желание всеки лично да повлияе за оздравяване на международната обстановка. Тази тенденция намира отражение в стремежа на работниците и служителите по-добре да се трудят, в активното внасяне средства във Фонда на мира, участието в масовополитическите мероприятия в защита на мира... Разглеждайки общественото мнение на мурманчани по нашите вътрешни проблеми, следва да отбележим, че на първо място излиза проблемът за повишаване ефективността от функционирането на съветската икономика. Във фокуса на общественото мнение на населението в областта се намират въпросите за укрепване на социалистическата дисциплина на труда и правопорядъка. Прави впечатление, че в последно време растат изказвания, че е намаляло вниманието към борбата с нарушителите на трудовата и производствената дисциплина. Отбелязва се тенденция на по-остро реагиране на населението към факти на разхищение на социалистическата собственост, повсеместно се издигат искания за повишаване отговорността за явяване на работа в нетрезво състояние. Не отслабва вниманието на трудещите се към въпросите за осигуряване населението с жилища, към работата на автотранспорта, към дейността на комуналните служби.

Расте и вниманието към проблемите на възпитанието на новия човек. Засилва се критичното отношение към проявите на вещоманията, носене от отделни граждани на чужда нам символика, в трудовите колективи постоянно звучат предложения за твърди мерки спрямо лица, занимаващи се с препродаване на чуждестранни вещи по спекулативни цени. Зафиксирани са засилващи се изказвания за необходимостта от повишаване качеството на промишлените и продоволствените стоки. Не изчезва и остротата, с която се поставя проблемът за борбата срещу злоупотребата със служебното положение, формализма и бюрократизма.

Областният комитет на *партията* постоянно насочва градските и районните комитети на КПСС към обмислена, сериозна контрапропагандистка работа с младежта. Партийните комитети започнаха по-грижливо да изучават формите на отдих на младежта, по-внимателно да реагират на новите тенденции и увлечения на подрастващото поколение. В партийните комитети се анализира състоянието на работа по внедряване в бита съвременни ритуали и обряди, изучава се репертоарът на дискотеките, взет е под контрол репертоарният план на клубовете и кинотеатрите. Засилва се пропагандата на нашите, съветските филми, във вестниците започнаха по-често да се публикуват рецензии за чуждестранни филми, дава им се политическа, класова оценка. Принасят полза компетентните изказвания на специалисти преди прожектирането на филма непосредствено в кинозалата. Добре се изявяват младежките киноклубове, в които се организират дискусии и конференции, кон-

Digitized by Google

то допринасят да се формират вкусовете на зрителите. По-редовно се организират тематични кинофестивали, премиери с участието на постановчика и актьори...

Развитието на контрапропагандата се нуждае от **теоретически разработки.** Към тях би следвало да отнесем различните аспекти на **социалната психология на контрапропагандата.** Контрапропагандистката дейност се нуждае от изследване от гледна точка на формирането на ценностни ориентации, зараждане, установяване и укрепване на идейно-политическата убеденост, бдителност, преминаващи в активна жизнена позиция. Полезно би било да се определи в какви форми и с каква ефективност може да се проявява тази позиция в сферата на идеологическата борба. Практическите работници би следвало да бъдат въоръжени с методика за разкриване постановките по въпросите или фактите, които се намират или могат да се намират във фокуса на враждебното въздействие.

На контрапропагандистката дейност понякога не достигат конкретност, целева насоченост върху съвършено определен факт, върху конкретния носител на недостатъците. За съжаление в организацията на практическата работа все още има много елементи на формализъм, книжнина. Нерядко конкретното контрапропагандистко въздействие се подменя с многочислени съвещания, планове, препоръки. В резултат възникват много общи, като цяло правилни, но откъснати от живота разговори, съждения. Организаторите на контрапропагандата в трудовите колективи не успяват например да създадат нетърпима обстановка около хората, заразени от потребителство, от надпревара за „престижни" вещи.

Така контрапропагандистката дейност за партийната организация в нашата област се явява едно от определящите направления на идеологическата работа. Необходимостта от засилване на тази дейност е обусловена от спецификата на нашия регион. Главните проблеми на контрапропагандата са свързани с решаването на въпросите за подготовката на кадри, усъвършенстване стила на тяхната дейност, по-активно изучаване и формиране общественото мнение на всички равнища.

Digitized by Google

И ВСИЧКО ТОВА БЕШЕ ИСТИНА...

Очите ѝ са сини-сини, погледът — мек, сърдечен, косата — светла. Рускиня, омъжена за българин, живееща в София. Нина Георгиевна Арцукевич вече 30 години носи фамилията Станишева.

Разказва и току прихлипва, бърше сълзите си. Отвреме-навреме проронва с учудване „И все эта было..." Не се и съмнявам, че всичко това е било истина, че се е случило в действителност — виждали сме го по документални и игрални филми, чели сме го в художествени и мемоарни книги. Но как е възможно тази крехка жена, която тогава е била 19-годишна девойка, да е преживяла всичките тези ужаси, как е оцеляла в дъното на самия ад — тя, отписаната от света, от битието? Защото и гестапо, и немският концлагер, и най-вече „Освиенцим" означават само едно — смърт...

Дава неочаквано простичък отговор:

„През цялото време, докато бях в арестите, затворите и концлагерите — а това са близо 2 години — си повтарях думите на Николай Островски: „Нужно жить и тогда, когда жизнь становится невыносимой!" (Трябва да се живее и тогава, когато животът става непоносим!)

На лявата ѝ ръка още личи татуираният номер от „Лагера на смъртта": 69268. Цифрите са разкривени, грозни. А и защо трябва да ги изписват по-красиво — нали татуираният номер по принцип означава присъда „Смърт"?... Ще го носи до гроб.

Нина е родена в село Степановка, Полтавска област, но по време на войната живее в град Суми. Той е окупиран от немските завоеватели. Комсомолката Нина Арцукевич влиза в бойна група. И понеже съветските войски наближават, тръгва, заедно с още две приятелки — Дуня Криворучко и Нина Глушко, — да преминава фронтовата линия, да отива при своите. Залавят ги патрулиращи фашисти. Още на самото място, край шосето, ги пребиват от бой. Конвоират ги в градската комендатура на гестапо. Тук боят е още по-свиреп — намерили са в дрехите на девойките зашити комсомолските им билети... „Ершосен!" („Да се застрелят!") — казва комендантът, непоносимо страшен в черната си есесовска униформа. „Найн ершосен—транспортен!" („Не да се застрелят, а да се откарат!") — противоречи му някакъв цивилен немец, може би още по-голям началник.

Нямат време и да се уплашат. Нямат и да се зарадват: с ритници ги вкарват в стаите на училището, превърнати в затворнически килии, претъпкани с 10—12-годишни момчета-партизани, с измъчени патриоти.

Тук престояват два месеца — от юни до август 1943 година. Ще запомни това училище-затвор с глада — само веднъж ядат „супа" (от просо, с непоносима миризма на коноки фъшкии...), през останалото време поддържат живота им с „кафе" — топла размита утайка.

В началото на септември ги закарват със закрити вагони във Вроцлав, в тамошния разпределителен затвор. Тук престоява 4 месеца, тук посреща и Новата 1944 год. „Менюто" означава бавна, но сигурна смърт: сутрин — „кафе", на обяд — черпак „супа" от алабаш, вечер — пак „кафе". И всяка нощ извеждат по няколко души на разстрел... Нина и другарките ѝ загубват съня си — чакат своя ред... Чуят ли тракането на грубите чизми и провикването на пиянските гласове в коридора след полунощ, знаят: смъртта идва пак в есесовска униформа... За тях ли?

Вече е февруари, а те са още по летните си дрешки — както са ги заловили през юни... По-право не дрешки, а парцали висят по сухите им, подобни на скелети тела. В една мразовита нощ ги подкарват с ритници към гарата. „Облечени" — с прокъсани раирани халати, „обути" — с дървени нальми. След две денонощия пътуване (без храна, без вода, с въоръжени есесовци — охрана при вратите на вагоните) пристигат в „Освиенцим"...

Digitized by Google

„Никога дотогава не сме и предполагали, че може да съществува такова нещо: концлагер... Отдалеч гледаме — пуши някакъв комин, бълва черен дим. Помислихме си: това е фабрика, тук ще работим. А то било крематориумът, пещ за милиони човешки тела..."

Първо ги прекарват през банята. После научават, че през душовете ѝ тече един път вода, друг път — отровен газ... Според настроението на есесовците. И най-вече — според тягата на крематориума... Имали са късмет — пещта е препълнена, скоро няма да има място за нови трупове. След като се изкъпват, ги остригват до кожата. Старателно прибират косите им — нужни са за германската индустрия... Следва татуирането на номерата по лактите на левите им ръце. Да си номериран — това в „Освиенцим" означава, че вече си човек без име, човек със смъртна присъда... „Край, край!" — крещи някакъв глас в замъгеното от изтощение съзнание на Нина. Но разсъдъкът се бунтува, разсъдъкът не се примирява: защо край? Още дишаме, още гледаме, още мислим!

Сърцето се мята в мършавите гърди, разтърсва цялото тяло, няма ли изход? В очите напират цял порой сълзи, а не могат да излязат, не се откъсват, не ги пуска гордата човешка мисъл. Защото плач — това означава предаване. А нали духът трябва да е несломим?

Цялата тяхна първа нощ в „Освиенцим" преминава в преддверието на банята, където са ги заключили. Вкочанясват се. Сутринта ги пускат вън, под строй ги подкарват към бараките. И гледат, и не вярват на очите си, и тръпнат в неизпитван досега ужас: зад банята са натрупани камари от голи вкочанени тела, на които още не е дошъл редът за изгаряне в крематориума. Значи — ето каква е била тази „фабрика" с нейния огромен, бълващ мазни черни пушеци комин...

И безпощадно ясно разбират, че за да оцелееш тук, в този „Освиенцим", е въпрос на чудо, граничещо с фантастиката.

„Изядоха ни въшки, едри като царевични зърна, бълхи, огромни дървеници. От глада, студа и изтощението краката ни подпухнаха, кожата се цепеше и през цепките течеше гной... Вълуваше тиф... Той отнесе много хора. Заболях и аз... Тежка форма коремен тиф. Още като ме втресе, разбрах каква ми е болестта. И помня — пропадах в някаква бездна, а надвесено съвсем над моето, виждам лицето на Дуня, бледо като на светица, чак прозрачно. И гласа ѝ чувам — тъничък, ще се скъса: „Дръж се, Нинка! Ти си юнак — не се давай!"... Искам да ѝ извикам: „Няма да се дам, Дуняша"!, ала пропадам, пропадам..."

Нищо повече не помни Нина Арцукевич. Свестява се в ревира — специалното помещение за болните концлагеристи. Или по-право — тяхната гробница. Защото лекарката, въдворена от есесовците тук — военопленничката Вера Василевна, ленинградчанка, не разполага с никакви медикаменти. Само отчита бройката на умрелите. Есесовци и надзиратели тук не влизат, естествено. Но нали трябва да се води и някаква статистика — все пак, германецът е човек акуратен...

Вън, зад бараката, всяка сутрин се нареждат, като дърва за огрев, труповете на починалите през денонощието тифозни концлагеристи. Това е известно на всички, узнала го е и Нина, още преди да се разболее. И изведнъж се вижда сред тази купчина, която след час ще трябва да бъде изгорена в крематориума...

„Два-три дни съм била в безсъзнание от високата температура. И идвам на себе си в един изключително важен миг — санитарите са ме помислили за умряла, хванали са ме за краката и са ме затътрили навън. Но на прага са ударили посилно главата ми и аз за първи път от няколко дни съм отворила очи... Гледам като насън: влачат ме, после ме захвърлят при труповете... Изпитах най-големия ужас в живота си: жива ще ме изгорят... Откъде ги взех тези сили — след такава треска, след такова изтощение, хвърлих се към входа на бараката, задрасках буквално със зъби и нокти по земята, само по-далече да съм от смъртта, по-далече... Минаха дълги-предълги минути, страшно дълги и мъчителни — а сякаш не се придвижих и метър. И изведнъж ми олекна — някой ме пое, вкара ме вътре. Беше лекарката Вера Василевна. Там припаднах отново — от преживения кошмар. Ала инстинктивно усещах — още ще се живее, още.

И почнах да оздравявам..."

Почва Нина Арцукевич да оздравява — защото не иска да умира. След два дни е на крака, от болестта като че ли няма и помен. Храната е „силна" — яде по няколко от мизерните „порции" гола вмирисана „супа", защото пациентите тук непрекъснато умират и оздравяващите разполагат и с техните „дажби". Така смъртта на един фактически служи за живота на други. Наглед жестоко. Но такива са обстоятелствата, най-малкото концлагеристите са тези, които могат да ги променят.

Повече от месец прекарва Нина в ревира. Видяли, че е вече здрава, надзирателките я зачисляват към работническия лагер, камъни да носи; те да я довършат, щом това не е сторил тифът. Бригадата има „право" да излиза извън лагера — „удостоени" са със задачата да култивират полето. От сутрин до вечер изкореняват (с ръце) храсти, копаят отводнителни канали, подравняват почвата. Недалече се извисява огромната вила на коменданта: виждат се плавателни басейни, обширни цветни лехи, долита танцова музика, смях, наздравици... Работят момичетата, пъшкат и се стараят да не гледат натам. Не заради танците, не заради възбудените крънчи смехове — а заради миризмата на печено месо, която така дразни обонянието им...

Digitized by Google

Но най-трудното в тези бригади е излизането и влизането от и в лагера „Освиенцим". Защото трябва да преминават през „вратата на смъртта". Прозвището никак не е случайно... Вътре, точно пред нея, на леко издигнат подиум, свири женският оркестър на „Освиенцим", съставен предимно от еврейки. Обречените жени свирят виртуозно — Шуберт, Шуман, Моцарт... Под звуците на пиесите и опусите концлагеристките трябва да преминават в стройна маршова стъпка, и непременно без никакво залитане, през вратата. По 5 в редица — точно толкова пропускат рамките й. Която се люшне, наведе или препъне, бива веднага отделена от зорките есесовци и поведена към крематориума...

От началото, та до октомври 1944 г., т. е. десетина месеца, Нина Арцукевич два пъти дневно — сутрин и вечер — преминава под тази чудовищна ненаситна „врата на смъртта". Винаги изправена, без да залитне нито веднъж! А това е невероятно трудно за немощната, изсушена като скелет девойка. И така — ден след ден, месец след месец, тя брани живота си.

„Не падай!" — това е основното правило, за да оцелееш в „Освиенцим". Като преминаваш през „вратата на смъртта", като работиш по полето, като се движиш из лагера, като те бият. Падне ли — есесовците веднага те отвличат към крематориума.

„Веднъж се опитах да помогна на една припаднала другарка да се изправи. Спусна се черноризецът, халоса ме с палката си по ухото, та чак кръв ми потече... Но земята не докоснах — продължих към бараката, сякаш нищо не се е случило. А болките бяха ужасни.

Една друга си поддържахме и повдигахме духа, като пеехме руските си песни — предимно граждански, революционни. Веднъж бяхме в полето и то цялото заехтя — мъжете-концлагеристи се присъединиха към нас, стана цял хор. След няколко минути гледаме — пърпори мотоциклет, на него някакъв групенфюрер, крещи, чак се запенил. Оттогава ни забраниха да пеем.

Много ни тежеше неизвестността от фронта. Търкалят се месеците, а никой не знае какво става там: нашите напредват ли, отстъпват ли. Постоянно се окуражавахме, но конкретни данни — отникъде. Като посрещахме Новата 1945 година, нещо в мен пееше: тя ще донесе и победата! Бях уверена, че ще е така. Трябваше само да удържа жива до нея..."

Удържа. Макар че напускането на „Освиенцим" й се сторва неизбежно умъртвяване. В една октомврийска вечер на 1944 г. току-що завърнали се от работа, ги отвеждат направо в банята... Очакват от душовете да прокапе Циклон-Б. Прощават се момичетата, целуват се пред смъртта си — край, край. Но никоя не заплаква — защо да създават удоволствие на надзирателките, надменно наблюдаващи ги със студените си очи.

Върху главите им обаче протича топла вода... Добре се изкъпват. Получават по едно хлебче на 5 човека. И с конски товарни вагони, след изнурително 7-дневно пътуване, пристигат в град Хемниц (днес Карлсщадт). Този концлагер е много по-малък. Задачата им е да разчистват руините от бомбардировките.

Тук Нина заболява от белодробна туберкулоза. Това е неизбежна последица от глада и преизтощаването. Няма ли наистина да дочака победата? Вече не представлява нищо друго освен една влачеща се сянка.

През април 1945 год. ги преместват отново — този път в концлагера „Теплицшенау", Чехословакия. Нямат сякаш чет лагерите на смъртта в хитлеристка Германия и окупираните от нея страни. Седмица след това момичетата изпитват голяма радост: на небето затрещяват самолети с червени петолъчки по крилата! Нашите идват!

Идват — още на другия ден — не нашите, а членове на специална есесовска комисия. Минават и през ревира, където е изпратена Нина с още няколко туберкулозни девойки. И отново чува тя жестоките, безсърдечни думи на черноризеца: „Алес ершосен!" („Всички да се разстрелят!") Точно сега ли?...

Денят е 7 май. Деветте болни концлагеристки очакват всеки момент да дойдат автоматчиците и да ги отведат към изкопания зад лагера ров... Няма ги. Привечер чуват радостните викове на момичетата: „Цялата охрана е избягала!"

Идват чехи от съседните села, носят мляко, хляб. Вечерта на 9 май затрещяват и съветските танкове с мощните си вериги. В просъница Нина вижда надвесена над главата й девойка във военна униформа. Медицинска сестра. Опитва се да й сложи някаква инжекция. Не може — няма къде да забие иглата: Нина е само кожа и кости...

„Не можех да произнеса и думица — устните не ме слушаха, не се движеха, глас не излизаше от гърлото. Гледам сестричката — плаче. С очи я питам: защо? Не ми отговаря, но я разбирам — от съжаление е. След два дни, когато пред очите ми малко се проясни, помолих за огледало. Тя извика ужасена: „Не, не!" А аз две години не се бях виждала в огледало, много исках да преценя как изглеждам. „Е — помислих си, — щом и огледало не ми дават, значи съм много страшна. Нищо, нали оцелях до победата!" И отново съм изгубила съзнание..."

Всичко това ми разказа Нина Арцукевич—Станишева от София, дългогодишна проектантка към КИИП „Агропромпроект", майка на син и дъщеря, понастоящем пенсионерка. На изпроводяк не пропусна отново да ми припомни думите на Николай Островски: „Нужно жить и тогда, когда жизнь становится невыносимой!"

Може да й се вярва. Татуираният номер 69268 на лявата ръка потвърждава това.

Записал и преразказал:
Тотко НАЙДЕНОВ

Digitized by Google

ОТКРОВЕН ДИАЛОГ

Знаем що е мирис на пресен хляб, но колцина познават мириса на току-що смляното, още топло брашно? И за повечето от нас, случайно спрели се край мелницата, не е ли това просто един бял прах, който само гложди миглите, дразни гърлото и цапа дрехите?...

За Тодор Дончев, началника на мелницата „Чиракман" в Каварна, производството на брашно е нещо повече от професия. Само така може да се обясни увлечението му, когато започне да разказва: „Един мелничар трябва да бъде като французки ключ — да става за всяка гайка, от всичко да разбира. Счупило се ситото — да умее да го поправи, станала повреда в елинсталацията — пак да не търси други... А пък зърното е като жив организъм. Не го ли усещаш, като нищо ще го развалиш. Влага, едрина, твърдост на зърното — всичко това трябва да го имаш предвид. Мелничарството може да е прост занаят, но не е за прости хора..."

●

— Ало, как е към вас?

— Както обикновено, другарю началник... Токът ту дойде, ту спре.

— Досега колко пъти спира?

— На два пъти. От седем до девет и сега, от единадесет пак спря. А нали бяха казали, че ще спира в четните числа! Съвсем се объркахме. Звънни им там на електричарите един телефон!

Да, токът. Това е сега главната грижа не само на Коста Димитров, началника на каварненския цех от Зърнено-фуражния комбинат в гр. Толбухин, и на Георги Илиев, началника на смяна в мелницата, но и на целия колектив. Има график за спирането и пускането му. На пръв поглед — добре. Само че този график не се спазва стриктно. Обявено е първоначално, че токът ще се спира и пуска в четните часове, в зависимост от това се създава съответната организация на работа, ала ето че и лампите, и моторите угасват неочаквано ни в туй, ни в онуй време. И друго: двата часа, в които ще има ток, фактически не означават два пълни часа работа на мелницата. Минават поне 15 минути, докато се включат всички машини — това не е като да натиснеш копчето или спусъка... Като последица от принудителния престой обвивката на зърното изпръхва, променя се съставът на брашното, част от бялото брашно отива в триците. А това означава влошено качество на брашното — с всичките му по-нататъшни отражения — върху заплащането на колектива, върху качеството на всичко онова, което сме свикнали да наричаме хлебни продукти.

И въпреки това, въпреки трудностите с електроенергията — трудности, които вече са станали май постоянни спътници в работата на каварненския цех — същият този цех не само изпълнява, но и преизпълнява плана си. Началникът на цеха Коста Димитров е убеден, че заслугата е преди всичко на първичната партийна организация. „Имаме много здрава партийна организация! — не без гордост казва той. — Комунистите служат за пример с труда си, но също така умеят да увлекат и останалите след себе си!"

Тези хубави думи особено важат за Лимонка Савова — лаборантка в мелница „Чиракман", дългогодишна работничка, ползваща се не само с уважение, но и с обич сред колегите си (тя им е като майка — знае проблемите и болките на всички...), за Алекси Банчев — старши техник в зърнобазата, за Милен Йорданов — началник на склад, и Георги Куртев — техник в другата мелница — „Камел"...

„Нямаме комунист, който да не е свършил нещо повече от другите! Критерият ни за приемане на нови партийни членове е: кандидатите за встъпване в редовете на БКП да се отличават с труда си, с отношението си към работата — разказва Коста Димитров, който е член на партийното бюро. — Не са редки случаите, когато с приетите вече партийни членове настъпва очевидна промяна — ако преди това са били само много добри производственици, сега тях започват да ги вълнуват и проблемите на бригадата, на цеха като цяло. Пробужда се и се развива общественото им чувство, т. е. чувството им за отговорност не само за себе си, за личната им работа, но и за работата на другите! Това чувство за отговорност навярно се повишава и от съзнанието, че комунистите обикновено се изпращат на най-трудните, на „тесните места"...

От решаващо значение за микроклимата в един колектив са взаимоотношенията между стопанския ръководител и партийния секретар. Как са „сложени" тези взаимоотношения в каварненския цех.

„Ако не можем да се разберем с другарката Янева (Йорданка Янева — партийната секретарка), по-добре единият от нас да си върви! — усмихва се, но със сериозен тон казва Коста Димитров. — Е, ако трябва да бъда откровен, имали сме спречквания, но разногласия не сме имали, не сме стигали чак дотам, че да търсим „арбитър" да ни каже кой е прав... Когато аз говоря с ръководството на комбината, говоря и от нейно име. Тя, като говори, спокойно говори и от мое име. Мисля, че така и трябва да бъде! Самият аз съм получавал много партийни поръчения. Например имам постоянно по-

Digitized by Google

ръчение да отговарям за трите партийни групи при нас. Пак мое партийно поръчение бе построяването на битовата сграда. Сега вече нашите работници разполагат освен със столова и с баня, с клуб, с бюфет, в който всяка сутрин се сервират топли закуски, приготвени от наше брашно. Каквото ми възложи партийното бюро — изпълнявам го. И на събрания никога не се изказвам последен — не случайно добавя Коста Димитров. — А бе, въпросите по стила ми са ясни! — хитро се усмихва той. — Преди да дойда тук, имам 27 години организационна работа..."

Да си представим следното: неочаквано в колектива обстановката се е усложнила, възникнала е някаква критична ситуация. Как реагират в такива моменти партийното бюро, стопанското ръководство? Умеят ли те да отидат на откровен диалог с хората, да ги организират, да им помогнат да излязат от създалата се ситуация?

„Основното при нас е личният пример — отбелязва партийната секретарка Йорданка Янева. — Ако трябва да се свърши нещо извънредно, нещо свързано с лишаване от почивката, първи се включват началникът на цеха, партийният секретар, председателят на профкомитета, секретарят на комсомолското дружество. Партийното бюро и стопанското ръководство постоянно, всеки ден са сред колектива, така че не се налага да слизат при хората в трудни моменти..."

„При трудни моменти се събираме всички! — подчертава Коста Димитров. — Ето наскоро бяха избили два кабела за електрозахранването, мелница „Камел" излезе от строя. Това се случи в края на работната седмица, в петък вечерта. Никой не каза, че е уморен, че е зает вкъщи. А трябваше доста да се копае, да се разбива бетон, въобще имаше много работа. Такава повреда другаде може да не бъде отстранена и цяла седмица, но ние свършихме за по-малко от 24 часа! Но няма как иначе! При нас се произвежда не какво да е, а брашно! Една сутрин да няма закуски, да не говорим пък за хляб — всички ще писнат... За нас ден и нощ няма! „И утре е ден", „Работата не е заек, да избяга" — при нас, при нашата работа това не важи. Мелниците ни са с доста стари машини — и авариите не са рядко. Но нашите хора знаят, че на тях, на техния труд чакат всички. И досега не са се посрамвали! Престоите по наша вина са сведени до минимум — защото са ни предостатъчни престоите по други причини... Има много добра другарска взаимопомощ не само вътре в отделните колективи, но и между трите колектива на цеха — зърнобазата и двете мелници. От зърнобазата се стремят да осигуряват качествено зърно, а в двете мелници се стараят да произвеждат от него качествено брашно."

В млевното отделение на мелница „Камел" една табелка информира: „Трудовият колектив стопанисва машини и съоръжения на стойност 556 000 лева."

Но в цеха грижовни стопани имат не само машините и съоръженията! „Взехме от курортния комплекс „Албена" 180 рози — замръзнали, бракувани — разказва Коста Димитров. — Засадихме ги. От тях само 3 изсъхнаха. А пламъците, които също ни бяха дадени като бракувани, изкараха по 3 от един корен. Но за всяка роза, за всеки пламък някой отговаря!"

Да, когато има лична отговорност дори и за цветята, не може такъв колектив да не се радва на хубави резултати... Въпреки авариите на остарелите машини. Въпреки честото спиране на тока. Оказва се, че има нещо по-важно — токът в душите на хората.

Иван КУКОВ

Digitized by Google

В КУБА ПРЕД ТРЕТИЯ КОНГРЕС

Предварително знаеш, че отиваш при близки приятели. Че за Острова на свободата всичко вече е написано, за братска Куба — всичко разказано. И все пак си обладан от едно трепко чувство пред своето докосване с динамичния социален прогрес на американския континент във втората половина на двадесетия век. Не мислиш за шеметния летеж на самолета на авиокомпания „Кубана" — „ИЛ-62" — истински въздушен гигант...

И ето го летище „Хосе Марти"!

И ето я Хавана — прелестна с фееричните отблясъци на отиващия си летен ден!

Ето ги хората, в братската прегръдка на които се озовах и с които десет дни щях да пътувам из страната. Щях завинаги да запомня чернокожия, мълчаливия, с добродушна усмивка шофьор Хуан. За Хуани — както го наричат в списанието на Централния комитет „Ел милитанте комуниста" — по-късно щях да науча, че е голям патриот и интернационалист, честен, справедлив, всеотдаен!

●

Сегашният период за кубинските комунисти е време на всестранен анализ и реалистична оценка на постигнатото в изпълнение решенията на Втория конгрес на партията. Време, когато се чертаят перспективите за следващите пет години и за по-далечен период, пътищата за усъвършенстване на всички страни на живота на обществото. Затова така творчески, делово се подготвят документите и решенията за предстоящия Трети конгрес. Чрез най-широко обсъждане на целите, проблемите и задачите, на новите по-високи критерии и изисквания за следващия етап от развитието на кубинската революция, още повече се разширява социалистическият демократизъм в управлението на народното стопанство, в по-нататъшното развитие на обществото.

На среща в Централния комитет Орландо Сардинес, заместник-завеждащ отдел „Организационен", ми разказа за най-главното, същественото в организационния строеж на партията, за нейните уставно-организационни основи, за хода на подготовката на Третия конгрес.

Жизнената опора на партията е разклонената стройна система на изградените тридесет и осем хиляди първични партийни организации. От петстотин и осемдесетте хиляди нейни членове и кандидат-членове 37,5 на сто са работници. По своя възрастов състав те са разпределени така: 28,1 на сто са до 35 години, 40,5 на сто са от 36 до 45 години, 20 на сто — от 46 до 55 години и над 55 години са 14 на сто.

На всеки 350 комунисти по един е избран за делегат на Третия конгрес. Но освен това в работата му ще вземат участие и още 300 членове на партията, изпратени от центровете с най-добри постижения в социалистическото строителство.

Освен отчетния доклад на Централния комитет конгресът ще обсъди и проект за нова програма на партията. Още сега в центъра на вниманието са и икономическите насоки за развитието на страната през третата петилетка. А също — проект за изменения в досегашния Устав. С тях се цели непрекъснато да се повишава взискателността към приемането на нови членове. С непрестанното нарастване на успехите в социалистическото строителство, преминаването към по-мащабни и сложни задачи в изграждането на новото общество съответно да нараства и съзнателността у комунистите, тяхната компетентност, дисциплина. Да бъдат те образец на активна жизнена позиция, на новаторство, творчество и инициатива в работата. По-голяма възможност ще се осигури и първичните партийни организации да имат по-гъвкава структура на изграждане. Да отпаднат от Устава такива пунктове, които имат по-временен характер...

На комплексен анализ конгресът ще подложи и още други проблеми, изискващи нов подход на сегашния етап на изграждане обществото на социалната справедливост, като системата на планиране и управление на икономиката, пътищата и формите за повишаване на ефективността и качеството на произвежданата продукция и др. Разбира се, това ще бъде заключи-

Digitized by Google

телна конгресна оценка и вземане на решения, след като на годишните отчетно-изборни събрания и на партийните конференции при висока активност, подчертано критично и самокритично, голяма част от комунистите оцениха състоянието на тези проблеми в техните специфични условия, направиха конкретни предложения.

В по-високата взискателност и критичност, в която са протекли отчетните събрания, е намерил израз и такъв факт, че 21 на сто от техните секретари са новоизбрани.

От срещите и разговорите, които имах, почувствувах, че подготовката на Третия конгрес се характеризира с голямо единство на партията и народа. Идеите и политиката на партията се превръщат в кръвно дело на широките трудови маси, дават все по-богати плодове. Само през миналата година прирастът на кубинската икономика е бил 7,4 на сто, а производителността на труда се е увеличила с 6,2 на сто. Като сочи тези успехи в своята голяма реч, произнесена на масов, тържествен митинг по случай революционния празник на кубинския народ — Деня на националното въстание, първият секретар на Централния комитет на Кубинската комунистическа партия и председател на Държавния съвет и на Министерския съвет на Република Куба Фидел Кастро отбеляза, че за същото време темповете на икономическия растеж в латиноамериканските страни са били незначителни, а през целия период 1980—1984 г. са равни на нула. През тази година промишленото и селскостопанското производство на Куба се е увеличило с 35 на сто. Общественият национален продукт на човек от населението за същия период е нараснал с 32 на сто, докато в страните на Латинска Америка той се е съкратил средно с 9,8 на сто. През 1984 година в Куба са били създадени 112 хиляди нови работни места и доходът на населението се е увеличил със 771 милиона песо, а капиталовложенията възлизат на 4 милиарда песо.

Сега в Куба на всеки 445 жители се пада по един лекар, а в медицинските факултети на страната се обучават 20 хиляди души. В същото време проблемите на мизерията и изостаналостта, на безработицата и липсата на медицинско обслужване стоят неразрешени от правителствата на латиноамериканските страни. Техните катастрофални дългове вече надминават баснословната сума от 360 милиарда долара. Повече от половината от техния износ се поглъща само за издължаване на лихвите на отпусканите им заеми.

Всичко това без остатък разбулва демагогията на империалистическите и преди всичко на американските кредитори, „благодетели", сторонници за „правата на човека" в света, на „приятелите" и „защитниците" на интересите на латиноамериканските страни. Прави примера на Република Куба все по-завладяващ. Авторитета на първата социалистическа страна на латиноамериканския континент все по-заразителен. И безспорно огромният авторитет и обаянието лично на Фидел Кастро с течение на годините да възраства. Защото той със своя марксистко-ленински анализ на положението в страните и народите на латиноамериканския континент разкрива истинските причини за бедственото им положение, сочи пътя на реалния изход от него. А с успехите, които постига Куба — страната, която 400 години е била колония, а след това още 60 години е живяла при неоколониален режим, — доказват единството между думите и делата.

Редица страни заели под американски диктат крайно враждебна позиция, провеждали реакционна политика спрямо Кубинската република, сега тръгват по пътя на разбирателството с нея, отнасят се с уважение към нейния пример, възстановяват дипломатически отношения.

А всичко това гневи господарите от Севера в Белия дом. Тяхното ненавистно заслепение към успехите, към примера на Куба роди и уродливото недоносче — реакционната радиостанция „Хосе Марти", която само от десетки милиони бълва хули към Републиката на свободата.

— Ето тази обстановка, тези действия на нашите врагове сега поставят и крупни задачи пред нашия сектор по планиране и контрол на пропагандата и агитацията в Централния комитет — заразказва Едуардо Видоле, негов завеждащ. — Много важно е срещу провежданата от САЩ брутална антикубинска пропаганда да се действува идейно зряло, организирано, целенасочено, настъпателно. Особено да се осигуряват условия, да се изисква нашата младеж да заема активна позиция. Какво например правим ние в отговор на кощунството с радиостанцията „Хосе Марти"? Много време преди това усилено се подготвяхме, и то не за отбрана, а за активно идеологическо противодействие. Защо да не сме именно ние в постоянно идеологическо настъпление?

Ето защо значително усъвършенствувахме, преустроихме нашите радиопредавания. Сега те започват по-рано сутринта. Успяваме с много от новините да изпреварим „Гласът на Америка". Ние първи да ги оценим. Обогатяваме и рубриките, тематичните излъчвания. В ефира за нашите успехи, за преодоляването на трудностите, при решаването на сложните проблеми на социалистическото строителство звучат гласовете на непосредствените творци на благата, на челниците в труда. И се лее музика, с което целим да сме близко до съвременните естетически вкусове и желания на младото поколение. И без преувеличение може да се каже, че и в социалистическото строителство, и в идеологическата ни борба нашата партия има в лицето на кубинската младеж неизчерпаем резерв и непоколебим другар. Безброй са примерите за нейната боеспособност пред лицето на заплахите, устойчивост пред идеологическата диверсия.

Като челен идеен и политически отряд на кубинския народ, партията в своята дейност широко се опира на обществена-

Digitized by Google

те, масовите организации. Населението масово и доброволно участвува в териториалните формации на народното опълчение. Съзнателно и упорито се готви, ако бъде подложено на изпитание, да изпълни своя свещен дълг за защита на родината. Миналата година на специален пленум Централният комитет е обсъдил проблема за военно-патриотичното възпитание и задачите, които следва да се изпълняват.

Сега в рамките на своите извънкласни форми на работа и пионерите се готвят да бъдат активни строители на новия живот, активни борци, ако се наложи, да защитават социалистическото си отечество.

Един от най-милите ми спомени това са срещите и разговорите, които имах с деца от Сиенфуегос. Те идваха всеки ден на огромния площад, където бяха организирани различни кътове за занимания: за трактористи, за строители, търговски работници, дърводелци, за авиатори, моряци, танкисти и не на игра, а истински се обучаваха, вършеха полезна работа.

●

При срещата ми с Едуардо Вадоле си записах още цяло богатство от факти и размисли:

— Усилията ни сега са насочени в няколко направления:

издигане на необходимото равнище пропагандната ни дейност за Третия конгрес на партията с главен критерий изпълнението на плана за социално-икономическото развитие на всеки трудов колектив и като цяло за страната;

всецяло, творчески, при най-строго спазване принципа на социалната справедливост да се изучи и приведе в действие законът за жилищата, всеки човек да се чувствува като истински стопанин на своя дом и да носи отговорност за него. За постигане на тези цели е създаден механизъм и съответно управление за планиране строителството на новите и поддържане и ремонта на старите сгради.

Политиката на партията е политика на непрекъснато усъвършенствуване на действуващите закони, правни норми и издаване на нови. Така например голям интерес сред всички трудещи се буди приетият от Националното събрание Закон на труда. В него са отразени обективно настъпващите изменения в страната с усъвършенствуване на социалистическите обществени отношения, с решаването на едни и преминаването към други по-големи задачи, по-мащабни проблеми.

Осъзнаването на новите потребности, овладяването на по-високите критерии и изисквания ще ни осигури непрекъснато разширяване на социалната активност в провеждането на идеите и политиката на партията.

Записах си още интересни неща от разказа на Едуардо Вадоле. Така например — да се преодоляват допусканите слабости по най-пълноценното използване на работното време, да не се ограничава инициативата на работниците чрез нецелесъобразно администриране и т. н.

И той продължи:

— В центъра на вниманието на нашата пропагандна работа са и главните задачи, които първият серетар на партията постави в речта си пред Националното събрание за перспективите за социално-икономическото развитие на страната и пред конгреса по образованието в средните училища. След това бяха създадени групи за конкретна разработка на формите, средствата и методите за осъществяване политиката на партията в различните области. Първа грижа на партийните комитети и организации в областта на икономическата политика се поставя повсеместната борба за икономии на суровини, електроенергия и горива.

За изпълнение на тези задачи са определени и степенувани приоритетните строителни обекти, като предимство е дадено на онези от тях, които ще заменят вноса на определени стоки и изделия.

С такъв подход се осигурява всяка година да оставя дълбоки следи в най-новата история на страната. Десетки нови заводи, предприятия да пулсират с пълна мощ. С особено бързи темпове да се развива промишлеността. Републиката да е вече по същество независима от никакви бойкоти, дискриминации от монополите на САЩ или на която и да е друга империалистическа страна.

●

Всеки ден, прекаран в Хавана, за мен бе необикновен. Нямах време да се разхождам по крайбрежните булеварди, да се любувам на девствената красота на Кралските палми, но в паметта ми завинаги се отпечата всичко видяно и чуто в Музея на революцията, в Историческия музей, снимката, която си направихме, при паметника на Хосе Марти. С голямото си гостоприемство колегите от списание „Ел милитанте комуниста“ ми осигуриха възможност да посетя в покрайнините на града и къщата-музей на писателя Ернест Хемингуей, да почувствувам великолепието на атмосферата на архитектурата в старата част на Хавана. Ей така, пътьом, Хуан спря колата пред една от най-модерните високи сгради в столицата. Излъгах се, като помислих, че е важна административна или на туризма сграда. Не. Това е най-голямото, най-модерното здравно заведение в цяла Латинска Америка.

Колкото повече такива обекти посещавах, толкова по-нагледна за мен ставаше голямата увереност на кубинците в бъдещето. Челичената вяра в огнените слова на Фидел, казвани ту на милионен митинг, ту при някоя от случайните му срещи с трудовите хора. От този заряд навярно се е родила и идеята художници точно пред сградата на някогашното американско посолство да направят голям плакат с надпис „Американци, ние не се боим от вас...“

Digitized by Google

Че сега всички живеят с мисли за предстоящия Трети конгрес почувствувах и когато в едно ранно, но пак толкова топло, слънчево утро Хуан „пришпори" ладата към град Сиенфуегос. Бях чувал и за още много други забележителни центрове на Куба. Но сега си мисля, не е ли Сиенфуегос най-очарователният град на страната.

Тук, в Сиенфуегос, имах срещи и разговори, които ме изпълниха с гордост за нашето българско участие в динамизма на социалистическото съзидание на Куба. Толкова символично е, че на прихълмието над града, в двора на един завод, стои бюстът-паметник на нашия национален герой Васил Левски. Че за неговия живот и дейност знае целият трудов колектив. Той полага грижи, за да цъфтят край него посадените български рози.

Става дума за построеното по наши български проекти, с български съоръжения, с български специалисти предприятие за поливна техника. И негов патрон е именно Васил Левски. Когато гости на колектива са били ръководителите на нашите две партии и страни, другарят Тодор Живков е написал в книгата за почетни гости: „Особено съм развълнуван от факта, че този прекрасен завод, построен с усилията на кубинските трудещи се в сътрудничество с Народна република България, ще носи името на Васил Левски — апостол на нашата свобода. Защото и България като Куба има своя апостол, в чийто легендарен живот-подвиг са въплътени българският патриотизъм и интернационалният дух на трудовия български народ. Левски мечтаеше след победата да помогне на други поробени народи да извоюват свободата си. Приемайки святото за всеки българин име Васил Левски, този завод е символ не само на близостта в революционните традиции на нашите народи от миналото, но и на неразривното социалистическо българо-кубинско братство днес."

Пример за това братство е и интернационализмът, изявен от българската строителна бригада „Фидел Кастро", представила се най-достойно в изграждането на строящата се край Сиенфуегос атомна електроцентрала. Запознал се с нейните забележителни успехи, Фидел Кастро при заминаването ѝ от Куба я приел в столицата, топло, по братски ѝ благодарил.

Известно е, че Българската комунистическа партия, правителството на НР България и целият български народ с голям интерес, симпатии и възторг се отнесоха към развитието на кубинската революция както в периода на борбата срещу тиранията, така и в дните на победата, така и днес. Тези чувства, развити върху основата на марксизма-ленинизма и пролетарския интернационализъм и общата принадлежност към делото на социализма, непрекъснато получават нови измерения, за да се достигне днешното високо равнище на всестранните взаимоотношения между двете братски страни.

В летописа на социалистическото строителство на Куба е записана завинаги творческата биография на стотици български специалисти, участвували в изграждането на такива обекти като: язовирите „Я-я", „Буенсито", „Виетнам ероико", „Ла фе", „Педрого Магусто", хидроязовирите „Либертад", „Педросо Кивакан", „Мелонес-Нипе", напоителните системи „Контрамастре", „Сола", канала „Булгаро", пътни обекти по „Картера сентрал", мост на река Каупас и други.

Искрен израз на приятелството и близостта между българския и кубинския народ са и експерименталният център по зеленчукопроизводство „Лиляна Димитрова" край град Хавана, заводът за селскостопанско машиностроене „Героите на 26 юли" и др.

Български преподаватели вече работиха в кубински висши и средни учебни заведения и освен преподавателската работа подготвиха учебно-материална база за обучение и редица млади кубински преподаватели. В България получиха образование и допълнителна квалификация и специализация значителен брой кубински младежи и девойки.

Разбира се, когато става дума за социалистическия интернационализъм в действие, за подкрепата и помощта Куба да устои на всички набези, провокации на империализма, да строи успешно новото общество, се има предвид на първо място решаващата помощ на Съветския съюз. Още в първите дни след смъкването на тиранията на Батиста, на кубинския народ протегна ръка за дружба и помощ великата съветска страна. Тя в братска солидарност с другите социалистически страни помогна на младата република да разкъса всички примки, които враговете на прогреса ѝ устройваха. Да следва стъпка по стъпка, неотклонно пътя на изграждане на обществото на социалната справедливост.

Днес вече на качествено новия етап на развитието на страната по пътя на социализма и помощта е в нови измерения. В цялата страна с обич се говори за строителството с решаващата помощ на Съветския съюз на атомната електроцентрала, на крупния за мащабите на страната нефтохимически комбинат, на завод за алуминий. И още десетки предприятия, нови заводи пулсират с ритъма на святата кубинско-съветска дружба.

В такава атмосфера неизмеримо нараства целеустремеността на патриотичното кубинско население, неговата голяма увереност в бъдещето. В такава обстановка кубинските комунисти с достойнство и чест посрещат своя Трети конгрес. Готвят се и за нови дела — в името на мира, в името на прогреса!

Коста ДИМОВ

Digitized by Google

„ПАРТИЕН ЖИВОТ“
СПИСАНИЕ НА ЦК НА БКП

СЪДЪРЖАНИЕ

на година тридесет и втора — 1985 година

	бр.	стр.
УВОДНИ, РЕДАКЦИОННИ И ДРУГИ СТАТИИ		
Решение на пленума на ЦК на БКП за свикване на XIII партиен конгрес	4	3
Решение на пленума на ЦК на БКП, състоял се на 12 и 13 февруари 1985 година	4	4
Встъпително слово на другаря ТОДОР ЖИВКОВ, произнесено на 12 февруари пред пленума на ЦК на БКП	4	5
Заключително слово на другаря ТОДОР ЖИВКОВ, произнесено на 13 февруари пред пленума на ЦК на БКП	4	13
Решение на Секретариата на ЦК на БКП	8	3
Уводна — Настойчиво и неотстъпно — към високото качество	6	3
Уводна — Дългът и отговорността за изпълнението на плана	10	3
Уводна — Отговорни задачи пред политическата просвета	13	3
Уводна — Партийното решение — закон за комуниста	18	3
А. Бобоков — Интензификацията — дела и отговорност от всички	7	3
И. Боев — Политически реализъм и исторически оптимизъм	2	3
И. Боев — Ленинската генерална линия на КПСС	18	10
Д. Станоев — Ръководителят	18	16
* — Демократизмът и революционната активност на комунистите	3	3
* — Изтъкнат ръководител на КПСС и на съветската държава	5	3
40 ГОДИНИ ОТ ВЕЛИКАТА ПОБЕДА		
В. Бонев — Винаги начело на борбите на народа	5	47
П. Витанов — Първият период от Отечествената война на България	4	59
П. Витанов — Вторият период на Отечествената война на България	5	61
Т. Ганчев — Родена сред пепелищата на Втората световна война	16	86
В. Иванов — Историческата победа над хитлеристка Германия и нашата съвременност	6	68
Н. Нешев — Резултати и поуки	5	54
Й. Цонев — Героика, която изкова победата	4	68
СТРАНИЦИ ОТ СЛАВНА ИСТОРИЯ		
И. Генджов — Осемстотин години от въстанието на Асен и Петър	10	61
Д. Дочев, В. Танкова — Сто години от съединението на Княжество България и Източна Румелия	10	67
10 ГОДИНИ ОТ НАЦИОНАЛНОТО СЪВЕЩАНИЕ ВЪВ ВЕЛИКО ТЪРНОВО		
Сплотени, единни, боеспособни партийни организации		
Д. Добрев — Главното е инициативността	7	34
В. Илиев — Централна политическа фигура	7	27
Н. Николов — Структурата и дееспособността на първичната	7	38
П. Продански — Нови моменти в стила на партийните бюра	7	41

Digitized by Google

Интервю на „Партиен живот"

Г. Анева — Хубаво е, че се допитват до нас 7 52
В. Атанасов — Условия за творчество 7 47
С. Иванова, Л. Сръндева — Обстановка, която те задължава да действуваш 7 50
Ив. Камбалов — Авторитетът на секретаря 7 44

Коментари

Т. Гергишанов, Я. Парнаров, А. Таков, С. Якимов — В позицията на авангард 7 55

Дееспособни първични партийни организации

Д. Ананиев — Висока идейна и организационна зрелост 8 14
Д. Балуков — Равносметка с положителен знак 8 20
Г. Бърдаров — С поглед към утрешния ден 8 52
И. Генджов — Да не сковаваме в рамки самодейността 8 39
П. Григорова — Ролята на колективния ум 8 38
И. Димитров — Отговорността на общинския комитет 8 43
И. Златков — Време на количествени и качествени изменения 8 48
Н. Иванов — Обновяване на критериите за отговорността 8 58
П. Митева — Няма по-активизиращо средство от ясната перспектива . . 8 36
В. Петров — Умеем ли да разбираме противоречията 8 30
Р. Рачков — Преустройство, съобразено с новата обстановка 8 24
И. Сотирова — Да изтръгваме с корен, а не да подрязваме 8 46
М. Узунова — Към проблемите на техническия прогрес — делово и организирано 8 34
Н. Цонев — Гаранти за сегашните и бъдещите успехи 8 6
* — Виждания, идеи, препоръки 8 61
* — Априлска ленинска платформа на партията за работата на първичните организации 12 3

ПРЕД XIII КОНГРЕС НА ПАРТИЯТА

С. Ангелов — Съвременните технологии и тяхното значение 6 24
Л. Господарска — Творчески търсения за качествено здравеопазване . . 6 14
Д. Кенаров — Научно-техническият прогрес — в центъра на партийната работа 6 17
Д. Петков — В центъра на партийното ръководство 5 5
Г. Попов — Преустройство в действията към голямата цел 6 9

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЯТ ПРОГРЕС — ТВОРЧЕСКИ ТЪРСЕНИЯ И РЕЗУЛТАТИ

Гостува ни вестник „Балканско знаме" — Габрово

С. Ангелов — Инициативи, новаторство, резултати 14 13
Б. Банков — Научна подкрепа на студентските изяви 14 27
М. Джанзов — Рационализаторите — необходими ли са те? 11 17
С. Дзънов — Повече внимание на внедрителския процес 16 20
Д. Дочев — Младите специалисти — ядро и движеща сила 14 21
Е. Колев — Средище на младежкото творчество 14 24
И. Кочовски — Интеграция с доказани предимства 16 7
И. Мичев — Приносът на окръжния вестник 11 20
Т. Нанев — Вярваме в младежта 14 19
М. Пелитев — А времето вече е предявило своите по-високи изисквания . 11 10
Д. Петков — Назряло решение 16 15
Ю. Рачева — Компетентно, с партийна взискателност и отговорност . . 11 4
Д. Русева — С крайна цел — високо качество и ефективност 11 14
Н. Томов, Г. Руньов — Ефективна научноизследователска и внедрителска дейност 16 3
И. Точев — Грижа и отговорност на субективния фактор 14 10
В. Христов — Решителна крачка 16 10
* — Широк път на младежкото дръзновение 14 3
* — Проблеми, подходи и форми на работа 15 3

Digitized by Google

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ И ИСТОРИЯ

Б. Атанасова — Буржоазните критики срещу демократическия централизъм 5 13
М. Величкова — Някои аспекти на „критиката" на съвременните антимарксистки теории за ръководната роля на комунистическата партия . . 14 29
Ф. Генов — Преодоляване на психическите бариери пред научно-техническия прогрес 9 14
П. Данов — Моделиране и експериментиране на вътрешнопартийните нравствени отношения 8 65
П. Данев — Нравствени проблеми на партийния стил 16 24
Ж. Жечева — Антимарксистката критика на колективността в партията . 17 32
К. Иванов — Образец на творчески подход 10 9
Ж. Петров — Укрепване на социално-политическото и идейно единство на народа 11 24
Р. Стоянова — Правото на контрол на първичната партийна организация 14 38
М. Тодоров — Вътрешнопартийните отношения 11 32
К. Топалова — Основни свойства на анализа в партийната дейност . . 1 24
С. Хинов — Партийната информация като средство за контрол 10 18
Ф. Чакъров — Целенасочено и компетентно партийно ръководство на Отечествения фронт 6 32

Технологии в партийната дейност

М. Марков — Партията и технологичната революция 7 10
Г. Съйков, Г. Бърдаров — Цел и средства 9 3
Г. Съйков, И. Златков — Повишаване социалната активност и авангардната роля на комунистите 10 26
С. Матеева, Г. Съйков — Проверките на контролно-ревизионните комисии . 13 31
К. Иванов — Единство в основното, творчество в подходите и формите . 15 27
Д. Кралев — Колко много въпроси 15 30
Н. Николов — С първостепенно за практиката значение 15 34
Г. Цонков — Да не избързваме с въвеждането на нови понятия 15 22

ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ И ОРГАНИЗАЦИИ — ОПИТ И ПРОБЛЕМИ

А. Александров — Кадрите 10 40
Б. Ангелов — Задълбочено изучаване на общественото мнение 4 46
Б. Ангелов — Кабинетите — ценен помощник за усъвършенстуване на партийното ръководство 8 71
Б. Ангелов — Самодейността на партийните организации 15 37
Б. Ангелов — Партийно-организационният опит в новите условия . . . 18 38
С. Атанасов — Актуални задачи на кабинетите 1 32
Д. Георгиев — Бюрото — орган за политическо ръководство 6 53
К. Георгиев — Първичната организация в борба за новото 1 44
С. Георгиев — За по-високо качество и ефективност на партийно-организационната дейност 1 37
С. Георгиев — Кварталната партийна организация 4 57
С. Георгиев — Първичната организация в бригадата 9 45
С. Георгиев — С чувство за отговорност 14 63
Х. Георгиева — Партийната група, другарството и взаимопомощта . . . 14 65
Х. Гиневски — Подготовката на пленума 14 64
Р. Главчева — Доверие, съчетано с взискателност 2 60
Д. Димитров — Резерви за ефективна координация в партийната работа . 6 47
К. Динков — По примера на най-добрите 11 58
Ц. Дончев — Проблем, който ме вълнува 2 68
Д. Евтимов — Високата дисциплина — постоянна отговорност на комунистите 14 61
Н. Захариев — Партийният контрол в Централния съвет на НАПС . . 6 58
Н. Иванов — Новото, особеното, отличителното на един пленум 2 47
С. Иванов — Настъпателност и борбеност на идеологическата работа . . 14 55
М. Илиева — Няма общ знаменател 9 29
М. Илиева — „Да вникнем в пораженията на инерцията" 12 54
М. Илиева — Поезията на дълга 17 46
Л. Козлоджов — Обществено признание на целия колектив 2 40
Л. Козлоджов — С нови подходи в партийно-организационната работа . . 9 22
Г. Колев — Пак за личния пример 3 66

Digitized by Google

Д. Кралев — Стилът 5 19
Д. Кралев — Със силата на примера 1 48
М. Лазаров — Повишено внимание към общоселските партийни комитети . 17 42
С. Манов — Порасналата активност на партийните групи 10 51
С. Недялков — Равнището на събранието 4 52
С. Николов — Двигатели на активността на трудовия колектив . . . 4 40
В. Николов — Информационното осигуряване 11 62
И. Новаков — Събранията 10 50
С. Панев — Подходът 9 41
С. Панев — Подходът 13 55
А. Пелтекова — Демократизмът при оценката на организационната дейност 14 44
И. Пенев — Съюз между науката и производството 18 44
Г. Петрова — Оценката на кадрите и общественото мнение 9 33
С. Попов — Не обичам лесната работа 8 76
Д. Радева — Личната отговорност на поръчителя 2 53
Д. Радева — По-близо до първичната 10 35
С. Радовски, С. Събев, В. Тончев — Повишена активност по местоживеене 5 37
Х. Райчев — Резултатна форма за контрол и помощ на място 14 58
Х. Райчев — Кадрите — грижа и внимание 15 41
Ж. Симеонов — Партийните групи в условията на бригадната организация на труда 6 64
К. Славов — Фактор за развитието на селищните системи 13 39
В. Сотирова — Партийният контрол 5 30
В. Сотирова — Средища за научно-методическо обслужване на партийната дейност 11 49
Г. Спасов — Високи критерии 3 58
Д. Станоев — Главната насока — техническият прогрес 7 19
Д. Станоев — В Обединения комитет на БКП в Москва 11 39
Д. Станоев — Винаги сред хората 12 58
Д. Станоев — Българските комунисти в Тюмен 15 50
Г. Съйков — Сред българските комунисти в Коми 14 49
Т. Танев — Действена политическа работа 9 37
Н. Тодоров — Качество във всички дейности 15 45
Р. Тодорова — Комунистите в новите бригади 2 65
М. Тузлукова — В центъра — ключовите проблеми на колектива . . . 10 46
Д. Томов — Окръжна конференция 3 65
Д. Томов — Обогатена традиция 1 39
Н. Тончев — С какво усъвършенстваме нашия стил 6 38
Г. Христов — Научна организация на труда 13 47
И. Христов — Качеството и приносът на партийните групи 9 48
Г. Янев — Расте партийното влияние 1 40
С. Янкулова — Барометър за настроението на хората 5 33

Генератор и носител на новото

К. Василева — Расте боеспособността на партийните групи 16 67
П. Вачев — С подобрени стил и методи на работа 16 51
Г. Георгиев — Стимулирането — лост за ускоряване на прогреса . . . 16 48
Т. Джоков — Дееспособността — задължително условие 16 54
Л. Колев — За по-тесни връзки между създатели и внедрители 16 50
Т. Кръстев — Политическата отговорност на специалистите 16 53
А. Мангарудов — Носители на новото са младите 16 45
П. Мишев — Обществено признание по достойнство 16 41
Б. Наков — Инструкторът 16 59
С. Недялков — Политическият подход в работата на комитета 16 63
Р. Овчаров — Професионалното майсторство и информационното обслужване на високо равнище 16 46
С. Радовски — Главното, водещото в работата ни 16 57
Н. Трендафилов — Нужна е и психическа нагласа 16 56
И. Хаджиев — В обстановка на контрол и демократизъм 16 42
З. Цветанов — Начело в борбата за реализиране на научно-техническата политика на партията 16 33

Коментар на публициста

Н. Иванов — Разсъждения за необходими и неотложни изменения . . . 12 52
Д. Колева — Защо се нарушава Уставът? 1 56
Д. Кралев — Между традицията и новаторството 7 92

Digitized by Google

Д. Петков — Да се търси рационалното зърно! 11 93
Д. Петков — Комунистите мълчаха 17 52
Й. Хаджиев — На какво основание! 5 45

ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ В НАРОДНИТЕ СЪВЕТИ

А. Атанасов — Контрол над дейността на апарата 18 23
С. Димитров — Съвременни измерения на стила 18 26
С. Иванов — Отговорност за усъвършенстване на партийната работа . 18 33
А. Колчагов — Да повишаваме ефективността на политическото ръководство 18 34
Г. Пенев — Административният ръководител — политически деец . . 18 29
И. Полихронов — Взаимодействие между партийно и административно ръководство 18 31

ОТЧЕТНО-ИЗБОРНИТЕ СЪБРАНИЯ И КОНФЕРЕНЦИИ В ПАРТИЯТА

Разговор — оценка, откровение, отговорност

* — Структура и характер на отчетните доклади 12 14
* — С политическа отговорност към проблемите на икономиката . . . 12 16
* — В неразривна връзка с живота 12 20
* — Оценка и подбор на членовете на изборните органи 12 23
* — Проблеми на социалното управление и социалистическата демокрация . 12 25
* — Резолюцията — основен документ за политическо ръководство . . . 12 27
* — Събранията на партийните групи 12 28
* — Контролно-ревизионните органи в отчетно-изборната кампания . . . 12 32
* — Делегатът — пълномощия и отговорности 12 35
* — Комплексна оценка 12 36
* — Представителят (пълномощникът) на комитета 12 38
* — Отговори на въпроси 12 39
П. Василев — Личността на секретаря на първичната партийна организация 12 45
К. Динков — Многостранна критична оценка 3 54
И. Игнатов — Самовзискателност 18 59
М. Илиева — Периметрите на равносметката 1 12
М. Илиева — Ускорител на движението 18 51
Д. Колева — Откровен разговор 2 35
Е. Нешева — С отговорност пред бъдещето 1 18
Д. Петков — С работническа гордост и партийна взискателност . . . 3 32
Д. Радева — Позицията на комуниста 1 6
П. Стамов — Революционност в действието — конкретност в отговорността 3 43
Д. Станоев — Предизвикани размисли 3 38
Г. Съйков — Грижи за перспективите на една инициатива 3 49
Л. Тодорова — Политическият стопанин на квартала 1 21
П. Трендафилова — Качество, ритъм, съвест 18 57
М. Тузлукова — Критерии за всекиго, критерии за всички 18 54
Й. Хаджиев — Центърът на тежестта 2 31

В КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ КОМИСИИ НА БКП

Н. Винчев — Дееспособни политически органи 12 64
С. Димитров — Взаимодействие за социалистическо стопанисване . . . 12 70
Д. Димчев — Редовност и проблемност на партийните събрания . . . 13 78
И. Петков — Ревизионната комисия е съпричастна 14 68

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Б. Ангелов — С нарастваща роля и отговорност 1 76
Е. Батуров — Техническият прогрес — първостепенна грижа 11 78
С. Бешков — Преустройство с бързи темпове 12 84
И. Василев — Акордната система — във всички звена 2 78
И. Василев — Борбата за икономии — борба за ефективност 12 75
Й. Гаврилов — Грижа за ефективността 17 69

Digitized by Google

Ф. Генов — Научно-техническият прогрес и качествата на секретаря . . 17 56
С. Георгиев — Вниманието към качеството на услугите 10 56
И. Гърдев — Агроцехът в живота на комбината 5 81
Н. Димитров — Конкурс за най-подготвените 6 88
К. Димов — Планът — в центъра на партийната работа 11 71
К. Динков — В борбата за качество 17 74
Ж. Добрев — Работата с кадрите в селското стопанство 15 56
В. Жечев — Трудният път на техническото обновяване 17 72
И. Игнатов — Внедрен съветски опит 1 81
С. Илиев — Нови моменти в бригадната организация 3 79
Й. Калчева — Проблемът качество се решава в бригадата 6 83
К. Кацаров — Социологията — в услуга на производството 13 69
Д. Кръстев — Грижи за техническото равнище на производството . . . 9 57
Д. Кръстев — С отговорност за акордната система 10 55
И. Куков — Големият проблем — компютърът 9 53
А. Лефтеров — С лице към истината 17 73
Х. Манджуков — Самостоятелността — доверие и отговорност 15 61
Г. Матеев, А. Савчева — Отговорността на звената за технически и качествен контрол 12 79
И. Мичев — Плюсовете и минусите на бригадната организация 14 71
Б. Наков — Грижлив стопанин 3 85
В. Николов — Успехите се формират в бригадата 13 61
Н. Николов — Нови форми на аграрно-промишлена интеграция 5 78
И. Новаков — В съответствие с изискванията на времето 14 85
В. Пеев — По-високи изисквания 13 65
М. Семков — Взискателност и отговорност за изпълнение на плановете в животновъдството 13 57
П. Стамов, И. Мичев — Сдружаването — път за интензивно развитие . . 5 71
П. Стамов — Умението да се отговаря за всичко 7 77
М. Тузлукова — Отговорност на първичната, отговорност на комунистите . 2 83
Н. Цонев — С партийна отговорност към използването на основните фондове 11 64
П. Янакиева — С проблемите на трудовия колектив 4 74
П. Янакиева — Предприемчивостта и деловитостта на общинския комитет 17 63

Партийната организация и стопанското ръководство

Взаимоотношения при новите условия

Д. Иванов — Поводи за размисли 7 84
А. Лефтеров — Партиен секретар — директор 1 84
А. Лефтеров — Пукнатините 10 58
Х. Манджуков — Отговорност за стопанския ръководител 8 80
П. Михайлов — Разминаване с партийните принципи 9 60
И. Мичев — Поредица от грешки 3 88
Г. Попов — Оценката на ръководителя от трудовия колектив 1 89
Х. Рашев — Към една цел 14 88

ИДЕОЛОГИЧЕСКА ПОЛИТИКА И ПРАКТИКА

П. Алексиева — Възпитаваме дръзновено поколение 14 91
Р. Апостолова — Стремеж към висока професионална подготовка на младежта 4 82
Х. Атанасов — Повишена ефективност на възпитателния процес . . . 9 63
И. Бозев — Индивидуалният подход 18 61
Д. Бянов — Марксистко-ленинското обучение на кадрите 5 88
К. Гурбалова — Някак си по-друг е денят 1 92
Д. Гугутков — Главният прицел 11 85
Д. Добрев — Идеологическата работа и общественият контрол . . . 12 87
С. Добрев — Нравственото възпитание — доминиращ проблем в идеологическата работа 18 68
З. Дърева — Идеологическото осигуряване на социалистическото съревнование 9 71
М. Илиева — С усет за социално значимото 13 72
А. Капсъзов — Възторжен пропагандатор 9 68
М. Кемалова — Към високата цел на образованието — отговорно! . . . 10 81
Б. Костов — Мъдростта на народа 15 72
Д. Кралев — Трудният път на масовополитическата работа 8 86
Р. Любомирова — С нарастваща боеспособност 11 88

Digitized by Google

В. Марковски — Есе за Методий	4	78
В. Милушев — Културният живот в общините	15	65
Б. Наков — Агитационният колектив	10	85
В. Пеневски — Стопани на своята територия	14	94
Н. Петров — Дръзновено за младежкото дръзновение	15	80
К. Стоянова — Всеки знае своето място	16	71
Т. Тонева — Актуални проблеми на нравственото възпитание	10	74
П. Трендафилова — Реализирана амбиция	11	80
* — За последователно прилагане на качествените критерии и комплексния подход	5	83
* — Нагледни средства на политическата агитация	7	89

Идеологическата работа и трудовият колектив — стопанин

Н. Великов — Мнението на ръководителя на научния колектив	2	24
Т. Джунов, Е. Младенов — Оценки и изводи	2	10
Д. Димитров, Г. Каменов — Комбинатските вълнения	2	18
С. Предоев — Повторение на опита	2	21
* — Преобразуващите възможности на творческия подход	4	15
И. Йотов — Стремеж към новаторство	4	26
Т. Коцев — Пропагандисткото майсторство	4	34
Г. Наков — Обратният знак	4	31
Н. Николов — Подходът: творчески и нетворчески	4	20
М. Пенчев — В ритъм със задачите	4	37

Изводи и поуки от миналата учебна година

Д. Захариева — Ето я живата връзка с масите	13	19
В. Койнов — Организационното осигуряване	13	14
С. Стефанов — Главната фигура — пропагандистът	13	24
П. Трендафилова — Времето поставя високи изисквания	13	10
Д. Христов — В единство с практиката	13	28
* — В непосредствена връзка с живота	17	3
Д. Беева — Крепне трудовата дисциплина	17	26
И. Влаев — Стопанският ръководител — възпитател	17	29
Б. Гидикова — Истината на партията — до всички	17	17
И. Денчева — Своевременна и богата информация по местоживеене	17	22
М. Златева — Организатор на политическата работа с населението	17	6
Д. Николов — Мобилизираща сила	17	13

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Н. Анисимов — Младежта в борба за ефективност и качество на производството	16	80
Г. Атанасов — Семейството — във фокуса на идеологическата работа	6	79
В. Галко — В центъра на вниманието — социалните въпроси	17	81
Е. Закодирян — Контрапропагандата	18	74
М. Козирьов — Директорът и партийният секретар: характерът на взаимоотношенията	6	73
В. Мезенцев — Междупартийните връзки: делова основа, другарска взаимопомощ	16	76
Н. Павлюк — Бригадната организация на труда: какво може районният комитет	2	72
А. Приймак — Техническото превъоръжаване: пътища за партийно въздействие	1	68
В. Рогило — Духовният свят на сибирското село	13	85
В. Савич — Трудовата дисциплина — предмет на партийна грижа	5	66
Й. Станков — Център за подготовка на пропагандистите	9	85
В. Степченко — Усъвършенствуване на организационната структура	1	57
В. Степченко — Трудовата дисциплина в условията на интензификацията	7	69
В. Суслин — По законите на побратимяването	15	85
Е. Сущилов — Когато партията постави задача	10	87
О. Толмаджев — Широкото понятие качество	3	72
П. Трендафилова — Никой не е забравен, нищо не е забравено	1	63
В. Федосеев — Ние се опираме на актива	9	80

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

С. Воденичаров — Отговорност	15	91
М. Илиева — Тези полярни начала	7	73

Digitized by Google

А. Качулски — Суматоха 3 77
А. Качулски — Вербалната нота 17 84
Й. Кръстев — Времето шепти 1 74
Й. Кръстев — Има и такъв час 6 92
И. Куков — Откровен диалог 18 83
А. Маринов — Архитектът на розовата улица 8 92
Т. Найденов — И всичко това беше истина 18 80
Й. Станков — Хоризонт за творчество 13 90
Х. Челебонов — Щатният 5 93

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

К. Димов — В Куба пред Третия конгрес 18 85
М. Илиева — Младежта — бъдеще и сила 2 90
П. Стамов — Хора, които преобразяват земята 16 91
Г. Съйков — Грижите за младите хора — грижи за бъдещето 4 87
С. Таболов — Комунистическите партии и младежките съюзи 17 86
Й. Хаджиев — Възвръщане на дееспособността 11 94

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА, ОТЗИВИ, РЕЦЕНЗИИ

Д. Ананиев — Теория и история на политиката 2 93
К. Дилчев — Ръководството на Комсомола 17 93
К. Димов — Стопанският ръководител 12 94
К. Иванов — Важен и актуален проблем 6 94
М. Илиева — Равносметка на един житейски път 5 95
В. Илчев — Изследване, посветено на партийната дейност 7 94
Д. Колева — Партийна отговорност за младежта 16 94
Б. Наков — Заводският вестник и съревнованието 9 93
Х. Николов — Обществено-политическата тема в районната радиостанция . 3 94
Х. Николов — „Отечествен зов“ и партийната тематика 13 94
А. Никулкин — Под партийните грижи 9 89
Р. Радев — Мечтите стават действителност 4 93
П. Томов — Силата на общественото мнение 15 94
Й. Хаджиев — Въпроси и отговори из партийната практика 8 94
Й. Хаджиев — Грижи за стила на секретаря 10 93
* — Партиздат през 1985 г. 1 96

ЧИТАТЕЛИТЕ СИГНАЛИЗИРАТ, ПРЕДЛАГАТ, ПИТАТ

Е. Иванова, П. Ангелинов — Отклик на статията „Разминаване“ . . . 4 91
М. Кънев — Правилно ли постъпи? 4 90
В. Симов — Формалният подход не въздействува възпитателно 5 94
С. Стамов — Уважителни ли са причините? 17 91
Я. Янакиев — Не се ли нарушават уставните изисквания? 9 88
* — „Поредица от грешки“ 12 92

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЯТ НАЧИН НА ЖИВОТ — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

колективен труд (със съставител и рен редактор чл. кор. проф. д-р Сте-нгелов) е посветен на проблемите ърждаването и развитието на жиз-остта на социалистическия човек в ята на изграждането на зрелия со-ъм. Авторите изследват въпросите иалистическия начин на живот, про-щи от развитието на материално-еската база на социализма и на -техническата революция и неговото е върху социалистическия човек. Те ждат отражението на икономически-оцеси, на икономическия подход и ъм, на функциите на социалисти-собственик и стопанин върху лич-, върху всекидневието на трудовите иви. В книгата се анализират реди-проси на влиянието на социалната ка, на задоволяването на жизнените ности, на политическата система и ата култура върху всестранното ие на социалистическата личност. едването си монографията ще съдей-за осмислянето и творческото овла-на програмните постановки на БКП область, ще подпомага идеологиче-и идейновъзпитателната работа на та за утвърждаването, обогатяване-съвършенствуването на социалисти-начин на живот в НР България.

ГЛОБАЛНИТЕ ПРОБЛЕМИ И ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА БОРБА

Иван Коцев

рът подлага на критичен анализ от стко-ленински позиции типичните енни буржоазни и други немарксист-следи, концепции и теории за при-причините и пътищата за реша-а глобалните проблеми на човече-— преди всичко проблемите за за-на мира и предотвратяване на а ядрена война, преустройство вър-ведливи начала на международните ически отношения, преодоляване алостта на развиващите се страни, иване на демографската продовол-ситуация, осигуряване на жизнена-ост на хората с минерални суров-нергия, оздравяване на обкръжава-овека природна среда. Върху осно-а постиженията на марксистките на богат фактически материал се бедителен отговор на комплекс от и мрачни прогнози за бъдещето а, които изобилствуват в трудовете на буржоазните автори. Анализират се доклади на „Римски клуб“ и документи на Социнтерна, както и трудове на водещи западни глобалисти.

БЕЗБОЖИЕТО НА БЪЛГАРИНА

Васил Субашки, Стойчо Йотов

С еретизма на богомилството ли започви нашето безбожие? Дългото османско иго ли притъпява горещата религиозност? Или мощната социалистическа пропаганда на Благоевската марксистка школа сваля небесния ореол на религията? На тези и множество други въпроси от тази сфера се дава обоснован отговор в предлаганата книга. Тя разглежда безбожието и превъплъщението му през различните исторически периоди от общественото развитие на нашия народ. От аспекта на безбожието се поглежда върху цялостната национална психика на българина, за да се даде отговор на въпроса, дали тя обединява или се обогатява с прогресивни идеи. С неоспорими данни се доказва, че безбожието надарява българина с други прекрасни добродетели. Написана в духа на научната публицистика, книгата представлява интерес за широк кръг читатели.

ПЛАМЪКЪТ НА РИЛА

История на революционното движение в Рилската община

Румен Тренев, Димитър Паунов

Вълнуващ летопис на бурната революционна история на град Рила, голяма и стара твърдина на патриотичния дух на българина и на революционното ни работническото и комунистическо движение. Историческото развитие на град Рила е най-тясно свързано с Рилския манастир. Авторите на „Пламъкът на Рила“ запознават читателя с голямото патриотично и просветителско дело на мнозина известни българи от Възраждането и от следосвобожденската епоха, разказват вълнуващо за борческите традиции на селището, за гордия свободолюбив дух на неговите балканджийски чада. Град Рила е една от крепостите на въоръжената борба срещу фашизма и капитализма, една от основните бази на Дупнишкия партизански отряд. За онези незабравими години, за десетките рилски партизани, за стотиците политзатворници, концлагеристи и други антифашисти, за дивата жестокост на фашизма и за героизма, мъжеството и себеотрицанието на борците за свобода авторите разказват с историческа достоверност и убедителност.

Digitized by Google

ISSN 0204—8574

ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

Кратък очерк

В книгата е показана богатата и вдъхновяваща история на Българската комунистическа партия. Основана от няколко малки социалистически дружинки през 1891 г., БКП се превърна в голяма политическа сила, която днес наброява над осемстотин хиляди членове. В очерка е отразена нестихващата продължение на десетилетия борба, която води партията — теоретична, политическа и икономическа борба, легална и нелегална, мирна и въоръжена, в защита на интересите на работническата класа, на всички трудещи се, за изграждането на социализма в нашата родина.

Това издание е необходимо пособие за широк кръг читатели — учители, студенти, ученици, пропагандисти и други.

ИНТЕРНАЦИОНАЛНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ КПСС И БКП

История и съвременност

Това издание е дело на колектив от български и съветски историци от Института по марксизъм-ленинизъм при ЦК на КПСС и Института по история на Българската комунистическа партия при ЦК на БКП и е под общата редакция на директорите на двата института Анатолий Егоров и Давид Елазар. В книгата се показва развитието на БКП по ленински път под въздействието на Великата октомврийска социалистическа революция, която тя посреща с възторг и подкрепя с всички сили. Учейки се от идеите на Владимир Илич Ленин, от революционния опит на болшевиките, тя води последователна борба против опортюнизма и ревизионизма и се очиства от тях. Разкрито е голямото значение на изучаването и прилагането на изключително богатия опит на КПСС в практиката на БКП, за нейното развитие и израстване като партия революционна, от марксистко-ленински тип. Авторите очертават главните насоки на интернационалното сътрудничество между двете партии във всички етапи и сфери на общественото развитие, както и достойния принос на БКП в теоретическата и практическата съкровищница на социалистическото строителство, нейната способност творчески, съобразно специфичните условия в страната да прилага марксистко-ленинските принципи и обективните закономерности. В труда е обърнато специално внимание на значението на строителството на социализма в СССР преди Втората световна война за развитието на революционния процес в България. Показани са интернационалните връзки и бойното сътрудничество между двете партии в годините на Втората световна война. Преобладаващ по обем и теми е разделът, в който се разглеждат ролята и значението на равноправната българо-съветска и съветско-българска дружба за успешно изграждане на социалистическото общество.

16 41 21

20700

Digitized by Google

Цена 0,35 лв.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA • LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA • LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Berkeley
Digitized by Google

GENERAL LIBRARY - U.C. BERKELEY

B000273232

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

Digitized by Google

Digitized by Google